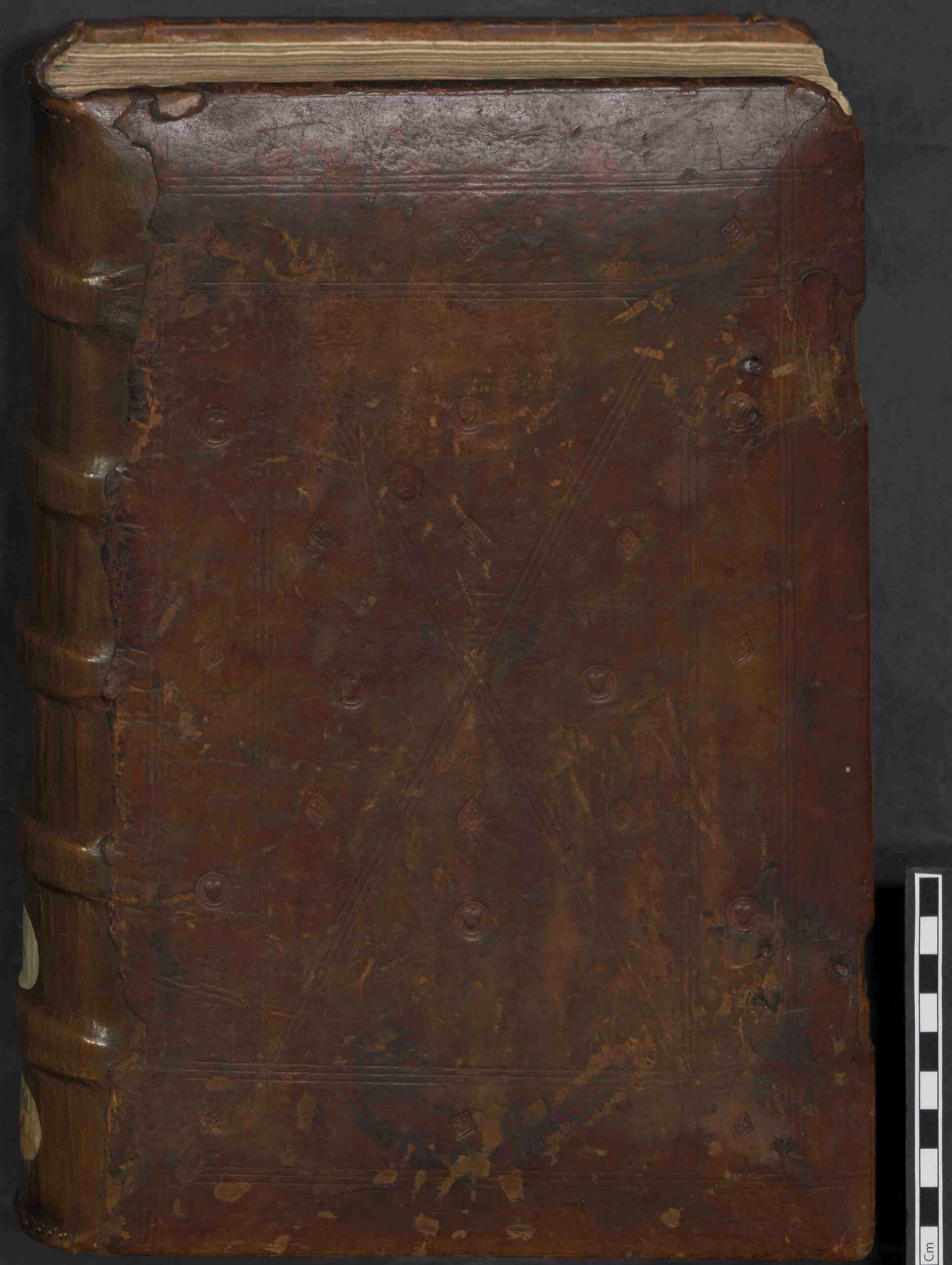
Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Speculu[m] exemploru[m] omnib[us] christicolis salubriter i[n]spiciendu[m] ut exemplis disca[n]t disciplina[m].

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461822

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

edificijs aliaq; neceſſaria p̃bere t oĩmodis geſtire vt xp̃iana nozum inibi semẽ eturgeret. Hz cũ adoleuiſſz regi⁹ puer cui pcuratõez regni gerebãt.expleꝛ oĩb t ex fide traditis multũ licet ọtinẽtib t rogãtib vt manerẽt regina t filio.ad ozbem tñ denuo noſtrum reuertunt. Et edeſio feſtinãte tirũ parẽtes ꝓpinquoſq; reuiſere.frumẽti⁹ alexãdriam p git dicẽs equũ nõ eſſe opus occultare diui num. Igit rem oẽm vt geſta eſt exponit epõ ac monet vt,puideat aliquẽ dignũ viz quẽ ꝯgregatis iam plimis xp̃ianis t eccl'ijs cõ ſtructis in barbarico ſolo ep̃m mittat. Tũ ꝺo athanaſius nã is nup ſacerdotiũ ſuſce perat attẽtius t,penſius frumẽtũ dicta ge ſtaq; ꝓſideras i ꝓſilio ſacerdotũ ait. Et quẽ alium inuenim⁹ talez in quo ſit ſpũs dei in ipſo ſicut i te qui hec ita poſſit implere. Et tradito ei ſacerdotio redire eũ cum dñi gra iubet vñ venerat. Qui cũ epus pretiſſet ad indiã rãta ei data eſſe a deo ꝓtutũ gra dici tur vt ſigna p eũ fierẽt ap'lica t infinit⁹ nu merus barbarozꝰuerteret ad fidẽ. Exquo t in indie ptib t pl'i xp̃ianoz t eccl'ie facte ſũt t ſacerdotiũ cepit. Que nos ita geſta nõ opione vulgi ſz edeſio tiri pſbẽro poſtmodũ facto q̃ frumẽtij comes p'i⁹ fuerat referẽte cognouim⁹. LXXV

Per idem tps etiaz hyberoz gens q̃ ſub ære põtico iacet ꝓbi dei federa t fidẽ futuri ſuſcepit regni. Hz h⁹ tãti boni p̃ſtitit cãm m'r quedã captiua que apud eos repta cuz fidelem ſatis t ſobriã vitã duceret ac pudi cam.totiſq; diebꝰ ac noctib obſecrationes deo puigiles exhiberet admiratiõi eſſe ipſa rei nouitas barbar' cepit.z q̃d ẽ ſibi velit cu rioſius pquirebant. Illa ſimpl'r vt res erat xp̃m deuz ſe ẽ ritu colere fatebat. nihil ex ẽ barbari ampli⁹ ꝑter nouitatẽ nois mirabã tur. Ulez vt fieri ſolet ipſa pſeuerãtia curi oſitatẽ q̃ndã mulierculã iferebat ſi q̃d emo limẽti ex tanta deuotõe capet. Hos apud eos eſſe ꝺz vt ſi puul egrotet a m'e circũfe raf p ſingulas q̃ ſcz ſi aliq̃d r̃medij nouerit ꝺferat egrotanti. Cuq; m'r quedã puuluz ſuum p oĩs circũtuliſſz ex more.nec aliq̃d remedij cũctas domos luſtrãdo cepiſſz.ve nit etiã ad captiuã vt ſi q̃o ſciret oſtẽderet. Illa ſe hũani q̃dẽ remedij nil ſcire teſtatur deũ tñ ſuũ xp̃m quẽ colebat dare ei deſpe ratã ab hoĩb ſalutẽ poſſe ꝺfirmat. Cunq; cilicio ſuo puulũ ſuppoſuiſſz atz ipſa ꝺſup oꝛonem fudiſſet ad dñm ſanũ m'ri reddidit infantẽ Sermo deferf ad plures factiq; fa ma magnifici vſq; ad aures regine ,plabif. que dolore q̃dã grauiſſimo coꝛpis afflicta in deſperatiõe maxia erat. rogat ad ſe capti uaz deduci. Illa ire abnuit ne pſumere am plius aliq̃d q̃ ſet⁹ ſineret videref. ipſa ſe re gina ferri ad captiue cellulã iubet.quã ſil'r ſupza cilicijũ ſuũ poſitã inuocato xp̃i nomi ne ꝺtinuo poſt p̃cem ſanã t alacrẽ fecit ex urgere.xp̃m eſſe deũ dei ſũmi filium. q̃ ſalu tẽ hãc ọtulerat docet.cũq; q̃ ſibi auctoꝛ fu iſſet incolumitaz t vite cõmonet inuocan dum. ipm eſſe q̃ z regib regna diſtribuit et mortalib vitã. Ad illa cũ leticia domum re greſſa marito pcũctanti cãm tã ſubite ſani tatz aperuit.q̃ cũ,p ſalute ꝺiugz let⁹ mulieri munera deferri iuberet.illa hoꝛ inq̃t o rex nil captiua dignaf.anz deſpicit.argentum reſpuit.i ieiunio q̃ſi cibo paſcif. ẽ ſolũ mu nerz dabim⁹ ſi eũ q̃ me illa ĩuocãte ſanauit xp̃m deũ colam⁹. Ad ẽ rex tũc ſegnioꝛ fuit. t interim diſtulit.ſepi⁹ licet ab vxoꝛe ãmo nitus donec accidit q̃dã die venãte eo i ſil uis cuz comitib ſuis obſcurari dẽſiſſimis tenebꝛis diẽ.z,p tetre noctz horꝛoꝛẽ luce ſe ducta cecis iter greſſib denegari. Ali⁹ alio diuerſi ex comitib oberrãt.ipſe ſol⁹ denſiſſi ma obſcuritate circũdat⁹ q̃d ageret quo ſe ꝓteret neſciebat. Tũ repẽte anxios ſalutz ꝺ ſperatiõe aios cogitatio talis aſcendit. Si ẽ de⁹ eſt xp̃s ille quẽ vxoꝛi ſue captiua p̃di xerat.nũc ſe de his tenebꝛis liberet vt ip̃m ex ẽ omiſſis oĩb coleret t adoraꝛz. Illico vt ẽ nõdũ ẽbo ſed ſola mẽte deuouerat reddi ta mũdo dies regẽ ad vꝛbẽ pducit icolumẽ Quicq; regine rem,ptin⁹ vt geſta eſt pandit t dixit.euocari iã iamq; captiuã t colẽdi ri tuz vt ſibi traderet expoſcit nec ſe vltra aliũ deũ q̃ xp̃m venerandũ eſſe ꝺfirmat. Adeſt captiua.edocet xp̃m deũ.ſupplicãdi ritũ ve nerãdiq; modũ.inq̃ntuz de his aperire fas erat feie pãdit.fabꝛicari eccl'iam monet foꝛ mãq; deſcribit. Igit rex toti⁹ gentz ꝑl'o cõ uocato rẽ ab initio q̃ erga ſe ac reginã geſta t facta fuerat exponit.fideq; edocet t,nõdũ initiat⁹ in ſacris fit ap'ls ſue gentz t populi Credũt viri p regẽ.feie p reginã cunctiſq; idẽ volẽtib eccl'a oſtituit inſtant.t eleuato iam pniciẽ muroꝛ ambitu tps erat q̃ colũ ne collocari deberẽt. Cũq; erecta ꝑma t ſe cũda ventũ fuiſſet ad terciã,ꝺſumptis oĩb

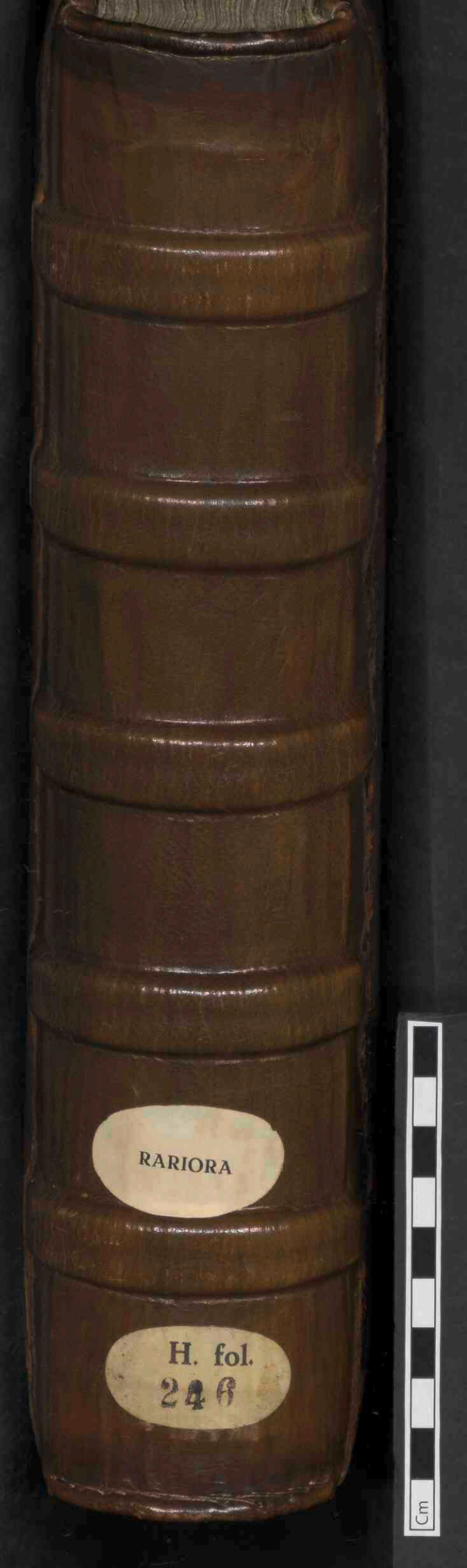
machinijs t boum hoĩmq; viribꝰ.cũ media iam in obliquuz fuiſſet erecta.t ꝑs reliqua nullis machinis erigereꝰ.t repetitz ſecũdo t tercio ac ſepi⁹ viribꝰ nec loco q̃dem attri tis omnib moueri potuit. Admiratio erat toti⁹ populi.regz animoſitas hebeſcebat.t quid fieri deberz oẽs ſimul latebat. Hz cũ intuentu noctz oĩs abſceſſiſſent. cunctiq; moꝛtales t ipſa opa ceſſarent. captiua ſola in oꝛone pnoctãs mãſit intrinſec⁹ Tũ ecce matutin⁹ t antius cũ ſuis omnib ingredi ens rex vidit colũnam quã tot machine ac tot pl'i mouere nõ quiuerãt erectã t ſupza baſim ſuã libꝛate ſuſpenſam. nec tñ ſuppoſi tam.ſz ẽtum vni⁹ pedis eſt ſpaciuz in aere rependentẽ. Tum ꝺo oĩs pl'i ꝺtuentes t magnificãtes deũ.verã eſſe regz fidem.t ca ptiue religionẽ p̃tis miraculi teſtimonio phibebãt. Ecce adhuc mirantib t ſtupen tib cũctz in oculis eoꝛ ſenſim ſupza baſim ſuã nullo ꝺtingente colũna depoſita ſũma libꝛatione ꝺſedit. Poſt ẽ reliquus numer⁹ columnarũ tãta facilitate ſuſpẽſus ẽ vt om nes qui ſupfuerãt ipa die locarenf. Poſtea vero oĩs eccl'ia magnifice ꝺſtructa eſt et po puli dei fidẽ maioꝛe ardoꝛe ſitiebãt captiue moniſ ad impatoꝛez ꝺſtantinũ toti⁹ gentz legatio mittit.res geſta exponit. ſacerdotes mittere ethoꝛtaf qui ceptũ erga ſe dei mun⁹ implerent. Quib ille cũ omni gaudio t ho noꝛe trãſmiſſis ml'to ampli⁹ ex hoc letatus eſt q̃ ſi incognitas romano imperio gẽtes et regna ignota iuntiſſet.

LXXVII

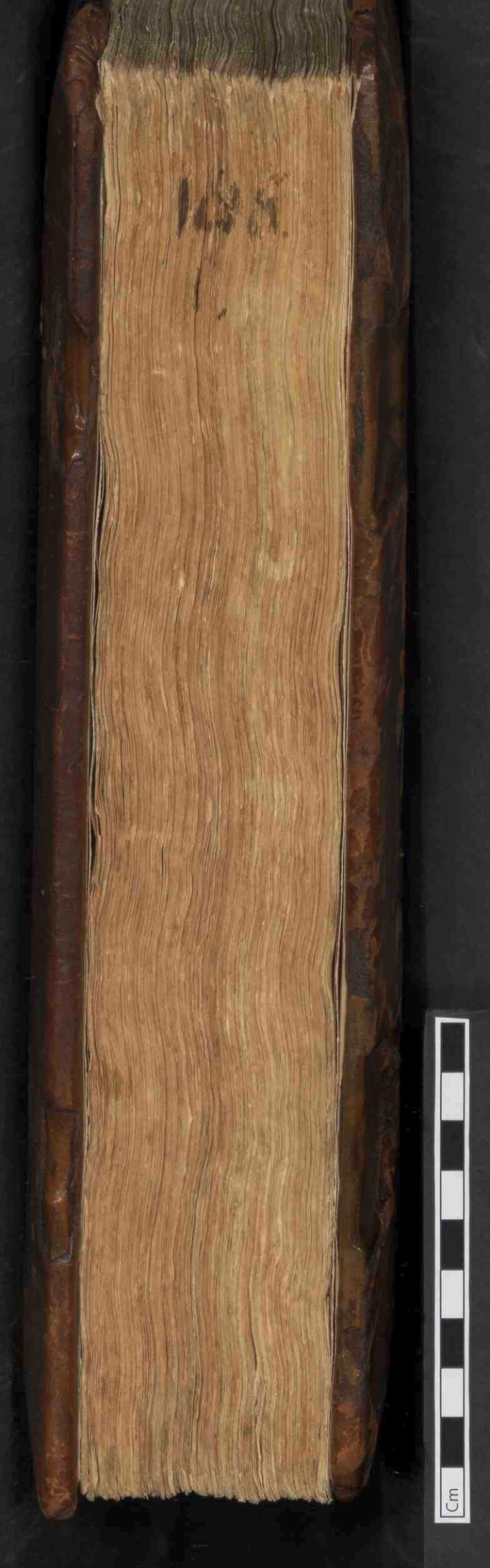
Anthiochiã ciuitatẽ romanis ſubditaz p̃arũ exercit⁹ cũ ſuo rege ſapoꝛe obſidebat Et cum.lxx.dies iugit obſeruaret. t multa q̃dẽ circa hãc molimina poſuiſſet t vallos atq; foſſata p capiẽda vꝛbe feciſſet eam ne quaq; valuit obtinere. Poſtea ꝺo perſe im petum migdonij flumis p ciuitat⁹ mediam ꝑerantz a longe retinentes t vtraſq; ripas ei⁹ faciẽtes celſiozes vt aqua i ſe collecta cõ creſceret quo vi maioꝛi poſſet irruere.cũ vi diſſent iam etiã illas quas fecerãt ſublimeſ ripas impleri ſubito auferẽtes q̃s fecerant catharactas dimiſerũt impetum flumis ꝺ murũ. Qui vehemẽtis aque pondus nõ fe rens eſt inclinat⁹ t cecidit.quo facto ingre diens aqua cũ magno impetu etiã aliã ptẽ muri vñ fluit⁹ ſolebat exire cũ magna ru ina depoſuit. Hoc ſapoꝛis inſpiciens credi dit ſe ſine pugna capę ciuitatẽ. Et illa q̃dez die q̃uit vt fundus flumis purgareꝰ t poſ ſet ambulari p fluuiũ. Altera ꝺo die cuz oĩ militia credẽs p loca ruinoſa muroꝛũ ciui tatẽ intrare vidit murũ et vtraq; ptẽ fabꝛi catum. Sacratiſſim⁹ nãq; iacobꝰ ciuitatz eps oꝛonib milites coarmauit t alios vꝛb habitatoꝛes. Quo facto t murũ reſtituit et ꝓpugnacula fecit.q̃b repelleret accedẽtes. et ẽ nõ ad muꝛ venẽs egit.ſz intra templũ ſacratũ dño ſupplicans adimpleuit. Poꝛro ſapoꝛẽ nõ ſolũ muri fabꝛica terruit. ſz etiaz altera viſio ꝺturbauit. Uidit eñ ſtantẽ ſup murũ quẽdã impiali ſcemate circũamictũ t tam purpura q̃s ꝺyademate reſplendere. Arbitrat⁹ aũt eſſe romanoꝛ impatoꝛẽ moꝛ tem minat⁹ eſt eis q̃ nũciauerãt nõ cuz illic eſſe p̃ſentẽ. Quib affirmantib ẽa ſe ditiſſe t oſtantiuz anthiochie cõmoꝛari ex vultu quẽ videbat.agnouit eoꝛ ẽba eſſe veracia. t ait deũ bella gerere,p romanis. Cũq; hoc grauiꝰ haberet ifelix ſagittã dimiſit in aerẽ t cũ vidiſſet.qz in coꝛpe eũ iaculari nõ po tuit.tñ a velanie ſue ipetu nõ receſſit. Tunc q̃ vir q̃dã egregi⁹ ſacratiſſimo iacobo ſup plicabat vt veniret ad muꝛ t videꝛ barba ros maledictõis iacula emitteret ꝓtra eos Flexus q̃ venerabil' hõ aſcẽdit in quãdam turrim. Et cũ multa milia videret exercit⁹ aliã maledictiõez eis nõ petiꝛt niſi cinifes t culices vt ,p parua aialia ſupnã ꝺtutem po tuiſſent agnoſcere. Oꝛonem ẽo ſecuti ſunt nebule cinifũ t culicũ.t elephantoꝛ q̃dem pmuſcidas cũ ſint caue.equoꝛ ẽo aliozũq; iumẽtoꝛũ aures ſil' t nares,impleuerũt. At illi ferre puoꝛ aialium impoꝛtunitatẽ non valẽtes ſeſſoꝛes ſuos ductoꝛeſq; ſuos ercuſ ſos doꝛſis,piecerũt.t diruptas acies cõfu derũt exercitũq; relinq̃ntes ſũmo ipetu fu giebant. Per ẽ territ⁹ miſerrim⁹ impatoꝛ p nam clementẽq; coꝛreptionẽ in ſe ꝺgnoſcẽs factã a deo habẽte,puidentiã aiaz eum pie colentiũ ſuũ exinde redurit exercitũ ꝺfuſio nem nõ victoriã ex illa obſidione ꝓcipiens

LXXII

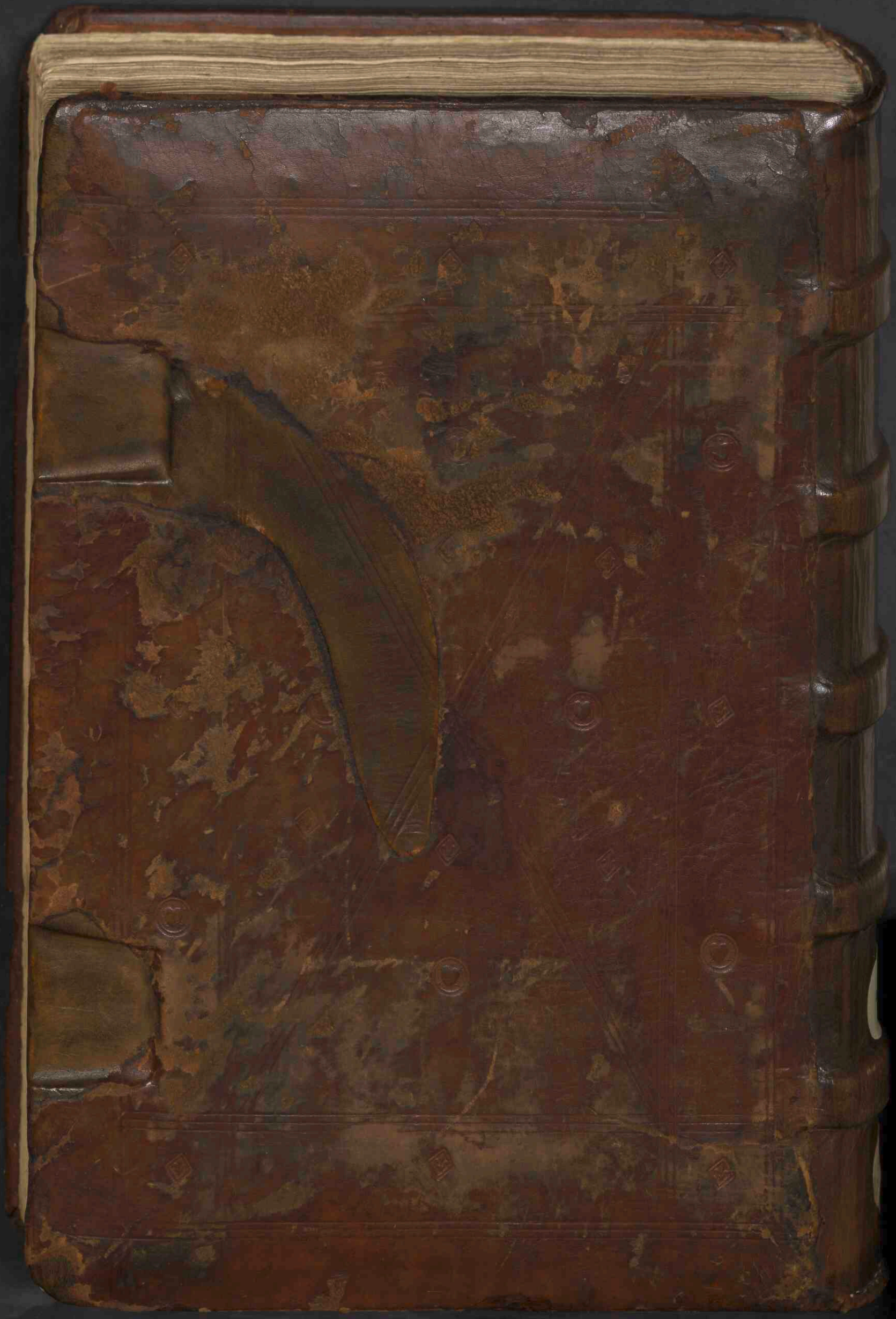
Interminabaf impũſſim⁹ impatoꝛ apoſtata Julian⁹ p eccl'as demonũ ſe ſtatuere ſimulacra. Poſt has q̃ minas ab vno viro in heroea debellaf⁹ eſt. Is tñ nobilis erat eiuſq; ciuitatz curie pſidebat.quẽ zelus xp̃i reddidit clariozẽ. Uidens nãq; filiũ in ĩpietatẽ que tũc vigebat fuiſſe demerſuz ex-

RARIORA
H. fol.
248
Cm

Cm

Cm

Cm

695. **Speculum** exemplorum. Straatsburg, [Geo. Husner] 1 Maart 1490. 2°. H. 2°. 246

Typen 1, 5. — H* 14918. — EMC I p. 139. — Holtrop II 689. — Pell. 1618. — Pr. 653. — Zie over den drukker Voulliéme, Zur ältesten Buchdruckergesch. Strassburgs. (Zentralbl. f. Bibliothekswesen, XXXII-1915 p. 399 vlg.).

Op het titelbl.: „Liber canonicorum Regula rium In Traiecto". — Aegidius Aurifaber is niet de verzamelaar. Zie: B. Kruitwagen, Het „speculum exemplorum", in: Bijdragen v. d. geschied. v. h. bisdom van Haarlem, XXIX-1905 p. 329 vlg., en Tijdschr. v. boek- en bibliotheekwezen, II-1904 p. 277 vlgg. — In oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschr. en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 5, pl. I 4, 8; de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1608.

Historia Ecclesiastica

Folio nº. 246.

Hfol 246

Liber canonicorū Regularium In Traiecto.

Speculū exemplorū omnib⁹ christicolis salu
briter ispiciendū ut exemplis discāt di ciplinā

N. 171. A. C.

Diuersorum

Tabula exemplorum

Incipit tabula exemplorum libri sequētis in qua illud est aīaduertendū q̄ prior q̄dem numer⁹ distinctionum posterior vo singulorum exemplorum quotas repsentat.

Abstinenti honorato piscis in montibꝫ situla haustus offert. Distinctione ꝓma. Exemplo ꝓmo.

Abstinentē se fingens monachus draconi tradit deuorādus. ꝓ.lxvij

Abstinētia sua machari⁹ ꝓfudit ieiunium thabenēsiotarum monachorum. ij.lxxvj

Abstinētia grauī⁹ se niceta epūs fact⁹ macerauit. ij.xciij

Abstinētes duo adolescētes mori magis elegerūt q̄z cōmissos fic⁹ violare. ij.ccxxx.

Abstinēs serapion oīb⁹ passionibꝫ deuictis voracitatem ventris se nō posse superare causatur. iiij.xxij.

Abstinēs in claustro formosus z sanꝰ efficitur q̄ in seculo crapule deditus deformis z debilis extiterat. iiij.lxiij.

Abstinēs palemon ī die pascē cū lachrymis oleū comedere recusauit. vij.lxxxviij.

Abstinētes frēs īfra duos mēses coctū pueris murmurātibꝫ nō comederūt vij.xcvj

Abstinētiā sancti piecti z socior⁹ ei⁹ deridētes cadēte solario oppressi sūt. viij.cliij.

Abstinentie viribꝫ p ieiuniū sputū pestifer draco occidit. ix.ij.

Abstinētia curat plat⁹ q̄dā q̄ delicijs affluens mente z corpe egrotauit. ix.iij.

Abstinēs q̄dam crudelis arguit q̄ carnibꝫ pecor⁹ parceret sed boīm carnibꝫ vesceret. ix.ccv.

Abstinētia appetit⁹ luxurie in marina mitigat. x.xiij.

Abstinentia. quere in gula.

Cacidiā facile supat q̄ oculū ad futuram gl'iam vel penā inflectit. ij.liij.

Acidia. quere ī somnolētia z labor manuū

Accōmodare. quere in charitas.

Acq̄escere nolle ꝓsilijs. quere in ptinar.

Caduersis neq̄z ꝓsperis mot⁹ frater mīt̄z mīraculis claruit. vj.lxxiij.

Aduersitate temptari. quere in temptatio.

Adulteriū fraude ꝓmittēs q̄z horribili plaga pcutit. ꝓ.lxxxvj.

Adulterās vxorem phi quali pena sit correctus. ij.ccit

Adultera quedā post mortē ab equite q̄dā gladio transfodit z flāmis vrenda inūcitur iiij.lxij.

Adulteriū execrata nobilis romana femīa ꝓprium pect⁹ ense trāsfodit. iiij.lxxj.

Adulterantē militem ob terrificā facie homines bestie pecudes ceu demonē fugiunt maledictū. v.lxxxj.

Adulter peccādo gladio ꝓspicit pforari. sz ꝓfessionis remedio recurat. ix.iij.

Adulteri grauissima pena visi sunt apō inferos cruciari. ix.v.

Aduocati lingua quā freq̄nt in vita vendiderat in mortui ore inueniri nō poterat. vj.lxxxvj.

Aduocat⁹ īmisericordissim⁹ ad iudiciū dei venire citat. ix.cxxviij.

Affectū carnaliū pentū triūphans abbas past⁹ p filio sororis a iudice comphēso intercedere noluit. ij.xxxv.

Affectū carnalē vicit pior q̄ se clausis oculis sorori ostendit. ij.xlj

Affectū carnaliū amicorū vicit iohes qui post vigintiq̄ttuor ānos tanq̄z pegrinum se sorori ostendit. ij.xlij.

Affectum carnaliū vincens amicoz theodorus z matrē ꝓuertit z sororē. ij.xliij.

Affectū matrīs marc⁹ vicit q̄ vestit⁹ sacco fedat⁹ fumo clausis oculis se matri visenduz exhibuit. ij.cliij

Affectū filialē vicit pafnuci⁹ q̄ ad pceptuz patrīs vnicū filiū in flumē iactare dispposuit ij.ccxxv.

Affectū carnaliū amicoz vincere cupiens litteras sibi ab eis missas in ignem cremendas piecit. ij.ccxxx.

Affectu carnali abbas moriturus ꝓsanguineum suū in abbatē substituēs graui defectus pena mulctat. iiij.lxiij.

Affectum parentū z amicorū albert⁹ puer vicit. v.lvij.

Affectū pentū vincēs comitis filī⁹ spretis ꝓsanguineis ꝓtemptaq̄z secularīū vestium pōpa ī religione stabil' pdurauit vij.lxxv

Affectū parentū vincēs Theodosia virgo ornata dyademate z cruce post mortez apparuit. viij.x.

Affectū pentū paganoz visa gl'ia xp̄i celsꝰ puer q̄nta magnimitate ꝓtēpserit. viij.cij

Affectum maritī z filioz feia quedā ī penis ꝓstituta ꝓtute multa deuicit. viij.cxiij.

Affectū mūdi atq; filioꝝ p christo ꝓtēnere femina quedā maritū suū eleganter edocuit. viij.cxxij

Ambire prelaturā.quere in ꝑlatus ⁊ superbia.

Amici falsi sunt peccata mūdus ⁊ diabol⁹ sed amici veri sunt ꝯtutes ⁊ opa ꝯtuosa et honesta. iiij.xvij

Amicus ver⁹ in necessitate ꝓbat. v.xlvj.

Amicos carnales spernere. q̄re in affect⁹.

Amore christi carnalē amorē vincere docet ꝯgo audiēs a xp̄o. De diligas q̄ sū formosus ⁊c. v.cxxx.

Amorē illicitū quedaz femina intantū exhorruit vt maluit in caldaria bulliri q̄z fornicari. ij.lxvj.

Amore illicito tētat⁹ frater vt fortⁱ⁹ laboraret vxorē ⁊ filios ex luto finxit ⁊ sic tētatiōez superauit. ij.xxiiij.

Amore illicito tētatus grecus adolescens tribulatiōe sola potuit liberari. ij.lxv.

Amore illicito tētat⁹ ammoni⁹ vel vno die pane saturatus. ij.lxix

Amore illicito labit quidā senex q⁹ femine cōsortiū nō vitauit. ij.cij.

Amore illicito lapsus inobediēs senex cū puero reuertit. ij.cv.

Amor illicitus.q̄re etiā in luxuria.

Angeloꝝ multitudinē se ꝓtra demonis tentamēta iuuare paratā abbas moyses vidit. ij.xxxj.

Angeli sancti se fratribꝫ bona loquētibus miscuerunt. ij.xlv.

Angelus dñi antoniū docuit manibꝫ laborare. ij.cxij.

Angelus vestigia fatigati senis numerauit. ij.cxv

Angelus infirmo fratri septē dies deuotissime ministrauit. ij.cxviij

Angeli aiam patiēt⁹ fratr⁹ q̄ ab ebrioso sene nō recessit in celū deduxerūt. ij.cxxj.

Angelos de ꝓuersione pctoꝝ letātes vidit paulus simplex. ij.clxxxvij.

Angeli pegrinū frēm moriturū ꝓsolantur nō aūt intraneū. ij.clxxxviij

Angelus iecur infirmi fratris euulsū mūdās ⁊ reimponēs sanat cundē. ij.cxcix.

Angeli michael ⁊ gabriel aiam pegrini cū canticis in celū attollūt. ij.ccj.

Angeli solicite sed diuersimode vidēte btō bernardo orōes fratꝝ scriptitabāt. iij.xvij

Angeli excitabāt frēs ad deuote canendū Te deum ⁊c. iij.xvij

Angeli moriēte quodā fratre oratoriū rosis ⁊ lilijs ꝓstrauerūt. iij.xxij

Angeloꝝ dulcissimos cāt⁹ frat⁹ q̄dā in ꝓsolatiōne sue tribulatōis audiuit. v.ix.

Angelus tentatū liffardū subulcū p superbiam ostensis mortuorum sepulcris reuocauit. vj.xxvij.

Angeloꝝ cantus dulcissimos comes iulicensis audiuit. vj.xc.

Angelus a Passeo ad portā pulsare vidit et fratrem Bernardum flumen trāsuexit. vij.xiij.

Angelice nares fetorē peccatoꝝ sup omne cadauer exhorrent. ix.clxij

Angelus visus est oblatiōez altaris diuino cōspectui reuerēter offerre. ix.clxxxvij.

Angelus iuuenez cecidit in maxillam eo q̄ male societati se ꝓiūxerit. x.ix.

Animā ꝑdita quidā ebrios⁹ demoni vendidit ⁊ ab eo vna cū corpore ad infernū deuehit. v.cxxvj.

Animaꝝ cura.quere in ꝑlatus.

Animaꝝ zelus.quere in zelus.

Apostata iuuenis a beato andrea ⁊ beato gregorio grauiter flagellat. ꝓ.cx.

Apostatare volēs apparēte passo christo resipuit. v.cxxxj.

Apostata monachus ⁊ sacerdos latro efficit ⁊ purgatoriū duoꝝ miliū annoꝝ a seipso sibi imponit. vj.vj

Apostata monach⁹ ⁊ fornicari⁹ rursus a beato bernardo ꝓuertit. vj.vij

Apostatare volēs q̄dā notabilē visionē de duabꝫ vijs habuit. vj.xxxix

Apostata ꝓuersus dum festinat fieri ep̄us cū furto capit ⁊ suspēdit. vj.liij

Apostatās ꝓuersus ex cuculi vocibꝫ lōgaz sibi vitā ꝑmittēs citⁱ⁹ morit. vj.lv.

Apostata deo indici ꝑsentat⁹ aut pctā soluere aut in infernū ire ꝑcipit. vij.liij.

Apostatās heremita p obsessionē demōis ad heremū reuocat. vij.ciij.

Apostatare volēs archidiacon⁹ a sctō dunstanno vsq; ad morte ꝑcutit. viij.ij.

Apostata Julianus q̄s horrēda morte punitus est. viij.lxxxj.

Apostatare volens latratibꝫ infernalis canis impetit. viij.lxxxvij

Apostatare volens quidā a demonio possidet. viij.lxxxviij.

Apostasie causa fugientes de monasterio

Tabula exemplorum

beati Gregorij miraculose inuenti atq; re/ducti sunt. viij.lxxxix

Apostatās sororis amore cū eadē ab inui/sa bestia lacerat. ix.vj.

Apostasie spū tētat⁹ pcuratiōe diaboli de cē aureos in cella inuenit. ix.vij

Apostatare volēs ostensione penaꝝ infer/ni et celestis gaudij a matre defuncta reuo catur. ix.lxxxvij.

Apostasie spū tētatus frater orōib⁹ sodalis sui ꝓstās efficit. ix.cxlvij

Apostatare volēs inuenis p xp̄m sibi vul/nus latꝰ ostēdentē reuocat. ix.clx

Simile quasi ibidē.clx.

Apostatās patris amore cū eodē repētina morte defungit. x.xxiij.

Apostata.q̄re in exire t incōstans.

Arguere.quere in reprehendere.

Arrianus q̄dā episcopus violenter quan dam eccl'iam ingrediēs repentina cecitate pcutit. p.xlij.

Arrogantia.quere in superbia.

Ascēsionis die sanctus dūstānus ad ce/leste regnū inuitat⁹ venire rēnuit ꝓpter ze/lum animaꝝ. vlij.ij.

Ascēsionis dñice loca visitans nimiū cre/scente amoris desiderio scisso corde celos ascendit. ix.lxxix

Assumptio marie.quere in Maria.

Astut⁹ t versipellis infernalib⁹ draconib⁹ circūcinctus nullū inuenire potuit effugi um. p.cxij.

Attritus q̄dam peccator iussu beati ber nardi cōmunicat vj.xv.

Auarus ꝓstanti⁹ murmurās ꝓpter duo/decim aureos egenis datos episcopatu in dignus efficit. p.xiij.

Auarus pecuniā colligēs in lagena quam pauperib⁹ dare ꝓsueuerat putrescente crure corrigit. ij.cxij.

Auari diuitis aīa a nigris eq̄tib⁹ ad infer/na deuehit. ij.ccij.

Auaꝝ ꝓuersum p̄posit⁹ steinueldensis du re correptū a mīstratōe sua ꝓposuit. vj.xxj

Auarus vsurari⁹ dū cū saccello pleno pe/cunia sepult⁹ est demones visi sunt cor ei⁹ pecunia adimplere. vij.lxxxiij.

Auarus iordanus cardinalis miserāda ef figie notario suo apparēs se ad iudicē duci cōfessus est. vj.xcv.

Auarus mendicus argentū comedēs suf focat. ix.viij.

Auarus moritur⁹ anxie plorabat q̄ diuiti as suas alijs erat relicturus. ix.ix.

Auar⁹ sacerdos pctā morituri ꝓpē equū in se recipiens p testudinē ecclesie a demoni/bus portatur. ix.clxv.

Auarus.q̄re etiā in bona iniusta t vsura.

Audire ꝓbū dei.q̄re in verbū dei.

Augurio cuculi vitā longā sibi repromit/tens turpis apostata citi⁹ morit. vj.lv.

Auguriatrix q̄s horribili pene post mortez addicta sit. iij.lj.

Baptisatus luso/brie geneſi⁹ mim⁹ cōuertit t sic ex theatro ad martyriū.de ioco ad seriū puenit. ij.xij.

Bñdictā a btō bernardo bibētes cerui siam milites ad dominuz subito conuersi sunt. viij.xxvj

Benedicere cibū.quere in cib⁹.

Bñficioꝝ pluralitas philippo cancellario parisiēsi cāz dānatōis accersit. v.xvij

Bñficioꝝ pluralitatē q̄dā post mortē appa rēs dixit eē cāz ekne sue dānatōis. v.xviij.

Bñficia plura habere dūmō vnū ꝓpetens esset ad victū quidā cardinalis morituꝰ dixit esse peccatū mortale. v.xix.

Et plures alij doctissimi viri vt ibidē ha/bet hoc sensisse vident.

Bñficia eccl'iastica pigniaꝝpl'a hñtes q̄dā canonici t p̄lati mala morte moriunt. v.xx

Bñficioꝝ pluralitatē pulcra visiōe Ma/ria de oegnies didicit esse vitandā. viij.lij.

Bñficiū eccl'iasticuz p dño relinq̄ns q̄nta ē a dño gl'ia remunerat⁹. ix.x.

Bñficijs ecclesiasticꝭ ꝓmouēs nepotes su os eps in lecto aureo visus ē infernale car men ꝓcinere. ix.xj.

Bñficia eccl'iastica inutiliter ꝓsumēs hor/renda pena dānat. ix.xij.

Beniuolētia macharij ꝓuertit q̄ durꝭ ver bis discipuli ei⁹ in furorē exarserat. ij.lvj.

Beniuolētior fuit abbas achilles frī q̄ ma lā de se suspitiōez habuit q̄s ceterꝭ. ij.cxxxvj

Beniuolētia senis manicheus heretic⁹ or thodoxus efficit. ij.cl.

Beniuolētia sua abbas pastor inuidi frīs sauciū pectus sanauit. ij.clxxiij.

Beniuolētia sancti odonis latro conuer/titur. iij.xxxix

Beniuolētia sancti franciſci tres latrones conuersi sunt. vij.xxiij.

Beniuolētia ꝛ oratione sua pachomius p uersum fratrē ad sanctam compunctionez conuertit. vij.xciij.

Beniuolentia sua abraā heremita ex lubrica vita reduxit neptē suā. viij.xx.

Beniuolētia ꝺ fratris q̄dā post fornicatiōz ad pniam redijt. ix.clxvj.

Beniuolētia senioꝝ q̄dā qui psuasu amicoꝝ carnaliū heremū deseruerat post multa peccata ad pniam reuocat. ix.cxcvj.

Bigamū iohes elemosynari⁹ nec p ducētis milib⁹ modijs tritici ꝛ centū octoginta libris auri voluit ordinare. viij.xxxiij.

Blasphemi in deū ꝛ sanctū petrū gallo iaz asso reuinēte lepra ꝛ seruitute cū sua posteritate grauant. p.lxxxv.

Blasphem⁹ cleric⁹ snīam illā. oīs q̄ se exaltat cē. falsum dicens fl'gureo ense trāsfigitur. p.xcvij.

Blasphemie spū tētat⁹ frater a sancto poemene consolat. ij.l.

Blasphemus iurās p mēbra xpi ꝛ Marie celesti gladio vulnerat. iij.xliij.

Item ibidē aliud. xliij

Blasphem⁹ symō de tornaco terribili morte pcutitur. v.xcix.

Blasphemiā loquēs in sanctū hieronymū corpe zania ad inferos p demonē deuect⁹ est. vij.lxxxv

Blasphemus Julianus apostata horribili morte punitur. viij.lxxxj.

Blasphemare. q̄re etiaz in maledicere.

Bona iniuste adq̄sita retinēs comes cū ol posteritate sua ad iferna dēscēdit. p.lxxxv

Bona iniuste p mortem occisi militis retinens comes terribili equo imposit⁹ ad inferna portatur. iij.lxiij.

Bona iniuste retinēs nunq̄z mortis sniam euasit nisi p Mariā ꝑginē reuixisset. v.lx.

Bonis iniustis p mercatōes parentū adq̄sitis enutrita mater maria de oegnies eternaliter se dicit damnatā. v.cxxij.

Bona iniuste ablata retinēs lodoꝛvic⁹ lāt graui⁹ guissimas pēas iferni sustinuit. vj.v.

Bona iniuste retinēs ꝓuersus req̄em celestem intrare ꝓpedit. vj.lxxxij.

Bona iniusta cuiusdā naucleri oīa pierūt q̄b⁹ amissis de iustis bonis miraculose ditissimus est effectus. viij.xxxij.

Bona iniuste adq̄sita q̄ sanctissima q̄daz femia non restituit purgatoriū acerrimuz tulit. viij.l.

Bona ecclesiastica violēter auferēs ecclesie sancti andree ꝑmo febriꝝ deinde morte mulctatus est. viij.lxxiij.

Bona religiosoꝝ secularib⁹ data nō ditat eos sed magis depauperāt. ij.clj.

Bonis monasteriū iniuste ditat⁹ repēte pauper ꝛ miser efficit. v.xv

Bona monasteriū a germano suo abbate iniuste accipiēs depaupat⁹ q̄ cū redderet cepit dites cere. vj.xxiij.

Bona monasteriū iniuste retinēs dispensator horribili visiōe dānat⁹ apparuit. x.xxij.

Bona iniusta. q̄re etiā in debita. in testamētū. in vsura.

Calceis rostratis

Ciuduta fēia post mortez apparuit qz in vita ei⁹ abusa fuit. vj.xciij.

Calceos rostratos solit⁹ facere sutor plagā a demonc. x.xxvij.

Callidus. quere in astutus.

Cantor lasciue vocē inflectēdo in diuinis laudib⁹ a demone irridet. iij.lxj.

Item ibidem. lxij.

Cantic⁹ angeloꝝ aīa deuoti frīs ad exitū puocat. v.ix.

Cātantib⁹ ꝛ discātātib⁹ canonicis sol⁹ raucus exaudit⁹ esse celesti voce ꝓtestat. v.xvj

Cātās cū elatōe ad bñdictōz cerei pascal a demonib⁹ rapt⁹ esse putat. vj.xxx.

Cantātes clamoꝛose clerici demonis sacū impleuerūt. vj.xxxj.

Cant⁹ angeloꝝ q̄s dulces sint. vj.xc.

Cant⁹ choꝛisanctiū cū auiditate audiēs sororꝝ sancti damiani q̄ndecim dierū purgatorio afflgit. ix.cxj

Capli locū demō ītroire ñ audet. viij.xij.

Charitate plenus paulin⁹ epūs se p filio vidue in captiuitatē dedit. p.xxix.

Caritate accēsus sanctulus seipm ꝓ dyacono quodā dedit in mortē. p.xlviij

Caritate mot⁹ epūs cū nō haberet q̄ alteri ad comedendū ꝓponeret vnā ō volitāt⁹ sup se gruib⁹ oꝛōne deiecit. p.lxxvj.

Caritatiue mīstrat deuotus cecus illi q̄ se visu priuauerat. p.xcv

Caritatē exhibere nolēs ꝺcedēdo camelū āmoni mox mortuū camelū ꝺficuit. ij.xvij

Caritatiui frēs vuā intactā p totam hereditatē sibi inuicē trāsmiserūt. ij.xlviij.

Caritatiu⁹ senex neglecta indigentia ꝓpria camelū suū alteri ꝺcessit. ij.lx.

Tabula exemplorum

Caritatiuus frater ansas de suis sportʒ resoluēs alteri indigēti trāsmisit. ij.clxxvj.
Caritatiui messores infirmū nō valentez labore ad mercedes capiēdas iuridice cōpulerunt. ij.clxxviij.
Caritatiui frēs sancti frācisci p alterutro se lapidū ictib⁹ opponebant. vij.ij.
Caritatis fraterne obseruatio docente iohāne euāgelista sufficit ad salutē.viij.lxxvj
Caritatiu⁹ hospitalari⁹ idifferēt cūctos recipiēs canētib⁹ angel' i celos recipit.x.xiij.
Caritatē pturbare q̄ periculosum sit.q̄re in discordia.
Caritatē infirmis exhibere.q̄re in infirm⁹
Carnes ꝺ statutū ordinis ob infirmitatez comedere coact⁹ orauit z statiz assata pdix reuiuiscēs auolauit.vij.lxij.q̄re etiā i gula.
Carnis tentatione vexatus eq̄ci⁹ ab angel' eunuchisat. p.vij
Carnis tētationē fugiēs helyas rector monialiū ab angelis eunuchisat. ix.xix.
Carnis tentatio.q̄re in luxuria.
Carne affligere.q̄re in penitere.
Cartusiēs ordo instituit occasiōe horribil' mortʒ cuiusdā āno dñi. M.lxxxiiij.ix.xcvij
Castigare carnē.q̄re in penitere.
Cast⁹ efficit eq̄cius p misteriū angelor⁹ eunuchisatus. p.vij
Simile de helya monacho. ix.xix.
Castitatis amatrix galla secūdum matrimoniū respuit z a sancto petro visitata ad celestē spōsum leta prexit. p.lj.
Castitatʒ amore q̄dā buliri in caldaria maluit q̄ virginitatis claustra violari. ij.lxvj
Castitatʒ merito duo ꝺiugati in meritʒ duob⁹ sanctis pri⁹ pponunt. ij.cxciij
Casti viri psentiā demō magʒ q̄ merita iohānis abbatis expauit. ij.ccxix.
Castitatʒ merito impatrix p beatā virginez ex multis angustijs liberat. iiij.iij
Castitatis amore nobil' feia cū filiab⁹ suis fluminib⁹ se mergendā intecit. iij.lxx.
Castissima q̄dā romana ne adulterio polluer⁹ nobile pect⁹ ense trāsfodit. iij.lxxj
Castitatis merito iuuenis mirabilit a virgine maria cōuertit z a nuptijs ad celestia regna vocat v.lix.
Castitatʒ zelo feia pulcritudinē suā timēs intuētib⁹ futur⁹ piculū deformari se a dño impetrauit. v.lxxv.
Castissimi epi oculus etiā post q̄dringentos annos caligare nō potuit. v.lxxix
Casta femia vetulā se decipe volentez nūdā ꝓcurauit optime flagellari v.lxxx.
Castus eps tentantē se feiaz cedēs in facie vi verberis deiecit in terrā v.lxxxij.
Castus p̄dicator tentantē se femināsuper ignē decūbēs inuitat ad ꝓcubitū.v.lxxxiij.
Cast⁹ iuuenis ab ardente ferro nō vrit sed corrupt⁹ grauiter ꝓflagratur v.xcj.
Castus p̄sbiter q̄ntā grām p castitate vidente basilio meruerit. viij.lxxxij
Castitatē ppetuā thomas ō aq̄no fortiter resistēdo pmeruit viij.xciiij.
Castitas.quere in ⸗ginitas.
Castrātes seipos ab epis excōicāt.ij.clxxij
Celebrare.quere in cōmunicare.eucharistia.missa.
Celestē gl'iam ad breuissimū tp⁹ exp⁹ puer oim hoim lignis loq̄ didicerat p.lvij.
Celestē ciuitatē nō nisi p penitētiā suas vestes lauātes intrabūt. iiij.lvij.
Celesti gl'ia visa nobilis q̄dā de gēte tartaror⁹ ꝓuertit. v.cxxv.
Celestē gl'iam q̄dā moriturus vidēs mira narrauit.multa p̄dixit.alior⁹ cordiū occulta ognouit. vj.lxxviij.
Celestē gloriaz exptus anxie de suo reditu causabatur. vj.lxxix.
Celestis pcessiōis intuitu nouitius duricia ordinis sancti frācisci exhorrēs ꝓfortatus est. vij.xix.
Celestē gl'iam vidēs latro sancti francisci oim suor⁹ dolor⁹ oblitus est. vij.xxiij.
Celestis regni intuitu q̄dā moriturus oēs labores suos nihil esse fatet. vij.lij.
Celestē thesaur⁹ nulli rei ꝓpabilē tribulatiōib⁹ suis Frācisc⁹ pmeruit. vij.xxix.
Celestē domū Johannes elemosynarius a troylo epo triginta libris quas paupib⁹ dedit ꝓparauit. viij.xlj.
Celestis p̄mij ostensione puer celsus conuertitur. viij.cij
Celestē coronā sancte fidei p passiōib⁹ data vidēs capraſi⁹ aiat ad pugnā. viij.ciiij.
Celestis mercedis intuitu q̄nta auiditate martyres tribulatōes h⁹ tp̄is expetierunt. viij.cvij.z i seq̄ntib⁹.z.cxxxiij.z.cxxxvj.z.c.xxix.
Celestē gloriā z amenitatē cogitātes tres dissoluti iuuenes ad dominum conuertūtur. ix.xlvij.
Celestis gl'ia ꝓsistit in visiōe faciei diuīe q̄ oēm decorē creatū excellit ix.lxiij.

Celestis glorie cõuiuiũ celebrãs miles du centos annos p immẽsitate leticie vix horæ spacium arbitrat. ix.lxiiij

Celestis armonie dulcedinẽ p auiculã au diens frater trecentis annis in nemore p/ durauit ix.lxv.

Celestis glorie ⁊ inferni penaꝝ intuitu ro/ borat⁹ nouiti⁹ in ordine pdurauit. ix.lxxxj.

Celestẽ ianuã xpi passione aptaꝫ luxurioſi ⁊ vani hoies rursus claudũt. ix.cl.

Cellam exire. quere in exire.

Cibos bñdicere. q̃re in crux.

Cibos nimis curiose discernẽs frater nisi emendatus pitantiã marie impetrare non potuit. iij.xxviij.

Cineres sacros deridens carnifex dẽsita/ te cineꝫ suffocatus est. vj.lxxvij.

Circũstantias pctoꝝ scrupulose ꝯfitẽs fra ter aurea meruit corona fulciri vij.xlv.

Clementia. q̃re in beniuolẽtia ⁊ charitas.

Cõmunicantiũ noĩa angel⁹ dñi pyamone videnteꝫ diuersimode scripsit. iij.xxij.

Cõmunicatõeꝫ corpis xpi nimiũ ptrahẽs mulier incantationiby magoꝝ in equaꝫ est conuersa ij.lxxv.

Cõmunicans indigne sacerdos horribili vulnere a dño verberat. ij.lxxvij.

Cõmunicãtiũ diuersos esse vult⁹ q̃dã san/ ctus epus dño reuelãte ꝯspexit. ij.cxc.

Cõmunicãs deuote frater mirabili mõ a capitis dolore sanat. iij.xxvij

Cõmunicãs frater aspere correpto fratre incõsolato amaritudinẽ p dulcedine ĩ ore sensit. iij.xxxv.

Cõmũicãs irrecõciliato frẽ sacerdos por cellũ interimẽs osculũ dulcissimi iesu con suetum amisit. iij.lv.

Cõmunicãs in discordia monialiũ ꝓposi/ tus iuste a possessa increpat. iij.lvj.

Cõmunicãtis indigne hostiã niuea colũ/ ba in nocte natiuitatis absumẽs auolauit ⁊ post ꝯfessionẽ reportauit. vj.viij.

Cõmunicãs q̃dã magnus pctoꝝ ex attrito cõtritus ⁊ ver⁹ penitẽs efficit. vj.xv.

Cõmunicaturus zodomita rigefact⁹ non valet pcedere. vj.xxij.

Cõmunicare q̃dam in inuidia p̃sumens a demone arripit. viij.cxlviij

Cõicare. q̃re etiã in eucharistia ⁊ missa.

Compũctio. q̃re in contritio.

Concedere alteri. q̃re in charitas.

Cõcordia. q̃re in discordia ⁊ pax.

Confessiõe quidã ab ipsis fere iferni clau/ stris liberat. p.lxxxvij

Cõfessores indiscreti ꝯfitẽtes freq̃nter ad desperationẽ inducunt. ij.c.

Cõfessionẽ corã ducẽtis frilv aptam faci/ ens videte patre peccatoꝝ suoꝝ deletionẽ latro ꝓmeruit ij.ccxxxvij

Cõfessionẽ ptrahẽs miles a demone pcu tit ⁊ desperãs defungit iij.viij.

Cõfessionẽ impfectã faciẽs femia nisi ma/ ria subuenisset in etnũ perisset iij.xlvj

Confiteri volentẽ ptrahens abbas in de/ sperationẽ duxit iij.liij

Cõfessionẽ infirmarij mirabili studio de/ mones impedire conant. iij.liij.

Confessione nobilis q̃dã femia etiã ab in/ famia liberat. iij.iij

Cõfessionis remedio adulterãs miles pdi tam faciei effigiẽ recupauit. v.lxxxj.

Cõfessiõe infirm⁹ in corpe sanat. v.cvij.

Cõfessor indiscret⁹ latronẽ ⁊ apostatã ve/ re penitentẽ nõ vult absoluere. vj.vj.

Cõfessione sacerdos ĩ stabulo ab infamia fornicatõis eripit. vj.xvij.

Cõfessione mũdat⁹ pctoꝝ a demone in ob/ sessa laudat q̃ eũ añ ꝯfuderat. vj.xviij.

Cõfessionem aleidis fornicarie demõ cla/ moribꝫ impedire conat. vj.xix

Cõfessione cuiusdã tẽpestas maris excita ta cito sedata est. vj.xxj

Confessionẽ sibi mutuo facientes q̃ simul peccauerãt dãnãdi fuissent nisi alteri cõfes si fuissent. vj.xxij.

Cõfessione vidẽs diabolus hoĩes cãdida ri voluit ⁊ ipse ꝯfiteri vj.xxiij

Cõfitens q̃dam bona q̃ fecerat a cõfessore q̃d cõfiteri debeat informat. vj.xxvj.

Cõfessione demõ ipse fatet vires suas sup oĩa eneruare. vj.lxxxiij.

Cõfiteri nolẽs nisi p signa tm̃ turpis apo stata efficit. vij.xij.

Cõfitẽs scrupulose singulas circũstãtias aurea meruit corona fulciri. vij.xlv.

Confessione nouici⁹ q̃dã pctã sua ex carta diabolica oĩno deleuit. vij.lix.

Cõfessiões pauperũ libent audiẽs lachry mis eoꝝ ex purgatorio liberat. vij.lxviij.

Cõfessione astionis demõ vires suas sub uersas esse cõquerit viij.xxj

Confessione ⁊ pcibꝫ malachie iracũda fe/ mina mansuetissima efficit. viij.xlvij.

Confessione mortalis peccati in se abscon

Tabula exemplorum

diti infirmus pater sancti Samsonis cō/ualuit viij.cxlix.

Cōfessione sanat miles a vulnere quod p adulteriū ꝓtraxerat. ix.xiij.

Confessionē impfectā faciēs sciēter femia subito morit.ꝛ draconez eātās in horribili specie post mortē videbat. ix.xxxj.

Cōfessiōe neglecta nulla opa pietatꝭ a dā nationē pñt saluare. ix.xxxij.

Cōfessionis remedio q̄ triginta annis de/moni seruiuit sub homagio misericordiaz dei consequit ix.xxxv.

Item simile quasi ibidem. xxxiij.

Confiteri nolens timore pnīe inlungende ad inferna deferr. ix.lxxxviij.

Cōfessio sine ꝓposito emēde sed ex ꝓsuetu/dine parū pdest. ix.cxlviij.

Confitens iuuenis a spūsancto ad gratiā recipit q̄ impenitēs a patre ꝛ filio ꝓdemna batur. x.p.

Cōfiteri nolens femina sed indulgentiam lachrymis solis sperās impetrare a demo ne irridetur. x.xxiij

Confiteri tentationē.quere in reuelare.

Confidentiā habere in domino. quere in solicitudo.

Cōfirmatus cec⁹ nō potuit vt antea de co loribꝫ iudicare. v.cxxij.

Cōsecratōis ꝟba pferēs iohānes de aluer na totus in se amore liquescēs extasiz pas/sus defecit. vij.xxxvj.

Consilijs fratrum non acquiescens consi lio demonis illusus in puteum seipsum p/iecit. ij.ccxij

Cōsilijs prauis quidā negligēs frater fer uentioribꝫ fratribꝫ vt monasteriū exirent p suasit. ij.ccxxxiij.

Cōsilijs sanis nolēs adq̄escere in puteum se vidit ꝓiectum iij.xxv.

Consilio carnali ꝓsanguineū suū in abba tē abbas substituēs tanc̄ mal⁹ ꝓsiliator ḡ uissima defunct⁹ pena mulctat. iij.lxij.

Consilio praui germani seduct⁹ tyt⁹ vxo/rē duxit quā vna cū germano ense trāsuer berās latro seuus efficit. vij.lxxxiij

Consilijs nolēs adq̄escere iuuenis subi ta nea ꝛ horribili morte morit. x.xxvj

Cōsilijs nō adq̄escere.q̄re in ptinax.

Consortiū.quere in societas.

Cōstātia p dño scī martyres oēs tribula tiōes ptulerūt. vij.cvij.ꝛ in sequentibꝫ.

Cōstās pcōsul carthaginis nec minis nec pcibꝫ nec muneribꝫ oblatis p dñm suū ad arrianā heresim potuit inflecti. vij.cxv.

Cōstantia q̄nta ipatoꝝ decreta ꝺ xp̄ianos in ꝓspectu oīum q̄dā diruperit. vij.cxxxix

Constantia.q̄re in pseuerantia.

Consuet⁹ in luxuria senex nicola⁹ q̄nta dif ficultate emēdatus sit. vij.lxx.

Cōsuetudo mala quantuz noceat.ix.lxvij ꝛ.lxviij.

Cōsuetudies bonas fuare.q̄re in statuta.

Consuetudo in pctō zodomitico q̄s diffici le vincit.q̄re in zodomia.

Cōtēplatio frāciscī q̄lis fuit. vij.x.ꝛ.xvj.

Cōtemptus mūdi.q̄re in mūdus.

Contritōnis vehemētia meretrix cōuersa morit ꝛ sine purgatorio euolauit. ij.lxiij

Cōtrit⁹ p pctīs deuot⁹ frat repetitis vici/bus mirabiliter a dño ꝓsolat ij.xxxiij

Cōtritus in vltima expiratōe miles scele/rat⁹ q̄le purgatoriū ptulit. v.cxij.

Cōtriti iuuenis pctā delent ꝺ cedula. vj.xj

Cōtritiōis magnitudine peccatrix q̄dam añ cōfessionē morit sub fmone ꝛ post appa rens saluatā se eē significauit. v.lxxxviij. ꝛ.vij.lvij.

Contritione vehemēti mulier incestuz cū filio cōmissum ꝓfessa pape veniā peccato/rum accepit. vj.xij

Cōtritionē ab extra moriturus ostendēs sed in corde ꝓpositū emende non habēs da mnat. vj.xiij.

Cōtritionē verā p cōmunionē corpis xp̄i peccator accepit. vj.xv.

Contritionez q̄ntā siluan⁹ ex benignitate pachomij concepit. vij.xciij.

Cōtritōis remedio iam p demones ī aera subuectus ḡuissimoꝝ peccatoꝝ veniaz re cepit. ix.xxxvij.

Contritōis lachrymis peccatoꝝ cathena dirupta est. ix.xxxix.

Cōtritionis remedio miles q̄dam iā mo/riens veniā peccatoꝝ accepit ix.xxxj

Cōtrit⁹ sub ipso pūcto sūmersiōis īsolētis sim⁹ iuuenis ad celestia regna meauit.x.xv

Cōuertit quersus theoderic⁹ draconi da tus ad deuorandū p.lxvj

Cōuersiōez ꝓtrahēs vsq̄ ad mortē statī vt pniaz noīari audisset obdormiuit.p.xciij.

Cōuersa meretrix statim morit ꝛ ad regna celestia cōmeauit. ij.lxiij.

Cōuersionē eua gri⁹ semel ritez distulit.sz dñi flagell' ꝓmonit⁹ p fecte ꝓpleuit.ij.lxxv.

Conuertit latro pfnucio ꝺ mozē ſuū vi/
ni calicē potāte. ij.lxxv.
Cōuertit ꝙgo ex viſiōe gl'ie tētati pr̄is ſuis
ſuppliciozꝫ mr̄is pſpate in mōo .ij.clxxxiij
Cōuertit peccatoz ex ꝓbo dei. z quē demo
nes ad eccl'iaz ptraxer̄t angeli letātes edu/
cunt. ij.clxxxvij
Cōuerſionē differēs vſqz ad mozte z tunc
deū inuocās a demonib⁹ irridet. ij.ccij.
Conuertit tribun⁹ būilitate duoz macha
rioꝝum. ij.cciij
Cōuerſiōez ptrahēs miles ī deſpatōz lap/
ſus aīaz int̄ man⁹ diaboloz exalat. iij.viij
Conuerſionē differēs faber ferrari⁹ infer/
nū vidit aptum. iij.ix.
Cōuertit alexāder p piſcē a beato bernar/
do bñdictum. iij.xiiij.
Cōuerſiōis ꝓpoſitū relinq̄ns iohes valen/
tie ep̄s pene fuiſſz ꝺ libro vite delet⁹. iij.xv.
Cōuertit bernard⁹ ſtudētes piſius in ma/
gno nūero deuota p̄ce q̄s p̄us nō potuit p̄
dicatione. iij.xix.
Conuertit bernardus latronē eductū ad
ſuſpendiū. iij.xx.
Cōuertit iuit⁹ adoleſcēs q̄ ſepe dñm ne cō
uerteret rogauerat audiet̄ ī nocte. ſi a clare
ualle diſceſſerꝫ añ pētecoſtē mozier̄ꝫ. iij.xxv
Cōuerſiōe ſua pfecta arnulph⁹ magnā cō
ſolationē in mozte pmeruit. iij.xxvj.
Cōuertit latro bēiuolētia ſ. odōiſ. iij.xxxix
Cōuertit india ad fidē p captiuos ediſiuz
z frumentiū. iij.lxxiij.
Cōuertit hiberoz gens p mulierem capti/
uam. iij.lxxv
Cōuertit gēs burgondionū eo q⁹ deuz x̄pi
anoz ſuoz̄ fidelem adiutoꝛem eſſe audie/
rit. iij.lxxxij.
Cōuertit puer albert⁹ ꝓbis iordani z pul/
cer theutonic⁹ ab ipſo alberto. v.lvij.
Cōuertit q̄dā de gēte tartaroz viſa gloria
x̄pi z ſanctoz ei⁹. v.cxxv.
Cōuertit p beatū bernarduz ozōe henric⁹
germanus regis francie. vj.ij.
Cōuertit cleric⁹ viſa pena infernali lantḡ/
uij lodoꝛvici. vj.v.
Conuertit dñs bernardus humili ꝓuerſa
tione beati frācisci. vij.xij.
Cōuertunt tres latrones benignitate ſan/
cti franciſci. vij.xiij.
Cōuerſi actoꝛibus ꝓuerſiōis ſue in futura
vita magnas gr̄tes refundūt. vij.xxxv.
Cōuertit magiſter rolandus oēs delicias
citius trāſire ꝺſpiciens. vij.xlvj
Cōuertit q̄dam ſolennis magiſter humili
ammonitiōe paſtoꝛis ſui. vij.xlviij.
Cōuerſiōe ſodaliū ſuoz̄ ꝓuocat⁹ ſtudens
q̄dā ꝓiect⁹ libris q̄ſi inſan⁹ ad p̄dicatoꝛ oꝛ/
dinē feſtinauit. vij.xlix.
Cōuertit q̄dā p delicijs oēm pn̄iaz abhoꝛ
rēs cū audiſſz. ſubt̄ te ſternet tinea ꝛc. vij.l.
Cōuertit quidā q̄ vidit teneritudinē ſuaz
inferni penas tolerare nō poſſe. vij.lj.
Cōuertunt duo de vaga vita. vn⁹ volūta/
rie alter induſtria ſodalis in ſpelūcā inclu
ſus coacte. vij.lxxvij.
Cōuertit theodoꝛus diuinoz bñficioz cōſi
deratione ꝓpunctus. vij.xcj.
Cōuertit magiſter ſylo viſa pena diſcipu/
li ſui. viij.lxv
Cōuertit ioſeph iudē⁹ medic⁹ eo q⁹ beatus
baſili⁹ vltra curſum nature vitā ſuā p diez
plōgauerit. viij.lxxxiiij
Cōuertit benignitate z oꝛōne pachom̄ p
uerſus ſiluan⁹ z ex importabili oīb⁹ ſpecu/
lum ꝓfutū efficit. vij.xciij.
Conuertit dūſtannus ḡui infirmitate cō/
pulſus. viij.p.
Cōuertunt milites ceruiſiam a beato ber/
nardo bñdictā bibētes. viij.xxvj
Cōuertit ſoꝛoꝛ bernardi oꝛōnib⁹ z ammo
nitionib⁹ eius. viij.xxv.
Cōuerſi in iuuentute ad dñm q̄nta p alīs
gl'ia reſplendebūt. ix.xliij.
Cōuertit latro exemplo pn̄ie innocēt̄ fra/
tris ꝓuocatus. ix.xlvj.
Conuertunt tres milites celi gaudia cogi
tantes. ix.xlvij.
Cōuerſionē ptrahens z in multis ſtudijs
ſtare ꝓponēs repētia mozte pcutit. ix.xlix.
Cōuertit guerric⁹ timoꝛe moꝛtis q̄ audi/
uit oēs antiquos patres veteris teſtamen
ti moꝛtuos. vij.xlix.
Choꝛeā ducētes ī nocte ntītat̄ maledicti
a ſacerdote ītegro āno choꝛiſarūt. iij.xlvj.
Choꝛiſatrix a demone poſſidet̄. ſed ab; ino
cente puero mirabiliter liberat̄. v.xc.
Choꝛiſare ſolita in feſtis baculo q̄ pila per
cutit occidit z ei⁹ coꝛpus ab infernali thau
ro diſſipat. v.xcv.
Choꝛiſantib⁹ tybicinās a fulmīe pcutitur
brachiū a coꝛpe diuellit. coꝛpus ex ſepl'cro
ad inferna rapit. v.cxxviij.
Choꝛeā ducens pterua femina repentina
mozte pcuſſa eſt. vj.xxxij.

Tabula exemplorum

Choreas p xpo spernens ꝺgo celesti choree interesse pmeruit. ix.l
Choreis libenter iũcta femia a demõe rapitur z p cãtilenis ticio ardẽs ori eius impingitur. ix.lj
Choreis fessa femia ad inferna rapek nisi marie ꝺginis auxiliũ inclamass. ix.cvij
Item aliud.cxj.
Corporalia lauãs deuota femia vidit mriã puez Jesũ sup ea reponẽtẽ. ix.lxxvij.
Correctionẽ discipline subterfugiens hugo de sancto victore a demonib⁹ grauissime verberatur. v.xlj.
Correctionẽ recipe nolẽtes duo insolẽtes iuuenes terrenk a demone z in insaniã versi sunt. v.xlij.
Correctionẽ capitularẽ demõ exhorrens capituli locũ intrare nõ audet. viij.xiij
Corrigere pueros. vide in puer.
Corripit patrẽ impatorẽ magũtin⁹ epũs de illicito mrimonio z icarcerak ab codẽ .p.c.
Corripe.quere etiã in reprhẽdere.
Crines vane z iordiate pectinãdo feia pectie igneo se p⁹ mortẽ visa ẽ pectiare. ix.clij
Cruce nõ signãs comedẽdo lactucã moni alis obsidek. p.viij
Cruce signat⁹ iude⁹ demões clamãtes audiuit.ve ve vas vacuũ sz signatũ. p.xxxj.
Crucis signũ frequẽter in pectore pigens operosissimã crucẽ in pectore habere post mortẽ ꝺspicik. v.xxxix.
Cruce innocẽs puer mirabiliter ab obsessa diabolũ effugauit. v.xc.
Crucis signo sanct⁹ frãcisc⁹ lupi rapacissimi seuitiã mitigauit. vij.xx.
Crucis signo ꝺuersus vinũ bibendũ non bñdicẽs a demone possidek. vij.lx.
Cruce ne edmũd⁹ se signaret diabol⁹ vtrasq; man⁹ ei⁹ cohibẽdo ꝺstrinxit. viij.ix.
Cruce se signãs asinus sancti reguli a demonis ipetitõe defendik. viij.xcvj
Cruce cibũ nõ bñdicẽs femina a demone possidek. ix.liij
Crucis signaculũ formãte notario demonũ ethiopica turba disparuit. ix.liiij.
Crucis signaculo q̃dam demonũ fantastũ castrũ subuertit ix.cxl.
Crucz z crucifixi mẽoriã.q̃re i passiõe dñi.
Culpã hũilik ꝺfessus inocẽs eulali⁹ meruit q; matta sua igne cremari ñ potuit.ij.xl
Culpam ex corde ꝺgnoscẽs ab offenso fratre suscipik qui ante repulsam patiebak ab eodem. ij.clxxij.
Culpam agnoscẽtes frẽs q̃ seipsos crastra uerũt ab excõicatiõe soluunk. ij.clxxij
Culpã suã supbus demõ fateri nõ põt nec deũ dñm suũ agnoscere v.xxxv.

Damnati tãquaz

Omnes visi sunt ad inferna descẽdere.ix.lxxx. Silr q̃i habetur ibidem.lxxxij.
Date z dabik vobis tc. vj.xliij.
Debita vidue tardi⁹ solues a sctõ andrea z gregorio grauiter flagellak. p.cx.
Debita nõ solues fabro ferrario graui purgatorio post mortẽ affligik. v.cxxiij.
Dedicationẽ oratorij scti sebastiani freqntans mulier vicio carnis polluta nocte pterita a demone possidek. p.xvj.
Dedicatã ecclesiã arrianor̃ demon in specie porci exire ꝺpellik. p.xliij.
Dedicak ecclesia sancti dionisij ab ipso domino iesu. iiij.xxviij.
Dedicatõz eccie celebrãtes tibicia puocãs ad ludos lasciuos fulmie pcutik. v.cxxviij.
Dedicatões ꝓpter bona vina freqntans pice z sulphure in inferno potak. vj.xcvij.
Defuncte matri solitos septẽ psalmos nõ solues beat⁹ bernard⁹ a dño pclamak.iij.vj
Defuncti aĩa orõib⁹ fratrũ se postulat adiuuari. iij.xlvj.
Defunctor̃ aĩas dño q̃tiẽs p cimiterium iret recõmẽdãs q̃nta iocũditate p⁹ mortez ab ipsis aiab⁹ susceptus sit. iij.xliij
Defunctor̃ aĩe militẽ p se orare ꝺsuetũ ab inimicor̃ manib⁹ liberarũt. iij.lxv.
Defunctor̃ aĩe sacerdoti orãti p eis amen responderũt. iij.lxvj.
Defunctor̃ aĩe a sctõ odilione z suis frib⁹ a demonũ manib⁹ liberank. iij.xliij.
Defuncti bñdicti pape aĩa meritz scti odilionis a purgatorio liberak. iij.xliij.
Defunctor̃ aie in equis infernalibus vise sunt equitare. iij.lxj
Defunct⁹ miles missis z orõib⁹ se petijt adiuuari. iij.lxij.
Defũctor̃ missas idies legẽs ifinitas aiaz manus p se coram epo fideiubentes aspexit. v.cxviij.
Defuncti filij mortẽ nimiũ deflẽs mr vt in missis p eo lacrimas fũdat ãmonek.v.cxix.
Defunctus otto impator orõnes deuotorũ p se fieri postulauit. v.cxx.

Defunct⁹ ꝓtra milit̃ ꝙ equũ pauꝑib⁹ dan
dũ sibi retinuerat duri⁹ inuehit. v.cxxj
Defuncti aĩa ꝑcio laboris qđ nõdũ solue
rat reddito a purgatorij pẽa laxat. v.cxxiij.
Defuncti apostate aĩa duo milia annorũ
purgatorij ꝑcib⁹ deuotor⁹ adiuta in duos
annos cõmutauit. vj.vj.
Defũcto ꝑ sclauinia ꝑstita oroĩb⁹ ñ succurr
rẽs sacerdos a demone ꝛberat. vj.xcviij.
Defuncti aĩa post centus pater noster fris
cõradi liberat a penis. vij.xv.
Defunctor⁹ infinitas aĩas ioh̃es de aluer
nia celebrãs a purgatorio in celũ vidit euo
lare. vij.xxxix.
Defuncti aĩa a q̃ndecim annor⁹ purgato
rio ꝑ vnã missam liberat. vij.liij.
Defunctor⁹ aĩe ab heredib⁹ suis postulant
adiuuari. vij.lv
Defũctor⁹ trigĩtatres aĩe merits scti ꝛ vich
mãni moriẽts a purgatorio liberãt. vij.lvij.
Defuncti aĩa q̃ libenter ꝓfessiões pauperũ
audierat lachr ymis eor⁹ a purgatorio edu
cit. vij.lxviij.
Defunctor⁹ anie officiũ defunctor⁹ a frẽ q̃
dã ꝑ se postulãt celebrari. vij.lxxj.
Defũctor⁹ abiectio sepl'tura reqez. celebri
or ꝛo penã nõnũ q̃ solet inducere. vij.xcv.
Defunctor⁹ cõmemoratio quare instituta
sit. iij.xliij.ꝛ.viij.lxiij.
Defunctis nõ est detrahẽdũ sed eis potius
subueniẽdũ.ꝛ plr valẽt eis oroões iust⁹ q̃s
impior⁹. viij.lxvij.
Defunctã sororẽ malachias missis deuots
a purgatorio liberauit. viij.xlvj.
Defuncti fratres causant se in penis deti
neri.eo q̃ viui frẽs vigilias et cenas oroões
deuote nõ ꝓsoluerũt. ix.cxlij.
Defuncte matr̃s aĩaz puer aureo hamo ex
trahere videt ex purgatorio. ix.cxliij.
Defuncti patr̃s aĩaz in pcto mortali existẽs
filr⁹ iuuare nõ potuit. ix.cxlviij
Defunctor⁹ aĩab⁹ eusebr⁹ dux missis ꝛ ele
mosynis subueniẽs ea⁹ adiutoria ꝛab ini
mico eripit ꝛ ad ꝓseuerantiam exhortatur
ix.clxxxiij.
Defunctor⁹ officiũ sepe legentẽ suspendẽs
eps iturr⁹ ꝑ cimiteriũ acri cõminatiõe a de
functis terret. ix.clxxxv.
Defũctis quõ subuenit. q̃re in oratio. mis
sa ꝛ purgatorium.
Delicioſa vxor ducs venetie iusto dei iu
dicio corpe toto cõputruit. ꝑ.lxxxiij.
Delicate sophie corpus post mortẽ grauit⁹
fetet. ꝑ.lxxxiij.
Delicati ꝛ nobiles rusticanis opib⁹ nõ sũt
ꝑgrauandi. ij.cxliij
Delicijs carnis nimis indulgẽs fẽa in in
ferna demergit. ij.clxxxiij.
Delicijs hr⁹ secl'i intẽdẽtes illi similant qui
vnicornẽ fugiẽs ĩ baratr⁹ plabit. iiij.xvj.
Delicias carnis ꝛmõi mgr̃ rolãd⁹ videns
eẽ fugaces ordiez ꝑdicator⁹ ĩtrauit. vij.xlvj
Delicie carnales q̃ndã diuitem ad gũissi
mas inferni penas deducunt. ix.lxxxv.
Delicie quere etiã in gula.
Demonis noie vocãs mancipiũ suũ ste
phan⁹ ꝓl biter vt se discalciaret statĩ sensit
diabolica factiõe calcios disligari.nõ g̃ le
uiter diaboli nomẽ est exꝓmẽdũ.ꝑ.xxxviij.
Demõ ab obsesso eiect⁹ porcũ ingreditur.
ꝓma.xxxix.
Demones de tentatis frib⁹ pachomi⁹ au
diuit colloquẽtes. ij.xliij.
Demones orantes frẽs videte machario
multipliciter illuserunt. ij.xlix
Demon aĩas in celũ volare volẽtes in spe
cie gigantea phibuit. ij.lxxxviij
Demone maluit q̃s spũ fornicatõis inno
centi⁹ suũ filiũ possideri. ij.lxxxix.
Demõ gl'iat⁹ qr sanctũ heremitã ad lapsuz
carnis p⁹ q̃dragesimũ ãnũ pduxerit.ij.cviij
Demon ptinacẽ ad patr̃ ꝓfilia iuuenez se
duxit in specie aquile. ij.cxxiij
Demõ in diuersis formis nunc gabrielis
nũc xp̃i senes humiles ꝛdeuotos decipere
nõ potuit. ij.clxx.ꝛ.clxj.
Demon cũ pluribus ampullis fratres tenta
turus prexit. ij.clxxxv.
Demones peccatorẽ capistro ligatum vi
dente paulo simplici traxerunt ad eccleſi
am. ij.clxxxvij
Demon in specie angeli patri apparẽs pro
priũ discipulũ exẽplo abrae immolare per
suasit. ij.ccxiij.
Demon radbodũ regẽ pulcra sibi mansio
ne ꝓmissa decepit. iiij.xxxiij
Demõ matisconẽsem comitẽ q̃ quendã in
iuste occiderat infernali eq̃ iniectũ videti
bus cũctis p aera trãsportauit. iiij.lxiij.
Demon emptã in ꝙinio aĩam cũ corpo
re ad inferna deuexit. v.cxxvj.
Demon in specie monialis nisus est militẽ
lõgioris vite ꝓmissione decipe. v.cxxiij
Demõ mendacẽ se esse fatetur. v.cxxv.

Tabula exemplorum

Demon pastorē bonū primo ꝓphetia mortis. deinde alijs pluribꝫ tētationibus decipere laborauit. vj.xx.

Demones castaldi dñi verberauerunt sanctū franciscū. vij.viij

Demon in singulis officinis monasterij se sui aliq̄d inuenire letat. viij.xiij.

Demoni homagiū facies pnia rorōibꝫ sancti basilij liberat. viij.lxxx

Demones impediūt ꝑtritionē cōfessionez et restitutionē. .ix.xxviij.

Demon dat alapā fratri nō inclinati se cū caneret z hō factus est. ix.lxxv

Demōes mlti cellaz vnꝰ heremite inq̄etāt sz itegrā ciuitatē vnꝰ regere ꝓspicit .ix.cciij

Demō post septēnij tentatōez papā in fornicationē ꝑstratū sandalio eius p signo victorie accepto suo ꝓncipi nūciauit. ix.cciij

Demon. q̄re etiā in tēptatio.

Deridēs paupes mēdicantes iuuenis a sctō andrea z gregorio flagellat. ꝓ.cx.

Deridēs ludorū vicū regē frācie ꝓtorto collo plagat. v.cxxxiij

Deridētes pueri sanctū magnobodū a ꝺo plagati sunt. vij.clij.

Deridētes abstinētiā ꝓiecti z sociorꝫ eiꝰ solario cadente oppressi sunt. viij.cliij

Despectū mūdo se reddēs equiciꝰ in altuz ꝓfecit apud dñm. ꝓ.x.

Despici se vidēs p masseo sanctus franciscus valde letat. vij.xxvij.

Despectus mūdi amor. q̄re in humilitas.

Desperare nolēs penitēs i sepulcro demones vociferātes audiuit vicisti nos. ij.ij.

Desperare nullus debet dū mucius latro cōuertit. ij.x.

Desperatione tentatus in fornicationē lapsus dixit nō peccauī. ij.xciij

Desperare faciēs frēm tentatū grauissima fornicatione tentat. ij.c.

Desperatōez vicit senex lapsꝰ z pnia sua miraculosū lumē i nocte pasce pmeruit. ij.cix

Desperatōe tētatꝰ frat pmissiōe abbatꝭ pōcij de salute sua certꝰ efficit. iij.xxiij.

Desperās ifirmariꝰ seipm iugulat sz misericordia spūssancti ad pniaz reuat. iij.liij.

Desperās hildebrādꝰ latro ꝓpt solā desperationē se dicit esse dānatū. vj.ix.

Desperās vsurarius ab infernali eq̄ ad loca penaꝝ deuehit. vj.x.

Desperatā neptē suā abraam heremita cōuertit. viij.xx.

Desperatꝰ nō est caupo etiā a demonibꝫ in aera raptꝰ. z ideo veniā meruit. ix.xxxvij

Desperatus peccatorꝰ moriturus charitate z astutia sancti heremite ad spez vite reductus est. ix.xl

Desperatus nō est miles crimīosus moriturus sed se ꝺginis filio recōmēdans veniā impetrauit. ix.xlj.

Desperare nemo debet etiā in mortis articulo cōstitutus. x.xv.

Desperatus iuuenis lubiceñ. seipsum occidit. x.xvij.

Detractor z suam z audientis animam interficit. ij.lix.

Detrahēs alterī durissimo carcerī penitētiali mancipat. ij.cxlij.

Detractionū libellos q̄s ꝺ se christiani epi offerebāt ꝺ stātinꝰ ipator excussit. iij.lxxij.

Detrahens sancto attalo mala morte interierunt. viij.clj.

Detractor in iudicio sanctos oēs vindictā ꝺtra eū postulātes audiuit. ix.lv.

Detrahentē clericū epūs nō corrigēs cum eo grauiter in purgatorio cruciat. ix.lvj

Detractor moritur linguā suā pcutiēs dixit. ista ligua pessima me dānauit. ix.lxvij

Detractor post mortē apparēs linguā ignearn vsq̄ ad terrā dependentē dētibꝫ corrosit z exuit. ix.lviij.

Detrahere. q̄re etiā in diffamare.

Deus oīa vidēs in specie pegrini apparuit oculū hūs in occipicio. ꝓ.cxj.

Deus gentilis sacerdotis infirme potētie nisi licēciatus a sancto gregorio loc̄ nō potuit. iij.lxviij.

Diffamās iniuste lectorez femia parere nō potuit sed horribiliter clamās mēdacij sui penas psoluit. ij.xc.

Diffamationē de fornicatōe machariꝰ abbas patiētissime tulit. ij.clxij.

Diffamās marinā ꝺginē demone possidet z ipa marina eādē diffamatōz patient sustinēs miracul' efficit gl'iosa. ij.ccxj.

Diffamās de furato psalterio pannucium adolescentē a demone possidet. ij.ccxxj.

Diffamātes sanctū narcissum iustas mendacij sui penas pepēderūt. iij.lxvij.

Diffamās alios mēdose furibūdꝰ linguaz ꝓpriā dentibꝫ laniauit. v.xcij.

Diffamare diabolus sanctū siluanum studuit vt suo edificati exemplo scandalū paterent. vij.lxxviij

Diffamare volēs sanctū vincentiū femīa a demone cepit fatigari. viij.xvj
Diligēdū se a ꝑgine dicebat xp̄s qz formosus erat bon⁹ dulcꝫ z generosus. v.cxxx.
Diliges dñm deū tuū audiēs ī scholis cōuertit. ix.xlv.
Diligentꝫ deū fcie cor scissum est z inuētus est in eo scriptū. diligo te zc. qz creas. redemis. dotas. me. ix.lxxiij.
Dimittēti patricidiū occisori crucifix⁹ dñs trib⁹ vicib⁹ caput inclinat. ꝑ.cv.
Dimisit epiphani⁹ offensam ꝑ quā membra sopori dedisset. ij.xcviij.
Dimittēs rustico frāternā morte amorosas inclinatiōes crucifixi ꝓmeruit. v.xlv.
Dimittere nolēs offensam mortu⁹ audiuit nec pepcit nec parcam ix.xciij.
Dimittere nolētes inuicē visi sūt se mutuo in inferno in ptes ꝯcidere. ix.xcv.
Dimittere nolēs fcia acceptura corp⁹ dñi vultum auertit. ix.xcvj
Discretio. quere in indiscretio.
Discipline zelosum sanctū attalū ꝑsequentes mala morte plagank. viij.clj
Disciplina. quere in correctio.
Discordie studēs puersus monach⁹ demoni se dedit z ad inferna descēdit. ꝑ.xciij
Discordie tumore inflat⁹ ꝑ bȳt demoni se famulū tribuit. ꝑ.ciij.
Discordias graues humil' abbas māsuetudine vicit. ꝑ.cvij.
Discordie renūcias z pacē reformās latroniā pctōr apollonio monēte accepit. ij.v
Discordie auctor repentina morte ꝓcutit z a bestijs effossus lacerat. ij.vj
Discordantꝫ cū fratrib⁹ litigiosi fratrꝫ suru sculam demon subuertit. ij.cxvj.
Discordie vicīū supantes fcie pacificeq; venientes Zachario meritꝫ ꝓponunt. ij.ccv
Discordie cuiusdā magne dans occasionē q̄dā epūs sanct⁹ acerbas purgatorij penas exoluit. iij.xxxj.
Discordie z dissensionis auctor ꝓsus q̄dam ꝓpter nouas botas terribili morte interijt. iij.l.
Discordie z dissensionis auctor ꝓpositꝰ q̄dam monialiū duri⁹ a q̄dam obsessa q̄ celebrare auserit increpat. iij.lvj
Discordie sedande cā gregori⁹ q̄dā fluuiū in aridam ozone ꝓuertit. iij.lxix
Discordias nolēs deponere orante iacobo de vitriaco morbo caduco corripit. v.xliij
Discordias seminās int' virū z fcīam a demonib⁹ rapta ad infernū deportat ix.xciij.
Dissensio. quere in discordia.
Diues cattis apparētib⁹ ad inferna deducitur. sed paupcula vidua moritura a beata ꝑgine ꝑsolat. iij.v.
Diuites freq̄nter solicitudinib⁹ laniank cū paupes liberis animis dulce melos ad fidera fundunt. ix.lx.
Diues q̄dam fm q̄litatē delectationū qualitates visus est recepisse penar. ix.lxxxv.
Diues. quere etiā in auar⁹.
Diuitiarū ꝓemptus. quere in paupertatꝫ amator.
Docens alios q̄dam sanct⁹ pater scīpm ab errore corr exit. nam ad seculū temptat⁹ ire dispositꝰ. ij.iij.
Docere alios q̄dā viā vite etiā sub vite sue pditione nō potuit. iij.lxxxj.
Docens aliū zodomitice viuere a moritu/ro maledicit. v.lxx
Docet mala femina innocētem puerum p/creare. v.xcj.
Doceri sanct⁹ pachomi⁹ a puero senex non erubuit. vij.xcvij
Doctrina simplici sancti epi pb̄us ꝓuertit qui nullis doctor virorū argumētꝫ potuit ad fidem inflecti. iij.lxxiij.

Ebrius curialis cū

e iuuencula quā ex baptismate susce/pit fornicatus gehēnalis flammis exurit. ꝑ.lxj.
Ebriosus senex discipuli patiētia emendat ij.xxxj.
Ebriosus faber ferrari⁹ infernum apertuz vidit. iij.ix.
Ebriosi sacerdotꝫ corp⁹ sacror locor sepultura indignū iudicat. vij.lxxxvj.
Eccl'iam violare volētes longobardi a demone possidentk. ꝑ.xj.
Eccl'iam intrās fcia post nocturnū maritī ꝓcubitū a demone possidet. ꝑ.xvj
Eccl'iam tpe ozonis exiens monach⁹ a demone trahit. sed ꝑga ꝓcussus a beato bñdicto emēdat. ꝑ.xxj.
Eccl'iam vi intrare volēs q̄dā arrian⁹ epūs subitanea cecitate ꝓcutit. ꝑ.xlij.
Eccl'ia arriana dedicat a sancto gregorio qua ꝓpter demon in specie porci eā exire compellit et alia multa in eadē eccl'ia ostenduntk. ꝑ.xlij

Tabula exemplorum

Ecclíam dormiendi causa sub horis exiēs a demone equitat et turpis apostata efficit iij.lix.

Ecclíam visitās t audiens cantari heu mihi dñe q3 peccaui cōpungit t ad p̄dicatoꝝ ordinē ingredit. vij.xlviij.

Ecclíam tarde adire t cito exire diabolica factione docemur. viij.xlij.

Ecclíam exeuntē pl'm añ finē diuinoꝝ iohannes elemosynari⁹ exiens t ipse int' eos sedens correxit. viij.xliij

Ecclíam frequēter frequētās diues efficit laboriosо vicino eiusdē officiū ad indigentiam pueniēte. viij.xlv.

Eccl'ie locū fabulatōnibꝫ p̄phanantiū a demone sacerdos pctā scribi vidit. ix.ciij.

Elatio. quere in superbia.

Elemosynā aliorū retinere noluit frater q̄ dominis suis inuitis annuā pensionē soluit. ij.xxxiij.

Elemosynā datā a sancta melania abbas pambo noluit numerare vt eā multo melⁱ dñs numeraret. ij.lxxj.

Elemosynā solitā ifideli solicitudine reseruans cruris sui grauissima infirmitate corrigit. ij.cxij.

Elemosynā dandā paupibꝫ potiⁱ q̄s amicꝫ et ecclíjs abbas pastor asseruit. ij.cxlj.

Elemosynaz tribuēs paupibꝫ senex panibꝫ abundauit q̄n tenax frater ad indigentiam duram puenit. ij.clij.

Elemosynā simoniaci sacerdotꝫ stephan⁹ abbas nullatenⁱ acq̄euit suscipe. iiij.xxxvj.

Elemosynam ab epiphanio p illusionez ficta morte recipe volens vera morte defungitur. iiij.lxxix.

Elemosynā comes carnotensiū dās seipm vsq̄ camisiam spoliauit. v.liij.

Elemosynā tribuēs q̄ddam monasterium ditescebat.sz cū cepisset manum cōtrahere t elemosynaſ nō dare fugatis fratribꝫ.date t dabit depauperatū est. vj.xlij.

Elemosynā ob vanam gl'iam miles faciēs penni pena inferni damnat. vj.xciij.

Elemosynā accipiens sacerdos t p dantis aiā nō orans grauissime a demonibꝫ verberatur. vj.xcviij

Elemosynā faciēs sanctus iohes elemosynari⁹ centū nūmismatum ligaturā recepit t ipsam misericordiā in specie ꝑginis vidit viij.xxx.

Elemosynā vni pauꝑi iohes elemosynari⁹ pluries dedit dicēs.ne forte dñs meus sit. viij.xxxj. Et plura notabilia exempla habētur ibidem infra p totā vitā iohis elemosynarij.

Elemosynā datur⁹ serapion vestimēta euāgeliū t seipm vēdidit.viij.xxxviij. Jtē ibidē habet de petro thelonario q̄ etiā seipsum vendidit. xxxvij.

Elemosyna triginta libraꝝ iohes elemosynari⁹ a troylo cpo celestē domū compauit viij.xlj.

Elemosynā tribuēs q̄dā eo amplⁱ ditescebat quo plus tribuebat. viij.xlij.

Elemosyna scutelle argētee quā gregorius naufrago dedit pmoueri in papam promeruit. viij.xc.

Elemosyna ō iuste adq̄sitꝫ facta nec veniā nec gr̄am pmeret viij.cxl

Elemosynario arnulpho porci i mandato taciturnitatꝫ obediūt. viij.cliij

Elemosynā dās diacon⁹ sci germani duorum denarioꝝ ducētos solidos repente recepit. ix.cxxv.

Elemosynā tribuēs in p̄pria p̄sona paupibꝫ ludouic⁹ rex francie dixit hi sunt stipendiarij q̄ p nobis pugnāt. ix.cxxxj.

Elemosynas largissimas tribuēs tyberius impator bina vice thesauros absconditos meruit inuenire. ix.cxxviij

Elemosynā largissimā q̄ttuor milibꝫ pauperibꝫ tribuēs euthici⁹ vocē audiuit celestē ix.cxxx.

Elemosynis impetrās diues vt paup pro se oraret t a subitanea morte t ab eterna dānatione tutat. ix.xlvj.

Elemosynā facere nolēs vsurari⁹ potatus liquefacta pecunia audit demones dicētes aurū sitisti aurū bibe. ix.cxvj

Elemosyna q̄re etiā in miscōia

Epūs ne fieret āmoni⁹ abbas aurē sibi p̄cidit. ij.lxviij

Epūs fact⁹ abbas nyceta grauiori se pnia macerauit. ij.xciij.

Epūs quere infra in plat⁹ et pastor.

Equici⁹ qualis fuerit p̄.vij.t infra.

Erubescit peccare feia cū effrem i p̄spectu hoim q̄ in cōspectu dei peccare nō erubuit

Eskillus postea danoꝝ epi- scopus ꝑuertit. ij.cxxxviij. ij.xxxij.

Eucharistiā in formā pueri mutatam t ab angelo in ptes sectam q̄dam dubitās senex aspexit. ij.clxxxiiij.

Eucharistiã ī formã pueri mutatã deuotis sim⁹ pleg⁹ abbas aspexit ꝛ amplex⁹ puerum dulcia oscula xpi labijs fixit. ij.clxxxvj.
Eukaristiã apes facta pixide cerea canor⁊ ꝯcentiby laudauerũt. v.xciij.
Eucharistie pñtiam demonũ fantasma sustinre nõ potuit. v.cxxix.
Eucharistie sacr̃m venerãtes apes eccl'iaz miri opis ꝯstruxerũt. vj.lxviij.
Eucharistie ſtute miracl'a hereticoꝝ albigeñ. sup aquas ambulantiũ cessauerunt et ipsi in aq̃s suffocati sunt vj.lxix.
Eucharistiã a deo iudex iust⁹ recepit quaz sibi epũs negauerat. vj.lxx.
Eucharistiã verã ab hostia nõ ꝯsecrata deuotus epũs nouit discernere. vj.lxxj.
Eukaristiã venerãs miles vestimẽta in lutum pcidens nõ maculauit vj.lxxij.
Eucharistie oblatio captiui catenas vinculaq̃s dirupit. viij.xl.
Eucharistiã ꝓpter īcredulã mulierẽ gregorius oꝛone sua ꝯuertit in digitũ. viij.xcj.
Eukaristiã sumptura feia iracũda in extremis vultũ cũ desperatõe auertit. ix.xcvj.
Eucharistiã acceptaz in die paſche statim post pascha chorizationũ vanitatiby dehonestãtes horribili plaga cedũt ix.clxxxvj.
Eucharistiã q̃dã deuot⁹ miraculose suscepit ſz tactu experimentũ capẽ nisus id qõ sentit amodo nõ sensit. ix.clxxxvj.
Eucharistiã frangẽs ī missa p̃sbyt' visus ẽ a puero quodam infantem in frusta concidere. ix.clxxxvij.
Eucharistie sacr̃m ob puersi sacerdotꝭ pfidiam in carnẽ cõmutat. ix.clxxxix.
Eucharistia a iudeis ī ꝛpatislauia atrocit vulnerat ꝛ sanguis xpi a nouo effudit. x.ij.
Eucharistiaz demones ipsi venerant. x.iij.
Eucharistie sacr̃m ouiculam a lupo raptã custodit illesam. x.v.
Eucharistiã sumere quere in cõicare.
Excõicatus p furto cozu⁹ misera cepit infirmitate pedetentim deficere. iij.lj.
Excõicate muſce a beato bernardo repentina morte p pauimẽta sternunt. iij.lij.
Excõicati militꝭ panẽ etiam canes edere recusarunt. iij.liij.
Excõmunicati silua ꝛ stagnũ celerius aruerunt. ix.lxj.
Excõicati domũ execrãtes ciconie suos nidos ad alias domos trãstulerũt ix.lxij
Executoꝛ testamẽti quere in testamentum
Exẽplis sctis subditos puocãs ad meliozẽ vitã moritur⁹ magna luce deducit. v.xij.
Exemplo bonoꝝ sodaliũ suozũ claustra pertentium q̃dã studẽs parisien. piectis libris et serico pallio q̃si insan⁹ ad p̃dicatoꝝ ozdinem festinauit. vij.xlix
Exemplis hoies efficaci⁹ ad bonuz vel ad malum pmouent vij.xj.
Exemplo ꝯstantie sancte fidei capzasi⁹ animak ad pugnam vij.ciij.
Exemplo serapiõis meretrix luxuriosa cõuertit. ix.xliij
Exemplo penitentꝭ ꝛ innocentꝭ fratꝭ latro seuus ad pniam puocak. ix.xlvj.
Excitank q̃dam patiẽtissimi frẽs vt alijs exemplũ patiẽtie exhiberẽt. ij.ccxxxvij. ꝛ in sequentiby.
Exire monasteriũ ad sozozẽ visitãdã Iohes vix post. xxiij. annos acq̃uit. ij.xlij.
Exire cellam sanct⁹ nathanael nulli⁹ suasu pſumpsit postq̃z se de vna diabolica factõe eiectum cognouit. ij.lxiij.
Exire cellã nolens machari⁹ in limie celle se piecit dicẽs. trahite õmones trahite. ij lxxvij.
Exire temptat⁹ frak ad ꝯsilium senis reuersus demones vociferantes audiuit vicisti nos monache vicisti. ij.cxlvj.
Exire frequẽter solit⁹ frater a demone increpak. vj.lxj.
Exteriozibꝰ semel dedit⁹ abbas q̃ vix ab ambitu monasterij euelli potuit tot⁹ externus efficit. v.xj.

Facies diuina quõ
Facies oẽm creatũ decozẽ excedat ix.lxij
Facies õmonũ horribilissime sẽt ix.lxxxiij
Familiaritatẽ secl'ariũ hñs lõgiozi purgatozio cruciak. vij.lxij.
Familiaritates secl'ariũ fugere. quere in fugere.
Felicitas mũdana quere in pſperitas.
Feminaꝝ regimẽ eq̃ci⁹ antea nõ assumpsit q̃z eunuchisat⁹ fere sexũ nõ sensit. p.vij.
Femine cohabitãs andreas fundane ciuitatis epũs prim⁹ lapsui efficit p.xxxj.
Feminaꝝ ꝯsortiũ repellẽs p̃sbyt' q̃daz sanctoꝝ petri ꝛ pauli meruit visitatione mozitur⁹ ad celestia regna vocari. p.l.
Femine pñtia senex q̃dã tã vehemẽt fornicatões tentak vt oẽs digitos suos flãma cõburẽs ardozẽ nõ senserit. ij.cvj.

Tabula exemplorum

Femine familiaritatē vltra debitū admittens vir nudus incedēs fornicatōez incurrit sed post factū penituit. ij.cxcix.

Femine familiaritatē non vt decuit fugiens annosus ꝛpudic⁹ sacerdos fornicatur v.lxxxviij.

Femine tactus illecebra monachus irretitus ꝓpriam sororem tentauit cōstuprare. viij.lxxxj.

Femina viriles deuitās intuitus etiā sancto martino se visendā negauit. viij.ciiij

Feiam se ad fornicationē ꝓuocātē edmūdus ꝑga pcussit ꝛ oēm tentatōis impetum ab ea fugauit viij.v.

Femīe familiaritate deceptus geneband⁹ post acceptatā ꝓtinentiā cū ꝓpria vxore iaz in sororē mutata peccauit. viij.liiij

Femine formā diabolus induit ꝛ epm beato andree deuotū ad lapsuz ꝓcipitare conaf. viij.lxxij.

Feminarū familiaritas etiā sanctis q̄s piculosa sit. viij.lxxij.

Femina aspectus sanctus carilefus q̄nta solicitudine vitauerit. viij.cxl.

Festiuis diebꝫ choreas ducēs feia baculo q̄ pila pcutit necaf cui⁹ corp⁹ ifernal⁹ thaurus visus est dissipare. v.cv.

Festiuis diebꝫ venatōibꝫ vacās mōstruosam plē ex vxore suscepit. v.cvj.

Festiuos dies digne celebrās messor duotus diuini opis dragmā in segete pēdentē inuenit. v.cxvij.

Festiuitates sanctoz deuotissime celebrāf in festiuitate oīum sanctoz felix ad celestia regna meauit. viij.lxxij

Festiuis diebꝫ laborās paup efficit digne celebrans tēporalibꝫ rebus multum ditatur. viij.xlv.

Festiuitatē natiuitatis xpi cū quāta deuotione sanct⁹ franciscus in silua grecie celebrauerit. ix.lxxiij.

Festiuitate natiuitat⁹ xpi instāte virgo deuota xpm supra coz suuz diligens dirupto corde cum angelis celos conscendit. ix.lxxxiiij. Ibidē quomō diabolus dedit alapaz fratri qui audiens cātari Et homo factus est. non inclinauit. ix.lxxv. Item ibidez de supiore dicente papa puer papa.

Festinis diebꝫ farinā ꝛspergens ꝛ fermentans cruentatos panes inuenit. ix.cxciij

Festiuis diebꝫ sub summa missa carnes vēdens ꝑdigioso modo a domino plagatus est. ix.cxciij.

Festa sua deuote celebrantibꝫ sancti ḡtes magnas referre visi sunt. viij.lxiij.

Festū ꝛceptiōis sue maria deuotū clericū celebrare docuit. viij.lxviij

Festo natiuitatis die meritis incarnatōis xpi demonis malicia coarcef. ix.lxxij

Festum ascensionis quere in ascensio.

Festū ephie. quere in Rex.

Festū purificatiōis. quere in purificatio.

Fetoze grauissimo anime damnatoz puniuntur. v.v.

Fetoze horribili dānati fetebunt. viij.lxxx.

Fetoz quere etiam in odoz.

Fictus abstinēs monach⁹ draconi devorandus traditur. ꝑ.lxviij

Fict⁹ fraf qui hūilitatē ꝓbis ꝓferebat coz reptus supbꝫ innotuit. ij.cxxx.

Fict⁹ monachus ad cuius mortez q̄si sancti hominis tota ciuitas cōuenit a demone tridente vulnerat ꝛ ad inferna vt meruit deportaf ij.ccj.

Ficta morte volens ab epyphanio sancto epo clemosynā capere vera morte defungitur. iiij.lxxix.

Fictus ꝛ supstitiosus silentij obſuator relicto habitu religioso ad seculum reuertitur. viij.xij.

Fictione q̄dā ꝛsancta hypocrisi beat⁹ dñicus docuit hoies ad sanctā vitam ꝓuocari. viij.xj.

Fide hesitās ꝓphanus mercator aīam suā demoni vēdidit q̄ eam vna cū corpe ad infema deuerit. v.cxxvj.

Fide ꝛ orōe sutor monoculus grauissimi montis molem transtulit ꝛ regem tartarorum cōuertit ix.cxlv.

Filij aliq̄ ꝓpter peccata parentum plagātur. ij.xvj

Filios suos in fornicatione adquisitos pmentes quia confiteri erubuere damnati sunt. ix.xxxij.ꝛ.xxxiij.

Fletū cōpunctionis studiosus antoni⁹ in scripturis sacris quesiuit ꝛ ante mortē meruit certificari de remissione peccatoz suorum ꝑ.lxx.

Flere peccata solitus sanctus arseni⁹ pannum semp in sinu baiulauit. ij.xlvj.

Flere semp consuenit coc⁹ q̄ gehenne flāmā semp mēte recoluit. ij.ccxxxviij

Flere solitus peccata sua ab angelo ꝓmēdatur. iij.vj.

Flere solitus peccata sua frater repetit⁹ vi cibus mirabiliter a dño cõsolat. iij.xxxiij
Flere in missis p aĩa filij femina ammone tur q̃ supfluas ⁊ sensuales lachrymas pro morte filij nolut cohibere v.cxix.
Fletu nimio ꝓpedit⁹ iuuenis pctã sua cõ/ fiteri nõ ꝓualẽs in cedula miraculose delẽ da conscripsit. vj.xj.
Flens incestũ cum proprio filio perpetra tum feĩa facile veniã ꝓsequit. vj.xij.
Flere solitus pctã sua auẽ dulciter conci/ nentẽ et se ad celestia gaudia inuitantẽ au/ diuit. vij.lxvj.
Flens p peccatis catenã peccatoꝝ vna la chryma visus est dirupisse. ix.xxxix.
Flent cognati frequẽter nõ tam ꝓpter mo rientes q̃ ꝓpter ꝓpria cõmoda, q̃bus ꝓuan/ tur. ix.clvij.
Fornicari⁹ sacerdos sacramẽtũ altaris co lumba auferente amisit. vj.viij.
Fornicari volentẽ xps in specie monachi reuocauit. ix.xxxiij.
Fornicatio quere in tentatio ⁊ luxuria.
Fraudulenter petentes vestimẽta ab Ysa ac cogniti cum multa confusione abierũt. ꝑ.xxxvj.
Fraudulẽtus vsurari⁹ ab infernali eq̃ ad inferna deuehit. vj.ix.
Fraudulẽtia quadã pia q̃dam sodalẽ suũ insolentẽ in speluncã inclusit ⁊ monachuꝝ ac heremitã effecit. vij.lxxvj.
Fugiẽs hoĩm freq̃ntias monach⁹ cũ a the odosio impatore fuisset occulte visitat⁹ la/ tenter nocte aufugit. ij.xxxiij.
Fugiẽs hoĩm gloriã ⁊ frequentiaꝝ abbas pastor iudicem prouincie recipere recusa/ uit ij.xxxv.
Fugere hoĩes docuit q̃dã senex q̃ semp nu dus incessit. ij.cxcviij.
Furatum caballũ patiẽter sustinẽs liber/ tinus flagellũ q̃ minaret raptoribus dedit ꝑ.ij.
Furans olera a xpẽte terret. ꝑ.vj.
Furari veniẽtes in ortũ isaac oẽs inuenti sunt laborare ꝑ.xxxv.
Furat⁹ arietẽ nec discedere potuit nec ab/ jicere pdam pusq̃ pcib⁹ clericoruꝝ iunare/ tur. ꝑ.xl.
Furari volẽtes draconeꝫ deterrent. ij.x.
Furantibus bouem parentibus filius eo rum rabidi canis morsu in furiam vertit. ij.xvj.
Furto captã pellẽ machari⁹ a leena recipe noluit nisi pmitteret se de cetero pauperuꝝ quadrupedia nõ lesurã. ij.lxxix.
Furat⁹ porcellũ tõsor ab oĩa videte do in specie paupis ad eũ veniẽte vt reddat am/ monetur ꝑ.cxj
Furatus codicem veteris ⁊ noui testamẽ ti patientia senis cui furabat compungit. ij.cxix.
Furãtib⁹ res suas senex etiã oblitũ saccel/ lũ reuelauit. ij.cxx.
Furãtis manus senex morsiẽs exosculatur dicẽs gr̃as ago manib⁹ istis quia ꝓpter eas vado ad regnũ. ij.cxxij.
Furari solit⁹ panez serapion tãdiu ꝟ mor bo laborabat quousq̃ hũili reuelatiõe fur tum detegeret. ij.ccxv.
Furto diffamat⁹ serapion sapiẽtissime tu/ lit. ij.ccxxj
Furari solitus nouiti⁹ dep̃hẽdit a demõe possidet furit ⁊ morit. iij.xxix.
Furat⁹ anulũ coru⁹ excõicat ⁊incipit mise ra infirmitate pedetentim deficere iij.lj.
Furat⁹ obulũ iuuenis non nisi velatã dñi faciẽ intueri sinitur vj.cij.
Furtũ ꝓpetrãs lupa solito more ad here/ mitam a quo pascebat ingredi erubescit. vij.xcix.
Furtum faciens monachus de sibi cõmis sis a demonio vexatur. viij.lxxxvj.
Furtum quere etiam in bona iniusta.

Gloriã celestez ex

Gpertus marcellus cum a sancto fortunato a mortuis esset suscita tus ingemuit dicẽs.o q̃d feciſti. ꝑ.xviij.
Gloriã xpi ⁊ sanctoꝝ vidẽs q̃dã tartaroruũ ad fidẽ conuertit. v.cxxv.
Gloriã celestẽ exptus demõ vsq̃ ad diẽ iu dicij parat⁹ esset penitere si rursuꝫ preberet sibi accessus. distin. v. extem. cxxxv. ⁊ vj. lij
Gloriã celestẽ quere etiã in celestis.
Gloriã hoĩm fugiẽs monach⁹ a theodosio impatore salutat⁹ aufugit. ij.xxxiij
Gloriã ⁊ frequentiã hominũ exhorresces abbas pastor iudicẽ, puincie recipe noluit ij.xxxv.
Gloriã hoĩm fugiẽs senex denudans se et lauans in palude demoniũ habere putari voluit. ij.lv.
Gloriam hoĩm fugiens abbas moyses iu dici se visitare volenti occurrit dicens. q̃d

Tabula exemplorum

Hoysen queris. fatuus est ⁊ hereticus. ij.cxxvij.

Gloriã hũanam deuitãs symeõ abbas. cũ iudicẽ se visitatuꝝ cognouisset caseũ ⁊ panem sedẽs in limie mãducauit. ij.cxxix.

Glorie vane obuiãdo non debemus opera bona omittere ij.cxlix.

Gloriam hominũ fugiens nõna piterij fatuã ⁊ demoniacaꝝ se simulauit ⁊ honorata a consororibus nunq̃ inuenienda aufugit ij.clxxxij.

Gloriã hominuꝝ fugiens pinufius relicto monasterio vbi pater ꝑerat in alio monasterio sub iunioris fratris imperio humillime militauit. ij.ccxxvij.

Gloria vana tentatus quidam frater qualiter restiterit. ij.ccl

Gloriam hoium de suis virtuosis operib̃ querens femina damnatur. ix.cc.

Gloria inanis in cãtando. quere in cãtare.

Gloria vana quere in superbia.

Gratias agens de modicis beneficijs dei femina nobilez iuuenem in maritum accepit. iij.xix.

Gulosa femina lactucam comedens obsidetur. ꝑ.viij.

Gulosus monachus diaconi deuorãdus tribuitur ꝑ.lxviij.

Gulosus monach⁹ repentina morte in die natiuitatis christi percutitur. ꝑ.lxxxj.

Gulosus frater in peccatum zodomiticuꝝ corruit quia de frixura ꝯmedit. ꝑ.lxxxij.

Gulosius educata caro sophie nobilis femine grauius fetet ꝑ.lxxxiij

Gulosus eps insanabile gutturis vulnus incurrit ꝑ.xcij.

Gula tentatus quidam frater horam prãdij vsq̃ ad debitum ⁊ regulare tempus pertraxit. ij.xxviij

Gule sue victores sancti senes cibo verbi dei se reficientes pulmẽtum comedere negleterunt. ij.xxix.

Gulam suã vicit pior abbas qui amarissimã semper aquam potauit. ij.xlj.

Gulosi distinguentes inter cibum ⁊ cibuꝝ stercus visi sunt manducare. ij.cxcj.

Gula victus serapion paximacẽ furatum clãdestine manducauit ij.ccxv.

Gula tentatus andreas archidiacon⁹ monasterium reliquisset nisi misericors deus legumina mirabili quadam suauitate condidisset iij.xxj.

Gulosus nouicius a demonib̃ gallinam assam offerentib̃ a clarauelle extractus demone possessus furẽs interijt. iij.xxix.

Gulosus infirmarius seipm p guttur vulnerauit sed mirabili misericordia spiritus sancti penitẽtie reseruatus diu superuixit. iij.liij.

Gule impetũ domare volens ꝺuersus latro funibus ventrem strictissime colligauit iij.xxxix.

Gulosi frẽs miserabili morte puniti sunt. iij.xl.

Gulosus quidam elphe discipulus eterna inferni pena damnatur. liij.xlv.

Gulosi monachi repẽtina morte percussi interierũt. v.v. Jtẽ aliud. v.xxxviij.

Gulosus presbiter sepultus se damnatuꝝ clamat v.lxxv.

Gule deditus ꝓphanus mercatoꝝ aiaꝝ suam vendidit vni demonioꝝ. v.cxxvj.

Gulam viso passo christo monach⁹ cisterciensis deuicit. v.cxxij.

Gula acerbissimi pomi tentatus penitens miles animam expirauit vj.xlvj.

Gulosi episcopi stomachum scindendũ q̃dam conuersus dixit. ⁊c. vj.xlvij

Gulosus infirmitatẽ claudicando simulauit ⁊ a demone claudicante irrisus apostatauit. vj.xlix.

Gulosoruꝝ cibi in inferno sunt bufones et serpentes. vj.xcij.

Gulosus ⁊ ebriosus miles ex cruselino picem ⁊ sulphur cogitur perbenniter bibere vj.xcvij.

Gulaꝝ sanctus franciscus cum sancta clara ceteriscq̃ fratribus auditu diuini verbi superantes parum aut nihil comederunt. vij.xviij.

Gulosus conuersus vinum sine licẽtia bibens a demone possidetur vij.lx.

Gule sue victor carnes contra ordinez comedere expauescẽs cito ab infirmitate sanat. vij.lxij.

Gule et cõuiuijs dedita ania iudici ꝺdemnanda ꝑpetuo ꝑsentatur vij.lxxxij.

Gule sue victores carthusienses carnes in pisces conuerti meruerunt. ix.ꝑ.

Gulam prudens matrona filios monastice nutriens cohibere in puellis studuit. q̃s extra horam prandij etiam aquam bibere vetuit ix.lxvj.

Gule sue impetum seq̃ns mat augustini a

famula meribibula nomiak.ix.lxvij. Item plura habenk exemplis seq̃ntib⁹ de gula. Gula quere etiam in ebrietas. Item in abstinentia.

HAbitum monachalē exuēs repētina morte pcussus ad inferna deducīt. v.v.

Habitus monachalis ludouico lantgrauio post mortem indutus parū profuit ad salutem vj.lxxxviij.

Hasta ludere quere in torneamentū.

Henrici imperatoris vita qualis fuerit. iiij.xlviij.t infra.

Hereditas iniuste adq̃sita quere in Bona iniusta.t vsurarius.

Hereticī nomen super oīa mala abbas agathon exhorret. ij.xxxvj

Heresi antropomorphitana agathon annosus pater grauiter laborat ij.cc.xviij.

Hereticus q̃dam cum quertere putat ipse quertitur dū per p̄dicatorē p̄stigia demonum denudantur. v.cxxix.

Hereticus ab obsesso flamma crematur t ob id obsessus a demone liberak. v.cxxxvj

Hereticī albienses miracula diabolica factione operantur. vj.lxix.

Hereticis adherentes femine cū turpi demoni adheserint beati dñici oratiōe apparuit. viij.xiij.

Horas canonicas intempestiue psoluens sanctus seuerin⁹ purgabilib⁹ flammis aduritur p.xcviij.

Horas in lecto psoluens debilis frater a demone accusatur. p.xcix.

Horas beate marie quedaz virgo didicit vñ a maria multum dilecta militē se violare volentem conuertit. iiij.vij.

Horas btē marie dicere solitus iohannes damascenus abscisam manū grandi miraculo reaccepit iiij.xxij.

Horas canonicas negligēter soluēs purgatoriū sustinet sed frīs conradi p̄cibus liberatur vij.xxxv.

Horas canonicas edmūdus etiā studens parisiēsis persoluit. viij.vj.

Horas canonicas cum reuerentia legere sanctus ludgerus t verbo docuit t exemplo monstrauit viij.lvj.t.lvij.

Horas canonicas qz quidā fratres cū debita reuerentia non psoluerūt a quodā defuncto grauiter sunt reprehensi ix.cxlij.

Hospitio recipiens demonē in specie peregrini filium repēte in ignem proiectū amisit. p.xvij

Hospitalis cerbonius eps mirifice a vrso occidendus venerak. p.xxxiij.

Hospitalis eps non hns qđ hospiti apponeret volitantem gruem preciby in terram deiecit. p.lxxvj.

Hospitalitas ciuitatis oxoxinthi multipliciter cōmendatur ij.xij.

Hospitalitatē exhibens.cuidā sancto gregorio episcopo sacerdos ydoloz conuerti promeruit. iiij.lxviij.

Hospitalitatē exhibens ciuis quidam romanus inuento balsamo tlapide precioso de paupe diues efficit v.xlvij.

Hospita paupez militissa q̃dam lectuz in quo leprosū posuerat rosis inuenit respersum. v.lij.

Hospes peccata in domo sua contigentia non corrigens a demonibus raptus in aera leuatur.sed compungitur et liberatur. ix.xxxvij.

Hospitalarius oēs indifferēter recipiens ocētib⁹ angeloz ad celos deducīt. x.xij.

Humilis equitius quantum ab hominib⁹ veneratur. p.x.

Humillimus constanti⁹ mansionari⁹ despicientem se rusticuz dulcissime amplexatur. p.xij.

Humili responso appollonius iniuriatus gentilem conuertit. ij.xiij.

Humiliter ferens oēm iniuriam agathon abbas hereticum se dici vehemēter exhorret. ij.xxxvj.

Humilis eulalij matta cremari igne non potuit. ij.xl.

Humilitas t pallor t macies decēt monachum ij.lj.

Humilitas sola diaboli laqos potest euadere. ij.lvij.

Humile sentire de seipso habens corian⁹ antonio magno p̄ponit. ij.lviij.

Humiliauit suo ieiunio machari⁹ tabenē siotas monachos de sua abstinentia forte inaniue gloriantes. ij.lxxvj.

Humilis monachus alteram maxillā prebens obsesse percutienti demonem effugauit. ij.clx.

Hūilitatez macharij demō imitari nō potuit licet ieiunia vigilias tcetera possz imitari. ij.clxiij.

Hũilis senex ad ꝓceptũ archimãdrite porcos pascit flagello ducit ꝛreducit. ij. clxvij.
Hũilitate senis se inter hedos a sinistrꝭ ponendos computantis demõ de obsesso fugatur. ij. clxviij
Humilitate sua senex qua interrogare alium voluit dubiũ sui solutionem ab angelo ꝓcipere meruit. ij. clxix.
Hũilis frater a deceptione diaboli in specie gabrielis apparẽtis liberat. qꝛ dixit. vide ne ad alium missus sis. ij. clxx.
Hũilitas destruit virtutẽ inimici. ij. clxxiij
Hũilitate sua abbas pastor inuidi fratris sauciũ pectus sanauit. ij. clxxiiij.
Humilis nõna piterũ fatuã se fingẽs a domino cõmendatur. ij. clxxvij.
Humilis adolescens comitis filius nõ veritus est in ciuitate patria sportellas vẽdere. ij. cc. xxvj.
Hũillimꝰ pinnufiꝰ relicto cenobio vbi pater ꝑerat in alio mõasterio sub iuniorꝭ frꝭ impio ꝓmptissime militauit ij. ccxvij.
Humilis frater ante portã monasterij manẽs oĩbꝫ ingrediẽtibꝫ ꝛ egrediẽtibꝫ letaniã fecit septem ꝓtinuis annis ꝛ sic semꝑ ꝓmanere petijt. ij. ccxxxix.
Humilis ꝛ annosus senex quõ ab abbate Ysidoꝛo exercitat ij. cclx.
Humilis archidiaconus ab officio depositus nouiciꝰ efficit ꝛ hũilitate mirabilẽ gratiam a dño ꝓsequitur. ij. ccxlij.
Hũilis ꝛ valerici olera vermes ledere non potuerunt. iiij. xxvj.
Hũilis edburga filia regis anglie furtim acceptos monialiũ soccos lauit et lotos secrete restituit iiij. lij.
Humilis lantfrancus abiectius monasteriũ qõ inuenire potuit intrauit vbi etiam male coꝛrectus dum bñ legeret ad mẽsam male ꝓnunciauit. iiij. liij.
Hũilis Bernardus abbas calceos liniẽs a demone irridetur. vj. xxix.
Hũilis puer iesus salutationẽ angelicã ꝓfectissime dicens cum ad suas laudes puẽtum est obticuit vj. lxvj.
Humilitatis gram oculoꝛ amissione mercari cupiens frater masseus et oculos retinuit ꝛ humilitatis gratiam accepit. ex qua in diuina contemplatione mirabiliter creuit. vij. xxv.
Humillimus augustinus de iterano doctoꝛ vtriusq; iuris ꝓuersus rusticum rillit teratum se fingẽs cũ summa alacritate ofꝭficia despectioꝛa compleuit vij. lxvij.
Humilis pachomius a puero nõ erubuit discere quomodo mattas texere oꝓoꝛteret. vij. xcvij.
Humilis petrus thelonarius cum ignotꝰ erat hoĩbꝫ inꝰ hoĩes mansit. cum ꝯo ꝙgnosci cepit a fugit. viij. xxxvij.
Humilis thomas de aquino fratreꝭ multo minoꝛem se sequi tanq̃ seruus nõ despexit. viij. xcv.
Humilis rex dacie regium diadema chriꝭsto tribuit postq̃ ꝓpriam potentiã friuolã intellexit. ix. lxxj.
Hũilis epꝰ parisiẽsis se de paupcula matre natum nõ erubuit quã ꝓciose vestitã non recognouit. ix. clv.
Humilis mgr̃ henricus ô louanio subulcus efficitur ꝛ sicut in scolis nam rectoꝛ fuerat loca distincta ĩter iuuenes habuit sic postmodũ statuit ĩter poꝛcos x. x.
Humilitas vestiũ quere in vestimentuꝭ et vestis.

Iactãtia sua sanctus eleutherius puerum quẽ demone liberauerat rursum ob sideri ꝓmeruit. ꝑ. xlvj.

Jeiunium quere in abstinentia.

Jeronymus sanctꝰ suis deuotis in necessitatibꝫ coꝛ fideliter succurrit. vij. lxxvij.
Et exemplis ibidem sequentibꝫ.

Jesus quere in nomen ꝛ puer.

Jncantationibꝫ a vexatione demonis curanda femina ab integra legione demonũ inuaditur ꝑ. xvj.

Jncantationibꝫ mulier raro cõmunicans ĩ equam mutatur. ij. lxxv.

Jncãtatõibꝫ dedita femia ab ecclesia in q̃ defuncta iacebat a demonibꝫ extracta ꝛ eq̃ infernali ĩposita cum clamoꝛe ad infeꝛna trahit. iiij. lj.

Jncantatiõibꝫ nigromãticis deditus scolarꝭ e circlo ꝑ anulũ raptꝰ ad loca penalia ducit ꝙ pallẽs ꝛ macer reducit vj. xlviij.

Jncantatoꝛ suis artibꝫ ꝓginẽ btõ hieronymo ꝺuotã ad alterꝰ libidiuẽ decipe volẽs grauiter a demone flagellat. vij. lxxiij.

Jncantatricẽ femiaꝭ doloꝛẽ capitꝭ passus sanctꝰ puer bernardus exhoꝛruit. viij. xxj.

Jncãtationũ ꝓfidia decipit feia vt ꝑ ꝓpha na ꝓba amissuꝭ pene lumẽ recipet ꝑ. xvj.

Incantationū pfidia quidaz iuuenis p̄p phanam cartam quascūqz seras reserauit. x.xvij.
Incantator cū demonū turba ad inferna dilabitur. ix.cxl.
Incōstās monach⁹ z in monasterio pdurare nō valēs statim vt mōasteriū exist dra conē terribilē in via inuenit p̄.xxvj.
Incōstans iuuenis a religiōe ad secl'm rediens graviter a sancto andrea z gregorio verberat. p̄.cx.
Inconstantia tentat⁹ andreas archidiaconus orationib⁹ fratrum mirabili modo liberatur. iij.xxj.
Inconstans nouitius a demonibus galli nam assam offerentib⁹ e clarevalle extrahitur. et statim vexatus demone z furens interijt. iij.xxix.
Incōstans frater penitēs graui infirmitate purgat. iij.xxxvij.
Inconstans frater a beato bernardo z malachia corrigitur. iij.xlj.
Inconstātia tētat⁹ q̄dā in ordie sancti frācisci visa celesti atqz pulcerrima fratr̄ ordinis illi⁹ pcessione stabilitur vij.xix.
Inconstantia in loco quere etiam in apostata z in exire.
Indía p captiuū frumentiū ad fidem conuertitur. iiij.lxxiij.
Indiscretus senex grauit' a spū fornicationis tribulat' eo q̄ tentatū hmōi tentatione frēm fecerit desperare. ij.c.
Indiscreti p̄res nimio labore z abstinētia tentatū luxuria frēz debilitauerūt. ij.cx.
Indiscret⁹ senex demoniaca suasiōe deceptus in puteū sese p̄iecit ij.cclij.
Indiscret⁹ frater spretis panib⁹ a pagana et fera gente oblatis dura morte defungit ij.cclxiij.
Indiscretus pater diabolica suasione seductus discipulum interimere tētauit. xc. ij.cclxiij.
Indulgentijs licet plenarijs absolui se fecisset papa nihilominus dānatus est eo q̄ summ⁹ pontifex hmōi indulgentias nō cōfirmasset. ix.xxx.
Indulgere quere in dimittere.
Inferni penas videns petrus monach⁹ gr̄uissimā pniaz in mūdo egit. p̄.lxij.
Infernales penas vidēs quidam ad vitā redijt sed vitiosam conuersationem suaz nō correxit p̄.lxiij.
Infernales penas nimis acerbas femina delicijs freta sustinuit. ij.clxxxiij.
Infernales penas diuersi diuersimode p meritor̄ qualitate patiunt. ij.cciij.
Infernalē flāmā semp cogitans cocus lacrimis madet continue. ij.ccxxxviij.
Infernalib⁹ penis trichelmus pterrit⁹ mirabilē penitentiaz egit. iij.vij.
Infernū apertum ebriosus faber ferrari⁹ vidit. iij.ix.
Infernali igne calefacta aq̄ eneū candelabrū ceu liquidā ceram liquefecit. iij.lxiij.
Infernales penas sentiēs cleric⁹ mūdo relicto monasterium intrauit. iiij.lvj.
Infernalib⁹ flammis punit' miles torneamētis z carnis delicijs implicat⁹ v.cj.
Infernales penas expt⁹ q̄dam in ordie cisterciēsi gr̄uissimā pniam exegit. vj.iiij.
Inferni penas gr̄uissimas ludouicus lant grauius visus est ptulisse. vj.v.
Item de eodem. vj.lxxxviij.
Infernalis ignis q̄z sit acerb⁹ vj.lxxxix.
Infernales cibi bufones sunt atqz serpentes. vj.xcij.
Infernales penas nulle p̄nt q̄ntūlibet numerose lingue explicare. vj.xciij.
Infernales penas expt⁹ euerzvach mirabilē resuscitat⁹ pniam egit vj.xcv.
Infernales penas latro p beatū frācisc̄z conuersus breuissimo tempore expert⁹ cētum quinquaginta annis se existimat cruciatum vij.xxiij.
Infernaliū vermiū memor iuuenis q̄daz ab insolentissima vita ad p̄dicator̄ ordinē inuitatur vij.l.
Inferni penas quia tener iuuenis vidit se sustinere nō posse ad p̄dicatorū ordinē cōuertitur vij.lj.
Infernalē captā sophismatib⁹ depictā discipulus magistri philonis p sillogismor̄ vanitate pmeruit viij.lxv.
Infernalē in domū z baratr̄ q̄daz heremita tanq̄z niues densissimas vidit aias damnator̄ decidere ix.lxxx.
Inferni penas horribilissimas q̄dā e corpore raptus vidit. ix.lxxxj.
Infernales z horrēdissimas penas quidā diues sustinuit z p qualitate delectationū qualitates penar̄ recepit ix.lxxxv.
Simile habetur ix.ccvij.
Inferni pena q̄z acerba sit. ix.lxxxvj.
Itē plura ibidem capitulis sequentib⁹.

Tabula exemplorum

Inferni pena quo ad visionē larualiū faciez grauissima est. ix.lxxxiij.
Infernalis pena q̄ ad auditū vocū terribilium est nimis acerba. ix.lxxxvij.
Infernalem penā a sacerdotibꝫ fallaciter p̄dicari asserens illuc deportat. ix.lxxxviij.
Inferni penas monialis intuita a fornicatione abstinuit. ix.cviij.
Infernales penas diuersas q̄daz miles p diuersitate criminū patiebat. ix.cix.
Ibidē exēplis p̄cedentibꝫ z seq̄ntibꝫ plura de luxuria inueniunt.
Inferni penas triginta diebꝫ exptus cācellarius pariēs. diē iudicij ꝓpter tediū tpis z multitudinē ad inferna ruentium suspicatur adesse. ix.cxcviij.
Infirmis q̄dam apollonꝰ vsq̄ ad mortē deuotissime ministrauit. ij.lxxiij
Infirmo leprosо eulogius solicite mīstrauit. ij.lxxxvij.
Infirmo seni angelꝰ dñi officiosissime obsequitur. ij.cxviij.
Infirmis mīstrare iciuniū zoēm pnīaz q̄dam senex dixit p̄cellere. ij.clxxvij.
Infirmi z vlcerosi senis saniē frater plenꝰ victoria z caritate potauit ij.clxxx.
Infirmis deuote mīstrans frat de salute eterna añ mortē certus efficit iij.xxiij.
Infirmitatē capitis patienter ferēs frater miraculose a dño liberat. iij.xxvij.
Infirmꝰ remanet frater q̄diu medicinis confidit. sed sanat postq̄ in dñm curaz sui piecisset. iij.xxviij.
Infirmꝰ alq̄rinus infirmis deuote mīstrauit z a dño mirabiliter visitat. iij.xxxiij.
Infirmitatē suā patiēter tolerās suauiter modulando z inaudita carmia decantādo spūm dño ꝰmēdauit. iij.xxxviij.
Infirmarius gulosus cibos infirmoz mā ducat z desparꝰ seipm iugulat iiij.liij.
Infirmis q̄nto studio vxor theodosij imperatoris ministrauit. iiij.xx.
Infirmat quidā in corpe postq̄ in aīa p pctā cepit infirmari v.cvij.
Infirmitatē corpis maluit q̄dam sustinere vsq̄ ad diez iudicij postq̄ purgatorij penas fuerat exptus. v.cxv.
Infirmus voto religiōis emisso sanatur. vj.iij.
Infirmitatē claudicando simulans a demone claudicante deridetur.
Infirmo leprosо mīstrās sctūs frācisc⁹ corpꝰ ei⁹ et aīaz miracl'ose sanauit. vij.xxij.
Infirmitate grauissima sanctus francisc⁹ dño attestante inuestiebat ad vitam sempiternam. vij.xxix.
Infirmitate quassatꝰ augustinus de itera no doctor vtriusq̄ iuris conuertit z scientie sue titulos reticēs hūillima officia monasterij cum summa alacritate compleuit vij.lxvij.
Infirmꝰ palemon abstinētie sue rigorem paululū laxatū reassumit. vij.xc.
Infirmus q̄dam frater z regio morbo p cussus digna laude a sctō pachomio collaudatur. vij.xciij.
Infirmitatez corpis patiēter tolerans ꝑm pachomium iciunante fratre plus merek. vij.xcvij.
Infirmitate p̄essus dūstannus conuertitur. viij.p.
Infirma obsidione demonis femia dum sensit se tali mō a mltis malis cohiberi patientissime tolerauit. viij.xij.
Infirmitatē pluribꝫ sanitate salubriorē eē beatus thomas cantuarien. miraculo mō strauit. viij.lxxix.
Infirmo leprosо mīstrans p̄esbiter spīritū ꝓphetie z magnā gr̄am vidente btō basilio ꝓmeruit. viij.lxxij.
Infirmo leprosо ꝓpatiētes ethbinus z abbas eius gl'iosо miraculo illustrari meruerunt z leprosum ipsum christum esse ꝓgnouerunt. viij.clx.
Infirmitatē lepre grauiter ferēs miles in desperationē z impatiētiā ducꝰ formosaz aīam turpiori lepra fedauit. ix.xc.
Infirmitate lepre pcussus p̄positus pulcerrimꝰ anie peccatricis vulnera infirmitatis occasione curauit. ix.xcj
Infirmitate lepre pcussa deuotissima atq̄z pulcerrima femina oīmbꝫ plāgentibꝫ ipsa letabat. ix.cxij.
Infirmitatez corporis patiēter ferēs anīa exitura omnibꝫ mēbris deuotas grates refudit. ix.cxxxvj.
Infirmos supra modum abhorrentes frequēter infirmitates easdem cōsueuerūt incidere. ix.cxxxij.
Infirmus leprosus dulciter canit q̄ paricte inter se z dñm diuidentē indices videbat diffluere ix.cxxxviij.
Infirmitas corpalis quere in tentatio.
Ingenioſi ad plāturā magꝫ sūt apti. v.p.

Inimicos q̃dam frater oratione ad penitentiam conuertit. iij.xl.
Iniurias patienter ferens appolonij gentilem virum conuertit. ij.xiij.
Iniurias t obprobria agathon abbas patientissime tulit.sed heretici nomẽ tetꝛ vehemẽter exhorruit. ij.xxxvj.
Iniuriantibꝰ se frater dixit. Isti sunt q̃ occasionẽ nobis p̃bent pfectus. ij.lij.
Iniuriã passus q̃dam iuuenis risit q̃pter meruit ad philosophicam disciplinam admitti. ij.ccix.
Iniurias patienter ferre docuit iohãnes elemosynarij nepotẽ suum reddens gratiã p vindicta illi qui nepoti suo iniuriam fecerat viij.xxxv.
Iniuriã inferre bonis quere in persecꝰ bonos.
Innocenti puero leena obedit ij.xxxvij.
Innocentia pueri achaz multis indicijs declaratur. v.lvj.
Innocẽs puer obsessam demone chorisatricem liberauit. v.xc.
Innocẽs puer ignito ferro nõ vrit stupꝛatus aũt grauiter igne laniat v.xcj.
Innocentiam in sancto machute mare venerat. viij.cxlj.t.cxlij.
Innocentiã t sanctitatẽ machutꝭ ignis cetus t lupus reuerent. viij.cxlij.cxliij.cxlv.
Inobediens senex q̃ infirmꝰ t sine licentia monasterij exijt post ꝓmissam fornicatoꝛ cum puero redit ij.cv.
Inobediẽs adolescẽs ducente aq̃la heremũ petẽs postea a demõe decipit. ij.cxxiij
Inobediẽs frat cuculle petiã sine licentia assumit t ob id morituꝰ demones letãtes vidit iij.xlv.
Inobediẽs cõuersus et supꝛiori suo rebellis a demonibꝰ rapitur iij.xlviij.
Inobediens ꝓꝛ cum maria ad celestẽ patriam pgere pꝛohibetur. iij.xlix.
Inobediẽs t rebellis conuersus p bottis nouis seditionem mouens terribili morte interijt. iij.l.
Inobediens frater sine licentia fleubotomiam suscipiens vsq; ad spiritus emissionem sanguinis fluxum non potuit cohibere. iij.xlj.
Inobediens fulco graui infirmitate vsq; ad mortem fatigatur. v.xxiij.
Inobedientiã ade ptinaciter suggillãs seruus inobediens efficitur.et perdita gratia dñi sui effugat vj.xliij.
Simile habetur.xlv.t etiã.xlvj. Ex q̃bus exẽplis apparet quomodo natura laborat semper in vetitum.
Inobediens frater demoni p obedientiaz pcipiens vt ab obsesso exiret ab eodem demone irridetur. vij.lj.
Inobediens laicus t nullius volens parere imperijs in eternũ dãnat. vij.lxix.
Inobediẽs astion grauiter immũda satis tentatione vexatur viij.xxj.
Impatientia quere in iracundia.
Intentiõe sinistra demonẽ in specie peregrini hospitio recipiens filium in ignem ꝓiectum perdidit. p.xvij.
Intentione furandi calices intrãs monasterium in claraualle mutato ꝓposito pꝛioꝛ efficitur. vj.p.
Interrogare volens aliũ de dubio suo ab angelo informatur. ij.clxix.
Inuidus sacerdos florentius beato benedicto venenum dedit.t septem nudas puellas in cõspectu discipl'oꝛ ei⁹ ducere chorea ordinauit t repẽtina morte iterijt. p.xxij.
Inuidi fratres vrsuz florentij occidentes morbo elephantino percussi interierunt. p.xxxvij.
Inuidia actus q̃dam senex alium fratreꝫ baculo e cella sibi concessa expellere dispo suit.eo q̃ plures ad illum fratreꝫ visitandi gratia cõfluerent ij.xxxix.
Inuidũ fratrem abbas motues quãta caritate suscepit ij.liij.
Inuidia aliquali agitati monachi tabenẽsiote machariuz de monasterio eiici postularunt. ij.lxxvj.
Inuidũ fratreꝫ quomõ abbas pastoꝛ mirabili beniuolentia humilitate t industria pacauit ij.clxxiij
Inuidia inflãmatus frater de furato psalterio pfnuciũ diffamauit t demonis obsessione plagatur. ij.ccxxj.
Inuidꝰ frat attactꝰ odoꝛe q̃ de pũtia beate ꝛegis aduenerat ptinꝰ emendat. iij.lvij.
Inuidi fratres venenũ q̃dã victoꝛiosa obsecꝺositate deuicit. vj.xxxvj.
Inuidꝰ demon perdere aiam maluit q̃s celestẽ gl'iam obtinere. vj.lij.
Inuidus ꝓpinans sancto samsoni venenũ a deo plagat. viij.clxviij.
Inuidi detractoꝛes t pſecutoꝛes sancti at tali boꝛrenda morte puniti sunt. viij.clj.

Tabula exemplorum

Inuidentes et diffamãtes sanctum goarẽ quomodo plagank viij.clxj.

Inuidiose persequens sanctum deicolum terribili plaga percutitur. viij.clx.

Inuidia quere etiaz in odium.diffamare. discordia z dimittere.

Johannes baptista deuotũ sibi sanctuluz ne gladio percuterek pserua uit. p.xlviij.

Johãnes baptista deuotum suum vt sub rigoroso prioris sui regimie maneat adhoz tatur. vij.lxv.

Iracundi fratris suruscula z demon tribu vicibus subuertit. ij.cxvj.

Ira responsio mollis lenit ij.xiij.

Frat9 frater demoni ingressum ad monasteriũ sancti frãcisci pbuit. vij.xxj.

Iracundo z ipatiẽti leprosoꝰ huiẽs frãcisc9 ipm a lepra corpis z anie curauit. vij.xxij.

Fratũ bricciũ demones visi sunt ad maledicendũ btõ martino pcitare. vij.cv.

Iracũda femia z ꝓpter irã alijs importabilis confessione z pciby sancti malachie mã suetissima est effecta. viij.lxvij.

Iracunda femia corpus christi sumptura in extremis vultum auertit ix.xcvj.

Irridere quere in Deridere.

Judicio dei occulto vir bonus tribulationiby z mulier iniq delicijs fruit. ij.clxxxiij.

Judicia dei occulta cuidã fratri ostẽdunk ab angelo q̃ boni senis filiũ occidit.z puersum senẽ muneribu cumulauit ij.ccx.

Judicia dei occulta ostẽdunk cuidã fratri q̃ aiaz pegrini ab angelis michael z gabrihel ꝺduci vidit in celũ.aiaz ꝺo heremite mali a demonib rapi in infernũ. ij.ccj.

Judicio dei occulto q̃dam diues damnãdus honorifice sepelik.recipiẽs mercedem in pñti.z deuotus heremita a beluis comedik.vt sic purgatus ad regnum euolaret celeste. ij.clxxxix.

Judiciũ dei vehementer expauit frat9 qui ad iudicium tractus a ꝓpria matre confunditur. ij.xcvj.

Judicio dei examinatus z accusat9 Stephanus in hora mortis miserandis q̃busdam vocibus fratres perterruit sibi astantes ij.ccxlviij.

Judicij tubã germanũ fratrẽ timere docuit rex eundez germanũ suũ innocentẽ morifera q̃dã tuba citari faciens iiij.xv.

Judici presentatus quidam insolens z indisciplinatus prelatus nudus ad infernales penas protrahitur. v.ij.

Judici presentandus quidam cardinalis cum multis alijs miserabili quadã effigie ducitur vj.xcv.

Judicante domino qui p rubeam scalam iusticie ascendere voluerunt ceciderunt. q̃ ꝺo ad albam scalam misericordie confugerunt Maria semper virgine misericordissima suscipiente saluati sunt distinc.vij. exem.xlj.

Judici christo presentatus aut peccata soluere aut ad infernales penas ire precipit. vij.liij.

Judici deo presentak anima condemnanda eo q̃ pompis mũdi conuiuijsq̃ nimiuz dedita fuisset. vij.lxxxij.

Judicio dei famosus doctor parisienk ac cusak.iudicak.ꝺdemnatur.z bruno cum reliquis qui carthusiensem ordinem inchoauerunt conuertit. ix.xcvij.

Judicat9 q̃dam religiosus fratri suo post mortẽ apparens dixit. Nemo credit .nemo credit.nemo credit q̃ districte iudicat de9 z q̃s seuere ipse punit. ix.xcviij.

Judici presentat9 vdo accusak iudicak cõdemnatur. ix.clxxv.

Simile habes ibidem .clxxvj.

Item.clxxvij.

Item.clxxviij.

Judicium temerariũ in alios iactare non debemus. ij.xcij.

Judicans temerarie culpabilem fratrem abbas Isaac ab angelo,phibetur ecclesiã intrare ij.cxxxij.

Judicantes temerarie culpabilem fratrez abbas pioz congruo exemplo redarguit. ij.cxxxiij.

Judicans sacerdotẽ celebraturũ solitari9 vocem celestẽ audiuit. tulerunt sibi homines iudiciũ meum. ij.cxxxiij.

Judicans in sexta feria manducantẽ mane fratrem.solitam deuotionis gratiã amisit. ij.cxxxv.

Judicans temerarie paupere socius sancti francisci penitentiam corã paupe facere compellitur. vij.vj.

Judicãs temerarie iohãnes elemosinari9 monachũ sorozẽ mulierẽ circũducentez a dño p errore reprehenditur viij.xxxix.

Judicia temeraria vitanda iohannes elemosynarius pulcro exemplo demonstrauit. viij.xliij.

Judicio suo decept⁹ est effrem sanct⁹ q̄ vi/
dens gloriam exteriorem beati basilij ostē/
sam sibi celitus illius sanctitatē non credi
dit. viij.lxxx.

Judicio temerario ꝓuentus est heremita
q̄ beatū gregorij in papat⁹ gl'ia ꝓtēptorez
diuitiaꝝ esse nō cēsuit. viij.xcij.

Judicātes temerarie sanctū goarē q̄ ma/
ne ex caritate cū paupib⁹ māducaret grauī
fame z siti puniunt. viij.clxj.

Judicās temerarie sanctū goarē ēps iuste
ꝓfusiōis sue ꝓbere corrigit. viij.clxj

Jurare z maledicere solitus puer q̄nq; an
noꝝ damnatur ꝑ.lv.

Jurans p mēbra xp̄i z beate virginis cele
sti gladio vulnerat iij.xliij

Jtem ibidem. xliij.

Jurantes z piurātes tres iustas piurij pe
nas sui soluerunt v.ꝑ.

Jurantes z blasphemantes z ad thesseras
ludētes in nocte paraſceues christuz dñm
vulnerauerunt v.ciij.

Jurare in mercātijs nolentes ꝑmum de/
paupati sunt. sz postea ml'tū ditati. vj.xxv.

Juramentum falsum faciens iudeo chri/
stianus a curru oꝑimit sed per beatū Ni
colaum resuscitat viij.lxxiij.

Juramentū falsum exigens ab altero tra/
ctus ad iudiciū grauiter ꝓberat ix.xcix.

Juriste lingua freq̄nter in vita vendita in
mortui ore non est inuenta. vj.lxxxvj.

Just⁹ abbas pastor p filio sororis sue a iu/
dice comprehenso intercedere recusauit.
ij.xxxv.

Justus abbas monasteriū sua iusticia pl⁹
ditauit q̄z cellerarius potuisset sua auara
astutia. vj.xl.

Justicie amatorꝝ ꝓximum nepotem occidit
z corpus christi qō episcopus sibi negaue/
rat a deo recepit. vj.lxx.

Justus iudex z legatus cū munus a quo/
dam accepisset et pepercisset q̄ causam ha
beret resignauit ix.cxxxix.

Karolus magn⁹

k ꝑ beatum iacobum a demonuz
potestate eripitur.

Karilefus vir sanctus ꝓ nullis muneri
bus oblatis se regine contuendū p̄bere vo
luit. viij.cxl.

Labore manuum

quidam frater luxurie vicium superabat.
ij.xxiij.

Labore manuuz abbas anthonius docet
tedium mentis superare. ij.cxiij.

Labore itineris fatigati senis vestigia an/
gelus dñi numerauit. ij.cxv.

Laborantis macharij manus anthonius
exosculans dixit. Multa virtus de mani/
bus istis egreditur. ij.cxv.

Laborare manibus docet frater qui p̄ ni/
mia tribulatiōe monachalem regulā ami/
sit. ij.cxvj.

Laborare nolens iohānes breuis sed an/
gelicaz vitam ducere inchoans a fratre p
prio exercitatur ij.cxxix.

Laborem manuum dissuadentem fratrez
abbas siluanus longo ieiunio informauit
ij.cxlij.

Labore manuū quidam secularis discessit
qui de religiosis bonis accipiēs ad duraz
inopiam miser peruenit ij.clj.

Laborās impetuosius q̄dā frat demonez
adiutorē visus est habere. ij.ccxvij.

Laborem fugiens quidam negligens fra
ter si quem videbat ex iuuenibus in labo/
re strēnuum vt monasterium exiret psua/
sit ij.ccxxxiij.

Laborem totius anni abbas paulus sup
posito igne concremauit ij.ccxxiij.

Laborātes in messe fratres maria x̄go eli/
sabeth z magdalena suaui visitatione con/
solate sunt iij.xxiij.

Labore scripture expendētis tps fris ma/
nus post viginti annorum sepulturam in/
corrupta durauit. vj.c.

Laborare nolēs frater musca a sancto frā
cisco expellitur vij.v.

Labore nimio grandi celorum regnuz p/
meremur. vij.lij.

Laborantem fideliter fratrem nulluz ali/
ud purgatoriū habiturū beatus bernard⁹
promisit. viij.xxix.

Laborantiū fratrū sudorem virgo maria
dignanter collegit. ꝑ.ciij.

Lacrimas compūctionis habentes theo
dorus et siluanus conuertuntur vij.xcj.
et.xciij.

Lacrime pro peccatis sine confessione nō
prosunt x.xxiij.

Lacrimare quere etiam in ꝺtritio z flere.

Lasciua pro formosis oculis deprecās ce
ca efficitur. viij.lxxviij.

Tabula exemplorum

Latrones tres benignitate sancti frãcisci conuersi sunt. vij.xxiij.

Laudi diuine continue intẽtus merulus albis floribꝫ coronat⁹ aulam celestẽ ingredit̃. p.xxi.

Laus diuina quere in horas.

Leticia pfecta in sustinẽdo iniurias ꝟborꝫ ꝛ verberꝫ ꝟm sancti frãcisci sniam consistit vij.xxvj.

Libertas iuueni data reuocauit a bono ꝓposito ꝛ ad fornicationẽ detorsit. r.xxv.

Linguã nõ refrenãtes tres moniales feie a btõ bñdicto excõicate post mortez ecclesiam vise sunt exire. p.xxiij.

Linguis abscisis scti epi pdicabãt. p.xlv.

Linguis varijs loqui didicit puer q̃ breuissimo tpe se dicebat in celũ fuisse translatum. p.lvij.

Linguaz euagrius a sancto ammonio arguit̃ p̃cidisse eo q̃ se ab informatiõe aliorũ abstinebat. ij.lxx

Linguã cohibere nesciẽtes frẽs coram antonio iuste confundunt̃. ij.xcvij.

Linguã ꝛ os refrenans agathon q̃uis iuuenis int̃ abbates ꝓputari meruit.ij. clxvj

Linguã nõ bñ sciẽs refrenare abakyr⁹ mltipliciter a frib⁹ exercitat̃. ij.ccxlj.

Lingua maliloque alios diffamãs ꝓpꝛijs dentib⁹ lacerat̃ v.xcij.

Lingua iuriste frequenter in vita vendita in mortui ore nõ inuenit̃. vj.lxxxvj.

Linguis varijs sanct⁹ antonius ỏ padua more apl'oz pñte papa loq̃bat̃. vij.xxxiij

Lingue bñficiũ mute femie nocituz beat⁹ vincenti⁹ noluit impetrare q̃uis ad horaz loqui cõcessit viij.xvij.

Lingua greca loq̃ beat⁹ basilius sctõ effrẽ oratione impetrauit. viij.lxxxix.

Lingua ignea beat⁹ basili⁹ a sctõ effrẽ verbũ dei docere ꝓspicit̃. viij.lxxxij.

Linguis sctoz abscisis spũsancto afflante loq̃ndi officiũ nõ pdiderunt. viij.cxvij.

Litigare quere in discordia.

Lras carnaliũ amicoz q̃dam sanctus frater in ignẽ p̃iecit ne ex eis inutiliũ cogitationũ materiã acciper. ij.cxxx.

Locuz mutare quere in apostata exire ꝛ inconstantia.

Loquentes ỏ sacra scriptura sancti senes pulmẽtũ edere neglexerũt. ij.xxix.

Loq̃ntib⁹ bona sancti angeli se miscuerũt sed ꝓuersis ad vanilo q̃ demones ĩ specie porcoz affuerunt. ij.xlv.

Loq̃ de passionib⁹ ꝛ rar⁹ de scriptur̃ abbas pastor ꝓsueuit. ij.cxl.

Loquẽtes scurrilia a deo vt meruere plagant̃. iiij.xxvij.

Loqui solitus ꝟba iocosa risum monẽtia graue purgatoriuz post mortem sustinuit. iiij.lvij.

Loquentib⁹ francisco ꝛ fratribus eius de christo.christus in medio eorum apparuit vij.xvij.

Locutionis locũ totũ suũ esse diabol⁹ beato dñico affirmabat. vij.xiij

Loq̃ in ecclesia q̃ ratione iohãnes elemosinari⁹ ꝓplm cohibebat. vij.xliij.

Loq̃ntiũ in eccl'ia ꝟba demõ scribere a sacerdote videbat̃. ix.ciij.

Loqui prudenter cupiens filj⁹ regis anglie collũ gruis petijt ꝛ ob id regnum accepit. ix.cv.

Loq̃ quere etiã in lingua ꝛ silentiũ.

Lupũ ferocissimũ btus frãcisc⁹ in domesticũ ꝛ mãsuetissimũ aial ꝓmutauit. vij.xx.

Lusibus vacans iuuenis crebris ictibus pene vsq̃ ad mortem inuisibili manu pcutitur. iij.xxxvj.

Lusib⁹ vacãs et iurans celesti gladio vulneratur iij.xliij.

Lusib⁹ torneamentoz vacantes horribili plaga percussi sunt. v.c.

De hoc vide plura in torneamentũ.

Lusib⁹ tesseraz ꝛ iuratoib⁹ dediti christuz dñm vulnerarunt. v.ciij.

Lusib⁹ tesseraz spoliat⁹ sagittã in celũ mittit ꝛ sanguine tinctã recipit. v.ciij

Lusib⁹ suis alios ad ludũ ꝓcitans tibicen fulmine pcussus interijt. v.cxxviij.

Lusor sacerdos moritur⁹ pl'es circa se demones pñtes ꝓspexit q̃ erant in horreo calami. vj.lj.

Ludens ad thesseras infaust⁹ miles viscer̃ibus tegulis domus berẽtib⁹ a demone deportatur. vj.lvj.

Ludi circa funera pḥibentur. vij.lv.

Lusib⁹ nimiũ deditus rufus nepos cirilli eterna morte se dixit esse mulctatum.

Lusib⁹ insistẽte pr̃e cũ filio fili⁹ in sctm̃ hieronymũ blasphemiã dicẽs a demõe ad inferos corpe sil' ꝛ aia est deuect⁹. vij.lxxxv.

Ludentiũ sodaliũ lasciuiam deuitans ed mundus officiosissime a puero iesu saluta tur. viij.iiij.

Lusib⁹ auiū deditus graui purgatorio punitur. ix.lxxxiij.

Ludo malo q̄dam iuuenis fere pmisse virginitatis naufragiū ptulisset. x.ix.

Luxuria inq̄nans se q̄dam episcopus qui abcisa pro fide lingua loqui poterat. statiz post lapsum gr̄am illā pdidit. p.xlv.

Luxuriosus tiburti⁹ presbiter infernali rogo cremādus imponit p.lx.

Luxuriam exercens cum iuuencula quaz precedente die e baptismate leuauit quidā curialis gehennalibus flammis exuritur p.lxj.

Luxuriosa caro valeriani patricij ex ecclesia faustini vbi sepulta iacuit proijci cito p cipitur. p.lxxij

Luxuriosus p̄sbiter gratiā quam in missa habere consueuerat amittit p.lxxx.

Luxuriaz ex gula nasci pbauit frater q̄ p⁹ esum cōcupite frixure in peccatū zodomiti cū cecidit. p.lxxxij

Luxuriosus iuuēis cum amasia sua igne cremat⁹ interijt. p.xcij.

Luxuriosus p̄sbiter animā simul z semen effudit. p.xcvj.

Luxurie baratrū incidens supbus monachus demones clamantes audiuit O monache. zc. ij.p.

Luxuria grauiter tentatur de virtutib⁹ superbiens pater. et ad seculum ire disposuit ij. iij.

Luxurie tentationem vincere cupiens deuotus frater pallio suo fetentem carnē defuncte mulieris extergēs naribꝫ horrentibus applicauit. ij.xxiij.

Luxuria tētat⁹ frat vt fort⁹ laborare vxorem z filios ex luto finxit. zsic tentationem superauit. ij.xxiiij.

Luxuria tentat⁹ grec⁹ adolescēs tribulatione sola potuit liberari. ij.lxv.

Luxuriā quedā femīa in tantum exhorruit vt maluerit in caldaria buliri q̄s fornicari. ij.lxvj

Luxuria tentat ammoni⁹ vel vno die pane saturatus ij.lxix.

Luxuriosus sacerdos vlcere pessimo pcutit a dño. zdato iuramēto q⁹ de cetero non celebraret a sancto Machario curatur. ij lxxvij.

Luxuriantē filiuz suū innocenti⁹ abbas a demonio postulauit possideri. ij.lxxix.

Luxuriosa femīa lectorē de sua impregnatione iniuste diffamās parere nō prevalu/it. ij.xc

Luxuria lapsus frater contra desperationem seipsum animans dixit. Non peccaui ij.xciij.

Luxuria grauissime tentat indiscretus senex qui fratrem fornicatione tentatū fecit desperare. ij.c.

Luxurie tentationē iuuenis frater obedientia ieiunio z labore deuicit. ij.cj.

Luxuria labit q̄dam senex. qz femīe pfortium nō vitauit. ij.cij.

Luxuria lapsus inobedīes senex cū puero reuertit. ij.cv.

Luxuria tentat⁹ fortissime senex oēs digitos manus extulit z feminam tāte tentationis causam mortuam suscitauit. ij.cvj.

Luxuria lapsus senex quidam penitentia miraculosuz lumen in die pasce promeruit. ij.cix.

Luxuriosus benedict⁹ papa horribili gehenne pena damnat. p.cix.

Luxuriosi iuuenes ꝑginem violare volentes angelica visione terrent. iij.xj.

Luxuriosi sacerdotes hic et in futuro plagantur v.lxxvj

Luxuriosum ꝓcubitū nō nisi igne⁹ lectus decere iudicat. v.lxxxiij.z.vj.lxxvj.

Luxuriosus symon de tornaco limpidissimo scie lumine spoliatur. vj.xcix

Luxuriosa puella diuinit⁹ ammonet. sed quia non correxit errorem citius moritur vj.lxxxvij.

Luxuria q̄dam frater propter p̄sumptōez suam tentat et vincitur z tandem demone agitante flāmis arsur⁹ injicit. vij.lxxxix

Luxuria tentata femina dum beatuz vincentium non valet ad lasciuiā inclinare a demone posidetur viij.xvj.

Luxurie inueteratā cōsuetudinē senex nicolaus q̄nta difficultate deuicerit. viij.lxx.

Luxuria instigata mater ꝑpriū filiū sibi cōsentire nolentē in mortem p̄cipitare conatur. viij.lxxj

Luxuria instigatus q̄dam demoni homagiū fecit vt puellam nobilem suo matrimonio copularet. viij.lxxx.

Luxuria tentantē se femīnā thomas de aquino fortiter repellens perpetue castitatis ꝑfectum promeruit. viij.xciij.

Luxuria quantam nigredinem operet in anima patet in iudice dulcicio qui virgies

oppꝛimere volens ꝛcacabos ꝛ ollas pꝛo eis amplectens sicut ab intra ita extrinsecꝰ totus niger efficitur. viij.c.

Luxuria tentatus pharao episcopus sororem suam quam olim in sororem mutauerat videre voluit sed mirabili consilio mulieris a tentatione liberat viij.el viij.

Luxurie complende intentione intrãs suam nisi chꝛistus succurrisset a demõe fuisset suffocatus. ix.xxxiij.

Luxuriosus vir etiam sub periculo pdendi visus fornicatur dicens. vale amicũ lumen. ix.cvj.

Luxuriosus miles ꝯ hoꝛribili specie se videndum exhibuit ix.cix.

Luxuria pollutus ꝛ euangeliũ legere pꝓsumens ab aranea interficit. ix.cx.

Luxuria tentatus ꝙdam papa victꝰ est. cuius sandalia demon suo pꝛincipi in signũ victoꝛie demõstrauit. ix.cciij

Luxurie tentatio in ,marina p abstinentiã mitigatur. x.xiij.

Luxuriosus iuuenis lubicenꝭ seipsum miserabili moꝛte occidit. x.xviij.

Luxuria quere etiam in adulterium.

Macies pallor et

nõilitas decẽt monachũ. ij.lj.

Maledicta imꝑecatum se fuisse in interfectoꝛes vꝛsi sui florentius fleuit et per omnes dies vite sue vehementer expauit. p.xxxvij

Maledictis assuetus puer quinquennis a mauris de sinu pꝛis rapitur ꝛ ad inferni flammas perenniter arsurꝰ deducit. p.lv.

Maledicẽs lapidi ꝙ pedem leserat hõ miserabili infirmitate pcutitur. iij.vij.

Maledicens sibijpsi ꝛ demonijs cõmendans subito submergitur. ꝛgraui purgatorij pena mulctatur iij.lx.

Maledicens sancto ꝛ villiboꝛdo grauissima est siti percussus. viij.lv.

Maledicta parentũ in filios lata frequenter soꝛtiunt flebilem effectũ. ix.clvj.

Maledicus sutoꝛ a demone ad terrã pijcitur ꝛ coꝛona sibi sanguinea a duro barbitonsoꝛe tondet x.xxvij.

Maleficijs a possessione demonis curanda femina ab integra legiõe inuadit p.xvj

Quere etiam in incantatio.

Manducare nõ debere ociosos, quere in labore.

Mansuetudo quere in beniuolentia.

Magister ꝙdam suis discipulis omni anno liliũ dedit. vt illius floꝛis exẽplo ad honestatẽ puocaret. ix.xxvij.

Margarete virginis victoꝛiam cõtra demonem iuuenis quidam audiens femiaꝫ quam demonem esse putabat fere pemit. viij.xvij.

Maria virgo virginem musam spnere vanitatem seculi monuit. ꝛ ad sanctarũ virginum consoꝛtium inuitauit. p.liij.

Maria virgo messoꝛes fratre reinaldo videnteꝫ Elizabeth ꝛ Magdalena visitauit iij.xxiiij.

Maria fratrem nimis in medicina confidentem coꝛripuit. iij.xxviij.

Maria ꝓgo iuuenẽ esꝭ killũ ꝙ non legisset Aue maria durius increpauit. iij.xxxij.

Maria assumptionis sue die fratrẽ ex obedientia in grangijs manentẽ mira deuotione donauit. iij.xxxvij

Marie mẽbꝛa periurantes grauiter in ꝯ mundo a domino plagati sunt. iij.xliij.et.xliiij.

Maria virgo feminã impfecte ꝓfessam a demonũ captiuitate eripuit. iij.xlvj.

Maria pꝛepositũ monialiũ ob inobedientiam suam noluit secum in celum deuehere. iij.xlix.

Maria discoꝛdes fratres grandi miracullo pacificauit. iij.lvij.

Maria furia repentina fatigatũ clericum sanat ꝛos illud qđ sepe in eius laudibꝫ apeꝛuit reddidit sanitati. iij.p.

Maria clericum se per anulum despõsantem ad heremiticam vitã conuertit. iij.ij.

Maria impatricem castissimam a multis tribulatõibꝫ mirabiliter liberauit iij.iij.

Maria nobilem feminam ab infamia liberauit iij.iiij.

Maria pauperculam viduam moꝛituꝛã visitauit iij.v.

Maria amato suo sancto bonito episcopo pulcerrimam vestem in amoꝛis signuꝫ tribuit. iij.vj.

Maria virum pꝛopter maledicta sua infirmitate percussum restaurat. iij.vij.

Maria militem qui virginem marie noie insignitã in sabbato stupꝛare renuit ad eternam vitam pduxit. iij.viij.

Maria imaginem pulcram ꝛ demonis te

tram pingens pictor ne a demone casu le/
deretur ab imagine Marie retentus est.
iiij.ix.

Maria deuoto suo Johanni damasceno
grandi miraculo manum abscisam restitu
it. iiij.xxiij

Maria theophilus qui dato cyrographo
demonib dñm abnegauit et gratie restitu
it et vite. iiij.xxiiij

Maria procurauit pauperc'e virgini psal/
terium. v.xxvj.

Maria ingeniosum fratrem in fide dubi
tantem informat. v.xxxvij.

Marie salutationem sepe repetens et rele
gens miles moritur. et ex eius ore liliu hac
salutationem continens excreuisse cernit.
v.lviij.

Marie sertum ad instantiam auunculi p/
soluens vagissimus iuuenis mirabilit cõ/
uertit. sed mirabilius multo p mariam ad
celestia regna vocat. v.lix.

Marie virgini tria serta indices legens a
mortis sententia liberat. et vite vt confiteat
defunctus restituitur. v.lx.

Maria virgo incestam agnetem cõtra de
monis fallaciã iuuit et p eã iudeã quãdam
mirabiliter ad fidẽ conuertit v.lxj.

Marie nomen libenter audiẽs rachel iu/
dea ad xpianismũ cõuertit et mirabiliter a
beata virgine adiuuatur v.lxij.

Maria virgo cuidam latroni sibi deuoto
post amputatum caput confiteri posse cõ/
cessit v.lxiij.

Maria virgo cuidã cisterciẽsi p graui cri
mine tribulato veniã a puero iesu mirabi/
liter impetrauit. v.lxiiij.

Marie ỹginis assumptõis diẽ por qdã re
gularium cum qbusdam alĩs occulte cele
brans angelos respõsoriũ Felix nancz cõ
cinentes audiuit. v.xcv.

Maria ỹgo morituru nimis psumptuose
exultantẽ pie redarguit. v.cviij.

Maria ỹgo iuueni q negato christo se ne
gare noluit veniam peccatorum impetra/
uit. vj.xiij.

Marie salutatõe demonis virtus minu/
ta est. vj.xix.

Marie purificatiõis die virgo quedã pul
cram pcessionem vidit. vj.lx.

Maria amputatã linguaz deuoto suo re/
stituit vj.lxj.

Maria deuoti sibi pueri adam scabiosuz
caput curauit vj.lxij.

Maria tentatũ fornicatione iuuenẽ mili/
tem eã freqnter salutantẽ liberauit zad ce/
lestes nuptias inuitauit. vj.lxiij.

Maria ỹgo beatricz monialis apostate lo
co custodis officio fungebat. vj.lxiiij.

Maria latronem diem sabbati ieiunantẽ
ad meliora conuertit morituro ctritionez
tribuit. honorificaz sepulturã miro modo
procurauit. vj.lxv.

Maria scolaris cuiusdaz animã in specie
columbe ad celos deuertit. vj.xcix.

Marie salutationẽ ambulando legẽs vi/
sus est post mortẽ pulcerrimis caligis salu
tatione angeli inscriptis ornatus incedere
vj.cj.

Maria virgo ante partuz. in partu et post
partum fuisse per fratrem egidium predi/
catori dubitãti triplici lilio manifestatur.
vij.xxxij.

Maria virgo cum ingenti lumine appa/
rens fratri conrado de offida filium quez
gestabat in vlnas dedit. vij.xxxvij.

Maria ad albam scalam misericordie cõ
fugientes recipit. vij.xlj.

Maria virgo predicatoribz cantantibus
Salue regina multa signa dilectiõis ostẽ
dit. vij.xlij.

Simile ibidem. xliij. et xliiij.

Marie cappellanus qui semp in omni ser
mone exemplum de ea ad dulce os facien/
dum dixit concinens et mirabiliter cõsola
tus obiuit vij.lvj

Maria quendã deuotũ sibi a latronũ tru
culenta manu abscondit. vij.lxxiij.

Maria virgo a sancto edmũdo p anuluz
et votũ castitatis desponsata ei in oĩ tribu/
latione succurrit. viij.v.

Marie moriture femie calores afflatu fla
belli mitigauit et vna cum oĩbz sanctis eius
exequias celebrauit. viij.l.

Maria die purificationis deuotum cecũ
dictatorem responsoriũ. Gaude maria illu
minauit. viij.lviij

Item aliud circa idẽ respõsoriũ viij.lix.

Maria militem qtidie dicentem aue ma/
ria a seruo demone quattuordecim annis
custodiuit viij.lx.

Maria sibi deuotam seminam militis de
pauperati sed per diabolum ditati vxorez
a malicia diaboli preseruauit viij.lxj.

Maria filium vidue que sibi puerum Je

Tabula exemplorum

sum pia simplicitate ex vlnis abstulerat et obsidis loco ciste incluserat a vinculo absoluit ⁊ matri restituit. viij.lxij.

Maria clericū horas suas dicere solitum dignāter visitauit. ⁊ a carnalibꝫ nuptijs reuocās in castitate seruauit. viij.lxviij.

Maria deuoto clerico scriptori pulcritudinē suā ostēdit. viij.lxij.

Maria capellanū officiū suū sepe dicentē a thoma canthuariēsi suspensuz officio pori restitui iubet. viij.lxxvij.

Maria beatum basiliuz cum populo suo ab impijssimi iuliani comminatiōe defendit. viij.lxxxj.

Maria cuidam virgini nasum ⁊ labia q̄n doꝯ ob amorem castitatis abscisa miraculo grandi restituit. ix.xxij.

Maria virgo impudicum iuuenem salutationem angelicam frequentantē per delicatum cibum in fedis vasculis oblatum emendauit. ix.xxvj.

Maria virgo religioso morituro ⁊ clamāti maledicta hora in q̄ religiosus factꝰ sum misericorditer subuenit. ix.lxxxiij.

Maria lassum de cōmuni labore fratꝝ q̄escere ⁊ somnū capere p̄cepit. ix.cij.

Maria laborantiū fratrum sudorem collegit. ix.ciij.

Maria dissolutā feminā ne a demone ad inferna raperet adiuuit ix.cvij.

Maria virgo monialē ne in fornicatōem p̄ueret terribili visione phibuit. ix.cviij.

Maria q̄ndam carthusiensem a demonibus liberās docz vt studeat vilibꝫ escis tē. ix.cxij.

Maria carthusiensem diabolica factione pene desperantem adiuuit ix.cxiij

Maria ex ore deuoti p̄riozis sertū legētis cernitur collectas rosas in sertuz suo capite imposuisse. ix.cxv.

Maria satius accepit paucas sibi salutationes angelicas cum deuotiōe q̄ sine bac multas exsolui ix.cxvj.

Maria duas virgines sibi in filias datas a pauptate sil' et infamia liberauit. ix.cxvij.

Maria deuotissimā sibi filiā pastoris morituram visitauit. ⁊ caput serto ornans ad celestia regna perduxit rx.cxviij.

Maria grādi miraculo rosas de corpe defuncti cuiusdā fratris cepit excrescere. qui psalmos quosdam in eius honore legebat ix.cxix.

Maria custodem factione diaboli in furto deprehensum ⁊ incarceratuz mirifice liberauit. ix.cxx.

Maria in die purificatōis multis comitata virginibus se deuoto et infirmo episcopo amplexandā dedit ix.cxxj.

Maria virgo thome canthuariēsi pulcerrimā casulam dedit. ix.cxxij.

Maria militi pdituz lumen restituit q̄ in deo se blasphemāti alapā dederat. ix.cxxiij

Maria misericordi senatori in iudicio succurrit ⁊ in meliorem mutauit ix.cxxxj.

Maria virgo deuotum sibi a fornacis incendio preseruauit. ix.cxxxij.

Maria deuotum monachū a duplici grauissima tentatione liberauit. ix.cxlij.

Maria quendam monachū ad preces sodalis sui ab apostasie impugnatione liberauit. ix.cxlvij

Maria fratrem tentatione carnali liberauit qui se eius cozonā sancte ghertrudi imponere minabat x.vj.

Maria virgo amplexuz negauit iuueni q̄ solita suffragia p̄soluere neglexit. x.vij.

Marie salutatione frater thomas demonem se terrentem fugauit x.viij.

Marie magdalene lacrimas quanta dignatiōe christꝰ dñs reseruauit. iij.xxxiij

Marina virgo iniuste diffamata a domino glorificatur ij.ccx.

Martyr effectus herminigildus quantis miraculis chorusca uit. p.xliij.

Martyres macharij ad quantum in breui tempore sanctitatis fastigium cōscendē runt. ij.cxciij.

Martyres facti moyses ⁊ sui cozonas celestes meruerunt. ij.ccvij.

Martyres quadraginta pulcro ⁊ glorioso martyrio celestes cozonas meruere. iij. xiij.

Martyres coram deo scholares bone voluntatis reputant. vj.xcix.

Matrimonio illicito implicatus otto imperator a p̄rio filio maguntino scz episcopo corripitur ⁊ non emendatus repentina morte defungitur p.c.

Matrimonio iūcta iracundo viro sancta monica mater Augustini ita se circa virū egit vt nunq̄ vel per diem dissenserint ix. cliij.

Matrentij pena vj.lxxxix.

Mechtildis regis scotie filia q̄ miserabi-

lem atq; paupem vitam duxerit v.xxxv.
Medicinis nimis confidens frater virtā dem potuit a beata virgine pitantiam impetrare iij.xxviij.
Medicinam corporalem alquirinus licz alijs deuote impenderit nunq; sibijpsi impartitus est. iij.xxxiij.
Medicinam corpalem quidam infirmus frater admittens a pachomio sancto corripitur vij.xciij.
Mendacem se diabolus ipse fatetur. v.cxxxv.
Mercatores sine periurijs t mēdacijs vēdentes primum depauperati sunt. debinc plurimum sunt ditati. vj.xxv.
Mercedem suam in hac vita recipere noluit qui dominis suis inuitis annuam pēsionem soluit. ij.xxxiij.
Merulus ex albis floribus coronatus letus pergit in celum. p.lxxiij.
Messores caritatiui infirmū t non laborantem fratrem ad mercedes capiēdas in ridice compulerunt ij.clxxviij.
Ministrans libenter ad missam cum ministraret luce celica circumfusus ad celestia migrauit. vij.lxvj.
Ministrare infirmis quere in infirmus.
Miraculis florenti⁹ in vita eutici⁹ ꝓo frater eius post mortē chorusca uit. p.xxxvij.
Miraculum faciēs inuenis frater ab antonio celerius in luxuriam lapsurus deflet ur. ij.cxxviij.
Miraculose super ardentes prunas gradiens frater a demone decipit obsidet flāmis moriturus inijcitur vij.lxxxix.
Misericordiam nolens in pauperes exhibere constātius presbiter indignus episcopatu efficitur. p.xiiij.
Misericors episcopus bonifaci⁹ duodecim aureos egenis datos a virgine maria miraculose recepit. p.xiij.
Misericors in pauperes bonifacius puer euacuatum tritico horreum prece fusa rursum impleuit. p.xv.
Misericordissimus paulinus seipsuz pro filio vidue in captiuitatē dedit p.xxix.
Misericors in pauperes sutor sabbatj elemosynam dedit t domum in celis edificauit. p.lxiij
Misericors in pauperes sutor ꝑ haustu vini quem pauperi dari preceperat doliū vino plenum recepit. p.lxxvij.
Misericors in pauperes abbas lampredam viginti nūmis papiensibus emptam pauperi postulanti donauit. p.lxxviij.
Misericors in pauperes paterfamilias vnū quem habebat nūmum pauperi tribuit. t statim viginti solidos recepit p.lxxix.
Misericors in pauperē ecclesiam agrum quem habebat totum dedit. duodecim filijs nihil reseruans. p.cij.
Misericors in indigentes apollonio⁹ tribus mēsibus de paucis panibus grandez populum pauit. ij.viij.
Misericordia in pauperes ductus macharius caute quandā ditissimā sed elatā virginem spoliauit ij.lxxx.
Misericordis in pauperes regis Oswaldi manus non potuere putrescere iij.p.
Misericordis in pauperes epiphanij economus a quodam inuisibili saccum pecunia plenum accepit. iiij.lxxviij.
Misericors in pauperes wilhelmus abbas vilariensis bouem quem propter pregnantem feminam occidi fecit viuum inuenit. v.l.
Misericordissima in pauperes vxor militis miraculosam farine multiplicationem meruit t dulciter canentem auiculam longe ante mortem audiuit. v.lj.
Misericors in pauperes episcopus leprosorum horrendas manus exosculatur. vj lxvij.
Misericors in pauperes beatus francisc⁹ clamidem pauperi in elemosynam datam in celos vidit deferri vij.iij.
Misericordissimus in pauperes iohānes elemosynarius quanta pauperib⁹ tribuit fecit impendit viij.xxx.
Et infra per totam vitam eius.
Misericordie operibus deditus gēnadius de existentia eterne vite per angelū meruit informari. ix.cxxiij.
Misericordie aures ad preces pauperum claudens aduocatus terribiliter ad iudicium dei per angelum citatur. ix.cxxviij
Misericors femina vlcerosum pauperez in lectū suum collocauit. quapropter xps apparens marito eam de suspitione adulterij excusauit ix.cxxix.
Misericordie aditum castri sui pcludens senator nisi per mariam fuisset adiutus perijsset. ix.cxxxj.
Misericordiā non ostendētes in pauperes

Tabula exemplorum

Immisericordē interitum iusto dei iudicio meruerunt. x.xx.

Misericordia in hospitibꝫ recipiendis. q̄re in Hospitalitas.

Misericordia dei se abnegantē fratrē nō deseruit ij.cvij.

Misericordissimus deus iam raptū a demonibꝫ cauponem pessimū sed in ipso raptu compunctum ad veniam recepit ⁊ gratiam. ix.xxxvij.

Misericordia dei. quere etiā in Cōfessio. Contritio. Conuersio. Desperatio ⁊ Penitentia.

Misse oblatio quantum defunctis prosit p.lxxiij. ⁊. lxxiij.

Missarum solennia deuote celebrās cassius episcopus audiuit. Age quod agis ⁊c. p.lxxv.

Missam deuote celebrans psbiter meruit vt quotidie angelus dñi sacrificiū ꝺ manibus acciperet. p.lxxx.

Missam celebrās indigne sacerdos horribili vulnere a dño verberat. ij.lxxvij

Missaz solennijs quidam captiuus adiutus nulla vi vinculorum potuit ligatus retineri iij.v.

Missis fratrum quidam conuersus clareuallensis a demonū supplicijs liberatur iij.cvj.

Missaz tpe quidam secularis vir formaz speciosissimi pueri celebranti osculum porrigere conspexit. iij.lv.

Missas indigne celebrātes erant duo sacerdotes quoz vni⁹ os cōputruit ⁊ alteri⁹ manus sub ipa celebratione celestis ignis consumpsit v.xciij.

Missam audiens pegrinus a hierusalem in patriam per longa terraruz spacia vna die perrexit. vj.lxxij.

Missam deuotissime celebrās Johānes de aluerna cum verba cōsecratōis dixisset totus in extasi raptus est. vij.xxxvj.

Missam deuotissime celebrans iohānes de aluerna pro defunctoꝝ infinitas animas de purgatorio in celum vidit euolare vij. xxxix.

Missa vna defuncta anima per q̄ndecim annos in purgatorio punienda liberatur. vij.liij.

Misse libenter ministrans cum ministraret luce celica circūfusus ad celestia regna conscēdit. vij.lxvj

Missam celebrās in altari sancte Kathe rine in eodē altari post mortē dedicationē celebrauit. vij.lxviij.

Missis cuiusdam deuoti fratris defūcto rum anime anxie satis se adiuuari postularunt. vij.lxxj.

Missa celebrata pro q̄dam fodiente argētum ipsum multo tpe oppressum sub rupe pseruauit in vita. viij.lxvj.

Missaz deuote audiens operarius grandi mercede itez ad ecclesiam mittitur p diuite oraturus ix.cxlvj.

Missam deuote celebrantis psbiteri oblationē angelus dñi visus est cōspectui diuini patris offerre. ix.clxxxviij.

Missam in peccato celebrante sacerdote visus est in altari puer vehemēter renitēs ne insumeret. ix.cxc.

Missam celebrans sacerdos et de piscibꝫ saliendis solicitus vidit demonem cacabum cum piscibus ad altare portantem. x.xxviij.

Moyses ethiops latro quomō conuertit ⁊qualem vitam duxerit. ij.lxxxj.

Et in sequentibus

Moyses abbas qui gladium sumpsit ꝑm sententiam domini gladio voluit interire. ij.ccvij.

Monachi decus sunt pallor ⁊ macies cū humilitate. ij.lj.

Monachus non sum sed monachos vidi ait macharius narrans de duobus qui nudi venerunt cum animalibus adaquare. ij.cxcv.

Monachi sine tribulationibꝫ esse nō possunt ij.ccvj.

Monialem matrimonio accipientis carcerij munera beatus mēnas et miraculose nouit ⁊ strennue respuit p.xlj.

Mores leues deponere musa puella in celum itura a virgine Maria premouetur. p.liij.

Mori cum anastasio monachus petijt et citissime optata impetrauit. p.xiij.

Morituri fratres ab albatis viris inscribuntur lvj.

Moriturus Theodorus draconi datur deuorandus. p.lxvj.

Moriturus crisorius demones vidit īducias petijt ⁊ nihil impetrauit. p.lxvij.

Moriturus quidam christi nomen blasphemans orationibꝫ fratrum fere ab infer

ni claustris reuocatur p.lxxvij.
Hortuus ad vitam redire recusat ij.xj.
Hori timentem mucius abbas grauiter obiurgauit. ij.xij.
Hortem patris nuncianti sanctꝰ eugriꝰ dixit.cessa blasphemare meus pater imortalis est ij.lxxxvj.
Hortuuz mũdo se existimãs sanctꝰ senex bouem fratris sui de palude extrahere recusauit ij.xcj.
Horiturus abbas sisoys christum z sanctos ad se deducendum venire conspexit. ij.cxcvj.
Hortem p oculis habens fornicans frat grauissima se pnia ꝺdẽnauit. ij.cxcix.
Hortis memoria instigatus grauissimaz pniam ꝺdam fecit. ij.ccxlvij.
Horiturus stephanus rationem de operibus suis reddere cogitur z horribilibus clamoribꝫ frẽs ꝓturbauit ij.ccxlviij.
Horiturus egbertus multa ꝓmisit vt sibi vita faueret dño seruituro. iij.ij.
Horiturũ quendã sanctum epm hymnis celestibꝫ canora turba ꝓsequit. iij.iij.
Horituro ꝺdam deuoto monacho angeli sancti liliꝫ rosisq; ecclesie pauimẽta strauerunt. iij.xxij
Horiturus arnulphus maximã ꝺsolationẽ de pfecta cõuersiõe accepit. iij.xxvj.
Horiturus alquirinus mirabiliter a domino cõsolatur iij.xxxij.
Horiturus quidam frater inaudita carmina concinens animaz domino cõmendauit. iij.xxxiij
Horitur confidenter frater qui oĩbus fratribus se obedientissimum exhibuerat iij.xxxix.
Horiturus diues ab infernalibus cattis deterret dum paupcula vidua a beata virgine consolatur. iiij.v.
Horiturus dux damasci lintheamẽ quo inuoluẽdus erat per vexilliferũ suũ in damasco circumferri fecit. iiij.lix.
Hortura sanctissima abbatissa a domino consolatur. v.vij.
Horiturus iuuenis ꝺtra defunctum patrem petit arma parari. v.xl.
Horiturus p̃sumptuose soluens frena leticie a ꝑgine maria corripitur v.cvij
Horiturus frater xpm vidit et dicens in galilea christum videbimus tc.sanctã animam exalauit. v.cix.
Horiturus criminosus comes in ipsa vltima infirmitate tantã penitentiaz egit vt ꝓbetare inciperet z sine purgatorio euolaret. v.cx.
Hortem longe arbitrans miles spe sedu clus inani pene sine sacramentis obiisset. v.cxxxiij.
Hortuoꝝ fetidis visis sepulcris liffardꝰ nobilis subulcus a superbie tumore sanat vj.xxvij.
Horiturus criminosus sacerdos pluresꝫ demones oĩ erant in horreo calami pntes circa se conspexit. vj.lj.
Horituro cunoni quindeci milia demonum affuerunt.de quorũ faucibus fratrũ precibus ereptus ad celestia regna migrauit. vj.lxxx.
Item simile habes ibidem. lxxxix.
Horiturus eusebius grauissime a demonibꝫ tentatur. vij.lxxvij
Horiturum se cogitans guerricus ꝺuertitur vij.xlix.
Horiturã feĩam sanctꝰ petrus a demonũ grauissima infestatiõe liberauit. vij.l.
Horiturus religiosus ꝺdã clamauit.maledicta hora in q̃ religiosus factus sum. ix.lxxxiij.
Horitura insolens puella optimis vestibus ornari se faciens demonẽ vt aĩam suam tolleret inordinatꝫ clamoribꝫ aduocauit ix.cxij.
Horiturus carthuriensis nisi virgo maria subuenisset a demone fuisset in desperationem ꝓductus. ix.cxiij.
Hortui comitis z patris sui putentez saniem zhorribiles vermes videẽs filiꝰ duraz incognitaz hominibꝫ vitam in roma duxit ix.cxxxiij.
Horiturus miles doluit multũ q̃ fideliꝰ temporali dño oĩ eterno deo in hoc mũdo seruiuit. ix.cxxxv.
Horituri cuiusdaz patientissimi infirmi anima omnibus membris grates refudit. ix.cxxxvj.
Hortis iura z ꝺsuetudinẽ nisi pater a iuuenibus remoueret filiũ de religiõe in patriam non põt recipere ix.cxxxvij.
Horiturus leprosus audiẽte milite dulcissime dño decantauit. ix.cxxxviij
Horiturus ꝺdam diues pecunia z alijs possessiõibus cum vxorẽ suã et filios suos nõ ꝓpter se sed ꝓpter res suas plãgere vide/

ret medietatē oīm bonoꝝ suoꝝ paupibus erogauit. ix.clvij.
Moriturus malꝰ sacerdos leones vidit. ignē sensit ad inferna puenit. ix. clxxiiij
Moriturus deuotꝰ iuuenis q̄ parentes p xp̄o reliquerat deum affatur. pater meus ⁊ mater mea dereliq̄rūt me ⁊c. x.xj.
Moriturus hospitalarius cantꝰ angelorum audiuit. x.xiij.
Moriturꝰ ꝺrossato demones confluunt. castrum concutitur. anima ad inferna defertur. x.xix.
Mundū cū regno rex scotoꝝ relinquens moriturus dixit Dñe feci qꝺ iussisti imple quod p̄misisti. p.ciij.
Mundum cum sua pompa arsenius abbas contempsit. ij.xlvj.
Mūdo mortuus apollo bouē fratrꝭ ꝺ fossa abstrahere negauit. ij.ccxxiij.
Mundū relinquens arnulphus ꝓpter deum centuplū qꝺ dñs repromisit in hac vita recepit iij.xxvj.
Mundi amicicia et breuis ē et fallax. iij. xvj.⁊.xvij.
Mūdus sibi seruiētes nisi ꝓuidētia sua sibi ꝑpsis ꝓuiderint ad eternū exiliuꝫ ⁊ gues miserias destinabit. iij.xviij.
Mundum relicturus lantfrancus pauperimum atq; abiectissimū conuentum expetijt. iij.liij.
Mundus comitissam cāpanie sibi solicite seruientē male premiauit. v.vj.
Mundanā pompā in q̄ꝺaꝫ abbate vox q̄dam celestis increpauit v.v.
Mundū ꝺtēnere mechtildis filia regꝭ scotie fratrem docuit. ⁊ ipsa in maxima paupate vitā duxit. v.xxxv.
Mūdanas delicias magister rolandꝰ videns esse fugaces ordinē p̄dicatoꝝ p̄niam acturus intrauit. vij.xlvj.
Mundum cū parētibꝫ theodorus dereliquit diuina ⁊ interna inspiratione cōpunctus. vij.xcj.
Munduꝫ ⁊ bñficia sua relinq̄ns quanta gloria est a dño muneratus ix.x.
Mundū relinq̄ntes in iuuētute pre alijs glorioſi videnꝫ in celū cōscēdere. ix.xliij.
Munera sacrilegi carcerij beatꝰ mēnas ⁊ miraculose nouit ⁊ strēnue respuit p.xlj.
Munera nō facile accipiēda sunt p̄sertim iudicibus. ix.cxxxix.
Murmurantes visi sunt stercus manducare. ij.cxcj.
Musa puella a virgīe maria in celum vocatur. p.luij.

Natiuitatis chri/

In isti die celebrās tribꝫ vicibꝫ missas sacramētū colūba deferēte amisit. vj.viij.
Natiuitas xp̄i quere ettā in festiuitas.
Negans deū spūmsanctū in specie colūbe pdidit. sed penitentiam agens rursum recepit. ij.cvij.
Negans xp̄m a demone possidetur ⁊ repētina morte percutitur. iiij.xj.
Negans christum theophilꝰ penitēs ꝑ mariā ⁊ gratie restituit ⁊ vite. iij.xxiij.
Negans xp̄m q̄dam iuuenis a p̄re repellit nec ad iuliani impatoris p̄ces in gr̄am recipit. iiij.lxxvij
Negare christū nolens quidaꝫ nobilis nudus exercitum camelorum ducere cogitur iiij.lxxx.
Negare christum nolens notarius pijssimo xp̄i crucifixi intuitu respicit. ix.luij.
Negligēs minima paulatim ad peiora dilabit. ij iij.
Negligens repugnatoꝝ tentationū suarū oꝛōne sancti senis iuuari nō potuit qꝛ ipse seip̄m iuuare neglexit. ij.xxxij.
Negligēs frater q̄ dicere solebat volo saluare aiam meā in iudicio vehementer a p/pria mr̄e ꝺfundit ij.xcvj.
Negligēs in cōuersatione frater feruentibus vt de monasterio exirent consuluit. ij.ccxxxiij.
Nigromāticus cum demonū turba ad infernā dilabitur. ix.cxl.
Nigromantia. ḡre in Incantatio
Nomen iesus edmundus fronti sue inscribere a puero iesu edocetur. viij.iij.
Nomen iesu cordi ignatij inscriptum inuenitur viij.xciij.
Nomine iesus frater thomas fugauit diabolum se in nocte terrentem. x.viij.
Nonna piterij. ij.clxxxij.

Obediuit aqua

O precepto sabini episcopi q̄ scripta cedula manu notarij aquā miraculose compescuit. ne terram ecclesie lederet. p.xxxij.
Obedientia sua quantuꝫ profecit paulus

simplex. vide.ij.xviij
et exemplis sequentibꝫ. Item quō tacebat
nulli loquens ꝓpter ꝓceptum Antonij. ij.
xix. Item quomodo quedam irrationabi
lia ad preceptuz antonij infatigabiliter fa
ciebat. ij.xx.
Obedientissimꝰ paulus simplex potentioꝛ
in miraculis faciendis magno antonio ef
ficit ij.xxj.
Obediens iohānes ad imperiū abbatꝭ sui
terribilē visu leenam ducit ij.xxxvij.
Obediens filius mirabiliter a tentatione
fornicationis eripitur ij.cj.
Obediens frater resistens somnolētie sue
sub vna nocte septem coꝛonas in celo ꝓ
meruit. ij.cxvij.
Obedientissimus marcus vocatus a sene
inchoatā litteram.o.incompletam dereli
quit.vnde ꝛ a deo ꝛ hominibꝫ plurimū est
dilectus ij.cliij.
Obediens frater a cocodrillis veneratur
fundens ꝓcem moꝛtuū suscitauit.qō abstti
nens frater non valuit. ij.clvj.
Obediens frater dilectuz filium suum ad
ꝓceptū supioꝛis sui in furnū flāmiuomuz
iecit sed puerum illesum recepit. ij.clvij.
Obedientē fratreꝫ abbas pambo sup oēs
alios fratres magnifice commendauit. ij.
clviij.
Obediens iohānes breuis aridum lignū
aquam longiꝰ afferens ꝓ tres ꝓtinuos an
nos irrigauit.donec grādi miraculo vire
ret ꝛ obedientie fructū ꝓduceret ij.clix.
Obedientissimus iohānes etiam impossi
bilia patris iussa iplere conat. ij.cxxiiij.
Obedientissimus patnuciꝰ dilectū ꝛ vni
cū filiū in flumen iactare iussu abbatis di
sposuit. ij.ccxxv.
Obediens comitis filius nō veritus ē pa
tria ciuitate sportas vendere. ij.ccxxvj.
Obedientissimi adolescētes vitam malue
runt perdere q̄ commissas ficus violare.
ij.ccxxxj.
Obediens isidoꝛus septem annis añ poꝛ
tam monasteriū sedit omnibꝫ letaniam fa
ciens ij.ccxxxix.
Obedies laurentius vocatus a patre mo
nasteriū per integram refectionis hoꝛā co
ram eo ante mensam sedit in genibus ij.
ccxl.
Et sequitur ibi de abakyro.
Obedientie filius innocentius moꝛi non
potuit. ij.ccxlv.
Obediētia fratris statuta oꝛdinis scrupu
lose seruantis mice in margaritas cōmu
tantur iij.x.
Obediens frater in nocte assumptionis in
grangīs extra monasteriū manens mira
bili deuotione a deo munerat iij.xxxvij.
Obediens frater confidenter moꝛit nec re
phensione beati bernardi pusillanimis ef
ficitur. iij.xxxix.
Obediēs berchariusꝰ vocatus a mgro suo
retento in manu duciculo venit.ꝛ gndi mi
raculo id quod dulcillabatur in altum ex
crescens nullatenus fundebat iiij.xxij.
Item simile.viij.cxlvij.
Obediens ꝺuersus latro post grauem pe
nitentiā ad celos ꝺscendit. iiij.xxxix.
Obedientissimus iohānes moꝛit ꝛ sanctus
iohānes a francisco nominat. vij.vij.
Obedienti deo frācisco seuissima lupi ra
bies in oibꝫ obedire cōpellitur vij.xx.
Obedientissimus masseus hūilima ꝛ abie
ctissima officia ad ꝓceptū Francisci solus
impleuit vij.xxvij.
Obediens frater carnes ex obediētia ꝓme
dens ab infirmitate curat. vj.lxij.
Obediēs frater ranis impat ne de cetero
sua garrulitate frēs inq̄etent. viij.lxiij.
Obediēs frater demōes de obsesso fugat.
ꝛ ne vane gl'iet etiā ipse fugit. vij.lxiij.
Obedientē frēm edaces incēdij flāme nul
latenus tetigerunt. vij.cj.
Obediunt poꝛci arnulpho ne grūniret ꝓ
cipienti. viij.cliij.
Obedientiā doꝛmiēdi in arnulpho demō
nō ferens arguit. viij.clv.
Obedierunt simplicissimo subulco poꝛci
nec ausi sunt contra eius preceptum etiaz
coacti statutos terminos transmeare. x.xij
Obedientia quere in inobedientia.
Oblatio sacra quantum ꝓsit defunctis. q̄
re in Defunctus ꝛ Missa.
Occasionem peccati vitauit presbiter qui
moꝛiturus cum feminam sibi appꝛopinq̄s
se sensisset clamauit. Tolle paleaz ignicul
adhuc viuit. ꝓl.
Occasiones peccatoꝝ veri penitētes fuge
re debent. ij.ccvij.
Occasiones fornicatōis quia nobilis ma
trona non fugit cum ꝓꝛio filio incestū cō
misit. iij.iij.
Occasiones fornicationis oscula ꝛ contre

etationes summope vitãs puella sacerdotem ꝓcussit v.lxxxv.
Occasiones peccatoꝝ fugere. quere in femina ⁊ oculus.
Ociosa verba seu detractoria audiẽs machutes abbas dormitabat sꝫ in diuinis spꝰ vigilantissimus extitit. ij. cxxviij.
Ociosa verba audientes fratres euigilãt q̃ sub diuinis verbis lethea somnolẽtia ꝯnabantur. ij.cxxix.
Ociosi fratres ⁊ in spũalibus se non exercentes tedio victi ad seculũ reuerti statuerunt. ix.xlvij.
Ociosum esse. quere in Laborare.
Oculos male custodiens in iuuentute benedictus feminam in seculo vidit vnde in heremo postmodum grauius tentabatur. p.xx.
Oculoꝝ mala custodia grauissimam pasco abbas tentationẽ incurrit. ij.lxvij
Oculos suos senex cautissime custodiuit qui reuersus de alexandria nulliꝰ nisi episcopi faciem dixit se vidisse ij. xcix.
Oculorum suoruꝫ solicitus custos abbas Siluanus faciem suam cuculla tegebat. ij.cxlv.
Oculorũ inspicientiũ se lasciuiã verita q̃dam casta ⁊ pulcerrima mulier petita domino deformari. v.lxxvij.
Oculos suos male custodiẽs guido ꝑ tres annos ꝓtinuos grauissime fornicatõis spiritu tentatur. v.lxxviij.
Oculus custoditi ⁊ casti episcopi etiaꝫ pꝰ quadringẽtos annos caligare non potuit v.lxxix.
Oculos male custodiens iuuenis monachus qui ꝓsiderauit feminam non esse monoculam graui disciplina percutitur. vj. xlij.
Oculos pudicos habendos esse sanctus franciscus pulcerrima similitudie fratres edocebat vij.x.
Oculos viroꝝ exosos habens virgo etiaꝫ sancto Martino suos negauit aspectus. vij.ciij.
Oculos incautius bernardus adhuc iuuenis in feminã figens grauissimã tentationem patitur viij.xxij.
Oculos rugerius tam solicite custodiuit vt infra tres annos in medio populi, versans femineam faciem non videret viij. liij.
Oculoꝝ suorũ incustodia ne caperet pharao episcopus vxor eius olim in sororẽ mutata tonso crine et cilicio induta se deformem eidem visendam obtulit.oẽmq̃ tentationẽ ab eo fugauit. viij.clviij.
Oculi quãtũ laruales demonũ facies abhorrebant ix.lxxxiiij.
Oculos duos in occipite xp̃s habuit q̃b hominẽ suem furantẽ vidit p.cxj.
Odio hñs anselmum ab anselmo ab infernalibꝫ lupis liberatur. iij.liij.
Odiũ nolẽs deponere orãte iacobo deuiriaco morbo caduco corripit. v.xliij.
Odium quere in Inuidia
Odoꝝ suauitatibꝫ nimis indulgens vxor ducis venetie diuino iudicio percussa horrendius fetet p.lxxxiij
Odore aque fetẽtis olfactus illecebrosos arsenius correxit. ij. xlvij.
Officia humillima ⁊ abiecta obediens frater masseus libenter impleuit vij. xxvij.
Officia humillima ⁊ abiecta augustiñ de iterano sciẽtie sue titulos reticens.erat eñ doctor vtriuscꝫ iuris cum summa alacritate impleuit. vij.lxvij.
Officiũ humillimũ coquine quondam ditissimus petrus thelonearius libenter pro domino ampleratur viij.xxxvij.
Officiũ humillimũ subulci magister henricꝰ de louanio elegit q̃ propterdeꝰ etiã demonis voce eũ glorificauit. ix.x.
Olfactus quere in odor.
Omniũ sanctorũ festũ deuote celebrãs in festo omniũ sanctoꝝ felix ad celestia regna meauit. vij.lxxij.
Operari manibus quere in labore.
Opressor quere in pauperũ oppressor.
Obprobria sustinere.quere in iniurias sustinere ⁊ patientia.
Oratione libertini franci volentes spoliare monasteriũ suum repentina percutiunt acrisia. p.iij.
Oratione libertinus cum caligula honorati mortuũ puerꝝ suscitant. p.iij.
Oratione bonifacius puer euacuatũ tritico horreum rursum impleuit rapientẽ gallinam matris vulpeculam occidit ⁊ gallinam liberauit p.xv.

Orationis tempore demõ monachuz trahebat ex ecclesia ṗ.xxj.
Oratiõibꝫ instans sanctus ysaac alapa indignanter ꝓcutitur. sed percussor a demonio arripitur ṗ.xxxv.
Orationis frequentissimo vsu tarsilla virgo callos in genibus ⁊ cubitis adquisiuit ṗ.lxv.
Oratio fratrum peruersum theodozum a diacone liberauit ṗ.lxvj.
Oratio bonozum quendam mozituruꝫ ab ipsis pene inferni claustris reuocauit. ṗ.lxxxvij.
Orationibus fratrũ quidam qui penitentiã pro alio assumptam nondũ compleuerat a purgatorio liberat ṗ.lxxxix.
Oratione apollonius fratribꝫ miraculosa alimenta impetrauit ij.vij.
Oratiõibꝫ sancti senis a fornicatiõe liberari nõ potuit negligẽs frat qz ipse seipm nõ iuuit. ij.xxxij.
Oratione q̃dam frater aquã putei fecit insublime conscendere. ij.xxxviij.
Prãtes fratres vidente sancto machario demoniaca machinatio multipliciter impediuit. ij.xlix.
Orare se sp docuit lucius abbas cum manibus operans elemosynas pauperibꝫ dedit. ij.cxlviij.
Oratione quidam frater cũ ad luxuriaz p feminaz inuitaret subito rapi meruit et ad flumen collocari. ij.clv.
Oratione publij monachi demon a iuliano apostata missus per decem dies detentus est ij.cxcij.
Orationibus insistentibꝫ martyribus machary vidit idem machabius tanq̃ flammam ignis ex ore vnius supra ad deum in celum vsq̃ ascendere. ij.cxciij.
Orationem solam necessariam dixit antonius fratribꝫ qui nihil sustinere valuerũt. ij.cxcvij.
Orationes solitas pro defuncta matre nõ exsoluens beatus Bernardus a domio ꝓclamatur. iij.xj.
Oratões fratꝝ videte btõ bernardo angeli sancti diligẽtissime scriptitarũt. iij.xvij. Simile .iij.xvij
Oratione p̃dicationi premissa multitudinem studentium parisius bernardus conuertit. iij.xix.
Orans ꝓ ammonẽtibꝫ se ⁊ ꝓ se spoliantibꝫ sicarius letꝰ in celum recipitur. iij.xl.
Oratione captiua mulier reginã puerũq̃ gentilem sanauit. ⁊ totã gentẽ hyberoꝝ ad fidem conuertit. iij.lxxv.
Oratione iacobus episcopus ciuitatẽ suã a grauissima obsidione saporis regis tutauit. iij.lxxvj.
Oratiõe paupis comitẽ defraudãtes duo dispensatozes eius p̃cipiunt a papa soluere eidem comiti nũmum aureum mundo quantitate equalem v.r.
Orationibus bernardi ⁊ fratrũ eius bericus frater regis francie ꝓuertitur. vj.ij
Oriõis locũ tardius petendũ demõ voluit qui pluribus annis p nola sup capellaz ponenda seruiuit vj.lvij.
Oriõibꝫ fratrũ cuno mozituruꝫ a q̃ndeciz miliũ demonum fauciby liberat vj.lxxx.
Orans sanctꝰ frãciscus nihil aliud loq̃batur nisi deus meus ⁊ oĩa. vij.xij
Prantibus in lecto matutinas cum summo fetore apparens demon dicebat. Ad talem orationem tale debetur incendium vij.lxx.
Oratiõe sua beatus bernardus q̃ndaz tristissimũ fratrem subita ⁊ pseueranti extulatione perfudit viij.xxviij.
Orationes sanctozũ efficaciꝰ interpellant p defunctis apud deũ q̃s iniq̃ꝝ. viij.lxvij.
Oras quedã p formosis oc'is sanctũ thomaz penitus excecat. viij.lxviij
Orans q̃dam p btm̃ thomã sanatꝰ vt si sanitas ꝓtraria essz saluti sue rediret infirmitas iterum infirmatur. viij.lxxix.
Oratione beatus basilius cũ suis ab imminenti furoze iuliani liberat. viij.lxxxj
Oratione ⁊ meritis parentũ filij quãdoq̃ saluabuntur ix.xcj.
Orationes paucas cum deuotiõe plus q̃s sine deuotione multas virgo maria ⁊ christus exposcunt. ix.xcvj.
Oratione elizabeth iuuenis sudabat estuabat ⁊ se ad sanctã vitã dirigebat. ix.cxlj
Orare deuote debemus et ad gloria patri reuerenter inclinare. ix.cxlij
Oratio dñica. s. pater noster q̃s efficax sit p viuis ⁊ defunctis. ix.cxliij. ⁊. cxliiij
Oratiõe monoculi mõs trãs ferr ⁊ reptarozꝫ ad fidẽ xpi ꝓuertitur. ix.cxlv.
Oratione paupis oparij nisi q̃dam diues adiutus fuisset. subitanea morte ꝓcussus i eternum perisset ix.cxlvj.

Tabula exemplorum

Oratione sodalis sui ꝺdaz monachus ab apostasie liberat tentatione. ix.cxlvij.

Orans ꝑdicatoꝛ qꝛ nimiũ solicitauit p asi no suo ipm asinũ oĩno reiecit. ix.clxx.

Oratiões solitas negligere ꝯre ĩ suffragia

Orare p defunctis. quere in defunctus.

Ordinem sacrum assumens clericus p be atum benedictuz a demone liberatus rur sum a diabolo vsq; ad finem vite sue obsi/ detur. p.xxiij.

Ordinẽ sacerdotij fugiens isaac asello in/ dicante proditur ij.xxv.

Ordinem sacerdotij ꝙuis abbas motues cũ discipulo suo suscepisset. nullus tamen eoꝝ ꝓsumpsit celebrare. ij.lxij.

Ordinem episcopalem ne cogeretur assu/ mere ammonius abbas aurem sibijpsi ab scidit. ij.lxviij.

Ordinem diaconat? theodoꝛus exercere ñ audet. quia se dissimilem sensit columne ignee sibi celitus ostense. ij.clxij.

Ordinem sacerdotij prepropere desideraſ se videtur qui cathecuminis celebrauit ij.ccxxxv.

Ordines sacros ambiens graui purgato/ rij pene subiacuit. iij.xlvij

Ordies sacros appetere sanctus pater pa/ chomiuſ monachis multum obesse assere bat. vij.xcij.

Ordinem clericatus iobãnes elemosyna/ rius bigamo nec pro centum octoginta li bris auri z pro ducentis milibus modijs tritici pauperibꝫ erogandis dare presumpsit viij.xxxiij.

Ordinis diaconatus luxuriosus quidam exercẽs officiũ ab aranea inficit. ix.cx.

Ornatu vano amicire audẽs custochium ꝯginẽ femĩa ꝙdam ab angelo coꝛripit et a dño grauiter cũ suis plagatur ix.xvij

Ornatus quere in Uestis.

Os custodire. quere in lingua

Oscula ꝙꝫ sint vitanda virginibꝫ. v. lxxxv. z. lxxxvj.

Ostentatiuus iuuenis miraculuz faciens celerius in luxuriam lapsurus ab antonio defletur ij.cxxviij.

Ostentationẽ fugiens abbas pastoꝛ liben tius de passionibus ꝙꝫ de scripturis loqui consueuit. ij.cxl.

Ostentationem fugere. quere in gloriã hu manam fugere

Oꝓzinthi ciuitas multipliciter commen datur ij.xiij.

Patientissimus li/ bertinus scabello suppeditaneo percutit humiliter sustinetz seui ciam sui abbatis ad mansuetudinem pdu xit. p.v.

Patientia sua Jsaac obsessum demone li berauit. z oẽm pplm in sui veneratione ex/ citauit. p.xxxv.

Patientia apollonij philemon ex gẽtili cõ uertitur. ij.xiij.

Patiẽtes monachi patrẽ sua olera ofringẽ tem benignissime tractauerunt. ij.xxvj.

Patiẽtissimi ad iniurias eulalij matta igne cremari non potuit. ij.xl.

Patienter ferens furtum codicis sui frẽm furantem conuertit ij.ccix.

Patiẽter sustinens ebrioſum senez ab an/ gelis in celum deferi. ij.cxxj.

Patientissimus monachus prebens alte ram maxillam pcutienti obsesse demonem effugauit clamantem. O violentia mãda/ toꝛ christi. ij.clx.

Patienter moyses abbas de ecclesia pelli se sustinuit ij.clxv.

Patientia sua quidam percussus a germa no suo instigato a diabolo demonis virtu tem triumphauit ij.clxxiij.

Patiẽs ad iniurias nõna piterij sancto pi terio meritis antefertur. ij.clxxxij.

Patiens iuuenis risit iniuriam a philoso/ pho passus quapropter ad phiam admis/ sus est. ij.ccix.

Patientissima virgo marina quãta humi litate diffamationis obprobrium pertule/ rit ij.ccxj.

Patientiã discere cupiens quedaz matro na religiosa peruersam feminã cui obseq;/ retur a sancto athanasio petijt z facile iuẽ/ tam impetrauit ij.ccxx.

Patientissimus iuuenis in cõuentu mul/ toꝛuz ab abbate paulo in maxillam palma percussus non solum nõ murmurauit sed nec ruboꝛe quidem vt assolet vultum pfu dit. ij.ccxxij.

Patiens abbakyrus quõ a mensa expellit et alias multipliciter exercitat ij.ccxlj.

Jtem ibidem simile. ccxlij.

Patientissimus innocentius p nouez an/ nos ab indiscreto patre verberatur z susti/ net ij.ccxlv.

Patiētissimi fratres sancti francisci despecti luto defedati irrisi ⁊ cōtempti letabantur vij.p.

Patientissimus bernardus Francisci discipulus bononie multa letissime fortissimeq; sustinuit vij.xv.

Patientiam inter iniurias continere est perfecta leticia. vij.xxvj.

Patientissimus martinus blasphemias a brictio factōne diaboli ꝓtra se fulminatas mansuetissime tulit. vij.cv.

Patientissimus martinus brictio derisori suo pontificatus honorē preciꝫ impetrauit. vij.cvj

Penitentiā quantā sancti martyres in maximis tribulatōibꝫ ⁊passionibus exhibuerunt. viij.cvij.

Et post per multa capitula

Patientissima monica mater augustini licet iracundū virꝫ haberet nunq; tñ cū eo p diem dissensit. ix.cliij.

Patienter tolerare iniurias.quere etiaꝫ in Iniurias sustinere.

Patientia in amissione rerum.quere etiaꝫ in furtum.

Patientia in diffamia. quere in diffamia.

Patientia in paupertate quere in pauper.

Pacis pturbande occasionem dedit sanctus balderuinus quapropter purgatorij acerba pena mulctatus apparuit. iij.xxxj.

Pacem fraternā occiso porcello pauperis ledens sacerdos osculū dulcissimi iesu cōsuetum amisit. iij.lv.

Pacem pturbare quere in discordia.

Pacifice inter se viuentes femine machario meritis preponunt. ij.ccv.

Pacificus frater sua probitate inuidi fratris improbitatem maria adiuuante deuicit. iij.lvij.

Pafnutius adolescens de furto diffamatus patientissime tulit. ij.ccxxj.

Papa benedictus grauī purgatorij pena lacerat. p.cviij.⁊.iij.xliij.

Papa quidam benedictus luxuriosam vitam ducens horribili ⁊ eterna pena dānatur p.cix.

Partiales ciues aḋlani horribili sūt a dño plaga percussi ix.clxxx.

Partialitas.quere in discordia.

Parentes visitans sine benedictione ⁊ licētia sancti benedicti mortuus a terra reiectur. p.xxv.

Parentes visitare quere in affectus.

Parentes filijs suis non adhibentes debitum disciplīne rigorē occasionem eis prebent eterne damnationis p.lv.

Item.vij.lxxxv.

Parentes maledicuntur ant etiam benedicuntur a filijs in regno vel supplicijs q; ab eis bene male ve instructi sunt. ix.ccxiij.

Parentum peccatis exigētibus filij freq;nter plagantur. ij.xvj.

Parentibus non reddens condignā vicē iuuenis monstruosi bufonis ꝑdigio emēdatur. v.xxxiij.

Parentes ꝺtristās iuuenis moriturus defunctū patrē habebat infestum v.xl.

Parentes nō ita se debent spoliare rebꝫ p/pter filios vt cum Johāne de conaxa ipsi penuriam patiant. ix.cliij.

Parentes maledicentes filijs suis imprecationis sue miserabilem viderūt effectuꝫ ix.clvj.

Parentem.s.matrem gladio terrens ꝓpria manu occiditur. x.xviij.

Parentibꝫ post mortez ꝑcibus subuenire. quere in Defunctus.

Parentibꝫ inuitis spūalem militiā aggressa virgo exheredatur. p.xxxix.

Parentibꝫ se a seruitute diuina retrahere volentibꝫ theodosia virgo post mortez apparuit dicens. Ecce quali gloria me ꝓpare voluistis viij.x.

Parentes relinquēs ꝓ christi noīe iuuenis moriturus clamauit.pater meus ⁊ mater mea dereliquerūt me. x.xj.

Parentes relinquere ōre in Affectus.

Pasce die senex ḋam miraculosum lumē recepit qui olim in luxuriaꝫ lapsus digne penitebat ij.cix.

Pasce die comesturus oleum palemon fleuit.quia dominum crucifixuꝫ recogitauit vij.lxxxviij.

Passionato fratri abbas achilles se beniuolentiorē exhibuit. ij.cxxxvj

Passiones viuere in sene licet ipse nō sensit abraā abbas rōne mōstrauit .ij.cxxxvij.

Passionis christi memoria cor deuoti viri diruptum est ⁊ania ad celum trāsmissa. v.xxviij.

Passionem christi iesu frequenter in corꝺ deferens prior operosissimaꝫ crucem post

Tabula exemplorum

mortē in pectore habere decernit v.xxix.

Passionem christi habens semper in memoria quidam captiuus nunq̄ letabatur a tyrāno inciditur t crucifixi imago in corde ei⁹ pulcerrima inuenitur. v.xxx.

Passus christus generosam virginem a tēptatione carnali. t monachum cisterciensem ab horrore ordinis liberauit. v.cxxx. t.cxxxj.

Passionis christi meritis quidam frater sine purgatorio ad celū migrauit. vj.cij.

Passionem dñi sanctus frāciscus p viam eundo fortiter deplorabat vij.xj.

Passionis christi deuotus imitator franciscus passionis stigmata miraculose sat̄ in suo corpore suscepit vij.xvj.

Passum dominum recogitās in die pasce oleum edere recusauit. vij.lxxxviij.

Passiōis et effusi sanguinis christi memoria q̄ maxime diabolice vires infringūtur viij.ix.

Passionem christi quomodo debemus recolere. t q̄ nullum sit deo acceptius exercitium q̄ vt passionis ei⁹ non obliuiscamur ix.clviij.

Passionis christi frequenti memoria q̄dā iuuenis apostatare volēs docetur mitigare ordinis sui rigorem ix.clix.

Simile ibidem. clx.

Passo christo compatiuntur aues a concentu abstinentes t velut mortue deficientes ix.clxj.

Pastor bonus paulinus episcopus primo omnia sua deinde seipsum pro subditis dedit. p.xxix.

Pastor bonus babillus numerianum imperatorem quasi lupum a suo ouili repulit viij.xcviij.

Pastoris debitum officium paulo negligens executum se fuisse existimans maurilius graui penitentia semetipsum subegit. viij.cvj.

Pastor animarū. quere in prelatus.

Patrem illicito matrimonio irretitum filius maguntinus episcopus corripit t incarceratur. p.c.

Patronum suum equitium inuocātes monachi mirabiliter ab hostium inuasione liberantur. p.xj.

Patronus electus Petrus apostolus iuuenem quendam a demonum cruciatibus liberauit. p.cj.

Patroni sui reliquias quidam episcopus veneratus a fornicationis crimine preseruatur. vij.lxxiij.

Patroni sui hieronimi adiutorio moriturus eusebius a demonum impugnatiōe liberatur. vij.lxxvij.

Et plura exempla ibidem sequuntur docentia et demonstrantia sanctum hieronymum suis deuotis extitisse fidelem.

Patroni sui scilicet sancti Andree auxilio quidam episcopus a lapsu carnis eripitur vij.lxxiij.

Patroni inguloꝝ visi sunt pro suis veneratoribus iudicem exorare. ix.xiij.

Paulinus ep̄s seipsum pro filio vidue in captiuitatem dedit. p.xxix.

Paulus simplex vidit demones peccatorem capistro pertrahentes. ij.clxxxvij.

Paupertatis amator isaac quantis miraculis claruit. p.xxxv.

Pauper seruulus elemosynam acceptam ceteris pauperibus libenter cōdiuidebat. p.lij.

Pauper quidā mattā habens cum sustineret frigora seipsum consolatur. ij.cxxij.

Pauperes primitiui fratres sancti francisci multas iniurias t incōmoda gaudēter sustinuerunt. vij.p.

Paupertatis amator franciscus curios⁹ mensas fratrum p̄paratas vidēs ipsos redarguit. vij.iij.

Pauptatis amator franciscus cum se minora fragmenta q̄ masseuz recepisse vidisset vehementer exultauit. vij.xxviij.

Pauperes flumen rapidissimū cum fiducia trāsire vidit frater leo in quo tempora libi curis onerati perierunt. vij.xl.

Pauper letus cum gaudio cantat dum diues solicitudinib⁹ varijs lacerat ix.lx.

Pauperum oppressores mala morte defuncti sunt. ix.ccvj. Item ibidem. ccvij. Item. x.xix.

Paupibus subuenire quere in misericordia.

Peccator penitēs in sepl'cro audiuit ō mones vociferātes. Uicisti nos vicisti ij.ij.

Peccare femina coram hominibus cum effrem erubuit. sed coram deo peccare nō erpauit ij.cxxxviij.

Peccatores diuersimode impediuntur a sua salute. ij.clxxxj.

Peccatū adulterij militem q̄ndam hūana

effigie spoliauit. v.lxxxj.
Peccatis aiam vulnerãs corpore cepit infirmari v.cvij.
Peccata plorãtis iuuenis miraculose delentur. vj.xj.
Item simile.xij.
Peccatis exigentibꝫ tẽpestas valida in mari concitatur. vj.xxj.
Peccatum immortalẽ hominis vestem fedat vj.lxxviij.
Peccata soluere quidã iudici psentatus precipitur.aut in infernũ ire. vij.liij.
Peccati turpitudinem exhorrescens femina demone maluit cꝫ peccatꝰ vexari. viij.xij.
Peccatum mortale pulchre describit atqꝫ a varrone depingitur ix.clxij.
Peccatum sup omne cadauer coram deo ꝛ angelis fetet. ix.clxiij.
Peccata alteriꝰ supra se incõsulte accipiẽs propter equum celebraturus a demonibꝫ per testudinem raptus amplius non comparuit. ix.clxv.
Peccãs in spe heremita a demonibꝫ ad inferna portatur. ix.clxviij.
Peccata deflere.quere in Flere.
Penitentia.
Penitentiam alterius assumens ꝛ non cõplens graui purgatorij pena affligitur. p.lxxxix.
Penitentiam nominare audiens quidam peruersus monachus moriturus obdormit. p.xciij.
Penitens in sepulcro a demonibus percutitur.ceditur.laceratur.ꝛ tandez victor clamantes audiuit. Uicisti nos vicisti. ij.ij.
Penitere volentem fratrem in hora mortis abbas mucius increpauit. ij.xij.
Penitens diaconus in fornicationem lapsus aquam nili precibus ascendere impetrauit.ꝛ quos peccãdo scandalizauit penitentia et miraculo edificauit. ij.ciij.
Penitentiam agentes inclusi fratres pro incontinentia sua vnus macer alter pinguis ex diuersa consideratõne effectus est. ij.ciiij.
Penitentia sua quidaz luxuria lapsus miraculosum lumen in die pasce promeruit. ij.cix.
Penitentiam agere desiderabat abbas sisoys moriturus cũ tamẽ talis esset qꝫ christus ꝛ sancti eius ad deducendum eũ conuenerunt. ij.cxcvj.
Penitentiam grauissimam quidaz frater post fornicationem nudus incedẽdo peregit ij.cxcix.
Penitentia grauissima eo qꝫ idola adorasset quidam episcopus condemnauit seipsum et ante mortez certificari meruit qꝫ penitentia sua accepta esset deo. ij.cc.
Penitentiam mirabilẽ visis penis inferni drechelmus peregit. iij.vij.
Penitentiam durissimam quidam heremita circa treuerim nudus incedens egit. iij.xxx.
Penitẽs frater moriturꝰ ex fiducia spei inaudita carmina decãtauit. iij.xxxviij.
Penitentia suas vestes lauantes inclitam ciuitatem celestem hierusalem intrabunt. iij.lvij.
Penitens canonicus correctionem humiliter accepit.ꝛ occisus occisori veniã impetrauit. v.xiiij.
Penitentiam grauissimam in lecto egritudinis faciens prophetare meruit ꝛ sine purgatorio euolauit. v.cx.
Penitentiam acerbissimam egit quidam sceleratissimus vir ad decollandum adiudicatus. v.cxj.
Penitentiam minimã discretus confessor sceleratissimo imposuit peccatori v.cxij
Penitens in morte ꝓpositus ad celum venit.sic tamen quasi p ignem. v.cxiij.
Penitentiam atqꝫ infirmitatẽ quãcũqꝫ huius mundi paruipendit anima purgatorij penam experta v.cxv.
Penitet in morte otto imperator et omni die sacerdotibus xpi corpus suum tradidit flagellandum. v.cxx.
Penitẽtes duo apostate mirabiliter ad vlam salutis reducuntur. vj.vj.ꝛ vij.
Penitens in religione breuissimo tempore cuno ad celestia regna migrauit.vj.lxxx.
Penitentiã inuisam Heuerwach post visas inferni penas in ꝫ mũdo pegit. vj.xcvj.
Penitentiã agere exhorrẽs iuuenis in ordine sancti francisci celestem ꝓcessionẽ intuens animatur. vij.xix.
Penitens latro per franciscum cõuersus gratiam in presenti ꝛ in futuro gloriam promeruit. vij.xxij.
Penitens genebandus quantas molestias a demonibꝫ ꝓtulerit. viij.liij

Tabula exemplorum

Penitētia q̄ diabolo homagium fecerat. z orationiby basilij miſericordiam z veniam eſt conſecutus. viij.lxxx.

Penitentiam arnulphi demon impedire volens proſtratus ab arnulpho pugnis p cutitur viij.clvij.

Penitentia quedam femina a grauiſſimis adulteroz penis eſt ꝓſeruata. ix.v.

Penitentiā agens q̄dam pro enormi delicto diuino lumine meruit irradiari z vocē audire celitus de remiſſione eum certificātem. ix.xxxvj.

Penitentiaz agere meretrix z latro exēplo innocentiū didicerunt. ix.xliij.z.xlvj.

Penitentiā a ꝯfeſſore iniungendā abhorrens cōfiteri noluit. q̄ ex re a demonib⁹ ad inferna meruit deferri ix.lxxxviij.

Penitens quidam frater etiam poſt fornicationem miraculoſam pluuiam impetrauit. ix.clxvj.

Penitentē militē quantis ſint inſidiaz factionib⁹ demones ꝓſecuti. ix.clxvij.

Penitens peccator ab angelis in celū ꝰfertur. ſz querſus heremita a demonib⁹ ad inferna portatur ix.clxviij.

Penitentiam cum poſſet agere protrahēs vſurarius deſperatus de hac vita recedit. ix.ccxv.

Penitentia quere in cōfeſſio z uerſio.

Penthecoſtes diem litibus ſupboz violatum henricus imperator operib⁹ pijs ſanctificat. iiij.xlix.

Penthecoſtes quere in ſpūſſanctus.

Peregrinus frater moriturus ab angelis conſolatur ij.clxxxviij.

Peregrini fratris aiam michael z gabriel cū canticis in celum duxerunt. ij.ccj.

Peregrinus extra patriā mori deſiderat q̄dam nobilis a ſarracenis captus vt eo citius ad patriam celeſtē ꝓueniat. v.xxiij.

Peregrinam vitam Iſuardus elegit quia dn̄m in bethleem pauprimā vitam duxiſſe conſpexit. ix.xlij.

Periurus quidam crepantibus primum oculis poſt triduum perfidū ſpiritum exalauit. iiij.xxxj.z.xxxiiij

Periuri tres iuſtas periurij ſui penas ſoluerunt. iiij.lxvij.

Periuri ꝓter alias penas q̄s incurrere meruerunt etiā in lapides vſq; ad q̄ttuor milia ſunt congelati. ix.clxix.

Perſecutor bonorū theodericus impator inter iohannē papam z ſymachum patricium ad vulcani ollā deducit. p.lix

Perſequentes abbatē militionem cum ſuis diſcipulis mutuis vulneribus in craſtinū corruerunt. ij.cxiij.

Perſecutiōes imaniſſimas chriſtianoz et conſtantiam eoz vide viij.cvij.

Et poſt per multa capitula.

Perſequens inuidioſe ſanctū deicolū reū caſtrare iubens in eodez membro ꝓcuſſus interijt viij.clx.

Perſequens bonos iniuſte z pauperes oppri mens horribili pena viſus eſt poſt mortez laniari. ix.ccvj.

Item de eodem ibidem.ccvij.

Pertinax z partialis in ſentimento ſuo paſcaſius etiam miracula faciēs purgatoriū habuit. p.lxix.

Pertinax ad cōſilia ſenioz iuuenis ab aq̄la ducit. ſed poſtmodū a demone miſer ſeducitur. ij.cxxiij.

Pertinax in ſententia ſua defendenda contra machabeum moyſes a demonio obſidetur. ij.ccv.

Pertinax ad conſilia iuuenis ſubitanea et horribili morte defungitur. x.xxvj.

Pietas quere in beniuolentia

Pinnufius q̄lis fuerit. ij.ccxxvij.

Pluralitas bñficiorum q̄ damnabilis ſit quere in beneficium.

Poete virgilij liber ſerpentiū z feraz multitudini venenate ſimilat. iiij.xlij.

Pollutione nocturna illuſus diaconus a ſancto malachia reprehēdit q̄ auſ⁹ fuerit ſacris altaribus ita indiſpoſitus miniſtrare. viij.xlviij.

Predicare iuſſus ab angelo ſanctus equitius mirabili zelo accenſus tacere nō potuit nec valuit a ꝓdicatione ceſſare p.ix.

Predicatōis officiū ꝓpropere deſiderasſe videt frater q̄ ſolus exiſtens ꝑmonez exhortatorium fecit ij.ccxxxv.

Predicatione nō potuit beatus bernard⁹ ſtudentes pariſius ꝓuertere quos conuertit deuota oratione. iij.xix.

Predicatoz ordo magnifice p conradum cardinalem cōmendat. v.vij.

Predicationē propter inualidi cruris medicinaz noluit Johānes de niuella dimittere. v.xxxviij.

Predicator ornatus veſtib⁹ a fatuo irridetur. ix.clxxj.

Predicator post ꝛmonē leuitatib⁹ vacans a vetula deridetur ix.clxxiij.

Predicator hoim laudem magꝝ ꝙ dei gloriam querens eterna morte damnatur. ix.cxcviij.

Predicare quere in docere.

Prelaturā appetens constantius et p duodecim aureos emere disponens indignus efficitur. p.xiiij.

Prelatis deponēdis studens puersus monach⁹ diabolo se dedit ꝛ impenitēs ad inferna descendit p.xciiij.

Prelationis statum abhorrens ammoni⁹ aurem sibīpsi precidit. ij.lxviij.

Prelatiōis sue digne exercens officiū maguntinus ep̄s etiam patri imperatori peccanti non parcit. p.c.

Prelationis statū fastradus abbas fugiēs a maria virgine informatur iiij.xiij.

Prelati nonnunꝝ nimio rigore subditos peruersos efficiunt. iiij.lv.

Prelatis ecclesie demones de multimoda aiaꝝ perditione grates refundūt. iiij.lvj.

Prelatus effectus quidam vagissimus iuuenis mores mutauit. v.p.

Prelatus mal⁹ iudici pītatus est. accusatus est. denudatus ē ꝛ ad inferos detract⁹ est. v.ij.

Prelatus malus accepto p̄muꝫ infernali poculo ad inferna detrahitur. v.iij.

Prelatus quidam rep̄hendit quia p̄sumeret solus pro nouez milib⁹ animab⁹ domino respondere. v.vij.

Prelatus bonis exemplis subditos ꝓuocans ad meliora moriturus maxima luce p̄funditur. v.xij.

Prelatus negligens quia curam animarum alteri commisit purgatorium graue sustinuit. vj.xvj.

Prelationis statum recusans quidam regularis postea cum lumine apparens dixit se de numero dānandoꝝ fuisse si fuisset de numero prelatorum v.xxij.

Prelatus quidam a beato petro coactus legere. quando reduces animas ꝛc. cōuertitur. et deserto seculo cisterciēsis efficitur. v.xxj.

Prelatos ecclesie principes tenebrarum leti salutant ꝛ de ꝓditione animarū eis grates refundunt. v.xxiij

Prelatus remissus deponit ꝛ peruersus efficitur. v.xliij.

Prelatus fidelis p̄positus steenueldensis potius rez ꝙ anime ꝓuersi sui voluit sustinere dispendia vj.xlj.
Et simile. xlij.

Prelatus malus moriens plures circa se demones ꝙ erant in horreo calami p̄sentes conspexit. vj.lj.

Prelaturā ambiens ꝓuersus patibulo ob furtum suspenditur vj.liij.

Prelaturā ambiētes monachi regi frācie munera pro abbatia sancti dionisij obtulerunt sed frustra vj.lviij.

Prelatū malū post mortem subditorū anime vise sunt cum graui verboꝝ obiurgationelapidare. vj.xcj.

Prelatus alijs sanct⁹ frācisc⁹ exēplo magis ꝙ verbo docebat. vij.viij

Prelatorum perfectionem et periculū cōsiderans petrus alexandrinus episcopus nunꝝ in sede episcopali sedere p̄sumpsit viij.cv.

Prelaturam fugiens sanctus goar oratione vt infirmarer impetrauit. viij.clxij.

Prelatum habētem ecclesiā cum cura annexa saluari posse mirandum est sicut cuiusdam defuncti et damnati anima asserebat. ix.xij.

Prelationis statum periculosum esse didicit iuuenis in episcopum electus quez patruus per eleuatuꝫ discum volui p̄cepit. ix.clxxiij.

Prelatura male fretus vdo episcopus terribili iudicio in corpore et anima est punitus ix.clxxv.

Prelatus malus ad iudicium dei citatur. accusatur moritur ꝛ cōdēnatur. ix.clxxvj.

Prelati mali cathedra p iudicez christum euertitur. ix.clxxvij.

Prelationis gradū ambiēs ꝛ pcurata morte episcopi suscipiens repentina morte percussus interijt ix.clxxviij.

Prelaturam multa summa emens iuste illuditur ix.clxxix.

Prelatū suum aquilani ciues dehonestātes horribili plaga pcussi sunt. ix.clxxx.

Prelatus suis cōmodis magis ꝙ subditorū inuigilans in furiaꝫ versus defunctus est. ix.lxxxj.

Prelatus insolens ꝛ nimis pōpose eq̄tans a rustico iustissime ꝓuenit x.xxix.

Presumptuosus mōachus sup carbones incedens a demone seducit. obsidet, ꝛ flam-

Tabula exemplorum

mis iniȝcitur vij.lxxxix.

Presumptio quere in supbia.

Promissam pecuniam non soluens ab ingressu quietis eterne prepeditur. vj.lxxxij.

Promissio.quere in Votum.

Propositum bonū negligens effectui mācipare fere fuisset ex libro vite deletus. iij.xv.

Propositum firmum emende nō habens moriturus licet anxie penitere videret dānatur. vj.xiij.

Propositū bonum habens apostata in religioso habitu post mortem inuenitur. cū tamen in seculari traditus esset sepulture. vj.vij.

Propositū bonū freq̄nter deserēs pene fuisset ex libro vite deletus ix.xlviij.

Proprietarius monach⁹ moriturus a fratribus non visitat ⁊ clamantibus oīb⁹ pecunia tua tecū sit in pditionē sepelitur sed post triginta dies a purgatorio liberatur. p.lxxiij.

Item simile quasi ij.lxiij.

Proprietario monacho sinclecio basilius dixit. Et senatorem pdidisti ⁊ monachum nō effecisti. ij.ccxxxij.

Proprietarij monachi q̄ntum merito cōtra votuȝ pecuniam habere debeāt achas puer edocuit v.lvj.

Proprietari⁹ ianuarius q̄dam sicut male vixit sic ⁊ male obijt. ix.clxxxij.

Proprietarius inuenis heremo relicta ad seculum redijt.sed tandem post multa peccata penituit. ix.cxcvj.

Prosperitate mūdana q̄dam femina inferni penas pmeruit ij.clxxxiij.

Prospitate mūdana spe mali fruunt dum boni aduersa fortuna laborāt ij.ccc.

Prospitas tpalis frequenter plus iniquis q̄ iustis arridet.vt patȝ de vsurario cuius vineam demones ledere noluerunt. v.cxxvij.

Prospitatē mundanā ⁊ delicias carnales magister roland⁹ videns fugaces esse ordinem p̄dicatoȝ intrauit. vij.xlvj.

Prosperitas tēporalis diuitem quendam cum oīb⁹ suis dimersit in inferos vidente ambrosio. viij.lxxxv.

Prosperitas seculi nisi fuerit tempata ad infernū nos ducit ix.lxxxv.

Prudens rex mittendus in exilium expensas sufficientissimas caute premisit. iiij.xviij.

Puer iesus flens ⁊ eiulās a deuoto monacho in niue reperitur. v.xxxj.

Puer Jesum ego deuota quasi triennem angelicā salutationē docuit. vj.lxvj.

Puer iesus puerum edmundum segregatum ab alijs ambulantē officiosissime salutauit. viij.iiij.

Puer iesus deuotū suppriorē ad celeste cōuiuium inuitabat dicens Ego non papabo tecum ⁊c. ix.lxxvj.

Puer Jesum beata ego sup corpalia mūda per deuotam feminam lota reposuit. ix.lxxvij.

Puer iesus deuotum monachuȝ cum suo abbate ad celeste conuiuiū inuitauit. ix.lxxvij.

Puer bonifacius in pauperes misericors horrea frumento vacuata oratione replenit. p.xv.

Puer quinq̄ annorū maledicere solēs ad inferos dānandus deducit. p.lv.

Pueri nōnunq̄ nimio rigore peruersi reduntur. iiij.lv.

Puer nobilis ordinis sancti benedicti priori post mortē gras retulit q̄ eū ab insolentijs cohortissel. v.xiij.

Puer achas septēnis minor efficit v.lvj

Puer albertus predicator efficitur p quē pulcer teutonicus miro modo conuertit. v.lvij.

Puer quidam innocens obsessam a dēmone mirabiliter liberauit. v.xc.

Puer innocens ignito ferro non ledit. stupratus aūt igne grauiter aduritur. v.xcj.

Puer augustinū docet trinitatis mysterium nullatenus humana ratiōe posse comprehendi v.xcvij.

Puer adam sepe legens orationē dñicam a beata virgine scabiosi capitis medelā accepit. vj.lxij.

Pueri mām̄etis in persecutione constantia. viij.xcvij

Pueri tres mira animositate ⁊ fide in tormentis pstiterunt imobiles viij.xcvij.

Pulcritudo corporalis q̄ multis est causa periculi. iiij.iij.

Pulcritudinē suam tanq̄ pditricē pudoris sui virgo angadrisma petit in turpitudinem ꝺmutari. iiij.xxx.

Purgatorijū in angularibꝫ termis pascasi

us accepit. p.lxix.
Purgatoriũ suũ quidã in balneis habuit q̃ a sacerdote cui ibidem apparuit p̃ missaz solennia liberatur p.lxxiij.
Purgatoriũ triginta diez p̃rietarius monachus sustinere ꝯpellit p.lxxiij.
Purgatorij penas q̃dam sustinere ꝯpellit. quia pniam quã p̃ alio assumpserat nõ cõpleuit p.lxxxix.
Purgatorij pena laceratus bñdictus papa elemosynaz largitiõibus se postulat adiuuari. p.cviij.
Purgatorij pẽa diuersos diuersimode cruciatos q̃dam p̃sbiter vidit. iij.xxxj.
Purgatorium graue negligẽtes monachi sustinẽtes ceu anseres assari vident. iij.lx.
Purgatorij pena multas aĩas eripuit Johannes de niuella cum ad celuz migraret. v.lxxxviij
Purgatoriũ grauissimũ miles q̃dam pro sceleratissima vita contritus tamẽ in hora mortis accepit. v.cxiij.
Purgatoriũ sustinere oportuit prepositus in morte penitentem. v.cxiiij.
Purgatoriũ vna die sustinens aĩa p̃ magnitudine penarũ multis annis ibidem se fuisse putabat. v.cxv.
Purgatoriũ duoz milium annoz apostata q̃dam z latro elegit vj.vj.
Purgatorij penas q̃dam merito passionis christi felix euasit. vj.cij.
Purgatorij penas trigintatres aĩe meritis sancti zvichmãni euadunt. vij.lvij.
Purgatoriũ longi⁹ senex monach⁹ q̃s novicius habuit propter familiaritates seculariũ quas ꝯtraxit vij.lviij.
Purgatoriũ suũ aĩa cuiusdã in glacie sustinuit q̃ a beato theobaldo triginta missis cõtinuis liberata est viij.lxiij
Purgatoriũ nullum habiturum fideliter laboranti fratri beatus Bernardus repromisit viij.xxix.
Purgatorium graue sustinuit frater qui vt nouos soccos reciperet veteres occuluit. ix.xliij.
Purgatoriũ vsq̃ ad sepulturã p̃o penitẽtia recipiens frater clamauit. O sine misericordia penitentia ix.clxxxiij.
Purificationis marie festo q̃dam deuota virgo pulcram ꝓcessionẽ vidit vj.lx.
Purificationis die beata virgo quendam cecũ illuminauit qui composuit responsorium. Gaude maria.ꝛc. viij.lviij.
Item ibidem aliud miraculum circa idez responsorium viij.lix.
Purificationis die beata virgo cuidã devoto episcopo se prebuit amplexandam. ix.cxxj.

Querens chastũ cũ lacrimis iohannes de alverna in silua cum inuenit. vij.xxxviij.
Quietem et solitudinẽ sectantes vult⁹ aiarũ suaz clarius intuentur. ij.xcv.

Rationem redde re p̃ debitis exactus anthioch⁹ fatuũ se esse simulauit. ij.cxlvj.
Radbodus rex ostẽsa pulcra mãsiõe a demone in pfidia sua p̃manẽs repẽtina morte percussus est. iiij.xxiij.
Raptores caballi libertini equos suos ad flumẽ nullis ꝓberib⁹ potuerunt adaquare p.ij.
Rebellis quere in inobediens.
Recidiuantes post pasca horribili plagapcutiuntur ix.clxiij.
Reconciliari fratri. quere in veniaz postulare.
Recreationẽ moderatã etiã religiosis admittere licet. ij.cxxxj.
Item simile. viij.lxxv.
Reges tres devotum sibi regem vacie magnifice mirificis muneribus ditauerunt. ix.cxcij
Regimen animarum. quere in pastor prelatus.
Regulam et statuta seruare. quere in statuta.
Religionem tria confundunt. s. multiplicatio agrorum. superfluitas edificiorum z lasciuia vocum. iij.lxij.
Religionis ingressum phibentes quali pena puniendi sunt. Quere in scandalizare.
Religionis votum. quere in votum.
Relinquere mundũ. quere in mundus
Relinquere parentes. quere in parentes z in affectus.
Reliquias sanctorum venerãdas esse docuit dominus qui frumẽta super corpus eẽtũ posita. excitato turbine piecit. p.xj.
Reliquias patroni sui veneratꝰ eꝰ a fornicatione cripit. viij.lxxiiij.

Tabula exemplorum

Reprehendens durius fratrē ꝛ nō placās p ꝓsueta suauitate in cōmunione amaritudinē oris psensit. iij.xxxv.
Reprehensus ab aliquo quidam deuotus frater deuotissime pro ammonēte orare cō sueuit. iij.xl.
Resistere tentationib⁹ quere in tentatio.
Restituere nolentes male ablata nec ꝓtritione nec ꝓfessione iuuantur. ix.xxxviij.
Restituere inuenta bona vir quidā iustus quāta solicitudine conat⁹ sit. ix.c.
Restituere ꝓcessa oblitus puer grauī purgatorio laceratur. ix.cj.
Restituere bona iniusta. quere in bona iniusta.
Resurrectionē futurā credibilē facit martyrium sancti Arriani viij.xcix.
Reuelans tentationē suaꝫ serapion victor diabolum effugauit. ij.ccxv.
Reuelare tentationē erubescēs rufin⁹ grauissimā tristiciam incurrit. vij.xxiij.
Risum puocantia verba q̄dam magn⁹ sanctus crebrius ploq̄ns purgatorinꝫ graue sustinuit iij.lvij.
Ridere insolitus rex timore dei phibit⁹ q̄ndam se arguentē congruenti exemplo īfor mauit ix.ccix.
Ridens p̄sumptuose in hora mortis a virgine maria corripit. v.cviij.
Rigore nimio nōnunq̄ nouicij in monasterijs puersi reddunt. iij.lv.
Rigorosi prioris regimē ptesus frater dū procurasset se ad alium destinari locum a sancto iohanne baptista vt maneat adhortatur. vij.lxv.
Rigore ordinis pterritus apostatare ꝓpo/suit sed a matre defuncta adiectione pena rum inferni ꝛ celestis gaudij prohibet ix. lxxvij.
Romula diu paralisi tribulata canētibus angelis in celum deuehit p.liij.

Sacerdos indi/

gne celebrans horribili vlcere a dño verberat ij.lxxvij.
Sacerdotum vitia quō pallianda docuit constantinus. iij.lxxij.
Sacerdos nocte natiuitatꝭ ter indigne celebrans columba deferente sacramentum amisit. vj.vij.
Sacerdotis indigne celebrantis manus plagatur nec curatur vj.ix.
Sacerdos malus horribili morte ad infera deducitur ix.clxxiij.
Sacerdotes quantumlibet mali sint efficaciam sacramēti non possunt minuere. et est eis ob res grandes quas tractant reuerentia exhibenda. ix.ccj.
Sacerdotiū. quere etiam in missa Ordo et Eucharistia.
Sacramentū corpis dominici q̄re in Cōmunicare. Eucharistia.
Sacramentū ꝓfirmationis. quere in Cōfirmatio.
Saluant pauci sed dānati visi sunt tanq̄ niues ad inferna decidere ix.lxxx.
Salue regina deuote a p̄dicatoribꝰ decātatum marie summope visuꝫ est placuisse. vij.xlij. Simile ibidem. xliij.
Salue regina cantantib⁹ sororib⁹ sata terreq̄ sibi ptinentia ceteris tempestate q̄ssis illesa manserunt. vij.xliij.
Sapientiā emēs a philosopho rex piculū p̄ditorie mortis euasit v.xcvij.
Scandalizati p pctīm nostꝫ frequenter p nostram pniam edificant ij.ciij.
Scandalū ponens seni ad luxuriā femia repentina morte pcutitur ij.cvj.
Scādalizatus secularis in leticia antonij ꝓgruo exemplo edificatur. ij.cxxxj
Scandalizatū in se egiptiū fratrē senex romanus ratione studet edificare ij.cxliij
Scandalisati fratres in repausatione heremitaꝫ iusta abstinētia corrigūt. ij.cxliij.
Scandalū ponēs saluti aīe p̄positus leodiensis citatus ad iudicem deū venire cōpellitur. v.lxxxix.
Scandalisare alios. q̄re in docere.
Scientia litteraruꝫ sanctulus caruit simpliciterat. vix perfecte legere sciuit. Nihilominus mira caritate ac sanctitate refulsit. p.xlviij.
Scientiam omnium linguarum puer armentarius in celū subtractus citissime didicit p.lvij.
Scientiā cuiusdā dubij q̄daꝫ senex hūilitate meruit quā septuaginta ebdomadaꝫ ieiunio nō potuit impetrare ij.clxix.
Scientiam philosophicam audire nemo nisi ad iniurias patiens athenis sinebatur ij.ccix.
Scientiā p̄dens supbꝰ symon de tornaco horribili morte pcussus est. v.xcix.
Scientiā quidaꝫ parisiensis studens per

quendam lapidem a demone ꝑstitum adq̃
fuit vj.iiij
Scientie supra q̃s vocatione suã decebat
deditus ꝓuersus dũ festinat epatũ suspen
sus est in patibulũ vj.liij.
Scientie studiũ inchoans minister mino
rũ a francisco maledicit. vij.xxx.
Sciẽtie sue titulos reticẽs augustinus de
iterano cũ esset doctor vtriusq̃ iuris cũ sũ
ma alacritate ꝓuersus bũilioza officia mo
nasterij adimpleuit vij.lxvij.
Scientie subtiliũ scripturaꝝ curiosi⁹ in
sistens z ob id seipm seducẽs ammonet vt
vitas sanctoꝝ patrũ z martiꝝ triũphos fre
quentaret. ix.xcv.
Scientie sue titulos execratus bũilis ma
gister henricus de louanio porcoꝝ rector
efficitur. x.x.
Scholares bone voluntatis martyres a
beata virgine reputant vj.xcix.
Scriptoris digiti post viginti annoꝝ se
pultura incorrupti pseuerant. vj.c.
Sentimentũ suũ ꝑtinaciter defendere. q̃
re in pertinax.
Sepeliendus facinorosus ꝓpositus a bu
fonib⁹ q̃s celerrime deuorat. ix.cviij.
Sepulcrũ humilis eccl'ie debita voluit do
min⁹ veneratiõe honorari. p.xj.
Sepultus in eccl'ia faustini martyris va
leri⁹ patrici⁹ eij ci rursuz ꝑcipit. p.lxxij.
Sepulturã in sterq̃linio ꝓpietarius gre
gorio iubente suscepit. p.lxxiiij.
Sepultura sacroꝝ locoꝝ ebriosi sacerdo
tis corpus indignũ iudicat vij.lxxxvj.
Sepultura celebrior non prodest sed sepe
nocet. iuuat aũt abiectior vij.lv.
Serapion furtum suum humiliter confi
tetur et a tentatione diaboli citissime libe
ratur. ij.ccxv.
Seruum dñi beatus franciscus se esse au
diuit quando sancta cogitaret loqueret et
faceret. vij.ix.
Seruire deo multo salubrius q̃ in necessi
tate succurrit q̃s homini q̃ in articulo mor
tis non adiuuat. ix.cxxv.
Silentiũ regl'are refringere nolentes ca
pti a barbaris duo monachi grandi mira
culo ab hostiũ manib⁹ liberant. iiij.xxxvij
Silentiũ seruans irat⁹ monach⁹ echilre
di ducis pietate ꝑmiat. iiij.xlvij.
Silentio quidam sanctus epus a purga
torio liberat iiij.lvij.
Silentiũ ꝓtinuum seruans monach⁹ fla
grans igne monasteriũ oratione salua
uit. v.xxxix.
Silentij superstitiosus obseruator ad se
culum ꝑm Francisci ꝓpheciam reuertitur
vij.xij.
Symeonis deuotionẽ expiri cupiens fra
ter conrad⁹ de offida a ꝑgine maria puer
iesum in vlnas accepit. vij.xxxvij.
Symoniace epatum tribuens Henricus
imperator a demonib⁹ grauiter tribulat.
iiij.l.
Symoniaci sacerdotis elemosynam ab
bas stephanus nullatenus adquieuit acci
pere. iiij.xxxvj.
Symonia deprauatũ monasteriũ sancti
monialiũ beato hieronymo reuelante hor
ribili ruina corruit. vij.lxxix.
Symoniace iohãnes elemosynarius nec
ꝑ ducẽtis milib⁹ modijs frumẽti z centum
octoginta libris auri paupib⁹ erogãdis bi
gamũ voluit ordinare. viij.xxxiij.
Simplicitas sancta epi pho oĩb⁹ ꝓcludẽ
ti concluſit. iiij.lxxiij.
Singularitate sua pertinacissimus q̃daz
senex post q̃nquaginta annos q̃b⁹ in here
mo habitauit miserabiliter a demone i pu
teum ꝑcipitatus. ij.cxij.
Singularitatis superstitiosus amator nun
q̃s loq̃tur z postmodũ ad mundum reuer
titur. vij.xij.
Sobrietas. quere in abstinentia
Societas bonoꝝ theodoꝝ puersuz a dra
cone cui deuorandus datus erat citissime
liberauit. p.lxvj.
Societate laicaꝝ puellaꝝ gordiana secu
laris effecta seducitur. p.lxx.
Socioꝝ bonoꝝ precib⁹ q̃dam ab inferni
fere claustris liberatur. p.lxxxvij
Societate pudice virginis fretus rex bar
baroꝝ conuertitur z martirij palma deco
ratur iiij.xij.
Societate sancti serapionis paganiz he
retici ad veram fidem ꝓuertunt iiij.xxij.
Societate mala fretus iuuenis a beato io
hanne apl'o conuersus pessimus latro effe
ctus est. iiij.lxv.
Societate sanctoꝝ virorum q̃daz aposta
ta sed genere nobilis iuuenis ad heremuz
reuocatur. ix.cxcvj.
Socius maloꝝ cum malis licz innocens
esset morti adiudicatur ix.cxcvij.

Tabula exemplorum

Societatem prauam secutus iuuenis zuollensis ab angelo ad maxillam pcutiꝫ. ꝓ. ix.

Societatē secularium fugere. quere in Fugere.

Societas mala quanta mala docet quere in docere.

Solem stare iussit abbas mutius ex latrōe uersus. ij.xj.

Solicitudinē suam proiiciens in dominuz sanctus sanctulus vno pane multos oparios per continuos decem dies saciauit. ꝑ. xlvij.

Solicitudinē filiorum suorum deo cōmittens omnia ecclesie tribuit ꝛ filios miro modo ditauit. ꝑ.cij.

Solicitudinē suam ꝓiciens in dñm orōne cibos fratrib⁹ impetrauit. ij.vij.

Item simile. viij.

Solicitudinē suaz ꝓicientes in dominum fratres in eremo pecunias recipere recusarunt. ij.cxj.

Solicit⁹ nimis de futuro senex elemosynas dare neglexit. sz cruris ḡuissima infirmitate corrigiꝫ. ij.cxij.

Solicitudinē suā ꝓiciēs in dñm abbas stephan⁹ de necessarijs cōuentui sufficientissime meruit puideri. iij.xij.

Solicitudinē suo corpori nimiā impendēs a beata virgine tandē vix potuit pitantiam impetrare. quia curam suā in dominū nō iactauerit. iij.xxviij.

Solicitudinem suam iactans in dominuz sanctus fronto cū fratribus suis miraculosas escas recepit. iiij.x.

Soliciti quidam fratres p̄dicatores quis eos hospitio recipet ab angelo ammonētur vt solicitudinē suam in dominū proiiciant. v.cxxiij.

Solicitus pro famulis suis pijssimus de⁹ vni lupaz in solatium. alteri ibicem in ciborum discretionem prouidit. vij. xcix. ꝛ. c.

Solicitudinez suam iactans in dominum Juardus a coruo doctus est quas debeat in eremo radices manducare. ix.xlij.

Soluere debita ḡre in debita.

Sōnijs imūdis vetat⁹ moyses noluit a nimio labore ꝯescere donec somnia illa cessarent. ij.lxxxiij.

Somnolentie sue resistens frater obediens vna nocte septem coronas promeruit in celo. ij.cxvij.

Somnolentia grauati frēs cū bona dicerē tur ad vana facti sunt vigilantissimi. ij. cxlvij.

Simile. ccxxix.

Somnolentia nunc̄z machetes abbas sub verbo dei. sed ad verbum detractionis vel ociosum grauabatur. ij. ccxxviij.

Somnolentia grauatus miles sub matutinis andiuit. Talia posse pati ꝛc. iij.lvij.

Somnolentie sub horis nimis indulgens a demōe equitatur ꝛ turpis apostata efficiꝫ. iij.lix.

Somnolentia sepe factione diaboli sub diuina laude procuratur. vj.xxxvij. ꝛ.xxxviij.

Somno pressum sanctum pachomium palemon de loco ad locum arenā portare precepit. vij.lxxxvij.

Spectaculis nimium deditus iuuenis crebris ictibus inuisibili quadam manu percutitur. iij.xxxvj.

Spiritum sanctuz quem abnegatione dei frater fugauerat penitentia mediāte recepit. ij.cvij.

Spūssancti miserdia in die pentecostes gulosus infirmarius seip̄m iugulās ad pnīaz reseruatur. iij.liij.

Spūssanct⁹ sup̄ predicatores celebraturos capl'm ꝛ veni sctē spūs ꝛcinētes in specie flāme descendit. vij.xlij.

Spūssctūs iuuenē ad gr̄am recepit quē pater ꝛ fil⁹ de eterna morte terruerūt. ꝛ.ꝑ.

Status non saluat sed virtus vt ptz in pastucio eremita qui simphoniaco primario vici ꝛ negociatori similis ab angelo iudicatur ij.iij.

Status altitudo nondū beatum antoniuz ad mensuram coriarij potuit sublcuare. ij. lvij.

Statu matrimoniali colligati eucharist⁹ ꝛ maria duob⁹ senib⁹ patrib⁹ a dño meritis ꝑponunt. ij.cxcij.

Statu secularē virū demon magis c̄z abbatem iohannē expauit. ij.ccxix.

Statuta ordinis scrupulose custodiēs meruit vt mice panis in margaritas mutarent iij.x.

Statuta ordinis in infirmitate seruans regularē disciplinā nō minuit. v.xxxvj.

Statuta assumpti ordinis sui acbas puer

ignoranter infringens pene vsq; ad mortez
antiatur. v.lvj.

Statuta ordinis filia viēnensis comitis eti
ciam in seculo violenter detenta seruauit. v.
lxvj.

Statutorum regulariū negligens obserua
tor. quia acū non habuit abbas fieri nō po
tuit. vj.lix.

Statuta ordinis ne infringeret infirm⁹ frа
ter orauit z assata perdix reuiuiscens anola
uit. vij.lxij.

Stephanus quidā moriturus grauissime
anxiatur. ij.cclxviij.

Stephani festo quidam solennis magister
conuertitur audiēs quia vidit celos aptos
vij.xlvij.

Stigmata vulnez xpi i suo corpe sctūs frā
ciscus recepit. vij.xvj.

Studium vniuersale sanctus benedict⁹ p
pter constudentium insolentias dereliquit.
p.tix.

Studiosus antonius qui fletum compun
ctionis non ornatum verborum in lectione
quesiuit audiuit dimissa sibi esse peccata. p.
lxx.

Studium scientie bononie inchoans mini
ster ō ordine sancti francisci a francisco ma
ledicitur z ignea atq; sulphurea gutta cum
lecto perforatur z ad inferos deportat. vij.
xxx.

Studio vano z syllogistico nimis intētus
infernali cappa est grauatus. viij.lxv.

Suffragia solita omittens edmundus per
sanctum iohannem ferulam manu tenentez
terretur. viij.vij.

Suffragia solita negligens thomas ab am
plexu marie repellit. x.vij.

Suffragijs ōfunctis subuenire q̄re in De
functus.

Superbus z blasphemus cleric⁹ fulgureo
ense percutitur. eo q̄ dicit falsam esse senten
tiaz. Omnis qui se humiliat exaltabitur zc.
p.xcvij.

Superbum monachum demon ad luxurie
baratrū piecit clamans O monache mona
che zc. ij.p.

Superbiēs de virtutibz suis monach⁹ anno
nam celestem amisit. ij.iij.

Superbus iuuenis increpanti se seniori supbe
respondit. ij.cccxxvj.

Superbus frater quomodo demonum fa
ctione et illusione in angelorum se formam
transformantium decipitur. iiij.
xxj.

Superbus z scientia inflatus symon de torna
co horribili plaga percutit z oi sciētia spoliat.
v.xcix.

Superbus demon nec deum dominū suum
recognoscere. nec se peccatorem valet assere
re. v.cxxxv.

Superbus demon omnia se in remissionē
pctōz facere velle⁹ fitet z humiliare dicit se
nō posse. vj.xxiij.

Superbia tentat⁹ nobilis subulcus liffar
dus visis mortuoz fetidis sepulcris liberat
vj.xxvij.

Supbuz castū diabol⁹ se dicit non timere.
vj.xxviij.

Superbus helias vicarius ordinis sancti
francisci angelū fugauit z tandē apostatauit
vij.xiij.

Supbie spū miles puersus etiam in ipa ab
iectōe tentat. vij.xxxj.

Supbus laic⁹ qui p̄sbyteros z clericos ceu
cognarios despiciebat in eternū damnatur
vij.lxix.

Superbus monachus super ardentes car
bones ambulans a demone decipitur. obsi
detur. flammis injicitur. vij.
lxxix.

Superbus iuuenis in aurea sella z phaler
equitans sup omne cadauer in naribz ange
li fetet. ix.clxij.

Superbus eremita damnatur z humilis la
tro ad regna celestia prouehitur. ix.
cxcix.

Supbia in vestitu q̄re in Vestis.

Suspitionem malam quidam infirmus se
ner grandi miraculo expiauit. ij.
xxvij.

Suspitio mala quere in iudicium temera
rium.

Tactus femineꝰ il
lecebra quidam monach⁹ irreti
tus xpiam sororem pstupare tē
tauit. vij.lxxxj.

Tact⁹ illicit⁹ quere in Sodomia.

Tarsilla amita gregorij q̄z felici itinere do
mino deducente ad celestia regna meauit. p.
lxv.

Tarillis ludere. q̄re in ludere.

Te deū deuoti⁹ decātari angeli sancti mira
biliter pcurarunt. iij.xvij.

Tabula exemplorum

Tediū mētis angel⁹ dñi docuit antonium labore manuū supare. ij.cxiij.

Temere iudicare ꝗre in iudicare.

Tētat⁹ carnis delectatōib⁹ sctūs bñdict⁹ ve prīū laceratōe sanat. p.xx.

Tentat⁹ tribulationibus sanctus quidā nomine spes quantum a dño dilectus erat miracula circa mortez eius exhibita pdiderūt. p.clix.

Tentatus ⁊ tribulatus paralisi seruulus cō cinentibus angelis ad celuz recipitur. p. lij.

Tentata ⁊ tribulata paralisi ꝗdam nomine romula gloriosa letaqz morte canētibus sanctorum chorīs ad celum est deducta. p. liij.

Tentat⁹ infirmitate comes aeris serenitatē necnō ⁊ tot⁹ corpis sui sanitatē post mortez recepit. p.lviij.

Tentat⁹ infirmitate senex suspitionē malam de se habitā grandi miraculo post mortē expiauit. ij.xxvij.

Tentatione luxurie videns se proficere quidam sanctus frater noluit ab ea liberari. ij. xxx.

Tentat⁹ luxuria moyses abbas beato Jsidoro abbate orante multitudinē angelorum ad se iuuandum paratam conspexit. ij. xxxj.

Tentatus luxuria negligens frater non potuit oratione senis iuuari. quia ipe seip̄m iuuare neglexit. ij.xxxij.

Tentatis a demonib⁹ fratribus quosdaz rigide tentatorem repulisse quosdam vero adquieuisse pachomius pater audiuit. ij. xliij.

Tentatões varias demonū orantes frēs incurrerūt. ij.xlix.

Tantat⁹ luxuria ānosus pasco leene se deuorandū exposuit. ij.lxviij.

Tentat⁹ infirmitate beniamin abbas sp gratias egit. ⁊ ipe infirmior alios ab infirmitate curauit. ij.lxxij.

Tentat⁹ luxuria moyses ethyops ꝗ̄s viriliter restitit. ij.lxxxiij.

Tentatio luxurie non nisi tertio anno ante mortem suā abstinentissimū euagriū derelinquit. ij.lxxxvj.

Tentat⁹ luxuria senex om̄es digitos manus ecurens ardorē nō sensit. ij.cvj.

Tētatōib⁹ monachū ad lapsum ipellēs demon a p̄ncipe suo mīro honore ⁊ laude preceterz afficit ⁊ magnifice coronat. ij.cvij.

Tentatio luxurie pl⁹ diuio auxilio ꝗ̄s nr̄o labore deuincit. ij.cx.

Tentat⁹ luxuria a femīa frater ꝗdam orōne fusa subito rapit ⁊ ad flumē liber a tentatōe locat. ij.clv.

Tētatōib⁹ ⁊ tribulatōib⁹ nisi ꝯculcat⁹ fuerit hō nō poterit esse monach⁹. ij.clvj.

Tentatū fratrem sancti patres ad ecclesiaz ductum aqua pfuderunt ⁊ p eo orauerunt. ij.clxxix.

Tentatus diuersis tribulationib⁹ quidam sanctus vir ad celi palacia commeauit. ij. clxxxij.

Tentatuz fratres demonez macharī⁹ vidit indutū veste linea ampullis pluribus plena. ij.clxxxv.

Tentatōe ⁊ tribulatōe monachi carere non possunt. ij.ccvj.

Tentatōib⁹ ⁊ tribulatōib⁹ celestē portam intrare merebimur. ij.ccix.

Tētant aduers⁹ boni. ⁊ mali frequēt iniqua felicitate fruūtur. ij.ccx.

Tentat⁹ ⁊ tribulat⁹ ⁊ fratrib⁹ abakyr⁹ ab aliis tentatōib⁹ liber efficit. ij.ccxlj.

Tentat⁹ ⁊ tribulatus infirmitate capitis p cōiez corporis xp̄i miro modo liberat. ij. xxvij.

Tentat multiplicit sctūs thomas ō aquino ordinē exire. v.xxvij.

Tentat⁹ spū fornicatōis guido sepulte femine fetidissīma carne faciem ⁊ nares confricauit. v.lxxvij.

Tentati virgo ⁊ monach⁹ cistercienſis ordinis per passum x̄p̄m liberant. v.cxxx. ⁊.cxxxj.

Tentatus supbia nobilis subulcus liffard⁹ visis mortuoz sepulcris liberatur. vj. xxvij.

Tentatus infirmitate ꝯuersus miles spem salutis accepit. vj.lxxx.

Tentatus spiritu merozis ⁊ blasphemie rufinus cōsilio francisci liberat ⁊ a dño mirabiliter consolatur. vij.xxiij.

Tentantē se demonē carnalib⁹ verbis dunstānus ignita tenella p nares apprehendit. vij.p.

Tentare se diuersimode frēs p̄m locoz exigentiā diabol⁹ pfitet. viij.xij.

Tentat⁹ mirabiliter a demōib⁹ penitēs subvna nocte quattuor coronas pmeruit. ix. clxvij.

Tentat⁹ fortiter monach⁹ q̃dam nocte corona gl'ie meruit. ix.ccj.
Tentationibus ciuitat̃ integre vn⁹ demon sufficit. sed ad eremitam multi demones vix sufficiunt. ix.cciij.
Tentatus septem continuis annis quida papa tandem in fornicationem labitur sed mirabiliter ad penitentiam reuocatur. ix.cciij.
¶ Tentatio blasphemie. quere in Blasphemia.
Tentationes reuelare. quere in reuelare.
Temporis perditionem damnate anime maxime deplorabunt. ix.lxxxix.
Tps inutiliter expendere diuersis lusib⁹ q̃re in ludere.
Testis falsus amisso naso corrigitur. iiij.xxix.
Testes falsi iusto dei iudicio in hoc mundo plagank. iij.lxvij.
Testamentum retinens nec vt debuit exequens horrenda satis morte percutit̃ .v.cxxj.
Testamenti executores multas occasiones retinendi bona iniusta accipiũt propter qđ z faciliter a demonib⁹ capiunk. x.xxij.
Timorat⁹ eps tpe q̃rũcij tẽpestatuz ad ecclesiã fugit z orõnib⁹ miscẽdiam postulauit. iij.iij.
Timens deum diacon⁹ in luxuriam lapsus euangelium non audet legere quapropter ad episcopatum meruit promoueri. iij.xlviij.
Thomas de aquino conuersus a fratribus suis multis persecutionib⁹ fatigatur. v.xxvij.
Torneamentis dediti mirabiliter z horribiliter a deo plagantur. v.c.
Torneamẽtis deditus miles miserabiliter post mortẽ a demonib⁹ armat̃. v.cl.
Torneamentis dedit⁹ miles vulnerat̃ moritur infernali equo post mortem insidere videtur. v.cij.
Torneamentis deditus miles obsessaz a demonio liberauit. z per eundez demonẽ multis clarus victorijs effectus tandem seculũ ex integro reliquit z xpo militauit. vj.lxxv.
Traditor post mortẽ sepultus ab infernalibus canibus lacerat̃. v.xxv.
Tribulatione tãtũ z nullo alio remedio grecus adolescẽs a tẽtatõe fornicatõis liberari potuit. ij.lxv.
Tribulatione perdens regulã suam manibus laborare docet̃. ij.cxxvj.
Tribulari in pñti vita mauricius impator maluit q̃ in futura vita puniri. iiij.xxv.
Tribulatus a prelatis suis quidã frater denotus canentibus angelis. Gaudent in celmirifice psolat̃. v.ix.
Tribulatiões maximas pmitiui frẽs sancti frãciſci in varijs locis ptulerunt. vij.p.
Tribulationes cum gaudio perferens fm frãciſcũ pfectã leticiã habet. vij.xxvj.
Tribulatõib⁹ z infirmitatib⁹ scũs franciſc⁹ ad vitã inuestiebat eternã. vij.xxix.
Tribulatus vehementer iohãnes de alverna de subtractione diuine consolationis a dño visitat̃. .vij.xxxviij.
Tribulatiões christianis expedire exemplo suo docuerunt septez fratres qui maluerũt passionibus sanctorum pmunicare q̃ in pace de licentia imperatoris xpo seruire. viij.ciij.
Tribulationes quantas z pressuras sancti martyres in persecutionib⁹ pertulerũt. viij.cvij. z in sequẽtib⁹.
Tribulationis amore mulier quedam miti orem eremũ cum maiori consolatione oblatam respuit. viij.cxviij.
Tribulationib⁹ z tentationib⁹ femina in spirituali vita perfecta lacessit̃ min⁹ pfectis de sua q̃ete gaudentib⁹. ix.ccij.
Tribulatio. quere in tentatio.
Trinitatis mysterium humana ratione nõ posse comprehendi puer augustinum docet qui paruo cocleari in paruam fossam totuz mare nitebat̃ infundere. v.xcviij.
Tristissimuz fratrez beatus bernardus oratione sua subita z pseueranti leticia perfudit viij.xxvij.

Vana gloria que

v re in gloria z superbia.
Uenationib⁹ expendẽs tps monstruosuz filiũ accepit. v.cvj.
Uendidit prophan⁹ mercator demoni animam suam a quo raptus est in infernum. v.cxxvj.
Uendere quere in mercator.
Ueniam ab inuido fratre abbas motues p mus postulauit. ij.liij

Tabula exemplorum

Veniam non postulãs de errore sanctus monialium confessor a maria deseritur. iij.xlix.

Veniam non postulans neq; satisfaciens de interempto porcello sacerdos osculum dulcissimi iesu pdidit. iij.lv.

Veniam postulare.quere etiam in culpaz agnoscere.

Venialia peccata nimium curans monachus errore seducit. viij.lj.

Verberare clericũ licet si nos lasciue osculari voluerit v.lxxxv.

Verbuz dei audire rẽnuens theodor⁹ dzacone infernali moriturus terzet. p.lxvj

Verbo dei deuoti⁹ refecti sancti senes pulmentũ edere negleterunt ij.xxix.

Verbũ dei inuicem loq̃ntib⁹ fratribus angeli immiscuerunt ij.xlv.

Verbũ dei etiaz oblitioni traditũ aiam p quã trãsit puriorem reddit ij.lxj.

Verbũ dei audiens moyses ethiops miraliter ꝓuertit.z de seuo latrone seru⁹ christi mansuet⁹ efficit. ij.lxxxj.

Verbũ dei audientes fratres dormitarũt q̃ad vana audiẽda vigilãtissimi erant. ij. cxlvij. ¶ Simile.ccxxix.

Verbum dei audiens peccator a demonibus ad ecclesiã ductus ab angelis rursum educitur ij.clxxxvij.

Verbum dei audiẽs machutes abbas nũ q̃ dormitat.sed ad ꝓbum detractiõis somnolentia grauabatur. ij.ccxxviij.

Verbo dei puer albert⁹ ꝓuertit. v.lvij.

Verba dei franciscus z sui colloq̃ntes viderunt xp̃m in specie pulcri iuuenis z in extasim rapti sunt vij.xvij.

Verbũ dei loquente frãcisco ad mẽsam sedente cum sancta clara in extasim rapit cũ oĩbus assidentib⁹. vij.xviij.

Verbũ dei ab antonio p̃dicatum heretici ꝓtemnũt.sed pisces aquaz cum desiderio recipiunt. vij.xxiiij.

Verbum dei audiens doctor moneta insolentissimus atq; ꝓfusissimus conuertit et plures suo exemplo ad ꝓfessionem inciauit. vij.xlvij.

Verbo dei q̃dam solennis mgr̃ conuertit z ordinẽ predicatoz ingredit. vij.xlviij.

Verbo dei illo.s.subter te sternet tinea .q̃dam insolẽs iuuenis ad p̃dicatoz ordinez intrandũ ꝓuertitur. vij.l.

Verbum dei audiens meritis z vichmãni meretrix ꝓuertitur z a pena purgatorij liberatur. vij.lvij.

Verbum dei p̃dicaturus dũstann⁹ in die ascensionis ab angelis ad celeste palaciuz inuitatus venire recusauit viij.ij.

Verbum dei edmundus legẽs in scholis parisiẽsibus audientes ad fletum commouit z plures ad ingressum religionis inciauit. viij.viij.

Verbum dei a beato vincentio audire volentes ab infernalib⁹ equis perterriti sunt viij.xix.

Verbũ hoc diuine scripture q̃ adaz nongentoz triginta annoz obijt audiẽs guericus ꝓuertitur vij.xlix.

Verbum dei audiens peccator lachrimis madet quarũ vna sup cathenam peccatorum eius decidẽs ipsam visa est dirupisse. ix.xxxix.

Verbũ illud audiens in scholis. Diliges dñm deũ z̃c.ꝓuertit ix.xlv.

Verbum dei libenter audiens virgo q̃dã militem se stupzare volentẽ precibus submersit.z precibus reuiuere impetrauit. ix.ccx.

Verbum dei audire rennuens peruersus homo vt crucifixi imago aures clauderet ad voces pro eo orantium post mortem ꝑ meruit. ix.ccxj.

Verbum dei audiens vsurari⁹ repente cõuertitur. x.xxij.

Verbis duris exigentibus discipulis macharij pcutit a sacerdote gentili quẽ dulcibus ꝓbis macharí⁹ ꝓuertit. ij.lvj.

Verba iocosa ꝓferre solitus grauiter post mortẽ inde punitur iij.lviij.

Verbũ detractiõis quere in detractio.

Verbum ociosum.q̃re in Ociosus.

Verecũdus ammon cũ crura nudare flumẽ transiturus erubesceret ab angelo trãsportatur. ij.xvij.

Verecũdia mala peccata in confessiõe celare.q̃re in confessio.

Vestimenta humilia deferens sanctus eccl̃ius q̃ altam sedem honoris apud dominum retentauerit. p.x.

Vestium ornatu superbus et luxuriosus cum amasia sua igne cremat⁹ interijt. p. xciij.

Vestimenta humilia arsenius quondam romanus senator deferebat ij.xlvj.

Vestiti bũsliter duo macharij ditissimuz

tribunũ p humilẽ habitũ ad ꝺtemptũ mũ di pduxerunt. ij.cciij.

Uestez humilem fastradus abbas quantum dilexit iij.xiij.

Uestes preciose cuiusdam abbatis p⁹ mortem eius igni vise sunt horribiliter scintillare. iij.xlij.

Uestibus hũilib⁹ induti frequenter p̃cios is virtutib⁹ intus ornant iiij.xv.

Uestibus preciosis supflue freta comitissa campanie defuncta miserrime spoliat. v.vj.

Uestium curiositatem faceto ludibrio rex in monachos strictos calcios portante irrisit. vj.xxxiij.

Uestimentorũ lasciuiam quidam nobilis sarracenus in christianis nõ immerito reprehendit. vj.xxxv.

Uestimentorum lasciuiam deridentes demones sup defluentẽ pompatice fimbriaz tanq̃ quadrigã cõsederunt. vj.l.

Uestium ornatu femina delectata moritura calcios rostratos fieri p̃cepit ⁊ defũcta terribiliter apparuit vj.xciij.

Uestem asperã et durã exhorrẽs q̃dam nouicius in ordine sancti francisci splẽdidis vestib⁹ vidit indutos fratres ⁊ consolatus est. vij.xix.

Uestib⁹ pompaticis ⁊ ꝺuiuijs nimiũ deditus post mortẽ iudici ꝺdẽnandus ꝑpetuo p̃sentatur. vij.lxxxij.

Uestiũ asperitatez mater edmundi filios docuit quib⁹ studentib⁹ ciliciola transmittebat viij.iij.

Uestib⁹ põpaticis induta soror beati bernardi ab andrea fratre suo sterc⁹ inuolutũ nominatur. viij.xxv.

Uestimento precioso tectus iohannes elemosynari⁹ lacrimosis lamentatiõibus totam noctẽ insomnẽ ducit. viij.xxxvj.

Uestiũ ornatu alios ad peccandum inducens femia nisi beatã ꝼginẽ aduocasset viua a demonib⁹ ad infernũ raperet. ix.cvij

Uestium ornatu nimium delectata puella moritura optimis vestibus se induit dicens Ueni o diabole suscipe tu animã meam. ix.cxij.

Uestiun ornatum deus marime in feminis odit. punit grauiter. damnat eternalit. ix.cxlix.

Uestitus curiosus ⁊ vanus ornatus plures damnat q̃s sint demões in inferno dãnati. ix.cl.

Uestium ornatui nimiũ dedita femina q̃s horribiliter filio apparuit q̃q̃ iuste dãnata sit. ix.clj.⁊.cliij

Uestib⁹ preciosis indutam pauperculam matrẽ suam quidã episcop⁹ parisiensis noluit recognoscere. sed in humili vestimẽto cognouit ix.clv.

Uitam eternã esse gennadius p angelum domini edocetur ix.cxxiij.

Uindictam cogitans iratus frater ingressum diabolo ad monasteriũ sancti Fracisci prebuit. vij.xij.

Uindictam petens fieri in eũ qui sibi fecit iniuriam nepos iohannis elemosynarij hoc impetrauit vt gratiam maiorem acciperet viij.xxxv.

Uindictam dimittere quere in dimittere.

Uirga pcussus monachus q̃ in orõne stare nõ valuit emendatur. p.xij.

Uirga pcussa femina a beato edmũdo ab oi fornicatõis tentatione liberat. viij.v.

Uirginis domũ spoliare non valens mucius latro ꝺuertitur. ij.x.

Uirginitatis amator ammon sponsaz suam ꝺuertit. ij.xv.

Uirgineum corpus edilfride regine quãtis priuilegijs post mortem preuentum est iij.iij.

Uirgo quedam q̃ post virginitatis votuz fornicari noluit militi salutẽ anime impetrauit iiij.viij

Uirgo q̃daz ne duob⁹ lasciuis iuuenibus stuprarek ab angelis custodit. iiij.xj.

Uirgo luceya immolata sua castitate anceyam regem barbarorum ad fidem ꝺuertit. ⁊ vna cum eo rome martirium cõsecrauit. iiij.xij.

Uirgo pudicissima angadrisma pulcritudinez suam in deformitatem petijt trãsmutari. iiij.xxx.

Uirginez ne stuprarek defendẽs basilides subito ad fidem cõuertitur iiij.lxvj

Uirgo sanctissima iakelina in virili habitu patriã fugit siccis pedib⁹ mare transijt ⁊ mirabilem vitam duxit. v.lxv.

Uirginitatẽ suam filia viennensis comitis inuitis omnibus cognatis suis inuiolatã seruauit v.lxvj.

Uirginea caro sancti theodulphi impatoris consanguinei incorrupta post multos

Tabula exemplorum

annos in treueri reperitur. v.cxvj.
Virgo quedam generosa dum vi tentatio nis victa ad peccandum surgeret audit a christo Ne diligas qui sum formosus tc. v.cxxx.
Virgo quedam mirabiles persecutiones demonis ob amorem virginitatis sustinu it. vj.xvij
Virginitatē habentē sed superbum diabo lus non timuit vj.xxviij.
Virginitas marie triplici lilio declaratur vij.xxxij.
Virgo quedam pudicissima vsq; adeo vi/ roꝝ aspectus vitabat. vt etiaꝫ a sancto mar tino videri noluerit. vij.ciij.
Virginitatis votū faciens sanctus edmū dus virginem mariam anulo aureo subar rauit viij.v.
Virginitatē solicite seruaturus beat⁹ vin/ centius iuuante maria insidias diaboli de clinauit. viij.xv.
Virgo Vincenti⁹ a femina adamatus in medio flamme non est estuatus viij. xvj.
Virginitatis sue insidias sustinēs bernar dus clamauit. latrones latrōes. viij.xxiij.
Virginitaꝫ tuēde grā femie q̄dam leodi/ nēsis diocesis ī rapacissimos fluuios seip/ sas p̄cipitarunt viij.xlix.
Virginitatē sanctaꝝ ꝑginum agapis chio ne ⁊ hirene mira dignatione dominus de/ fendit. viij.c.
Virginū inestimabilis gloria sanctis iuli ano ⁊ basilisse ostenditur viij.cj.
Virginitatē suam domino consecrare vo lens sancta phara multas ꝓsecutiōes a pa tre sustinuit. viij.cl.
Virgo quedam ne perderet pudorē ad al/ tare confugit ix.xiij.
Virginitas ⁊ sapientia in specie virginum gregorio nazanzeno apparuerūt secum ha bitare petentes. ix.xv.
Virgo captiua precibus dominos suos sanans cum honore ad propria remittitur ix.xvj.
Virgis custochiū ꝓpositū castitaꝫ infringe re cupiēs q̄dam matrona romana p̄ vanū cultum terribiliꝫ plagaꝫ. ix.xvij.
Virginitatez suā ne ꝑderet inuenis q̄dam dentib⁹ absciſam linguam in faciem mere/ tricis expuit. ix.xviij.
Virginitatis sue periculum expauescens helias feminaꝝ regimen fugiens declina/ uit sed ab angelis eunuchisaꝫ redire p̄ci/ pitur. ix.xix.
Virgines duo. ſ. iuuenis et adolescentula matrimonio iuncti ⁊ in ꝑginitate mānerūt stabiles. ⁊ post mortē licet seiuncti essent se pulti in vno monumēto inueniunt ix.xx.
Virgo q̄dam virtute nobilior q̄z genere a Sigismūdo in sponsaz electā ad altare fu git ⁊ regio diademate contēpto monasteri um introiuit. ix.xxj.
Virginitatis pericula metuēs q̄dam femi na nasum ⁊ labia amputauit ⁊ amputata a maria miraculose recepit. ix.xxij.
Virgo q̄dam p̄cipiens q̄rere pulcritudine oculoꝝ suoꝝ vulneratus eam ꝺcupisceret eulsos pia crudelitate oculos regi desti/ nauit. ix.xxiij.
Virgines plurime cum se a soldano audis sent stupzandas oēs nasum ꝑ quē manib⁹ detruncarunt. ix.xxiiij.
Virgo quedaz ꝑmo violas deinde anulū in signū desponsatōis accepit. ix.xxv.
Virgo p̄sumptuosa dicens se nolle esse in statu magdalene a lenone turpissimo con/ stupzatur ix.xxviij.
Virgines q̄libus sint sertis coronande et viduis p̄eponende. ix.xxix.
Virginitas. quere in castitas.
Vocati multi pauci ꝺo electi. Hā vidit he remita animas hominū sicut niues ad infer na decidere. ⁊ tm̄ tres ad celestia regna cō meare. ix.lxxx.
Vocanꝭ diuersi diuersimode ad diuinam seruitutem. q̄re in conuersio
Voluntati ꝓprie derelictus laicus in eter/ num damnaꝭ. viij.lxix.
Votum non implēs q̄dam arduin⁹ nō in/ iuste damnatur ꝺ.xc.
Votum suū non implens gladiuz quē for te in sponsione tetenderat gladio feriēte a/ misit. ꝺ.xcj.
Votū religionis infringens adolescens a demonib⁹ multipliciter torqueꝭ. ꝺ.cj.
Votū religionis non soluēs vitaz misera/ biliter amisit. ꝺ.cvj.
Votū solitarie vite ꝓtrahēs euagrius gra uissima infirmitate p̄grauaꝭ. ij.lxxxvj.
Votū religionis non implēs fere fuissz ex libro vite deletus iij.xv.
Votū suū ne infringeret q̄dam cleric⁹ a be ata ꝑgine nimis deterretur. iiij.ij.

Votum religionis miles ꝙdam emittens repẽte sanus de infirmitate efficit. vj.iij

Vota tria religiosoꝝ sub specie aurei ỏnarij sibi deus a sancto francisco voluit offerri. vij.xvj

Votũ virginitatis emittẽs edmundꝰ anulo aureo imaginẽ marie virginis subarrauit. viij.v.

Vrsus miraculose a florentio ꝙdam miraculose instituitur. ꝑ.xxxvij

Vsurarij caput p imaginẽ illidit ꝛ repenti na morte mulctatur. v.xlviij.

Vsurarij aiam duo infernales canes mo/rituram expectant v.xlix.

Vsurarij pecuniã in ꝙdaꝫ monasterio' posita demon custodiuit. v.liij.

Vsurarij pecuniã refellens abbas in bre/ui diues efficit. v.lv.

Vsurarij vineã demones ne lederetur cõ/seruant. v.xxvij.

Vsurariꝰ desperans ab infernali equo ad locũ penaꝝ deuehit. vj.x.

Vsurarij coꝛ demones post mortem pecunia impleuerunt. vj.lxxxiij

Vsuraria morítura coꝛuos vidit cuiꝰ coꝛpus demones e feretro proijciẽtes trãstu/lerunt. vj.lxxxv.

Vsurarius visus est in inferno de cuiꝰ vẽtre rami excreuerũt ad quos oẽs heredes cernunt esse suspensi ix.ccxij.

Vsurariꝰ ꝛ filius eiꝰ visi sunt in iferno mutuis se maledictis lacessentes. ix.ccxiij.

Item de eodem ibidẽ ccxiij.

Vsurariꝰ pniam cũ posset agere ꝓtrahens tandẽ desperatꝰ ad inferna deuenit. ix.ccxv

Vsurarius ꝓcipiens sibi bursam cũ pecunia post mortẽ ad collũ suspẽdi a demonibus visus est liq̃facta pecunia potari dicẽtibꝫ Auꝫ sitisti aurũ bibe. ix.ccxvj.

Vilhelmi comitis iuliacensis vita mors ꝛ pena describunt. vj.lxxxix.ꝛ.xc.

Vxorem sapientẽ ꝛ nõ diuitẽ iuuenis eligens magnos ꝛ insperatos thesauros promeruit. iij.xix.

Vola adorans

ꝙdam epus graui se penitentia damnauit. ij.cc.

Ydolorũ suoꝝ impotentiã cõsideras ꝙdaꝫ sacerdos gentiliũ conuertit iij.lxviij

Ydoloꝝ superstitio quãta inter gẽtiles fuerit. ix.vltimo

Ymaginem sancti Hieronymi in cella habens q̃daꝫ pudica virgo a demonis accessu tutatur. vij.lxxxiij.

Ypocrita.quere in fictus.

Zelum quantum

equitius habuit ad animas conuertendas ꝑ.vij.ꝛ infra.

Zelum magnum ad conuertẽdas aiaꝫ habuit magister iohãnes de niuella vt nec infirmus nec moriturus a cura aiaꝝ desisteret. v.lxxxviij.

Zelũ feruentẽ habuit sanctꝰ dunstannus p grege sibi cõmisso. viij.ij.

Zelũ magnũ habens iohãnes elemosynarius qua ratione ꝓhibuerit populum exire ecclesiam. viij.xliij.

Zelo ꝙuertẽdi iudei medici beatꝰ basilius mortẽ suã ꝛ cursum nature vsq; in diẽ crastinũ differri oꝛõe impetrauit. viij.lxxxiij

Zodomie petĩ monachꝰ ꝛ misit postq̃ de frixura gulose comedit. ꝑ.lxxxij.

Zodomie labe se polluẽs femina demonẽ cum indignatione.phi.phi.phi.clamantẽ audiuit. v.lxvij.

Zodomitica femina audiuit voces demonis dicentem sibi Age misera age quod agis ꝛc. v.lxviij.

Zodomiticꝰ iuuenis p membꝛo virili inter crura colubꝛũ apprehendit. v.lxix.

Zodomiticus ꝙdã nobilis canonicꝰ repentina morte preuentus clamauit. Ue illi qui hoc me docuit. v.lxx.

Zodomiticus ꝙdã cũ id malũ pageret clamans vindicta dei sup me spiritũ nepharium exalauit v.lxxj.

Zodomitice femine coꝛpꝰ sepultũ infernales pozci distrahebant. v.lxxij.

Zodomitici viri vestigia viridia gramina aresscere fecerunt v.lxxiij.

Zodomitica prauitate loca infecta reliquis locis madẽtibꝫ aufugit v.lxxiiij.

Zodomitico pctõ grauatꝰ monachꝰ rigefactus nõ valebat ꝓcedere. vj.xxij.

Zodomita ꝙdam vxorem suã lasciue contrectans defluentibꝫ visceribꝫ in secessum vita decedit. v.lxxxvij

Zodomita iuuenis inueteratam in eo peccati consuetudinem se vincere nõ posse fatetur. x.xxx.

Finit registrum.

Prologus

Incipit prologus in speculū exemplorū ex diuersis libris in vnū laboriose collectum.

Impressoria arte iā oudum longe lateq; p orbē diffusa. multiplicatisq; libris quarū cūq; fere materiarū. freqnter ammiratus sum qua ex re factum sit. vt nullus vnq; hac arte insignis librū aliquez in lucē ptulerit qui ex pluribus diuersorū auctorū opusculis in vnū ꝓgesta exempla continueret p̄sertim cū fere oīe hoīm amplissimū gen⁹ ad rez gestarū cognitōes vehemēter aspiret. nihilq; sit qđ humanū animuz abūdanti⁹ efficaciusq; ad imitationē puocet q; gloriosa facta maiorū. Quāobrem vt testat Valeri⁹ maxim⁹. ꝓsules romani. z hi qui romane reipublice ꝓdesse conati sunt. vt nedum ephebam adolescentū etatē. verū etiam oīm studia ad meliora pueberēt. legesanxerūt quaten⁹ cantores in cōuiuijs p̄clara p̄cedentiū patrū facta ingenijs vatū carminibus comp̄hensa cōcinerent. Et hoc apd ethnicos. Apud iudeos aūt parili voto. sed dissimili fide vir clarissim⁹ mathatias cum moriretur⁹ lecto decūberet ꝓgestis in vnum filijs vt eoꝝ audaces aīmos ad fortiter bellandū ꝓ patrijs legibus ꝓcitaret p̄cedentiuz patrū gesta cōmemorans ait. Dementote operuz patrū que fecerūt in generationibus suis. z accipietis gl'iam magnā z nomē eternum. sic Josue. sic Gedeon. sic fortissimus ducū Machabe⁹ cum vellēt singuli militum suoꝝ spūs fiducia vacillante pterritos in p̄lium animare. in ꝓcionē citatis bellatoris fortissime acta maiorū recitarūt. Qđ fiebat vt nec fragor armorū nec citans ad bellum terribilis tuba. nec rubens i sanguine crudelior hasta. ita puocatos socios deterreret. q̄n poti⁹ incitatꝫ animis. nō solum homines sz z bestias ferocissimas z muros ferreos parati eēnt penetrare. Ne igit̄ xp̄iana gens z totius hūani generꝫ illustrior portio hac tam fructuosa re sola careret. horum insigniū virorū tramites insequēs. vtile duxi ex diuersis patrū historijs parit̄ z exemplorum libris vnū quēdaz librū colligere. per quē legentiū animi nō solum rez gestarum diuersitate delectarent̄ z summi opifícis in suis sanctis mirarent̄ effect⁹. sed etiā p̄clarꝫ z gloria dignis operibus incitarent̄ ad pbitatē. Et hūc libz nō ab re vt arbitror Speculum exemplorū statui noīare eo q; facile quicūq; i eo legere ꝓtēderit tanq; in purissimo speculo. aut decorē suū poterit aut deformitatē ꝓspicere. Tūc certe cū se aut sil'em viderit patribus q̄ in hoc speculo ob ꝑtutum insignia dignis laudibus extollunt̄. aut certe eorum se senserit vicijs defedatū. quoꝝ in eo ipso malefacta carpunt̄. Rogo igit̄ te nunc p̄dicator supbe. q̄ vt te scientulū mōstres te q; magis q; xp̄m p̄dices p subtiliū materiarū fastigia volitās indoctā z simplicem xp̄i plebeculā ꝓfundis nō informas. Rogo inquā te flecte paululū elatum scia verticez et turgidum hūanis fanoribus pectus inclina. Parce capiti tuo p̄ce laboribus tuis. et illas magꝫ materias plebiū auribus īgere. p quas nō tam i tuas laudes q; in diuinū amorem z sue vite correctiōez assurgāt. Ut q; ad hec nil efficaci⁹. nil ve forti⁹ mortaliū mētes q; exempla p̄mouēt. Sis licet doctor theologus. nō vereare queso vnuz aut duo vel ad mai⁹ tria ex h̄ speculo exempla collecta materie p̄dicāde inserere. eo q; nec summ⁹ ille pontifex z p̄clarissim⁹ ecclie doctor Gregorius verit⁹ sit pl'o audituro exempla p̄dicare. Nec illud sapie vaste sacrariū xp̄us erubuerit galileoꝝ repentinū interitū z imparem sortē epulonis z lasari in mediuz ferre. Vade igit̄ z tu fac sil'r. q; exempla mētē efficaci⁹ mouēt. memorie firmi⁹ herēt. intellectui facile lucēt. delectāt auditū. fouēt affectum. remouēt tediū. vitā informāt. mores instruūt. z dum sua nouitate sensuz p̄mulcent odiosaz p̄dicatori somnolentiā fugāt. Temp⁹ me narrāte deficiet si voluero oēs exemplorū dicendorū vtilitates reterere. Vez ne sub graui iactura tpis tui exempla tibi p tpe z materia ꝓfutura ꝓfusius querere cogereris. ac p̄ h̄ tedio redderēris obnoxius. reptorium q̄ddaz materiarū p ordinē alphabeti huic opi p̄posui. Qđ si sagacius p̄speteris nedū facilime id qđ quers inuenies veruz etiā copiosissimā dicēdi occasionē accipies. Prius tū q; in rem ipsaz feramur velim lector agnoscas q; nō oīa exempla in hoc speculo exemplorū posita sunt que singuli in suis libris auctores scribere voluerunt. qz si hoc facere temptassem. nedum ni imis magnū volumē efficerem sz etiam mea estimatiōe q; plurima supflua z parū ad rez

a

ptinẽtia ĩ lucẽ ferre cõpellerer. Utrũq; igit moderãs nec digna ſcriptu tranſilij. nec ea que quaz mihi edificationẽ hẽ viſa ſunt in voluminis molem ꝺgeſſi. ne. ſ. aut parcum emptorẽ ab emptiõe ꝑcium. aut ſtudioſum lectorẽ a lectiõe indigna legi materia deterreret. Ea tñ que ſcribere placuit eiſdem ferme ſtilo. forma. modo. quib; ab ipſis auctoribꝫ cõſcripta inueni ſine vlteriori ĩmutatione annotaui. ne me tam auctorez efficerẽ q̃z redderẽ collectorẽ. demptꝫ dũtaxat q̃ in vltima diſtinctõe locata ſunt. que qz nõ taz ex libris legi q̃z verídica alioꝝ relatiõe didici. qz aliud mihi iter nõ patuit quõ calam⁹ ferebaꝯ ipſe ꝺſcripſi. Hunc aũt qz imparíles noui fere obĩm moꝝ ꝛ diuerſos affectuſ. nec eiſdem vijs volũtates ferri mortaliũ. eſſe q̃z ferme tot ſenſus q̃t capita. ꝑ rato teneo ſtruentẽ in calle multos habiturũ mgr̃os. ꝛ preſens opus nõ eque omnib; placiturũ. ſz iſte iſtud. ꝛ ille illud ſibi in eo diſplicere cauſabitur. atq; ſic ĩ miſerum collectorẽ cuí ꝑ labore gr̃am debuerãt graues fulminabũt querelas. quas qz mihi ad ſuꝑbiã ꝓno nõ min⁹ ꝓfuturas q̃z vanos noui fauorez laudãtiũ q̃tum me adiuuat dñs nõ patiẽtiſſime mõ ọn etiam gratiſſime ferã. hoc vnũ petens a lectore ſtipendiũ vt piuz ieſum ꝑ me deꝑcari dignet vt de cetero in omnib; q̃ acturus ſum ſibi malim q̃z hominib; ꝓplacere. Preſertim qz temerariũ hoĩm gen⁹ tam ad iudicandũ ꝓcliuũ ẽ. tanq̃z feruidis velis ad aliena opa arguenda inuehit. vt gubernantem omnia deũ auſit nõnunq̃z arguere. ac ꝓtra ſuauiter vniuerſa moderãtem blaſphemo ore garrire ꝙ nõ ad ſuũ libitũ arẽtia fecerit arua virere. nec fecũdãdis glebis raras imbrium guttas e nubilo celo defuderit. Non igit verebor ſub tali duce cõtra ſcilleos canes bellũ inire ſemp ſine rõne latrãtes. Q̃z dicat q̃ſqz qđ velit. agat qđ libet. arguat. laceret. reꝑhendat. ꝛ rem aliter atqz alit faciendã ordinãdãqz fuiſſe dicaci ore ſuggillet. Ego ꝓpo magis q̃z hominib; placere cõtendens. ꝓtemptus fauoribꝫ tam cito fugacibꝫ ad laudem dei animarũqz ꝑfectus hoc ordine opus incipiam.

Explicit prologus.

Ex dialogo Gregorij Distinctio prima

Incipit speculum exemplorꝝ ex diuersis libris in vnū laborioſe collectum. Et ꝑmo ex dyalogo Gregorij pape.

Exemplum ꝑmum.

Vēnatij quondam patricij in samnij ptib⁹ villa fuit in qua colon⁹ ei⁹ filiū honoratum noīe habuit. q̄ ab annis puerilib⁹ ad amorē celestis patrie p abstinentiā erarsit. Cūq; tā magna ꝓuersatione polleret. seseq; tā ab ociosо q̄z ꝑmone restrīgeret. multūq; vt ꝑfat⁹ suz p abstinētiaz carnē domaret. die q̄dā pentes ei⁹ vicinis suis ꝓuiuiū fecerūt. in q̄ ad vescendū carnes parate sūt. Quas dū ille ad esum ꝓtingere pro amore abstinētie recusaret. ceperūt eū parētes ei⁹ irridere ac dicere. ꝓde. nūq̄d tibi in his mōtib⁹ piscē allaturi sum⁹. Illo ꝙ ī loco audiri piscis ꝓsueuerat nō videri. Ꝙz cū his ꝑmonib⁹ honorat⁹ irrideret. repēte in ꝓuiuio aq̄ defuit ad misterīū. situla lignea sicuti mos illic erat mācipiū ad fontē prexit. Dūq; hauriret aquā piscis situlā intrauit. reuersumq; mācipiū añ ora discūbētiū piscez cū aqua fudit q̄ ad toti⁹ diei victū potuissz honorato sufficere. mirati sunt oēs. totaq; illa parentū irrisio cessauit. Cepere nāq; in honorato venerari abstinētiā. quā añ deridebāt. Sicq; a dei hoīe irrisiōis deterſit op ꝓbria pisc̄ de mōte. Qui cū magnis ꝙtutib⁹ crescerет a ꝑdicto dño suo libertate donat⁹ est. atq; in loco q̄ fundis ōr monasteriū ꝓstruxit in q̄ ducentoꝝ fere monachoꝝ pat extitit. Itaq; vita illi⁹ circūquaq; exempla dedit eximie ꝓuersatiōis. Nā quadaz die ex eo mōte q̄ ei⁹ monasterio ī excelso ꝓminet ingent⁹ saxi moles erupta est q̄ p diuexū latus mont⁹ veniēs. toti⁹ ruinā celle oīmq; fratr̄ interitū minabat. Quā cuz veniente desup vir sanct⁹ vidisset. frequēti voce xp̄i nomen ĩuocās extensa mox dextera signū ei crucis opposuit eamq; ī ipso diuexi mont⁹ latere cadentē fixit. sicut religiosus vir Laurenti⁹ p hibet. Et qz loc⁹ nō fuerat q̄ inherere potuisset aspicī ita vt nūcuiq; cernētib⁹ montez casura pendere videat

Vir reuerētissim⁹ Libertin⁹ q̄ reg⁹ totile ꝑ fundensis monasterij ꝓposit⁹ fuit in discipulatu honorati ꝓuersat⁹ atq; erudit⁹ est De quo q̄uis ꝙtutes multas plimorū narratio certa vulgauerit. tñ laurēti⁹ religiosus vir q̄ nūc supest ꝛ ei ī ipo ꝑ familiarissim⁹ fuit. mlta mihi dicere de illo ꝓsueuit. ex q̄bꝫ ea q̄ recolo pauca narrabo. In eadē ꝓuincia samnij quā supra memorauī isdem vir ꝓ vtilitate monasterij carpebat iter. Dūq; darida gothoꝝ dux cū exercitu ī loco eodē veniret dei seru⁹ ex caballo in q̄ sedebat ab hominib⁹ eiusdē piect⁹ ē. Qui iumēti pditi dānū libent ferēs etiā flagellū qō tenebat diri piētib⁹ obtulit dicēs. Tollite vt habeat⁹ q̄liter ꝫ iumētū minare possit⁹. quib⁹ dict⁹ ꝓtinus in oꝛonez se dedit. Cursu aūt rapido ꝑdicti ducis exercit⁹ puenit ad fluuiū nomie vulturnū. ibiq; eq̄s suos ceperūt singuli hastis tūdere. ꝙteribꝫ cedere. calcaribusq; cruentare. Ꝙz tñ eq̄ ꝙteribꝫ cesi calcaribꝫ cruentati. fatigari potuerūt. moueri nō potuerūt. Sicq; aquā flumis tangere q̄si mortale ꝑcipiciū ptimescebāt. Cūq; diu cedendo sessoꝛes singuli fatigarēt. vn⁹ eoꝝ intulit. qz ex culpa quā seruo dei in via fecerāt illa sui itineris dispēdia tolerabāt. q̄ statim reuersi post se libertinū reppererūt ī oꝛone ꝓstratuz cui cū dicerēt. Surge tolle caballū tuū. ille rñdit. ite cū bono ego op⁹ caballo nō habeo Descēdentes ꝙ inuituz eū in caballū de q̄ deposuerūt leuauerūt ꝛ ptinus abscesserūt Quoꝝ equi tāto cursu illū quē ꝑ trāsire ñ potuerāt fluuiū trāsierunt ac si fluuius ille aquā mīme habuisset. Sicq; factum est vt dū seruo dei vn⁹ su⁹ caballus reddit oēs a singulis recipent III

De monasterio aūt ꝑfati dei serui Libertini rumor etierat q̄ multas pecūias haberet. Ingressi oratoriuz frāci q̄ cāpanie ptes intrauerāt ceperūt seuientes libertinū q̄rere libertinū clamare. Ubi ille ī oꝛone ꝓstrat⁹ iacebat mira valde res q̄rentes seuientesq; frāci ī oratoriū ingredientes ipingebāt ꝛ ipm videre nō poterāt. sicq; sua cecitate frustrati a monasterio vacui sūt reuersi. IIII

Alio q̄z tpe abbat⁹ iussu q̄ abbas honorato eius mgr̄o successerat. Libertin⁹ rauennam pgebat. Pro amore aūt eiusdē venerabilis honorati q̄cunq; Libertin⁹ ibat eius sp caligulā in sinu poztare ꝓsueuerat Itaq; dū pgeret accidit vt q̄daz mulier extincti filij corꝓusculū ferret. Que dū seruū dei essz

intuita amore filij successa iumentum eius freno tenuit atq; cū iuramēto dixit. Nullatenus recedā nisi filiū meū suscitauerit. At ille īfirmitatū hūs tale miraculū expauit petitiōis eius iuramētum. declinare voluit mulierē. sz ne qua q̄z p̄nalēs hesit aio. Cōsiderare libet q̄le q̄ntumq; i ei⁹ pectore certamē fuerit. Vbi itaq; int̄ se pugnabāt humilitas cōuersationis z pietas matris. timor ne iniusta p̄sumeret. dolor ne orbate mulieri nō subueniret. Sz ad maiorē dei gloriā vicit pietas illud pectus frutis. qđ ideo fuit validū q; deuictū Virtutis eius pectus nō ēet si hoc pietas non vicisset. Itaq; descēdit. genu flexit. ad celum tetēdit manus. caligulā de sinu. ptulit super extincti pueri pectus imposuit. quo orāte aīa pueri ad corp⁹ redijt. quē manu comphendit z flenti matri viuentē reddidit. atq; iter qđ cepat pegit.

V

Quadā die is q̄ post venerabilis honorati monasterij regimē tenebat ptra eundē venerabilē Libertinū in graui iracūdia exarsit. ita vt eū manibus cederet. Et q; fugā q̄ eū ferire posset nō inuenit. comphenso scabello subpeditaneo ei caput z faciē tutudit. totūq; illius vultū tumētē z liuidum reddidit. Qui vehemēt cesus ad stratū p̄riū tacitus recessit. Die vo altera erat. p utilitate monasterij z cā ⁊stituta exitur⁹. Expletis q̄ hymnis matutinalibus Libertin⁹ ad lectū abbatis venit orationem sibi humil'r petijt. Sciēs vo ille q̄ntum a cūctis veneraret. q̄tūq; diligeret. p iniuria quā ei ingesserat. putabat eū ex mōasterio velle recedere atq; reqsiuit dicēs. Quo vis ire. Cui ille rndit. Monasterij cā ⁊stituta ē pat quā declinare neqo. q; hesterna die ire hodie iterū. pmisi. z illuc ire disposui. Tūc ille a fundo cordis ⁊sideransaspitatē z duriciā suā. hūilitatē ac mā suetudinē libertini ex lecto p̄silijt. pedes libertini tenuit. se peccasse. se reū esse testat⁹ ē q̄ tāto taliq; viro tā crudelē facere ⁊tumeliā p̄sumpsisset. At libertin⁹ sese in trā p̄sternēs eiusq; pedibus puolut⁹ sue culpe nō illi⁹ seuicie fuisse referebat qđ ptulerat. Sicq; actū est vt ad magnā māsuetudinē p̄duceret pat z humilitas discipuli magistra fieret mgri. Cūq; p utilitate mōasterij ad ⁊stitutōz causse egressus fuisset. multi viri ac noti nobiles q̄ eū valde sp honorabāt. vehemēt āmirati solicite ab eo inq̄rebāt. q̄dnā h̄ ēet q; tam tumentē ac liuidā faciē haberet. Quib⁹ ille dicebat. Hesterno die sero pctis meis facletibus ī scabello suppeditaneo ipegi atq; h̄ ptuli. Sicq; vir sanct⁹ fuans ī pectore honorē fitatis. z nec magistri nec patris p̄debat vicium. nec falsitatis incurrebat pctm̄.

VI

In eodē monasterio q̄dā magnevite monach⁹ erat ortulan⁹. Fur vo venire ⁊sueuerat. p sepē ascēdere z occulte olera auferre. Cū vo ille mlta plātaret z sp min⁹ īueniret z alia pedib⁹ ⁊culcata alia direpta ⁊spicerz totū ortū circuiēs inuenit iter vñ fur venire cōsueuerat. Qui in eūdē ortū deambulans repperit etiā fpentē. cui p̄cipiēs dixit. Seq̄re me. Sicq; vsq; ad aditū furis p̄uenies imperauit fpenti dicēs. In noie iesu p̄cipio tibi. vt aditū istū custodias ac furē huc īgredi nō p̄mittas. Protin⁹ fpēs totū se ī itinere i trāsuersuz tetēdit z ad cellā monach⁹ rediit. Cūq; meridiano tpe cūcti frēs quiescerent more solito fur aduenit ascēdit sepē z dū in ortū pedē poneret vidit subito q; tēsus serpēs clausit viā. z tremefact⁹ post semetip̄m ⁊cidit. eiusq; pes p calciamētū in sude sepis īhesit. sicq; vsq; dū ortulan⁹ rediret deorsum capite pepēdit. Cōsueta hora venit ortulan⁹ z pendentē in sepe furē repperit. Serpēti aūt dixit. gras ago deo. iplesti qđ iussi. recede mō. Qui ilico abscessit. Ad furem vo veniēs ait. Quid ē frat. tradidit te mihi de⁹ q̄re ī labore monachoz furtū totiēs facere p̄sumpsisti. Qui h̄ dicēs pedē illi⁹ a sepe qua īheserat soluit eumq; sine lesione ⁊posuit. Cui dixit. seq̄re me quē seq̄ntē duxit ad ortī aditū. z olera que furto appetebat auferre ei cū mag̃ dulcedine p̄buit dicēs. Vade z post h̄ furtū nō facias sz cū necesse habes huc ad me ingredere z q̄ tu cū pctō laborasti tollere ego tibi deuot⁹ dabo.

VII

Gregori⁹. Fortunati viri venerabil' abbatis monasterij qđ appellabat balneū ceceronis aliorūq; etiā viroz venerabiliū dicit tribulatōe q̄ narro. Vir sanctissim⁹ eq̄tius noie ī valerie puincie ptib⁹ p vite sue merito apd oēs illic magne āmiratōis habebat. Qui nimiruz eq̄ti⁹ p sue magnitudine sanctitatis multoz cadē p̄uincia monasterio rū pat extitit. Hūc cū tpe iuuentutis sue acri certamīe carnis ī cētiua fatigarēt. ipse sue tē ptatōis angustie ad orationis studiū solicitio rem fecerit. cū hac ī re ab oipotēti deo remediū ⁊tinuis p̄cib⁹ q̄reret nocte q̄dā assistēte āgelo eunuchisari se vidit. eiusq; visiōi ap-

paruit q̄ omēz motū ex genitalibꝫ eiꝰ mēbrꝫ abscideret. atqz ex eo tpe ita alienus extitit a tēptatiōe ac si sexū nō hꝫet in corpe. q̄ ꝑtute fretꝰ ex dei oīpotētꝫ auxilio vt virꝫ añ ꝑerat ita cepit postmodū feis ꝑesse. Hec tñ discipulos suos ām̄onere cessabat ne se exemplo eiꝰ in hac re facile crederēt z casuri tentarēt donū qđ nō accepissent. VIII

Quadā ꝥo die vna dei famula ex eodem monasterio ꝕginū ortū ingressa est. q̄ lactucam ꝓspiciēs ꝓcupiuit. eamqz signo crucis b̄ndicere oblita auide momordit. sz arrepta a diabolo ꝑtinꝰ cecidit. Cunqz diu vexaret eidē patri eccio sub celeritate nūciatū ē. vt veniret ꝓcitꝰ z orando succurrerz. Horqz vt ortū idē pat ingressus ē cepit ex ore eiꝰ q̄ satisfaciēs ipse q̄ hāc arripuerat diabolꝰ clamare dicēs. Ego qđ feci. ego qđ feci. Sedebam mihi ħ sup lactucā venit illa z momordit me. Cui cū graui indignatōe vir dei ꝑcepit dicēs. vt abscederet z locū ī oīpotētꝫ dei famula nō hꝫet. qui ꝑtinꝰ abscessit. nec eam vltra ꝓtingere ꝑualuit. IX

Quidā ꝥo Felix noīe mirtine puīcie nobilis cū eunde venerabilē virū Equiciū sacrum ordinē nō hꝫe ꝓspiceret z p singula loca discurrere atqz studiose ꝑdicare eū q̄daz die familiaritatꝫ ausu adijt dicēs. q̄ sacrū ordinē nō habes atqz a romano pōtifice sub q̄ degis ꝑdicatōis licentiā nō accepisti qūo ꝑdicare ꝑsumis. Qua eiꝰ inq̄sitiōe cōpulsus vir sanctꝰ indicauit ꝑdicatiōis licentiā q̄lē accepit dicēs. Ea q̄ mihi loq̄ris. ego q̄z mecum ipse ptracto. sz nocte q̄dā speciosus mihi p visionē iuuenis astitit atqz in linguam meā medicinale ferramētū. i. fleubotomuz posuit dicēs. Ecce posui ꝝba mea in ore tuo egredere ad ꝑdicandū atqz ex illo die etiam cū voluero de deo nō possuz tacere. X

Tantꝰ q̄ppe illuz ad colligēdas aīas deo feruor accēderat vt sic monasteriꝭ ꝑesset. q̄ tenꝰ p eccl'ias. p castra. p vicos singulorūqz fideliū domꝰ circūquaqz discurreret. z corda audientiū ad amorē patrie celestis excitaret. Erat ꝥo valde vilis in vestib. atqz ita despectꝰ vt si q̄s illū fortasse nesciret salutatus euz resalutare despiceret. Et q̄tiens ad alia tendebat loca iumēto sedere ꝓsueuerat qđ despicabiliꝰ oīb iumētꝫ in cella potuisse repiri. In q̄ etiā capistro p freno z uerueculū pellib p sella vtebat. Per semetipm sacros codices ī pelliceis sacculis missus dextero leuoqz latere portare ꝓsueuerat. z q̄cunqz ꝙ uenisset scripturarū fontē accipiebat z rigabat prata mentiū. Cuiꝰ q̄z ꝑdicatōis opinio ad romane vrbis noticiā ꝓuenit atqz vt est lingua adulantiū auditoris sui aīm amplectēdo necās eo tpe clerici huiꝰ apostolice sedis antistī adulādo questi sunt dicētes Quis est iste rusticꝰ vir q̄ autoritatē ꝑdicationis sibi arripuit z officiuz apostolici dñi nr̄i sibimet vsurpare indoctꝰ ꝑsumit. Hit tak igiꝛ si placet q̄ huc euz exhibeat vt q̄s sit ecclīastic⁹ vigor agnoscat. Sicut aūt moris est vt occupato in multꝫ aīmo adulatio valde surripiat. si ab ipso cordis ostio neq̄qz citius fuerit repulsa. suadentib clericis ꝓsensuz pontifex ꝑbuit vt ad romanā vrbē deduci debuisset. z q̄nam sua eēt mēsura cognosceret. Julianū ꝥo tūc defensorē mittēs qui sabinēsi ecclie postmodū in ep̄atu ꝑfuit hoc ꝑcepit vt cū magno honore eū ꝓduceret ita vt nihil dei famulꝰ ex cōuentiōe eadē iniurie sentiret. Qui parere ō eo clericoz vocitus volēs festine ad eiꝰ monasteriuz cucurrit. ibiqz absente illo antiquarios scribētes reperit z vbi abbas eēt inq̄siuit. Qui dixerūt. In valle hac que monasterio subiacet fenū secat. Isdem ꝥo iulianꝰ supbum valde atqz ꝓtūacē puerū habuit cui vix poterat vl' ipse dñari. Hūc ergo misit vt eū ad se sub celeritate ꝓduceret. Perrexit puer et ꝑteruo spū ꝑatum velocit ingressus oēsqz illic intuēs fenum secātes req̄siuit q̄s nam eēt equiciꝰ. Horqz vt audiuit q̄s esset. euz adhuc longe posit aspexit z imenso timore correptus ē. cepitqz tremore lassescere. seqz ipm nutāti gressu vix posse portare. qui tremēs ad dei hoīem ꝓuenit. atqz vlnis suis eius genua deosculās humil'r strinxit. suūqz dominū ei occurrisse nūciauit. cui resaluta to dei famulꝰ ꝑcepit dicēs. Leua fenum vide porta pabulū iumētis in quib venistꝫ Ecce ego q̄z parum supest opē completo te subsequor. Is aūt q̄ missus fuerat iulianus defensor mirabaf valde q̄nam eēt q̄ redire morareť puer. Cū ecce reuertētem puerū cōspicit atqz in collo eiꝰ fenū ex prato ferentē. qui vehemēter iratꝰ cepit clamare dicens. Quid ē hoc. ego te misi hoīem deducere. z ñ fenū portare. Cui rñdit puer. Quē querꝫ ecce subsequit. Tum ecce dei famulꝰ clauatꝫ caligis calciatꝰ falcē fenariā in collo deferēs veniebat. Quē adhuc longe po/

fitum puer dño suo qz ipse eēt quē quereret nūciauit. Isdem ꝙo Julian⁹ repente vt vidit dei famulū ex ipso habitu despexit. eūqz qualit⁹ deberet alloqui pterua mēte ꝓparabat. Hoꝛ ꝙo vt seruus dei cominus affuit eiusdem iuliani animū intolerabilis pauoꝛ inuasit. ita vt tremeret. atqz ad insinuādum hocip̄m ꝓpter qō veneratvir sufficere lingua potuisset. Qui humiliato moꝛ spū ad eius genua cucurrit oratiōnē petijt ꝓ se fieri. Et qz pater eius apostolic⁹ pontifex eum videre vellet indicauit. Vir aūt venerādus Eq̄ cius cepit imensas gras agere omnipotēti deo asserēs qꝛ se p summū pontificē gratia supna visitasset. Ilico vocauit frēs p̄cepit hoꝛa eadem iumēta p̄parari atqz executoꝛē suū cepit vehemētissime vrgere vt statim exire debuissent. Cui iulianus ait. Hoc fieri nullaten⁹ potest. qz lassatus exitinere hodie nō valeo exire. Tūc ille respondit. Contristas me fili. qz si hodierno die ñ egredimur in crastino die nō exibim⁹. Dei itaqz famul⁹ executoꝛis sui lassitudine coact⁹ ī monasterio suo eadē nocte ꝏmoꝛat⁹ ē. Tū ecce seq̄nti die sub ipso lucis crepusculo vehemēter equo in cursu fatigato ad iulianū cum epistola puer puenit. in qua ei p̄ceptum est. ne seruū dei cōtingere aut mouere de monasterio auderet. quē cum ille reꝙreret cur sentētia esset mutata cognouit qz in nocte eadez q̄ ipse illuc executoꝛ miss⁹ ē p visū pontifex fuit vehemēter ꝓterritus cur ad exhibēduz hoīem dei mittere p̄sumpsisset. Qui ꝓtinus surrexit. seqz venerādi viri oratonib⁹ cōmēdans ait. Rogat pater noster ne fatigari debeatis. Cunqz ꝟ dei famulus audisset contristat⁹ ait. Nūquid nō die hesterno dixi qz si nō statim ꝓgeremus iam ꝓgere mīme liceret. Tūc p charitatis exhibitione aliquātulum executoꝛē suum in cella retinuit. eiqz laboꝛis sui cōmodum coacto renitētiqz dedit. Cognosce ergo petre in quāta sunt dei custodia q̄ in hac vita seipsos despicere nouerunt. cum quib⁹ int⁹ ciuib⁹ in honoꝛe numerant qui ꝏspecti foꝛis hominib⁹ esse nō erubescūt. qz ecōtra in dei oculis iacent q̄ apō suos z primoꝛ oculos p inanis glorie appetitum tumēt. vñ z q̄busdā veritas ait. Vos estis qui iustificastis vosipsos coram hominib⁹. de⁹ aūt nouit coꝛda vestra. qz quod hoīb⁹ altū est abominabile est apō deū zē.

XI

Coꝛpus hui⁹ sancti viri dum ī beati laurentij martyris oꝛatoꝛio esset humatū. sup sepulcrū eius rustic⁹ quidam archā cū frumēto posuit nec quātus q̄lisqz vir illic iaceret ꝓpendere aut venerari curabat. Tuꝛ repente turbo celit⁹ factus reb⁹ illic omnib⁹ ī stabilitate sua manētib⁹ archam que suppositā sepulcro ei⁹ fuerat extulit longeqz ꝓiecit. vt palam cuncti cognoscerent quāti cēt meriti is cui⁹ illic coꝛpus iaceret. Eandē Ualerie puinciam longobardis intrantib⁹ ex monasterio reuerendissimi viri equicij in ꝑdictū oꝛatoꝛiū ad sepulchꝛū ei⁹ monachi fugerūt. Cūqz lōgobardi seuientes oꝛatoꝛiū intrassent ceperūt cosdem monachos foꝛas trahere. vt eos aut ꝓ toꝛmēta discuterēt aut gladijs necarēt. Quoꝛ vnus ingemuit atqz acri doloꝛe cōmot⁹ clamauit. Deu sancte equici. placet tibi vt trahamur foꝛas z non nos defendas. Ad cui⁹ vocē ꝓtinus seuientes lōgobardos īmūdus spūs inuasit. Qui coꝛruētes in terrā tamdiu vexati sunt q̄usqz ꝟ cuncti etiā q̄ foꝛis erāt longobardi ꝓgnoscerēt quaten⁹ locū sanctū temerare vlteri⁹ nō auderēt. Sicqz vir sanct⁹ cū discipulos defendit etiā ml'tſ postmodū remediū illuc fugientib⁹ p̄stitit.

XII

Juxta anchonicanā nāqz ciuitatē eccl'ia beati martyris stephani sita est ī qua vir venerabil' ꝏstanti⁹ noīe mansionarij functus officio defuiebat. cui⁹ sanctitatſ opinio sese ad noticiā hominū longe lateqz retenderat. qz isdem vir fundit⁹ terrena despiciēs toto annisu mētſ ad sola celestia flagrabat. Quadam ꝙo die dum in eadē eccl'ia deesset oleū z p̄dictus dei famulus vñ lampades accenderet oīno haberet. oīs lampades ecclesie impleuit aqua. atqz ex moꝛe in medio papirū posuit q̄s allato igne succendit. sicqz aq̄ exarsit in lampadib⁹ ac si oleum fuisset. Et qz valde sanctitatis eius opinio excreuerat multi hūc ex diuersis puincijs anxie videre sitiebant. Quadā ꝙo die ex longinquo loco q̄dam rusticus venit ad videndū eum. Eadē ꝙo hoꝛa casu ꝏtigerat vt sanctus vir ꝏstantius stans in ligneis gradib⁹ reficiendis lāpadib⁹ deseruiret. Erat aūt pusillus valde z exili foꝛma atqz despecta. Cunqz is qui venerat ad videndū eū q̄snam esset inq̄reret atqz obnixe peteꝛ vt sibi debuiss ostēdi. hi qui illuꝛ nouerāt monstrauerūt quis esset. Sed sic̄ stulte mentis hoīes meritum

ex qualitate corpis metiunt eum pusillū at/ q despectum videns ipm hunc omno nō esse cepit credere. In mente em rustica int hoc qđ audierat z viderat qi facta fuerat quedā rixa z estimabat tam breuēp visionē esse nō posse que tam ingentē audierat p opinionē Cui ipm esse dum a pluribs fuisset astructū despexit z derisit dicēs. Ego so grādem bo minē credidi. iste aūt de homie nihil habet. Qđ vt vir dei pstantius audiuit lampades quas reficiebat ptinus letus relinquēs cō citus descēdit. atq in ciusdē rustici ample/ tum ruit. eumq ex amore nimio pstringere cepit brachijs z osculari. magnasq gratias agere q de se talia iudicasset dicēs. Et tu so lus es qui habuisti oculos aptos in me Ex qua re pēsanduz ē cui apud se humilitatis fuit qui despicientē se rusticū ampli amauit. Qualis em quisq apud se lateat contumelia illata pbat. Nam sicut supbi honori/ bus. ita plerīq humiles in sua despectōne grātulant. Cunq se z ī alienis oculis viles aspiciunt. Idcirco gaudent qz hoc iudiciū pfirmari intelligūt qđ de seipsis z apud se/ metipsos habuerūt.

XIII

Venerādus vir Anastasi sancte romā/ ne eccl'ie cui deo auctore deseruio notarius fuit. Qui soli deo vacare desiderās. strictiū deseruit. monasteriū elegit. atq in loco iux ta nepessinā ciuitatē qui subpentonia vo/ catur p ānos multos in sanctis actib vitam duxit. eiq monasterio solerti custodia pfuit Quo videlicet in loco ingens desup rupes eminet. z pfundum subter pcipicium patet Quadam so nocte cū iam oipotēs de eius dem venerabil' viri anastasij labores remu/ nerare decreuisset ab alta rupe vox facta est que pducto sonitu clamaret dicēs. Anastā si veni. Quo vocato alij quoq septem frēs ex nomie suo sunt vocati. paruo aūt momē to ea que fuerat emissa vox siluit z octauuz frem vocauit. Quas dum apte voces con/ gregatio audisset dubium nō fuit. qz eoruz qui vocati fuerant obitus pinquasset. In tra paucos ergo dies pmus venerādus vir Anastasius educt est. Ceteri aūt eodem or dine extra carnē educti sunt. quo de rupis vertice fuerāt vocati. Frater so ille ad quē vocandū vox parum siluit. atq eum ita no minauit. mortuētib alijs paucis diebz vixit. z tunc vitam finiuit. vt apte monstraret qt interiectū vocis silentiū paruū spaciuum vi/ uendi designauerat. Bz mira res contigit qz dum venerabil' vir anastasius de corpe exiret erat qdam frat in monasterio qui su/ per eum viuere nolebat. Hic pulsu eius pedib cepit ab eo cū lacrimis postulare di cens. Peto te p illum ad quē tu vadis ne septem dies sup te in hoc mūdo faciaz. Ante cui septimū diem etiā ipse defunct est. qui tn in illa nocte int ceteros nō fuerat vocat vt apte clarescceret. quia ei obitum sola ve/ nerabil' anastasij intercessio potuisset obti/ nere.

XIIII

Constātius pb byter nepos Bonifacij ī ciuitate que ferētis dicit epi pcipue sancti/ tatis viri equū suū duodecim aureis vēdi/ dit quos in ppriam ponēs archā ad exercē/ dum aliud op discessit. Cū subito ad eū pauper venerunt q importune pcabant vt eis sanct vir bonifaci epus ad psolationē sue inopie aliqd largiri debuisset. Sed vir dei qz qđ tribueret nō habebat estuare cepit in cogitatiōe ne ab eo pauper vacui exirent Cui repēte ad memoriā redijt. qz Cōstan/ tius pb byter nepos ei equū quē sedere con sueuerat vēdidisset. atq hīpm pciū ī archa sua haberet. Absente g eodē nepote suo ac/ cessit ad archā z pie violent claustra arche cōminuit duodecim aureos tulit eosq idi/ gentib vt placuit diuisit. Itaq pstanti pre sbyter reuersus ex ope archā fractam rep/ perit z caballi sui pciuz qđ illic posuerat nō inuenit. Cepit magna voce pstrepere z cuz furore nimio clamare. Dēs hic viuūt. solus ego in hac domo viuere nō possum. Ad cu ius nimirū voces venit epus omnesq q in eodē episcopio aderāt. Cūq eū vir dei locu tione blanda temperare voluisset cepit ille cū iurgio rndere dicēs. Dēs tecum viuūt. ego solus h añ te viuere nō possum. redde mihi solidos meos. Quib vocib cōmotus epi/ scopus beate marie ẏginis eccl'iam ingres/ sus est z eleuatis manib extenso vestimēto stando cepit orare dnm z ei redderet vñ pre sbyteri furētis mitigare insaniam potuisset Cunq subito ad vestimētū suū oculos int extensa brachia reduxisset. repēte ī sinu suo duodecim aureos inuenit. Qui mox de ec/ clesia egressus eos ad sinū furētis pb byteri piecit dicēs. Ecce habes solidos tuos quos quesisti. sz hoc tibi notū sit qz post mortem meā tū huic eccl'ie eps nō eris pter auari/ ciam tuā. Ex qua sne veritate colligit quia

cosdez solidos ꝑsbyter ꝓ adipiscēdo ep̄atu ꝓparabat. sz viri dei ꝥmo ꝓualuit. Haz isdē ꝺstanti⁹ in ꝑsbyterat⁹ officio vitam finiuit.

XV

Prefatus Bonifaci⁹ ep̄us. eo tpe q̄ cum matre sua puer habitabat egressus hospicium nōnunq̄z sine linea crebro etiā sine lanea tunica reuertebat. qz mor vt nudū quē piam reperisſz vestiebat hūc se expoliās vt se añ dei oculos obtētu mercedis vestiret. Quē mat sua increpare frequēter ꝺsueuerat dicēs q̄ iustum nō eēt vt ipse inops pauperib⁹ vestimēta largiret. Que quadaz die horreū ingressa pene oñe triticū qō sibi in stipendiū totius āni parauerat inuenit a filio suo pauꝑib⁹ expēsum. Cūq̄z semetipsam alapis pugnisq̄z tunderet q̄ quasi āni subsidia ꝓdidisset supuenit Bonifaci⁹ puer dei. eamq̄z quib⁹ ꝥbis ꝺsolari valuit cepit. Que cum nihil ꝺsolatōis admitteret hanc rogauit vt ab horreo exire debuisſz in q̄ ex omni eorū tritico puum q̄d inuētum ē remāsisse. Puer aūt dei sese illic ꝓtinus in oꝛonē dedit. Qui post paululū egressus ad horreum matrē reduxit. qō iam tritico plenū inuētū est sicut plenū añ nō fuerat cū mat illius totius āni sumptus se congregasse gaudebat Quo viso miraculo cōpūcta mr̄ ipsa iaz cepit vrgere vt daret q̄ sic celeriꝰ posset q̄ petīsset accipe. Dcc itaq̄z in hospitū sui vestibulo gallinas nutrire ꝺsueuerat. sz eas ex vicino rure vulpes veniēs auferebat. Quadā ꝥo die dum ī eodē vestibulo puer bonifaci⁹ staret vulpes ex more venit ⁊ gallinā abstulit. Ipse aūt ꝺcitus eccl'iam intrauit ⁊ se in oratiōnē ꝓsternēs aptis vocib⁹ dixit. Placz tibi dñe vt de nutrimēto matris mee manducare nō possim. ecce ei gallinas quas nutrit vulpes comedit. Qui ab oꝛone surgens eccl'iam egressus ē. mor autē vulpes rediēs gallinā quā in oꝛe tenebat dimisit. atq̄z ipsa moꝛiens añ eius oculos in terram cecidit.

XVI

Matrona quedaz nobilis in vicinis tu scie partib⁹ habebat nuruz que intra breue temp⁹ quo filium ei⁹ accepat cuz eadem socru sua ad dedicationē oratoꝛij beati Sebastiani martyris fuerat inuitata. Hocte ꝥo eadem qua sequēti die ad dedicatōz ꝑdicti oratoꝛij fuerat ꝓcessura. voluptate carnis deuicta a viro suo sese abstinere nō potuit. Cunq̄z mane facto ꝺsciam detꝛeret ꝓpetra ta carnis delectatio. ꝓcessionē ꝥo imparet verecundia. plus erubescēs vultū hoim q̄s dei iudiciū metuēs cū socru sua ad dedicādum oratoꝛiuz ꝓcessit. Dor ꝥo vt reliquie beati sebastiani martyrꝭ oratoꝛiū se ingresse. eandē ꝑdicte matrone nuꝛ spūs malignus inuasit ⁊ coꝛā omni ꝑplo vexare cepit. Eiusdem ꝥo oratoꝛij ꝑsbyter dū hanc vehemētissime vexari ꝺspiceret. ex altari ꝓtinus synd̄one tulit eamq̄z cooꝓuit. Qz hunc repēte diabolus inuasit. Et qz vltra vires voluit quicq̄z ꝑsumere cōpulsus ē in sua vexatiōe cognoscere q̄d eēt. Di g̃ q̄ aderāt puellā in manib⁹ oratoꝛio sublatā ad domū ꝓpriā deportauerūt. Cūq̄z hāc antiqu⁹ hoſt vexationē ꝺtinua vehemēter atteret z. ꝓpinqui sui eam carnalit amātes atq̄z amādo pſeq̄ntes ad obtinēdum salutꝭ remediū maleficis tradiderūt vt eius aīam fundit⁹ extingueret. cui⁹ carni magicis artib⁹ ad tempus ꝑdesse conarent. Ducta itaq̄z est ad fluuiuz atq̄z in aqua mersa. ibiq̄z diuti⁹ incantatōib⁹ agere malefici moliebant vt is q̄ eam iuaserat exiret. Qz miro omnipotētis dei iudicio duz puersa arte vn⁹ ab ea repellit in eam subito legio itrauit. Cepitq̄z ex illa hoꝛa tot noctibus agitari. tot voc⁹ clamoꝛibusq̄z ꝑsona re q̄t spiritib⁹ tenebat. Tūc inito ꝺsilio parētes ei⁹ sue ꝑfidie culpā fatētes. hanc ad virum venerabilē Fortunatū epm̄ duxerūt. eiq̄z reliquerūt. qua ille accepta multꝭ se diebus ac noctib⁹ in orationib⁹ dedit. tantoq̄z anniſu p̄cib⁹ incubuit quātoꝛ in vno coꝛpe ꝺtra se assistere legionis aciem inuenit. Tuz nō post multos dies ita sanā atq̄z incolumē reddidit. ac si in eam ꝓprium ius diabolus nunq̄z habuisset.

XVII

Alio quoq̄z tempe isdem vir omnipotētis dei famulus ex obsesso quodaz hoie immūdum spūm excussit. Qui malign⁹ spūs cum vesperascēte iam die secretaz ab hominib⁹ hoꝛā cerneret. pegrinū quēpiam se esse simulās circuire cepit ciuitatꝭ plateas ⁊ clamare. O virum sanctū fortunatū episcopū Ecce q̄d fecit. pegrinū hominē de hospicio suo expulit. quero vbi reꝺescere debeam ⁊ī ciuitate eius nō inuenio. Tūc quidā in hospicio cū vxoꝛe sua ⁊ puulo filio ad ꝓnas sedebat. q̄ vocē ei⁹ audiēs ⁊ quid episcopus ei fecerit requirēs hūc inuitauit hospitio et sedere secum iuxta ꝓnas fecit. Cūq̄z vicis

sim aliqua cōfabularent̄ puulum ei⁹ filium isdem malign⁹ spūs inuasit. atq; in easdem prunas piecit. ibiq; mox eius animā excussit. Qui orbat⁹ miser vel quē ipse susceperit. vel quē ēpus expulisset agnouit. ¶ Petrus Quid nam hoc esse dicimus vt occidendi ausum in hospitio eius antiquus hostis accipet qui hunc pegrinū estimās ad se bospitalitat̄ gratia vocasset.

Gregorius.

¶ Multa petre vident̄ bona sz nō sūt quoniam bono aīmo nō fiunt. Vñ in euāgelio veritas dicit. Si oculus tu⁹ nequā fuerit. totū corpus tuū tenebrosum erit. qz cum peuersa est intētio que p̄cedit prauū est omne opus qđ sequit̄. cuius rectum esse videatur Ego nanq; hūc virum qui dū quasi hospitalitatem exhiberet orbat⁹ est nō pietat̄ opere delectatum estimo. sz episcopi derogatione. Nam pena subsequēs innotuit. qz precedens illa susceptio sine culpa nō fuit. Sūt nāq; nōnulli qui idcirco bona facere studēt vt grām aliene opationis obnubilent. nec pasciunt̄ bono qđ faciunt. sed laude boni q̄ ceteros p̄munt. Qua de re existimo hūc virum q̄ malignum spūm in hospitalitate suscepit ostētationi pot⁹ intēdisse q̄z operi vt meliora fecisse q̄z episcop⁹ videret̄ quatenꝰ ipse susceperit cum quem vir dei fortunat⁹ expulisset.

XVIII

¶ In eadem tudertina vrbe i qua fortunatus vir dei erat ep̄us Marcellus quidā bone actiōis vir cum duab⁹ sororib⁹ suis habitauit. q̄ euenīēte molestia corpis ipso sacratissimo vesperascēte iam sabbato paschali defunct⁹ est cui⁹ corpus cū longi⁹ esset efferēdum die eodē sepeliri nō potuit. Cūq; mora esset tpis ad explēdū debitū sepulture. sorores ei⁹ morte illi⁹ afflicte cucurrerūt flentes ad Fortunatū venerabilē. etq; magnis vocib⁹ clamare ceperūt. Scim⁹ q̄ apl'oruz vitā tenes leprosos mūdas. cecos illumias veni. z resuscita mortuū nostrū. qui mox vt ꝯgnouit frēm earū defunctū flere etiā cepit ipse de morte ipsi⁹. eisq; rndit dicēs. Recedite. z ꝫ dicere nolite. qz iussio oipotent̄ dei ē. cui ꝓtraire null⁹ hoīm pōt. Illis itaq; discedentib⁹ trist̄ ex morte illi⁹ māsit ep̄s. Subsequēti aūt die dñico aī exurgent̄ luc̄ crepusculū vocat̄ duob⁹ diaconib⁹ suis prexit ad domū defuncti. accessit ad locū vbi iacebat corp⁹ exanime. ibiq; se in oratiōne dedit Expleta aūt prece surrexit. z iuxta corp⁹ defuncti sedit. Nō aūt grandi voce defunctuz p nomē vocauit dicēs. Frater marcelle veni. Ille aūt ac si leuiter dormiēs ad vicinaz voce. q̄uis modica fuisset excitatus statim aperuit oculos. atq; ad ep̄m respiciens dixit. O qđ feci sti. o qđ feci sti. Cui ep̄us rndit dicens. Quid feci fili. At ille ait. Duo hesterna die venerūt q̄ me eiciētes ex corpe in bonū locū duxerunt. hodie aūt vn⁹ missus est nūcius q̄ dixit reducite eū qz fortunat⁹ ep̄s in domū illi⁹ venit. Quib⁹ ꝝbis expleti⁹ mox exinfirmitate cōualuit. z in hac vita diuti⁹ mansit. Nec tñ credendū est. qz locū quē acceperat pdidit. qz dubiū nō est q̄ intercessoris sui precib⁹ potuit post morte meli⁹ viuere qui ante morte studuit omnipotenti deo placere.

XIX

¶ Ex secundo li. dyalo.

¶ Fuit vir vite venerabilis dei gratia Benedict⁹ z nomīe ab ipso puericie tpe corgerens senile. etatē quippe moribꝰ trāsiens. nulli animū voluptati dedit. Sz dū in hac terra adhuc esset quo tpalib⁹ libere vti potuisset desperit iam q̄si aridū mūdum cum floreret. Qui liberaliori genere ex puincia mirsie ort⁹ rome liberalib⁹ litterarū studijs tradit⁹ fuerat. Sz cū ex eis multos ire p abrupta viciorum cerneret eum quē quasi in ingressu mūdi posuerat retraxit pedez. ne si q̄d de sciētia ei⁹ attīgeret ipse quoq; postmodum in īmane p̄cipiciū totus iret. Despect̄ itaq; litteraz studijs relicta domo rebusq; patrijs soli deo placere desiderās sancte cōuersationis habitū quesiuit. recessitq; scienter nesci⁹ z sapient̄ indoctus.

XX

¶ Quadā die duz solus esset beat⁹ bñdict⁹ temptator affuit. Nam nigra quaq; auis q̄ vulgo merula vocat̄ circa ei⁹ faciem volitare cepit. eiusq; vultui importune īsistere. ita vt manu capi posset si hanc vir sanct⁹ tenere voluisset. sz signo cruc̄ edito recessit auis Tanta aūt carnis temptatio aue eadem recedēte secuta est quātam vir sanct⁹ nunq; fuerat expt⁹. Quādam nāq; feminā aliquā/do viderat quā malign⁹ spirit⁹ aī ei⁹ ment̄ oculos reduxit. tantoq; igne serui dei aīm in speciē illi⁹ accendit. vt se in eius pectore amoris flāma vix caperet. z pene ōserere heremū voluptate victus deliberaret. Tum sugna gratia subito respect⁹ ad semetipsuz

reuersus est atq; vrticaruz ꝛ vepꝛium iurta densa succrescere frutecta ꝺspicies exut⁹ in dumēto nudū se in illis spinaruz aculeis et vrticarū incēdijs piecit. Ibiq; diu voluta/tus toto ex eis corpe vulnerat⁹ exijt ꝛ p cu/tis vulnera eduxit a corpe vulnus mentis. quoniā voluptatē traxit in dolorez. Cunq; bñ penalit arderet foras extinxit qꝺ illicite ardebat int⁹. Ulcit itaq; peccatum. qz mu/tauit incendium.

XXI

In vno aūt ex Benedicti monasterijs q̄ circūquaq; cōstruxerat quidaz monachus fuit qui ad orationē stare nō poterat. sz mox vt se fratres ad studiuz oꝛonis inclinassent ipe egrediebaꝫ foras ꝛ mēte vaga frena aliq; ꝛ trāsitoꝛia agebat. Cunq; ab abbate suo se pius fuisset āmonitus tandē ad virum dei ductus est q̄ ipse quoq; ei⁹ stulticiam vehe/mēter increpauit ꝛ ad monasteriū reuersus vix duob⁹ diebꝫ viri ꝺi āmonitōz tenuit. Ā tercio die ad vsum ꝓpꝛium reuersus vagari tempe oꝛois cepit. Ꝺō cum seruo dei ab eo dem monasterij patre quē ꝺstituerat nūcia tum esset dixit. Ego veniā eumq; p mē emē dabo. Cūq; vir dei venisset in idem mona/steriū ꝛ cōstituta hoꝛa expleta psalmodia se se frēs in oꝛonem dedissent aspexit q⁹ eūdez monachū qui manere ī oꝛone nō poterat q̄ dam niger puerulus p vestimēti fimbꝛiam foras trahebat. Tūc eidem patri monaste/rij pompeyano nomīe ꝛ mauro dei famulo secreto dixit. Nunq̄d nō aspicitis q̄s est qui istum monachū foras trahit. Qui respōdē tes dixerūt. Non. Quib⁹ ait. Oꝛem⁹ vt vos etiam videatʃ quē iste monachus sequitur Cūq; per biduū esset oꝛatum maurus mo/nachus vidit. Pompeyan⁹ aūt eiusdē mo/nasterij pat videre nō potuit. Die ergo alia expleta oꝛone vir dei oꝛatoriū egressus stā/tem foris monachū repperit quē p cecitate coꝛdis sui ſga pcussit. Qui ex illo die nihil psuasionis vlteri⁹ a nigro iam puerulo per tulit. sed ad oꝛonis studiū immobilis pmā/sit. Sicq; antiqu⁹ dñari nō ausus est in ei⁹ cogitatiōe ac si ipse pcussus fuisset ex ꝓbere.

XXII

Cum iaz monasteria sancti benedicti in amoꝛē dñi nostri iesu xpi longe lateq; ferue scerēt ꝛ seculare vitam mlti reliquerēt. ꝛ sub leui redēptiōis iugo ceruicē coꝛdis edoma rēt sicut mos pꝛauoꝛ est inuidere alijs ꝓtu tis bonū qꝺ ipsi habere ñ appetūt. vicine ec clesie pſbyter Florēti⁹ noie antiq hostʃ ma licia pculsus sancti viri studijs cepit emula ri. eiusq; ꝺuersationi derogare. q̄sq; etiā pos set ab illi⁹ visitatiōe cōpescere. Cūq; iam se ꝺspiceret ei⁹ ꝓfectib⁹ obuiare nō posse. ꝛ cō/uersatōis illi⁹ opinionē crescere. atq; mlt⁹ ad statū vite melioꝛis ipso q̄z opīonis ei⁹ p conio indeficient vocari. inuidie facib⁹ ma gis magisq; succēsus deteriꝛ fiebat. Quia ꝺuersatōis illi⁹ habere appetebat laudē. sed habere laudabilē vitam nolebat. Qui eius/dem inuidie tenebꝛis cecat⁹ ad hoc vsq; pductus ē vt seruo oīpotētis ꝺi infectū veneno panē quasi p bñdictione trāsmitteret. Quē vir dei cū grārum actiōe suscepit. sz eū que pestis lateret ī pane nō latuit. Ad hoꝛam vo refectōis illi⁹ ex viciua silua coꝛuus venire ꝺsueueratz panē ꝺ manu ei⁹ accipe. Qui cū moꝛe solito venissz panē quē pſ byter trans/miserat vir ꝺi añ coꝛuū ꝓiecit atq; ei p̄cepit dicēs. In noīe iesu xpi tolle hunc panē ꝛ ta li eum ī loco ꝓuce vbi a nullo homīe possit inueniri. Tūc coꝛu⁹ aperto oꝛe extāsis alis circa eundē cepit panē discurrere atq; cro/citare ac si apte diceret ꝛ obedire se velle. et tñ iussa implere nō posse. Cui vir dei iteruz atq; iterū p̄cipiebat dicēs. Leua. leua. secu/rus. atq; ibi ꝓuce vbi inueniri nō possit. Quē diu demoꝛat⁹ q̄nq; coꝛuus momoꝛdit ꝓpere leuauit ꝛ recessit. Post trium ꝙ hoꝛaꝝ spa cium abiecto pane redijt ꝛ de manu homi/nis dei annonā quā ꝺsueuerat accepit. Ve nerabilis aūt pater ꝓtra vitā suā inardesce re sacerdotʃ animuz videꝫ illi magis q̄z sibi doluit. Sed p̄dictus Florēti⁹ qz magistri coꝛpus necare nō potuit. se ad extinguēdas discipuloꝛū aias accēdit. ita vt in oꝛto celle cui bñdictus inerat añ coꝛū oculos nudas septē puellas mitteret que coꝛā eis sibi inui cem man⁹ tenētes ꝛ diutius ludētes illoꝛū mentes ad ꝓuersitatē libidinis inflāmarēt. Quod vir dei de cella cōspicienſ. lapſumq; adhuc in teneꝛioꝛib⁹ discipulis ptimescens idq; ꝙ suā solius fieri pſecutiōe ptractās inuidie locū dedit. atq; oꝛatoꝛia cūcta que cōstruxerat sub statutis p̄pōsitis adiunctis fratrib⁹ oꝛdinauit. ꝛ paucis secū monachis ablatis habitationē mutauit loci. Horaq; vt vir dei eius odia humilit declinauit hūc omnipotens deus terribiliter pcussit. Nam cum pꝛesbyter predictus stans in solario

bñdictuz discessisse cognosceret z exultaret ꝑdurãte ĩmobilit tota domus fabrica hoc ipm in quo stabat solariũ cecidit z bñdicti hostẽ ꝓtereus extinxit. Qõ viri dei discipulus Haur⁹ nomie statim venerabili patri Bñdicto q adhuc a loco eodẽ vix decẽ milibus aberat. estimauit esse nũciandũ dicẽs. Reuertere qz ꝑs bꝛter q te ꝓsequebat extinctus est. qõ vir dei bñdictus audiẽs sese in grauiby lamẽtis dedit. vl qz dei inimic⁹ occubuit. vl qz de inimici morte discipul⁹ exultauit. qua õ re factũ est vt eidẽ quoqz discipulo penitẽtiã indiceret q mãdans talia gaudere de inimici interitu ꝑsumpsisset.

XXIII

Eodẽ q̃z tpe aq̃nẽs ecclie clericꝰ a demonio vexabat q a venerabili viro ꝓstãtino ecclesie eiusdẽ antistite p ml'ta fuerat martirũ loca trãsmissus vt sanari potuisset. Hz scti dei martyres noluerũt ei donũ sanitat⁹ tribuere vt quãta eẽt in bñdicto gr̃a demõstrarent. Duct⁹ est itaqz ad oipotẽtis dei famuluz bñdictũ q ihesu xp̃o dño ꝑces fundẽs antiquũ hostẽ de obsesso homie ꝓtin⁹ expulit. cui sanato ꝑcepit dicẽs. vade z post h̃ carnẽ nõ comedas. ad sacrum ꝙ ordinẽ accedere nunqz ꝑsumas. Quacũqz aũt die sacrũ ordinẽ temerarie ꝑsumpserꝫ statim iuri diaboli itez mãcipaberis. Discessit g̃ clericus sanus. z sicut terrere solet aĩm pena recens ea que vir dei ꝑceperat iterim custodiuit. Cũ ꝙ post annos multos oẽs ꝓres illiꝰ õ hac luce migrassent. z mꝛes suos sibimet supponi in sacris ordiniby cerneret. ꝙba viri dei ꝙsi ex longo tpe oblit⁹ postposuit atqz ad sacrum ordinẽ accessit. quẽ mor is q religrat diabol⁹ tenuit. eũqz vexare q̃sqz aiam ei⁹ exeuteret nõ cessauit.

XXIIII

Nõ longe ab ei⁹ monasterio due quedaz sanctimoniales feie nobiliori genere exorte in loco ꝓrio ꝑuersabanꝫ. quiby q̃dã religiosus vir ad exteriozis vite vsum ꝑbebat obsequiũ. Hz sicut nõnullis solet nobilitas generis parere ignobilitatẽ mẽtis vt min⁹ se ĩ hoc mũdo despiciãt q plus se ceterꝫ aliquid fuisse meminerũt. nec duz ꝑdicte sanctimoniales feie pfecte liguã sub habit⁹ sui freno restringerãt z eundẽ religiosum virum q ad ad exteriora necessaria eis obsequm ꝑbebat incautꝫ sepe sermoniby ad iracũdiam puocabant. Qui dũ duꝛ ista toleraret prexit ad dei hoiem quãtasqz pateret verboꝝ ꝓtumelias enarrauit. Vir aũt dei hoc de illis audiẽs eis ꝓtin⁹ mãdauit dicẽs. Corrigite linguã vestrã qz si ñ emẽdaueritis excõmũico vos. q̃ꝫ excõicationis sniam nõ ꝓferẽdo intulit sz mínãdo. Ille aũt a ꝓstinis moribꝰ nihil mutate int paucos dies defuncte sũt atqz in eccl'ia sepulte. Cunqz in eadẽ eccl'ia missaꝝ solẽnia celebrarẽt. atqz ex more dyaconus clamaret. si quis nõ cõicat det locuz nutrix earũ que ꝑ eis oblationẽ dño deferre cõsueuerat eas de sepulchris suis ꝓgredi z exire eccl'iam videbat. Qõ dum sepi⁹ cerneret. qz ad vocez dyaconi clamãtis exibãt foras atqz intra eccl'iam ꝓmanere nõ poterant ad memoriã redĳt. que vir dei illis adhuc viuẽtiby mãdauit. Eas quippe se cõmunione ꝑuare dixerat nisi mores suos z ꝙba corrigerẽt. Cũ seruo dei cũ graui merore indicatũ ẽ. Qui manu sua ꝓtin⁹ oblationẽ dedit dicẽs. Ite z hãc oblationẽ ꝑ eis offerri domio facite. z vlteri⁹ excõmunicate nõ erũt que dũ oblatio ꝑ eis fuisset oblata. et a dyacono iuxta morẽ clamatũ esset vt nõ cõmunicãtes ab eccl'ia exirent. ille exire ab eccl'esia vlteri⁹ vise nõ sunt. Qua ex re indubitanꝫ patuit. qz dum int eos qui cõione ꝓuati sunt mime recederẽt cõmunionẽ a domino ꝑ seruum dei recepissent.

XXV

Quadã quoqz die dũ q̃dã ei⁹ ꝓuil⁹ monachus parẽtes suos vltra q̃ꝫ debebat diligens atqz ad eoꝝ habitaculũ tendẽs sine benedictiõe õ monasterio exisset eodẽ die mor vt ad eos ꝓuenit defunct⁹ est. Cũqz eẽt sepultus die altero ꝓiectũ foras corꝓ⁹ inuẽtũ est qõ rursũ tradere sepulture curauerũt. Hc quẽti aũt die iterũ ꝓiectum exteri⁹ atqz ihumatũ sicut ꝓus inuenerũt. Tũc ꝓcite ad benedicti patrꝫ vestigia currẽtes cũ grandi fletu petierũt vt ei suã gr̃am largiri dignarek. Quiby vir dei manu sua ꝓtin⁹ cõionẽ dñici corꝓis dedit dicẽs. Ite atqz hoc dñicuz corpus sup pect⁹ eius cũ magna reuerẽtia ponite. eumqz sic sepulture tradite. Qõ cuz factum fuisset susceptũ corpus ei⁹ tenuit terra nec vltra ꝓiecit.

XXVI

Quidam aũt eius monachus mobilitati mentẽ dederat z ꝓmanere ĩ monasterio nolebat. Cunqz eũ vir dñi assidue corripet frequẽter ãmoneret. ipse ꝙ nullo mõ ꝓsentirz in cõgregatiõe ꝓsistere atqz ꝓportunis ꝑciby vt relaxarek ĩmineret. q̃dã die idem venera

bilis pater nimietatꝫ tedio affectꝰ iratꝰ iussit vt discederet. Qui mox vt monasteriū exijt ꝓtra se assistere apto ore draconē in itinere ī uenit. Cūqꝫ eū isdē draco q̄ apparuerat deuorare vellet cepit ipse tremēs ꝛ palpitans magnis vocib⁹ clamare dicēs. Currite currite. qꝛ draco ille devorare me vult. Currētes aūt frēs draconē mīme viderēt. sꝫ tremētem atqꝫ palpitantē monachū ad monasteriū reduxerūt. q̄ statim ꝓmisit nunqꝫ se esse iam a monasterio recessurū atqꝫ ex hora eadem ī sua ꝓmissione ꝓmānsit. quippe q̄ sancti viri oꝛonib⁹ ꝫ se assistere draconem viderat quē ꝓus nō videndo sequebaꝫ

XXVII

Soror beati bñdicti scholastica noīe oīpotēti dño ab ipso infantie sue tpe dedicata ad eū semel p anū venire ꝓsueuerat. ad quā vir dei nō lōge extra ianuā in possessionem mōasterij descēdebat. Quadā ꝥo die ex more venit atqꝫ ad eā cū discipul' ei⁹ venerabilis frat' descēdit. q̄ totū diē in dei laudib⁹ sacrisqꝫ colloquijs ducētes incūbētib⁹ iaꝫ noctis tenebrꝫ siml' acceperūt cibos. Cūqꝫ ad huc ad mēsam sederēt ꝛ intra sacra colloq̄a tardior se hora ꝓtraheret eadē sanctimonialis feia sororꝰ ei⁹ eū rogauit dicēs. q̄so te ne ī ista nocte me deseras vt vsqꝫ ad mane d̄ celestis vite gaudijs loq̄mur. Cui ille respōdit. Quid ē q̄d loq̄ris sororꝰ. Manere extra cellam nullatenꝰ possuꝫ. tāta ꝥo erat celi serenitas vt nll'a ī aere nubes appareret. Sctimonial' aūt feia cū ꝥba fratrꝫ negantꝫ audisset inclinatꝫ digitꝫ manꝰ sup mēsam posuit caput ī manib⁹ oīpotentē dñm rogatura declinauit. Cūqꝫ leuaret de mēsa caput tanta coruscatōis ꝛ tonitrui ꝥtus tātaqꝫ inundatio pluuie erupit. vt neqꝫ venerabilis bñdictꝰ neqꝫ frēs q̄ cū eo aderant extra loci limē q̄ ꝓsederant pedē mouere potuissent. Sctimonial' q̄ppe feia caput ī manib⁹ declinās lachrimarū fluuios ī mēsa fuderat p q̄s serenitatē aeris ad pluuiā traxit. Nec paulo tardiꝰ post oꝛonē inūdatio illa secuta ē. sꝫ tāta ꝓueniētia fuit oꝛonis ꝛ inūdatōis vt de mēsa caput iā cū tonitruo leuaret q̄tenus vnū idēqꝫ eēt mom̄tū ꝛ leuare caput ꝛ pluuiā deponere Tūc vir dei int' chorusc⁹ ꝛ tonitrua atqꝫ ingētꝫ pluuie inūdatōꝫ vidēs se ad monasteriū remeare nō posse cepit cōqueri tristatꝰ dicēs. Parcat tibi deꝰ oīpotēs sororꝰ. Quid est q̄d fecisti. Cui illa rñdit. Ecce te rogaui et audire noluisti. rogaui dñm meū ꝛ exaudiuit me. Modo g̃ si potes egredere ꝛ me dimissa ad monasteriū recede. Ipse āt extra te ctū exire nō valēs q̄ remanere spōte noluit ī loco mānsit inuit⁹. Sicqꝫ factū ē vt totā noctem pugilē ducerēt atqꝫ p sacra spūalis vt te colloq̄a sese vicaria relatiōe satiarent.

XXVIII

Talio q̄qꝫ tpe quādus dyaconꝰ atqꝫ abbas ei⁹ monasterij q̄d ī cāpanie ptib⁹ a liberio q̄ndā patricio fuerat ꝓstructū ad sanctū bñ dictū ire gr̃a visitatiōis ex more ꝓsueuerat. Ei⁹ q̄ppe monasteriū freq̄ntabat vt q̄ isdē vir q̄z doctrina gr̃e celestꝫ influebat. dulcia sibi inuicē vite ꝥba trāsfunderēt. ꝛ suauē eibū celestis patrie. qꝛ adhuc pfecte gaudēdo nō poterāt saltē suspirādo gustarēt. Cumqꝫ hora iaꝫ q̄etꝫ existeret. in cui⁹ turris supioribus se venerabil' bñdictꝰ. in hui⁹ q̄z inferioribus se quādus dyaconꝰ collocauit. Quo videlicet ī loco inferiora supioribus ꝓtinuabat ascēsus. Iñ eādē ꝥo turrim largiꝰ erat habitaculū ī q̄ vtriusqꝫ discipuli q̄escebāt. Cūqꝫ vir dei bñdictꝰ adhuc q̄escētib⁹ fratrib⁹ instans vigilijs. nocturne oꝛois tpa ꝓuenisset ad fenestrā stāꝫ ꝛ oīpotentē dñm depcās subito intēpeste noctꝫ hora respiciēs vidit fusam lucē desup cūctas noctꝫ tenebras effugasse tātoqꝫ splēdore clarescere vt diē vincere lux illa q̄ inter tenebras radiasꝫ. Mira aūt valde res ī hac speculatiōe secuta est. qꝛ sicut pꝰ ipse narrauit oīs etiā mūdus veluti sub vno solis radio collectꝰ añ oculos eius adductꝰ ē. Qui venerabil' pr̃ dū intētā oculoꝛ acie ī ꝫ splēdore choruscē lucꝫ ifigeret vidit germani capuani epi animaꝫ in spera ignea ab āgel' ī celū deferri. Tūc tāti sibi testem volēs adhibere miraculi quādū dyaconū iterato bis terqꝫ ei⁹ noīe cū clamorꝫ magnitudie vocauit. Cū ille fuisset īsolito tāti viri clamore turbatꝰ ascēdit respexit. lucisqꝫ iam exiguā ptē vidit. Cui tm̃ ꝫ obstupescēti miraculuꝫ vir dei p ordinē q̄ fuerāt gesta narrauit. statimqꝫ in cassinū castrū religioso viro theoꝛopo mādauit vt ad capuanā vrbem sub eadē nocte trāsmitteret ꝛ quid ō germano epō ageret agnosceret ꝛ indicaret Factūqꝫ est vt reuerēdissimū virū Germanū is q̄ missus fuerat iam defunctū repiret ꝛ requirēs subtiliter agnouit eodē momento fuisse obituꝫ illi⁹ quo vir dei ei⁹ agnouit ascensum.

Extertio li. dyalogoꝝ. XXIX

Dū seuientiū vandaloꝝ tpe fuissꝫ italia in cāpanie ptibꝫ depopulata. multiqꝫ essent de hac terra in affricanā regionē trāsducti. vir dñi paulin⁹ cūcta que ad epat⁹ vsum habere poterat captiuis indigētibusqꝫ largit⁹ est. Cūqꝫ iā nihil oīno supesset qđ petentibꝫ dari potuisset q̄dam die quedā vidua aduenit q̄ a regꝫ vandaloꝝ genero filiū suū i captiuitatē fuisse ductū phibuit atqꝫ a viro ōibus p̄ciū postulauit si forte illi⁹ dñs ꝑ dig/ret accipe. hunc ꝓcederet ad ꝓpria remeare. Dꝫ vir dei magnopē quid petēti fēie dare potuisset ingrēs nihil apud se aliud nisi se ī uenit. petētiqꝫ femīe rndit dicens. Mulier qđ possim tibi dare nō habeo. sed meipsum tolle. me ꝑuum iurꝫ tui esse. pfitere. atqꝫ vt filiū tuū recipias me vice illi⁹ in ꝑuitatē trade. Qđ illa ex ore tāti viri audiēs irrisionē poti⁹ q̄ cōpassionē credidit. At ille vt erat vir eloquētissim⁹ et valde in exterioribꝫ q̄ studijs erudit⁹ dubitāti feie citi⁹ psuasit vt audita crederet. et p receptōe filij i ꝑuitatē trade re nō dubitaret ep̄m. Perreꝛerunt ꝑ vterqꝫ in affricā. Procedēti aūt regꝫ genero q̄ ei⁹ filiū habebat vidua rogatura se obtulit ac p⁹ petiuit vt ei filius donari debuissꝫ. Qđ cuꝫ vir barbar⁹ typo supbie turgidus. gaudio trāsitorie psperitatꝫ inflat⁹ nō solum facere sꝫ audire despiceret. vidua subiūxit dicēs Ecce hoiem hūc p eo vicariū p̄beo et solū/modo pietatē in me exhibēs mihi filiū meū vnicū redde. Cūqꝫ ille venusti vult⁹ hoiem ꝓspexisset quā arte nosset inq̄siuit. Cui vir dei paulin⁹ rndit dicēs. Artem q̄dē aliquā nescio. sꝫ ortū bñ excolere scio. Qđ vir gentilis valđ libent⁹ accepit cū ī nutriēdis oleribꝫ q̄ perit⁹ eēt audiuit. Suscepit itaqꝫ ꝑuū et roganti vidue reddidit filiū. q̄ accepto vidua ex affricana regione discessit. paulinus ꝓ excolēdi orti suscepit curā. Cūqꝫ isdē regis gener crebro ingrederet ortuꝫ suū. ortulanūqꝫ q̄dā req̄reret et sapientē valde eē hominē videret. amicos cepit familiares desere et sepi⁹ cū suo ortulano colloq̄ atqꝫ ꝑmo nibꝫ ei⁹ delectari. Cui paulin⁹ q̄tidie ad mēsam olera virētesqꝫ herbas deferre ꝓsueue/rat et accepto pane ad curā orti ꝛmeare. Cū qꝫ diuti⁹ ꝑ ageret q̄dam die dño suo secū secreti⁹ loq̄nti ait. Uide q̄d agas et vādaloꝝ regnū q̄ꝛ disponi debeat. puide. q̄ rex citi⁹ et cū oī celeritate moritur⁹ ē. Qđ ille audiēs q̄ ab eodē rege p̄ ceteris diligebat ei mūme tacuit sꝫ q̄d a suo ortulano sapiēti. s. viro ag nouisset īdicauit. Qđ dū rex audisset rndit ilico. Ego vellē hūc de q̄ loq̄ris hoiem videre. Cui gener eius venerabil⁹ paulini tpalis dñs rndit dicēs. virētes herbas mihi ad p̄ā diū deferre ꝓsueuit. Has itaqꝫ hūc ad mensam meaꝫ deportare facio vt q̄s sit q̄ mihi ꝑ locut⁹ sit agnoscas. Factūqꝫ ē cū rex ad p̄ā diū discubuit paulin⁹ ex suo ope olera/qꝫ et virentia delatur⁹ venit. Cūqꝫ hunc rex subito ꝓspexisset intremuit atqꝫ accito eius dño sibi p filiā ꝓpriquo ei secretū qđ ꝓus ab sconderat indicauit dicēs. Uerū ē qđ audisti. Nā nocte hac ī somno sedēres ī tribunali vbꝫ otra me iudices vidi inꝛ q̄s iste et simul sedebat et flagellū qđ aliq̄n acceperā eoꝝ mihi iudicio tollebat. Dꝫ pcunctare q̄snaꝫ sit Nā ego hūc tāti meriti virū popularē vt cōspicit esse nō suspicor. Cūc gener regꝫ secreto paulinū tulit q̄snam eēt inq̄siuit. Cui vir dei rndit. Puus tu⁹ sum quē p filio vidue vicariū suscepisti. Cumqꝫ ille instanter req̄reret vt nō qđ eēt sꝫ qđ in sua patria fuissꝫ indicaret. atqꝫ ꝑ ab eo facta iteratōe freq̄ntꝫ inquisitōis req̄reret vir dei ꝓstrict⁹ magnisqꝫ cōiuratōnibꝫ iam nō valēs negare qđ eēt ep̄m se fuisse testatus ē. qđ possessor eius audiēs valde obtimuit atqꝫ humil⁹ obtulit dicēs. pete q̄d vis q̄ten⁹ ad p̄rā tuā a me cū magno munere reuertaris. Cui vir dñi paulin⁹ ait. Unū est bñficiuꝫ qđ impēdere mihi potes. vt oēs ciuitatꝫ mee captiuos relaxes. q̄ cuncti ptin⁹ i affricana regiōe req̄siti cū onustꝫ frumēto nauibꝫ p venerabilis viri Paulini satisfactione ī eius comitatu larati st. Post nō multos ꝓo dies et vādaloꝝ rex occubuit et flagelluꝫ qđ ad suā pniciē dispēsante deo p fidelium disciplina tenuerat amisit. Sicqꝫ factum ē vt omnipotēs dei famul⁹ paulinus vera p̄diceret et q̄ se solū in ꝑuitatē tradiderat cuꝫ multꝫ a ꝑuitia ad libertatē rediret illū videlicet imitat⁹ q̄ formā ꝑui assumpsit ne nos essemus serui pcti. Cui⁹ sequēs vestigia paulin⁹ ad temp⁹ volūtarie fu⁹ fact⁹ est solus vt eēt postmodū liber cum multis

XXX

Justiniani pncipis tpe cū daci⁹ mediolanēsis vbis eps causa fidei exact⁹ ad ꝓstā tinopolitanā vrbē pgeret corinthū deuenit Qui dū largā domū ad hospitāduz q̄reret que comitatū illi⁹ totū ferre potuisset et vir inueniret aspexit emin⁹ domū congruentis

magnitudis eā q̄ sibi p̄parari ad hospitādum iussit. Cūq̄ eiusdē loci incole dicerēt hūc ī ea manere ñ posse. qz. ml'ts iaz ānis hāc dyabol⁹ hītaret atq̄ iō vacua remānsisset. vir venerabil' daci⁹ rīdit dicēs. Imo iō hospitari ī eadē domo debem⁹ si hāc malign⁹ spūs īuasit z ab ea hoīm inhabitatōz repulit. In ea sibi igit̄ p̄parari lectū p̄cepit secur⁹ q̄ illa antiq̄ hostis certamina toleratur⁹ intrauit. Ita q̄z intempeste noctis silētio cū vir dei q̄escceret antiqu⁹ hostis imensis vocib⁹ clamoribusq̄ magnis cepit imitari rugit⁹ leonuz balat⁹ pecoz. mugit⁹ asinoz. sibilos serpentū. porcoz grunit⁹. stridoresq̄ soricū Cum repēte daci⁹ tot bestiaz vocib⁹ excitat⁹ surrexit vehement' irat⁹ z ꝯ antiquū hostē magnis cepit vocib⁹ clamare dicēs. Bene tibi miser ꝓtigit Tu ille q̄ dixisti. ponā sedē meā ad aq̄lonē z ero sil'is altissimo. Ecce p̄ superbiam tuaz porcis z soricib⁹ sil'is fact⁹ es z q̄ imitari deū indigne voluisti ecce vt dignus es bestias imitarīs. Ad quā ei⁹ vocē z vt ita dicā deiectionē suā spūs īmūdus erubuit. An nō erubuit q̄ candē domū ad exhibēda mōstra q̄ ꝓsueuerat vlteri⁹ nō intrauit. Sic q̄z postmodū fideliū habitaculū facta ē. qz dū eā vn⁹ veracit̄ fidel' ingressus ē. ab ea p̄tinus mēdax spūs atq̄ infidelis abscessit.

XXXI

Sed ecce dū facta fortiū viroz narro repente ad memoriā venit q̄d erga Andream fundane ciuitatis ep̄m diuīa misericordia fecerit. qđ tñ ad hoc legētib⁹ vt valeat exopto p̄ficere quaten⁹ qui corp⁹ suū ꝓtinētie dedicant habitare cū femīs nō p̄sumāt. ne ruina mēti tanto repētina subrepat. quāto ad hoc qđ male ꝓcupiscit etiā p̄ntia ꝓcupite forme famulat. nec res est dubia quā narro. qz pene tanti ī ea testes sunt quāti z habitatores eiusdē loci exist̄t. Hic nāq̄ venerabil' vir cū vitā multis ꝓfutib⁹ plenam duceret. seq̄ sub sacerdotali custodia in ꝓtinētie arce custodiret q̄ndaz sanctimonialē feminā quaz secū habuerat noluit ab ep̄at⁹ sui cura r̄pellere. sz cert⁹ de sua eiusq̄ ꝓtinētia secū hanc p̄misit habitare. Ex qua re actū est vt antiqu⁹ hostis apud ei⁹ aīm aditū temptationis exq̄reret. Nā cepit spēm illi⁹ oculis mentis ei⁹ imp̄mere vt illectus nephāda cogitaret. Quadā ꝯo die iude⁹ q̄dam ex campanie p̄tibus Romā veniēs appie carpebat iter q̄ ad fundanum ciuū q̄ueniēs cum iam diē vesperascere cerneret z q̄ declinare posset minime reperiret. iuxta appollinis templū fuit ibiq̄z se ad manendū ꝓtulit. q̄ illi⁹ loci sacrilegium timēs q̄uis fidem crucis nō haberet signo tñ crucis munire se curabat. Nocte autem media ipso solitudinis pauore turbat⁹ quigil iacebat. z repēte cōspiciens vidit malignoz spirituū turbā q̄i in obsequio cuiusdam potestatis p̄reire. euz ꝯo q̄ ceteris p̄erat in eiusdem gremio loci cōsedisse q̄ cepit singuloz spirituū obseq̄ntiū sibi causas actusq̄ discutere quaten⁹ vnusquisq̄ q̄tum nequicie egisset inueniret. Cūq̄ singuli spūs ad inq̄sitionez eius exponerēt quid operati ꝓtra bonos fuissent. vnus in medium p̄silui qui in Andree animū p̄ speciē sanctimonialis feie que in ep̄atu ei⁹ habitabat q̄ndā temptationē carnis cōmouisset aquit. Cuz ꝯo malign⁹ spūs qui p̄erat ꝟ inbiant' audiret z tāto sibi factū lucrum grande crederet q̄to sanctioris viri aīm ad lapsum pditōis inclinaret. tūc ille spūs q̄ hec fatebat adiunxit. qz aduscq̄ hoc q̄z die p̄terito vespertina hoza ei⁹ mentē traxit. vt ī terga eiusdē sanctimonial' feie blandicēs alapā daret Cūc malign⁹ spūs atq̄ hūani generis antiquus inimicus exhortat⁹ hūc blande est vt p̄ficeret qđ cepisset quaten⁹ ruine illi⁹ singularē int̄ ceteros palmā teneret. Cūq̄z iudeus q̄ aduenerat ꝟ vigilās cerneret z magne formidinis anxietate palpitaret ab eodez spū qui cūctis illic obsequētib⁹ p̄erat iussum ē vt req̄reret q̄snam esset ille q̄ iacere in tēplo eodez p̄sumpsisset. quē malign⁹ spūs p̄gētes z subtilius intuētes crucis mysterio signatū viderunt mirātes dixerūt. Ue ve vas vacuū sz signatū. Quib⁹ hoc renūciantib⁹ cūcta illa malignoz spirituū turba disparuit. Iude⁹ ꝯo q̄ hec viderat illico surrexit atq̄ ad ep̄m cū festinatiōe q̄uenit. Quē in eccl'ia sua reperiēs seorsum tulit qua tēptatōne vrgeret inq̄siuit. Cui ꝓfiteri ep̄us temptationē suā verecūdus noluit. Cū ꝯo ille diceret q̄ ī illa tali dei famula p̄raui amoris oculos iniecisset atq̄ adhuc ep̄s negaret adiūxit dicēs Quare negas qđ inq̄reris q̄ ad hoc vespere hesterno p̄duct⁹ es vt ī posterioza ei⁹ alapam ferires. Ad que nimiz ꝟba deꝑhensus se ep̄s intuēs humil'r ꝓfessus est qđ ꝑtinaciter negauit. Cui⁹ ruine z verecūdie ildem iudeus ꝓsulens qualit̄ hoc ꝓgnouisset vel que in ꝓuentu malignoz spirituū de eo

audiuisset indicauit. Qđ ille ꝯgnoscēs sese ptin⁹ in trā in ozonem dedit. morqz de suo habitaculo nō solā eandē dei famulā sed et oēm quoqz feminā que ī ei⁹ illic obsequio habitabat expulit. In eodē ꝟo templo appollinis bti andree apl'i repēte oratoriū fec atqz oi illa temptatōe carnis fundit⁹ caruit. Iudeū ꝟo cui⁹ visione atqz increpatōe saluat⁹ est ad eternā salutē traxit. Hā sacramētis fidei imbutū atqz aqua baptismat⁹ emūdatū ad sācte eccl'ie gremiū pduxit. Hicqz factū est vt hebze⁹ idem dū aliene saluti ꝯsuluit p ueniret ad suā. z oīpotens de⁹ inde alterum ad bonā vitā pduceret. vñ in bona vita alterum custodisset. XXXII

In placētina ciuitate sabinū noie fuisse asserūt mire ꝟtut⁹ epm. Cui cū de die qdaz su⁹ dyacon⁹ nūciasset q cursus sui pad⁹ alueū egressus eccl'ie agros occupassz totaqz illic loca nutriētis semiby pfutura aq eiusdem flumis teneret venerabil' vite sabinus epus rūdit dicēs. Uade z dic ei. mādauit tibi epus vt te cōpescas z ad ꝓpriū alueū rede as. Qđ dyacon⁹ ei⁹ audiēs despexit z derisit. Tūc vir dñi accen ito notario dictauit dicēs. Sabin⁹ dñi nostri iesu xpi seru⁹ cōmonitoriuz pado. Precipio tibi in noie dñi nostri iesu xpi. vt de aluco tuo ī' locis ist⁹ vlteri⁹ nō ereas nec terras eccl'ie ledere psumas. Atqz eidē notario subiūxit dicēs. Uade ß scribe z in aquā eiusdē fluminis ꝓice. Quo facto sancti viri ꝓceptū suscipiēs statim se a terris eccl'ie flumis aqua cōpescuit. atqz ad ꝓpriū alueū reuersa extire vlteri⁹ ī loca eadē nō psumpsit. Qua re petre ꝗd alioꝝ ß inobedientiū hoīm duricia cōfundit qñ in ꝟtute iesu elemētū irrōnale sancti viri ꝓceptis obediuit. XXXIII

Uir quoqz vite venerabil' populonie ciuitat⁹ epus cerboni⁹ magnā dieby nris sanctitat⁹ sue pbationē dedit. Hā cuz hospitalitatis studio valde eēt intent⁹ die qdam trāseūtes milites hospicio suscepit. quos suscepto⁹ gothis supueniētiby abscōdit. eoꝝqz vitam ab eoz neqcia abscondēdo ꝟuauit. Qđ dū gothoz regi pfido totile nūciatū fuisset crudelitat⁹ immanissime vesania succensus hūc ad locū q octauo h⁹ vrbis miliario merolis ꝺr. vbi tūc ipse cū suo exercitu sedebat iussit deduci eūqz ī spectaculo pl'i vsis ad deuozandū pūci. Cunqz isdē rex pfidus in ipso qz spectaculo cōsedisset ad aspiciēdam morte epi turba magna ꝯfluxit pl'i. Tunc epus ī mediū deduct⁹ est. atqz ad ei⁹ morte imanissim⁹ vsus exq̄situs. q dū hūana mēbra crudeliter carpet seui reg⁹ aīm satiaret. Dimissus itaqz vsuf ex cauea est. q accēsus z ocit⁹ epm petijt. sz subito sue feritat⁹ oblitus deflexa ceruice submissoqz humilit capite lambere pedes epi cepit. vt patent' oīby dare⁹ intelligi q erga illuz virū dei z ferina corda eēnt hoīm z q̄si hūana bestiarū. Tūc pl'us q ad spectaculū venerat mortis magno clamore ihesus est in āmiratōz venerationis. Tūc ad ei⁹ reuerētiā colendā rex ipse p motus est. qppe cum q supno iudicio actum fuerat vt q deū seq̄ pus ī custodiēda vita epi noluit saltē ad māsuetudinē bestiā sequeret Cui rei hi q tunc pśentes fuerūt adhuc nōnulli supsunt eamqz cū ꝯmuni populo illic se vidisse testant. XXXIIII

Totile aūt pfidi reg⁹ tpiby gusinā vrbez ānis septē ꝯtinuis gothoz exercit⁹ obsedit. Et q multi ciuiū fugerūt q famis piculum ferre ñ potuerūt Anno ꝟo septio necdū finito obsessam vrbē gothorū exercit⁹ intrauit. Tūc comes q eidē exercitui ꝑerat ad regez totilā nūcios misit exq̄rēs qđ de epo l' pl'o fieri iuberet. Cui pcepit ille dicēs. Epo p⁹ a ꝟtice vsqz ad calcaneū corrigiā tolle z tūc caput illi⁹ amputa. Oēm aūt pl'm q illic inuent⁹ est gladio extingue. Tūc isdē comes venerabilē virū herculanū epm sup vrbis murū deductuz capite trūcauit. cuiꝰ ꝟo ei⁹ iam mortui a ꝟtice vsqz ad calcaneū incidit vt ex ei⁹ corpore corrigia sublata videretur Horqz corp⁹ illi⁹ extra murū piecit. Tūc qdam hūanitat⁹ pietate cōpulsi abscisuz caput ceruici apponētes cū puulo vno infante q illic extinct⁹ iuēt⁹ ē iuxta murū corp⁹ epi sepulture tradiderūt. Cūqz p⁹ eandē cedez die. xl. rex totila iussisset vt ciues vrbis illi⁹ qui q̄libet dispersi eēnt ad eā sine trepidatione aliq remearēt. hi q pus famē fugerāt vendi licētia accepta reuersi sunt. Ez cui⁹ vite eoz eps fuerat mēores vbi sepultū eēt corp⁹ illi⁹ q̄sierūt vt ꝟ iuxta debitū honorē in eccl'ia sancti petri humarēt. Cūqz itū eēt ad sepulcrū effossa ꝧra iuenerūt corp⁹ pueri pir humati vtpote iā die q̄dragesimo tabe corruptū z ꝟmiby plenū. Corpus ꝟo epi ac si die eodē eēt sepultū z q eēt adhuc mag āmiratōe venerādū. qz ita caput ei⁹ vnituz fuerat corpi ac si nequaqz fuisset abscisū. sic

videlicet vt nulla vestigia sectõis appareret Cũq; tb in terga verterẽt exq̃rẽtes si qõ signũ vel de alia mõstrari incisione potuisset ita fanũ atq; intemeratũ oĩe corp⁹ inuentum est ac si nulla hoc incisio ferri tetigisset

XXXV

Prioribꝫ q̃z tpibꝫ gothoꝝ fuit iuxta spoletanã vrbẽ vir vite venerabil' Isaac noie q̃ vsq; ad extrema gothoꝝ tpa pene puenit quẽ nr̃oꝝ ml'ti nouerũt. Dic itaq; venerabil' Isaac ort⁹ ex italia nõ fuit. sz cũ pmũ õ sirie ptibꝫ ad spoletanã vrbem venisset ĩgressus eccl'iaz a custodibꝫ petiuit vt sibi q̃stũ vellet licẽtie spaciũ ꝺcederet orandi eũq; horis secretioribꝫ egredi nõ vrgerent. Qui mox ad orãdũ stetit. diẽq; totũ pegit ĩ oꝛoe cui seqntem ꝺtinuauit nocte. Sedo aũt die cũ nocte seqnti idefessus ĩ pcibꝫ pstitit. diẽ quoq; tertiũ ozoni ꝺiũxit. Cũq; hyn⁹ ex custodibꝫ supbie spũ iflat⁹ cerneret vñ ꝓficere debuit inde ad defect⁹ sui dãna puenit. Nã hũc simulatorẽ dicere t ꝓbo rustico cepit ĩposto rẽ clamare q̃ se tribꝫ diebꝫ t tribꝫ noctibꝫ ora reañ ocl'os hoĩm demõstraret. q̃ ptin⁹ currẽs vir dei alapa pcussit. vt q̃si religiose vite simulatoꝛ de eccl'ia cũ ꝛtũ elijs exiret. sed hũc repẽte vltoꝛ spũs iuasit atq; ad viri dei vestigia strauit ac p os eius clamare cepit. Isaac me eijcit. Isaac me eijcit. vir q̃ppe pregrin⁹ q̃ cẽseret noie nesciebat. sz ei⁹ nomẽ ille spũs ꝓdidit. q̃ se ab illo eijci posse clamauit. Horãt sup vexati corp⁹ vir ꝺi icubuit t malign⁹ spũs q̃ eũ iuasit abscessit. In tota vrbe tũc statim q̃d ĩ eccl'ia factũ fuisset ĩnotuit. Currere viri t feie nobiles atq; ignobiles parit̃ ceperũt. certatimq; eũ rapere in suis domibꝫ conabant. Alij ad ꝛstruẽdũ monasteriũ pdia. alij pecunias. alij subsidia q̃ poterãt offerre viro dei supplicit̃ volebãt. Sz seru⁹ oĩpotẽt̃ dñi hoꝝ nihil accipiẽs egressus vrbẽ nõ lõge desertũ locũ reperit. ibiq; sibi habitaculũ hũile ꝛstruxit. Ad quẽ duz ml'ti pgũt exẽplo illi⁹ ad eẽne vite desideriũ accendi ceperũt atq; sub ei⁹ magisterio ĩ oĩpotent̃ dñi se seruitiũ dederũt. Cũq; ei crebro discipuli hũilit̃ innuerẽt vt ꝓ vsu monasterij possessiões q̃ offerebãt accipet. ille solicit⁹ sue pauptat̃ custos fortẽ sniam tenebat dicẽs. Monach⁹ q̃ ĩ tra possessionẽ q̃rit monach⁹ nõ ẽ. Dic q̃ppe metuebat paupt̃ sue securitatẽ amittere siẽ auari diuites solẽt pituras diuitias custodire. ibi itaq; p

phetie spũ magnisq; miracul' cũct̃ lõge late q; habitãtibꝫ vita ei⁹ inclaruit. Nã die q̃dam ad vesp̃z ĩ oꝛtũ monasterij fecit iactari ferramẽta q̃ vsitato nos noie vangas vocam⁹. Dixit itaq; discipul' suis Tot vãgas ĩ oꝛtũ pficite t citi⁹ redite. nocte ꝺo cadẽ dũ ex more cũ frib⁹ ad exhibendas laudes deo surrexisz pcepit dicẽs. Ite oparijs nr̃is pulmentũ coq̃te vt mane pmo patũ sit. Facto aũt mane fec deferri pulmentũ qõ pari iuserat atq; oꝛtũ cũ fratribꝫ ĩgressus q̃t vãgas iactari pcepat tot ĩ eodẽ loco laborãtes opa rios inuenit. Ingressi q̃ppe fures fuerãt. sz mutata mẽte p spũm apprehẽderũt vangas q̃s ĩuenerũt t ab ea hora q̃ ingressi fuerant q̃usq; ad eos vir dei veniret cũcta orti illi⁹ spacia q̃ inculta fuerãt coluerũt. Quibꝫ vir dñi mox vt ĩgressus ẽ ait. Audite frẽs multũ laborastis iam q̃escite. Quibꝫ ilico alimẽta q̃ detulerãt pbuit. eosq; p⁹ tanti laboris fatigationẽ refecit. sufficient̃ aũt refect̃ ait. Nolite malũ facere q̃tiens de orto aliquid vult̃. ad oꝛti aditũ venite tranq̃lle petite cũ bñdictione pcipite t a furti prauitate cessate. Quos statim collect̃ oleribꝫ onustari fecit. factũq; est vt q̃ ad oꝛtũ nociturꝰ venerãt cũ laboris sui pmio t repleti ab eo t ĩnocui redirent.

XXXVI

Alio q̃z tpe accesserũt ad Isaac q̃daz pegrini misericordiã postulãtes scissis vestibꝫ pãnis obsiti ita vt pene nudi viderẽt. Cũq; hũc vestimẽta peterẽt. eoꝛ ꝺba vir dei tacit⁹ audiuit. Qui vnũ ex discipul' suis ptinus silẽt vocauit. eiq; pcepit dicẽs. vade atq; in illa silua ĩ loco tali cauã arborẽ reꝛre t vestimẽta q̃ in ea inuenies defer. Cũq; discipul⁹ abijsset arborẽ sicut fuerat iussus q̃ siuit. vestimẽta repperit t latent̃ detulit magistro. Quevir ꝺi suscipiẽs pegrinis nudis t petẽtibꝫ oñdit t pbuit dicẽs. Venite qm̃ nudi estis. ecce tollite t vestite vos. Hec illi intuẽtes recognouerũt q̃ posuerũt magno q; pudoꝛe ꝛsternati sũt. Et q̃ fraudulent̃ vestimẽta querebant aliena ꝛfusi receperunt sua.

XXXVII

Eodẽ q̃z tpe ĩ mirsine ptibꝫ puincie duo viri ĩ vita atq; habitu scẽ ꝓuersatõis habitabãt. q̃ꝝ vn⁹ eutici⁹. alt̃ ꝺo florẽti⁹ dicebat Sz isdem eutici⁹ ĩ spiritali zelo atq; in feruoꝛe ꝑfutuz exercuerat. multoꝝq; aias ad deũ pducere exhortãdo satagebat. Florẽti⁹ ꝺo simplicitati atq; oꝛoni deditaz ducebat

vitaz. Nō longe aūt erat monasteriū quod rectoris sui morte fuerat destitutuz exq̄ sibi monachi eundē euticiū pesse voluerūt. qui eoz pciby ad q̄escēs multz ānis monasteriū rexit. discipuloz aīas in studio sancte ꝓuer/ satiōis exercuit. ac ne oratoriū in q̄ pr⁹ ha/ bitauerat solū remanere potuissz. illic vene rabilē virū Florētiū reliquit. in q̄ dū solus habitaret die q̄dam ī oz̄one sese. pstrauit at/ qz ab oīpotēti deo petiuit vt ei illic ad habi tandū aliq̄ solaciū donare dignaret. Qui mox vt cōplecuit oz̄onē oratoriū egressus añ fores vsum reperit stantē. q̄ duz caput ad terrā rep̄meret z nihil feritatz in suis moti/ bus demōstraret apte dabat intelligi q̄ ad viri dei obsequiū venisset. Qō vir q̄z dñi p tinus agnouit z qz in eadē cella pecudes q̄t tuor vl̄ q̄nq̄z remāserāt quas oīno ḡerat q̄ pasceret z custodiret eidē vso p̄cepit dicēs. Vade atq̄z has oues ad pastū ejice. ad sextaz ꝓo horam reuertere. Cepit hoc ita aq̄z inde/ nēter agere. inīūgebaī vso cura pastoralis z quas māducare ꝓsuerat pascebat oues bestia ieiunās. Cū vir dñi ieiunare voluis/ set ad nonā. p̄cipiebat hora cadez vso cum ouiby reuerti. cū ꝓo voluisset ad sextā. Atq̄z ita in oīby mādato viri dei obtempabat vr/ sus. vt neq̄z ad sextā horam iussus redirz ad nonā. neq̄z ad nonā iussus rediret ad sextaz. Cūq̄z diu hoc ageret cepit in eodē loco tāte ꝑutis lōge lateq̄z fama crescere. Ez qz an/ tiqu⁹ hostis vñ bonos cernit enitescere ad gl̄iam inde quersos p̄ inuidiā rapit ad penā q̄ttuoz viri ex discipul' beati euticiꝫ vehemē ter inuiderūt q̄ eoz magister signa nō face/ ret z is q̄ solus ab eo relict⁹ fuerat tāto hoc miraculo clar⁹ apparebat eundē vsum insi diātes occiderūt. Cūq̄z hora qua iussus fu erat nō rediret vir dei Florēti⁹ suspicat⁹ est redituruī quēvsq̄z ad horā vespam expectās afflīgi cepit q̄ is quez ex simplicitate multa frēm vocare ꝓsueuerat vsus mīme reuerte ret. Die ꝓo altero pretit ad agrū vsum pa/ riter oues q̄z quesitur⁹ quē occisum reperit. Iz solicite inq̄rēs citius a q̄by fuerat occisus inuenit. Tūc sese in lamētis dedit fratrum magz malicia q̄z vsi morte deplorās. quem vir venerādus eutici⁹ ad se deductū ꝓsola/ ri studuit. Ez isdem vir dñi coz̄ eo magis doloris stimul' accēsus impcatus est dicēs Spero in deo qz in hac vita añ oculos ho/ minū ex malicia sua vindictā recipient q̄ nil se ledentē vsum meū occiderūt. Cui⁹ vocē ptinus vltio diuīa secuta est. Nam quattu/ oz monachi q̄ eundē vsum occiderunt sta/ tim elephantino morbo pcussi sūt vt mēbrīs putrescētiby interirēt. Qō factū vir dei flore/ tius vehemēter expauit. segz ita fratriby ma ledixisse ptimuit. Omni eiī tpe vite sue fle/ bat. qz audit⁹ fuerat. se crudelē. se in eoruz morte clamabat homicidā. Qō idcirco om nipotentē deū fecisse credimus. ne vir mire simplicitatz q̄ntolibet dolorē cōmot⁹ intoz quere vltra p̄sumeret iaculū maledictōnis. Eutici⁹ ꝥo qui p̄dicti florētij ī via dei soci⁹ fuerat magz post mortē claruit in ꝥtute sig/ noz. Nam cū ml'ta ciues vrbis illi⁹ ō eo so/ lent marrare miracula. illud tñ est p̄cipuuz q̄ vsq̄z ad ħ longobardoz tpa oīpotēs deus p̄ vestimētū illi⁹ assidue dignat⁹ opari. Naz quotiēs pluuia decrat z estu nimio trā lon/ ga siccitas exurebat collecti in vnū ciues vr bis illi⁹ ei⁹ tunicā leuare atq̄z ī cōspectu dñi cum p̄cibꝫ offerre ꝓsueuerāt. Cū qua dum p̄ agros exorātes pgerent repēte pluuia tri buebat q̄ plene tram satiare potuisset. Exq̄ re patuit ei⁹ aīa q̄d ꝥtutis int⁹ q̄d meriti ha/ beret. cui⁹ foris ostēsa vestz ab eis iram ꝓdi/ toris auerteret. XXXVIII

Quidam q̄ nūc nobiscū sūt rem quā nar/ ro testant q̄ vir vite venerabilis stephanus noīe valerie. puincie p̄s byt̄ fuit hui⁹ nostri Bonifacij dyaconi atq̄z dispēsatoris eccl'ie ac nationis ptim⁹. Qui q̄daz die itinere do mū ingressus mācipio suo negligēter loq̄ns p̄cepit dicēs. Veni diabole discalcia me. Ad c⁹ vocē mox cepit se caligaz corrigie ī sūma velocitate dissoluere vt apte ꝓstarz q̄ ipse ei q̄ vocatus fuerat ad extrahēdas cali/ gas diabol⁹ obedisset. Qō mox vt p̄s byt̄ vi dit vehemēter expauit magnisq̄z vociby ce/ pit clamare dicēs. Recede miser recede. nō eiī tibi sz mācipio meo locut⁹ sum. Ad cui⁹ vocē ptin⁹ recessit ita vt sicut inuēte sūt ma gna iam ex pte dissolute remāserāt. Qua in re colligi pōt. qz antiqu⁹ hostis q̄ tā p̄sto est factis corpalibꝫ q̄z nimīs insidīs nr̄is cogi tationiby insistat. XXXIX

In spoletana vrbe puella q̄dam iam nu bilis cuiusdā ꝓmarij filia celestis vite delide/ rio exarsit. eiq̄z pat̄ resistere ad viam vite co natus est. sz ꝓtempto patre scē ꝓuersatōnis habitū q̄siuit ac suscepit. Qua ex re factum est vt eam pat̄ sue substātie exheredē faceret

nihilq; illi aliud nisi sex vncias vni⁹ possessi uncule largirer. eiusq; exẽplo ꝓuocate cepe runt apud eã multe nobilioris generis pu/ elle cõuerti atq; oĩpotenti deo dedicata vir ginitate fuire. Quadã ꝯo die eleuteri⁹ ab/ bas. vir vite venerabil' ad eam gr̃a exhorta tiõis atq; edificatõis accesserat. ⁊ cũ eadem ꝯba dei colloq̃ns sedebat. tũ repẽte ex eodẽ fundo quẽ i sex vncijs a p̃ze ꝓcepat cum exe nio rustic⁹ venit. q̃ dũ añ eos assisteret mali gno spũ corꝛeptus cecidit. fatigariq; nimis stridoribꝫ atq; balatibꝫ cepit. Tũc sc̃timo/ nialis feia surrexit atq; irato vultu magnis clamoribꝫ impauit eidẽ dicẽs. Exi ab eo mi ser. exi ab eo miser. Ad c⁹ vocẽ mox p os ve/ xati diabol⁹ rñdit dicẽs. Et si de isto exeo i quẽ intrabo. Casu aũt iuxta porc⁹ puul⁹ pa scebat. Tũc sc̃timonialis feia p̃cepit dicẽs. Exi ab eo ⁊ in hũc porcũ ingredere. qui sta tim de hoie exijt porcũ quẽ iussus fuerat in uasit occidit ⁊ recessit. XL

¶ In valeria, puincia q̃dã venerabil' sacer dos aderat q̃ cũ clericis suis in dei laudibꝫ bonisq; opibꝫ intent⁹ sancte ꝯuersatõis vi/ tã ducebat. Supueniẽte aũt vocatiõis die defunct⁹ ẽ atq; añ eccl'iam sepult⁹ est. eidez ꝯo eccl'ie caule inherebãt ouiũ atq; isdez lo cus in q̃ sepult⁹ erat ad casdẽ oues tendẽtibꝫ pui⁹ erat. Quadaz ꝯo nocte cũ clericꝫ intra eccl'iam psallentibꝫ fur venisset vt ingressus caulas furtũ faceret veruecẽ tulit ⁊ ꝯcitus exijt. Cũ ꝯo venisꝫ ad locum vbi vir dñi se pult⁹ erat repẽte hesit ⁊ gressum mouere nõ potuit. veruecẽ q̃dẽ de collo posuit eũq; di mittere voluit sꝫ manũ laxare ñ potuit. Ce pit g̃ stare miser cũ p̃da sua re⁹ ⁊ ligat⁹ ⁊ vo/ luit veruecẽ dimittere nec valebat. volebat egredi cum veruece nec poterat. Miro ita q; modo fur q̃ a viuis videri timuerat hunc mortu⁹ tenebat. Cũ itaq; gressus manusq; illi⁹ fuissent obstructi ĩmobilis stetit Facto aũt mane explet⁹ laudibꝫ dei ab eccl'ia egres si sunt clerici ⁊ ĩuenerũt ignotũ hoiem ver/ uecez tenentẽ manu. Res venit ĩ dubiũ vtq; veruecẽ tolleret an afferret. Sꝫ culpe reus citi⁹ indicauit penã. Mirati sũt oñs q: in/ gressus fur viri dei merito apud p̃dam suã stabat ligat⁹. q̃ se p eo ptin⁹ in oꝛonem dede rũt. suisq; p̃cibꝫ vix obtinere valuerũt vt q̃ res eoꝛ venerat rape saltẽ vacu⁹ exire mere ret. Itaq; fur q̃ diu steterat cũ p̃da captiu⁹ q̃q; exiuit vacu⁹ ⁊ liber. XLI

¶ Beati mẽne ħ totũ studiũ fuit nihil in ħ mũdo hẽre. nihil q̃rere. oñs q̃ ad se cã chari tatis veniebãt ad eẽne vite desideria accen dere. Si q̃ añ quoꝛũlibꝫ culpas agnosce ret nũq; ab increpatiõe ꝑcere sꝫ amoꝛ igne accẽsus studebat in eis vehemẽt p linguã seuire. Cõsuetudinẽ ꝯo vicini vl' longe po/ siti eiusdẽ loci accole fecerãt. vt diebꝫ singu lis p hebdomadã vnusq̃sq; ei oblatões suas trãsmitteret vt eẽt qõ ipse ad se venientibus offerre potuisset. Quodã ꝯo tpe possessor q̃ dam Careri⁹ nomĩe ĩmũdo desiderio deui ctus quãdã sanctimonialem feminã rapuit ꝓbiq; ilico mr̃imonio cõiunxit. Dõ mox vt vir dei cognouit ei p q̃s poterat q̃ fuerat di gnus audire mãdauit. Cunq; ille sceler⁹ sui ꝓscius timeret atq; ad virũ dei accedere ne quaq; p̃sumeret ne forte hũc aspere vt delin quẽtes solet increparet. fecit oblatões eas q; int eoꝛ oblatões mĩsit: ⁊ munera saltem nesciẽdo suscipet Sꝫ cũ coꝛã eo fuissent ob latiões oĩm deportate. vir dei tacitus sedit singulatiz oẽs ꝓsiderare studuit ⁊ oẽs alias eligẽs atq; seoꝛsuz ponẽs. oblatiões q̃s isdẽ Careri⁹ trãsmiserat p spũm cognouit spze uit ⁊ abiecit dicẽs. Ite ⁊ dicite ei. oblationẽ suam oĩpotenti deo abstulisti. ⁊ mihi tuas oblatiões trãsmittis. Ego tuã oblationẽ nõ accipio. q: suã oblatiõz abstulisti deo. Qua ex re actũ est vt p̃tes quoq; magnus timoꝛ inuaderet cũ vir dei de absentibꝫ tam scient iudicaret. XLII

¶ Cum ad spoletanã vrbem longobardoꝝ eps. s. arrian⁹ venisꝫ ⁊ locũ illic vbi solẽnia sua ageret nõ haberet. cepit ab ei⁹ ciuitatis epo eccl'iam petere quã suo erroꝛi dedicarz Dõ dũ valde eps negaret isdẽ q̃ venerat ar rian⁹ beati pauli apl'i illic eccl'iam comin⁹ sitaz se die alto violent' intratuꝝ eẽ pfessus est. qõ eiusdẽ eccl'ie custos audiẽs festiu⁹ cu currit eccl'iaz clausit. seris muniuit. Facto aũt vespere oẽs lãpades extinxit. seqz in inte rioꝛibꝫ abscõdit. In ipso aũt subsequẽtis lu cis crepusculo arrian⁹ eps collecta mlt'itu/ dine aduenit clausas eccl'ie ianuas effringe re parat⁹. sꝫ repẽte cũcte simul regie diuini/ tus ꝓcusse. abiectisq; lõgi⁹ feris apte est atq; cũ magno sonitu oĩa eccl'ie claustra patue rũt ⁊ effuso desuꝑ lumĩe oẽs q̃ extincte fue/ rũt lampades accẽse sunt. Arrian⁹ ꝯo epus q̃ vim factur⁹ aduenerat subita cecitate per cussus est. atq; alienis iam manibꝫ ad suum

habitaculū reduct⁹. Nō dū longobardi in eadē regione positi oēs agnoscerēt nequaq̄ vlteri⁹ p̄sumpserūt catholica loca temerare Viro etenī mō res gesta ē vt qz eiusdē arriani causa lampades in eccl'ia beati pauli fuerunt extincte vno eodemq̄ tpe z ipse lumē p̄deret in eccl'ia lumen lampades ipse reciperent.

XLIII

Ez neq̄ h̄ silēam q̄d ad eiusdē dānatōez arriane hereſis in hac q̄z vrbe añ bīēniū superna pietas mōstrauit. Ex his q̄ppe q̄ narro aliud pl's agnouit. alia añt sacerdotes z custodes eccīe se audisse z vidisse testāt. Arrianoz eccl'ia in regione vrbis h⁹ q̄ suburra dr cū clausa vsq̄ ad añ bīēnium remansisſz placuit vt i fide catholica introductis illic bti sebastiani z sctē agate v̄ginis martyrum reliquijs dedicari debuisset. qđ factū ē. Hā cū magna ml'titudie pl'i venientes atq̄ omnipotēti deo laudes canētes eandē eccl'iam ingressi sum⁹. Cūq̄ iam i ea missaz solēnia celebrarenť z p̄ eiusdē loci angustia pl'i se ex p̄meret ml'titudo. q̄dā ex his q̄ extra sacrarium stabāt porcū subito ītra suos pedes huc illucq̄ discurrere senserūt. Quē dū vnusq̄sq̄ sentiret z iuxta se stantibꝫ indicaret. isdez porc⁹ eccl'ie ianuas petīt z oēs p q̄s transiuit in āmiratiōz cōmouit. Ez videri a nullo potuit q̄uis sentiri potuisſz. Nō idcirco diuīa pietas oñdit vt cunctis pateſceret. qz de loco eodē īmūdus habitator exiret. Peracta añt missaz celebratōe recessim⁹. sz ad h̄ nocte eadē magn⁹ in eiusdē eccl'ie tect⁹ stre/pit⁹ fact⁹ ē ac si i eis aliq̄s errādo discurrez Sequēti añt nocte ḡuior sonitus excreuit. Tū subito tanto troze insonuit ac si oīs illa eccl'ia a fūdamētis fuisſz euersa z ptinus recessit ac nll'a h̄ vlteri⁹ inq̄etudo antiq̄ hoſt⁹ apparuit. Ez p troztis sonitū quē fecit inotuit a loco quē diu tenuerat q̄z coact⁹ exibat Post paucos ꝺo dies i magna serenitate aeris sup altare eiusdē eccl'ie nubes celit⁹ descēdit suoq̄ illō velamīe opuit oēmq̄ eccle siam tāto troze atq̄ suauitate odoris repleuit vt patētibꝫ ianuis null⁹ illic p̄sumerz intrare. z sacerdotes atq̄ custodes vl' hi q̄ ad celebrāda missaz solēnia venerūt rem videbāt ingredi mīme poterāt z suauitatē mirifici odoris trahebāt. Die ꝺo alio cū i ea lampades sine lumīe depēderēt emisso lumine sunt accēse. Atq̄ p⁹ paucos itez dies cū explet⁹ missaz solēnijs extinct⁹ lampadibꝫ cu stos ex eadē eccl'ia egress⁹ fuit post paulū lum itrauit z lāpades q̄s extinxerat lucētes repit q̄s negligent extinxisse se credidit atq̄ eas iam soliciti⁹ extinxit q̄ exiens ecclesiam clausit. Ez post horaz triū spaciū regress⁹ lāpades q̄s extinxerat lucētes inuenit vt videlicet ab ipso lumīe apte clarescēret. qz lo⁹ ille ō tenebris ad lucē venisset.

XLIIII

Aup herminigildus luinigildi reg⁹ z visi gothoz filiꝰ ab arriana hereſi ad catholicā fidē viro reuerēdissimo leādro hispalitano ep̄o dudū mihi i amicicijs familiarit' iūcto p̄dicāte ꝓuersus ē. quē pat arrian⁹ vt ad eādem hereſim rediret z p̄mijs suadere z minis trrere conat⁹ est. Cūq̄ ille ꝓstātissime re spōderz nūq̄ se verā fidē posse relinq̄re quā semel agnouisset. Irat⁹ pat eū p̄uauit ſgno rebusq̄ oīb⁹ expoliauit. Cūq̄ nec sic ꝧtutez mēt⁹ illi⁹ emollire valuisſz i arta illum custodia ꝓcludēs collū manusq̄ illi⁹ ferro religauit. Cepit itaq̄ herminigild⁹ rex inuenis trrenum regnū despicies z forti desiderio celeste q̄rēs in cilicijs iacere vinculat⁹ oīpotēti deo ad ꝓfortādū se p̄ces effūdere. tātoq̄ sublimi⁹ gl'iaz trāseuntis mūdi despicere q̄stoz religat⁹ agnouerat nihil fuisse qđ porat auferri. Supueniēte añt paschal' festiuitat⁹ die in tēpeste noct⁹ silētio ad eū pfidus p̄ arrianū misit vt ex ei⁹ manu sacrilege ꝓsecratōis cōionē suscipet atq̄ p h̄ ad patr⁹ gr̄am redire mereret. Ez vir deo dedit⁹ arriano ep̄o veniēti exprobrauit vt debuit. eiusq̄ a se pfidiam dignis increpatōibꝫ reppulit. qz z si exteri⁹ iacebat ligat⁹. apud se i magno tū mēt⁹ culmie stabat secur⁹. Ad se itaq̄ reuerso episcopo arrian⁹ pat infremuit statimq̄ suos apparitores misit q̄ ꝓstantissimū ꝓfessorē ō vbi iacebat occiderent. qđ z factū est. Nam mox vt ingressi sūt securim cerebro illi⁹ infigētes vitā corpis abstulerūt. hoc q̄dē valentes in eo p̄imere qđ ipse q̄z q̄ p̄empt⁹ est in se ꝓstiterat despexisse. Ez p oñdenda ꝧa eius gl'ia supna q̄z nō fuere miracula. Haz cepit in nocťno silētio psalmodie cant⁹ ad corp⁹ eiusdē reg⁹ z martyr⁹ audiri. atq̄ iō veracit' reg⁹ q̄ martyris. q̄dam etiā ferūt q̄ illic nocturno tpe accēse lampades apparebant. vñ factū est vt corp⁹ ei⁹ tanq̄ martyris a cūct⁹ fidelibꝫ venerari debuisset. Pater ꝧo pfid⁹ z parricida cōmot⁹ pnia hoc fecisse se dolu it nec tū vsq̄ ad obtinēdam salutē. Nam q̄ ꝧa esset catholica fides agnouit sed gentis

sue timore pterrit⁹ ad hanc peruenire nō meruit. q̄ obor̄ta egritudie ad extrema pduct⁹ leandro epo quē pus vehemēter afflixerat recaredū regē filiū quē in sua hereſi relinq̄bat cōmēdare curauit vt ī ipso q̄z talia faceret q̄lia in fratre illi⁹ suis exhortatōib⁹ añ fecisset. qua vicz cōmēdatione expleta defunct⁹ ē rex. Post hui⁹ mortē recaredus rex nō patrē pfidū sed frēm martyrē secut⁹ ab arriane hereseos prauitate cōuersus ē. totamq̄z visigothor̄ gentē ita pduxit ad verā fidem vt nulluz suo regno militare pmitterz q̄ regno dei hostē existere p hereticā pfidiā nō timeret. Hec mirū q̄ fe fidei p̄dicator factus est q̄ frat est martyris. XLV

Iustiniani augusti tpib⁹ dum ꝯ catholicor̄ vitā exorta a vandal arriana psecutio in affrica vehemēt insaniret q̄dā in defensione v̄itat̄ epi fortit pfistētes ad mediū sunt deducti. Quos vandalor̄ rex v̄bis ac muneribus flectere ad pfidiā nō valēs tormentis frāgere posse se credidit. Hā cū eis ī ipsa defensione v̄itat̄ silentiū indiceret. nec tñ ipsi otra pfidiā tacerēt ne tacēdo forsitan ꝓsensisse viderent rapt⁹ in furorē eor̄ liguas abscidi radicit⁹ fecit. Res mira z multū nota senioribus. q̄z ita p̄ p defensione v̄itat̄ etiā sine lingua loq̄bant sic̄ pus loq̄ p linguā ꝓsueuerant. Hi ita q̄z eo tpe pfugi ad ꝓstātinopolitanā vrbē venerūt. Eo q̄z tpe quo p explendis rūsis eccl'ie ad p̄ncipem ipse trāsmissus fuz seniorē quēdā epm repperi q̄ adhuc eor̄ ora sine līgua loquētia vidisse se testabat ita vt aptis oribus clamarēt. Ecce videte līguas nō habem⁹ z loq̄mur. Videbat em a respicientib⁹ vt referebat. q̄z abscisis radicit⁹ linguis q̄si q̄dā baratruz patebat ī gutture. et tñ ore vacuo plena z integra v̄ba formabant Quor̄ vn⁹ illic in luxuriā lapsus mox pu̇atus est dono mirabili. Recto vicz oīpotens dei iudicio vt q̄ carnis cōtinētiā neglexerat suare sine lingua carnea nō haberet verba veritat̄. XLVI

Eleuteri⁹ pat monasteriꝝ btī euangeliste marci q̄z in spoletane vrbis pomeriꝝ situz est diu mecū ē in hac vrbe ī meo monasterio ꝓuersat⁹. ibiq̄z defunct⁹ ē. Que sui discipuli ferebāt orādo mortuum suscitasse. vir aūt tāte simplicitat̄ erat z oīs cōpūctiōis vt dubiū nō esset q̄ ille lachrime extā hūili simplicicz mēte edite apō oīpotentē dñm mlta obtinere potuissent. Hui⁹ g aliq̄d miraculum narro q̄z inq̄sit⁹ mihi simpl'r z ipse fatebat Quadā nāq̄z die dū iter carpet facto vespere cū ad succedendū loc⁹ deesset ī monasterio ꝑginū deuenit in q̄ q̄dā puul⁹ puer erat quem malign⁹ spūs oī nocte vexare ꝓsueuerat. Gz sctimoniales feie vt virū dei suscerūt eū rogauerūt dicētes. Tecū pat puer iste hac nocte maneat. Qō ipse benigne suscepit. secū q̄z eū nocte eadem iacere pmisit. Facto aūt mane ceperūt sctimoniales feie eūdē patrē vigilant inq̄rere. si q̄d puer quē dederāt nocte eadē fecisset. Qui mirat⁹ cur ita req̄rerēt rūdit. Nihil. Tūc ille innoruerūt eiusdē pueri cām. z q̄ malign⁹ spūs nll'a ab eo nocte recederet indicauerūt. sumopere postulātes vt hūc ad monasteriū secū tolleret. q̄z iam vexatiōez illi⁹ videre nō possent. Cōsensit senex. puez ad monasteriū duxit. Qui cū ml'to tpe ī monasterio fuisset atz ad hūc malign⁹ spūs accedere mīme p̄sumpsisset. eiusdē senis anim⁹ de salute pueri īmoderati⁹ p leticiā tact⁹ ē Hā cora positꝝ fratribus dixit q̄ diabol⁹ sibi cū illis sororib⁹ iocabat. At ꝓo vbi ad suos dei ventū est ad hūc puez accedere nō p̄sumpsit. p⁹ quā vocē hora eadē ac momēto isdē puer cora cūctis fratribus diabolo se īuadēte vexat⁹ est Quo viso senex se ptin⁹ in lamēta dedit quē dū lugentem diu frēs ꝓsolari voluissent rūdit dicēs. Credite mihi q̄z in nulli⁹ vestruz ore hodie panis ingredit nisi iste puer a demonio fuerit erept⁹. Tūc se in oronē cū cunctꝝ fratribus strauit. z eo vsq̄z oratū ē q̄usq̄z puer a vexatione sanaret. Qui z tā p fecte sanat⁹ est vt ad hūc malign⁹ spūs accedēdi ausum vlterius nō haberet. XLVII

Pres byter q̄dā sanctul⁹ noīe q̄dā tpe cuz in plo longobardi oliuā p̄merēt vt in oleuz līgri debuisset. sic̄ iocundi erat z vult⁹ z animi vtrē vacuū ad plū detulit. laborantesq̄z lōgobardos leto vultu salutauit vtrē ptulit z jubēdo poti⁹ q̄z petēdo eū sibi īpleri dixit. Gz gentiles viri q̄z toto iam die frustra laborauerūt. atq̄z ab oliuis exigere oleum rorquēdo nō poterāt v̄ba illi⁹ moleste suscepe/rūt eūq̄z iurijs insectati sūt. Quib⁹ vir dei letiori vultu adhuc rūdit dicens. Si p me oret̄ z istū vtrē sanctuli īpleat̄. z sic ad vos reuertet̄. Tūq̄z illi ex oliuis oleū defluere ñ cernerēt z virū dei ad īplendū vtrē sibi īsistere viderēt. vehement accēsi maiorib⁹ hūc v̄borꝝ ꝓtumelijs detestari ceperūt. Vir aūt

dei vidēs q̄ ex p̄lo oleū nll'o mō exiret aquā sibi dari petijt quā cūctis videntib⁹ bñdixit atq; in p̄lo suis manib⁹ iactauit. Et q̄ ptin⁹ bñdictione tāta vbertas olei p̄rupit vt longobardi q̄ p⁹ diu incassum laborauerāt nō solū sua vascula oia sz vtrē q̄z quē vir dei ō tulerat implerēt. Grās agebāt qz is q̄ oleuz petere venerat bñdicēdo dedit qō postulabat. Alio quoq; tpe dū vehemēs vbiq; fames incubuerat etiaz btī laurētij martyris eccl'ia a longobardis fuerat incēsa. Quam vir dei restaurare cupiēs ml'tos artifices ac pl'es subministrātes oparios adhibuit. Quib⁹ necesse erat vt quotidiani sumpt⁹ laborantib⁹ sine dilatiōe p̄berent sz exigēte eiusdem famis necēitate panis defuit. cepere laborātes instant' victū q̄rere qz vires ad laborē, pt' inopiā nō haberēt. Qō vir dei audiēs eos ꝓbis cōsolabat' fortis, pmittēdo qō decerat. sz ip̄e grauit' anxiabat' int⁹ exhibere cibū nō valēs quē pmittebat. Cum ꝓo huc illucq; anxi⁹ pgeret deuenit ad clibanū in q̄ vicine ml'ieres p̄die coxerāt panes. ibiq; incurvat⁹ aspexit. ne fortasse a coq̄ntib⁹ panis remāsisset. Cū repēte panē mire magnitudinis atq; insolidi cādoris inuenit quē detulit q̄dē sz deferre artificib⁹ noluit ne fortasse alien⁹ eēt z culpā velut ex pietate ppetraret Per vicinas ita ml'ieres hūc detulit eūq; oī b⁹ oñdit. ac ne cui eaz remāsiss; inq̄siuit. oēs aūt q̄ p̄die coxerāt panē suū hūc esse negauerūt. atq; panes suos se integro nūero a clibano retulisse pfesse sūt. Tūc let⁹ vir dñi prexit ad multos artifices cū vno pane. z vt oīpotēti deo grās agerent āmonuit. z qūo eis annonā p̄bucrat indicauit. eisq; ad refectōz ptin⁹ iuitat' inuētū panē apposuit. q̄b⁹ sufficienē plenecq; satiat' pl'a et eo q̄z ipse panis fuerat fragmēta collegit. q̄ frusta die q̄z altero eis ad refectōz intulit. sz idem qō ex fragmēt' superat ipsa q̄z q̄ apposita fuerant fragmēta superabat. Factū ē vt p̄ dies decē oēs illi artifices atq; oparij ex illo vno pane satiati hūc z q̄tidie ederēt z ex eo qō q̄tidie edi possit in crastinū supesset. ac si fragmēta panis illi⁹ p̄ esum crescerēt z cibū comedētiuz ora reparārēt. XLVIII

Sed ne diuti⁹ mirer' quid in ꝓtute dñi sanctulus venerādus vir fecerit exteri⁹. audi ex ꝓtute dñi q̄lis interi⁹ fuit. Die etēm q̄dam a lōgobardis capt⁹ q̄dā dyacon⁹ tenebaf ligat⁹ eū q̄z ipsi q̄ tenuerāt vt interficerēt cogitabāt. Adnespascēte aūt die vir dei sanctul⁹ ab eisdē lōgobardis petijt vt relaxari eiq; vita cōcedi debuisset qō posse se facere oīno negauerūt. Cūq; mortē illi⁹ deliberass se eos cerneret petiuit vt sibi ad custodiam tradi debuisset. Cui ptin⁹ rñderūt. Tibi q̄dem ad custodiēdū eū dam⁹. sz ea ꝓditōe interposita vt si iste fugerit p eo ipse moriers. Qō vir dei libenf accipiens p̄dictū dyaconum i suā suscepit fidē. quē nocte media cū longobardos oñes somno graui depssos aspiceret excitauit z ait. Surge z exit⁹ fuge liberet te oīpotēs de⁹. Sz isdem dyaconus pmissionis ei⁹ nō imemor rñdit dicēs. Fugere pac nō possum. qz si ego fugero p me sine dubio ipse morieris. Quē vir dei sanctulus ad fugiendū cōpulit dicēs. Surge z vade. te oīpotens de⁹ eripiat. nā z ego i manu ei⁹ sum. Tantū in me pñt facere quātuz in me ipse pmiserit. Fugit itaq; dyacon⁹ z q̄si decept⁹ in medio fideiusso⁹ remāsit. Facto ergo mane longobardi q̄ dyaconū ad custodiendū dederāt venerūt. quē dederāt petierūt. Sz hūc venerādus p̄sbyter fugisse respondit. Tūc illi inq̄unt. Scis ipse meliuſ q̄d ꝓuenit. Seru⁹ aūt dñi ꝓstant' ait. Scio Cui dixerunt. Bon⁹ homo es. nolum⁹ te p varios cruciat⁹ mori. elige tibi mortē quaz vis. Quib⁹ vir dñi rñdit dicēs. In manu ō sum ea morte me occidite q̄ ipse me occidi p miserit. Tūc oīb⁹ q̄ illic aderāt lōgobardis placuit vt eū capite trūcare debuissent. q̄tenus sine graui cruciatu vitā ei⁹ cōpendiosa morte termingrēt. Cognito itaq; q̄ sanctulus q̄ int' eos p sanctitat' reuerentia magni honoris habebaf occidēd⁹ eēt. oēs q̄ i eodē loco inuēti sunt lōgobardi ꝓuenerūt. sic sūt nimie crudelitat' leti ad spectaculū mortis. Circūsteterūt itaq; acies. vir ār domini deduct⁹ in mediū est. atq; ex oīb⁹ fortib⁹ viris elect⁹ est vn⁹. de quo dubiuz nō esset q̄ vno ictu caput ei⁹ abscideret. Venerādus q̄ vir int' armatos deduct⁹ ad sua arma statiz cucurrit. nā petiuit vt sibi paululū licētia darer⁹ orandi. Cui dū ꝓcessum fuisset in terrā se strauit z orauit. Qui dū paulo diuti⁹ oraret. hūc elect⁹ int'fector calce pulsauit vt surgeret dicēs. Surge z flecto genu tende cervicem. Surrexit aūt vir dñi genu flexit. cervicem tetendit sz tenso collo eductā ꝓtra se spatā intuēs. ß vnū ferī publice dixisse. sancte Johes suscipe illā. Tūc elect⁹ carnifex

euaginatū gladiū tenēs annisu fortī in altū brachiū pcussurus leuauit. sz deponere nullo mō potuit. Hā repēte diriguit. z erecto ī celū gladio brachiū īplexibile remānsit. Tūc oīs longobardoꝝ turba que ad illud mortis spectaculū aderat in laudis fauorē cōuersa mirari cepit. virūq; dei cū timore venerari. qz pfecto claruit cui⁹ sanctitatis eēt. q̄ carnificis sui brachiū in aere ligasset. itaq; postulat⁹ vt surgeret. surrexit. postulat⁹ vt brachium sui carnificis sanaret negauit dicēs. Ego p eo nll'o mō orabo nisi mihi antea iuramētum dederit qz cū manu ista xp̄ianū hoiem nō occidat. Sz longobardus isdez q̄ vt ita dicā brachiū ptra deum tēdendo pdiderat pena sua exigēte cōpulsus ē iurare sese xp̄ianum hoiem nunq; occidere. Tūc vir dei p cepit dicēs. Depone manū deorsum q̄ stati deposuit atq; ilico adiūxit. Remitte gladiū in vaginā. z statim remisit. Omnes g̈ tante ſtutis hominē ꝓgnoscētes boues z iumenta que depdari fuerāt certatim ei offerre īn munere volebāt. Sz vir dei tale suscipe munus rēnuit. mun⁹ aūt bone mercedis quesiuit dicēs. Si mihi aliquid vultis cōcedere oīs captiuos quos habetis mihi tribuite vt habeā vñ p vobis debeā orare. Factūq; est q̄ oēs captiui cū eo dimissi sunt. atq; supna gra disponēte cum se vnus p vno morti obtulit ml'tos a morte liberauit. Nihil in hac re in sanctulo mirersi. sed pensa si potes quis ille spūs fuerit q̄ ei⁹ iam simplicē mentem tenuit. atq; in tāte ſtutis culmie erexit. Ubi em̄ z eius anim⁹ fuerit qñ morī p primo tam ꝓstanter decreuit. z pro tpali vita fratris vni⁹ despexit suam atq; sub gladio cervicē tetēdit. Que g̈ vis amoris illud cor tenuit q̄ mortē suam p vni⁹ salute primi non expauit. Scimus certe qz isdem vir venerabilis Sanctul⁹ ipsa clemēta quoq; litterarum plene nō nouerat legis pcepta nesciebat. sz qz plenitudo legis est charitas legem totā in dei ac primi dilectione seruauit. Et q̄ō foris in ꝓgnitione nō nouerat ei int⁹ viuebat in amore. z q̄ nūq; forsasse legerat q̄ō de redēptore nostro Johānes apl'us dixit. Quonīā sicut ille p nobis aīam suaz posuit sic z nos debem⁹ p fratribꝫ animā ponere. tam sublime apostolicū pceptū faciēdo magis q̄ sciendo nouerat. Cōparem⁹ si placet cū hac nr̄a indocta scia illius doctā ignorātiam. Ubi hec nostra iacet vbi illi⁹ disciplina eminet. Hos de ſtutibꝫ vacui loq̄mur z quasi inter fructifera arbusta positi odoramus poma nec māducam⁹. ille ſtutum fructus carpe nouerat q̄uis hos ī ſbis odorare nesciebat.

Ex quarto libro dyalogoꝝ.

XLIX

Adhuc in monasterio meo posit⁹ cuiusdā valde venerabil' viri relatōe cognoui q̄ō dico. Aiebat em̄ qz venerabil' pater nomie spes monasteriū cōstruxit in loco cui vocabulum ample est. Qui sexti fere miliarij int̄ iacente spacio a vetusta mirsie vrbe disiungit. Nunc oīpotēs z misericors de⁹ ab eterno ſbere flagellando ptexit. cuiq; dispēsationis sue maximā z seueritatē seruauit z grāz Quantūq; eū ꝑ flagellādo dilexerat postmodū pfecte sanādo monstrauit. ei⁹ nanq; oculos p quadraginta annorū spacia cōtinue cecitatis tenebris pssit. nullū ei lumen vel extreme visionis apiens. Sed qz nemo in ſbere illi⁹ gratia in se destituēte subsistit z nisi isdem mīs̄icors pat̄ qui penā irrogat patientiā pstet. mox p impatientiā peccatuz nobis ipsa auget correptio peccatorū. sitq; modo miserabili vt culpa nostra vñ sperare debuit terminū inde sumat augmentum Idcirco nostra de⁹ infirma ꝓspicies flagellis suis custodiā pmiscet. atq; in pcussione sua electis filijs nūc misericordit iustus est. vt sint q̄bꝫ debeat postea iuste misereri. Uñ venerabilē senē dum exterioribꝫ tenebris p̄meret interna luce nunq; destituit. Qui cū flagello fatigaret corpalis habebat p sancti spūs custodiā ꝓsolationē cordis. Cum ſo anni iam q̄dragesimi fuissent in cecitate tps expletum ei dñs lumen reddidit vicinū sui denūciauit obitū. atq; vt in monasterijs circumquaq; ꝓstructis ſbuz vite p̄dicarz amonuit quaten⁹ corpis recepto lumie visitatis in circuitu fratribꝫ cordis lumen aperiret. Qui statim iussis obtempans fratrz cenobia circuīt mādata vite que agēdo dicerat p̄dicauit. Quintodecimo g̈ die ad monasteriū suum pacta p̄dicatōe reuersus est. ibiq; fratribꝫ ꝓuocatis astans in medio sacramētuz dñici corpis z sanguis sumpsit mortq; cum eis mysticos psalmorū cantus exorsus est. q̄ illis psallentibꝫ orationi intētus animā reddidit. Omnes ſo fratres qui aderant ex ore ei⁹ colūbam exisse viderunt.

Distinctio prima

Que mox apto oratorij tecto egressa aspicientibꝫ fratribꝫ penetrauit celum. Cuius idcirco animā in colūbe specie apparuisse credēdum est. vt omnipotēs deus ex hac ipsa specie ostēderet ei vir ille q̄ simplici corde seruisset.

L

In eadē puincia mirsie p̄s byter quidam comissaz sibi cū magno timore dñi regebat eccl'iam. qui ex tpe ordinis accepti p̄s byteram suā vt sororē diligēs. sz quasi hostē caueus ad se ꝓpius accedere nunq̄ sinebat. eāq̄ sibimet appropinq̄re nulla occasione permittēs ab ea sibi familiaritatꝫ cōionē fundi tus abciderat. Vñt q̄pe sancti viri ħ ꝓpriū Nam vt sp ab illicitꝫ longe sint. a se plerūq̄ etiam licita abcidūt. vñ isdem vir ne aliquā p eam vnq̄ incurreret culpā sibi etiā minist rari p illā recusabat necessaria. Hic g̃ venerabilis p̄s byter cū longā vite iplesset etatem āno q̄dragesimo ordinatōis sue inardescente grauit' febre corrept⁹ ad extrema deduct⁹ est. Sz cū eum p̄s bytera sua ꝓspicerz solutis iam mēbris quasi in morte distēsuz vtrum ei adhuc vitale spiramen inesset naribꝫ ei⁹ apposita curauit aure dinoscere. Qđ ille sentiēs cui remissi⁹ inerat flat⁹ quāto anisu valuit vt loq̄ potuisset infernescēte spiritu collegit vocē atq̄ erupit dicēs. Recede a me mꝫr. Adhuc ignicul⁹ viuit. paleam tolle. Illa g̃ recedēte crescente ꝑtute corpis cū magna cepit letitia clamare dicēs. Bene veniāt dñi mei. bñ veniāt dñi mei. q̄d ad tātillum seruū vestr̄ est. dignati ꝓuenire. Uenio venio. gr̃as ago. gr̃as ago. Cumq̄ ħ iterata crebro voce repeteret q̄b ħ diceret noti sui q̄ illum circūsteterūt requirebāt. Quibꝫ ille admirando respōdit dicēs. Nunq̄d conueniss̄e ħ sanctos aplos nō videtis. beatum Petrū z Paulū primos apostolorꝫ nō aspicitis. Ad quos iterū ꝓuersus dicebat. Ecce venio. ecce venio. atq̄ inter hec ꝑba animā reddidit. Et q̄ veraciter sanctos apostolos videret eos etiā sequēdo testat⁹ est. Qđ plerūq̄ contingit iustis vt in morte sua sanctorum p̄cedentiū visiones aspiciāt. ne ipsam mortis sue penalem sniam ptimescant. Sz dum eorū menti eternorū ciuium societas oñdit a carnis sue copulatōne sine doloris z formidinis fatigatione soluant

LI

Interea neq̄ hoc silendum arbitror q̄ mihi p̄sonarum grauium atq̄ fideliū est relatione comptum. Gothorū nanq̄ tpe huius vrbis nobilissima puella galla simachi cōsulis ac Patricij filia int' adolescētie tempora marito tradita in vni⁹ anni spacio ei⁹ est morte viduata. Quā dum feruēte mūdi copia ad iterandū thalamum z opes z etas vocarēt magis elegit spiritalibꝫ nuptijs copulari deo. i quibꝫ a luctu incipit'. sz ad gaudia eterna puenit'. q̄ carnalibꝫ nuptijs subiici que a letitia semp incipiunt z ad finē cuz luctu tendūt. Huic aūt cum valde ignea cōspersio corpis inesset ceperūt medici dicere q̄ nisi ad amplexus viriles rediret calore nimio ꝓtra naturam barbā esset habitura qđ utiq̄ post factū est. Sz sancta mulier nihil exteriorꝭ deformitatis timuit que interioris sponsi spēm amauit. Nec verita ē si hoc in illa fedaret'. qđ a celesti spōso in ea ñ amaret'. Mox ergo vt ei⁹ ꝓiunx defunct⁹ est. abiecto seculari habitu ad omnipotētꝫ dei seruitiū sese apud beati Petri apl'i eccl'iaz monasterio tradidit. ibiq̄ multꝫ annis simplicitati cordis atq̄ oꝛoni dedita larga indigētibꝫ elemosynarū opera impēdit. Cūq̄ omnipotens de⁹ ꝑhennē iam mercedē reddere ei⁹ laboribꝫ decreuisset cancri vlcere in mā milla pcussa est. Nocturno aūt tpe ante lectum illi⁹ duo candelabra lucere consuerant. q̄ videlicet amica lucis nō solū spiritales sed etiā corpales tenebras odio habebat. Que dum nocte q̄dam ex hac eadez iaceret infirmitate fatigata. vidit beatuz Petrum intra vtraq̄ candelabra añ lectulum suū astitisse nec ꝑterrita timuit. sz ex amore sumēs audaciā exultauit. eiq̄ dixit. Quid ē dñe mi. Dimissa sūt mihi peccata mea. cui ille benignissimi vt est vult⁹ inclinato capite annuit dicēs. Dimissa veni. Sz q̄ quādaz sanctimonialē feminā in eodē monasterio p̄ ceteris diligebat. illico galla subiunxit. Rogo vt soror bñdicta mecum veniat. Cui ille rñdit. Non. sed illa talis tecum veniat. ħ ꝓo quā petis die te erit tricesimo secutura. His g̃ expletis. apl'i visio assistentꝫ z colloq̄ntꝫ ablata ē. At illa ptin⁹ cūcte ꝓgregatōis matrē accersiuit. eiq̄ q̄d viderit q̄d ve audierit idicauit. Tercio aūt die cū ea q̄ fuerat iussa soror defuncta est. Illa ꝓo quā ipsa poposcerat tricesimo die subsecuta est. Qđ factū nūc vsq̄ in eodē monasterio manet memorabile. Sicq̄ ħ a p̄cedentibꝫ matribꝫ traditū narrare illic subtilit' solēt iuniores q̄ nūc

fūt sancte moniales ꝟgines. ac si illo in tpe huic tam grandi miraculo ꝛ ipse affuissent.

LII

In ea porticu que euntibꝫ ad eccl'iaꝫ beati clemētis puia erat. fuit q̄dam seruul⁹ nomine. q̄ quidem paup rebꝫ sꝫ meritis diues erat quē longa egritudo dissoluerat. Nam ex̄ illū scire potuim⁹ vsq̄ ad finē vite pal'iticus iacebat. Quid dicā q⁹ stare nō potat q̄ nunq̄ in lecto suo surgere vel ad sedendū valebat. nūq̄ manū suā ad os pducere. nūq̄ se potuit i lat⁹ aliud declinare. Huic ad seruiēdū mat̄ cū fratre aderat. ꝛ q̄cq̄d ex elemosina poterat accipe h̄ eoꝝ manibꝫ pauperibꝫ erogauit. Nequaq̄ l'ras nouit. sꝫ scripture sacre sibimet codices emerat ꝛ religiosos quosq̄ in hospitiū suscipiēs hos coꝝā se legere studiose faciebat. Factūq̄ est vt iuxta modū suū plene sacrā scripturā disceret cū sicut dixi l'ras fundit⁹ ignoraret. Studebat in dolore sp gr̄as agere. hymnisꝛ dei laudibꝫ dieb⁹ ꝛ noctibꝫ vacare. Sꝫ cū iam temp⁹ adesset vt tāta ei⁹ patiētia remūerari debuisset mēbroꝝ dolor ad vitalia redūt. Cunq̄ iā se morti ꝓmū agnouit. pegrinos viros atꝫ i hospitalitate susceptos ām onuit vt surgerēt ꝛ cū eo psalmos p expectatiōe sui exit⁹ decantarēt. Cūq̄ cū eis ꝛ ipse moriēs psalleret. voces psallentiū repēte cōpescuit cū ꝛore magni clamoris dicēs. Tacete. Nūquid nō audit⁹ q̄nte resonāt laudes i celis. Et cū ad easdē laudes q̄s intus audierat aure coꝝdis attēderet. sancta illa aīa carne soluta est q̄ sc̄z exeūte tāta illic fragrātia odoris aspsa est vt oēs illi q̄ aderāt inestimabili suauitate replerent. ita vt p h̄ patent agnoscerēt q⁹ eā laudes i celo susceptisset. Cui rei monachus nr̄ interfuit q̄ nūc vsq̄ viuit ꝛ cuꝝ magno fletu attestari solet. q⁹ q̄usq̄ coꝝp⁹ ei⁹ sepulture traderēt ab eoꝝ naribꝫ odoris illi⁹ fragrantia nō recessit.

LIII

Eo tpe quo monasteriū petū an⁹ quedā redempta noīe in sanctimoniali habitu cōstituta in vrbe hac iuxta beate marie sp ꝟgi nis manebat eccl'iam. Hec illi⁹ irūdinis discipula fuerat q̄ magnis ꝛutibꝫ pollēs sup̄ destinos mōtes vitā heremiticā duxisse ferebat. Huic aūt redempte due i eodē habitu discipule aderāt. vna noīe romula. ꝛ altera q̄ nūc adhuc supest. quā quidē facie scio. sꝫ noīe nescio Tres itaq̄ he i vno habitaculo cōmorātes. moꝝ q̄dem diuitꝫs plenā. sꝫ tñ reb⁹ paupem vitā ducebāt. Hec aūt quā ꝑfatus sum Romula aliā ꝺiscipulā suam quam p̄dixi magnis vite meritis anteibat. Erat q̄ppe mire patiētie. sūme obediētie. custos oris sui ad silētiū. studiosa valde ad cōtinue oꝝonis vsuꝫ. Sꝫ q⁹ plerūq̄ hi q̄s iaꝫ pfectos hoīes estimāt adhuc in oculis summi opificis aliq̄d impfectōis hūt. sicut sepe imperiti hoīes neciuꝫ pfecte sculpta sigilla ꝺspicimus. ꝛ iam q̄si pfecta laudamus. que tñ adhuc etiā artifex ꝺsiderat ꝛ limat. Laudari ea audit ꝛ tñ ea tundere meliorando ñ desinit. Hec quam p̄dixi Romula ea quaꝫ greco vocabulo medici paralisiꝫ vocāt. molestia coꝝpali pcussa est. multisq̄ annis in lecto decubans. pene omni iacebat mēbroꝝ officio destituta. Hec tñ hec eadem ei⁹ mentem ad impatientiā flagella pdurerūt. Naꝫ ipsa ei detrimenta mēbroꝝum facta fuerant incremēta ꝛutum. que tāto soliciti⁹ ad vsū oꝝonis excreuerat. quāto ꝛ aliō q̄libet agere nequaq̄ valebat. Nocte ergo quadā eandem redēptā quā ꝑfat⁹ sum. q̄ vtraq̄ discipulas suas filiaꝫ loco nutriebat vocauit dicens. Mat̄ veni. mat̄ veni. que mox cū alia ei⁹ ꝺdiscipula surrexit sicut vtriq̄ referēti⁹ ꝛ multis res eadez claruit. ꝛ ego q̄z in eodem tpe agnoui. Cūq̄ noctis medio lectulo iacēt⁹ assisterēt subito celit⁹ lux emissa oē illi⁹ cellule spaciū impleuit. ꝛ splendoꝝ tāte claritat⁹ emicuit vt coꝝda assistentiū inestimabili pauoꝝe pstringeret. atq̄ vt post ipse referebāt omne i eis coꝝp⁹ obrigescerꝫ. ꝛ in subito stupoꝝe r̄manerēt. Cepit nāq̄ quasi cuiusdā magne multitudīs ingredientis sonit⁹ audiri. ostiū cellule ꝺcuti ac si ingrediē tiū turba ꝑmeret. atq̄ vt dicebāt ītrātiū multitudinē sentiebāt. Sꝫ nimietate timoris ꝛ lumis videre ñ poterāt. q⁹ eaꝫ oculos ꝛ pauoꝝ depsserat. ꝛ ipsa tanti lumis claritas reuerberabat. quā lucē ptin⁹ miri ē odoris fragrantia subsecuta. ita vt eaꝫ animū quē lux emissa terruerat odoris suauitas refoueret Sꝫ cum vim claritatis ferre nō possent cepit eadē romula assistentē ꝛ tremētē redemptam suoꝝ moꝝ magistrā blāda voce ꝺsolari dicēs. Noli timere mat̄ nō moriοꝝ modo Cūq̄ h̄ crebro dicerꝫ paulatiꝫ lux q̄ emissa fuerat subtracta ē. sꝫ is q̄ subsecut⁹ est odoꝝ remāsit. Sicq̄ dies secūdus ꝛ terti⁹ trāsiuit vt aspersa fragrātia odoris maneret. Nocte ergo q̄rta candē magistrā suā ite q̄ vocauit.

Qua veniēte viaticum petijt ⁊ accepit. Hec dum ꝓ eadē redempta vl' alia ei⁹ ꝯdiscipula a lectulo iacētis abscesserat. ⁊ ecce subito in platea añ eiusdē cellule ostiuz duo chori psallentiū ꝯstiterāt. ⁊ sicut dicebāt sen⁹ ex vocibus se discreuisse psalmodie cant⁹ dicebant viri ⁊ femie rñdebant. Cunqz añ fores cellule exhiberent celestes exeqe sancta illa aīa carne soluta est atqz in celum ducta. q̄toqz chori psallentiū alti⁹ ascēdebāt. tanto cepit psalmodia leni⁹ audiri q̄usqz ⁊ eiusdez psalmodie sonitus ⁊ odoris suauitas elongata finiret. LIIII

Sz neqz ꝑ sileam q ꝑdict⁹ ꝓby dei famulus de sorore sua Musa noie puella parua narrare ꝯsueuerat dicēs. q quadā ei nocte p visionē sancta dei genitrix ꝙgo maria apparuit atqz coetanas ei i albis vestibus puellas oñdit. Quibus cū illa admisceri appeteret sed se eis iūgere nō auderet btē Marie sp virginis est voce requisita. an vellet cū eis esse atqz in ei⁹ obseqo viuere. Cui cū puella eadē diceret volo. ab ea ꝑtin⁹ mādatū accepit. vt nihil vltra leue ac puellare ageret. a risu ⁊ iocis se abstineret. sciens p oīa q int eas virgines quas viderat ad ei⁹ obsequiū die tricesimo veniret. Quibus visis in cūctis suis moribus puella mutata est. oēmqz a se leuitatem puellaris vite magna grauitaſ detersit manu. Cūqz eam parētes ei⁹ mutatā esse mirarent. reqsita rem retulit. qd sibi beata dei genitrix iusserit vel qua die itura essz ad obsequiū ei⁹ indicauit. Cum post vicesimū qntum diem febre correpta est. die aūt tricesimo cum hora exit⁹ ei⁹ appropinquasset eandem beatā genitricē dei cuz puellis quas p visionē viderat ad se venire ꝯspexit. Cui eti am se vocāti rñdere cepit. ⁊ dēssis reuerenter oculis apta voce clamare. Ecce dña venio. ecce dña venio. In q etiam voce spūm reddidit. ⁊ ex ꝙgineo corpe habitatura cum sanctis ꝙginibz exiuit. LV

Et si omnes baptizatos infantes atqz in eadem infantia morientes ingredi regnū celeste credendū est. oīs tñ puulos q scz loq possunt regna celestia ingredi credendū nō est. Quia nōnullis puulis eiusdē regni celestis adit⁹ a parētibz claudit⁹ si male nutrianť Nam qdam vir cūctis in hac vrbe notissimus ante trienniū filiū habuit annoz sicut arbitroz qnqz. Quē nimis carnaliť diligēs remisse nutriebat. atqz idez puul⁹ qō dictu graue est mor vt ei⁹ animo aliqd obstitisset maiestatē dei blaphemare cōsueuerat. Qui in hac añ triennij mortalitate pcussus venit ad mortē. Cunqz eū suus paťin sinu teneret. sicut hi testati sunt q ꝑsentes fuerunt. malignos ad se spūs venisse tremētibz oculis puer aspiciens cepit clamare. Obsta pater. obsta. q clamans declinabat faciē. vt se ab eis in sinu patriſ abscōderet. Quē cū ille tremētem rehꝛeret qd videret. puer adiunxit dicēs. Mauri hoīes venerūt q me tollere volūt. Qui cū ꝑ dixisset maiestaſ nomen ptin⁹ blasphemauit ⁊ aīam reddidit. Ut ei oīpotens de⁹ oñderet. p q̄ reatu talibz fuissz executoribz tradit⁹. vñ viuentē paťr suus noluit corrigere. ꝑ morientez pmisit iterare vt q diu p diuinitatis patiētiā blasphem⁹ viverat qñz p diuinitaſ iudiciū blasphemaret ⁊ morereť quatenꝰ reatū suū pr ei⁹ agnosceret. q puuli filij aīam negligēs. puulū pctōrem gehēne ignibz nutrisset. LVI

In monasterio meo qdam añ decennij Veront⁹ dicebať. q cuz graui molestia corporis fuisset depssus i visione nocturna albatos viros ⁊ clari oīno habit⁹ in hocip̄m monasteriū descēdere de supioribz aspexit q dum corā lecto iacentiſ assisterēt vir⁹ cor di xit. Ad hoc venim⁹ vt de monasterio Bregorij q̄sdam frēs in militiā mittam⁹. atqz alteri ꝑcipiens adiūxit. Scribe marcellinū ⁊ valentinianū atqz alios quoz nūc noīa nō recordor. Quibus expletis addidit dicens. Scribe ⁊ hūcipsum q nos aspicit. Ex qua visione cert⁹ redditus ꝑdictus frater facto mane innotuit fratribz q essent er eadē cella morituri quos se etiā denūciauit esse secuturū. Cum die alia ꝑdicti frēs mori cepeřt atqz sub eodem ordine se in morte secuti sūt quo fuerūt in descriptione noīati. Ad extremū ꝙor ipse obijt q eosdem frēs morituros ꝓuidit. LVII

In ea mortalitate que patricij narsi tpibz hāc vrbē vehementť afflixit in domo valeriani romane vrbis aduocati puer armētari⁹ fuit ꝑcipue simplicitaſ ⁊ hūilitatis. Cū ꝙo eiusdē aduocati dom⁹ eadē clade vastareť isdem puer pcussus ē ⁊ vsqz ad extremuz deduct⁹. q subito sublat⁹ a ꝑsentibz redijt. si biqz dñm suū fecit vocari cui ait. Et ego in celo fui. ⁊ q de hac domo morituri sť agnoui. Ille atqz ille morituri sūt. tu ꝙo nō time as. qꝛ ꝑ itqe moritur⁹ nō es. Ut vero scias

q̄ me fuisse in celo verum fateor. ecce accepi illic vt linguis oim loquar. nūquid non cognitum tibi fuit grecā līguā me oīno nescisse. ⁊ tñ grece loquor vt cognoscas an verus sit q̄ me omnes linguas accepisse testificor. Cui tūc grece dñs suus locut⁹ est. atq; ille ī eadē lingua respōdit. vt cūcti qui aderāt mirarent. In eadez quoq; domo p̄dicti narsi spatari⁹ milgar manebat q̄ festine ad egruz deduct⁹ ei milgarica lingua locut⁹ est. sz ita puer ille in italia nat⁹ ⁊ nutrit⁹ in eadez barbara locutiōe rñdit. ac si eadē fuisset gēte genera⁹. Mirati sunt oīs q̄ audiebant. atq; ex duaz linguarū experimēto quas euz antea nescisse nouerāt crediderūt de oīb⁹ quas parare mīme valebant. Tūc p biduum mors eius dilata est. sz die tercio quo occulto iudicio nesciē man⁹ ac brachia lacertosq; suos dentib⁹ laniauit. atq; ita a corpe exiuit. quo mortuo oīs illi quos p̄diterat ex hac ptinus luce subtracti sūt. Nulluscz ī illa domo ex eadē tēpestate defunct⁹ ē. q̄ voce illius denūciatus nō est.

LVIII

Hecz hoc silēdum puto qō de theophanio centūcellensis vrbis comite in eadē vrbe posit⁹ multis attestantib⁹ agnoui. Fuit nāq; vir mirificordie actib⁹ ōdit⁹. bonis operib⁹ intent⁹. hospitalitati p̄cipue studēs. exercēdis quidē comitat⁹ curis occupat⁹ agebat terrena ⁊ tpalia. sed vt post in fine claruit magis ex debito q̄z ex intētione. Nam cuz ꝑpinquāte mortis eius tempore grauissima aeris tēpestas obsisteret. ne ad sepelīēdum duci potuisset eū vroz sua cum vehemētissimo fletu inq̄siuit dicēs. Quid faciam. quomodo te ad sepeliendū ejicio que ostiuz domus hui⁹ p̄ nimia egredi tēpestate nō possum. Tūc ille rñdit. Noli mulier flere. quia mox vt ego defunct⁹ fuero eadē hora serenitas rediet. Cui⁹ ptinus ⁊ vocē mors ⁊ mortem serenitas secuta est. Nō signuz etiā alia admirāda ⁊ nō minora sūt signa comitata. Nam man⁹ eius ⁊ pedes podagre humore tumescētes versi in vulneribus fuerūt. ⁊ pfluente sanie putrebāt. Sz dum corp⁹ ex more ad lauandū eēt nudatū. ita man⁹ pedesq; ei⁹ sani inuēti sunt ac si nunq̄z vulneris aliquid habuissent. Duct⁹ ita q̄z ac sepultus ē. eiusq; cōiugi visum ē vt quarto die in sepulcro illi⁹ marmor qō suppositum fuerat mutari debuisz. Nō videlicet marmor corpori ei⁹ suppositum dū fuisset ablatum tanta ex corpe eius fragrancia odoris emanabat. ac si ex putrescēte carne ipsi⁹ ꝑ vermib⁹ aromata ferbuissent.

LIX

Theoderici regis tpib⁹ pat̄ soceri mei in sicilia exactionē canonis egerat atq; ad italiam redibat. cui⁹ nauis appulsa ē ad insulā q̄ liparis appellat̄. Et q⁹ illic vir q̄dam soli tari⁹ magne ⁊ tutis hēbat dum naute nauis armamēta reparēt visum ē p̄dicto patri soceri mei ad eūdē virū pgere seq; ei⁹ oīonib⁹ cōmēdare quos vir dñi cum vidisz eis inē alia colloq̄ns dixit. Scitz q⁹ rex theoderic⁹ mortu⁹ ē. Cui illi ptin⁹ rñderūt. Absit. Nos eū viuētem dimisim⁹ ⁊ nihil tale ad nos de eo nūcvsq; platum ē. Quib⁹ ōi famul⁹ addidit dicēs. etiā mortu⁹ ē. Nā hesterno die hora nona int̄ Johannē papā ⁊ Simachum patriciū discinct⁹ atq; discalciat⁹ ⁊ vinctis manib⁹ deduct⁹ ī hac vicina vulcani olla iactat⁹ ē. Nō illi audiētes solicite ꝑscpserunt diē atq; ī italiā reuersi eodē die theodericū regē fuisse inuenerūt mortuū. q̄ die ei⁹ exitus atq; supplicii dei famulo fuerat oīsum. Et q⁹ iohānē papā affligēdo ī custodia occidit Simachū q̄z patriciuz ferro trucidauit ab illis iuste mitti in ignē apparuit q̄s in hac vita iniuste iudicauit.

LX

Gothoz tpe q̄dam spectabil⁹ vir reparatus noīe venit ad mortē. Qui dū diu imot⁹ ac rigidus iaceret visum ē q⁹ ab eo funditus flat⁹ vitalis exisz atq; exanime rmansit corpus. Cūq; eēnt ⁊ ml̄ti q̄ uenerāt ⁊ euz iam mortuū familia lugerz subito redit ⁊ cūcto rū plāgētiū ī stupoē ꝑse sūt lacrime. Qui reuersus ait. Citi⁹ ad eccl̄iam bti Laurentij martyrz q̄ er noīe ꝺditoris damasi vocatur puez mittite ⁊ q̄d ō tiburcio p̄sbzo agatur videat ⁊ renūciare festinet. Qui vicz tūc tiburcius carnalib⁹ desideriis subiacere fere bat̄. Cui⁹ adhuc vite mortūq; bñ q̄z florēti⁹ ei⁹ nūc eccl̄ie p̄sbyter meminit. Cū ꝺo puer pgeret narrauit isdē repat⁹ q̄ ad se reuersus fuerat q̄d de illo vbi ductus fuerat agnouit dicēs. Parat⁹ fuit rog⁹ ingēs. deductusq; aūt tiburci⁹ p̄sbyter in eo est suppositus. atq; suppositō igni ꝺcremat⁹. Ali⁹ aūt parabat rogus cui⁹ a terra in celum cucumē tendi videbat. Cui emissa voce clamatum ē cui⁹ eēt Dis q̄ dictis statim reparatus defunct⁹ est Puer ꝺo q̄ trāsmissus ad tiburcium fuerat iam eū mortuū inuenit. q̄ videlicet reparat⁹ duct⁹ ad loca penaz. dū vidit redūt narra-

nit ⁊ obijt a pte mõstrat. qz nobis illa ñ sibi viderat q̃bꝫ dñ adhuc ꝓcessum ẽ viuere licz ⁊ a malis opibꝫ emẽdare. ¶ Rogum ꝙ ꝓstrui repat⁹ vidit. nõ q̃ apud infernũ ligna arde ant vt ignis fiat. sꝫ narratur⁹ ꝫ vinẽtiꝫ illa de incẽdio prauoz vidit et q̃bꝫ nutriri apõ viuẽtes corpalis ignis solꝫ. vt p hec assueta audiẽtes discerẽt. qõ de insuetis timere debuissent. LXI

¶ Quidã curialis in valeriana puicia sanctissimo pascali sabbato iuuẽculã cuiusdã filiã in baptismate suscepit. ¶ Qui p⁹ ieiuniũ domũ reuersus multoq̃ vino inebriat⁹ eandem filiolã suã secũ manere petijt. cãq̃ nocte illa qõ dictu nefas ẽ ꝑdidit. ¶ Cũq̃ mane facto surrexisset re⁹ cogitare cepit vt ad balneũ ꝑgeret. ac si aq̃ balnei lauaret maculam peti. ¶ Perrexit igit lauit cepitq̃ trepide ecclesiam ingredi. sꝫ si tãto die ad eccl'iam nõ iret erubescebat homies. si ꝙ iret ptimescebat iudiciũ dei. ¶ Licit itaq̃ hũana verecundia. prerit ad eccl'iaz sꝫ tremebũdus ac pauẽs stare cepit. atq̃ p singl'a momẽta suspect⁹ q̃ horã imũdo spũi traderet. ⁊ corã omni ꝑplo vetaret. ¶ Cũq̃ vehemẽter timeret ei in illa missaz celebritate q̃si aduersi nihil ꝛtigit. q̃ let⁹ exiuit ⁊ die alto eccl'iaz iam securi⁹ intrauit. factũq̃ ẽ vt p ser ꝛtinuos dies let⁹ ac secur⁹ ꝓcederet estimãs q̃ ei⁹ scelus dñs aut nõ vidisset aut visuz misericordit dimisisset. Die aũt septio subita morte defunct⁹ est. ¶ Cũq̃ sepulture tradit⁹ fuissꝫ p longum temp⁹ vidẽtiꝫ cũctꝫ de sepulcro ei⁹ flãma exiuit. ⁊ tãdiu ossa ei⁹ ꝓcremauit q̃usq̃ oĩa de sepulcrũ ꝓsumeret. ⁊ ẽra que i tumulo collecta fuerat defossa videret. qõ vicz oĩpotẽs de⁹ faciẽs oñdit q̃d ei⁹ aia in occulto ptulit cui⁹ ⁊ corp⁹ añ hũanos oculos flãma ꝓsumpsit. ¶ Qua i re nobis quoq̃ audiẽtiꝫ hoc exemplũ formidinis dare dignat⁹ ẽ quatenꝰ ex hac ꝓsideratõe colligam⁹ q̃d aĩma viuẽs ac sentiẽs p reatu suo patit. si tãto ignis supplicio et insensibilia ossa ꝓcremãt. LXII

¶ Petrus q̃dã monach⁹ ex regione ort⁹ hibernie loco vaste solitudinis cui cuassa nomen ẽ inherebat. ꝫ ꝑus q̃ꝫ heremuz peteret molestia corpis infueniẽte defuct⁹ est. ¶ Sed ꝑtin⁹ corpi restitut⁹ inferni se supplicia atq̃ innumera loca flãmaq̃ vidisse testabat. qui etiã q̃sdaz hui⁹ seculi potẽtes i eisdẽ flãmis suspẽsos se vidisse narrauit. q̃ cũ iam deductus eẽt vt i illo iaz ⁊ ipse mergeret subito angelum chorusci habit⁹ apparuisse fatebat q̃ eũ in ignẽ mergi phiberz. cui et dixit. ¶ Egredere ⁊ qual'r tibi post ꝫ viuẽdum sit cautissime attẽde. post quã vocẽ paulatiz recalescẽ tibꝫ mẽbris ab et'no mortꝫ somno euigilãs cuncta que circa illũ fuerãt gesta narrauit. tantisq̃ postmodũ se vigiliꝫ ieiunijsq̃ constrinxit vt inferni eũ vidisse ⁊ ptimuisse tormẽta. ⁊ si taceret lingua cõuersatio loqueretur. LXIII

¶ Ante triẽniũ q̃z in in hac pestilẽtia q̃ hãc vrbẽ clade vehemẽtissima depopulauit ĩ q̃ etiã corpali visu sagitte celit⁹ venire ⁊ singulos quosq̃ ferire videbañ. ¶ Quidã miles in hac eadẽ nr̃a vrbe pcussus ad extrema puenit. q̃ educt⁹ e corpe et animis iacebat. sꝫ citius rediꝫ ⁊ que cũ eo fuerãt gesta narrauit ¶ Liebat eñ sicut tũc ⁊ res multꝫ innotuit. qz pons erat sub q̃ niger atq̃ caliginosus feroris intolerabil' nebulã et alãs fluui⁹ decurrebat. ¶ Trãsacto aũt põte amena prata erãt. atq̃ virẽtia odorifert herbaq̃ floribꝫ adornata. in quibꝫ albatoq̃ hoĩm cõuẽticula esse videbañ. ¶ Tantusq̃ i loco eodẽ odor suauitatis erat. vt ipsa suauitatꝫ fragrãcia illic oẽs deambulãtes habitãtesq̃ satiaret. ¶ Ubi mãsiones diuersoq̃ singl'e multitudie lucis plene ibi q̃dã mire potentie edificaba dom⁹ q̃ aureis videbañ latercul' ꝓstrui. sꝫ c⁹ esset nõ potuit agnoscit. ¶ Erãt ꝙ sup ripã ꝑdicti fluminis nõnulla hitacula. sꝫ alia exurgentꝫ fetoris nebula tãgebañ. alia aũt exurgens fetor ex flumie mime tãgebat. ¶ Hec ꝙ erat in ꝑdicto põte ꝑbatio vt q̃sq̃s p eũ iiustoq̃ vel let trãsire i tenebroso fetẽtiq̃ fluuio laberet ¶ Iusti ꝙ q̃bꝫ culpa nõ obstitit securo p eum gressu ac libero ad loca amena puenirẽt. ibi se etiã petrũ eccl'iastice familie maiorẽ q̃ añ q̃driẽniũ defunct⁹ ẽ deorsum positũ in locꝫ istis teterrimis magno ferri pondere religatum ac depssum vidisse ꝓfessus ẽ. q̃ dñ reqreret cur ita eẽt. ea se dixit audisse q̃ nos qui eũ in hac eccl'iastica domo nouim⁹ scientes acta ei⁹ recolim⁹. dictũ nãq̃ ẽ. ¶ Nec idcirco patit. qz si q̃d ei ꝑ faciẽda vltiõe videbat ad inferẽdas plagas pl⁹ ex crudelitatis desiderio q̃ obediẽtia seuiebat. quẽ sic fuisse nullus q̃ illũ nouit ignorat. ibi se ⁊ q̃ndã pegrinũ pl' byterq̃ vidisse fatebat. q̃ ad ꝑdictũ pontem veniẽs tãta p eũ auctoritate trãsijt q̃sta ⁊ ꝫ sinceritate vixit. ¶ In eodẽ põte q̃z stephanũ quẽdã se cognouisse testat⁹ est q̃ duz trã/

sire voluisset ei⁹ pes lapsus ē. ⁊ ex medio cor pore iam extra pontē deiect⁹ atq; a q̄busdā teterrimis viris ex flumīe surgētib⁹ p coras deorsum. atq; a q̄busdā albatis ⁊ speciosissi mis viris cepit p brachia sursum trahi. Cū q; hoc luctamē esset vt hūc boni spūs sursū mali deorsum traherēt. Ipse q̄ hec videbat ad corpus reuersus ē. ⁊ quid ō eo pleni⁹ ge stum sit mīme cognouit. qua in re eiusdem stephani vita dat intelligi. q; in eo mala car nis cū elemosynarū opatiōe certabāt. Qui em̄ p coras deorsum p brachia trahebatur sursum patz nimirū. q; ⁊ elemosynas ama uerat ⁊ carnis vicijs pfecte nō restiterat que eum deorsum trahebāt. sz in illo occulto ar bitri examine q̄ in eo vicerit ⁊ nos ⁊ cum q̄ vidit ⁊ reuocat⁹ est latet. Constat tñ q; isdē stephan⁹ postq̄ ⁊ inferni loca vidit ⁊ ad cor pus redijt pfecte vitam mīme correxit. qui post multos ānos de corpe adhuc ad certa men vite ⁊ mortis exiuit. Qua ō re colligit q; ipsa quoq; inferni supplicia cum demon stranf. alijs hoc ad adiutoriū. alijs ꝙ ad te stimonium fiat. vt isti videant mala que ca ueant. illi ꝙ eo ampli⁹ puniant. quo inferni supplicia iam visa ⁊ cognita vitare nolue rant.

LXIIII

Juxta nos q̄dam de⁹ dedit noīe religio sus habitabat q̄ calciamenta solebat opari. de quo alter p reuelationē vidit q; ei⁹ dom⁹ edificabat. sed in ea cōstructores sui in solo die sabbati videbant opari. qui eiusdez viri postmodū vitam subtilit requirēs inuenit. q; ex his que dieb⁹ singulis laborabat quic q̄d ex victu ⁊ vestitu supesse potuisz die sab bato ad bti petri eccl'az ōferre ꝛsueuerat at q; indigētib⁹ erogare. Qua ex re ppende q; nō immerito domus ipsi⁹ fabrica sabbato crescebat.

LXV

Tres sorores pat meus habuit q̄ cuncte tres sacre ꝛgines fuerūt. quarū vna Tarsil la. altera Bordiana. alia Emiliana dicebat vno oīs ardore cōuerse. vno eodemq; tpe sacrate. sub districtōne regulari degētes in domo ꝓpria socialē vitam ducebāt. Cumq; essent diuti⁹ in eadē cōuersatione cepit quo tidianis incremētis in amorē cōditoris sui tarsilla ⁊ emiliana succrescere Et cum solo hic eēnt corpe quotidie aīo ad etna transire At ꝓtra gordiane anim⁹ cepit a calore amo ris intimi p quotidiana detrimēta tepescere. ⁊ paulisper ad huius seculi amorē redire

Crebro aut tarsilla dicere emiliane sorori sue cum magno gemitu solebat. Video gor dianā sororē meā de nr̄a sorte nō eē. ꝓpēdo em̄ q; foras defluit ⁊ cor ad q̄ ꝓposuit non custodit. quā curabāt q̄tidie blanda redar gutione corripe atq; a leuitate morū ad gra uitatem sui habit⁹ reformare. que q̄dē resu mebat vultū subito grauitat⁊ int verba cor reptionis. sz cū eiusdē hora correptōis trā sisset trāsibat. ptin⁹ ⁊ supducta grauitas ho nestat⁊. morq; ad leuia ꝙba redibat. puella q; gaudebat societate laicaru⁊. eiq; psona val de onerosa erat quecūq; huic mūdo dedita nō erat. Quadaz ꝙo nocte huic tarsille que int sorores suas ꝓtute cōtinue ozonis. affli ctionis studiose. abstinētie singularis. gra uitate vite honorabil' ī honore ⁊ culmīe san ctitatis excreuerat. sicut ipsa narrauit p vi sionē attau⁹ meus felix hui⁹ romane eccl'ie antistes apparuit. eiq; māsionem ꝑpetue cla ritatis oīdit dicēs. Veni q; in hac te lucis māsione suscipio. que subseq̄nti die mox fe bre correpta ad diez puenit extremū. Et sic nobilib⁹ femis viriscq; moriētib⁹ multi con ueniūt. qui eor ꝓmos cōsolent. Et sic ea dem etiaz hora qua emisit spūm multi viri ac femie eius lectulū circūsteter⁊. int quas mater mea affuit. Tum subito illa sursum respiciēs iesum venientē vidit. ⁊ cū magna aīmaduersione cepit circūstantib⁹ clamare dicēs. Recedite iesus venit. Cū q; in cuz in tenderet quē videbat sancta illa aīa e carne soluta est. Tanta q; subito fragrancia miri odoris aspersa est vt ipsa quoq; suauitas cunct⁊ ostēderet illic auctorē suauitatis ve nisse. Cū q; corpus ei⁹ ad lauādū more mor tuorū esset nudatū. longe ozonis vsu in cu bitis ei⁹ ac genib⁹ camelorū more inuēta est obdurata cutis excreuisse. ⁊ quid spūs eius semp egerit caro mortua testabat. Hec aūt gesta sunt añ dñici natalis diem. Quo tran sacto mox emiliane sorori sue p visitationez nocturne visionis apparuit dicēs. Veni vt q; dñicum natalem sine te feci. sanctā theo phaniam iam tecū faciam. Cui illa ptinus de sororis sue gordiane salute solicita rīdit Et si sola venio sororē nostram gordianam cui dimitto. Cui sicut asserebat tristi vultu iteruz dixit. Veni. Bordiana etem̄ sororno stra int laicas deputata est. Quā visionem mox molestia corpis ē secuta. atq; ita vt di ctum fuerat añ dñice apparitionis die eadē

molestia ingraueſcēte defūcta ē. Gordiana aūt mor vt ſolā remāſiſſe ſe reperit ei⁹ pra/uitas excreuit. Nā oblita dūici timoris ob/lita pudoris t reuerētie. oblita ꝺsecratōnis ꝺductorē agroꝝ ſuoꝝ poſtmodum maritū duxit.

LXVI

Inquiet⁹ valde theodor⁹ noīe puer fuit q̄ in meū monaſterīū frēm ſuū moribꝫ t cō/uerſatōe valde religioſuꝫ necītate magis q̄ꝫ volūtate ſecut⁹ ē. Cui nimirū gue erat ſi q̄s p ſua aliq̄d ſalute loq̄reť. Bona aūt nō ſolū nō facere. ſꝫ t audire nō poterāt. Hunq̄ꝫ ſe ad ſancte ꝺuerſatōis habitū venire iurādo iraſcēdo. deridēdo teſtabať. In hac aūt pe/ſtilētia q̄ nup huj⁹ vrbis pl'm ex pte magna ꝺſumpſit pcuſſus ī iguine pduct⁹ ē ad mor/tem. Cūq̄ extremū ſpūm ageret cōuenerūt frēs vt egreſſum aīe iſti⁹ orādo ptegerēt. iaꝫ corp⁹ ei⁹ ab extrema erat pte pmortuū in ſo lo tm̄ modo pectore vital' adhuc calor anhe labat. Cūcti aūt frēs tāto p eo cepere eniť orare q̄ſto eū iam videbāt ſub celeritate di/ſcedere. Tūc repēte cepit iſdē fratrib⁹ aſſiſtē tib⁹ clamare atq̄ cū magnis vocib⁹ oꝛones eoꝝ inꝛumpe dicēs. Recedite. Ecce draco ni ad deuorādū dat⁹ ſum. q̄ ppť pītiā vīam me deuorare nō pōt. Caput meū in ſuo ore iam abſorbuit. date locū vt me nō amplius cruciet. ſꝫ faciat q̄ facturꝰ ē. Si ei ad ꝺuo randū dat⁹ ſum ārepť vos moras patior. Tūc frēs ei ceperūt dicere. Quid ē q̄ loq̄/ris frať. ſignū tibi ſācte cruc̄ impme. Qñde bat ille magnis clamoribꝫ dicēs. volo me ſi gnare ſꝫ nō poſſuꝫ. qꝛ ſquamis h⁹ draconis pmor. Cūq̄ ħ frēs audirēt pſtrati in terā cū lacrimis ceperūt p ereptōne ill⁹ vehemēti⁹ orare. t ecce ſubito cepit eger cū magnis vo tib⁹ clamare dicēs. Gras ago deo. ecce dra co q̄ me ad deuorādū acceꝑat fugit. oꝛoib⁹ veſtr̄ꝫ expulſus ē. ſtare nō potuit. Pro pctis meis mō intꝛedite. qꝛ ꝺuerti pat⁹ ſuꝫ t ſecu lare vitā fundit⁹ relinq̄re. Domo ğ q̄ ſicut iam dictuꝫ eſt ab extrema fuerat corpis pte pmortu⁹ refuat⁹ ad vitā toto ad deū corde ꝺuerſus ē. Et poſtq̄ mutat⁹ mēte diu ē fla/gellis attrit⁹. tūc ei⁹ anima carne ſoluta eſt.

LXVII

Vir in ħ mūdo valde ꝺiues fuit criſor⁹ noīe. ſꝫ tm̄ vicīs plen⁹ q̄ſtū reb⁹. ſupbia tu/midus. ſue carnis voluptatib⁹ ſubdit⁹ ī acq̄ rendis reb⁹ auaricie facib⁹ accēſus. Sꝫ cū tot malis dñs finem ponere decreuiſſꝫ. cor/porali hunc molestia pcuſſit. Qui ad extre/mū veniēs eadē hora q̄ iā de corpe erat exi/tur⁹ aptꝫ oculis vidit tetros t nigerrimos ſpūs corā ſe aſſiſtere t vehemēť iminere vt ad inferni claustra ſe rapent. Cepit tremiſce re palleſcere t ſudare. t magnis vocib⁹ indu cias petere. filiūq̄ ſuuꝫ noīe matrimū quem ipſe iā monach⁹ monachū vidi nimīꝫ t tur bat⁹ vocib⁹ clamare dicēs. Date me curre. Hunq̄ꝫ tibi mali aliq̄d feci. ī fide tua me ſu/ſcipe. Turbat⁹ mor matrim⁹ affuit lugens t pſtrepēs familia ꝺuenit. eos aūt q̄s ille inſi ſtētes ſibi ğuit tolerabat ipſi malignos ſpūs videre nō poterāt. ſꝫ eoꝝ pſentiā infuſione in pallore ac tremore illi⁹ q̄ trahebať vide/bāt. Pauore aūt tetre eoꝝ imagis huc illuc q̄ꝫ vtebať. in lectulo iacebat ī ſiniſtro latere aſpectū eoꝝ ferre nō poſſet. vtebať ad pariē tem ibi aderāt. Cūq̄ ꝺſtrict⁹ nimis relatari etiā ſe poſſe deſpauit cepit magnis vocibus clamare. Inducias vl' vſq̄ mane. inducias vl' vſq̄ mane. Sꝫ cū clamaret in ipſis voci b⁹ de hītaculo ſue carnis euulſus ē. De q̄ ni mirū ꝺſtat qꝛ p nobiſ iſta nō p ſe viderat vt ei⁹ viſio nobis pficiat q̄s adhuc ꝺuīa potē/tia longanimiť expectat. Nā illi tetros ſpūs añ mortez vidiſſe t ꝺucias petiſſe q̄d pfuit qui easdē inducias quas petiuit nō accepit

LXVIII

Eſt etiā nūc apud nos Athanaſi⁹ pſbyť licaonie q̄ in ꝺieb⁹ ſuis licaonū rem tribilez narrat euenisſe. Ibi nāq̄ vt ait q̄ddā mona ſteriū cōgalaton ꝺr in q̄ quidā monach⁹ ma gne eſtimatōis habebať. Bonis q̄ppe cerne bať mor⁹ atq̄ in oī ſua actōe ꝺpoſit⁹. Sꝫ ſicut ex fine res patuit longe aliť q̄ꝫ appare/bat fuit. Nā cū ſe ieiunare cū fratrib⁹ dem̄ ſtraret occulte māducare ꝺſueuerat. q̄ꝺ ei⁹ viciū frēs oīno neſciebant. Sꝫ corpis sup ueniēte moleſtia ad vite extrema pduct⁹ eſt. Qui cū iam eēt ad finē frēs ad ſe oēs q̄ in monaſterio inerant ꝺgregari fecit. at illi tali vt putabāt viro morīēte magnū q̄d ac dele crabile ſe ab eo audire credideŕt. Quib⁹ ipe afflict⁹ t tremēs cōpulſus ē pdere cui hosti tradit⁹ cogebať exire. Nam dixit. q̄ñ me ieiu nare vobiſcū credebat⁹ occulte comedebā. t nūc ecce ad deuorādū draconi ſum dat⁹. Qui cauda ſua genua mea pedeſq̄ colliga uit. caput ꝺo ſuū intra meū os mittēs ſpūm meū ebibens abſtrahit. Quib⁹ dict⁹ ſtatim defunct⁹ eſt. atq̄ vt penitēdo ſe liberare po/

tuisset a draconе quē viderat expectat⁹ nō ē
Nō nimirū ꝓstat q⁹ ad solā vtilitatē audiē-
tium viderat ꝙ eū hostē cui tradit⁹ fuerat et
innotuit ⁊ nō euasit. LXIX

¶ Cum adhuc iuuēcul⁹ essem atq; i laicali
habitu a maioribꝫ atq; sciētibꝫ audiui q⁹ pa-
scasi⁹ hꝰ apl'ice sedis diacon⁹ cui⁹ apō nos
rectissimi ⁊ luculēti de spūscō libri exāt mi-
re sanctitat⁹ vir fuerit elemosynarū maxime
opibꝫ vacās cultor⁹ paupeꝝ ⁊ ꝓtemptor sui.
Sz hꝰ in ea ꝓtentiōe q̄ inardescēte zelo fide
liū inc'simachū ⁊ laurentiū facta est ad pon
tificatus ordinē laurentiū elegit. ⁊ oīm post
vnanimitate supatus. in sua tū snia vsq; ad
diē sui exit⁹ pstitit illū amādo atq; pferendo
quē eꝓr iudicio pesse sibi ecc'ia refutauit.
Dic itaq; cū tpibꝫ simachi apl'ice sedis psu
lis eēt defunct⁹ ei⁹ dalmaticā feretro suppo
sitam demoniac⁹ tetigit. statimq; sanat⁹ est.
Post multū ꝙ tpis germano capuano epō
cui⁹ supi⁹ memoriā feci medici ꝓ corpis sa-
lute dictauerāt vt i angularibꝫ thermis la-
uari debuisset. q̄ ingressus easdē thermas p̄
dictū paschasiū diaconē stantē ⁊ obsequen
tem in caloribꝫ inuenit. q̄ viso vehement' ex-
timuit ⁊ q̄d illic tant⁹ vir faceret inquisiuit.
Cui ille rñdit. ꝓ nulla alia cā in hꝰ penali lo-
co deputat⁹ sum. nisi q⁹ in tpe laurētij ꝓtra
simachū sensi. Sz queso te ꝓ me dñm dep̄-
care. atq; i hꝰ cognosces q⁹ exaudit⁹ sis si huc
rediēs me nō inueneris. Qua de re vir dñi
german⁹ se in p̄cibus strinxit. ⁊ post paucos
dies redijt. sz p̄dictū paschasiū iam in codez
loco mīme inuenit. q⁹ ei nō malicie sz igno-
rantie errore peccauerat. purgari post mor
tem potuit a pctō. qō tū credenduz est q⁹ ex
illa elemosinaꝝ suaꝝ largitate hꝰ obtinuit vt
tūc potuisset ꝓmereri veniā cum iam nihil
posset opari. LXX

¶ Quidā mecū i monasterio frat⁹ Antoni⁹
noīe viuebat q̄ multis q̄tidianisq; lacrimis
ad gaudia patrie celest' anhelabat. Cunq;
studiosissime ⁊ cū magno feruore desideriꝫ
sacra eloq̄a meditaret nō in eis ꝟba scīe sed
fletū ꝓpūctōis inq̄rebat q̄ten⁹ p hꝰ exercita-
ta mens eius inardesceret. ⁊ ima deserēs ad
regionē celest' patrie ad ꝓtēplatiōz volaret.
Huic ꝓ visionē nocturnā dictū est. Parat⁹
esto q⁹ te dñs iussit migrare. Cūq; ille se nō
hze sumpt⁹ ad migrandū diceret. rñsum. pti
nus audiuit dicēs. Hi de pctis tuis agit di
missa sūt. Qō cū semel audisset ⁊ cū magno
adhuc metu trepidaret nocte alia q̄z i eisdē
ꝟbis est āmonit⁹. Sz cū post q̄nq; dies fe-
bze eēt cor'rept⁹ fratribꝫ cūctis flētibꝫ oran-
tibusq; defunct⁹ ē. LXXI

¶ Alij⁹ aūt frat⁹ in eodē monasterio merul⁹
dicebat' vehemēt' lacrimis atq; elemosynis
⁊ oꝛōi intentus. psalmodie aūt cant⁹ exore
illi⁹ pene nullo tpe cessare cōsueuerat. excep-
to cū alimēta corpi aut mēbra dedisset so-
pori. Huic nocturna visione apparuit. q⁹ ex
albis floribꝫ corona de celo in caput illi⁹ de
scendebat. Qui mox molestia corpis occu-
pat⁹ cū magna securitate animi atq; hilari-
tate defunct⁹ ē. Ad cui⁹ sepulcrū dū petr⁹ q̄
nūc monasterio p̄est sibi sepultura' facere p⁹
ānos q̄tuordecim voluisset tāta vt asserit ꝺ
eodē sepulcro illi⁹ fragrātie suauitas ema-
nabat. ac si illic floꝝ omnium fuissent odo-
ramēta ꝓgregata. Ex q̄ re manifeste patuit
q̄z verū fuit quod p nocturnam visionem vi
dit. LXXII

¶ Valerian⁹ patricius in ciuitate q̄ brixia
dr narrat' fuisse defunct⁹. Cui eiusdē ciuita
tis epūs accepto p̄cio locū in ecc'ia p̄buit.
in q̄ sepeliri debuisset. q̄ vicz valerian⁹ vsq;
ad eratē decrepitā leuis atq; lubric⁹ extitit.
modūq; suis prauitatibꝫ ponere cōtempsit.
Cadē ꝙ nocte q̄ sepult⁹ est beat⁹ faustinus
martyr i cui⁹ ecc'ia corp⁹ illi⁹ fuerat buma
tum custodi suo apparuit dicēs. Vadez dic
epō vt p̄ñciat has fetētes carnes quas hꝰ po
suit q⁹ si nō fecerit die. xxx. ipse morie'. Quā
visionem custos epō timuit ꝓfiteri ⁊ rursus
āmonit⁹ declinauit. Die aūt. xxx. eiusdem ci
uitat⁹ epūs cū vesptina hora san⁹ atq; inco
lumis ad lectuz redisset subita ⁊ inopinata
morte defunct⁹ est. Valētin⁹ noīe medio
lanēsis ecc'ie defensor defunct⁹ est vir valō
lubric⁹ ⁊ cūctis leuitatibꝫ occupat⁹. cui⁹ cor
pus in ecc'ia beati martyris siri sepultū est.
Nocte aūt media in eadē ecc'ia facte sūt vo
ces ac si q̄s violent' ab ea repelleret atq; tra
heret foras. ad q̄s nimirū voces cucurrer̄t
custodes. ⁊ viderūt duos q̄sdaz teterrimos
spūs q̄ eiusdem valentini pedes q̄dam liga
tura strinxerūt. ⁊ eū ab ecc'ia clamantē ⁊ mi
mium vociferantē foras trahebāt. Qui vi-
delicet exterriti ad sua strata reuersi sē. Da
ne aūt facto apientes sepulcrū in q̄ isdez va
lentin⁹ fuerat posit⁹ eius corp⁹ nō inuener̄t
Cunq; extra ecc'iam quererent vbi pie-
esset inuenerūt hoc in sepulcro alio positu

ligatis adhuc pedibus manibusq; sicut de eccl'ia fuerat abstractū. Ex q̄ re petre colligit. qz hi q̄s pctā grauia deꝑmūt si in sacro loco sepeliri se faciūt. restat vt de sua p̄sumptione iudicent quatenꝰ eos sacra loca nō liberēt sz t culpa temeritatꝭ accuset.

LXXIII

Si culpe pꝰ morte insolubiles nō sūt. multum solet aiasz post mortē sacra oblatio hostie salutarꝭ adiuuare. ita vt hāc nōnūq̄z ipe defunctoz aie videant expetere. Quidā em̄ p̄sbyt in dioceſi centumcellenſ vbis habitauit atq; eccl'ie bti Johis que i loco q̄ tauriana dr̄ sita est p̄erat. isdem p̄sbyt in eodem loco in q̄ aque calide vapores nimios faciunt q̄tiēs necessitas corpis exigebat se lauare ꝺsueuerat. vbi dū die q̄dam fuisz ingressus iuenit quēdā incognitū virz ad suū obsequiū p̄paratū. q̄ sibi de pedib calciamenta abstraheret. vestimēta suscipet. t euntī de calorib sabana p̄beret atz oīne misteriū cū magno famulatu ꝓgeret. Cūq; h sepiꝰ fierz isdem p̄sbyt die q̄daz ad balnea iturꝰ intra semetip̄m cogitās dixit. Uiro illi q̄ mihi solet tā deuotissime ad lauādū obsequi ingratꝰ apparere nō debeo. sz aliq̄d mihi necesse ē ei p munere portare. Tūc duas secū oblationum coronaſ detulit. q̄ mox vt puenit ad locum hoīem iuenit atq; ex more eiꝰ obsequio in oīb vsus ē. Lauit itaq; t cū iam vestitꝰ voluit egredi qđ secū detulerat obsequēti sibi viro p bñdictiōe obtulit. petens vt benigne suscipet qđ ei charitatꝭ gra offerret. Cui ille merēs afflictusq; rñdit. mihi ista gre das pr̄. Iste panis sanctꝰ ē. ego hūc māducare non possum. Ego etem̄ quē vides aliq̄n loci hꝰ dñs fui. sz p culpis meis h post mortē deputatꝰ sum. Si aūt mihi p̄stare vis oīpotenti deo p me offer hūc panē vt p pctis meis inueniat. Et tūc exauditū te esse ꝺgnosce. cuz h ad lauādū venerꝭ t mīme me iuenerꝭ. In qb ꝺbis disparuit. t is q̄ hō ee videbaſ euanescēdo inotuit qz spūs fuit. Isdem ꝺo prb byter hebdomada se p eo i lacrimis afflixit salutarē hostiā q̄tidie obtulit. t reuersus postea ad balneū eū iam mīme iuenit. Qua re q̄tum p̄sit aiab imolatio sacre oblatiōis oñdit q̄n hāc t ipsi mortuoz spūs a viuētib petūt. t signa indicāt qb p ea absoluti videant.

LXXIIII

Sed ne h silendū existimo qđ i monasterio meo añ hoc triēniū remīniscor. Quidā nāq; monachꝰ iustꝰ noīe medicine arte fuerat imbutꝰ q̄ mihi in eodē monasterio ꝺstituto sedulo obseq̄ atz in assiduis egritudinib meis excubare ꝺsueuerat. Hic nāq; languore corpis p̄uentꝰ ad extremū deductus est. Cui i ipsa sua molestia fraſ germanꝰ nomine copiosus fuiebat. q̄ ipse q̄z nūc in hac vbe p eandē medicine artē tpalis vite stipē dia sectaſ. Sz p̄dictꝰ iustꝰ cū iam se ad extremū pueniſſe ꝺgnouisset eidē copioso fratri suo. qz occultos tres aureos hz̄et innotuit. Nō nimirū fratrib nō potuit celari. sz subtiliſ indagāt atq; illiꝰ oīa medicamēta p̄scrutātes eosdē tres aureos i medicamie absconsos inenerūt. Nō morꝝ vt mihi nūciatū est tm̄ malū de fratre q̄ nobiscū cōiter vixerat eq̄nimiter ferre nō valui. q̄ppe qz eiusdez nostri monasterij semp regula fuerat vt cū cti frēs ita cōiter viuerent quatenus eis singulis nll'a hz̄e p̄pria liceret. Tūc nimio merore p̄culsus cogitare cepi. vel q̄d ad purgationē morientꝭ facerem. vel q̄d in exemplū viuentib fratrib p̄uiderē. Precioso igiſ ei usdez monasterij p̄posito ad me accito dixi. Uade t nulliꝰ ex fratrib se ad eū morientez iungat. nec p̄monē ꝺsolationis ex cuiuslibz eoz ore p̄cipiat. sed cū in morte ꝺstitutꝰ fratres quesierit ei suꝰ fraſ carnaſ dicat. qz p solidis q̄s habebat occulte a cunctꝭ fratribus abominatꝰ sit vt saltē in morte de culpa sua mētē illiꝰ amaritudo trāsuerberet atz a peccato qđ ꝓpetrauit purget. Cum ꝺo fuerit mortuꝰ corpꝰ illiꝰ cū fratrum corpib nō ponaſ sed quolibet fossam in sterq̄linio facite t in ea corpꝰ eius p̄ꝑcite. ibiq; sup cum tres aureos ponite quos reliq̄t. simul oīnes clamates. Pecunia tua tecū sit in pditionem t sic cum tra opite. In quib vtriſq; rebꝫ vnā morienti. alterā ꝺvolui viuētib fratribus pdesse. vt t illū mortꝭ amaritudo a culpa solubilem faceret. t istos auaricie tāta dānatio misceri in culpa p̄hiberet. Nō ita factū est. Nā dū isdem monachꝰ pueniſſz ad mortem atq; anīe se quereret fratrib cōmēdare. nulluſq; de fratrib ei applicari t loq̄ dignareſ. ei carnaſ frater cur ab omnib esset abominatꝰ indicauit. Qui p̄tinus p reatu suo vehemēter ingemuit atq; in ipsa tristicia a corpe exiuit. q̄ ita ē sepultꝰ vt diceram Sz frēs oīnes eadem eiꝰ snīa turbati cepe runt singuli extrema queq; t vilia t que eis habere regulariē semp licuerat ad medium

ꝓferre vehemẽterq; formidare ne q̃d apud se esset vñ reꝑhẽdi potuissent. Cum ꝯo post mortem ei⁹ triginta eẽnt dies euoluti cepit anim⁹ me⁹ defũcto fratri ꝓpati eiusq; cũ dolore graui supplicia pensare. z si qđ esset ereptionis ei⁹ remediũ quererę. Tũc euocato ad me eodez p̃cioso p̃posito monasterij nr̃i tristꝫ dixi. Diu est q̃ frat̃ ille q̃ defunct⁹ est in igne cruciat̃. debem⁹ ei aliq̃d charitatꝫ ipendere z eũ in q̃stũ possum⁹ vt eripiat̃ adiuuare. Vade itaq; z ab hodierno die dieb⁹. xxx. ꝓtinuis offerre ꝑ eo sacrificiũ stude. vt nullus oĩno p̃termittat̃ dies q̃ ꝑ absolutõe illi⁹ salutarꝫ hostia nõ imolet̃. Qui ꝓtin⁹ abscessit z dictꝫ paruit. Nobis autẽ alia curantib⁹ atq; euolutos dies nõ numerantib⁹ isdẽ frater q̃ defunct⁹ fuerat nocte q̃dam fratri suo germano copioso ꝑ visionẽ apparuit. Quez ille cũ vidisset inq̃siuit dicẽs. Quid est frat̃. qũo es. Cui ipse rñdit. Hũcusq; male fui. sz iam mõ bñ suz. q; hodie cõionẽ recepi. Qõ isdem copiosus pgẽs ꝓtin⁹ indicauit in monasterio fratrib⁹. Frẽs ꝯo solicite cõputauerunt dies. z ipse dies extiterat q̃ ꝑ eo tricesima oblatio fuerat ipleta. Cũq; z copiosus nesciret q̃d ꝑ eo frẽs agerent z frẽs ignorassent q̃d de illo copiosus vidisset vno eodemq; tpe dum ꝯgnoscit ille q̃d isti egerint atq; isti cognoscũt q̃d ille viderit ꝯcordantes sil̃ z visione z sacrificio res apte claruit. q; frat̃ q̃ defunct⁹ fuerat ꝑ salutarẽ hostiã supplicium euasit. LXXV

Multi nr̃m frẽs charissimi cassium narmensis vrbis epm nouerũt. cui mos erat q̃tidianas deo hostias offerre. ita vt pene nullus dies vite eius abscederet. q̃ nõ oĩpotẽti deo hostiã placatõis imolaret. Cui tñ sacrificio valde ꝯcordabat z vita. Hã cũcta que hẽbat in elemosynis tribuẽs. cũ ad horã offerendi sacrificiũ venisset velut totus ĩ lacrimas defluẽs semetip̃m cũ magna cordis cõtritione mactabat. Cui⁹ z vitã z exitũ a q̃dã honorabil̃ vite dyacono q̃ ab eo fuerat nutrit⁹ referẽte cognoui. Aiebat eñ q; quadã nocte eius pb̃r ꝑ visum dñs astitit dicẽs. Vade z dic epo. age qđ agis. opare qđ oparis. nõ cesset op⁹ tuũ non cesset pes tu⁹. non cesset man⁹ tua. natali apl̃oꝝ venies ad me z retribuã tibi mercedẽ tuã Surrexit pb̃yter. sed q; e vicino apl̃oꝝ natalici⁹ dies imminebat. tam ꝑpinq; exit⁹ diẽ epo nũciare pertimuit. Alia nocte dñs redijt ciusq; inobedientiã vehemẽt increpauit. atq; eadẽ iussionis sue ꝓba retexuit. Tũc pb̃yt surrexit vt pgeret. sz rursus infirmitas cordis ipedimẽto facta est indicãde reuelatõis. Ad ãmonitionẽ q̃z iterate iussionis obduruit pgere. et que viderat manifestare neglexit. Qz quia magnã mãsuetudinẽ ꝓtempte gr̃e maiorꝫ sequi solet ira vindicte. visione tertia dñs apparẽs iam ꝓbis addit ꝓbera. z tam districta cede mactat⁹ ẽ vt in eo duricia cordis emollirent vulnera corꝑis. Surrexit q̃ eruditus ex ꝓbere prexit ad epum. eũq; ex mora iuxta bti iuuenalis martyrꝫ sepulcrũ ad offerendum sacrificiũ ꝓsistentẽ reperit. secretuz a circũstantib⁹ petijt seseq; ei⁹ pedib⁹ strauit. Cũq; eũ vbertim flentẽ epus vix ad se leuare potuisset. lacrimaꝝ causas ꝓgnoscere studuit. Ille ꝯo relatur⁹ ordinẽ visionis p⁹ vestimẽto ex hũeris denoluto detexit plagas corꝑis. vt ita dicã testes ꝓbatꝫ z culpe monstrauit q̃sta aĩaduersione districtõis mẽbra illi⁹ accepta ꝓbera liuore inflicto insultauerant. Que mox vt epus vidit exhorruit. z ꝝs sibi talia facere p̃sumpsissꝫ cũ magne obstupefactiõis vocib⁹ inq̃siuit. At ille rñdit ꝝ se ꝑ ipso fuisse ppessuz. Excreuit cũ timore admiratio sz nullas iam p̃s byt inq̃sitioni eius moras adꝟciẽs secretũ reuelatõis ei⁹ aperuit eiq; visionis dñice ꝑ ea q̃ audierat ꝓba enarrauit dicẽs. Age qđ agis. opare qđ oparis. nõ cesset man⁹ tua. nõ cesset pes tuus. natali apl̃oꝝ venies ad me. z retribuo tibi mercedem tuã. Quib⁹ auditꝫ epus ĩ oꝛone se cum magna cordis ꝓtritiõe ꝑstrauit. Et q̃ oblatur⁹ sacrificiũ ad horã tertiã venerat. hoc ꝑ extense oꝛonis magnitudine ad horã nonã vsq; ꝓtelauit. atq; ex illo iã die magꝫ magisq; ei sũt aucta lucra pietatꝫ. Factusq; est tã fortis in ope q̃ cert⁹ ex munere. q̃ppe qui cũ cui ipse debitoꝛ fuerat ex ꝓmissione iã cepat hẽ debitoꝛẽ. Nunc aũt ꝓsuetudo fuerat annis singul̃ natalitio apl̃oꝝ die romã venire iamq; ex hac reuelatõe suspect⁹ venire iuxta morẽ noluit. Eodẽq; q̃ tpe solicitus fuit secũdo q̃z anno vl̃ tertio ĩ mortꝫ sue expectationẽ suspẽsus q̃rto q̃nto z sexto sit̃r. Qui desperare iã de ꝓbitate reuelationis potuerat si ꝓbis fidẽ ꝓbera nõ fecissent tñ ecce anno septimo vsq; ad expectati natal̃ sacras vigilias incolumis ꝓuenit. sz leuis hũc ĩ vigilijs ualoꝛ attigit. atz ex ipso die natalitio filijs suis expectãtib⁹ missaꝝ solennia ĩplere se posse

recusauit. Illi ꝺo q̄ de ei⁹ erāt piter egressio ne suspecti sil'r ad eū oēs venerūt sese vnani miter astringētes vt die eodē nequa q̄s ad q̄/escerēt missarum solēnia celebrare nisi ꝑ eis apud dñm idē antistes su⁹ intercessor accederet. Tūc ille cōpulsus i ep̄i oratorio missaz fecit z manu sua corp⁹ dñicum pacēq̄s oīb⁹ tribuit. Qui cuncto misterio oblati bñficij pacto ad lectū redijt. ibiq̄ iacēs dum sacerdotes suos ac mīstros circūstetisse se cerneret quasi vale vltimū dicēs. de quando eos vinculo charitatis āmonebat. z q̄nta debuissēt ꝺcordia int se vniri p̄dicabat. tuz subito int ipsa sancte exhortatōis ꝟba voce tribili clamauit dicēs. Hora est. Hor assistentib⁹ ipse suis manib⁹ lintheuz dedit qō ex more mortētiū sibi ꝫ facie tenderet. q̄ tenso spūm emisit. Sicq̄s scta illa aīa ad gaudia eterna pueniēs a carnis corruptōe soluta ē. Quez frēs charissimi quē vir iste z morte sua imitatus ē nisi eū quē in vita sua fuerat ꝺtēplatus. Dicēs em̄ hora est de corpe exijt. quia z iesus pactis oīb⁹ cū dixisset. ꝫsummatū est. inclinato capite tradidit spūz. Nō igit dñs exp̄tāte. ℟ egit famul⁹ ex vocatiōe. Ecce q̄tidiane hostie illa cum elemosinis z lacrimis missa legatio quātam cū rege veniēte gratie pacem fecit.

¶ Sequit exemplū. lxxvj. ex epistolari petri damiani humilis monachi z heremite.

LXXVI

Nuariensis eccle

Narrauit ep̄us. Cū inq̄t in teutonicoz p̄tib⁹ cuidā ep̄o ꝺuiatoz incederē z iminēte iam refectōis hora quid mihi decent apponeret nō h̄ret. estuare cepit z anxie q̄rere vñ mihi posset in itinere positus subuenire. Cūq̄s hīc indigētia strigeret illic charitas aīm dilataret. i arto posit⁹ q̄d ꝓsus ageret ignorabat. Tū ecce grues repente vt linea inuicē ꝺgruētes exp̄mūt pari liq̄s serie q̄si diuersa vtcūq̄s sub vno duce castra cōponūt sup ꝟticē nobis turmatim volitare ceperūt. Tūc in fidei feruore ep̄s constanter erect⁹ ait. Dñe p̄cipe vnā de gruib⁹ istz ad nos deiici vt seru⁹ tu⁹ de bñdictiōis tue munere satisfaciat charitati. Hira etaudītionis diuīe celeritas. Vix ꝟbū ore ꝓmitur z ptin⁹ nō pui corpis grus tratenus añ ora nra ōmergit. sicq̄s fides que p dilectōz opabat implet.

LXXVII

¶ Ali⁹ itez ep̄s oppido sitiēs vinū sibi afferri p̄cepit. Cūq̄s picerna totū qō erat i vasculo fundit⁹ et haustisset in poculū z ep̄o detulisset. ecce paup ꝑportunis illō sibi flagitabat p̄cib⁹ dari dicēs. q̄ p̄ aviditate nimia nisi biberet comin⁹ expiraret. Ecōtra mīster asserebat z nil se i vase residuū reliq̄sse. z i eo loco vinū aliud repire nullaten⁹ posse. In his ꝗ fortz ep̄s angustijs ꝺpheūs cū z hīc vim sitis sufferre nō posset. illinc aūt alio piclitāte se bibere impiū iudicās auertit se a se fratriq̄s laborāti i necitate succurrit. Precepit ꝗ paupi vinū dari. Sz iam q̄ spes bibendi defecerat oīno. eo sitz ep̄i atrocius seuiebat. mādauit mīstro vt vinariuz vas req̄reret si forte aliquā ꝺsolatōis stillaz l' pegiuā repe rirz. Qui diuti⁹ abnegās nihilq̄s se rekuasse ꝺstanter affirmās. tandē nō spe erect⁹ sz impe rio magz oppressus paruit. z vas qō vacuū reliquerat vino plenū nimiū āmirat⁹ inuenit.

LXXVIII

¶ Abbas q̄dā vt mihi relatū est suauis edūlij ocupia duct⁹ lampdā sibi p̄cepit adquiri Cūq̄s mīstri dicerēt h̄ gen⁹ eo loco difficile posse inueniri. extitit q̄ diceret vnā tm̄ in venalib⁹ lampdā se vidisse. positā nullo pacto min⁹ q̄s vigīti nūmoz papiensiū solidis coemēdā. Jussit abbas nūerari pecuniā. Coq̄rum aūt diligētia laute decoct⁹ abbati piscz apponit. sz añq̄s tāgeret ecce paup ad ianuā h̄ potissimū sibi dari qō abbati eēt appositū anxie postulabat. Hor vt erat integrū piscem nihil hesitās. vir dñi mittit ad paupem ilico paup q̄ videbat cū ipsa parapside plena pisce i sublime se extulit. z libata manu velut exeniū portās celū cūctis videntib⁹ penetrauit. Vñ liq̄do approbat q⁹ qō indigētib⁹ dat deo trāsmittit. z qō in sinu paupez occultam⁹ in celo reponim⁹.

LXXIX

¶ Paup q̄dam paterfamilias vnū dūtaxat nūmū in loco possidebat quē ad emendum aliquid qō cum pane comederet expendere gestiebat. Cūq̄s siccus z aridus a lautioribus alimentz hoc diu negociuz in mente ꝟsaret interim paup aduenit misericoꝺiā postulauit. Ille herēs āio velut in q̄dam meditullio erat ꝺstitut⁹. nā si daret carni metuebat afflicte. si retineret culpā incurrere formidabat denegate misericoꝺie. Tandē vicit spiritus carnē z euāgelicā imitat⁹ viduam sub paupis specie bono debitori deo suā senorā tur quātitatē. Redit domi. panis q̄ solebat

apponi. pauꝑ q̃dē mensa ſꝫ bona ſpe diues erat ꝓſcia. damnū ſiq̃dem carnis cōpensa/bat lucro pietaꝭ. Tūc eccevir q̃dam ignotꝰ ꝛ quē antea nunq̃ viderat festinꝰ ꝛ anxius ligatos lintheo in manu eiꝰ viginti denario rū solidos ponit. diceſq̃ eos ſibi a dño suo missos tanq̃ q̃ ab eo expectarer incūctāter abscessit. Tunc̃ ꝫ attonitus vellet inq̃rere ille diſparuit. LXXX

¶ Princeps cuiusdā ciuitaꝭ pſbyterū ha/bebat scē quersatōis virū ꝛ in diuīs officīs p̄cipue in solēnitate missaꝝ indesinent assi/duū. Qui cū quotidie sacris mysteriīs reue rent insisteret angelꝰ dñi ex ꝓsuetudie venie bat. ꝛ videte p̄ncipe sacr̄m dñici corpis et of ferentꝭ manib⁹ assumebat. Ꝫ criminal' hꝰ vite lubrica ꝛ incerta ꝓditio. Nā q̃ angelicꝭ fruebaꝭ mūdis obsequīs ī fede luxurie vo raginē repēte plapsus ē. Quid plura. Per/agendi sacri mysteriū tps aduenit. pſbyt cō/suetudine foris exigēte cōpellit. ſꝫ grauit in tus ꝓscia remordente torqueꝭ. Ornat. acce dit. trepitat. palpitat. tñ offerre p̄sumit. Ec/ce angelꝰ vt assuetꝰ fuerat venit ꝛ inspectan te p̄ncipe spōgiā ifectā aqua sup caput illi⁹ exp̄ssit totūq̃ corpꝰ illi⁹ tergendo purgauit Expletꝭ aūt mysteriīs eādē spongiā rursus exp̄ssit oēsq̃ sordes atq̃ squalores quas ex corpe illi⁹ aī ꝓtraxerat mēbris eius omnib⁹ ītex supfudit. Hoc viso p̄nceps āmiratꝰ ob stupuit. pſbyterūq̃ semotꝭ oīb⁹ secrete cōue nit. Inq̃sit⁹ itaq̃ pſbyt si nouī aliq̃d crimi/nis admisisset p̄mo q̃dem q̃si ꝓhorrescens facinꝰ abnegat. deinde sibi male ꝓsciꝰ ac p̄n cipis auctoritate cōpulsus tādē se corruisse nocte p̄terita in q̃ndā eiusdē p̄ncipis cubi/culariam ꝓfiteꝭ. LXXXI

¶ Duo frēs alt' iuuenis alt' ꝓ senex in pos/sessione classensis monasteriī que rauenna ꝓx ad custodiā morabanꝭ. Octauo sane die aī natiuitatē dñi sexta. ſ. feria que sabbatuꝫ duodecim lectionū ex more p̄cedit dixit iu uenis ad seniorē. Fratꝭ leto. sic em̄ vocabaꝭ q̃o viuemꝰ hodie. Cui senex. Viue inq̃t vt velis. ego em̄ ꝛ vinū bibāꝫ ī solo sicut scp̄tū est pane nō viuā. Erat em̄ ille vegetꝰ. obesꝰ incolumis ꝛ robustꝰ. Factū est apposita mē sa vterq̃ discubuit. ſꝫ iste pane cōtentꝰ ꝛ aq̃ sub regl'ari se tenui disciplina cohibuit. ille ꝓ vinum sibi ꝛ insup q̃ videbaꝭ indulsit. Qui pfecto si q̃ īminebat agnosceret. rigo rem abstinētie ad petulantꝭ gule lenocinīuꝫ nō emolliret. Octaua siq̃dem die duꝫ dñice natiuitatꝭ gl'ia mūdo tripudiāte clarescerꝫ ille defunctꝰ est. Et cū festiuitatꝭ inuitāte le/ticia ceteri ꝓuocarenꝭ ad mēsam ille effere/baꝭ flentib⁹ vndiq̃ ꝓpinq̃s carnalibus ad se pulcrum. LXXXII

¶ Quidā mihi monachꝰ retulit q̃ cū frittu ras q̃sdam in refectorio deferret in vasculo p̄rientꝭ eū gule stimulꝰ pupugit. Horq̃ sibimet vnaꝫ in os p̄ciēs furtiue comedit. Ꝫ ilico tantꝰ eū libidinis ardor inuasit vt q̃ nunq̃ eatenꝰ fecerat nulla se rōne comꝑ meret donec p īmūdicie fluxum semē sibi ꝑ p̄rīs manib⁹ eiecisset Dic itaq̃ ꝙuī suī me rito ꝓtumacē sensit. q̃ iuxta viri sapiētꝭ elo gium molliter enutriuit. De q̃ iure dici pōt. q̃ post buccellā introiuit in eum sathanas. Mirū ventꝭ genitalia inuicē sibimet vici na sūt. ꝛ cū ꝫ incaute reficiꝭ illud ad ꝓtume lias excitaꝭ. LXXXIII

¶ Perpende q̃ q̃ caro que nūc accuratꝭ da pib⁹ enutriꝭ paulo post ⁊mib⁹ scaturire cō/pellit. ipsaq̃ fit esca tunc rodentiū que nūc delectabil'r saginaꝭ iocūditate ciboꝝ. ac tan to grauiorē exalat putrefacta fetorē. quāto suauiorē sibi ꝑcurauit educata mollicie. Ecce dū ista describimus sophia nobis ad memoriā redit duoꝝ. ſ. marchionum ꝛ guso nis sororꝫ ranerī filia que aī ꝫ fere sexennū dū sana adhuc eēt ꝛ incolumis abbatē mo/nasteriī sancti cristoferi martyrꝭ vt sibi sepul turā ꝓstrueret petīt. Illo q̃ renitēte ꝛ eam delirare ꝓhibēte difficili⁹ īpetrauit. Factū q̃ intra monachoꝝ claustra sepulcruꝫ mor vt ingressa ꝓspexit nescio q̃ iudicio ī egritu/dinem corruit at paulo post aborsit ꝛ obīt. Cui⁹ ꝑfecto tumul⁹ cū esset gipsis artificio sisq̃ cementarioꝝ studīs vndiq̃ cōmunit⁹ tantā fetoris illuuiem ꝑ ꝓtinuū anni circu lum circit exalauit vt tolerari vix possit. nec frēs q̃escere in tota claustri illi⁹ medietate p mitteret. Et cū multa circūquaq̃ sepulcra subsisterēt eadēq̃ mīora satis impēdia pce/pissent nullū ꝓter ꝫ solum molestias narib⁹ ingerebat. vt luce clari⁹ ī notescereꝭ. qm̄ hu mana caro q̃nto tenerꝰ ac mollius educat. tanto deteriꝰ in putredinē ac nauseā vertit. Em̄ uero frēs cū me cur id fieret inq̃sissent q̃d mihi videbaꝭ exposui. Hoc inq̃ ad sa/lutem vr̄am vt opinor diuinitus agit. vt in vno illo corpe q̃d tam pulcrū venustūq̃ vi diſt⁹ q̃d et sibi de ceterꝭ ml'ieribꝫ in tēptatōe

luxurie sentiri debeat liq̃do colligat. Quoniam caro illa t tũc putredo veracit erat cũ ad spectandũ lubricos intuentiũ oculos p uocabat. Quid eĩ tũc fuerit nũc euidenter oñdit. Et quelibet homis caro que nũc videre ꝯspicit nequaq̃ de se post obitũ putredinẽ generat. sz q̃ sp fuerat tũc se tñmõ putredinẽ manifeste declarat. LXXXIIII

Dux venetiarũ ꝯstantinopolitane vrbis ciuem habebat vxorẽ. que nimirũ tam tenere tam delicate viuebat vt nõ modo supstitiosa sz artificiosa vt ita loquar sese iocũditate mulcebat. vt etiã cõmunib se aq̃s dedignaret abluere. sed ei⁹ serui rõẽ celi satagebant vndecũq̃ colligere ex q̃ laboriosum satis sibi balneũ pcurarent. Libos quoq̃ suos manib nõ tangebat. sz ab eunuchis suis alimẽta queq̃ minuta ꝯcidebant in frusta. que mox illa q̃busdã fuscinulis aureis atq̃ bidentib ozi suo liguriẽs adhibebat. Eius porro cubiculũ tot thimiamatũ aromatuz q̃ generib redolebat. vt t vobis narrare ꝺ decus fateor. t auditor forte nõ credat. Sz oipotenti deo q̃tum huĩ⁹ femĩe erosa fuerit supbia manifesta docuit vlciscẽdo censura Vibrato quippe sup eaz diuini mucrone iudicij corp⁹ ei⁹ oĩe cõputruit. ita vt membra corpis vndiq̃ cũcta marcescerẽt. totũq̃ cubiculũ intolerabili ꝓsus fetore cõplerent. Aec q̃spiam tantã pferre nariũ iniuriã potuit. Nõ cosmeta nõ seruul⁹ vir vna dũtaxat ancilla nõ sine speciei redolẽt auxilio in ei⁹ obsequij sedulitate pmãsit. Eadem tñ raptim accedebat t ptinus fugiẽs abscedebat diuti⁹ eĩ hoc languore decocta t miserabiliter cruciata amicis quoq̃ letantib diẽ clausit extremũ. Quid ergo sit caro doceat ipsa caro. quodq̃ phibet mortua testetur t viua

LXXXV

Prudentes t honorati apud seculũ cuiusdam dyaconi didici narratõe qõ refero. In bononie ingt ptib duo q̃dam viri q̃ t amicicie inuicẽ fedare. t cõpaternitat si rite recolo necessitudine tenebãt in cõuiuio discũbebant. Quib in mẽsam allat⁹ est gall⁹ quẽ vicz mẽbratim vnus eorũ arrepto cultello vt mos est i frusta dissecuit. tritũ quoq̃ piger cũ liquamine supfudit. Quo fracto ptinus alt ait. Profecto cõpater sic explicuisti gallum istũ vt ipse sanct⁹ petrus etiã si velit reintegrare eũ nõ possit. Cui mox itulit ille Plane nõ modo sctus petr⁹. sed t si ipse de⁹ iperet gallus ħ ppetuo nõ resurget. Ad hãc vocem gallus repẽte viuus t plumis vndiq̃ coopt⁹ exiliuit alas pcussit t cecinit. Plumas deniq̃ pcussit totũq̃ liquorez sup eos q̃ vescebant aspersit Illico sacrilegium blasphemie temeritatis digna pena sequit vltõis. Nam t in aspsione piperis lepra pcussi sunt quã vicz plagã nõ modo ipsi vsq̃ ad obitus ptulerũt. sed t posteris suis in oĩs generationes velut q̃ddam hereditariũ reliquerũt vñ factũ est vt in famulatũ subacti sint sancte bononiens ecclie que vicz bti petri apli est insignita vocabulo. Quorũ pgenies vt relator asseruit hucusq̃ leprosa. hoc illationis canone censita est vt ex opib manuum suaz inferãt ecclie capisteria. Sic nimiruz duplici pene lepre simul t seruitutis addicti supplicijs instruunt. vt iam temere de diuia potẽtia nõ loquant. Et gallus q̃ dudum arguerat petrũ in terra negantem. tũc pbauit petrum cũ eo quẽ negauerat i celo regnãtẽ.

LXXXVI

Cum apud pmense opidũ degerem. ibiq̃ liberaliũ artium studijs insudarẽ. q̃ddaz me ptigit nosse qõ nõ inutile videt ad posteriorum noticiã stili currentis articulo tradere. Ad occidẽtem sane pdicte vrbis est quedam extra muros sita basilica gemio btorũ martyrũ Gerualij t Protbasij titulo decorata. nocte quadã que vicz eozũdẽ martyrũ natalicia pcedebat vir q̃dam maturi⁹ surrexit. bouesq̃ suos ad pascua remotiora dedu xit. Cui cõuicin⁹ q̃dam flãma nequissime libidinis inflãmat⁹ insidiat⁹ est vt ei⁹ vxorez polluere moliret. Eadem q̃ nocte ad domũ ei⁹ callid⁹ explorator accessit t occasione reperta nõ diutius postq̃ ille cũ pascẽdis animalib abijt ille febricitare diabolica machinatione se pfingẽs in lectum ipsi⁹ vxoris vir simulat⁹ intrauit. Cũq̃ velut frigescẽs intremeret dentiũ stridores emitteret t crebrius singultaret. infelix mulier tanq̃ egroto viro cõpatiẽs cepit eum vlnis astringere lodice ꝓtegere. t quib valebat impẽdijs refouere. At ille vt dolorem mẽte conceperat peperit iniq̃tatem. Uiolat itaq̃ alienũ thorum sibiq̃ pcurat interitum morq̃ ocius abijt. Sed ecce vir breui temporis spacio elapso maritus redijt stratum repetit Cui ptin⁹ vxor vehemẽter exprobrãs ait. Optime poteris hodie sanctoz martyrũ que tibi tam ꝓtigua est eccl'iam ingredi t cum ceteris

ꝓpianis diuinis intereſſe myſterijs. Cunctꝫ vir attonitus quid illa loqueret inquireret cuentũq; rei ſicut ꝺtigerat ꝓ ordinez ꝓgnouiſſet vtriq; ſe deꝑhendentes irriſos ac turpiſſima ludificatõe deluſos intolerabili doloꝛis anguſtia ꝓſternati ſunt. Interea dum ꝓpl's ad eccl'iaz hincinde ꝓflueret vt nocturne laudis officium deuotus audiret. tandẽ z illi reſumpto ſpũ nihilomin9 cõuenerunt atq; oĩs verecũdie ruboꝛe depoſito querelã ſuã coꝛam omnib9 depoſuerũt. ꝑſertim ml'r laceros crines euellens z vberrimis lacrimis triſtia oꝛa ꝑfudẽs lugubꝛes emittebat vlulatus in celum diceſ. Dñe tu inquit coꝛda noſti hominũ. tu ꝺſciẽtie mee teſtꝫ es. qꝛ hac ſciſſima nocte etiã ꝓpriũ thalami amplexus abhoꝛrui alieno me ꝑſertim miſceri viro penit9 ignoꝛaui. Tu ergo dñe nõ aſpici/as oꝛo peccata mea ſz placeat coꝛã te vt ſanctoꝛum tuoꝛ vlciſcarꝫ iniuriã. In cõſpectu ergo ppl'i tui nũc oſtẽde virtutem z ad gl'iaz ſanctiſſimi tui noĩs ꝓde mee ꝓditõis auctoꝛem. Producaſ in medium z ĩmunitatẽ cruẽtiſſimi ſceleris de ſuo fraudis aufugionõ lucreſ. Cũq; multa his ſil'ia mulier amaro ſpũ nõ clam ſz vociferando ꝓfunderet. z ppl'us ei pio meroꝛe cõpatiens eiſdem votis z ꝑcib9 diuinã clemẽtiam ĩploꝛaret. auctoꝛ ſceleris vbi latebat ꝺemoniaco ſpũ repente coꝛripiſ z in furoꝛem nimiũ atq; veſaniam rabid9 effrenaſ. moꝛq; in eccl'iam ppl'o nouiter obſtupeſcẽte ꝓſiliuit. omneſq; ĩ ſui admiratione ſemetip̃m laniãdo ac diſcerpẽdo cõuertit. Dans itaq; fremit9 z rugitus z ꝓpꝛijs se manib9 crudeliſ lacerabat. volãs quodã modo z in alta ꝓſiliẽs. deinde ſe grauiſſimo impetu ĩ ima demergẽs. z modo in parietez caput ꝺcutiẽs. mõ ſe in pauimentũ inſaniẽdo ꝓſternẽs. omnia viſcera ſua miſerabiliſ cõquaſſabat. Hoc itaq; malign9 eum ſpũs modo collidere nõ ceſſauit donec infelicem ſpũm coꝛam ppl'o qui aderat de coꝛpe euulſit. Videtes aũt qui aderant ĩmẽſam auctori iuſticie deo gl'iam referunt. q̃ z ĩpune paſſus nõ eſt abire peccãtem. z ĩuocantẽ conſolatus eſt mulierẽ. Dñ aũt mihi hoc reuelatuz eſt videbanſ adhuc ſaxa videri quib9 impegerat ſanie illius z cruoꝛe rubentia.

LXXXVII

In monaſterio beati ſilueſtri qđ in vbinati ꝓſtitutũ eſt territoꝛio q̃daz monachus obijt z ab incipiẽte gallicinij nocturnal' articulo vſq; ad ſecũdam diei hoꝛam cadauer exanime locatũ iuxta moꝛem ꝓſuetum atq; fratrib9 circũ quaq; pſallentib9 in ferctro iacuit. Cũq; tranſactꝫ iam miſſarũ ex maioꝛi pte ſolẽnijs. Agnus dei iuxta regulã dicere tur. ecce repẽte qui moꝛtu9 iacebat ĩ medio anima redeũte ſurrexit. Stupefacti ſũt fratres z noua nimis ãmiratione pterriti. nimirum quẽ funerꝫ officiuz pſoluẽtes extulerãt nũc vitalem ſpũm recepiſſe videbãt. Ac cũ ꝓpius acceſſiſſent q̃q; audire ex oꝛe ei9 auiditꝫ inbiarẽt. ba ſcelus maledicta z contumelias in deũ cepit effundere. bũdictuz nomen ſaluatoꝛis impie blaſphemare. viuifice crucis ſignũ vt oſculareſ oblatum ſacrilego oꝛe ꝓſpuere. intemeratã quoq; dei genitricem ignominioſis nõ timebat oppꝛobꝛijs lacerare. Quid inquiẽs ꝓ me pſallitis vl' ſacrificioꝛ hoſtias offerre temptatꝫ. Ego cm̃ in ipſa flãmãtia tartara pfũda deſcẽdi. ibiq; me9 magiſter z dñs lucifer me irreuocabiliter deputauit. Coꝛonã plane ſuam ercam inextinguibili ſemp ardoꝛe candẽtez mihi in capite poſuit. eiuſdẽ quoq; metalli clamideq̃ induebaſ ipſe me veſtiuit. Erat aũt clamis tam longa vt taloten9 flueret. z tam feruente ignita vt liquefacta guttas emittere videretur. Cũq; fratres eũ vt pniam ageret. atz vt occulta ſua in mediũ ꝓferret vnanimiter hoꝛtarenſ. ille anathematiſabat z blaſphemabat. z nõ ſolum pnie remedium ſz z omia redemptõis noſtre myſteria oꝛe rabido atz ſacrilego ꝺdemnabat. Monachi ꝙo ſemp ad adiutricia oꝛonis arma pio ſtudio recurrẽtes ceperũt abiectꝫ indumẽtis coꝛpa ſua ſcopis illidere. pugnis pectoꝛa tũdere. pſalmodie atq; oĩm q̃bus valebãt ꝑcuz generibus inſudare. Cũctis itaq; fratrib9 in luctuoſis oꝛonib9 z ieiunijs ꝓſtitutis ac ſub diuine pietatis expectatione ſuſpẽſis. tãdem ſupnevirtutis ſplendoꝛ emicuit. Ecce cm̃ deſperat9 ille z voꝛagine maris hiantꝫ abſoꝛptus ad ſupficiez redijt. Dei quipe ſaluatoꝛis oĩpotentiã laudat. neq̃ſſimis ſathane ludificationib9 abrenũciat. crucem adoꝛat. pniam flagitat. Cõfeſſus eſt aũt qꝛ poſt abrenũciationem ſeculi in foꝛnicationẽ cecidit. quã tñ ea tenus nulli penit9 ꝓ ꝓfeſſionis iudiciũ patefecit. Laudans igiſ z bñdicens deũ vizq; in diem alterũ vixit. ſicq; creatoꝛi ſuo mirabiliter reſtitut9 in ſancta de hoc ſeculo ꝓfeſſiõe migrauit. Sic nimirũ fraterne oꝛonis fru/

ctus efflorvit. que vicz oratio ex ipsis iehen ne viscerib⁹ ꝑdam rapuit. z de flāmarum sti pula in structura celestis hierusalem lapidē viuum posuit.

LXXXVIII

In teutonicis ptib⁹ comes q̄dam dines ac ꝑpotens. sed qđ in illo ordine hominum ꝑdigium est bone opionis z inocentis vite. put humanū de ei⁹ estimatiōe erat iudiciuz añ decēnium fere defunct⁹ est. Post cui⁹ obi tum q̄daz religiosus vir p spūm ad inferna descendit. ꝑfatum q̄ comitē in supmo gra du cuiusdā scale positū vidit. Aiebat nanq̄ q⁹ scala illa int̄ stridētes z crepitātes vltricz incendij flāmas videbat erecta. atq̄ ad suscipiendos oēs qui ex eiusdē comitis genealogia descēderent ꝓstituta. Erat aūt tartaruz imane z infinite patens atq̄ in pfunda dimersum vñ scala ꝑducta surgebat. Hoc igit ordie succedēti vni sibimet series texebat. vt cum q̄s eorum nou⁹ accederet ꝑmū interim scale teneret gradū. Is aūt q̄ illic rept⁹ erat alijq̄ oēs ad primorū sibi graduū ima descenderēt. Cunq̄ alij atq̄ alij ex eodem genere boies post carnis opa ad ꝑfatam scalā p tempoz internalla ꝓfluerent. alij ꝑtin⁹ cedentes incuitabilis necessitate iudicij ad inferioza migrabāt. Plane cum vir q̄ hec contemplabat causaz hui⁹ horrende damnationis inq̄reret. z p̄sertiz cur ille comes sui temporis puniret. qui tam iuste tam honeste tā q̄ decent vixisset. audiuit q⁹ ꝑter quādam ꝑdij possessionem metēsis ecclie quaz beato stephano pauus ei⁹ abstulerat. cui vicz iam iste decim⁹ in hereditate successit oēs isti nō diuerso supplicio deputati sunt. Et sicut eos ad peccanduz nō dispar auaricie culpa ꝓiunxit. ita nihilomin⁹ ad ꝑferēdas atrocis penas incendij cōmune supplicium copulauit.

LXXXIX

Monachus erat in arethini territorij ce nobio. qđ dicit ad pinum mult⁹ peccatoruz netib⁹ inuolutus. Cui cū iuxta quātitatem lapsuum austerior z longa nimiz penitētia fuisset indicta. ille fratris cuiusdā cui cōplatim amicicia familiari⁹ adherebat ad ꝓportandum penitētie pondus auxilium petijt. Qđ frater ꝑdictus deuote suscipiēs condictam pnie ptem tulit. atq̄ a psoluendo hui⁹ debiti canone securū manere ꝑcepit. Sed dum ille partito leuigatus onere ad strictioris vite censurā remittit. iste sibi ad solutionem plioris vite spacium pollicet. Aliq̄nto post in egritudinē cecidit. ac subito mortem quā ꝑcul esse sperabat icurrit. Fuerat aūt frater ille ꝑstum ad se irrep̄hensibilis vite z opionis inter fratres. Nō multis vero postmodū diebz penitenti monacho in somnis apparuit. cui ille ꝑtinus inq̄siuit. Quid erga te frater agit. Quo tibi est. Cui querulis admodum vocib⁹ rñdit. Male inq̄t actum est sed ꝑter te. Nam liber a ꝑnis. q⁹ tuis me vinculis inodauit. z aliene cautionis obnoxium reddidi nec psolui. flagellis atteroz vñ queso te z qua valeo supplicatione depoſco vt vigiles p te ac liberes me. Vade itaq̄ z sanctū hui⁹ loci ꝑcare ꝓuentuz vt debita mee sponsionis a me neglecta psoluāt. sicq̄ me ab istis que ꝑsto sūt supplicijs eruāt. Et ꝑgefact⁹ ille fratrib⁹ qđ viderat retulit. qđ audierat intimauit. ꝑces exposuit. efficacit impetrauit. Porro aūt cum iam frēs ꝑfixā illius pnie quātitatem diuersis argumētoz spūalium exercitijs impleuissent. ꝑfato monacho frat ille pvisum rursus apparuit. eiq̄ serenos satis z alacres vultus oñdit. Interrogatus itez q̄d haberet. rñdit se p oꝛones fratrū nō solum a penalib⁹ incōmodis erutum. sed etiā ad electoz sortem mirabili dextre excelsi nuꝛ mutatōe translatū. Benedicta dinie clementie dispensatio que p mortuos etiā instruit viuos. z dū alios ꝓberat. alios qualit⁹ a ꝓberib⁹ eripiant informat. Audisti frater historiam esto promptus ad cautelam.

XC

Vir quidam arduinus nomine famose prudentie genere clarus. diuitijs opulent⁹ certa mihi deuotiōe spoponderat. q⁹ si ante nō posset. saltem expleto decēnio ad monasterium sancti vincentij qđ videlicet in arbinati cōstitutum est territorio monasticum susceptur⁹ declinaret habitum. Tandē termino ꝓdicte pactionis elapso cum ego assiduus huic exactor insisterem. z ille hinc tenēdo inde blandiēdo ꝓbis q̄dez oñe bonū ꝑmitteret. ipsius aūt cōuersionis effectum q̄busdā tergiuersationib⁹ ꝑtelaret. Rector quoq̄ iam dicti monasterij illi⁹ fauebat votis illius. dissuadebat conuerti. cui⁹ nimiz pnecessarijs sepe sustentabat auxilijs. Interea languore corporis irruente decubuit. peccata confessus iudicio sacerdotis absoluitur. pauperib⁹ z ecclesijs multa largitur.

Interim cunctꝰ quasi bñ compositꝰ assistẽ/tes sibi cognatos ⁊ affines sub hac obtestatione ꝓstrinxit. Obsecro inq̃t p charitatem que deus ẽ. nemo me reddi huic mortali vite qđ nihil est deposcat. ne quod absit impa/ratum me postmodũ mors ip̃rouisa repiat. Aliquãto aũt post eiꝰ obitum tpe p̃dicto ab/bati monasterij sancti Vincẽtij vir ille p vi/sum nocturne quietꝭ apparuit. Videbatur aũt illi q̃ in spacioſa quadã campi planicie impator si rite teneo. vel quelibꝫ excelſa po/testas cũ totiꝰ regni p̃moribꝫ ⁊ copioſa mo/rarẽ exercitu. Cũq̃ ille stupefactuſ oculos huc illucq̃ duceret. ecce arduinꝰ a q̃busdã tanq̃ custodibꝫ ducebat. Deu inq̃t abbas. Siste gradum. fige pedem. q̃esce paulisper mihi nõ loquerꝭ arduine. Die frater q̃d tibi est. letaris an pateris. adest pena vel gloria. Cui tristis ac flebilis. Cur ait me de gloria ꝓsulis qui iugibꝫ penis afficior. ⁊ ne ad mo/mẽtum q̃dem respirare p̃mittor. Ad quem abbas. Quid inq̃t beatus vincẽtius nõ tibi in necessitate nũc succurrit. qꝫ ad collabo/randũ sue domus ãministratoribꝫ taꝫ sedu/lo decertasti. Cui mox ille subiungit. San/ctus ait vincẽtius diu me suũ fecit sperare colloquiũ. sed qꝫ dudum fatigatꝰ hoc obti/nere nõ merui spem hãc oĩno frustratus iaꝫ amisi. Ubi sollerter attendẽdum q̃ recta sit linea diuĩe iusticie. imo q̃ ardua apud deũ mensura vindicte. Ille siq̃dem dum adhuc viueret cõuertẽdum se in monasterio beati martyris ⁊ p̃mittebat ⁊ differebat. nunc ad eiusdem martyrꝭ venire colloquiũ. ⁊ quasi ex p̃missione sperabat ⁊ tamẽ nullatenꝰ im/petrabat. Dignũq̃ fuit vt abbas potissimũ hanc cerneret visionẽ. q̃ sibi ne ꝓverteretur obstiterat.

XCI

Alius etiã ciuis notus mihi atq̃ cõsociꝰ in rauẽnati scꝫ vrbe pollebat. ⁊ legis peritia strẽnuus ⁊ grãmaticorũ regulis cõpetenter instructus. Hic mecuꝫ fidedictor instituit. vt si ego simul et ipse relinqueret seculum. Quid plura. Tandẽ ego ad ꝓuersionem ve/niẽs. vt sponsio redderet exegi. sed obtinere nõ potui. Iste quippe me gaudendo p̃misit. suaq̃ vestigia subsistẽs artificioſe repressit. Nõ multis ꝯo postmodũ diebꝫ dum hunc aduersus leuiruꝫ suum furentꝭ animi liuor accenderet gladio repẽte pcussa manꝰ eius obriguit. sicq̃ stupefacta deinceps p̃mansit ⁊ rigida vt baiulo suo dependẽs magis eẽt oneri q̃ virtuti. Iamq̃ inutilis factꝰ. mun/dum dum abiẽceret abiecit. ⁊ nõ iaꝫ anceps sed cum beniamin totus dexter ĩ sancta vsq̃ ad obitum cõuersatione p̃mãsit.

XCII

Interea quoq̃ iohãnes cõuaclensis epi/scopus ad memoriã redit qui cõuersionem suã dum p longa temporũ interualla differ/ret. aliqñ contigit vt in fundo suo quẽ in sal/tus possidebat territorio moraret. Illic ita q̃ cõstitutus paupcule cuidam vidue por/cum quẽ velut spem sui victꝰ alebat p̃cepit auferri. suisq̃ ferculis ꝓfuturũ nõ segnius p̃parari. Emittit illa p̃ces. fletꝰ fudit ac ge/mitus. sibiq̃ indulgentie sue reddi postulat nutrimentũ. Hꝫ suo ventri magis q̃ illius necessitati impiꝰ episcopꝰ dum ꝓp̃ꝫ p̃roui/det mensis. mãdatum paruipẽdit auctoris qui p ꝓphetam dicit. Subuenite oppresso. iudicate pupillo. defendite viduam. Hꝫ q̃ absens credebat instituẽdo p̃ceptum p̃sen/tem esse se docuit inferẽdo iudicium. Iam ep̃us duꝫ lacrimas vidue sue facit delicias gule. mor pcussus ĩ gutture vulnꝰ incurrit qđ nullis medicorũ studꝫs donec vixit eua sit. Hoc itaq̃ p̃peditus incõmodo cuꝫ iam iuxta scripturã sola vexatio daret intellectũ auditui. tandem sanis ꝓsilꝫs adq̃uit. ⁊ epa/les infulas monastica pfessione mutauit. at q̃ in pampasiano cenobio qđ ĩ btẽ Marie ꝑginis est honore ꝓstructum longꝭ pꝰ tem/poribꝫ supuixit. Usq̃ tñ ad obitum tãta lesi gutturꝭ molestia laborauit vt nisi cũ magna difficultate traũcere alimẽta nõ possꝫ. adeo vt ad geminã semp mẽsam succedentiũ sibi fratrũ in refectione discũberet. vixq̃ tantũ sibi capet vñ recreare stomachum potuisset

XCIII

Demini plane qꝫ et cũ apud p̃mẽse opi/dum liberaliũ artiũ studꝫs docẽdꝰ insisterẽ dũ adhuc vicꝫ adolescẽtie floꝛe ⁊ noua pu/bertas indueret faciẽ. ⁊ estꝰ libidinis ĩpatiẽ/ter accẽderet carnẽ. clericꝰ q̃dã noĩe Teuco linus pelicẽ suã iuxta meũ hẽbat hospitiuꝫ vt aiunt aspectu lubricã ⁊ inhonestã satꝭ de/core venustã. Hic itaq̃ nitidꝰ ⁊ semp orna/tus atq̃ ꝓspicuꝰ incedebat ita vt caput eius nunq̃ nisi gabelica pellꝰ obtegeret. indumẽ/ta carbasina atq̃ niuẽtia fuligo p artem ful/lonis inficeret. calceus postremo ad aq̃lini rostri spẽm nõ falleret. Erat illi p̃terea vox gracilis. suauis ⁊ tremula. adeo vt in eccl'ia

modulās ꝛ audiētiū corda mulceret ꝛ astā/
tis in se ora plebis querteret. Affluebat vbi
q; delicijs. rugiebāt ora flāmātia. q̄tidie ca/
chinis iuicē atq; ludibrijs oculoꝝ nutibꝫ ac
scurrilitatis illecebris festiui applaudebant.
His g furijs ꝛ pditꝰ moribꝫ q; corpe ptigꝰ
aderā. mēte lōginquꝰ esse non poterā. Quid
dicā. q; dū ß cernerē titillantꝰ luxurie mole
stias ptuli. cū etiā postq; ad heremū veni ei
usdē lenocinij mēoria sepiꝰ me colaphisare
nō destitit. Sepe fateor mihi malignꝰ hostꝰ
ß ꝓposuit scema ꝛ illos esse felices ac btissi/
mos q̄ tā iocūde viuerēt psuadere tēptauit.
Sz ecce hꝰ btitudinis initiū ditiꝰ. ꝓseq̄n
ter et q̄ fine ꝓcluserint atteramꝰ. Nā cum p
q̄nq; fere ānoꝝ lustra ī hac luxuriosa volup
tate vitiassent añ annū cū cōe ipsi⁹ ciuitatꝰ fla
graret incēdiū in vna domo repti vtriq; sil'
igne ꝓsūpti sūt. Sic sic nimiꝝ flāma libidis
ignē meruit ꝓbustiōis. ꝛ q̄d dictꝰ vita ꝓtule
rit amarꝰ. pchdoloꝛ exitꝰ demonstrauit.

¶ In perusino monasterio sci XQIIII
vicz saluatoris cui nup ꝛ ipse p̄fui. q̄dā mo/
nachꝰ paulo añ fuerat noīe Bunizo astutꝰ
nimis ꝛ calidꝰ secularibꝫ augmētꝫ ac litigio
sis ꝓtentiōibꝫ vehemēt intēt. Hic itaq; dū
ꝛ imutādis abbatibꝫ ꝛ frībꝫ pturbādis estu
aus ñ q̄escēret ad ß vsq; pueit vt diaboli ad
supandos emulos p̄ociniū quereret ꝛ eius
se ditioni et corpal'r māciparet. cui tñ sedu/
ctoꝛ spūs etigēti añ pmisit q; tertio die pus/
q; moꝛeret suū exitū sibi nūciaret. Credidit
infelix ꝛ diu postmodū viuēs ita sub hac de
ceptoria securitate pmānsit. Tādē in egritu/
dinē lapso. adest fideiussoꝛ iniquꝰ. ꝛ pꝰ futu
rū sicut spopōderat obitū īnotescit. Proti/
nus aduocatꝫ ille fratribꝫ cūcta hec q̄ cū ne
q̄ssimo pepegerat spū p ordinē narrat. Cū/
q; illi istarēt dicētes. esto ꝓfessus. age pniaz
repēte ille obdoꝛmiuit. ꝛ sine pulsātibꝫ sine
clamātibꝫ cuigilare non poterat. Si ꝓ vel
illi ꝓticescerēt. vl' aliō q̄d p̄ter pniam loqui
vellēt moꝛ ille exꝓgefactꝰ iuicē loq̄bat. Sz
rursus audito noīe pnie, ptinꝰ obrigescebat
insensibili sopoꝛe coꝛreptꝰ. donec horrende
morti traditꝰ. ad eū cui deuotōz fecerat sit ī
felicit deuolutꝰ. Postmodum ꝓ p̄les no
ctes nigra canū turma ñ cessauit sepulture
eiꝰ assistere ꝛ q̄si depositū custodire. ita vt ñ
mimo videtes horꝛoꝛe ꝓcuterent XQV

¶ Adolescentē meī fauētina vrbe ꝓt lr̄az
studia ꝓsticutū audire ꝓtigit q̄ enarro In
ter duos sibi ꝓuicaneos obortis inuicem si
multatibꝫ alteriꝰ oculos alt effodit. Cecus
itaq; postmodū cū se mūdo nimis inutilem
vidit monasteriū petijt. Postmodū ꝓ o cum
ꝛ ipse illatoꝛ iniurie lāguoꝛe coꝛreptꝰ ꝓuersio
nis habitū antie q̄reret. sz ad idē mōasteriū
deferri ꝓp illū quē crudel'r attrectauerat ī/
ꝓgruū iudicaret monachis sup hac re secre
to musitantibꝫ tandē fama negocij ad accu
satoris vicz nō videntꝫ puenit auditū. Cū/
q; ille q̄ō īminebat leuiꝰ didicisset. cepit moꝛ
obnixe deposcere ꝛ q̄bꝫ valebat p̄cibꝫ instan
tissime flagitare vt illū frēs cuz oī charitate
susciperent. semetip̄m insup custodē ac mīstꝛ
eiꝰ obsequijs īsudare inberēt. Importunis
sane insistēs p̄cibꝫ tandē obtinuit vt quē car
nis lumīe videre nō poꝛat ꝓspicuo charita
tis oculo mīstrabat. Decūbenti itaq; sedulꝰ
mīster assistere tegminibꝫ fouere. nec̄aria q̄z
poꝛrigere p̄cipiēdis etiā alimentꝫ psuasoꝛie
puocare. Nā ꝛ ad digestionis occultū vt di
baꝭ sepe se ferre ꝛ referre gaudebat egrotuz
Sic nimiꝝ sic q̄ geminū lumē carnis amī/
serat. charitate sil' ꝛ patiētia q̄si duobꝫ in aie
facie oculis resplendebat. XQVI

¶ Nostra vt ferꝭ cōtigit etate q̄ō narro. In
galliaꝝ ptibꝫ penes āministratōz ac ditionē
cuiusdam religiosi abbatꝫ noīe Bñdicti p/
sbyter habitabat. Qui nimiruz q̄nto copia
facultatū vberiꝰ affluebat. tāto magꝫ religi
onis ꝛ honestatꝫ p̄mebaꝭ inopia. Obeunte
igiꝭ pelice viduatꝰ adiecit iterare ꝓiugium.
Quid plura. Cōfederat sibi q̄si tabularum
lege pstibulū. amicoꝝ atz ꝓfiniū ꝓgregabat
nuptiali moꝛe quentū. epulaturis etiā totiꝰ
affluentie, puidet apparatū. Abbas aūt duz
decūberet iamq; felicē appropinq̄ret ad exi/
tuz ß audito. duos ad eū monachos mīsit ei
q; taz īpudens scelꝰ sub districte censure inꝭ
mīatōe phibuit. Ille ꝓ o vt erat ꝓcepte neq̄/
cie stimulatꝰ instinctu. obtpare nō potuit sz
temeritate plectibili q̄cq̄d nuptialꝭ ordo di/
ctauerat impleuit. Cūctis itaq; pstrepētibꝫ
iocis ac lasciuie deditꝫ. p̄sbyter tāq; bos ad
victimā ductꝰ ꝓuiuiū deserit thalamos nō
delectatōis sz pditōis ingredit. Et o tribꝫ
deꝰ in ꝓsilijs sup filios hoīm repētina moꝛ/
te mulctat. Uno siq̄dem eodēq; momēto et
semen fudit. ꝛ aīam exalauit. Sic sic remu/
nerari debuit q̄ de sacrario dñi ad exolituz
lupanar suūq; voluta bzū transire decreuit.

XQVII

Ex petro damiano

XCVIII

Accidit vt ī burgũdie ptibꝫ q̄dam cleric⁹ esset. supbꝫ nimis ac tumidus. nõ mõ carnalis vite secularibꝫ dedit⁹. sz ꝑ suũ ordinẽ terribiliť bellicosus. Hic itaqꝫ cuz eccl'iam btī mauricij inclitã ꝓdũs ditõnibꝫ suis vsurparet. Potẽs aũt q̄dã e diuerso sui iurꝫ esse nõ sine magna liuoris atz certamis aĩmositate ꝓtenderet. tandẽ belli dies vtroqꝫ paciscente statuiť. a multꝫ hĩcinde fremẽtiũ armatorũ agmĩbꝫ ꝓueniť. Potẽs aũt ille quẽ diximus nũciũ ad hostilia castra direxit q̄ apparatuz belli solerti specl'atõe ꝓpẽderz. ac sibi celeriť nũciaret. forte tũc cleric⁹ missaz cũ his q̄ dimicaturi erãt suis fautoribꝫ audiebat. Cũqꝫ ad euãgeliũ veniret ī fine lectũ ẽ. Oĩs q̄ se exaltat hũiliabiť. z q̄ se hũiliat exaltabiť. Ili co cleric⁹ i hanc sacrilegã vocẽ ptin⁹ erupit Hec ĩq̄t sn̄ia ꝙa nõ est. nã si ego me meisqꝫ aduersarijs hũil'r inclinassez hodie tot possessionũ atz cliẽtiũ copias nõ hz̃em. Reuersus aũt nũci⁹ dño suo fidel'r retulit. nõ mõ qõ ī belli apparitõe ꝓspexit. sz ꝫ eť qõ ex ore clerici tumide loq̄ntꝫ audiuit. Tũc ille plaudẽs ī dño let⁹ efficiť atqꝫ ad spem pculdubio cõtinẽde victorie milites cohortať. Cõglobatꝫ itaqꝫ diuersoꝝ cuneis armatoꝝ extractꝫ pte bellũ cõmittiť. vires viribꝫ opponunť. densa teloꝝ silua deponiť. z hũanis inflicta cordibꝫ arma grassanť. Habebat aũt cleric⁹ equã quã vicz ꝑliatur⁹ ascẽderet tãte velocitatꝫ z roboris vt null⁹ videreť equ⁹ aut mul⁹ ei in dimicãdo posse ꝑferri. Casu ĩmo deo disponente ꝓtigerat vt ꝑcedẽti nocte iumentum illõ solutuz ꝑcul abscederet. aceruũqꝫ salis inueniẽs ex eo plimũ comedisset. Clericus itaqꝫ cũ in acie ꝓfligeret ac sup aque riuulũ deueniret. ibiqꝫ comin⁹ aduersantiũ armis arma ꝓferret. iumẽtũ vt erat assumpti salis copia sitibundũ frenũ ō manu rectoris violenť extorsit. suisqꝫ totũ viribꝫ vẽdicauit. z ꝑ sto caput aq̄s ad bibendũ inbianť ĩmersit. Ille ꝙo dũ ea manu q̄ scutũ tenebat ꝓfligit hostilibꝫ iaculis faciẽ coactus exposuit. z ecce repẽte gladi⁹ os ei⁹ fulmis more trãsfixit. taliqꝫ vir reprobꝫ vitã suam fine ꝓclusit. Et qꝫ ꝓgrue in illa ꝑtulit ꝑte corpis vindictam q̄ nigri fellis in dño vomuerat blasphemiam Et cum ꝓpha ō talibꝫ dicat. Filij hoĩm dentes eoꝝ arma et sagitte. z lingua eoꝝ machera acuta. Qui linguã suam z dentes aduersus deũ gladij more vibrauit digne ꝑ eadẽ mẽbra materiał gladij penas exsoluit.

XCVIII

Clericus q̄dam coloniẽsis eccl'ie vadum flumis trãsibat. z eccẽ btūs seuerin⁹ eiusdez eccl'ie nup epūs ei⁹ habenas apprehẽdit. eũqꝫ retinẽs sistit. Cũqꝫ ille in stupore ꝓsus z graui ter ãmirat⁹ cur taz clar⁹ illic z tã celebris fame vir morarek ĩq̄reret. Da mihi ait manũ tuã vt q̄ circa me sint ñ auditu sz z tactu discas. Cũqꝫ datã manũ fluctibꝫ epūs impossisset tant⁹ eũ ardor absorbuit vt vndiqꝫ carnes ei⁹ resolute defluerẽt z ossa nuda vix herentibꝫ articul' remanerẽt. Ad quẽ clericus Cũ nomẽ ĩq̄t tuũ ī tãta bñdictiõe sit apud nos. z fama tua ꝓsonis toti⁹ eccl'ie ꝑconꝫs celebreť cur te pestilẽs ħ vorago ꝓstrigit. tãtoqꝫ ꝑchdolor incẽdio cruciarꝫ. Ad quem sctūs epūs. Nihil aliō ī me remãsit ait vltõe plectẽdũ ꝑter ħ tm̄. q̄r dũ ī aula regia ꝓstitutus ĩpalijs me ꝓsilijs vehemẽť ĩplicui. canonice sinaxis officia ꝑ districta horarũ spacia nõ ꝑsolui. Hanc q̄ppesil' oĩa coaceruãs tota die negocijs ingruẽtibꝫ secura libtate vacabam. Ob hãc itaqꝫ negligentiã horarũ ardoris h⁹ fero suppliciũ. Sz oĩpotẽtꝫ deus clementiã vtriqꝫ sil' hũil'r implorem⁹ vt manuz tuã in ꝑstine salutꝫ restituat statũ. Dõ cum fuisset factũ. Vade ĩq̄t fili obsecra frẽs nostros eccl'ie clericos z alios spũales viros vt z ꝑ me ꝑces fũdãt. idigẽtibꝫ subsidia ꝑferãt sacrificioꝝ votꝫ isistãt. His ei pactꝫ ego more de vinculo pene h⁹ indubitanť expediar z expectãtibꝫ me btoꝝ ciuiũ chorꝫ let⁹ adiũgar

XCIX

In hac heremo fontꝫ auellani vbi nũc habito ꝑ q̄dã noĩe iohes q̄ lentis q̄busdã infirmitatibꝫ macilent⁹ videbat sp̄ z graciť. Hac itaqꝫ sui corpis ībecilli tenuitate cõfisus sepe iacẽs ī lectulo ꝓpletorium decurrebat. Accidit aũt vt demoniac⁹ q̄dã nõ pcul abessz q̄ mł'ta hoĩm secreta z obscnos act⁹ ipudẽs ꝓpalaret. Cũqꝫ ꝑfat⁹ iohes demonẽ exire ꝑcipet z q̄busdã exorcismi q̄stiõibꝫ flagellarꝫ. Tu ne ait ille es q̄ sub coco hodie ꝓpletorium īsurras. z mõ me q̄sctūs eĩcere z iurꝫ mei vasculũ ō meo dño vis liberare Hoc audito frat erubuit. q̄r rei vitatẽ. eť ꝑ mẽdaciũ ꝓgnouit auctorẽ.

C

Otto rex teutonicoꝝ q̄ postmodũ imperator creat⁹ est romanoꝝ. adalaidem italie reginã que sibi cõmat extiterat suscepit in cõiugẽ. Quẽ fili⁹ ei⁹ q̄ maguntine ꝓsidebat al mific⁹ pastor eccl'ie cepit ꝓstãť arguere z scelestum luridũqꝫ ꝓiugiũ publice ꝓdemnare.

Pat aūt vehemēt irat⁹ eū ꝓphēdi ꝑcepit.et mox carcerali custodie mancipauit. Quē p annale circit spaciū carcer inclusit. sz a correctōe linguā t frozis vinculū ñ liganit Cū ꝯo pr eū qdragesimali decurrēte ieiunio de custodia decreuisset educere añqz psalteriū expleret qō aureis exarabat apicibꝫ recusauit exire. Uerūtñ cū exinde exisset zelo sacerdotal auctozitatz accēsus nō ꝺeuit.sz mox ī patrē iaculū publice excōicationis extorsit. O ꝙe dignū regio genere sacerdotē q̄ in cā dei nō impiale fastigiū.nō prnū recognouit affectū. Sz cū patna ac regiā auctozitatez in solo deo ꝺstituit.hūc hoiem ei⁹ legibꝫ resistentē a se ꝓsus extraneuz reputauit. Dixit aūt patri. Tu arbitrarz me aduersuz te violenť agere.te ꝯo pīudiciū sustinere. Scito p nosces qz die scō pētecostes vtqz sil stabim⁹ añ deū.ibiqz vētilabiť int nos libzata iusticie lāce litigiū ibi luce clari⁹ apparebit q̄s nostrū eqtatz lineā teneat.q̄s dei legibꝫ ꝺdicat Factūqz ē ipso q̄ dict⁹ ē sacrosctē solēnitatz die dū pfat⁹ augusti⁹ ipialibꝫ insul redimit⁹ ml'tozū qz pōtificū chozis siue ꝓcerū vallat⁹ agmibꝫ missaz solēnꝫs intesset pētino sup eū veniēte iudicio inuēt⁹ est mortu⁹ QI

Adolescēs q̄dam erat in finibꝫ aq̄tanie q̄ cū coetis suis iuuencul' de aiaz suaz cepit salute tractare. Deliberatōe pmissa tandez statuūt t vnanimi iuicē ꝺfederatiōe ꝓponūt t mūdi h⁹ pōpas abꝛ̄ceret ad monastice cōuersatōis ordinē cōmigrare. Sz dū res ad huc suspēsa differť.dū reruz ozdo ml'tiplici variatiōe ꝺcutiť.ipse q̄z tener adolescētz animus furus ī suo ꝓposito nō teneť. Quid multa. Mutata postmodū mēte duxit vxorem. Cuqz p ꝓcessum tpis mens ei⁹ mēoriaz scti ꝓpositi paulatim ō se ꝓsus eraderet t sub p textu ꝺiugij ad explēdā carnal' illecebze voluptatē ipatiēti⁹ ebulliret.diuīa sup eū vigilante clemētia subito lāguoze pcussus ē ac paulo p⁹ ad extrema pueit. Necessarꝫs igiť siue ꝓpiqs ō iā q̄ defūcti disputātibꝫ sepultura dū ī medio positū videreť cadauer exaīe. vtqz tennis q̄dā mot⁹ ī ei⁹ pectoze palpitaret. ecce duo tetrimi ac truci vultu ethiopes eū vt sibi videbať tāqz leones inuadūt. rapaci ferocitate corripiūt. de corpe violēť euellūt. Uor pedes ei⁹ t brachia durz alligant nexibꝫ.sicqz velut bedū in phalāga alť post altez baiulare ceperūt. Quos aūt dolores t torsiones ille ptulerit. q̄t t q̄lia viderit vl audierit p q̄pl'ima eū loca vectauerint plōgū ē nō tm stilo digerere.sz simplicibꝫ q̄z vbis exoze p ordinem referētz audire. Hoc tm h iferre sufficiat.qz duz p obscure caligis eū loca portarēt ecce btūs petr⁹ splēdid⁹ t chorusc⁹ occurrit eū deportātiū hūeris raptū nexibꝫ q̄bꝫ angebať absoluit. Illi mox rapta p̄da stridētes dentibꝫ t eiulātes abscedūt.factūqz sibi pīudiciū flebiles ꝺque rūť. Btūs āt apl's adolescētē ad cluniacēse mōasteriū duxit.eiqz forinsec⁹ posito sese donec ad eū reuertež expectare pcepit. Ego in q̄t meū monasteriū igrediēs visito ac p circuitū cūcta plustrās q̄d agať intēdo.deinō ad te ꝺsideratz oībꝫ redeo. Sz mox vbi iste relictus ē sol⁹.ecce crudeliores ac acriores ūdē reuertūť ethiopes.t ñ iā p man⁹ t pedes sz ipa genitalia corripiūt.eūqz sic ñ sine gnissimo illi⁹ dolore suspēdūt. Hā et sī velut rostro passer accipitrz vl aq̄linis vnguibꝫ colūba rapiať in pedibꝫ.sic a reprobis illis spiritibꝫ miser iste corripiť.trahiť.librať.p verē da suspēdiť.t q̄si reportata p̄da q̄ fuerat pdita longi⁹ asportať. Tūc ecce btūs petr⁹ radiāti nimis ac tribili splēdoze ꝺspici⁹ se tāqz fulmē iniecit.rapināqz suā q̄si p impetuz violēti spūs apprehēdit. t clauibꝫ q̄s manu gestabat raptores neq̄ssimos accerrime ꝙberauit.mox illū ad domuz ꝓpriā vsqz pduxit reddēsqz spūm corpi vtrāqz saluti subam reforma uit. Nam t ille ptin⁹ ꝺualescēs t domui sue disposita ad cluniacēse monasteriū ꝓperās sancte ꝺuersatōis habitū feruida devotione suscepit QII

Uir q̄dā in teutonū finibꝫ optimuz ꝓpriq̄ iurz pdiū diuersoruqz puētuū copijs affluēter vberrimis possidebat. Habebat āt duo decim filios. Cepit interea cogitare q̄d post ei⁹ obitū fieret si vn⁹ possessionis hereditatem int tot diuideret coheredes. Dicebat ei Ego q̄dē q̄ totū h sol⁹ habeo sufficienť t pacifice viuo.sed vbi tot diuisores emerserint q̄s eoz simultates.q̄s orientia inť illos liuoris t odij iurgia sustinebit. Hō ei illic poterit eē vnitas volūtatz vbi tam multifaria fuerit diuersitas facultatz. Coloni pterea qui vni parere dño sunt ꝺtenti ñ sine gui quietz sue iniuria tot dnoz pl'o rūsuri sūt. Tibi g de⁹ oīpotens q̄cq̄d est mei iuris allodiū trado.te solū heredē mee possessionis eligo.filios aūt meos tibi ꝺmēdo.fac eis qō in oculis tuis bñplacitū fuerit Et h dicto cyrothecā

suã sagitte ptin⁹ alliga uit. eãq; curuato fo⁊/
titer arcu in vasti aer⁊ supioza coniecit. Ez
mox sagitta sine cyrotheca in tr̃a relapsa est
vt cuidẽti mõstrarek indicio. q⁊ donũ qõ fi/
des obtulit clemtia diuia suscepit. Tũc ille
de muner⁊ sui oblatõe fidẽtior⁊ alacrior fa
ct⁹. possessionẽ suã cuidã eccl'ie tradidit. eã/
q; sibi ꝓpetuo iure p stipulatiões⁊ rata fir/
mauit. Breui ꝥo tpe post ꝑ filiũ ei⁹ tãto bo/
nox affluentiũ sũt abundãtia p̃diti. tot pre/
dioxac censuũ copia sũt magnifice dilatati
vt eox q̃sq; summã patne facultat⁊ excederz
eisq; circũflua mũdi ꝓsperitas in oĩb⁹ arri/
deret. Sic sic q̃ cyrothecã de manu patris
tr̃eni ĩ celo recepit. sup filios suos imbr̃e sue
bñdictõis influxit exuberanť. Qõ igit̃ in tr̃a
deo dak in celo recipit̃. ⁊ inde sperãdũ est p̃/
mium quo p̃cessit mun⁹ oblatũ. QIIII

Scotigenaq; rex ꝓmeuo adolescẽtie flo/
re pubescẽs. q⁊ pak obĳt ei mox ĩ regal' fasti/
gĳ iura successit. Ez cũ solicite ꝯsideraret
q̃ fragile sit q̃d in ꝑ seculo tumet. q̃ labi
le qõ supeminet. q̃ velocit̃ extinguibile sit
oĩe qõ splendet. cũ ꝯiugat⁹ iam eẽt decre/
uit regales ĩsulas regni celest⁊ amore depo
nere. coronã capucio. purpurã cuculla mu
tare. Quid plura. Simulat oxonis studiuz
aggredit̃ expeditõis hũane pcinctũ. Apl'ox
itaq; liminũ deuotõe cõpleta. ⁊ ignoxãte cli
entiũ comitatu. monasticũ habitũ latẽter
ĩduit. ⁊ sic a se mũdũ cũ regno bñ semetip̃m
furat⁹ abiecit. Qui mox languore pcussus
ad extrema puenit ⁊ vsq; ad obitũ ꝑ tãq; fe/
derate ꝯuentiõis elogiũ inclamare nõ desti
tuit. Dñe feci qõ p̃cepisti. imple qõ pmisisti
Quicq̃d aũt ei ab alio diceret. ab hac voce
velut exactiõe debiti nõ cessabat. Mirum
in vinea ꝯstitut⁹ reposcebat nũmũ. q⁊ patr⁊
familias se nouit ĩplesse p̃ceptũ. Et ꝛ in vn
decima hora fuisset ꝯduct⁹ exigebat requiẽ
post laborez. ⁊ expleta opatione reposcebat
mercedem. QIIII

Aduesperascẽte iam die ĩ duox q̃rundaz
ꝑ bxox cordib⁹ sol ĩoccidu⁹ occidebat. eos/
q; aduersuz se mutuis ĩniuriax iurgiozũq;
cõuicĳs auctor discordie spũs accenderat.
Cũq; ꝑ byt̃ ꝑ bytex pbrosis ꝯtumeliaruz
irrisionib⁹ laceraret. ⁊ alter altex ml'to mor
dacitat⁊ sale maledictozũq; relatiõib⁹ ꝯsper
sisset. vn⁹ cox minacit̃ intonãs⁊ dentib⁹ stri
dens correpta lãcea iter arripuit atz ad do/
mum suã longi⁹ ꝯstitutã furibũdis ꝓperare
gressib⁹ cepit. Ez cũ illũ iam supueniẽs ca
ligo noctz obũbraret. ⁊ cor ei⁹ interiores te/
nebre pnicios⁹ possiderent. ecce q̃q; nigri
eq̃tes cũ caballis eque nigr⁊ obuiãt. eiq; is
q̃ maior videbak insultat. Sepe inq̃t institi
vt te mihi subderes. vt in cliẽtelã meox ꝯtu
bernaliũ venires. totiẽs itaq; subterfugiẽs
iaz nõ poter⁊ iugũ mee ditiõis euadere. Ui
debak eĩ nobil' q̃dã vir esse roman⁹ noĩe. q̃
freq̃nt eũ solicitauerat vt sibi subdit⁹ fieret
Presbyt̃ itaq; nimũ troxis hoxrore pcussus
ad p̃cipientis ĩperiũ man⁹ vtrasq; comptosit
atq; illi man⁹ deditox more deosculãs seve
lut in herilis fidei tuitione cõmisit. Que p/
tin⁹ ille pcũctans. scis inq̃t q̃ sum. Ille ꝑsto
rñdẽs ait. Nõne tu es dñs me⁹ roman⁹. ait
ille. Absit absit. ⁊ ego suz q̃dã diabol⁹ cui tu
nũc cõmissus es ⁊ ĩdiuidua deiceps societa
te ꝯstrict⁹. sta igit̃ ĩ fide ⁊ ꝥua qõ pollicit⁹ es
Et post hmõi ꝥba vl' gesta presto disparuit.
Tũc ille tremefact⁹ ꝯfusus atz ptrit⁹ ad do
mũ nõ sine magno trepidatõis hoxrore pue
nit. Paulo p⁹ ad epm suũ scẽ mẽoxie tenonẽ
noĩe. me q̃z pñte pnie flagitator accessit. cui
mox sacerdotal' officio dignitat⁊ adempto.
cũ estiuũ tũc cauma feruesceret ⁊ secũdarũ
messiũ tps ĩstaret. iuxta carine regulã iclu
sionẽ custodie carceral' ĩdixim⁹. ãnox peni
tentiã cõpetẽti moderatõe p̃fixim⁹ atq; vt in
spe certe recupatõis absq; dubio ꝯualesce/
ret adhortati hoĩem sum⁹. QV

Uir q̃dã vt ox potẽtiorẽ se hoĩem intfec̃.
a cui⁹ ek filio more seck'i nõ legib⁹ euangelĳ
ml'tas molestias ptulit. patni. s. vltox interi
tus ⁊ strages anhelabat hoim ⁊ frequẽtiuz
repoxtabat manubias rapiax. Int has ho
micida dep̃hẽsus angustias. ĩpiale ocreuit
adire fastigiũ si q̃d fortassis in tot calamita
tib⁹ posset repire solaciũ. Quo cõperto pa/
terni sanguis vltox insecq̃t. ⁊ eũ siue vt tribu
nalium lege ꝯstringat. siue vt repẽte gladĳs
oppr̃imat ĩpiger comitak. In teutonicis ꝥo
ptib⁹ tũc ĩpator degebat. Cũ itaq; p̃cedens
modeste q̃si secur⁹ ĩcederet. subseq̃ns aũt ce
leri⁹ ꝓperaret. tãdẽ ꝯtigit vt sibi ĩnuicẽ ꝓin/
quãtes in mutuos vtercq; ducerek aspectus
Ez cũ is q̃ homicidĳ re⁹ erat vix q̃ttuor vl
q̃nq; comituz ducerek auxilio. interfecti ꝥo
fili⁹ trigĩta ferme cingerek obsequĳs arma
toz. q̃ternio oẽs suos cohortak vt fugiãt. ille
se ꝑspiciẽs de ꝑsequẽtium manib⁹ auolare
nõ posse misericordie patrocinĳuz petĳt ad

hūilitat⁹ vmbraculū ꝺfugiū fecit. Proiect⁹ igit armis.brachijs ꝙ in modū cruc⁹ extē/sis solo,pstern⁹ t ve miserentiū pstolat. At ille iam victor ad reuerentiā cruc⁹ man⁹ re/pmēdo ꝺpescuit.vltro etiā ne ab aliq ferire tur inhibuit. Postremo pacē integrā faciēs ad honorē scē viuifice cruc⁹ nō mō vitā sed t patrie necis donauit offensaz. Hac igit in signi pacta victoria q̄ sc3 ñ tā alteri⁹ q̄ sui.t vt ita fatear nō tā host⁹ q̄ ꝓpij cordis victor extiterat ad regis curiam qz nō pcul erat ac cessit. Hz mox vt ad eccl'iam oratur⁹ ingre dit res miraz nimium stupenda.saluatoris imago q̄ in crucē videbat extīsa trib⁹ cū vi/cib⁹ iclinato capite visa ē salutare. O q̄ glo rioſum t insigne pconiū vt ab auctore mie mereret reuerent accipi q̄ ꝓpt ei⁹ reuerētiā obmiserat vindicare. t ab eo reciper salutati onis honorē p q̄ saluti ꝺtrariam postposuit vltiōz. Qō ptin⁹ cū imperator audiunt hono rifica eū t affectuosa,put decebat affabilita te suscepit.t copiosa munerꝫ largitate dita/uit.

QVI

In maris tēpestate deprhēsus q̄daz futu rum se monachū affectuosa spōsione deuo uit.sz naufragio erut⁹ votū soluere hui⁹ vi/te amore ꝺtēpsit. Expleto ꝙ anno ipso die q̄ votū dño sue ꝓuersionis obtulerat kalen dis.s. Januarij dū hincinde discurreret cū ludentib⁹ t cachinnātib⁹ puerꝫ choros du/ceret t friuola quedā t scurrilia decantaret subito lapis sup eū de tecto cecidit t obtri/uit. Sic infelix ille q̄ mūdū deserere ꝺtem/pſit vltrone⁹.amisit inuit⁹.t fallacē carnis dulcedinē pdidit.q̄ amādo carnē mētit⁹ est veritati.

QVII

In galliaꝫ finib⁹ audiui gestuz fuisse qō refero. Int abbatē t quēdā seculi ꝓpotentē orta est nō leuis de possessione ꝺtētio. Cūqꝫ aptis vtriusqꝫ fautorib⁹ minis diu certaret t iurgijs.tandē vt armis ageret vtrimqꝫ cō dictum est. Et secular⁹ q̄dem parat⁹ copijs campū ꝓliatur⁹ ingredit. acies struit. cune os ordinat.atqꝫ ad fortit agēdū oīm mētes acerrim⁹ cohortator inflāmat. Siluescūt oīa gladijs.rubet clipei. vociferantium cla mor attollit.minaces armētoꝫ fremit⁹ ihor rescunt.tela stringunt t aduerse ptis impe/tus accensus ad ꝺgrediendū mentib⁹ expe/ctat.Abbas aūt nō in armis trenis spem su am.sz in hūane salutis auctore ꝺstituēs cū/ctis q̄,p se dimicare cōuenerāt suū,phibuit comitatū.solos aūt monachos suos equis imposuit.capita cucullis opiri ꝓcepit. Sic qꝫ cū illis velut galeatis t loricat⁹ fidei mu/nimēto crucisqꝫ vexillo ad locū certaminis venit. Cūqꝫ vir ille nō ferrea vt sperabat ar ma ꝺspiceret.sz tanqꝫ celestē atqꝫ angelicam aciem aduētare comin⁹ aduertisset. tantus eū cum suis omnib⁹ diuini timoris horror inuasit vt desilientes ꝺ equis ꝓtin⁹ arma,pij cerēt.terre se humil'r ꝓsternerēt t indulgen tiam flagitarent ꝛc.

QVIII

Epūs si recte tenes q̄ capreis ꝑerat vidit maiorē bñdictuz papā q̄ iam obierat nigro equo q̄si corpal'r insidentē. Cūqꝫ ille ceptū iter cape cerneret heu inq̄t nōne tu es bñdi ctus papa quē defunctū liq̄do nouim⁹. Jn felix inq̄t ego sū. Et ille. Quo tibi ē pr̄. Bra uib⁹ ait tormēt⁹ afficior. spe tñ si adiutoriuz ꝓbeat de mea recupatiōe nō ꝺuor,sz ꝙge q̄/so ad frēm meū iohēz q̄ nūc aplicā occupat sedē.cuiqꝫ fūct⁹ delegatōe nūcia.vt illā potis/simā sūmā q̄ in theca recōdit in pauper⁹ pro mea salute distribuat.sicqꝫ me redimēdū eē qñcūqꝫ tñ ꝟ decreuerit miseratio diuīa co/gnoscat.nā ceca q̄,p me idigētib⁹ tradita sūt mihi penit⁹ nihil,pfuerūt.qz ꝺ rapinis sūt t de iniust⁹ adq̄sita. His g audit⁹ epūs ipiger romā adijt Johānī pape defūcti fratrꝫ ꝓba narrauit.epalis mox sarcine pond⁹ abiecit. monachū induit.eoqꝫ mō salutē sibi ex alie/na calamitate,puidit.

QIX

De eq̄uoco q̄z h⁹ bñdicti pape atqꝫ nepo tē q̄ post eū terti⁹. Johes ꝙ secūdus in ro/mane sedis māsione successit vñ mihi narra uit hūbert⁹. qz nassus q̄dam dū iter ageret accidit vt iurta molēdinū eq̄ insidēs ptrāsi/ret.t ecce repēte mōstꝫ imane ꝺspexit. Quo viso subito eū troꝛ inuasit t stupefact⁹ intre muit. Videbat aūt mōstrū illō dūtaxat i an res aselli caudāqꝫ desinere. cetera vrsus erat Cūqꝫ viator ad ꝟ portentū trit⁹ obrigesce/ret.fugāqꝫ ꝑcipitē formidolosus iniret. ifoꝛ me,pdigiū hūane voc⁹ ꝓba formauit. Noli inq̄t o vir expauescere.hoiem me olim fuis/se sic t nūc es pcul dubio crede.sz qz bestia/liter viti post finē vite bestie ꝑferre spēz me rui. Porro cuz ille q̄reret qs fuisset. Ego ait solo noie Bñdict⁹ fui q̄ nup aplice sedis apicem indign⁹ obtinui. Inq̄sit⁹ aūt q̄d iā retributionis haberet. Nūc q̄dez vsqꝫ ad iu dicij diem p dumosa atqꝫ squalentia. p sul/phurea loca t fetoꝛes exalantia atꝫ incēdijs

flagrata rapior & ptrahor. p⁹ extremuz ꝺo iudiciũ corp⁹ meũ simul & aiam irremediabilis cruciatus. & gehēnalis baratri me irreuocabil' olla ꝺglutiet. ita vt nulla mihi spes recupatiois i posteꝝ restet. Post ꝫ ꝺo hmoi ꝫba disparuit. Sz cum ego cur ille in hac specie ꝺspect⁹ sit indaginē quero. nō deesse mysteriū ab eo qꝺ visum ē deꝑhēdo. Nam qz miserabil' ille ab illo funesti pontificatus sui ꝓmordio vsqꝝ ad finē vite i luxurie sceno ꝫsatus ē. nō incōgrue visus ē ab auribꝫ inci pere & in caudā asini ꝛminare.

¶X

¶In mōasterio qꝺ cliu⁹ scauri ōr qꝺqꝝ beat⁹ gregori⁹ infra romane vrbis menia cōdidit. puer qꝺā a parētibꝫ vt ꝺo deiceps militaret oblat⁹ ē. Qui postmodū dū iā adolesceret egress⁹ de monasterio ad seculū redit vxoremqꝝ sibi nuptiali federe copl'auit. Deide cū iā ad iuuenilē venissz etatē diuia snia repēte pcuss⁹ ē i gutture. cepitqꝝ mortí lāguoris inguescēte molestia appropinqre. Tādē male fugitiu⁹ vt ad monasteriū deportaret expetijt. ibiqꝝ penitudinē ō suis prauitatibꝫ habitūqꝝ monachat⁹ accepit. Cūqꝝ vxor e⁹ cū nōnull' alijs lecto iacēt isisterz. cepit ille fluit gemere vllulat⁹ emittere. & tanqꝝ frene sim pateret ĩordinata vociferatōe garrire. Percūctātibꝫ aūt eis cur ñ ille qesceret. Nō ne inqt videt⁹ btm̃ andreā apl'm sctm̃qꝝ gregoriū acerrimis me suis ꝫberibꝫ imanit flagellātes. Ululās itaqꝝ rursus ac flebiles voces emittēs paululū respirabat atz dicebat Nō me ꝫberauerūt ꝓterea qz monasteriū dimisi vxoremqꝝ duxi. Interim p⁹ flet⁹ & rugitus ad momētū qescēs aiebat. Nō me castigauerit. qz paupibꝫ mēdicātibꝫ maxie scotigenis nō mō nihil dedi. sz eos et qꝺ flagicios ē irrisi. Rursus igeminās stridores & gemit⁹ asserebat qm̃ sex nūmos a vidua qꝺā paupcula mutuo accepi & reddere nolui. qt pedū passibꝫ illa labor auit dū eos ad me veniēdo reqreret. tot ego nūc ict⁹ a scōꝝ manibꝫ ptuli dū me parit ꝫberarēt. Ut sciatz aūt qz nō mētior phēdie ō hora sexta deꝫ secl'o migratur⁹ sum. Erat porro tūc sexta feria. Nocte ꝺo qꝺ diuit⁹ illucescebat dies qꝺ ōr i ramis palmaꝝ ō lecto cūctz mirātibꝫ ñ segni⁹ exiliēs scapulare atz cilicīū qꝺ iuxta se erāt repēte arripuit. morꝝqꝝ eccl'iaz btī andree attonit⁹ ac festin⁹ ītrauit. vbi strato ꝺposit⁹ his qꝺ aderāt fribꝫ ait. Ecce sctōꝝ ꝫberibꝫ flagellat⁹ ita ō corpe egredior purificat⁹ sic ō fonte baptismatz mūd⁹ exiui. Int missaꝝ igit sacrosancta solēnia dñica vir passione plecta hora qꝺ ꝓdixerat deo spūm reddidit. Huda/to aūt ad lauādū ex more cadauere sic vibices ac stigmata i eⁱ⁹ mēbris vndiqꝝ videbāt ac si corp⁹ ei⁹ materialibꝫ fuisset allisum verberibꝫ.

¶XI

¶Quidā aliena suem furtiue surripuitz cauee clādestin⁹ itrusit. Uir tm̃ ille pictatz opibꝫ intent⁹ esse ꝺsueuerat. Interea adest dñes iesus i effigie paupis. & tā plixo iā crine deformis egebat arte tonsorz. Ille ptin⁹ reuerent assurgēs int ceta hūanitatz ꝛpendia cepit ipm forpicibꝫ attōdere sz dū tornat ac sagit ecce repit duos oculos i occipitio sub criniꝫ latitātes. Expauit hō. stupēsqꝝ ꝛtremuit. & qꝺ vellet eē qꝺ cerneret panid⁹ inqsiuit. Cui mox ille. Ego inqt iesus vocor vndiqꝝ cūcta ꝓtēplor. & isti fūt oculi qꝺbꝫ etiam suem vidi quā nup i cauea ꝺclusisti. Hoc qꝝ disparuit Ille ptin⁹ ad cor rediēs diuinaz circa se clemētiā recognouit. & qꝺ iniq pfū/pserat satisfactiōe purgauit.

¶XII

¶In longobardie finibꝫ vir erat ꝫfipellis ingenij & accutissime subtilitatz. duplexaio sermone lepidus ꝺcinandis fabricandisqꝝ comedijs edoct⁹. in repiendis ꝺsilijs vehement astutus. Nunqꝝ em̃ erigebat brachia cōtra torrentē. sz ex qcūqꝝ latere mūda eum turbinis aura pflabat. ille ptin⁹ aptuz callidit atqꝝ ꝫsutie palliū opponebat. Accidit vt hūc qꝺam frat nocturna visione ꝺspiceret lacū qꝺ erat igne⁹ qꝺ flāmicomis euaporabat incendijs & crepitātibꝫ igniū globis terribilit cernētibꝫ incutiebat horrorē. Quē lacum trabalis enormitatz videbant obsidere draconeꝝ variaqꝝ serpentuz genera hinc inde p circuitū spaciari. Uir aūt ille quē dixim⁹ i ipsa flāmaꝝ stridētiū voragie detent⁹ tēptabat qꝺē coartat⁹ effugere. sz obstātibꝫ bestijs dolebat aditū ñ patere. Nō. s. ex hac pte fugā pabat. sz ecce ꝫpēs obui⁹ adhebat. p aliā ptē erūpe satagebat. sz ecce rurs⁹ alia bestia laxo gutte frēdēs occurrerat. ille rursus & alia ad euadēdū loca tēptabat. sz isurgētibꝫ beluis oīno meat⁹ aufugij ñ patebat. Porro āt cū ꝫitas dicat. Eadē mēsura qua mēsi fueritz remetiet vob. ꝫ illi iusto ōi iudicio ꝓtigebat. Sic ei ille p carnal' astutie vanitatē ex qbuslibz h⁹ seculi se nouerat laqis expedire ita p⁹ modū ꝫsa vice nll'o valebat ingenio supplicīū qꝺ cruciabat euadere.

Distinctio secūda

In primo libro vitas patrū quē beat⁹ Hieronymus p̄sbyter dicit conscripsisse

Distinctio secunda

Et emplum p̄mum

Erat quidam apud nos mon̄ach⁹ in hac vicina heremo cōmanēs. cui habitaculū spelūca fuit vir summe abstinētie. q̄tidianū victū labore manuū q̄rēs in oꝛōibꝫ die noctuq̄ p̄sistēs. cūctisq̄ animi ꝓtutibꝫ flozēs. Sꝫ hic letꝫ successibꝫ elat⁹ ꝓfidere q̄si in p̄fectibꝫ suis cepit. z nō deo totū. sibimetipi q̄d̄ p̄fecerat deputare. Hāc aūt ei⁹ intuēs aīe p̄sumptionē. ꝓtinuo tēptatoꝛ accedit z laq̄os parat. Quadaꝫ nāq̄ die ad vesperā fingit spēm decoꝛe mulierꝫ oberrātis p heremū. Que velut fessa post nimiū laboꝛē accedēs ad ostiū spelūce monachi lassabundā se simulās ac fatigatā. intrinsecus semetipam p̄iecit z aduoluta genibꝫ viri vt sui miſereat exoꝛat dicēs. Noꝛ me infelicē i heremo latitātē cōp̄hendit. iube me q̄ꝫ reꝛescere i angulo cellule tue ne forte efficiar nocturnis bestijs p̄da. At ille ꝓmo miseratōis obtētu recepit eā intra spelunca reqrens q̄ ei causa errādi p heremū fuerit. Illa causaꝫ fingit satꝫ accurate. z iterim venena blandimētoꝛ atq̄ illecebꝛe vir⁹ circa oēm textum narratōis interserit. z nūc se miserādā. nunc etiā defensione indignā oñdēs elegātia z suauitate ꝑmonis inclinat aīm hois z i affectuz sui illecebꝛoso amoꝛe deflectit. Hinc iā blādioꝛa colloq̄a. iocus. risusq̄ cōmiscent. manus etiā ꝓcaꝛ ad mentū barbāq̄ q̄si venerādi specie p̄tendit. Tū ꝯo palpare cepit cerui cem molli⁹. collūq̄ lenigare. Ad vltimū mulier captiuū ducit militē xp̄i. Cōtinuo em̄ pturbarī ītra semetipm z libidinū fluctibꝫ estuare cepit. Nequaq̄ laborū p̄teritoꝛ. nequaq̄ p̄fessiōis ac ꝓpositi sui memoꝛ. paciscit cū coꝛdis sui ꝓcupiscētia. z intra archana cogitationū suaꝝ fed⁹ cū falsa voluptate cōponit. Inclinat stultus latera sua z efficit sic̄ equ⁹ z mul⁹ q̄bꝫ nō est intellectus atq̄ vbi obscenos iā conabat ire amplex⁹ illa vlulatū teterrimū dire voc̄ emittens vmbꝛa vt erat tenuis p manꝰ amplectē tis elabit. ip̄mq̄ dedecoꝛosis motibꝫ ianes auras sectantē cū fetidissima irrisione deseruit. Tūc p̄terea mꝰltitudo demonū in aere ad ip̄sum spectaculū ꝯgregata clamoꝛe ingēti cū cachino exp̄obꝛatōis elata dicebat. O monache q̄ te vsq̄ ad celum extollebas. quō dimersus es vsq̄ ad infernū. Disce q̄ꝛ q̄ se extollit humiliabit. Tūc ille velut amēs effect⁹ deceptōis sue pudoꝛē nō ferēs gui⁹ a semetip̄o decipit q̄q̄ fuerat a demonibꝫ antea decept⁹. Cū em̄ debuerit repare semetip̄m z reuocare certamē ac satisfactōis sue lacrimis z humilitatꝫ fructibꝫ ꝓꝛis elatōis culpam deflere ꝫ miser nō fecit. sꝫ semetip̄m desperās. sic̄ dicit ap̄l's. Tradidit se oī immundicie z iniq̄tati. Regressus est em̄ ad vitā secularē p̄da demonū fact⁹. Refugit nāq̄ cōspectū oīm sctoꝛ ne q̄s posset euꝫ salutaribꝫ monitꝫ de p̄cipitio reuocare. Si em̄ reddere semetip̄m ꝓꝛi vite z abstinētie voluiſſꝫ. z de imensa dei mia q̄ neminē despicit. nemini sinū claudit. sꝫ oēs penitētes benigne recipit ꝓfisus fuisset a deo suscept⁹ benigne et pie fuisset z recupasset sine dubio locū z gti am suam

II

Fuit q̄dā vir in hac ꝓꝛima ciuitate vitaꝫ turpissimā p oē facin⁹ ducēs. ita vt opinatissimus i flagicijs haberet. Hic aliq̄n dei miseratōe cōpunct⁹ ad p̄niam ꝓpt⁹ z intra sepulcrū se q̄ddā ꝓcludēs ꝓꝛ sceleꝛ pollutiones lachꝛymaꝝ fontibꝫ diluebat. diebꝫ ac noctibus i faciē p̄strat⁹. z nec alleuare q̄dē ausus oculos ad celū. neq̄ vocē emittere z nom̄ di noiare. sꝫ i solis gemitibꝫ z fletibꝫ pdurabat z tanq̄ viuēs sepult⁹ de inferno q̄dammō iā mugitū coꝛdis gemitūq̄ reddebat. Cūq̄ i his eo posito septimana vna trāsisset noctu veniūt ad eū demones i sepulcro clamātes z dicētes. Quid est q̄d̄ agis o impurissime z flagicioſissime Postq̄ oī spurcicia omniq̄ impuritate saturat⁹ es nūc nob⁹ cast⁹ z religiosus p̄cedis z postq̄ senuisti i sceleribꝫ nec iā sufficiūt vires ad facinoꝛa: nūc xp̄ian⁹ videri vis z pudic⁹ z penitēs. q̄si ali⁹ tibi iā vll⁹ possit dari loc⁹ satiato i malis nisi ille q̄ tibi nobiscū debeat. vn⁹ ex nobis es aliud iaꝫ esse nō potes. redi ad nos magis. redi. z q̄d̄ sup̄est tibi tps i fruēda voluptate nō p̄das. p̄param⁹ tibi affluētes delicias. p̄param⁹ scoꝛtum nobilissimū z cūcta alia q̄ florē tibi possint repare gratissime iuuētutꝫ. Quid temetip̄m vanis z inanibꝫ affligꝫ cruciatibꝫ Quid temetip̄m añ tps supplicijs tradis. Quid ei aliud esses passur⁹ in inferno nisi ꝫ q̄d̄ nunc tibimetipsi infligis. Si te pena delectat ex/

pecta paululū ⁊ inuenies paratā. Hūc interim fruere muneribꝫ nr̄is q̄ dulcia sp ⁊ gr̄a duxisti. Hec ⁊ his silia plura exprobrantibꝫ eis ille iacebat īmobil'.nec auditū suū ꝓuertens ad eos.nec vllū penit⁹ fmonē rndens. Cūq; illi sepi⁹ eadē repeterēt ⁊ alia duriora nec ille oīno moueret.in furorē plapsi ōmones vbi viderēt sua ꝓtēni ſba.ſberibꝫ eū ꝓficere aggressi sūt.⁊ multꝫ eū supplicijs excruciatū semiuiuū reliq̄rūt. Nec tñ in tot tātisq; cruciatibꝫ moueri saltē potuit a loco in q̄ orōis causa iacuerat. Postera die q̄dā suoꝝ req̄rentes eū humanitaꝫ dūtaxat gr̄a inueniūt penis incredibilibꝫ affectū ⁊ causam pcōtantes cū didicissent rogabāt euꝫ vt cure gr̄a reportari se ad domū ꝓpriā pateret. Abnegat ⁊ in eodē pmanet loco. Tū ſpo ⁊ seqn̄ti nocte repetētes demones gr̄uioribꝫ eū verberibꝫ cruciāt.sꝫ nec sic q̄z moueri potuit loco.meli⁹ esse ducēs se mortē subire q̄z vltro demonibꝫ obedire Tertia nihilomin⁹ nocte multitudo ꝓuenit demonū ⁊ absq; vlla miseratōe irruētes in eū oīb⁹ penis cruciatibꝫ q̄ ꝓficiūt. Cūq; iā corp⁹ defecisset ī supplicijs.extrem⁹ tñ spūs obstabat imperio demonū. Ō vbi impij quiderūt exclamātes voce magna Uicisti inq̄unt vicisti. Et mox velut quadaꝫ ſtute celit⁹ ipi effugati p̄cipites abscedūt.nec ei vltra q̄cq; sue artis aut sceleris intendūt. Jp̄e ſpo intm̄ ſtutibꝫ animi profecit.⁊ ita ornat⁹ moribꝫ effect⁹ est.ac ita dīua gr̄a replet⁹.vt oīs hec regio q̄si de celo lapsum eū viderit.⁊ vnū esse ex numero crederet angeloꝝ.oēs pene simulatq; vno ore dicētes. Hec ē mutatio dextere excelsi. Quāti exēplo ei⁹ q̄ iā semetipos desperauerāt rursus ad spem salutꝫ egressi sūt ⁊ emēdationez sui quā ꝓus desperauerāt p̄sumpserūt Quāti admiratōe ei⁹ de ipo iā inferno peccatorū retracti sunt.⁊ ad ſtutū indolē reparati. Illo nāq; tāta immutatōe ꝓuerso oīb⁹ oīa visa sunt possibilia. Nō.solū em̄ emēdatio morū florebat ī eo ⁊ assumptio ſtutū verꝫ ⁊ gr̄a dei plurima ei collocata est. Signa em̄ ⁊ prodigia q̄ ab ipo facta sunt q̄cq; de⁹ p ipm tāq; suū amicū opari dignat⁹ est q̄ntū apud deum hꝫet meriti testabant. III

Quidā monach⁹ fuit q̄ in heremo hac q̄ p ceteris interior est habitabat. Hic dū plures annos ī abstinētia pduraſſet ⁊ puectus tpe iā ad senilē veniſſet etatē oī virtutꝫ flore adornat⁹ ac tot⁹ ꝓtinētie magnitudine sublimat⁹.cū in orōe ⁊ hymnis sedule deo deseruiret tanq; emerito militi suo dñs remunerationē parat.vtpote q̄ corpe adhuc positus ad instar angeloꝝ īcorporee vite officijs fūgeret.dignū iudicās annonā celestez p̄bere ei in deserto q̄ celestez regē iugib⁹ p̄stolabat excubijs. Uolēs g̃ etiā deus in h̄ seculo remunerare ei⁹ fidele,ꝓpositū ad puidentie sue solicitudinē ei⁹ q̄tidiani vict⁹ ei⁹ reuocat curam. Ut em̄ cibi vsum poposciſſꝫ nature necessitas ingrediēs spelunca suā :inuenichat mēsule sue panē suppositū mire suauitatis. miriq; cādoris. Exq̄ refect⁹ ⁊ gr̄as diuie pstantie referēs.rursus ad hymnos ⁊ orōnes ꝓuertebat. Ad quē multe reuelatōes.ml'te q̄ ei de futurꝫ rebꝫ a deo p̄monitōes fiebāt. In his g̃ talibꝫ ac tāt⁹ pfectibꝫ positus. q̄a quasi gloriari ō meritis suis cepit. ⁊ celestis bñficij munus vite sue meritū duxit.ꝓtinuo subintrat eū pua q̄dam desidia animi. tā pua quā nec posset aduertere Post hec creuit maior negligētia ita vt tardior fierꝫ ad hymnos.sꝫ ⁊ ad orōem pigrius surgeret. psalmi quoq; ipi nō ea q̄ ꝓus vigilātia canerent.sꝫ vbi paxꝫ q̄d exhibitū fuiſſꝫ soliti mīsterij aia eius q̄si nimio labore fatigata ⁊ impedita q̄ escere festinabat.q̄ sensus ei⁹ reprobus esse ctus ō supioribꝫ ad inferiora corruerat ⁊ cogitatiōes sue p diuersa eū p̄cipitia rapiebāt. Erat em̄ iā in corde suo clādestina q̄dā turpis ac nephāda cogitatio. ꝓsuetudo tñ ꝓor velut si decursus aq̄ etiam cessante remigio adhuc ex ꝓore impetu nauigiū ferat. ita vetus institutio ad ꝓsueta hoīem officia trahebat.ob quā causam ⁊ stare adhuc ī suo statu videbat. Dic g̃ cū post orōes cibū solito req̄ sisset ad vesperā ingressus eū locū in quo reficere ꝓsueuerat.inuenit solito panē mēse superpositū.exq̄ refect⁹ nihil de eoꝝ q̄ in corō suo ſsabant emēdatōe curauit.neq; imutati onis sue dāna psensit.⁊ spernentez se mīma paulatim casuꝫ nō intellexit. Interea cū gui iā libidinis incēdio stimularet.⁊ inflāmatus turpi ꝓcupiscētia rapetur rursus ad seculū.illa interī die cohibuit se.⁊ solita hymnoꝝ ⁊ orationū misteria ex more psoluit atq; ingressus vt cibū sumeret.panē quidē inuenit mēse suppositū.sꝫ aliquātulū sordidiorem.admirat⁹ est ⁊ tristꝫ effect⁹. Intellexit eq; ad ipm respiceret h̄ gen⁹ monstri. tñ cibo sumpto refect⁹ est. Die tertio triplicatis vrgeri stimulis cepit.occupauerūt em̄ cogita-

tiones eū. quasi iā pītis z secū posite. secūq; accubāris imago mulierʒ. quā z cōplecti si bi videbaī. z ad turpes vsus hr̄e pstratam. Procedēs tñ z sequēti die ad solita psallen di z ozādi officia stabat vagus oculꝰ z mēte captiuꝰ. Cūq; solito ingressus ad vesperuʒ req̄reret cibū. panē quidē inuenit sup mensam ʒ fordidissimū atq; aridissimū. z q̄si a muribꝫ z canibꝫ vndiq; corrosum. Tūc ille vt vidit ingemuit z lachrymas fudit. ʒ nō ita ex corde nec ita vberes q̄ possent flāmaz tāti ignis extinguere. Uerūtñ sumit cibū. ʒ neq; q̄ntū volebat. neq; q̄ntū solebat. Tūc iterq; cogitatōes eū tanq; cohoꝛs barbarica vndiq; circūuallāt z ex oī pte in eū tela iaculant ac victū captiuūq; eū ad seculuz retrahūt. Exurgēs g̃ cepit iter agere nocte p heremū z tēdere ad ciuitatez. Hʒ vbi dies facta est ciuitas q̄dem longe adhuc aberat. Ipe ꝑo cū rapidissimo estu toꝛquerēt z fatigaret p heremū. vndiq; versum ꝓsiderare oculis cepit z req̄rere si cubi esset in vicino monasteriū. Et cū ꝓspexisset q̄rundā fratꝝ cellulā tēdebat illuc vt apud eos req̄escerz Quē vbi adesse senserūt fui dei ꝓtinuo pro currūt in obuiā z velut angelū dei excipiētes adorāt. pedes lauāt. ad oꝛōem inuitant mēsam ponūt. atq; oīa fm diuinū mādatū cōplent charitatiʒ officia. Uerū vbi refect⁹ ē z paululū req̄euit. ex more q̄si ab eruditissimo atq; opinatissimo pr̄ceperūt ꝑba edificationis expetere ac monita salutiʒ inqre re. interrogare ʒ eū quō q̄s diaboli laq̄os possit effugere. aut si q̄n turpes iiecerit animo cogitatōes quō depelli possint z abiici Tū ille vt cōpulsus est monita fratribꝫ dare. z salutiʒ eos viā docere. ac de insidijs demonū q̄s fuis dei intēdunt facere fmonez illos q̄dē plene z sufficiēter edocuit. sibi ꝑo ipsi stimulos cōpunctōis incēdit z in semet ipm regressus ait. Quō alios ego moneo z ipe decipioꝛ. Aut quō alios corrigo z meip sum nō emēdo. Age g̃ o miser facito ipse p oꝛ q̄ facere alios doces Cūq; hmōi ī crepationibꝫ vteret aduersus semetipm z intellexisset se miserabiliē supplantatū valedicens fratribꝫ ꝓtinuo se cursu rapidissimo i heremū dedit z ad spelunc̄ de q̄ discesserat redijt. psternēs se dño in oꝛōem z dicēs. Nisi dñs adiuuisset me paulomin⁹ habitasset in inferno aīa mea. Et itez. Paulomin⁹ fui in oīi malo. z paulomin⁹ ꝓsūmauerūt me interra. In ꝟ ꝑo cōpletū est qđ ait scriptura: Frater frēm adiuuās exaltabiī sic ciuitas munita z fortis. Post hec ꝑo pmāsit oī vitā sua in luctu z lachrymis videꝫ se diuinitus sibi ꝓcessum celestiʒ mēse bñficium pdidisse Cepit em̄ i labore rursus z sudore vultꝰ sui māducare panē suū. Concluſit em̄ se intra spelunc̄. atq; in cinere z cilicio iacēs tādiu lugēs flensq; pmāsit in oꝛōnibꝫ. donec assistens ei angel⁹ dñi diceret ad eū. Suscepit dñs pniam tuā z reꝓpiciat⁹ est tibi. Hʒ caue ne vltra elatus decipiaris. Ueniēt autem ad te fratres quos tuipse docuisti defer̄tes tibi bñdictōes quas suscipe ne recuſes. z sumēs cū eis cibū gr̄as age deo tuo.

IIII

Uidim⁹ z monasteriū sc̄i pafunciꝫ hoīs dei q̄ nominatissim⁹ in illis locʒ anachoritez z vltimi inhabitaꝛ fuerat defti in regione heracleos splēdide apud thebaidos vz bem. De hoc g̃ fidelissima patꝝ narratione cōperim⁹ q; cū fuisset vite angelice q̄dā tpe oꝛauerit deū vt sibi oñderet cui sanctoꝝ similis haberet. Assistēs ꝑo angel⁹ rñdit ei. q; sil'is esset simphoniaco cuidā q̄ in vico illo cantādi arte victū q̄rebat. Tū ille obstupefact⁹ nouitate rñsi cū oīi ꝓperatōe pgēs ad vicū pquirit hoīem. Et cum inuenisset. studiosissime pcōtat ab eo quidnā sancti et religiosi opis gestū sit ei. omnesq; actus ei⁹ curiosi⁹ discutit At ille rñdit. qō res erat. se esse indignissime vite hoīez peccatoꝛē. atq; añ nō multū tpis ex latrone ad istud quod nūc exercere videret fedū artificiū devolutum. Pafunci⁹ ꝑo eo magʒ instabat. req̄rēs si q̄d ei forte vel inꝰ latrocinia pꝛ opis fuisset admissum. Nihil inq̄t mihi ꝓsci⁹ sum bonū. ꝟ tñ scio q; cū inꝰ latrones essem capta ē a nob aliq̄n ꝑgo dei ꝓsecrata. Hꝰ cū ceteri collegę mei latrones cuperēt eripe pudorē obieci me ī mediū z eripui de cōminatione latronū. z nocte deducēs eā vsq; ad vicum domui sue restitui intactā Alio q̄z tpe inueni mulierē honeste fozme ī heremo oberrātem. Hec cū interrogaret a me vñ l' cur aut quō in ꝟ loco aduenisſz rñdit. nihil me interroges infelicissimā mulierē. nec causas req̄ras. ʒ si ancillā placet hr̄e abducito quo vis. Nihi em̄ infelici est marit⁹ q̄ debiti fiscal' gr̄a sepe suspēsus z flagellat⁹: ac penis oīb⁹ cruciat⁹ fuat in carcere. nec aliā ob causaz pducī nisi vt toꝛmēta patiat. Tres autem

nobis filij fuerūt q iā p eiusdē debiti neces/
sitate distracti sunt. Ego q̄z miserrima que
ad sil'es penas inqro2 de loco ad locū fugi/
tās inedia miseriaq̄ cōfecta p ħ nūc latitās
oberro loca. triduū ħ iaz sine cibo ducens.
Ego vbi ħ audiui miserat9 induxi eā in spe
luncā z refeci aīam ei9 fame collapsam. de/
di etiā trecētos ei solidos p q̄bꝫ se ac mari/
tum z filios nō solū fuituri sz z supplicūs as
serebat obnoxios. z reuocata ad ciuitatem
oīs eos data pecunia liberauit. Tūc pat
pafunci9 Ego inq̄t nihil tale gessi. tñ credo
etiā ad te puenisse q̄ celebre pafuncij nom̄
inter monachos habeat. Fuit em̄ mihi nō
mediocris studij vt vitā meā i hmōi extolle
rem disciplinis. De9 em̄ mihi de te reuela/
uit q2 nihil min9 apud eū meriti habeas q̄z
ego. Quia g̈ vides frat̄ te nō mimo loco hz̄i
apud deū nō negligas aīam tuā. At ille sta
tim fistulas q̄s manu gerebat abūciens se
cut9 est eū ad heremū. z artē musicā in spiri
talē cōmutās vite mētisq̄ armoniā p ītegz
trienniū artissime se tradidit abstinentie. in
psalmis z o2ōibꝫ semetipm exercēs die no/
ctuq̄ atq̄ iter celeste aī fructibꝫ agēs int̄ san
ctoz angelicos choros reddidit spm̄. Post
q̄z hūc igit̄ pafunci9 ex oī exercitio fructū cō
summatū p̄misit ad dñm. ipe acriozibus se
metipm studijs q̄z pus exercuerat agēs. ite
rum dño supplicabat vt sibi oñderet q̄s ei si
milis essz sup terrā. Fit g̈ itez ad eū vox do
mini dicētis. Vilez te esse nosce pmario vi
ci illi9 q̄ est in p̄rimo. Quibꝫ auditꝫ pafunci
us sine mora ad eū p̄peras pulsat ad ostium
dom9 ei9. Ille ꝓ cui morꝫ erat suscipe ho/
spites occurrit ei atq̄ introduxit i domuz. la
uās q̄z pedes ei9. apposuit mēsam agitq̄ cō
uiuiū Inter epulas ꝓ pcōtari cepit pafū/
cius ab hospite. q̄ act9 ei. qō studiū. cuiusq̄
opis hz̄et exercitia. Ille ꝓ cuz de se būilia
rñderet z latere i bonis q̄z publicare mallet
purgebat pafunci9 dicēs sibi reuelatū esse a
dño nr̄o ihu x̄po q̄ dign9 eēt p̄sortijs mōa/
choz At ille magꝫ hūiliora de semetipo sen
tiens aiebat. Ego q̄dē in nullo mihi sū bo/
ni alicui9 cōsci9. vez q2 verbū dei factuz est
ad te. cū quem nihil latet celare nō possum.
Dec g̈ q̄ in medio multoz posito i vsu sunt
loquar. Triginta iā cōpleti sunt anni q̄ ꝓti
nētie p̄sensum hz̄e me cū p̄iuge mea nullus
agnouit. Suscepi aūt ex ea tres filios. hoz
em̄ causa solūmō cognita mihi vtor est. nec
p̄ter eā alia. nec ipa vltra iā cognita Fusci
pe hospites nūq̄z cessaui. sz ita eis mīstraui:
vt neminē añ me paterer aduenīēti occur/
rere pegrino. Illō dimisi vnq̄z ō domo mea
hospitē sine viatico. pauperē nullū despexi.
sz q̄ necessaria fuerūt p̄buī Si i iudicio se/
di nec filij mei psonā p̄ iusticiā accepi. Alie
ni laboz fruct9 nūq̄z introierūt i domū me
am. Item si vidi nūq̄z p̄teriui donec recōcili
arem dissidētes ad pacē. Nemo vnq̄z depre
hēdit i culpa famulos meos. nunq̄z greges
mei leserūt fruges alienas. Volētē semīare
in rure meo nunq̄z phibui. nec vberiora mi
hi noualia elegi. z illi sterilioza dereliqui.
Quantū in me fuit nūq̄z p̄misi vt potētioz i
firmū p̄meret. Semp studui i vita mea vt
neminē p̄tristarē. Judiciuz si fuit apud me
neminē p̄demnaui. sz dissidentes reuocare
in p̄cordiā studui. Dec iterim mihi vite in/
stitutio deo donāte hactenꝰ fuit. Audiēs āt
hec pafunci9 caput ei9 exosculatus bñdixit
eū dicēs. Bñdicat tibi dñs ex syon. z vide/
as q̄ bona sūt i hierl'm. Quia g̈ bñ hec z cō
uenīēter implesti. illud tibi deest q̄ bonoz
oīm summū est vt omittēs cūcta ipaz verā
sequarꝫ dei sapiam. z secretioz̄ scīe inq̄ras
thesauros ad q̄s nō aliter poterꝫ puenire ni
si abneges temetipm z tollas crucē tuam z
sequaris x̄pm. At ille cū audissz ħ nihil mo
ratus nec oīno in domo sua ordinās secut9
est viz dei pgēs cū ipo ad desertū. Cūq̄ ve
nissent ad flum̄ nusq̄z repto nauigio ad trās
meandū. Pafunci9 p̄cepit intrare secū pe/
dib9 fluuiū. cui9 i illis locis pfunda habeba
tur altitudo. Trāsierūt g̈ pariť fluuium ita
vt aqua eis vix ad latera peniret. Ubi ꝓ
venerūt ad desertum collocat hoiem Pa/
funci9 in cellulā quandaz baud pcul a suo
monasterio positā z p̄uersatōis spiritaľ oz/
dinē tradit: pfectoz̄q̄z studioz̄ exercitia do
cet. sciētie q̄z ei secretioza credit. Cūq̄ cum
in oīb9 instruxissz. semetipm denuo maiori
bus exercitijs dedit exiguos p̄ores deputās
labores q̄bꝫ p̄ferri potuerit is q̄ seculi vide
bat actib9 occupat9. Hoc em̄ sibi dicebat.
Si isti q̄ sunt i seculo tm̄ bonoz̄ opez̄ faci
unt. q̄nto nos studere debem9 pl9 vl' ampli
us i abstinētie labore eos añcedere. Tpe āt
aliquāto in his trāsacto z ad scīe pfectionē
pducto eū quē pfectū iam in opib9 assum/
pserat: quadā die pafunci9 sedēs i cella sua
vidit aīam ei9 int̄ angl'oz̄ choros assumptā

dicentiū. Beat⁹ quē elegisti ⁊ assumpsisti i habitabit in tabernacul tuis ⁊c. Et cū ꝟ audissz agnouit assumptū esse ex ꝟ mundo viz. Tūc ꝟo ꝑfunct⁹ ꝑsistebat in ozōnib ⁊ ieunijs semetipm ad maioza ⁊ pfectioza extēdens. ⁊ rursus ozabat dñm vt sibi ostē deret cui simil haberet inter hoies. Rursus ei diuina vox rñdit dicēs. Sil is es negocianti ei quē videris ad te venientē. Sz exurge velociter ⁊ occurre ei. Adest ei vir cui te sil em iudicaui. Et ꝑfuncius sine mora descēdens occurrit cuidā negociatori alexandrino viginti miliū solidoꝝ mercimonia trib nauib deferēti ex thebaide. Et q̄ nia religiosus erat. ⁊ bonoꝝ opeꝝ studium gerēs decē leguminū saccos puerz suis imposītos ad monasteriū hoīs dei deferebat. Et ꝟ ei causa adeūdi ꝑfunciū fuit. At ille ꝓtinuo vt eū vidit q̄d agis inq̄t o ꝑciosissima ⁊ deo dīg aia. Reliquē ꝟ illis q̄ de terra sunt ⁊ de terra cogitāt. tu autē regni dei ad qd vocat⁹ es negociator efficere ⁊ seq̄re saluatorē. a q̄ paulo post assumēdus es. quere thesauꝝ quē nec fures effodiūt nec tinea demolit. despice thesauꝝ perituꝝ vt acquirere possis thesauꝝ i ꝑpetuū duraturꝝ. At ille nihil oīno differēs ꝑcepit puerz suis vt oia q̄ supessent. multa em iā ipe p se distribuerat paupib erogarēt. ipe ꝟo sequēs sanctū ꝑfunciū ad desertū in eodē ab eo ꝓstitut⁹ est loco. ex q̄ ⁊ ꝓzes ad dñm deū nostꝝ fuerant assumpti. Qui sil r ab eo de oīb instructus exercitijs spūalib i diuie sapie studijs ꝑmanebat. Breui aūt ꝓsummato ꝑfecto ipe etiā ꝟ trāslatus est ad ꝓgregatōes iustoꝝ. Et non multo post ipe etiā ꝑfunct⁹ i ipis sūme abstinētie exercitijs ⁊ laboꝛib vitā ponit. Astitit ei etiā angel⁹ dñi dicēs ad eū. Veni iam bñdicte ⁊ ingredere ea q̄ tibi debent eterna tabernacula. Uolo te post diuturnā laboꝝ tolerantiā ꝑmio imoꝛtalitatis ⁊ glie ꝑpetue remunerare. Ecce em mecū assunt ꝑphete: q̄ te in suū suscipiāt choꝝ. Hoc aūt ꝓpus idcirco tibi nō reuelaui ne forte elat⁹ damnū aliq̄d laboꝛis tui incurreres. Et vnū p⁹ hec in coꝛpe adhuc posit⁹ die ducēs cuz q̄dam ꝑsbyteꝛi ad eū visitandū venissent oia eis q̄ sibi dñs Ihs xp̄s reuelauerat nota fēc. dicens ad eos. nullū in hoc seculo despici debere. etiā si latro sit aliq̄s. aut i sceno posit⁹ etiā si cultū ruris exerceat ⁊ ꝓiugio videat astrict⁹ etiā si negociatoꝛ dicat vt mercimonijs fruiat. cū i oīm oꝛdine humane vite fūt aīe deo placētes. ⁊ act⁹ aliquos occl'tos habētes q̄b delectat de⁹ vñ ꝓstat nō tm ꝑfessionē vite aut habit⁹ spēm deo esse placitam q̄ntū sinceritatē atq̄ ꝑfectōz mētis ⁊ operū ꝓbitatē. Et cū sil'ia de singul' q̄busq̄ disseruisset tradidit spm. Euidēter aūt ꝑsbyteri q̄ aderāt ⁊ oīs frēs viderūt eū ab angel'is scipi hymnū cānētib ⁊ collaudātib deum in eo V

Quodā tpe certamē erat de finib int duos vicos. Hoc cū nūciatū fuissz appollonio festin⁹ descēdit ad eos pacz gra. Sz illi furoꝛe ꝓtētionis incēsi nullo genere ad pacis ꝓsiliū flectebant. maxie q̄ vn⁹ pt⁹ ꝑplis plurimū fiducie i viribus cuiusdā latronis gerebat q̄ eiusdē certaminis signifer videbat. hūc cū videret Appollon⁹ paci resistentē: dixit ad eū Si mihi o amice acq̄escere volueris ad pacē. rogabo deū meū ⁊ remittz tibi peccata tua. At ille cū audisset nihil oīno distulit: sz genibus ei ꝓuolut⁹ supplicabat ei. Tūc deinde ꝓuersus ad turbas q̄ eū fuerāt secute fecit oīs cū pace discedere. Quib discedentib ipe ꝑmānsit cū hoīe dei expectās abeo ꝑmissum. Tūc ꝟo appollon⁹ assumens eū ⁊ cū ipo iter agēs ad monasteriuz. docebat eū mutare oꝛdinē debere vite ⁊ patient a deo q̄rere mīficoꝛdiā ꝑmissionēq̄z ex fide expectare. Oia em possibilia dicebat eē credēti. Tūq̄z noctz tpe sil'in monasterio quiescentes ꝑ visum ambo se vidēt i celis esse et assistere añ tribunal xp̄i. vidēt etiā angelos dei ⁊ sanctos q̄sq̄z adoꝛātes deū. Et cū hec vidētes. deū etiā ipi adoꝛassent. voꝛ dñi ad eos defert dicens. Licet nulla sit cōmunio luci ⁊ tenebris. nec sit aliq̄ poꝛtio fideli cū infideli. tm tibi donat salus isti⁹ ꝑ q̄ supplicasti appolloni. Hec ⁊ alia mlta cū audissent in celesti visione positi. q̄ nec ꝓmo narrare suffic. nec aures audire. surrexerūt de somno. et q̄ viderāt fratribus indicarūt. Admiratō autē ingēs esse cepit cū vnū atq̄ idē somnium vteroz narraret. ꝑmānsit āt cū frib latro ille iā sanct⁹ vitā suā mozesq̄z ad oēm innocentiā pietatēq̄z cōmutās tāq̄z in agnū versus ex lupo VI

Adhuc aūt i gestis sancti appollonij ferebat etiā de ꝟ. Lis q̄dā tpe dicebat exoꝛta inter duos vicos. q̄z alter xp̄ianoꝝ. alt⁹ gētilium fuit. Procedūt ex vtraq̄ pte armatoꝝ turbe plurime. ⁊ accidit vt sctūs appollon⁹

supueniret. Cũq; eos hortaret ad pacẽ. q̃ dã eor̃ q̃ inẽ gẽtiles q̃si cã t caput illi⁹ belli erat hõ truculẽt⁹ t fer⁹ obsistebat ei vehemẽ ter dicẽs. Nõ se pmittere pacẽ vsq; ad mor tẽ suã. Tũc beat⁹ appolloni⁹ ait Fiat inḋt vt optas. Null⁹ eĩm h̃ ali⁹ p̃ter te pimẽt. Hz t ꝓgruũ honori tuo tibi fiet sepulc̃ nõ terra sz bestiaꝝ atq; vulturꝝ vẽtres. Et ꝓtinuo f/mo ei⁹ efficit vitas. Null⁹ eĩm ibi ali⁹ ex vtraq; pte nisi sol⁹ ille cecidit. Quẽ cũ arena ob ruissent mane regressi inuenerũt eũ a bestijs effossuz: laniatũ: atq; a vulturibꝫ deuoratũ Cũq; oĩs admiratio haberetur q̃ fmo ho minis dei ita fuisset iplet⁹ ꝓuersi sunt oĩs ad fidẽ saluator̃ dñi nr̃i Jhu xpi t sanctum appolloniũ hoiem dei p̃dicabãt VII

Dies sanct⁹ aderat pasce t cũ solennitas vigiliaꝝ sacramẽtoꝝq; intra speluncã a sancto appollonio t suis fratribꝫ fuisz expleta atq; ex his q̃ fuerãt apud eos refectio pararetur. Erãt aũt eis pauci tantũmodo t sicci panes atq; olera ex his q̃ sale aspsa repoui apud eos solẽt. Tũc appolloni⁹ frẽs q̃ se cum erãt ita alloquit Si est in nob fides t vere fideles sum⁹ famuli xp̃i petat vnusq̃sq; nostr̃ a deo si q̃d q̃si i die festo sumere libent hz. At illi ipi pot⁹ q̃ eos etate t meritis p̃cellebat h̃ a ꝺo poscẽda pmittũt. semet ipsos inferiores h⁹ gr̃e indicãtes. Tũc ille cũ oĩi alacritate oꝛõem fudit ad dominũ. Qua expleta cũ oẽs rñdissent amẽ. ecce repente añ fores spelũce astare viderũt hoies quosdã sibi penit⁹ ignotos q̃ tã ml'tas copias rex oĩm q̃ ad vsuz dũtaxat ciboꝝ ptinẽt detulerũt. vt neq; tã multa neq; tã diuersa facile q̃sq; viderit. In q̃by erãt quedã q̃ omnino i egypti regionibꝫ nũq; visa sũt pomorũ genera t magnitudo icredibil' vue t nucis t fic⁹ mala q̃z punica t añ tpus oĩa. fauiatq; mellis t lactis copia. incolai etiã ingentes. i. dactili. t panes calidi ac mũdissimi q̃ tñ pegrine viderent esse puincie. Viri aũt q̃ hec detulerãt statim vt ea monachis tradiderũt q̃si festinãter ad eũ a q̃ missi fuerãt redire cupientes mor discedũt. Tũc ipi gr̃as dño referẽtes ex his q̃ sibi fuerãt delata vesci ceperũt Quoꝝ tãta fuit copia vt vsq; ad diẽ pẽtecostes q̃tidie mĩstrata sufficerẽt. certi q̃dẽ de h̃ q̃ hec sibi a dño deo nr̃o solẽnitatis gr̃a missa sint VIII

Orta est aliq̃n fames apõ thebaidẽ. Scientes aũt habitatores tre illi⁹ q̃ monachi q̃ cũ apollonio ꝺo fuiebãt: frequẽter etiã sine cibo p dñi gr̃am pascebãt oẽs sil' cũ vxoribꝫ t filijs pgũt ad eũ. cibũ sil' bñdictiõꝝq; poscẽtes. At ille nihil dubitãs pferre cepit ex his q̃ ad vsus fratr̃ reposita erãt t dare singul' copiose Cũ ꝺo tres sole panũ sporte remãsissent. fames ãt pl'm vehemẽt vrgerz iubet pferri i medium sportas q̃ sole suphuerant vni⁹ diei victũ monachis p̃biture. t inauditũ tot⁹ pl'i q̃ famis necessitate ꝺfluxerant eleuatz ad deum ocul' manibusq; ait. Nũq̃d nõ valet man⁹ dñi multiplicare hec Hec diẽ spũsscũs. Nõ deficiẽt panes i sportis his donec satiemur oẽs ꝺ frugibꝫ nouis Et vt pl'imi ex his q̃ tũc in p̃nti fuerãt ꝺfirmabãt q̃ttuoꝛ ꝓtinuis mẽsibꝫ neq; cessatũ ẽ vnq̃ erogari panes ex sportz neq; deesse potuit aliq̃n IX

Frequẽter veniebãt ad sctm̃ ammonem latrones panẽ q̃ solo vescebat auferẽtes ei. t si q̃d erat qꝺ ad victũ ꝓtinẽtissimũ repositũ videbat. Cũq; frequent⁹ ab his molestiã pateret q̃dã die, pcessit ad heremũ. Et inde redies duos dracones ingẽtes secũ comitari iussit atq; ad ostiũ sui monasteriũ manere eos p̃cepit. ingressumq; tuare. Veniunt ex more latrones t videtes q̃ essent custodes in limĩe eranũnces t amẽtes effecti obmutuerũt stati t ꝺciderunt. Qꝺ vbi senior sensit egressus inuenit eos semineces. Accedensq; atq; erigẽs icrepabat eos di. Cernitz q̃ntuz vos duriores estz bestijs. Ille ei nob ꝑpẽ de um obediũt. vos ãt nec deũ timetz. nec vitã tuoꝝ dei erubescitz. Vextñ introducẽs eos in cellã posuit mẽsaz t iubet vt pciperẽt cibũ. Illi ꝺo corde cõpuncti t ab oi mẽtis suemanitate ꝺuersi. multz q̃ pus dño tuire ceperãt breui meliores fiũt Intñ ei p pniam pfecerũt vt nõ post ml'tũ tpis etiã ipi eadẽz facerẽt sig̃ easq; tutes X

Erat q̃dã vir nobilissim⁹ noĩne mucius Dic ãt p̃mo gẽtil' fuit latronũ maxim⁹ t sepulcroꝝ violator. atq; i oĩb flagicijs opinatissim⁹ Ad quẽ tali ex mõ occasio salutz aduenit. Hocte q̃dã ad domũ cuiusdã ꝺginis deo sacrate expoliãdi cã puenit. Cũq; machinis q̃busdã q̃ hmõi artificijs satis note sunt dom⁹ ei⁹ tecta ꝺscẽdisset. q̃rẽs q̃li arte vel q̃li aditu i penetralia ei⁹ irrumpet. difficultate ꝑpetrãdi opis inertus pl'imũ noctis tps i tectz positus sine vllo effectu trãsegit. Post ml'tos ꝺo ai conat⁹ frustra adhibitos

veluti fessus somno oppimit. z p visuz sibi assistere vidit qndā regio habitu dicētē De sine iā ab his flagicūf. z ab effusiōe humani sanguis cessa. atqz ab execrabilib furtz ad laborē religiosum querte vigilias z suscipe celestē angelicāqz milicīā atqz ex h iā animi ftutib viue. z ego te hui militie ducē ac pn/cipē faciā. At ille cū gtant q sibi offerebant audisset. oñdit ei grex monachoz z pncipatum sup eos tenet iubere. In his cuigilans astantē sibi fginē vidit z recrentē qs esset. aut vñ vel cur illuc venisset. At ille qi amēs effect nihil ei rñdit. sz tm vt ecciam sibi oñ deret rogat. Illa fo cū intellexisset in reali/qd diuini opis esse. hoiem pduē ad ecciam ac pbyterz offert. Ad qz ille vestigia pruēs rogabat xpianū se fieri z ilico sibi pniaz dari. pbyteri fo q cū cognoscerēt vix hūc eē oim flagicioz actorē mirāt si h fa loquerēt Et cū pseuerātia sui fidē rei fecisset monent eū vt si h vellet. illa penit omitteret. Debic cū religionis initia suscepisset. orat sibi dari pcepta qbz viā salutz deberz icedere At illi res ei ptmi psalmi fsiculos tradūt. Quib ille diligēter cōsideratz sufficere sibi ait eos ad viā salutz. Tribz qz diebz pmanēs apud eos ad heremū pficiscit. vbi plimo tēpe demorat z die ac nocte i orōe cū lacrimis per durās cibū ex radicib capiebat herbarum Regressus aūt ad eccliaz. tres fsiculos psalmi qs peeperat a pbyterz nō solū fbis sz z rebz atqz opib reddidit. Presbyteri fo mirabant q subito querfus acerrimā statim i iecerit sibi abstinētiā. z instruētes eū plenit ex diuinis scripturz hortabāt eū secū demorari. At ille ne videret cē inobediēs vnam apud eos exigēs hebdomadā rursus ad heremū pgit. atqz ibi p septē otinuos annos i oi abstinētia degēs plenitudinē gre cōseqt a dño. ita vt oēs pene scpturas memorit reti neret Panē fo dñica die tm sumebat z hūc diuinit delatū. Nā cū orarz surgēs ab orōe ueniebat panē positū quē nemo ōtulerat hoim. Hūc vbi cū gratiarū actōe sūpsisset sufficiebat ei vsqz ad alterā dñicam XI

Quodā aūt tpe iter ō heremo veit ad visitādos frēs qs ipe instruxerat abbas mucius. Et cū qdā ex eis i extremis agerz revelatū est ei a dño q moritur esz. Hora aūt erat iā ad vesperā. Festinabat g vt eū vide possz. Uic aūt vbi decūbebat eger lōgo ad huc aberat spacio. Et volens nocte itroire vicū cū videret iā solē demergi ait ad eum. In noie ihu xpi dñi sta paulisper in itinere tuo z expecta me donec ad vicū ueniā At ille cū iā aliq mergi cepisset pte restitit. nec pus occubuit qz hō di queret ad vicū Hoc aūt manifestū factū ē oib illq ibi psistebāt Stātes aūt z ītuētes moras sol in occasum mirabāt oīs qd sibi vellet h q tot horas i occasū suū nō descēderet sol. videtes aūt patrē muciū ō heremo venientē qrebāt ab eo qō h signū essz qō oñderz sol. At ille rñdēs eis ñ memīstis vocē dñi z saluatoz nri dicētē. Si habueritz fidē sic granū sinapis maiora hoz sig faicetz. At illi cū itellexissent e fide solē stetisse troze magno pterriti sūt. pli micqz eoz iūterunt se ei discipulatui z sec eū ceperūt. Cū aūt ingressus fuisset domuz illi fris p q festinauerat z iuenisset eū iā defunctū orōne facta accedēs ad lectulū oscul est eū z ait. Quid magz desideri habes frat abire z esse cū xpo an pmanere i carne. Tūc ille recupato spū paululū resedit z ait ad eū. Quid me reuocas pr. Deli ē mihi redire z eē cū xpo. pmanere aūt i carne mihi necessariū nō est. Cui dixit. Dormi g in pace fili z ora p me. At ille otinuo reclinās se in lectulo obdormiuit. Di aūt q aderāt obstupuert. dicētes fe hō dei ē h. Tūc ille īdu it adolescētē vt sibi mor erat satz decore. et totā noctē i psalmis himnisqz quigilē ducēs honeste inuenē tradidit sepulture XII

Aliū aūt frēm cū visitassz pr muci in lectulo decūbentē vbi vidit eū qetez mortis difficulē accipe. z quid oscie sue metu redargui ait ad eū. Cur imparat ces fili ad pfectiōnē. Accusatrix vt video ignauie tue recuz pgit osciētia. Tūc ille exorabat eum dicēs. Obsecro te pater intercede p me apud deū vt mihi puū spaciū tpis largiat quo possiz emēdare vitā meā. At ille dixit ad eū. Hūc spaciū pnie reqris vbi vite eterne tps īplesti Quid faciebas i oīm hoc vite tue tempe Nō potuisti vulnera tua curare. Quinimo z recētiora sp addebas. At ille cū pmansisset orās. ait ei senex. Si vltra nō addis malis tuis mala. orabim p te deuz. Bon eīm de est z patiēs z indulget tibi paz aliquid tpis vite vt oīa debita tua psoluas. Et cuz post h orassz deū surgēs de orōe ait ad eum Ecce tres ānos tibi dīs ocessit in hac vita tantū vt ex animo ad pniam quertaris. Et apprehēsa manu dextra ei eleuauit eum de

lectulo. At ille surgēs sine aliq̄ dilatōe secutus ē eū ad heremū. Et vbi cōpleti sūt tres anni. postea reuocauit eū ad locū vñ eū assumpserat. iā nō q̄si hoiem sz q̄si angelū ex hoie factū ꝺo ꝓsignās ita vt oēs mirarētur de ꝓuersatōe ei⁹. Cūq; venissent ad eū frēs plurimi statuit eū in medio atq; ex ipso sumēs materiā p totā noctē doctrinā de fructibꝫ pnie z ꝓuersiōis ꝓduxit ad frēs. Ipso ꝯo ꝯmonē faciēte q̄si dormitare paululum frat ille cepit z ꝓtinuo ī pace q̄euit. Cūc facta oꝛōe sup eū z oībꝫ q̄ ad sepulturā ꝓtinēt rite cōpletis ad heremū ꝓperanter abcedit

XIII

Uenim⁹ aūt z ad ciuitatē quandā thebaidis oxirinthū. in q̄ tāta religionis deꝑhendim⁹ bona vt ea nemo digne sufficiat enarrare. Repletā nāq; eā monachis intrinsec⁹ vidim⁹ z extrinsec⁹ oī pte circūdatā. Edes publice si q̄ in ea fuerāt z tēpla supstitutōis antiq̄ habitatōes nūc erāt monachoꝝ .et p totā ciuitatē mlt⁹ plā monasteria q̄z dom⁹ videbanť. Sunt aūt ī ipa vrbe qꝛ ē ampla valde z populosa duodecim eccīe ī quibus public⁹ agit populi cōuentus .exceptis monasteꝛijs in qbꝫ p singula oꝛōnū dom⁹ sunt. Sz nec porte ipe nec turres ciuitaťs aut vllus oīno angul⁹ ei⁹ monachoꝝ habitatōibꝫ vacat. Quiq; p omnē ptem ciuitatis die ac nocte hymnos z laudes deo referētes totā vrbē quasi vnā eccīam dei faciūt. Null⁹ em̄ ibi inuenit aut heretic⁹ aut pagan⁹. sz oīs ciues xp̄iani. oēs catholici sunt vt nihil omnino differat si eꝑs in platea oꝛōem aut i ecclesia indicat. Ipi q̄z magistrat⁹ z ꝓncipales ciuitaťs z reliq̄ ciues studiose p singulas portas statuūt q̄ obseruēt vt sicubi apparuerit pegrin⁹ aut paup certatim ad eū q̄ ꝓpcupauerit adduct⁹ q̄ sunt necessaria ꝓseq̄t. De his aūt que ergo nos ab ipis ꝑlis gesta sunt videntibꝫ transire nos p ciuitatē suam z velut angelis occurrētibus atq; honorē deferētibꝫ quo modo enarrē aut ꝺ ipis monachis z ꝕginibꝫ quoꝝ īnumere multitudines vt supra dixim⁹ in illa vrbe habenť. Requirētes em̄ nos a sancto epo loci illius viginti milia ꝕginū z decē milia monachoꝝ inibi hzi cōperim⁹. Quoꝝ oīm affectū erga nos z honorē quē exhibebāt noꝭ exponere nec sermo sufficit. nec verecūdia ꝓmittit q̄modo pallia nostra scinderenť vno q̄z nos sibi rapientez ad se abducere cupiente. vidimus quoq; ibi plurimos sanctoꝝ patrū diuersas dei grās habētes. alios ī ꝕbo ꝺi. alios in abstinētia. alios ī signis ac ꝓtutibus.

XIIII

Tradebāt seniores fuisse quendā psecutionis tempe noie Appoloniū. Qui cū vitam magnificā egisset inter fratres etiā diaconus ordinat⁹ est. Tempe ergo psecutōis erat ei studiū singulos quosq; circuire fratres z cohortari eos ad martyriū. Cūq; fuisset etiā ipe deꝑhensus z in carcerē trusus gentiliū plurimi tanq̄z insultātes veniebāt ad eū z ꝕbis blaspemis z impijs ꝓfutabāt Inter quos fuit quidā Philemon nomie choraula famosissim⁹ z oīm ꝑl'o amabilis Qui cū multis eū fatigaret iniurijs impiū z scelestū z seductorē vocās multoꝝ q̄z moꝛtaliū deceptorē. dignūq; esse ī omnibꝫ odio haberi. Cūq; hec z multa alia aduersus eū grauiora loquereť. rñdit ei Appolonius. Miserear tibi dñs fili mi. z nihil tibi horū que locut⁹ es reputet ad peccatū. Hec cuz audisset Philemon corde cōpunct⁹ est. vimq; verboꝝ eius supra humanū morē ī sua mente ꝑsensit. intantū vt se chr̄istianū repēte fateretur. Et inde statim ꝓuolat ad tribunal iudicis atq; in conspectu totius populi ꝑclamans. Iniuste inquit agis o iudex iniquitatis. viros religiosos z amabiles puniens. Quid em̄ mali xp̄iani vl' faciunt vel docēt. At ille hec audiēs p̄mo q̄dē putabat vtpote loci illi⁹ hoiem ioci aliquid ꝓponere Sed cū vidisset hec eū serio ꝑsequentez. et cū omni cōstantia asserentē dixit ad eū. Insanis o Philemon z mēte captus es subito At ille dixit. Ego nō insanio. sz tu iniustissimus atq; insanissim⁹ iudex es. q̄ tot iustos ī iuste p̄mis viros. Ego em̄ xp̄ianus sū. qō genus optimū hominuz. Tunc ille coram populo cepit eū primo plurimis blandimētis reuocare velle in id quod eum nouerat Sz vbi īmobilē vidit. oīa intēdit in eū genera tormētoꝝ. Cognito ꝯo q̄ ex verbis apollonij ꝫ facta fuerit ꝓmutatio. correptuz etiā apolloniū gutioribꝫ subdit tormētis et deceptoꝛ ī eū crimē exaggerat. Apollon⁹ ꝯo dixit ad eū vtinā z tu iudex z oēs q̄ assistūt z audiūt me. hūc meū quē dicis errorē deceptionēq; sequeremi. At ille vt ꝫ audiuit z ipm z philemonē ignibꝫ tradi ī cōspectu ꝑl'i iussit. Ꝺ post q̄z ingressi sunt flammas apollon⁹ cūctis audiētibꝫ clamabat

ad dñm dicēs. Ne tradas dñe bestijs aias confitētes tibi. sz oñde nobis euidēter saluta re tuū Igit vbi hec i auditu ppli z iudicij ad dñm locut⁹ est apollonij. repēte nubes re plera roze circūdedit viros z flāmas accen si ignis extinxit. Sup q stupefacti z iudexz ppl's vna oīs clamare ceperūt. Magn⁹ et vnus de⁹ xpianoz sol⁹. Sz ħ cū fuissent p fecto alexādrie nūciata semetipo truculēti oz reddit. z electz q̄busdā de suo officio cru delissimis z seuissimis nō tā hoīb⁹ q̄ bestijs mittit. z iubz q̄ z ipm iudicē q̄ mirabilibus diuinis crediderat. z eos p q̄s ꝓtus dei ap paruerat vinctos alexādriā pducerēt. Igit cū adducerenk piter oīs vincti affuit grā dei in ꝓbo z cepit apollonij eos q̄ se victos ducebāt fidē dei docere. Quicz cū dñi mia credidissent. z fidē dei tota cordis firmita te recepissent. semetipos cū his q̄s exhibe re venerāt vinctos iudici obtulerūt z xpianos se esse piter pfitenk. Quos cum pfect⁹ i fide dñi ptinaces z imobiles puidisset. vniuer sos iubet piter i pfundū maris dimergi ig noras impi⁹ q̄d ageret. ħ ei sctis nō moꝛs sz baptismū fuit. Sz hoꝛ coꝛpa dei sine du bio puidētia integra z illibata marj vnda re poꝛtauit ad littus. q̄ ab his q̄ obsequij cā sil' venerāt suscepta ac reuocata sub vno sepul cri domicilio collocata sūt. a q̄b vsqz in p sens tps ꝓtutes ml'te z sig mirāda oīb⁹ con summantur. XV

Initiū sane habitatōis monasterioꝛū q̄ sunt i nitria sū mū tradebāt q̄ndā ammonē Cui⁹ aiaz cū exissz a coꝛpe. vidit ferri ad ce lum sanct⁹ anthonij sic refert scꝑtura illa q̄ vitā describit anthonij Hic g ammon locu pletib⁹ z generoſ pentib⁹ oꝛt⁹ ē. a q̄b inuit⁹ ad nuptias cogit. Et cū pentū effugere nō posset violētiā acceptata ꝓgine cū intra nu ptiales thalamos ꝓuenissent. z data eis es sent cubiculi secreta silētia. alloq puellā de pudicicia z ōꝛuāda ꝓginitate cepit hoꝛta ri dicens. Nā coꝛruptio sine dubio inuenit coꝛruptōz. z incoꝛruptō icoꝛruptelā sperat multo meli⁹ est si vteꝛq nostꝝ i ꝓginitate p duret q̄s vt alt' coꝛrūpat ex altero Addescit ꝓgo. silētio tegit incoꝛruptōis thesaur⁹ Cū q̄s plurimo tpe soli⁹ dei ꝓtēti testimonio. ōo magz essent q̄s carne sanguīeq ꝓiuncti. post obitū pentū ille q̄dē ad hūc vicini deserti se cessit locū Virgo ꝓo itra domū residēs bre ui z ipa ml'titudini ꝓginū. z ille pfuit multi tudini monachoꝛ. XVI

Cū q̄z secret⁹ resideret ammon i heremo adolescēs q̄dā q̄ moꝛsu canis rabidi tact⁹ i rabiē ꝓsus erat. multis vinct⁹ cathenis ad eū deducit. psequētib⁹ eū pentib⁹ z rogāti bus p eo. At ille. q̄d mihi molesti est hoīes Sup merita mea ē q̄ petitz. Sz tñ ħ vob indicare possū q̄ i manib⁹ vestrz ē sanitas e⁹ Reddite vidue bouē quē furati estz. z sanus vob reddet fili⁹ vester. At illi extimuerunt valde q̄ ea q̄ i secreto gesta sunt ñ latuerūt hoīem dei. Hauisi sūt tñ q̄ hāc eis viā salu tis oñdit. Et sine moza vt reddiderūt dire pta. oꝛāte hoīe dī etiā iuueni sanitas reddit

XVII

Alio q̄z tpe cū venissent ad āmonē q̄daz. ꝓbare volēs aios ipoꝛ. dic doliū sibi ee ne cessariū vbi aquā p aduenientib⁹ ꝓgregaret Et cū pollicit⁹ fuissent plaꝛuros se vnus ex ipis gue sibi duxit. dicēs posse piclitari ca melū suū si ei tā gue on⁹ iponeret. Et ait ad alterū. Tu si vis ōfer aut si potes. ego came lo meo pco ne moꝛiak. Tū alter. Dihi in quit vt ipe nosti camel⁹ nō est sz asin⁹. Nun q̄d potest q̄ō camel⁹ poꝛtare nō valet asin⁹ poꝛtare. At ille. Fac tu inq̄t vt vis. tu vide ris. ego em̄ nō interimā camelū meū Cum ille. Ego inq̄t imponā asino pondus q̄ō tu camelo tuo onerosum dicis. z merita hoīs dei faciūt q̄ō ipossibile est esse possibile. Et ita iposito doliū asino pduxit vsqz ad mona steriū hoīs dei. ita vt nec sentiret asin⁹ si ali q̄d onerz poꝛtarz. Quē vbi vidit ām⁹. bñ fecisti inq̄t i asino defeꝛēs doliū. college em̄ tui moꝛtu⁹ ē camel⁹. Et egressus inuenit ita gestū vt p̄dixerat famul⁹ dei. Sed z multa alia p eū dñs signa oñdit. Nā z fluuiū nilū cū trāsire vellet z exuere se erubesceret subi to i alteram ripā translat⁹ est. Beat⁹ aūt an thoni⁹ i summa ammiratōe vite ei⁹ institut onē atq̄ ai ꝓtutes habuisse memoꝛatur

XVIII

Fuit q̄dā int' discipl's anthonij Paul⁹ noīe cognomēto simplex. Hic iitiū ꝓuersa tionis sue hmōi būit. Cū vxoꝛē sub ocul' su is cū adultero cubātē vidissz. nulli q̄cq̄ di cēs egressus ē domū z mestitia ai tact⁹. i bē remū semetipz ōdit. vbi cū ātī⁹ oberrarz ad mōasteriū pueīt āthōij. ibiq̄ examēitate lo ci z optūitate ꝓsiliū capit. Cū q̄z audissz An thoniū vt iter ab eo salut' iq̄reret. ille ītuēs boīez simplicz nake cē rūt eū posse saluari si

bis q̄ a se dicerēt obediret. Tūc ille oīa q̄cū q̄z sibi p̄cipet se facturū esse spopōdit. Ut g̃ pmissionē ei⁹ pbaret anthoni⁹ añ fores cel/le stāti dixit. Hic inq̄t expecta me orans do nec egrediar. Et ingressus anthoni⁹ māsit i/trinsec⁹ p totā diē ꝛ p totā noctē. Per fene/strā tū ex occ'to frequēti⁹ respiciēs videbat eū indefinēter orantē ꝛ nusq̄z penit⁹ move/ri. sz stare in estu diei ꝛ roze noctz ꝛ ita eē mā/dati memorē. vt ne paz q̄dē loco moueret. Egressus die postera anthoni⁹ instruere eū ꝛ docere ō singul' cepit quō ope manuū so/litudinē solaret. ꝛ digitz q̄dē corpis op⁹ car/nale. cogitatōe ꝙo mētis ꝛ aī intētōe opare/tur q̄ dei sunt. Cibū q̄z in vespa eū sumere p̄cepit. sz obſuare ne vnq̄z vsq̄z ad saturita/tē veniret ꝛ p̄cipue in potu. ꝙfirmās nō min⁹ p aq̄ abūdantiā fantasias aīme fieri q̄z p vi/nū calorē corpis increscere. Et vbi plene eū q̄lit se in singul' agere deberet instruxit. in vi/cino ei⁹ est in trib⁹ a se milib⁹ cellulā ꝙstituit ibiq̄z eū exercere q̄ didicerat iubz. Ipm tū frequēti⁹ visitās ḡtulabat. ꝛ deꝙhendēs eū in his q̄ sibi tradita fuerāt tota intētiōe ꝛ so/licitudine pmanentē

XIX

Quadā aūt die cū veniſſent ad sctm̄ An/thoniū frēs magni q̄dā ꝛ pfecti viri accidit etiā Paulū adesse piter cuz eis. Et cū ſmo de pfundis reb⁹ ꝛ mystic⁹ haberet. cūq̄z ō p/phetis ꝛ saluatore pl'ima tractarēt. Paul⁹ ex simplicitate aī interrogat si xp̄s ꝙus fue/rit an ꝓphe. Beat⁹ ꝙo Anthoni⁹ cuz p eo q̄ tam absurde interrogauerat. q̄si erubuisset blādo motu vt erga simpliciores solebat si/lere atq̄z abire eū iubet. Ille q̄ oē q̄cunq̄z ab eo dictū fuiſſz tāq̄z p̄ceptū dei ſuare isti/tuerat abscedēs ad cellā suā tāq̄z mandato accepto silentiū gerere instituit. nec oīno aliquid loq̄. Ds cū comperisset Anthoni⁹ mirari cepit vñ hec illi obſuantia placuiſſz quā a se sciebat nō esse mandatā. Cūq̄z iuſ/sisset eum loq̄ ꝛ cur siluerit īdicaret dixit ei Paul⁹. Tu p̄ dixisti mihi vt irem ꝛ silerez. Et obstupefact⁹ Anthoni⁹ ita ab eo sermo/nē. quē ille negligēter ꝓtulerat obſuatum. oīs inq̄t nos iste ꝙdēnat. Cūq̄z eīm ō celo nobis nō audiam⁹ loq̄ntē. ab isto qualiscū q̄z ſmo qui ex ore nostro ceciderit obſuab.

XX

Multa beat⁹ Anthoni⁹ docere eū ō obe/dientia volēs p̄cipe ei solit⁹ erat etiā q̄ ratō ꝛ causa nō posceret. in q̄b⁹ ei⁹ anim⁹ erga obe/dientiā pbarek. Haurire nāq̄z aquaz aliqñ eū iuſſit ex puteo ꝛ in terrā tota die effunde/re ꝛ ꝓtextas spōrtellas resoluere: ac denuo texere. ꝛ vestimētū suere atq̄z iterū rursus re/soluere. ꝛ in pluribus h⁹moi exercitijs ab eo memorat⁹ imbut⁹ est. vt in nullo ꝓrsus etiaz eoz q̄ ꝓtra rōem impari videbant discereꝛ ꝺdicere ita p̄ō oīa informat⁹ in breui ad p/fectionē venit. Ex cui⁹ exēplo docebat bea/tus anthoni⁹ q̄ si q̄s velit velocit̄ ad pfecti/onē venire nō sibi ipe fieret mgr̄: nec ꝓprijs volūtatib⁹ obediret etiā si rectū videat esse q̄ velit. sz ſm mandatū saluatoz obſuan/dū esse vt añ oīa vnusq̄sq̄z abneget semetip/sum sibi ꝛ renūciet ꝓprijs volūtatib⁹. quia ꝛ ipe saluator dixit Ego veni n̄ vt faciā volū/tatē meā sz ei⁹ q̄ misit me. Et vtiq̄z volūtas xp̄i nō erat ꝺria volūtati p̄ris. sz ne q̄ vene/rat obedientiā docere nō inueniret obedies. si ꝓpriā faceret volūtatē. Quāto g̃ magz nos nō iudicabimur inobedientes si ꝓprias nō fa/ciam⁹ volūtates. Deniq̄z supradict⁹ Paul⁹ exēplo nob est q̄ obedientiez simplicitatz me/rito in tantū spūaliū gr̄az culmē ascēdit vt multo pl'es ꝛ potētiores p ipm dñs q̄z p sā/ctū anthoniū faceꝛ. Et qm̄ p affluentia gr̄/arum ml'titudines ad eū ex oīb⁹ terre ptib⁹ ꝓfluebāt vt curarēt ab eo. verēs beat⁹ antho/nius ne molestia ml'titudīs fatigaret i inte/riorē heremū q̄ accedi facile ab aliq̄ n̄ possz manere eū fec⁹ vt venientes magz ipe suscipe/ret anthoni⁹. Si q̄s ꝙo ipe nō potuiſſz cu/rare hos ad Paulū tanq̄z plixiorē sanitatū gr̄am habentē mittebat ꝛ ab illo curabant.

XXI

Tantā aūt simplicitatz et⁹ fuisse apō deū fiduciā tradūt. vt q̄dā tpe cū q̄dā rabie pa/tiēs in modū canis laniaret oēm q̄ ausus fu/isset ad se accedere. ꝛ pduct⁹ fuiſſz ad eū. in/sistebat orōi vt demonē q̄ cū vexabat fuga/ret. ꝛ cū mora fugerz nec celer seq̄ret effect⁹ q̄si infantū more indignat⁹ dixisse fertur ad dñm Vere nō māducabo bodie si cū nō cu/rauerz. Et ꝓtinuo q̄si delicioso dño satisfa/ctū est a ꝺo ꝛ statī curat⁹ ē rabid⁹

XXII

Vidim⁹ ammirabilē p̄ bytez noie Pia/monē tot⁹ humilitatz ꝛ benignitatz viz ha/bentē etiā reuelationū gr̄am. Deniq̄z q̄daz tpe cū dño sacrificiū offerret vidit angelu⁹ dei stantē iuxta altare ꝛ vniuscuiuſq̄z mōa/choz accedētiū ad altare scribentē noīa īli/bro quē tenebat in manib⁹. q̄rundaz tamē nō

scribentē. Cūq; diligēter obſeruaſſet ſenior q̄ eſſent quoz noīa nō ſcripſiſſet. poſtq; ſūt cō pleta myſteria. vnūquēq; coz ſeorſuz vocās pcōtak. qđ eis ī occulto pcti fuiſſet admiſſū z inuenit exp̄feſſiōe vnūquēq; coz pcti moz talis obnoxiū. Tūc hortak eos pniam agere z ſemetipm cuz eis añ dñm pſternēs. die ac nocte tāq; ipe in coz pctis eſſet obnoxius flebat z tādiu pmāſit cū eis in pnīa z lachrymis donec itez videret eundē angelū ſtantē z ſcribētē accedētiū noīa. z poſtea q̄ oīz ſcripſit tūc etiā illos ex noīb⁹ euocātē z ad recōciliationē altaꝛ inuitantē. At ꝑo vbi ſ̄ ſenior vidit itellexit coz ſuſceptā eſſe pniaz. z ſic eos altari tota cū gratulatōe reſtituit

Ex ſecūdo libro vitaſpatrum

XXIII

Erat quidam frater ī heremo ſythie ꝓmptus z alacer in op⁹ dñi ī ſpūali ꝓuerſatione Huic aūt inimic⁹ generꝭ hūani diabol⁹ immiſit cogitatōes vt recordaret cuiuſdā note ſibi mulierꝭ pulcritudinē. z turbabat ī cogitationib⁹ ſui cordis vehemēt. Cōtigit aūt ex diſpēſatōe dñi Jhu vt ali⁹ q̄dā frater de egypto veniꝛ ad viſitādū cū ī charitate xp̄i Et dū inter ſe loq̄rent euenit ſmo vt dicerꝛ ille frat de egypto. qz mortua eſt mulier illa. Ipa aūt erat ī cui⁹ ꝓſona impugnabat frat ille ſupdict⁹. Hec aūt cū audiſſet frater ille poſt paucos dies abūt ad locū illū vbi poſitū erat coꝛp⁹ illi⁹ mulierꝭ defuncte z aperuit noctu ſepulcz ei⁹ z de pallio ſuo terſit ſanie em putredīs ei⁹. Et reuerſus ē ad cellulā ſuam. ponebatq; illū fetorē in ꝓſpectu ſuo z dicebat cogitatōib⁹ ſuis Ecce habes deſideriū q̄d rēq̄rebas. ſatia te ex eo. Et ita ī illo fetore cruciabat ſemetipm vſq; q̄ ceſſarꝛ ab eo ſordidiſſima impugnatio

XXIIII

Jtē ali⁹ frat erat ī heremo. habitabat aūt in loco q̄ dr cellia z īpugnabāt eū demones in paſſiōe fornicatōis. Cogitabat aūt apud ſemetipm dicēs. qz forſitan oꝑtet me magꝭ ī ope manuū laborare vt extenuet carnal⁹ ſenſus me⁹. Erat aūt idē frat arte figul⁹. Exurgens aūt fecit ī luto z plaſmauit q̄ſi figuraz mulieris. z dixit cogitatōib⁹ ſuis Ecce vxor tua. Neceſſariū eſt ē vt ſup ꝓſuetudinē addas ī ope manuū tuaꝝ. Et poſt aliquantos dies itez ſil⁹ fecit ex luto z plaſmauit q̄ſi filiam ſibi, z dixit cogitatōib⁹ ſuis. Ecce genera uit vxor tua filiā Neceſſariū eſt ē vt magꝭ magiſq; ampli⁹ exerceas opa manuū vt poſſis paſcere te z vxorē ac filiā tuā. Et ita p̄ nimio labore macerauit coꝛp⁹ ſuū vt nō ꝑualeret iā ſupportare tm̄ laborē. Tūc dixit cogitatiōib⁹ ſuis. Oz nō ꝑuales nimiū iſtū ſuſtinere laborē. neq; mulierē req̄ras. Videꝭ ār de⁹ ferues ꝓpoſitū mētis ei⁹ p certamīe caſtitatꝭ. abſtulit ab eo moleſtiam impugnatōis demonū. z glificauit dñm ſup magnitudie gr̄e ei⁹.

XXV

Cōſiliū habuerūt inꝑ ſe ſenioꝛes p̄res z oēs monachi habitātes ī heremo ſythie z ꝓſenſerūt vt beat⁹ Jſaac p̄ſbyt⁹ eis ordinaret ī ecclesia q̄ in ipa heremo ſita ē vbi ꝓuenit die z hora ſtatuta mltitudo monachoꝝ q̄ ī illa heremo ꝓuerſant. Audiēs ār ſupdict⁹ abbas iſaac huiuſcemodi ꝓciliū fugit ī egyptum z abſcōdit ſe in q̄dā agro inꝑ frutecta arbitrās ſe indignū eſſe honoꝛe p̄ſbyterij. Quē plīmi aūt frēs monachi ſeq̄bant vt cōp̄hēderēt eū Cū aūt applicuiſſent ad veſpeꝛ ī eodē agro fatigati ō itinere. Erat ei nor. dimiſert aſellū q̄ ei ſumpt⁹ portabat ī itinere vt paſceret. Cūq; aūt paſceret aſell⁹ ꝓuenit ī locum vbi ſupdict⁹ abbas iſaac latitabat. Cūq; illuxiſſet dies rēq̄rētes monachi aſellū: ꝓuenerūt ad eundē locū vbi ſenior ſe occultauerat. et āmirātes valde diſpēſatoꝛ diuinā cōphendētes ligare z ꝓſtringere eū voluert z ita p̄ducere. Venerabil⁹ aūt ſenior nō ꝓmiſit dicens. Jā nō poſſum ꝓdicere vob. qz forſitan volūtas dei ē. vt licz indign⁹ ſuſcipiā ordinē p̄ſbyterij

XXVI

Erant duo quidā fratres monachi pariē in cella cōmanentes quoꝝ humilitatē z patiētiam multi etiā de ſanctis patribus collaudabāt. Audiēs hoc quidā ſanct⁹ vir voluit probare ſi verā ꝑfectāq; humilitatē haberent. z venit ad viſitandū eos Cūq; cum gaudio ſuſcepiſſent eū z ex more cōpleſſent orationes z pſalmodiā egrediēs foras cellulam vidit puū ortū vbi ſibi olera faciebant. Apprehēſoq; baculo cum toto impetu cepit oīa olera cedēdo confringere. ita vt ibi nihil oīno remaneret. Videres aūt ſupradicti frēs nihil penit⁹ dixerūt. ſed nec vultuz triſtem aut turbulentū hītes. rurſus ingreſſi cellulā: veſpertinaſq; oꝛōes cōplentes. adorantes eundē ſenē dixerunt Precipis domine vt eam⁹ z eum q̄ remanſit caulē coquentes guſtem⁹. qz iā hora eſt vt cibū ſumamus

Tūc senior adorauit eos dicēs. Grās ago saluatori nostro xpo. qz video spm̄scm̄ req/escere in vobis. Et iō hortor ac moneo vos frēs charissimi vsqz in finē custodiatis sancte humilitatis z patiētie ꝑtutē vt ipa in regno celesti vos magnos z sublimes in ꝓspectu domini faciat apparere

XXVII

Senex quidā erat in cenobio ꝑbatissimus monachꝰ z incurrit grauissimā egritudinē. Cōfectusqz nimio z itolerabili infirmitate p lōga tpa laborabat in doloribꝫ multis. nec inuenire poterāt frēs qualit succurrerēt egritudini eius. qm̄ ea que necessaria erāt infirmitati eius nō habebāt in monasterio. Audiens aūt quedā famula dei de affectōe eius de pcata est patrē monasterij vt ad cellulā suā eum tolleret z ministraret ei maxime qz facilius inueniri possent in ciuitate q̄ necessaria eius egritudini videbant. Precepit g̃ pr̄ monasterij: vt portarēt eū frēs ad cellulam famule dei. Ipa ꝺo cū oī veneratōe suscipiēs senē ꝑpter nomē dn̄i ministrabat ei. p mercede retributionis eterne. quā credebat a xpo dn̄o salutore nostro recipe. Cūqz trib̄ z amplius annis obsequeret z ministraret famulo dei. ceperunt hoies mēte corrupti fm scabiē mentis sue suspicari q̄ nō sincerā senior haberet cōscientiā de ꝯgine q̄ ministrabat ei. Audiens autem hec senior exorabat diuinitatē christi dn̄i dicēs. Tu dn̄e deꝰ nr̄ q̄ solꝰ cognoscis oīa z vides qm̄ multi dolores sunt egritudinis mee z miserie z afflictōes tāte infirmitatis que me ita p tāta ꝓsumit tpa vt necessariū habeā obsequiū hui famule tue q̄ mihi ꝑpter nomē tuū ministrat. tribue ei dn̄e deꝰ meus ꝺignā mercedē in vitā eternā. sic dignatus es ꝑpter tuā bonitatē ꝑmittere his q̄ ꝑp nomē tuū egenis z infirmis sum exhibēt ministeriū. Cū aūt approp̄inquasset dies trāsitus eius ꝓuenerūt ad eū cꝫplurimi sancti seniores z fratres de monasterio. z dixit eis senior Obsecro vos dn̄i pres z frēs vt cū defunctus fuero tollatis baculū meū z plātetis eū sup sepulcrū meū. Et cū radices miserit fecerintqz fructū tūc scietis qz mūda est ꝓscientia mea a famula dei q̄ mihi ministrabat. Si aūt nō fronduerit scitote qz nō sum mūdus ab ea. Cū g̃ vir dei exisset de corpe fm precepti eius sancti seniores plantauerūt baculus eius sup sepulcrū ipsius z fronduit. accedenti qz tpe ꝑtulit fructū. z admirati sunt omnes glorificātes deū. Ad tale em̄ miraculū ꝺ vicinis etiā regionibꝫ multi venientes magnificabāt gram saluatoris. Nā z nos ipam arbusculā vidim̄ z bñdixim̄ dn̄m qui ꝑtegit in omnibꝫ in sinceritate z veritate sibi fuientes.

XXVIII

Referebāt nobis sancti seniores de q̄dā fratre dicētes. Qm̄ quodā tpe ita impugnabāt eū demones vt statim hora dici ꝑma tā tam famē z defectionē corpi ei faceret vt penit sustinere nō posset. Ulerūtamē ille dicebat in corde suo qz q̄litercunqz oportet me vel vsqz ad tertiā expectare z tūc cibū sumere. Cūqz facta fuisset hora tertia itē dicebat cogitatōibꝫ suis. Etiā z nūc violent oportz me sustinere vsqz ad horā sextā. Et cū adueniisset hora sexta infundebat panem in aqua dicēs. Dū hic panis infundit optet me etiā expectare horā nonā. Cūqz hora nona adueniisset fm ꝓsuetudinē cōplebat oēs orōes z psalmodiā fm regulā z ponebat panez vt comederet. Hoc g̃ p plurimos dies sustinuit. Quadā aūt die sil'r ab hora ꝑma vsqz ad horā nonā fecit. Cūqz hora nona sedisset vt cibū capet vidit de sportella vbi panes. id ē paximacia reposita erāt surrexisse fumū magnū z egressum esse p fenestraz cellule eius. Itaqz ex illo die nec esurijt nec defectō corpori ei facta est. sz magis ita corroborarū est in fide z in abstinētia cor ei vt etiā nec p̄ biduū delectaret eū cibū ꝑcipe ita dei grā auxiliāte certami ei. Per patiam em̄ suā fratr extinxit castrimargie. i. gule ꝓcupiscētie passionem.

XXIX

Quidā de sanctis senioribꝫ salutationis causa ꝑfect est ad aliū seniorez heremitam. Qui cū oī gaudio suscepit eū p cui eius aduentu parauit ad refectionē senior lenticule cibū coctū. Dixerūtqz inter se vt ꝑus ex more cōplerēt orōes z psalmodiā z postea cibū caperēt. Cū aūt ingressi fuissent psallebant totūqz psalteriū cōpleuerūt. Nā z ꝺ scpturis tāqz legētes duos ꝑphas absentes recitauerunt. Jāqz dies abierat noxqz sil'r recedebat ꝺū g̃ orarēt z intēte psallerēt illuxit alia dies. tūcqz ꝑmū intellexerūt qz iā nox trāsisset. Itez aūt inter se de ꝺbo dei loquētes z spūales sibi sensus exponētes. factū est vt circa horā nonā salutātes se inuicē ita reuerterent q̄ venerat senex ad cellulā suā. Nā refectiōz cibi q̄ parat fuerat obliti sunt accipe dū cibum spūalē ꝑciperēt. Uespere aūt facto inuenit senior ollā plenā sicut parata fuerat z

cōtristatus dixit. Deu quō obliti sum⁹ pci/
pere pulmētum istud XXX

¶ Discipul⁹ cuiusdā sancti senioꝛ ꝛ ipugna
bat a spū fornicatōis. ꝛ auxiliāte gra dñi re
sistebat viriliē pessimis ⁊ imūdis cogitatō
nib⁹ coꝛdis sui. Jeiunijs ꝛ oꝛōnib⁹ ⁊ ope
manuū affligebat se vehemēter. Beat⁹ aūt
senioꝛ vidēs eū ita laboꝛātē dixit ei. Si vis
o fili dēpcoꝛ deū vt auferat a te istā ipugna
tionē. Ille ꝛo rndēs dixit ei. Videō pr̄ q⁹ ⁊
si laboꝛē sustineo sentio tn̄ fructū i me pfice
re bonū. q⁹ p occasionē impugnatiōis hui⁹
⁊ ampli⁹ ieiuno ⁊ ampli⁹ i vigilijs ⁊ oꝛōib⁹
tolero. Uerūtn̄ dēpcoꝛ te vt oꝛes p me misē
ricoꝛdiā dñi vt det mihi ꝛtutē q̄ten⁹ possim
sustinere ⁊ certare legitime. Tūc sctūs seni
oꝛ dixit ei. Ecce nūc cognoui fili q⁹ fideliť i
telligis ꝛ spūalē certamē p patia ad salutē
eternā aīe tue pficere. Ita em̄ ⁊ sanct⁹ apl's
dicit Certamē bonū certaui. cursum⁹ sum
maui. fidē seruaui. De reliquo reposita est
mihi coꝛona iustitie. nō soluꝫ mihi ꝛ om/
nibus qui diligunt aduētum domini

XXXI

¶ Beato abbati moysi q̄ habitabat in loco
q̄ appellabať petra quōdā tpe intm̄ imposu
it durissimā impugnatōꝫ fornicationis de
mon. vt n̄ p̄ualeret sedere i cella sua ꝛ abijt
ad sanctū abbatē Isidoꝛ ⁊ retulit ei violē/
tiam ipugnatōis sue. Cūq; dē scriptur⁹ sā/
ctis abbas Isidoꝛ⁹ pferēs testimonia cōso
lareť eū ⁊ vt in cellulā reuerteretť rogarꝫ eū
noluit abbas moyses pgere ad cellulā suaꝫ
Tūc abbas Isidoꝛ⁹ parit cū abbate moyse
ascēderūt ad supioꝛa cellule ⁊ dixit ei isido
rus. Respice ad occidentē ⁊ vide. Cūq; re/
spiceret vidit inumerabilē multitudinē de
monū vehemēter cuꝫ furoꝛe pturbari ⁊ q̄si
ad pliū p̄paratos festinātercq; pugnare. Di
xit ei iteꝝ abbas Isidoꝛ⁹. Respice ad oꝛien
tem ⁊ vide. Cūq; respiceret vidit inumera
bilē multitudinē angeloꝝ sctoꝝ gl'iosum ac
splendentē sup lumē solis celestiū ꝛtutū et
ercitū. Ait aūt ei abbas Isidoꝛ⁹. Ecce q̄s ī
occidēte vidisti ipi sunt q̄ impugnāt etiam
sanctos dei. Nā q̄s ad oꝛientē ꝛsperisti. ipsi
min⁹. Cognosce ḡ q⁹ plures sunt nobiscuꝫ
sicut dic Heliseꝰ pheta. Uerūetiā ⁊ sanct⁹
apl'us Johes dic. q⁹ maioꝛ est q̄ in nob est:
q̄ q̄ in ꝛ mūdo. Dis auditꝫ ꝛfortat⁹ in dño
sanct⁹ abbas moyses reuersus est ad cellulā
suā gras agēs ⁊ glorificās dñi Jhu xpi bo
nitatis potentiā XXXII

¶ Molestiā sustinebat quidā frater a spū
fornicatōis. Abijt aūt ad quendā pbatissi/
mū senioꝛē ⁊ pcabať eū dicēs. Pone tibi so
licitudinē beatissime pr̄ ⁊ oꝛa p me q⁹ grauí
ter impugnat me passio fornicatōnis. Hec
cū audisset senioꝛ oꝛabat intente die ac no/
cte p eo dēpcať dñi miam. Iteꝝ aūt veniē
bat idē frater ⁊ rogabat senioꝛē vt magis i/
tentius p eo rogaret. Sil'r aūt cū omni soli
citudine beat⁹ senioꝛ oꝛabat intēt⁹ p eo. fre
quēter aūt venientē ad se monachū videns
senioꝛ ⁊ dēpcantē se vt oꝛaret valde contri
stať ammirabať q⁹ nō exaudiret dñs oꝛōes
ei⁹. Oꝛauit aūt dñm dicēs. Dñe reuela mi/
hi vñ in ꝛ fratre opatio ista diaboli. q⁹ dēp
catus sum te ⁊ requiē necdū inuenit. Eadē
aūt nocte reuelauit ei de⁹ q⁹ circa illuꝫ mo
nachū erat negligentie ⁊ ignauie resolutio
Ita aūt oñsum eſt sancto senioꝛi. Uidit se/
dentē illū monachū ⁊ spūs fornicatōis i di
uersis mulieꝝ formis añ illū ludētes ipsuꝫ
q̄ cū eis delectari Videbat aūt ⁊ angelum
dñi astantē ⁊ indignantē grauiť ꝺ eundem
frem. q⁹ nō surgebat nec pſternebat se ī oꝛa
tionib⁹ ad deū. ꝛ magꝭ delectabať in cogi/
tatōib⁹ suis. Hec aūt oñsa sunt sancto seni/
oꝛi p reuelatiōeꝫ. Cognouit aūt q⁹ culpa ⁊
negligētia illi⁹ monachi erat vt n̄ exaudirē
tur oꝛōes ei⁹. Et tūc reuertēte fratre dixit ei
senioꝛ q⁹ culpa tua est frater q̄ ꝺdelectaris
cogitatōib⁹ malis. Impossibile est em̄ disce/
dere a te spūs fornicatōis imūde alijs oran
tib⁹ ⁊ deū p te dēpcantib⁹ nisi ⁊ tuipe labo/
rem assumas i ieiunijs ⁊ oꝛōnib⁹ ⁊ vigilijs
multis cū gemitu dēpcans vt miam suaꝫ ⁊
adiutoꝛium gre sue p̄beat tibi dñs Jhs vt
possis resistere malis cogitatōib⁹. Et medici
q̄ coꝛpib⁹ hoim medicamēta pficiūt ⁊ adhi
bent q̄ꝫ uis oia cū summa diligētia faciant.
verūtn̄ si ille q̄ infirmatur nō se abstineat a
notijs cibis vl' de alijs q̄ solēt ledere infir/
mātes nil pficiet ei cura ⁊ diligētia ac soli/
citudo medicoꝝ. Sil'r etiā ⁊ in aīe languo
ribus eueniret. Licet cū oī intētione ⁊ ex toto
coꝛde sancti pres q̄ sunt medici spūales exo
rent miaꝫ xpi dñi saluatoꝝ nostri p eis qui
oꝛōib⁹ eoꝝ se postulāt adiuuari. nisi ⁊ ipi cū
omni intētōne mētis tā in oꝛōib⁹ q̄ꝫ in oī ope
spūali q̄ deo placita sunt fecerint nō eis pfi
cient negligentib⁹ ⁊ resolutis ⁊ de salute aīe

minime cogitātibꝰ oꝛōes sctoꝝ. Hec audiēs frat cōpūct⁹ ē coꝛde ⁊ cū oi solicitudine ⁊m oēm doctrinā seniorꝫ statī cū ieiunijs ⁊ oꝛō nibꝰ ⁊ vigilijs semetipꝫ afflixit ⁊ meruit misericordiā dñi ⁊ recessit ab eo spūs immundꝰ passionis

XXXIII

Dicebāt sancti seniores pres de q̄dā monacho iā seniore i sitbie heremo cōmanēte. q; fuus q̄rundā erat ⁊ p singulos annos descēdebat de heremo i alexandriā vbi cōmanebāt dñi eiꝰ deferēs eis pēsionē sicut solēt seruī facere dñis suis. Sꝫ dñi eiꝰ magis reuerentiā p timoꝛe dei hñtes circa eū honorabant occurrētes ⁊ salutātes eū petēteseꝫ eū vt p eis dñm exoꝛaret. Ille aūt mittebat aquaꝫ in peluim ⁊ festinabat lauare pedes dñis suis cū oīmi humilitate obsequiuꝫ eis cupiēs exhibere. Ipi ꝺo nō adquiescebant vt pedes eoꝝ ablueret sꝫ dicebāt ei. Holi beatissime pr̄ guare aīas nostras. At ille rñdens dicebat. Ego fuus vester sum. Nam vos dños meos oīpotēs deꝰ ꝺstituit ⁊ gr̄as ago dñio vestro q; dignati estis me pmittere vt fuiā deo viuo ⁊ ꝺo creatoꝛi ac dñatoꝛi celi ⁊ terre. ⁊ iō detuli vob pēsionē fuitutis mee. Dñi aūt eiꝰ ꝺtendebāt nolētes accipere quā detulerat pēsionē. Rñdēs aūt monachus dixit eis. Si nolueritꝫ accipe pēsionē meā ita decreui vt nō reuertar in heremū sꝫ h̄ in pñti pmaneo ⁊ fuio vob. Hec audientes dñi eiꝰ adq̄euerūt suscipe pēsionē ne ꝺtristarek. sꝫ vt magꝫ reuerterek ad loca heremi i cellā suā. Illud aūt qꝺ de pēsiōe sua etiā nolētibꝰ dabat dñis suis statī q; accipiebant paupibꝰ erogabāt. Interrogātes aūt eundē seniorē frēs dixer̄t ei. Obsecramꝰ te pr̄ vt dicas nob cur cū tāta intētiōe p seruitio tuo. pēsionē etiā nolētibꝰ ⁊ nimis resistētibꝰ tibi dñis ingessisti. Ad h̄ rñdens senioꝛ dixit eis. Ego frēs iō festino p seruitio qꝺ tanq̄ dñis meis debeo pensionē p singulos annos adimplere eis vt quicq̄d iā cuꝫ dñi adiutoꝛio i ieiunijs ⁊ oꝛōibꝰ seu i sanctis vigilijs vel in oīmi ope spūali xp̄o dño adiuuante laboꝛauero h̄ mihi in eternā vitā ⁊ salutē aīe mee pficiat. ne forsitan si pensionē p fuitio meo mīme intulero iā totꝰ spūalis laboꝛ meꝰ ad illoꝝ mercedē pficiat q; me pmiserūt xp̄o dño fuire ⁊ spūaliter conuersari.

XXXIIII

Referebat aūt beatꝰ senioꝛ pastoꝛ fratribus dicēs. Qm̄ fuit quidā nup monachus in ꝺstantinopoli tp̄ibꝰ Theodosij imperatoris: hic habitabat i pua cellula foras ciuitatem vbi solēt imperatoꝛes egressi de ciuitate libēter degere. Audiēs g̃ imperatoꝛ q; ibi esset quidā monachꝰ solitariꝰ ā nullo egrediebatur ꝺ cella cepit deambulādo pgere ad locū vbi erat p̄dictꝰ monachus. p̄cepitq; se comitātibꝰ ⁊ eunuchis vt nullꝰ appꝛopinq̄ret ad cellā monachi illi⁹. Ipe aūt solus pgressit. pulsauitq; ostiū cellule. Surrexit ꝺ monachꝰ ⁊ aperuit ei ⁊ nō cognouit q; esset imperatoꝛ. tulerat em̄ sibi coꝛonaꝫ de capite suo vt nō cognosceret. Post oꝛōnem aūt resedērūt pariter. Et interrogauit eū imperatoꝛ dicēs. Quō sancti pres degūt i egypto. Rñdens monachꝰ ait. Oēs exoꝛāt deū p salute vestra. Aspiciebat aūt imperatoꝛ intēte cellulam ipaꝫ ⁊ nihil vidit i ea nisi paucos panes siccos in spoꝛta pēdentes: dixitq; ei. Da mihi bñdictionē abba vt refician̄ur. Statimq; festinauit monachꝰ ⁊ misit aquā ⁊ salem ⁊ misit buccellas ⁊ comederūt pariter. Poꝛrexitq; ei calicē aque ⁊ bibit. Tūc thodosius imperatoꝛ dixit ei. Scis q̄s sim ego Et rñdens dixit monachꝰ. Nescio quis sis dñe. Dicit ei. Ego sum Theodosi⁹ imperatoꝛ ⁊ ob deuotiōꝫ veni huc. Hoc cū audisꝫ monachꝰ ꝓstrauit se añ illū. At ille dixit ei. Beati estis vos monachi q; securi ac liberi de negocijs seculi tranq̄lla ⁊ q̄eta pfruimini vita ⁊ solūmodo de salute aīaꝝ vestrarū habetꝫ solicitudinē quō ad vitā eternā ⁊ ad celestia regna pueniatꝫ. In ꝟitate em̄ dico tibi q; certe i regno nat⁹ sum ⁊ nūc in regno dego ⁊ nunq̄ sine solicitudine cibuꝫ capio. Post h̄ aūt valde honoꝛifice salutauit eum imperatoꝛ ⁊ ita egressus est ab eo. Eadē aūt nocte cepit intra se cogitare dei famul⁹ dicens. Quia nō oꝛtet me iā in hoc loco esse. Multi em̄ nō solū de pl̄o sꝫ etiā ꝺ palatio ⁊ de senatoribꝰ q̄plurimi exemplū imperatoris secuti ad videndū me vēturi sūt ⁊ honorem mihi tāq̄ fuo dei deferēdo ñ cessabūt. Et illi quidē h̄ ꝓpter nomē dñi facturi sunt. ego aūt timeo ne forsitan malignꝰ diabolus mihi subꝛepat ⁊ libent⁹ eos suscipiā ⁊ cōdelectek coꝛ meū laudibꝰ ⁊ honoribꝰ eoꝝ. ⁊ p h̄ iā icipiā ꝟtutē hūilitatiꝫ pdere ⁊ laudes atq; honoꝛes hoīm affectare. Hec g̃ oīa hō dei secū cogitās eadē nocte fugit inde ⁊ pꝛrexit in egyptū ad sanctos pres in heremum.

XXXV

De sancto pastore referebāt alīq̄ scī seniores dicētes. qr q̄dā tpe cū audisset iudex p uincie sanctā opionem scī pastoris deside rabat videre eū misitq; nūciū depcās vt su scipet eū. Beat⁹ aūt pastor ptristat⁹ ē valde cogitās apud semetipm. qr si ceperit pfone nobiles venire ad salutādū z honorādū me manifestū est qr z alīq̄ mlti populares hoies freq̄ntabūt me. z necesse ē vt p hūc pturbet se creta vite mee ꝓuersatio. z hūilitatis gratiā quā cū tāto labore auxiliāte dño deo nro a iuuētute mea studui custodire forsitan sur ripiēte maligno diabolo pdā. z vane gle la queos incurrā q̄s effugere valde difficile ē Dec ḡ apud semetipm cogitās definiuit q̄ tēp⁹ excusaret magr z nō suscipet iudicem. Cōtristat⁹ aūt iudex. qr nō se suscepissz: ait ad officiū suū. qr nō merui videre hoiez dei pctis meis īputo. Uex tm nimis desiderās p quācūq; occasionē videre sanctū vir. ex cogitauit huiuscemodi cām q̄ occasionez ei pberet vidēdi eū. Cōphendēs em filiū soro ris beati pastoris misit i carcerē vt p istā oc casionē aut suscipet iudicē. aut certe ad car cerē ipe veniret ad rogandū iudicē Dixitq; ad officiū suū. Ut nō ꝓtristet senior sanct⁹ mādate ei. Si voluerit ad me venire neces se est vt statim educam⁹ eū de carcere. Tal est em cā ei⁹ q̄ nō possit īpune trāsire. Audi ens aūt hūc mal' iuuenis z soror scti Pastoris: abijt in heremū vbi sanct⁹ frat eius erat. sta batq; ad ostiū cellule ei⁹ cū mlto fletu z vlu latu rogās eū vt descēderet ad iudicē z ro garet p filio suo. Beat⁹ aūt pastor nō soluz nihil ad eā dixit. sz nec ostiū aperuit vt īgre derē ad eū. Tūc illa cepit maledicere ei ac dicere. Duriss̄me ac īpiissime ac ferrea vi scera gerēs quō te tātus dolor flet⁹ mei non flectit ad mīam. qm ipm vnicū filiū habeo quē mortis piculo ꝓstitutū video. Tūc senio⁹ mādauit ei p frēm q̄ sibi mīstrabat dicēs Vade dic ei. Pastor filios n̄ genuit iō n̄ do let. Hec autē audiēs iudex dixit amicis suis. Scribite ad eū vt epl'am pcatoriam faciat ad me q̄ten⁹ possim eū dimittere. Tūc iam plurimis suadētibus sctūs senior sepsit ad iudicē dicēs. Jubeat nobilitas tua diligēt reqrere cām illi⁹. z si q̄d dignū morte admi sit moriat. q̄ten⁹ i hac p̄nti seculo exoluat cri men pcti sui vt euadat etne ac ppetue gehē ne penas. Si naūt nil dignū morte ꝓmisit qđ iustū videt legi ita ō eo iube disponere

XXXVI

Fuit etiā de magnis pribus q̄dā senior nō mine agathon notatiss̄im⁹ i vtute hūilitatis z patie. Quodā aūt tpe pterierūt ad visitan dū eū frēs. Audiētes em ō eo q̄ magnā hu militatē hīet. volētes pbare si ve hūilitatis patiam possideret dixerūt ei. Multi scāda lizant in te pr. qr nimis vicio supbie tenea ris. z iō alios despicias z p nihilo eas habe as. sz z detractōes aduersus eos loqui non cesses. Affirmāt etiā plurimi q̄ iō hūc agas qr fornicatōis vicio tenearis. z ne sol⁹ vide ris errare idcirco alios nō cesses detrahere. Ad hec senior rndens ait. Dec oia q̄ dixist̄ vi cia i me esse cognosco nec possuz negare tā tas iniq̄tates meas. pcidesq; pnusī terram adorabat eosdē frēs dicēs. Depcor vos fra tres vt intēti⁹ p me misero z multis peccatis obnoxio xp̄m dn̄m exorare nō cessetis vt in dulgentiā tribuat iniq̄tatib⁹ meis multis ac mal'. Ad hec supradicti frēs addētes dixerūt ei. Nō te etiā lateat hoc qr hereticū te ee plu rimi affirmare volūt. Hoc cū audisset seni or dixit eis. Licz multis alīs pctis obnoxi⁹ sim. tm hereticus penit⁹ nō sum. Absit hoc ab aia mea. Tūc oēs frēs q̄ ad eū venerāt pro strauerūt se i terrā ad pedes ei⁹ obsecrātes eū z dicētes. Precamur te abba vt dicas nō bis cur tāta vicia nob dicētib⁹ vtpote ō te i nullo cōmot⁹. ō ꝓbo aūt heretici valō te cō mouisti z abominatus es nec ferre potuisti auditū. Dic eis senior. Illas pores culpas atq; pctā ppt humilitatē sustinui vt me pec catorē esse crederet̄. Nouim⁹ em si custodi atur humilitas ꝓtus magna est sal⁹ aīe. Hā dns z saluator nr Jhs xp̄s cū ei iudei mul tas ꝓtumelias z iniuria irrogassent patiēt cūcta tolerauit vt nob exēpla pberet humi litatis. Immissi aūt falsi testes mlta aduer sus eū falsa dixerūt. z vsq; ad mortē crucis patiēter cūcta sustinuit. Ita ei z apls petr⁹ pdicat dicēs. Christ⁹ passus ē p nob relin quēs nob exēplum vt sequamur vestigia ei⁹ Oportet igit vt patiēter cūcta aduersa cuz humilitate sustineam⁹. Hā monē q̄ me he reticū dixist̄ nō potui sustinere z valde ab ominat⁹ sum. qr heresis sepatio a deo ē. Hereticus em sepat a deo viuo z ꝓo z ꝓiūgit di abolo z angel' ei⁹. Alienat⁹ em a xp̄o tā non habz deū quē exoret p pctis suis. qr exomi pte perūt. Si aūt ꝓuersus fuerit ad verā z catholicā sancte eccie fidē suscipit a bono

pio saluatore nro ihu xpo. z cõiũgit deo ⁊o creatori ac saluatori nro xpo q est i pfe filio sp cũ spũsctõ. Jpi gla i secula seculoz amen. Jlli aũt audiẽtes ammirati sũt discretõz e⁹ z edificati discesserũt XXXVII

Sancti seniores dicebãt ō discipl'o abbatⁱ pauli noie iohe q magnã hẽt hũilitatem z ⁊tutẽ obediẽtie vt etiã difficiles causas iperãti abbati i nullo penit⁹ ꝺiceret. sz nec leuit' in aliq murmuratz. Cũ aũt necessari⁹ essz i monasteriũ vtẽsilibꝫ simus boum misit eũ abbas su⁹ i primo vico vt reꝛeret ibi simũ boũ z cũ celeritate afferret ad mõasteriũ Erat aũt i loco illo mala bestia leena Statim q egressus supdict⁹ discipul⁹ eius iohes ibat ⁊m ꝓceptũ abbatⁱ. Cũq; ꝓgeret dixit abbati suo. Dñe pr audiui q̃plurimos dicentes. qz i illo loco mala bestia leena sit. Tũc senioꝛ q̃si iocularit' dixit ei. Si venerit sup te tene z alliga eaz adducesq; tecum. Cũq; puenisset ad locũ iã vespe stati egressa leena irruit sup eũ Jlle aũt cõphendens tenere eã voluit. Jlla aũt excutiẽs se de manibꝫ ei⁹ aufugit. Seq̃bat' ⁊o ille dicẽs. Oꝛ abbas me⁹ ꝓcepit vt alligatã ꝓducaz te ad eũ. Cõtinuo stetit bestia z tenẽs eã reuertebat' ad monasteriũ. Dũ aũt retardaret i itinere. abbas ei⁹ nimis solicit⁹ ꝓ eo tristabat' ḡuiter. Et ecce subito supuenit discipul⁹ e⁹ tenẽs ligatã leenã. Quã cuz vidisset senioꝛ admirat⁹ valde gr̃as agebat saluatori nro deo. Dixitq; discipul⁹ ei⁹. Ecce dñe sic ꝓcepisti mihi adduxi ligatã leenã. Volẽs ãt senioꝛ hũiliare sensũ ei⁹ ne extolleret se i cogitatiõibꝫ suis discipul⁹ ei⁹ ait illi. Sic tu insensat⁹ es ita etiã z istã insensatã bestiaz adduxisti. Solue q̃ z dimitte eã vt ꝓgat ad locum suum. XXXVIII

Quidã de sanctⁱ senioribꝫ misit discipulũ suũ ad hauriendã aquã. Oblit⁹ est autez tollere funẽ discipul⁹ ei⁹ cũ q̃ hauriret aq̃m Cũq; puenisset ad puteũ ꝓtristat⁹ est valde z qz lõge erat cella coꝛ q̃d ageret q̃ se ⁊steret nesciebat. Dubitabat em̃ ad cellaz reuerti. Tũc anxi⁹ nimis ꝓstrauit se i oꝛõnem cũ lacrimis dicẽs. Dñe miſere mei ⁊m magnaz miam tuã q̃ fecisti celũ z terrã mare z oĩa q̃ in eis sunt q̃ facis mirabilia magna sol⁹: miserere mihi ꝓt ⁊uum tuũ q̃ misit me Et cuz surrexisz ab oꝛõe exclamauit. O putee putee misit me ⁊uus xpi abbas me⁹ vt haureã aquam. Statim aũt ascẽdit aq̃ sursũ ad os putei. Et cũ implessz lagenã suam frat' abcessit glorificans potẽtiam dñi saluatoꝛis. Aqua aũt putei reuersa est ad locũ suũ

XXXIX

Referebant scti seniores nob dicẽtes q̃ fuit q̃dam monach⁹ i heremo sichie Uenit aũt ad visitãdos sanctos patres q̃ habitabant i loco q̃ ꝺr cellia. vbi multitudo monachoꝛ diuisis habitabãt cellul' Cũq; non i-ueniret ad pñs cellulã vbi possit manere. q̃dam ō senioribꝫ hñs aliã vacantẽ cellulam dedit ei dicẽs. Interim repausa i hac cellula donec iuenias vbi possis manere. Cũq; ad visitandũ eũ ꝓuenirẽt q̃plurimi frẽs desiderantes ab eo audire ⁊bũ salutis eterne. Habebat em̃ gr̃am spẽalẽ docẽdi ⁊buz dei Uidẽs ille senioꝛ q̃ ei ad habitandũ pstiterat cellã inuidie liuoꝛe coꝛ ei⁹ vulneratũ est z indignari cepit ac dicere. Om̃ ego tantis tpibꝫ i h̄ loco habito z ñ ad me ꝓueniũt nisi rarissime. z h̄ in dieb⁹ festⁱ. z ecce ad istũ pene q̃tidie frẽs q̃plurimi vadũt. Dixit autez discipulo suo. Uade z dic ei vt egrediat' de cellula illa q̃m̃ necessaria ē mihi. Cũ aũt p-rexisz discipul⁹ ei⁹ ad illũ frem dixit ei Ndauit abbas me⁹ sanctitati tue. Jube mihi mãdare q̃liẽ habeas. Audiui em̃ te infirmari. Jpe ⁊o remandauit ei dicẽs. Oꝛa ꝓ me dñe pr̃. qz valde stomachũ doleo Reuersus aũt discipul⁹ dixit abbati suo. Nimis rogat sanctitatẽ tuã vt vl' tres dies iubeas induci as ei dari vt sibi possit aliã cellulã puidere. Transactz trib⁹ diebꝫ itez misit discipulum suũ dicẽs. Uade z dic ei vt egrediat' de cellula mea. Haz si rursus distulerit dices ad eũ qz ꝓtinuo venio z cũ baculo cedẽdo expello eũ de cellula mea. Pergẽs aũt discipul⁹ ad supradictũ frem dixit ei. Om̃ valde solicit⁹ est abbas me⁹ de infirmitate tua. ꝛõ misit me reqrẽs si meli⁹ habeas. At ille h̄ audiens dixit. Gr̃as ago dñe sce charitati tue qz solicit⁹ es ō me. Uez tñ ꝓcibꝫ tuis meliꝰ habeo. Reuersus aũt discipul⁹ dixit abbati suo. Etiã z nũc satⁱ depcat' sanctitatẽ tuam dicẽs vt vsq; i diẽ dñicũ expectes eũ z stati egrediet. Cũ aũt aduenisset dies dñic⁹ z nõ statim egrederet accipiẽs baculũ senioꝛ inflammat⁹ inuidie z iracũdie spũ ꝓgebat vt cedẽdo eũ expelleret ō cella. Accedẽs aũt discipul⁹ ei⁹ dixit ei. Si iubes pr̃ ꝓcedo ter video ne fortsitã aliq frẽs ad salutãdum euz veneriꝫt z si viderit te scãdalizet. Precessit

ḡ discipul⁹ ei⁹ ⁊ ingressus ad eū dixit. Ec/ce abbas me⁹ venit ad salutandū te. Egre/dere ḡ celeri⁹ ⁊ cū grāz actōe occurre ei ꝙa p nimia caritate ⁊ dilectōe venit ad te Qui statim surgēs cū nimia alacritate occurrit ei. Cūq; vidisset eū añq; appropinq̄ret pstra uit se pn⁹ in terrā adorabatq; senē cū grārū actōe dicēs. Retribuat tibi dñs charissime pr̄ bona eterna p cellula quā mihi ꝓpr̄ noīn ei⁹ pstitisti ⁊ ī celesti hierl'm int' sc̄tos suos xp̄s dñs tibi gl'iosam ⁊ splēdidā p̄paret mā sionē Hec aūt audiēs senio⁹ cōpunctus est corde ⁊ p̄icies baculū cucurrit ī amplexuz eī⁹ ⁊ osculat⁹ est eū inuitauitq; eū ad cellu/lā suā vt parit' cū grāz actōne sumeret ei/ bū. Vocauit aūt senio⁹ sup̄ memoratuz di scipulū suū ⁊ interrogauit eū dicēs. Dic mi/hi fili si dixisti isti fratri ꝙbā q̄ꝓpter cellulaz illā mādaui vt diceres ei. Tūc discipul⁹ ei⁹ p̄fessus est dicēs. Vere dñe dico q̄ꝓpr̄ hu/militatē quā tibi exhibere debeo q̄si patri ⁊ dño iō nō audebā rn̄dere tibi aliq̄d q̄n mit/tebas me ad eū. verūtn̄ nil alio⁹ dixi q̄ man dabas ad eū. Hec audiēs senio⁹ statim sep strauit ī terrā ad pedes discipuli sui dicēs. Et hodierna die tu pr̄ me⁹ esto. ⁊ ego disci pul⁹ tu⁹. q̄n te moderate cū timore ⁊ chari tate dei agēte ⁊ meā ⁊ illi⁹ frīs aiam de pcti la q̄o xp̄s dñs liberauit. Pro voto eī ⁊ san cta solicitudine ⁊ intētōe discipuli q̄ pfecte in charitate xp̄i diligebat abbatē suū ⁊ anti us timebat ne p̄ iuidie ⁊ ira cū die vicīū tale aliq̄d ageret pr̄ ei⁹ spūal' ⁊ p̄deret oēs sc̄tos labores q̄s ab ineūte etate ī xp̄i fuitio p vi/te etne p̄mys laborauerat. ⁊ iō dñs dona/uit illis grāz suā vt ī pace xp̄i pariť letarent

XL

Fuit q̄dā frat' in monasterio noīe eulali us nimis ꝑtute hūilitatz ornat⁹ Si q̄d ḡ vt solēt culpabile admisissent: negligentiores frēs excusantes culpas suas supradictū fra trē asserebāt esse culpabilē. Cūq; argueret a senioribz fratribz ñ negabat sz p̄sternebat se in terrā ⁊ adorās eos dicebat se pecca sse: negligēterq; fecisse. Cū aūt itez ac frequen ter accusarēt eū ⁊ p̄m regulā monasteriū bi/duana ac triduana ieiunia ei īdicerent. ille oīa patienť tolerabat. Ignorātes aūt frēs q̄ hoc oīa p humilitatz ꝑtute patienť sustine/ret: ꝓuenientes pariť maxie seniores ad p̄ez monasteriū dixer̄t ei Cōsidera pr̄ q̄d agēdū sit. Quādiu eī sustinere possum⁹ negligēti as ⁊ dāna q̄ frat' eulali⁹ facit in monasterio Jam pene oīa vasa ⁊ vtēsilia monasteriī cō fracta sūt ⁊ extermiata p negligētiā e⁹ Quō ḡ iste tal' tolerād⁹ est Rn̄dit aūt pr̄ mōasteriī ⁊ ait. Interim frēs paucos dies sustinete et postea ordinabiť q̄d ō eo cōpetit fieri. Hec dicēs dimisit frēs Ingressus ꝙ cellulaz p strauit se ī oratōem obsecrans miam dei vt ei manifestare dignaret q̄d ordiare aut quid diffinire possz de supradicto fratre. Tūc re uelatū est ei q̄d ageret. Cōuocauit ḡ omes frēs abbas ⁊ dixit eis. Credite mihi frēs q̄ magz opto mattā fratris eulalīi cū hūilita/te ⁊ patia ei⁹ q̄s oīa opa eoz dūtaxat q̄ mur murātes ī cordibz suis opank ī monasteriō Ut aūt oñdak vob q̄le meritū apud deum bēat h ipe p̄cipio vob vt deferāt mihi mat/tule oīm fratz. Quas cuz detulissent iussit vt accēderēt ignē. ⁊ misit ī eū oīz fratz mat tulas. Que stati oēs cōbuste sunt p̄ter mat/tulā frīs eulalīi q̄ integra repta est ⁊ non est cōbusta. Cūq; h vidissent oēs frēs timuer̄t valde ⁊ p̄sternētes se ī terrā veniā ⁊ idulgē/tiam a xp̄o dño postulabāt ⁊ collaudantes ammirabank nimis patiam ⁊ humilitatem frīs eulalīi. Deniq; ex eo honorabāt ⁊ ma/gnificabāt eū tanq; vnū de magnis patribz Istos aūt honores ⁊ laudes nō poterat su stinere frat' eulali⁹ dicens. Ue mihi infelici q̄ pdidi hūilitatē meā quā p multa tpa adq̄ rere auxiliāte ⁊ adiuuāte me xp̄o festinaui. Cōsurgens itaq; nocte egressus ō mōaste/rio fugit ī heremū vbi null⁹ eū agnosceret ⁊ ibi in spelea habitauit. Voluit eī tēpales hominū laudes sz celestē eternāq; gloriam a saluatore nr̄o xp̄o in futuro p̄cipe seculo.

XLI

Heremita q̄dā fuit noīe pior de antiquis patribz quē beat⁹ anthoni⁹ adolescētē ī sc̄to ꝓposito monachoz instruxit. Demorat⁹ est aūt apud beatū anthoniuz paucos annos. Cūq; .xx. esset annoz abīt ad aliū secretū heremi locū vt solitari⁹ habitaret. h etiā vo lente ⁊ ꝓsentiēte bto anthonio. Dixitq; san/ctus anthoni⁹ ad eū. Uade pior ⁊ hita vbi volueris ⁊ cū tibi p aliquā rōnabilē occasi onē reuelauerit dñs venies ad me. Cū aūt pueniss̄et h ipe pior ad locū q̄ sit⁹ est inter ni triam ⁊ heremū fichie effodit puteū cogitās apud semetipm q̄n q̄lēcūq; aquā inuenero optet me ipo ꝓtentū esse. Qō ⁊ factū ē. ⁊ ad augmētū ꝑtutū ei⁹ tal' valuit occasio. Cū

em salsa ⁊ amara inuēta est aq̄ vt si q̄s ad eū
visitādi gr̄a veniret ī ꝓprio vasculo aquā si
bi portaret. Remorat⁹ est g̃ ī eodē loco ānis
triginta. Dicebāt g̃ ei frēs vt receder⁊ ō ipo
loco ꝓp amaritudinē aq̄. Ipe aūt dixit eis.
Si amaritudinē ⁊ labore abstinētie fugia
mus ⁊ velim⁹ req̄em ī h̄ mūdo h̄re. p⁹ exitus
vite h⁹ nō pcipiem⁹ illa etna ⁊ fa bona. nec
fruemur illis ꝑpetuis beati padisi delicijs.
Dicebāt g̃ frēs q⁊ vnū tm̄ parimaciū ⁊ q̄nq̄
olivas ī cibo accipiebat. ⁊ h̄ deambulando
for⁊. Etiā ⁊ h̄ affirmabāt ō eo ml'ti sanctor
patr. q⁊ trigīta ⁊ eo ampli⁹ ānis exq̄ egress⁹
est de domo pentū suor nūq̄ eis visus ē eti
am cū defunctos audiss⁊ pentes suos vt p
geret ad req̄rendū seu visitandū ꝓpinq̄s su
os. Uerūtm̄ sor⁊ ei⁹ cū ess⁊ vidua h̄ns du
os filios iā adolescētulos misit eos ī h̄emū
ad req̄rendū frēm suū pior̄ Qui cū diuer
sa monasteria circuissent req̄rētes eū. tādē
vix inueniētes illū dixerūt ei. Nos filij sor⁊
ris tue sumus q̄ nimio desiderio optat te vi
dere añ exitū suū. Ipe ꝙ nō acq̄euit petitō
ni eor. Perrexerūt g̃ adolescētes ad hoīem
dei btm̄ anthoniū indicātes ei p q̄ cā veni
sent. Uisit āt beat⁹ anthoni⁹ ⁊ vocauit eu⁊
ad se dixitq̄ ei. Quare frat tāto tpe ñ veīsti
ad me. Qui rn̄dēs dixit ei. Precipisti mihi
beatissime p̄r vt cū p aliquā occasionē reue
laret mihi dn̄s tunc venirē ad te. ⁊ ecce vsq̄
hacten⁹ ñ mihi revelatū est. Dixit ei beatus
anthoni⁹. Uade vt videat te sor⁊ tua Tūc
assumpsit secū aliū monachū ⁊ prexit ad lo
cū ⁊ domū sororis sue. ⁊ for⁊ ꝓ ianuā atrū
clausis oculis vt nō videret sorē suā stetit.
Illa aūt veniēs piecit se ad pedes ei⁹. de ni
mio ei gaudio angustiata ē. Dic ei beat⁹ pi
or. Ecce ego sum pior frat tu⁹. vide g̃ meq̄n
tū volue⁊. Et post h̄ statī reversus est ī he
remū ad cellulā suā. Hoc āt fec ad erudien
dū monachos vt ñ darē eis licētia cū libi
tū eis fuerit visitare patriā vl' parētes suos

XLII

Abbas ioh̄es q̄ cōmanebat ī mōte q̄ vo
cat calam⁹ habebat sorē q̄ ex infantia ī sā
cto ꝓposito ꝙversabat. Ipa ei erudiuit ⁊ do
cuit frēm suū eundē abbatē ioh̄em vt relin
q̄ret vanitatē seculi h⁹ ⁊ igrederet mōasteri
um. Cū aūt īgressus fuerat ī mōasteriu⁊ p
vigintiti q̄ttuor annos nō est egressus ō mo
nasterio nec visitauit sorē suā. Illa ꝙ ni
mis desiderabat videre eū, Hā ⁊ frequēter
scribebat ⁊ mittebat ad eū epl'as. petebatq̄
vt añ exitū ei⁹ de corpe veni⁊ ad eā vt ī cha
ritate de pñtia sua leta⁊et Ille āt excusabat
nolebatq̄ ō monasterio egredi. Uenerabi
lis aūt famula dei sor⁊ ei⁹ itez scpsit ad eū
dicēs. q⁊ si noluer⁊ venire ad me. necesse est
vt veniā ad te. vt p⁹ tāta tpa merear adora
re tuā sanctā charitatē. Hec aūt cū audisset
supradict⁹ abbas ioh̄es ꝓtristat⁹ est nimis ⁊
cogitabat apud semetip̄m dicēs Oñ si per
misero vt ad me veniat sor⁊ mea de cetero
licētia dabit vt ⁊ alij parētes ac ꝓpinq̄ nostri
veniāt ad visitādū me. Hōq̄ tractauit apō
se vt mag⁊ ipe pgeret ⁊ visitar⁊ sorē suam.
Accepit aūt alios secū duos frēs de mona
sterio. Et cū venisset ad ianuā mōasterij so
roris sue exclamauit dicēs. Bñdicite ⁊ au
dite pegrinos. Egressa ē aūt sor⁊ ei⁹ cū alia
famula dei ⁊ aperuit ianuā ⁊ penit⁹ non co
gnouit frēm suū Ipe āt cognouit sorē su
am. ⁊ nō est locut⁹ ꝙ bū ne forte in voce co
gnosceret eū. monachi āt q̄ cū ipo venerāt
dixerūt ad eā. Rogam⁹ te dn̄a m̄r vt iubeas
nob aquā dari ad bibendū. q⁊ ō itinere fati
gati sum⁹. Cum aūt accepissent ⁊ bibissent
aquā faciētes orōem ⁊ gr̄as agētes dn̄o de
nr̄o recesserūt ⁊ reversi sūt ad monasteriu⁊
suū. Post aliq̄ntos āt dies scpsit ad eum so
ror sua vt veniret ⁊ videret eā añ exitū suū.
⁊ orōem faceret ī monasterio eius. Tūc ille
rescripsit ad eā ⁊ direxit epl'am p monachū
ō monasterio suo dicēs. Or p̄stante gr̄a xp̄i
ego veni ad te ⁊ null⁹ me agnouit. Tuipsa
ꝙ egressa es ad nos ⁊ dedisti nob aquam ⁊
accepi ō manib⁹ tuis ⁊ bibi ⁊ gr̄as agens re
uersus sum ī monasteriū. Sufficiat g̃ tibi
q⁊ vidisti me ⁊ vlteri⁹ non sis mihi moleste
⁊ ora p me incessant ad dn̄m deū nostr

XLIII

Etiā ō beato theodoro optet nos exēpla
frutū pferre. Dic itaq̄ beat⁹ theodor⁹ disci
pul⁹ fuit scī pachomij viri ō sctis patrib⁹ q̄
fuit p̄r infinite ml'titudis mōachor ml'tor
um monasteriorū p̄r in pt̄ib⁹ thebaide. Cū ei
q̄ monasterior p̄r in pt̄ib⁹ thebaide. Cū ei
in oīb⁹ sanctitat⁊ fulgeret ꝓfutib⁹. etiā ꝓphie
gr̄am a dn̄o meruit Multa em̄ futura ei re
uelauit dn̄s. Quodā ꝙ tpe supradicti bea
ti theodori sor⁊ germana venit ad mōaste
rium in q̄ ꝙversabat idē theodor⁹ vt p⁹ ml'
ta tpa videret germanū suū. Cūq̄ nūcias⁊
sent ei de aduētu sor⁊is ei⁹ misit ꝓtinuo du
os monachos q̄ obsuabāt ad ianuā mona

sterij mādauitq; p eos sozori sue dicēs. Ec/ce sozor audisti z cognouisti qz viuo. ne cō/tristerʒ aūt qz mīme me vidisti. sz magis ꝓsi dera vanitatē z instabilitatē pītis mūdi. et ꝓuerte coz tuū z apprehēde sctē vite ꝓuersa tionē vt pueniré possis ad etnā vitā z ad ce lestia bona q̄ ꝓparauit diligētibꝫ se dñs z fa cietibꝫ mādata ei⁹. Tracta g̃ apud te qz hec sola est ſa z firma spes vt faciat hō p̄cepta dei vt mereaʒ pueniré ad gl'iosa z eterna p/missa dñi nr̄i Jhu xp̄i. Hec aūt illa cuz au/disset statim cōpuncta corde lacrimas fun debat i ꝓspectu dñi z p⁹ paululū ingressa ē monasteriū ꝑginū famulaꝝ dei qđ in eodē vico situ est z pcedēte tpe mltiplicabaʒ i san cto ꝓposito famula xp̄i. Hec aūt ita gesta cū audisset maʒ eoz depcata est ep̄os dederūt q̄ ei epl'as ad supdictū sanctū pachomiuz patrē monasterioz. p filio ei⁹. Cūq; veniſſet applicuit i monasterio famulaꝝ dei z dire/xit epl'as ad p̄fez monasterij obsecrās vt vi deret filiū suū. Beat⁹ āt pachomi⁹ vocauit filiū ei⁹ theodoz z dixit ei. Audiui fili quia maʒ tua aduenit ꝑt te. Itaq; ꝑt epl'as ep̄o ruz q̄ scripserūt ad me vade et videat te ma ter tua. Dic ei theodor⁹. Precepisti mihi dō mine vt videā matrē meā. Si g̃ abiero vi/dere eā p⁹ tantā sciam spūalē vereoz ne cul/pabil' inueniar apō deū. Et teni optebat me fortitudinē animi mei ad exēplū alioz fra/trū demōstrare Et dixit ei pachomi⁹ Quia si nō vadis nō cōpello te. Dicq; remāsit nō etiēs. Audiēs aūt maʒ ei⁹ qz nō adqeuit vi dere eā nimio affectu ferues i filiū noluit remeare i domū suā sz pmānsit i mōasterio ꝑ ginū dicēs. qm̄ si h̄ pmānsero etiā sepe vide/bo filiū meū cū int' alios frēs egredietur ad necessarias monasterij causas z exhortatio nib⁹ ei⁹ ꝓficere possum i sancta ꝓuersatiōe. Doctrinaq; ei⁹ spūalis ꝓfirmabit coz meū. vt merear pueniré ad eternā requiē quā p/misit dñs nr̄ Jhs xp̄s diligētibꝫ se

XLIIII

Referebāt nob sancti p̄res ō eodē beatis/simo p̄re pachomio q̄ fuit vt dixim⁹ m'toz monasterioz i regione tabenēsiotaꝝ ꝓposi/tus. qm̄ freq̄nt dicebat frib⁹. qz sic̄ testʒ ē mi/hi dñs de⁹. sepe audiui īmūdos spūs demo nū loquētes int' se diuersas ac varias artes suas q̄s ꝺ seruiētes ōo z maxie ꝺ mōachos bñt. Quidā ei ex eis dicebat. qm̄ ego ad du rissimū boiem adeo. z q̄tiēs ei īmitto quer/sas cogitatōes. ille statim surgit z ꝓsternit se in oꝛōem cū gemitu oꝛās sibi adesse diui nū auxiliū. Ego āt illo exurgēte cū grandi ꝓfusione ab ipo egredioz. Itē ali⁹ demō di cebat. Eo ad illū quē obfuo cū ei cogitatiō nes i corde miserꝫ sentit z suscipit z fac̄ eaʒ Sepe ei exardescēte eū in iracūdia facio. z in ꝓtētiōes rixe. z pigriciā oꝛōis. z dormita tionē in psalmodia. z nō ꝺicit mihi. Jōq; frēs mei dilectissimi sp optet vt custodiatis sensū z aīm vestꝝ īuocātes nomē dñi nr̄i

XLV

Fuit q̄dā vir magn⁹ ō sanctʒ seniorib⁹ cui talē gr̄am donauerat xp̄s reuelāte ei spi ritusancto vt videre possʒ qđ alij ñ videbāt Referebat ei sctis patrib⁹ dicēs. qz aliq̄n q̄ plurimi sedētes frēs sil' loq̄bant int' se z ꝓfe rebāt de sctis scripturʒ q̄ ad salutez ptinent aiaꝝ. Stabāt aūt circa nos scti angeli letā tes i hilari vultu ꝓsiderātes. delectabāt em̄ de eloq̄o dñi. Cūq; aliud qđcūq; int' se loq̄ rent' stati angeli scti recedebāt lōgi⁹ indign/tes ꝺ eos. Veniebāt āt pozci sozdidissimi z morbo pleni z volutabāt se int' eos. Demo nes em̄ i specie porcoꝝ delectabant' de sup bia z vana loq̄la eoz. Beat⁹ aūt senioꝛ h̄ vi dens abīt i suā cellulā z p totā noctem cuz grādi fletu z vlulatu gemēdo deflebat miſe rias nr̄as. Exhortabāt aūt sctī p̄res p mōa steria z cōmonebāt frēs dicētes. Cohibete frēs a multiloq̄o z ab ociosis ꝓbis linguaʒ qz mal⁹ interit⁹ aīe generat. z nō itelligim⁹: qm̄ p h̄ z dño deo z sctis angel' odibiles su mus. Dicit em̄ scriptura diuīa. qz in multi loquio nō effugies peccatū. Hec ei infirmā z vacuā efficiunt mentē atq; aīam nostrā

XLVI

Vir q̄dā fuit i palatio sublimis sub the/odosio impatoꝛe noīne arseni⁹ cui⁹ filios. i. archadiū atq; honoriū augustos de baptis mo suscepit. Dic itaq; arseni⁹ desiderio di/uini amoꝛ accēsus relinquēs oēm h⁹ seculi gl'iam tpalē prexit ad heremū sibie vt iter sanctos p̄res secretā z q̄tā ab omi strepitu mūdi h⁹ ageret vitā. z sepat⁹ ab illecebꝛis z delectatōib⁹ coꝛpalib⁹ sub tota mētis inten tione adhereret dño sicut scriptū est. Adhe sit aīa mea p⁹ te. me aūt suscepit dextera tua Dicebāt g̃ ad eū sancti seniozes. qz sic̄ cū in seculi ꝓuersatōe esset nimis p̄ciosis vestimē tis p̄ oīb⁹ vtebat. ita postmoduz in heremo sibie degēs studebat vt omnib⁹ monachis

vilioza z despecta vestim̃ta hꝫet. Dic ipe ar seni⁹ totũ tps vite sue sedẽs ad op⁹ manuuz pannũ habebat ĩ sinu ꝓpt lacrimas q̃ ob desideriũ vite eẽne crebzo currebãt ex oculis suis.

XLVII

Dicebat aũt abbas daniel ꝺ eodẽ Arsenio qz cũ opaꝛet̃ sportas ex palmarũ folijs mittebat aquã ĩ peluim vt infunderent̃ palme. Et cũ feteret bzumosa aq̃ odoze nec ꝓmittebat vt aliã aquã mutaret. sz sup illã fetidã aliã addebat aquã vt sp feteret. Interrogabãt ãt eũ frẽs dicẽtes Cur nõ ꝓmittis pr̃ vt aq̃ mutet̃ sz pessimo fetoze tota cellula tua replet̃. Rñdẽs ãt senioz ait. Oñ ꝓ thimiamate z muscata z alijs diuerꝝ ꝺb in seculi ꝺuersatõe sine ĩtermissiõe fruebar optz me nũc dũ in ꝺ coꝛpe sũ sustinere istiusmodi fetoꝛẽ ꝓ suauissimo odoze vt ĩ die iudicij ꝺ illo gehẽne inenarrabili fetoze liberet me dñs. vt ñ cũ illo diuite q epulabaꝝ ĩ isto mũdo deliciose z splẽdide ꝺdẽnet aĩa mea.

XLVIII

Tpe q̃dã cũ sancto machario q̃dã fratez vuã detulisz ipe q̃ ꝑm caritatẽ nõ q̃ sua sũtisz q̃ alteri⁹ cogitaret ad aliũ frẽm detulit eã q̃ infirmioꝛ videbaꝝ. Tũc infirm⁹ gr̃as egit ꝺo ꝓ fris officio z suscepit eã. Sz z ipe nichilomin⁹ pl⁹ ꝺ primo cꝫ de semetipo cogitans ad aliũ eã ptulit infirmũ frẽm z ille iterũ ad aliũ. z sic cũ ꝓ oẽs cellolas q̃ lõge a semetipis erãt ꝓ heremũ dispse vua illa circũlata essz ignoꝛãtib⁹ eis q̃s eã ꝑus misissz advltimũ ipi deferꝝ q eã miserat. Gratulatus aũt sanct⁹ machari⁹ q tantã videret ĩ fratribus ꝓtinentiã tantãq̃ charitatẽ. ad acrioꝛa semetipm spũalis vite exterdit exercicia

XLIX

Quodã tpe nocte ĩ specie mõachi demõ ad ostiũ cellule sct̃i macharij pulsauerat dicens. Surge abba machari z eam⁹ ad collectã vbi frẽs ad vigilias ꝯgregant̃. Sz ille gr̃a dei replet̃ falli nõ potuit. ĩtellexit enim diaboli fallaciã: z ait. O mẽdax z ꝑitat̃ inimice. q̃d tibi ꝯsortij. q̃d tibi societat̃ est cuz collecta z ꝯgregatõe sctõz. At ille ait. Latz g̃ te machari q sine nob nulla collecta agit̃ nulla ꝯgregatio monachoꝝ. Veni tu deniq̃ z videbis ibi opa nr̃a. Dixit ãt machari⁹ Impet tibi dñs demon ĩmũde. Et cõuersus ad oꝛõem petijt a dño vt sibi oñderet si ꝺ vez esset qꝺ gl̃iatus est demon. Abijt g̃ ad collectã vbi a frib⁹ vigilie celebꝛabant̃ z iterum ĩ oꝛõe dñm deꝓcabaꝝ vt ei ꝑitatẽ verbi h⁹ oñderet. Et ecce vidit ꝓ totã eccl̃iam q̃ ꝑ nullos q̃sdam pueros ethyopes nigros diu currere huc atq̃ illuc z velut volitãdo deferri. Discurrẽtes ãt illi ethyopes pueri singulis q̃busq̃ fratrib⁹ ĩ oꝛõe positz atq̃ psallentib⁹ illudebãt. z si cui ꝺ eis oculos duobus digitz cõpssissent statim dormitabat. si cui ꝑo ĩ os emersissent digitũ oscitare eũ faciebãt. Itẽ p⁹ psalmũ cũ ad oꝛãdũ se pecisent frẽs ꝓcurrebãt itez singl̃os. z añ aliũ q̃ dem iacentẽ in oꝛõne q̃si ĩ mulierẽ spẽm ꝑte bant̃. añ aliũ q̃si edificãtes aut apoꝛtantes aliq̃d aut ꝺuersa q̃q̃ agẽtes apparebãt. Et q̃cũq̃ demões q̃si ludẽtes formassent. hec oꝛãtes illi ĩ coꝛdis sui cogitatõe ꝑsabãt. Ab aliq̃ntis tñ frib⁹ vbi aliq̃d hoꝛ cepissent q̃si violẽter repulsi ꝓcipitati deiciebant̃. ita vt nec stare añ eos aut transire auderẽt. Alijs etiã iuxta ceruices z doꝛsa ludebãt. Hec cũ vidisset sctũs machari⁹ gemit̃ ingemuit z lacrimas ꝑfundẽs ad dñm dixit. Respice domine z ne sileas neq̃ mitigerꝝ de⁹. sz exurge z dispgant̃ inimici tui. z fugiant a facie tua. q̃m aĩa nr̃a replet̃ illusionib⁹. Post oꝛõnem aũt examinãde ꝑitatꝝ gr̃a seoꝛsum euocatis singul̃ q̃busq̃ fratrib⁹ añ q̃uz faciẽ viderat demones diuerso habitu z varijs imaginibus ludẽtes req̃rit ab eis si ĩ oꝛõne vl̃ edificandi cogitatões habuerit. vl̃ iter agẽdi vl̃ alia diuersa q̃ vnicuiq̃ ꝓ demões imaginari viderat. Et singuli eoꝛ ita ꝓfitebãt̃ in coꝛ de suo fuisse cogitatões sic ille arguebat. Et tũc ꝺe intellectũ est q oẽs male z supflue ac vane cogitatões q̃ vel psallẽtib⁹ vl̃ somnio rũ aut oꝛõnũ tpe vnusq̃sq̃ ĩ coꝛde ꝺcepit illusione z instinctu demonũ fiãt. Hã ab his q̃ omni custodia seruãt ĩ timoꝛe z amoꝛe ꝺi coꝛ suũ. illi tenebꝛosi ethiopes z hẽs imitant̃ cogitatões repellunt̃ Christo cñ mẽs ꝺiuncta z ꝑcipue in tpe oꝛationis intẽta nichil malum. nihilq̃ superfluũ recipit ꝛc.

L

Quidã frater ĩpugnabaꝝ a spũ blasphemie z erubescebat dicere. Et vbicũq̃ audisset magnos senes ꝓgebat ad eos vt illis declararet. z cũ ꝓueniss̃et moꝛ verecundabaꝝ Cũ g̃ frequẽter ab abbatẽ poemenẽ veniꝛz vidit eũ senez cogitatões habentẽ. z sic dicei. Ecce frequẽter venis ad me hñs cogitationes. z sic itez remeas tristis tecũ illas ꝛeꝓtãs. Dic g̃ mihi fili q̃d habes. At ille ait

In blasphemia impugnat me diabolus et erubesco dicere Et mox vt aperuit causam leuior ei⁹ ipugnatio apparuit. Et dixit ei seni or. He tristerʒ fili. Oñ em̄ ad te h̄ cogitatio venit dic. Ego cām nō habeo. blasphemia tua sup te sathana. Hāc em̄ causam anima nō vult. quācūqʒ aūt cām aia noluerit non diu pmanebit. Et ita sanꝰ frat ille discessit

LI

Duo frēs ad abbatē heliā venerūt ipugnati a cogitatōnibꝫ. Et vidēs eos senex q corpulēti essent tāqʒ ad discipulū eiꝰ subridens ait. Vere frat ego erubesco ꝓpter te. qr sic enutristi corpꝰ tuū cuz certe pfitearis te monachū. Pallor em̄ cum humilitate z macies decus est monachi.

LII

Quidā frater q̄ntū plꝰ eū aliqs iniuriabatur aut irridebat tāto magʒ ille currebat dicēs. Isti sunt q nobis occasionē pbēt ad pfectū nostr. q aūt beatificāt nos ꝯturbāt aias nr̄as. Scriptū est em̄ qm̄ bi q beatificāt vos ipi decipiūt vos

LIII

Abbas motues aliqñ edificauit sibi cellulam ī loco q dr eracleona. Et cū ibi a mltis molestaret alter locū introgressus est z fill̄ etiā ibi ꝯstruxit habitaculū. Sz p insidias diaboli q̄dā frat inuētus est illic q p īuidiā semp litē cū eo haberet. Propt qđ surrexit inde z ad priū regressus est vicū. et feē sibi illic q̄z cellulā z reclusit semetipm in ea Post tps aūt aliq̄ntū ꝯgregati sunt senes ō illo loco vñ egressus est. deducētes secū eti am illū fratrē cū quo habuerat litē. quatenus rogarēt eū vt rediret ī speluncā suam. Postq̄ ꝙ in vnū locū venerūt tā melotes suas q̄ illū frēm ibidē ꝛeliquert. ipi aūt p fecti sunt ad senē z pulsantibꝫ illis apta fenestra respexit eos z cognouit. dixitq eis. vbi sunt melotes vestre. At illi rñderūt Ecce h̄ in vicino sunt vna cū illo fratre q tecū iraz habebat. Hoc postq̄ senex audiuit et illos cognouit p gaudio ostiū p qđ ingressus fuerat secure ꝯfregit. z egressus cucurrit vsq ad locū vbi erat ille frater. z ꝙr ipe pniam agere apud eū cepit. z amplexꝰ est illū. z introduxit illū in cellā suā z p tres dies cōuiuatus est cū talibus q̄ nunq̄ habebat ꝯsuetudinez vt ieiuniū solueret. Surrexitq̄ postea z pfectus est cū illis

LIIII

Alter frat req̄siuit senē achillē dicēs Cur sedēs in cella mea patior accidiā Cui senex ait. Qr necdū vidisti requiē fili quā speramus. nec tormēta q timem⁹. Si ei ea diligēter inspiceres. etiā si ꝓmiꝫ plena essz cellula tua vsq ad collū. tu tñ in ipa iaceres sine accidia

LV

Quidā senex erat in inferioribꝫ heremi p tib⁹. z sedebat q̄escēs i spelūca. Unꝰ aūt secularis hō religiosus mīstrabat ei. Cōtigit ꝓo vt filiꝰ secularis illi⁹ infirmaret. Rulterʒ g̃ pcibꝫ postulabat senē vt veniret in domū suam z faceret orōem p infante. z surgēs senex ambulabat cū eo. Ille aūt pcessit cum z ingressus in domū suā dixit. Uenite ī occursum anachorite. Quos cū senex vidisset de longe egressos cū lampadibꝫ sensit q ad se venirēt. z statim despolias se vestimenta sua misit se in flumen. z cepit lauare stās nudus. Ille aūt q ministrabat ei videns h̄ erubuit z rogauit boies dicens. Reuertimini. senex em̄ noster sensuz pdidit. Ueniens ꝓo ad senē dixit ei. Abba q̄d h̄ fecisti. Oñes ei q te viderūt dixerūt q demoniū habz senex Cui ille rñdit. Et ego volebā h̄ audire.

LVI

Tpe q̄dā abbas macharius dū ad montē nitrie ascēderet. discipulo suo vt paz ipz p iret iperauit. Qui cū illū piret obuiauit illi q̄dā sacerdos idoloꝝ cursu ꝯcito veniens z lignū grāde portās. Cui exclamās ait Quo curris demon. At ille iratꝰ tātis eū plagis affecit vt exanimez pene relinq̄ret. z relicto eo sacerdos idoloꝝ currebat itez. Progressusq̄ paz obuiauit btō macario. Qui ait ad eum. Saluerʒ laboratoꝝ saluerʒ. At ille ammiratꝰ ait. Quid ī me bōi ꝯspexisti vt ita me salutares. Cui senex ait. Qr vidi te laborantē. z curris ignorāter. Cui sacerdos ait. Et ego ex salutatōe tua cōpunctꝰ magnum dei kuū te esse cognoui. nā alter nescio quis miserabil̄ monachꝰ occurrēs mihi iiurias fecē. sz ego illi plagas p ꝓbis iposui. Tūc tenēs pedes scti macharij pclamabat dicens Nisi mōachū me fecerʒ nō desistā. Pergentesq̄ pariť venert ad locū in q̄ cesus fratricebat. Quē vtriq̄ tollētes qm̄ incedere nō poterat manibꝫ ī cellā ptulerūt. Cū aūt ceteri frēs vidissent sacerdotē illū cū btō macario comitātē stupefacti mōachū eū cuz āmiratōe pficiūt. ac mltī ppt illū ex paganis facti sunt xp̄iani. Dicebat g̃ abbas macharius. qr kmo supbꝫ z malꝰ etiaz bonos viros

ꝓuertit ad malū. ꝯmo ꝓo humil' z bon⁹ etiā malos mutat ī meli⁹.

LVII

¶ Beat⁹ anthoni⁹ retulit se vidisse oēs laq os inimici sup vniuersam terrā explicatos. Et cū suspirās dixisſz q̄s possz hos euadere. vocē ad se dicētē audiuit. Hūilitas sola ptrāsit anthoni quā nullo mō valēt ꝓtigere

LVIII

¶ Idē beat⁹ anthoni⁹ cū ī cella ꝓpria orarz venit ad eū vox dicēs. Anthoni necduz ad mēsurā coziarū isti⁹ q̄ in alexādria est ueni sti. Quo audito senex ꝓsurgēs māe arrepto baculo festin⁹ aduenit alexādriā. Cūq; ad designatū hoiem pueniſſz z ingressus fuisset ille viso tāto viro obstupuit. Cui senex dixit. Refer mihi opa tua. q̄ ꝓpterea de deſto veni Qui rñdit. nescio me aliqñ boni aliqd ꝑpetrasse vñ z ex cubili ꝓpio mane ꝓsurgēs añq̄z in opa mea resideā dico vt oīs ꝟ ciuitas a minore vsq; ad maiorē ingrediātur in regnū dei ꝑ iusticias suas. ego aūt sol⁹ ꝑ ꝑctā meā penā ingrediar sempiternā. qō ꝟ bū añq̄z q̄escā sero ex cordis mei recēseo veritate. Hoc audiēs beat⁹ anthoni⁹ dixit ei. Fili sic esto vt bon⁹ artifex sedēs in domo tua cū requie. regnū dei adept⁹ es. Ego aūt velut sine discretōe oīe tps meū ī solitudine ꝓuersat⁹. necdū ꝟbi tui assumpsi mēsurā

LIX

¶ Dixit abbas Jperic⁹. Veli⁹ ē comedere carnes z vinū bibere q̄z comedere ī vituperatōe carnes fratz. Dic ei suſurrās ꝯpēs cuā de padiso excussit ita q̄ fratri suo detrahit. nō solū suā sz z audiētis aiam pdit

LX

¶ Quidā de seniby ex sichi discipulū transmisit ī egyptū vt ei camelū deducerz: q̄ten⁹ sportellas q̄s fecerat portaret ī egyptū. Cū aūt deduceret camelū alt⁹ senex obui⁹ ei venit z dic ei Si scisſem frat qñ ibas ī egiptū dixissem tibi vt z mihi alterū camelū adduceres. Nō cū ille frat ꝓpio abbati dixisſz: p nimia charitate dixit ei senex. Vade fili z duc ei camelū illū dicēs. q̄ necduz pati sumus. cōple necessitatē tuā z vade tu cū ipo in egyptū. z iterū reduc nob camelū vt z nostra vasa portem⁹. Cūq; ḡ ꝟ fecisset frater z isset ad illū aliū senē dicēs. Abbas pambo dic q̄ necdū pati sum⁹ tolle z cōple necessitatē tuā. Carrigauit senex cameluz z iuit in egyptū. Cū aūt discarrigasset iterū ille frat reducebat camelū z dixit Ora ꝓ me pr̄. Cū ex senex redisset q̄ pgeret. rñdit. In sichim vado vt etiā nr̄as sportellas h nc deferam. Nō cū audisſz senex ꝓpūct⁹ cepit penitere lacrimis di. Indulgete mihi d ulcisſimi. q̄ niā caritas vra fructū meū abstulit

LXI

¶ Quidā frat dixit ad senē. Ecce abba frequēt iterrogo seniores pres vt dicāt michi ꝓmoitōz ꝺ salute aīe mee z q̄cq̄d dixerit mihi nihil ex ipis retineo Erāt āt seni duo vasa vacua. z dixit ei senex. Uad z affer vnum ex ill' vasis z mittes aq̄m laua illō z effunde z pone illō nitidū ī locū suū. Fec ḡ ita frat sel' z bis. Et dixit ei senex. Utraq; vasa simil affer. Et cū attulisſz dic ei senex. Quale ē ex vtriſq; mūdi⁹. Rñdit frat. Ubi aquā misi z laui. Tc senex dic ei Sic ē z aīa fili q̄ freq̄nt audit ꝟba dei. cui⁹ ei nihil retineat ex his q̄ iterrogat. tñ pl⁹ mūdat ex illa q̄ ñ req̄rit.

LXII

¶ Abbas motues veit aliqñ ꝺ loco q̄ vocat ragithā ī partib⁹ gebalonis Erat āt cū eo z discipul⁹ ei⁹. vidēs aūt illuz eps loci illi⁹ tenēs eū iuitū ꝑ byterū fec. Et dū pit cōmorarē dic ei eps Indulge mihi abba. scio ei q̄ hāc cām nolebas. sz ego a te bñdici desiderās ꝟ ꝑsumpsi Cui senex dixit Jn ꝟ nūc laboro q̄ diuidi ab eo q̄ mecū est ñ possuz. z sol⁹ ñ sufficio orōes meas iplere. Dic ei eps. Si scis eū dignū ordio ego z illū. Rñdit abbas motues. Siq̄dē sit dign⁹ nescio. vnū āt scio meliorē illū ee me. Ordinauit āt z illū. vtriq; tñ ita ptrāsierī vsq; ad finē suū vt ad altare ex tū ad oblatōz ꝓsecrā dā nūq̄z accederēt. Uñ dicebat senex. Cōfido ī do meo ñ habeo grāde iudiciū ꝑ ordinatōz hāc. q̄ oblatōz ñ ꝑsūpsi offerre. nā ordinatio ꝟ illoz ē q̄ sine culpa sūt. ego aūt bñ me cognosco

LXIII

¶ Quidā frat sedebat ī cella ī egypto ī mag hūilitate ꝑcipu⁹. Habebat aūt sororē ī ciuitate meretricē q̄ mlt⁹ aīab⁹ pditō fuit. Frequenē ḡ monebāt senes illū frēm z vix potuerūt ꝓsuadere ei vt veniret ad cā q̄ten⁹ p ammonitionē suā posset pctm̄ qō p eam fiebat vincere. Dū aūt veniret ad locū q̄dā ex notis videns eū ꝑcessit z nūciauit mulieri: dicēs. Ecce frater tu⁹ venit ad te ꝺ heremo Illa aūt ꝟ audiēs p gaudio relict⁹ amatoribus suis q̄b⁹ mīstrabat capite discoopto ad occurrendū fri egressa ē. Et cū vidisſz eum dū tēptaret illū cōplecti. dic ei ille. Soror mea charissima. pce iā aīe tue. quoniā ꝑter

te multi pereūt. Sidera ḡnta habes tormenta ꝑparata nisi cito penitere festinauerꝫ. Illa aūt ꝓtremiscēs dic̄ ad eū. Et scis frat' qa est mihi sal⁹ vl' mō. Cui ille dixit. Si volueris est sal⁹ tibi adhuc. Illa aūt iactās se ad pedes fratris sui petebat vt eā secū deducere i desertū. Cui frat' dixit. Vade ꝛ coopri caput tuū ꝛ seqre me. Cui illa rñdit. Eamus velocit'. optet ei magꝫ me deformari ꝛ int' hoies nudo capite ambulare qꝫ i officinā petī mei itex igredi. Dū aūt parit' ambularēt monebat eā frat' ad pniam. Vides āt ille qz frēs qdē obuiarēt sibi. dic̄ ad eā. Om̄ necdū om̄s sciūt qꝫ soror mea es paꝛ de via secede donec isti trāseāt. Qō cū feciſſz: postqꝫ trāsierūt illi vocauit eā frat' su⁹ dicēs Veni soror eam⁹ viā nostraz. Illa aūt nō rñdit ei. Perq̄rens ḡ ille inuenit eā mortuā ꝛ vestigia pedū ei⁹ plena sanguie. erat eīm discalciata. Tūc ille flēs ꝛ eiulās nūciauit senioribus pribꝫ oia q̄ facta fuerāt. At illi ꝓtendebant int' se de saluatōe ei⁹. Manifestauit āt de⁹ vni seni ō ipa. eo qꝫ nulla ei cura fuit de rebꝫ corpalibꝫ. sz vt vuln⁹ ꝓriū sanaret neglexit oia sua ꝛ suspirauit ḡuit' ꝛ fleuit ꝑ peccato suo ꝓterea de⁹ suscepit pniam ei⁹.

LXIIII

Quidā frat' ex nitria parcior magꝫ qꝫ auaror ꝛ nesciēs triginta argēteis dñm Ihm venūdatū centū solidos qꝫ lina terēdo collegerat moriēs dereliq̄t. Initū est ḡ int' monachos ō ħ ꝑsiliū. nā in eodē loco circiter q̄ngꝫ milia diuiſ cellul' habitabāt q̄d facto op⁹ essz. Alij pauꝑibꝫ distribuēdos eē dicebāt. alij dādos eccīe. nōnulli pentibꝫ eius remittēdos. Macharius ꝓo ꝛ pābo ꝛ isidor⁹ ceteriqꝫ seniores pres. sctō in eis loquente spū decreuerūt ifodiēdos esse cū dño suo dicēs Pecunia tua tecū sit i pditōez. Et ne ħ crudeliť q̄qꝫ factū putet tāt⁹ terror ꝛ pauor ꝑ totā egyptū cūctos mōachos iuasit vt vnū solidū dimisisse grādis apō eos sit crimis.

LXV

Erat q̄dā grec⁹ adolescēs i egypti q̄dam cenobio q̄ nulla ꝓtinētia nulla opis magnitudine flāmā carnis poterat extinguere. Cūqꝫ ad patrē monasteriꝫ ħ eiusꝫ tēptatio plata fuisset hac ille eū arte fuauit. Impauit cui dā viro ḡui ꝛ aspero vt iurgiꝫs atqꝫ ꝓuitꝫs insectaret adolescētē. ꝛ post irrogatā iniuriam ꝓr veniret ad q̄rimoniā. Cūqꝫ impata sibi ꝑficeret insup vocati testes ꝑ eo loq̄bāť q̄ ꝓtumeliā fecerat adolescēti. At ille flere cepit ꝫ mendaciū. Quotidie gemit⁹. quotidie lacrime fluebāt. Sedebat sol⁹ qz amaritudine repleť ē. oiqꝫ auxilio destitut⁹ ad Jesu pedes iacebat. q̄d mlta. Jta tot⁹ ann⁹ deduct⁹ ē. Quo expleto iterrogat⁹ adolescens supꝫ cogitatōibꝫ ꝑstinis vtꝫ ne adhuc aliq̄d moleste sustinerꝫ. rñdēs dixit. Pape viuere mihi nō licꝫ. quēadmodum fornicari libet. Jta ḡ ꝑ hāc artē spūali ꝑre ꝓcurāte adolescēs supata libidine saluat⁹ est

Ex tertio libro vitaspatrum

LXVI

Tempore maximi

tani ꝑsecutoris pulcerrima puella fuit ancilla cuiusdā quā mlt' inuitans ꝓmissoribꝫ dñs ei⁹ decipe eā nō potuit. Nouissime āt exardescēs i iracūdiā tradidit eā tūc ꝓstituto ꝑfecto alexādrie iterficiendā q̄si xp̄iānā blasphemātē ꝛ deos ꝛ imperatorē. In ipis ꝯo ꝑsecutōibꝫ submittēs ei q̄sdā cū pecunijs dixit. Si ꝓsenserꝫ volūtati mee a penis te custodiā. si āt ꝑmanes i duritia tua rogabo iudicē vt torq̄at te vsqꝫ ad mortem vt nō viua derideas volūtatē meā. Adducta āt añ tribunal iudicꝫ diuersa penaꝛ tormēta ꝓtēnebat. ꝓscia bona munita. In q̄bꝫ tormētꝫ ꝛ caldariā magnā plenā feruēti pice iussit succēdi iudex. Feruēte ḡ pice et nimis exardescente ꝓponebat ei iudex dicens. Vade aut subdere volūtati dñi tui aut certe nouerꝫ qz i hāc caldariam te iubeo mitti. Illa āt rñdit di. Nō fiāt aliqñ t'es iudices q̄ iubeāt subdi luxurie. Fremēs ḡ iussit ea expoliatā mitti i caldariā feruētē pice. Illa aūt emisit vocē di. Per caput tui ipatorꝫ te ꝓiuro quē col' si statuisti sic torq̄re me. iube me paulati deponi i caldariā vt videas q̄ntā mihi patiam donauit xp̄s quē tu ignoras ꝛ nō cognoscꝫ. Et depositā paulati in ꝑparatū feruētē cacabū eadē hora refriguit pix cū circa collū ei⁹ ꝓuenit. Quāpl'imi aūt videntes tale miraculū ꝓfirmati sunt i fidē dñi nr̄i ihu xp̄i i alexādrina eccīa. q̄ digni fuerť terre māsuetoꝛ. sic dicit dñs i euāgelio. Beati mansueti qm̄ ipsi possidebūt terram.

LXVII

Paſco q̄dam noīe septuagesimū agens annū etatꝫ erat i sichia. Igiť dū grauit me qui hunc secundū libꝛ vitaspatꝛ cōscripsi spūs fornicatōis temptaret supꝛcupiscētia

muliebri exagitatibꝰ me cogitatoñibꝰ pene egressus sum ō heremo cōpellēte me nimia passione. Et vicinis quidē mihi monachis nō indicaui cām. letāter aūt pretexi solitudinem ⁊ circuiui sctōs pres vsq; dies q̄ndeci eos q̄ in sichia senuissent ī q̄bꝰ reperi pascū quē ossa q̄ in illo heremo erāt pres venerabant. Itaq; psumpsi ego ⁊ cū lacrimis deprecans eū confessus sum ei passionem q̄ me nimis ⁊ incessant nō desinebat ipugnare. Et ipe ait mihi. Nō ꝯturbet te hec causa. Nō em̄ pater hec a negligēcia. Attestat q̄ppe tibi ⁊ locus ⁊ difficultas rep. ⁊ q; nō est in loc illis vlla visitatio femina. sz magis exinuidia diaboli q̄ sp insidiat ⁊ decipe festinat animas hominū. Ecce vt vides me iā senē hominē: quadragesimū annū habeo ī hac cella ⁊ auxiliāte gra xpi solicit⁹ sum de salute aīe mee tm̄ vsq; nūc tēptationē sustineo. Hā cum sacramēto dicebat mihi. q; sup duodecim annos post q̄nquagesimū annū nō nocte mihi nō die pepcit. intm̄ vt putarē q; forte reliquit me de⁹. ⁊ iō instāter ⁊ sine cessatōe hāc molestiā passionis paterer. Elegi g̃ magis mori irrationabilit̄ q̄s talē pati corpis passionē. Egressus g̃ circuibā pene omnē solitudinē ⁊ inueni leene spelunca. ⁊ posui me iacere ibi p totū diē nudū vt ingredientes fere comederēt me. Cū g̃ facta esset vespera. egredientes bestie masculꝰ ⁊ femina odorati sūt me a capite vsq; ad pedes ⁊ lingētes me totū recesserūt a me. Ego aūt putabā q⁹ deuorarēt me. Jacui g̃ ibi p totā noctē sz non accesserūt ad me. Cogitaui g̃. q; pepcit mihi de⁹. ⁊ reuersus sum ī cellā meā. Ꝑ⁹ paucos aūt dies iter eadē tēptatio validius insurrexit mihi. ita vt pene ī blasphemiā pueniret. Cōuersus em̄ demon ī ethyopissā puellam quā videra aliq̄n in iuuētute mea spicas ī messe colligentē sedit sup genua mea ⁊ vehemēt me cōmouit. Cū cū nimio furore dedi ei pugnos ⁊ alapas ī maxillas. et statim nō cōparuit fantasma illō. Per bienniū aūt manꝰ mee vñ pcussi q̄si faciē ei⁹ feto rem ⁊ bruma sufferre nō potera. Desperabā g̃ de salute aīe me ⁊ p̄ tristicia nimia defectō animi afflibebat me. ⁊ nimio merore tabescebā. Audiui aūt vocē sanctā in sensu meo ⁊ dicentē. Vade pasco certare. ꝓterea cū hec pmisi te pati. vt nō altū sapias nec extollaris in ꝓtutibꝰ tuis sz recognoscas īfirmitatē tuā. ⁊ nō in ꝓuersatōe tua ꝓfidas. sz subditus ⁊ humil sis ī adiutorio dei confidens Jta cert⁹ effect⁹ de auxiliāte mia dñi saluatoris pacificos habui reliquos dies

LXVIII

Dm̄ supra modū eruditꝰ ī oī pte erat ammoni⁹ tā in scia scpturaꝝ q̄m etiā sermonis. dū in q̄dā ciuitate eps defunct⁹ cēt amatores ammonij suggesserūt epo alexādrie petētes vt ammoniū eis ordinaret epm̄ Dixit aūt eis archieps. Adducite mihi cū vt ordinet eps. Illi aūt festinātes preterūt cū adiutorio ad eū. Cū aūt vidisset se ꝑuentū decabat eos et cū sacro affirmabat nō suscipere se ordinē epatꝰ neq; ō heremo egressurum. Illis aūt nō ꝓcedētibꝰ sz violent instātibꝰ pntibꝰ eis accepit forficē ⁊ aurē suā finistrā ab imo abscidit dicēs eis. Vel nūc certi estote q; ipossibile ē me fieri epm̄. q; lex ꝓhibet debilē in aliq̄ mēbro fieri sacerdotem Tūc relinq̄ntes cū recesser̄t. Abeūtes aūt dixerūt epo. Et ait eis eps Jsta lex obſnabat apud iudeos. mihi āt etiā eū q̄nasū ab abscisum hz si adduxeritꝭ ita tm̄ ornatū moribꝰ vt dignꝰ sit sacerdotio ordinabo cum. Abeūtes g̃ itez rogabāt eū Ipe aūt iurauit dicēs. Q; si me coegeritꝭ etiā linguā meā ꝓpter quā diligitꝭ me abscido. Jta g̃ relinq̄ntes eū recesserūt

LXIX

Quodā ꝙdo tpe ī heremo edificāti ammonio cellā supuenit q̄dā frat ⁊ dixit ei. Cur in tali ardore estꝰ afflig teipm̄ abba. Rñdēsq; beatꝰ ammoniꝰ ait. Crede mihi frat. q; donāte dei gra scpturas sctās memorie cōmēdaui. Hā ⁊ vet⁹ ⁊ nouū testamētū ab incunte etate ad plenū didici. nec nō etiā sctōꝝ antiquoꝝ patꝝ orthodoxoꝝ sacerdotū dñi sercētas miricidas expositionū ī lege diuīa cōscriptas plegi. sic testabāt ei ō h pene oēs in heremo patres. ⁊ si vno die satiat⁹ fuero pane ⁊ mime in ope me exercuero extollit sensus meꝰ ⁊ velut irrationaliū aīaliū efficit

LXX

Quodā tpe aduenies btūs euagrius ad sanctū ammoniū visitatōis spūalis gratia dū multa de scripturis int se cōferrēt ⁊ letarent vtriq; spūaliter in dño. postmodum dixit Euagrꝰ ad ammoniū q̄si exprobrando ei q; aurē sibi inciderat Non times inq̄t graue pctm̄. q; vt nō accipes sacerdotiū aurem abscidisti. Rñdēs aūt ammoniꝰ dixit ei Depcor te vt exores p me ad dñm vt ō alijs peccatꝭ meis indulgentiā accipere merear.

Nā de ꝑ admisso nō valō turbat animꝰ meus. Uerūtñ te magꝝ oꝑtz timere ꝛ solicitudinē gerere q̄ eruditꝰ es ꝓm seculi sapiam. ꝛ tā tam sciam diuinaꝝ scꝑturaꝝ habes quā grā dei tibi ꝓtulit vñ posses mlꝫtos ꝓꝑlos eruditre ꝛ elegisti magꝝ i heremi solitudine degere. Et ego q̄dē auriculā abcidi. nā ipe linguā abcidisti q̄ mlꝫtos ꝓꝑlos docere potuit

LXXI

Retulit mihi btā melania qz ī ꝑmis cum aduenissem ō roma ī alexādriā ꝛ audissez ō abbatꝫ pābo ꝑfectib⁹ isidoꝛ referentē q̄ etiā ꝛ ꝓduxit me ī solitudinē ad visitāduz sctōs ꝑres. obtuli ei argēti erariū trecētaꝝ libraꝝ depcās eū vt de reb⁹ meis accipet ad erogā dū paupib⁹. Ipe ꝙ sedebat ꝛ texebat de foliis palmaꝝ sportellas. Ñdixit aūt me dicēs. Dñs deꝰ tribuat tibi mercedē. Et dixit dispēsatoꝛi suo theodoꝛo. Suscipe ꝛ dispēsa ꝑ in oī libia ꝛ insulꝫ frib⁹ ꝑ enī monasteria magꝝ indigēt. Precepitqz ei nulli in egypto dare. eo q̄ abūdātioꝛ essz puicia Ego āt sta bā expectās q̄si honorari aut glificari sup qō obtuleraz. ꝛ nihil audiēs ab eo dixi. Ut scias dñe q̄ztū est. trecēta pādo sūt. Ipe ꝙ nec respiciēs me rñdit dicēs. Cui obtulisti ꝑ filia pēsare opꝰ ñ hz. Qui ei pēsat mōtes ꝛ oēm molē terre. mlꝫto amplꝰ nouit q̄ntitatē hꝰ argēti. Si ei mihi ꝑ dedisses. bñ mihi diceres q̄ntū est. si āt ꝙ obtulisti. ille q̄ vidue minuta nō despexit paupis. nec tuā oblatiōnē tradet obliuioni

LXXII

In mōte nitrie fuit beniamī q̄dā scūs vir q̄ vixit vsqz ad octogīta ānos abstinētissimꝰ ꝛ studiū gerēs circa ꝑtutes ai. Cōsecutꝰ est aūt a dño grāz sanitatū. ꝛ si cui manꝰ ipone bat aut oleū bñdictū dabat oīs ab eo infirmitas repellebaꝫ Dic itaqz q̄ tāte gre dignꝰ habitꝰ ē añ octo mēses mortꝫ sue hydropicꝰ factꝰ ē. ꝛ intrñ corpꝰ eiꝰ tumuit vt altez iob putares. Assumēs ḡ nos btūs macharius q̄ tūc erat pbit in mōte nitrie me ꝛ theodoꝛ ac machariolū dixit nob. Ueīte ꝛ videte nouū iob ī tāto tumoꝛe corpis ꝛ passione insanabili imēsam grāz actionē semp ꝺo reddentē. Abeūtes ḡ vidimꝰ eū ī tāto tumore corpis vt ñ possz vnꝰ digitꝰ manꝰ alteri digito ꝺiūgi. Intuētes aūt hāc passionē crudelissimā oculos auertebamꝰ. Tūc dic nobꝭ beatꝰ beniamī. Orate filioli vt ñ interioꝛ hōmoꝭ hydropicꝰ fiat. Iste aūt nec bñ patiens ꝑfuit. nec male patiens nocuit. Per octo ḡ mēses sella eidē ponebaꝫ latioꝛ in q̄ incessabilit sedebat ꝓꝑ relīqs necessitates coꝛpis. Nec ei iacere poterat. In hac tñ passiōe posit⁹ alios sanabat. Necessarie āt narrauimꝰ passionē hāc. vt ñ ꝓturbemur si qñ aliq̄ grauissima egritudo virꝫ iustꝫ euenerit. Defuncto aūt eo limē ō ostio tuleꝝ ꝛ postes vt posset corpꝰ eiꝰ efferri Tāt⁹ erat tumoꝛ coꝛpis eiꝰ

LXXIII

Apolloniꝰ q̄dā noīe negociatoꝛ fuit. renūcians sꝙ seculi actib⁹ ꝛ ꝓuersus ad fruitiuz xpi habitauit ī mōte nitrie. neqz artē discere potuit. neqz vacare ī scribēdis libris ꝑ senectute. Uiuēs āt ī supdicto mōte. xxv. annos hꝰ habuit studiū vt exꝓpꝛijs pecunijs a suis laboribꝫ oīa necessaria cōparet ō alexādria ꝛ in oī fraternitate mīstrabat infirmātibus ꝛ erat videꝭ eos a ꝑma luce vsqz ad horam nonā ꝑ singula ostia ingrediēs mōasteriola ne q̄s forte iaceret. Portabat āt vuā passaz. malagranata. ꝛ silꝫia q̄ infirmis necessaria sūt. Hāc exercuit ꝓuersatōz ī senectute sua. Qui moriēs silꝫem sibi dereliq̄t apotecariū rogās eū hāc exercere āministratōz. Quicqz eīm miliū monachoꝝ habitātiū ī monte necessaria erat talꝫ mīstratio ꝓꝑ qō herem⁹ essz locus ille

LXXIIII

Referebāt de abbate nathanaele ꝓcipue qz tantā habebat patiē ꝑfectē in cella vt nō moueret a ꝓposito suo. In q̄bꝫ illusus in ꝑmis ab eo q̄ oēs illudere festinat ꝛ ōcipit de mone tedio q̄dā oppressus. egressus est de ꝑma cella ꝛ aliā ꝓstruxit sibi ꝓpe q̄ndā vicum. Posqz aūt pfecit eā habitauit ī ea. Ꝑ tres ꝙ mēses affuit demon q̄dā nocte thaureā tenēs sicut carnifex. indumētum hīs quasi militꝫ ꝓsutū. ꝛ faciebat strepitꝰ de thaurea illa. Ad quē ait beatꝰ Nathanael. Quis es tu q̄ talia ꝓsumis sup hospitiolū meū. Rñdens aūt demon dixit ei Ego sum q̄ de illa cella te expuli. ꝛ veni vt ꝛ ō hoc te effugarez. Cognoscēs aūt q̄ illusus esset reuertit statim ad ꝑozē cellā. ꝛ cōplēs in ea trigīta ꝛ septem annos nō trāsiuit limē ostij cellule cōtendēs ꝓtra demonē. Qui tāta aduenienti ostēdebat ei vt eū cōpelleret egredi q̄nta referre satis longū est. In quib⁹ hꝰ obseruans septē episcopoꝝ sanctoꝝ viroꝝ visitationez siue ex dei ꝓmissione factam. siue ex temptatione maligni paulominus fecit eū excidere a ꝓposito suo. Ꝑpi autem postqz ozassent egredientes non deduxit eos nec passum

pedis. Dicūt ei mīstri.i. diaconi Cur hoc rē feciſti vt nō deduceres epōs. Ipe aūt dixit eis ego t dñis cpis omnicz ſecl'o mortuus ſum Habeo ei occultū ꝓpositū mētz mee t ſcit de⁹ cor meū q̄ de cauſa nō deduxi eos Expauēs aūt demon ꝺ circūuētiōe hac ſb ornauit ſe añ nouē mēſes mortz ei⁹. t efficit q̄ſi infans nouē annoꝝ minās aſinū portātē panes ī copbinis. Et ꝓpinq̄ns veſpa ꝓfū da ad ei⁹ cellā finxit cadere aſinū. t clamās q̄ſi infans. Abba inq̄t nathanael miſerere mei t da mihi manū. Qui audiēs vocē q̄ſi infantz aperuit oſtiū t ſtās ab int⁹ dixit ei. q̄s es tu t q̄d vis vt faciā tibi. Dicē ei. Ille⁹ ſum puerul⁹ t panes fero ꝓpt̄ qꝺ ꝺuinū fris ipius eſt. t craſtino ſabbato illuceſcēte neceſſaria eſt iſta oblatio. deprecor ne deſpicias me. ne forte a beſtijs t leenis comedar. multe em̄ ſunt ī illis locis. Stās aūt t ſtupēs beatus nathanael cōmotz viſceribꝰ turbatus cogitabat ītra ſe dicēs. Quo aut ꝺ mādato habeo cadere aut ꝺ ꝓpoſito. Ps⁹ h̄ cogitauit Deli⁹ ē me nō trāſgredi q̄z tātoꝝ ānoꝝ ꝓpoſitū pdere ī ꝓfuſionē ſathane. Et cū oraſſet dicē loq̄nti ad ſe q̄ſi infanti. Audi infans credo ī deū cui fuio. q̄ ſi neceſſariū ſit tibi adiutoꝛium trāſmittit tibi de⁹. t neq̄z leena nocebit te neq̄z aliq̄s. Si aūt tēptatio ꝓueſtiz reuelabit de⁹. Et claudēs oſtiū ītroiuit Cōfuſus aūt demon q̄ ſupat⁹ eſt. in turbinē reſolut⁹ ē q̄ſi onagri exiliētis t fugientis t ſonos emittētz. Iſte triūph⁹ bti nathanael fuit. z h̄ uerſatio. t h̄ finis LXXV

Vir q̄dā egypti⁹ ꝺcupiuit ī genuā mulierē maritatā t nō valēs eā carpe. locut⁹ ē maleficꝺ dicēs. Facito eā vt amet me. t age vt ꝓficiat eā vir ei⁹. Accipiēs g̃ maleficꝰ ſufficienter vſus ē maleficio t fec̄ eā equā videri. Videſ aūt vir ei⁹ veniēs ꝺ foꝛz mirabat q̄ ī lecto ei⁹ equa iaceret t cepit plāgere t eiulare. Nā loq̄bat aīali t rñſum nō dabat. Itaq̄z p̄cat⁹ eſt p̄ſbyteros poſſeſſiōis t adducēs oñdit eis. Qui nō ꝺuenerāt cām vſq̄z ad tres dies. neq̄z fenū accipiebat quō eq̄. neq̄z panē ſic hō. vtroq̄z ꝓuabat cibo. Ad vltim vt glorificaret de⁹ t apparerz ꝓt⁹ ſcī macharij aſcēdit ī coꝛ viri vt ducerz eā in ſolitudinez t vinxit eā q̄ſi equā t duxit ī ſolitudinē. Cū appropinq̄ret g̃ ſtabāt frēs iuxta cellā Macharij litigantes t dicētes. Quid adduxiſti huc equā iſtā. Dicē eis. Ut miam ꝓseq̄t. Dixūt ei. Quid ei babz. Qui rñdit. Uxoꝛ mea erat t ī equā ꝺuerſa ē. t hodie hz tertiū diez nō guſtās q̄cq̄z. Qui retulerī ſcō macharioꝰ int⁹ oraīi. ꝓterea ei reuelauerat ei de⁹. Rñdit g̃ fratribꝰ t dicē eis. Eq̄ vos eſtz q̄ eq̄z um oculos habetz. Illa aūt mulier ñ eſt trāſfigurata. ſz ſolū ī ocul' eoꝛ q̄ ſeducūt videt eq̄. Et bñdicēs oleū a ꝓtice punxit eā nudaz t ſupoꝛauit t ſtatī fec̄ eā mulierē videri ab oībus. Dās aūt ei cibū fec̄ eā māducare t diſmiſit cū ꝓpio viro gr̃as referētē ꝺo. Et p̄cepit ei dicēs. Hūc̄z ceſſes a cōione. Nec aūt tibi euenerūt q̄ p q̄nq̄z ſeptimanas ñ appropinquaſti diuinis LXXVI

Erat aūt t alī⁹ q̄dā macharī⁹ alexādrin⁹ p̄ſbyter ī loco habitās q̄ ꝺoꝛ cellia. h̄ ſanctus macharī⁹ audiēs q̄ magnā ꝺuerſatōz t regulā diſcipline tabenēſiote monachi hīent mutato habitu. accipiēſc̄z indumēta ruſtici p dies. xv. aſcēdit ī thebaidā p ſolitudinem Et ingreſſus monaſteriū tabenēſiotaꝝ q̄rebat abbatē vt ei⁹ p̄ntaret aſpectibꝰ vir ſctūs pachomiū noīe. pbatiſſimū famulū dei gti am. ꝓphie hūtē cui occultat⁹ eſt nutu dei ad uētus macharij. Repſentat⁹ g̃ dixit ei. Deprecor te dñe ſctē p̄ſuſcipe me ī mōaſteriuz vt efficiar monach⁹. Dixit ei pachomi⁹. Jā ſenectute puect⁹ abſtinētiā nō vales ſuſtinere. Frēs em̄ ꝓtinētiſſimi ſunt. t non ferēs eoꝛum laboꝛē. t ſcādalū paſſus regrediers de trahēdo eis. Et nō ſuſcepit eū nec ꝓma nec ſcḋa die vſq̄z ad dies ſeptē. Cū g̃ pſeueraꝛz etiā ieiun⁹ pmanens p⁹ h̄ dixit ei. Suſcipe me abba. t ſi nō ieiunauero ſic alij frēs. operatuſq̄z ñ fuero ſic t illi tunc iube me iactari foras. Hec audiēs abbas iuſſit fratribꝰ vt ſuſciperēt eū. Eſt aūt ꝓgregatio p ſingla monaſteria mille q̄draginta viri. Multoꝝ em̄ monaſterioꝝ beat⁹ pachomi⁹ p̄ erat. t milta milia monachoꝝ ꝓgregatio erat Ingreſſus eſt g̃ ī monaſteriū. Trāſacto aūt pauco tpe ſupuenit q̄drageſima. t vidit ſingulos q̄ſq̄z addētes ieiunijs t abſtinētie Quidā ei eoꝝ poſt duos dies reficiebāt. alij aūt poſt q̄nq̄z dies capiebāt cibū. alij ꝺo p totaz noctē vigilātes oꝛōibꝰ inſiſtebāt. p die aūt opa manuū exercebāt. Hic ꝺo ſctūs macharī⁹ ſtabat ī angulo tā diebꝰ q̄z noctibꝰ. nō diſcedens quoq̄z vſq̄z dies. xl. cōplerent. Adneit t paſca neq̄z tūc panē guſtauit nec aliud qꝺ q̄z pulmētum niſi folia tm̄ de caulibꝰ. t h̄ ſe mel ī ſeptimana die dñica ſumebat. nec diſcedebat de angulo illo vbi elegerat ſtare

nisi tm̄ corpal' necessitat' causa ꝛ statī festi/
nant' reuertebat'.ꝛ claudebat ostiū sup se.et
nihil penit9 loquebat'.sz in silētio tm̄ labia
ei9 mouebant'.ꝛ non cessabat ꝓtinue ꝛ sine
cessatōe in corde suo eloquia dn̄i diuinā3
scripture cōmemoratōz meditari ꝛ opa ma
nuū incessant' exercere multo ampli9 3 alīs
frēs. Hec frēs videtes pene oīs scadaliza
ti sunt.murmurāteq3 dixerūt ꝑposito mōa
sterij. Un̄ nob hunc adduxisti tā3 sine car
ne degentē ad ꝯdēnatōz nostrā. Proīce eū
cognosce qz valde scādalizant' fratres i eo.
Hec audiēs ꝑposit9 monasterij ammiranſ
tā districtā ꝯuersatōz ei9 orauit dn̄m dicēs
Manifesta mihi pctōr̄ tuo tuo dn̄e quid
agere debeā Et reuelatū est ei q3 ipe essz ma
char9. Eduxit aūt eū foras i oratoriuz vbi
altare positū erat.ꝛ amplectēs oscular'ē eū
ꝛ dixit ei. Vere vir beat9 es sancte machari
ꝛ latuisti nos. Olim em̄ et ml'to tpe deside
rabam9 videre scr̄itatē tuā. ꝛ gr̄as agamus
dn̄o ihu. qz i spūalib9 bois maxie3 i ꝟtute
abstinētie erudisti nos.ꝛ puulos nostros ñ
alta sapere i ꝯuersatiōe sua. Reuertere g̈ ad
locum tuū.nō em̄ paz edificasti nos beatis
sime pr̄ ꝛ ora indesinēter p nobis

LXXVII

Quodā tpe visitatōis atq3 edificationis
gr̄a pret̄i ego. ꝟba autoz h9 libr̄i.ad eū ꝛ in
ueni añ ostiū atrij ei9 iacentē q̄ndā p̄sbyter
toto corpe vlceribz plenū. Capitz aūt ei9 eti
am ipa ossa cōputruerūt.q̄ iō aduenerat vt
orōib9 ei9 sanitatē recipet. Dz sctūs mach
ari9 nō suscipiebat eū. Ego ät pstraui me i
terrā añ pedes ei9 ꝛ depcabar vt suscipet eū
Rndenſq3 vir beat9 dixit mihi. Indign9 est
vt sanitatē recipiat.sz magz icrepa eū ꝛ sua/
de ei vt ñ audeat accede ad sacrosanctū al/
tare dn̄i.ꝛ offerre sacrificiū dn̄o.qz fornicā
do offert.ꝛ ꝑ ħ castigāt'. Suade g̈ ei vt re/
sipiscat ꝛ ꝯdignā agat pnīaz vt mīam a do
mino mereat' accipe Itaq3 ego egressus ad
illū infirmū dixi ei oīa. Et ille terribilit' con
turbat9 intremuit. Juranitq3 qz i exitū vite
sue ñ vsurparet ad altare dn̄i accedere. P9
ħ pcepit vt ingrederet'.suscepitq3 eū ꝛ dixit ei
Credis qz de9 est quē nihil latz. Rndit. Eti
am dn̄e. Dixit ei. Hū q̄d potuisti illude aut
latere deū. Rndit nō. Aut g̈. Si g̈ cognoscz
tāti crimis pctm̄ tuū.ꝛ dei castigatōz itelli/
gis.p q̄ causa tāti mali plaga i corpe tuo est
ideoq3 ꝓcussus es.cessa a mal' tuis.ꝛ corri/
ge de cetero.ꝛ ꝓfitere sp̄ cū lacrimis pnīe ꝛ
intimo cordis dolore i ꝯspectu dn̄i pctūm
tuū.vt i die iudicij possis aliquā mīaz ac pi
etatē dn̄i inuenire Dedit g̈ sacm̄ se nū3 pec
care.neq3 ad sacrosanctum altare accedere
nec oblatōz ꝯsecrare.sz sic laici sortem hr̄e.
Itaq3 post ħ iposuit ei manū ꝛ orauit p eo
ad dn̄m.ꝛ i paucis diebz sanus fact9 est. ca
pillicz capitis ei9 creuerūt ꝛ abijt sanus

LXXVIII

Referebat aūt idē machari9 q̄ q̄dā tpe ni
mis ei molest' fuer't cogitatōes vane gl'e.s.
vt q̄licūq3 mō ejcerēt eū ō cella ei9 ꝛ ō secre
ta hemi9uersatōe.suggerētes ei vt edificati
onis gr̄a ad remediū ꝛ sanitates hoīum ro
mā pgeret p salute aīaz ml'taz. Inerat em̄
ei gr̄a dn̄i ꝯ imūdos spūs. Et cū diuti9 insi
sterēt ei hmōi cogitatōes.ꝛ nec orāti ei cessa
rent.iactauit se pn9 i terraz.ꝛ extēdit pedes
suos a foz limē ostij cellule sue clamās ꝛ di
cēs. Trahite demones trahite.ego ei pedi/
bus meis ñ vado sz si potestz me hīc abduci
te. Ego q̄pe testor dn̄.qz ħ iaceo vsq3 ad ve
sperā. Postmodū surrexit ad ꝯsuetū op9 dn̄i

LXXIX

Referebat nob vir sūme sctitatz pfunc
us discipul9 ei9.qm̄ q̄dā die leena accipiēs
catulū suū cecū obtulit sctō machario.ꝛ ca
pite pulsans atrū ei9 ostiū aperuit.ꝛ ingressa
sedēte sctō viro,iecit catulū ad pedes Ipe
aūt accipiēs eū exeuit i oculos ei9 ꝛ orauit.
Et lactauit eū leena leuauitq3 eū ꝛ abijt Al
tera die pellē ouinā g̈ndem attulit ei leena.
Sanct9 ꝟo pellē videſ dicebat leene Un̄ ti
bi ħ nisi qz comedisti cuiusdā ouē forsitan
pauperis Nō g̈ de iustitia est nō accipio a te
Illa vero inclinans caput suū in pauimē/
to depcabatur eū.ꝛ ad pedes sancti depo/
suit pellē. Ipe vero dicebat ei. Dixi tibi q̄a
nō accipiā illā nisi mihi,pmiserz vt nunq̄m
amodo ꝓtristes paupes deuorādo quadru
pedia coz. Illa ꝟo q̄si ꝓsentiēs nutu capitz
sui q̄si,pmittebat.tūc suscepit pellē ab ea

LXXX

Uirgo quedā fuit i alexandria ornatu q̄
dem indumēti humil',posito aūt mētis ela
ta.diues in pecunijs nimijs.nū3 ät pcedēs
ꝛ neq3 pegrino aut ꝟginib9 seu eccie vt pau
peribz mīmū q̄d aliq̄n porrexit. Hec multz
monitz patz nō abiecit siluā diuitiaz Erat
ei ꝛ gen9 nō mīmū in q̄b9 adoptauit sibi fili
am germane sue.cui nocte ꝛ die pmittebat

substantiã suã. A celesti eñ desiderio mẽtẽ alienatã gerebat. Hãc g ꝑginẽ vt ita dicaz volẽs flexã domare ad releuatõez auaricie sanctissim⁹ Hachari⁹ ꝓsbyter z ꝓpositus pauperꝝ leprosoꝝ cõposuit z iuenit artẽ hu iusmodi. Fuerat eñ a iuuẽtute sua cambiarius qđ dicũt gẽmas distrahere. q abũt et dixit ei. Lapides ꝓcios smaragdi z hiacincti incurrerũt mihi z siue inuẽticij sint siue furtiui docere nõ possum. Precios aũt sũt nimis ita vt ñ possint estimari cꝫ ꝓclari habeanť. vẽdit aũt q habet eos q̃ngentis solidis. si placet tibi eos tollere de vno lapide potes accipe q̃ngentos solidos. Alios aũt in ornamento neptis tue ꝓparabis. Virgo aũt intẽtissime audiẽs delectata est z cadẽs ad pedes ei⁹ dixit. Per sanctitatẽ tuã ne qs ali⁹ eos cõparet. Innitauit g eã ꝓsbyter dicẽs. Veni vsqz ad cellã meã z vide eos. que nõ adq̃euit sz adorãs eũ dedit q̃ngẽtos solidos dicẽs. Quõ vis tolle eos. ego eñ causam nõ habeo. Ipe aũt accipiens erogauit pauperib⁹. Tpe aũt trãsacto eo q magne opinionis ac reuerẽtie erat reuerebať eũ commonere supdicta ꝯgo. Ad vltimũ inueniẽs eũ in eccl'ia dixit. Rogo te dñe qđ iubes ꝓt lapides illos p qb⁹ dedim⁹ q̃ngẽtos solidos Qui rñdẽs dixit ei. Ex tũc q dedisti mihi aurũ. tradidi illud ī ꝓcio gẽmaꝝ. z si vis veni re z videre eos ī hospitio vbi sunt veni z vide. ibi eñ iacẽt. Et si tibi placuerint. bñ. sin ꝯo. tolle qđ tuũ est. Que pmptissime prexit ad cellã ei⁹. Erat aũt hospitiũ pauperꝝ in q̃ leprosi iacebãt Jn inferioribꝫ q̃dẽ habebat mulieres. in superioribꝫ ꝯo viros. Adducẽs g eã inducit eã in ianuã z dixit ei. Quos vis videre ꝓpus. hiacinctos aut smaragdos. Dicit ei. Quos ipse vis dñe. Et ait. Ecce isti sunt hiacincti. Jtez aũt ipe deposuit eã in iferiora. z ostẽdens ei mulieres z dixit Jsti sunt smaragdi. si tibi placẽt. bñ. sin aũt. recipe qđ tuũ est. Jtaqz verecũdiã passa egressa est. Et abiẽs ex mlta tristicia infirmata ẽ ꝑ⁹ ꝟ etiã grãs egit ꝓsbytero. Puella ãt d q̃ solicita erat p⁹ nuptias sine filijs defũcta ẽ

LXXXI

Quidã moyses noie ethyops genere. seruus fuit cuiusdã curial' quẽ ꝓt multam peruersitatẽ z furta z latrocinia piecit dñs ei⁹. Dicebať eñ qz vsqz ad homicidia pueniss Cõpellor ãt dicere mala ei⁹ vt oñdã ꝓtutẽ patie ei⁹. Dicebãt g qz dux latronũ erat sic ex ipis opib⁹ ei⁹ oñdit ī furtis z latrocinijs Deniqz cuidã pastori malicia retinẽs subito voluit ī nocte irruere z interficere eum. Perq̃siuit aũt loca vbi caulas haberz ouiũ Jndicatũqz est ei qz trãs nilũ esz Jlle mor ditus renẽs gladiũ in ore. tunicã ipositi su per caput suũ z trãsnatauit fluuiũ. Dũ g ille nataret ita studuit pastor ille se occultare z latere. Hã ille vtpote latro q̃ttuor arietes occidit z ligãs eos trahẽsqz p flumẽ itez renatauit. Et egressus de flumine excoriauit eos z comedẽs optia q̃qz carniũ. reliqua in vina distraxit. bibitqz decem z octo calices Statiqz q̃nquaginta miliaria itinere sub die fec̃ z puenit ad locũ vbi erant socij eius Jste g talis ac tãt⁹ latro ī tantz malꝰ uersatus est. Quodã tpe a q̃dã religioso viro audiẽs ꝟbũ dei z ī die iudicij futurã examinationẽ int' iustos z pctores. int' criminosos z sanctos. ac etiã int' amaras gehẽne et ignis eterni penas z cruciat⁹ sine fine in tenebris exteriorib⁹ q ꝓparata sunt iniq̃s z pctoribꝫ. Jtẽ audiẽs eternã gl'az z eternos honores z req̃em ī regno celoz int' angl'os sctõs q ꝑ parauit de⁹ sanctz z iustz futẽtib⁹ sibi. cõpũctus corde cepit amarissime flere cũ gemitu z eiulatu. Jngressusqz monasteriũ ꝺdit se ī pniaz z cruciabat se ī ml'tis lacrimis indulgẽtiã z veniã pctoꝝ suoꝝ ꝺ pietate z misericordia a dño postulãdo. z ita pmãsit in monasterio

LXXXII

Quodã tpe in cellulã ei⁹ latrones igressi sũt ignorãtes q̃s essz. Erãt aũt q̃ttuor. q̃s ligauit simul z ipositi eos sibi in dorsum z detulit eos ad eccl'iam fratz dicẽs. Qz iam mihi nõ expedit nocere aliquẽ. qđ iubez ꝺ istis disponite. Tũ illi latrones cognouerũt q ipe essz moyses q̃ fuerat sceleratissim⁹ int' latrones. z cõpuncti sunt corde glorificãtes deũ q nõ repellit peccatores. sz suscipit penitẽtes vt saluẽtur in eterna salute. Et ꝺ dicẽtes cõpuncti sunt corde z dederũt se ī penitentiã abrenũciantes oib⁹ mal' actibus z cõcupiscentijs carnalibusqz desiderijs.

LXXXIII

Huic moysi institerũt demones fm cõsuetudinẽ ei⁹ antiquã luxuriã fornicatõis i gerẽtes ei. Qui tã valide tẽptat⁹ est sicut ipe referebat vt paulomin⁹ ꝺ ꝓposito excideret suo. Jtaqz ex ꝺ valid⁹ abstinebat. z vigilias ampli⁹ addebat sibi z opa manuũ ꝓpensius exercebat tabefaciens corpus suũ. Deniqz

ꝓposuit sibi se nō dormire iacētē in mattula ſz ꝓ totā noctē stādo ī cella orabat z psalmo diā explebat. Nā pietib⁹ se reclinās paz ād somni capiebat

LXXXIIII

Item posuit sibi obſuantiā aliā. Egredi ebaſ noctib⁹ z ibat p cellas seniorū z tollebat idrias eoz ī qb⁹ sibi illi hauriebāt z porrabat illis aquā. In longinq eīm habebant aquā. z qdā duo milia. alij aūt z qnq milia Quadā ẽo nocte nō sufferēs demon feruē tē ei⁹ fidei ꝙuersatōz inclinato eo in puteuz dū hauriret aquā ꝓcussit eū in renes de vecte z reliqt eū. Denicq de nimio dolore obmutuit z remāsit velut mortu⁹. Alia die venīes qdā hausire aquā inuenit eū iacentē z renūciauit btō ysidoro ꝑsbytero sichē. z misit z leuauerūt eū z detulerūt ad eccīam z ꝑpe p annū ita infirmat⁹ ē vt vix resumerz vires suas. Dixit aūt ei ysidor⁹ ꝑsbyt Quiesce moyses z noli indiscrete ꝑsumere ſz magis cū discretōe tā abstinentiā qz vigilias z opa manuū exerce. Rndēs aūt moyses ait. Non qescā beatissime pr vsq; qescāt adiuuante me gra dni imūdissime cogitatōes et somnia q immittūt neqssimi demōes. sic ꝰceptuz est. Persequar inimicos meos z cōphēdaz illos. z nō ꝙuertar donec deficiāt. Videns aūt beat⁹ Ysidor⁹ fixā in dño fidei ei⁹ ꝓstātiam surrexit z extādit man⁹ ad orōem dixitq; ei. In noīe dni nri ihu xpi donāte gra ei⁹ ex hodierna die iā qeuerūt somnia q inqetare te solebāt Igit glorificās z gras agēs saluatori dño reuersus ē ad cellā suā. Post aliqt aūt tps iterrogauit eū Ysidor⁹ ꝑsbyt de molestia cogitationū carnaliū. Et ille rndens dixit. Protegēte me xpo dño do z orationib⁹ tuis nihil tale patior. Huic q de⁹ donauit gram ad effugādos ex obsessis corpibus demōes ita vt muscas nos magz timeam⁹ qz ille demones. Hec ꝙuersatio moysi ethyopis q etiā ipe erat inꝰ magnos annumerat⁹ pres. Defunct⁹ ē ānoz. lxxv. Reliqt ẽo discipulos monachos septuaginta

LXXXV

Beat⁹ Euagri⁹ ꝓmo lector a basilio. deinde diacon⁹ a gregorio nazanzeno ordinatus est. Hic cum essz instructissim⁹ ī diuīs scripturis. ꝰ oēs hereses ita florebat vt ī magna ciuitate etiā eloqo potentissimo exh̄ni meis ab oī ciuitate cū honore z dilectōe haberet. Un fascinatio nugacitatis diabolice: q insectat obscurare bona imisit ī corde ei⁹ cogitatōes desideriꝫ carnal⁹ ꝙcupiscētie mulieb⁹is. Denicq sic postmodū nob ipe referebat. adamauit eum mulier q erat magnifici cuiusdā de ꝓmatib⁹ palatij viri vxor. Euagrius aūt timēs deū z verēs ꝓriā ꝙsciaz ac ꝓ oculis ponēs magnitudinē ꝙfusionis matrimoniq; ī gaudentes hereticos dñm orabat depcans saluatorē xpm vt ipediret tā rabida mulierē ꝰ se instātia. Nā ipe qdē volebat recedere sz nō valebat. colligatōib⁹ obsequorum ei⁹ detētus. Postq aūt multis pcib⁹ exorauit dnm vt liberaret eū a pctō matio qd ope pene ꝓpetrabat affuit ei angelica visitatio ī scemate ꝑfaciani. z rapiēs eum ꝓduxit ad ꝓtorium ꝑfecti z misit eū in custodiā carceris. ferreisq; cathenis ceruicē z manꝰ ei⁹ colligauit. Ez ꝓ qua cā h̄ patere non dicebat ei. Ipe aūt in ꝙsciētia sua nouerat q ō cauſa h̄ sustineret. Arbitrabat eīm q vir illi⁹ matrone interpellasz accusans eū. Cū aūt vehemēter ageret audiebat eīm strepitū z voces alioz q diuersis supplicijs torqbāt apd iudicem ꝓ criminalib⁹ cauſ. z iō ꝓmanebat valde territ⁹ z ꝓtremiscēs. Cū aūt trāsfigurasset se angel⁹ q visionē ꝙcinauerat qsi ī figurā ei⁹ amici q valde diligebat eū dixit ei. eū teneret in vincul⁹ int quadraginta reoz ꝑsonas. Quid h̄ teneriꝫ dñe diacone Rndit euagri⁹ dicēs. In ꝓbitate tibi dico nō noui q ꝓpter h̄ teneor. Suspitio aūt mihi ē qa vir ille magnific⁹ ex ꝑfectis iterpellauit ꝰ me iudicē irrōnabilt zelo ꝓcussus. z timeo ne forte pecunijs iudex corrupt⁹ torqmētz me subiciat. Rndēs dixit ei. Si audis me amicū tuū nō expedit tibi in ciuitate hac ꝙuersari. Rndēs aūt euagri⁹ dixit. Si de⁹ liberauerit me ꝺ angustia z circūuētione hac z videris me ī ꝓstātinopoli scito: qz iuste sustineo penas. Ait ei. Affer euāgeliū z iura mihi in euāgelio qz recedas ꝺ ciuitate hac vt solicitus sis de salute aie tue z liberabo te de hac necessitate. Detulit q euāgeliū z iurauit dicēs qz vna solū die vt vestimēta mea possiz in nauim mittere remoz. Et sacramento dato redit de excessu quē ꝓpessus in nocte fuerat. z exurgēs cogitauit apud se. quia licet ī excessu fuit sacramentuz. sz tm iurauī z mittens que habebat ī nauim venit hierosolimā. Suscepit aūt eū beata melania qdam senatrix romana cuius filij z nepotes sunt primi in senatu. nūc autem famula xpi vera

LXXXVI

Item aūt diabol⁹ indurauit cor ei⁹ tanq̄ iuuenis. Cepit etiā ibi mutare vestes ei⁹ t in eloq̄o ꝓmonis exaltabat in gl'a vana. Deus aūt q̄ ꝓpter suā mīam magnam īpedit os tasiōes pditōnis nr̄e ꝓmisit vt nūietas febriū tabefaceret corp⁹ suū t i infirmitate lōga lacerarek̄ p sex mēses. adhibētes ei ei me dici diuersa medicamīa nihīl ꝓficiebant. Tūc dixit ei sancta melania. Nō mihi placet fili tā lōga infirmitas tua. Dic g̃ mihi q̄ sunt i corde tuo Nō em̄ est absq̄ ꝓmissu dei hec infirmitas tua. Et statim ꝓfessus ē oia que i aio ei⁹ erāt. Ait ei famula dei. Promitte corā dō q̄ tenea⁹ ꝓmissionē solitarie vite quā dño spopōdisti. t licet peccatrix deprecor dñm vt dek̄ tibi tps vite tue q̄ten⁹ adimplere possis q̄ p salute aīe tue statuisti Ipse ꝙ adq̄euit salutaribꝫ monit⁹ ei⁹ t in paucis diebꝫ san⁹ fact⁹ petijt t depcat⁹ est vt famula dei p se oraret. Ipa ei vestimīta monachalis ꝓpositi induerat. Egressus aūt ꝓfect⁹ est in montē nitrie q̄ est i egypto in q̄ habitauit duos annos Tertio aūt anno ingressus est solitudinē t ibi ꝟsat⁹ ē. xxiij. annis cum bis q̄ dicunt cellia. Comedebat aūt libram panis i die t i tres mēses italicū oleī. nā nihil coctū sumebat i cibū nec aliq̄d ō pomis gustabat. vir certe ex mlta opulētia t abundātia deliciaꝝ venies. Faciebat aūt in die orōnes centū exceptis vigilijs nocturnis. Scribebat ꝙ vt ō ope manuū suaꝝ sumeret cibū. Pulcre ei scribebat liberalē manū Int̄ paucos g̃ annos lumē scie t vitatis et diuīe scie t discretōis spirituum gr̃az a dño xp̄o ꝓcipe meruit. Quātos āt libros t expositōes de diuīs scripturꝫ ꝟscripsit manifestuz est oīb⁹. t maxīe hīl q̄ p̄clara ei⁹ opuscula admirātes ad fidē dñi saluatorꝫ relicto errore ꝟsi sunt. Sexto ꝙ anno ꝟsiōis ei⁹ in q̄b⁹ nihil coctū i cibo accipiebat necessitate corpis ꝓpt infirmitatē stomachi coctū cibū accipe cōpulsus ē. Panē q̄dē tā non ptigit. Olera ꝙ t ptisanas ac legumē vsq̄ ad duos annos accipiēs ita defunct⁹ ē cōicās sacrosancto mysterio i eccīa in die epiphanie dñi. Referebāt aūt nob⁹ q̄ circa eū erāt t obseruabāt eū. q̄ añ vnū diem mort⁹ sue dixit q̄ tā terti⁹ ann⁹ ē exq̄ nō molestor a carnali ꝟcupiscētia. Certe p⁹ tātā ac talē vitā t arctā abstinētiā t labores ac dolores t orōes sine itermissiōe Huic i monasterio degenti nūciata ē mors ꝓris sui Qui dixit nūcianti sibi. Cessa blasphemare. me⁹ ei p̄ īmortal'ē

LXXXVII

Eulogi⁹ q̄dā scolastic⁹ erat t erudit⁹ vir Qui amore diuīo cōpunct⁹ abrenunciauit turbis oīum omneq̄ substantiā suā distraxit t erogauit pauperib⁹. Itaq̄ paucos denarios in vsus ꝓrios reseruauit cogitās apō semet ipm. q̄ operari ꝓprijs manib⁹ nō valeo. nec i monasteriū ꝟgregatōz īgredi possum. Inuenit g̃ q̄ndā in platea iacentē leprosuz qui nec manꝫ habebat nec pedes cui⁹ tm̄ modo lingua vigebat. Stās aūt eulogi⁹ ꝓpe eum oranit dñm t posuit q̄si pactū cū dño dicēs Dñe i noīe tuo leuabo hūc leprosum in domū meā t mīstrabo ei t repausabo eū vsq̄ ad mortē. vt ꝓpter hūc t ego īuenīā misericordiā tuā. Dona g̃ mihi xp̄e dñe patīam ad h⁹ obsequiū. t accedens ad leprosum dixit ei. Si vis p̄ suscipio te i domū meā t repausabo te. Et ille rñdēs dixit. Si dignerꝫ facere gr̃as ago. Adduxit g̃ asinuz et leuauit eū t duxit i domū suā t adhibebat ei curaz diligēt. Itaq̄ p annos. xv. gubernabat et accipiebat curā de manib⁹ eulogij ꝟ digne nutriebat. Ꝑ. xv. aūt annos insidiat⁹ est ei diabol⁹ t clamare cepit ꝟ eulogiū multisq̄ iniurijs t detractōibꝫ afficere vix. Dicebat em̄ ei. Multa mala cōmisisti. fugitiue forsitan dñi tui alienas pecunias furat⁹ es. t p me vis a pctis tuis liberari. t clamabat Jacta me i platea vbi añ iacebā. carnes desidero mād̄ucare. Hoc cū audisset eulogi⁹ obtulit ei carnes i cibum. Item ille clamabat. Nō adq̄esco. sz vt dixi iacta me i platea. populos volo videre. iacta me vbi me inuenisti Forsitan si man⁹ habuisset etuffocare se potuit intim̄ eū demon exagitabat. Iōq̄ valde solicit⁹ eulogi⁹ pretit ad monasteria virorꝫ dei. t dixit eis. Quid faciā dñi mei p̄ee. q̄ desperatōz me adducit leprosus iste. Prouī cere eū timeo q̄ dō dextras dedi t ꝓmisi vq̄ ad mortē ꝓtinere t repausare eū. Si g̃ ñ piecero eū sz p violentiā tenere voluero pessimos dies t amarissimas noctes faciet mihi. Ad h̄ illi dixerūt ei Dū adhuc i corpe est magn⁹ ac beatissim⁹ famul⁹ dei p̄ anthonius. ascēde i nauim parit cū illo leproso t vade i monasteriū vbi monachi ei⁹ sunt. t expecta ibi vsq̄ q̄ dū egredit de spelūca t veniat ad monasteriū t q̄cq̄d dixerit tibi obfua t acq̄esce ei⁹ sīe. De⁹ em̄ p ipm tibi dicet.

Dixit ꝙ leprosum illū in nauim illecꝫ pariter ascēdit. Et nauigātes venerūt ad monasteriū discipulorꝫ beati Anthonij. Euenit aūt in alia die vt veniret pr̄ anthoni⁹ iā vespera pacta. Oñ aūt adueniebat ī monasterium hāc habebat ꝯsuetudinē: vocabat Dachariū ⁊ īterrogabat eū dicēs. Frat̄ mach ari venerūt aliq̄ frēs huc. Rñdebat. Etiaꝫ venerūt. Itez īterrogabat. Egyptij sūt an hierosolimite. Dederat ei eis signum dicēs Oñ videritꝭ in q̄tiones dicite q̄ egyptij sūt qñ aūt religiosiores dicite q̄ hierosolimite sunt. Interrogauit aūt fm ꝯsuetudinē frēs Egyptij sunt an hierosolimite. Rñdit Dachar⁹ ⁊ dixit. Q̄ mixti sunt. Oñ ā dicebat q̄ egyptij sunt. iubebat beat⁹ anthonius vt pulmentū lēticule apponerēt eis cibū. et qñ refecissent faciebat eis oꝛōem ⁊ dimittebat eos. Oñ aūt dicebat. q̄ hierosolimite sūt sedebat ꝙ totā noctē disputās cū eis de ꝓbis dei q̄ ad salutē aīe ptinēt. In illa ꝑ vespera sedebat ⁊ vocabat oēs frēs. Qui cum adue nissent subito vocauit. eulogi. eulogi. tertio aūt cū null⁹ indicasset nomē ei⁹ eulogi⁹ nō rñdit ei. arbitrabat em̄ q̄ aliū eulogium ex monasterio vocaret. Tūc dic̄ ei. Tibi dico eulogi q̄ ab alexādria venisti. Rñdit eulogius ⁊ dixit. Quid iubes dñe. Interrogauit eū anthoni⁹. Quid huc venisti Ait eulogi⁹ Et q̄s reuelauit tibi nomē meū. cāmq̄ manifestauit. Dixit ei anthoni⁹ Scio ꝓpter q̄d venisti. sz corā oīb⁹ edicito vt ⁊ ip̄i audiant. Eulogi⁹ dixit. Hūc leprosum iuueni iacētez in platea ⁊ leuaui eū ⁊ pmisi deo vt eum repausare. q̄ten⁹ ⁊ salu⁹ efficiar. ⁊ ip̄e p meuz obsequiū repausatione habeat. Et q̄ post tot annos recedere vult a me ⁊ nimis exacerbat me dū festinat recedere ⁊ cogitaui p ꝝcere eū. ideo ad sanctitatē tuā veni vt mi bi des ꝯsiliū q̄d agere debeā. ⁊ oꝛes pro me sa. Tūc austero vultu respiciēs eū anthonius dixit. Tu pꝛicis eū. sz q̄ fēc eū. non pꝛicit eū. Iactas eū tu. sz suscitabit de⁹ meliorem ⁊ ꝯsolabit eū. Et silēs eulogi⁹ pauefact⁹ est Itēq̄ beat⁹ anthoni⁹ cepit aspꝛioꝛib⁹ verbis increpare leprosum illū Et clamās dicebat ei. Leprose inueterate diez malorꝫ indigne celiꝫ terre nō q̄esces blasphemare deum. Ignoras q̄ xp̄s ē q̄ mūstrat tibi. Quō audes aduersus xp̄m talia ploq̄. Nunq̄d ñ ꝓpter xp̄m semetip̄m seruū se exbibuit eulogius ad tuū mīsteriū. Increpās ꝙ ⁊ hūc rēliquit. Post hec corā oīb⁹ dixit eis q̄ expediebant saluti aīe eoꝛ. ammonēs eulogiū ⁊ leprosum vt nō separenť ab alterutro. sz ī cellam vestrā inq̄t pgite. In ꝓtinēti ei vos vīsitat de⁹ Tēptatio em̄ ꝟ euenit q̄ vtriq̄ circa finē estis ⁊ coꝛone vob⁹ ꝓparanť ne veniens angel⁹ nō inueniat vos ī eodē loci ꝓposito ⁊ pdatis tāti tp̄is mercedem boni op̄is His auditis cū festinatōe reuersi sunt ad p priā cellā. Et post q̄draginta dies defunct⁹ est eulogi⁹. ⁊ p⁹ tres dies sil'r reḡuit leprosus. Post aliq̄t ꝙo dies q̄dā noīe cronius ō thebaida descēdit ī monasteriū alexādrie ⁊ inuenit q̄sdā frēs die tertiū leprosi celebrare. q̄sdā aūt q̄dragesimā eulogij. Agnouit ꝙ croni⁹ ⁊ obstupuit ⁊ accipiēs euāgelium p posuit fraternitati ⁊ iurauit referēs eis quō modo oīa que euenerunt eulogio ⁊ leproso ꝑdixit beatus anthonius

LXXXVIII

Etiā ꝟ referebat nob⁹ croni⁹. q̄ ī nocte q̄ dam dū ꝓbo dei pl̄ixi⁹ nos doceret sanctus pr̄ anthoni⁹. ⁊ ꝟ intulit dicēs. Quia p annū integrū oꝛaui vt reuelare mihi dignaret̄ p gr̄am suā dñs locū iustoꝛ ⁊ pctoꝛ. Et vidi excelsum q̄ndā gigantē vsq̄ ad nubes ptingentē man⁹ extētas hūtem. ⁊ subt̄ eū stagnū velut mare ⁊ ignis flāmabat feruebatq̄ velut caldaria ⁊ videbā aīas velut ī specie auium volātes ⁊ q̄ntecūq̄ q̄dē supuolabāt manus ei⁹ ⁊ caput saluabāt ⁊ vsq̄ ad celū pueniebāt. q̄nte aūt vsq̄ ad man⁹ ei⁹ pueniſſent nō valētes supius volare pcutiebat eas manib⁹ suis ⁊ allidebat. cadebātq̄ in stagnum feruēs. Audiui q̄z vocē dicentē mihi has eē aīas pctoꝛ. nā illas q̄ gigantē illū supuolāt ipas esse aīas iustoꝛ q̄s pōdus peccati non grauat. ⁊ iō possunt ad altioꝛa ꝙscēdere q̄ in paradiso dei saluanť. Alie aūt sunt pctōres que in infernū demergunť. quia nō egerūt pniam dū in coꝛpe erāt vt indulgētiā pctō rū vl' criminū suoꝛ a xp̄i dñi pietate mererenť accipe. nūc aūt traduntť ad infernoruz tenebras vbi est fletus et stridoꝛ dentium p nimietate penarū eternarum

LXXXIX

Beat⁹ Innocētius ꝓbyter in mōte oliueti fuit. Iste simplex sup modū erat. Nam in palatio clar⁹ī militia fuit. Uext̄ ī initio imperij ꝯstātini abrenūciauit seculo cū vxoꝛe sua. Hic habebat filiū nomīe Paulum

domesticū militantē. Hic instinctu diaboli peccauit cū filia p̄sbyteri. Qđ cū audisset p̄r ei⁹ Innocēti⁹ orauit dñm dicēs. Dñe deus amator castitatis da ei talē correptōis spiritū vt iam nō inueniat tps peccādi i carne sua. melius existimās vt magis demonio vexaret q̄z luxuria. Qđ t factū est Nāq; vsq; nūc in mōte olineti ferro vinct⁹ tenet. qz vexat ab īmūdo spū crudelit

XC

Presbyteri cuiusdā filia i cesaria palestine cecidit infelicit de ꝑginitatis ꝓposito. t ab eo q̄ eā corruperat p̄monita est vt lectorē incrimināret. Cū aūt cōcepisset t vtero tumēte apparuisset crimē cepit p̄r ei⁹ requirere et discutere eā. Illa aūt statiz accusauit lectorem. Nec audiēs p̄r ei⁹ p̄sbyter retulit epo. Eps ꝙ congregauit p̄sbyteros t iussit vocari lectorē. Interrogat⁹ ab epo lector nō ꝓfitebat. Qđ em nō fecerat quō diceret. Indignat⁹ ē eps t cū terrore dic̄ ei. Nō ꝓfiteris infelix t immūdicia plene. Rūdēs lector dixit. Ego quidē qđ erat vez dixi. qz ñ habeo causam. Immunis ei sum. Si autē iubes qđ nō est vez audiri. ecce dico qz feci. Hoc aūt cū dixisset statim deposuit eū eps de ḡdu lectoz. Ille aūt depcat⁹ est epm t dixit ei. Quia ḡ peccaui iube eā mihi dari vxorē. Necz em ego ero exb cleric⁹. necz illa virgo Et tradita est i potestatē lectoz. Accipiens ḡ eā ab epo t a p̄re ei⁹ cōmēdauit eā in mōasterū mulierū. t depcat⁹ est diaconissam q̄ erat ꝓposita sororib⁹ monasterij vt vsq; q̄ generaret sufferret eā. Itaq; i pauco tpe ipleti sunt dies part⁹ t affuit hora iudicij gemitus. dolores. anxietas. ac infernales tormēt⁹ dolores. ac part⁹ nō egrediebat. Trāsit ꝓma dies secūda tertia t septima dies Mulier p nimijs doloribz inferno appropinquabat. nō comedit. nō bibit. nec dormiuit. sed clamabat dicēs. Heu mihi infelicissime pericliton q̄z maxime qz incrimīata sū lectorē. Abeūtes aūt dixerūt p̄ri ei⁹. P̄r ꝙ timens ne reꝓhenderet q̄si q̄ calūniat⁹ lectorē fuisset tacuit alios duos dies. Puella aūt i tormētis posita nec pariebat nec moriebat intīm vt clamore ei⁹ nō ferētes nūciarēt epo dicētes. Testat cū sacramēto infelix illa clamat diebz ac noctib⁹. qz crimīata ē lectorē. Tūc misit eps ad eū diaconū t mādauit ei dicēs Ora vt libereꝝ q̄ te crimināta ē. Ipe aūt nec rūdit ei nec ostiū aperuit. Ex q̄ die autē ingressus clauserat se depcabat xp̄i dñi misericordiā. Pergit itez p̄r ad epm t fit oro in ecclia. t nec sic libata ē. Surgēs aūt eps iuit ad lectorē t pulsans ostiū ingredit ad eū t dic̄ ei. Eusebadi surge solue qđ ligasti. Et cū iclinasset genua lector cū epo stati enim est mulier. Preualuit em depcatio t instantia oroīs ad demonstrādā calūniā t arguēdam crimiatricē. vt exb discam⁹ q̄ntū pualet instantia orationū de piculis liberare. t cognoscamus apud deū eaz potentiam

XCI

Ad beatū apollinē cū german⁹ sui⁹ intēpesta nocte venisset petēs vt de monasterio suo paulisper egressus ad eleuandū bouem q̄ in paludis sceno cecidisset ei pberet auriliū flebilit q̄rebat. qz eū sol⁹ nō possz eruere Tū abbas Apollo instāter obsecranti ait. Cur iunior frēm nostz quē pteries vicinorem q̄z me habuisti nō rogasti. Cunq; ille mortē olim sepulti fratris oblitus ex nimia abstinētia ac solitudis iugitate velut impotem mētis existimās rūdisset. quēadmodum potera eū de sepulcro q̄ añ annos .xv. obijt vocare Abbas apollo rūdit ei dicēs. Ignoras me q̄z añ annos .xx. huic mūdo fuisse defunctū. nullaq; ia posse de hui⁹ cellule sepulcro q̄ ad pūtis vite ptinēt statū cuiq; ꝓferre solatia. quem intīm xp̄us ab intētione abnunciatiōis mūdi abreptū vel modicū ad trahendū bouē tuuz nō patitur relaxari. vt ne breuissimū q̄dē momenti inducias se sequēti discipulo p̄r is idulserit sepultura

XCII

Quidā senex dixit Si audierz de aliquo fratre ꝙbū malū vel qđ agat iniq. Respōdens dicens. Nūquid ego iudex ei⁹ sum. Ipe hodie. ego cras. Opa q̄dē ei⁹ infirma tibi nota sunt t pscrutaris ea. quare fortia eius opa t vtilia nescis. Ego iam mortu⁹ sum i peccatis. sufficiunt mihi peccata mea

XCIII

Frater q̄dam abijt haurire aquā de flumine t inueniēs mulierē lauantē vestimenta peccauit cū ea. Hauriens aūt aquā ibat ad cellulā. Insiliert aūt in eū demones p cogitatiōes t ꝓtristabāt eū dicētes. De cetero vbi vadis. nō est tibi vlter⁹ salus. vt q̄d etiā seculū pdis. Intelligens aūt frater ille qz volūt eū oīno pdere. erigēs se viriliter p̄ fidentiā dicit cogitatōib⁹ suis. Un ingred se estis i me cogitatōes male. t ꝓtristaz me volētes me oīno pdere. Nō peccaui. t iterꝝ

dico nō peccaui. Et ingressus in cellulā suam ꝓtinebat se sic̄ heri ⁊ nudiusterti⁹. Reuelauit aūt de⁹ i vicino ei⁹ seniori. q⁹ frat ille ruens. ⁊ in ipo casu subruissz diabolū ⁊ vicisset Veniēs aūt ad illū senio⁹ dic̄ illi. Quō habes frat. Ille rndit. Bñ abba. Dic̄ ei senio⁹ Et non es passus tristiclā his dieb⁹. Rndit ei frat. Nō. Dic̄ ei senio⁹ Reuelauit mihi deus. q⁹ ruēs subruisti diabolū ⁊ vicisti. Tūc frater retulit omia illi quę sibi aduenissent. Senio⁹ aūt dixit illi, Certe frater discretō tua contriuit ꝑtutem inimici

XQIIII

Referebāt q̄dā frēs de abbate Niceta q̄ fuit discipul⁹ abbatis siluani q⁹ qñ i cella sua in mōte syna degebat. moderate abstinebat ꝑ necessitate cor⁹pis. qñ aūt ep̄s ordinat⁹ est in faran nimis ꝓstrinxit seip̄m i diuia abstinentia ⁊ i vigilijs ꝓpensi⁹ atq⁹ i oꝛōib⁹ intēti⁹ agebat. Hec aūt vidēs discipul⁹ ei⁹ dixit ei Quid est dñe ħ. q⁹ qñ in heremo ꝓuersabamur nō tm̄ i abstinētia laborabas. Rndit ei beat⁹ vir dicēs. Cōsidera frat qm̄ ibi heremus erat ⁊ secreta vita ac pauptas. nūc aūt egressi ꝺ heremo cū secularib⁹ cōuersamur hoīb⁹. ⁊ multe ac varie nob⁹ occasiones occurrūt. ⁊ iō timeo ne i fine vite me i aliq̄ occasione deū offendam⁹. Di em̄ sanct⁹ apl's paul⁹ q̄ ep̄m i se loq̄nte habebat. ⁊ q̄ tantas ꝑtutes ai possidebat. vt vsq⁹ ad tertiū celuz adhuc i cor⁹pe posit⁹ ascenderet. tñ dicebat. Macero cor⁹pus meū ⁊ seruituti subiicio ne forsitā alijs p̄dicās ip̄e reprob⁹ inueniar. q̄d nos hūiles ⁊ pcōres optet facere

Ex quarto libro vitaspatꝝ

XQV

Narrauit quidam n ex tres studiosi diligētes se fcī sūt monachi. Et vn⁹ q̄dē ex eis elegit litigātes i pacē reducere iutta illud qđ dcm est. beati pacifici. Secūd⁹ ꝙ visitare infirmos. Tertī⁹ ꝙ abijt q̄escere in solitudine. Primꝰ g̃ laborās ꝓpter lites hoīum ñ poterat oīs sanare. Et tedio victꝰ venit ad eū q̄ ꝓficiebat infirmis. ⁊ inueniebat etiā ip̄m aīo deficientē. ⁊ nō ꝑualebat mādatū pficere. Et ꝓcordātes hi duo abierūt videre illū q̄ i heremo discesserat. ⁊ narrauerūt ei tribulatōes suas. ⁊ rogauerūt eū vt diceret eis q̄d ip̄e ꝑ fecerit. Et reticēs paululū misit aquā in cyphū ⁊ dic̄ eis. Attēdite in aquā ⁊ erat turbulenta. Et p⁹ modicū rursū dic̄. Attēdite modo quō limpida facta ē aq̄. Et cū itēderēt i aquā. vidēt tā q̄z i speculo vult⁹ suos. Et tē dic̄ eis. Dic̄ ē q̄ in medio hoīm ꝙsistit. a turba ei nō videt petā sua. Cum aūt q̄euerit ⁊ mane i solitudine tūc delicta sua ꝙspiciet.

XQVI

Narrauit q̄dā senex q⁹ aliq⁹ frat dū ꝙuerti vellet ⁊ ꝓhiberet a mre sua nō quiescebat ab intentōe sua dicēs. Saluare volo aīam meā. Illa ꝙ mlr̄tū resistebat. Cū g̃ desideriū ei⁹ ipedire ñ potuissz. postea ꝓmisit. Abiens aūt fact⁹ ē monach⁹ ⁊ sub negligentia vitā suā erpēdit. Cōtigit aūt vt mr̄ sua more ret. ⁊ p⁹ tps aliq̄ntū etiā ip̄e infirmat⁹ est infirmitate mag̃. Et cū fact⁹ fuissz in excessuz mētis rapt⁹ ad iudiciū iuenit matrē suā cuz his q̄ iudicabāt Illa āt vt vidit eū obstupuit dicēs. Quid ē ħ fili. Et tu i hūc locū ꝺdēnat⁹ venisti. Ubi sunt ꝑmones tui q̄s loq̄baris dicēdo. saluare volo aīam meā. Cōfusus aūt i his q̄ audierat ip̄o dolore stupidus fact⁹ est. stabatq⁹ nō hñs q̄d mr̄i rndere posset. Iustra dispēsatōz aūt ꝺi misericordis postea q̄z ħ vidit ꝓtigit vt reparet ⁊ euadēret ab instāti infirmitate. Et cogitās apō se diuinū⁹ factā esse huiuscemodi visionē. includēs se ꝺ cetero sedebat ⁊ cogitabat de salute sua. penitēs ⁊ plorās ꝺ his q̄ egerat sub negligētia ꝑus. Tāta aūt ei erat intētio. vt mlr̄tī eū rogarēt idulgere sibi paululum ne forte lesionē aliquā pateret de fletu quē sup̄ modū sibimet īdicebat. Ille aūt nullo mō voluit ꝙsolari di. Di ip⁹operiū mr̄is mee sustinere ñ potui. quō xp̄i ⁊ āgelor⁹ eius aduersū me ꝙfusiōz poro i die iudicij sustiere.

XQVII

Frēs q̄dā aliq̄ volētes ire ad btm̄ Anthoniū ꝺ loco sicht ingressi sūt nauim vt irēt ad eū. ⁊ inuenūt i ipa naui senē q̄ ad anthoniū ire volebat. Ignorabāt aūt eū frēs ⁊ sedētes i naui loq̄bant ꝑmones patꝝ. ⁊ ꝺ scripturꝭ. ⁊ rursus ꝺ opib⁹ manuū suarꝝ Ille āt senex p oīa tacebat. Cū āt venissent ad portū agnouerūt ⁊ ip̄m senē pficisci ad anthoniū abbatē. Cū aūt venissent ad eū dic̄ eis eis abbas anthoni⁹. Bonū comitatū ꝺuxeris itenisti sen̄is h⁹. Dixit āt ⁊ seni. Bonos frēs inueniſti tecū abba. Dic̄ ei senex. Boni sūt q̄dē. sz habitatio eorꝝ ñ hz ianuā. Quicūq⁹ vult itrat in stabulū ⁊ soluit asinū. Hoc aūt dicebat. q⁹ qōcūq⁹ ascendebat in cor⁹dē

ipsoꝝ ꝑ loquebantur.

XCVIII

Dixit aliqñ epiphanⁱ⁹ epꝰ cipus ad abbatē hilarionē rogās eū ⁊ dicens. Veni vt nos videam⁹ añqꝫ de corpe exeam⁹ Qui cū venissem gauisi sunt ad iuicē. Dūcātibꝫ aūt eis allatū est eis ō auibꝫ q̄ddā Qō tenēs epꝰ dedit abbati hilarioni. Et dīc ei senex. Ignosce mihi pr̄. qz exq̄ accepi habitū istū nō mūducaui q̄cqꝫ occisum. Et dixit ei epiphanⁱ⁹ epꝰ. Ego aūt exq̄ accepi habitū istū nō dimisi aliquez dormire q̄ habebat aliq̄d aduersum me. nec ego dormiui hñs aduersus aliquē. Et dixit ei senex. Ignosce mihi. qz tua ꝓuersatio maior est mea

XCIX

Ascēdit aliqñ p̄sbyr̄ de sychi ad epm alexandrinū. ⁊ qñ reuersus est in sichi iterrogauerūt eū frēs. Quō est ciuitas. Ille aūt dixit eis. Credite mihi frēs ego ibi faciē nullius boīs vidi nisi tm̄ epi. Illi aūt audiētes mirati sūt ⁊ dixerūt. Quid putas facta est oīs multitudo. Presbyter ꝯo refouit hesitātes: dicēs. Extorsi aīo meo ne intuerer faciē hominis. Ex qua relatione ꝓfecerunt frēs vt custodiāt se ab extollentia oculoꝝ suorum

C

Frat̄ q̄dā erat oīno in ꝓuersatōe solicit⁹. Et cū valde a fornicatōis demone turbaretur. venit ad q̄ndā senē ⁊ retulit ei cogitationes suas. Ille aūt audiēs qz iexpt⁹ erat indignat⁹ est. ⁊ miserabilē dicebat eē illū frēm. ⁊ indignū monachi habitu. q̄ppe q̄ hmōi cogitatōes recepit Hoc audiēs frater desperās scipm. reliq̄t ꝓpriā cellā ⁊ ad seculū redibat. Occoz aūt dispēsatōz dei occurrit ei abbas apollo. ⁊ vidēs eū ꝓturbatū ⁊ nimiū tristē. interrogauit eū dicēs. Fili q̄ est cā tāte tristicie. Ille aūt ex multa ꝓfusione aī sui non rndit ei q̄cqꝫ. Postea ꝯo cū multū rogaret: a sene q̄ circa se agerent ꝓfessus est dicēs. qz cogitatōes fornicatōis inq̄etāt me. Qō confessus sum illi seni ⁊ fm ꝑbū ei⁹ nō est mihi spes salut̄. Desperās g̃ meipm: ad seculum redeo Hec aūt pr̄ apollo audiēs velut sapiens medic⁹ multū rogabat ⁊ monebat eum dicēs. Noli mirari fili. neqꝫ desperes teipm Ego em̄ in hac etate atqꝫ ꝓuersatōne valde ab hmōi cogitatōnibꝫ inq̄etor. ne g̃ deficias hmōi occasiōe. q̄ nō tm̄ humana solicitudine q̄ntū dei miseratōe curat. Tātum hodie dona mihi qō peto ⁊ reuertere ad cellā tuā. Fecit aūt sic. Abbas āt apollo discedens ab eo prexit ad cellā senis illi⁹ q̄ ei desperationē fecerat. ⁊ stās foꝝ deprecat⁹ est dn̄m cū lacrimis dicēs. Dn̄e q̄ tēptatōes vtilit̄ infers ꝓuexte bellū qō patiē frat̄ ille i hūc senē vt p exp̄imētū in senectute sua discat qō tpe longo nō didicit: q̄tenꝰ cōpatiat his q̄ hmōi tēptatōibꝫ pturbant̄. Qui cū orāz cōplesset videt ethyopē stantē iuxta cellā. ⁊ sagittas mittentē ī illū senē. Quibꝫ q̄si pfozat⁹ statim q̄i ebri⁹ a vino huc atqꝫ illuc ferebat. ⁊ cum nō posset tolerare egressus ē de cella eadēqꝫ via q̄ ⁊ ille iuuenis ad seculuz redibat. Abbas aūt apollo itelligēs qō factū erat occurrit ei ⁊ accedēs ad eū dixit. Ubi vadis. ⁊ que ē cā turbatōis q̄ obtinet te. Ille aūt sentiens qz itellexit vir sanct⁹ q̄ ei euenerāt p̄ verecūdia nihil dicebat. Dixit aūt abbas apollo. Reuertere ad cellā tuā ⁊ ō cetero agnosce i firmitatē tuā. ⁊ habe apō temetipm. qz aut ignorat⁹ sis a diabolo vsqꝫ mō. aut ꝓtēptus pr̄ qō n̄ meruisti fz ꝑtutū vires bñē diabolum luctamēta Quid ita dico luctamenta q̄ nec vno die aggressiōz ipi⁹ portare potuisti Hoc aūt tibi ꝓtigit qz iuuenē illū a ꝯmuni aduersario ipugnatū suscipiēs cū debuisset eū ꝯ diaboli certamē ꝯsolatorijs monere ꝑ bis. etiā in desperatōz posuisti. nō cogitans illud sapiētissimū p̄ceptuz q̄ iubemur eripe eos q̄ ducūt ad mortē. sz neqꝫ pabolā salutoꝝ nr̄i dicent̄. Narūdinē quassatā non debere ꝓfringi. ⁊ linū fumigās n̄ extingui. Ac mo ei ferre possz insidias aduersarij. neqꝫ bulient̄ nature ignē extinguere vl̄ retinere nisi gr̄a dei ꝓfortaz ifirmitatē hūanā. q̄ i nob salutari dispēsatōe hūiliat. iō cōi orōe dn̄m deprecemur vt aduersum te emissuz flagellū auertat. qm̄ ipe dolorē facit ⁊ itez saluti restituit. pcutit ⁊ man⁹ ei⁹ sanat. Hec dicens orōem implet ⁊ statim ab illato sibi bello senex ille liberat⁹ est. Quez cōmonuit abbas apollo vt peteret sibi dari a dō linguā erudītā. vt sciret tps quo opteat loq̄ fmonem.

CI

Uenit aliqñ q̄dā in sichi vt fierz mōach⁹ q̄ etiā accepit filiū suū nup ablactatuz Qui cū fact⁹ fuissz iuuenis ceperūt ipugnatores demones solicitare eū. Et dixit pr̄i suo. Vado ad seculū qm̄ nō valeo carnales ꝓcupiscētias sustinere. Pr̄ aūt ei⁹ ꝯsolabat eū. Dixit ḡ illi iuuenis. Jā sustinere nō valeo pat. dimitte me redire ad seculū. Dixit ei pr̄ su⁹. Audi me fili adhuc sel̄. ⁊ tolle tibi q̄dragin-

ta panes. t folia palmaꝝ diez q̄draginta. t vade in heremū q̄draginta dieb. t volūtas dñi fiet. Qui obediēs pri suo surrexit t abūt in heremū t māsit ibi laborās t faciēs plectas de palmis t panē siccū comedens. Et cū ibi dies .xx. q̄uisset ecce vidit op⁹ q̄ddaz diabolicū venire sup se t stetit coꝝ eo velut mulier eth yopissa fetida t turpis aspectu. ita vt fetorē ei⁹ sufferre nō posset. t abūcie bat eā a se. Et illa dicebat ei. Ego sum que in cordib hoīm dulcis appareo. sz ꝓpter obedientiā tuā t laborē quē sustines nō pmisit me de⁹ seducere te. sz inotui tibi fetorē meū Ille aūt surrexit t grās agēs do reit ad patrē suū t dixit ei. Jā nolo ire ad seculū pī. videm opatōz diaboli t fetorē ei⁹ Cognouerat aūt pr de hipso t dicit ei. Si mansisses quadraginta dies t custodisses vsqz ad finē mandatū meū maiora haberes videre.

CII

Senex q̄dā sedebat i longinqua heremo q̄ habebat vnā parentē q̄ desiderabat eū p⁹ annos multos videre. t exq̄siuit in quo loco habitaret. Surrexit t venit i vīa heremi illi⁹ t iueniēs camelarios adiūxit se cū illis t ingressa est i heremo cū eis. Nec aūt trabebat a diabolo. Que cū venissz ad ianuaz senis signis cepit indicare seipam dicens. Ego sum illa parēs tua. t mansit apud euz. Erat aūt alⁱ monach⁹ sedēs i inferiori pte heremi q̄ implebat sibi suriscula q̄ t hora qua māducare voluisset subito versabatur suriscula t fundebat aqua. Qui inspirante deo dixit i semetipo. Ingredior i heremū t dico h qđ mihi euenit đ aq̄ senioribz Et surgens abūt. Et cū sero factū essz dormiuit i tēplo q̄dā idoloꝝ iuxta vīa t vidit nocte demones dicētes Jsta nocte p̄cipitauim⁹ illū monachū i fornicatōz. Qđ cū audissz tristatus est t ꝓueniēs ad senē inuenit eū tristem t dic ei Quid faciā abba q̄ ipleo mihi vasculum aq̄ t i hora māducādi effundit Et dic ei senex. Tu venisti iterrogare me q̄ suriscula tua fiat. t ego đ faciā q̄ hac nocte cecidi i fornicatōz. Cui rndit. Et ego cognoui. Et dic ei Un scis. Qui dixit. Dormiebā in tēplo t audiebā demones loquētes de te Et dixit senex Ecce vado ad seculū. Jlle ārogabat eū dicēs. Nō pr. sz pmane in loco isto. mulierē aūt dimitte hinc. Doc em ex i cursu inimici ꝓtigit. Quo audito senex sustinuit extēdēs t aggruas ꝓuersatōz suā cū lacrimis donec rediret i pozem ordinē suum

CIII

Frater q̄dā iterrogauit senē dicens. Si ꝓtigit hoīem i tēptationē cadere q̄d fit ꝓpter eos q̄ scandalizant in eo. Et narrauit senex dicēs. Diacon⁹ q̄dā erat notat⁹ i mōasterio egypti. Dū aūt q̄dā curial insecutōz iudicis patere. venit cū oīi domo sua ad monasteriū t coopante iniq̄ incurrit diacon⁹ ille in mulierē ei⁹. t facta est oīb fratrib confusio Jlle aūt abūt ad q̄ndā senē t idicauit ei rez Senex ꝓo habuit cellā interiorē occultam Quā cuz vidisset diacon⁹ ille dixit. Sepeli me h sic viuū t nō indices cuiqz. Et intrauit i obscuritatē illi⁹ celle t egit illic pniam ex vitate. Cōtigit āt vt p⁹ aliqntū tpis non ascēderet aq̄ in flumie nili. Et cū oēs letarī as facerēt reuelatū est cuidam sctōz. q. nisi venerit diacon⁹ q̄ abscōsus ē apd illū talez monachū nō ascēderz flumis aq̄. Qđ cū audissent ammirati sūt t veniētes eiecerūt eū de loco i q̄ erat t orauit t ascēdit aq̄. t q̄ aliqñ scandalizati fuerāt edificati sunt. et postea in penitētia eius glorificauerūt deum

CIIII

Duo frēs impugnati a fornicatiōe abierūt t acceperūt vxores. Postea ꝓo dixerūt ad inuicē. Quid lucrati sum⁹ q. deseruim⁹ angelicū ordinē t venim⁹ i immūdiciā istā t post h in ignē tormēti vēturi sum⁹. Redeamus g itez i heremū t agam⁹ đ his q̄ psum pcimus pniam. Et veniētes ad heremū rogauerūt pres t susceperūt eos penitentes t ꝓfitētes ea q̄ gesserāt. Et clauserūt eos annū integz senes t ambob eqlit ad pensum dabāt panes t ad mēsurā aquā. Erant aūt visione ꝓsiles. t dū cōpletū fuisset tps pniē exierūt t viderūt pres vnū pallidū t tristez nimis. aliū ꝓo claz t robustū Et mirati sūt qm t cibū t potū equalit accepant. Et iterrogauerūt eū q̄ tristis t afflict⁹ erat dicētes Quid exercebas cū cogitatōib tuis i cella tua Et ille dixit. p malis q̄ feci q. penas i ḡs vēturi⁹ erā i aio meo reuoluebā. t a timore adheserūt ossa mea carni mee. Interrogauerūt aūt t aliū dicētes Quid cogitabat i cella tua. Et ille rndit. Deo grās referebā q. eruit me de inq̄namētis h⁹ mūdi t de futuri seculi penis. t reuocauit me ad hāc cōuersationē angelicā. t reminiscēs di mei letabar. Et dixerunt. Equal est amboz pnia apud deum.

QV

Senex quidã erat in sichi. q̃ cũ incurrisset i egritudinẽ magnã fuiebant ei frẽs. Et vidẽs senex qz laborarẽt dixit. Vado i egyptum vt nõ soluã frẽs istos Et dic̃ ei abbas moyses. Nõ vadas qz ĩ fornicatõz incursurus es. Ille aũt ꝑtristat⁹ dicebat. Mortuum est corp⁹ meũ z tu mihi ista dicis. Surgens ḡ abiit in egyptũ. Nõ cũ audissent homines circũquaq; habitãtes offerebãt ei mlta. Venit etiã ad eũ quedã ꝟgo fidel' volẽs obsequiũ suũ seni infirmãti impendere. Et post aliq̃ntulũ tpis cũ paululũ de egritudine q̃ tenebaf melio⁹ habuisset ĩcurrit i eam z illa ꝓcepit. Interrogata autẽ a vicinis loci vñ ꝓcepissz. illa rñdit. De ħ sene. Illi autez ei nõ credebãt. Senex ꝟo dicebat. Ego feci. sz custodite infantẽ quẽ paritura ẽ. Que cũ genuissz puer̃ z ablactat⁹ fuissz tulit senex infantẽ in hũeros suos z dixit q̃ erat festiuitas ĩ sichi occurrit ibi z ĩtrauit i eccl̃iaz corã multitudine fratr̃. Illi ãt vidẽtes eũ fleuerũt. Qui dixit frĩb⁹ Videtz infantẽ hunc filio⁹ est iobediẽtie. Cauete ḡ vos frẽs qz ĩ senectute ħ feci z orate ꝑ me. Et pgẽs ad cellã suã ad initiũ ꝑme ꝓuersatiõis suę reuersus est

QVI

Solitarius q̃dã erat ĩ inferioribꝫ ptibus egypti. Hic erat nominatissim⁹ qz sol⁹ sedebat in cella i deserto loco. Et ecce iuxta operatõnẽ sathane mulier q̃dã ihonesta audiẽs ꝺ eo dicebat iuuenib⁹. q̃d vultz mihi dare z depono istũ solitariũ vestr̃. Illi ãt ꝓstituerunt certũ q̃d daturi essent ei. Que egressa vespe venit ĩ cellã ei⁹ velut errãs. Et cũ pulsasset cellã egressus ẽ ille. z vidẽs illã turbatus est dicẽs. Quõ huc venisti. Illa aũt q̃si plorãs dicebat. Errãdo huc veni Qui cuz miseratõe viscer̃ moueref ĩtroduxit eam in atriolũ cellule sue z ipe ĩtrauit interi⁹ ĩ cellã z clausit. Et ecce infelix illa clamauit dicẽs Abba fere comedũt me ħ. Ille aũt itez̃ turbat⁹ est timẽs etiã iudiciũ dei dicebat. Uñ mihi venit ħ ira. Et aperiẽs ostiũ ĩtroduxit eã intro. Cepit aũt diabol⁹ velut sagittz stimulare cor ei⁹ ĩ eã. Qui cũ intellexissет diaboli esse stimulos dicebat ĩtra semetipsum. Uie inimici tenebre sũt. filiꝫ aũt dei lux ẽ. Et surgẽs incẽdit lucernã. z cũ inflãmaref desiderio dicebat. qm̃ q talia agũt ĩ torm̃ta vadũt. Proba ḡ teip̃m exħ si potes sustinere ignẽ eternũ. z mittebat digitũ suũ i lucernam. Que cũ incẽdissz ardẽs ñ sentiebat ꝓpter nimiã flãmã carnal' ꝓcupiscẽtie. Et ita faciẽs vsq; mane incẽdit oẽs digitos suos. Illa aũt infelix videns qđ faciebat a timore velut lapidea facta ẽ. Et venientes maneiuuenes q̃ eã miserãt ad monachũ illum dicebãt. Venit huc mulier sero. Ille aũt dixit. Ecce vbi dormit. Et ĩtrates iuenerũt eam mortuã z dicũt. Abba mortua est. Tũc ille excutiẽs palliolũ suũ q̃ vtebaf oñdit eis manus suas di. Ecce q̃d feẽ mihi filia ista diaboli. pdidit oẽs digitos meos. Et narrans eis qđ factũ fuerat dicebat. scptũ ẽ. Nõ reddes malũ ꝓ malo. Et faciẽs orõz suscitauit eã. q̃ ꝓuersa caste se egit ꝑ residuũ tpus vite sue

QVII

Frater q̃dã ĩpugnabaf a fornicatõe. Cõtigit aũt vt veniret ĩ vicũ q̃ndã egypti z videẽs filiã sacerdotz paganoz adamauit eaz Et dixit pr̃i ei⁹. Da mihi eã vxorẽ. Ille aũt rñdẽs dixit. Nõ possum eã dare tibi nisi interrogauero deũ meũ. Et abiẽs ad demonẽ quẽ colebat dixit ei. Ecce monach⁹ q̃dã venit volẽs accipe filiã meã. do eã illi. Rñdẽs demõ dixit. Si negat deũ suũ z baptismũ z ꝓpositũ monachi iterroga eũ. Et veniens dixit ei. Nega deũ tuũ z baptismũ z ꝓpositũ monachi z dabo tibi filiã meã. Ille ꝟo ꝓsensit z statĩ vidit velut colũbã exire de ore suo z volare ĩ celũ Pergẽs aũt sacerdos ad demonẽ dixit. Ecce ꝓmisit se tria illa factuz. Tũc rñdẽs diabol⁹ dixit ei. Nõ des ei filiã tuã in vxorẽ qz de⁹ ei⁹ nõ recessit ab eo sz adhuc adiuuabit eũ Et veniẽs sacerdos dixit fratri illi. Nõ possum eã tibi dare. q̃a adhuc de⁹ tu⁹ adiuuat te. z non recessit a te. Hec audiẽs frat⁹ dixit ĩ semetipso. Si tanta bonitatẽ oñdit de⁹ ĩ me cũ ego infelix negauerim z ipm z baptismũ z ꝓpositũ monachi bon⁹ aũt de⁹ etiã sic malũ nũc vsq; adiuuat me. cur ego recedã ab eo. Et in semetipsuz reuersus recepit sobrietatẽ mẽtis. z venit in heremũ ad magnũ quendã senẽ z narrauit ei rem q̃ fuerat facta. Et rñdit ei senex. Se de mecũ ĩ spelunca z ieiuna tres hebdomadas ꝓtinuas. z ego depcor deũ ꝓ te. Et laborauit senex ꝓ fratre. z deprecat⁹ est dñm: dicẽs. Obsecro te dñe da mihi aiam hãc et suscipe pniam ei⁹. Et exaudiuit orõz ei⁹ de⁹ z cũ ipleta fuissz ꝓma hebdomada venit senex ad illũ frẽm z iterrogauit eũ dicẽs. Li q̃d vidisti. Et rñdẽs frat dixit. Etiam vidi

columbā sursum in altitudine celi ꝫ caput meū volantē. Et rndēs senex dixit ei. Attē de tibimetipi ꝛ depcare deū intēte. Secundo ꝯo venit iterꝫ senex ad frēm ꝛ iterrogauit eū dicēs. Uidisti aliqd. Et rndit. Uidi columbā venientē iuxta caput meū. Et ꝓcepit ei senex dicēs. Sobrī esto mente ꝛ ora. Et cōpleta tertia hebdomada venit iterꝫ senex ꝛ iterrogauit eū dicēs. Ne aliqd plꝰ vidisti. Et rndēs ille dixit. Uidi colūbā q̄ venit et stetit supꝫ caput meū ꝛ tetēdi manū meā tenere eā. illa aūt surgēs ītrauit īꝫ os meū. Et gras agēs deo senex dixit fratri. Ecce suscepit deꝰ ꝓniam tuā. de cetero attēde tibimet ipsi ꝛ esto solicit⁹. Et respōdens frater dixit. Ecce amodo tecū ero donec moriar

QVIII

Dicebat q̄dā de thebeis senib⁹ q̄ ipe essꝫ filiꝰ sacerdotꝭ idoloꝝ. ꝛ cū puul⁹ sederē in templo ꝛ vidissem pfem meū frequēt ingredi ꝛ sacrificia offerre idolo. sel occulte post ipm intraui ꝛ vidi sathanā sedentē ꝛ oēm militiā ei⁹ astantē ei. ꝛ ecce vn⁹ de ꝓncipib⁹ eius veniēs adorauit eū. Cui diabol⁹ dixit. Unde venis tu. Et ille rndit. In illa ꝓuincia erā ꝛ suscitaui illic bella ꝛ ꝓturbatōes plurimas ꝛ effusiones sanguis faciēs. ꝛ veni nūciare tibi. Et diabol⁹ iterrogauit. In q̄ntū tēpis ꝫ fecisti. Et ille rndit. In triginta diebꝫ. Et diabol⁹ iussit eū flagellari dicēs. Tāto tpe ꝫ solū fecisti. Et ecce alꝰ veniens adorauit eū. ꝛ ipe dixit. Unde venis tu. Et rndit demō. In mari erā ꝛ suscitaui cōmotiōes ꝛ dimersi naues ꝛ mltos hoīes occidēs veni nūciare tibi. Et dixit ei diabol⁹. Quāto tpe ꝫ fecisti. Et ille rndit. Sūt dies viginti. Et hunc silr iussit flagellari dicēs. Quare īꝫ tātꝭ diebꝫ ꝫ solū fecisti Et tertiꝰ veniēs adorabat eū. Dixit āt ꝛ huic. Et tu vnde venis Et rndit. In illa ciuitate fui ꝛ dū ibi fierēt nuptie excitaui lites ꝛ mltas effusiōes sanguis feci. īsup ꝛ ipm spōsum occidi. ꝛ veni nūciare tibi. Et dixit ei. In q̄ntꝭ diebꝫ ꝫ fecisti. Et rndit: decē. Iussit aūt ꝛ hūc ꝙ moras fecerat flagellari. Uenit āt ꝛ alr adorare eū et dixit ei. Unde venis. Et rndit. In heremo erā. Et ecce, xl. anni sūt q̄ ipugno monachū q̄ndaz ꝛ vix nocte vna ꝓualui vt facerē eū fornicari. Qđ diabol⁹ audiēs surrexit ꝛ osculat⁹ est eū ꝛ tollēs coronā quā ipe habebat posuit īꝫ capite ei⁹ ꝛ fecē eū sibi ī vna sede ꝫsedere dicēs. Magnā rē ꝛ fortē egisti. Et ꝫ ego cum vidissem l audissez dixi ītra memetipꝫ Uah de magn⁹ ē ordo monachoꝝ. Et ita placuit ꝺo salutē donare mihi. ꝛ egressus suꝫ ꝛ factus sum monachus

QIX

Monach⁹ q̄dā solitari⁹ antiqu⁹ ꝛ ī quietatōe pficiēs sedebat ī monte in ptibus antinoo cui⁹ ꝫbis ꝛ actu multi pficiebant. Et cū tal essꝫ excitat⁹ ē diabol⁹ ad inuidiā ꝫ eū sic ꝛ ꝫ oēs viros ꝫtutū. Et imittit ei⁹ īaīo cogitatōz talē vt ei q̄ in tali quietatōe essꝫ nō deberet fuiri ab alio aut misteriū exhiberi. sꝫ magis ipm debere alijs mīstrare. Si alīs nō exhiberet ministeriū saltē sibūpsi fuiret dicēs. Uēde ḡ in ciuitate sportellas q̄s facis ꝛ eme tibi q̄ opꝰ sūt. ꝛ reuertere ad locū tuū ꝛ nulli sis onerosus. Hoc aūt suggerebat antiquꝰ hostis diabol⁹ inuidēs q̄eti ei⁹. ꝛ opportune vacatōi ei⁹ ad deū ꝛ vtilitati mltoꝝ. vndiqꝫ em̄ diabol⁹ venari euꝫ ꝛ capere festinabat. Ille ꝺo tanꝫ bone cogitatōi ad quietē descēdit ꝺ monasterio suo. ꝛ q̄ erat omnib⁹ admirād⁹ ignot⁹ tñ hmōi insidiantis astutie. not⁹ aūt ꝛ famosus omnib⁹ a q̄bus videbaꝝ. Exiens aūt cū nō post multū temp⁹ mulierē vidisset; ꝓ incautela sua supplantat⁹ est ꝛ incurrit in eā. Et veniēs ī desertū locū sequēte diabolo vestigia eius iuxta flumē cecidit. Et cogitans q̄ gauisus ē inimic⁹ de ruina eius voluit seipm despera re. q̄ spīm dñi ꝓtristauit: ꝛ sanctos angelos ꝛ venerabiles pres q̄ multi etiā in ciuitatibus habitātes supauerūt diabolū. Et cum nulli se hoꝝ facere sil'em possꝫ ꝓtristabatur valde ꝛ nō recordabaꝝ q̄ deꝰ ē q̄ tribuit virtutē his q̄ ad eū deuotissime ꝙuerunt. Et cecat⁹ ꝛ nō vidēs pctī sui curā volu[illegible]ī flumen iactare vt pfectū gaudiū fa[illegible] co Et multo em̄ animi dolore infirmat⁹ est corpe. ꝛ nisi postea mīficoꝛs deꝰ auxiliuꝫ ꝓstitisset ei ad pfectū gaudiū inimici sine penitētia moreret. Nouissime aūt in se reuersus cogitauit maiorē laborē in afflictiōe penitentie demonstrare ꝛ supplicare deo ī fletu ꝛ planctu. Et ita redīt ad monasterium suū. Et damnans ostiū celle sue. sicut solet super mortuū ita flebat supplicans deo. Je iunās autē ꝛ vigilans cum omni anxietate extenuauit corpus suum. et nec sic satisfactum putabat animo suo. quia congrue penituisset. Fratribus autem sepe venientib⁹ ad se sue vtilitatis causa ꝛ pulsantibus ostium ipse dicebat. non se agere posse dicens,

Sacramēto me ꝓstrinxi vnū annū deuote pniam agere. sz orate ꝓ me. Nec em̄ inueni ebat quō se eis excusaret. qm̄ illi scandaliza bant. Fecitq; totū annum ieiunās intēte t deuote pniaz agēs. Die aūt pasce nocte ipa nocte dñice resurrectōis tollēs lucernā no uam t faciēs eā posuit in cacabo nouo t co operiēs de operculo a sero surrexit ad orōz dicēs. Misericors t miserator de⁹ q t bar baros saluari vis t ad fitat̄ agnitōnē veni re ad te ꝓfugi fideliū saluator miserere mei. qz plurimū te exacerbaui t inimicū meum gaudere feci. t ecce mortu⁹ sum obediēs ei. Tu dñe t impīs t his q̄ sunt sine misēdia misereris. sz t primis miam impēdi ꝑcipis miserere humilitati mee. Apud te em̄ nihil impossibile ē. qm̄ sec⁹ infernū dissipata ē sic puluis aīa mea. Fac mirificordiā qz benig nus es t mirificors figmēto tuo. q t corpa q̄ nō sunt in die resurrectōis suscitaturus es Exaudi me dñe qz defecit spūs me⁹ t infelix aīa mea. tabefactū est t corp⁹ meū qō coin q̄naui. Ignosce pctōri p pniam. duplex ha bēti pctm̄ ex desperatōe viuifica me ꝓtritū. t igne tuo ꝑcipe hāc lucernā accēdi vt t ego accipiēs fiduciā mie t indulgentie tue resi duū tps vite mee qō mihi donauer̄ māda ta tua custodiā t a timore tuo nō recedā. sz deuote seruiā tibi ampli⁹ q̄ ꝓmo. Et hec in nocte ipa resurrectiōis cū multis lacrimis dicēs surrexit vt videret si accēsa esset lucer na. Et distecto cacabo vidit qz nō esset ac censa t cecidit itez ī faciē suā rogās dñm t dicēs. Scio dñe qz certamē factū est vt co ronarer. t nō steti ī pedib⁹ meis eligēs ma gis ꝓpter carnis delectatōz tormētis impio rum adiici. pce g̃ mihi dñe. Ecce em̄ iteruz ꝓfitebor tue bonitati tuꝫ pitudinē meam co ram angel̄ tuis t corā iustis omīb⁹. t nisi qz scandalizari p̄nt etiā oīb⁹ hoīb⁹ ꝓfiterer. De us miserere mei t vt alios erudiā dñe viui fica me. Et ita trib⁹ vicib⁹ orās exaudit⁹ est Et surgēs inuenit lucernā clare ardentem Et exultās ī spe ꝓfortat⁹ ē in gaudio cordis admirās de gr̃a dei. qz t pctis ei⁹ indulsit t satisfecit iuxta petitionē ei⁹ aīo e⁹ t dicebat Gr̃as tibi ago dñe qz etiā vite seculi h⁹ indi gno mist⁹ es ī magno t nouo signo h̄ fi duciā tribuēs. Parc̄ em̄ aīab⁹ misericors quas creasti Ita āt pseuerāte eo ī ꝓfessione illuxit dies t letabat̄ in dño: oblito corpali cibo Ignē aūt lucerne illi⁹ toto tpe vite sue fuauit oleū subinde supfundēs. t faciēs de sup quo min⁹ ertingueret. t ita rursus diui nus spūs habitauit ī eo. Et fact⁹ ē apō oēs insignis hūilitatē exhibēs ī ꝓfessiōe t gr̃az actiōe dño cū leticia. Cui etiā añ aliq̄t dies mortis sue reuelatū est de transitu suo.

CX

Dicebāt de quodā pre qz secular̄ fuisset t postea q̄z ꝓuersus est de ꝓcupiscētia vxo ris sue freq̄nt stimulat⁹ est t narrabat h̄ pa tribꝫ. Qui cū vidisseut qz opar⁹ fuiss̄ t ma ius faceret op⁹ q̄z ei dicebāt. imponebant ei q̄dā vt debilitaret corp⁹ ei⁹ ita vt nec surge re posset. Deo aūt dispēsante venit q̄daz pr̄ vt applicaret ī sichi. Et cū veniss̄ ad cellaz ei⁹ vidit eā aptā. t ptrāsit admirās quō ne mo egressus est ī occursum ei⁹ Et reuersus pulsauit dicēs. Ne forte frat̄ q̄ in ea habitat infirmet. Et cū pulsaret itrauit t inuenit eū infirmū t dic̄ ei. Quid habes pr̄. Et narra uit ei dicēs Ego ō seculari vita sum t solici tat me mō inimicus in vtorē meā t narraui patribꝫ t iposuerūt mihi ꝓuersatōis onera diuersa t cū obediēter implere vellem ecce defeci. t tñ stimulus crescit Audiēs h̄ senex ꝓtristat⁹ est t dixit ei. Equidē pr̄es vt poten tes viri bn̄ iposuerūt tibi onera q̄b⁹ gueris sed si me paululū audis iacta a te h̄ et sume pax cibi in tpe suo t recollige vires tuas t fac aliq̄ntū op⁹ dei. t iacta ī dñm cogitatiōz tuā. qm̄ tuo labore hāc rē nō poter̄ supare corp⁹ em̄ nostr̄ velut vestimētū est. Si igit illud diligent̄ tractauer̄ stabit. si āt neglexe ris illud putrescit. Qui cū audiss̄ eū fec̄ ita t intra paucos dies recessit ab eo stimulus

CXI

Venerūt aliq̄ quidā grecoꝝ vt darent elemosynā in ciuitate ostiatim t assumpser̄t iconomos eccīe vt oñderēt eis q̄ necessita tem maiorē haberēt. Illi āt duxerunt eos ad quendā leprosum t dederūt ei. Ille ꝺo nolebat accipe dicens. Ecce modicas pal mas habeo quas operoꝝ t plectas facio t ex eis manduco panē. Et itez duxerūt eos ad cellā vnius vidue que erat cū filiabus suis Et cum pulsarēt ostiū cucurrit filia ei⁹ ad ostiū nuda. Mater aūt eius abierat ad q̄d dam opus. erat em̄ candidatrix Et dabant filie ei⁹ vestimentū t nūmos Illa aūt nole bat accipe dicēs venisse matrē suā t dixisse sibi. Cōfide qz voluit de⁹ t inueni opus q̄d faciā hodie vñ habeamus victum nostruz.

Et cū venisset mat eī rogabāt eā vt accipe ret z noluit dicēs. Ego habeo curatorem meū deū z vos vultz cū tollere a me hodie. Illi āt cognoscētes fidē eī glificauerūt deū

CXII

Narrauerūt senes de q̄dā ortulano q̄ laborare t oēm laborē suū expēderet ī elemosynā z tm sibi retinerz q̄ntū ad victū sibi sufficeret. Postea ꝙ satbanas misit ī cor eius dicēs. Colligē tibi aliquantam pecuniā ne cū senuerz aut egrotauerz op̄ habeas ad expensas. z collegit z implenit lagenā ō nummis. Cōtigit aūt eū infirmari z putrefieri pedē eius z expēdit in medicos q̄ collectū fuerat. z nihil ei pdesse potuit. Postea vero venit q̄dam de exptis medicis z dixit ei Ni si incideris pedē tuū totū cor̄p̄ tuū putrefiet. Et ꝓstituerūt vt incideret ei pedē. Illa aūt nocte rediēs in semetipm z pniam agēs de bis q̄ gessit ingemuit z flenit dicēs. De mor esto opez meoz ꝓpz dñe q̄ faciebā cuz labore ī orto ex q̄ pauperib⁹ ministrabam. Et cū ꝟ dixissz astitit angel⁹ dñi z dixit ei. Ubi sunt nūmi q̄s collegisti. z vbi est spes tua ō q̄ tractasti. Tūc itelligēs dixit. Peccaui domine ignosce mihi z amodo ꝟ vlteri⁹ nō faciā. Tūc angel⁹ dñi tetigit pedē eī⁹ z sanat⁹ est stati z surgēs mane abūt ī agz opari Uenit ꝫ medic⁹ ꝟm ꝓstitutū tps cū ferramētis vt secarz pedē eī⁹. z dicūt ei. Extūt mane operari ī agz. Tunc admirat⁹ medic⁹ prexit in agz vbi opabaf ille z videns cū fodientem terrā glorificauit deū q̄ reddidit ei sanitatē

CXIII

Sanct⁹ abbas Anthoni⁹ cū sederet aliq̄n in heremo anim⁹ eī⁹ tediū z ꝓfusionē cogitationū incurrit. Et dicebat ad dominuz Dñe volo salu⁹ fieri. z nō me pmittūt cogitatōes mee. q̄d faciā in hac tribulatiōe. quō salu⁹ ero. z modice assurgēs cepit foras ire. z vidit quendā tāq̄z seipm sedentē necnon z opantē. deinde surgentē ab ope z orantē. z iterz sedentē z plectā de palmis facientē. iterz de rursus ad orōem surgentē. Erat aūt angelus dñi missus ad correptionē z cautelā dandā Anthonio. z audiuit vocē angeli dicentis. Sic fac z salu⁹ eris. Ille aūt ꝟ audito magnū gaudiū sumpsit atq̄z fiduciā.

CXIIII

Narrabāt de abbate milidion q̄ cū habitaret aliq̄n cū duob⁹ discipulis suis ī finibus persaz exierūt duo filij imperatoris ꝟm cōsuetudinē ī venationē. z miserūt retia in longū ꝙ milia quadraginta vt q̄cūq̄z intra retia inuenirent tentū occiderēt. Inuent⁹ est aūt senex cū duob⁹ discipul⁹ suis intra rethe Et cū vidissent eū pilosum z terribilē aspectu ammirati sunt z dixerunt ei. Homo es an spūs aliq̄s dic nobis. Et dixit eis. Homo sum pctōr z exiui flere pcā mea. z adoro Ihm xp̄m filiū dei viui Illi aūt dixerūt ei. Nō est alt⁹ de⁹ nisi sol z ignis z aq̄. ipsos adora z sacrifica eis. Et ille rūdit. Ista creature sunt z erratz. iz obsecro vos ꝙuertimini z agnoscite vez deū q̄ z ista creauit et cetera oia. Illi aūt deridētes dixerūt. Cōdēnatū z crucifixū dicis esse vez deū. Et rūdit. Etiā ip̄m q̄ crucifixit pctūm z q̄ occidit mortē. hūc dico vez deū esse. Illi aūt tā ip̄i q̄z fratribꝫ q̄ cū eo exierāt inferētes tormēta cogebāt eos sacrificare. Et duos q̄dē frēs post plurima tormēta decapitauerūt. senez aūt diebꝫ multz torq̄bant. Postea ꝟo statuerūt eū in q̄ndā locū z sagittabāt ī cuz q̄si ad signū. vn⁹ a dorso. alt⁹ a pectore. Senex āt dixit eis. Q̄m facti estz ī ꝙsensum vnum vt effundatz sanguinē inocentē crastino ī momēto hac hora q̄ mō ē sine filꝫs remanebit mr̄ vestra z ꝓuabiſ affectu vīo. z sagittis ꝓprijs sanguinē vestz iuicē effundetz. Illi āt subsannātes ꝟba ei⁹ exierūt ī crastino vt venarenf. Et ꝓtigit vt euaderet ō rethe eoruz vn⁹ ceru⁹. z ascēderunt eōs. z currebant vt cōp̄henderēt eū. Qui cū iactassent sagittas post ip̄m inuicē sibi ī cor dederūt. z mortui sunt iuxta ꝟbum q̄ ꝑdixerat senex

CXV

Senex quidaz sedebat ī heremo q̄ longe habebat aquam a cella sua. xij. miliaria vbi dū semel iret haurire aquam defecit z dixit Quid necesse ē vt hūc laborē patiar venioz habitabo circa aquā hāc. Et cū ꝟ dixisset: ꝙuersus ē z vidit q̄ndā seq̄ntē se z numerātē vestigia sua. Interrogauit aūt eū dicens Quis es tu. Et dixit. Angel⁹ dñi sū z miss⁹ sum numerare vestigia tua z dare tibi mercedē. Nō cū audisz senex forti aio fact⁹ est ꝑmptioz. z adhuc lōgi⁹ posuit cellā suaz ab illa q̄ q̄nq̄z miliaria

CXVI

Frater q̄dam erat in ꝙgregatōe inq̄etus z frequēter mouebaf ad irā. Dixit ergo ī semetipso. Uado z sol⁹ habito alicubi. z cum nō habuero cū quo dicā vel audiā ero quietus z q̄escet a me passio ire. Egrediēs ergo

manebat ī spelūca sol⁹. Una aūt die imple
uit sibi suriſculā aque ⁊ posuit sup terram.
Cōtigit aūt vt subito ꝑsaret. ille aūt scō ⁊
tertio ꝑpleuit eā ⁊ rursus ꝑsata ē. Qui ꝓmo
tus furore tenuit vasculū ipm ⁊ fregit illud
In se aūt reuersus cognouit qz ab eodē de
mone ira cūdie sit illusus ⁊ dixit. Ecce sol⁹
sum ⁊ vicit me. Reuertar g̃ ī ꝓgregatiōz ḋa
vbiqz labore ⁊ patia op⁹ est marie adiutorio
dei. Et surgens reuersus est in locū suū.

CXVII

Senex ḋdā erat ī thebaida sedēs in spe
lunca ⁊ habuit q̃ndā discipulū ꝓbatū. Cō
suetudo aūt erat vt senex vespe docerz disci
pulū ⁊ cōmoneret eū que essēt aie ꝓfutura.
Post ammonitionē faciebāt oꝛōez ⁊ dimit
tebat eū dormire. Cōtigit aūt laicos q̃sdaz
religiosos sciētes multā abstinētiā senis ve
nire ad eū. ⁊ cū ꝓsolat⁹ fuisset eos discesserī
Et postq̃z discesserūt sedit itez senex vespe
post missas ꝑm ꝓsuetudinē ammonēs illuz
frēm ⁊ īstruēs eū. Et cū loq̃ret grauat⁹ est
somno. Frat aūt sustinebat donec excitare
tur senex ⁊ faceret ei ꝑm ꝓsuetudinē oꝛōem.
Cū g̃ nō euigilāte sene diu sederz. discipu
lus illi⁹ cōpulsus est cogitationū suaꝝ mo
lestia vt recederet ⁊ dormirz. Qui extoꝛq̃ns
sibi restitit cogitatōi ⁊ resedit. Itez aūt cō
pellebat somno ⁊ ñ abijt. Sil̃r factū est vs
qz ad septies ⁊ restitit sp aīo suo. Post h̄ iaz
media nocte trāsacta euigilauit senex ⁊ iue
nit eū assidentē sibi ⁊ dixit ei Usqz q̃ nō dis
cessisti. Et ille rñdit. Nō qz ñ dimiseras me
pr̃. Et senex dixit. Et q̃re me nō excitasti Et
rñdit. Nō ꝑsumpsi pulsare ne te ꝓtribularē
Surgētes aūt ceperunt facere matutinas.
Et post matutinaꝝ finē dimisit senex disci
pulū. Qui cū sederet sol⁹ fact⁹ est in excessu
mētis ⁊ ecce ḋdā oñdebat ei locū gl̃iosuz et
sedē in eo ⁊ sup sedē septē coꝛonas Interro
gabat aūt illū q̃ ei hec oñdebat dicēs. Cu
ius sunt hec. Et ille dicebat. Discipuli tui.
Et locū q̃dē ⁊ sedē ꝓuersatōe sua donauit
ei de⁹. has aūt septē coꝛonas nocte ista pme
ruit. Hec audiēs senex mirat⁹ est ⁊ tremefa
ctus vocauit discipulū ⁊ dixit ei. Dic mihi
q̃d fecisti nocte ista. At ille. Ignosce michi
pr̃ qz nihil feci. Senex aūt existimās qz hūili
ando se nō ꝓfiteret dixit ei. Credo non qui
esco nisi dixerz mihi q̃d fecisti. vl̃ q̃d cogita
sti nocte hac. Frat autē nihil sibi cōsci⁹ q̃d
egisset non inueniebat q̃d diceret. Dicebat
autē seni. Ignosce mihi pr̃ qz nihil feci. nisi
tm̃ hoc q̃ cōpulsus motu cogitationū mea
rū vt discederē ⁊ dormirez septies. sz qz a te
nō dimissus ꝑm ꝓsuetudinē nō recessi. Au
diens aūt h̄ senex statim ītellexit: qz q̃tiens
q̃s resistit cogitatōi sue totiēs coꝛonaꝝ a ḋo
Et fratri q̃dē huic nihil hoꝛ dixit cā vtili
tatis sue. sz alijs narrauit hec spūalib⁹ frib⁹
vt discam⁹ qz ⁊ ꝑ puis cogitatōib⁹ nob de⁹
coꝛonas tribuit. Bonū g̃ est vt extoꝛq̃at si
bi ꝑsi hō in oī reꝑt deū. Et enī scꝑtū ē. Re
gnū celoꝝ vim patit ⁊ violēti diripiūt illō.

CXVIII

Egrotauit aliq̃n senex quidaz q̃ solitari⁹
habitabat. ⁊ qz nō habuit q̃ ei seruiret. sur
gebat ⁊ q̃ocūqz iuenisset ī cella sua mādu
cabat. Et cū p aliq̃t dies ista faceret nemo
veniebat ad visitatōz ei⁹. Trāsactis aūt tri
ginta dieb⁹ ⁊ nullo veniēte ad eū misit dñs
angelū suū q̃ mīstraret ei. Et cum fecisset se
ptez dies recoꝛdati sunt frēs ⁊ dixerunt ad
inuicē. Eam⁹ ⁊ videam⁹ ne forte infirmet
ille senex. Cū aūt venissent ⁊ pulsassent dis
cessit angel⁹ ab eo. Senex aūt ō intro cla
mabat. Discedite hinc frēs Illi ꝓ leuātes
a cardine ostiū intrauerūt ⁊ interrogauerī
eū q̃re clamauerit. Et ille dixit. Quia. xxx.
dies habui labozās ī infirmitate mea ⁊ ne
mo me visitauit. Ecce iā septē dies sunt ex q̃
dñs angelū suuz misit mīstrare mihi. Qui
cū venissetz recessit a me. Et h̄ dicēs dormi
uit ī pace. Pres aūt valde mirati sūt ⁊ gl̃ifica
uerūt deū dicētes. qz ñ dereliq̃t dñs speran
tes in se

CXIX

Dicebāt de abbate anastasio qz habue
rit codicē in mēbranis valentē solidos de
cē ⁊ octo. Cōtinebat aūt vet⁹ ⁊ nouū testa
mentū. Et posit⁹ erat codex iste ī eccia. vt q̃
cūqz vellet de fratrib⁹ legeret. Supueniēs
aūt q̃dā frat pegrinus applicuit ad senē. Et
vt vidit codicē illū ꝓcupiuit eū ⁊ furat⁹ est
eū ⁊ exiuit atqz discessit. Senex aūt non est
secut⁹ post ipm vt cōphenderet eū. vtpote q̃
intellexerat qz fecisz. Ille aūt pgēs in ciui
tatē q̃rebat cui vēderet eū. Et cū iuenisz q̃
volebat eū cōparare. cepit sedecim solidos
pciū ipt⁹ postulare Ille ꝓ volēs eū cōpare
dixit ei. Da mihi ꝓmo vt oñdā eū ⁊ sic tibi p
cium dabo. Dedit g̃ illi codicē ad oñdēduz
Quē accipiēs ille q̃ emere cupiebat attulit
eū ad abbatē anastasiū vt pbaret si bon⁹ eēt
codex aut si tantū valeret. Dixerat enim ei ⁊

quantitatē quā vēditor postulabat Et dixit ei senex. Eme eū qr bonꝰ est codex z valet p/ cium qđ dixit tibi. Ille aūt veniēs dixit vē/ ditori alię. nō sicut audierat a sene dicēs Ec ce oñdi eū abbati Anastasio z dixit mihi. qr multū est. z nō valet q̄ntū dixisti. Ille aūt h audiens dixit ei. Nihil aliud dixit tibi senex Et rūt nihil. Tūc dic ei. Jā nolo vēdere eū Cōpunctꝰ g̃ venit ad senē pniam agēs z ro gabat eū vt recipet suū codicē Senex āt no lebat accipe eū. Tūc dixit ei frat. Qr si ñ re/ cipis eū nō possum securꝰ eē. Cui senex. Si nō potes securꝰ esse nisi recipiā eū. ecce reci/ pio illū. Et remānsit frater ille apud eum vsq; ad exitū suū. pficiēs de senis patiētia.

CXX

Venerūt aliq̄ latrones i monasteriū eu iusdā senis z dixerūt ad eum. Omia q̄ i cella tua sunt tollere venim⁹ Et ille dixit. Quātū vob videt filij tollite. Tulerūt g̃ qcūq; iue nerūt i cella z abierūt. Obliti sunt aūt ibi sa cellū q̄ erat abscōsus i cella. Senex ꝓo tol/ lēs eū secutꝰ est post eos clamās z dicēs. Fi lij tollite qđ obliti estis i cella. Illi ꝓo admi rātes patiam senis revocauerūt z restituerūt oia in cellā ipi⁹. z pniam egerūt oēs ad inui cem dicētes. Vic vere homo dei est

CXXI

Dicebāt q̄dā senes q̄ audierint ab aliq̄b viris sanctis iuvenes esse q̄ ducatū p̄beāt se/ nib⁹ i hac vita. Et narrauerūt dicētes. quia erat q̄dā senex ebriosus z opabat vnā mat/ tā in die z vēdebat eā in vicino vico z bibe/ bat qđ accipiebat de p̄cio ei⁹. Postea ꝓo ve/ nit ad eū vn⁹ frat z manebat cū ipo q̄ simílit opabāt z ipe mattā vnā. Tollebat aūt eā se nex z vēdebat. ambaq; mattaq; p̄ciū expen debat i vino. Illi āt afferebat tm̄ panem ad sero. Et cū triēnio iugit fecisset nihil locut⁹ est frat ille. Post h ꝓo dixit frat ille i semetip so. Ecce nud⁹ sum z panē cū egestate come/ do. surgā g̃ z discedā hinc Itez āt cogitauit in semetipo dicēs. Ubi habeo ire. sedeo ego hic ꝓpt deū in hac vita cōi. Et statī apparuit ei angel⁹ dñi dicēs. Nō discedas veniem⁹ ei cras ad te. Et rogauit frat senē illū ipsa die. dī. Nō discedas hīc alicubi qr veniūt hodie mei tollere me. Cū g̃ facta fuisset hora q̄ sole bat senex descēdere ad vicū dixit fratri. Nō veniūt hodie fili. iā ei tarde ē. Et ille dixit ei modis oīb⁹ qr veniūt Et dū cū eo loqueret dormiuit i pace. Senex aut̄ flebat dicens. Veu me fili. qr multis ānis sub negligētia vi uo. tu aūt i puo tpe saluā fecisti p patiētiam aiam tuā. Et ex illo die factꝰ est senex sobri⁹ z ꝓbatus

CXXII

Dicebāt de q̄dā fratre q̄ seni cuidā vicin⁹ erat. qr ingrediebat z rapiebat q̄cq̄d senex ha bebat i cella sua. z nō obiurgabat eū sed ex/ torq̄bat sibi pl⁹ solito manib⁹ opari dicens Credo op⁹ habeo frē isto. z exigebat a se ma iorē solito labore z astringebat ventrē suum. vt cū indigētia comederet panē. Cū aūt mo rī cepisset senex ille circūsteterūt oēs frēs. et respicientes i eū q̄ furabat dic̄ ei. Junge te huc ad me. z tenuit eū z osculat⁹ est man⁹ ei⁹ di/ cens. Bras ago manib⁹ istis frēs. qr ꝓpt ipas vado ad regna celor. Ille āt cōpunctꝰ z pe nitētiā agēs factꝰ est etiā ipe pbatꝰ monachꝰ exemplū sumēs de actib⁹ magni illi⁹ senis

CXXIII

Narravit q̄dā patrū dicēs qr cū essem in orīntho venerūt ibi paupes i vespe sabba ti vt acciperēt agapē Et dormiētib⁹ eis erat ibi q̄dā hñs tantūmō mattā cui⁹ medietatē sibi subtermittebat. medietate ꝓo coopieba tur. Erat ei ibi validū frig⁹. z cū exissem ad vrīnā audiui vnū murmurantē z gemētez ꝓ frigore. z ꝓsolabar semetipm dicēs. Gratias ago tibi dñe. Quāti sunt mō diuites i custo dia q̄ etiā in ferro sedēt. aut pedes habent i ligno ꝓstrictos q̄ necq; vrīnā suā libere faci/ unt. ego aūt velut impator sum extendēs pe des meos z vbi volo ābulo Dec illo dicēte ego stabā audiēs ꝓba ei⁹. Ingrediēs āt nar rauī fratrib⁹ z audiētes mlti edificati sunt.

CXXIIII

Quidā secularis erat adolescēs hīs prem z desiderabat fieri monach⁹. Et dū multu; supplicaret pri suo vt dimitteret eu cōuerti/ nō acq̄escebat. postmodū rogat⁹ a fidelibus amicis vir acq̄euit. Et egressus frat ille ado lescens itroiuit monasteriū. z factꝰ mōachus cepit oīe op⁹ monasterij pfecte pficere z ie/ iunare q̄tidie. Cepit etiā z biduanas absti/ nere. sil'r aūt semel i hebdomada reficere. vi debat eū abbas sui⁹ z mirabat z benedicebat dñm i abstinētia z labore ipi⁹. Cōtigit autē post aliq̄d tps cepit frat ipe supplicare abba ti suo dicēs. Rogo te abba vt dimittas me. vadā in beremuz. Dic ei abbas. Fili noli h cogitare. nō potes sufferre talē labore ꝓpter temptatōes diaboli z ꝓsutias ei⁹. Et si cōti/ gerit tibi tēptatio nō inuenies ibi q̄ te ꝓsolet

a pturbatõe inimici q̃ tibi illata fuerit. Ille aũt cepit ampli⁹ rogare vt cũ pmitteret abire. Videns aũt abbas ei⁹ qz eũ retinere ñ poterat facta oꝛõe dimisit eũ. Postmodũ dicit abbati suo. Rogo te abba vt p̃cedas mihi q̃ ostẽdat iter q̃ pgere debeã. z ordinauit cũ eo duos monachos z abierũt cũ eo. Ambulãtibusq; eis p heremũ vnã diẽ z alterã defecerũt p̃ estu z p̃ũriẽtes se in terrã iacebant. z sopoꝛati modico somno. ecce aq̃la venit. per curiensq; eos alis suis p̃cussit. pcul z sedit in terra. z euigilãtes aquilã viderũt z diterũt ei. Ecce angel⁹ tu⁹ surge z sequere eũ. Et surgens valedicẽsq; fratribꝫ sequebat eã. z veit vbi stabat aq̃la ipa. Que mox surgens volauit vsq; ad vnũ stadiũ z itez sedit. Sil'r seq̃batur eã frater ille. z itez volauit z sedit nõ longe. Factũ ꝙ est h̃ p horas tres. Postmodum aũt dũ sequeret eã diuertit ipa aq̃la in dexteraz pt̃ sequẽtis se z nõ cõparuit. Frat ꝙ nihilomin⁹ sequebat eã. z respiciẽs vidit arboꝛes palmaꝝ z fontẽ aque z spelunca. et dixit. ecce loc⁹ quẽ mihi parauit dñs. z ingressus cepit sedere i ea. sumẽs cibũ dactiloꝛũ z de fonte aque bibẽs. z fecit p̃dictus frat ibidem annos sex neminẽ vidẽs. z ecce vna die venit ad eũ diabol⁹ in similitudine cuiusdã abbatis senioꝛ̃ hñs vultũ terribilẽ. Videns aũt eũ frater ille timuit. z pcidẽs in oꝛõnem surrexit. z dic̃ ei diabol⁹. Oꝛem⁹ iterũ frater Et surgẽtes dixit diabol⁹. Quantũ tp̃is habes h̃. z rñdit. Habeo sex annos. Dic̃ ei demon. Ecce te vicinũ habui z non potui cognoscere nisi añ dies q̃ttuoꝛ qz h̃ habitares z ego nõ longi⁹ a te habeo monasteriũ. z ecce anni sunt vndecim q̃ ꝺ monasterio nõ exiui nisi hodie. qz cognoui q̃ h̃ mihi i vicino habitares. z cogitaui mecũ dicẽs. Vadam ad hoiez dei istũ. z cũ eo ꝓferã qꝺ potest pdesse saluti aie mee. z h̃ dico frater qz nihil p̃ficimus sedẽtes i cellis istis qz corp⁹ z sanguiez x̃pi nõ pcipimus. z timeo ne efficiamur extri ab eo si nos ab h̃ mysterio clõgauerimus. Dz tibi dico frater. ecce hinc trib⁹ milibus est monasteriũ hñs p̃sbyteꝝ eam⁹ g̃ domini co die aut post duas hebdomadas z accipiamus corp⁹ z sanguinẽ x̃pi z reuertamur ad cellas nr̃as. Placuit fratri illa suasio diabolica. z veniẽte die dñico ecce diabol⁹ venit z dic̃. Veniam⁹ qz hoꝛa est. z exeũtes p̃texẽt ad p̃dictũ monasteriũ vbi ille p̃sbyter erat. z ingressi i eccl̃iam miserũt se in oꝛõem. z exurgens ab oꝛõe frat ille respiciẽs nõ inenit q̃ adduxerat eũ ibi z dixit. Ubi putas p̃texit Num ad cõmune necessarium ambulauit z cũ diu sustineret nõ venit. Postmodũ ãt ex iens foꝛas req̃rebat eũ. z cũ nõ reperisset. dixit ad frẽs loci illi⁹ interrogãs eos. Ubi est abbas senex ille q̃ mecũ ingressus est i eccle/ siam. z dicũt ei. Nos neminẽ vidim⁹ aliũ nisi te tm̃. Tũc cognouit frat ille q̃a demõ fuisset: z dixit. Vide cũ qua argutia diabolus eiecit me de cella. sz tm̃ non penitet me. qz ad op⁹ bonũ veni. Percipio corp⁹ z sanguiez x̃pi z sic reuertar i cellã meã. Et post missas volentẽ reuerti tenuit eũ abbas mõasterũ illius dicẽs. Nisi refeceris nõ dimittem⁹ te. Et cũ p̃cepisset cibũ z regredi vellet i cellã suaz ecce itez venit diabol⁹ i sil'itudine cuiusdaz iuuenis secular̃. z cepit eũ respicere a sũmo capite vsq; ad pedes z dicere. ipe est iste. non est hic. z cepit eũ ꝺsiderare. Et dixit ei frat. Quẽ sic respicis. At ille ait. Puto nõ me cognoscis. Tm̃ post tm̃ tp̃s quõ me habes cognoscere. Ego sum vicin⁹ p̃is tui fili⁹ illius Quõ aũt nõ est dict⁹ p̃r̃ tu⁹ tali noie. sic z mr̃ tua tale nomẽ nõ habuit. z tu sic nõ vocaris z mãcipia illa z illa sic nõ sũt dicta. Dr̃ ꝙ tua z soꝛoꝛ tua ante tres annos moꝛtue sunt P̃r̃ aũt tu⁹ mõ defunct⁹ est. z te fecit heredẽ dicẽs. Cui habeo dimittere subam meã nisi filio meo viro sancto q̃ reliq̃t seculuz z abũt post deũ. Ipi dimitto oĩa bona mea. Dodo aũt q̃ timet deũ z scit vbi est dicat. z veniens distrahat z eroget ea pauꝑib⁹ paĩa mea z sua. Et p̃texerũt multi req̃rẽtes te z mine inuenerũt. Ego aũt veniẽs ex occasione p̃ q̃ddã op⁹ h̃ cognoui te esse. Tm̃ non facias moꝛas sz veni z vẽde oĩa z fac fm volũtatez p̃is tui. Rũdẽs frat ille dixit. Nõ necesse habeo reuerti ad seculũ. Dic̃ ei diabol⁹ Si nõ veneris z deperierit suba illa. in ꝺspectu dei tui etinde reddes rõnem. Quid ei mali tibi dico vt venias z eroges eas pauꝑib⁹ z egenis quõ bon⁹ dispẽsatoꝛ vt nõ a meretricib⁹ extricet q̃ꝺ pauꝑib⁹ dimissũ est. Aut q̃d onerosum est vt venias z facias elemosynas fm volũtatẽ p̃is tui. paĩa eius ne bona sudoꝛe ei⁹ pta quoq; tu heres ꝺstitutus es i man⁹ dissipatoꝝ pueniãt z postea reuertaris i cellã tuã Quid mlta. suadẽs frẽm deposuit i seculũ z veniẽs cũ eo vsq; ad cui tatẽ reliq̃t eũ. Voluit aũt frat ille ingredi in domũ p̃is sui tãq; iã defuncto eo z ecce ipe

pater eī⁹ viu⁹ egrediebaſ. Et videſ eū nō cognouit. Et ait ad eū. Quis es tu Jpe ꝓpo turbatus nihil poterat rndere. Et cepit eū interrogare vñ eſſz Tūc ꝯfugiens dixit ei. Ego sum filiꝰ tuꝰ. Et ait illi. Ut qd reuersus es. Qui erubescēs dicere qō verum erat dixit. Charitas tua me feꝯ reuerti. qz desiderabā te z remāsit ibi. Et postaliqn tum tps incurrit fornicatōz. z multz suppliciis afflictꝰ a pre suo infelix ipe aliquam nō egit pniam. sz remansit i seculo.

CXXV

Uenit abbas macharꝰ maior ad abbatē anthoniū in montē. Et cū pulsaret ostiū exiuit ad eū z dixit ei. tu qs es. Et ait. Ego sum macharꝰ. z claudēs ostiuz introīt z dimisit eū foris. Et cū vidisset postea patiam eꝰ apparuit ei. z gaudēs dicebat ei. Multū tps est exq te desiderabā audiēs de te. Et exhibens ei hospitalitatez refecit eū. erat eīm fessus de multo labore. Uespe aūt facto infudit sibi abbas anthonꝰ modicas palmas. z dixit ei abbas macharꝰ. Da mihi vt z ego infundā qō operer. Ille aūt dixit ei. Nō habeo plus Et faciens fasciculū maiorē infudit eū. z sedētes a sero z colloquētes ō vtilitate aiaruz faciebāt plectā. z ipa plecta p fenestrā descēdebat i speluncā. z igrediēs mane sanctꝰ anthoniꝰ vidit collectōz plectaz abbatis macharij z admiratꝰ ē z osculās manꝰ eiꝰ dicebat Multa ptus de manibꝰ istis egredit

CXXVI

Frat qdā incidēs i tēptationē tribulādo deidit regulā monachi. z cū iterz vellet obuiantiē regulariſ sibi dare pncipia a tribulatione ipediebaſ z dicebat i seipso. Qñ habeō me ita iuenire sicut aliqn erā. Et deficiens aio nō pualebat vl inchoare opus monachi Ueniēs aūt ad qndā senē narrauit ei q agebaſ circa ipm. Senex aūt audiēs ea ō qbꝰ affligebaſ. adhibuit ei tale exēplū dicēs Nō qdā habuit possessionē z ō negligētia eiꝰ insentes redacta ē z repleta ē tribulis z spinis Uisum ē aūt ei postea vt excoleret eā z dixit filio suo. Uade z purga agros possessionis illiꝰ. Et venit filiꝰ vt purgaret Qui cū respexisset vidit multitudinē tribuloz z spinaruz icreuisse. z deficiēs aio dixit i seipo. Qñ habeo ꝫ oia eradicare z purgare. z pficiēs se interrā cepit dormire. Hoc aūt feꝯ multz diebus. Post ꝫ venit pr eius vt videret qd fecerat. z iuenit eū nihil opatū. z dixit ei. Quare vsqz modo nihil fecisti. Et dixit iuuenis ille patri suo. Dox vt veniebā opari pr cum vidissem mltitudinē hāc spinaz z tribuloz reuocabar ab assumptōe laborz z a tribulatōe pficiebā me i terrā z dormiebā. Tūc dixit ei pr suꝰ. Fili ad mēsurā latitudis q iacēs trā occupas p dies singulos opare. z ita paulatim pficiet opꝰ tuū. z tu pusillanimis ñ efficierſ. Qō cū audisſz iuuenis feꝯ sic. z in puo tpe purgata est z exculta possessio eiꝰ. Jta g z tu frat paulati opare z ñ deficies z deus p grām suam restituet te iterz pori ordini tuo. Hoc audito frat ille abyt z cū patia sedens efficiebat sic edoctꝰ fuerat a sene. Et sic inueniēs requiē pmouebaſ p dñm xpm.

CXXVII

Audiuit aliqn iudex puincie de abbate moyse z pretit i sichi vt videret eū. Et nūciauerūt seni de aduētu eiꝰ. z surrexit vt fugeret i paludē. Et occurrit ei iudex ille cū suis z interrogauit eū dicēs Dic nob senex vbi est cella abbatis moysi. Et dixit eis. Quid vultz eū inqrere. Nō fatuꝰ est z hereticꝰ. Et veniens iudex ad eccīam dixit clericis. Ego audiens ō abbate moyse veni vt videre eū. z ecce occurrit nob senex pgēs i egyptū z interrogauiſ eū vbi ē cella abbatis moysi. z dixit nobis. qd eū qritis fatuꝰ ē z hereticꝰ. Audiētes aūt clerici ptristati sunt dicētes. qlis erat senex ille q ꝫ de scto hoie locutꝰ est ad vos Et illi dixerūt. Senex vetustissimis vestimentis vtēs lōgꝰ z niger. Et illi dixerūt. Jpe ē abbas moyses z qz noluit videri a vob iō ꝫ vob ipe ō se dixit. Et mltū edificatꝰ iudex discessit

CXXVIII

Audiuit aliqn abbas anthoniꝰ ō qdā iuuene monacho qz signū qddā hmōi fecerit i via. Cū vidisſz qsdā senes iter agētes z laborātes i ambulādo. onagris iussit vt venirēt z portarēt eos donec pueniret ad se. Illi aūt senes indicauerūt ꝫ abbati anthonio Dixit aūt abbas anthoniꝰ. Uidet mihi monachꝰ ille silis esse naui onustē oīb bonis de q incertū est vtz puenire possit ad portū. Et pꝰ aliqntū tps cepit abbas anthoniꝰ flere z tra here sibi capillos z lugere. Qō cū vidissent discipuli eiꝰ dicūt ei. Quid plorat abba. Et rndit senex. Dag colūna eccie cecidit mō. Dicebat aūt ꝫ de monacho illo iuuene. z adiecit dicēs Uenite ambulate ad eū z videte qō factū est. Perrexerūt g discipuli eiꝰ. z inuenerūt monachū illū sup mattā sedētē z flētē

peccatū qđ fecerat. Uidens aūt discipulos senis ait illis. Dicite seni vt oret deū vt decē tm̄ dier̄ det mihi inducias ⁊ spero me satisfactur̄. Qui q̄dē intra q̄ndr̄ dies defunct⁹ ē

CXXIX

Quadā vice iudex q̄dā veīt videre abbatem symeonē ⁊ p̄cedētes clerici dixerunt ei. Abba parat⁹ esto qr iudex audiēs ỏ te venit vt bn̄dicat a te. Et ille ait. Etiā ego me p̄parabo ⁊ cooperiēs se saccum suū ⁊ tollens in manu sua panē ⁊ caseum sedit i egressu celle sue ⁊ cepit māducare. Uenit g̃ iudex cū officio suo ⁊ vidētes eū sp̄reuerūt dicētes. Hic est monach⁹ solitari⁹ de q̃ talia audiebamus ⁊ statim recesserūt ⁊ reuersi sunt ad se

CXXX

Dixit abbas cassian⁹ qr venit frat⁹ q̄dā ad abbatē serapionē ⁊ hortabat⁹ eū senex vt p̄m morē or̄ōem faceret. Ille aūt dicēs se pct̄orem ⁊ ip̄i⁹ monachi habitu indignū nō acq̄escebat. Uoluit etiā pedes lauare ei⁹ ⁊ eisdē itex p̄bis vsus nō acq̄escebat. Fec̄ aūt illuz gustare. ⁊ cū gustarēt cepit senex i charitate monere eū dicēs. Fili si vis p̄ficere p̄mane in cella tua ⁊ attēde tibi ip̄si ⁊ fac opa manuum tuar̄. Nō ei tibi tm̄ p̄cedere expedit q̄ntū sedere i cella tua. Ille aūt audiēs ita exacerbat⁹ ē vt vultū mutauit vt nec latere posset senē. Dixit aūt ei serapion. Usq̄ mō dicebas pct̄or sum accusans teip̄m tāq̄ indign⁹ sis etiā viuere. ⁊ qr te i caritate p̄monui: ita exacerbari debuisti. Si em̄ vis reuera hūilis esse q̃ tibi ab alio ip̄onunt̄ disce portare virilit. ⁊ nō odiosa verba effundere tibi ip̄si. Hec audiēs frat⁹ p̄niam gessit coram sene. ⁊ multū p̄ficiens discessit

CXXXI

Supuenit q̄dā venatiōez faciēs in silua agrestiū aīaliū ⁊ vidit abbatē ānthoniū gaudentē cū fratrib⁹ ⁊ displicuit ei Uolens aūt senex oñdere ei qr oporteret aliq̄n p̄desc̄dere fratrib⁹ dixit ei. Pone sagittā i arcū tuū ⁊ trahe. ⁊ fec̄ sic. ⁊ dic̄ ei iteruz. Trahe. ⁊ traxit Et rursus dic̄ ei. Trahe adhuc. ⁊ dic̄ ei venator. Si sup̄ mēsuram traxero frāgit⁹ arc⁹. Dic̄ ei abbas anthoni⁹. Ita est ⁊ in ope dei. Si plus a mēsura tēdim⁹ frēs cito deficiūt expedit ergo vna hora relaxare rigorē eoruz Hec audiēs venator cōpunct⁹ est ⁊ multuz p̄ficiēs i p̄mone senis discessit. ⁊ frēs p̄firmati reuersi sunt ad locum suum

CXXXII

Uenit abbas Isaac de thebaida i cōgregationē fratr̄ ⁊ vidit quendā ỏ fratrib⁹ culpabilē ⁊ adiudicauit eū. Cū aūt exisset ad heremū venit angel⁹ dn̄i ⁊ stetit añ ostiuz celle ei⁹ dicēs. Nō te p̄mitto itrare. Ille aut̄ rogabat eū dicēs. Que ē causa. Et rn̄dēs ag̃e lus dixit. De⁹ me misit vt dicerē tibi. vbi iudices vt mittā illū frēm culpabilē quē adiudicasti. Et statī abbas Isaac p̄niam egit dicēs Peccaui ignosce mihi. Et dixit ag̃el⁹. Dūrge ignouit tibi de⁹. sz custodi ỏ cetero ne ad iudices quēq̄ p̄us q̃ de⁹ adiudicet eū.

CXXXIII

Fact⁹ est aliq̄n p̄uent⁹ i sichi ⁊ loq̄bantur patres de q̄dā fratre culpabili. Abbas aut̄ prior tacebat. Postea p̄o surgēs egressus ē ⁊ tollēs saccū ip̄leuit eū arena. ⁊ portabat ex̄z in humeris suis ⁊ mittēs i sportellā modicū de ip̄a arena. portabat etiā ⁊ ip̄am i añ. Interrogat⁹ aut̄ a p̄fib⁹ q̄d ħ esset. Ille rn̄dit. Hec⁹ iste q̄ multā arenā hz mea pct̄a sunt. ⁊ qr multa sunt posui ea sup̄ dorsum meū ne doleā p ip̄is ⁊ plorē. Ista aūt arena modica pct̄a sunt isti⁹ fratris ⁊ sunt añ faciē meā et i ip̄is exerceor iudicās frēm. Qđ nō oportet ita fieri. sz mea mag⁹ pct̄a añ me dn̄t esse ⁊ ỏ ip̄is cogitare ⁊ rogare dn̄z vt ignoscat mihi Audiētes āt p̄res dixer̄t. Uere ħ ē via salutis

CXXXIIII

Ad quēdā solitariū venit p̄sbyt⁹ cuiusdaz basilice vt p̄secraret ei oblatōz ad cōicandū Ueniēs aūt q̄dā ad ip̄m solitariū accusauit apud illū cundē p̄sbyter. Qui cū ex p̄suetudine itex̄ venisset ad eū vt p̄secraret oblatōz scandalizat⁹ est ille solitari⁹ ⁊ non aperuit ei Presbyter aut̄ ħ viso discessit. Et ecce vox facta est ad solitariū dicēs. Tulerūt sibi homines iudiciū meū. Et fact⁹ est velut i excessu mētis ⁊ videbat q̃si puteū aureū ⁊ situlaz aureā ⁊ funē aureū ⁊ aquā valde bonā. videbat aūt ⁊ leprosum quendā hauriente et refundente i vas ⁊ cupiebat bibere. ⁊ nō habebat eo qr leprosus erat ille q̄ hauriebat. Et ecce vox itex̄ ad eū dicens. Cur nō bibas ex aqua hac quā causam hz q̄ implet. Implet em̄ solūmodo ⁊ infundit i vas. In se aūt reuersus solitari⁹ ꝛsiderās ꝑutē vīsiōis rocauit p̄sbyter̄ ⁊ fec̄ eū sicut p̄us sanctificare sibi oblationē

CXXXV

Fuerūt duo frēs magne vite i p̄gregatione ⁊ meruerūt singuli videre gr̄am dei in alterutrū. Factū aūt est vt aliq̄n vnus ex eis

egrederet sexta feria extra ꝯgregatōz z vide
ret aliquē mane manducātē. z dixit ei. Hac
hora māducas ī sexta feria. Tantuz ei dixit
Die aūt sequēte facta est celebratio missarū
fm ꝯsuetudinē. z īgressi ecciam intuēs frat
eius vidit gr̄az q̄ ei data fuerat discessisse ab
eo ꝯtristat⁹ē Qui cū venissent ī cellā dic ei
Quid fecisti frat. qz nō vidi sicut ꝑdē gr̄am
dei ī te. Ille āt rndēs dixit. Ego neq; ī actu
neq; ī cogitatōib⁹ ꝑscius mihi sum alicuius
mali. Dic ei frater ei⁹. Nec fmonē aliquem
odiosuz locut⁹ est. Et recordat⁹ dixit ei. Eti
am. Hesterno die vidi q̄ndā mane mandu
cantē z dixi ei. Hac hora māducas ī sexta fe
ria. ℔ est pctm meū. Sz labora mecū duas
hebdomadas z rogem⁹ deum vt mihi igno
scat. Et fecerūt ita Et p⁹ duas hebdomadas
vidit frat gr̄az dei ītez venietē sup frēm suū
z ꝯsolati sūt: do q̄ sol⁹ bon⁹ ē grās referētes.

CXXXVI

Uenerūt aliq̄ tres senes ad abbatē acha
llem. z vn⁹ ex eis habebat opinionē malam.
Dic aūt ei vn⁹ de senib⁹ Abba fac mihi vnā
sagenā ad piscandū. Et ille dixit. Nō facio.
Et ali⁹ dixit. Fac nobis vt habeam⁹ memo
riam ī monasterio nr̄o. Et rndit ille. Nō mi
hi vacat. Dic ei tert⁹ ille q̄ habebat opinio
nem malā. Dibi fac abba sagenā vt habeā
de manib⁹ tuis bndictōz. Et ille respōdit ei.
Ego tibi faciā Dixerūt aūt ei duo ꝓres se
crete q̄b⁹ nō acq̄euerat. Quō sic qz nobis ro
gantib⁹ noluisti facere. z huic dixisti ego fa
ciam tibi. Rndit senex. Uob iō dixi nō facio
qz nec mihi vacat z nō ꝯtristabimī. Huic āt
si nō fecero dictur⁹ est: qz ꝺ opinione mea q̄
mala est audiuit senex. Iō noluit mihi face
re sagenā z statim incider⁹ funē. sed erexi
animū ei⁹ ne tristicia absorberet hmōi

CXXXVII

Dicebāt de q̄dā sene qz fecerat q̄nq̄ginta
annos neq; panē comedēs neq; aquā bibēs
z dicebat. qz extinxi fornicatōz z auaricīā et
vanā gl̄iam. At ꝺo abbas abraā audiens q⁹
h dixisset. venit ad eum z dixit ei. Tu dixisti
hūc fmonē. Et ille rndit. Etiā. Et dic ei ab
bas abraā. Ecce ītras ī cellā tuā z iuenis su
pra mattā tuā mulierē. potes nō cogitare qz
mulier est. Et dixit. nō. sz repugno cogitatō
ni mee vt nō tangā mulierē illā. Dicit ei ab
bas abraā. Ecce em̄ nō interfecisti cogitatō
nem. qz viuit. passio ipa alligata est. Iterū si
ambulas ī via z vides lapides z testas valo
rum. z inter ipas iacet auz potes mētē tua au
rum qd̄ videris velut lapides reputare. Et
rndit. nō. sz resisto cogitatōi mee ne colligaz
illd̄. Et dic ei abbas abraā Ecce g̃ viuit pas
sio sz alligata est. Et dic ei itez abbas abraā
Si audierz de duob⁹ fratrib⁹ qz vn⁹ diligit
te z bona ꝺ te loquit. ali⁹ aūt odit te z detra
hit tibi. z veniet ad te vtroq; eq̄liter suscipies
Et dixit. nō. sz extorq̄o aīo meo vt sil̄r bn̄ fa
ciā ei q̄ me odit sic̄ ille q̄ me diligit. Et dicit
ei abbas abraā. Uiuūt g̃ passiones sz tantū
modo a sanctz viris q̄dammodo relignt

CXXXVIII

Transeūte aliq̄ abbate effrem vna psti
tuta ex immissione cuiusdā cepit ei blādiri.
cupiēs eū si posset ad turpē cōmixtionez in
clinare. vel si ℔ nō posset saltē ad iracundiaz
puocaret. q̄m nunq; eū vidit q̄sq; irascētem
vel litigantē. Ipe aūt dixit ad eā Seq̄re me
Cū venissent aūt in loco populoso dicit ei.
veni huc sicut voluisti cōmisceor tecū. Illa
aūt vidēs multitudinē dic ei. Quō ℔ possu
mus ℔ facere ī tāta multitudine astātiū Cō
fundimur em̄. Ipe aūt dixit ei. Si homies
erubescis. q̄nto magz debes erubescere deū
q̄ reuelat occulta tenebraz. Illa aūt ꝯfusa z
refutata recessit absq; ope voluptatz sue

CXXXIX

Dicebant de abbate Johe breui statura.
qz dixerit aliq̄ fratri suo maiori. Uolebaz
esse secur⁹ sicut angeli sunt securi. nil operā
tes sz sine ītermissione collaudātes deum. z
mor spolias se q̄ vestit⁹ erat abūt in heremū
z facta ibi vna hebdomada reuersus est ad
frēm suū. z dū pulsaret ostiū rndit ei anteqū
apiret dicēs. Quis es tu. Et ille dixit. Ego
sum Johes. Et rndēs frat ei⁹ dixit ei. Joha
nes angel⁹ fact⁹ est z vltra int̄ hoīes non est.
Ille aūt pulsabat dicēs. Ego sum. Et non
aperuit ei sz dimisit eū affligi vsq; mane ꝓ
stea aperiēs dixit ei. Si hō es op⁹ habes ite
rum ꝺpari vt viuas. Si aūt angel⁹ es q̄d q̄
ris intrare ī cellā. Et ille pniam agens dixit
Ignosce mihi frater qz peccaui

CXL

Abūt q̄dā frat aliq̄ ꝺ monasterio abba
tis pastoz pegre z applicuit ad q̄ndā solitari
um. Erat em̄ ille hūs cū oīb⁹ charitatem. et
multi veniebāt ad eum. Nūciauit aūt ei frat
ille quedā de abbate pastore. Qui audiēs ꝙ
tutes animi ei⁹ desiderauit eū videre. Cum
aūt reuersus essz ille frat ī egyptū p⁹ aliq̄ntū

tpis surgēs sup̄dict⁹ solitari⁹ venit cū pegri nis ī egyptū ad cundē frēm q̄ pus applicue rat apō eū. dixerat em̄ ei vbi maneret. Ui dens aūt eū ille mirat⁹ est ꝛ valde gauisus. Dixit āt ei ille solitari⁹. Unde charitatē quā habes ī me. ꝛ deduc me ad abbatē pastorem Et tollēs eū dixit ad senē ꝛ nūciauit ei ō eo dicēs. Quia magn⁹ hō est ꝛ multā charitatē hñs ꝛ honorē plurimū in puincia sua venit desiderās te videre. Suscepit g̃ eū cuz gra tulatōe senex. ꝛ salutātes se inuicē resederūt Cepit aūt loq̄ pegrin⁹ ille frat de scripturis sanctis ꝛ de rebꝫ spūalibꝫ. Abbas aūt pastor auertit faciē suā ꝛ nō dedit ei rñsum. Uidēs aūt ille q̄ nō loquerē cū eo ꝓtristat⁹ exīt et dīc fratri illi q̄ eū adduxerat Inuanum iter istud assumpsi. veni em̄ ad senē. ꝛ ecce nec lo qui mecū dignat. Intrauit aūt frat ad ab batē pastorē ꝛ dīc ei. Abba ꝓp̄te venit ma gnus h̄ vir hñs tantā gl'am ī loco isto. q̄re ñ locut⁹ es cū eo. Rñdit ei senex. Iste ō sursuz est ꝛ de celestibꝫ loquit. ego aūt de deorsum sum. ꝛ ō terrenis loq̄r. Si g̃ mihi locut⁹ fuis set ō passionibꝫ aīe: ego vtiq̄ rñderē ei. Sz q̄r de spūalibꝫ loquit ego h̄ ignoro. Exiēs āt frater dixit ei. Senex nō cito de scripturis inq̄rit. sz si q̄s ei loquit de passiōibꝫ aīe rñdz ei. Tūc ille cōpunct⁹ intrauit ad senē ꝛ dixit ei. Quid faciā p̄ abba q̄r passiōes aīe dñan tur mei. Et intuit⁹ eū senex gaudens dixit ei Modo bñ veniſti. nūc aperiēs os meuz de bis ipleo illud bonis. Ille āt valde edifica tus dicebat. Uere h̄ est via caritatis. Et gr̃as agēs deo q̄ tā scīm vir̄ videre meruit. reuer sus est ī regionē suā. CXLI

Ite frater q̄dā interrogauit abbatem pa storē dicēs. Dimissa ē mihi hereditas q̄d fa cio ex ea. Dīc ei abbas pastor. Uade ꝛ post tres dies veni ꝛ dico tibi. Uenit āt sic ꝑfini uit. ꝛ dīc ei senex Quid tibi habeo dicere fra ter. Si dixero tibi. da eā eccie clerici sibi fa cunt ꝓuisia ex ea. si aūt dixero. da eā parēti bus tuis nō est tibi merces. si aūt dicam. da pauꝑibꝫ secur⁹ eris. Quidq̄d g̃ vis vade fac ego cām nō habeo CXLII

Uenit q̄dā frat ad abbatē Siluanum in montē syna ꝛ vidit frēs opantes ꝛ dixit seni nolite opari cibū q̄ perit. Maria ei optimā ptē elegit. Et dixit senex discipulo suo. Uo ca zachariā ꝛ mitte istū frēm ī cellā vbi nihil est. Et cū facta essz hora nona intēdebat ad ostiū si mitterēt ꝛ vocarēt eū ad māducādū Et cū nemo loq̄rer ei: surgēs venit ad senez ꝛ dīc ei. Abba frēs hodie nō comederūt. Et dixit senex. Etiā iam comederūt. Et dixit ei frat ille. Et q̄re me nō vocastis. Et respondit senex. Tu bō spūalis es ꝛ nō indiges cibo nos aūt carnales sum⁹ ꝛ volētes māducare ꝓpterea opamur manibꝫ nr̄is. Tu ō partez bonā elegisti legēs tota die. ꝛ nolēs sumere carnalē cibū. Qui cuz hec audisset pstrauit se ad pnīam dicēs. Ignosce mihi abba. Et dixit ei senex. Puto op⁹ habet oīno Maria martbe. p martham em̄ Maria laudat

CXLIII

Uenit aliq̄n monach⁹ q̄dā ab vrbe Ro ma q̄ in palatio magnū locū habuit ꝛ habi tabat ī sichi ī vicinitate eccie. Habebat aūt secū vnū seruū q̄ mīstrabat ei. Uidens autē ꝑbyter eccie infirmitatē ei⁹ ꝛ cognoscēs q̄a de delicijs esset vir ille. ex eo q̄ ei donabat de⁹. vel q̄ ī eccīam ītrabat transmittebat ei. Qui cū fecisset viginti q̄nq̄ annis ī sichi fa ctus est vir ꝓtēplator ꝑuidēs ꝛ nominatus. Audiēs aūt q̄dā de magnis monachis egy ptijs opinionē ei⁹ venit videre eū. sperās cō uersationē corꝑalē pl⁹ apud eū arduā inue nire. Qui cū trāsisset salutauit eū. ꝛ faciētes orōem sederūt Uidēs aūt eū egypti⁹ vestitū mollibꝫ rebꝫ ꝛ mattā de papiro ꝛ pellez stra tam sub ipo ꝛ modicū capitale sub capite eꝰ sz ꝛ pedes mūdos habentē cū caligul' scan dalizat⁹ est intra se de eo. q̄r ī loco illo ñ erat ꝓsuetudo talit ꝙuersandi. sz magn̄ durā ab stinentiā hr̃e ꝓsueuerant. Senex aūt ille ro man⁹ hñs ꝓtēplatiōis siue ꝓuidentie gratiā intellexit q̄r scādalizat⁹ fuerat egypti⁹ mona chus eo. ꝛ dixit mīstro suo. Fac nob hodie ꝓpter abbatē q̄ venit bonā diē. ꝛ coxit parua olera q̄ habebat. ꝛ surgētes hora competēti comederūt. habuit etiā ꝛ modicū vini ꝓpter infirmitatē suā. ꝛ illud biberūt. Et dū factū essz vespe dixerūt duodecim psalmos ꝛ dor mierūt. Sil'r aūt ꝛ nocte. Et surgens mane egypti⁹ dixit. Ora p me. Et egressus est non edificat⁹ in eo. Et cū paululū discessisset vo lens eū senex ille roman⁹ sanare misit p⁹ ipm ꝛ reuocauit illū. Et cū venissz cū gaudio ite rum suscepit eū. ꝛ interrogauit cuz dicēs. Et qua puincia es. Et ille dixit. Egyptius sum Et dixit ei. cui⁹ ciuitatis. Et rñdit. Ego om nino nō fui ī ciuitate nec habitaui aliquādo in ciuitate sz in agro eraz. Et dixit ei. g̃ aūt monach⁹ esses q̄d opabaris in possessione q̄

manebas. Et rñdit. Custos erā agroꝝ. Et dixit illi. vbi dormiebas. Rñdit. ī agro. ꝛ dixit. habebas aliqđ stratū. Rñdit. Ego ī agro vñ potui hr̄e stramēta ī qb⁹ dormirē. ꝛ dixit. Quō dormiebas. Rñdit. ī terra nuda. et dixit. qđ māducabas ī agro. aut q̄le vinū bibebas. Jteꝝ rñdit. q̄ sunt esce aut q̄lis pot⁹ ī agro. Et dixit. quō ḡ viuebas. Rñdit. Mā ducabā panē siccū ꝛ si inuenieba aliquid de salsamētis. ꝛ bibebā aquam. Et dixit senex. Grādis labor. Et iteꝝ dixit. Erat ibi balneum ī possessione vbi lauauerꝫ. ꝛ ille dixit. nō ſz in flumine lauabar q̄ volebā. Cūq̄ omnia ab eo senex p rñsionē ei⁹ exegissꝫ ꝛ cognouisset modū ꝓpositis vite ei⁹ atq̄ laborꝫ volēs eū pficere narrauit ei suā vitā p̄teritā quam habebat cū esset secularꝫ dicēs. Me miserꝝ quē vides de magna illa ciuitate roma hñs in palatio magnū locū apud imperatorē. Et cū audisset egypti⁹ initia ꝓbitatꝝ ei⁹ cōpūct⁹ ē ꝛ solicite q̄ dicebant audiebat. Et ille adiecit dicēs. Reliq̄ ḡ romā ꝛ veni ī solitudinē istaz Et iteꝝ dixit. Me quē vides habui domos magnas ꝛ pecunias multas ꝛ ꝓtempsi eas ꝛ veni in istā puā cellā. Jteꝝ ait. Me quē vides lectos vestitos ex auro habui habentes p̄ciosissimas vestes. ꝛ p his dedit mihi de⁹ mattā hāc de papiro ꝛ hāc pellem. Ez ꝛ vestes mee inestimabili p̄cio digne erāt. ꝛ p ill' vtor his vilib⁹ reb⁹. Et iteꝝ dixit In prādio meo multū auri expēdebat. ꝛ p illo dedit mihi deus modicū oleris. ꝛ puū calicem vini. Erāt aūt ꝛ q̄ fuiebāt mihi plurimi fui. ꝛ ecce p illis istū vnū cōpunxit de⁹ vt ministret mihi. p balneo aūt pfundo modica aqua p fundo pedes meos. ꝛ caligulis vtor ꝓpter infirmitatē meā. Et rursus p calamis ꝛ citharis vl' alio musicoꝝ opere quo delectabar ī cōuiuijs meis dico mihi. xij. psalmos in die. et xij. in nocte. Et p pctis meis q̄ añ faciebam modo cū requie exhibeo puū ꝛ inutile ministeriū deo. Un rogo abba vt nō scādalizeris ꝓpter infirmitatē meā. Et ꝫ audiēs egyptius atq̄ in semetip̄m reuersus dixit. Ue mihi qz ego de multa tribulatōne ꝛ plurimo labore seculi magꝫ ad pausandū in ꝓuersatione monachi veni ꝛ qō nō habebā tunc mō habeo. tu aūt ex multa delectatōe seculi volūtate p p̄ria ī tribulatiōz venisti. ꝛ ex multa gl'a atq̄ diuitijs venisti ī hūilitatē ꝛ pauptatez. Et q̄ multū pficiēs discessit ꝛ fact⁹ ē ei amic⁹ ꝛ sepe veiebat ad eū sue vtilitatꝫ cā. Erat eī vir discernēs ꝛ replet⁹ bono odore spūsscti

CXLIIII

Frēs de ꝯgregatōe venerūt in heremū ꝛ applicuerūt ad quēdā heremitam ꝛ suscepit eos cū gaudio. ꝛ sic est ꝓsuetudo heremitis: vidēs eos de labore posuit mēsam extra horam ꝛ qō habuit ī cella apposuit eis ꝛ repausauit eos. Et q̄ factū ē sero dixerūt. xij. psalmos. sil'r ꝛ nocte. Cū aūt senex vigilassꝫ audiuit illos int' se loquētes ꝛ dicētes. qz solitarij viri pl⁹ repausant ī heremo q̄s nos ī cōgregatōe. Mane aūt facto cuz ambulaturi essent ad aliū vicinū dixit eis. Salutate eū p me. ꝛ dicite ei. Nō adaques olera. Ille autem cū ꝫ audisset intellexit ꝫbū ꝛ tenuit eos vsq̄ sero laborātes ieiunijs. Cū aūt sero factum esset fecit plixi⁹ opus dei ꝛ postea dixit Lessem⁹ modice ꝓpt' vos qz de labore estis. Et dixit iteꝝ. Quotidie q̄dē māducare ñ solemus. sz ꝓpt' vos gustam⁹ modicū. Et appo suit eis panē siccū ꝛ sal dicēs. Eccē ꝓpter vos festiuitatē habem⁹ hodie. ꝛ misit paꝝ aceti ī salib⁹ illis. Et surgētes ceperūt psallere vsq̄ mane ꝛ dixit eis. Propt' vos nō possum⁹ adimplere regulā nostrā vt modice pausetꝫ. qz pegrini estꝫ. Mane aūt facto volebāt fugere. ille aūt rogabat eos dicēs. manete alīq̄ntū tp̄is nobiscū. sin al's vl' ꝓpt' mādatū tres dies ꝑm ꝓsuetudinē heremi facite nobiscuz. Illi aūt vidētes qz nō relaxaret eos fugerī occulte

CXLV

Sedēte aliq̄n abbate siluano ī monte syna volēs discipul⁹ ei⁹ abire ad q̄dā mōasteriū suū dixit seni. Dimitte aquā ꝛ riga ortū. Ille aūt exiēs ad dimittēdam aquā tegebat faciē suā de cuculla sua tm̄ ad pedes suos ītendēs. Cōtigit aūt vt ipa hora q̄dā supueniret ad eū ꝛ vidēs eū a lōge cōsiderauit qđ faceret. ꝛ cū pueniſſet ad eū dixit ei. Dic mihi abba vt qđ tegebas de cuculla faciē tuaz ꝛ sic adaquabas ortū. ꝛ dixit ei senex. Ne viderēt oculi mei arbores ꝛ occuparetur mēs mea ab ope suo in ꝓsideratōe eaꝝ

CXLVI

Frat q̄dā in cellis infundebat palmulas suas. Qui cū sedisset facere plectas dic̄ ei cogitatio sua vt iret ad q̄ndā senē visitare eū. ꝛ iteꝝ cogitās in semetip̄o dicebat ꝓst pauc̄os dies vadā. ꝛ dicebat ei cogitat⁹ su⁹. Et int' hec morik q̄d faciā. sz vade mō vt loq̄ris ei ꝓpter estiuū tps. ꝛ iteꝝ dixit int' se. sz nō est mō tps. Jteꝝ aūt cogitauit dicēs. Sed cuz

incides scirpū ad mattas fit temp⁹. Rursu dixit. expēdo palmulas istas ⁊ tūc vado. rursus dixit ī semetipo. Sz hodie bonū aerem fac̄. ⁊ surgēs reliqt palmas infusas. ⁊ tollēs melotē suā ibat. Erat āt senex q̄daz vicin⁹ ei vir p̄uidēs. Qui cū vidiſſz eū in ipetu ābulantē clamauit dicens. Captiue captiue vbi curr̄ſ. Veni huc ad me. Qui cū veniſſet dic̄ ei senex. Reuertere ī cellā tuā. Ille āt frater narrauit ei fluct⁹ q̄s ptulerat ī cogitatiōib⁹ suis. ⁊ ita reuersus ē in cellā suā. Et cum ingressus fuiſſz ī cā pstrauit se ⁊ penitētiā egit Hoc facto voce mag̃ subito demōes clamauerūt dicētes. viciſti nos mōache. viciſti nos ⁊ facta ē matta ei⁹ sup̄ quā iacebat velut ab igne vstulata. Demōes āt velut fum⁹ exterminati sunt. Sicq̄ frat̄ ille didicit ꝑsutias eor̄.

CXLVII

Narrauit abbas cassian⁹ de q̄dā sene ī bereno sedēte q̄ rogauerat deū vt donaret ei ne dormitaret aliqñ cū de spūalib⁹ reb⁹ ꝓmo fieret. Si āt detractōis aut ociosa ꝑba stati in somnū uertere⁹ vt ñ hmōi venenū aures ei⁹ exciperēt. Hic dicebat diabolū studioſū esse vt moueret hoies ad ꝑba ociosa. impugnatorē aūt tot⁹ doctrine spūal⁹. Ad quā rē h̄ vtebat exēplo. Loquēte inq̄t me aliqñ de vtilitate aīaꝝ ad q̄sdā frēs tā ꝓfundo somno occupati sunt. vt nec palpebras oculoꝝ mouere potuiſſent. ego aūt volēs oñdere op⁹ demoniacū esse ociosaꝝ rerū ꝑba ītroduxi. ad q̄ illi audiētes stati a somno relicti sunt. ego āt ingemiscēs dixi. Usq̄nūc de celestib⁹ rebus loq̄bamur ⁊ oīm vestꝝ oculi somno g̃uiſſimo tenebāt. qñ aūt ꝓmo ociosus iuēt⁹ ē oēs ꝓmpti audire cepiſtz. Propt̄ q̄ rogo fratres carissimi cognoscētes maligni demōis op⁹ esse attēdite vobismetipis custodiētes vos a somno qñ aliq̄d ō spūalib⁹ facitz vl̄ auditz

CXLVIII

Venerūt aliqñ ad abbatē luciū ī ennato monachi q̄dā q̄ dicebant euchite h̄ ē oratores. ⁊ ītterrogauit eos senex dicēs. Qō ē op⁹ manuū vestraꝝ. Et illi dixer̄t. Nos nō ꝓtingim⁹ aliqñ op⁹ manuū. sz sic̄ dic̄ ap̄l's sine intermissiōe oram⁹. Dic̄ ei senex. Et nō māducatz. Illi aūt dixerūt. Etiā māducam⁹. Et dic̄ eis. Qñ g̃ comeditz q̄s p vobis orat. Et ītex interrogauit eos dicēs. Nō dormitz Et illi dixerūt. dormim⁹. Et dic̄ eis senex. Luz dormitz q̄s p vob orat. Et nō inuenerūt q̄d ad hec rñderēt ei. Et dixit eis. Ignoscite mihi frēs q⁹ ecce nō facitz sic̄ dixistis. Ego autem ostēdo vobis q⁹ operās manib⁹ meis sine ītermissione oro. Sedeo eñ iuuāte deo ī fundēs mihi paucas palmulas ⁊ facio ex eis plectā ⁊ dico. Hifere mei de⁹ ſm magnam mīam tuā. ⁊ ſm mul. tc̄. Et dic̄ eis. Oro⁹ est an nō. Et dicūt ei: etiā. Et ille dixit. Qñ per mās̄ero tota die laborās ⁊ orās facio pl⁹ minus sedecim nūmos. ⁊ pono ex eis ad ostiū duos nūmos ⁊ reſiduos māduco. ⁊ q̄ accipit illos duos denarios orat p me tpe q̄ ego māduco l'dormio atq̄ ita p gr̃az dei ꝓplebit in me qō scptū est. sine ītermissiōe q̄dē orate

CXLIX

Frat̄ dixit abbati pastori. Si dedero fratri meo modicū panis. aut aliq̄d aliō. demones polluūt illō vt videat ad placēdū hoib⁹ fieri. Et dixit ei senex. Et si ad placēdū hoib⁹ fiat tale op⁹. nō tñ debem⁹ frib⁹ nō ꝓbere q̄ egēt. Dixit āt ei pabolā talē. Duo hoies erāt agricole habitātes ī vna ciuitate. ⁊ vn⁹ ex eis seminās collegit pauca ⁊ sordida. Alius aūt negligēs semiare oīno nihil collegit. Si g̃ fames fiat q̄s eoz p̄t euadere. Et rñdit frat̄ ille Qui fecit paꝝ ac īmundū. ⁊ dixit ei senex. Ita ⁊ nos seminem⁹ pauca. ⁊ si īmūda ne famis tpe moriamur

CL

Erat q̄dā senex ī egypto habitās in deserto loco. Erat etiā alt̄ lōge ab eo manicheus h̄ erat p̄sbyt̄ ex his quos ipi vocāt electos. Qui cū vellet pgere ad q̄ndā eiusdē erroris hoiem cōphendit eū nox in loco illo. ī q̄ erat vir ille sanct⁹ ⁊ orthodox⁹ ⁊ anxiebat volens pulsare ⁊ ītrare ⁊ apud eū manere. sciebat eū q⁹ cognosceret q⁹ esſz manichē⁹. Et reuocabat a cogitatōe sua ne forte ñ acq̄escerz fusci pere eū. Cōpulsus tñ necessitate pulsauit. et aperiēs ei senex ⁊ cognoscēs eū suscepit eum cū hilaritate. ⁊ coegit eū orare ⁊ reficiēs eum collocauit vbi dormiret. Manichē⁹ aūt cogitās ī se nocte mirabat dicēs. Qm̄ nullam suspitionē h̄z in me. ꝛc h̄ dei ꝓuus est. Et surgēs mane ccidit ad pedes ei⁹ dicēs. Ab hodie orthodox⁹ sum ⁊ nō recedā a te. Et deinceps remānsit cū eo

CLI

Monach⁹ q̄dā erat hñs frēm sec̄larē pauperculū ⁊ q̄cq̄d laborabat p̄bebat ei. Sed q̄stū ei ille p̄bebat tñ ille pauperior fiebat petz gens aūt monach⁹ ille indicauit h̄ cuidaz seni. Senex aūt dixit ei. Si me vis audire nihil vltra p̄beas illi. sz dic ei. Frat̄ qñ habuī

dedi tibi. tu g mō labora. z ex eo qō labora/
ueris ꝑbe mihi. z q̄cq̄d tibi attulerit accipe
ab eo. z vbi scis pegrinū aut senē pauperem
da illō z roga eos vt oret ꝓ eo. Ille aūt frat
audiēs ꝟ fec̄ ita. Et veniēte ad se illo secula/
ri fratre locut⁹ est ei quēadmodū dixerat se/
nex z discessit tristꝫ. Et ecce ꝑma die tollens
de orto minuta olera attulit ei. Accipiēs āt
frat attulit senib⁹ z rogauit eos vt orarent ꝓ
eo. Qui cū accepissꝫ bñdictōz reuersus est ī
domū suā. Postea ꝟo attulit olera z tres pa
nes. z frat ei⁹ fec̄ sic ꝑ⁹. Et ꝓsecuta bñdictō
ne iterꝫ discessit. Tertio veniēs attulit mul/
tas expēsas z vinū z pisces. Qō cuꝫ vidisset
frat ei⁹ mirat⁹ē z vocauit paupes z refec̄ eos
Dic̄ a ūt illi seculari frī suo. Non op⁹ habes
aliquātos panes. Et ille dixit. Hō dñe. qm̄
qñ accipiebā aliq̄d a te velut ignis ītrauit ī
domū meā z ꝓsumebat illō. nūc aūt qñ a te
nihil accipio supabūdo z deus bñdixit me.
Pergēs āt frat idicauit ꝟ oia q̄ facta fuerāt
seni. z dixit ei senex. Nescis qz op⁹ mōachoꝝ
ignis ē z vbicūq; īgredit ꝓsumit. Vocaute
vtile ē fratri tuo vt ō laboze suo misereat. et
orōez a sctis virꝫ accipiat z ita bñdictiōz cō/
sequēs mltiplicabit ei⁹ labor.

CLII

Senex q̄dā cū alio frē agebat cōem vitā.
Erat aūt senex ille mirificus. Cōtigit aūt vt
fieret fames z ceperūt q̄dā venire ad ostiuz
ei⁹ vt acciperēt agapē. Senex ꝟo oīb⁹ veniē
tib⁹ mīstrabat panē. Videns autē frat qō fie/
bat dic̄ seni. Da mihi ptē meā de panibus et
qō vis fac de ꝑte tua. Senex aūt diuisit pa/
nes z faciebat more solito elemosynā de ꝑte
sua. Vlti aūt ꝓcurrebāt ad senē audientes
qz oīb⁹ daret. Videns āt de⁹ ꝓpositū volūtatꝫ
ei⁹ bñdixit panes. Frat aūt ille q̄ accepat ꝑ/
tem suā z nulli dabat ꝓsūpsit panes suos. et
dixit seni. Qm̄ modicū est adhuc qō habeo
de panib⁹ meis abba suscipe me ad cōem vi
tam. z dic̄ ei senex. Quō vis facio. z ceperūt si
mul esse z cōiter viuere. Facta ē iterꝫ penu/
ria victualiū z veniebāt iterꝫ indigētes vt ac
ciperēt agapē. Cōtigit aūt vna die vt ītraret
frat ille z videret qz defecerūt panes. Venit
aūt z paupꝫ postulās agapē. Senex ꝟo dixit
fratri illi. da ei panē. z dixit. Jā nō habeo pz
Et dic̄ senex. Intra z q̄re. Ingressus āt fra
ter attēdit z vidit repositiōez in q̄ panes hz̄i
solebāt repletā panib⁹. Qō cū vidissꝫ timu/
it z tollēs dedit paupi. atq; ita agnoscēs fi/
dem z ꝓbitatem senis glorificauit deū.

CLIII

Dicebāt de abbate siluano q⁹ habuerit ī
sicbi discipulū noīe marcum. z ꝟ fuerit ma/
gne obedic̄tie quiq; etiaz scriptoz antiq̄rius
erat. Diligebat aūt eū senex ꝑ obediēti ā su
am. Habebat aūt z alios vndecim discipu/
los q̄ ꝓtristabāt eo q⁹ diligeret eū plus illis.
Qō cū audissent vicini qz pl⁹ eū ceteꝝ disci
pulis suis diligeret moleste tulerūt. Una aūt
die venerūt ad eū. Quos assumēs secū abbas
siluan⁹ egressus ē ō cella sua z cepit discipu
loz suoz cellas pulsare dicēs Frat opus te
habeo. Et vn⁹ ex eis nō est eū secut⁹. Veit āt
ad cellā marci z pulsauit dicēs. Marce. Ve
le aūt cū audissꝫ vocē senis stati exiuit foraꝫ
z misit eū ad q̄dā mīsteriū. Abbas autē sil
uan⁹ dixit senib⁹. vbi sunt ceteri frēs. Et in/
gressus cellā marci inuenit q̄ternionē quē ea
dē hora ichoauerat ī q̄ lr̄am o faciebat. z au
dita voce senis ñ fixit nec girauit calamum
vltra vt ipleret z ꝓcluderet lr̄am quā in ma
nu habebat. Et dixerūt senes. Ve abba quē tu
diligis z nos diligim⁹ qm̄ de⁹ diligit eum

CLIIII

Venit aliq̄n mat supdicti marci vt vide/
ret eū z habebat secū pl'imuz obsequiū. Ad
quā cū exissꝫ senex dixit ei illa. Abba dic fi/
lio meo vt exeat ad me z videā eū. Ingressus
aūt senex dixit ei. Egredere vt videat te mat
tua. Ille āt vestit⁹ erat sacco scisso z recōsu/
to pānis. z caput atq; facies ei⁹ tincta fumo
z fuligine coq̄ne erat. Qui ꝑ obediētiā ab
batꝫ egressus ē q̄dē sꝫ clausit oc̄los suos z ita
salutauit mr̄em suā vl' eos q̄ venerāt cū ipsa
dicēs. Sani estote. Et nemo ex eis nec mat
sua cognouit eū qz ipe esset. Que iterū misit
ad senē dicēs. Abba mitte filiū meū vt vide
am eū. Et dixit marco. Nōne dixi tibi exi vt
videat te mr̄ tua. Et dixit marc⁹. Egressus
suz iuxta ꝓbū tuū pr̄. vextū rogo te ne mihi
vltra dicas illud vt exeā ne inobediens tibi
videar esse. Et egressus senex dixit mr̄i eius
Ipe ē q̄ exiuit ad vos z salutauit vos dicēs
Sani estote. Et ꝓsolat⁹ ē eā z ita discedē fec̄

CLV

Senex q̄dā solitari⁹ habuit q̄ndā mīstꝝ
manentem ī possessiōe. Cōtigit aūt semel vt
tardante mīstro deficerent necessaria seni.
Et cum iterc̄sissꝫ tps vt nō veniret mīster
defecerūt q̄ necessaria erāt seni ad victum z
oportebat q⁹ oparet manib⁹ suis. Qui cum
affligeret: nou habendo qō laboraret nec

vñ viueret dixit discipulo suo. Vis vadas ad possessionē illā z voces nob mittꝫ q̄ solꝫ q̄ opus sunt mīstrare. Et ille rñdit. Nō iubes facio. Differebat aūt adhuc senex nō p̄sumēs mittere frēm. Et cū diu sustinerent z tribularēt nō veniēte mīstro illo dixit iteruꝫ senex ad discipulū suū. Vis ire vsqꝫ ad possessionē z adducere eū. Et ille rñdit. Quod vis facio Timebat etiā z discipul⁹ ille descēdere ad possessionē ne scādalizarēt aliūde. sz ne inobediēs esset patri suo adquieuit abire Dixit aūt ei senex. Vade z credo in deū patrum meoꝝ q̄ p̄teget te ab oī tēptatione. Et facta orōe dimisit eū. Veniēs aūt frater in possessionē req̄siuit vbi maneret minister ille z inuenit hospitiū ei⁹. Cōtigerat aūt eū cū suis omnib⁹ ad memoriā parentū suorū extra possessionē venire excepta vna filia ei⁹ Que cū pulsantē frēm illū audisset venit ad ostiū z aperuit ei. Et cū interrogaret eam ō patre suo illa horrata est eū vt itraret hospitium simul etiā z trahebat eū. Ille ꝓo ñ ad quiescebat intrare. Dz cū diu eū traherz p̄ ualuit itroducere eū ad se. Et coplexa est eū z cepit eū illicitare ad cōmixtionē corpis sui Ille aūt vidēs se trahi ad luxuriā z cogitationiby ꝓfundi ingemiscēs clamauit ad deū dicēs. Dñe ꝓpter orōes patris mei libera me in ista hora. Et cū hoc dixisset subito inuentus est ad flumen pgens ad monasterium. z reuersus est ille sus ad abbatē suum

CLVI

Duo carnales frēs venerūt habitare i q̄dam monasterio ex q̄b⁹ vn⁹ erat p̄clare cōtinētie. alter ꝓo obediētie magne. cui dicebat p̄r. fac h̄ z faciebat. z fac illud z faciebat. De q̄ re magnā opinionē in mōasterio habebat qꝝ ita obediēs existebat. Puncti⁹ aūt inuidie mucrone frat ei⁹ ille ꝓtinēs aduersus eū dixit in semetipo. Ego ꝓbo istū si hz obediētiā Et accedēs ad p̄rem monasterij dic ei. Dimitte mecū frēm meū vt eam⁹ alicubi. Et dimisit abbas ire Et assumēs eū ille frat abstinens voluit tēptare eū. Et cuꝫ venissent ad flumen vbi erat multitudo cocodrilloꝝ dic ei. Descēde i flumē z trāsi. Et ille mox descēdit. Venerūt aūt cocodrilli z lingebāt corpus ei⁹ i nullo ledētes eū. Nō cū vidissz frater ei⁹ dixit ei. Ascēde ō flumie. Et cum iter agerēt inuenerūt corp⁹ inhumatū iacēs i via Et dixit abstinēs ille ad frēm suū Si habuissem⁹ aliq̄d vetusti vt iactarem⁹ sup illō corpus. Et rñdēs ille obediēs frat dixit. Dagis orem⁹ z forsitan resurget. z stātes ad orationē atqꝫ orātes intēte surrexit mortu⁹ ille. Quo facto gloriat⁹ est abstinens frat z dixit ꝓ ꝓtinētia mea suscitat⁹ est mortu⁹ h. Qia ā hec reuelauit de⁹ abbati mōasterij coꝝ. z q̄liter tēptauerit frēm suū ō cocodrillis. z quō suscitat⁹ est mortu⁹ ille. Et cuꝫ venissent ad monasteriū dixit abbas abstinēti fratri illi. Quare ita fecisti fratri tuo Ecce tñ ꝓ obedientiam eius mortu⁹ ille surrexit

CLVII

Alter q̄dā secularꝫ vite hñs tres filios renūciauit seculo. z venit ad mōasteriū relinquēs filios suos i ciuitate. Et cū fecissz tres ānos i mōasterio: cepert ei cogitatōes suę lios ad memoriā freq̄nt adducere z ꝓtristabat ꝓ eis valde. Neqꝫ ei dixerat abbati sefilios hre. Vidēs ā abbas eū tristem dixit ei Quid habes q̄ tristꝫ es Et narrauit ei quia tres filios hret in ciuitate. z qꝝ vellet eos ad mōasteriuꝫ adducere. Precepit ā abbas vt adducerz eos. Qui cū prexit ad ciuitatē iuenit duos ex eis iā esse defunctos. vnū ꝓo solū modo remānsisse. Quē assumēs venit ad mōasteriū z req̄rēs abbatē ñ eū inuenit illic. Interrogauit ā frēs vbi essz abbas. Et illi dixerūt. ad pistrinū prexit. Ille ꝓo tollēs filiū quē adduxerat abijt i pistrinū Et vidēs cuꝫ abbas venientē salutauit z tenēs infantē quē adduxerat ap̄lexat⁹ ē eū z osculabat. dixitqꝫ p̄ri ei⁹. Amas eū. Et ille rñdit Etiā. Et rursus dixit ei. Dino diligz eū. Rñdit. Etiam. Hec cū audisset abbas dixit ei Tolle ergo si amas eū z mitte i furnū sic mō dū ardz furnus. Et tenēs eū p̄r su⁹ iactauit eū in furnū ardentē. Statī aūt furn⁹ factꝰ ē sicuros. Et abrahā p̄riarcha

CLVIII

Venerūt aliq̄ frēs q̄ttuor ō sichi ad abbatē pambo vestiti pelliceis tunicis: z ī dicauit vnusq̄sqꝫ eoꝝ ꝓtutē alteri⁹ ñ p̄ñte eo dicq̄ loq̄bat. Un⁹ nāqꝫ ex eis ieiunabat mltū. alter ꝓo nihil possidebat. tertius ā habebat plimā charitatē. De q̄rto ā dicebāt qꝝ. trū. annos hret i obediētia pmanēs senioꝝ. Rñdit aūt eis abbas pambo. Dico vob. qꝝ ist⁹ ꝓ ma ioꝝ est q̄z ceteroꝝ. qm̄ vnusq̄sqꝫ vestꝫ ꝓtutez quā possidet volūtate ꝓpria retinuit. Dicat volūtatē suā abijciēs aliene se volūtati suū fecit. Tales em̄ viri ꝓfessores sunt si vsqꝫ ad finē ita pmanserint

Distinctio secunda

CLIX

Narrauerũt de abbate Johe breuis statura. qz prexit ad ḡndã senem thebeũ genere cõmorantẽ in sichi q̃ sedebat i heremo. Tollens aũt aliqñ abbas ei⁹ lignũ siccũ plantauit z dixit ei. Per singl'os dies mittẽ ei ad pedem ei⁹ lagenã aque donec fructum faciat. Erat aũt lõge ab eis aq̃ ita vt a sero p̃gerz z mane veniret. Post tres aũt annos viruit lignum illud z fructũ fecit. Sumẽs autez ex fructu ei⁹ senex attulit ad eccl̃iam z dixit fratribꝫ. Accipite z mãducate fructũ obedientie

CLX

Dixit abbas daniel qz erat i babilonia filia cuiusdã p̃marũ demoniũ hñs. Pat autẽ diligebat ḡndã mꝛnachuz q̃ dixit ei. Nemo põt curare filiã tuã nisi ḡs scio solitarios. et si preteris ad eos z rogauerz eos tñ non ad quiescũt facere ꝓpt̃ hũilitatẽ. Sz ꝟ faciem⁹ Ñ veniũt afferẽtes venalia q̃ opant dicite vos emere velle q̃ vendũt. z dũ venerint in domũ p̃ciũ accepturi dicem⁹ eis vt faciant oꝛõem z credo qz saluabit filia tua. Exeuntes g̃ in platea inuenerũt vnũ senẽ sedentez vt vẽderet sportellas suas. Et tulerũt eũ secum i domũ vt q̃si p̃ciũ sportaꝛ accipet. Et cũ intrassz monach⁹ ille i domũ ceit puella illa q̃ a demone vexabat z mox dedit alapaz monacho illi. Ille aũt ꝙuertit ei z aliã maꝛillam ſm diuinũ p̃ceptũ. demõ aũt coactus clamare cepit. O violẽtia mãdatoꝛum Xp̃i ihu expellit me hinc Et statim mũdata ẽ puella illa. Cũ aũt venissz ad senes monachus ille indicauit eis qõ factũ fuerat. Et glorificauerũt deũ z dixerũt. Cõsuetudo ẽ diabolice sup̃bie hũilitate mãdatoꝛ ihu cozzuere

CLXI

Abbas moyses dixit fratri zacharie. dic mihi q̃d faciã. Ille aũt hoc audiẽs iactauit se pnus in terrã ad pedes ei⁹ dicẽs Tu me i terrogas p̃. Dixit aũt ei senex. Crede michi fili zacharia. qz vidi sp̃m̃sctm̃ descẽdentẽ in te z ꝓpterea cõpelloz interrogare te. Tũc tollens zacharias cucullã suã de capite misit illam sub pedibꝫ suis z ꝙculcãs dixit. Nisi ita ꝙculcat⁹ fuerit hõ nõ potest monach⁹ esse

CLXII

Dicebant de abbate Theodoꝛo quia cuz factus fuisset diacon⁹ in sichi nõ adquiescebat ministrare sz buc atq̃ illuc fugiebat. Et iterꝫ senes adducebãt eũ dicẽtes. Non dere linquas ministeriũ tuũ. Dixit aũt eis abbas Theodoꝛ⁹. Dimittite me z depcoꝛ dñm deum z si oñderit mihi qz ꝏbeo stare i loco ministerij hui⁹: facio. Et dũ depcaret dñm dicebat. Si volũtas tua est dñe vt stem i hoc ministerio demõstra mihi. Et ostẽsa est ei columna ignis ꝏ terra vsq̃ ad celũ z vox sonuit dicẽs. Si potes fieri vt colũna ꝟ vade ministra. Ille aũt audiẽs statuit apud se nulla tenus acq̃escere. Qui cũ venisset ad eccl̃iam pn̄iam egerũt apud eũ frẽs dicẽtes. Si nõ vis mĩstrare vl' calicẽ tene. Et nõ acquieuit eis dicẽs. Si nõ me dimittitz discedo de loco isto. Et ita recesserũt ab eo

CLXIII

Interrogat⁹ abbas macharj⁹ p q̃ causa i sichi habitauerit dixit. Qñ erã iuuenis z sedebã in cella mea i egypto tenuerũt z fecerũt me clericũ in vico. Et cũ nollẽ acq̃escere ad ministrandũ fugi ad aliũ locũ z venit ad me quidã secularis hõ sz vita religiosus z tollebat a me op⁹ qõ fecissem manibꝫ meis z ministrabat mihi q̃ necessaria erãt. Cõtigit autem tẽptante diabolo vt ꝟgo quedã in vico illo viciata a quodã iuuene i lapsum caderz z cũ in vtero habere cepisset interrogata q̃s esset de quo in vtero haberet. illa dicebat qz hic solitari⁹ est q̃ mecũ dormiuit. Exeuntes aũt de vico illo cõp̃henderũt me z adducentes ad vicũ. appenderunt in collo meo cacabos z ollas z ansas vasoꝛ z miserũt me circuire in vico illo p viã cedẽtes atq̃ dicẽtes. Hic monachus cozrupit filiã nostrã. tollite tollite eũ Et ceciderũt me pene vsq̃ ad moꝛtem. Supueniẽs ãt quidã senex dixit. Quã diu cedit⁹ monachũ istũ pegrinũ. Ille autẽ qui mihi solebat mĩstrare necessaria. sequebatur retro cũ verecundia. Et tenĩ etiaz ip̃m cũ contumelijs multis affecerũt dicentes. Ecce solitari⁹ monachus cui tu testificabaris q̃d fecit. Et dixerũt parẽtes puelle illius quia nõ dimittim⁹ eũ donec fideiussoꝛem p̃beat qz pascat eã. z dixi illi q̃ mihi ministrare solebat z dedit fidẽ. Et reuersus suz i cellam meã z dedi ei ḡntas habui sportellas dicẽs. Vẽde eas z da illi mulieri mee mandu care. Dicebã aũt in aio meo. Zachari. ecce inueniſti tibi mulierẽ op⁹ habes mõ amplius laboꝛare vt pascas eã. Et opabar nõ solũ in die sed etiã in nocte z trãsmitteba ei Cũ aũt venissz tps infelici illi vt parerz traxit plurimos dies in doloꝛe z nõ piebat. Dicunt g̃ ei. Quid est boc, Et illa dixit. Scio

quare torqueor. Et diu interrogata a parentibus suis ꝙre.rndit. Quia illi monacho crimen iposui z fallēs iplicaui eū cū ipe nō haberet cām. sz iuuenis ille talis ipe mecū dormiuit. z h̄ fecit. Audiēs autē ꝑba h̄ ministerme⁹ gaudēs venit ad me z dixit. qz ñ potuit parere puella illa donec⁹ fiteret. qz tu nullā causam i ꝯceptu ei⁹ habuisses. z qz mentita sit aduersum te. Et ecce oēs habitatores vici illi⁹ volūt venire huc ad cellā tuā glorificare deū pniam apud te acturi. Ego autem audiēs ista a ministro meo ne affligerēt me hoīes surrexi z fuge huc in sichi. Et hoc est ꝓncipiū causeꝓpter quā hic habitare cepi

QLXIIII

Preteriēs aliqñ ꝑdict⁹ abbas macharius a palude ad cellā suā reuertēs portabat palmas. Et ecce occurrit ei diabol⁹ i via cū falce messoria. Voluit aūt eū ꝓcutere de falce illa sz nō potuit. Et dixit ei. Multas violētias patior a te machari qz nō possum ꝓualere aduersum te. Et ecce eē q̄cq̄d tu facis z ego facio. Jeiunas tu ego penit⁹ nō mandu co. vigilas tu ego penit⁹ nō dormio. Castus es tu z ego nulli⁹ femie vnq̄ꝫ ꝓtubernio vsus sum. diuitijs tu renūciasti z mihi nulle oīno diuitie sunt neq̄ eas h̄re ꝯcupisco. Unū est aūt in q̄ me supas. Et dicit ei abbas macharius. Quid est illud. Rñdens diabol⁹ dixit. Hūilitas tua ꝓ quā nō valeo aduersum te

QLXV

Dicebāt de abbate moyse qz fact⁹ est clericus z imposuerūt ei suphumerale. Et dixit ei archiep̄us. Ecce fact⁹ es cādidatus abba moyses. Et ille rñdit. Putas a foris dñe pape vl' int⁹: Volēs aūt ep̄s ꝓbare eū dixit clericis Qñ intrat abbas moyses ad altare expellite eū z seqmini vt audiatis q̄d dicat Cū aūt cepissent foras mittere eū dicebant Exi foras ethyops. Ille vero egrediēs dicebat. Bñ tibi feceꝛt cinerose z cacabate. qz cū hō nō sis q̄re te i medio hoīm dare ꝓsumpsisti

QLXVI

Narrauit abbas ioseph qz sedētibꝫ nobis aliqñ cū abbate pastore nomīauerit abbatē agathonē. Et dixim⁹ ei. Juuenis ē z quare eū appellas abbatē. Et dixit abbas Pastor. Quia os suū fecit eū appellari abbatē

QLXVII

Senex q̄dā erat solitari⁹ vacās i heremo z dicebat i semetipo qz pfect⁹ essz i frutibus Hic orauit dñm, dicēs. Qñde pfectiōi mee qd deest mihi vt faciā. Volēs aūt de⁹ humiliare cogitatōes ei⁹ dixit. Uade ad illum archimandritā z q̄cq̄d dixerit facito. Reuelauit aūt de⁹ archimandrite illi anteq̄ ille ad illū veniret dicēs. Ecce solitari⁹ ille veit ad te. Dic g̃ ei vt tollat flagellū z vadat z pascat tibi porcos. Ueniēs g̃ senex pulsauit ostiū z ingressus ad archimandritā illū salutauerit se. z cū sederēt dixit ei solitari⁹ ille q̄ venerat Dic mihi q̄d faciā vt sim salu⁹. Et ille dixit. Facies qdēq̄ dixero tibi. Et rñdit. Etiaz Et dixit ei. Ecce tolle flagellū z vade pasce porcos hos. Hi aūt q̄ eū nouerāt z audierāt de eo cū vidissent qz porcos pascerz dicebāt Uidistis illū magnū solitariū ꝺ q̄ audiebamus. Ecce stupuit cor eius z demonio vexatur z pascit porcos. Uidēs aūt dñs Jhs humilitatē ei⁹ qz ita patiēt sustinebat opprbria hoīm ꝓcepit ei iterꝫ redire ad locū suuz

QLXVIII

Uenerūt q̄dā aliqñ in thebaidā ad quendā senē hñtes secū vnū q̄ a demone vexabat vt curaret ab illo sene. Senex ꝺo cū diu rogaret dixit demoni. Exi maledicte sathana de factura dñi dei. z rñdit demō seni. exeo sz interrogo te vnū ꝑbum vt dicas mihi. Qui sunt edi z q̄ sunt agni. z dixit senex. Hedi q̄ sunt dem tales sunt q̄lis ego. agnos ꝺo de⁹ scit. et audiēs demon clamauit voce mag̃ dicēs. ecce ꝓpt̄ hūilitatē tuā exeo. z exijt eadē hora.

QLXIX

Narrauerūt de quodā sene qz pseueraueritieiunās septuaginta hebdomadas semel in hebdomada reficiēs Hic aūt postulabat a deo de q̄dā sermone scripturaꝝ sanctaꝝ. z nō reuelauit ei de⁹. Dixit g̃ in semetipo. Ecce tantū laborez sumpsi z nihil pfeci. Uade cetantū laborez sumpsi z nihil pfeci. Uado g̃ ad frēm meū z reꝛo ab eo. Qui cū egressus clausisset ostiū suū vt abiret missus ē ad eum angel⁹ dñi dicēs. Septuaginta hebdomade quas ieiunasti nō te fecerūt primum deo. Nunc g̃ quia ita humiliat⁹ es vt ad fratrem tuū pgeres missus sum indicare tibi ꝓmonem. z aperiēs ei de re eadē quaz q̄rebat indicauit ei. z mox discessit angel⁹ ab eo

QLXX

Cuidam fratri apparuit diabolus trāsfiguratus in angelū lucis z dixit ei. ego sum gabriel z missus sum ad te Jlle vero dixit ei Uide ne ad aliū missus sis. ego eē non sum dignus vt angel⁹ ad me mittat. diabol⁹ aūt statim nō cōparuit.

CLXXI

Narrauerūt de q̄dā sene q̄ sedēs in cella sua ⁊ sustinēs tēptatōnes videbat demones manifeste ⁊ ꝓtenebat eos. Cū autē videbat diabol⁹ se vinci a sene venit ⁊ oñdit se ei dicēs. Ego sum xp̄s. Quare clausisti oc'los tuos. Et rñdēs senex dixit ei. ego xp̄um ℔ nolo videre. sz̄ ī illa vita. Audiēs aūt diabol⁹ nō cōparuit

CLXXII

Frat aliq̄s ꝓtristabat aduersus aliū frēz nō audiēs ille venit satisfacere ei. Ille aūt nō aperuit ostiū celle sue. Pertransit ergo ille ad quendā senem ⁊ dixit ei cām. ⁊ rñdit ei senex. Vide ne quasi iusticiā habeas cē apud temetipm in cor de tuo tanq̄z culpatus⁹ fratrem tuū vt teipm iustifices. ⁊ illū reph̄endas ⁊ ꝓterea nō retigit de⁹ cor hoc est q̄d dico tibi. Verūtn̄ ℔ est q̄d dico tibi. vt vel si ille peccauit ī te ponas ī corde tuo q̄ tu in illo peccaueris ⁊ frēm tuū iustifices. ⁊ tūc de⁹ dat ī corde illi⁹ ꝓcordare tecū. Et narrauit ei exēplum tale dicens. Duo q̄dā erant seculares religiosi ⁊ loquētes secū egressi sunt et facti monachi. emulationē aūt hūtes voc̄ euangelice sz̄ nō fm scīam castrauerūt se q̄ ꝓter regna celoꝝ. Audiēs aūt ℔ archiep̄s excommunicauit eos. Illi aūt putātes q̄ bñ fecissent indignati sunt ꝓtra eū dicētes. Nos ꝓpter regna celoꝝ castrauim⁹ nos. ⁊ ℔ excommunicauit nos. eam⁹ ⁊ interpellem⁹ aduersū eum hierosolimoꝝ archiep̄m. Abeūtes aūt indicauerūt ei oia. Et dic̄ ei archiep̄s hierosolimitan⁹. ⁊ ego vos excōico. Ex quo itez ꝓtristati abierūt anthiochiā ad archiep̄m ⁊ dixerūt ei oia q̄ facta sunt circa se ⁊ ille similiter excōicauit eos. ⁊ dixerūt ad seipos. Eamus romā ad patriarchā ⁊ ipe nos vindicat de hoibꝫ istis. Abeūtes g̃ ad summū archiep̄m romane ciuitat̄ suggesserūt ei q̄ fecerāt eis memorati archiepi dicētes. Venim⁹ ad te q̄ tu es caput oīm. Dixit aūt eis ⁊ ipe. ego vos excōico ⁊ sepati estis. tūc defecerūt a io sibi inuicē ꝓsensum dederūt ⁊ ꝓsentiūt ꝓter q̄ ō in synodis ꝓgregant. Sz̄ eamus ad illum vir̄ sanctū epiphaniū ep̄m de cypro. q̄ ꝓpha est ⁊ p̄sonā hoīs nō accipit. Cū aūt pti marēt ciuitati el⁹ reuelatū ē ei de ip̄is ⁊ mittens ī occursum eoꝝ dixit. Ne intretis ciuitatē istā. Tūc illi ī se reuersi dixerūt. Pro veritate nos culpabiles sum⁹. vt q̄d g̃ nos ip̄os iustificem⁹. etiā si nos illi iniuste excōmunicauerūt nūq̄d ⁊ iste ꝓpha. ecce em̄ de⁹ reuelauit ei de nob. Et reph̄enderūt semetip̄os valde de culpa quā fecerāt Tunc vidēs q̄ corda nouit q̄ se p̄ vitate culpabiles fecerūt. reuelauit ep̄o epiphanio ⁊ vltro misit ⁊ adduxit eos ⁊ ꝓsolatus eos suscepit ī cōmunionē. Et scripsit de his archiep̄o alexandrie. Suscipe fillos tuos quoniā in veritate penitētiam egerūt. Et addidit senex q̄ ℔ exēplū narrauit dicēs. Hec est hoīs sanitas. ⁊ ℔ est q̄ deus vult vt homo culpā suā p̄fiteat añ deum. Hec cū audisset frat fec̄ fm ꝙ dixit sentis. ⁊ pgens pulsauit ostiū fratris. Ille aūt mox vt sensit eū pm⁹ deint⁹ pniam gessit aperuitq̄z statim ostiū ⁊ osculati sunt se inuicē ex aio ⁊ facta est inter vtroscz pax magna

CLXXIII

Duo monachi q̄ erāt carnales frēs habitabāt simul ⁊ volebat diabol⁹ separe eos nec poterat. Semel g̃ vn⁹ q̄ erat iunior etate incendit lucernā ⁊ posuit eā sup candelabrum. Fecit aūt opa sua demō ⁊ euertit cādelabr̄. Pro qua re cecidit eū maior frat cū ira. Ille ꝙ pniam egit dicēs ei. Habe patiam in me frater ⁊ itez accendo eā. Et ecce ꝙtus domini venit ⁊ torq̄bat demonē illum vsq̄z mane Demon aūt nūciauit ꝓncipi suo q̄d factum fuerat. Et audiuit sacerdos paganoꝝ id q̄d retulerat demon ⁊ egressus fact⁹ ē mōachus ⁊ ab initio ꝓuersatōis sue tenuit hūilitatem dicēs. Humilitas soluit oēm ꝙtutē inimicū sicut eos ego audiui loquētes dicēdo. q̄ qñ ꝓturbamus monachos ꝓuertit vn⁹ ex eis et agēs pniam destruit oēm ꝙtutē nostrā.

CLXXIIII

Senex q̄dā erat ī egypto añq̄z veniret illuc abbas pastoꝝ. Ille aūt habebat noticiaz hominū ⁊ multū honorē. Cū aūt ascendissz abbas Pastor de sicbi cum suis dimiserunt homines illū senē ⁊ venerūt ad abbatē Pastorem: Inuidia aūt tact⁹ senex male loquebatur de eis. Hoc audiēs abbas pastor contristabatur ⁊ dicit fratrib⁹ suis. Quid faciemus de sene isto magno q̄ nos in tribulationē miserūt homines derelinquētes senē ⁊ ad nos q̄ nihil sumus accedētes. Quomodo ergo possumus sanare eum. Et dixit eis Facite eū aliq̄d gustare ⁊ tollite vasculū vini ⁊ eam⁹ ad eū ⁊ gustem⁹ simul forsitan per hec possum⁹ sanare animū ei⁹. Tulerunt g̃ qs parauerāt cibos ⁊ preterunt ad eū. ⁊ dū pulsarēt ostium rñdit discipul⁹ eius dicens

Qui estis. Et illi rñderũt. Dic abbati q̃ pastor est ⁊ desiderat p̃ vos bñdici. Hec ãt nũciante ei discipulo ei⁹ ille mãdauit ei dicens Vade q̃ nõ vacat mihi. Illi ãt pseuerãtes in caumate dixerant. Nõ discedim⁹ nisi meruerimus bñdictionẽ senis. Senex aũt videns pseuerantiã eor̃ ⁊ humilitatẽ cõpunctus aperuit eis. Et intrãtes gustauerũt cũ eo. Cũ aũt manducarẽt dixit senex. In veritate dico. min⁹ est qõd audiui de vobis. cẽtuplum est eĩ qõd video in ope vestro. Factus est ergo eis amicus ex illa die

QLXXV

Dicebãt de abbate pafnucio q̃ ñ cito biberet vinũ. Ambulãs aũt aliqñ supuenit ĩ ꝓuentũ latronũ. ⁊ ĩuenit eos bibentes. Cognouit aũt eũ q̃ erat p̃m⁹ latronuz ⁊ sciebat q̃ ñ biberz vinũ Videṡ g̃ eũ de multo labore ĩpleuit calicẽ vini ⁊ ĩ alia manu tenuit gladium euaginatũ ⁊ dic̃ seni. Si ñ bibas occidam te. Senex ꝯo sciẽs q̃ mãdatũ dei vult facere ⁊ volẽs eũ lucrari accepit ⁊ bibit Ille ꝯo ꝓnceps latronũ pniam egit apud eum dicẽs. Ignosce mihi abba q̃ ꝓtristaui te Et dic̃ ei senex. Credo ĩ deo meo q̃ p̃ hũc calicẽ faciet tecũ mĩam ⁊ in h̃ seculo ⁊ in futuro Et rñdit ꝓnceps latronũ Et ego credo ĩ do q̃ ex hoc nõ faciã alicui quicq̃ mali. Et lucratus est senex oẽ collegiũ latronũ illoz̃ p̃ id q̃ sep̃t deũ dimisit voluntati eor̃

QLXXVI

Dicebãt de quodã fratre q̃ cũ feciſſz spoztas ⁊ imposuisset eis ansas audiuit vicinuz suũ aliũ monachũ dicentẽ. Quid facio q̃ p̃ ximũ est mercatũ ⁊ nõ habeo ansas q̃s ĩponam sportellis meis. Ille ꝯo audiẽs resoluit ansas quas ĩposuerat sportis suis ⁊ attulit eas fratri illi vicino dicẽs. Ecce istas superfluas habeo tolle ⁊ pone ĩ spoztas tuas. Et fecit op⁹ fratris sui pficere ꝓpriũ aũt op⁹ reliquit ĩmpfectum.

QLXXVII

Frater interrogauit quendã senẽ dicens Duo sunt frẽs ex q̃bz vn⁹ q̃escit ĩ cella sua p̃ trahẽs iciuniũ sex diez ⁊ multũ sibi laborẽ ĩponẽs. alter ꝯo egrotãtibz deseruit. Cui⁹ opus magꝭ acceptũ est dño deo nr̃o. Rñdit ei senex. Si frat̃ ille q̃ sex diebz iciunium leuat appẽdat se p̃ nazes nõ potest equalis esse illi q̃ infirmantibz deseruit.

QLXXVIII

Perrexerũt aliqñ tres frẽs ad messez ⁊ sceperũt certũ spaciũ sexaginta modioz̃ qõ meterẽt. Unus aũt ex eis p̃ma ĩpa die ĩfirmari cepit. ⁊ reuersus ẽ ad cellã suã. Duo ãt q̃ remanserãt vn⁹ alteri dixit. Ecce frater videṡ q̃ ĩcurrit ĩ egritudinẽ frat̃ nr̃. extorque g̃ tu aio tuo paz̃ ⁊ ego sil̃r meo paululum ⁊ credam⁹ in deo nr̃o. q̃ p̃ oꝛões ei⁹ implebimus nos duo opa ei⁹ ⁊ metem⁹ ptem ipsius Cum g̃ explicuissent messem toti⁹ loci illius quẽ susceperãt venerũt accipe mercedes suas ⁊ vocauerũt frẽm dicẽtes. Frat veni accipe laborẽ tuũ. Et ille dixit eis. Qualẽ laborẽ accipiã q̃ nõ messui. Et illi dixerũt ei Oꝛõibz tuis ꝓsummata est messis. veni g̃ accipe mercedẽ tuã. Facta est g̃ plurima ꝓtentio int̃ eos de hac re. illo sez dicẽte: non accipio q̃ nõ laboꝛaui. Illis ꝯo nõ acq̃escẽtibz nisi ⁊ ipe accipet ptẽ suã. Abierũt g̃ ad iudicium magni senis cuiusdã. ⁊ dic̃ ei frat̃ ille. Perrexim⁹ nos tres vt meterem⁹ in agro cuiusdã ad mercedes. Cũ aũt venissem⁹ ad locum quẽ messuri essem⁹ ipa p̃ma die in egritudinẽ cecidi ⁊ reuersus sum ĩ cellã meã nec vna die metere p̃ualẽs cũ eis. ⁊ nũc cogunt me frẽs isti dicẽtes. Veni accipe mercedem vbi nõ laboꝛaui. Dixerũt aũt ⁊ illi frẽs. Reuera tres fuim⁹ ⁊ prexim⁹ metere ⁊ suscepimus spaciũ sexaginta modioz̃ q̃d meterem⁹ ⁊ si fuissem⁹ toti tres cũ grãdi labore vix potuissem⁹ explicare illõ. Oꝛõibz aũt fratrib⁹ nos duo veloci⁹ q̃z tres potuim⁹ ⁊ demessui mus agz̃. ⁊ dicim⁹ ei. Veni accipe mercedem tuas ⁊ nõ vult. Hec audiẽs senex mirat⁹ est ⁊ dixit vni de monachis suis. p̃cute signũ ĩ cella fratz̃ vt ꝯgregent h̃ oẽs. Qui cũ venissent dixit eis. Venite frẽs ⁊ audite h̃ iustum iudiciũ. ⁊ ĩdicauit eis oĩa senex ⁊ adiudicauit illũ vt accipet mercedes suas ⁊ faceret ex eis mercedibz q̃d ipe vellet. ⁊ discessit frat̃ ille ꝓtristat⁹ ⁊ ploꝛãs ⁊ se p̃iudicatũ fuisse dicebat

QLXXIX

Dicebat q̃dã senex q̃ pr̃es nr̃i ꝓsuetudinem habuerũt venire ad cellas nouoz̃ fratrum q̃ solitarĩ ꝓuersari volebãt. ⁊ visitabãt eos ne q̃s eoz̃ a demonibz circũueniret et a cogitatõe sua lederet. ⁊ si qñ aliq̃s eoz̃ inueniebat lesus. adducebãt eũ ad eccĩam et ponebat peluis cũ aqua ⁊ fiebat oꝛõ p̃ eo q̃ tẽptationibz laboꝛabat. ⁊ lauabant oĩes fratres manus suas in peluim ⁊ pfundebat aq̃ illa frater qui impugnabat ⁊ ita statim purgabatur

CLXXX

Quidā frat erat mīster cuiusdā patr. Cōtigit aūt vt vuln⁹ fieret ī corpe senis ⁊ sanies mixta ex eo cū fetore pfueret. Dicebat aūt in cogitatu suo frat ille q̄ ei deseruiebat. Disce de hinc qz nō poterz sustinere fetorē putredinis h⁹. Ille ꝙ frat vt repmeret hmōi cogitationē suā tulit vas aq̄ ⁊ diluit vuln⁹ senis illi⁹ ⁊ recollegit ipam aquā in vas ⁊ q̄tiēs sitiebat ex ipa bibebat. Cepit aūt itez cogitatio sua solicitare dicēs. Si ñ vis fugere vel nō bibas fetorē hūc. Frat aūt ille laborabat ⁊ tolerant ibat bibēs lauaturā senis illius. ⁊ cū ita mīstraret seni illi vidit de⁹ laborē charitatz illi⁹. ⁊ illā lauaturā vulnerz ī aq̄m mūdissimā ꝼtit ⁊ senē īuisibili medicamento sanauit

CLXXXI

Dicebat abbas daniel q̄ erat discipul⁹ abbatz arsenū. qz narrauit ei abbas arsen⁹ tanq̄ de aliq̄ alio. puto tñ q ꝺ se dicebat. qz duz sederet q̄dā in cella sua venit vox dicens ei. Veni oñdā tibi opa hoīum. ⁊ surgēs abijt ⁊ duxit eū ad q̄ndā locū ⁊ oñdit ei eth yopē incidentē ligna ⁊ facientē sarcinā magnā. ⁊ tēptabat portare eā ⁊ ñ poterat. ⁊p eo vt auferret ex sarcina illa ibat itez ⁊ icidebat ligna ⁊ addebat ad sarcinā. Hoc āt faciebat diuti⁹. Et p cedēs paululū oñdit hoīez rursus stantē sup lacū ⁊ hauriētē aq̄m ex eo ⁊ infundētē in cisternā ptusam q̄ cisterna ipaz aq̄m itez refundebat ī lacū. Et dīc ei itez Veni oñdā tibi aliud. Et ecce vidit tēplū ⁊ duos viros sedētes ī eis ⁊ portātes lignū trāsuersū vnū ꝺ vnū. volebāt aūt p ianuā itroire ī tēpluz ⁊ nō poterāt pp̄ lignū illꝺ qꝺ trāsuersum portabāt. ⁊ ñ inclinātes se vn⁹ p⁹ aliū vt fieret lignū illud directū remāserūt foz extra ianuam. ⁊ cū iterrogassz q̄d h̄ essz. ille rñdit ei Hi sunt q̄ portāt velut i iusticia supbie iugū ⁊ ñ būiliati sūt vt corrigerēt se ⁊ ambularēt hūiliter ī viā tpi. pp̄ qꝺ ⁊ remāserūt foras a regno dei. Ille āt q̄ ligna icidit hō est in pctis mixtis. ⁊ p eo vt pniam agat ⁊ subtrahat se a pctis suis magz alias iniq̄tates adhibet sup iniq̄tates suas. Qui āt aquā iplet hō est qui bona q̄dē facit sz qz hz etiā in eis pmixta mala p h̄ pdit etiā ⁊ bona opa sua. Quapropp̄ cōnit oēm hoīez sobriū esse ī ꝺsiderādis opib⁹ suis ne inuanū videat sustinere labores.

CLXXXII

Narrauit sanct⁹ basili⁹ eps dicēs. Fuit q̄dam ꝼgo ī quodā monasterio femina q̄ stultā esse ac demonē se hr̄e simulabat. q̄ vsq̄ adeo ab oīb⁹ alīs p horore habebat. vt nec cibū q̄dē cū ea accipent. Talē siq̄dez vitā elegerat vt a coq̄na nūq̄z recedēs totius illic misterij ipleret officiū. Et erat fm vulgare puerbiū. vniuerse dom⁹ spōgia. ipletū in se relz pbās qꝺ ī sctis libris scptū legim⁹. Si q̄s inq̄t ex vob⁹ putat esse se sapientē ī hoc mūdo stult⁹ sit vt sapiēs fiat. Nec igit inuolutū pānis habebat cāput ⁊ ita oīb⁹ fuiebat. Cetere aūt ꝼgines tonse cucullis cooperiebant. Nulla aliqñ hāc potuit de q̄dringētis ꝼginib⁹ videre māducātē. nūq̄z p oīm e cuiz suū sedit ad mēsam. a nulla vl modicam ptē panis accepit. sz micas tm detergēs illaruz mēsaz ⁊ abluēs ollas. his solis alimonijs cōtēta viuebat. Nulli vnq̄z fec iniuriam. nulla ipsi⁹ murmur audiuit. nulli aut paz aut satz locuta ē. Et certe cū ab oīb⁹ cederet. cū oīm viueret odio. maledicta oīm sustineret sctō pitterio cui h̄ vocabulū erat. pbatissimo viro. semp q̄z ꝺfecto viuēti astitit angel⁹ dñi q̄ dam die sedēti ī loco q̄ ꝺr porfirice. affatusq̄z est eū his ꝼbis. Cur inq̄t grande aliq̄d te esse credis vt sanct⁹ ī hmōi degēs loco. Vis videre mulierē te sanctiorē vade ad tabenēsiotaz monasteriū feminaz ⁊ vnā ex ipis illic iuenies ī capite habentē coronā. ipam cognosce te esse meliorē. q̄ dūz tantū ꝑp'um sola diebz noctib⁹ pugnat cor ipi⁹ nūq̄za ꝺo recedit. tu aūt vno ī loco resides nec quoq̄z aliquādo pgredīs p oīs vrbes aio ⁊ cogitatione vagaz. Statimq̄z ad supadictū monasteriū venit ⁊ magistros fratz rogauit. vt introducerēt eū ad habitaculū feminarum. Que mor illi vt viz glorioſum. viz etiam p uectiorz eratis cū grandi fiducia introduci fecerūt. Ingressus aūt oīs sorores desiderauit ispicere int̄ q̄s solā illā p q̄ venerat ñ videbat. Ait aūt ad postremū. Oēs inq̄t mihi adducite. deesse em mihi videt aliq̄. Dicunt ad eū. Una stultā habem⁹ intrinsec⁹ in coq̄na. sic em eam q̄ a demonio vexat appellant. Et ait ille. Exhibete ad me ipaz q̄z vt eā videam. Quo audito supa memoratā vocare ceperūt. Que cū nollet venire. sentiēs vt credo aliq̄d. aut fortassis ꝺ ipsum diuīa reuelatione cognoscēs: dicūt ei. Sanct⁹ p'teriut te videre desiderat. Erat aūt vir fama ⁊ nomine grādis. Cūq̄z ad eū fuissz exhibita ⁊ vidissz pānos ī frōte ipi⁹ inuolutos. piecit se ad pedes ei⁹ dicēs. Bñdic me inq̄t. Rursus ad

ipsi⁹ pedes ꝛ ipa corrues. Tu me inqt bene/
dic dñe. Oēs ꝙ sorores obstupuerūt simul
dicētes. Noli abba talē tibi facere iniuriam
fatua est eīn ipa quā cernis. Tūc sanct⁹ py
terius ipis oīb⁹ ait. Vos magꝭ estꝭ fatue. nā
hec ꝛ vestra ꝛ mea est nōna. Doc eīn nomie
vocāt illi femias spūales. Et deīcor deum
ait vt ita dign⁹ ipe i die iudicij merear iueni
ri. Quo audito oēs simul ad pedes ei⁹ pci/
derunt singule varia pcā ꝛ ꝓpria cōfitentes
Alia aūt abluēs sordes catini supra eā se fu
disse dicebat. alie ꝙ colaphis eā a se ꝓbera
tam sepe memorabāt. alie nares ipsi⁹ sinapi
impletas a se esse deflebāt. Cetere q̄z diuer/
sas referebāt se ei iniurias irrogasse. p q̄bus
omnib⁹ sanct⁹ ille fusis ōo p̄cib⁹ egressus est
Post paucos aūt dies nō ferēs illa tātā sui
gl'iam. tātoq̄ se nolēs sororꝫ honorē cumu/
lari. grauariq̄ credēs singularꝫ excusatōib⁹
egressa de monasterio illo occulte. quo ierit
in quē se merserit locū. vl' quo fine defecerit
ad nullius potuit noticiā puenire

CLXXXIII

Narrauit q̄dam senex dicēs. qꝛ erat q̄daz
ꝙgo puecta etate valdeq̄ ꝓfecerat in timore
dei. Et interrogata a me que res eā ad hāc
pduxit ꝙuersationē. Illa ingemiscēs ita ce/
pit dicere. Nihi q̄dem o mirabilis vir cuz
adhuc essem puula erat pater modestus ac
māsuet⁹ moꝛib⁹. debilis ꝙ ꝛ infirm⁹ corpe.
q̄ ita vixit. curā suā agēs vt vix aliq̄n videre
tur ab his q̄ in eo habitabāt vico. Terrā au
teꝫ suā assidue opabaꝭ. ꝛ ibidē sp occupabat
vitā suam Si q̄n forte sanus fuisset fructus
culture sue domi portabat. Plurimū autez
tpis in lecto languoꝛib⁹ detinebaꝭ. tātaq̄ ei
erat taciturnitas vt ignoꝛātibus eū sine vo/
ce crederet esse. Mater ꝙ mea erat ecōtra/
rio curiosa absq̄ modo. ꝛ que vltra omnes
que in regione hac turpioꝛ esset. Sermōes
ꝙ eius ita ad vniuersos mouebaꝭ vt pu
tareꝭ oīne corp⁹ eius lingua eius esse. Lites
frequentius cōmittebaꝭ ad oēs ab ipa. In
ebrietate aūt vini cū viris luxuriosis demo
rabaꝭ. Dispēsabat aūt ꝛ ea que domi erāt tā
q̄z meretrix pessima vt etiā substātia multa
valde nō potuisset nobis sufficere. Hā ꝛ hu
ꝭ a patre meo delegata erat cura dom⁹. Cor
pore aūt suo ita in turpitudine abutebaꝭ. vt
pauci de vico illo potuissent effugere libidi
nem ei⁹. Nunq̄z corpi ei⁹ moꝛb⁹ vel aliqua i
firmitas occurrit nec doloꝛē aliquem sensit
sed a natiuitate vsq̄z ad vltimū diē suū inte/
grum sanūq̄z corpus suū possidebat. nec ei
quicq̄z aduersi qō voluptatē ei⁹ aliqua ex p/
te minueret accidebat. Inter hec cōtigit vt
pater me⁹ longa egritudine fatigaꝛ mozere
tur ꝙtinuo aer cōmotus est ꝛ pluuia ꝛ cho
ruscatōes atq̄ tonitrua aerē ꝓturbabant ꝛ
neq̄ die neq̄ nocte imber cessans tridno su
per lectū sine sepulka fecit eū manere. ita vt
boies vici illi⁹ mouētes capita sua ammira
renꝭ q̄ tantū malū vniuersos laterz dicētes
Sic dei inimic⁹ erat iste vt nec terra eū reci
piat ad sepulturā. Sz tū ne intra domū mē
bra eius dissoluta ingressuz habitātib⁹ phi
berent imminēte adhuc aere turbido ꝛ plu
uia descēdente vix aliq̄n eū sepulture tradi/
dimus. At ꝙ post hec mater mea accepta li
centia cū improbitate maria corpis sui vte/
batur libidine. ꝛ prostibulū deinde faciens
domū suā in tāta luxuria vixit atq̄z delicijs.
vt dū puula essem deficeret nobis substan/
tia nra. Vix aūt aliq̄n cū timore siē mihi vi
debaꝭ morte illi aduenīēte tantā meruit fu/
neris ꝓsperitatē. vt etiā putareꝭ aer simꝭ ere
quijs deseruire funeris ei⁹. Ego aūt p⁹ obi/
tum ei⁹ puellarē egressa etatē ꝛ desiderijs ni
tillationibꝫq̄z iā corp⁹ meū ꝓmouentibus in
quadā die ad vesperā vt fieri solet cogitare
cepi atq̄z ꝓsiderare cui⁹ vitam eligerē sequē/
dam vtrū patris q̄ modeste ꝛ māsuete ac so
bzie vixit. sed rursus recogitabā illud. quia
nihil ī vita sua ꝓsecutus est boni. sed p om/
ne tempus ī infirmitate ꝛ tribulatōe ꝓsum/
ptus est. ꝛ ita vite sue finem accepit vt nec se
pulturā eius terra recipet. Si igit̄ bona es/
set hmōi ꝙuersatio apud deū. quare ergo tā
toꝛ maloꝛ pater meus pōdus esset cōsecu/
tus q̄ sic viuere elegit. Sz sicut mater cogi
tatus me⁹ inqt bonū est viuere ꝛ tradere vo
luptatib⁹ ꝛ luxurie corpus ac libidini. Ete/
nim illa nullū op⁹ turpe ptermisit. In ebrie
tate aūt omne tēpus incolumis atq̄z ꝓspere
degens. ita vitaz suam expleuit. Quid ergo.
Sic oportet me viuere sicut mater. Deli/
us est enim proprijs oculis credere his que
manifesta ꝛ cognita sunt. ꝛ nihil ptermitte/
re. Et cum placuisset mihi misere ei⁹ me con
stituere vite supuenit noꝛ ꝛ ꝓtinuo mihi so/
por accidit. Post hos sermones astitit mihi
q̄dam grandis q̄dem corpe. aspectu autem
terribilis. Deinde intuēdo me pterrēs ira/
cunda visione ꝛ aspera voce ꝛterrogabat me

Discuctio secunda

Dic mihi inquit puella qui sunt cogitatus cordis tui. Ego aũt ab aspectu eius ꝛ habitu tremefacta neq; aspicere in eũ audebam. Maiori vero voce iterũ iussit vt ea q̃ mihi placuerãt pnunciarẽ. Ego aũt p timore dissoluta ꝛ oim oblita cogitationũ nihil esse dicebã. Ille ꝙ negante me revocabat in memoriã vniuersa q̃ in corde meo tractaueraꝛ Ego aũt ꝙuicta ad pẽ cõuersa: supplicabã veniã ꝙseq̃. ꝛ cãm ei narrabã hmõi cogitat? Qui ait mihi. Veni igit ꝛ vide vtroslibꝛ prez ꝛ matrẽ. ꝛ quã volueris vitã deinde elige tibi. Et apphendẽs manũ trahebat me. Ducens aũt in q̃ndam campũ padisos multos habentẽ. ꝛ diuersos fructus variasq; arbores ꝛ pulcritudinẽ inenarrabilẽ. ꝛ introduxit me illuc. Occurrẽs aũt mihi pr̃ me? amplexatus est. ꝛ osculabat me filiã me vocãs Ego ꝙ circũplexa eũ rogabã vt manerem cũ eo. At ille. Nũc inq̃t nõ potes hic esse. sz si vestigia mea seq̃ volueris: venies huc nõ post multũ tps. Cũ aũt adhuc ego deprecarer manere cũ ipso trahẽs me rursus p manũ q̃ ibi me duxerat. Veni ait ostẽdam tibi ꝛ matrẽ tuã que igni exurit vt scias ad quez horꝛ velis declinare vitã tuã. Statuẽs aũt me in domo tenebrosa atq; obscura oino. p turbatiõe stridoreq; repleta oñdit mihi fornacẽ ignis ardentẽ ꝛ pice feruentẽ. ꝛ q̃sdam illic terribili aspectu stantes supra fornaceꝫ Ego aũt inspiciens deorsum video matrez meã in fornace vsq; ad collũ dimersam stridentẽq; dẽtibꝫ. ꝛ igni ardentẽ ꝛ vermiũ multũ fetorẽ fieri. Videns aũt me illa filiam me vocans cũ vlulatu clamabat. Heu me inq̃t filia de ꝓpꝛijs opibꝫ hec patioꝛ. qꝛ q̃si deliramenta mihi videbant vniuersa q̃ de sobrietate erãt. Opa aũt fornicationis ꝛ adulterij nõ mihi videbant esse tormẽta. Ebrietatem ꝙ ꝛ luxuriã non arbitrabar esse penas. ꝛ ecce ꝓpter libidinẽ paruã quantã recipio flammã. sustineo penas. Ecce ꝓpter exiguas deliciaꝫ q̃nta exoluo tormẽta. Ecce p ꝓtemptu dei q̃les recipio mercedes. Apphenderunt me vniuersa innumerabilia mala. Nũc tps auxilij filia. nũc recordare nutrimẽtoꝛ filia q̃ a me cõsecuta es. nũc retribue bñficium si q̃d boni aliq̃n a me accepisti. Miserere ergo mei q̃ ardeo in igne ꝛ ab ipso consumoꝛ. Miserere mei q̃ in hmõi cruciatibꝫ examinoꝛ. Miserere mei filia ꝛ porrigẽs manũ tuam educ me de loco isto. Hec aũt recusante hoc facere ꝓpter eos q̃ ibi astabãt rursus cũ lachrymis clamabat. Filia mea adiuua me ꝛ noli despicere fletũ matris tue. Memẽto doloris mei in die parturiẽtis te. ꝛ ne me despicias q̃ in gehẽna ignis depeo Ego autez voce eius ac lachrymis ꝓmota humanũ aliq̃d patiebar. ꝛ cepi cũ clamoze cõdolẽs ei ingemiscere. Exurgẽtes ꝙo bi q̃ in domo erãt mecũ ꝛ accẽdentes ignẽ causaꝫ mugit? mei interrogabant me Ego aũt narraui eis oia q̃ viderã. Hic tã vnũ deliberaui hoc. vt patris mei seq̃rer vitã. certa facta p ineffabilez miscoiam dei q̃ pene reposite sunt his q̃ maligne viuere volũt Talia siq̃dem illa beata virgo ex ipsa visione ꝓgnoscẽs multã esse a deo bonoꝛ opez retributoez. ꝛ maloꝛ actum ꝛ turpis vite maximas esse penas annũciabat. Ideoq; efficiamur melioris consilij nobismetipsis vt possimus beati fieri.

QLXXXIIII

Narrauit abbas daniel q̃ fuit discipulus abbatis arsenij dicẽs Dixit abbas pater noster arsenius de quodã sene q̃ erat magn? in hac vita. simplex aũt in fide. ꝛ errabat pro eo q̃ erat ideota. ꝛ dicebat nõ esse naturale coꝛpus xpi panẽ quẽ sumim? sed figurã ei? esse Hoc aũt audiẽtes duo senes q̃ diceret hũc sermonẽ ꝛ sciẽtes q̃ magn? esset in vita ꝛ cõuersatiõe Cogitãtes ꝙo qꝛ innocenter ꝛ simpliciter diceret hoc venerũt ad eũ ꝛ dicũt ei Abba ꝑmonẽ audiuim? cuiusdã infidelis. q̃ dicit qꝛ panis quẽ sumim? nõ naturale est coꝛpus christi sed figura est ei?. Senex aũt dixit eis. Ego sum q̃ hoc dixi. Illi aũt rogabãt eũ dicẽtes. Abba nõ sic teneas. sed sic ecclesia catholica tradidit. nos aũt credim? qꝛ panis ipse coꝛpus est xpi. ꝛ calix iste sanguis xpi ꝑm ꝓpitatẽ nõ ꝑm figurã. Deꝛ sicut in ꝓncipio pluuerẽ de terra accipiens plasmauit hoiem ad imaginẽ suã. ꝛ nõ potes dicere qꝛ nõ erat imago di cuius incõprehẽsibil'. ita et panis quẽ dixit qꝛ coꝛp? meũ est credimus qꝛ ꝑm ꝓpitatẽ coꝛp? xpi est. Senex aũt ait eis Nisi re ipsa ꝓgnouero nõ mihi satisfacit rõ vestra. Illi aũt dixerũt ad eum Depcemur deũ hebdomada hac de mysterio hoc. ꝛ credimus qꝛ deus reuelat nobis Senex ꝙo cũ gaudio suscepit sermonẽ istũ ꝛ depcabatur deũ dicẽs. Dñe tu cognoscis qꝛ nõ p maliciam incredulus sum rei huius. sz p ignorantiã. ḡ reuela mihi dñe iesu christe qđ verũ est. Dz ꝛ illi senes abeũtes in cellas suas roga

bant ⁊ ipsi deū dicētes. Dñe iesu christe re/uela illi seni mysteriū hoc vt credat. ⁊ nō p/dat laborē suū. Et audiuit ḡ dñs vtroscz. et hebdomada ꝯpleta venerunt dñica die ad ecclesiā. ⁊ sederūt ipsi tres soli sup sedile de scirpo qđ in modū fascis erat ligatū. medi⁹ aūt sedebat senex ille. Apti sunt autē intelle ctuales oculi eoz. ⁊ qñ positi sunt panes in altari videbāt illis tm modo trib⁹ tanq̄z pue rulus iacēs sup altare. Et cū extēdisset ꝑbi ter man⁹ vt frangeret panē: descēdit angel⁹ dei ō celo hñs cultrū in manu ⁊ secauit pu erulū illū. sanguinē ꝯ ei⁹ excipiebat in cali cē. Cū aūt ꝑbz frāgeret in quis ptib⁹ panē etiā angelus incidebat pueri mēbra in mo/dicis ptib⁹. Cū ḡ accessisset senex vt acciꝑet sanctā cōionez data est ipsi soli caro cū san/guine cruētata. Qđ cū vidisset ptimuit ⁊ cla mauit dicēs. Credo dñe q⁊ panis q̄ in alta/ri ponit corpus tuū ē ⁊ calix tuus ē sanguis Et statim facta est caro illa in manu ei⁹ pa/nis ꝑ mysteriuz. ⁊ sumpsit illud in oze suo agēs grās deo. Dixerūt aūt ei senes De⁹ scit humanā naturā q⁊ non pōt carnib⁹ crudis vesci. ⁊ ꝓterea trāsfigurauit corpus suuz in panē ⁊ sanguinē suū in vinū his q̄ illud fide liter suscipiūt. Et agētes deo grās de sene il lo. q⁊ nō ꝓmisit deus ꝓire laborē ei⁹. Reuer si sunt toti tres cū gaudio ad cellas suas.

¶LXXXV

Abbas Macharius habitabat in loco ni/mis deserto. erat em̄ solus in eo solitarius. In inferiori ꝯo ꝑte erat alia solitudo in qua habitabāt plūmi frēs. Obseruabat aūt senex ad iter ⁊ vidit sathanā venientē in habitu ho minis vt trāsiret ꝑ cellā ei⁹. videbat autē q̄si tunica linea indutus valde vetusta ⁊ tota ꝑ forata. ⁊ ꝑ oīa foramīa eius pēdebāt ampul le. Et dicit ei senex. Ubi maior vbi vadis. et ille dicit. Uado cōmouere frēs. Senex aūt dixit ei. Et vt q̄d tibi ampullas istas. Et di/xit. Gustum fratrib⁹ porto. Et dixit ei senex Et totas cū gustu portas. Et rndit Etiā. vt si vnū alicui nō placz offerā aliud. si aūt nec illud dabo ⁊ terciū. ⁊ ita ꝑ ordinē. vt modis oīb⁹ vel vnū placeat eis. Et cū hec dixiss trāsiit. ⁊ obseruabat senex custodiēs vias do/nec ille iterū remearet. ⁊ cū vidisset eū senex dixit ei. Saluus sis. ⁊ rndit. vbi mihi salus. ⁊ dixit ei senex. Quare. ⁊ rndit. quia mō oēs sanctificati sunt ⁊ nemo mihi adq̄escit. ⁊ di/xit ei senex. Neminē ḡ habes amicū. Rndit. vnū tm̄ habeo fratrē ibi. vel ipse mihi solus adq̄escit. ⁊ q̄n videt me cōuertī ad me velut ventus. Senex ꝯo dixit ei. Et q̄s vocat ille frater. Rndit ei Theopen⁹. Et cū hec dixis set trāsiit. Surgens aūt abbas Macharius ꝓcessit ad inferiorē heremū. Qđ cum vidis/sent frēs acceperūt ramos palmaz ⁊ occur runt ei obuiā. ⁊ singuli eoz parabant cellas suas incerti ad quē declinaret. Senex autē inq̄rebat q̄s inter eos Theopētus vocaret in loco isto. ⁊ inueniēs eū intrauit in cellam ei⁹. Theopētus ꝯo suscepit eū cum gaudio Cū ḡ cepisset secrete loq̄ dixit ei senex. Quō circa te est frater. Et ille dixit. Interim oza tiōib⁹ tuis bñ. Dixit ei senex. Ne impugnāt te cogitationes. Et dixit ille. Interim bene sum. erubescebat em̄ dicere. et dixit ei senex. Ecce quot annos habeo in cōuersatōe loci istius. ⁊ oēs honorāt me. ⁊ tm̄ in hac senectu te mea infest⁹ est mihi spūs fornicatiōis. Et rndit Theopētus dicēs. Crede abba quia ⁊ mihi. Senex aūt simulabat talias cogita tiones esse molestas donec faceret eū cōfite ri. Deinde dicit ei. Quō ieiunas. ⁊ dicit. ad nonā. ⁊ dicit ei senex Ieiuna vsq̄ ad vesꝑaz ⁊ abstine ⁊ ꝓmēda euangelia vt memoziter retineas ea. sed ⁊ alias residuas extra ꝯo medi tare scripturas. ⁊ si tibi ascenderit cogitatio mala nunq̄z deoz suz aspicias. sed sp sursum ⁊ statim dñs adiuuat te. ⁊ cozrigēs senex fra trē illū reuersus ē in solitudinē suā. ⁊ cū ob/seruaret vidit iterū demonē illum ⁊ dicit ei. Ubi vadis iterū. et ille rndit. cōmouere fra tres. ⁊ abiit. Dū aūt reuerteret dicit ei senex Quō sunt fratres illi. Et rndit ille. Hale. Senex aūt dixit. Quare. ⁊ ille rndit. Quia toti sancti sunt. ⁊ maius malū quia ⁊ vnum quē habui amicū ⁊ obedientē mihi etiam ⁊ ipse nescio vñ subuersus est. ⁊ nec ipse mihi acq̄escit iā sed oīb⁹ sanctior fact⁹ ē. ⁊ ꝓterea iurauī me iā nō calcare locū illū nisi ꝓst lō gū tps. ⁊ hec dicēs transiit relinq̄ns senem. Sanctus ꝯo senex intrauit in cellā suā ado/rans ⁊ gratias agens deo.

¶LXXXVI

Quidā ꝑbiter fuit religiosus valde. ple gus nomine freq̄nter missarū solennia cele brans ad corpus sancti Ayni epi ⁊ cōfesso ris. Qui cū digno moderamine sanctā ꝓpo ꝓicio duceret vitā cepit oīpotentē deū pul sare pcib⁹ vt sibi monstraret naturā corpis xpi ⁊ sanguis. itaq̄z ñ ex infidelitate vt a solet

sed ex pietate mētis ista petiuit. Fuerat enīz a puericia diuinis legibus imbutus. z ꝑter amorez supni regis olim patrie fines z dulcia liquerat arua. vt xpi mysteria exul sedule disceret. Idcirco eius amore magis succensus quotidie ꝓciosa mūera offerebat. poscebatq; sibi ꝑmōstrari que foret species latitās sub forma panis z vini. nō quia de corpore xpi dubius esset. sed q3 sic xpm cernere vellet quē nemo mortaliuz iam sup astra leuatū in terris passim cōspicere pōt. Venerat ḡ dies z idem celebrās pie missarū solennia more solito pcubuit geniby. Te dēpcor inquit oīpotens pande mihi exiguo in hoc mysterio naturā corpis xpi vt mihi liceat eū conspicere presentē corporeo visu z formaz pueri quē olim sinus matris tulit vagientē nunc manib⁹ ꝓtrectare. Quē dum talia ꝓcaret angelus de celo veniens sic affat. Surge inqt ꝑpere si xpm videre placet. adest presens corporeo vestit⁹ amictu quē sacra puerpera gessit. Tunc venerabilis ꝓsbiter pauidus ab humo vultuz erigēs vidit sup arā patris filiū puerū quē symeon infantē portare suis vlnis meruit. Cui angelus inquit Quia xpm videre placuit quē ꝓius sub specie panis ꝓbis sacrare solebas mystic3 nūc oculis inspice. attrecta manib⁹. Tunc sacerdos celesti munere fretus qō mirū dictu est vlnis tremētib⁹ puerū accepit z pectus xpi pectori iunxit. Deinde ꝓfusus in amplexū dat oscula deo z suis labīs ꝓessit pia labia christi. Quib⁹ ita exactis ꝑclara dei filij membra restituit in vertice altaris. et repleuit celesti pabulo xpi mensam. Tunc rursus humo ꝓstratus dēpcatus est deū vt dignaret ipse iterū verti in pristinā formaz. q̄ expleta oratōe surgens e terra inuenit corp⁹ xpi in formā remeasse priorem vt dēpcatus fuerat.

CLXXXVII

Beate memorie Paulus simpler discipulus abbatis Anthonij narrauit fratrib⁹ talē rem. Quia aliqñ veni in monasteriū visitandi gratia z ꝓ fratrum instructōne. z post cōsuetā ad inuicem collocutionem intrauerunt in ecclesiam dei vt missas more solito celebrarēt. Ipse aūt Paul⁹ intuēs vnū quēq; introeuntiū in ecclesiā quo aīo intraret. Habebat em̄ z hanc gratiaz sibi datam a deo vt sic vnūquēq; cui⁹ animi esset agnosceret. sicut z nos facies nostras videm⁹ inuicem. Ingredientib⁹ ḡ omnib⁹ clara facie z splendido vultu sed z vniuscuiusq; angelo gaudente cū eis. vnū vidit nigrū z obscurū toto corpe. z demones ex vtraq; pte eū tenentes z trahētes ad seipsos capistro in naribus ei⁹ misso. Sanctū vero angeluz eius de longe lugubrē z tristē sequentē eū. Paulus ꝯo lachrymans z manu freq̄nter pect⁹ tundens sedebat añ ecclesiā plorās valō eū qui talis ei apparuerat. Qui aūt videbāt eū qō faciebat z tam celerē eius mutationez et lachrymas et luctū interrogabant rogātes eum vt diceret quid essz quod videbat timētes ne quid in rephēsione oīm vidisset ꝓ q̄ ꝙ faceret. Postulabant etiā vt ad missas intraret cū eis. Paulus aūt repellens eos negabat se ingressurū. z sedebat foris tacēs z plorās nimis illū qui ei talis apparuerat. Post paululū aūt dimisso ecclesie ꝙuentu iterum Paulus attēdebat singulos exeūtes vt q̄nz introitū cognouerat sciret q̄les exirent. z vidit illū virū nigrū z obscurū toto corpe prius exeuntē ab ecclesia claz q̄dem vultu. cādidū corpe. Demones aūt q̄ eū añ tenebant postea de lōge seq̄ntes. sanctuz ꝯo angelum iuxta ipm ambulantē letū z ꝓinquū z gaudētē sup euz valde. Paul⁹ ꝯo exiliēs cū gaudio clamabat bñdicēs deū. z dicēs. O ineffabilis dei miscōia z bonitas. o diuine miserationis ei⁹ innumerabilis bonitas. Currens aūt z ascēdens sup altū graduz magna voce dicebat. Venite z videte opa dñi q̄s terribilia sunt z oīni stupore digna. venite et videte eum q̄ vult oēs hoies saluare z ad agnitionē vitatis venire. venite adoremus z ꝓcidam⁹ añ eum z dicam⁹ q3 potēs est peccata dimittere. Ad hāc vocē eius oēs solicite cucurrerunt cupiētes audire q̄ dicebat. Et cōueniētib⁹ oīb⁹ referebat paulus que vidisset anteq̄s in ecclesiam intrarent. z q̄ postea. Iterū interrogabat illuz vir z vt diceret ei causam ꝓ q̄ ei tātam subito mutatiōez deus donauerit. Dō ergo ille cōuictus a Paulo corā oīb⁹ q̄ circa ipm erant aperte narrauit dicēs. Dō peccator sum z multo tpe in fornicatiōe viri vsq; nūc. Ingrediēs autez mō in sanctā ecclesiā dei audiui vocē ysaie ꝓphete cū legeret. magis aūt dei vocē loquētis in eo vbi dicit. Lauamini mundi estote. auferte malū cogitationū de aniab⁹ vestris coram oculis meis. discite bñfacere. z si fuerint peccata vestra tanq̄s fenicium velut nix dealbabunt. z si volueritis z audieritis me

bona terre comedetis. Ego inquã fornicator inhoc sermone cõpunct⁹ sum nimis ⁊ ingemiscens intra ꝓscientiã meã dixi ad deum Tu de⁹ q̃ venisti in hũc mundũ pctõres saluos facere ⁊ q̃ etiã hec q̃ mõ lecta sũt ꝓmisisti ꝑ ꝓphetã cõple effectu ⁊ ope in me pctõre ⁊ idigno. Ecce em̃ amodo ꝓmitto tibi ⁊ spõdeo ꝑmone ⁊ corde ꝓfiteor qz iã nõ agam vltra illud malũ. sed abrenũcio oi iniq̃tati. et seruio tibi amodo in ꝓscientia mũda. Hodie ergo dñe in hac hora suscipe penitentẽ ⁊ interpellantẽ te ⁊ renunciantẽ oi peccato. In his ergo ꝓmissionib⁹ egressus sum de ecclesia statuẽs in aĩa mea nihil vltra mali agere coram oculis dñi. Hõ cũ audissent oẽs clamauerunt vna voce ad dñm dicẽtes. Quã magnificata sunt opa tua dñe. omnia in sapiẽtia fecisti.

CLXXXVIII

Dixit q̃dam senex qz erant ei vicini duo fratres. vn⁹ pegrinus. ⁊ vnus inchoris. erat aũt ille pegrinus modicum negligẽtior. ille ꝩo inchoris studiosus valde Cõtigit autez vt dormiret ille pegrinus in pace. At ille senex vicinus eoz cũ esset ꝓuidus vidit multitudinẽ angelo⁹ deducentiũ aĩaz eius. Et cũ pueniss̃et in celũ vt intraret facta ẽ q̃stio de eo. ⁊ venit desup vox dicẽs Manifestuz est qz modicũ negligẽs fuit. sed ꝓpter pegriationẽ eius apite ei. Et post hec dormiuit ille inchoris ⁊ venit oĩs cognatio eius ad eũ. Cernens ꝩo senex nõ venire angelos ad deducendã aĩaz ei⁹ miratus ẽ ⁊ cadẽs in faciẽ suã in ꝓspectu dei dixit. Quõ pegrin⁹ ille cũ negligẽtior fuerit talẽ gloriã ꝓmeruit. ⁊ hic cũ esset studiosus nihil hmõi meruit Et venit ei vox dicẽs. Hic studiosus cũ veniss̃et vt dormiret aperuit oculos suos ⁊ vidit parentes suos flentes ⁊ cõsolata ẽ aĩa ei⁹. Peregrinus ꝩo ille licet negligẽtior fuerit nullũ suoz vidit ⁊ ingemiscẽs fleuit ⁊ deus cõsolatus est eũ.

CLXXXIX

Narrauit q̃dam patrũ qz erat aliq̃s solitarius in heremo nylopolcos. ⁊ mĩstrauit ei q̃daz secularis sed fidelis. Fuit aũt in eadẽ ciuitate hõ qui erat diues ⁊ impi⁹. Contigit aũt vt moreret ille diues. ⁊ deducebat eũ tota ciuitas simul ⁊ epus cũ lãpadib⁹. Egressus est autẽ ille q̃ mĩstrabat illi solitario ꝑm ꝓsuetudinẽ portãs ei panes. ⁊ inuenit qz comederat eũ belua. ⁊ cecidit in faciẽ suã in cõspectu dñi dicens. Non surgaz hinc donec demonstret mihi a deo q̃ sunt hec quia ille q̃dem impi⁹ talẽ apparatũ habuit in deducẽdo. hic ꝩo q̃ seruiuit tibi die ac nocte ita ptulit. Et ecce angelus veniẽs dixit ei. Ille impius habuit puuz bonũ op⁹ in hoc seculo ⁊ recepit illud hic. vt illic nullã req̃em inueniat. Iste aũt solitari⁹ hõ erat ornatus ad oẽz ꝓtutẽ. habebat ꝩo ⁊ ipse vt hõ modicũ quid culpe. ⁊ recepit illud hic vt ibi inueniat purus coram deo. Et ita ꝓsolatus in his verbis abiit glorificãs deũ sup iudiciũ eius. qz vera sunt.

CXC

Narrauit q̃dã senex de q̃dã epo vt mihi ex eo fiduciã accipiẽtes diligentiã habemus nostre saluti. Hũciauerũt q̃daz epo q̃ apud nos ꝓsistebat sicut hec ipse epus referebat. eo q ꝑ q̃daz seculariũ matronaz due essent mulieres fideles q̃ quasi impudice viuerent. Epus aũt ex his q̃ ei nũciata fuerãt cõmotus est. ⁊ suspicatus ne forte ⁊ alie huiusmodi essent ad deperandũ deũ se cõuertit inde cert⁹ effici rogãs. qõ ⁊ meruit. Post diuinã em̃ illã atq̃ terribilẽ ꝓsecrationẽ dum accederẽt singuli ad participationez sancti mysteriũ. p vultus eoz cernebat q̃bz vnaq̃q aĩa subiaceret peccatis. ⁊ peccatoz q̃dez hominũ videbat facies nigras. q̃sdam ꝩo ipsorũ tanq̃ ab estu extstas facies habẽtes. oculos aũt igneos sanguineos. alios aũt eoruz claros q̃dem facie candidos ꝩo amictu Et alij q̃dez dũ accipent corpus dñi eturebat ⁊ incẽdebat eos. alijs aũt sicut lumẽ efficiebat in se. ⁊ p os ingressum oẽ eoz corpus illustrabat. Erãt aũt int eos etiã q̃ solitariaz vitã elegerãt. ⁊ hi q̃ in coniugijs erãt q̃ ipsi ita esse videbant. Deinde cõuertit se ⁊ cepit etiã mulieribus distribuere vt cognosceret et ipsaz quales essent anie. ⁊ vidit sil'i mõ et illis fieri nigras atq̃ rubeas facies eaz. sanguineas q̃z ⁊ albas Inter ipsas aũt aduenerũt ille due mulieres q̃ accusate erant ipso epo ꝓpter q̃s maxime ad hãc pcẽ ⁊ puidẽtiaz venerat Cernit etiã ipsas duas dum accedunt ad sanctũ mysteriũ claz habẽtes vultũ ⁊ honorificũ. cãdidas ꝩo stolas circumamictas. Deinde cũ ipe ptucipate fuissent mysteriis xpi facte sunt sicut a lumine illustrate. Rursus epus ad solitam pcez ꝓuertebat supplicans deo discere cupiẽs modũ reuelationũ q̃ei demõstrate fuerãt. Astitit autẽ ei angelus dñi ⁊ de singulis interrogare ꝓcipiebat. Sanctus ꝩo epus ꝓtinuo ꝺ illis

duabus scisscitabat mulieribus si vera esset illa prima accusatio. an falsa. At ꝑo angelus asserebat vera esse oīa que de eis dicta fuerant. Ēpus ꝙz ait ad angelū. Et quō in pceptione corpis xpi splēdide erāt facies earū. albas aūt stolas habebāt. lumīe quoq; fulgebāt non puo. Et angelus. Eo q; penitue rint de actibus suis et discesserint ab ipsis cū lachrymis z gemitibus zelemosynis paupex p ꝓfessionē diuinū meruerūt numeruz z de cetero nequaq; in his malis ambulare promittentes siquidē de prioribus delictis veniā mereant. z meruerūt ꝓpter hoc diuinā īmutationē z a criminibus absolute sunt z viuēt deinceps sobrie pie ac iuste. Ait aūt ēps ad angelū Obsecro te dic mihi etiā vultuū differētias eoz ꝙbus peccatis vnusquisq; eoz subiaceat. vt etiā de his ꝓgnoscēs ab omni liberer ignorātia. Angelus aūt dñi dixit ad illū. Hi quidem qui splēdido atq; hilari sunt vultu ī sobrietate z castitate z iusticia viuūt Modesti ꝙz z ꝓdolētes ac mīsericordes sūt Hi ꝑo ꝙ nigras habēt facies fornicatiōis z libidinis oparij sunt. ceteroz; scelerū z delictoz. Hi ꝑo ꝙ apparuerunt sanguinei atq; rubei in malignitate z iniusticia viuētes sūt amātes detractiōes blasphemias z dolosi z homicide sunt. Rursum dicit angelus. Adiuua eos sīḋē salutē eoz desideras. ꝓterea em̄ meruisti orationū tuaz effectū videndo discipuloz peccata vt p ammonitiōes atq; obsecrationes meliorares eos vt p penitentiā ꝓuerteres eos ad deū qui p ipsis mortuus est z resurrexit a mortuis Quantacunq; igit tibi ꝑtus est z studium ac dilectio circa dñm tuū xpm eoz gere puidentiā vt cōuertant a peccatis ꝓprijs ad dñm suadēs eis manifestāsq; quibus delictis subiaceāt ne prīā desperēt salutē. Ex hoc em̄ penitentibus ḋem illis z conuertētibus ad dominū animabus eorū erit salus z repulatio futuroruz bonoz tibi ꝑo erit plurima merces imitando dñm tuū. qui celos quidez non reliqt. interris aūt demōstratus est ꝓpter salutem hominū.

CXCI

Magnus ḋā senex erat puidēs. Contigit aūt vt gustaret cū pluribus fratribus. z ꝓmedentibus illis videbat in spū idē senex sedens ad mēsam quosdā edētes mel. alios aūt panes. alios ꝑo sterc⁹. Et ammirabat intra semetipm z deꝑcabat dñm dicens. Domine reuela mihi hoc mysteriū. quia idem cibus apositus est oīm̄ibus super mensam. in mā ducando aūt ita mutatus videt. vt quidam edant mel. quidam aūt panē. alij ꝑo stercus Et venit ei vox desup dicens Quia illi qui manducāt mel hi sunt q; cū timore z tremore z gratiarūactione edūt ad mēsam. z incessanter deum orant z oratio eorum sicut incensum ascēdit ad dominum ideoq; mel comedūt. Qui autē panem manducāt hi sunt qui gratias agentes percipiūt ea que a deo donata sunt illis. At ꝑo qui stercus mānducant hi sunt q; murmurant z dicūt. hoc bonum est z illud malū est. Nec autē talia nō oportet cogitare. sed magis glorificare deum atq; laudes ei referre vt in nobis impleatur illud quod dictum est. Siue mānducatis siue bibitis siue quid aliud faciatis. oīa in nomine dñi facite.

CXCII

Temporibus Juliani apostate cū ascēderet in psidem missus est demō ab eodē iuliano vt velocius vadēs in occidētez adduceret ei aliqō respōsum inde. Cum aūt pueniisset demon iste in q̄ndam locū vbi q̄dam monachus habitabat stetit ibidē p decē dies immobilis. eo q; nō poterat vltra pgredi quia monach⁹ ille nō cessabat orando neq; die neq; nocte. z regressus ē sine effectu ad eum q; miserat illū. Dixit aūt illi Julianus Quare tardasti. Rndit ei demō et dixit. Et moras feci. z sine actiōe reuersus sum. sustinui em̄ decē dies publicū monachū si forte cessaret ab oratōne vt trāsirem z redij nihil agēs. Tūc impijssimus Julian⁹ indignat⁹ dixit. Cū regressus fuero faciā in eo vindictā. Et intra paucos dies interēptus est puidētia dei. Cōtinuo vnus ex pfectis qui cū eo erat z rē cognouerat vadēs vendidit que oīa habebat z dedit pauperibus. z veniēs ad senē illū factus ē monachus magn⁹. z sic requiuit in dño.

CXCIII

Duo q̄dam patrū rogauerūt deū vt ostēderet eis in quā quenerint mensurā. z venit eis vox dicēs. Quia in villa illa q̄ est in egypto est secularis q̄daz eucharist⁹ noīe. z vxor eius vocat maria nōdū quenistis ad mensuram ipsoz. Exurgētes aūt illi duo senes venerūt ad vicū illum. Qui pcūctātes inuenerunt cellam ipsius z vxorez eius. z dicūt ad mulierez. Vbi est vir tuus. At illa dicit eis. Pastor est ouium z illas pascit. z introduxit eos in domū suam. Cum ꝑo factū essz sero

venit ipse eucharistus cū ouibus ⁊ videns illos seniores parauit illis mensam. misitq; aquā in peluim vt lauaret pedes eoꝝ. Qui dixerūt ei. Non gustamus q̄cq̄ nisi indicaueris nobis opationē tuā. Tunc ille eucharistus cū humilitate dixit eis. Ego sum pastor ouiū ⁊ hec vxor mea. Cū ergo pseverarent illi seniores rogātes eum vt oīa denunciaret eis. Et cum nollet eis dicere dixerūt ei. Dē misit nos ad te. Audiēs aūt hoc verbum timuit. ⁊ dixit eis. Ecce oues istas habemus a parētib⁹ nostris. ⁊ q̄cq̄d ex ipſ⁹ donauerit nobis deus facim⁹ in tres ptes. partē vnā paupib⁹. ⁊ vnā ptem in susceptionez pegrinoꝝ ⁊ terciā ptem ad vsum nostrū. ex quo aūt accepi vxorē meā. negq; ego pollut⁹ sum negq; ipsa. sed virgo est. Singuli autē a nobis remoti dormim⁹. ⁊ nocte q̄dem induim⁹ nos saccos. in die ꝙ vestimēta nostra. ⁊ vsq; nunc nemo hominū hec nouit. Cumq; audissent illi patres ammirati sunt et recesserunt glorificantes deum.

CXCIIII

Dicebat abbas vindemius q; narrauit abbas macharius dicēs. Sedēte me aliqñ in sichi descēderūt duo adolescētes pegrini vn⁹ q̄dem ipsoꝝ incipiebat mittere barbas. alius ꝙ nō. Adhuc ⁊ venerūt duo ad me dicētes. Ubi est cella abbatis Macharij. Ego aūt dixi eis. Quid eū vultis. Responderūt. Audiētes de eo venimus videre eū. Dixi ḡ eis. Ego sum. Qui penitētiā agētes dixerūt Hic volumus manere. Ego aūt cum vidissem eos delicatos ⁊ quasi in diuitijs nutritos dixi eis. Nō potestis hic sedere Dicit ille maior Et si non possumus hic sedere pgemus alibi. Dixi ergo apud animū meū. Ut q̄d eos exacerbando psequor. ⁊ scādalizanť labor ipse faciet vt a semetipſ⁹ recedāt. Tūc dixi eis Uenite facite vobis cellas si potestis Dicunt ei. Ostende nobis tm̄modo ⁊ faciemus. Pedi aūt eis securim ⁊ sportam plenā panibus ⁊ sal. Ostendi etiā eis durā petraz dicēs. excidite hinc ⁊ adducite vobis ligna de palude. ⁊ cū imposueritis tectū sedete in eodē loco. Ego aūt putabā ꝙ fugerēt ꝓpter laborē. At illi interrogauerūt me. q̄d operamur hic. Dixi eis. Plectas de palmis. Et sumens folia palmarū de palude oñdi eis initiū plecte. ⁊ quō cōsuere deberēt. Quib⁹ etiā dixi. Facite sportas ⁊ date custodib⁹ ecclesie ⁊ ipsi afferēt vobis pāes. Post hec recessi ab eis. ipsi aūt patienter oīa q̄cunq; eis dixi fecerūt ⁊ nō venerūt ad me per tres annos. Sustinui aūt ⁊ ego certādo cū aīo meo dicens. putas q̄ est opatio eoꝝ. q; nō venerūt interrogare me de cogitationib⁹ suis. Qui eīm de lōginquo sunt venerūt ad me. isti ꝙ de primo mihi nō venerūt ad me. nā nec alicubi abierūt nisi solū in ecclesiaz cū silentio accipe oblationē. Igit̄ ego orauī dñm iciunans vna ebdomada vt demonstraret mihi opationē ipsoꝝ. surgēs aūt post illā septimanā abij ad eos vt viderē quō agerēt. ⁊ cū pularē apuerunt mihi. ac salutauerūt tacentes faciēsq; orationē sedi Innuit aūt ille maior minori vt egrederet. ipse ꝙ sedit facere plectā nihil loq̄ns. ⁊ circa horā nonā significauit pcutiēs. ⁊ venit ille minor ⁊ fecit modicā coctură pulmēti. apposuit ꝙ ⁊ mēsaz innumerente et illo maiore ⁊ posuit sup eā tres panimaces. ⁊ stetit tacēs. ego aūt dixi. Surgite māducemus. at tulit ꝙ lagunculā ⁊ bibimus. Cū aūt factū esset vespe. dicūt mihi Uadis hinc. rñdi. nō sed hic dormiā. Posuerūt ḡ mihi mattaz in pte ⁊ sibi in alio angulo a pte. Tulerūt etiaz cingula sua ⁊ semicincia sua ⁊ posuerunt se dormire simul sup mattā añ me. Cūq; se reclinassent orauī ad deum vt mihi reuelaret opationē ipsoꝝ. ⁊ aptū est tectū cellule ⁊ facta est lux tanq̄ p die Ipsi ꝙ nō ꝓspiciebāt lumē illud. Cūq; ꝙ putarent q; ego dormirē tetigit ille maior minorē in latus ⁊ surrexerūt atq; cinxerūt se Et pādētes q̄z manus in celū steterūt cū silētio. ego q̄dez videbam eos. ipsi ꝙ nō me videbāt. ego vidi demōes sicut muscas veniētes sup illū minorē ⁊ alij q̄dez venerūt vt sederēt sup os eius. alij ꝙ sup oculos eius. Et vidi angelū dñi habentē gladiū ignis circūuallantē eū atq; insectantē ab eo demōes. Illi ꝙ maiori nō poterāt appropinq̄re. Circa mane ꝙ reclinauerunt se. ⁊ ego feci me quasi euigilare ⁊ ipsi fecerūt sil'r. Dixit aūt ille maior hūc sermonem tm̄. Uis dicamus duodecim psalmos. Et dixi Etiā. Et psallebāt duodecim psalmos ⁊ singulos versus ⁊ vnū alleluia. Illi ꝙ minori p vnū quēq; ꝙ sum exibat facula ignis de ore ipsi⁹ ⁊ ascēdebat in celū. Sil'r aūt ⁊ ille maior cū apiebat os suū psallēs tanq̄ funicul⁹ ignis de ore ipsius egrediebat ⁊ ptingebat in celū. Et dixi modicū ex aīo sic ⁊ illi op⁹ dei. Exiēs aūt mane dixi. Orate p me. Ipsi ꝙ

satisfecerunt mihi tacendo. ⁊ cognoui qz ille maior pfect⁹ est. Illū ꝙo minorē impugnabat adhuc inimic⁹. Post paucos autē dies dormiuit ille maior frat. ⁊ tercia die ille minor. Et cū aliq̄ patrū ad abbatē Machariū aduenirēt ducebat eos in cellā ipsoꝝ dicēs. Uenite ⁊ videte martyriū hoꝝ minorū pegrinoꝝ.

CXCV

Uenit aliqñ abbas machari⁹ ille egipti⁹ desichi in montē nitrie in die oblationis ad monasteriū abbatis pambo. ⁊ dixerunt ei seniores loci illius. Dic fratribꝫ ꝓbuz edificationis pr̄. Qui ait eis. Ego monachus non sum sed vidi monachos. ⁊ ait. Sedente me aliqñ in cella in sichi purgebā me cogitationes mee dicētes. surgēs vade vsq; in heremū ⁊ ꝓsidera q̄d ibi videas. Et ꝓmansi relucētādo huiuscemodi cogitatōnibꝫ p q̄nq; annos dicēs ne forte a demonibꝫ est suggestio hec. Cū g̃ ꝓseuerasset cogitatio ista ī me abij in heremū ⁊ repperi ibidē stagnū aquaꝝ ⁊ insulā in medio ei⁹. Uenieb̄ q̄z diuersa aialia heremi ⁊ bibebāt ex eo. inter q̄ vidi duos boies nudos. ⁊ ꝓtremuit corpus meū. putabā em̄ q⁹ spūs essent. Cunq; vidissent me illi trepidantē locuti sunt ad me dicētes. Ao li timere. ⁊ nos boies sumus. Dixi itaq; illis Uñ estis ⁊ quō in hāc heremū venist⁹. Qui dixerūt. De cenobio sum⁹ ⁊ fact⁹ ē nobis cōsensus ⁊ egressi sumus huc. ecce q̄draginta anni sunt. Erat vn⁹ ex ipsis libic⁹. alius ꝙo egipti⁹. Interrogauerūt aūt a me ipsi dicētes. Quō est mūdus. et si ascēdit aq̄ nyli ſm ꝓs suū. si etiā habet mūdus abūdantiā suā Rñdi eis. Etiam. Quos ⁊ ego interrogaui. Quō fieri possum monachus. Dicūt mihi. Nisi q̄s renūciauerit oīb⁹ q̄ in mūdo sūt nō pōt fieri monach⁹. Quib⁹ dixi Ego infirm⁹ sum ⁊ nō possum sicut ⁊ vos. Rñderūt mihi Si nō potes sic nos sede in cella tua ⁊ plange pcā tua. Interrogaui aūt eos dicēs In hyeme nō sentitis frig⁹. aut in estate nō accēdit cor ꝓ⁹ vr̄m caumate. At illi dixerūt. Deꝰ fecit nobis hāc dispēsationē vt neq; in hyeme frigus neq; in estate ardorē sentiamus. Ideo dixi vobis qz ego nōdum factus sum monachus sed vidi monachos. Ignoscite mihi fratres.

CXCVI

Abbas sisois sedēs in cella sp claudebat ostiū suū Dicebāt aūt de ipso q̄m in die dormitōis sue cū sederēt circa eū pr̄es resplēdut tanq; sol facies eius. Et dic eis. Ecce abbas Anthonius venit. Et post pusillū rursus dicit eis. Ecce chorus ꝓphetaruz venit. Et iterum amplius facies eius resplēduit. ⁊ dicit. Ecce chorus apl̄oz venit. Duplicit er adhuc refulsit facies eius. et ecce ipse cū aliqbꝫ loq̄bat. Deꝑcati sunt aūt illum seniores dicētes. Cū quo loq̄ris pater Qui dixit eis Ecce angeli venerūt accipe me ⁊ rogo vt dimittar penitere modicū. Dicunt ei seniores Nō indiges penitētia pr̄. Dixit aūt illis Uere nescio me vel initiū penitētie fecisse. ⁊ cognouerūt oēs q̄m ꝓfectus est. Et rursuz facta est subito facies ei⁹ sicut sol ⁊ timuerunt omnes. Dixit aūt eis. Uidete ecce dñs vēit dicens. Afferte mihi vas electōis heremi ⁊ cōtinuo reddidit spūm. ⁊ factū est fulgur. et repletus est totus ille locus odore suauitatis.

CXCVII

Dixerunt q̄dam frēs abbati Anthonio. Uolumus a te audire verbum quo saluari possumus. Tūc ait senex. Ecce scripturas audistis. sufficit vobis. Qui dixerunt. Ut te volumus pater audire. Rñdit eis senex Audist⁹ dñm dicentē. Si q̄s te pcusserit in maxillā dexterā ꝓbe ei ⁊ alterā. Dicunt ei. Hoc implere nō possumus: Dicit eis. ergo si alterā pr̄ebere nō potestis saltē de vna ferte patiēter. Rñderūt ei. Hoc nō possumus. Dic eis. Si neq; hoc potestis. ne velitis pcutere magis q̄s pcuti. Dicūt ei. Nec non possumus. Tunc senior ait discipulo suo. Huc cos ꝓpara fratribꝫ istis. quia nimis infirmi sunt. Deinde dixit eis. Si nec hoc nec illō potestis. q̄d faciā vobis. Sola oratio necessaria est ꝓ vobis.

CXCVIII

Narrauerūt de quodā solitario qui exijt in heremū vestitus lineū saccū tm̄. Cunq; ambulasset tres dies ascēdit supra petraz ⁊ vidit sub ipsa viridē herbā ⁊ boiez pascentē tanq; bestiam. Descēdēs aūt occulte tenuit eum. Senex ꝙo ille cū erat nudus nec poterat ferre odorē hominis angustiatus vix potuit euadere de manib⁹ eius ⁊ fugiebat. Ille ꝙo frater erit currēs post ipm̄ ⁊ clamans Expecta me q⁹ ꝓpter deuz te sequor. At ille conuersus dixit ei. Et ego ꝓpter deuz fugio abs te. Frater ille post hec proiecit lebitonem quo erat indutus ⁊ sequebat eū. Nuez cū vidisset senex quia iactauerat indumentum suum sustinuit eū ⁊ cum appropinq̄sset ei. dixit ad illum senex. Quando proiecisti materiam mundi abs te. et ego te expectaui.

Rogabat aũt eũ ille frater dicẽs. Pater dic mihi verbũ quo saluus efficiar. Qui dic ei. Fuge hoies t tace. t saluus eris.

CXXIX

Narrauit q̃daz solitarius fratrib⁹ q̃ erãt in helym vbi sunt septuaginta arbores palmarũ in loco vbi applicuit Moyses cũ populo israel quãdo egressus est de terra egypti sic dicẽs. Cogitaui aliq̃n me debere igredi in interiorẽ heremũ si forte inuenirem aliquẽ interius habitantẽ in heremo tseruientem dño nostro iesu christo. Ambulãs autẽ quatuor dies t noctes inueni speluncã. tcũ appropinq̃ssem respexi intus t vidi hominẽ sedentẽ t pulsaui fm ꝓsuetudinẽ monachorũ vt egredientẽ salutarẽ eũz. At ille nõ mouebat. reꝙeuerat eñ in pace. Ego aũt nihil dubitãs introiui t cum tenuissem scapulas ipsius cõfestim dissolutus est tfactus ẽ puluis. Deinde aspiciẽs video collobium pendẽs. Cum ꝙ t hoc tenuissem dissolutũ est t in nihilũ redactum. Cũ aũt t de hoc hesitarẽ egressus sum inde vt pambularem desertum. in quo rursum aliã reperio speluncam t vestigia hominis ibidẽ. Factus sum aũt alacrior tapropinquãs ad ipsam spelũcam iterũ pulsaui t iterũ nemo mihi obaudiuit. ingressusq̃ nullum inueni Stãs aũt foris spelũcã dicebã intra meipm quia huc oportet venire hũc seruũ dei vbicũq̃ fuerit Cum ꝙ iam ꝑterissẽ dies vidi bubalos venientes t illum seruum dei venientẽ cũ eis nudum t de capillis suis coopientẽ que inhonesta erãt corpis sui. Qui appropinquãs mihi estimabat me spũm esse et stetit ad orationẽ. Hã mtũ tẽtat⁹ fuerat a spiritib⁹ sicut ipse postea dicebat. ego aũt hoc intelligens dicebã ei. Serue dei t ego homo sum. vide vestigia mea t contrecta me quia caro t sanguis sum. Cũ ꝙ post oratiõez dicto amẽ respexisset me t ꝙsolatus fuissẽ introduxit me in speluncã et interrogauit me dicẽs. Quõ huc venisti. Cui ego dixi. Reꝙrendi gratia seruos dei veni in hanc solitudinẽ. t nõ defraudauit me de⁹ a desiderio meo. Rursus aũt ego interrogaui eum dicens. Quõ t tu huc venisti. tquãtũ tpis hic habes. aut qõ ẽ alimẽtũ tuũ. vel quõ cũ tu quidẽ sis nudus nõ indiges vestimẽto aliquo Qui rñdẽs dixit mihi. Ego in cenobio erã thebaide top⁹ meũ erat lini textura. Subintrauit autẽ in aio meo cogitatus vt exiens inde singulariter sederẽ t possem ꝙetus esse tsuscipe pegrinos ac plurimã mercedẽ possiderẽ ex eo qõ adꝙrerẽ de ope meo. Ut aũt ꝙsensi cogitationi huic t opẽ ꝑfeci eã exiẽs edificaui mihi monasteriũ. ibiq̃ veniebãt q̃ mihi iniunge bãt op⁹. Cũq̃ iã multũ esset qõ ꝙgregauerã festinabã paupib⁹ ac pegrinis illõ distribuere. Sz aduersarius nr diabolus inuidẽs mihi sicut t sp. t tũc futurã machinabat/ tributionez auferre eo q⁹ festinabã labores meos deo offerre Videẽs aũt vnã virginem sacrã iniungentẽ mihi species t eas me pficientẽ atq̃ reddentẽ imisit ei vt rursus mihi alias demõstraret species. At ꝙ vbi iã consuetudo facta est t fiducia maior. postremo etiã tact⁹ manuũ t risus ac simul ꝙuesci. ad vltimũ ꝙcepimus dolorẽ t ꝑfecum⁹ iniq̃tatẽ. Cũ aũt mansissem cũ ipsa in eadẽ ruinam sex mẽsib⁹ postea cogitaui mecũ dicẽs. quia aut hodie aut crastino aut post multos annos morti addictus eternũ habeo supplicium. Si eñ q̃ vxorẽ homis violauerit eternis penis subiacebit. q̃ntis tormẽtis dign⁹ est q̃ xpi stupꝛauerit spõsam. Et sic in hãc heremũ occulte recurri oia relinq̃ns illi mulieri. Veniẽs huc inueni speluncã hãc atq̃ fontẽ hũc. t istam palmã afferentẽ mihi botriones duodecim dactilor ꝓ singulos mẽses affert vnũ botrionẽ q̃ mihi sufficiat ꝓdies triginta. t post hũc alius maturescit. Pr⁹ tps aũt multũ creuerũt capilli mei. t cum q̃dem dirumpent vestimẽta mea ꝺ ipsis q̃m decet ptez opio corpis mei. Dũ aũt rursus interrogarẽ si in ꝓmordijs difficultatẽ habuisset. Idẽ mihi ait In initijs valde afflictus sum dolore iecoris ita vt humi iacens nõ possem stãs psalmũ dicere. sed pstratus in terra clamabã ad altissimum. Cũ aũt in speluca essem in dolore valido atq̃ defectione vt etiã egredi iã nõ possem. vidi vir intrantẽ ac iuxta me stantez. t dicentem mihi. Quid pater. Ego aũt ꝙfortat⁹ ab eo modicũ dixi ei Par doleo. Qui dixit mihi Ubi doles. Cũ ꝙ ostẽdissem ei. digitos manus sue in directũ ꝓiũgẽs diuisit locũ illũ tanq̃s cũ gladio. t euellẽs iecur oñdit mihi vulnera. t raso iecore manu sua in pãnũ ipsas scabies misit atq̃ rursuz ipm iecur imponens manib⁹ suis locũ ipsum reclusit et ait mihi. Ecce san⁹ fact⁹ es. Fui dño ihu xpo. sic optz Et ex tũc san⁹ fact⁹ sũ t sine dolore iã sum h. Ego aũt multũ rogaui vt manerẽ i intion

spelūca. ⁊ ait mihi. Nō potes sufferre demonū impetus. ⁊ ego hoc ip̄m cōsiderās rogabā vt oraret p me ⁊ dimitteret me. Qui cum orasset dn̄m iesum xp̄m dimisit me. Hec vobis narraui edificationis gr̄a.

¶ Dicebat rursus alius q̄dā senex q̄ etiā dn̄s effectus est episcopatu ciuitat̄ oxirinchi tanq̄ hec ab alio audisset. sed ipse erat q̄ hoc fecerat. Visus est in q̄t mihi aliq̄n intra re in interiorē heremum q̄ est circa oxea vbi est gens mazicor̄ vt viderē si inuenirē forte aliquā xp̄o fuientē. Sumens itaq̄ paucos panimaces ⁊ quasi diez quatuor aquam in vas iter meū faciebā. Trāsactis vo quatuor dieb̄ cōsumptisq̄ cibis hesitabā q̄d agerē. et confidēs dedi me ip̄m ad p̄gendū. Ambulaui q̄z ⁊ alios q̄tuor dies sine cibo pduransque. Cūq̄ ieiuniū ⁊ labor̄ itineris corpus meū nō ferret in pusillanimitatē veni ac sic iacebā in terra. Veniēs aūt q̄dā digito suo tetigit labia mea tanq̄ si medicus de sputamentis oculū p̄curās vngat. Statiz vo cō fortatus sum itaq̄ vt putarē me neq̄ ambulasse neq̄ famē p̄tulisse. Cū vo vidissem verā hanc virtutez in me surgēs ambulabā in desertū. Preteritis itaq̄ alīs diebꝫ q̄tuor. rursus fatigat⁹ defeci. Cūq̄ extēdissem manū meā in celū ecce vir ille q̄ prīdē me cōfortauerat itez digito suo q̄si liniēs labia mea p̄fortauit me. Peracti sunt aūt dies decez ⁊ septem. Et post hec inueni tuguriū ⁊ arborē palme ⁊ fontē aq̄. ⁊ virum stantem cuius capilli capitis erāt p indumēto ipsius. q̄ capilli eius canicie cādidi erāt vt nix. Erat autē ⁊ terribilis aspectu. Cūq̄ vidisset me stetit ad oratōez. ⁊ cōpleto amē p̄gnouit me hominē esse. ⁊ tenēs mihi manū interrogabat me dicēs. Quō huc venisti. ⁊ si adhuc p̄stāt oīa q̄ sunt in mundo. si adhuc etiā sunt p̄secutiōes xp̄ianor̄. Ego aūt dixi ei. Quia vestri gratia q̄ in veritate dn̄o iesu xp̄o seruitz. hanc pambulaui heremū. p̄secutio vo cessauit p potentiā xp̄i. Edissere nunc mihi obsecro te quō huc venisti. At ille cū lamētatione plorās cepit dicere mihi. Ego eps eram ⁊ p̄secutione facta multis mihi illatis iniurijs ⁊ supplicijs. cū ferre iā nō possem tormēta postea idolis sacrificaui. in meipsum deinde reuersus agnoui iniquitatē meā et dedi meip̄m ad moriendū in hanc heremum. ⁊ sum degens hic annis q̄dragintanonem in confessione ⁊ obseruatiōe ad deū si forte dimittat̄ mihi peccatū meū. Et victū q̄dem p̄stitit mihi dn̄s palmā hanc ⁊ hūc fontē. consolationē vo indulgentie nō accepi vsq̄ ad quadragintaocto annos. In ꝟ aūt anno cōsolatus est me de⁹ ⁊ indulsit mihi. Hec autē dicēs repete surrexit. ⁊ currens exiit foras ⁊ stetit in oratōrio dn̄i. Cū aūt p̄lesz oras venit ad me. Intuēs aūt ego faciē eius exterritus trepidaui. fact⁹ em̄ erat tanq̄ ignis. Dicit q̄ q̄z mihi. Noli timere. dn̄s em̄ te misit vt tradas corpus meū sepulture. Cū aūt cōsummasset hec dicēs statiz extēdēs manꝰ p̄pedes finē fecit vite. Dissuta ergo tunica mea ego dimidiā mihi tenui ⁊ dimidiā inuoluto eiꝰ sancto corpusculo absc̄ōdi in terra. Recōdito ergo illo continuo palma illa aruit ⁊ tuguriū cecidit ⁊ fons etiā exiccatus est. Ego aūt multū fleui obsecrans deum si quō p̄staret mihi palmā illā ⁊ fontē vt p̄seuerarem in loco illo residuū tp̄s meū. Ut aūt hoc non est factū dixi apud me. Non ē in voluntate dei. Oras q̄ tendebā itez in seculū ⁊ ecce homo ille q̄ liniuit labia mea veniēs apparuit mihi atq̄ p̄fortauit me. ⁊ ita cōualui pueni/re ad fratres. ⁊ narraui eis hec rogās eos ne desperarēt semetipsos. sed p patientiā studerent inuenire deū.

¶ Frater q̄dam interrogauit senē dicens. Nomē est q̄ saluat an opus. Rndit ei senex Opus. Et ait senex Scio em̄ fratrē orantē aliq̄n ⁊ statim exaudiebat̄ oratio eius. Sub intrauit autē in animo eius cogitatus velle videre aiam iusti ⁊ peccatoris quō abstrahantur a corpe. ⁊ nolens de⁹ cōtristare eū in desiderio eiꝰ dū sederet in cella sua ingressus ē lupus ad eū ⁊ tenēs ore suo vestimenta ipsiꝰ fratris trahebat eū foras. Frater aūt ille se q̄bat eū. Lupꝰ aūt duxit eū vsq̄ ad aliquas ciuitates. ⁊ dimittēs illū fratrē recessit. Cū vo sederet foris ciuitatē in monasterio in q̄ erat q̄dam habitans q̄ habebat nomē quasi magni solitarij. Ipse solitarius infirmꝰ erat expectans horā mortis suc. frater ille q̄ ibidem venerat videbat multam p̄parationez fieri cereorū ⁊ lampadarū p̄opter solitarium illum tanq̄ p ipsum deus panē et aquā inhabitantibꝰ ciuitatē illam p̄staret atq̄ saluare eos. ⁊ dicebant quia si hic finierit oēs simul morie̅mur. Facta aūt hora exitus illius vidit frater ille tartaricum inferni descendentem super solitarium illum habentem tridentem igneū. ⁊ audiuit vocē dicētē

Sicut anima ista me nō fecit reqescere vel vna hora in se. sic neqz tu miserearis euellēs eā. Deponens ergo tartaric⁹ ille quem tenebat tridentē igneū in corde solitarij illius p multas horas torqns eū abstraxit aiaz eius Post hec aūt ingressus frater ille in ciuitatē inuenit hoiem pegrinū iacentē in platea egrotū nō habentē qui ei curā adhiberet. t mansit cū eo die vnum. Et cū venisset hora dormitionis eius ꝓspicit frater ille michaelē t gabrielē descendētes ꝓpter aiam eius. et sedēs vn⁹ a dextris t alius a sinistris ei⁹ rogabant aiaz ei⁹ vt egrederet. t non exibat qsi nolēs relinqre corpus suū. Dicit aūt gabriel michaeli. Assume iā aiam istā vt eamus. Cui michael rndit Jussi fuimus a dño vt sine dolore ejciat. ideoqz nō possumus cū vi euellere eam. Exclamauit aūt michael voce voce magna dicēs. Dñe qd vis de ania hac qz nō adqescit nobis vt egrediat. Uenit eis vox. Ecce mitto dauid cū cythara t omnes psallētes hierusalē vt audiēs psalmodiā ad vocē ipsoz egrediat. Cūqz descēdissent oēs in circuitu anie illius cātantes hymnos sic exiliēs aia illius sedit in manib⁹ michaelis t assumpta est cū gaudio.

QQIII

Dixit iterū q̄ supra de quodaz sene qz venit aliqn in ciuitatē vt venūdaret vasa que opatus fuerat. Et cū explicuisset ea cōtigit eū sedere añ ianuā cuiusdā diuitis q̄ iā moriebat. Sedēs ḡ senex ille vidit eqs nigros t ascensores eoz nigros t terribiles hntes singuli baculos igneos in manib⁹ suis. Cū ꝓ quenissent ad ianuā illā statuerūt eqs suos foris. t intrauit vnusquisqz cū festinatōe infirmus aūt ille vidēs eos: clamauit voce magna dicēs. Dñe adiuua me. At illi dixerunt ei Nūc memor factus es dei qñ tibi sol obscuratus est. quare vsqz in hodiernū diez non exquisisti eū dū adhuc tibi splēdor erat diei. Nūc aūt in hac hora non est tibi portio spei neqz ꝓsolatiōis.

QQIII

Dixerūt patres fuisse quendā machariū qui in sichi ꝓmus monasteriū fecit Est enim locus ipse heremi longe a nitria habens interuallū itineris diei t noctis. Est aūt grāde piculum euntib⁹ ibidē Si em modicum qs aberrauerit vagat piclitās p heremum. Sunt aūt illic pfecti oēs viri. nec aliqs impfectus pōt in eodē loco tā feroci pdurare. qz oīno aridus est t absqz vlla cōsolatiōe eorū q̄ necessaria sunt. Dicigit vir p̄dict⁹ macharius cū esset homo de ciuitate ꝓiunctus est aliqn machario maiori illi. Et cū venissent ad transfretandū nilū fluuiū ꝓtigit eos ingredi in nauiz maiorē in qua tribuni qdā duo cū multa intrauerūt extollentia habentes intus redā totā ream. t equos qbus freni aurei t obsecundātes qsdam milites. t pueros torqs habentes atqz aliqs aureis vtētes cingulis. Uidentes aūt tribuni illi hos duos monachos veteres pānos indutos t in angulo sedētes beatificabāt exiguitatē illoz ꝓsiderātes eos frugalissimos esse. seaūt multū dissimiles eis Unus aūt ex tribunis illis ait ad illos. Beati estis vos qz huic mūdo illusistis. Rndens aūt ille vrbanus macharius dicit ad eos. Nos qdem mūdo isti illusim⁹. vobis aūt hic mūdus illusit. Scito tñ qz nō volēs hoc dixisti. vtriqz em̄ beati dicimur. id est macharij. At ille tribunus ꝓunctus in verbis eius regressus domuz exspoliauit se vestimenta sua t cepit esse monachus faciens elemosynas multas.

QQIIII

Dicebant de eodē abbate maiore macharío. quia dum ambularet aliqn in heremuz inuenit caput hois in terra iacēs. Qō cum moueret de ꝓga palmea quā habebat in manu. locutū est caput illud ad eum. Cui dixit senex Qui es tu. Rndit caput illud ad senez ego erā sacerdos gentiliū q̄ aliqn cōmanebant in hoc loco. Tu ꝓo es abbas macharius q̄ habes spūmsanctū dei. Quacūqz ḡ hora miserius fueris eoz q̄ sunt in tormētis. et oraueris p eis tūc ꝓsolant pusillū. Dicit ei senex. Et que est ista ꝓsolatio. Respōdit illud caput. Quantū distat celū a terra tantuz est ignis sub pedib⁹ nostris t sup caput nostrū Stantibus aūt nobis in medio ignis non est vt qs facie ad faciem videat primū suuz Ait ergo senex cum fletu. Ue illi diei in qua natus est homo si est hec cōsolatio supplicij. Rursus dixit senex. Est peius tormentū ab his. Rndit caput illud. Maior pena subl⁹ nos est. Dicit ei senex. Et q̄ sunt in ipsa. Dicit illi caput illud. Hos qui ignorauim⁹ deum vel aliqd modicū misericordie habem⁹ hi ꝓo qui cognouerunt deū t negauerūt eū nec fecerunt voluntatem eius hi sunt q̄ sub tus nos sunt. Et post hec sumens ille senex caput illud sepeliuit.

QQV

Orante eodē abbate Macharío venit ie-

vor in cella sua dicens. Machari nondū p ueniſti ad mēſurā meriti illaꝝ duarū mulie rū illius ciuitatis. Surgēs ergo senex ma ne accepit virgā suā palmeā ꝛcepit pgere in ciuitatē. Cū g̃ puenisset in eā repto loco pul sauit ad ianuā. Egressa aūt vna suscepit eū in domū suā. ꝛ cū sedisset vocauit eas. Que cū venissent sederunt cū eo Ait aūt ad illas senex. Propter vos tm̄ laborē ptuli. dicite itaq; mihi nunc opationē vestrā. At ille dixerūt. Crede nobis quia hac nocte nō fuim⁹ in cu bili sine viris nostris. quā ergo opationem possumus habere At vo senex cū satisfactio ne rogabat eas vt manifestarēt ei actū suuꝫ Tunc dixerūt ei. Nos q̃dem ſm̄ seculū ex/ trance sumus nobis. placuit aūt nobis nu/ bere duobꝰ fratribꝰ ſm̄ carnē. q̃ndecim an/ nos hodie nos due habitauimus in hac do mo ꝛnescimus si aliqñ litigauimus ad inui cem. aut turpē ſmonē dixit vna ad alteram sed in pace ꝛ ꝯcordia pegimus totū spaciuꝫ hoc. Subintrauit aūt nobis in aīm ingre/ di in monasteriū virginuꝫ. ꝛ rogati viri no stri nō nobis ꝯsenserūt in hoc. Cū vo mini me valuissemus obtinere hmōi ꝯsiliū dispo suimus vtreq; testamētuꝫ inter nos ꝛ deuꝫ vt vsq; ad mortē p os nostr̄ nō egrediat ser mo secular⁹. Audiēs aūt hoc abbas macha rius dixit. In veritate q̃ non est virgo neq; sub marito agens. neq; monachus. neq; se/ cularis. sed deus ſm̄ vniuscuiusq; ꝓpositꝰ oibus p̃stat spūmsanctum.

QQVI

Frater q̃dā sedēs singularis turbabat. ꝛ pgens ad abbatē theodorū de firme dixit ei q̃ turbaret. Senex aūt dixit ei. Vade hu milia mentē tuā ꝛ subde te ꝛ habita cū alīs. Abiit g̃ in montē ꝛ mānsit cū alīs. Et reuer/ sus est postea ad senez ꝛ dixit ei. nec cū alīs boibꝰ habitās q̃etem inuenio. Et dixit ei se/ nex. Si solitari⁹ nō req̃scis neq; cum alīs cur voluisti te monachū facere. Nōne vt su stineas tribulatiōes. Dic aūt mihi quot an nos habes in habitu isto. Et dicit ei. octo. Dixit ei senex. Crede mihi habeo in isto ha bitu. lxx. annos. ꝛ nec vna die potui req̃z in uenire ꝛ tu in octo annis vis requiē hr̄e.

QQVII

Sedētibꝰ aliqñ fratribus apud abbatez moysen. dixit eis Ecce barbari hodie ī sichi veniēt. surgite ꝛ fugite. Dicunt ei illi. Et tu nō fugies abba. Ille aūt dixit eis. Ego per tot annos expecto diē istuꝫ vt impleat ſmo dñi mei ihesu xp̃i. dicētis. Oēs q̃ accipiūt gla diū gladio pibunt. At illi dixerunt ei. Neq; nos fugiem⁹. sed recū moriemur. Et ille di/ xit eis. Ego cām non habeo. sed vnusquisq; vestrū videat quō sedeat. Erāt aūt ibidē se/ ptem fratres cū eo. Et dicit eis. Ecce bar/ bari appropinq̃uerūt ianue. Statim intrā/ tes barbari occiderūt eos. Unꝰ aūt ex eis ti more carnali pterrit⁹ fugit ꝛ abscōdit se post plectas de palma. ꝛ vidit septē coronas de/ scēdētes ꝛ coronantes abbatē moysen. ꝛ ser frēs q̃ cū eo interfecti sunt.

QQVIII

Dicebat abbas Johānes de anīa q̃ peni tere desiderat. Quedā pulcerrima meretrix fuit in q̃dā ciuitate q̃ habuit pl̄imos amato res. Quidā aūt vir de ducib⁹ veniēs ad eaz dixit Promitte mihi castitatē tuā ꝛ ego te ac cipio in vxorē Illa aūt pmittēte accipiēs eā introduxit in domū suā. Cū aūt a suis ama toribꝰ q̃reret. agnito q̃ ille tā magn⁹ vir sor titus eā fuisset vxorē. dixerūt. Si accesseri/ mus ad ianuā hois tā potentis cognouerit q; desideria requirentiū. pculdubio punie/ mur. sed venite post dorsuz dom⁹ ꝛ vtramur solito sibilo. Cū q; illa sibilantiū sonū audi/ erit descēdet ad nos ꝛ inueniemur innoxij. Que cū audisset sīguit aures suas ꝛ exiliēs interiora dom⁹ ingressa est atq; clausit Hec itaq; locut⁹ senior dicebat meretricē esse ani mā. amatores aūt ei⁹ vicia. ducē vo dicebat esse xp̃m. domū q; ei⁹ celoꝝ ꝓpetuā māsionē sibilatores aūt demones malignos Hec g̃ si casta fuerit ꝛ fidelis sp̃ currit ad domū ꝛc.

QQIX

Abbas Johānes dicebat q̃busdā fratri bus. Quia fuerāt tres pbi amici. quoꝝ vn⁹ moriēs alteri reliq̃t filiū suū cōmendatū. q̃ in etate iuuenili pueri⁹ nutritoris sui adul terauit vxorē q̃ scelere cognito missus est fo ras. Deinde cū plurimū peniteret nō ei cō/ cessit regressuz. sed ait illi. Vade ꝛ esto trib⁹ annis inter dānatos q̃ metalla in flumīe d/ ponūt. ꝛ sic indulgeo tibi culpā tuā. Cui re uerso p⁹ tres annos cū iā de pctō satisfeciss̄z dīc ei pb̃us. Hec nūc tibi adhuc idulgeo ni si alīs trib⁹ annis mercedē dederis his q̃ te iniurijs ꝛ cōuicijs affligāt. Nō etiā cum ille ꝓfess̄z remisso pctō ei⁹. dicit ei mgr̃ su⁹ Ue ni mō ꝛ ingredere athenienſiū ciuitatē vt il lic sapiaz discere possis. erat aūt illic q̃dā se nex sapiē studiosus ꝛ sedebat ad portā. oēsq;

ingredientes experiẽdi causa cõuicijs affligebat. Dõ cũ eidẽ iuueni ingredieti faceret ille exorto cachinno risit Cui senex dixit. qd est hoc qõ agis. Ego te iniurior. z tu rides. Cui iuuenis ait. Et non vis vt rideã. cũ tribus annis mercedẽ dederim vt qdem ꝫ pater er qõ hodie. Tũc dixit senex ei. Ingrede ergo ciuitatẽ qz dignꝰ es Hec aũt solebat abbas iohãnes referre. Et his ipse etiaz addebat dicens. Nec est dei porta p quã pres nostri p multas iniurias z tribulatões gaudentes ingressi sunt ciuitatẽ dei. QQX

Erat qdam monachus solitarius in egipto q rogabat deũ dicẽs. Dñe oñde mihi iudicia tua. zdum multuz depcaret dñm vna die astitit ei angelus dñi in similitudine cuiusdã senis dicẽs Veni ingrediamur istam heremũ z reqramus sctos pres vt audiamꝰ ab eis verbum z bñdicamur ab ipsis. Et ingressi heremũ post multos labores inuenerũt speluncã. zpulsantes egressus est ad eos senex qdam vir sanctus. z vidẽs eos cũ gaudio suscepit. Et post laborẽ lauit pedes eoz z posita mẽsa refecit eos. zsternẽs eis qõ habebat repausauit eos. Mane autẽ facto dimisit eos cũ gaudio. z exeuntes tulit ille angelus abscõse catinũ in q ꝓmederãt z abierũt. Videns aũt ille frater qõ fecerat dixit intra se Quid visuz ẽ huic seni vt homi sancto isti q nos cũ tali caritate suscepit catinũ istũ rapet. z dũ iter facerẽt misit post eos abbas ille filiũ suũ dicẽs. Reddite catinũ quẽ sustulistis vobiscũ. Rñdit ei angelus dicẽs. Aũ nos est frater cui euz dedi. veni z recipe eũ. Et dũ ambularet cũ eis impulit eũ angelus dñi p ꝓcipiciũ z cõfractus totꝰ mortuꝰ ẽ Videns aũt frater ille qõ fecerat cõtristatꝰ timuit dicẽs. Ue mihi qd factũ est hoi tam bono. Nõ sufficiebat qz catinũ eiꝰ rapuimꝰ. adhuc z filiũ eius interfecimꝰ. Et ambulãtibꝫ eis in heremo p tres dies inuenerũt cellam vbi erat abbas qdaz senex cũ duobꝫ discipulis suis dicẽs. Qui estis. qd qritꝭ. Respõderũt dicẽtes. De labore sumꝰ z volumꝰ bñdici a te z audire verbum. Mãdat ille senex eis dicẽs. Discedite vos nõ mihi vacat Dicũt ei Rogamus te suscipe nos in cellaz tuã z repausamus modice. qz de grãdi labore sumꝰ. Et iteꝝ mãdauit eis Recedite hinc vt qd ambulatis sicut vagi p heremuz z nõ residetis in cellis vrĩs At ipsi ceperunt supplicare dicẽtes Uespa est z ne a feris interficiamur suscipe nos nocte tm. Ubi aliqñ ꝓcepit abbas ille discipulo suo dicens. Duc eos intus in stabulũ. z vespe facto rogabãt dicẽtes. Lumẽ nobis modicũ pstet vt videamus vbi iacere debeamꝰ. z non eis ꝓcessit Post modicũ ẽo petebãt dicẽtes Propter deum vl modicũ aq nobis det. Tũc vnus et discipulis mia morꝰ dixit eis. Rogo vos vt nesciat meus abbas. de annona mea modicũ panis do vobis zaquã. Mãseruntq sic tota nocte illa in terra. Mane aũt facto dixit angelus ad vnũ de discipulis eiꝰ. Rogate dñm abbatem vt det nobis oratione z habemus qd offerre illi Audiens hoc abbas ille qz aliqd acceptur⁹ esset ab eis mox descendit. Et obtulit ei ille angelus catinũ quẽ sustulerat ab illo viro sancto. z accepto reclusit se z ꝓcepit illis vt ambularẽt. Uidẽs aũt ille frater hoc q eum comitabat z nesciẽs qz angelus essz. indignatꝰ est z dixit ei. Recede a me nõ vltra iã tecũ alicubi pgrediar. Ecce quãta feciſti tu hoi illi tã bono z sancto q nos cũ tãta charitate z gra suscepit. catinuz rapuisti z filiũ eius interfecisti. z isti hoi pessimo q deũ nõ timet nec ponit eum añ ꝫpectũ suuz. nec alicui miserꝫ ipsi dedisti eum. Rñdit angelus. z dixit ei Nonne tu rogasti deũ vt tibi ostẽderet iudicia sua. Et missus sum mõstrare tibi. Catinus ille quẽa viro sancto sustuli nõ erat de bono. z nõ decebat vt ille vir tã sanctus zbonus in cella sua aliqd de malo haberet. sed qõ erat de malo renitad malũ vt addaꝫ ei in ruinã. Filiũ aũtẽ eiꝰ ideo interfeci qz si eũ nõ interfecissem hac nocte ipse pꝛez suũ occideret. Audiẽs aũt ꝫ ille fraꝫ cecidit in faciẽ suã añ pedes eiꝰ cognoscẽs qz angelus dñi essz. Qui statim recessit ab eo. Et ille ꝓgnouit qz iusta sunt iudicia dei. Nemo g videẽs bonos affligi aduersitatibꝫ aut malis pspitatibus gaudere credat id temeritate aut iniuste fieri. qz iudicia dei iusta q̃ uis occulta.

QQXI

Erat qdã secularꝭ habẽs vnicã filiã parulã. Ipse aũt querti cupiẽs ꝓmẽdauit eaz cuidã parẽti suo z abiit ad monasteriuz. qõ longe erat de ciuitate miliaria triginta duo. Et ingressus pficiebat oẽ opus qõ erat monasterij ita vt abbas eius amplꝰ eũ q̃ ceteros q erant in monasterio diligeret eo q fidelis essz z obediẽs. Cõtigit aũt post aliqõ tps vt recordaretꝰ charitatis filie sue. z cepit

contristari atq; affligi intra se. z cum p multos dies hoc faceret vidit eū abbas eius sic tribulatū z dixit ei. Quid habes frater q; sic tristis ambulas. dic mihi et deus q cōsolat oēs dat tibi auxiliū. Tunc ille pcidēs cum lachrymis ad pedes eius dixit. Habeo vnū filiū in ciuitate quē reliqui puulū z recordatus affligor ꝓpter euz. z noluit indicare ei q puella esset. Abbas ꝯo eius ignorās causaz z nolens eū amittere qr necessari⁹ erat monasterio dicit ei. Si diligis eū vade z adduc eū huc z sit tecū z abiens adduxit eā. z dicebat marina. z mutauit ei nomē z vocauit eā marinū. z dedit eā ad discēdas literas intra monasteriū z erat cū ea. Nullusq; de fratribus agnouit q puella esset. z vocabant eam oēs marinū. Et cū esset annoz q̄tuordecim cōtinuo cepit eā docere pr̄ suus viam dñi z dicebat ei. Vide filia vt null⁹ ꝓgnoscat mysteriū tuū vsq; in finē tuū z solicita sis ab insidiis diaboli ne seducaris ab eo. z istō sanctum monasteriū videat q nos solui in conspectu xp̄i. z sanctoz angeloz eius cum impijs ne eternā dānatōez accipiam⁹. Et alia multa docebat eā p singulos dies de regno dei. Dum aūt facta esset annoz. xxvij. defunctus est pater eius. Remansit ꝯo hec sola in cella patris sui. z erat obediēs oībus in monasterio ita vt ab abbate suo z ab oīb⁹ diligeret. Habebat aūt monasteriū par boū z carrum. qz vicinum habebat mare vbi erat emptoriū. z ibant monachi z afferebant q̄ necessaria erant monasterio. Una ꝯo die dic̄ abbas eius. Frater marine q̄re et tu nō vadis cū fratribus z adiuuas eos. Qui rñdit. Jussisti pater. Erat aūt in ipso emptorio pādochium. Cepit ergo frater marinus freq̄nter pgere cū carro. z si fiebat tardius ad reuertēduz manebat in ipso pandochio cū ceteris monachis. Contigit aūt p insidias inimici vt pādoxille haberet filiā ꝑginē. ad quā ingressus miles aliq̄s cōcubuit cum ea. et cōcepit puella de illo milite. Et dū cognitum fuisset a parētibus eius ceperūt affligere puellam dicētes. Dic nobis de q̄ concepisti. Respōdit eis et dixit. De illo monacho q̄ dicit marinus q̄ hic frequēter cum carro mansit ipse oppressit me z ꝯcepi. Statim aūt prexerunt parētes ei⁹ ad monasteriū z dicunt abbati. Ecce dñe abba q̄d fecit monachus tuus marin⁹. quō decepit filiā nostrā. Dixit ei abbas. Venite videam⁹ si manifesta sunt q̄ dicitis. z veniente eo dicit ei abbas ei⁹. Frater marine tu hoc scelus opat⁹ es in filia eorū Stans aūt diuti⁹ cogitauit intra se. et ingemiscens dixit Peccaui pr̄ penitentiā ago huic pctō. ora p me. Ad iracundiā aūt commotus abbas iussit eū ꝯtundi z affligi. z ait Jn veritate dico qr tu q̄ hoc malū opatus es non manebis in hoc monasterio. z iactauit eū foras. Ipsa ꝯo nunq̄ vlli confessa est mysteriū suuz. sed abiēs iactauit se añ fores monasteriū z iacebat sup terrā in penitentia affligēs se tanq̄ ipsa peccasset. z ab ingredientibus fratribꝫ postulabat vt vel vna buccella panis ei daret. Hoc faciens p tres annos nō recessit de monasterio. Pandoch ꝯo filia pepit filiū masculū z ablactauit z adduxit eum mr̄ puelle. z dū iaceret ibi añ monasteriū dicit ei. Ecce frater. z reliq̄t eum ibi z abiit. Sancta ꝯo suscipiēs tanq̄ ꝓprium filiū de ipsa buccella panis quā exigebat ab introeuntibꝫ in monasteriū nutriebat filiuz alienū. Factuz est hoc p alios duos annos Postmodū aūt videntes fratres misericordia cōpuncti ingressi ad abbatē rogare ceperunt vt eū recipet in monasteriū dicētes. Abba indulge z suscipe fratrē marinū. ecce q̄nq; anni sunt q̄ in penitētia añ ianuā monasterij iacet z nō recessit hinc. suscipe eū in penitētiaz sicut dñs nr̄ ihesus ꝑcepit. Vix autē impositū est ei et iussit eū ingredi z vocauit eū ad se. z ait. Pater tuus fuit vir sanct⁹ qō tu nosti z puulū introduxit te i monasteriū hoc. nūc autē ingressus es cum filio tuo quē de adulterio habes vñ oportz te penitere. graue eīm peccatū fecisti. z hoc tibi iubeo vt oēs immūdicias monasterij tu solus q̄tidie facias. z aquam ad necessaria purgāda portes. z calciariū oīm̄ibus p singulos dies tu pficias oībusq; fuias i hoc habebis meam gratiā Sancta ꝯo libēti aio suscipiens oē opus qō ei iussum fuerat pficiebat. Cōtigit aūt eā inter paucos dies dormire i domino. eūtes ꝯo fratres nūciauerunt abbati dicētes. Frater marin⁹ defunct⁹ est. Dicit ei abbas. Videte frēs q̄le pctm̄ fuit vt nec meruit pniam. sz tm̄ ite z lauate eū z sepelite lōge a monasterio. z cūtes dū lauāt eum cognouerūt qr femia esset. z ceperūt oēs emittere voces z tūdentes se clamabant qr talis cōuersatio et patiētia sancta inuēta est in ea cuius mysteriū nullus agnouit. z sic ab eis afflicta est et veniētes cū lachrymis dicunt

abbati Abba veni ⁊ vide fratrē marinū. Dicit eis q̄d est hoc. Frēs dicūt ei iterꝫ Veni ⁊ vide mirabilia dei. ⁊ vide q̄d de te agas. Ille territus pretit ⁊ venit ad corpus ⁊ leuās palliū vñ cooptū erat vidit q⁹ mulier esset. ⁊ mor cecidit ⁊ caput suū pcutiebat in terrā ⁊ vociferabat dicēs. Cōiuro te p ihesuꝫ xp̄m dñm ne me cōdēnes añ ꝯspectū dei eo q⁹ afflixerim te q⁹ ignorans feci. Tu dña non dixisti mysteriū tuū. ⁊ ego nō ꝯgnoui infirmitate sanctā ꝯuersationē tuā. Et iussit sanctū corpus eius in monasteriū intra oratoriū reponi. Eadē vero die puella illa arrepta a demonio venit ad monasteriū ⁊ cōfitebat crimē qđ admiserat ⁊ de q̄ decepisset. Et in septima die repausatiōis ei⁹ in dño ibi intra oratoriū liberata est a demonio. Audiētes autē q̄ erāt in ipso emporio et vicina monasteria mirabilia q̄ facta fuerāt accipiētes cruces ⁊ cereos cū hymnis ⁊ cāticis ⁊ psalmis bñdicētes deū venerūt in eodē monasterio ⁊ oratoriū ingressi vbi corp⁹ eius recōdebat bñdixerunt deū. vbi vsq; mō xp̄s operib⁹ sancte ꝟginis multa facit mirabilia ad laudē nois sui. Qui cum patre ⁊ spūsancto viuit et regnat deus p omnia secula seculoꝝ.

Explima parte collationum.

QQXII

Vper gestū oculorū vestroꝝ vidistis obtutib⁹ senem videlicz heronē añ paucos admodū dies illusione zabuli a summis ad ima iactū. quē q̄nquaginta annis in hac heremo cōmorātū singulari districtiōe rigorē cōtinentie tenuisse meminim⁹. ⁊ solitudis secreta vltra oēs hic cōmorātes miro feruore sectatū. Dic igit q̄ pacto q̄ ve ratiōe post tātos labores ab insidiatore delusus grauissimo corruēs lapsu cūctos in hac heremo luctuoso dolore pculit. Nōne quia minus discretiōis ꝟtute possessa suis diffinitōib⁹ regib⁹ cōsiliis vel collationib⁹ fratruꝫ atq; institutis maioꝝ maluit obedire Siq̄dez tanto rigore immutabilē ieiunijs ꝯtinentiā sp exercuit. ⁊ solitudinis celleq; ita iugiter secreta sectatus est. vt ad pticipationē ineūdi cū fraternitate ꝯuiuij ne veneratio q̄dem diei paschalis aliq̄n potuerit obtinere. in qua cū fratrib⁹ cūctis p anniuersaria solēnitate in ecclesia retētatis. solus nō poterat aggregari nec q̄ntulūcunq; pceptiōe leguminis pui a suo videret ꝓposito relaxasse. Qua p̄sumptione deceptus angelum sathane velut angelū lucis cū summa veneratiōe suscipiens ei⁹q; p̄ceptis pno obediēs famulatu semetipm in puteū cui⁹ pfunditatē oculoꝝ nō attingit intuitus p̄cipitē dedit de angeli spōsiōe nō dubitās q̄ eū p merito virtutū ac labozū suoꝝ nequaq; posse firmauerat vlli iā discrimini subiacere. Cui⁹ rei fidem vt experimento sue sospitatis euidētissime cōprobaret. supra dicto se puteo nocte intrepesta illusum iniecit magnū scz ꝟtutis sue meritū passurus cū inde exiret illesus. De q̄ cū penetranguis ingēti fratrū labore fuisset extractus vitā die tercia finiturus. qō his deterius est ita in deceptiōis sue obstinatiōe pmānsit. vt ei ne expiīnto q̄dē mortis sue potuerit psuaderi q⁹ fuisset demonū callidirate delusus. Quāobrē p meritis tantoꝝ laborū tanoꝝ numerositate q̄ in heremo tāto tpe perdurauit. ac miseratione ⁊ humilitate summa ab his q̄ ei⁹ ꝯpatiebant exitio vita p̄sbitero abbate pafnucio potuit obtineri vt nō inter biothānatos reputatus etiā memoria ꝯbibliothānatos reputatus etiā memoria ꝯbibliothānatos reputatus etiā memoria ꝯbibli

CAPXIIII

Quid etiã de illo cõmemorẽ. cui⁹ nois qz adhuc supest nolum⁹ facere mentionez qui dum lõgo tpe demonẽ suscepisset in angeli claritate reuelatõib⁹ ei⁹ innumerz sepe decepti⁹ credidit internunciũ esse iusticie. Nã exceptis his etiã p oẽs noctes in cella ei⁹ lumẽ absq; vllius lucerne ꝓbebat officio. Ad extremũ iubeꝫ a demone vt deo filiũ suuz q̃ cũ eo pariter in monasterio cõmanebat offerret. vt scz hoc sacrificio abrae patriarche meritz eẽret. Cuius intantũ est psuasiõe seductus vt parricidiũ ope feciss. nisi eũ vidẽs puer cultrũ extra ꝓsuetudinẽ acuẽdo p parare z vincula q̃b⁹ euz velut oblatur⁹ ad imolandũ cõstringeret disponebat inq̃rere psagio sceleris futuri pterritus aufugisset.

CAPXV

Cũ adhuc inq̃t serapion abbas essz puulus z cũ abbate theone cõmanerẽ. hec mihi inimici impugnatiõe ingesta fuerat ꝓsuetudo. vt post; refeciss̃em hora nona cum sene vnũ parimaciuz q̃tidie in sinu meo latenter abscõderẽ qõ sero ignoraãter edebã. qõ furtiũ licz ꝓueniẽtia voluptatis z inoliti semel desideriz incõtinẽtia sine cessatõe cõmitterẽ expleta tñ ꝓcupiscẽtia fraudulẽta ad meip̃z reuertẽs grauius supadmisso furti crimine cruciabar q̃s sup eius fuerã iocundat⁹ voluptate Cũ istud molestissimũ opus velut abtractoribꝰ mihi pharaonis indictũ vice latez singul' diebꝰ explere nõ sine cordis mei dolore ꝓpellerer. nec tñ eruere me possez ab hac corz seuissima tyrãnide z clãdestinũ furtũ seni manifestare cõfunderer. Cõtigit dei nutu de hoc laqõ me captiuitatis volentis eripe vt q̃dã frẽs cellã senis obtẽtu edificationis expeterẽt. Cũq; refectiõe pacta collatio spñalis cepisset agitari. rñdensq; senex. p positis eoz q̃stionib⁹ de castrimargie vicio z occultaz cogitationũ dñatione dissereret eozq; naturã z atrocissimã vim quã haberent donec velarenꝫ exponeret. ego collationis huius virtute cõpũct⁹ z cõsciẽtia redargẽte pterritus velut q̃ crederẽ ob hoc ea p lata fuisse q̃ dñs seni secreta mei pectoriz reuelasset. in occultos ꝑmũ gemit⁹ excitatus. deinde cordis mei cõpũctione crescente in aptos singul⁹ lachrymasq; p̃rupens pertinaciũ qõ cõsuetudine viciosa subtraxeram clanculũ comedendũ de sinu furti mei conscio ac susceptore, pduxi eũq; in mediũ. pferens quẽadmodũ q̃tidie latẽter ederẽ. pstratus in terrã cũ venie postulatione cõfessus sum. z vbertim pfusis lachrimis. vt absolutionẽ durissime captiuitatis a dño poscerẽt imploraui. Tũc senex cõfide ait o puer. absoluit te hac captiuitate etiã me tacẽte cõfessio tua. Victorẽ nanq; aduersariũ tuuz hodie triũphasti. validi⁹ eũ tua cõfessiõe pstrauenes q̃s ipse fueras ab eo tua taciturnitate deiectus quẽ vtiq; nequaq̃ vl' tua rñsione vel alteri⁹ cõfutans in te bucusq; ꝓmiseras dñari ꝓm illã salomonis sniaz. Quia nõ fit cõtradictio ab his q̃ faciũt malũ cito. idcirco repletũ est cor filioꝝ hoim in ipsis vt faciãt mala. Et idcirco iã te post hãc publicationẽ iste neq̃ssim⁹ spũs inq̃etare nõ poterit. nec in te latibulũ sibi teterrim⁹ serpẽs deinceps vsurpabit. de tenebris tua salutari cõfessione ptractus ad lucẽ. Necdũ senex hec verba cõpleuerat z ecce lãpas accẽsa ꝑ meo sinu, pcedẽs ita cellã replenit odore sulphureo vt vehemẽtia fetoris vix in ea nos residere ꝓmitteret. Resumensq; ammonitionẽ senex. Ecce inq̃t dñs tibi veritatẽ ꝓmonũ me ozũ visibiliter approbauit. vt passiõis illi⁹ intentorẽ de corde tuo salubri cõfessiõe depulsum oculis quideres. patefactũq; hostẽ neq̃q̃ locũ in te vltteri⁹ habituz apta ei⁹ expulsione cognoscerez. Itaq; ꝓm sniam' senis. ita est inq̃t in me cõfessiõis huius ꝓtute dñatio demoniace illi⁹ tyrãnidis extincta atq; in ꝑpetuũ cõsopita vt nunq̃ mihi ne me moriã ꝓcupiscẽtie hui⁹ vlterius tẽtauit inimicus ingerere. nec me p⁹ hec aliq̃n pulsatũ furtiui illi⁹ desideriꝫ instigatiõe psenseri.

CAPXVI

Cũ ipse abbas moyses singularis z incõparabilis vir ob rep̃hẽsiõez vnius ꝓmonis quẽ ꝺ abbatẽ macharii⁹ disputãs paulo durius, ptulisset q̃daz scz opinione ꝑuetus. taz diro ꝓfestim tradit⁹ est demoni vt hũanas egestiões ore suo supletus ab eo ingereret qõ flagellũ purgatiõis gr̃tiose dñs intulisse. ne scz in eo vel momentanei delicti macula resideret velocitate curatõis ei⁹ atq; auctore remedij demõstrauit. Nã continuo abbate machario in oratiõe summisso. dicto citi⁹ ab eo nequã spũs fugatus abcessit.

CAPXVII

Quidã ꝑbatissim⁹ senioz cũ trãsiret iuxta cellã cuiusdã fris q̃daz animi egritudine laborãtz scz cauꝫ mẽtis gr̃amia suscitãtib⁹.

vtpote q̄ extruēdis repandisq; supfluis inq̄ et⁹ q̄tidianis destinatiōib⁹ desudaret. ꝛ eminus ꝓspexisset eū graui malleo saxū durissimū cōterere. vidit eth⁹ opē quendā astantē illi ꝛ vna cū eodē ict⁹ mallei iūctis et insertis manib⁹ illudentē eūq; ad opis illi⁹ instantiā ignitis fauciby instigantē diutissime substitit velut impssionē durissimi demonis vl fraudē tāte illusionis ammirās. Cū em̄ nimia lassitudie frater fatigatus reqescere. finēq; opis voluit iponere instigatiōe spūs illius aiat⁹ itaq; resumere malleū. nec desinere ab intētione cepti opis vrgebat. ita vt ifdē ei⁹ incitamētis infatigabilis fultētat⁹ tanti labor̄ nō sentiret iniuriā Tādē igit senex tā dira demonis ludificatiōe pmot⁹ ad cellā fratris diuertit. salutāsq; eū Quid inquit frater est istud opus qō agis. Laborauim⁹ inq̄t ꝫ istud durissimū saxū. vixq; potuim⁹ aliqñ illud cōterere. Ad hec senex. Bñ dixisti vix potuimus. nō em̄ solus eras cū istud cederes. sed fuit tecū alius quē nō vidisti. q̄ tibi in hoc ope non tā adiutor q̄ violentissimus impulsor instabat.

CCXVIII

Inter illos q̄ antropomorphitaꝝ hereſ detinebant error fuit antiq̄ssime districtionis atq; in actuali disciplīa p oīa cōsummatus noie serapiō. cui⁹ impitia sup p̄dicti dogmatis opinione tātū p̄iudicabat cūctis; verā tenētib⁹ fidē q̄ntū ipse vel vite merito vel antiq̄tate tp̄is oēs fere monachos anteibat Cūq; hic sancti p̄sbiteri pafnuciꝰ multis adhortatiōib⁹ ad tramitē recte fidei ñ posset adduci. eo q̄ nouella ei hec psuasio nec ab anterioribus aliqñ cōpata videret. accidit vt q̄dā dyaconus summe scie vir noie fon⁹ desiderio vidēdi frēs q̄ in cadē heremo cōmanebant. de capadocie ptib⁹ aduenīret. Quē beatus pafnuci⁹ summa g̃tulatiōe suscipiens ad confirmationē fidei q̄ fuerat alterādrini p̄tificis l̄ris ꝯphēsa. pducēs in mediū coram cūctis fratribus sciscita⁹ illud quēadmodū q̄ō in Genesi dr. faciam⁹ hominē ad imaginē ꝛ similitudinē nostrā. catholice tot⁹ orientis interp̄taret ecclesie. Cūq; ille nō ꝑm humilē l̄re sonū sed spūaliter imaginē dei ac similitudinē tradi ab vniuersis ecclesiaꝝ p̄cipib⁹ explanaret. idq; copioso sermone ac plurimis scripturarū testimonijs approbaret. nec posse in illā immēsaꝫ ꝛ incōprehēsibilē atq; inuisibilē maiestatē aliq̄d bmōi cadere q̄ō hūana ꝯpositione valeat ac simili/tudine circūscribi. q̄ppe cū incorpea ꝛ incōposita simpleraq; natura sit. q̄ q; fiē ocul' non dep̄hēdi ita ꝛ mēte nō valeat estimari. Tandē seu ex multis ꝛ validissimis doctissimi viri assertiōib⁹ mot⁹ ad fidē catholice traditionis attract⁹ est. Cū sup hoc ei⁹ assensu infinita vel abbatē pafnuciū vl nos oēs letitia repleuisset q̄. s. virū tāte antiq̄tatis ꝛ rutib⁹ cōsummatū impitia sola ac simplicitate rusticitatis errantē nequaq; vsq; ad finē deuiare dñs a tramite recte fidei p̄misisset. ꝛ p̄o gr̃a actiōe surgētes p̄ces dño piter fundē/rem⁹. ita est in oratōne senex mēte ꝓfusus eo q̄ illā antropomorphitarū imaginē deitat⁹ quā ponere sibi in orōe cōsueuerat aboleri de corde suo sentiret vt in amarissimos fletꝰ crebros q; singultus repēte p̄rūpēs. in terrā q; p̄strat⁹ cū eiulatu validissimo ꝓclamaret. Deu me miserū. tulerūt a me deū meū. ꝛ quē nñc tenea nō habeo. vel quē adorē vl interpellē iam nescio.

Ex secunda parte collationū patrū

CCXIX

Plebat abbas iohānes nō ad imitatiōis formulā. sz tm̄ mō p̄ ammonitiōe pferre q; q̄dā veniēs ad p̄dictū senē habitu seculari cū ei q̄sdā frugū suaꝝ p̄mitias ōtulisset ferocissimo q̄ndā demonio arreptum ibidē reperit. Qui cū abbatis iohānis obtestationes ac p̄cepta despiciēs testaret se nūq; ad illi⁹ impiuꝫ de corpe qō obsederat mtuꝫ gratuꝫ huꝰ aduētu pterrit⁹ cū reuerēdissima nois illi⁹ inclamatōe discessit. cui⁹ tā cuidentem gr̃am senex nō mediocriter ammiratus. eoq; ampli⁹ obstupescēs q̄ hūc i habitu cerneret secularī. cepit ab eo vite ac p̄fessiōis ei⁹ ordinē diligent inq̄rere. Cūq; ille secularē se atq; vxorio vinculo obligatū esse diriss̄et. beat⁹ iohānes excellētia rutis ei⁹ ꝛ gr̃e mēte p̄tractās. q̄ nā illi esset ꝓuersatio attēti⁹ explorabat. Ille se rusticū ꝛ q̄tidiano manuū ope victū q̄rere. nec vlli⁹ boni esse ꝓsciū referebat. nisi q̄ nunq; añ ad ruris opa mane exercenda p̄cederet. neq; vespere domū reuerteret. nisi in eccl'ia p̄ q̄tidiane vite cōmeatu largitori suo deo gr̃as retulisset neq; se vnq; de fructib⁹ aliq̄d vsurpasse nisi p̄us deo p̄mitias eoꝝ ac decimas obtulisset ꝛ nunq; se boues suos per alienę

messis trāsdutisse cōfiniū nisi ꝑus ora clau sisset ne vel parū dāni ꝓ incuriā ei⁹ ꝓtim⁹ su stineret. Et cū hec q̄z abbati iohāni necdū ad ꝓfectiōez tāte gr̄e q̄ eū sibi ꝑlatuz esse cer nebat idonea viderenť atq̄z ab eo q̄d nā essz illō q̄d tāte gr̄e meritz ꝓferri possit scisc̄itās scrutaret. Ille reuerētia tā solicite inq̄sitōis astrict⁹ vtrozē se parentū vi ip̄ioq̄z ꝓpulsum cū ꝑfiteri monachū vellet añ. vndeciz ānos accepisse ꝓfessus ē. quā nemine etiā nūc cō scio sororis loco a se ꝑginem custodiri testa bať. Q̄d factū cū audisset senex tāta ē ammi ratōe ꝓmot⁹ vt coꝝā ip̄o publice ꝓclamaret nō immerito demonē q̄ se desperarat illi⁹ nō toleraſſe ꝑsentiā. cui⁹ ipse ꝑtutē nō solū in iu uentutz ardore sz ne nūc q̄dē sine discrimie castitatis auderet appetere.

¶ Quedā religiosa ac mire patiētie femina cū alexādrie cōmoraret. essetq̄z nō obscuris maioribus orta atq̄z in domo q̄ sibi fuerat a parentibz derelicta religiose dño deseruiret veniēs ad beate memorie ep̄m athanasiū ꝑ cabať vt sibi aliquā alēdā viduaz daret que ecclesiasticis sumptibz pascebať. Et vt peti tionē ipsi⁹ ꝑbis exp̄maṁ⁹. Da mihi inq̄t ali quā de sororibz quā repausem. Sacerdos g̃ cū laudasset ꝓpositū femine q̄ eā ad opus miscōie vidisset esse. ꝑmptissimā iussit ex oī bus eligi viduā q̄ z honestate moꝝ z guita te ac disciplīa oīb⁹ ꝑferret. ne forte desideri um largitatis ꝓcipientis vicio vinceret. et q̄ mercedē q̄reret in egena. dānū fidei prauis ei⁹ moribz offensa pateret. Cui cū domū ab ducte oīb⁹ deseruiret obsequijs. ꝑtutez mo destie ei⁹ ac lenitatis expta. Vidensq̄z se ab ipsa mōētis singulis gr̄aꝝactiōe ꝑ hūani tatis officio honorari. post dies paucos ad memoratū reuertit sacerdotē. Rogauerā in ḧens vt mihi dari p̄cipes quā ego reficerē. z cui morigeris famularer obsequijs. Cun q̄z ille necdū ꝓpositū ac desideriū femie itel ligēs estimasset petitionē ei⁹ dissimulatōne ꝓpositi neglectā. causasq̄z more illi⁹ nō absq̄z animi sui ꝓmotiōe p̄hrens ꝑtin⁹ agnouisz ei honestiorē ceterſ viduā deputatā occulte ꝑcepit vt ea illi q̄ cūctis esset neḉor traderet q̄ sz iracūdia vel ritis vl̄ violentia seu ꝑbo sitate atq̄z etiā vanitate cunctas q̄b⁹ hec vi cia dñarenť excederet. quā cū mlto facilius inuentā sibiq̄z traditā domi hr̄e cepisset ar q̄z eadē ei diligentia q̄ ꝓrī illi vidue vl̄ etiā diligētius ministraret. hoc solū ab ea ꝑ tan tis obsequijs recepit gratie vt indignis iu gitť afficereť iniurijs. cōuicijs q̄z ab ea expro bratiōibz q̄z cōtinuis vexareť. obijciente ei⁹ maledicis obtrectratōib⁹ increpāte. eo q̄ se ñ ad refrigeriū sed poti⁹ ad cruciatū z tumeli ā ab ep̄o poposcisset. magisq̄z se de reḉe ad laborē q̄z de labore trāstulisset ad requiem. Cū ḡ assiduitaſ iurgioꝝ eousq̄z ꝑtū ꝑet vt ne ab iniectione q̄z manuuz ꝑcaꝝ mulier tenta ret. Illa aūt humiliorīs obsequū gemīaret officia. nō furentē vincere renitendo sed se ipsaz subijciendo discebat. vt multimodis indignitatib⁹ lacessita obiurgātis insaniaz būilitatis māsuetudie deliniret. q̄b⁹ ad ple nū exercitijs cōfirmata. ꝑfectāq̄z ꝑtutez de siderate patientie cōsecuta ad memoratū sa cerdotē tā ꝑ electōis illi⁹ iudicio q̄z etiā pro bōficio exercitationis sue grās relatura pre ꝓit. eo q̄ ꝑm desideriū tādem magistrā ei pa tientie dignissimā ꝓuidisset. cuius iniurijs iugib⁹ z q̄daz paleſtre oleo q̄tidie roborata ad summā animi patiam ꝓueniret. tandem inq̄ens dedisti mihi quā repausem. Nā illa ꝓz suis me potius honorabat ac refrigera bat obsequijs.

¶ Nūc aliud abbatis pafnucij pādam⁹ exē plū q̄ illius insignis atq̄z ꝑdicabilis vbiq̄z sichiotice beremi in q̄ nunc ꝑsbiter est secre tis tāto studio sp̄ insedit. vt ei ceteri anacho rite bubali ꝓgnomē indiderūt. eo q̄ ingenio to vt ita dicerim desiderio solitudinis sp̄ ha bitatione gauderet. Itaq̄z cū tāte in pueri tia sua esset ꝑtutis z gratie. vt etiā ꝑclari ac summi id tp̄is viri guitatē eius z immobilē ꝓstantiā mirarenť. eūq̄z licet minor eēt eta te. ꝓ ꝑtutū tū merito senioribus exequarent suoq̄z ordini ducerēt inserendū. liuor ille q̄ aduersum iacob patriarchā fratres q̄ndā alios instigauit q̄ndam de nūero fratz eda cis zeli igne succēdit. q̄ nouo quodā ac ma cula pulcritudinē ei⁹ cupiens deformare ꝑ gen⁹ malignitatis excogitat. vt ꝓ opportuni tate tp̄is caperet q̄ pafnucius ad ecclesiā die dñico ꝓcessurus abessz a cella. in quā furti irruens codicē suū inter ei⁹ plectas quas ō palmaz folijs solebat texere latenter abscō dit. ac deꝓtinuata factione securus ipse q̄z velut pure ac simplicis ꝓscie ad ecclesiā ve nit. Cūq̄z celebrata ex more oīs fuisset solē nitas q̄relā sancto Isidoro q̄ ante eundem pafnuciū eiusdē beremi ꝑsbiter fuit coram cūctis fratrib⁹ detulit. asserens sibi codicē

de cella furto fuisse sublatū. Cuncq; ei⁹ q̄rimonia ita cunctoꝝ fratrū. p̄cipueq; p̄sbiteri aios cōmouisset vt q̄d p̄mū suspicarent. q̄d ve decernerēt nō haberēt summa cūctꝫ ammirat. ōe p̄culsis de tā inauditi illic facinoris nouitate ille q̄ detulerat accusator vt gebat. vt retentis in ecclesia oīb⁹ missi electi q̄nq; cūctoꝝ singillatim fratrū cellas scrutarent. Qō cum trib⁹ senioribꝫ a p̄sbitero fuisset iniunctū vniuersoꝝ cubilia reuoluentes ad extremū in pafnucij cellulā abscōditū codicē inter plectas palmaꝝ q̄s illi siras vocāt sicut eū insidiatoꝝ occultauerat reppererē. quē cū inq̄sitores p̄festim ad ecclesiam delatū coꝝ oīb⁹ ptulissent. pafnuci⁹ licz de p̄scie sue sinceritate secur⁹ esset. tñ velut qui furti crimē agnoscerēt satiffactōni se totum tradidit. locūq; pnīe supplicit postulauit. Reuerecūdie sue modestieq; p̄spicies. nesi maculā furti verbis conaret abluere. isup etiā mēdacij notaret. nemine scz aliud q̄s id q̄ inuentū fuerat suspicāte. Cūq; de ecclesia nō tā mente deiect⁹ q̄s iudicio fidēs ptin⁹ abscessit. pfusis in oꝝōne iugiter lachrimis triplicatisq; ieiunijs summa se etiā in p̄spectu hoīm mentis humilitate p̄strauit. Sed cū duab⁹ ferme hebdomadib⁹ ita se oī cōtritione carnis ꝛ spūs subiecisset. vt die sabbati vt dñico nō ad p̄cipiendā cōionē sacrā. sed ad p̄sternendū se in limē eccl'ie atq; ad veniam suppliciter postulandā matutin⁹ occurreret nequaq; passus ē eū occultoꝝ oīm testꝫ ꝛ cognitoꝝ vel a se ampli⁹ pteri vel ab alijs infamari. Nā q̄ ille inuētor sceleris rei sue furimprob⁹. laudis aliene callid⁹ ifamator. nulloq; hoīe teste p̄miserat. p diabolū q̄ ipsius criminis fuerat intētor publicauit Arrept⁹ nanq; dirissimo demone cūctas factōis occulte patefecit insidias. criminationumq; ꝛ fraudiū idē fuit pditor q̄ cōmentor. Ita au tē spū illo immūdo gr̄iter veratus est vt ne oꝝōib⁹ q̄dē sanctoꝝ illic p̄sistentiū q̄ diuinorū carismatū merito demōib⁹ impabāt potuerit emūdari gr̄a. si nec ipsi⁹ Isidori p̄sbiteri singularꝫ crudelissimuꝫ ab eo exclusērit vexatorē. cui tāta erat p̄⁹ dñi largitate collata vt ne vsq; ad limina q̄dē ei⁹ q̄sq; arreptic⁹ q̄ tardius sanaret aliq̄n pductus sit. ꝓpo hāc adolescēti pafnucio gloriā refuante vt illius tñ oratōib⁹ cui insidiatus fuerat purgaret. ꝛ cuius laudi aliquid inuidus inimicus decerpe se posse crediderat ei⁹ nomen p clamans ꝛ delicti sui veniā ꝛ finē supplici⁹ p̄ sentꝫ accipet Nec ḡ ille ī adolescētia sua future indolis iā tūc indicia p̄figurās lineas q̄sdā p̄fectōis illi⁹ q̄ erat maturitate aug̃da adhuc in annis puerilib⁹ deliḡuit. Si igit ad culmē virtutꝫ eius volumus p̄uenire talia nob⁹ exordioꝝ fundamina iacienda sunt.

CCXXII

In ingēti atrio sub diuali quadā monachoꝝ multitudine p duodenariū numeꝝ distinctis ordinib⁹ me p̄sidēte. cū quidam frater susceptū ferculuꝫ paulo tardi⁹ intulisset. sub occasione ist⁹ tarditatis abbas paulus q̄ medius mīstrantiū fratrū solicite discurrebat exerta manu palma eū sub oīm p̄cussit intuitu. ita vt sonitus etiā aduersarioruꝫ vel lōgi⁹ p̄sistentium auribꝫ resultaret. Hoc aūt ab eo idcirco factū est vt cūctis qui aderant inuenis patientiā patefaceret. ꝛ oēs q̄ interfuissent tali spectaculo modestie erudirent exemplo. q̄s maturo aūt id senioꝝ fecit p̄silio res pbauit. Nā memorabilis patientie inuenis tanta id animi lenitate suscepit. vt nō mō nullus exoꝛe ei⁹ fmō plapsus. vel tenuissimū murmur tacita labioꝝ agitatio ne signatū. sed ne ipsa q̄dē oris modestia atq; tranq̄llitas vel coloꝛ saltē q̄ntulūcūq; sit mutat⁹. Qō factū nō solū nobis q̄ nup ō ꝛ rie monasterio venientes patrie hui⁹ ꝛtutē tā euidentib⁹ p̄cepamus exēplis. sed etiaꝫ illis ibidē q̄ exptes nō erant taliū studioruꝫ ita miꝝ fuit. vt etiaꝫ summis viris p̄cipue p hoc factū p̄ferret instructio. q̄ scz patriaꝫ ei⁹ correptio paterna nō mouerat. ne spectaculum q̄dem tante multitudinis vllo vultum ipsius tinxisset ruboris indicio.

CCXXIII

Ad senē q̄ndaꝫ appollo noīe cū germanus suus intēpesta nocte venisset. implorans vt de monasterio suo paulisp egressus ad cuel lendū bouē quē sceno palustrie nimis inhe rere flebiliter q̄rebat ei esset auxiliuꝫ. q̄ sol⁹ nequaq; posset eū eruere. abbas appollo pti naciter obsecrāti cur ait iuniorē fratrē nr̄m quē p̄teriēs p̄iorē q̄s me habueras nō rogasti Cūq; eū ille mortē olim sepulti fratrꝫ oblitū ꝛ ex nimia p̄tinētie ꝛ solitudinis iugita te velut impotē mētis existimās resp̄ōdisset quēadmodū poterā de sepulcro eū qui ān decim obijt añ annos inuocare. abbas Appollo ḡ ignorās ait. me q̄ꝫ añ annos viginti huic mūdo fuisse defunctū. nullaq; iā posse

de huius celle sepulcro q̄ ad p̄sentis vite p/
tinent statū tibi ꝓferre solacia quē intentuꝫ
xp̄s ab intētione mortificatiōis arrepte vel
modicū ad extrahēdū bonē tuū nō patit re/
laxari. vt ne breuissimi q̄dē momēti induci/
as p p̄ris indulserit sepultura q̄ mlto vtiq̄
celeri⁹ honesti⁹ ꝛ religiosi⁹ fuerat exhibēda.

℣ Ex institutis sanctoꝝ patrum

ℚXXIIII

b Beatus iohānes ab adolescētia sua vsq̄ ad perfe
ctā virilēq̄ etatē seniori suo def
uiēs donec in hui⁹ vite ꝓuersatiōe durauit
tāta hūilitate inhesit eius obsequijs vt ipsi
q̄z seni stupoꝛē summū eis obuiā incuteret.
cui⁹ hāc ꝑtutē vtiꝫ de ꝑa fide ac ꝓfunda coꝛ
dis intētiōe descēderet an ficticia. ꝛ q̄dāmō
coactícia p̄beret volēs manifesti⁹ explorare
q̄z plura ei etiā supflua min⁹ q̄z necessaria vl
ipossibilia freq̄nti⁹ iniūgebat. ex q̄bꝫ aliq̄ po
nā p q̄ manifestari possit scire volentibꝫ vel
mētis ei⁹ vl subiectōnis integritas Sūpsit
nāq̄z de lignario suo ꝯgultū senex qō oli ex
cisum vsibꝫ foci fuerat ꝓpatū. dūq̄z coctōis
retardat occasio. nō mō aridū sed ꝓpe putri
dū iacebat tp̄is vetustate. cūq̄z h̄ fixisset co/
rā ipso in terrā p̄cepit aduecta aq̄ bis rigari
q̄tidie vt. s. diurnis hūoribꝫ radicatuꝫ atq̄z
i antiquā arboꝛē reuiuiscēs. diffusis ramis
amenitatē oculis atq̄z vmbraculū i estu fer
uēti subter residētibꝫ exhiberet. qō p̄ceptuꝫ
veneratōe solita sine vlla impossibilitatis cō
sideratione suscipiēs adolescēs ita q̄tidiāis
diebꝫ expleuit vt aquā p duo fere miliaria i
desinenter asportās. nullatenus lignū riga
re cessaret. atq̄z p totū anni spaciū nō infir/
mitas coꝛpis. nō festiuitatis solēnitas. non
occupatio necessitatis vll⁹ q̄ illū etiā hone
ste excusaret ab executōe mādati. nō deniq̄z
hyemis aspitas intercidēs ab obseruātia p̄
cepti hui⁹ potuit impedire. Cūq̄z hāc sedu/
litatē eius tacit⁹ senex latēter diebꝫ singul' ex
ploraret. videretq̄z eum simplici coꝛdis af/
fectu mandatū suū velut diuinitus emissuꝫ
sine vlla ꝑturbatōe vultus vel rōnis discus
sione fuare. sinceram hūilitatis ei⁹ obediētiā
cōꝓbans. piter etiā miserans tam lōgum
laboꝛē quē per totū anni spaciuꝫ studio de
uotionis impenderat ad aridū virgultū ac
cedēs. O inq̄t Johes misit ne radices hec
arboꝛ an nō. Cūq̄z ille se nescire dixisset. se/
net velut inq̄rens rei veritatem ꝛ tanq̄z ten
tans vtrū suis radicibꝫ iā vtereť. cuilsit co/
rā ipso leui cōmotiōe virgultū. sicq̄z p̄ficiēs
illud p̄cepit vt deinceps rigare desineret.
Aliq̄bꝫ edificari cupientibꝫ beati iohis obedi
entie exēplo vocās seniοꝝ. Curre inq̄t iohā
nes saxum illud aduolue q̄totiē⁹. q̄ ꝓfestiuꝫ sa
xum illud immane qō mlte hoīm turbe mo
uere nō possent applicata nūc cervice. nunc
toto pectoꝛe. toto nisu atq̄z conatu ꝓuolue/
re ꝓtēdebat vt sudoꝛe oīm mēbꝛoꝝ suoꝝ nō
solū infunderet vestimētū. sꝫ etiā ipm saxuꝫ
suis cervicibꝫ humectaret. In h̄ q̄z paꝛ me
tis ipossibilitatē p̄cepti vel facti ꝓ reveren
tia senis ꝛ obsequij simplicitate sincera qua
credebat senē tota fide nihil posse incassum
ac sine ratione p̄cipere.

ℚXXV

Abbas pafnuci⁹ abꝛenūciare desiderās
huic mūdo tādiu ꝓ foris monasteriū excu/
bās ꝓdurauit. donec immobili pseuerātia
sua ꝺ cōsuetudinē cenobioꝝ cū filio puo q̄
octo circiter erat annoꝝ vt susciperet elice/
ret. Cunq̄z tandem recepti fuissent ꝓfestim
nō solū diuersis p̄positis traditi. verū etiaz
celle habitatione seiūcti sunt. ne scz iugi visi
one paruuli remiscereť pr̄ ex oī sua quā ab/
renūcians abiecerat facultate atq̄z affectōe
carnali sibi saltē filiū supesse. ꝛ quēadmodū
diuitē se iam nō esse sciebat. ita etiā patreꝫ se
eē nesciret Quod vt plenius ꝓbareť vtrum
vicz plus faceret affectiōe sanguinis ac suo
rū viscer charitate. an obedientia ꝛ mortifi
catione xp̄i quā renūciās q̄sq̄z p eius debet
amoꝛe p̄ferre. De industria negligebať puu/
lus. pannis potius q̄z vestimētis indut⁹ soꝛ
dibꝫ q̄z ita obsitus ac fedat⁹ vt offendere po
tius q̄z delectare paternos oculos possz q̄/
tiens ab eo fuisset aspect⁹. sed ꝛ colaphis at/
q̄z alapis expositus diuersoꝝ. quas plerū/
q̄z sub obtutibꝫ suis innocēti puulo etiā ḡ/
tis cernebat infligi. ita vt nunq̄z genas ei⁹ ni
si lachrymaꝝ soꝛdētibꝫ vestigijs videret ife/
ctas. Cunq̄z taliter infans p dies singulos
sub oculis ei⁹ ageret. p amoꝛe nihilominus
xp̄i ꝛ obediētie ꝑtute. rigida semp atq̄z im
obilia patris viscera permāserunt. Non em̄
reputabat iaz suū filiū quē secū pariter ob/
tulerat xp̄o. nec curabat de p̄sentibꝫ eius in
iurijs. sed potius exultabat q̄ eas nequaq̄z
infructuose tolerare cernebat. paꝛ cogitās
de lachrimis eius. sed de ꝑcia humilitate ꝛ

pfectõe solicitus. Quã districtionẽ mẽtis illius atq; īmobilẽ rigorẽ quidẽs cenobij seniori ad ꝓbandã pleni⁹ animi ei⁹ ꝓstantiã. cũ q̃dã die vidisset infantẽ simulãs se aduersus eũ cõmotũ. ꝑcepit pri vt tollẽs eũ iactaret in flumẽ. Tunc ille velut a dño sibi ꝑ esset impatuz ꝓfestim celeri cursu rapiẽs filiũ vlnis ꝓtꝫs vsq; ad ozã flumis iacturus aduenit. Qõ pfecto feruore fidei z obediẽtie ei⁹ fuisset ope ꝓsũmatũ nisi ꝑcurati fuissent de industria frẽs q̃ solicite ripã flumis obsiderẽt. piectũq; iã z q̃dãmõ de flumis alueo puulũ rapuissent z ꝓsummatiõez ꝑcepti obsecõ prĩs ac deuotõe cõpletã ab effectu operis atq; ipso fine reuocassent. Huius fides atq; deuotio intantũ deo fuit accepta. vt diuino statiz testimonio ꝓbata sit. reuelatũ nãq; est ꝓtinuo seniori hac eũ obediẽtia abrae pr̃iarche op⁹ implesse. Tunq; breui tpe trãsacto idẽ abbas cenobij de h⁹ mõi cõmoratione migret ad ꝑm hũc ꝑponẽs cunctis frib⁹ successorẽ sui atq; abbatẽ monasterio derelict.

CCXXXVI

Nõ tacebim⁹ cognitũ nob frẽm fm h⁹ seculi ordinẽ summe familie. nã pr̃e ꝓmunite z ditissimo oriũdus fuit. studijs q̃z liberalibus nõ mediocriter institut⁹. q̃ relictꝫ parẽtib⁹ cũ ad monasteriũ puolasset ad ꝓbadã mentis ei⁹ hũilitatẽ vel fidei ei⁹ ardorez. cõfestim ei a seniore ꝑceptũ est vt decẽ sportas q̃s necesse nõ erat vẽditari. cerucib⁹ suis onerãs distrahẽdas p plateas circumferret. adiecta cõditiõe q̃ diut⁹ in h̃ officio retineret. vt si forte vn⁹ eas coemere ꝑiter voluisset nõ cederet. sz singulatiz eas q̃rẽtib⁹ venũdaret. Qõ ille tota deuotiõe ꝓpleuit. z oi ꝓfusiõis verecũdia p noie z desiderio christi calcata. sportas hũeris suis iponẽs ꝑcio statuto distraxit ac pecuniã ad monasteriũ reportauit nequaq; pterrit⁹ tã vilis z insueti officij nouitate. nec ꝓsiderãs indignitatẽ rei naliũq; splẽdorẽ ac vẽditõis iniuriam dũ illaz x̃pi humilitatem q̃ est vera nobilitas p obediẽtie gr̃am desiderat obtinere.

CCXXXVII

Vidim⁹ abbatẽ pinusiũ q̃ cũ īmanis cenobij p̃sbiter qõ est in egypto nõ lõge a panesili ciuitate. et cũ p ipsa reuerẽtia vel vite sue vel etatꝫ sue sacerdotij cũctis venerabil⁹ atq; venerãdus extisteret vidẽs se p hocipso hũilitatẽ illã quã fm sue mẽtis ardorẽ ꝓcupierat exercere nõ posse. nec habere q̃ ꝑtutẽ desiderate subiectõis extẽderet. clã fugiens de cenobio secessit solus in thebaidos vltimas ptes. Ibiq; ꝺposito habitu monachorũ assumpta secl'ari veste cenobiũ rabẽnensiotaz expetit. qõ sciebat cũctꝫ esse district⁹ z in q̃ se vl'p longitudine regionis credidit ignorandũ. vel p magnitudine monasterij ac multitudie fratꝫ facile se posse celari vbi diutissime p foribꝫ pseuerãs cũctoꝫ fratrũ genib⁹ puolutus vt susciper⁹ summis ꝑib⁹ ambiuit. Cũq; multo despectu tandẽ fuisset admissus q̃ scz decrepit⁹ senex z q̃ oẽm suaz in seculo puixisset etatẽ cenobiũ ingredi tũc postulat q̃ tpe iã deseruire suis voluptatib⁹ nõ ꝑualeret. ac ne hocipm q̃dã causa religionis expetere eũ asserebãt sed famis z iopie necessitate constrictuz. vt seni nullicꝫ operi apto ozti cura diligẽtiaq; mandat. quã sub alio fratre iuniori q̃ eũ sibi creditum retinebat exercẽs. ita eidẽ subdebat. tãtaq; obediẽtia desiderata hũilitatis excolebat virtutez vt nõ solũ ea que ad ozti diligentiam ꝑtinebant. vez etiã vniuersa officia q̃ erãt cũctis aspa z idigna atq; ab oib⁹ ducebant horrori tota q̃die sedulitate cõplerer. q̃plura ꝓ nocte ꝓsurgẽs ita furtim vel nullo teste vel cõscio occulentib⁹ tenebris efficiebat. vt penitus auctorem opis nemo depẽderet. Cũq; ibi triennio delitescẽs p vniuersam egyptũ dispsis vbiq; fratrib⁹ q̃reret a q̃dam tandem visus q̃ de egypti ptibus cõmearat vix potuit p hũilitate habitus sui z vilitate officij qõ gerebat agnosci. Hã sarculo ozsum incuruãs labrabat oleribꝫ terrã. Deide stere⁹ hũeris suis aduectãs eoz radicib⁹ ingerebat. Cũq; hec intuẽs frater sup agnitione eius diutissima fuit hesitatiõe detẽtus. Propius tandẽ accedẽs nõ solũ vultũ. vez etiã sonũ vocꝫ diligẽter explorãs ad pedes ei⁹ cõminus ꝑcidit. Prio q̃dez sup h̃ stupore summũ videntib⁹ cũctis incussit cur videlicet id faceret ei q̃ apõ ipsos habebat extremus z velut nouici⁹ ac de seculo nup egressus. Post ꝓ miraculo sunt maiore pcussi cũ eius nomẽ qõ apud ipsos q̃z magna fuerat opinione ꝓptum ptin⁹ ꝓdidisset. a q̃ vniuersi fratres ꝓris ignorãtie veniã postulãtes q̃ eũ vicz tãto tpe inter iuniores ac puellos deputassent. inuitũ ac flentẽ q̃ ex inuidia diaboli digna sibi fuissz ꝓuersatiõe atq; humilitate fraudatus quã diutissime inq̃sitaz tãdẽ se aliq̃n inuenisse gaudebat. nec meru

ísset vitã suam in illa quã arripuerat subiectiõe finire ad ꝓpriũ cenobiũ reducerũt custodiẽtes eũ summa diligẽtia. ne ab eis tũc ꝙz simílit quoꝙz dilapsus aufugeret. Vbi cũ fuisset modico tpe demoratus codẽ rursus humilitatis desiderio atqz ardore succẽsus captãs nocturna silentia ita diffugit vt iam nõ vicinã ꝓuintiã sed incognitas et alienas lõge lateqz diuisas regiões expeteret. Nã ascẽdẽs nauim in palestíue ptes cõmeare curauit credens se tutius latitaturũ si ad illa semetipm asportasset loca in ꝗbus nec nomẽ ꝗdem suũ fuisset auditũ. ꝗ cũ venissent nostrũ monasteriũ ptin⁹ expetiuit qõ non lõge fuit a speleo in ꝗ dñs exꝛgine nasci dignatus est. in quo ꝓmodico tpe delitescens ꝓm dñi sniam tanꝯz ciuitas supra mõtẽ posita diu⁹ abscõdi nõ potuit. Nã continue ꝗdã fratꝛ ꝗ ad loca sancta de egypto ꝓfectus ꝓuenerãt agnitũ cum summa vi ꝓssum ꝓcũ ad suũ cenobiũ revocabant.

CCXXXVIII

Vidim⁹ senẽ machetẽ noie a turbis fratrũ emin⁹ cõmorantẽ hãc grãz diuturnis a dño ꝓcibꝫ impetrasse vt ãtãt diebꝫ et noctibus agitaret collatio spiritalꝭ nunꝯz somni torꝑe penit⁹ lataret. Si ꝗs ꝙ detractionis verbũ seu ociosũ tẽtaret inferre in sermonũ ptin⁹ incidebat. ac ne vsqz ad auriũ ꝗdẽ ei⁹ pollutõez vir⁹ obloquiũ poterat ꝓuenire

CCXXXIX

Dic idẽ machetes abbas ociosarũ fabularũ diabolũ esse fautorẽ spiritaliũ collationũ impugnatorẽ sp etiẽre his declarauit ĩ dictis. Nã cum fratribꝫ ꝗbusdã de rebus necessariis ac spiritalibꝫ disputaret eosqz videret letheo ꝗdã sopore demergi nec posse aboculis suis põdus somni depellere. ociosaz repẽte fabulã introduxit Ad cuius oblectationẽ cũ eos euigilasse ꝓfestim atqz erectas aures suas habere vidisset ingemiscens ait Nũc vsqz de rebꝫ celestibꝫ loqꝫbamur ⁊ oĩm nostrũ oculi letali dormitatõe depmebant. At cũ ociosa fabula intromissa est oẽs expgefacti torꝑe somni dñantis excussimus vel ex hoc ergo ꝓpendite ꝗs nã collatiõis illius spũalis fuerit impugnator. aut ꝗs huiꝰ infructuose fabule auctor atqz carnalis insinuator existat. Ille etẽm esse manifestissime depꝫenditur qui malis aggaudens. vl istam fouere vel illam impugnare non desistit.

CCXXX

Nec minus hoc ꝗz opus frĩs cuiusdã erga puritatẽ sui cordis intẽti. ⁊ erga cõtẽplationẽ diuinã valde soliciti ꝓmemorare valde necessariũ reor. Qui cũ ei pⁿ annos ꝗndecim pris ac mris amicoꝛqz multorũ de ꝓuintia ponti cõplures epistole delate fuissent accipiens grandẽ fasciculũ lrãꝛ diuqz apud semetipm volues. quantaꝛ inꝗt cogitationũ cã erit mihi haꝛ lectio ꝙ me vl ad inane gaudiũ vel infructuosam tristiciã impelleret. ꝗt diebꝫ hoꝛ recordatiõe ꝙ conscripserũt intentionẽ pectoris mei a ꝓposita cõtẽplatione revocabũt. Post ꝗntũ tpis diri gẽda est hec mẽtis ꝓcepta ꝓfusio. ꝗntoqz laboꝛe rursus ille tranꝗllitatis reparandus ẽ status. si semel lrarũ animus ꝓmot⁹ affectu coꝛqz recensendo ꝑmones ⁊ vultus ꝗs tanto tpe dereliqt. iteruz eos revisere ipsisqz cohabitare aĩo ⁊ mẽte cepit interesse. ꝗs profecto corpaliter deseruisse nihil ꝓderit si corde incipiat intueri eos. ac memoriã quã seculo huic renuncians ꝗsqz velut mort⁹ abdicauit reuisẽs eandẽ rursus admiserit. Dec voluẽs in suo pectore nõ solum nullã resoluere epl'am definiuit. sed ne ipm ꝗdem fasciculũ resignare. ne scz coꝛ ꝙ scripserunt vel noĩa recensendo vel vultus recordãdo a spũs sui intẽtione cessaret. itaqz vt eũ ꝓstrictum susceperat. igni tradidit ꝓcremandũ. Ite inꝗens cogitatiões patrie pariter ꝓcremamini. nec me vllatenus ad illa ꝙ fugi revocare tentetis.

CCXXXI

Ficus de martore libie ꝓtibꝫ velut rẽ añ in loco illo non visam cũ quidã abbati Johanni economo in heremo sichi detulissẽ ꝙ dispensationẽ ipsius ecclesie tpibꝫ beati pafnucij ab eodẽ sibi creditã gubernabat. ꝫ cõfestim eas ad senẽ ꝗndaz ꝙ in interioribꝫ deserti mala valitudine laboꝛabat per duos adolescẽtulos misit. Siꝗdẽ decẽ rocto mi libꝫ lõge ab ecclesia cõmanebat ꝙ pomis acceptis cum ad ꝓdicti senis tenderẽt cellam qõ ibi pfacile solet etiã senioribꝫ deserti vastitate euenire infusa repẽte densissima nebula tramitẽ recti itineris perdiderũt Cũqz tota die ac nocte discurrẽtes ꝑ auiã heremi vastitatẽ nequaqz potuissent egrotantis cellã repire tã itineris lassitudine qz inedia sitiqz confecti. fixis genibꝫ in oꝛõnis officio spũm dño tradiderũt. ꝙ post hec vestigioꝛ

suoꝝ indicijs diutissime pḡsiti q̄ in locis illis arenosis tanq̄ niuibꝰ impssa signant̄tur. donec ea vel leui ventoꝝ flatu tenuis arena discurrēs rursus opiat. inuētiq̄ sunt sicꝰ intactas vt accepant refuasse eligētes. s. aīam magis q̄ fidē depositi pdere. vitāq̄ potius amittere tpalez q̄ seniozis violare mādatū.

¶ CCXXXII

¶ Ferk snīa sancti basilij cesariēk epi ad q̄ndā plata sincletiū ocū tozpētē tepoze. q cū se renūciasse diceret huic mōdo q̄dā ō ꝓprijs facultatibꝰ sibimet reseruauit nolēs exercitio suaꝝ manuū sustētari ꝛ hūilitatē verā nudi/tatēq̄ ꝛ opis ꝓritōez monasterij subiectiōe ꝙrere. Et senatorē inq̄t sincleti pdidisti. et monachū nō fecisti. ¶ CCXXXIII

¶ Nouimꝰ frēz cuiꝰ etiā nomē si amplius aliq̄d ex hoc instructiōis accederet pderemꝰ. q cū in cenobio mozarek. eūq̄ necessitas coartaret vt statutū opis pēsum q̄tidie economo traderet. ne in maiorē opis modū alicuiꝰ ꝓpensiꝰ laborātis tenderek vel ꝓfunderek exēplo cū in cenobio quēpiā fratrū vidisset ingressuz q̄ ardore fidei vellet aliq̄d amplius opis ꝓsigre. si clādestinis eū psuasionibꝰ revocare ab hmōi intētiōe mīme potuisset. ꝓsi lijs p̄uijs ac susurratōibꝰ ad trāsmigndū exinde psuadebat. ꝛ q̄ eū facileꝰ asportaret. se q̄q̄ iā olim mlt̄z ex cauk offensuz ꝓfingebat a cella discedere si solatiū itineris vl̄ comitis repperisset. Cūq̄ eū ad ꝓsensuz occultz̄ obtestatōibꝰ ad exeundū claustra mōasterij pelleret cōdicēs ꝛ horā q̄ de mōasterio debe ret ecire vl̄ locū q̄ se p̄ueniēs expectaret. ipe ꝙo ilico subsecuturus ibidē subsistebat Illo q̄z iā p discessus sui verecūdia nō audēte ad mōasteriū ō q̄ aufugerat vlteriꝰ aggregari infelix fuge eiꝰ auctoꝛi cenobio residebat

¶ CCXXXIIII

¶ Abbas paulus pbatissimꝰ patꝝ cū in heremo vastioꝛi ꝓsistēs q̄ pharphirion nūcupat palmaꝝ fructibꝰ ꝛ oꝛto modico securus bēret sufficientē alimonie sue victusq̄ subaz nec posset aliq̄d aliud vñ sustētareꝁ opis exercere. eo q̄ ab opidis vl̄ habitabili terra septē mālīōibꝰ vel eo amplius deserti illiꝰ separek habitatio. plusq̄ expetereꝁ p mercede vecture q̄ valere posset p̄miū laboris desudati. collectisq̄ palmaꝝ folijs q̄tidianū pēsuz velut exinde sustentādus a semetipso ingit expetebat. Cūq̄ ope totiꝰ āni antꝝ eiꝰ fuisset ꝛmpletū id q̄ solicita cura delaborauerat annis singulis igne suppositō cōcremabat. intantū p̄bās sine ope manuuz nec in loco posse monachum pdurare. nec ad pfectōis culmē aliq̄ ꝓscēdere. ¶ CCXXXV

¶ Demini cuiusdā senis cū in heremo sichi cōmorarer q̄ cū ad cellā cuiusdā fratris gr̄a visitatōis aduenies ostio approximasset audisseteq̄ eū q̄ddā murmurantē extrinsecꝰ paululū substitit cognoscere volēs q̄d nā ō scripturꝝ legeret. vel sic est moris opans memoriē receēseret. Cūq̄ pijssimus explorator aure diligēter applicata curioseꝰ auscultaret ita eū repperit cenodoxie spūs impugnatōe pellectuz. vt in ecclesia facere se crederet exhortatoriū ꝙmonē plebi. Cūq̄ subsistēs senex audisset eū sic fuisse tractatuz. ꝛ mutato rursus officio celebrare velut dyaconū eucharistie cum mīssaz. Cūc demū pulsauit ostium q̄ egressus occurrēsq̄ seni veneratōe solita. introducensq̄ eū. q̄ venerit. cogitationū suaꝝ ꝓscia remordēte. q̄rit. ne sez diuturnus ad ostiū stās iniuriā ꝓtulisset. Joculariter senex grateq̄ rñdit Dō inq̄ens veni q̄ñ tu missam catheuminis celebrabas.

¶ CCXXXVI

¶ Audiui q̄ddā qꝺ horret ꝛ pudet revolvere. q̄ndā iunioꝛ cū a suo abbate increparet cur hūilitatē quā renūcians modico tpe recent accepisset excederet. ac diabolica infla ri superbia sūma ꝓtumacia rñdisse. Hūq̄d ob ꝺ meip̄m hūiliaui p tpe vt sp subditus sim. Ad qꝺ eiꝰ tā effrenatū scelestūq̄ respōsum ita est senioꝛ obstupefactꝰ. oīsq̄ ꝙmo eiꝰ ē intercept̄. velut qui ab illo antiq̄ ipo lucifero ꝺba ista plata nō ab hoīe pcepisset. vt nullā vocē aduersus tātā pteruiā de oze suo prozsus emittere nisi gemitꝰ de corde tm̄modo ac suspiria potuerit. Illud solū tacitus intra semetip̄m volues. qꝺ de dño ōr saluatoze. q cū in forma dei esset hūiliauit se factus obediēs. nō vt ille ait diabolico spū ac tumoze possessus p tpe. sed vsq̄ ad mortē.

¶ Exclimacho CCXXXVII

¶ Ontigit q̄ndaz ex p̄dali ordie ad monasticā ꝓuersatōez accedere. quē abbas eiusdē mōasterij ad cōplatōez eiꝰ institutōis q̄ erat in loco iussit p septē dies cū q̄ete pfrui. post septē ꝙo dies pastoꝛ eū seoꝛsuz ad se vocās introgat. ꝛ an sibi cum ipsis cohabitare placeret explorat Cū ꝙo manifeste ꝓspexisset ip̄m mozari vel le cum oīi integritate rursum interrogat.

Quid incõgruũ aut inhonestũ ab eo factuz fuisset in mũdo. igiť vt vidit ipm ad ꝟbũ sil vniuersa ꝟfitentẽ, itez tẽtans dixit ad eũ. vo lo te hoc cozã vniuersa fraternitate ꝓpalare Ille ꝟo vere suũ odiẽs pctiñ z oẽm ꝟfusionẽ ꝟtẽnens indubitãter spopõdit. etiã si vis ait in medio alexãdrie ciuitatis Deinde cõgregat pastoz vniuersas in ecclesia domini ca oues nũero ducẽtas triginta. z diuina p fecta sinaxi in die dñica pꝰ euãgelij cõplemẽtũ induci cozã oĩbꝫ facit illum sine ꝙrela obnoxiũ a ꝗbusdã ex fratribꝫ tractũ z tpate p/cussum manibꝫq retro vinctũ zcilicino sac co vestitũ. aſpsumq puluere caput hũtẽ ita ꝙ ex ipsa etiã ꝓtẽplatiõe ꝟfestim cõmutaue rit in plãctũ z eiulatũ vniuersos stupoze repletos. nõ eñ aliꝫs nouerat qõ fiebat. Deinde cũ ad ecclesie portas ꝓpe veniſſet. sctm illud benigni iudicꝭ caput clamat ad eũ magna voce. sta. indignꝰ nãqz es ingressus in hec sancta. Stupefactꝰ ẽ igiť sup pastoꝛ ex sanctuario ad ipsuz illata voce. existimauit eñ ꝑm qõ frẽs certificauit nouissime sacramentis. nõ homis vocẽ sed tonitrui se audiuisse. pcidit ꝗdẽ ꝟtinuo in faciẽ tremefactꝰ z totus timoze ꝟterritus. terreqz pstratꝰ pauimẽtũ lachzimis irrigabat. Permittiť ite rũ ammirabili medico salutẽ ipsiꝰ i vniuersum negociãte z formã salutꝭ z manifeste et efficacis hũilitatis oĩbꝫ exhibẽte dicere oĩa ab ipso acta specifice cozã cũctis ꝗ cũ pauore vniuersa cõfitebať p singula oĩm auditui pegrina nõ solũ cozpalia ꝑm naturã et ꝑter naturã in rõnabilibꝫ z etiã i irrationabilibꝫ aĩalibꝫ cõmissa. verũ quoqz z vsqz ad/ venesicia z homicidia ꝗ audire vel scripto trade re nõ est fas. Igiť cõfessum illũ tõderi pmittit atqz cũ fribꝫ numerari. sapiam ꝟo illius sancti admiratꝰ seozsum ipm interrogauit. cuius rei gra tale pegrinũ spectaculũ pegisset. At ꝗ ꝟe medicus erat duoꝝ istoꝝ gratia ait. Primo ꝗdẽ vt ꝟfessuz psenti ꝟfusione a futura cõmutarẽ. Qõ zfactũ est Nõ eñ surrexit a pauimento o frater iohes ꝗusqz oĩm indulgẽtiã est sortitꝰ. z neqz difficile credas Nã aliꝫs illic existentiũ fratrũ in me confidẽs dixit. qz horribilẽ vidi ꝗndã cartã tenẽtem scriptã z calamũ. z qñ peccata inqt prostratus iste dicebat ipsam ille calamo cancellabat. z ꝟsequenter. dixi eñ ait. cõfitebor aduersum me iniqtatez meã dño z tu remisisti iniqtatem peccati mei. Scõm ꝟo est qm qs dã possideo nõ cõfessas offensiones habentes. illos igiť p hunc exhortabor ad cõfessionẽ sine ꝗ nullus indulgentiã sortiet.

QQXXXVIII

Vidi ꝗndã coꝗnarium ꝑpetuo in ministratione ploratũ z merozẽ possidentẽ z supplicaui nũciare mihi vñ z quõ talẽ graz obtinere dignꝰ effectus ẽ. Qui violentiã a me passus rñdit. Hunq me hoĩbꝫ fuire cogitaui sed deo z oĩ quiete meipm indignũ iudicãs. hac ignis visiõe future flãme memorationẽ sp possideo.

QQXXXIX

Vir ꝗdã noĩe isidozus ex ꝑncipatiua dignitate alexãdrie ciuitatꝭ añ hos annos abrenunciauit in ꝗdã monasterio. quẽ ego ibidem adhuc reperi. Dũe sanctissimꝰ pastoz monasterij recipiẽs ac ꝟsutũ zoino crudelẽ dirũqz zarrogantẽ inspiciẽs p hũanã inspirationẽ syllogisat sapientissimus astutiã demonij. Et dicit ad isidoꝛ Si vere ꝓelegisti vtiqz tollere xpi iugũ añ oĩa te volo obiam exercere. Ipe ꝟo rñdit. Diẽ ferrũ fabzo. ita z ego sctissime pr meipm trado subiectũ existere. Ille ꝟo vir magnꝰ sup tali curatꝰ enigmate. cõfestim eũ gignasio tradidit q̃si ferrũ ꝓbationi dato isidozo. Et ait Volo te in ąt frater in porta mãsionis assistere. z oĩ aie ingrediẽti z egrediẽti lethaniã. i. pstrationẽ facere z dicere. Oza p me pater qz peccaui. Obediuit añ iste tanq̃ angelus dño. Igiť septẽ annos ipo ibidẽ faciẽte z in pfundissimã hũilitatem z ꝟpũctiõez veniẽte. volebat sanctus ille ꝓpetuus pꝰ legalẽ septimanã annoꝝ z viri incõpabilẽ patientiam vt supdignũ annũerare cũ fribꝫ z ordinatõne facere dignũ. Ipse ꝟo plimas supplicationes p alios zp me infirmũ scz climachũ ad pastoꝛez fecit q eũ ibidẽ dimitteret suum pficere cursum. inserẽs z ꝟbo ꝗdãmõ obscure ilinuas finẽ iã suũ z vocationẽ appropinq̃re. qõ z factũ est. Dimittẽte eum mgro in ordine tali post decimũ diẽ cũ gloria gloriosus migrauit ad dñm. septima ipsius dormitõis die z portariũ mãsionis assumẽs. Predixerat eñ ei ille beatus. qm si participauero fiducia apud dñm ibidem in breui inseparabilis mihi fies Quod z factum fuit. ad maximã plenamqz certitudinem ipsius obedientie inconfuse. z adeo imitatiue humilitatis. Interrogaui adhuc superstitẽ hunc magnum isidoꝛ q̃lez eius mẽs opatiõez possidebat in porta degẽdo. Et nõ abscõdit mihi volens

vtilitatē facere sempiterne memorādus. In ꝓncipio ait hec cogitabā. qz p peccatꝫ meis vēditus opor. Ubi cū oī amaritudine z violētia z sanguine pniaz agebā Anno aūt ipo ꝓpleto absqz cordis degebam tristicia. deinceps a deo ex patiētia z obediētia mercedez expectās. Ac rursus alio vno anno finito z māsiōis in monasterio cū ꝓsensu cordis reputabā meipm indignū z visione z colloqo patrū diuinoz mysterioz assumptiōe. z faciei cuiusqz ꝓtēplatiōe. deorsuz ꝯo oculo intuēte z inferiori prudētia ꝓ oōne introeuntes z exeūtes integre exorabā. QQXL

Aliqñ in mēsa recūbentiby nob magn⁹ il le plac⁹ magnus isidor⁹ z doctor os sanctū suū ad aurē meā inclinās ait Dis tibi ostēdā in pfundissima canicie diuinā prudētiā At me supplicāte clamat iust⁹ de mēsa scda q̄ndā laurentiū noīe circa annos q̄dragintaocto bñtez in māsiōe z scōm sanctuarꝫ p/sbiterū existentē. Ueniēs igit z corā abbate hūiliter genu flectēs bñdicit quidē ab eo. sz surgēti nihil oīno dixit. dimisit ꝯo ipm ante mēsam stantē z nō edentē. Erat em refectionis initiū ita vt talit astās magnā horā vel duas pene pageret. ac pb extinde erubesce/rē vel saltē in faciē oratoris īspicere. erat totus can⁹ octuagesimū agēs annū. Absqz respōsiōe ꝯo vsqz ad refectiōis cōplementum manēs nob surgentiby mittit a sctō magno isidoro tricesimononi psalmi ꝓncipiuz dicere. Ego ꝯo sicut nimis malicios⁹ ñ despexi tētare senē De ꝯo ipm interrogāte quid astās vtiqz cogitasset. ait. Attribuens pastori xpi imaginē nequaqz peni⁹ cogitaui mihi ab ipso q̄cqz iniūgi sed ex deo. Ubi pr iobānes climache nō q̄si corā hoim mēsa sz tā qz corā dei altari deū exorans stabā nullā oīno malā cogitationē vel intētionē erga pastorē capiēs ex fide mea ad ipm z charitate.

QQXLI

Interrogani q̄ndā fratrem edificatiōis gra q̄ndeciz annos in māsiōe bñtē noīe abbakirū. quē z maxie ab oiby fere lesum videbā. Erat aūt qñ a mīstris expellebat a mēsa modicū em erat ex natura circa linguā frat ille incōtinēs. Dixi igit ad eū. Frater abbakire q̄re a mēsa expulsuz te q̄tidie video z sine refectiōe sepi⁹ dormientē. Qui cū rñdit. Pater crede mihi q̄z pbāt me patres mei si monach⁹ fio. sed nō in ꝯitate b faciūt. Igit ego cognoscēs ipsoz atqz magni pastorꝫ intentionez sine pōdere vniuersa sustineo. Et ecce istud cogitās q̄ndeci annos habeo fm qō z mihi in ingressu dixerunt. qz z vsqz ad triginta annos abrenūciātes ꝓbāt Et iuste pr iohes absqz pbatiōe nō pficit aurū. Bustinēs igit generosus iste abbakirus p⁹ meū aduētū in monasterio duoz annoz tps migrauit ad dñm. hoc dicēs patriby resolui futurus. Gras ago dño iesu xpo z vob. qz pter id qō me tētastis in salutē. ecce decē z septez annis pmāsi ex demoniis nō tētat⁹. quē z iusti iudiciū pastor sicut confessorē cū ibidē recēscētiby sanctis digne collocari ꝓcepit.

QQXLII

Sed ledo cūctos zelatores btoz si cū silētiū sepulcro sileo macedoniū dyaconi directionē z luctaz. hic ꝓsolitissimus dño aliqñ sancte theophanie. i. epifanie supueniēte solēnitate rogat pastorē añ duos dies in ciuitatē alexādrie ire cuiusdā famularꝫ indigētie gtia. pmittēs ei q̄ztū⁹ q̄dē egredi de ciuitate ꝓter solēnitatꝫ seq̄ntiā atqz ꝓparationē Igit oditor boni diabolus ipedimētuz archidyacono faciēs. ꝓpauit eū ab abbate dimissuz ad māsionē nō ptingere in sancta solēnitate iuxta terminū quē a ꝓsidēte suscepe rat quē pastor p⁹ vnū diē supueniente a dyaconatu segregat. z in extremoz initiantis loco subordinat. Suscipit bon⁹ patie minister z sufferentie archidyacon⁹ ꝯbuz prīs atqz sententiā sic sine tristicia q̄si nō ipse sz alⁱ⁹ fuisset increpat⁹. Agente igit eo dies q̄draginta in ordie tali. itez sanct⁹ z sapiens reduxit eū ad ꝓpriū gdū. Et ecce p⁹ vnū diez rursus ab archidiacono exhortat q⁹ ipm i eadē increpatōe z ignominia ponī ꝓstituat Aiteī qz fere irremissibile aliqd i ciuitate culpaui Scies ꝯo sanct⁹ ipm hūilitatꝫ gra istō exhrere z nō dicere vera bone ꝓcupiscētie opatorꝫ ꝓsensit. Haz mīz erat canicie reuerēdā videre degētē in icipiētiū ordie z oēs integre depcātē sup ipo orare Qm ait i fornicatōez iobediētie cecidi. Dihi ꝯo hūili referre ꝓsus ē b macedoni⁹ cui⁹ gra hui⁹ hūilitate instituōi volūtarie occurrit. Nunqz ei ait si cut nūc euacuatiōez oīs plij z lumis diuini dulcedinē i meipo pspexi. QQXLIII

Christ⁹ ihs dñs nr volens me ꝑuare sctī prīs orōe añ vnā septianā mei egressus assūpsit viz mirabilē minā noīe p⁹ pastorē secū dario oīa negocia disponētē q̄. lix. ānos i cenobio bñs mīstratōez oēz puigil mīstrabat

Quid igit. Tercia die pficiētibꝫ nobis soli/
tū canonē sancte dormitōis repete tor cho
rus in q detinebat boni z suauissimi odoris
replet fragrantia. Permisit igit magr nos
loculū cooprire in q erat depositus. Quo fa
cto vidimus oēs ex ipsi pciosissimis plātis
duos fontes q̄si vngēti boni emanare odo/
ris. Tūc ait mgr ad oēs Videte ecce pdux
ipsius z laboris sudores Vere sicut vngen
tum deo nr̄o oblati sunt z accepti atq; suscep
pti. Multas q̄dē ꝓ z alias directiones de
isto sanctissimo mina loci pres nobis annū
ciauerūt. Dicebant aūt et hoc de ipso q̄ ali
qū psidens ipsius a deo donatā patientiā p
bare volēs. redeuntē ad abbatiā z mechani
am abbati ad vesp̄am facientē. pterijt more
solito suscipe adorantē. z ita posituz vsq; ad
canonis horā eū in terra dimisit. Tūc igit
eū bñdicēs vt ostētationis amatorē z impa
tientē redarguēs eū surgere fecit. Nouerat
em̄ sanct quō generose sufferret. pterea et
hoc factū ad edificationē oīm fecit. Vnius
ꝓ sancti mine discipul de his q̄ erāt apud
ꝓceptorem nos certificabat dicēs. Qm̄ me
eū curiose inq̄rente. si forte in tali fuisset ge/
nuflectōe somno p̄ceptus. affirmabat se to/
tū psalteriū terre pstratum porasse.

QQXLIIII

Quidā frater primo q̄si verboso z nuga/
ci detrahēs aliq̄n apō pastorē ab ipso expul
sus est. q̄ ad portā māsionis expectauit susti
nens hebdomade tp̄s depcās introitū pti/
cipare z indulgentiā. Cū ꝓ aīaz amatorē h̄
didicisset inq̄rens solicite et audiēs ipm ser
dieb⁹ nihil penitus comedisse. nunciat ei q̄
ꝓ si habitationē in māsiōe oīno vis facere
in penitentiū ordine te ꝓstituā. Cū igit libē
ter hoc penitēs suscepisset iussit ipm pastor
in attributā possessionē sup lapsibꝫ plorāti/
bus introferri. Qd̄ z factum est. Igit a ma
gna māsione loc vno signo distabat custo/
dia dictus vel carcer absq; ꝓsolatōne. Non
em̄ apparebat ibi fum aliq̄n. non vinū. non
oleū in cibū. non coctū aliud aliq̄d sed solū
panis z herbe exigue. In isto post vocatōez
ꝓuaricātes ingressibiles recludebat. non si
mul sed seorsum z separatim vel duos ad pl
q̄sq; dñs de vnoq; eum certificasset. Con
stituit aūt sup eos in loco virū quendā ma
gnū noīe Isaac. qui oratione fere indesinē/
ter a sibi traditis req̄rebat. habebat ꝓ vt
plurimā palmaz copiā ꝫ impedimētū acci
die. Dec est vita ista z institutio ista est con
uersatio querentiū faciē dei iacob.

QQXLV

Johānes opani vir summe pfectōis mi/
hi narrauit q̄ in mansione mea que est asia
inde nāq; iuit originē traxerat q̄dam senex
oīno negligēs z incōtinēs. dico em̄ nō iudi
cans vt apparēā vera dicēs Dic nescio quō
possedit discipulū iuniorē innocentiū noīe
simplicē vtiq; arbitrio ac deliberatiōe. cogi
tatiōe ꝓ z ope prudentē. q̄ tanta ab isto hu
iusmodi sene sustinuit q̄nta et pluribꝫ forte
q̄si incredibilia videbunt. Nō em̄ iniurijs
z ignominijs sed z plagis z verberibꝫ euz q̄
tidie cruciabat. Ecce ꝓ nō irrationabil pa
tientia ei. Cū igit eum quotidie videre q̄si
seruū empticiū extrema affectū miseria. ob
uiās ipsi sepe dicebā ad eū. Quid est frat in
nocenti. quō fuit tibi hodie. Et ille cōfestim
sicut ex dño. q̄nq; q̄dē oculuz liuidum. q̄nq;
collū. aliq̄n ꝓ caput plagatū oñdebat. Co
gnoscēs igit ego q̄ opator esset dicebam ei.
Bñ bñ sustine saluaberis. Igit faciens sub
sene illo īmisericordi annos nouez abijt ad
dñm. Sepulto igit eo in cimiterio patrū. p
ceptor innocētij post q̄nq; dies ad q̄ndam
magnū abijt senē ex degentibꝫ in regione ea
dē z dixit ei. Pater innocēti mortu ē. Se
nex ꝓ cum audisset ait dicēti. Crede senex.
q̄ hoc mihi psuadere neq̄bis vt audiā. Ipe
ꝓ ait. Veni z vide. Surrexit senex celeriē
z ad cimiteriū venit. cum beati pugilis p̄ce
ptore. z clamat tanq; vinēti ad vere in beata
dormitione dormientē z dicit ei Frater in/
nocēti mortuus es. At ꝓ prudens z obedi
ens z post mortē obedientiaz ostēdēs. rndit
huic magno seni. Pat quō est possibile ho/
minē opatorē obediētie mori. Tunc senex p
mo innocētij p̄ceptor vocatus tremēs z pa
uēs in faciē eū lachrymis cecidit. z querēs a
cōgregatōis duce. ꝓpe monumentū cellā fa
cere. ibidē caste de cetero vixit. dicens pri/
us semp. q̄ homicidium feci.

QQXLVI

Cū Johes opani narrās mihi. docebat
ait q̄s alter in māsione asie a monacho quo
dā miti q̄eto et māsueto. z vidēs seipm q̄si a
sene honoratū z q̄etatum et circūfotū prein
tendit optime qō multis est nocumētū. dep̄
catur senē q̄ eū a se dimittat. Habebat enim
discipulū aliuz nec erat ei triste qō fiebat ex
toto Egredit igit ab eo z seipm subordiat p

epistolā preceptoris in q̄dā ponti cenobio. Nocte igit̄ prima q̄ cenobiuz fuit ingressus videt se in somnis a q̄busdā ad reddēdā rationē exactū. t post tributū ac illi⁹ pauende valde exactōis terribilis rationē ex residuo remanere obligatū t auri debere soluere libras centū. Euigilās igit̄ diiudicauit visuz t dixit. egene anthioche. H eīm erat ei nomen vere multa restant de solutiōe debiti nostri Cū g pmāsissem ait sub indiscernēti obedientia in cenobio trib⁹ annis reputabar vil⁹ et q̄si pegrin⁹ t extraneus. tribulatōes ab oīb⁹ patiebar. Nō eīm erat tibi monach⁹ ali⁹ q̄sq̄ pegrin⁹. t ecce in somnis ite⁹ video q̄n dam cartā remissiōis t absolutionis decē librar⁹ mei debiti mihi dantez. Igit̄ euigilās cognoui visum. t dixi. Adhuc nūc vsq̄ decē. tq̄ vtiq̄ tāti debiti solutōez ꝓplebo. tūc dico mihīpsi. Hūilis anthioche supabundātiori labore t ignominia indiges. Extūc igit̄ cepi amētiā t stulticiam simulare. nō tñ q̄dē aliq̄d in mīstratiōis officio penit⁹ relinq̄re ociosuz. Ihū t imisericordes pr̄es in tali hmōi ordie t pmptitudie me videntes mihi vniuerse māsionis gūia opa iniūgebant. Perseuerās igit̄ p annos .xij. in tali institutione. ad me mihi ꝑmo apparētes rursus venire vidi. t pfectam mihi libertatē a debito scribere. Q̄ñ igit̄ in aliq̄ me tribulabant in māsione degētes. rememorabar debiti t generose viriliterq̄ ferebā. Ista hmōi mihi sapiētissimus q̄si exalteri⁹ psona narrauit. pter qō t seipm mutato vocabulo anthiochū vocauit. Dic aūt erat q̄ vt verax p obediētiā t patientiā dirupit cyrographū generose.

QQXLVII

Nō tacebo tibi t solitariū thorubitici ī choreb habitātē insinuare narratione Iste suiipsius aīe nullā curā penitus gerēs in oī negligētia sp degebat. Extreme igit̄ aliq̄n corpore infirmat⁹ q̄si vnius horе spacio pfecte miḡuit a corpe. t ī semetipm ite⁹ rediēs depcabat q̄dē nos oēs ꝓfestim recedere. portā ꝯo celle obstruēs int⁹ annis .xij. māsit cū nullo colloquiū nec puū nec magnum hñs nil aliud pter panē t aquā gustās. tm modo sedēs t ea q̄ viderat in extasi stupens sic merens intēdebat vt nunq̄ deinceps ꝑpriū morē cōmutaret attētus intēdens existens t excedēs. calidas lachrimas sine strepitu sp fūdebat. Cū aūt migrat⁹ esset ad dñm portā destruētes intrauim⁹ t multū depcantes hoc solū ab eo audiuim⁹. Indulgete mihi. Nemo memoriā mortis noscēs poterit aliq̄n peccare. Nos ꝯo stupebam⁹ ita ꝑpus negligētē vidētes beata mutatiōe t trāsformatione sic repēte mutatū t trāsformatū. Depelientes ꝯo eū sancte in ꝑpinq̄ castri monasterio. post diē sanctas illius reliq̄as q̄rētes nō inuenimus.

QQXLVIII

Stephanus q̄dā habitās in mōtis synai loco solitariā t tranq̄llā salutās virā. t remotiōis q̄tez amplectēs. t pl̄imis in monastice ꝑuersatōis palestra cōtrit⁹ ꝑmanēs ieiuniīs maxīe t lachrimis ornat⁹ existens. t alīs bonis plurimis exuberantib⁹ circumseptus possedit cellam in isto sancto monte ad descensum sancti t dei inspectoris helie. Iste igit̄ ꝑpetuus intentione magis efficacis t amplius dolorose penitētie duct⁹ anachoritaz locū assumpsit vocatū sydin. faciensq̄ ibidē aliquos annos in angustissima t supardua dieta. q̄m t absq̄ cōsolatiōe locus erat t inaccessibilis ferme hoīb⁹ cunctis t a monasterio dicto castri quasi septuagin ta milib⁹ distans. Rursus circa vite ipsi⁹ extrema senect ad ꝑpriā regreditur cellam vertices sancti Habebat ꝯo duos discipl̄os palestinos religiosos vtiq̄ multum. qui t ꝑimo custodierunt cellam senis. Faciens igitur paucos in ea dies infirmat⁹ est infirmitate qua t defunctus est. Igit̄ ante vnū sue resolutionis diem in extasi mētis factus aptis oculis intendebat ad deterā lectuli t sinistram quasi ad reddendā rationē a q̄busdam exactus astantibus dicebat audientibus cunctis. Quandoq̄ nanq̄ sic. vtiq̄ veritas est. sed confessus sum et ieiunaui tātis temporib⁹ pro isto. quandoq̄ ꝯo nequaq̄. sed vere mentimini. istud nō feci. Et iteruz. ita vere istud sic. sed plorauī. sed ministrauī. Et rursus. vere accusatis t calumniat⁹ me t erat quandoq̄. et super quibusdam dicebat. ita vere. t ad hoc dicere aliquid non habeo. in deo est misericordia. et erat horrendum simul t terribile et inuisibile t irremissibile rationis exacte executoriuz. Terribile ꝯo t magis pauendū. qz in his q̄ ignorabat t nō fecerat accusabāt t q̄ inq̄rebant eū Eya o quiescens t anachorita super aliquibus eius offensionib⁹ dicebat. quia ad hoc quicq̄ dicere non habeo neq̄ scio. Jam vero circa quadraginta fere annos existens

monachus ꝛ lachrymarū habens donum. Ue re vbi tunc erat Ezechielis vox vt dicere ad eos. qꝛ in q̄cunq; die fuerit peccator ad penitentiā cōuersus. ꝛ q̄ sequunt. ꝛ quia in quo te inuenero iudicabo dicit dñs. Ue re nihil tale ad satisfactionē potuit rēspōdere. cui⁹ gratia soli cognoscēti gl'ia. Quidaꝫ viri sine mendacio narrauerūt mihi. quia ꝛ leopardū pascebat in deserto ad se venientē ꝛ hic tantus ita sub rationis exactiōe posit⁹ discessit a corpe manifestuꝫ certitudinaliter omnino nō faciens quod fuerit iudiciū aut que sententia ipsius. aut antepositē ꝛ exacte rationis finis.

CCXLIX

Monachus q̄dam festinans ꝛ solicitus a blasphemie demone molestatus p annos viginti carnes suas vigilijs ꝛ ieiunijs crucī auit. Et q̄m nullam sentiebat inde vtilitatē abiens ꝛ passionē in carta scribens cuidam viro sancto in faciem pstratus. nec ad cum sursum respicere valens obtulit. Ille ꝛ autē cū eā legisset subrisit. ꝛ sursum releuās fratrē dixit illi. Fili ponе manū tuā sup cervicem meam. quod ꝛ faciente fratre dicit magnus. Super collum meū o frater sit ⁊ peccatum. ꝛ quecunq; olim fecit ꝛ faciet. solum id vlterius non habeas in mēsuram. Et affirmabat frater quia non prius de cella sēnis exierat q̄ vicium exterminatū factuꝫ est non apparēs. Huius rei factus in experientia hoc mihi narrauit. gratiarū deo referēs actiones.

CCL

Cuidam certatori ex festinitatibꝫ ad beatam laudez in corde immūdi demones subseminauerunt. Ipse ꝙo machinat⁹ est ex inspiratione diuina pia circumuētione malignitatē spirituū vincere. Surgens quippe subordinauit in muro cellule sue pdicationes sanctissimarū virtutū. dico ꝙo charitatis pfecte. humilitatis angelice. oratōis mūde. illibate ꝛ incorruptibilis castitatis. ꝛ harum hmōi taliū. Cum igitur cogitatiōes illū laudare incipiebant dicebat eis. eamus ad reprehēsionem. Ueniebat ergo ꝛ diffinitiones seu predicationes legebat. ꝛ cōtra se ipsum clamabat. Quādo ista possederis tūc agnosce quia lōge es adhuc a deo. quia cū possederis. seruus inutilis es. feci⁹ti qō facere debuisti. Si ꝙo nō. longinquus existis a mandatis dei.

Incipit distinctio tercia
Et ecclesiastica historia Bede presbiteri de gente anglorum.

Exemplum. I.

Sancti Aidan an

tistitis doctrina rex Oswaldus cū ea cui p̄erat gēte anglorū instituꝫ non solū incognita ꝓgenitoribꝫ suis regna celorū sperare didicit. sed ꝛ regna terrarum plus q̄ vlli maiorū ab eodem deo q̄ fecit celū ꝛ terrā ꝓsecutus est. Deniq; oēs nationes ꝛ puincie britānie q̄ in q̄tuor linguas id ē britonū. scottorū. pictorū. ꝛ anglorū diuise sunt. inditionē accepit. q̄ regni culmine sublimat⁹ nihilomin⁹ qō mirū dictu ē pauperibꝫ ꝛ pegrinis sp humilis ꝛ benignus ꝛ largus fuit. Deniq; ferk qꝛ tpe q̄dā cū die sancto pasce cū p̄fato epo sc̄z aydan ꝓsedisset ad prādiū. posituscꝫ esset in mēsa coraꝫ eo dis⁹ argēteus regalibꝫ epulis refert⁹. ꝛ iā iāq; essent manus ad panē benedicendū mittere. intrasse subito ministrū ipsius cui suscipiendorū inopuꝫ erat curā delegata. ꝛ indicasse regi qꝛ mꝫtitudo paupeꝝ vndecūq; aduenies maxima per plateas sederet postulās a rege aliq̄d elemosyne. Qui mox dapes sibi met appositas deferri pauperibꝫ. sed ꝛ discum cōfringi. atq; eisdē minutatiꝫ diuidi p̄cepit. Quo viso pontifex q̄ assidebat delectatus tali facto pietatis ap̄phendit dexteraꝫ ei⁹ ꝛ ait. Nunq; hec man⁹ inueterascat. Qō ꝛ ita iuxta votū bñ dictōis puenit. Nam cū interfecto illo in pugna manus cū brachio a cetero essent corpe resecte ꝓcidit vt actenus īcorrupte pdurent. Deniq; in vrbe regia que a regina quondā vocabꝫo Bebba cognominabat loculo incluse argēteo in ecclesia sancti petri seruant ac digno a cunctis honore venerant. II

Anno incarnatōis dñi sexcentesimo sexagesimoquarto erāt in hybernia insula multi nobiliū simul ꝛ mediocriū de gēte anglorū q̄ tpe finani ꝛ colmāni epoꝝ. relicta insula patria. vel diuīe lectionis vel ꝓfectionis vite gratia illo secesserāt. Et q̄daꝫ q̄dē more monastice ꝓuersatiōi fideliter mācipārūt alij magis circūeundo p cellas magistrorū lectioni operā dare gaudebāt. Quos oēs scotti libentissime suscipiētes. victū eis quotidianū sine p̄cio. libros q̄z ad legendum et magisterium gratuitum prebere curabant

Erant inter hos duo iuuenes magne indolis de nobilib⁹ anglor⁹ edelchim ⁊ egberth. Di ergo cū essent i monasterio qđ i lingua scottor⁹ ratmelsigi appellat.⁊ oēs socij illor⁹. vel mortalitate de hoc sec'o rapti. vel p alia essent loca dispsi. correpti sunt ambo morbo mortalitatis ⁊ grauissime afflicti. E qb⁹ Egberth cum se estimaret moriturū egressus est tpe matutino de cubiculo in quo infirmi qescebant ⁊ residens sol⁹ in loco oportuno cepit sedulus cogitare de actib⁹ suis ⁊ ꝑpunctus memoria peccator⁹ suorū faciem lachrimis rigabat atq⁹ intimo ex corde deū deꝓcabat ne adhuc mori deberet. pusq⁹ ꝑteritas negligētias q̄s in puericia siue infantia ꝑmiserat pfectius et tpe castigaret. vl' in bonis se opibus abundanti⁹ exerceret. Uouit etiā votū qr adeo pegrin⁹ viuere vellet vt nunq⁹ in insulam in q̄ natus est brutāniā rediret. atq⁹ ꝑter solennē canonici tpis psalmodiā si nō valitudo corpis obsisteret quotidie psalteriū totū in memoriā diuine laudis decātaret. ⁊ qr in omni septimana diem cū nocte ieiunus trāsiret. Cūq⁹ finitis cū lachrimis p̄cib⁹ ⁊ votis domū rediret inuenit sodalē dormientē ⁊ ipse q̄z lectulū conscendens cepit in qetem mēbra lauare. Et cum paululum qesceret exꝑgefactus sodalis respexit eum ⁊ ait. O frater egberthe o qđ feci sti sperabam qr pariter ad vitā eternā intraremus. veruntū scito quia q̄ postulasti accipies. Didicerat em̄ p visionē quid ille petisset. ⁊ quia petita ꝑpetraret. Quid multa ipse prima nocte defunctus est. At ꝓo Egbert⁹ decussa molestia egritudinis conualuit. ac multo post tpe viuēs acceptūq⁹ sacerdotij gradū ꝑdignis orans actib⁹ post multa virtutū bona vt desiderabat ipse nup. id est anno dominice incarnatōis septingētesimo vicesimonono. cū esset annor⁹ nonaginta migrauit ad regna celestia. Duxit aūt ipse vitā suam in magna humilitatis māsuetudinis et continētie ⁊ simplicitatis ⁊ iusticie pfectiōe Uā ⁊ gētis sue ⁊ illis in qb⁹ exulabat nationib⁹ scottor⁹ siue pictorū. ⁊ exemplo viuendi ⁊ instantia docendi ⁊ autoritate corripiēdi ⁊ pietate largiēdi de his q̄ a diuitib⁹ acceperat multū pfuit. Addidit aūt votis q̄ diximus vt semp in quadragesima nō plus q̄z semel reficeret in die nō aliud q̄z panez ⁊ lac tenuissimū gustaret. ⁊ hoc cum mensura. qđ videlicet lac pridie nouū in fiala ponere solebat. ⁊ post noctem ablata supficie crassiore ipse residuū cū modico vt diximus panē bibebat. cuius modū cōtinentie etiam quadraginta dieb⁹ ante natale dñi totidem quoq⁹ post acta solennia penthecostes. hoc est quinquagesime semper obseruare curabat.

III

Cum qdam sanctus episcopus in regno anglie solus in oratorij loco lectioni vl' orationi operā daret. audiuit repēte alius quidam deuotus frater vt postea referebat vocem suauissimā cātantiū atq⁹ letantiū de celo vsq⁹ ad terras descēdere. quā videlicz vocē ab euroaustro. id est ab alto brumalis ortu ꝑmo se audisse dicebat. ac paulatiz sibi appropiare donec ad tectū vsq⁹ ad oratorij in quo erat epūs ꝑueniret. qđ ingressa totū impleuit atq⁹ in giro circūdedit Ac ille duz solicitus in ea que audiebat animū intenderet audiuit. denuo transacto quasi dimidie hore spacio ascendere de tecto eiusdē oratorij idem letitie canticuz ⁊ ipsa q̄ venerat via ad celos vsq⁹ cū ineffabili dulcedine reuerti. Qui cum aliq̄ntulū hore quasi attonitus maneret. ⁊ qd hoc esset solerti animo scrutaretur. aperuit epūs fenestrā oratorij ⁊ sonituz manu faciens vt sepe cōsueuerat. si quis foris esset intrare ad se precepit. Introiuit ille cōcitus. Cui dixit antistes Clade cito ad ecclesiā ⁊ septez de fratribus meis huc facito venire. tu quoq⁹ simul adesto. Qui cum venissent ꝑmo ammonuit vt virtutē dilectōis ⁊ pacis ad inuicē ⁊ in oēs fideles seruarent. Institutaq⁹ disciplineregular⁹ que ab ipo didicissent ⁊ in ipso vidissent. vel in patrū p cedentiū factis siue dictis inuenissent indefessa fide custodirent. Deinde subiunxit diē sui obitus in primo instare. Hanq⁹ hospes inquit ille amabilis xp̄s ad me hodie venire meq⁹ de seculo euocare dignatus ē. Propt qđ reuertentes ad ecclesiā dicite fratrib⁹ vt meū eritū dño p̄cibus cōmendēt. ⁊ suum q̄z eritū cuius hora incerta est vigilijs ⁊ orōib⁹ bonis opibus p̄uenire meminerint. Cumq⁹ hec ⁊ his similia plura loqueret. atq⁹ illi accepta benedictione iā multū tristes exissent redijt ipse solus qui carmē celeste audierat. ⁊ pstern̄s se in terrā. Obsecro pater inquit licet aliquid interrogare. At ille. Interroga qđ vis inquit. Obsecro inquit dicas qđ erat canticū illud letantiū quod audiui venientiū de celo sup oratoriū hoc. ⁊ post ꝑs

reduntiũ ad celos. Respõdit ille. Si vocẽ carminis audisti z celestes cetus supuenire cognouisti. pcipio tibi in noĩe dñi ne cuiqꝫ hoc ante obitũ meum dicas Reuera aũt angelor fuere spũs qui me ad celestia regna q̃ sp amabã ac desiderabã z pmia vocare venerũt. Et post dies septẽ se redituros ac me ad celestia secum adducturos esse pmiserũt Quod qdem ita vt pdictuz sibi erat ope cõpletũ est. Nam confestim lãguore corpis tactus est z hoc p dies ingrauescente. septimo vt ei pmissum est die. postqꝫ dñici corpis et sanguinis sacramẽtis se muniuit. soluta ab ergastulo corpis anima sancta ducẽtibꝫ angelis eterna gaudia apperiuit. Non mixt aũt si diem mortis vel potius dñi letus aspexit. Quem semp dũ viueret solicitus expectare curauit. Hanqꝫ inter plura cõtinẽtie. hũilitatis. doctrine. orationũ. voluntarie paupertatis z ceteraz virtutũ merita intantuz erat timori dñi subditus. intantũ iusticiaz dei q̃ nullũ malum q̃ntulũcunqꝫ sit impunitũ relinquit p̃ oculis semp habuit. intantũ etiaz sine itermissione nouissimor suor in opibꝫ suis memor. vt sicut mihi qdã frater de his q̃ me in scripturis erudiebat zerat in monasterio ac magisterio illius educatus referre solebat. si forte legente eo vl aliud qd agẽte flatus maior venti exurgeret. cõtinuo misericordiã dñi inuocaret rogans eũ vt generi hũano qꝫ p̃cioso suo sanguine redemptum agnoscere et piciari dignaret. Si aũt violẽtior aura insisteret iã clauso codice in faciez ꝑcideret atqꝫ obnixius oratõi incumberet At si pcella maior aut nimbus purgeret vl etiã chorusci aut tonitrua horribilia terras zaera terrerent. tũc ueniẽs ad ecclesiã solicitus oriõibꝫ ac psalmis donec serenitas aer redíret fixa mẽte vacaret Cũqꝫ interrogare tur a suis q̃re hoc faceret. respondebat. Nõ legistis. qz intonuit ds celo dñs. z altissimus dedit vocẽ suaz. Misit sagittas suas z dissipauit eos. fulgura multiplicauit z cõturbauit eos. Mouet em dñs aera. vẽtos excitat iaculat fulgura. de celo tonat vt terrigenas ad timẽdũ se suscitet vt corda eor in memoriã futuri iudicij reuocet. vt superbiã eor dissipet z perturbet audaciã. reducto ad mentez illo tremẽdo tpe qñ ipse celis ac terris ardẽtibꝫ venturus est in nubibꝫ in potestate magna z maiestate ad iudicãdos viuos z mortuos. Propter qꝺ inqt oportz nos ammoni

tioni ei celesti debito cũ timore z amore respondere. z q̃tiens aere cõmoto manũ quasi ad feriendũ minitans ereterit. nec adhuc tñ pcutit mox implorem ei miaz vt discussis penetralibꝫ cordis nr̃i. atqꝫ purgatz vicior ruderibus soliciti ne vnqꝫ pcuti mereamur agamus.

IIII

Postqꝫ religiosa ꝟgo edilfrida pmo marito defuncto cum rege egfrido duodecim annis matrimonio iũcta in ꝟginitatis integritate sicut z cũ primo sedisset habita mariti licentia cõtempto regno se ad monasteriũ monialiũ cõtulit ppetue ꝟgo mansura. In q̃ cam septẽ annis abbatisse gradũ tenuisset pestilentie morbo pcussa in lignea tumba defuncta est. In qua cũ p sedeciz annos sepulta iacuisset placuit sorori eius q̃ ei i dignitate successerat leuare ossa ei z in locello nouo posita in ecclesiã trãsferre. Jussitqꝫ qsdam de fratribꝫ q̃rere lapidem de q̃ locellum facere potuissent. Qui ascensa naui vẽnerant ad ciuitatulã quandã desolatã nõ p cul inde sitaz q̃ lingua anglor grantacestir vocat. z mor inuenerũt iuxta muros ciuitatz locellũ de marmore albo pulcerrime factũ. operculo q̃z similis lapidis aptissimi tectum. vñ intelligẽtes a dño suũ iter esse. psperatuz gras agẽtes retulerũt ad monasteriũ. Cumqꝫ corpus sacre ꝟginis ac spõse xpi apto sepulcro esset. patum in lucẽ ita incorruptuz inuentũ est acsi eodem die fuisset defuncta. siue humo cõdita. Ei em sepulta caro corrumpi nõ potuit. qz a virili ptactu incorrupta durauit. imo z vulnus qꝺ moritura vlcere inciso accepit cũ q̃ etiam biante sepulta erat. tenuissime cicatricis vix insignia ptendebat. Sed z linteamina oia qbꝫ inuolutuz erat corpus integra apparuerũt z ita nua vt ipsa die viderent esse castis ei mẽbris circũdata. vultꝰ q̃z eius velamẽto detracto specimen q̃si suauiter dormiẽtis ostendit.

V

In plio egfridi regis cõtra edilreduz regem mercior in quo occisus est rex elfwini qddam mirabile factum esse constat. qꝺ ne quaqꝫ silentio pterendũ arbitror sed multor saluti si referat fore pficiendũ. Occisus est ibi inter alios de milicia eius inuẽis vocabulo hymma Qui cum die illa z nocte seqẽte inter cadauera occisor sil'is mortuo iaceret. tandẽ recepto spũ reuixit. ac resides sua vulnera vt potuit ipse alligauit. Deide.

modicū rehetus leuauit se ⁊ cepit abire sicubi amicos q̄ sui curā ageret posset inuenire qō dū faceret inuentus est atq; captus a viris hostilis exercitus. ⁊ ad dñm ipsoz comitē videlicet edilredi regis adductus. A quo interrogatus q̄s esset. timuit se militē regis fuisse cōfiteri. rusticū se potius ⁊ paupez at/q; vtrozio vinculo colligatū rndit. ⁊ ꝓpter vicinū militib⁹ afferendū in expeditiōez se cum suis similib⁹ venisse testatus est. At ille suscipiēs curā vulneriby egit. ⁊ vt sanescere cepit nocte eum ne effugeret vinciri p̄cepit. nec tñ vinciri potuit. Nam mor vt abiere q̄ vinxerant. eadez hora eius sunt vincula soluta. Habebat em̄ germanū fratrē p̄sbiterū et abbatem monasterij. q̄ cū eū in pugna pemptū audiret. venit q̄rere si forte corpus eius inuenire posset. inuentūq; aliū simillimū illi ꝓ oīa putauit illū ipm̄ esse. quē ad monasteriū suū deferens honorifice sepelinit. ⁊ p absolutiōe aīe eius sepius missas facere curauit. Quaz celebratione factū est vt null⁹ eum vincire posset q̄n cōtinue solueret. Interea comes q̄ eū tenebat mirari ⁊ interrogare cepit quare ligari non posset. an litteras solutorias de q̄lib⁹ fabule ferunt apō se haberet. ꝓpter q̄s ligari non posset. At ille respōdit nihil se taliū artium nosse. sed habeo fratrē in q̄t pibiterū in mea puincia ⁊ scio q⁹ ille me interfectū putat esse ⁊ p me missas celebrari facit. et si nūc i alia vita essem ibi aīa mea p eius intercessionem soluerēt a penis. Dūq; aliquāto tpe apud comitē teneretur. aniaduerterūt q̄ eū diligentius ꝓsiderabāt et vultu ⁊ habitu ⁊ ꝓmonib⁹ eius. q⁹ nō erat de paupe vulgo vt diceret sed de nobilib⁹. Tūc secreto aduocās eū comes interrogauit intenti⁹ vñ esset. p̄mittēs se ei nihil factuꝝ p eo si simpliciter sibi q̄d fuisset proderet qō dū ille faceret ministz regis se fuisse manifestās. Rndit comes. Et ego p singla tua responsa cognouerā quia rusticus nō eras ⁊ q̄dem nūc dign⁹ es morte. q⁹ oēs fratres ⁊ consanguinei ⁊ cognati mei vniuersi in illa sunt pugna interempti. nec te tñ occidam ne fidem mei ꝓmissi pdiderim. Ut g̃ conualuit vendidit eū lundoniā fresoni cuidā. sed nec ab illo nec cū illuc duceret vllatenus aligari potuit. Vez cū alia vinculoz ei genera hostes imposuissent dissoluta sunt. Cūq; vidisz q̄ emerat vinculis cum nō potuisse cohiberi. donauit ei facultatē sese redimēdi si posset. A tercia enīz hora q̄n misse fieri solebant sepissime vincula soluebant. At il le dato iureurādo vt rediret vel pecuniā ei ꝓ se mitteret venit cancina ad regē lorberi q̄ erat filius sozoris edildrude regine. q⁹ tipe q̄ndam eiusdē regine miles erat. petijtq; et accepit ab eo p̄ciū sue redēptōis ac suo dño ꝓ se vt ꝓmiserat misit. q̄ post hec ad p̄riaz reuersus atq; ad snū frēm gueniēs replicauit ex ordine cūcta q̄ sibi aduersa. q̄ve in aduersis solatia, pueniss̄ent. cognouitq; referente eo illis tpib⁹ maxime fuisse vincula soluta q̄ bus ꝓ se missaz celebrata fuerant solennia.

VI

Erat in monasterio ꝑginū qō celludi vrbem cognominat vir de genere scottoꝝ Adānanus noie ducēs vitā in ꝓtinentia et oroīb⁹ multā deo deuotaz. ita vt nihil vnq̄ cibi aut potus ercepta die dñica ⁊q̄nta sabbati acciper. ⁊ sepe etiā noctes integras pugil in oroē trāsigeret. Que q̄dē illi districtio vite artioris ꝓmo ex necessitate emendande sue prauitatis obuenerat. sz, p̄cedēte tpe/cessitatē in ꝓsuetudinē verterat. Q̄q̄dez in adolescentia sua sceleris aliq̄d ꝓmiserat qō cōmissum dū ad coz suū redijt ḡuissime exhoꝛruit ⁊ se puniendū, p illo a districto iudice erhoꝛruit. Accedēs g̃ ad sacerdotē a quo sibi sperabat salutis iter posse demonstrari. cōfessus est reatū suū. petijtq; vt ꝓsiliuz sibi daret q̄ posset fugere a vētura ira. q̄ audito eius cōmisso dixit. Grande vulnus grādioris curā medele desiderat. Et ideo ieiunijs psalmis ⁊ oroīb⁹ quantuz vales insiste. quo poccupando faciē dñi in ꝓfessiōe, p̄piciū euz inuenire possis. At ille quē nimius ree cōsciencie tenebat dolor. ⁊ interni peccatoꝝ vinculis q̄b⁹ ḡuabat ocius desiderabat absolui. Adolescētioꝛ sum in q̄t etate ⁊ veget⁹ coꝛpore q̄cq̄d mihi imposueris agendū dū salnus fiā in die dñi totū facile ferā. etiā si totā noctē stando in p̄cib⁹ pagere. si integram septimanā iubeas abstinēdo transigere. Quid dixit Multū est vt tota septimana absq; alimento coꝛpis pdures. sed biduanū ⁊ triduanū sat est obseruare ieiunium. Hoc facito. donec p modicū tps rediens ad te q̄d facere debeas ⁊ q̄diu pnie insistere tibi plenius ostendā. Quib⁹ dictis ⁊ descripta illi mēsura penitētie abijt sacerdos ⁊ ingruēte causa subita secessit hibernia vnde oriḡnē duxerat. neq; vltra ad eū iuxta suū cōdictū redijt

At ille memor p̃cepti eius simul z promissi sui totū se lachrymis penitētie vigilijs sanctę et continentie mācipauit. ita vt q̃nta solū sabbati z dñica sicut p̃dixim⁹ reficeret. ceterę se ptimane diebꝫ ieiunus pmaneret. Cūq; sacerdotē suū hibernia secessisse ibiq; defunctū esse audisset. semp ex eo tpe iuxta condictū eiꝰ memoratū ꝓtinētie modum obseruabat. z qđ cā timoris diuini semel ob reatum cōpunctus cepat iā cā diuini amoris delectatus. pmijs indefessus agebat. Qđ dum multo tpe sedulus exeq̃ret. cōtigit eū die q̃dam de monasterio illo egressum lōgi⁹ comitāte secū vno de fratrib⁹ pacto itinere redire. Qui cū monasterio ꝓpinq̃ret z edificia illius sublimiter erecta aspicerent. solut⁹ est in lachrymis vir dei z tristiciā cordis vultu indice pdebat. qđ intuens comes q̃re faceret inq̃siuit. Ait ille Cuncta hec que cernis edificia publica z p̃uata in p̃cio est vt ignis absumens in cinerē reuertat. Qđ ille audiens mox vt intrauerat monasteriū matri cōgregatiōis vocabulo ebbe curauit indicare. At illa merito turbata de tali p̃sagio vocauit ad se virū z diligentius rē vel vñ hoc ipse nosset inquisiuit. Qui ait Nup occupatus noctu vigilijs z psalmis vidi astantem mihi q̃ndam incogniti vultus. cuius p̃sentia cum essem exterritus dixit mihi ne timerem. z quasi familiari me voce alloq̃ns. Bene facis inq̃t qui tpe isto nocturne q̃etis nō somno indulgere sed vigilijs z oratiōib⁹ insistere maluisti. At ego. Noui inq̃ multum me esse necesse vigilijs salutaribꝰ insistere. z p meis reatib⁹ sedulo dñm depcari Qui adiciens verū inquit dicis. quia z tibi z multis op⁹ est peccata sua bonis opib⁹ redimere. z cū cessant a laboribꝰ rerū tpalium tunc p appetitu eternoꝝ bonorū liberius laborare. sed hoc tū paucissimi faciūt. Siquidem modo hoc totū monasteriū ex ordine perlustrans singuloꝝ casas ac lectos insperi. z ne minē ex omnib⁹ p̃ter te erga sanitatē aīe sue occupatū reperi. sz vocē p̃sus viri z femine aut somno torpent inerti. aut ad peccata vigilant. Hā z domūcule que ad orandum vel legendū erant facte nunc in comesatiōnū z potationū. fabulationū z ceteraꝝ illecebrarū cubilia sunt cōuerse. Virgines q̃q; deo dicate cōtempta reuerētia sue pfessiōis quotiēscūq; vacāt texēdis subtilioribꝰ indumētis operam dant. q̃b⁹ aut seipsas inuicem sponsaruꝫ instar in piculum sui status adornēt. aut exterioꝝ virorū amicicia cōparent. vñ merito loco huic z habitatoribꝰ eiꝰ ḡuis de celo vindicta flāmis seuiētib⁹ ꝑparata est. Dixit aūt abbatissa. Et q̃re nō citꝰ hoc cōpertū mihi reuelare voluisti. Qui respōdit. Propter reuerētia tua timui ne forte nimiū turbareris z tū hanc ꝓsolationem habeas q⁹ in diebꝰ tuis hec plaga nō supueniet. q̃ diuulgata visione aliq̃ntulū loci accole paucis diebꝰ timere z seipsos intermissis facinoribꝰ castigare ceperunt Ulq; post obituꝫ ipsius abbatisse redierūt ad ꝓstinas sordes. imo sceleratiora fecerūt. Et cū dicerent. pax z securitas extemplo p̃fate vltōnis sunt pena mulctati.

VII

Erat paterfamilias in regione northanī briorꝫ religiosam vitā cū domo sua gerens. qui infirmitate corpis tactus z hac crescente p dies ad extrema pduct⁹ primo tpe noctis defunctus est. Sed diluculo req̃escēs ac repente residens. oēs qui corpi flentes assederant timore immēso pculsos in fugam vertit. Uxor tamen q̃ eum ampli⁹ amabat q̃uis multum tremens z pauida remansit. quā ille ꝓsolat⁹. noli inq̃t timere q⁹ iam vere surrexi a morte q̃ tenebar. z apud hoies sum iterꝫ viuere p̃missus. Nō tū ea mihi q̃ añ cō suescrā cōuersatione. sed multū dissimili ex hoc tpe viuēdū est. Statimq; surgēs abiit ad villule oratoriū. z vsq; ad diē in oroe psistens mox oēz quā possederat substanz in tres diuisit portiones. e q̃b⁹ vnā cōiugi. alterā filijs tradidit. terciā sibi ipse retentans statim paupib⁹ distribuit. nec multo post seculi curis absolutus ad monasteriuꝫ mailros qđ tumidi fluminis circūfluxu maxima ex pte claudit. peruenit. acceptaq; tōsura locū secrete māsionis quā p̃uiderat abbas intrauit z ibi vsq; ad diē mortis in tāta mētis z corporis ꝓfectione duranit. vt multa illū q̃ alios lateret vl' horrēda vl' desiderāda vidisse etiam si lingua sileret vita loq̃ret. Narrauit eīm hoc mō qđ viderat. lucid⁹ inq̃t aspectu z clarus erat indumento q̃ me ducebat. Incedebat aūt tacēs vt mihi videbat cōtra ortum solis solsticialē Cumq; ambularemus deuenimus ad vallē multe latitudinis z profunditatis. Infinite aūt longitudinis q̃ ad leuā nob⁹ sita vnū lat⁹ flāmis feruētib⁹ nimiū terribile. altez furēti grādine nimiū oīa

pflante atq; vrente non minus intolerabile ꝑferebat. Utrūq; eñ erat animaꝝ hominū plenū. q̄ vicissim hinc ac inde videbanť q̄si tēpestatis impetu iactari. Cum eñ vim feruoris immēsi tolerare nō possent, psiliebant misere in mediū frigoris infesti. ⁊ cum neq; ibi q̄ppiam req̄ei inuenire valerēt, resiliebāt rursus vrende in mediū flāmaꝝ inextingui biliū. Cunq; infelici vicissitudine lōge late q; put aspicere poterā sine vlla q̄ꝫ intercapedine innumerabilis spirituū deformium multitudo tor̄ rek. cogitare cepi q; hic fortas se esset infernus. de cuiꝰ tormētis innumerabilib⁹ sepius narrare audiui. Rūdit cogitationi mee ductor q̄ me ꝑcedebat. Non hic infernus est ille quē putas. Ut cū me ħ spectaculo tā horrendo pterritum paulatiz in ulteriora pduceret. vidi subito ante nos obscurari incipe loca ⁊ tenebris omnia repleri q̄s cum intraremus intantū dēsate sunt vt nihil ꝑter ipsas aspicerē. excepta dumtaxat specie ⁊ veste eius q̄ me ducebat. Et cum pgrederemur sola sub nocte p vmbras. ecce subito apparent añ nos crebri flāmaꝝ globi ascendētes quasi de puteo magno. rursum q; decidētes in eundē. q̄ cū pducťꝰ essem repente ductor meus disparuit ac me soluz in medio tenebraꝝ ⁊ horrende visionis reliq̄t. Et cū ꝯdē igniū globi sine intermissiōe mō alta peterent. modo rursus ad inferiora laberenť. cerno oīa q̄ ascendebant vestigia flāmaꝝ plena esse spiritib⁹ hoīm q̄ instar fauillaꝝ cū fumo ascendentiū nunc ad sublimiora ꝓicerenť. nunc retractis igniū vaporib⁹ relaberenť in ꝑfundū. Sed ⁊ fetor intolerabilis cū eisdem vaporib⁹ ebuliēs oīa illa loca tenebraꝝ replebat. Et cū diutius ibi pauidus cōsisterem. vtpote incertꝰ q̄d agerem quo verterem gressum. q̄ me finis maneret audio subito post terga sonituz īmanissimi fletus ac miserrimi simul ⁊ cachinnū crepitantē q̄si vulgi indocti captis hostib⁹ insultantis. Ut aūt sonitus idē clarior redditus ad me vsq; puenit ꝺsidero turbaz maligno/rū spirituū que q̄q; aīas hoīm merentes eiulātesq; ipsa multū exultās ⁊ cachinnans medias illas trahebat in tenebras. E q̄bus videlicz hoīb⁹ vt dinoscere poterā q̄dā erat attōsus vt clericus. q̄dā laicꝰ. q̄dam femia. trahētesq; eos maligni spūs descēderunt in mediū baratri illius ardētis. Factū q; ē vt dum longius subeūtib⁹ eis fletū hoīm ⁊ risum demonioꝝ clare discernere nequirē sonū tū adhuc ꝑmiscuū in auriꝫ habere. Interea ascenderūt q̄dam spirituū obscuroꝝ de abysso illa flāminoma. ⁊ accurrentes circūdederūt me atq; oculis flāmātib⁹ ⁊ de ore ⁊ naribꝫ ignē putridū efflantes augebāt. forcipib⁹ q̄z igneis quas tenebant in manibus minitabanť me ꝓpēdere. nec tū vllatenus me ꝓtingere. tā ⁊ si terrere ꝑsumebant. Qui cū vndiq; versum hostib⁹ ⁊ cecitate tenebraꝝ cōclusus huc illucq; oculos circūferrez si forte aliūde q̄d auxiliū q̄ saluarer veniret. apparuit retro via qua venerā quasi fulgor stelle micantis inter tenebras. q̄ paulati crescens ⁊ ad me ocius festinans vt appropinq̄uit dispsi sunt ⁊ aufugerunt oēs qui me forcipib⁹ querebant rape spūs infesti. Ille eñ q̄ aduenies eos fugauit erat ipse q̄ ante me ducebat. Qui mox cōuersus ad dexterū iter quasi contra ortū solis brumalē me ducere cepit. nec mora exemptuz tenebris inter auras me serene lucis eduxit. Cūq; in luce apta me duceret. vidi ante nos murum pmaximū. cuius neq; lōgitudini. hinc vel inde. neq; altitudini vllus terminꝰ videreť esse. Cepi aūt mirari q̄re ad murū accederemus cū in eo nullā ianuā vel fenestrā vel ascensum alicubi aspicerē. Cū ergo venissemꝰ ad murū statim nescio quo ordine fuimus in summitate eius. Et ecce ibi campus erat latissimus ⁊ letissimus. tantaq; fragrātia vernantiū flosculoꝝ plenus. vt oēm mox fetorē tenebrose fornacis qui me peruaserat effugaret ammirādi huiꝰ suauitas odoris. Tanta eñ lux cūcta ea loca ꝑfuderat vt oī splendore diei siue solis meridiani radiꝫ videretur esse ꝑclarior. Erant q̄z in hoc cāpo innumera albatoꝝ ꝺuēticula sedesq; plime letantiū agminū. Cūq; inter choros feliciū incolarū medi⁹ me duceret cogitare cepi q; ħ fortasse esset regnū celoꝝ. de q̄ ꝑdicare sepiꝰ audiui. Respondit aūt ille cogitatui meo. inq̄diens. Hoc non est regnū celoꝝ qđ autumas. Cunq; ꝓcedētes transissemus ⁊ has māsiones beatoꝝ spirituꝫ aspicio añ nos multo maiorē lumis gratiā q̄z prius. in q̄ etiā vocē cantantiū dulcissimā audiui. sed todor̄ fragrantia miri tanta de loco effundebaťꝫ vt is quē antea degustās q̄si maximū rebar iam ꝑmodicus esse mihi odor videreť. sicut etiā lux illa cāpi florentis eximia in ꝓpatione eiꝰ q̄ nunc apparet lucis tenuissima prorsus vi-

debat ac parua. In cuius amenitatem loci cum nos intraturos sperarē repēte ductor substitit. t gressum retorquēs ipsa me q̄ venimus via reduxit. Cunq; reuersi deuenire/mus ad māsiones illas letas spirituū cādidatorū dixit mihi. Scis oīa q̄ sint ista q̄ vidisti. Rūdi ego. Nō. Et ait. Uallis illa quā aspexisti flāmis t frigoribꝫ horrendam rigidis ipse est locus in q̄ examinānde t castigande sunt aie eoꝝ q̄ differētes confiteri remēda/re scelera sua q̄ fecerunt. in ipso tñ mortis ar/ticulo ad pniam cōfugiūt t sic de corpe exeunt. Qui tñ qr confessionē pniam t firmū ꝓpositū emendādi in morte habuerūt oēs in die iudicij ad regnū celoꝝ pueniūt. Multe eīm pces viuentium t elemosyne t ieiunia t maxime celebratio missaꝝ. vt etiā añ diē iudicij liberent adiuuant. Porro puteus ille flāmiuomus ac putridus quē vidisti ipm ē os gehēne in quo q̄ semel inciderit nūq̄ ide liberabit in euū. Locꝰ iste florifer in quo pulcerrimā banc iuuentutē iocūdari ac fulgere cōspicis. ipse est in quo recipiunt anie eoꝝ qui in bonis q̄dē opibꝫ de corpe exeunt nō sunt tñ pfectōis tante vt in regnū celorū statim mereant introduci. Qui tñ oēs i die iudicij ad visionē xpi t ad gaudia celestis regni intrabunt. Nam q̄cunq; in oīi verbo t ope et cogitatione pfecti sunt mortde corpe egressi ad regnū celeste pueniūt. Ad cuius vicina ptinet locus iste vbi sonū cātilene dulcis cū odore suauitatis ac lucis splēdore audisti. Tu autē quia nunc ad corpus reuerti t rursum inter hoīes viuere debes. si actus tuos curiosius discutere. t mores ꝫmones q̄ tuos in rectitudine ac simplicitate seruare studueris accipies tipse post mortē locū māsionis inter hec q̄ cernis agmina letabūda spirituū beatoꝝ. Hāc ego cū ad tps abcessissem a te ad hoc feci vt q̄d de te fieri deberet agnoscerē. Hec mihi cū dixisset mlt̄ū detestatus sum reuerti ad corpus. delectat⁹ nimiꝝ suauitate ac decore illius quē intuebar. simul t ꝓsortio eoꝝ quos in illo loco videbaꝝ. nec tñ aliq̄d ductorē meū rogare audebam. sed interim nescio quo ordine repēte me inter hoīes viuere cerno. Hec talia q̄ viderat idem vir dñi nō oībus passim desidiosis ac vite sue incuriosis referre volebat sed illis solū modo q̄ vl̄ tormētoꝝ metu perterriti. vel spe gaudioꝝ penniū delectati. p/fectum pietatis ex ei⁹ ꝫbis baurire volebāt.

Narrauit etiam visiones suas regi alcfrido vndecunq; doctissimo t tā libēter tāq; studiose ab illo auditus est. vt eius rogatu monasterio mailros inditus ac monachica sit tonsura coronatus atq; ad eū audiendū sepissime cū illas in ptes deueniss̄ accederet. Accepit aūt in eodē monasterio locū mansionis secretiorē vbi liberius cōtinuis i oracionibꝫ famulatui sui cōditoris vacaret. Et quia locus ille supra ripā fluminis erat sit⁹. solebat hoc crebro ob magnū affectuꝫ castigandi corpis ingredi ac sepius in eo supmeantibꝫ vndis immergi. Hicq; ibidē q̄diu sustinere posse videbat psalmis t pcibꝫ insistere fixusq; manere ascendēte aqua flumis vsq; ad lūbos. aliq̄n vsq; ad collū. atq; inde egrediens ad terram. Nunq̄ ipsa vestimenta vda atq; algida deponere curabat. donec ex suo corpore calefierent t siccarent. Cunq; tpe hyemali defluētibꝫ circa eum semifractaꝝ crustis glacieꝝ q̄s t ipe aliq̄n cōtriuerat quo haberet locū stādi siue immergi in fluuio. dicerentq; qui videbant. mirū frater drichelme. hoc eīm viro nomē erat q̄ tantā frigoris aspitatē vlla rōne tolerare p/uales. Rūdit ille simplicit. Erat eīm homo simplicis ingenij ac moderate nature. frigidoza ego vidi. Et cum dicerēt. Hirū q̄ tā austeram tenere ꝓtinentiā vales. Respōdebat. Austeriora ego vidi. Hicq; vsq; ad diem vocationis sue infatigabili celestiū bonorū desiderio corpus senile inter q̄tidiana ieiunia domabat. multoꝝq; et ꝫbo t cōuersatione saluti pfuit.

VIII

Cāt cōtra fuit q̄dā in puintia mercioꝝ. cuius visiones ac ꝫba necnō t ꝓuersatio plurimis sed nō sibimetipsi pfuit. Fuit eīm quidam vir tpibꝫ cōradi qui post edilredum regnauit in laico habitu atq; officio militari positus. quantum p industria exteriori regi placēs. tantū p interna suimet negligētia displicēs. Ammonebat g̃ illū sedule ret vt cōfiteret t emēdaret ac relinqueret scelera p/uisq̄ subito mortis supuētu tps oē penitendi et emēdandi pderet. Uerū ille frequēter licet ammonitus spernebat ꝫba salutis sese q̄z tpe sequēti pniam acturū esse. pmittebat. Dec inter tact⁹ infirmitate decidit in lectū atq; acri cepit dolore torqueri. Ad quez ingressus rex. diligebat eīm eum multū. hortabat vt vl̄ tunc anteq̄s moreret pniaz ageret

cõmissor. At ille respõdit nõ se tũc velle cõ fiteri peccata sua. sed cum ab infirmitate re surgeret ne forte exprobrarẽt sibi cõsodales p timore mort' faceret ea que sospes facere nolebat fortiter q̃dez vt sibi videbat locut⁹. sed miserabiliter vt post patuit demoniaca fraude seductus est. Cũq; morbo ingraue/scẽte denuo ad eũ visitandũ ac docẽduz rex ĩtraret clamauit statim mirabili voce. Quid vis modo. q̃d huc veniſti. Nõ mihi aliquid vtilitatis aut salutis potes vltra pferre. At ille inq̃t. Noli ita loqui. vide vt sapias sanũ. non inquit insanio. sed pessimã pscientiam mihi certus p̃ oculis habeo. Et q̃d inquit ꝟ est. Paulo ante inq̃t intrauerũt domũ hanc duo pulcerrimi iuuenes z residerunt circa me. vnus ad caput z vnus ad pedes. ptulit q; vnus libellũ ppulcrũ. sed vehemẽter mo dicũ ac mihi legendũ dedit. in quo oĩa q̃ vn q; bona fecerim intuẽs scripta repperi. zhec nimiũ erãt pauca z modica. Receperũt co/dicẽ neq; aliq̃d mihi diterũt. Tũc multitu do subito supuenit malignor z horridoruz vultu spirituũ domũq; hãc mor et exterius obsedit. z intus maxima ex pte residens im/pleuit. Tũc ille q̃ z obscuritate tenebrose fa ciei z pmatu sedis maior esse videbat' corũ. pferens codicẽ horrẽde visionis zmagnitu dinis enormis. zponderis pene importabil' iussit vni ex satellitib⁹ suis mihi ad legendũ deferri. Quẽ cum legissem oĩa scelera nõ so lũ que ope vel verbo. sed etiaz q̃ tenuissima cogitatione peccaui. manifestissime in eo te tris esse litteris scripta. Dicebatq; ad illos q̃ mihi assederant viros albatos z p̃claros. Quid hic sedet' sciẽtes certissime qz noster est iste. Respõderũt. Uez dicitis. accipite z in cumulũ dãnatõis vestre ducite. Quo di cto statim disparuerũt. Surgẽtes ꝟo neq; ſ simi spũs habẽtes in manib⁹ candẽs ferruz pcusserunt me vnus in capite z alius in pe/de. qui videlicz in magno tormẽto irrepunt interiora corpis mei. Horq; vt ad se inui/cẽ pueniũt moriar. z paratis ad rapiẽdũ de monib⁹ in inferni claustra ptrahar. Sicq; loquebat' miser desperãs. z nõ multo p⁹ de/functus. pniam quã ad breue tp̃s cũ fructu venie facere supsedit in eternuz sine fructu penis subditus facit. De quo cõstat qz sicut papa Gregorius de q̃busdaz ait. nõ p se ista cui nõ pfuere sed p alĩs viderit q̃ ei⁹ interi/tũ cognoscẽtes differre tp̃us pnie dũ vacat timerẽt ne improuiso tandẽ mort' articl'o p̃ uẽti impenitẽtes perirẽt. Q; aũt codices di uersos p bonos sine malos spirit⁹ sibi vidit offerri. ob id supna dispẽsatione factũ est vt meminerimus facta et cogitatiões nostras nõ in ventũ defluere. sed ad examen summi iudicis cũcta seruari et sine p amicos bonos angelos in fine nob⁹ ostẽdẽda sine p hostes. q̃ ꝟo pus candidũ codicẽ ptulerunt angeli deinde atrum demones. illi ꝑuum. isti enor mẽ. aĩaduertendũ est q̃ in pma etate bona aliqua fecit. que tñ vniuersa praue agendo iuuenis obnubilauit.

IX

Noui etiã frẽm q̃ndam quẽ vtinã nõ no uissem cui⁹ nomẽ etiam si hoc aliq̃d pdesset dicere possum. posirũ in monasterio nobili q̃ vita ignobili sed ipm ignobilit viuen tẽ. Corripiebat' quidẽ sedule a fratribus ac maioribus loci atq; ad castigatiorẽ vitã puer ti ammonebat'. z q̃nis eos audire noluisset tolerabat' tñ ab eis longanimiter ob necessi tatẽ opez ipsi⁹ exterior. Erat eñ fabrili ar/tẽ singularis. seruiebat aũt multũ ebrietati te singularis. seruiebat aũt multũ ebrietati z ceteris vite remissionis illecebris. magisq; ĩ officina sua die noctuq; residere q̃ ad psal lendũ atq; orandũ in eccl'ia audiendũq; cũ fribus ꝟbũ vite pcurrere ꝟsueuerat. Uñ acci dit illi qd̃ solẽt dicere q̃dã Quia q̃ non vult ecclesie ianuã spõte hũiliat⁹ ingredi necesse habet ianuã inferni nõ spõte dãnat⁹ intro duci. Percussus eñ languore atq; ad extre ma pductus vocauit fratres zmultum me rẽs. ac dãnato similis cepit narrare qz vide ret inferos aptos. z sathan dimersuz in pfũ dis tartari. cayphã quoq; cũ ceteris q̃ occi/derunt dñm iuxta eũ flãmis vltricib⁹ tradi/tũ In quoz vicino inq̃t heu misero mihi lo cũ cõspicio eterne pditõnis esse p̃paratum. Audiẽtes hec fratres ceperũt diligenter ex hortari. vt vl' tũc positus adhuc in corpore pniam ageret. Rñdit ille desperãs. Non est mihi tp̃s mutãdi vitã cum ipse viderim iu/dicium meũ iam esse cõpletũ. talia dicens si ne viatico salutis obijt. z corpus eius in vl/timis est monasterij locis humatũ. neq; ali q̃ p eo missas facere vel psalmos cãtare vel saltẽ orare p̃sumebant. O q̃ grandi distan/tia diuisit deus lucẽ z tenebras. Beatus p/thomartyr Stephanus passurus mortẽ p veritate vidit celos aptos. vidit gloriaz dei Jesum stantẽ a dextris dei z vbi erat futur⁹

ſpſe poſt mortē ibi oculos mentis ante mor
tē quo letior occumberet miſit. At cōtra fa
ber iſte tenebroſe mentis ⁊ actiōis imminē/
te morte vidit tartara. vidit dānationē dya
boli ⁊ ſequaciū eius. Vidit etiaz ſuū infelix
inter tales carcerē quo miſerabilius ipſe de
ſperata ſalute periret. ſed viuentibꝫ q̄ hec co
gnouiſſent cauſam ſalutis ſua ꝓditiōe relin
queret. Factū eſt hoc nup in ꝓuincia berni
ciorz. ac longe lateqz diffamatuz multos ad
agendā ⁊ non differendā ſcelerū ſuoꝝ peni/
tudinē ꝓuocauit. Quod vtinā ex hac etiam
noſtraꝫ lectione litteraꝫ fiat.

Ex libro de illuſtribꝫ viris ordinis ciſter
ciēſis.

Exemplum. X

Quō id eſt regu
la erat monaſterij quaterꝰ fra/
tribꝫ ad mēſam ſedētibꝫ refecti
one peracta colligerēt micas que ꝺ fragmē
tis panuz ꝺcideret. ne in hoc negligētie rei
cōā deo inuenirent. Accidit aūt q̄dam die
vt vnus ex fratribꝫ cōſcientie ſue nō incuri/
oſus ſeruatorz cū ceteris ad mēſaz reſidens
refectione pacta micas ſm ꝓſuetudinē col/
lectas replicatis in volā digitis clauſas te/
neret atqz cū multa cordis dulcedine lectio
ni intenderet ſed ꝓuſq̄ eas ſumeret repente
ad nutū priorꝭ lectorꝭ lectionē finiuit. Fra
ter autē in ſeipſo reuerſus obſtupuit. negli/
gentieqz ſue reatū nō ſine magno timore ac
pauore recognouit. q̄d tñ ageret nec reſce/
re eas nec ſumere iā licebat. Animiꝫ vtrobi
qz pictō ꝓuaricatiōis occurrēte. Itaqz clau
ſas manu tenet cogitans hāc negligētie cul
pam nō niſi p cōfeſſionis ⁊ penitētie reme/
diuz aboleri poſſe. Dictꝰ vero gratijs ſigno
cōfeſſionis facto priorē in partē trahit ⁊ ca/
dens in faciē veniam petit cū multa cordis
ſimplicitate negligētiā ſuā manifeſtās. Pri
orē aūt culpā eius ſicut dignū erat corripiē
te. Et quid de micis feciſſet inqrente. Ecce
inqt dñe hic in manu mea ſunt. Cunqz pri/
orꝭ p̄ciperet vt eas oñderet. ille exerto brachio
manū aperuit. ⁊ecce in vola ipſius p micꝭ in/
uente ſunt p̄cioſiſſime margarite. Sed q̄d
putamus q̄re oīpotēs deus tā glorioſuz mi
raculū. ⁊ ſicut videbat minus neceſſariū in
rebꝫ q̄qz minimis facere voluit. Vtiqz ꝓpte/
rea vt palā cūctis innoteſceret q̄ntū ſibi pla
ceant fratres in cōgregatiōe ſpū feruētes. q̄
nō ſolū maiora ſed etiaz minima mādata p/
pter timorē ipſiꝰ cū ſolicitudine cuſtodiūt.

XI

Puer dñi Bernardus clarevallenſis ec
cleſie poſtmodū primus futurus abbas. cū
apud ciſterciū adhuc nouicius eſſz ſolitus
erat dieꝰ ſingulis p anima matriſ ſue ſeptē
penitētiales pſalmos in ſilentio dicere. Die
ꝙo quadā cum ſupradictos pſalmos pꝰ cō/
pletoriū inchoaſſet omiſit eos p obliuionez
neſcio an p ſomnolentiā. Anteqz aūt ꝓditꝰ
ſet veniens ad ſtratū ſuuz quiete ſoporifera
mēbra refecit ⁊ ſolitā refectionē parenti ple
ne nō impēdit. Abbas ꝙo Stephanus co/
gnita p ſpūm negligentia. die poſtera cōue
nit eum dicens. Frater Bernarde vbi iam
queſo illos pſalmos tuos heſterna die di/
miſiſti. aut cui eos cōmendaſti. qō audiens
adoleſcens vt erat verecūdus ⁊ timoratus
erubuit. ⁊ cepit intra ſe mirādo cogitare. di
cens. Dñe deus quō palam factū eſt verbū
iſtud de quo mihi ſolus conſcius erā. Et in
telligens a viro ſpiritali ſe eſſe deꝑhenſum
ꝓcidit ad pedes eius negligentiā confitens
⁊ indulgentiā petens. q̄ facile impetrata cu
rauit deinceps in hmōi tam priuatis q̄z pub
licis obſeruationibꝫ ſolicitior inueniri. et q̄
cōſulta ratione ſeruanda ꝓpoſuiſſet non fa/
cile tranſgredi.

XII

Quodā tpe cū domus ciſterciēſis i ma
gna fuiſſet paupertate ꝓſtituta venerabilis
abbas Stephanus vocauit vnū ex fratri/
bus ſuis ⁊ loquens ad eum in ſpū dei dixit
Vides carissime frater quia magna coarta
ti ſumus pauptate. ⁊ꝓpe eſt vt fratres noſtri
fame ⁊ frigore ceteriſq̄ moleſtijs p̄clitētur.
niſi eis ꝓcite ſubueniaī. Vade ergo ad nun
dinas vercelliaci q̄ ꝓxime inſtant ⁊ ꝓpares
ibi quadrigas tres ⁊ earum ſingulis trinos
eqs fortes q̄bꝫ maxime indigemus ad one/
ra nra ꝓportāda. Cūq̄z quadrigas illas pā
nis ⁊ alimētis aliſq̄z rebꝫ neceſſarijs onera
ueris adduces eos tecū. cum gaudio ⁊ꝓſpe
ritate reuerteris ad nos. Ad̄ens autē fra/
ter dixit. Paratus ſum dñe pater vt tuis iuſ
ſionibus obſequar ſi p̄cium dederis ad illa
ſubſidia cōparanda. Cui venerandꝰ abbas
in paupertate ſua de miſcōia dei magnifi/
ce p̄ſumens reſpondit Vere frater ſcias q⁊
cū ſolicitꝰ ⁊ anxius q̄rerē vnde neceſſitatibꝫ
fratrum noſtrorum ſubuenirem tres tñ de/
narij in tota domo iſta reperti ſunt. hos ſi

volueris tolle.reliq̃ ꝙ quecunq; defuerint tibi dñi nr̃i ihesu xp̃i gratia,puidebit. Securus itaq; vade q̃ mittet angelũ suũ tecuꝫ et ꝓspex faciet iter tuũ,pfect⁹ itaq; frater cum vercelliacũ pueniſſet a q̃dam viro fideli ꝛ timorato hoſpitio ſuſceptus eſt. Qui duꝫ itineris ei⁹ cãs ꝛ fratrũ indigentias agnouiſſꝫ abijt in inſtanti ad q̃ndam locupletiſſimuꝫ hoiem finitimũ ſuũ q̃ deſpate languens ac pene iam moriens facultates ſuas pauplb⁹ erogabat. Cũq; ciſterciẽſium monachoruꝫ q̃ꝫ iam in ptib⁹ illis ſanctitas celebris habebat eidẽ infirmo penuriã indicaſſet.vocat⁹ eſt ad domũ eius p̃dictus frater.tantãq; pecunie ſummã in elemoſyna ab ipſo morien te recepit vt cuncta q̃ ei iniũxerat abbas ſufficiẽter ex ea cõparet. Acceptis itaq; tribus rhedis cũ nouẽ q̃drigarijs equis onerauit atq; ornauit eas cunctis que fratrũ vſibus oportuna eſſe cognouit ꝛita q̃ vacuus venerat.ꝑm ꝓphetiã abbat⁹ plenus et gaudẽs ad ſuos remeauit. Cunq; ciſtercio appropinq̃ret nunciũ miſit q̃ abbati ſignificaret ei⁹ aduentum piter ꝛ puentũ. Quo audito venerabilis pater exultauit in dño vehemẽter et cõuocatis in vnũ fratrib⁹ ait. Deus miſerationũ dñs.deus miſerationũ libere ꝛ liberaliter egit. Vere liberaliter.vere elegãter.egiſti nobiſcũ dñe,pcurator ꝛ paſtor noſter.apiens manũ tuã ꝛ implẽs bñdictiõe tua penuriã noſtrã. Tũc ordinata pceſſiõe occurrerunt obuiã fratri vſq; ad portã ita vt ipe abbas p̃cederet indutus veſtib⁹ ſacris cum paſtorali virga miniſtris p̃cedẽtib⁹ eũ cũ cruce ꝛ aq̃ bñdicta Exceperũt q̃ ſolẽniter ꝛ multa gr̃aꝛactiõe elemoſynã illam nõ vt ab homine p̃ſtitã ſed tanq̃ celitus miſſam bñdictionẽ a dño ꝛ bñdictionẽ a deo ſalutari ſuo Ab illo ergo die ꝛ deinceps ſicut in illa domo largiẽte domio ſp̃ualia ſemp abundant ita etiã nõ defuerũt tpalia bona q̃ꝫ iuxta ordinis inſtituta pcitas in oĩb⁹ obſeruet.

XIII

Faſtradus quondã ciſterciẽſis abbas ex imie ſanctitatis nobilis q̃dem genere ſz nobilior mor̃ elegãtia fuit.q̃ liberalib⁹ ſtudijs nõ mediocriter initiat⁹.ſacris tñ lr̃is ardentiori deſiderio ſemp inhęſit ita vt cum poſtmodũ ſapiẽtia et etate pficeret eas p̃ oculis ꝛ manibus inceſſanter haberet.ꝛne ad menſam q̃dem ſine lectiõe diuina diſcũbere vellet.qõ nõ modo faciebat in ꝓpria domo verꝫ etiã in ſcholis pegrinãdo. Hic cum eſſet abbas carbarnẽſis decedẽte pie memorie dño Roberto q̃ btõ Bernardo ſucceſſerat electꝰ eſt ad regimẽ clarevallis.ad quã tñ electõꝫ venire diſſimulauit cuius ex nomie vocaret timẽs vticꝫ ne hoc ſibi accideret qõ ſp accidere verebat. Uerũtñ añq̃ legati clarevallẽſes ad eũ reqrẽdũ puenire potuiſſent garrula fama p̃uolãte cognouit.qꝫ in eius pſonã oẽs vnanimiter ꝓueniſſẽt. Hoc itaq; rumore turbatus ꝛ anxius fugã arripuit.veniens q̃ ad domũ vallis ſancti petri qõ eſt monaſteriuꝫ cartuſiẽſis ordinis p dies aliquot ibidẽ latuit.vbi cũ die noctuq; in oroñe pſiſteret fact⁹ eſt in mẽtis excẽſu.ꝛ ecce apparuit ei in magna gl̃ia ꝙgo puerpa dña angelorũ portans in manib⁹ regẽ gl̃ie puulũ ſuuꝫ ieſum.quã cũ vidiſſet,pcidit ad pedes ei⁹ obſecrans vt ſui miſereret. Cui bt̃a ꝙgo rñdit Quid turbaris o hõ. Et imponẽs in vlnas ipſi⁹ velut alteri ſymeoni nobilẽ illã ſarcinã quã geſtabat ait. Accipe filium meũ ꝛ ſeruabi illũ. Quo facto ſublata ẽ viſio ab oculis ei⁹ ꝛ rediẽs ad ſeip̃m intellexit qm̃ a dño egreſſus eſt ꝑmo.ꝛq; vere filij dei ꝛ membra xp̃i eius,puidentie ꝓmittebant. Hac igit̃ tã leta viſione p̃monitus iã nõ eſt auſus vltra recalcitrare ne videret ammonitõi dei vel le reſiſtere. Suſcepto aũt taꝫ inſignis ceno bij regimine q̃ꝫ diſcretũ q̃ꝫ ſolicitũ q̃ꝫ benignißimũ paſtorẽ exhibuit ſe nõ ẽ noſtre ſimplicitatis exponere. Hã quẽadmodũ alios p̃cellebat officio dignitatis. ita etiam p̃cellebat religionis exemplo ꝛ merito ſanctitatis. Caſtus.pius.humilis.manſuetus.atq; modeſtus ſup oẽs quos in diebus meis vidiſſe me memini. Parſimoniaꝫ ꝙo vt ait ille ſeuerus de beato martino nõ eſt neceſſe laudare in eo cum adhuc in ſeculo poſitus ita frugaliter vixerit vt nõ ſcholaſticus ſed monachus putaret. Hã ſicut ipſe quibuſdaꝫ intimis ſuis ſecreto innuit biennio ante ꝓuerſionẽ ſuam licet etate nondũ adultus ita abſtinentie opam dedit vt nunq̃ voluerit pane ſaltẽ ꝛ aq̃ ſaturari.carniũ aũt edulium q̃ꝫ uis in ipſo tpe pene vſq; ad mortẽ egrotaſſꝫ nunq̃ ſumere adq̃euit. Jã ꝙo monach⁹ factus q̃ꝫ ſobrie viuẽdo imo q̃ꝫ rigide abſtinẽdo corp⁹ in ſuitutẽ redegerit ſupſedeo dicere qꝫ vt verꝫ fatear vehemẽtior extitit in hac re qꝫ vt verꝫ fatear vehemẽtior extitit in hac pte. Satis etem̃ illũ ſup hmõi notaui q̃pe qui pl̃ib⁹ annis eidẽ in mẽſa ſua miniſtraui

Nam cū in seipso vicia carnis sue sine misericordie pfecrēt. ipsi q̄z misere carni cui naturaliter insunt minus q̄z oportebat cōpati videbāt. Cetez in exteriori habitu z cultu p officij sui dignitate q̄z humilis z q̄z tēperās extiterit ꝟ vno q̄ dicturꝰ sum facile aduertere erit. Quadā siq̄dem die vestiarius monachus in lectulo illiꝰ cucullā nescio an tunicam qua ipm indui vellet solito meliorē apposuit. Increpauit eū pater audiēte me z dixit. Quid est dilecte mi frater q̄ facere cupis vt a cōmunitate fratrū nostroz me separes z notabili habitu decolores. An q̄ abbatis noīe cēseoz. propterea monachus esse nō debeo. Nunq̄d idcirco minister z seruus cōstituꝰ sum alioz vt lautioribꝫ epulis debeā saginari z cultioribꝫ vestibus ornari. si g̃ me diligis. si pacē meam queris. z p̄ceptis meis obedire nō despicis. p̄coz atq̄z p̄cipio. ne id amplius facere velis. nā cū ego sim oīm minimus z apud deū indignus magnuz mihi est si communi oīm victu atq̄z vestitu fuero honoratus. Exquo eī assumptus sum ad regimē aiaz. vnū est q̄ p̄ ceteris timui et timeo ne occasione huius amministratiōis paupem vitam quā pfessus sum deseram z monachi p̄mium pdam. sed q̄ eius sanctissima vita diutius frui digni nō fuimus p̄cisa est velut a texēte dū adhuc ordiret. Ipse ꝟo cōsummatus in breui explenit tpa mlta placita eī deo erat aīa eius z angelico p̄soꝛtio digna. De cuius felici trāsitu mox futuro cuidam de senioribus clareuallis videlicet beate memorie petro tholosano. de quo in sequentibus aliqua dicemus facta ē huiusmodi reuelatio.

XIIII

Apud coloniā agripinā que est insignis metropolis germanie fuit magister quidaz alexāder noie canonicus doctoraz famosissimꝰ in eadē vrbe. Accidit aūt vt dei famulus beatus Bernardus clareuallis abbas iubente sancto eugenio papa germaniā ingrederet hierosolimitanū iter dño Cōzado impatoꝛi z populo terre p̄dicaturus. Cūq̄z ibidē signis z virtutibꝫ inn̄eris chozusca ret videns impatoꝛ mirabilia magna q̄ dominus per eū ostendebat cōpunctus coꝛde crucis signū de manu illius accepit hierosolimā pfecturus. Nec distulit hoc idez facere hoīm infinita multitudo ita vt incredibili fidei ardoꝛe succēsi fimbrias de vestimētis famuli dei qui ꝓpter hoc ipsuz noua frequenter accipe cogebaī vndiq̄z certatim diriperent. seq̄z infelices arbitrabanī q̄cūq̄z ō indumētis eiꝰ cruces hr̄e n̄ mererenī. Multi quoq̄z exeis nobiles z sapiētes viri p manū illius sese dño reddiderunt qui in clareuallez ab eo deducti z monachi facti matrimū deinceps in ecclesia dī fructū deo attulerūt. Equibꝫ etiā erat vnus supra memoratus vir nobilis alexander qui eo tpe iuuenis z secularis sciētie typo turgens. diuitiarū quoq̄z z trāsitoriꝝ honoꝛis infulis adoꝛnatus nihil minus q̄z uersionē cogitabat. sed deus qui ꝓhēdit sapiētes in astutia. mirabili hoc oꝛdine sicut sequentia declarabunt adimpleuit. Cū eī beatissimus pater Bernardus ipm de cōuersione monuisset illa seculari scientia vel opulentia tumens respōdit se ad p̄sens nil minus cogitare vl vel le q̄z habitū sumere monachalē. Eadez igit nocte cum mēbra soporī dedisset apparuit ei in visione isdez homo dei erigens eū de grabato in quo grauiter languens iacere videbaī ac restituēs sanitati. deinde tulit habitū suū quo erat ipse indutus et q̄ ꝓtexit alexandrū. Qui cum eundē habitū semel z secundo reiectū ab humeris indignanter repulisset tercia tandē vice collo eius iniectū z coꝛpori violenter astrictū cōpulsus est retinere. Deinde pater sanctus baculū quem manu tenebat ipsius manui tradens future p̄latiōis gr̄am denotauit z ita abire p̄cepit. Euigilās aūt alexāder nihil adhuc p hmōi reuelatiōe mollescere potuit sed in eadē animi duritia p̄sistebat. Eadē ꝟo die cū ille beatissimus abbas ad mēsam recumberet oblatus est ei piscis qui parca nomiaī vt ex eo reficereī. quo viso vir dei erectꝰ in celū oculis super eundem piscem diutius oꝛauit. et benedicens illum p̄fato alexandro p̄o pitantia transmisit. non tam cupiens coꝛpus eius quod peritu̇z z mortale est pisce illo cibare q̄z animaz que immortalis est z in perpetuum victura sua oꝛatione conuertere. Quem cū ille gustare inciperet ad primum ilico moꝛsum meruit in semetipso fideliter experiri quante virtutis esset oꝛatio famuli z seruitoꝛis dei. Nam repente mutatꝰ in alterum viruz compunctus est valde z cepit vbertim sup eundem piscez lachrymas fundere. Mirabatur vero seipsuz nesciens q̄d haberet vel cur fleret. Tandez recoꝛdatus

visionē quā nocte ꝓterita viderat intellexit a dño gratuita eius miseratiōe se esse ꝓcentū. vñ supne vocatiōi ex intimo corde grās agēs beato dei famulo in incōtinēti se reddidit. a q̄ benigne suscept⁹ z in clarevalle monachus fact⁹. z deinde grandis silue pastor effectus adeo feruēter in sanctitate vite ꝓfecit vt post modū fieret cistercien'sis cenobij abbas ac tot⁹ ordinis pr̄ vniuersalis. Hec nos sicut ab eodē dei famulo alexandro audiuimus fideli relatiōe deprompsimus.

XV

Vir vite venerabilis iohānes ep̄s qui ō ordine cistercien'si assumptus valētiā satis strēnue rexit eccl'siā. Dū adhuc esset secularis ꝓposuit in aīo suo vanitatē seculi abijcere z habitu religionis accepto fruire dño in ordine z in domo cisterciēsi. Cunq; hoc q̄ salubr̄iter ꝓposuerat p negligentiā differret. cepit paulatim in mēte ipsi⁹ feruor ille bone intentōis tepescere. Interim ꝯo pfectus est ad sanctū iacobū oratiōis grā. Qui cū ab illa pegrinatione regressus fuisset in domuz suā. eadē nocte apparuit ei p visionē dñs ie/sus ep̄s cū beatis aplis suis Petro z Jacobo. Petro beat⁹ Jacob⁹ habebat librū q̄ndā pulcerrimū quē z aptum corā dño tenebat in q̄ eiusdē nomē clerici erat ꝓscriptum Et ait dñs ad sanctū petr̄. dele nomē ei⁹ de libro meo. qm̄ resiliuit a ꝓposito suo. Accedēs aūt beatus iacob⁹ ad dñm ait. Obsecro dñe ꝓce illi q̄ pegrinus me⁹ est. iāq; se/ipm corrigere festinabit. Cūq; ꝓdictus clericus pauēs z tremēs hoc ipm affirmādo p mitteret. dñs ait. z q̄s me inde securū faciet Rñdit beatus iacob⁹. Dñe ego fideiusso⁹ illius sum. Euigilās aūt idē cleric⁹ dū secum ista mirarer. itez mor obdormiēs vidit eandē visionē Cunq; beatus Petrus supradictū librū teneret aptū corā dño in loco vbi fuerat nomē clerici exaratuz apparuit hmōi inscriptio. Durenulas aureas faciem⁹ tibi vermiculatas argento. Transacta ꝯo visione exp̄gefactus z grām dei vocantē se toto aīo secutus relictis vniuersis mundi vanitatib⁹ ad domū cistercien'sem festinanter accessit. ibiq; probatus et fidelis inuentus monachicum habitum suscepit. In q̄ etiaz domo religione z sapientia ꝓficiens factus est postmoduz abbas boncuallis. Inde ꝯo assumptus est etiam ad episcopatum valentie vrbis quem per annos plurimos strenue regens multas ibidez aduersitates pro defensione iusticie toleravit. Attendant q̄/so istud qui boni aliquid facere ꝓponūt. z ad effectum ꝓducere negligunt. qui nullo se re atu constringi putant si bonum quod facere ꝓposuerunt non soluant. dummodo non voueant. cum manifeste beatus Gregorius doceat. quia si quis in minori bono cōstitutus maius aliquod bonuz facere ꝓponat iaz si sibi minus illud bonum illicitum fecit. Et si non soluat quod ꝓposuit q̄uis in oculi bo minū in minori bono stare videatur. iam tñ in oculis oīa cernēt⁹ dei a maiori bono cecidit. qui non solū opus verū etiā cogitationū z intentionū cordis iudex ventur⁹ est Certe iste seruus dei de quo loquimur nullum votum fecisse scitur. sed tñ quod simpliciter ꝓposuerat per negligentiā distulisse. ei tamen subtilissimus ille scrutator cordium hoc ita pēsauit vt eum de libro vite deleri p cepisset nisi bonū quod mente cōcepat q̄to tius effectui mancipare curasset.

XVI

Defunctus est q̄dam vice cōuersus q̄dā in clarevalle. Cunq; concurrentib⁹ fratrib⁹ monacōmendationis officiū ex more fieret. monachus q̄dam senior magne religionis vir audiuit turbas demonū p centurias suas incedentiū cum magni strepitus vociferatōe clamare z dicere Eia modo bene. eia modo bene. solū modo de hac mala valle vnā animā in nostre sortis ptez adquisiuimus. Cū ꝯo isdem senior qui hec audierat per noctis quietem sopori mēbra dedisset frater defunctus ei in visu apparuit tristi z lugubri vultu dicēs ad eum quia audisti heri demōes de meis supplicijs exultantes veni et vide q̄s terribili tormēto dei oīpotentis iusto iudicio traditus sum. Et duxit eum ad puteuz quendam nimis magne latitudinis z ꝓfunditatis. z dixit ei. Ecce in hunc puteum frequenter a demonib⁹ mittor. quoz tanta est crudelitas vt si optio daretur mallem centies ab hominib⁹ q̄s semel a demonibus hic immergi. Hanc aūt facto dū que audierat z viderat prefatus senior beato patri Bernardo retulisset. ipse quoq; per spiritum ea cognouisset. ingemuit et ait. Scio quia nisi grauis causa exist̄eret nunq; demones talem ausum ꝓsumpsissent. Itaq; capitulum fratrum ingressus coram omnibus calamitatem fratris defuncti exponit.

Dehinc salubri exhortatione singulos conscientias quasque monebat vt cautius in via sancte religionis ambularet. multa esse malicia demonum erga eos christianos precipue tum monastice religionis professores affirmans.

Post hec fratris aie in suppliciis constitute subuenire eos attenti monens psalmis et orationibus. missarumque celebrationibus ira dni dei nostri placare hortat. si forte pius pater pulsatus precibus eorum pro singularis hostie immolatione tyrannica demonum superbiam debellare et ab eorum nequitia fratris animas dignaretur liberare. Quod cum fres deuotissime facerent paucis euolutis diebus isdem frater defunctus supradicto seniori iterato apparuit hilaritate vultus statum suum melioratum esse signans. Querenti eo sene quo se haberet. Respondit domino deo nro gras dn. Rursus requisitus quo liberatus fuisset. ait. veni et vide Et protinuo introduxit eum in oratorium eiusdem loci vbi ad singula altaria sacerdotes stabant hostie immolationem summa cum deuotione celebrantes. Ecce inquit Hec sunt arma gre dei nri quibus ereptus sum Hec est potus miserie dei qui inuincibiliter pmanet. hec est hostia illa singularis que totius peccata mundi tollit. Et vere dico tibi quia his armis gratie dei. huic potui miserie dei. huic hostie salutari non est quicquam quod resistere valeat nisi cor impenitens. Euigilans autem senex de liberatione aie fratris oppido gauisus est. modumque visionis ceteris fribus exponens tanto eos deuotiores ad immolationem hostie salutaris reddidit quanto certius eius efficaciam in fratris ereptione meruerunt experiri.

XVII

Intererat aliquando nocturnis vigiliis pater sanctus bernardus ea puritate et deuotione quam solebat deo tam nota et sibi. Cumque morosa psalmodie modulatio vigilias protelaret aperuit dns oculos eius. et ecce respiciens vidit singulos angelos iuxta monachos stantes et quod quisque eorum psallebat in cedulis more notarioque tam diligenter excipientes vt nec minima syllaba quanque negligenter platam omitterent. Scribebat pro diuerso modo. nanque quidam eorum scribebat auro. alius argento. nonnulli atramento. aliique etiam aqua. quidam pro penitus nihil scribebat. Spus autem quod hec reuelabat intelligentiam quoque diuersitatis scripture cordi eius inspirabat. Qui enim auro scribebat. ferventissimum in dei fruitio studium absolutam cordis intentionem in his quos psallebant significabat. Qui autem argento minore quidem feruore puram tum psallentium deuotionem declarabat Qui vero atramento. protinus grundam bone volutatis vsum in psalmodia licet non cum multa deuotione notabat. Sed quia quos scribebat expmebant eos quos somnolentia seu pigritia psi si vel vanis cogitationibus a se abducti. videntur quidem aliquid sonare. sed cor eorum abstractum prorsus non procordat voci. Ceteri illi qui nil scribebant lamentabile grundam cordis duriciam redarguebat. quod obliti professionis sue timoris dei immemores. aut letali somno pna se voluntate immergunt. aut certe vigilantes clauso ore vanis et nocuis cogitationibus non ex infirmitate sed ex voluntaria intentione occupant. in conspectu dni legis precepta apparere vacui non ptimescunt. Pater itaque sanctus quod hec videbat recordatus sententie illi quam oes amministratorii spus sunt in ministerium missi. propter eos quos hereditate capiunt salutis. sicut proficientium congratulabat feruori. Sic paterno pietatis affectu deficientium miserabat tepiditate.

XVIII

Celebrabant aliquando solenes vigilie et vir dni cum ceteris fratribus aderat. Cumque hymnus Te deum laudamus cantaret. vidit sanctos angelos multa claritate fulgentes. mira etiam vultus alacritate deuotos. quos vtrumque chorum percurrentes. modo hunc. modo illum excitabat. Cantantibus aderant. et quasi gratulantes astabant. Et vt diutius ille hymnus cum deuotione pcantaret modis oibus elaborare satagebant. Intellexit quidem vir sanctus hymnus illum vere esse familiare ipsis. quos tanta instantia vidit opus dare. quatenus a fratribus ad honorem dei cum feruore deuotionis cantaret. Cuidam etiam fratri spuali videre procesum est dum idem hymnus inciperet quod ab ore incipientis flamma magna splendoris erumpebat et sursum conscendebat.

XIX

Quadam preterea vice cum vir dni bernardus causa exigente pisius adisset rogatu clericorum ingressus est de more scholas eorum. quibus ostendens formam vere philosophie monebat eos attentius de mundi pretepta et subeunda pro xpo dno voluntaria paupertate. Explicito vero sermone cum nemo ex eis conuerteret tristis egressus est eo quod pter votum et pter solitum id ei accidisset. veniensque ad domum cuiusdam archidiaconi qui eum ad hospitium

suū trahebat secessit in oratoriū ibidē constitutū. Cumq; cepisset orare in spū vehemēti validissima cōpunctione totus in lachrymas resolutus est. ita vt gemitus z singultꝰ quos cohibere nō poterat foris audiri contingeret. quo ꝓpto pfatus archidyaconus a socijs eius inqrere cepit q̄nā essz tanti causa meroris. Rñdens aūt vnus ex eis vir religiosus q̄ndam abbas fusciniaci noīe Reinaldus. qui secretoz famuli dei magis conscius erat. z eius etiā relatu ista cognouimꝰ dixit ad eū. Nō iste mirabilis totꝰ igne charitatꝫ accēsus z totus in deo absorptus nil aliud in mūdo desiderat nisi tm̄mō vt valeat errātes ad viā veritatis reducere z eoruz aīas xp̄o ꝓqrere. Et qz modo ꝑbū vite seminauit in scholis z de ꝙuersione clericoz fructū verbi sui nō recepit deum sibi putat iratū cuius hodie in sua p̄dicatiōe non p̄sensit respectū. Hinc ista ꝓcella gemituū. hinc effusio lachrymaz. pinde hinc certissime spero q̄ hodiernā sterilitatē crastine satisfactionis vbertas grādi fenore cōpensabit. Dane itaq; facto cū scholas repetissz p̄dicator egregius. ad nutū dñi nauē cogitatōnis dutit in altū. z sacre scripture rethia laxauit in captura. Finito ꝑo sermone pl̄imi ex eisdem clericis p manū illius sese dño reddiderunt q̄s ille ꝓtinus de mūdi piculo tanq̄ de marinis fluctib⁹ extractos z vehiculis cōductz impositos in saluatoriū clarevallis inferre nō distulit. tandē egressus de ciuitate cū comitatu suo vsq; ad villā sancti dionysij venit. ibiq; pnoctauit. Sūmo ꝑo mane cū eū recto itinere pfectuꝫ frēs illiꝰ estimarēt. dixit Redeundū est nobis oib⁹ parisi⁹. qz sunt adhuc ibi aliq ex nr̄is q̄s etiā oportet nos inde abducere z iūgere huic ouili dñico. vt sit vnus grex z vnus pastor. Cū g̃ cepissent introire in ciuitatē vidit clericos tres a longe in occursuz eius veniētes. dixitq; ad socios suos. Expediuit nos dñs. iā in viā nr̄am p/ficiscemur. En isti sunt clerici ꝓpter q̄s venimus. Illi ꝑo accedētes cū eū adesse cognoscerent. gauisi sunt gaudio magno z dixerūt O q̄z desideratus aduenis beatissime pater quia ꝓpositum nostrū erat adire te z vix putabam⁹ abeuntē consequi posse. Qui respōdens dixit ad illos. Et ego noueram dilectissimi ꝓpterea festinabā cū panib⁹ occurrere fugiētib⁹ vobis. gradiamur itaq; simul. eroq; p gr̄am dei ductoz itineris vestri. Adiunctꝫ ergo ceteris supra nomīatis secuti sunt hominē sanctum adherentes ei z sub discipli/na magisterij eius spiritalē militiā exercentes cunctis diebus vite sue.

XX

Cōtigit aliq̄n eundē dei famulū bernardū p q̄busdā negotijs adire comitē theobaldū. Cumq; appropinq̄ret opido vbi ille tūc erat. obuiā habuit turbā hoīm copiosaz. q̄ iubente comite latronē quendā atq; famosum ad supplicij ptrahebant. q̄ viso clementissimus pater apprehēdens manu sua lorū quo erat miser astrictꝰ ait torturib⁹ eius. Dimittite mihi sicariū istū. ego em̄ volo manibus meis suspēdere eū. Audiēs aūt comes aduentū hoīs dei festinauit illico occurrere ei. Viro nanq; deuotōnis affectu semp eū dilexit atq; eū honorauit. Cumq; videret furē in manu eius q̄ latronē post se trahebat. exhorruit vehemēter z dixit. Heu venerabilis pater quid est qō facere voluisti vt q̄d. furcifez istū millies ꝓdēnatū a porta inferi reuocasti. Nunq̄d eū saluū facere poteris q̄ iam totus diabolus factus est. Desperata ē penitus correptio illius nec vnq̄ bene facere poterit nisi moriēdo. Sine g̃ dñe pr̄ sine pditōis hoīem pditum ire. qm̄ de pestifera vita eius multoz vita piclitat Melius em̄ est p eius morte multoz vitam saluari q̄ eius vitā ml̄tos vita ꝑuari z in mortem inducere. Rñdens aūt pr̄ sanctus dixit. Scio q̄ dem viroz optime scio hūc latronē esse sceleratissimū. oīm torm̄toz acerbitate dignissimū. nō me g̃ existimes huiuscemodi peccatoz impunitū velle relinquere quin potius cogito ip̄m torturib⁹ tradere z dignaz ex eo carpe vltionē. que vtiq; tanto dignior erit q̄nto diuturnior. Tu em̄ uero illū decreueras breui supplicio et momentaneo interitu cōsummari. sed ego eū faciā diuturno cruciatu z morte lōgissima mori. Tu furcis appēsum p vnū aut p pl̄imos dies mortuū in patibulo manere ꝓmittes. ego cruci affixuz p annos pl̄imos faciā in penis iugiter viuere z pendere. Quo audito ꝑceps xp̄ianissimus ꝓticuit nec ausus est vltra cōtradicere sermonib⁹ sancti. Protinꝰ g̃ beatissimꝰ pr̄ex uta tunica sua ex ea induit captiuū suū z attonsa coma capitis eius sociauit illuz ouili dñico. de lupo faciēs agnū z de latrone cōuersum. Qui veniēs cū eo ad clarevallez factus est deinceps obediens vsq; ad mortez

pulere nolis sui ethimologiā exprimēs in cō stantia ꝓpositi sui. ⁊statīnus em̄ vocabatur. Itaq; triginta nisi fallor ⁊ eo ampli⁹ annos in ordine supuiuēs migrauit ad dñm q̄ euz ꝑ merita beatissimi patrꝭ nr̄i a duplici mor te corporis videlicz ⁊ anime misericorditer eripere dignatus est.

XXI

Cōuersus est vir nobilissimus andreas virdunensis archidiacon⁹ qui cā ordīs clareuallē venerat. nec tn̄ aliq̄d ad ꝑsens ꝓuersiōis ꝓpositū habebat. Ex cū orationū suffragia petitur⁹ capitulū introisset vidēs sancte illius multitudinis ordinē ⁊ velut angelicā ꝓuersationē ꝓpunctus est vehementer ⁊ insiliente in se spū dñi mutatus est in virū alterū. Tanto nāq; feruore mūdus deseruit vt ne ad horā quidē. vel p amicis salutādis vel p domo rebusq; disponēdis ad suos remearit sed in continēti oia rūpendo moras reliq̄t vt ꝓ cit⁹ adhereret. Ut autē gemīa crucis impressio euidentius appareret ali⁹ q̄dam cleric⁹ gāfredus noīe cū eo se reddidit genere q̄dem humilior sed ꝑbitate mor⁊ ge nerosa ꝓuersatōne forsitan nō inferior. Ambo igitur intrātes. ambo simul in ordine p/ seuerātes bonā militiā militauerūt Jamq; ꝓsummato certamine bn̄dictiōis eterne pticipes exīstunt. Porro ꝓfatus andreas multa in nouitate ꝓuersionis sue tentamēta sustinuit. sed dextera celestis q̄ bn̄dictionē derat. cum in oībus illesuz ꝓseruauit. Erat em̄ quasi tenerrimus ligni vermicul⁹ mollis ⁊ delicatus nimis vt tāto glorios⁹ in eo dextera dñi triūpharet q̄nto infirmius erat vasculū in quo virtutē opabat. Cum em̄ teneritudinē ꝑstine ꝓuersatōnis egre dediscere ⁊ nouiter inchoatū laborē nimis arduū reputaret. cogitauit vt loth quia egressus ō zodomis nō posset aīam suā in mōte salua/re vnde ⁊ ꝓposuit ad aliquē remissionis obuantie ordinē declinare. quod cum spiritali patri suo venerabili roberto iā sepius indicasset ⁊ eius salutarib⁹ monit⁹ ab hac intētione pedē aliq̄diu cohibuisset. tandez vna die victus a pusillanimitate spūs ⁊ tēpestate denūciauit ei q̄ iā non poterat ampli⁹ sustinere. Tūc abbas p̄cib⁹ ⁊ blādicijs mult⁹ extorsit ab eo vt sibīpsi viz faceret ⁊ vsq; ad diem terciū patiētiā teneret. quo tandē vir impetrato capitulū fratrū ingressus orationē ꝓcentui ad deū instituit p eo fieri. Ipe etiam pius pater toto mētis annisu conuersus ad dñm ꝺuotissimis p̄cibus orabat vt ouiculā quā diabolus rapere conabat dominus sua misericordia ꝓseruare dignaret. Eadez itaq; die cum isdē nouitius ad mentez accederet. pisoꝝ eduliū appositū reperit. qō genus leguminis ita p̄ ceteris oīb⁹ fastidire solebat vt etiā nauseam ei ꝓuocaret interduz. Intuitus ꝓo pulmentū qō. nimiū abhorrebat cōturbatus est ⁊ vix fame ꝓpellēte vt in de aliquid sumeret reluctanti stomacho p/suadere poterat. Et o de⁹ bone q̄ dines es in misericordia teneris ⁊ delicatis morē gerēs vt in oībus ꝓsiliū voluntatis tue adimpleat ⁊ sanctū nomen tuū glorificet. Prefat⁹ ꝓo nouitius cū cibū illum vix tenuiter gustare cepisset mirabilē quandā in eo sensit suauitatē ita vt carniū vel piscīū esum saporis illius p̄stantia vinceret. Qō vbi deꝑhendit ar repto ꝓtinus cocleari catinuz ꝓpi⁹ admouit oblitusq; ꝓsimonie coctionē leguminis vorauit vsq; ad fundū. Inter edendū autē digitū frequenter in os mittebat existimās se deꝑhendere posse cremia lardi q̄ in legumē illud frita esse putabat. Finita aūt refectione festinanter abbatē adūt solicite ꝓquirēs vtꝝnā p̄cepisset pulmentuz illud sagimine vel q̄is alia pinguedine ꝓpter ip̄m exindustria cōdiri. Illo ꝓo negante conuenti sunt etiā sup̄ pulmentarij. Tunc ⁊ ipsi prestati sunt in veritate nil in eo p̄ter sal ⁊ aquā apposuisse. Quo audito neophitus ille diuīe circa se visitatōnis miraculū letus aduertit. et gratias agens deo. deinceps a ꝓposito ordinis moueri nō potuit. Cūq; magno ōi munere secūda ⁊ tercia die ⁊ multo postea tpe p̄dictā suauitatē in hmōi cibarijs ꝓsentiret magistra tandē experiētia didicit. quia potēs est dñs ihesus cū voluerit ad cōsolationē seruoꝝ suoꝝ eandē saporis gratiā conferre leguminib⁹ ⁊ oleribꝫ quā carnib⁹ ⁊ piscib⁹ indidit. Un̄ ⁊ sepe dicebat q; magis nūc delectabat in comestiōe pisoꝝ ⁊ oleꝝ q̄s añ faciebat in comestione altiliū ⁊ venationū.

XXII

Quidā de spiritalib⁹ filijs reuerēdissimi patris roberti cum viā angustā ⁊ arduaz q̄ ducit ad vitā indeclinabili studio cucurrisset. tandē placuit dño laboribꝫ eius finē imponere vt in pace in idip̄m dormiēs requiesceret. vñ nunq; esset recessur⁹. Cumq; iā instaret hora in qua de hui⁹ mūdi stadio euo

candus ⁊ ad celeste bꝛauiū esset inuitādus. dñs abbas cū ceteꝛs fratribꝫ gr̃a q̃etis in lectulo suo se collocauerat ⁊ ecce sopoꝛ dñi irruit sup̄ eū viditq; in somnis duos pulcerrimos adolescentes vultu ⁊ habitu insigniter relucētes. q̄ quasi lilia rosas ⁊ violas ac diuersi generis flores in choꝛo clareuallensi copiose spargebāt. ita vt pauimentū oīne pictū ac varijs coloꝛibꝫ venustatū esse videret quo viso miraꝯ est. ⁊ q̃si simplicitatē oꝛdinis zelans dixit ad eos. Quid vobis visū est o boni iuuenes ꝓtra cōsuetudinē nostrā pauimētū hoc floꝛibꝫ sternere ⁊ monasterio hm̄oi nouitatē inducere. Illi ꝯo dixerūt ad eum. Noli ista mirari neq; molestus nobis sis in hac exꝑcutiōe officij nostri. qm̄ modo iã in choꝛo isto celebꝛabit̄ noua cuiusdã noui sancti festiuitas. de cuiꝰ solennitate gaudebūt angeli ⁊ hymnus dño decantabit̄ in syon. Adhuc loq̃bant illi ⁊aīm videtis ⁊audientis hec in admiratōe rapiebant. Tunc ecce cōcitatus tabule sti. epitus excitat doꝛmientē ⁊ vt festiuitatē quā celebꝛandaz intꝰ in spū cognouerat foꝛis m̄ dignitatem offi. cij sui exꝑeq̄ret signo cōsuetudinario inuitat̄ Accurrens q̄ cū ceteris fratribꝫ ꝓperāter venit ad eum ⁊ cū magna deuotione ꝓmendauit animū eius certissime credēs atq; confidens q̄ hic erat nouus ille sanctus de q̄ in requiē assumēdo angeli sancti nouā festiuitatē ⁊ nouū gaudiū essent ilico celebꝛaturi.

XXIII

Frater q̄dam magne religionis in clare ualle degebat noīe bernardus. hic in p̄moꝛdio ꝓuersionis sue dū peccatoꝝ suoꝝ enoꝛmitatē districtiq; iudicis equitatē attēti⁹ intueret tanta foꝛmidine motꝰ est vt in desperatione ꝓpemodū laberet. Quo ꝓpto venerabilis abbas ipsius pōtius exemplis ⁊ monitis mltis ei psuadere conabat. qz ꝓfessus ⁊ penitēs q̄libet q̄ntūlibet reus nunq; idulgentia ꝑuaret. Et cū nec dū ei hoc mō satisfacere posset adiecit ⁊ ait. Ego saluti tue fideiussoꝛē me ꝓstituo. ⁊ aīa mea ꝓ tua requirat̄ dūmō obediens pseueres in oꝛdine isto Hac q̄ pmissione frater ille magnifice roboratus spūm diffidentie a q̄ impugnabat. penitus expugnauit. ⁊ exultās in dño cum tremoꝛe miscōiaz ⁊iudiciū deinceps cātare cōsueuit. qui cū esset nobilis genere nullam generositatē arbitrabat̄ nisi ꝓ xp̄o pauꝑ fieri ⁊ seruire pauꝑibꝫ. erat em̄ infirmaꝝ pauperū in hospitio deputatus. q̄bꝫ officiosissime supintendēs. nō sicut extraneis ⁊mendicantibꝫ seruiebat sed tanq̄ dñis suis ⁊ tanq̄ mēbꝛis filij dei. Si quē inter eos moꝛbidū si quē vlceroſuz ⁊ vermibꝫ scaturientē aspiceret. huic oēm pietatis opam impēdēs abluendo. tergēdo. atq; refocillādo quasi matꝛ egrotanti filio iugiter assistebat. Duz hec et his similia dei famul⁹ agere nō cessaret contigit vt moꝛtalitas seuiēs q̄ pl̄es fratrū inuadens ꝓtraberet ad moꝛtē. Cum aūt videret socios suos q̄tidie subtrahi ⁊ ipse desiderabat desiderio magno dissolui et similit̄ cē cum xp̄o. pius ꝯo dñs q̄ sp̄ p̄sto est coꝛde cōtritis ⁊ spū ꝛtribulatis seruulis suis decreuit adimplere desideriū eius. Oboꝛta ꝯo febꝛicula qua cū tenuiter egrotare cepisset lectulo decubuit. Cunq; dñs abbas introisset ad visitandū illū mirabat̄ q̄ hō feruētissimus tā leui occasione lecto detineret. vñ et subꝛidens aiebat. Ne timeas mi frater bernarde. qz modo nō moꝛieris. sed adhuc comesturus es nobiscū de fabis ⁊ oleribꝫ nostris. Ipse ꝯo rñdit. Nō timeo p̄ nō timeo sed cōfido in dño qz minime iã fraudaboꝛa desiderio meo Quid multa. post q̄tuoꝛ aut q̄nq; dies scintillula creuit in incendiū magnū ⁊ facta est ꝓemptoꝛia febꝛis que eſſimera putabat̄. Tunc ꝓpriū iudiciū abbas reprehendit ⁊ fratris sententiā quā de seipso ꝓtulerat p̄ualere cognouit. Appꝛopinquāte aūt hoꝛa emigratiōis inunct⁹ est frater oleo. sacramentali Expleta aūt vnctione factus est statim in spū. ⁊ raptus in cōtemplationez pm̄l̄tū tp̄is spaciū iacuit sine sensu ⁊ sine motu ita vt pene moꝛtuo similis videret. Cūq; p multā hoꝛā velut exanimis iacens secreta celi nō p̄sumptione sed gr̃a ducer̄imaretur tandē ad se reuersus ipsa hilaritate vultus vbi nā fuisset satis indicauit. Ad quē pl⁹ p̄ accedens interrogauit quō haberet. qui respondens. bñ inq̄t mihi domine mi pater p indulgentiā dei. Et nunc carissime paꝛ. absoluo te a debito sponsiōis tue multas gratias agens solicitudini tue circa me peccatoꝛē. Abbas aūt pristine illius obligatōnis qua se se. p eiusdē fratris salute reꝑsalem fecerat oblitus. mirabat̄ vnde loq̄ret. Tūc frater exꝑessius cōmonefecit illū ⁊ ait. Ergo ne excidit tibi quemadmodū olim saluti mee reꝑsalē te cōstituisti. Ab illa ergo fideiussione secuꝝ te facio. quia iam de salua

tione mea p misericordiã dñi nostri ihesu xpi securus existo. Tũc ꝯo abbas solicita inquisitione cepit ab eo indagare. q̃nam modo id potuisti agnoscere.. Nõ cũ modis oĩbꝫ diceret recusaret cernẽs abbas nil se p̃cibꝫ pficere. in noĩe dñi p ꝫtutẽ obediẽtie p̃cepit q̃tenus ea q̃ vidisset ad edificationẽ ꝛ cõsolationẽ multoꝝ exponeret q̃ audito frater ille infirmus ita effatus est. qm̃ virtus obediẽtie veritatẽ me silere phibet rẽ dicturus vobis cui fortasse fidẽ dubiam exhibebitis Sed vt testimoniũ hoc credibile faciã scitote qr cũ fine dicti etiã finez vite accipiam. Nouerit g̃ dilectio vestra me licz misez ꝛ indignũ dño fuisse p̃sentatũ cuius beatissima indulgẽtia remissionẽ pctõꝝ accepi et spem felicitatis eterne p gr̃am ipsius in sinu meo repositã habeo. Ex ipsi⁹ etiã sanctissimo ore audiui qr oẽs q̃ obediẽtes in isto ordie vsqz ad mortẽ pseverabunt salutẽ eternã ab ipso ꝯsecuturi sunt. Fratres aũt nostros qui de secto migrauerũt in magna beatitudie pausantes aspexi. et meũ etiã locũ quẽ inter eos miserante dño iã nunc sortiturus sum p̃uidi. Cum g̃ ista dixisset obticuit. statimqz felicẽ aiam reddidit.

XXIIII

Vir dñi Reynaldus licet añ ꝺuersionez suã p triginta annos in habitu seculi degeret non tñ seculariter vixit sed opibꝫ pietatiz semp insistẽs in corpe suo glorificare ꝛ portare deũ solicitus fuit Hã inter cetera bona q̃ corde integro faciebat etiã corpis integritatẽ dño dedicauit. Suscepto aũt monastico habitu in monasterio sancti amãdi vigilti ꝛ eo ampli⁹ annos ibidẽ in sancta ꝺuersatione trãsegit. vbi et sanctitatiz sue nõ guum specimẽ oĩbꝫ dedit. Inde maioꝝ ꝫtutuz ardore flãmascẽs ad domũ clareuall' dei emulatõne se ꝺtulit. antea tñ p̃monitus a deo reuelatiõibꝫ multis Susceptus aũt in clarevalle ilico ad nouã militiã viriliter se accinxit ꝛ et milite veterano fortissimuz se nob tironem exhibuit. in laboribꝫ. in vigiliꝭ in ieiunijs. ceteriscz sancte disciplineobsequijs seip̃m tota die mortificans Habebat aũt incessanter orãdi studiũ et in orõne mirabilez affluentiã lachrymaꝝ. Quadã igit̃ die cum in laborẽ messis triticee cũ ceteris exisset. segregat⁹ paululũ a ꝺuentu cũ animi delectatione cepit intueri metẽtes secũ reputãs pariter ꝛ admirãs. qr videlicet tot sapientes. tot nobiles. tot delicati ibidẽ viri ꝓpter amoreꝝ xpi laboribꝫ atqz erũnis seipsos exponerẽt. ꝛ feruentissimũ solis ardorẽ cũ tãta alacritate susciperent. ac si in orto deliciaꝝ suauissime fragrãtie poma decerperẽt. vel in mẽsa lautioribꝫ epulis plena delicioſissime cõuiuarent. vñ ꝛptẽsis in celũ oculis ac manibꝫ grates dño referebat q⁹ eum tã sancte multitudini q̃uis indignũ ꝛ peccatorẽ adiunxerat. Dũ hec ꝛ similia gio volueret ꝛ p̃ immẽsitate letitie seip̃m vix caperet. en subito apparuerũt ei q̃i tres matrone venerabiles. vultibꝫ roseis ꝛ cãdidis vestibꝫ renitẽtes. quaꝝ vna que p̃cedebat veste fulgẽtioꝝ. forma venustioꝝ. ꝛ statura pceriorꝝ apparebat. Descẽdebant ꝯo de mõte ꝓpinquo ꝛ approꝓpinquabant cõuentui fratrũ in ipsius mõtis latere fruges metentiũ. quas cum ille vidisset pre nimia ammiratiõe turbatus et stupefactus erupit in vocẽ hmõi Dñe deus q̃ nam sunt iste femine tã formoſe tã reuerẽde. q̃ preter aliaꝝ ꝺsuetudinẽ feminaꝝ cõuentui nostro approꝓiant. Et dũ talia diceret astitit ei quidam veneranda canicie stola cãdida coopt⁹. Qui dixit ad eũ. Maioꝝ illa q̃ ceteras precedit ipsa est virgo mater xpi Jesu Maria alie que sequunt̃ sunt sancta elizabeth ꝛ sancta maria magdalena. Ille ꝯo cum audisset matrẽ dei noĩari cõmota sunt oĩa viscera eius sup pietate nouitatis illius quaz vehementer amabat. itez qz pcũctatus est dicẽs. Et quo tendit dñe mi dña nostra. Cui ille respondit. Ad visitandũ messores suos venit Dis itaqz dictis p̃sona q̃ loquebat̃ repẽte disparuit. Quo viso vir dei plus magz intra se stupuit. ꝛ reductis oculis ad sanctam dei genitricẽ ꝛ ad comites eius attonito visu intẽdebat in eas. Ille aũt moderatz gressibꝫ incedentes venerũt vna post aliaz vsqz ad ꝺuentũ. quem cũ introisset sepatim ab inuicẽ ambulare ceperunt tanc̃z gratia visitatõis huc atqz illuc inter monachos ꝛ conuersos. ꝛdum ita facerẽt tandem ab oculis intuentis euanuerũt. seseqz in celos vnõ venerunt receperũt. Porro vir dei herebat fixus ꝛ de loco moueri non poterat vsqz q̃ miraculũ finiret̃. Quantuz ꝯo de hmõi visitatione pfecerit. quantũqz in amoꝝ dei ꝛ beatissime dei genitricis excreuerit emulando cõuersatio eius et q̃tidiana virtutum incremẽta monstrabãt. In speculo histo. narrat̃ istud idẽ exemplum vt puto. sed dicit̃ ibiq

Reinaldus iste primo miles fuerit post cō/uersus cū q̄dā die exisset ad metendū cū ce teris iussus est sedere t q̄escere. eo q̄ delica tas manus atq; seniles labor tāte difficulta tis nō admitteret. Dedēs aūt pcutiebat cor suū t regreferēs q̄ nō laborar et cū ceteris ita loq̄bat apud se. O miser homūcio q̄nti sapi entes t nobiles sm carnē hic laborāt. q̄ si in seculo pmansissent grāde nomē habituri es sent. tu autē hic sedes tota die ociosus inue terate diez maloz. cū añ te portēt pōdus di ei t estus delicati iuuēculi q̄ in gl'ia munde cōsciētie nō dederūt maculā peccati. Dum sic mirarer fratz instantiā vidit turbā cādi dataz de colle descēdere. cui p̄erat q̄dā for ma pcerior. et ante eaz alie due manutergia gestātes in manib. Hec dña veniēs cū cu/neo suo salutauit frēs in osculo sancto. am/pletans brachijs charitatis sue. duab q̄q comitib lintheola p̄tēdentibus ertergebat puluerē t sudorez de monachoz frontib et durius laborātes dulcius cōsolabat. Post hec cōcordat quasi cū exēplo p̄cedēti.

XXV

Egregius q̄dā adolescētulus de ptibus germanie oriūdus comitante magistro suo studioz gr̄a parisi⁹ adibat. q̄ cū trāsitū habe rēt p domū clarevallis magister illi⁹ vidēs loci q̄uentū t ordinē nescio q̄ dei iudicio cō punctus ad horā petijt t obtinuit vt suscipe tur ad q̄uersionē. Cūq; rogaret adolescētu lū vt secum remaneret penitus nō adq̄euit. Multū siq̄dē abhorrebat a p̄sortio simul t colloq̄o cisterciēsiū monachoz sepiusq; ro gabat deū nunq̄ sibi dari voluntatē ad or/dinē illū causa q̄uersiōis veniēdi. sed magi/stro fribusq; monasterij adhortātib eū du ra ceruice resistens null' p̄dicationū machi nis poterat expugnari. Eadē itaq; nocte cū p̄dictus adolescēs monita fratz mente re/uolueret. facta est vox diuinitus ad eum di cens. Si hinc recedēs parisi⁹ veneris vsq; ad penthecosten morieris. t sine dubio mo rieris. Ad hāc vocē iuuēculus ille multum obstupuit. neczuz tm̄ potuit duricia cordis eius emolliri. Porro sequēti nocte cū sopo ri membra dedisset. videbat sibi demersus eē in limo putei pfundi. Cūq; ibi desper⁹ iace ret subito apparuit ei desup ad os putei bea t⁹ iohānes euāgelista in vultu t habitu san cti bernardi tūc adhuc in corpe viuētis cū alio q̄dam sancto q̄ t ipse simillim⁹ videbat cuidā religioso monacho noīe gerardo por tario clarevallis. quos cum ille tremulus t antius vidisset. rogauit attētius vt sui mise rerent. Cui beatus iohannes rūdit. Tu sa/no cōsilio adq̄escere p̄tēnis t opē flagitas a nobis. Cūq; ille p̄mitteret se esse factuz q̄c/q̄d illi placeret tm̄ vt imminens piculū eua dere mereret. vis inq̄t fieri monach⁹ in mo/nasterio clarevallis. Et ille. Etiā dñe mi li/bentissime volo. Oō cū firmiter polici⁹ fu/isset eductū p̄tinuo de pfundo lacu liberuz eū abire p̄miserunt. Mane igit facto postu/lauit se ēstotius p̄sentari beato Bernardo quē cū antea nō vidisset mox illū in vultu t habitu dep̄hēdit ipm̄ p certo esse quē trans/acta nocte sub p̄ditiōe q̄uertēdi se liberato/rem habere meruerat. Proinde miratus ve bemēter atq; p̄pūctus p̄tinus eidem sancto viro se reddidit. a q̄ benigne susceptus mox in etate teneriori granitatis t sapiētie canoz cūctis mirātib induit. Porro p̄dictus ma/gister ei⁹ a p̄posito bono citius cozruēs t eū dē secū euertere satagens fundatū in christi amore tirunculū mouere nō potuit. Hic q̄ delicatus atq; tenerrimus adolescēs cum esset annoz q̄tuordecim manū suā misit ad fortia t letātib angelis t hoīb iugū christi suaue portandū aggredit. t q̄si agn⁹ ad ara trū susceptī ordinis applicat. Diserante do dño ab ipsis rudimētis q̄uersiōis sue iumē ti fortitudinē induēs sed agni māsuetudiez retinēs tāta carismatū eminētia a p̄mis an/nis enituit vt q̄uersatōis eius elegātia atq; fragrātia p̄tubernales ei⁹ vehemēter affecti q̄gratularent sancteq; deuotōis t hūilitat/que in ipso relucebāt exēplis p̄formari cer/tatim niterent. Hūc postea pi⁹ dñs in mul tis t mirabilib visionib t p̄solatōib beni/gne dignat⁹ est visitare. vt patet in libro ori ginali.

XXVI

Dū reuerēdissimus pater Bernard⁹ ali/q̄n̄ p̄uinciā flandrie intrasset t rethia verbi dei q̄quauersuz in captura aniaz lazaret. t nobiles t fratos viros ml'tos de fluctib se/culi ad litus q̄uersiōis attraheret. inter cete ros illustris q̄dā vir arnulphus noīe d̄ ma iorta diues t delicat⁹ nimis in secreto in ma nib eius se reddidit. Fuit aūt vtriusq; p̄sili um rē silentio tegere. p̄ter q̄dam impedimē ta seculi vsq; ad vltimū diē q̄ egressurus eēt de terra t cognatōe sua. Erat em̄ magn⁹ p̄r familias ornatus filijs t fribz t diuitijs ire

titus vt absq; suor dãno t scãdalo graui ab rumpere se nõ posset nisi pus domũ sapient t caute disponeret. Interim vo dũ archani hui negocij causaz ipi duo solũ in mũdo sci rent factũ est verbũ dñi ad q̃ndã rusticũ ar/ mẽtariũ cũ boues minaret ad aratr di. Ua de dic arnulpho de maiorta vt secũ ducat te in clareuallẽ quo prime itur est ad puersio nẽ, t tu cũ eo puertere. Audiuit vero vocez sed neminẽ videbat, facta aũt hac voce cepit pau p ille attẽti orare vt si a dño sermo fuis set reuelaret itez auriculã ei. Et adiecit do min scdo loq ad ipm repetẽs eundẽ sermo/ nem. Accepto itaq; scda voce oraculo venit ad ptaratũ viz t ait. Uerbũ mihi ẽ ad te do minũ meũ. Aq cũ fuisset duct in ptẽ pcidit ad genua ei di. Obsecro te p xpm dñm nr̃m vt ducas me ad clareuallẽ vt salues tecũ ani mã meã, t si scire desideras, dñs pius t mise/ ricors secreta tua causa salutis mee mihi re uelare dignat est. Audiẽs aũt nobil ille pa/ terfamilias ꝑba ista mirat est t letat valde. acceptũq; hoiem duxit ad scipm. quẽ etiaz postmodũ indiuiduũ comitẽ itineris pariẽ t puersiõis habẽs. habitur vt credim pfor tem eterne retributõis. Explicitz itaq; nego cijs p quib morã fecerat venit clareuallẽ tã submissus humilitate q̃z sublimis diuitiarũ affluẽtia. multaq; eidẽ monasterio de suis fa cultatib ptulit sed t alijs nõnullis cenobijs dona etiã largit est. Sanct vero bernard de puersiõe ei multũ exhilarat talẽ de eo in quentu fratrũ sentẽtiã ptulit. De puersione fratris arnulphi nec min admirãd nec mi/ nus glorificãd est xpus q̃z de resurrectõe la/ sari q̃driduani. eo videlicz q in delitijs tan/ tis clausus atq; sepult velut in tumulo iace/ bat. t quasi viuẽs mortu erat. Huic aũt cõ/ fitẽti cũ gemitu et lachrymis multis delicta vniuersa q in mõo ptraxerat beat bernard intuẽs cordis ei amarissimã ptritoz t ad oẽ opus bonũ spõaneã volũtatez. iniũxit ei vt pater noster trib vicib diceret atq; in suo p posito deinceps vsq; ad mortem pduraret. Quo ille audito ptristat rñdit. Ne queso ir rideas famulũ tuũ beatissime pater. In q̃ te ait irrideo. At ille ait. Jeiunia septẽ annorũ vel decẽ nõ sufficerent mihi etiã humiliato i sacco t cinere. et tu mihi pcipis pater noster tertio dicere. t in ordĩe pseuerare. Et sanct ad eũ. Ergo ne tu meli nosti qõ te opteat fa cere vt salueris. an tibi forte paz videt ordi/ nem tenere t in ipo vsq; ad mortẽ pseuerare Ille vero rñdit. Absit ab aia mea tã iniqua psumptio. sed ꝓpter deũ obsecro ne mihi par cas in pñti vt meli pcas in futuro. t talẽ nũc ipone pniam. q̃ten post mortez currens ad reqez sine pena pueniaz. Cui beat pater ait. Fac vt locut sum t secuz te facio. qz depo/ sita mole corpis mox ad deũ sine molestia p uolabis. Hoc nãq; respõso q̃i diuinit acce/ pto cõfortat est nimis adeo vt deinceps nul la tentationũ violẽtia. nulla infirmitatis mo lestia posset a cursu desiderij sui q̃ tor in deũ pgebat aliq̃ten retardari. Erat aũt circa ob seruatiões ordinis t custodiã cordis solicit t timorat nimis ita vt neminẽ me vidisse re colã tã studiosum pscientie, ppie mũdatorez mirabant oñes pserti cõfessionũ auditores q̃tidianã instantiã vel pti ipportunitatez q̃ eos q̃escere nõ sinebat. sicut nec ipe q̃escere poterat cõfitendo. plãgendo. plorãdo. nõ so lum de ocioso ꝯmõe aut signo si q̃ illi vl ra/ ro surripet. vez etiã sup vana t leui aliq̃ co/ gitatõe qõ ceteri hoim exceptis paucis pfe/ ctis quipendere solẽt scipm scrupulosissime diudicabat et q̃i de crimĩe arguebat. Quia vero veracit scriptũ est. quẽ diligit dñs cor/ ripit. flagellat aũt oẽz filiũ quẽ recipit. nũq; huic venerabili viro paterne mifico:die cor rectio defuit. semp in ea carnis vitia resecãs t ꝯtutes anie pullulare t fructificare faciẽs Deniq; p plures annos vsq; ad exitũ suum grauib t diuturnis incõmodis flagellatus est. q̃ oĩa nõ solũ eq̃nimiter tolerabat vez eti am gl'iabat in illis sicut in oñibus diuitijs Factũ est q̃dã tpe dũ pquassat t delicatus esset vsq;q̃q; ita vt nõ sine dolore incliuis sta re posset. nec ꝓpter ꝟ vnq; obmitteret vt non ad omnẽ gl'ie decãtatõez, pfundet deuote di uine maiestati inclinãdo reuerentiã exhibe/ ret. vt vesptine synaxis in eccl'ia celebrarẽt. Jpo/o stante i retro choro iuxta q̃ndã mo/ nachũ viz eque sctissimũ ecce angel dñi ap paruit ibi i spẽ pulcerrimi mõachi adolescẽ tis cuculla indut niue cãdidioze quẽ tñ iste arnulph minime videbat. Cũq; more solito ad gl'iam psalmi deuote inclinaret angelus dñi stabat corã eo t supplicãtis caput suppo/ sitis manib sustẽtabat. quẽ cũ pdictus mo/ nachus collateralis eiusdez fratrz arnulphi cerneret. t ex fulgore vult t habitu angelu esse dephenderet. letatus est valde sup ange/ lico aspectu. accessitq; vt teneret eũ t deuo/

te amplexaret. Cunqꝫ expansis manibꝫ vellet tenere atqꝫ ꝓstrigere. ille subito euanescẽs recessit ab eo sed subito iterꝫ apparens stetit in alio loco. Videns vero illũ monachꝰ denuo cucurrit ad eũ ꝛ simili mõ nitebat apprehendere eũ. sed mox angelo disparẽte ꝛ ꝓtinꝰ alibi reapparente frustratꝰ est hõ a conatu suo. Qõ cũ pluries factũ fuisset tandeꝫ angelꝰ ex toto disparuit ꝛ q̃ se videndũ obtulerat tenere oĩno nõ ptulit. Laborabat aliqñ athleta dei arnulphꝰ doloribꝫ viscerꝫ q̃bus frequẽter nimiũ artabat. ꝛ erat lãguor fortissimꝰ ita vt deficiẽte vitali spũ q̃ vsqꝫ ad mortẽ angustiaret. Cunqꝫ aliquãdiu mutꝰ ꝛ insensibilis iaceret de vita ipius despatũ est ꝛ ꝓpter hõ oleo infirmorũ inunctꝰ est. Ait ibi ꝓmũ respirare potuit erũpens in vocẽ ꝓfessionis et laudis ait. Vera sunt oĩa q̃ dixisti dñe ihesu. Qõ cũ sepiꝰ iteraret stupentibꝫ q̃ aderãt ꝛ ꝓcunctantibꝫ qũo se haberet aut q̃re ista diceret. nihil aliud rñdebat nisi qꝛ vera sunt oĩa q̃ locutꝰ est deꝰ. Quidã aũt ex ipis dicebãt q ꝑ acerbitate doloris cerebro turbatꝰ esset ꝛ q̃ aliena loq̃ret. Quibꝫ ille rñdit. Nõ est ita fratres sed sano capite ꝛ mẽte sobria dico qꝛ vera sunt oĩa q̃ locutꝰ est dñs ihus. Ait illi dixerũt. Et nos hoc verꝫ esse fatemur sz tu cur nũc ista ꝓmemoras. Rñdit. Dñs dicit i euãgelio. qꝛ si q̃s affectibꝫ pentũ et diuitijs mõi ꝓpter amorẽ ipius renũciauerit cẽtuplũ accipiet i hoc seculo ꝛ vitã eternã in futuro. ego itaqꝫ vim ꝑmõis hui⁹ in pñti expior. ꝛ centuplũ meũ iã nunc in hac vita recipio. Quidẽ imensa doloris isti⁹ acerbitas adeo mihi sapit ꝓpter spem diuine mikatõis q̃ in ea reposita est mihi vt hac ipa caruisse me nolim. ꝑ cẽtuplicata mõi substãtia quã reliqui. q̃ si ego peccatoꝛ indignꝰ adeo letificoꝛ etiã in angustijs meis qũo putamꝰ sancti ꝛ ꝓfecti viri tripudiant ꝛ exultãt in ꝓsolatõibꝫ suis. vere etenim spiritale gaudiũ qõ mõ est in spe cẽties milies exuperat seculare gaudiũ qõ nũc est in re. Si q̃s aũt seculũ relinquẽs ꝛ ad ꝓuersionẽ veniẽs centuplũ istud accipe nõ meretur. ꝓstat ꝓfecto q adhuc ꝓfecte oĩa nõ reliquit sz ex ꝓpria volũtate q̃ est mala ꝓprietas secũ retinet aliq̃d. Hoc illo dicẽte mirati sũt vniuersi ab hoie laico ꝛ illiterato sententiaz talẽ esse, platã nisi q manifeste dabat intelligi. qꝛ spũssanctꝰ q̃ eũ flagellari in coꝛpe ꝯuit ꝓmittebat intus suauit in aĩa vngebat.

XXVII

Frater quidã noĩe petrus cũ in adolescẽtia sua clarevallis postmodũ futurꝰ abbas in obſuantia sacri ordinis satageret quotidie semetipꝫ exhibere hostiã viuentẽ sanctã. deo placentẽ. quoniã oĩes pie in chriſto viuere cupientes ꝑsecutiones inimici sustinẽt ꝓmittente deo q̃ oĩa ad salutẽ electoꝛ opat. grauissima capitis passione laborare cepit. quã passionẽ fortis miles xpi patienter tolerabat studẽs semp in dolore gratias agere ꝛ viperã ꝓprie volũtatis a murmure cõpescere ꝛ licet optaret cũ ꝓpheta vt ingrederet putredo in ossibꝫ eꝰ q̃tenus requiescere mereret i die tribulatõis. ꝓ eo tñ magis aniꝰ grauabatur q̃ spiritũ i eo ꝓmptissimũ ad ardua quꝫ virtutũ caro infirma ꝓ voto subsequi nõ valebat. Quadã itaqꝫ nocte dñica cũ sacris vigilijs interesſz sentiẽs se ꝑfato in cõmodo solito amplius stimulari cogitauit exire ꝺ chooꝛ ire pausatũ. Sed mox spirãte deo recogitauit vt ꝓpter dñm vsqꝫ ad horã diei ꝓmaz sustineret. quoniã ipa die intemeratis mysterijs ꝑciosi coꝛpis ꝛ sanguinis xpi ꝓticipare debebat. Prima vero trãsacta q̃uis doloꝛ imensitas nõ cessarꝫ ꝓposuit tñ tolerare. nec ꝓuentũ deserere vsqꝫ post missam maioꝛẽ q̃tenus sacrã posset recipe cõioneꝫ. Cunqꝫ iã cõicaturus ad gradũ altaris accederetꝫ solitã ibidẽ veniã fletis genibꝫ deuotissima humilitate peteret. ecce repẽte de vertice eꝰ lapsa est q̃ ingens massa ptũbi que illi ꝑ medium frõtis veniẽs ꝛ in pauimentũ cadẽs nõ ꝓuaz collisionẽ fecit. Ipe vero eiusdẽ molis ꝓcussionez atqꝫ ruinã aptissime sentiẽs. sed nullã specie videns de tanta nouitate mirat⁹ vehemẽter obstupuit. Et o mira clemẽtia redemptoris nostri. qꝛ ante frater iste grauissimos quidẽ doloꝛes sentiẽs. sed tñ ob reuerẽtiam sacramẽtoꝛ ipsi⁹ erat quasi nõ sentiẽs. mox vt eadẽ sacramẽta fideli deuotõe ꝓcepit ab oĩ ꝑstina infirmitate eadẽ hoꝛa ꝓualuit ꝛ ita ꝑfecte curatꝰ est vt nullã deinceps molestiã ex ea sentiret. Ipe vero gr̃e dei nequaq̃ ingratꝰ exist̃s adeo in sancta religiõe ꝑfecitvt pastoralẽ officiũ ꝓmũ igniaco. postmodũ in clarevalle cõsecutꝰ nomẽ abbatis vitam ꝛ moribꝫ decoraꝛit. subditosq̃ suos ꝑ viam vere humilitatis ꝓducens chriſti bonꝰ odoꝛ deo esset in omni loco.

XXVIII

Fuit item in clarevalle monachꝰ quidaz q̃ q̃uis homo bone volũtatis exisſteret, coꝛ

poretamē delicat⁹ atq; infirm⁹ erat. ꝛ ꝓpterea in obseruatōe medicaminū curiosus atq; superstitiosus. Clemēs aūt dñs qui mīficor/diter solet errantes corrigere ipm voluit ad viā veritatis reducere. taliq; modo visitationem suā simpliciter delinquēti ꝓrogare dignatus est. Aspiciebat isdē frater in visu nocte. ꝛ ecce vniuersitas fratrū quasi ad laudes diuini seruitij celebrādas ad ecclesiā festinabat. Porro ad ostiū ipius ecclesie stabat illa tā humil' q; sublimis mater mīficordie pia virgo maria que tanq; pciosi electuarij pitidē portans. singulis fratrib⁹ oratoriū intrātibus singula ex eo cochlearia dulcissima sua manu dignāter tribuebat ꝛ mira dulcedine gustantes reficiebat. Quo viso frater ille gratulatus est vehemēter reputās secū q; ipe celestis ill⁹ alimonie sine obstaculo particeps fieri deberet. Cunq; ad manū pīssime curatricis accederet benignissima dissimulatrix ꝛ vere mitis virgo repulit cuz dicens. Hūquid meo medicamīe opus habes Hōne sapiēs medic⁹ es. ꝛ tuimet curā solicite geris. Vade itaq; vade. ꝛ tuis medicamētis sicut voluerꝫ vtere. quoniā de his qui curam suā sup dñm ꝛ filiū meū iactant cura est mihi. Qō cū ille audisset erubuit. ꝛ petens īdulgentiā pmisit ei q; se ampli⁹ de ipo nō intromitteret ſz totā vite sue curā deo ꝛ sibi cōmitteret. Ad quā sponsionē generale refugium omniū xpianoꝝ satisfactōe accepta benignissime penitenti veniā ꝛ gratiā indulsit et medicamēti salutifere pitantie pabulū impartiuit. Gustata ergo benedictōne celestis anthidoti ꝓtinus a sua teneritudine ꝛ infirmitate frater ille cōualuit. ꝛ abdicatꝫ oīb⁹ medicamentꝫ ꝛ delicatioribꝫ alimentꝫ ad cōmunes cibos se trāstulit. Ideoq; coopante gra dei ībreui decorē ꝛ fortitudiez cū salute corpis ꝛ aie pariter īduit.

XXIX

Cū adhuc nouitius esset deuotus frater achardus. venerabilis abbas bernardus q̄dam die intrauit ad ꝓsolandos nouitios sicut frequēter facere solebat. Termiato aūt sermone predictū achardū cū alīs duobus nouitīs tractit īpartē ꝓmonuit eos in spiritu ꝓphetico loquēs ita. Futurū est inq̄t vt nouit⁹ ille. designauit aūt vnū ex nomine ante diē crastinū furtiue recedat. Vos itaq; vigilate ꝛ estote parati ꝛ fugientē cū rapinis eum fugere non sinatis. Quo audito mirati sunt et cū silentio prestolati sunt exitum rei. Profunda vero nocte duo ex illis cū fugitiuum in lecto firmiter dormientē aspicerent tunc ꝛ ipi dormire ceperūt. verūtn achard⁹ quia certissime credidit verbū a sancto patre platū baud posse irritū fieri. somnolētie spiritū q̄ ei molestissim⁹ erat virili ꝓstantia repellebat. Nunc eī frontē. nunc timpora fricando. modo pilos capitis ꝛ barbe vellicando. modo man⁹ ꝛ faciē lotitās. nunc ad locū de loco ambulādo se excitās. tandē fallacie somnū quo pīmebat eiecit. Cunq; ꝓpe esset vt signū ad vigilias pulsaret ecce duo quasi gigantee magnitudis ethiopes nigerrimis cappis induti p ostiū dom⁹ visibiliter ingrediunt. Is vero q̄ precedebat gallinā assatā in spico portabat. Porro in ipso veru coluber ingens p caput ꝛ caudam infixus erat ꝛ eandem gallinaz hincinde cingebat. Cum tali itaq; pompa accedunt ad lectū falsi nouicij ꝛ gallinā fumantē naribꝫ applicant dormientis. quo stati expgefacto demones egre diuntur ꝛ quid ītus i corde eius inuisibiliter actitarent horrēdo hoc visibili signo demōstrauerunt. Cunq; euigilasset miser ille continuo surrexit et vestimentis onus⁹ post demones exijt venienſqz ad ostiuz armarij qō erat in claustro machinamentis suis molirebatur firmatum effringere ac secum tollere libros. Porro p̄dictus achardus celerrime socios excitat ꝛ ꝓhetataz apostate fugam signis ac nutibus insinuat. Itaq; recedentez pariter isequentes reperiūt illū pessulū ostij concutientē. quos vbi ille psensit ilico datſ saltibus euolat et precipiti cursu p ostia pomerij ruens. murorū tandā septꝫ retinet⁹ atq; reducitur. Die aūt facto cū maloꝝ īpenitens resipiscere nollet q; iam datus erat ī reprobum sensuz dimissus est tandē vt abiret ī locū suū. Eodē vero die arrept⁹ a demone dementiam incurrit ꝛ vsq; ad mortem furere non cessauit.

XXX

Cum ī partibus germanie isdez dei seruus achardus p construendo cenobio qō ī territorio treuerorū situm claustrū nomiat aliquādo morarer. celitus cōcessum est ei videre ꝛ alloq̄ hoiem sanctū. hoiem vere diuitem magnū quendā solitariū q̄ ī partib⁹ illis multo tempe p montes ꝛ siluas sine tecto et

vestimento pro xpi nomīe nudus oberrans herbis agrestib⁹ t earum radicib⁹ morīture carnis vitā sustentabat. t estatis ardores hyemisq; asperrimos algores incredibili patientia tolerabat. ita vt quadam vice cū brumali tempe gelu solito amplius inhorruisset t nix multa valde de nubib⁹ flueret. t ipe nō habens quo a facie niuis t frigoris hui⁹ fugeret sed in terra nudus iacens nō modica spissitudine niuis totus opiret nullūq; indicium corpis eius illic esset. excepto q virgula fumantis anhelitus ab orepcedens supin iectam niuē aliquantulū reliquabat. Hui⁹ beati viri admirandas virtutes et humane fragilitatis moduz excedentē patientiā dominus achardus nouitijs suis referebat. q; bus rudimenta tyrocinij ipoz magnifice roborabat atq; in amorem virtutū nō mediocriter accendebat.

XXXI

C Balduin⁹ quidā diues in seculo doctrinam reuerendissimi patris bernardi secut⁹ sprecut vniuersas mundi pompas et voluptates t in clarevalle viuere cepit. Cū autē iam nō soli sibi viueret sed etiā multis atijs verbo t exemplo ꝓdesset in salutez vocante deo pisane ecclesie que est metropolis tuscie archiepatum sortit⁹ est. Consecut⁹ vero ample hui⁹ dignitatis eminentiā tāta spiritalis sapientie luce refulsit. tantaq; auctoritate ac spiritus libertate officiū suuz exercuit. tanta nihilomin⁹ mansuetudine verū se monachū in pontificali culmine demōstrauit. vt nō solum cisterciensis ordo verūetiā vniuersi fideles intra italiā gratularent gratias agentes deo qui splendidissimā hanc colūnam t fulcimentū incōcussum sancte ecclesie suis temp⁹ ipozū ꝓcessit. Sed quoniā in reb⁹ humanis nihil et oīno ꝓte posse beatum esse plangim⁹. ꝓtigit inistigante diabolo vt ꝓpter ipm inter pisanos atq; lucēses populos grauis t periculosa guerra oriret. que etiā post obitū ipius cōtentōe partiū inflāmata atq; ꝓtelata p aliquot annos durauit t vix tandē ad pacis ꝓcordieq; vinculū reuocari potuit quis fuerit occasio hui⁹ dissensionis nihil interest. hoc solū dicimus dānosam t penalez tanti pontificis anīe guerrā illaz extitisse sicut diuina reuelatōe declaratū est. Post dormitionē nempe hui⁹ beati p̄sulis aliquāto tē pore elapso fuit in insula sardine sacerdos q dam honeste ꝓuersatiōis qui etiā sibi ꝑerat t cuidā ecclesie prochiali. erat aūt ecclesia extra villā edificata atq; ab oīni hominū habitatione remota. Quadā itaq; die cū missam celebraret hora ꝓceptōis inuenit hostiaz sacram sup corporale fractā atq; in duas ptes a seipa diuisam quā ante cōsecrationē erat integram t sanā. Q̄ vbi cōspexit turbatus t anxius cū metu t ammiratōe sacrificiū ꝓsumpsit. Expleto aūt mysterio ceteriscq; dimissis solus ibi remansit. Cunq; tristis esset pro signo q̄ acciderat egressus foras venit t stetit ad orientalē plagam eiusdē ecclesie dorso adherens parieti templi t facie versa ad oriē tem. qui dū ita posit⁹ ibidē aliq̄diu staret. et de re que sibi euenerat timide t solicite cogitaret infremuit spiritu t inhorruerūt subito capilli capitis eius. Tunc irruente in eū nescio qua virtute externa ita defigi atq; artari cepit vt nullo modo posset se mouere. Et ecce aptis oculis vidit innumere multitudinis turbas equestres t pedestres coram eo citatis gressibus trāseuntes. erant aūt in eis homies p̄ mixti seruis diuerse etatis t ꝓditōis. in quibus etiā multos deprehēdebat quos viuentes in carne ante cognouerat. vn⁹ ergo ex eis ipi p̄sbytero quondā not⁹ t charus ad eū accessit. t fixo gradu cepit familiariter cū eo loqui. Percūctante vero p̄sbytero quenā esset aut quid ageret seu faceret tanta turbaz inanis quid agerent seu facerent tanta turbaz inanis finitas. Respōdit anīe hominū sunt carne solute q̄ oīmodo varietate culpaz varijs subdite penis ita semp discursu recipzoco lōge late vagantur hincinde in mōdo Quedā aūt teq; vagantur hincinde in mōdo Quedā aūt et eis ocius. quedā tardi⁹ liberande sunt. q; rundā vero pene insolubiles pmanent. Dū hec ille loqueret respiciēs p̄sbyter vidit sup̄ dictū epm demisso vultu coram se ꝓtereuntez tanq; districti iudicis sententiā patienter ferē tem. Ulso ergo eo sacerdos vehementer obstupuit t cū terroze magne admiratōis exclamauit di. Ue mihi misero peccatori quid ē hoc q̄ video. Hūquid iste ē dn̄s noster baldui⁹ pisanus quondā archiep⁹ de monasterio clarevallis assumpt⁹. Respōdit is qui loq̄bat ad euz. Ipe est vere. Et p̄sbyter ait. Miccine ergo tante ꝓfessiōis monach⁹ t tante ꝓfectōis epūs deputat⁹ est penis quē nos sperabam⁹ iam in celo gaudere cuz angelis. Ille ꝓo respōdens ait. Pro certo scias t nullatenus dubites q̄ ipe est vere sanct⁹ celsiq;

meriti pontifex & magna erit gl'ia ei⁹ coꝝ ꝺo
Sed quoniã ꝓter ipm ĩter pisanos atq; lu
censes populos diuturna iã guerra versaꝝ p
terea differꝝ a requie donec inter illos ad
pacẽ discoꝛdia reuocek. Post hoc apparuit ei
dem ꝑsbytero colũna quedã iubaris ĩmensi
cui⁹ claritas vltra ꝯmunẽ solis valentiã cho
ruscare videbaꝝ de celo vsq; ad terrã poꝛre
cta p quã aĩa quedã angelico ductu ad si
deraꝛ ꝛtendebat. Scisciteꝛ vero ꝑsbytero
quidnã hoc esset. Respõdit alter Ipa est aĩa
ꝛstantini quondã iudicꝫ & dñi turritani. hec
aũt p nouẽ annos ventis & pluuijs & algoꝛi
bus semp exposita a die exitus sui vsq; nunc
in stillicidio dom⁹ sue ꝛstitit ibiq; suoꝝ ex
cessuũ penas luit. Sed qꝛ misericoꝛs & libe
ralis ĩ pauꝑes extitit & iudiciũ ĩiuriã pati
entibus fecit insup etiã de malis que cõmi
sit ꝛfessa & penitẽs a coꝛpe exiuit. idcirco mi
sericoꝛdiã a deo ꝛsecuta hodierna die mere
tur ab oĩ malis liberari et ab oĩbꝫ bo
nis satianda ad eternã beatitudinẽ introdu
ci. Hec & multa alia sacerdos ille vidit tau
diuit de secretis alterius vite. Inter q̃ etiaꝫ
dictũ est ei ꝙ eodẽ anno esset moriturus. qꝺ
q̃ subsecuta moꝛs eius verũ fuisse ꝛproba
uit. Sic oĩpotẽs deus ĩnotescere voluit
dilecti sui pontificis animã cuius sanctã. q̃n
tulacunq; tamẽ rubigine culpe fuscatã non
potuisse regnũ puritatis intrare nec fulgo
rem meridiane lucis in qua celestis spõsus
cubat intueri donec ipius gr̃a expiata & pa
ce inter dissidentes ꝛfirmata esset.

XXXII

Vir magnificus & cuꝫ oĩ reuerẽtia no
minand⁹ eskillus quondã dacoꝝ archiep⁹
postea vero humilis cisterciẽsis oꝛdinis mo
nach⁹ cũ adhuc esset adolescẽs annoꝝ duo
decim trãsmissus est a gentibꝫ causa studij ĩ
saxonie nobilissimã ciuitatẽ hildẽsemensem
vbi tandẽ in grauissimã incidit valitudinez.
Cunq; diu lecto decũberet tandẽ omnium
membroꝝ & sensuũ officio destitut⁹ est ita vt
fere moꝛtu⁹ putareꝫ. Exẽpt⁹ ergo carnis sen
sibus ductus est in spiritu ad quandã man
sionẽ torã ĩter⁹ quasi clybanũ ardentẽ. Ad
quã cũ ꝓpius accedẽs curiosius ĩspicere vel
let subito erũpens vapoꝛ incendũ apꝛehen
dit incautũ moꝛqꝫ in illã foꝛnacẽ flãmuo
mam tracit inuitũ. Qui dũ ptinus ardere ce
pisset iãq; nihil nisi moꝛtẽ & ignẽ eternũ sibi
supesse cogitaret. ecce miꝛante deo aptit ei ĩ
vno diuersoꝝ latere meaꝝ quidã q̃ tramitẽ
angusti de ostio ad ostiũ ducẽs. q̃ etiã flãmis
vacu⁹ esse videbaꝫ. quẽ cernẽs & spe euadẽdi
aĩatus conatu q̃ potuit reptãs ad locũ illuꝫ
refrigerij puenit. & p illũ ad ostiũ tendẽs cele
riter exijt & fugit palpitãs & tremẽs. Horq;
palatiũ qꝺã regale & amplũ repiens & illud
ingrediẽs vidit reginã celoꝝ in thꝛono gl'ie
residentẽ. ad quã pauid⁹ accedẽs flagitabat
obnixe vt sui misereꝛeꝫ quẽ ꝓtin⁹ illa dedigñ
ter aspiciẽs atq; minacit alloquẽs q̃ ausus
fuisset in ꝛspectu ei⁹ apparere. mãdat q̃ntoci⁹
egredi & cruciãdũ ad ignẽ reuerti. Porro in
ter alios mr̃i miscoie assistẽtes apparebãt ibi
tres viri venerabiles. s. epi hildensemenꝫ. ꝺ
can⁹. & ali⁹ quidã nescio q̃d gerẽs officij ĩ ea
dez eccl'ia. Hos itaq; intuẽs & recognoscẽs
lachꝛymabilit deꝓcabaꝫ q̃ten⁹ pijssime dñe
p ipo supplicare dignꝛenꝫ. qꝺ cuꝫ deuotissime
facerẽt misericoꝛdissima dissimulatrit rñdit
eis di. Quid ẽ qꝺ rogare ꝑsumitꝫ p isto ado
lescẽte vanissimo meo ꝛspectu ĩdigno. Hic
ei puersus & lubꝛic⁹. nũq; honoꝛauit me nũq;
salutatoꝝ mea mihi l'vna vice repñtauit. Cũ
qꝫ ĩstarẽt vt delicta iunẽtutꝫ & ig̃ratiã ei⁹ soli
ta pietate dimitteret & ipe se de cetero emẽda
turꝫ pmitteret. accessit itez tremebũd⁹ adole
scẽs eã di. Hifere mihi pijssima dña. qꝛ pa
tus sũ amõ tibi vsq; ĩ sempiternũ fuire. & te
sup oĩa p⁹ deũ venerari. q̃ si genitoꝛ me⁹ istã
calamitatẽ meã agnosceret maxĩa auri pon
dera p mea liberatõe libẽter ipenderet. Ta
lia itaq; dũ lamẽtabili voce deꝓmeret mr̃
miscoie serenata facie respiciens eum dixit.
Quid igiꝫ. Putas ne qꝛ valeas teipm apud
me ꝛdigno pcio redimere. In hoc eĩ fortaſ
sis placare me posses sip gruũ mihi pciũ pro
tua redemptione psolueres. Cũ ille nõ mo
dice exhilaraꝝ in ꝛbo isto fiducialius acces
sit di. Etiã atq; etiã clementissima dña. ego
me optime redimã. & quicq̃d mihi dignatio
tua pceperit libentissime faciã. tantũmodo
esto mihi ꝓpitia. nec in ignẽ amplius crucia
dum remittas. Cui virgo beata rñdit. Vo
lo igiꝫ vt de q̃nq; generibus annone quinq;
modios mihi nõ negligas reddere. Quo il
le audito gr̃anter accepit. rñdensq; alacriter
dixit. Charũ est mihi charissima dña qꝺ im
ponis. & ego mensurã bonã & confertã & coa
gitatã & superfluentẽ dabo in boꝛreũ tuum.

Quod cū in fide sua firmiter ꝓmisisset datis fideiussoribꝫ ꝑdictis intercessoribꝫ dimissus est atq; beate marie virginis intercessiõe ab igne ereptus et ad penitentiã agendam vite amisse restitut⁹. Redditus itaq; sibi ꝓfestim aperuit oculos. surrexit ꝛ sedit i lecto. Dorꝫ in iubilũ erumpens clamauit cũ gaudio magno dñi. Benedictus de⁹ ego liberat⁹ suꝫ ꝛ amplius nõ ardebo. Gratias ago tibi sancta maria. quia de incẽdio liberasti me ꝛ amplius nõ ardebo. videntes itaq; qui aderant illũ de mortis ianua reuocatũ cũ gaudio gestientẽ atq; clamantẽ. fciscitabant ab eo tante leticie causam. Ipe vero ꝓ multũ temꝑis spatiũ dicere nil valebat nisi tantũ. deo gratias quia amplius nõ ardebo. Et cũ sepi⁹ illud repetisset cõuersus tandẽ ad astãtes quid vidisset per ordinẽ indicauit. ꝛc. Porro in ꝑdicta visiõe significatum est ei quia ꝑdicti tres venerabiles viri quos intercessores habuit dñi adhuc in carne degeret eodẽ essent anno de corꝑe migraturi. quod et factũ est. Processu vero temꝑis eũ ꝑfatus adolescens etate pariter ꝛ sapiẽtia crescẽs cũ assumpt⁹ esset ad regimẽ lundenſ ecclesie q̃ est metropolis dacie nõ imemor voti sui nactus opportunitatem de remotis galliarũ ptibus vbi fontẽ religionis esse cognouerat nõ solũ quinq; ꝛ etiã plures spiritalis ꝓfessionis cõuent⁹ euocare curauit. inter quos etiã duo de ordine cistercien'ſ obtinuit vnũ de cistercio aliũ de clarevalle. Postq; autẽ audisset famã sancti Bernardi nõ cõtentus ipm videre in filijs exposit⁹ periculis se ꝛ suis oĩbus clarevallem venit persona humil' atq; sublimis vbi cũ magna deuotõe faciens dies nõ paucos tunc quidẽ cũ sancti bernardi benedictõe in patriã reuersus est. Sed post audita morte beati bernardi relictis oĩbꝫ atq; alteri cõmisso episcopatus officio exul deuotus clarevallem venit atq; habituꝫ ipm religionis accepit. vbi quanto secret⁹ ab oĩbus negotijs vacauit tanto deuotius diuinis obsequijs intendere curabat oratõibus vacare. ꝓ peccatis ꝑteritis mirrã contriti cordis deo ofterre. ꝛ gratiã superne benedictiõis solicitus implorare.

XXXIII

Fuit in cenobio clarevallẽſi monachus quidã ꝓfessioni sue moꝛ integritate concordans alquirin⁹ noĩe. vir religiosus atq; spiritalis. sobrius in victu humilis in vestitu ꝛ durus admodũ castigator corꝑis. Ita nãq; circũcisus ac temperatus erat in his que ad vsum corꝑis pertinere videbant vt omi voluptate ꝛ vanitate ꝺpulsa ipis necessarijs etiam parcissime vteret. licet occasio certuꝫ limitẽ excedendi se ei frequẽter ingereret. erat enim peritus in arte medicine. et q̃uis magnates ꝛ nobiles terre operã eius iceſſanter expeterent ꝛ inuitũ ꝛ renitentem per diuersa loca distraherẽt. ipe tamẽ super egenos ꝛ paupes intelligens magis oĩmodã coꝛuꝫ curatiõi solicitudinẽ ipendebat. Hec modo iꝑoꝛuꝫ egritudines liuoreſq; curabat sed et languentiũ putridas carnes ꝛ sanie defluentia membra ita dignanter ita diligenter ꝓpriis manibꝫ cõtrectabat vt xpi vulnera fouere putaret. Et vere sic erat. Vnde ꝛ ipe dñs famulũ suũ secretis cõsolatõibꝫ sepius visitabat et ad opus ministerij hui⁹ mirabiliter inuitabat. Quadã igitur vice vidit hmõi visionem in clarevalle. In primis audiuit quasi quẽdaꝫ ꝑcursorẽ celestẽ ꝑconia voce clamantem ꝛ dicentẽ. Ecce ihus xp̃us venit. surgite occurrite cito obuiã saluatori. Cunq; omnes certati ad videndũ dñm ꝓperarent tunc ꝛ ipe cucurrit ꝛ stetit in ostio claustri ꝓ qõ venturus esse sperabat. Itaq; ingrediente dño accessit ꝛ adorauit eũ flagitans vt acciperet benedictionẽ ꝛ miſicordiã a deo salutari suo. qua ꝓcepta cepit eũ attenti⁹ intueri ꝛ miro pietatis affectu cõpatiebat ei. Siquidẽ apparebat ei tanq̃ dolens atq; infirmus cõfix⁹ clauis ꝛ lancea perforat⁹ ac si eadẽ hora de cruce depositus esset. ita vt sanguis vbertiꝫ de plagis recentibꝫ emanaret. Porro ipse dñs lintheolos mũdos quasi corꝑalia tenẽs eisdem vulneribꝫ iꝑimebat et cruore deterso i terrã ꝑiciebat. quos frater ille cũ summa veneratione recolligens ac multa deuotõe deosculans quasi redẽptionez anie sue in sinu suo repositos cõseruabat. Hiꝛ huiusmodi reuelatõibꝫ frequẽter a dño recreatus nõ cessauit vsq; in finẽ operari bonũ ad oĩes. maxime aũt ad pegrinos ꝛ paupes egrotantes. Quã vero rigidus in pnia seruanda q̃q; dñi strictus castigator corꝑis sui fuerit ex hiſ satis apparebat q̃ cũ indigentibꝫ cũctis cũ feruore charitatis opam ipenderet se solũ i hmõi cura excipiebat. licet em̃ valitudinari⁹ esset ꝛ debilis corꝑe. nunq; tñ adquieuit carnalem

sibi impẽdere medicinã sz totũ se deo cõmittebat. quoniã ipi cura est ō nobis. sciebat nimirũ virtutes aníe in corpis infirmitate pfici. nec posse monachũ spiritales a dño psolationes pcipere q̃ circa psolatiũculas carnis suetenere solicit⁹ gustare z videre negligit q̃ suauis est dñs. Cursu itaq̃ vite sue laudabiliter pacto cũ iã tp̃us instaret q̃ p laboribus z sancte pietatis opib⁹ eternã mercedẽ acciperet ifirmitate corrept⁹ ad extrema puenit. Cuiq̃ venerabilis abbas ponti⁹ ad eũ gratia visitatõis veniss̃et q̃siuit ab eo q̃d ageret vel quomõ se haberet. Ille vero rñdit. Bene cariss̃ime pater. bene oĩno mecũ agitur q̃ vadẽs vado ad dñm meũ. Quid ergo inquit corpalẽ molestiã egre nõ toleras z mortis angustias nõ formidas Ego iq̃t omnia tranq̃lla oĩa leta cõsidero. q̃ iã puent⁹ suz a dño in benedictõib⁹ dulcedinis q̃ oẽm mi bi merorẽ a corde et omnẽ pene dolorẽ a corpore tulit. Rñdens itaq̃ abbas dixit ei. Obsecro te dilecte mi frater vt ꝓpter deuz dicas nobis ad edificatõz nostrã si tibi diuinit⁹ est aliq̃d reuelatũ. Tunc ait illi. Modo antecq̃ huc intrastis apparuit mihi miro z indigno dñs ihus tp̃us q̃ picio ac sereno vultu me intuens ac signa beatiss̃ime passiõis sue oñdens ait. Ecce peccata tua deleta sunt a facie mea veni ergo securus. veni z vide z deosculare vulnera mea q̃ tãtũ dilexisti z totiẽs psouisti Tali ergo pmissione firmat⁹ mori nõ timeo. q̃ posita est hec spes mea in sinu meo. Et sci tote quia prima nocte ante vigiliã beati martini migrat⁹ sum dũ opus dei celebrabit in eccl̃ia. z tali hora defunct⁹ est.

XXXIIII

Frater quidã dũ p peccatis suis q̃b⁹ deũ nimis offenderat pauid⁹ z auri⁹ tota die cõtrist⁹ ingrederet fletib⁹ z lamẽtis finẽ imponere recusabat sciẽs nimiz psessionẽ oris absq̃ ptritõe cordis ad pmerendã veniã minus sufficientẽ corã deo iudicari. Cuiq̃ volumẽ timoris dei in quo scripte sunt lamẽtationes z ve salubri amaritudine ventrẽ psci entie et⁹ aliquãdiu amaricasset. diuĩa tandẽ aspirãte gra mẽbrana charitatis dei in qua scriptũ est carmẽ facta est in deuotõe cordis et⁹ tãq̃ mel dulcis. Cepit nanq̃ pmitias q̃sdã laborz suoz pgustare z exprimẽto discere quoniã sacrificiũ spũs ptriti z humiliati cor dis deus nõ despicit. Hã cũ in tãta amaritudine quã pdixim⁹ ptinue⁹ uersaret nocte q̃dam vidit in visiõe dñm nostrũ ihesum xp̃m tanq̃ sacerdotalib⁹ ornamẽtis ĩdutũ missaz celebrãtẽ. q̃tiens vero iuxta ritũ sacrificiũ se ad pl̃m ꝓuertebat tollẽs in manib⁹ suis calicẽ de altari cũctis q̃ aderãt videndũ offerebat. Porro in ipo calice nihil aliud erat q̃ tantũ mõ lachryme q̃b⁹ beata maria magdalena pedes ei⁹ in domo symonis flendo z penitendo rigauerat. Cuiq̃ pdict⁹ frater sec⁹ pedes dñi posit⁹ ista videret pcũctat⁹ est euz dicẽs. Obsecro dñe vt q̃d oñdis nobis calicẽ istũ cũ lachrymis q̃ in eo sunt. Ut videãt inquit z sciãt vniuersi quãtũ mihi placet cõtritio cordis z pñie luct⁹. q̃ ad exemplũ penitentiũ tãdiu suaui lachrymas hui⁹ peccatricis ad pedes meos flentis z penitẽtis. Quãto ergo diuine maiestati acceptabilis res cẽ lachrymas penitẽtie didicerat tãto magis ĩcitabat z inflãmabat spũs eius in ipo. ita vt legendo. psallẽdo. meditãdo nihil aliud quereret. nihil aliud intenderet nisi vt mentẽ ad lamẽta formaret z ꝓpunctõis gratiã in se excitaret. sciens quoniã regnũ celoz vim patitur z violẽti talib⁹ armis diripiũt illud. Audidit aũt dñs adhuc psolari suũ suũ q̃ malorũ suoz penitudie in frixorio discipline cõtinue macerabat. Vidit nãq̃ in visu noctis se quasi in lacu profundissimo fluctuãtẽ ac periclitantẽ. Cuiq̃ iã euadendi spes nulla esset subito affuit adiutor in opportunitatib⁹ dñs noster ihus xp̃us. nudis pedib⁹ ambulãs super aquas. qui cũ ad eũ veniss̃et extractũ de aquis digñter leuauit miser ĩ sinũ suũ ac posuit in prato iocũdiss̃imo viriditate ameno. Cõsiderãs aũt frater ille tãte dignatõis gratiam. pcidit ad pedes dñi Jesu. z p ĩmẽsitate leticie gestiẽs aio cepit insatiabili pietatis desiderio sibi astringere ac deosculari pia vestigia saluatoris. Cuiq̃ euigilasset sagaci discussione examinãs lacũ in quo submersus fuerat. profundũ vicioz. sinũ gr̃e in quẽ digñter leuatus ẽ. remissionẽ indulgẽtie. pratum floridũ in q̃ trãspositus est eterne q̃etis viriditatẽ interp̃tat⁹ est. Et ꝓpterea tota mẽte cõuersus ad dñm tanq̃ pteriti laborez ipius pui fuiss̃ent in anteriora se extendere cepit. ieiuniis vigiliis. oroib⁹. cõtinuis lachrymis z gemitib⁹ inenarrabilib⁹ a dño postulãs quatenus indulgẽtie ipius largitatẽ in visionis imagine sibi p̃oñsam dulci gr̃a ĩ rei veritate experiri mereret. z vt h̃ ei aliq̃ntis ĩdicijs diuina pietas insinuare dignaret. Dñs ꝓ fra

tū oim distributor z eaz moderator cū labo rantē ꝓtinuo in gemitu suo z panez doloris assidue comedentē ꝓsolari decerneret q̄dam nocte desiderio q̄ supra dixim⁹ valde affect⁹ fratrz vigilijs intererat. z ecce subito psalles z orās venit ī mētis excessuz z vidit. z ecce p sona q̄dā nouacula acutā z q̄si insensibilē le niter ac suauit ducēs p caput ipi⁹ in momē/ to in ictu oculi veluti rasit ei barbā collum z coronā. diuīe bonitatis idulgētie bonitatē sig̃ hoc flenti z suspirāti declarans. verūtn pau cos pilos in vno tpe deserēs vt reor negligē tiaz sine q̄bus ista vita nō ducit homī deno tauit. His z hmōi ꝓsolatōib⁹ isdē frater sepi us releuatus inspirāte dño didicit in spe ve nie respirarez de pceptis bñficijs gr̃as agēs ad ampliora suspirare.

XXXV

Frater q̄dā in sacre religiōis obseruātia feruēs z solicit⁹ dū aliq̄n dñica die ꝑm ꝓsue tudinē ordis corpi z sanguini xpi pticipassz visum ē illi tūc z p totā deinceps diē q̄ fauū mellis dulcissimū in ore teneret. Deq̄nti q̄z dñica dū eucharistiā sil'iter pcepisset p cōti/ nuū triduū sil'em expt⁹ est gratiā. Tertia ꝛo dñica dū diuinā nihilomin⁹ alimoniā reac/ cepisset tota iā hebdomada semel indultam suauitatē sentire pmerut. Extūc ergo z de/ inceps hāc panis vite dulcedinē multiplici ter et multo tpe sensit. Factū est aūt vt aliq̄n quēpiā de amicis suis p culpa sua oburgās iuste inuectōis mensurā supra modū excede ret. nec tū añq̄z diuinoz sacramētoz munus ab altari sumeret exasperatā frīs ꝓscientiam p satisfactionē lenire curauit. Un factū ē vt hostiā pacificā fratre necdū pacificato pci/ pere p̄sumēs p mellea spūalis dulcedie sua/ uitatis qua antea refici z recreari ꝓsueuerat sup fel z absinthē amarissima amaritudine fauces suas infectas tremebūdus horreret. Quocirca reatū suū ad memoriā quātoti⁹ reducēs z p culpa min⁹ discrete iuectōis hu milima satisfactōe penitētiā agens apl'icam illā sentētiā de cetero soliciti⁹ obseruare cu/ rauit in q̄ ait. Uos qui spiritales estis hmōi corripite in spū lenitatis. Attēdant q̄so istō exemplū q̄cunq̄z emulatores ordinis sunt. q̄ cūq̄z zelo iusticie accēsi feruēt spiritu. ne ꝛba forte iuste correctōis in arma vertāt furoris z emēdatiōis poculū qō fratrib⁹ ꝓpinare co/ nant tā sibi q̄z alijs p indiscretionē in pniciē trahant dū z seipos p irā dilacerant z quos emēdare debuerāt dū exasperant exulcerāt z ad excusandas excusatiōes in peccatis pro rumpere cōpellunt.

XXXVI

Delicatus q̄dam adolescēs aduertere no lens iō ferias a clericis z sanctis patrib⁹ insti tutas vt vacarēt z viderēt quoniā ipe dñs ē deus nō vt scacis aut aleis aut q̄buslibet dia bolicis nugis intenderēt solebat frequēter cū coetis z sodalib⁹ suis spectaculis z ludis quā domū iocādi causa mlti ꝓfluerēt vt the atricis plausib⁹ z lusib⁹ diē ipm solito more ꝓsumerēt accessit etiā illuc pfat⁹ adolescens vt z ipe pasceret hedos suos de spectacl'o va nitatis. Erant aūt illic aleatores quidā cum aleis ludētes quos vt meli⁹ ex alto ꝓspiceret sup mēsaz ibidē positā ꝓnus accubabat. Et ecce facta est sup eū subito quasi man⁹ hois ipm inuisibili flagello diuti⁹ cedens que ca/ put illi⁹ z humeros z dorsum totū veluti pi/ la desup feriēte crebris ictib⁹ tūdebat. ipe ve ro iacebat īmobilis q̄d faceret quo se ꝑteret ignorans. Uolebat em p nimia doloris an/ gustia in vocē clamoris z planct⁹ erūpere. sz p pudoze ꝓpter frequētiā circūstrepētis ppli nō ausus. ne velut insan⁹ reputaret molestā verbez egerrime ferebat. In semetipo vero reuersus z mortē quasi iā iminentē p oculis habēs arguebat se in ꝓspectu dñi gemēs z in amaritudie anie sue dicēs Eia mi dñe nunc inuenerūt me peccata mea z ecce iā moriorz ad inferos cū dolore descēdo carēs peniten tie fructu. O pater misericordiaz dē meus si respicies videris afflictionē peccatoris in angustia ꝓstituti z me lz indignū de pñti pi/ culo misericordit eripueris ꝓmitto quoniā nō ero ingrat⁹ bñficijs tuis sz ꝓtinuo spret⁹ cunctis q̄ sunt mōi fuū me tibi tradā sempi ternū. Dū h z his similia ī corde corā dño lo q̄rez facta ē vox ad ipm di. Si clarevallē cō uersiōis gr̃a adire volueris. z in aia z in cor/ pore salu⁹ eris. Ad quā vocē respirās z a do mino sevisitatū intelligēs illico respōdit. En trado me fuū deo z domui clarevallis. Ad huc eadē ꝛba ī corde volubat cū mox rece/ dēte flagello tot⁹ etiā dolor euanuit. Dētes aūt facta ī se miaz ꝓtinuo nō adq̄euit carniz sanguini. z si eq̄tata ad manū fuisset ne vni/ us q̄dem hore morulā sustinuisset q̄n in cō/ tinēti votū qō vouerat p̄solueret. neq̄z ei car nalē illā cogitatōz admisit vt domū rediret

parētes ⁊ amicos ꝓsuleret. domū familiāq; disponeret. reddit⁹ agros cēsuscq; locaret. ꝛ oia hec abrūpens potius q̄s soluēs. et cūcta hec ꝓpter xp̄m arbitrat⁹ vt stercora. eadē die ꝓgata eḡtatura in crastinū sūmo mane iter arripuit a facie seculi tanq; a facie leonis fugiēs vt maneret in solitudie. Feruētissimo itaq; ōsiderio veniēs clarevallis q̄ ꝓpus valdiuē sue ꝓuersiōis exponēs tāto iocundiori charitate suscept⁹ ē q̄nto p hec indicia dño vitā ꝓuersionēq; suā placere frēs illi hūilit ꝓsumebāt. Suscept⁹ itaq; ⁊ pbat⁹ dño q̄q3 actib⁹ exuit ⁊ nouū q̄ ſm deū creatus ē in iustitia cisterciēsis ordis arduos labores vsq; in finē vite ꝓplexus est vt cūctis sanctissimā eius ꝓuersationē intuentib⁹ liq̄do pateret ꝑmā illā ꝓuersiōis ei⁹ vocationē vere ab illo fuisse qui eos q̄s amat arguit ⁊ castigat oēmq; filiū quē recipit paterna pietate flagellat.

XXXVII

Instabat aliq̄n sacratissima solēnitas assumptōis si rite memini intemerate ⁊imaculate ꝑginis dei genitricis marie. ⁊ frēs grā/ gia3 clarevallis ob reuerentia3 tāte dei ad abbatiā festinabāt. vez in vna ex his grā/ gios⁹ q̄ viciniores erāt fuit ꝓsus q̄dā religiosus ac timēs dēū. q̄ ⁊si p simplicitate sua ꝓfectiora q̄q3 sacre religionis appēderet ne q̄bat. bone tñ volūtatis ⁊ deuotiōis existēs pīssimā dei genitricē dñam nostrā sincero veneraba3 affectu. Cū aūt magist⁹ grāgie ordinaret q̄snā ad abbatiā ire deberet vel q̄ ob tutelā domi remanerēt. Inter ceteros q̄ remāsuri erāt eidē frī cura custodiēda3 oui um ꝓmissa est. Quā ꝓmissionem licz egerri me ferret. q̄m sperabat ⁊ multū desiderabat diuinis hymnis ⁊ cātilenis spiritalib⁹ interesse q̄s in bonorē regine celi a sctō illo ꝓuentu deuotissime ꝓsoluēdas fore sciebat. nihilt̄ aūsus ōdicere obediētissime paruit impetē ꝓcepat q̄mq; p inq̄etudinē terrene occupatōis quā obediētia inūterat ꝓdere timebat eadē obediētia ꝓmptā volūtatē ipsi⁹ remunerāte velut ignis scintillās ⁊estuans in ꝓcordijs ei⁹ magis ac magis dilatata feruētior efficeret. Nocte itaq; sacratissime celebritatis dū solicitas excubias sup gregē suum in pascuis q̄scētē seruaret factū ē vt sonit⁹ signi matutinalis q̄ frēs ad diuinas laudes ꝓsoluēdas in cenobio excitabant. qōq; ob cōticiniū silentiū ꝓcul audiri poterat aures ipsi⁹ reuerberaret. Tū ꝯo ꝓcaluit cor ei⁹ in ipso ⁊ in meditatiōe ipsi⁹ exarsit ignis cogitātis sctē illi⁹ multitudis freq̄ntiā. sincero affectu pīssime mri miscōie celestī armonie laudes in cōe ꝓsoluerēt seu q̄lit singli q̄q; apō se ī secreto suo ciusdē btē ꝟginis ꝓcinium votis ⁊ suspirijs iplorarēt. Protin⁹ ḡ ex urgēs tāteq; deuotionis ꝓ modulo suo pticeps effici cupiēs ꝟsus illā plagā celi q̄ monasteriū situ erat vultu ⁊ aīo intēt⁹ stabat dehinc ꝓsuetudinarijs ꝑcib⁹ q̄ conuersis vicem matutinaꝝ statute sunt q̄nto potuit deuoti⁹ explet⁹ cū ī paupe armariolo cordis sui enitius q̄reret q̄d p̄c⁹ seu q̄d laudis dñe nre offerret vñ ptelatas ⁊ in longū valde ꝓductas fratrū vigilias aliq̄ mō recōpensare potuisset nihil aliud ꝑter salutationē eiusdē pie domine quā vtcunq; didicerat se scire inuenit Hāc itaq; tanq; ꝟbū ꝓsūmās ⁊abbreuiatū in q̄ plenitudo toti⁹ deuotōis inueniri posset assumēs ⁊oculos ad celū dirigēs venias venijs. suspiria suspirijs. salutatōes salutatōib⁹ supaddit in tam religioso negocio reliquū noctis ⁊ diluculi ptē sine tedio trāsegit Deniq; q̄ nō frustra ī gemitu suo laborauerit nec in cassū mīaz a mre mie q̄sierit dñs. reuerēdissimo abbati bernardo ꝓ spūm revelare dign⁹ ē. Qui diuīs hymnis expletis cū in quētu fratrū ob tāte solēnitat⁹ ꝓrogatiuā ꝓmēdādā ſmonē faceret spūs sancti grā vehemēter ignitū int̄ cetera sic ait. Et q̄dez frēs mei dulcissimi dubitare fas nō est vos dño iesu xp̄o vero regi necnō et gl'ose ꝟgini matri ipsi⁹ sctīn bñplacēs ⁊ acceptabile devotōis nre sacrificiū hac nocte obtulisse iō q3 fructū laboris vri mercedē eternā apud dñm ⁊ eandē benignissimā ⁊ ꝓtectricē nraz vob repositā esse certissima fide tenere debetis. Uerūtñ scire vos volo vnuz ex mīoribus ⁊ simplicioribus nris quersis quē obedientia hac nocte in mōtibus ⁊siluis istis sub diuo tāte festiuitatis gaudia celebrare coegerat tā iocundū. tā deuotū tā festiuū dñe nre matutinaꝝ exsoluisse fuitiū vt nulli⁹ q̄ntacūq; suspēsa ꝓtēplatio seu intēsa deuotio ipsi⁹ deuotōi quā ñ alta ꝓtēplatōis sublimitas. sed submissa sctē simplicitatis hūilitas efficit ꝓferre potuerit. Quo audito mirati sunt vniuersi. p̄cipue nō solū mirati ſ3 ꝛgtulati sūt ⁊

vehementer edificati fratres laici qs obedientia tã festiuis qz priuatis diebꝫ frequẽter in diuersa opa trahebat. certissime scientes qm̃ sicut septa claustri et pietes tẽpli sanctũ nõ faciũt timorẽ dñi negligentẽ. sic etiã negocia q cã terrene necessitatis obediẽtia inuenerit nil obesse poterunt puras manꝰ in oratiõe leuãti.

XXXVIII

¶ Conuersus q̃dã cum de domo clarevallis leuitate sua tercio fuisset egressus tercio qz receptꝰ. tandẽqz salutaribꝫ monitꝭ et sctis pciꝫ beati bernardi abbatis ꝓuictus cepit apostasie sue ꝓcipitiũ in q̃ iã tercio ꝯuiter piclitatus fuerat toris medullis cordis horrere q̃d pnie vel satiffactiõis dño ꝓtã enormi reatu suo offerre posset enitius q̃rere. Et inspirãte dño cogitauit ꝛintellexit ad pmerendã veniã delictoꝝ ꝛ obtinendã gr̃am ꝑtutũ nihil efficaciꝰ nil in ꝓspectu dñi acceptabilius esse sacrificio cordis cõtriti ꝛspũs hũiliati qõ solũ regnũ celoꝝ quiuꝫ facere ꝑualet ꝛ formidabilẽ cunctis diuĩe iusticie districtionẽ gemitibꝫ inenarrabilibꝫ flectere ꝓsuenit. Hec itaqz pietatis arma corripiẽs. ꝛ seipm̃ ꝑ seipm̃ erigẽs ꝑmo q̃dẽ vniuersas ordinis obseruãtias sine dissimulatrice negligẽtia q̃ntũ potuit obꝛuare studuit. ꝛsup q̃tidianis pciꝫ ꝛ lamẽtis ꝑterita sua peccata diluere solicitꝰ fuit salubri ꝓsus exẽplo stãtes ne laberentꝛ. lapsos vt erigerentur infirmãs. Cetezꝝ disponẽte q̃ fortioribꝫ peccatꝭ fortiora solet adhibere medicamẽta q̃qz ineffabili pietate sua qñqz vasa ꝓtumelie trãsfert in vasa honoris ꝛ gr̃e ingressa est putredo in ossibꝫ frĩs ꝑdicti ꝛ pcussus est circa femora vlcere pessimo apostemate cãceroso. Et crescẽte in dies angustia doloris torꝰ distabuit ita vt carnibꝫ circa locũ vlceris vndiqz corrosis ossa nudata patescerẽt ꝛ vulnera vermibꝫ scaturirent. Annis itaqz plũmis in grabato carceratꝰ ꝛ diuine aĩaduersiõis flagellis hũiliꝰ subditꝰ q̃t horis viuebat totidẽ pene interitiõibꝫ subiacebat. Erat g̃ patiẽti aĩe mirabilis dolor ꝛ angor a facie putrescẽtis corpis sui. simulqz ꝓuitoribꝫ eiꝰ angustia cordis ĩmẽsa ꝑ horrore ꝛ fetore quez tabiosuꝫ vlcꝰ cõtinue exalabat sed laborꝭ et patiẽtie hukꝰ nihilominꝰ remũeratio copiosa penes deuꝫ vtrisqz reposita. Satagebat aũt frater isdẽ infirmus in doloribꝫ ꝛ pssurꝭ suis sp̃ gr̃as agere corde credẽs rore confitẽs sese recipe lõge adhuc imparia meritis

Cũ autẽ iã ad purũ fuisset in eo scoria' exco cta peccati. vt ꝓm sapiẽtis dictũ ablata rubigine de argẽto egrederet vas purissimũ tãdẽ educta est aĩa illa beata ꝓ flatorio purgatiõis. et velut argentũ igne examiatũ mũda ꝛ nitida cũ ceteris miscõie vasis translata ẽ ad palatiũ summi regis. Ꝺz anteqz de lacu miserie ꝛ de luto fecis educeret ad ꝓsolatio nẽ oĩm vere penitẽtiũ meruit in hac vita ꝑlibare fructũ laboris ꝛ patiẽtie sue. et nescio q̃d de ineffabili illa supna dulcedie ad quã sine fine fruendã in primo erat admittenda ꝑgustare. Qua gustata tãqz musto celesti inebriatus primus erupit in iubilũ ꝑconꝝ celestis. Et serenata facie cepit idiota ꝛ q̃ nunqz cãtare aut legere didicerit cũ suauissima melodia q̃sdam nouos multũqz delectabiles hymnos ac modulos cãtare ꝺ canticis ꝺon. Facta aũt hac voce ꝓuenit multitudo fratrũ videre eũ gñdi miraculo hominẽ tãtis miserijs ꝛ calamitatibꝫ oppressuꝫ in ipso mortis accessu cãtãdo ac tripudiãdo morti insultantẽ ꝛ quodãmõ dicentẽ. vbi est mors victoria tua. Ita g̃ precẽtoꝝ noster modulizans ꝛ alleluia qõ in plateis celestis hierlm freqntatꝰ q̃dãmodo ꝑoccupãs q̃d post mortẽ carnis facturus esset in carne adhuc corruptibili positꝰ ꝑsagõ miraculo declarauit. sicqz letabũdus ꝛ laudãs in voce exultationis ꝛ ꝓfessiõis beatã aĩaꝫ illã exalauit de cuius felici ꝓsummatiõe beatus bernardꝰ hilarat ꝰ fmonẽ deuotissimũ ad frẽs in capl'o fecit ꝓmẽdãs in eo dignũ penitentie fructũ ammurabilẽ. patientiã eiꝰ oĩbꝫ ꝓponens exẽplum.

XXXIX

¶ Cõuersus q̃dã de frĩbꝫ clarevallis inno centis vite ꝛ ꝓuersatiõis honeste. cũ grauiter aliqz diu egrotasset tandẽ ad extremã deuenit. Intrauit ad eũ gr̃a visitatõis beatus bernardus ꝛ ꝓfortãs eũ ait. Confide fili qz migraturꝰ es iã nũc de morte ad vitã. de labore tpali ad requiẽ sempiternã. Ille ꝺo cũ ingenti fiducia rñdit. Quid ni pgam ad dominũ ꝛ creatorẽ meũ. vere cõfido ꝛ q̃ntũ de misericordia dñi mei iesu christi ꝑsumere audeo certus sum qz cito visurus sum bona dñi in terra viuentiũ. Porro beatꝰ Bernardus vt erat medicus sapiẽs pastorqz solicitꝰ timẽs homini rusticano ne tam fida respõsio de ꝑsumptõis magꝭ temeritate ꝓcie puritate pcederet ait. Signa cor tuuꝫ frat̃ signa corꝑtuũ. q̃d est qõ locutꝰ es. vnde tibi subrepere

potuit tante ꝑsumptõis audacia. Enīuero tu non es ille pauꝑculus ⁊ miserabilis hõ q̄ cū nihil aut ꝑe nil haberes in seculo necessitate forsitan magis q̄ timore dei cogente ad nos ꝓfugisti. multis ꝓcibꝫ tandē aditum impetrādo. Nos ꝙo cā dei collegimꝰ inopē ⁊ parez te fecimꝰ victu atq; vestitu ceteriſq; ꝓmunitatibꝫ his q̄ nobiſcū sunt sapiētibꝫ at q; nobilibꝫ viris. ⁊ factꝰ es q̄ſi vnus ex illis. Quid igit tribuisti dño ꝓ oibꝫ istis Et ecce nõ sufficit ingratitudini tue gratꝫ accepisse te tot bñficia de manu dñi nisi ⁊ regnū ipsius hereditario iure vēdices tibi. Ad hec ille rīdens blādo vultu ⁊ tranquillo aīo dixit. Bñ pater carissime bñ vtiq; ꝓcasti ⁊ vera sunt oia q̄ dixisti. verūtm̄ si iubes loq̄r ad te dñm ⁊ ꝑrem meū ⁊ paucis apiam vñ mi hi pauꝑi ⁊ misero suggeri potuit tante nõ ꝑ sumptiõis sed vt ego spero deuotõnis occasio si tm̄ vera est illa ꝓdicatio vestra quaz nobis sepius inculcastis. q̄. s. regnū dei nõ carnis nobilitate nõ terrenis diuitijs possidet sed sola obediētie ⁊ virtute adq̄rit. Hāc inquā sententiā tanq̄ ⁊ bū abbreuiatū a dño sedula ꝓmemoratiõe apud me ꝓtinui ponens illud quasi signaculū supra cor meū assidue meditādo ⁊ sup brachiū meū solicite operando. Queritе si placet ab oibꝫ mgr̄is ⁊ socijs q̄bꝫ me obsequi ac seruire iussistis. si cuiq̄ illoz aliq̄n inobediēs fui. si de frībꝫ nr̄is quēpiaz ⁊ bo aut signo vl̄ q̄libet alio mō q̄ntū in me fuit cōtristaui. Nō si opam dedi oibꝫ in ꝛpo obedire oibꝫ seruire cūctosq; p dei grām diligere. q̄s phibere me pōt vt de miscōdia ipsi nō ꝓfidā. Beatus itaq; pr̄ cū tale responsuz ab hoīe rusticano accepisset gauisus est gaudio magno ⁊ ait. Vere beatus es fili carissime. q̄z caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi sapientiā hanc sed pr̄ celestis ipse te docuit. ipse posuit aīam tuā ad vitā rectissimoq; tramite pduxit ad patriā. Jam ergo securus egredere q̄m patefacta est tibi ianua vite. Defūcto itaq; fratre et exequijs celebratis venerabilis pr̄ de ꝓuersatione ⁊ ꝓsummatiõe eiꝰ ꝓmonē in capitulo luculentū sua illa deuotione ⁊ facūdia posuit. omnesq; illi⁹ exemplo ad amorē obediētie mirabiliter accēdit vehemēter nanq; affectꝰ fuit in respōsione illius. ⁊ magis ꝓgratulabat ei sup obediētie ⁊ virtute ⁊ sup ipsius anie puritate q̄z si vidisset eū signis ⁊ pdigijs choruscantē.

XLi

¶ In cenobio clareuallis ꝓuersus q̄dam ex titit vir religiosus ⁊ magne mansuetudinis q̄ ꝑ magisteriuz diuine gratie didicerat esse mitis ⁊ humilis corde. Huic ceteri fratres testimoniū phibebant q̄ nunq̄z visus fuisset irasci. ⁊ nunq̄z q̄buslibet iniurijs puocatꝰ ad impatientiā erūpe. Dic inspirante deo statuerat firmiter in aīo suo vt quotiēs a q̄buslibet fratribꝫ iuste siue iniuste ꝓclamaret. totiens ꝓ illis oraret. ⁊ ꝓ singulis pater noster ad minus vna vice diceret. Cuiꝰ etiā exemplo informati multi clareuallensiū fratruz eandē ꝓsuetudinē vsq; nūc q̄si ꝑ lege custodiunt. Verūtm̄ si accepta deo ⁊ grata hoībꝫ erat deuotio. videant q̄so q̄d responsuri sint deo in die tremēdi examis eius q̄ ecōtrario nituntꝝ. q̄ si forte ab aliq̄ ꝓclamati vel correpti fuerint exasperantꝝ. ad impatiētie ꝙba ꝓrūpunt. ⁊ eos q̄ se ꝓclamauerāt vel corripuerānt cū quanta pūt exaggeratiõe culpe reclament. Predictus aūt frater q̄dam vice ꝑ negotijs ecclesie clareuallensis in via directus necesse habuit ꝑ fauces cuiusdā nemoris solus trāsire. Cōtigit aūt eū ibidē in manus incidere latronū qui etiā despoliantes eū. iumentū q̄q̄ q̄ vehebaꝝ cū sarcinulis ra puerunt. ⁊ nil penitus ꝓter solā charitatē reliquerūt. Recedentibꝫ ꝙo latronibꝫ cum iā paululū ꝓcessissent ipse ad oratiõnē ꝓsternitur obsecrās dñm vt hanc eis impietatē remitteret. Quidā aūt ex ipsis nutu dei reuersus ⁊ fratrē illum a lōge subsecutus curiosius obseruabat volens scire quid ageret. Et videns eum oratiōi diutius insistentē celeri cursu reuertit ad socios ꝓcutiens pectꝰ suum ⁊ dicens. Ue nobis miseris ⁊ dānatꝫ en moriemur oēs q̄ hūc tā sanctū hominē ⁊ taz sancti monasteriꝫ fratrē malo nostro tā male tractauimꝰ. Siq̄dē ipso reuelāte cognouerūt q̄ de clareuallee esset. Dic inq̄t ex q̄ recessit a nobis nō cessat orare cū gemitu ⁊ lachrimis. nec dubium est q̄n ipse dñm roget etiam ꝓ suis inimicis. Que audiētes latrūculi illi cōpuncti sunt animo. velociterq; redeuntes inuenerunt illum adhuc in oratione flexis genibꝫ intentū. Cui mox vniuersa q̄ abstulerūt restituūt ⁊ venia supplici ter postulata in pace dimittunt Quo viso frat̄ ille saluatori ꝛpo imensas gratias referēs gauisus est gaudio magno valde de cōpūctione ꝑdonum magis q̄z de receptione spolioꝝ. Iste ergo vir bonus cum in ꝓposito suo

vsq; ad finē vite sue laudabiliter pseuerasset tandē vocante se dño collect⁹ est ad pres suos visurus bona dñi in terra viuentiū amodo et vsq; in sempiternū. De cuius glorificatione visio talis apparuit eadem qua defunctus est die. Erat in monasterio lōgi a clareualle remoto monachus q̄dā religiosus q̄ et ipse moriēs ad extrema deuenit. Cunq; iā morti prim⁹ videret rapt⁹ ab hūanis ita vt a mane vsq; ad horā nonā iaceret īmobil. Tandē aūt ad seip̄m reuertit̄ virtuteq; recepta lingua iteq; in ꝓba laxat. Stupētes ꝓo q̄ aderāt cāz ab eo repētine discessiōis ac reuersiōis flagitāt. q̄b⁹ ipse rndit. Modiē inueni me subito introductū velut in padisū voluptatis in locū pclaz nimis cui⁹ aptitudinē pulcritudinē acamenitatē hūani sensus angustia estimare nō sufficit. Videbat illic pciosoz vasoz alioz; oznamētoz; gl'ia magna et diuersitas mlta. infinita q̄z deliciaz; paratio quō fieri solet in aduētu cuiuspiam potētissimi regis aut impatoris. Erāt etiaz illic sancti innūerabiles īmēsa. claritate choruscātes. q̄z alij iā aduenerāt. alij adhuc de cūctis ptib⁹ veniebāt q̄si ad grāde spectaculū certatim ꝓperātes. et velut ad die solennez vndiq; ꝓfluētes. Audiebat̄ pterea ibidē suauitas armonie celestis. et resonabat vndiq; gr̄az actio et vox laudis. Ego ꝓo cū in bis q̄ videbā et audiebā nimis obstupuissez sciscitat⁹ sum ab angelo ductore meo q̄ nā essz tā te solēnitat̄ et leticie occasio. Ipse ꝓo rndit. Nec est celebritas noua nouī cuiusdaz sctī hodie ō domo clareuallis assumpti et ī gaudia ista mō solēniter introducēdi. Hoc ita q; dicto iussit me citi⁹ egredi atq; ad hūana reuerti. Nō cū nimiū detestarer obsecrabā medullit⁹ vt ad miserias corpis ampli⁹ non remitterer. Ille ꝓo rndit. Modis oīb⁹ opt⁹ te ad frēs tuos regredi donec annūcies que vidisti. Quo facto ptinus reuerteris. Dui⁹ rei gr̄a missus sum ad vos vt et ipsi bñfaciētes pficiat̄ et pseueretis in bono. sciētes vti q; qz nō deerit merces opi vro. Et cum hec dixisset obdormiuit in dño. Illi ḡ solicite tē p⁹ horāq; notātes cū req̄sissent in clareualle cognouerūt frēz supradictū eadē die fuisse defunctū. Beat⁹ ꝓo bernardus cū q̄dā de frib⁹ hāc visionē coraz eo cū grādi ammiratione referret. ita rndit. Et vos ita miramini. ego ꝓo magz ammiroz īcredulitatē et duritiā cordis vr̄i q̄ adhuc mīnie creditis aut minus forte aduertitis vocē illā veridicā q̄ de celo clamat. Beati mortui q̄ in dño moriunt. amodo cīm iaz dicit spūs vt req̄escant a laboribus suis.

XLI

Alius q̄dā frater cū instinctu diabolico ita mēte corrupt⁹ essz vt iā apostataret a ꝺo et pactū cū inferno faceret. i. ad seculuz redire disponeret. vidit in visu noctis beatū bernardū sanctūq; malachiā reuerendissimos ipsi⁹ loci patronos in dormitorio deambulantes et frēs in lectis suis pausantes. singulatim visitādo bñdicētes. q̄ cū in ordine visitatiōis ad lectū vidētis hec deuenissent nec tā benigne eū respicere. nec bñdictōe q̄ ceteros firmauerūt voluerūt roborare. sed magis quasi indignātes aduersus eum ītabāt. Hicq; beatus malachias ad beatū bernardū locutus est. Nō iste prauus zinq̄etus nihil oīno boni gerēs in aīo nō timet iniq̄tatē meditari in cubili cordis sui. iāq; ꝓna voluptate diabolice suasioni assensuz dedit. vt ad vomitū seculi q̄scit⁹ poterit reuertat. Quo audito beat⁹ bernardus dixit ei. Tu de monasterio meo fugere q̄ris et q̄ fugies. Crede mihi qz malo tuo talia cogitasti. Scio scio qz sola vexatio intellectū dabit auditui. et q̄ timorez dei te corrigere neglexisti. dignis verberib⁹ castigatus vlterius fugere nō tentabis. Dis dict̄ cepit eū crebris ictib⁹ tūdere backo quē tenebat zait. Ecce stipendia q̄ mereris surge nūc et fuge si potes. Euigilās frat̄ inuenit se totū q̄sfatū ita vt lecto detineret. Tremēs itaq; ꝓre q̄scit⁹ ad se fecit venire. Quo accersito cū cordis ꝓtritiōe cōfessus est malicia quā mēte cōcepat. Prioze q̄z desidiā et secordiaz eius corripiēte et ꝓ reatu pniam iniūgēte frat̄ isdez pfecte resipuit. nō

XLII

bñs vltra desideriū fugiēdi.

Certa relatiōe agnouim⁹ qz abbas q̄dāz in saxonia q̄ddaz cenobiū cisterciēse regens pāno tre illi⁹ neq̄q; vti dignabat. sz pciosos ō flādria pānos ānuatiz sibi ꝓpari faciebat. Quo defuncto cū monachi vestimēta ei⁹ inter se partirent ꝓ⁹ dom⁹ vnā de tunicis ei⁹ sibi retinuit. Quā cū quadā solēni nocte q̄si ꝓ reuerētia indueret. tanq; si cādētib⁹ laminis cādētis eris vereret terribiliter exclamauit. et detestabilē vestē lōgi a se piecit. Que piecta velut cādens ferrū scintillas ex se emittere visa est. Attoniti aut̄ stupore miraculi ceteri q̄ ō anathemate illo aliq̄d rapuerant cum oī velocitate ptes singulas in mediuz

pferunt z in vnū locū ꝓponūt scintillis creberrimus vndiqꝫ q̄si de clibano ardente micantibꝰ. Nec cessauit extitiale ꝓdigiuꝫ q̄usqꝫ vicini abbates in testimoniū tam tremendi iudicij dei acciti sunt.

XLIII

Erat igit in ptibꝰ illis hō quidā carnalis q̄ dum aleis aliq̄n luderet z tesser' sibi male cadentibꝰ ꝓderet. q̄cq̄d in buccā demētis veniebat ore furibūdo iurabat. Cūqꝫ iaz pene oīa amīsisset ali' nephādus q̄dā aleator accessit z tumida illū indignatōe amouēs ait. Cede iners cede ego ludam ꝑ te. q̄ tu nesc' ludere neqꝫ iurare. Cūqꝫ z ipse vt erat fil' ꝑditionis sil'r ꝓderet diabolico furore īflamat' cepit oīa dn̄i nr̄i iesu xp̄i mēbra tā exteriora qꝫ interiora q̄si ꝑ ordinez iurare. nihil oīno iniuratū dimittere volēs. Proferebat igit iuratōes q̄sdam seu blasphemias horribiles atqꝫ inauditas quēadmodū cordis et oris e' instructor. imo ꝙ destructor diabolus excogitabat. ast vbi deiz homis dn̄i nr̄i oīa mēbra furioso z blasphemo ore ꝙsumpsit adiecit ad cumulū sue dānatōis etiam venerande matr' ei' sanctissima mēbra iurare terribili nimis satagēs temeritate vniuersa singillatim atz seriatiz venenato dēte discerpere. ita vt sane mētis oīs q̄ aderāt a facie blasphemātis z obloq̄ntz aures obstruerēt. z pectora tūderēt. nedū iuramēta oīa sacri legis iurator expleuerat. z ecce repēte vltio digna z diuīa inuisibili z q̄si fulmīeo ictu ferientz ꝓforās sceleratū maiestatz irate terribile dedit exp̄imentū. Percussus itaqꝫ blasphem' corruit z putās q' aliqs eū materiali gladio ꝙfodisset horrēdo gemitu exclamās ait. Heu heu miser q̄s es q̄ me interfecisti. Cūqꝫ diuti' in tra palpitās z mortiferos gemitus efflans volutaret. tādē vrgēte maligno cui tradit' fuerat abominalē aīam tartareis ignibꝰ ꝙcremādā exp̄uit. Audato itaqꝫ corpore ad lauandū inuēta est i dorso ei' plaga recens. cribili aptura debiscēs. ac si aliq̄ scuris amplissima ibidē īmersa fuisset. ita vt penetralia cordis epatz z pulmonis fundit' appareret. Quo viso ꝙterriti sūt iuratores videntes q' zelus dn̄i exercituū tam graui aduersione mulctauit iuratorē impium atz blasphemū. Cūqꝫ rumor veloci' ꝓuolās tre mefactos vndiqꝫ vicinos traheret ad vidē dum. q̄dā ꝺ vicinis ei' mest' accelerabat ad illū. Huic g̃ itinerāti apparuit q̄daz mortu' hō quē viuentē ipse cognouerat z ait. Agnoscis ne me. Ego sum ille defunct' olim tibi nō ignot'. Noui g̃ quo tendas sz incassuz te fatigas. iam em̄ morte absorpt' est quē viuē tem īuenire te putas. Porro vnū est q̄ tē latere nolo. q' dn̄s iesus xp̄s a suis ꝓtumelios mīt̄as iurias z patīt patient. z expectat tanqꝫ patiēs creditor. verūtn̄ īmaculate genitricis sue lesiones atqꝫ ꝺuicia nō facile sustinet. sz aut p̄nti supplicio citi' punit. aut si forte refuat in posterū ceteris malis acerbi' ferit. His itaqꝫ ꝓratz defunct' ille q̄ loque bat euanuit. Ipse vo ad locū pueniēs amicū iaz mortuū iuxta mortui vaticiniū reperit. z referēs que audierat terrorē terrori z miraculū miraculo adiecit.

XLIIII

Item aliū quēdā iuratorē impudentem z execrabilē circa fines ciuitatz cardocij fuisse affirmabat venerabilis abbas gherebaldus q̄ cū beate z intemerate dei genitricis et ꝑgīs marie sacrata z secreta mēbra ore spurcissimo iurare p̄sumerz mox īmūdo spū tra ditus durissima passione diu vexat' atqꝫ distort' ē ita vt oculis euersis z facie tota enormiter intumescēte linguā ardentē atz eiectā longi' ab ore porrigeret. Qui cū ita fuisset longo z horrēdo tormēto excruciat' tandē miserabilē aīam demōiacꝫ spiritibꝰ reddidit linguāqꝫ effrenē quā extraxerat nec in morte retraxit.

XLV

Quidā cisterciens' cū in infirmitate tact' loquēdi officiū ꝑdidisset vidit demonē tanqꝫ simiā in ptica sedentē vbi scapulare ipsi' pendebat. Porro in ipm̄ scapulare vet' atqꝫ diruptū idem monach' scissurā pānī modicam sine licētia nup assuerat. quā ille īmundus spūs suauit' attrectās z sepe deosculās etiā lingua lingebat z manu tractabat. Qō cum ille videret ingemuit. Et q' loq̄ nō poterat ptensione digiti ꝙbisqꝫ semirupt' qūo poterat innuebat vt derisorē pessimū amouerent. Fratribꝰ ꝙo mirantibꝰ z pcūctantibꝰ q̄d diceret aut intēderet. diuīa tandē miseratione recepit officiū lingue z ait. Hūc̄d nō videt' demonē sedentē in nr̄o scapulari. z ore spurcissimo lambentē illam petiā quā nup in eo sine licētia ꝙsuere p̄sumpsi. Expellite g̃ quāto citi' sceleratū. z tollite de indumēto petiā ne mihi in finē impi' ille derisor insultet. Frēs g̃ nō vidētes quē ille videbat amouerūt scapulare de loco z ptin' recessit demon. Frater ꝙo infirmus accepta pnia ꝑ pctō suo rursus obmutuit atqꝫ p' paululuꝫ

in bono fine decessit. XLVI

CErat in territorio linionicēsi matrona q̄ dam religiose valde ꝓuersatōis. q̄ licet maritali vinculo teneret tñ ieiunijs z oꝛonib⁹ atq; elemosynis ceteriscq; religiosꝫ actib⁹ insistēs in habitu seculari vitaz regularē q̄dāmō ducere videbat. Uerūtñ in adolescētia sua piaculū q̄ddā grāde ꝓmiserat de q̄ vehemēt erubescēs nunq; illud alicui homini p̄ nimia verecūdia ꝓfiteri volebat Quotiēs aūt p̄s bytero suo cōfitebat palliatā de ipso crimīe intentōz faciebat ita ꝓfessionē suā cōcludēs. De oīb⁹ pctis meis q̄ mō ꝓtuli z q̄ ñ ꝓtuli culpabilē me fateoꝛ coꝛā deo z vobis. Cunq; hūc ī finē z cōfessiōis veluti sigillati p̄monē emitterz trahebat extimo coꝛdis longa suspiria. z tota ꝓtin⁹ in lacrimis soluebatur. Doc igit cū p̄ anos plimos freq̄nt atq; vniformiter actitabat sacerdos vt erat prudens z solicit⁹ aduertit aliq̄d pestiferū latere in coꝛde ipsi⁹. Uñ etiā tentabat multz argumētz idipm ab ea p ꝓfessionē elicere. Ez dū nihil hac solicitudīe ꝓficeret monuit eā vicini monasterij calacenſ adire ꝓpoꝛem z ei tanq; viro sanctissimo suā ꝓscīam totam exponere. Poꝛro sacerdos eūdē ꝓpoꝛē sup buiuscemodi ꝛbo secretius p̄munire curauit. Cum g̃ venisset ad eū mulier z ipsi ꝓfiterek nihil ab ea potuit extoꝛquere nisi qđ p̄s byt solebat audire. Factuz ē aūt vt infirmata z mīme ꝓfessa moꝛeret. Cūq; diuti⁹ moꝛtua iacuisset tardāte filia ei⁹ que ꝺ alio remotioꝛi vico ad matꝛnī coꝛpis exeq̄as vocabat dilata est interim sepultura. Que cū tandē cōcito gradu aduenies magnis eiulatib⁹ flez z oñs q̄ aderāt ad lamēta cōuerteret. repēte misericoꝛdissima dei oīpotentz ꝛtute feia que defūcta erat iam reuixit z redeūte in p̄ p̄riū coꝛp⁹ aīa post triste moꝛtz diuoꝛtiū factum ē dulce spūs z carnis ꝓsoꝛtiū. Tūc q̄si de graui somno euigilasset flēti z lamētanti filie sic locuta ē. Noli timere filia cessēt ocl'i tui. qz iam miserāte deo reuixi. Discingeve laminū ipedimēta q̄b⁹ amicioꝛ vt surgere q̄am. Soluꝛz itaq; cū oī velocitate ligamētz erecto capite feia resedi. Tūc illa iubēte sacerdote ꝛperant ascisciſ z secedētib⁹ cūctz cōtagiū venenosuz ꝓtinus p ꝓfessionē emittit atq; diluit. Postea ꝛo ꝓfluētib⁹ ꝓplis ad miraculū intuendū ipsa ml'r iestimabil' gr̃e ꝺi in se facte testis z p̄nūciatrix effecta rei geste oꝛdinē cūctz exposuit z q̄l'r p intuentōz p̄ſsime dei genitricz z ꝛginis marie liberata fuisset ꝟ mō dicens. Ego miserabil' peccatrix dū in hac vita cū hoīb⁹ ꝓuersarer ꝓpt̄ bona q̄ faciebā z religiosaz ꝓuersatōz quā p̄tendebam videbar q̄dē coꝛā oculꝭ hoīm stare. sed coꝛā oculꝭ oīpotētz dei ī ruina moꝛtz iacebā cui⁹ mādati p̄uaricatrix esse ipia temeritate nō ptimui. Cōstituit cm̄ in scā eccl'ia sua neminē absq; ꝓfessiōe posse saluari. ego aūt misera lz de ceteꝛz pctis meis purā frequēt cōfessionē facerē. tñ q̄ddam graue pctm̄ qđ in adolescētia mea cōmisi p̄ nimia verecūdia nll'i vnq; hoīm ausa fui ꝓfiteri ꝓpterea opa bona q̄ faciebam infructuosa z iutilia mihi reddebā. Uerūtñ eūdē lapsum meū solebā singul' fere dieb⁹ btissime ꝺi genitrici marie coꝛā ipsi⁹ altari vl' imagine seu vbicūq; poꝛtuerā penitēdo lugēdo z flendo z ipsi⁹ miaz mirabili q̄rimonia iplorare ne me ꝓ ꝟ pctō meo pateret et̄ne dānatōnis sñie subiacere. Postq; aūt moꝛtz debitū solui ꝓtin⁹ a malignis spiritib⁹ vndiq; vallata crudel'r rapiebar. ipellebar discutiebar z cū amarissima exꝓbꝛatiōe pcti mei ad iferni supplicia dānanda trahebar. Itaq; oī ꝓsilio z auxilio ꝺstituta recoꝛdata sum q ꝟ ipm pctm̄ meum p q̄ iustā dānatiōis sñiam excipiebā beatissime dei genitrici marie flēdo z eiulādo frequēter ꝓfiteri solebā z ꝓtinuo modicū spei aliq̄d ꝓcipies ipsam verā matrē mie z vnicā spem miseroꝝ ne me miserā in sūmo nccitatis articulo ꝓstitutā derelinq̄ret vot⁹ magz atq; suspirijs q̄z ꝟbis oꝛabā. Hec moꝛa eadem ꝓsolatrix z ꝓtectio oīm ad se ꝓfugiēciū tanq; stella matutina z fulgoꝛ meridian⁹ aduenies fruit z īcrepauit demones q̄ mihi illudebāt q ꝑ suā ancillā iuadere p̄sumpsisset. iussitq; q̄ntociti⁹ deponere p̄dā ibiq; dimittere eā donec a dño egrederet sñia q̄d inde iuberet fieri. Cūq; dicto citi⁹ paruissent nequā spūs ipsa matꝛ mie accedēs ad hūc dictū filiū suū ait. Obsecro mīam tuā fili ne trahas bestijs aīam illā que suā trāsgressionez coꝛā imagine mea totiens deploꝛauit. Cui dñs. Hosti dilecta matꝛ q ꝑ sine ꝓfessione saluari nō pōt q̄sq;. At illa. Dñe tibi oīa possibilia sunt. ne queso ꝓfundas faciē pauperculi bui⁹ que fiduciā habuit ī me z p ml'ta bona z iusta opa faciem tuā licet nō ꝟm sciam placare curauit. Ait dñs. Quoniā fas nō ē vt p quauis petitōe repulsam a me patiarz z qm̄ extra carnem loc⁹ ꝓfitendi z penitēdi

nō est. placet vt hec aīa ꝓprio corpi reddita
qō male delict et pei⁹ apud se retinuit hūi
liter penitēdo ꝓfiteat. statimq; reducta de/
bito tādē ordine mīaz ꝓsequat. Hortaq;
dño impante z pīssima dña nra solicite p/
curāte missus ē ad me angel⁹ bon⁹ q̄ me de
oī expectatōe spīritū eripiēs ꝓprio corpi si
cut cernit restituit. Hūc ḡ ꝓfessione pacta
temp⁹ ē vt abeā mīme iam reditura. sed ine
ēnū mīaz dei cantatura q̄ me lz indignā tre
mēdo suo iudicio eadē mīa ꝑueniēte z sub/
sequēte tā dignant subtraxit. Luz ꝑ illa di
xisset caput ī feretro reclīauit. z sīḡculo cru
cis se munies spūm etalauit. XLVII

¶ Monach⁹ q̄dā cisterciens⁹ ordis religio
sa admodū ꝓuersatōe vitā suā ꝓsūmās. tēta
tionibz z erūnis h⁹ miserabil⁹ vite morte ine
ueniēte subtract⁹ est. Quo defūcto sacrista
illi⁹ dom⁹ nocte q̄dā iminēte in tpe vigilia
rū dum p̄stolaret signū horalogij vigilans
sedebat ī lecto suo. Cū ecce spūs eiusdē de
functi fratr⁹ tanq̄ solido z palpabili corpe
vestit⁹ repente astitit corā ipso sicq; lamēta
bili voce allocut⁹ ē eū. Dñe sacrista ego suz
ille frat⁹ nup defūct⁹ sz cur ad te venerim q̄
so vt pietat⁹ intuitu pēsare dignet⁹. Ego ei
dum adhuc eēm in corpe lz p grām dei vi/
gilant⁹ sat⁹ ī obseruātijs ordis meipm exer
citarē. in vno tñ grauit delict q. s. sacrū dia
conat⁹ ordinē carnal⁹ r ocupiui. z vt ad hūc
honoris gradū ascēderē sine respectu timo
ris dei valō inḡet⁹ fui. Nōq; adhuc graui⁹
est absq; ꝺdigna pnīa h⁹ delicti ō corpe exi
ui. q̄ nec tāti ponder⁹ ꝑ fore putabā quāti
post mortē īueni. Hz pi⁹ dñs mihi tibi ap
parere ocessit. ītēn⁹ q̄ iam p meipm mereri
nil possum frat⁹ nr⁹ q̄ adhuc tam sibi q̄
alijs mīaz dei ꝓmereri pñt orōnib⁹ debeaz
adiuuari. Hortaq; obsecro p pietatez dñi nr̄i
iesu xp̄i ītēn⁹ calamitatē meā ꝑori exponas
ipmq; roges vt ī capl'o me absoluēs gene/
ralē orōnē ꝓ mea liberatiōe fratrib⁹ in iūge
re dignet. Ut āt nouer⁹ ꝑ que vides z au/
dis fantastica nequaq̄ esse illusionē. in au/
gmentū ꝑfitat⁹ psalteriū q̄ portari⁹ añ ali/
q̄t dies ī capitulo reḡsiuit z nondū inuenit
in illo tali loco repositū īuenies. Uer⁹ cū sa
crista ꝑ audierat z viderat⁹ multū miraret
tam insolitā nouitatē rei. tū cū esset hō ma/
turi ꝺsilij ipso die nemini q̄cq̄ sup ꝑ verbo
locut⁹ ē reputans ne forte tanq̄ somniator
aut a demonib⁹ illusus derisui haberetur.
Nocte vo sequēti dū sicut ꝑus vigilans ēt
sedens ī lecto suo ō his q̄ sibi ꝑterita nocte
ꝓtigerant attenti⁹ cogitaret rursus iste de/
funct⁹ sicut antea vigilanti z stupēti appā/
ruit dixitq; ei. Nō recte agis dñe sacrista. ñ
recte agis era me q̄ iram dñi porro. qm̄ pec
cauī ei. in cui⁹ man⁹ q̄z horrendū sit incide
re vtinā z tu nō expiar⁹. O si scire possis q̄z
grauis ē etiā mīma pena aīe a carne solute
pfecto nō tā negligent ageres sz tot⁹ viriby
succurrere satageres. Qua ꝓpt etiā atq; eti/
am ꝓtestor te ꝓpt deū ne vltra dissimules sz
petitōz meā effectui mancipare festines. q̄z
spero me p orōnes fratr⁹ nr⁹ apud clemē
tissimū iudicē deū miscōiaz adepturū. Ut
aūt tot⁹ dubietat⁹ scrupulus de corde tuo
tollat. z meipm esse quē paulo añ viuentez
in carne bñ noueras nō dubites. ecce tolle
de manib⁹ meis psalteriū q̄ portari⁹ in ca
pitulo q̄siuit z necdū inuenit. Tulit itaq; sa
crista de manib⁹ ei⁹ psalteriū sup tā inaudi
tis mirabilib⁹ dei vehemēter obstupefact⁹.
Porro cū iam ipse idē sacrista scire volens
vtrū nā solidū z palpabile eēt corpus q̄ vi
debat. vtrū ne sic subiaceret tactui sicut vi/
sui cū haberet ꝓpe se ꝑgā tulit eā. z q̄si tāgē/
do experientie satisfactur⁹ leui ictu vibrauit
illā. sz mox nullo penit⁹ obstaculo resultāte
q̄si p vacuū aerem sic p corp⁹ q̄ apparebat
trāsducta est. Hanc aūt facto ꝑori z frib⁹
que viderat z audierat īnotuit. psalteriumq;
etiam q̄ accepat tanq̄ ꝑfitat⁹ pign⁹ ꝓtulit.
Sicq; fratr⁹ illi⁹ aīa p cōmunes fratrum
orōnes z missaꝝ celebratōes penis vt credi
mus absoluta btitudinis eēne ꝓsortiū deo
miserāte ꝓmeruit. XLVIII

¶ Conuersus q̄dā cisterciens⁹ ordinis ꝓri
ori suo inobediens q̄ sibi impabat supba
mēte facere despicies. nullo respectu diui/
ni timoris null⁹ frat⁹ blandis āmonitōib⁹
ad ꝑ poterat īduci. vt obediret impanti. q̄n
imo tumidis z indisciplinat⁹ rīsionib⁹ hoc
se nunq̄ facturuz garriebat. Hortaq; sole ad
occasum vergēte claudit dies. z ipse ranco
ris z amaritudis felle plen⁹ z in ꝺtumacia
sua ꝓdurare nō ptimescēs tanq̄ pausatur⁹
in lecto suo se collocauit. Ecce q̄ūt ꝑmo cō
ticinio noct⁹ cū nec dū dormisset. sz adhuc
dire supbie vicio corde machinādo maluz
satisfaceret. assūt duo nequā spūs fuligine
tetriores. draconib⁹ crudeliores. stātes añ
lectū ipsi⁹. quoꝝ vn⁹ sic alteri q̄ interrogādo

locut⁹ ē. Quisnā est iste q̄ iacet h̄. Rñdit alt̄ Cōuersus q̄dā. Rursus ille p̄or q̄ locutus fuerat q̄si substoma chādo. nequaq̄ int̄t sz inobediēs q̄dā t p̄uersus ē. Et ꝓtinuo subiecit alt̄. Ergo si inobediēs est trahaⁿ⁹ euz ad portā. Hec segniⁿ⁹ dicto q̄ dixerant exequunt nā manⁿ⁹ misero int̄ficiētes t de lectulo minⁿ⁹ suauit̄ excutiētes. os etiā ipsius ne clamare posset obturātes de dormitorio t cetu fratrū obedientiū inobedientē t ꝓtumacē traxere crudel'r. Deinde p aera eū ferentes cū venissent extra septa monasteriⁿ. ceperūt illudere ei ad alt̄utrū eū iaculātes sic̄ solēt hoies ludētes pilam iacere t capere. Cūq̄ diuti⁹ illusissent ei dimiserunt eū ad horā recedētes ab eo. sz p⁹ paululū reuersi cū sic̄t p⁹ cepissent illudere ei. signū oīpotētis seruitꝰ subito insonuit. ad cuⁱ⁹ tinnitus tanq̄ si tonitruū ꝺ celo cū fragore sup eos rueret territi fugerūt. Miserū ꝑo cōuersus iaz nō supbū t ꝓtumacē. sz ad instar damule pauidū t tremebūdus in q̄ndā paludem que ibi erat, piecerūt. Qui se inde put poterat pripiēs. subt⁹ q̄ndā arborē cōsedit. totⁿ⁹ ex fuligine paludis denigratⁿ⁹ t fedatⁿ⁹. Ubi cū merore t angustia dep̄ssus sederet. t tanq̄ in ꝓtinēti redituras laruales demonum effigies formidaret. astitit ei repente p̄sona q̄dam reuerēda dicēs ad illū. Cōfortare et noli timere q̄m maligni illi tenebraꝝ miniⁿstri. supbie t cōtumacie vltores tibi vlteriⁿ⁹ nocere nequaq̄ p̄sumēt. Nec aūt iusto dei iudicio tibi acciderūt q̄ tā supbe inobediens t rebell' esse seniori tuo ñ timuisti. Dane aūt cū cōuersus isdem int̄ ceteros frēs nō appareret t sz multū p officinas q̄sitⁿ⁹ inueniri nō possz suspicati sūt oēs clādestino eū discessu ad seculi vomitū rediisse. Erat aūt situs loci talis vt coq̄narios opteret ad miⁿisteriū coq̄ne mūdā aquā extra portā haurire. vñ frēs q̄ tūc coq̄ne officio inf̄uiebant sūmo mane ad hauriendā aquā egressi viderūt ꝓuersum illū velut amentē sub arbore sedentē festinatoq̄ redeūtes ꝑori t frib⁹ q̄d viderāt indicarūt. Prior itaq̄ assumptz secū aliq̄ntis frib⁹ exiuit foras ad eū. videsq̄ eū sic miserabil'r se hñtez q̄siuit q̄re ita sederet illic. vl' q̄d illi mali accidissz. Ipse ꝑo caninis rictib⁹ morsuz intentās fratrib⁹ ad se accedere volentib⁹ t toruis oculⁱ⁹ singl'os respiciēs dicebat. Vos tota nocte hac vidistis me ludibrio fuisse malignis spiritib⁹. et nemo ex vobis auxiliū mihi ferre curauit. Protinⁿ⁹ itaq̄ intellexerūt frēs euz ꝑ culpa inobediētie t ꝓtumacie sue aliq̄s penas sol/uisse t p̄cipiente ꝑore ductⁿ⁹ in infirmatoriū didicit ex his q̄ passus ē ꝓtumax t rebellis nō esse. t sicut scriptū est. tm̄ modo sola veratio intellectū dedit auditui. XLIX

In puincia que ꝺr germania trās renū. que etiā saxonia vocat generali noīe. in territorio ciuitatz padeburnenſ. quā karolus magnⁿ⁹ impator ꝺdidit. sibiq̄ i ea palatium edificauit. extat cenobiū sc̄timonialiū aroſ disseyuz nūcupatū. qđ sanctoꝝ apl'oꝝ filiorum zebedei sacro noīe ītitulatū magne antiq̄ religiōis t districtissime discipline fuisse dinoscit. Huic monasterio q̄dam tpe p̄ fuit vir vite venerabil' noīe Petrⁿ⁹ de ordine regulariū canonicoꝝ assumptus. q̄m et ipsⁿ⁹ monasteriⁿ instituta ſm regulaz beati augustini deposita sūt. Erat g̃ hō ille mandatoꝝ dei scrutator sedulⁿ⁹ t executor deuotus. clarⁿ⁹ charitate hūilitate submissus. castitate p̄cipuⁿ⁹. quiq̄ tanq̄ fidelis paranimphus t amicⁿ⁹ sponsi. spōsaꝝ dñi sui sibi cōmissaꝝ castitatē puigili solicitudie zelabat. Cūq̄ bonis polleret moribꝰ h̄ in ꝓuersatione sua p̄cipuū velut p̄ciosam margaritaz hēbat sacre. s. veneratioⁿi dei genitricis sincera cordis affectiōe insistere. hostiā salutarem t sacrificiū singulare p qđ pctā mūdi tollunt in eⁱ⁹ honore multa cū deuotōe frequēter īmolare. ipsam sibi in cūctis necessitatib⁹ suis aduocatā eligere. ipsiusq̄ suffragia lachrymosis t ꝓtinuis p̄cib⁹ implorare Porro laudabilē ꝓsuetudinē talē effecerat vt q̄tiens melliflui⁹ eiusdē beate v̄ginis nomen noīari audisset. si oportunitas petēde venie deesset. inclinato reuerent' capite genib⁹ etiā aliquātulū incuruatz salutatōz angelicaz eidē matri misericordie q̄to deuotⁱ⁹ poterat recōpēsaret. Deniq̄ optimi agonis certamīe felicit' ꝓsūmato aduersa valitudine febrib⁹ cepit estuare. t q̄nto vicinior esse morte signa mortz erūpentia nūciabant tāto spēalis patrone sue dñe nr̄e auxilium cepit enixⁱ⁹ flagitare. ꝓsuetudinariā sibi salutationē ipsⁱ⁹ freq̄ntⁱ⁹ iterare. t vt ad seruuli sui exitus occurrere. seq̄ a malignorū spirituū neq̄ssima crudelitate tueri dignet' attentⁱ⁹ orare. Itaq̄ paucz dieb⁹ aī dormitionē suā vocauit ad se p̄ossam eiusdez loci noīe gislam prudentē valde ac religio/

sam ꝓginē. q̄sdam etiā de senioribꝫ sororibꝫ dixitq; ad illas. En ego ingrediar viā vniū se carnis. z lz ꝓ modulo meo purā dño stu duerim exhibere seruitutez. tñ qz nescit hō vtr̄ amore dignꝰ sit an odio districti iudicꝫ ancipitē adhuc sniaz reformido. Porro no tum vobis facio q̄ beata dei genitrix ꝯgo maria regina celi dña mūdi me cras q̄lēcū q; fuulū suū circa horā sextā visitare atz vt spero credo atz ꝓfido de hꝰ mūdi exilio eru ere secū q; ad celestꝫ patrie lucidas mansio nes assumere dignabit. Nō em̄ meis meri tis ꝓsequi posse nullatenꝰ p̄sumo Ꝫ ꝓ ipsi⁹ sanctissima merita mihi fiducialr vsurpo. Vos g̃ domū totā mūdari q̄ntotius facite sedilia ꝓponite z ornate. ac circa horā quā ꝑdixi vniuersas sorores cū thimiamatez ce teris adesse p̄cipite. Cū q; ego ꝯsiculuz illū sequētie assumptōis beate ꝯginis. Te celi re gina incepo cuncte simul sorores in iubilo cordis z vocꝫ sequētiā ab eodē ꝯsiculo vsq; ad finē alacri deuotione decantēt. Verum ꝓxissa ceterisq; sororibꝫ que aderāt fidem ꝓtinuo dictꝫ ei⁹ adhibentibꝫ. vtpote sancti tatꝫ z innocētie ipsi⁹ ꝓscijs. cōuersus q̄dam theodorice⁹ noie ad caput lectuli in quo hō dei iacebat stans z incredul⁹ his que dice bant talia i corde suo loquebat. O vere mo bile z infirmū omniq; ꝯbo credēs pect⁹ fe mineū. Ecce em̄ hō bic in vicinio mortꝫ cō stitutus deficiēte sensu aliena loquit. z iste sorores ꝯba ei⁹ tanq̄ ex rōne ꝓcedentia vel veritate subnixa putant ꝓtinuo effectui fo re mācipanda. Talia eo cogitante sanctus sacerdos ꝯtute qua poterat eleuans caput z ad ptez illā vbi ꝓuersus stabat ꝙoculos di rigens. es ne inq̄t hic frat theodorice. Quo rūdēte sū dñe. Accede ait huc ad me. Illo quoq; ptinꝰ accedēte. Da inq̄t manū tuam Obstupefactꝰ ꝓuersus z adhuc eum quasi min⁹ cōpotem ꝙsideras. nō ausus tñ ꝺdice re sermonibꝫ sancti dedit manū suā. Quaz vir dei apprehēdēs z digitꝫ suis digitos ei⁹ fortꝰ stringens sic ait. Sicut vez est q̄ ego manu mea manū tuā teneo. digitisq; meis digitos tuos stringo. sic vez est q̄ ego p̄ vir tutem gr̃e dei locutus sum. Nō aūt tu in se creto cordis tui loq̄ris falsū esse scias. me. s. delirare sensuq; turbato nescire q̄d dicam Sic itaq; p vnꝰ incredulꝰ ꝓphetica ac vere diuinā correptionē omni dubietatꝫ nubilo a cordibꝫ ceteroz deterso tantā gr̃am spiri tali patri suo celitꝰ fuisse collatā oīs in eō muni gratulabant. Jaz alta dies illuxerat z hora quā vir dei ꝑdixerat sole ad centruz festināte primabat. vniuersitasq; sororꝫ cū fratribꝫ laicis adunata pissime regine celi aduentū tāto certiꝰ p̄stolabant q̄nto eaz is q̄ ꝑdixerat manifesto miraculo cōprobaret Tāta ꝯo reuerētia mētibꝫ cūctoz q̄ aderāt circa p̄taratam horā infusa est vt diuinam aliquā aduenisse ꝯtutē nemini astantiū du bitare fas esset. Ipse ꝯo beatꝰ sacerdos mi rum i modū serenata facie eleuatꝫ in celuz oculis manibusq; sursum ptēsis ꝯsiculum quē ꝑdixerat cantādo iposuit dicens. Te celi regina Ꝫ plebicula pijs ꝙcelebrat men tibꝫ. Sz q̄s digne effari queat q̄nta deuo tione z ꝓpunctione quātoq; pietatꝫ affectu eadē sequētia a sororibꝫ ꝓcantata sit. Jace bat interim seruꝰ dei in agonia raptusq; in extasim multa de secretꝫ celestibꝫ z de statu eiusdē cenobij p reuelatiouē cognouit que postea ꝓxisse senioribusq; sororibꝫ indica uit. Dim ꝯo oculis i eū defixis subito ob nubilata ē facies ei⁹ z corrugata fronte me roris cuiusdā z anxietatꝫ magne dedit indi ciū. erūpensq; i vocē miserabili lamētatiōe talia edidit ꝯba. Cur dña pissima z miseri cordissima seruū tuū pauperculū in hac fece mortalitatꝫ relinq̄s quē licet indignū tā be nigna visitatione ꝙsolari dignata es. Dul cissimā p̃tiaz tuā tantꝫ desideratā votꝫ. ex petitam p̄cibꝰ lacrimis iam iamq; morītu ro dignant indulsisti. z nūc ad patriaz vite misero comitatꝰ tui ꝙsortiū negas. Cumq; frequent iterando dña pissima. dña miseri cordissima ne derelinq̄s me. tecū volo. tecū volo. cūctos in fletū z lamēta ꝙverteret. re pente reddit⁹ sibi postq; ꝓter nimiā defati gationē corpusculū modicū conquieuerat dimissis ceterꝫ z ꝓxissa cū paucꝫ senioribꝫ secū retenta sic locutꝰ est. Refocillandi gr̃a modicū aliq̄d liquorꝫ afferte mihi q̄tenꝰ ari ditate lingue delinita fauciūq; reumate de terso expediti⁹ ꝓferre valeā q̄ dicere ꝺbeo Festinato itaq; ꝓxissa ꝓ semetipsaz modi cum vini i vasculo afferēte mox vt limē do mus i qua hō dei iacebat attigit ille cū ne q; olefactu neq; vllo corporis sensu ꝓcipe posset q̄d illa gestaret exclamabat dicens. Nō dña ꝓxissa nequaq; afferatꝫ nob vinū qz vinū archana denudat. z vinū apostata re facit sapiētes. Audiēs illa tā euidenti spū

ꝓphetie se esse dep̄hēsam adeo intremuit vt gradū vir reflectere posset. De hīc modica aqua refocillat⁹ ita exorsus ē. Quāta sit pena īobediētie z culpa vtinā ego miser añ cz̄ penā expirer subtili⁹ itelleꝛissez vt ℔ mētib⁹ vīis sicut necce ē īmpmere valuissem. Ecce em̄ ꝓ reatu īobediētie pīssima dña mea in hac lacrīaꝝ valle nūc me reliq̄t. nec dignuz censuit vt sub ꝓtectōe ipsi⁹ aereas ptrāsiens ptātes celi secreta penetrarē. Qualʾ āt ipsa īobediētia mea fuerit audite. Accidit aliq̄n vt plīmi diocesʒ hui⁹ p̄s byteri īpꝛouida calculatōe decepti ieiuniū q̄ttuoꝛ tpm mensis septēbꝛis illegitimo tpe cū prochianis suis celebꝛarēt. in q̄ erroꝛe z ego canonum scita min⁹ vigilanʒ attēdēs plapsꝰ sum. In ptia ꝥo sinodo cū hi q̄ ieiuniū legitimo tpe celebꝛarūt hāc trāsgressionē accusarēt. p̄ceptū est ī ꝥtute obediētie vt q̄cūcz h⁹ delicti sibi ꝓsci⁹ ceēt veniā peterz z se culpabilē redderz Cūcz ceteri q̄s accusabat ꝓscīa malētes periclitari famam cz̄ ꝓscīam q̄d iussuz fuerat hūil'r facerēt. ego miser pl⁹ deferēs ordini z opīoni mee cz̄ veritati. qz z vn⁹ ex p̄latʒ ecclesie erā. z nō nulli⁹ religionis cē putabar heu ꝓfusionis opꝛobꝛiū nō sustinēs. publice veniā petere erubui. Hoc ē delictuz in obediētie ꝑt q̄d hodie tāto bono ꝑuat⁹ suz z repulsus ab itroitu ecne vitez sempiterne gl'ie ad erūnas mortalitatʒ h⁹ reuocat⁹ suz Pꝛo ꝓ ꝓꝛo ꝓꝛissa inq̄rēte. vtrū nā pcī illius maculā p ꝓfessionē z pnie lauacrū nō diluisset. Illecz se ℔ nō semel sed pl'ies ꝓfessum fuisse asseruisset. cū magno āmiratiōis stupoꝛe ꝓꝛissa subiunxit. Ue mihi peccatrici dñe pat. q̄d g̃ dicem⁹ de sacꝛo ꝓfessionis. si tibi nō semel sz pl'ies ꝓfitenti indulgētia est negata. Quis iaz ali⁹ mediāte ꝓfessione delictoꝝ veniā sperarē poterit. Ut ille dignuz memorie ꝥbuz rūdit dicēs. Scire debetis qm̄ ℔m intentōz vl' ꝓtritionē penitētis siue ꝓfitentʒ intēsio iudiciꝫ siue remissio idulgētie dei reformat. Quia enim ego miser peccatū meū ℔m verā estimatiōez pōderare neglexi nec q̄nta oportuit ꝓtritiōe z ꝓpūctiōe coꝛdis ꝓfessus suz ꝥterea nec dū indulgentiā ꝓseq̄ meruī. Cūcz talia tristʒ z merēs locut⁹ fuissz soꝛoꝝ q̄ pn̄tes aderāt coꝛda magno ꝛꝛoꝛe ꝓcussa st. z ad obediētie puritatē sectandā nō mediocriʒ accēsa Triduo si bn̄ memini postea supuixit. tāto amari⁹ lugēs pctm̄ suū q̄nto diuini iudiciꝫ districtōz eui denti⁹ fuerat exptus. Hoꝛiēs aūt mortalitatē magnā in eadē domo futurā ee p̄dixit q̄ etiā mortē ei⁹ e vestigio subsecuta ē. Hic cz̄ in pace cōsūmans dies suos plen⁹ opib⁹ bonis apposit⁹ ē ad pꝛes suos. Uerūm festiuam illā z oīno gl'iosaz assumptōz qua cuz beata dei genitrice maria. sanctoꝛūcz̄ angeloꝝ frequētia assumi meruisset si culpa non intꝛuenisset merito inobediētie p̄didit.

Capud puīciā germanie tritoꝛio ciuitatis vangionū que ē ꝛꝛoꝛmacia extat cenobiū cisterciēſ oꝛdis ō linea clarevallis. qō germanica līgua schoēuangia vocaʒ. q̄dcz̄ īterp̄tatū latīe pulcra īsula dꝛ. In ℔ monasterio tp̄ib⁹ bone mēoꝛie dñi Godefridi abbatʒ facta ē aliq̄n instigāte maligno gūissimi scādali occasio talis. Cupioꝛi tpe p negligentiā seu poti⁹ indiscretā beniuolentiā p̄latoꝝ ꝓsuetudo ꝫ foꝛmaz oꝛdis p̄sumpta in eadē domo inoleuerat. s. vt ꝓuersis sic z monachis ānuatim noue bote darenʒ. Cū aūt p̄dict⁹ vir strēnu⁹ de alta domo assumpt⁹ iueniſſz ꝓuersos temerario ℔ fastu delectari. Laudabili zelo accēsus p̄sumptionē pessimā censuit ee coꝛrigēdā. Itacz̄ ꝑuatiz in ꝓsilīs z publice in fratruz capitul' cepit ingenue de p̄sumpta fratrū nouitate causari. monere. rogare. tādē etiā p̄cipe vt prava ꝓsuetudo oꝛdis rectudini nō ꝓueniēs absq̄ scādalo dissensionis si fieri posset amputaret. Hz qz vis⁹ dire p̄sumptōis carnalituz fratrū mentib⁹ tenacissimo glutino misere obstinatōis sic inbeserat vt absq̄ scandalo auelli nequacz̄ posset. maluit vir p̄udēs vt ℔m bti gregoꝛij sniam scādalū magʒ oꝛiretʒ cz̄ ꝥtas relinq̄reʒ. Ceperūt itacz̄ ꝓuersi ꝑmo q̄dez in angul' susurrātes murmurare. de hīc ꝓspiratōe paulatim ualescēte sediti onē publicā effrenata īsania meditari. Totius ꝥo mali intētoꝛ z ꝓspiratōis auctoꝛ extitit ꝓuersus q̄dā cui doꝛmitoꝛij fratrū seruandaꝝ botaꝝ cura cōmissa fuerat. q̄ diabolico spū repletꝰ in oī loco silētiū p̄ficiens nūc singulos. nūc simul plures ꝓueniebat suadebat. hoꝛtabaʒ. vt nun cz̄ ꝓsuetudinem suā insolētie fomitē. elatōnis incētiuū. qua cū cz̄ ꝑcuz seu minaꝝ occasione sibi pateret auferri. Cū ei dñs abbas susurria coꝛ pīmū dep̄hēdisset p̄cepit p ꝥtutē obediētie vt q̄cunq̄ ex eis silētiū rumpet si añ cibū hoc faceret codē die. sin ꝥo postea seq̄nti die in

pane ⁊ aqua ieiunaret. Qđ is cū supra memoraui nō uersus ſz uersus nequaq̄ fructis amore ſz vt inuidiā abbati suo ſuſcitaret tanq̄ celi⁹ datā ſniam seruare curabat. Nā cū pene q̄tidie ꝓſpiratione ꝓſlādo ſilentiū frangeret. ſingul' etiaz fere diebꝫ in pane ⁊ aqua ieiunabat. vt vel ſic alios fratꝛ in odiū abbatꝭ inflaret. q̄ tam durā ⁊ inhumanā ſniam pmulgaſſet. Interea ſacratiſſima dñici aduēt⁹ celebritas ſupuenit ⁊ cō ſpiratōis pcella clādeſtinis ſuſurrīs aucta ⁊ roborata vndiq̄ intonabat. iamq̄ publicum ſcādalū ⁊ ipm grauiſſimū imitabatur Dederat nāq̄ p̄dict⁹ pſeudo uerſus ꝓſilium peſſimū ſcz vt vigilia natalis dñi congregatꝭ fratribꝫ de grangīs vnanimi ꝓſenſu dormitoriū monachoꝝ tpe laboris aſcēderent. atq̄ de ſingulor lectꝭ botas auferētes minutatiz eas ferro ſecarēt manibuſq̄ diſcerperent. Licet ꝺo pdigioſa hec ⁊ infamis coꝝ neḡcia venerabilis abbatꝭ ꝓſciam nō lateret diſſimulauit. Ceteꝝ q̄ſto in tantis anguſtīs longi⁹ aberat humanū ꝓſilīū pariꝛ ⁊ autiliū tanto enit⁹ diuine pietatis viſcera ſtatuit interpellāda. monachiſq̄ generalem oꝛonez indicēs monebat. vt ſinguli ſm poſſibilitatē ſuā dñi miſericordiā peterent. q̄ten⁹ de tāta inſolētia carnaliū fratrum meli⁹ aliq̄d diſponere de ſua pietate dignaret. Inſtabat iaz p̄cipua ⁊ feſtiua natalis dñi ſolēnitas ⁊ añ paucos dies eiuſdē ſolēnitatꝭ dño abbate capl'o uerſoꝝ preſidente p̄dict⁹ ſignifer diſſenſionis ⁊ miſter ſathane ꝺ indiſcreta abſtinētia. ⁊ qz barbā ſuā nouacula penit⁹ abraſiſſet. qđ q̄dā miſer ille intentōe cōmouēdi ſcādali fecerat a q̄buſdaz cōplicibꝫ ſuis nequaq̄ zelo ordis neq̄ fraterne charitatꝭ intuitu. ſz ſtudio exercende malicie pclamat⁹ eſt. Cūq̄ dñs abbas blando affatu quereret ab eo cur ꝟ feciſſet et extumidis inordinatiſq̄ rñſionibꝫ ei⁹ intelligeret malicia ipſi⁹ eſſe cōpletā. laudabili q̄dam iuſticie zelo accēſus ſic ad euz p̄ſago ſpū coꝝ omnibꝫ locut⁹ eſt. Debuerā q̄dem frat̄ ſalutaribꝫ monitis aggredi ꝺtumacē aīm tuū ſi forte reſipiſceres a laqueis diaboli a quo captiu⁹ teneris ad ipſi⁹ volūtatē. ſz trabes ſuꝑbie oculū cordis tui adeo obnubilauit vt eā p hūilitatē meā eīci non poſſe p̄ſumā. et qm̄ ſic te ſenſu alienatū video vt monita nr̄a irrideas poti⁹ q̄ recipias. idcirco nūc omnibꝫ h̄ ſedentibꝫ de te ſpecialiter pnuncio. qz niſi celeri⁹ ⁊ ſine dilatione reſipiſcas. atq̄ humiliato ſpū ad ſatiſfactionē venias oīpotēt⁹ dei terribile iudiciū in breui ſenties. Ecce iteruz ac tertio dico omnibꝫ h̄ ſanū intellectū h̄ntibꝫ. quoniam ſicut pi⁹ ⁊ miſericors dñs hūilibꝫ dat gr̄am. ſic terribilis de⁹ indeclinabili linea rectitudinis ſue ſuꝑbis reſiſtit. Ideoq̄ tu q̄ pacis ⁊ inſtitutōis quā ſancti patres ſanxerūt public⁹ hoſtꝭ es ſi in malicia pſeueraueris duriſſimū infra paucos dies portab iudicium. Cōfido em̄ in dño ieſu ⁊ in gl'ioſa ꝟgine matre ipſi⁹ cui⁹ nos inutiles serui ſum⁹. qz domū iſtā ab ipſa ſua fūdatōe frat̄ne charitatꝭ glutino laudabiliūq̄ morum diſciplina ꝓſpicuā nō patiet̄ tua nimia improba puicacia corrumpi. Jaz p̄ces fratꝛ ſup inteſtine diſcordie tabo gemētiū ad aures dñi ſabaoth aſcēderāt ⁊ angel⁹ dñi accepta ab eo ſnia miſerū ꝓſpiratōis autorez pcuſſit ac ſine mora extinxit. pariterq̄ cum eo tot⁹ ſcandali turbinē ⁊ p̄ſumptōis nebulam diſſipauit. Veſpa nāq̄ diei vigiliā natalis dñi p̄ecēdēs cū poſt cōpletoriū dormitorio deſcēdiſſet ⁊ infirmari⁹ uerſorum q̄ q̄ſi ſecūdari⁹ eiuſdē ꝓſpiratōis cē videbat. cum q̄etiā venenata diſſenſionis cōſilia frequēti⁹ tractabat ei occurriſſet. ſubito vocem cuz gemitu doloris valido cepit emittere. ⁊ pallāte facie naribꝫ ꝺtractꝭ oculis etiā de ſtatu ſuo euerſis mortē in ꝺtinēti affuturā triſtia ſigna declarabāt. Turbatus alē cum iam nutantē cerneret ne forte repētino lapſu ꝛre illideret mediū cōplet⁹ eſt. Sed adeo ſubitanea mors fuit vt añq̄ terrā petere poſſet int' man⁹ tenētis ſe funeſti ſodalis miſerā aīam eralaret. Tunc turbati ſūt p̄ncipes ꝓſpiratōis. robuſtos ī cōtumacia ſua obtinuit tremor. obriguerunt oēs diſſenſiōis ⁊ ſciſmatꝭ intētores. Accurrerūt vndiq̄ ad ſignifer ſuū uerſi ⁊ quē poſtero die ad inauditū ſcelus ꝓpetrandū q̄ſi duce ſeq̄ decreuerāt ei⁹ ieſu bone cadauer extinctū miſerabili tumultu ī infirmatoriū deferētes in area vbi frēs vita excedere ſolent cōſternati metu ⁊ tremore colloca runt. Non em̄ paſſus es dñe ſacratiſſimaz ſolēnitatem tuam in qua primum miniſterio angelorum pax terris annūciata eſt diſcordie ⁊ ſciſmatis perturbatione fedari. Cunq̄ tabula defunctoria ſignum dante, vniuerſorum aures pcellerentur, maxime

ꝓterea qꝛ neminē illic sic primū morti scie
bant. dñs theobald⁹ tūc subcellerari⁹. post
modū ꝯo eiusdē loci abbas vehementer am/
mirat⁹ iudiciū dei dñz abbatem q̄ tūc fo
te de dormitorio descēderat ad cōmēdatio
nis officiū defūcto ꝓsoluendū q̄totⁱ inui
tauit. Illo q̄z celeri⁹ accurrēte cuz remoto
a pte capitⁱ opimēto q̄ corp⁹ tegebat faciem
iacentⁱ ituit⁹ eēt. cōplosis manib⁹ z ex inti/
mo cordis suspiria trahēs. heu inq̄t miser/
rime ecce qūo sine pnīa malicie tue diuino
iudicio extinctus iaces. Et ꝫ ipm secūdo z
tercio ingeminās. vtinaz inq̄t monita mea
ꝓtumaci aīo nō spreuisses. vtinā mīam dei
etnal'r a te nō excluser⁹. Aliq̄ diu g̃ q̄d sibi
faciēdū eēt deliberās. tandē ꝓsulti⁹ esse cre
didit vt cōmēdatiōis officio ex more pacto
corpeq̄ in eccl'iam delato. postero die frēs
oēs tā monachos q̄ ꝓuersos maturi⁹ reuo
caret. q̄ten⁹ q̄d sibi in tali articulo faciēduz
esset ī cōmune decerneret. Cōuētiōe aūt fa
cta sic dñs abbas ī audiētia cūctoꝝ locut⁹
est. Hostⁱ frēs charissimi in q̄ ꝓuerso ꝓpo
sito prauī cordis z maliciose volūtatⁱ sue hō
iste depbēsus sit. quē nisi districta diuini iu
dicij censura q̄totⁱ de medio tulissⁱ domū
istā optima pace z ꝓcordia hactenⁱ durātē
grauissimi scādali cauterio cū ꝓplicib⁹ suis
q̄s ad ꝫ susurrijs ꝑprobisq̄ ꝓsuasionib⁹ ille
ꝛerat maculasse nō timuisset. Quapropter
q̄m ꝓuersitatē oīs scim⁹. ꝓfessionē ꝯo seu
pnīam ipsi⁹ nō nouim⁹. corp⁹ ei⁹ int' corpa
fratꝝ nꝛoꝝ nequaq̄ poni debere censeo ne
q̄ ꝫ temeritate aliqua fz libramīe iusti iudi
cij decernere ꝓfido. Quo audito ꝓtimuer̄t
z expalluerunt ꝓuersi. vtq̄ sibi cū senioꝛib⁹
monachis seoꝛsuz loq̄ndi licētia dareⁱ sup
plicit postulabāt. Hanc ꝫ ꝑ indulgentiam
dñi abbatⁱ ꝓsecuti cū in ꝓtem diuertissent
ꝓsilij gr̄a post paululū reuersi z soloten⁹ co
raz ipso ꝓstrati tā monachi q̄ ꝓuersi vt mi
sericordia defuncto nō negareⁱ multa p̄cū
instātia petierūt. spōdētib⁹ ꝓuersis atq̄ sub
attestatōe diuini noīs asseuerātib⁹. qꝛ si do
min⁹ abbas districtoz sniē ꝛparet ac ꝏfūcto
licet min⁹ digno cōem sepulturā ñ negaret
sese ab oī intētōe ꝓcepte malicie cessaturos
z sup repetitiōe nouaꝝ botaꝝ ꝫbum vlteri⁹
nullo mō se moturos. Dicebāt q̄dā ꝓterea
de senioꝛib⁹. excepto ꝫmone ꝫ alias virū ex
titisse satⁱ ꝓbabilē. nec debere ab hoīb⁹ iudi
cium sine mīa decerni ī eū quē fortassis di/
uina mīa idcirco tpal'r punissⁱ ne ꝓceptam
malicīā effectui mācipare posset. p q̄ etnal'r
dānari meruisset. Cōsiderās itaq̄ dñs ab/
bas ita tpi expediri. z ne forte nouissim⁹ er/
roꝛ peioꝛ fieret ꝓze. si ꝓuersi q̄ hac occasio
ne facile sedari potant ī mai⁹ aliq̄ scādalū
prūpent. siⁱq̄ metuēs sibi ꝑꝛope austerio
rem q̄ opteret sniaz daret. q̄m snīa ꝓspira/
toꝝ necdū a capl'o generali ꝓmulgata erat
ānuit petitōi eoꝝ. Celebratisq̄ ex more mis
saꝝ exeq̄arū q̄ solēnīs int' corpa fratrū de/
fūct⁹ fri terre ꝓmēdat⁹ ē. Cetez dñs theo/
baldus c⁹ supra mētoz facim⁹ cū eēt eidē de
fūcto frat' ex antiq̄ itime familiaritatⁱ amici
cia ꝓiūct⁹. seq̄ iuicē tā ī vita q̄ ī morte cuz
alt'utrū eoꝝ decedere ꝓtigissⁱ ozonū suffra
gijs astrixissent. q̄m idē ꝓuersus añ ꝓspira
tōis turbinē nō ꝓtenēde religionis extitat.
sciēs summa nēcitate amicū ꝑbari dolēsq̄
valō de picl'o aīe ipsi⁹ quē in vita dilexerat
statuit apō seipm ānuā p ipso facere ozonē
Indubitant' nāq̄ credidit q̄ etsi exigētib⁹
meritⁱ p̄cū impēdia ꝏfūcto nihil emolimē/
ti ferrēt sibi tñ bone volūtatⁱ sue fructū pdi
tum ire nō posse. Cūq̄ toto illo āno supplī/
ces p eo p̄ces ad dñm fudissⁱ reuoluto an
ni circulo isdē defunct⁹ ei ī visu apparuit lu
gubri vultu tristē sese subisse snīaz sigficās
Int'rogat⁹ qūo se hz̄et. Rñdit se ab hora ex
itus sui vsq̄ ad tps illud ī vltionē ꝓtuma/
cie z rebellionis g̃uissimoꝝ supplicioꝛ pe/
nas luisse. nō tñ de miscōia dei vsq̄quaq̄
desperaret. LI

¶ In saxonia extat mōasteriuz a ludouico
īpatoꝛe fūdatū qō corbia noua appellatur.
In ꝫ mōasterio tpib⁹ pie mēoꝛie frederici
impatorⁱ erat abbas q̄dā noīe cōradus. q̄
fm pōpaticā ꝓsuetudinē īpialiū abbatū in
ter cetas secl'arⁱ gl'e illecebras anul' aureis
vtebaⁱ. lōge alic vt credo affect⁹ q̄ ille vere
paup z hūilis spū clareuallis ꝓmul abbas
quē sic ꝏ eo scribit pl⁹ ꝏlectabat rastꝝ z sar
cul⁹ q̄ thiara z anul⁹. Cōtigit ꝯo vt q̄dā vi/
ce hz̄et anulū aureū q̄ erat illi p̄cios⁹. Que
cū vna dieꝝ sedēs ad mēsaz iuxta moꝛē cu/
rie cā abluendaꝝ manuū deposuisset nugⁱ
nescio an serijs int'ueniētib⁹ aliq̄nto negli/
gentⁱ sic sup mēsaz relict⁹ ē. Aduolās inte
rea domestic⁹ ales coruus quē curiales ab
batⁱ in delicijs habebāt nullo penit⁹ aduer
tāte rapuit oꝛe anulū nec furti se reū cē itel
ligēs quio volatu ī nidulū suū asportauit.

Uex postq̃ exẽpta ẽ fames epulis mẽsisq̃ remot⁹ surrexere oẽs abbas dãnũ suũ intelligens. mĩstrozũq̃ negligẽtiã culpãs anulum q̃ qua ꝑsum q̃rí oci⁹ iubet. Ez auctore sceler⁹ ꝓscias oĩm illudẽte mĩme reperiſ Itaq̃ tã ꝓuinas q̃ mĩstros suspectos hñs abbas gũiq̃ indignatõe cõmot⁹ mandauit plebanis opidi qõ amplissimũ z ditissimũ baud lõge a murꝭ cenobij sitũ abbatis subiacet ditioni q̃ten⁹ acerrimã excõicationis sniam publice intozgrẽt ĩ eum q̃ se ꝟ scelere maculare nõ timuisset. Quo facto cepit impbꝫ q̃dẽ sed tñ culpe sue insci⁹ fur paulatim lãguescere cibũ fastidire. ludicras crocitationes cessaq̃ irrõnabil' creature ineptias q̃s stultoz hoĩm timorẽ dei negligentiuz aĩos oblectare solebat segniuſ exercere. De hinc eꝛ pennas ꝑcere. ad extremũ ꝯo ipsis q̃z plumis tabescẽtꝭ carnis cozruptõz fugientib⁹ miserabil' cũctis se cernẽtib⁹ appare re. Factũ est aũt q̃dã die domestic⁹ abbatꝭ ipso pñte ꝺ tã pdigiosa alitis illi⁹ imutatõe inꝛ se querentib⁹. remq̃ tã insolitã nequaq̃ sine cã fieri posse asseuerãtib⁹ vt z vnus sic q̃si iocãdo diceret Cõsiderãdũ nob est dñe ne forte iste sit quẽ queritꝭ. z ꝟ hozrẽda plaga quã cernitꝭ vinculo anathematꝭ q̃ innodat⁹ est indiciũ det. Attonitꝭ ad ꝟ ꝯbũ cunctꝭ vni ex mĩstris ꝑcepit abbas arbozẽ in q̃ cubile alitis illi⁹ erat festinato ascẽdere stratum stipula z sarmẽtoz repugñs suborna tum diligẽti⁹ reuersare. Qui moz vt ascendit reptũ anulũ ob iniuriã sozdidũ vendicauit. nec sine stupoze oĩm q̃ aderãt mãib⁹ abbatis restituit. Ita misero fure q̃ atrocissimas furti penas luebat. nec tñ furti se reuꝭ intelligebat. diuino vt credim⁹ nutu pdito ad ꝓsiliũ discretoz viroz dñs abbas his q̃ excõicationis snĩas dederãt mãdauit quaten⁹ anathema qõ reo intozserant restituto dãno celeri⁹ relaxarẽt. Qõ postq̃ factũ est sicut ꝑ̃us paulatim deficere pestiferoq̃ tabe ꝺ die in diẽ languescere ꝑdict⁹ ales vis⁹ fuerat. ita postmodũ p incremẽta reuiuiscere q̃dãmodo atq̃ reuirescere cepit q̃ aduscꝫ ꝑstine forme sanitatiq̃ amisse non sine magno dei miraculo integral'r restitut⁹ est

LII

Inuenit etiã in gestis beati ꝑris nr̃i bernardi qz cũ ad dedicationẽ noue basilice suscipiendꝭ cenobij inuitat⁹ eẽt tã innumerabilis multitudo muscaꝝ ꝑ fetozẽ noue calcꝭ in eccl'iam recẽs linite ꝓuenerat. tãtãq̃ ĩnq̃etudinẽ intrãtib⁹ generabat vt frẽs valde timerẽt ne forte dedicatõis solẽnitas q̃ postera die celebrãda erat eaꝝ ĩprobitate ĩpediret. Qõ cũ patri scõ intimatũ fuisset solita ꝓfidẽtia quã in deũ habebat vsus. excõico eas inq̃t. Mane aũt facto vniuerse muscе ille anathematꝭ spiculo ꝑcussꝭ mortue ita pauimẽtũ oẽ repleuerũt vt palis eas in ꝓgeriem adunari geruliſq̃ exportari necesse fuerit.

LIII

Sed z de milite q̃dã audiuim⁹ q̃ ob prauitatẽ suã publice excõicari meruerat. q̃ cũ sedens ad mẽsam panẽ canib⁹ ꝑ̃ceret sed canes solo odoze polluti panis extriti retrocedebant z eũ tangere nullatenus adq̃escebant.

LIIII

In vno ex monasteriꝭs ozdis ꝑmonstratensis q̃dã de frib⁹ aliq̃n infirmarij officiũ sortit⁹ est. q̃ ꝑm ea q̃ in facie sũt cõpetẽtꝭ religionis z honeste ꝓuersatõis esse videbaꝭ. sz heu foris ꝑ hypocrisim sobriũ ꝑsimonieq̃ amatorẽ se esse siꝭabat. intꝰ ꝯo ĩ secreto suo gule z vozacitati latãs habenas obsoniũ qõ forte suauiꝰ infirmis ꝑparasset. ciboscꝫ delicatiozes fidei ei⁹ ob nccitatẽ infirmoz creditos nõ verit⁹ iudiciũ dei sceleratissime insumebat. Contigit ꝯo vt cũ huic neq̃ssimo vicio puniẽdo temere aliq̃diu subiacuisset nescio q̃ iudicio ꝓnũct⁹ ad horã ꝓfiteri deliberaret. Itaq̃ ĩ sacra vigilia pẽthecostes circa horã nonã cuz iam abbas eiusdẽ loci ad celebrandũ officiũ ipsi⁹ diei sacris vestib⁹ ornãdus esset accedẽs ad eũ signa ꝓfessionis sicut moꝛis est ꝓfiteri volentib⁹ fecit. Abbas aũt putãs eũ de q̃tidianis negligẽtiꝭ aliq̃d hꝛe dicere rẽnuit. significãs vt cõpetentiozẽ poti⁹ horam ad ꝓfitendũ quereret. se ad celebrãda sacrosancta mysteria inꝓtinenti esse ꝑcessurũ. Repulsus igit abiit tristis eo q̃ scelus omni ꝓfusione z ignominia plenũ dicturus effectũ ꝓfessionis habere nõ meruisset. timebatq̃ ne forte ignicul⁹ ille timoꝛis dei q̃ ad ꝑsens in eo accensus fuerat hac dilatiõe tepescꝭet. Tali igit merore affectus atq̃ ad desperationẽ ꝑclinis incedebat. Deniq̃ ab hora qua repulsam passus ẽ vsq̃ ad horã vesperã factione demonũ varijs z pniciosis cogitatiõib⁹ fluctuans factus est insipiens elongat⁹ a sapientia dei z iudã pditorem q̃ celo t̃req̃ perosus int' vtrũq̃ perijt infelicissima demẽtia

statuit imitari. Jã sacratissime solẽnitatis vesptina sinaxis a frĩbꝫ agebaꝫ. ⁊ ille q̃si p ĩ firmantiũ solatio remozareꝫ statõꝫ suã de/ serẽs cetui fratrũ se subtraxit. nõ intelligens miser tãto se malignoꝫ spirituũ insidijs fa/ cilꝰ decipi posse. q̃sto se a ꝯcilio ⁊ ꝯgregati one iustoꝝ deũ laudantiũ magꝭ elõgare p/ sumebat. Quid plura. Victꝰ tandẽ tedio ⁊ desperatõe ipsiꝰ q̃z vite sue odiũ incurrens inijt stultꝰ pactũ cũ morte. ⁊ fedus cũ infer no pepigit. atq̃ ĩ ipsa sctã nocte penthecoſ. cultrũ gutturi cꝰ voluptati ꝺdecozoso leno cinio satisfecerat imergẽs. eũdẽ ĩ sceleratis/ sima interfectiõe sui intẽtozẽ habuit. cuiꝰ in/ structu ciclopiã vozacitatẽ sectari nõ timu it. Tũc ꝙ apostate spũs neq̃ssimo tripudi antes gaudio q̃ speciali⁹ ⁊ pfusiꝰ exultare so lent. si qñ aliquẽ ꝺ nũero religiosoꝝ supplã tare potuerint. ignozãteq̃ pſumptõz suaz diuia censura celeriꝰ esse repmẽdã tãq̃ iam plena victozia potiti ꝺsiliũ iniere. q̃tenꝰ sic semineceꝫ de medio tollẽtes absentarent ne forte añq̃ penitꝰ expiraret iuẽtꝰ a fratribꝫ q̃ cũq̃ pietatꝭ arte ad ꝯfessionis ⁊ pnie subsi/ diũ ꝛuocareꝫ. sicq̃ pdã nefariã tartarij ꝑn cipes amitterẽt. Cetez cũ neq̃ ĩ vespis ne/ q̃ ĩ sacris vigilijs fraꝫ ille ĩ ozdie suo ĩ cho/ ro apparez recozdat abbas signi ꝯfessiõis qꝺ fecerat ⁊ repulse quã sustinuerat toꝝ in tremuit ⁊ q̃i tã pſagiẽte spũ suo sibi ne forte fieretꝭ qꝺ factũ eẽ nesciebat q̃uissima cozdis ꝯfusione cepit vereri. Velociꝫ igiꝫ q̃busdã frĩbꝫ accitꝭ ad ĩq̃rẽdũ eũ pauidꝰ ⁊ anxius misit. Quesitꝰ ita q̃z ĩ infirmatozio ceteris locꝭ in q̃bꝫ ĩueniri posse sperabaꝫ mĩme rep tus ẽ. sz tandẽ curiosiꝰ his q̃ missi fuerãt et obstrusos q̃slibz angulos pscrutãtibꝫ in ne cessarijs ifirmoꝝ culꝫ hozrẽdi sceleꝛ mini/ ster cruoze ifectꝰ pauimẽtũ q̃z mꝫto sangne rubẽs tristẽ euẽtũ recẽꝫ admissi homicidũ indubijs declarauerũt idicijs. Quo viso ex pauere ⁊ expalluere frẽs ad ĩq̃rẽdũ destĩ nati. atz illiꝰ q̃ ab initio homicida ẽ crudelẽ maliciã aduersus frẽz pusillanimẽ pualuiſ se ĩgemuerũt. Sz cũ q̃dnã de cadauere vt putabãt extricto factũ fuiſſz abditaꝫ obscu/ ra queq̃ loca plustrãdoꝫ pscrutãdo diligẽ tiꝰ explozarẽt. nec vllũ oĩno vestigiũ viuẽtꝭ vl̃ defũcti repire valerẽt maioze stupoze p/ cussi sẽt. celeritq̃ regressi lamẽtabilẽ fratrez extitꝭ euẽtũ abbati ⁊ frĩbꝫ pandere matura uerũt. Qui⁹ moꝝ meroꝝ ⁊ luctꝰ oĩm vozꝝ vna fratrꝭ ruinã ꝑ ꝯpassionis affectu plãgẽtiuꝭ sz is ꝑ ceterꝭ ĩpatiẽtiꝰ luget q̃ pastorꝭ nomẽ ⁊ officiũ tenẽs mi⁹abili ouicule ꝓditõis oc casionẽ dedisse notabaꝫ. Illuxit interea festi ua deuotõe colẽdus dies pẽthecostes ⁊ fra tres optate diei reuerẽtia missaꝝ solẽnia ꝺ uotissime celebrãtes oĩpotẽtꝭ clemẽtiã sup plicit postulabãt q̃tenꝰ solita pietate q̃dnã de frẽ illo factũ fuiſſz ipsis manifestare dig̃ reꝫ. Et ecce dũ sacra mysteria celebrarent q̃dã de frĩbꝫ seozsũ stãs sub turri q̃ cãpanaſ sustẽtabat surſũ forte respexit viditq̃ hoiez illũ suũpsiꝰ ifelicitate ꝛe miseꝝ sz plane ma gnifica dei gr̃a btm̃ sup muꝝ q̃ndã ꝓmptũ ꝓnũ iacere. ita vt reniꝫ ꝺcozsuz de ipso mu ro pẽdẽs ĩ ꝛtinẽti casuꝰ esse videreꝫ. Attro/ nitꝰ is q̃ viderat atz ceti curiosiꝰ ꝙsiderãtes ipm esse depbẽdũt quẽ fraudibꝫ ĩmici cir/ cũuentũ corpez aĩa perijsse reputabãt. Ra ti ꝛo cadauer extictũ sese solũmõ repturos allatꝭ scalis ascẽderẽt. Sz miseratiõe illiꝰ q̃ neminẽ ꝑdestinatoꝝ suoꝝ pire patiꝫ spiran tem adhuc hoiem ĩuenerẽt. Qꝺ pꝰ q̃z clamo re mixto gaudio ab his q̃ ascẽderãt ceteris ĩnotuit exultãtibꝫ oibꝫ ꝑcipue tñ abbate q̃ flens ⁊ eiulãs mozti illiꝰ esse se reũ clamita/ bat. gl̃ia tibi xp̃e deꝰ. gl̃ia tibi spũs deꝰ a cũ ctꝭ ĩgemiaꝫ. Dehĩc ꝑcipiẽte abbate fũma cũ cautela diligẽtia q̃z ꝺposit ĩ ifirmatozio de lat ẽ cũctisq̃z ĩ gutture ipsiꝰ hozrẽdi vulne ris hiatũ cernẽtibꝫ ⁊ mirantibꝫ ꝑ gaudio q̃ nã mõ sic mutilatꝰ viuere posſz ĩ lectulo col locatꝰ ẽ. Tũc paululũ ꝯgeuisſz accedẽtes frẽs apturã biantꝭ enozmiteꝫ gutturꝭ mani/ bꝫ cõpssere ne flatꝰ vitalꝫ ꝛio meatu erũpet tentãtes si vl̃ ꝑ mõ q̃l̃rcũq̃z ꝙba edere pos/ set. Sz misericoꝛs deꝰ ei quẽ ꝺ tyrãnica ho stis antiq̃ malicia potẽꝫ eripuerat famis q̃z officiũ ad laudẽ gl̃ie sue ꝛ vim deficiẽꝭ na ture ꝓfessiõis gr̃am ꝯcedere dignatꝰ ẽ. Qꝺ vbi pia explozatiũ fratrꝫ curiosuras aduer/ tit ꝛ oẽm legẽ mozta⁹ naꝫ eꝫ frẽm illũ sani tati restitui moꝝ cedẽtibꝫ cũctꝭ abbas ꝓfessi onẽ incaute dilatã ꝛe magno mũere dei stu pendo miracl̃o tãdẽ recepit. Cõfitẽti q̃z pe nitẽtiã ꝯgruã iiũxit vt plenũ ⁊ absolutũ eẽt donũ qꝺ spũsſctũs q̃ pietas dei ꝺ excellen tissimo solẽnitatꝭ sne die ꝓgare digꝰ est. Qui tãto ꝛpensiꝰ ⁊ deuotiꝰ puritatẽ scẽ̃quer satõis postmodũ emulatꝰ ẽ q̃sto ĩ semetipso certiꝰ expt̃ fuerat leuiathã ꝛpentꝭ antiq̃ vi rulentis patere morsibus. eos qui secmate

religionis insigniti ꝺsciας suas latebꝛosis scelerib⁹ maculare nō verenꝫ ꝛc. LV

Sacerdos q̄dā religiosus dñi pacē quaꝫ celi regē i ẽris nato celi ciues ẽrigenis annū ciauerūt i primo suo violare nō timuit amꝫ mirandā q̄ndā gr̄am speciaľr a dño sibi collatā ꝓdidit qꝺ ad cautelā torꝑentiū ꝺescriꝫ bere ñ pigebit. Dic igiť laudabiľ vite ꝑs byꝫ ter ignauie nequaq̄ marcēs ocio satagebat q̄ten⁹ ꝺuersatōis sue q̄litas ab excellētia graꝫ dus sui nō ꝺiscreparet. Precipue igiť in obꝫ latione hostie salutarꝭ in q̄ filiꝰ imolaťr patriꝫ vt tollat pctā mūdi ꝑ sacrificiū cordis ꝓtriꝫ ti ꝛ spūs hūiliati semetipm̄ i pñtia sūme diꝫ uinitaťꝭ mactare curauit. Debat ꝯo prochiꝫ anū q̄ndā q̄ lꝫ secularꝭ vite negocijs ꝯplicaꝫ tus eēt fideī tū integritate deuotōisq̄ sinceꝫ ritate pastoꝛis sui meritꝭ fortassis impar nō erat. Eiꝰ nāq̄ doctrina ꝛ exēplo religiose inꝫ stitutꝰ eccľie limia sine cessatōe terebat. misꝫ sarū celebꝛatōi sedulꝰ obfuatoꝛ inꝛerat sanꝫ ctarūq̄ p̄cū instātia celos pulsans i simpliꝫ citate coꝛdis sui tpe diuini sacrificij cū dño loq̄baťꝛ. Volēs aūt dñs vtroꝛūq̄ meritū adꝫ laudē ꝛ gľiaꝫ noīs sui manifestare laici illiꝰ taꝫ spiritales q̄ꝫ coꝛpales aperuit oculos ceꝫ pitq̄ ifra sacri mysteriū actōꝫ ieſuꝫ tp̄m bꝛis oculis videre sup'altare stātē iuxta calicem sanctū q̄ amboꝫ ꝯscias pungebat mira suaꝫ uitate pñtie sue misericoꝛdit. Cōsecratione ꝯo diuīoꝫ sacroꝫ rite pacta cū pacis oscuꝫ lum in pľm esset diffundēdū ꝛ sacerdos iuꝫ xta morē q̄rundā sacrā hostiā p̄mitꝰ oscula reť in ipsa hoꝛa piꝰ dñs accedēs eidē mīstro suo paꝭ osculum dignātissime porrigebat. Is g̃ q̄ ad diuīe ꝓtemplatōis reuerendū arꝫ chanū admissus fuerat iuxta ꝓphetā secretūꝫ suū sibi retinuit. ꝛ cū freq̄nter speciosuꝫ foꝛꝫ ma p̄ filios hoīm videret. nihil tū ꝑs byteroꝫ indicare voluit. ne aut ipse vanitaťꝭ notareťꝫ si tm̄ dei mysteriū facile sine magno pōdereꝫ rōnis ꝓpalaꝛꝫ. aut ille cui tāta gr̄a a dño collaꝫ ta erat p elatiōis viciū eadē se gr̄a ꝺuaretꝫ Accidit inꝛea vt oꝛtuꝫ p̄fati sacerdotꝭ diuerꝫ sis herbis ꝛ oleribꝰ virētē. cultoꝛiq̄ suo ipsaꝫ viuacitate germis q̄dāmodo arridentē pauꝫ peris cuiusdā poꝛcelli furtiuis irruptōnibꝰꝫ intrare cōsueſceret. ꝛ qꝛ in domo dñi sui obꝫ rei familiaꝛꝭ penuriā vñ ventriculū suū reꝫ plere posset nō inueniebat aliūde ꝟ mēdicaꝫ re cōpellebaťꝛ. Ita q̄ꝫ sacerdos egerrime feꝫ rens oꝛtū suū vastari cū freq̄nť paupem illūꝫ āmonuisset q̄tenuꝰ poꝛcū suū domi teneret ip̄mq̄ poꝛcū teneras oleꝫ plātas suffodientem cū iniuria ꝓbeꝫ extra septi oꝛti sepiꝰ exꝫ pulisset. nec tm̄ q̄cq̄ ꝑficeret. ad extremū doꝫ loꝛe stimulatꝰ eū dē poꝛcuꝫ occidit. Verum pauꝑ ille aīalis sui interitū ꝯgnoscēs ammiꝫ niculū substātiole sue magna ex pte ꝓdidiſꝫ se ingemuit. volēsq̄ agere cū ꝑs bꝛo q̄tenusꝫ dānū illatū sibi ꝑm legeſ restitueret. illo ecōꝫ trario oꝛti sui iacturā exaggerāte. qm̄ pauꝑ vbiq̄ iacet cū detrimēto cause sue despectꝰ ꝛ sepultꝰ ē. Itaq̄ sacerdos irrecōciliatꝰ manꝫ ens pauꝑi fratri suo ad īmolandū ꝟe recōꝫ ciliatōis hostiā temerariꝰ accessit. Ez dñs ieſus q̄ factꝰ ē nobis a deo p̄e iusticia redēꝫ ptioꝛ recōciliatio. discoꝛdie peste maculato pñtiaq̄ suā exhibere dignatꝰ nō ē. Ecce nāq̄ hō cuiꝰ supꝛa meminimꝰ ifra sacri canonisꝫ actōꝫ stans ꝛ deuotissime oꝛans illū in quē desiderāt angeli ꝓspicere solito moꝛe sevisuꝫ rum sperabat ſꝫ frustratꝰ a spe sua vehemēꝫ turbatꝰ ē ꝯsideras sacerdotē gr̄a sibi collaꝫ ta ꝓrsus nudatū ꝛ q̄si nubilo q̄dam diuine indignatiōis obfuscatū. Dō igiť verecūdaꝫ hūilitate sola testante ꝯscia aliq̄ꝺiu celaueꝫ rat causa exigente silentio p̄mere noluit. sed assumpto seoꝛsum ꝑs byteroꝫ q̄lem ꝛ q̄ntamꝫ gr̄am ꝓdidisset secretius suggessit. monēs ꝛ obsecrās vt si in peccatū aliqꝺ lapsus fuiſſꝫ ꝓfessionis ꝛ pñe remedium diluere illudꝫ q̄ntocius festinaret si forte gr̄az amissazꝫ larꝫ ga redēptoꝛis nostri benignitate recipe mereť. Consternatꝰ aīo sacerdos. nullius q̄ꝫ dem criminalis delicti se ꝯsciuꝫ sibi esse. sedꝫ nec in his que in q̄tidianis excessib⁹ cueniꝫ re possunt ꝯscientiā se plus solito remoꝛdeꝫ re respōdit. excepto dūtaꝛat q⁹ oꝛtū suū pesꝫ sundari nō sufferens pauꝑis illius poꝛcumꝫ occidisset. eiq̄ ꝓ satisfactionis humilitatemꝫ necdum recōciliatꝰ fuisset. Intelleꝛerūt igiꝫ tur vtriq̄ pauperū susceptoꝛē dñm iniuriāꝫ pauꝑis sui tanto seueꝛioꝛe quāto occultioꝫ re vidicta punisse. festinauitq̄ sacerdos puꝫ sillo dñi ꝓ ꝯdignam illati damni recōpensaꝫ tionē satisfacere sed vtrū sublimē illazꝫ gr̄az quā ꝓdiderat recupauit. nec ne. nō ꝯstat noꝫ bis. quoniā seruꝰ dei q̄ eandem cū illo gr̄azꝫ vel fortassis p̄ illo ꝓcipiebat. censoꝛio semetꝫ ip̄m castigabat silentio. ne mysteria dei pasꝫ sim sine certe necessitaťꝭ articulo reuelare p̄ sumeret.

In monasterio q̃dam sc̃imonialiũ p̃positus eiusdē loci tractabat aliq̃n cũ sororib⁹ quandã possessionē ipsi⁹ cenobij vēdere volens. ⁊ vt fieri solet ex studijs ptiũ suã sniam tanq̃z saniori subnixã ꝯsilio defendentium grauis int' ip̃m ⁊ sorores discordia exorta ē. Uez p̃posito dicēte sibi creditã esse dispensationē totiusq̃ negociũ p̃latõis. sorores ecõtrario nitebant'. ⁊ grauit' scandalizate recesserũt. Erat aũt feia q̃dam laica in eodē monasterio que ab ĩmũdo spũ vexabat'. p cuius liberatõe q̃tidiana p̃cum instãtia sorores in cõmune laborabãt ⁊ vt pestiferũ spũm validius vrgere possent dñicẽ eã sacramẽtẽ frequẽti⁹ pticipare faciebãt. Postero itaq̃ die p̃posit⁹ paruipẽdens scandalũ sororũ. pturbat⁹ ipse cũ graui⁹ turbatꝫ eisdē sororib⁹ vt pacificam hostiã ĩmolaret ingressus est ad altare. Peracta ex more diuinoꝝ munerũ cõsecratione etiã patiẽtem illã causa p̃cipiẽde eukaristie sibi p̃sentari fecit. Tum ꝓ spũs neq̃z mirũ in modũ recalcitrãs truculentas ⁊ horrisonas cepit edere voces ip̃mq̃ p̃positum amarissima inuectõe redarguẽs dixit O miserrime ⁊ infelicissime homuncio q̃d facis. Letale vir⁹ rancorꝫ ⁊ discordie toto pectore spirãs insup etiã grauis scãdali pusillorũ dñi corã oculis sũme maiestatꝫ re⁹ ad cõsecrandã tractãdam ⁊ mãducandã carnem altissimi impudẽter sil' ⁊ irreuerent' irrũpis Nouerꝫ p certo q̃z ꝓsulti⁹ fecisses si domuz dei hodie ñ intrasses q̃z tãte p̃sumptõis cauterio ꝓsciaz tuã vstulasses. Cũq̃z exorcismis ⁊ oꝛoib⁹ multꝫ cogeret' quaten⁹ diuis sacramẽtꝫ reuerẽtiã exhibẽs cederet q̃aduslibet m'r quã torquebat cõicasset. p multas difficultates vix cogi poterat vt ꝺ manib⁹ illi⁹ q̃ dissensionis ⁊ ptentõis vicio sordebat eukaristie gr̃am eam suscipe p̃mitteret. LVII

In monasterio q̃daz cistercien' ordinis ꝓtigit aliq̃n int' duos q̃sdam frẽs dissensionis ⁊ odij semiaria cã simultatꝫ cuiusdã pullulare. vez vno eoꝝ in malicia ⁊ discordia p seuerãte. ale' p gr̃az dei cito resipiscẽs qꝺ malum in se pullulare recognouit rastro compunctõis eradicare q̃ntot⁹ festinauit. Quã toq̃z maliuolus ille clãculis seu aptꝫ insectationib⁹ irrisionibus detractionib⁹ ve fratrꝫ aĩm ad amaritudinez p̃ducere nitebat'. tãto iste ĩ hũilitate timorꝫ dei semetip̃m submittens liuoris ⁊ ĩpatiẽtie stimulos q̃s i corde ipsi⁹ aduersari⁹ exacuere tentabat ꝓfidendo flẽdo ⁊ oꝛãdo vigilant' retũdebat. Quicq̃d aũt patiẽs ist' humil' frat' ꝓscie sue p̃stabat dando locũ ire. ꝫ totuz puersus ⁊ tumidus ille sinistre interp̃tando supbie ꝺtemptuiq̃z suo deputabat. quãtoq̃z is efferos aĩos eius patiẽtia sua linire tentabat. tãto ille malicie sue furijs agitat⁹. ad p̃sequẽdũ inocentẽ misero liuore magꝫ ac magꝫ incendebat'. Cernens nãq̃z inuictũ robur mentꝫ colluctatoris sui de cunctꝫ neq̃cie adinuẽtionib⁹ sublimiter triũphare. fortiq̃z patiẽtie pede malicie sue collũ calcare. acriori seuiẽs inuidia. abbatẽ suũ lup⁹ seuissim⁹ adũt inocentẽ illũ ꝓficto mẽdacio accusatur⁹. vt quẽ dec⁹ ino centie gl'iosuz reddebat pessimi mẽdacij fermento corrupta fama si fieri posset hũiliarꝫ Ubi ꝺo frat' falso accusat⁹ in cãm vocat⁹ ẽ sciẽs scriptũ esse. Crudel' est q̃ famã negligit se hui⁹ crimis sibi ꝓsciuz nõ esse ingenue ꝓtestat⁹ est. seq̃z ad cõprobandã inocentiam suã examen q̃dcunq̃z placuisset spõtanea volũtate subituz. Cetez totã vim gressantꝫ i se dolozis ad negociũ transtulit pietatꝫ. assiduis oꝛonib⁹. iugib⁹ fletib⁹. tã p se q̃z p emulo suo dñi miam beatissimeq̃z dei genitricis pietatẽ exorans. q̃ten⁹ diuina gr̃a ⁊ se in charitate firmaret ⁊ in emulo suo magnitudiez malicie sue comꝑmeret ⁊ ad tollendũ scandali fomitẽ vnctionẽ dulcedinis sue ꝓpungeret. Nec frustra laborauit in gemitu suo. Impletũ em̃ est in eo qꝺ sapientissim⁹ salomon ait. Cũ placuerint dño vie hoĩs etiam ĩnimicos ei⁹ cõuertet ad pacẽ. Contigit em̃ q̃dam nocte vt in choro stans in ordine suo vigilias solẽnijs int'esset. ⁊ ecce ad mẽoriaz calamitatis sue simul ⁊ fraterni piculi cepit ebulire de intimis cordis e⁹ medullis fons lacrimarũ. Inebriat⁹ itaq̃z vino sincerissime charitatꝫ nõ se poterat ĩ medio fratꝝ pati. sed cito secretũ petens coram vno de altaribus ad oꝛonem p̃sternit'. Ibiq̃z nõ tam ꝺbis q̃z immenso rugitu cordis largissimoq̃z lachrymaꝝ imbze ipsam matrez misericordie que spes miseroꝝ esse dinoscit' vt suam aduersarijq̃z sui cãm suscipe dignaret' supplicit' postulabat. Nec fefellit simplicitatẽ fidei e⁹ magnificus e vestigio subsecut⁹ pietatꝫ effectus. Ecce em̃ dum in multa ꝓtritione cordis sui frequẽtius iteraret. pie dñe miserere pia dña dei genitrix maria succurre misero p̃sus omni ꝯsilio ⁊ auxilio destituto. et adhuc pij murmuris ꝓba corde ⁊ ore voluenti

adest illa spēalis paupex susceptrix ⁊ pecu/liare miserox refugiū dei genitrix ego ma/ria. Uidit em illā sublimē dñam angelorū spex miserox. q̄si a dextero latere altaris gra dientē ad se venire. vultu ⁊ habitu reueren dam imēsi q̄z lumīs iubare chorusc antem. Sequebat ho eā iuuenis splēdidissim⁹ ce lesti ⁊ ipse gl'ia insignit adornat⁹. Interim dum finito psalmo frēs gl'iam scē trinitati dicerēt. ⁊ sicut moris ē ob reuerētiā summe maiestatis oēs piter inclinarēt. subsistit btā ego illūq̄ tā humilē q̄z excelsum ytticem re uerent submisit. ⁊ q̄sq̄ frēs. Gloria patri ⁊ filio ⁊ spūisancto pdicerēt tanq̄ vere hu/millis ancilla dñi inclinis pmānsit. Post hec erigēs se vultūq̄ ad frēs i angustia ostitutū dirigēs mellifluis ybis osolata ē eū dicēs. Nō dei cessent iā lacrime ab oculis tuis. et amaritudo merorīs q̄ cor tuū vehemēt af/fligit recedat a te. qz ē merces opi tuo. Quia pt nouerīs me ob fidei tue deuotiōz tā tibi gl'iam q̄z emulo tuo veniā a dño ipetrasse. Frat ho ille nil territ⁹. neq̄z ei turbari po/terat q̄ suauitatis ⁊ securitatis matrē videbat fiducialr dixit ad eam. Obsecro dña q̄ es tu que sic dignant loqueris ad cor seruuli tui. vel q̄s est iuuenis iste q̄ tecū est. Ego sū ait maria mr filij dei. Juuenis ho iste iohā nes ē euāgelista cuius castis obsequijs beni gnissim⁹ filius me⁹ in cruce p nra pendēs sa/lute me cōmisit. Et frat ait. Si g̃ tu es illa p quā salus hūano generi venit. quā reue/rer ⁊ laudat vniuersitas creature. cur que/so tu tanq̄ vna de ceteris ipsis etiā angelicis ptātibus honorādū caput tuū iclinas. Hijs/sima dña rndit. Scire debes qz q̄tienscūq̄ gl'ia sancte trinitati cū metu ⁊ reuerētia ex/hibet in cris totiēs oēs ytutes celox cōmo uent ⁊ ad laudē sui creatoris excitant. Dis dicts visio btā videntis sublata ē. Porro tas mirifica nectarij odoris suauitas eadē ho/ra apparitōis beate yginis nō solū frīs illi⁹ q̄ merore ⁊ anxietate tabescebat. verū etiaz cūctox tūc in choro deuote psallētiū pene tralia cordis adeo grōsa inspiratiōe refecit vt facile daret intelligi nō materialiū aro/matū fragrantiā illā. sz diuine plane ytutis fuisse. Tum ecce liuidus ille detractor ino centis frīs sui suauissimi illi⁹ odoris fragrā tia que de ygineo corpe intemerate ⁊ ima/culate di genitricis erupit int ceteros q̄ hac grā digni habiti sūt attact⁹ ⁊ mox vehemē ter cōpunct⁹ cepit iam scel⁹ suū veritatis lan ce trutinare. se reū se miserū. seqz omīb⁹ tor mentis dignū reputare. frīs q̄z sui quē falso crimine infamauerat inocentiā osequēter beatificare. Dane aūt facto frīb⁹ non sine magna āmiratione int se querētib⁹ q̄dnam tāti odoris suauitas quam nocte psallētes senserāt protēderet. is q̄ tanti mysterij con/scius erat abbatē secreti⁹ adūt. que viderat queqz audierat simplr pandēs. ipsam horā apparitiōis beate dei genitricis fuisse q̄ psal/lentiū naribus suauitatis fragrantia infusa est asseuerās. Abbate ho stupēte. difficiliusq̄z fidē dictis adhibēte. ecce in astipulatōe veri tatis malicios⁹ ille infamator inocētis frīs sui pallēs ⁊ tremēs aduenit. detestādi crimi nis scenā inuidia cogēte fictam poti⁹ a se q̄z veritate subnixā flens ⁊ eiulans ostitet. seqz multis modis multoqz tpe in psecutiōz ipsi⁹ exarsisse cum magna cordis ptritōe deplo rat. Porro req̄sit⁹ vñ illi tam repētina com punctio. ⁊ pcti sui tam repentina cognitio accidisset. rndit se licz indignū eadē gratia suauissimi odoris q̄ ⁊ ceteros fuisse pfusuz motqz vt doni celestis vnctio cordis ei⁹ inti ma penetrauit i odiū malicie ⁊ amorē inno centie mix in modū respirasse. Abbas aūt q̄busdā spūalib⁹ seniorib⁹ refert ⁊ sup tanti mirabilib⁹ diuīe pietatis gr̃e dño in ostmune referunt. At ho frat ille patiēs locū in quo celestia mysteria ognouerat tota auiditate repetēs cū deuotissime adoraret illic vbi so cros pedes regine celestis stetisse meminerat ad ofirmādū visionis ytatē mellifluū sua/uitatis odorē quē in ipsa visione senserat la/pides ipsos respirare let⁹ depbēdit. Quod vbi abbas ipso celeri⁹ nūciāte operit. assum ptis secū q̄busdā religiosis fratrib⁹ osigna tum locū cū metu ⁊ reuerētia adūt qō ybis audierat rebus pbans. Suauitatē q̄ppe mi/rifici odoris naribus hauriēs. cōicato cū fra tribus suis osilio eosdē lapides erui atz in sa crario loco cōpetēti in memoriā tanti mira culi reponi pcepit. Ecce ad lr̃am ⁊ q̄dāmō manu palpātes pbare possum⁹ beatos esse pacificos. quonīā filij dei vocabuntur.

LVIII

Cum sanct⁹ pat̃ bernard⁹ p orbem vni/uersum diuersi sui ordinis fūdasset mona/steria. rogatu archiepiscopi magūtine vr̃b euerbatēse monasteriū duaz leucaz spacio a menib⁹ pfate vrbis iuxta ripā reni flumis

fundauit. Hanc uicini fideles necnō ꝛ re/motiores nōnulli bono odore ꝓtutū sancte ꝯgregatōis attracti de plenitudie eiꝰ ꝓsilij grauitatē. oꝛonū suffragia. piculoꝝ tutami na ārere ꝛ ꝺ abūdantia sua pauperū xpi in opiam largiꝛ supplere ꝑcipuas etiā solēnita tes q̄dam deuotōis intuitu illic agere ꝯsue uerūt. De quoꝝ numero miles q̄dā armis strēnuꝰ necnō natalib⁹ claꝰ deuotōe nō in fimꝰ noīe conradꝰ solēnē diē purificatiōis btē marie ꝙginis ꝛ matrꝭ ibidē celebrare sa criſq; vigilijs ob reuerētiā tāte dei i longū valde ꝓductꝭ a ꝓncipio vſq; ad finē deuotꝰ inꝛesse solebat q̄tenꝰ sancte illiꝰ multitudis ꝑcib⁹ adiuꝰ ꝛ exhoꝛtatōne solēnis ꝓmonis recreatꝰ diuīs missaꝝ sacramētꝭ munitꝰ la res ꝓprios letioꝛ repetēs bñdictiōez domui sue reporꝛaret. Licet em̄ secularꝭ vite casib⁹ irretitꝰ. ꝛ ea q̄ mūdi sunt cogitans vitā fru/ctiferā se nō hꝛe hūil'r recognosceret. tū ve/lut vlmus ꝓmptissima vitē spiritalem cum suis fructib⁹ ꝛpalia ꝯpendēdo sustētare sata gebat. Accidit ꝙo vt q̄dam vice vrgētioꝛib⁹ rei familiarꝭ occupationib⁹ ꝯpedit⁹ ad ꝑdi/ctaz festiuitatē minꝰ tempestiue occurreret. ideoqz ꝓfunda iam nocte cubitū vadēs dū eꝛ lassitudie itineris fatigatos artꝰ in lectu lo collocasset. alto sopoꝛe depꝫssus signū vi giliarū q̄ frēs ad diuīas laudes ꝓsoluēdas excitabant nequaq̄z audiuit. Post hoꝛā ex/pgefactꝰ dū ꝯcentꝰ melodie in auribꝰ eiꝰ re sonaret celeriꝰ de lectulo exiliuit. veniensq; in eccl'iam in ꝑte australi eiusdez eccl'ie vbi hospites diuinis inꝛesse solent coꝛā vno ꝺ altarib⁹ mesꝰ ꝯsedit. Sedēs igiꝭ negligen tiāq; suā recōpensare volēs nitebaꝭ sancte deuotiōis que ꝓ totā eccl'iam illā tam ī can tib⁹ q̄z in oꝛonib⁹ certatiz feruebat aliq̄ mō ꝑticeps fieri. sed fallacia somnolētie ꝑssus ad vigilandū ꝛ oꝛandū se minꝰ expeditum esse dolebat. Uñ sibimetipsi iratꝰ dū in lon gum extēderēt vigilie. nūc q̄dē stabat. nunc ꝙo sedebat. intdū etiā frontē ꝛ tꝫpoꝛa ma nu fricabat. sicq; q̄si arte q̄dā somni violen tiā euincere conabaꝭ. Interim ꝯsideras cū quāta alacritate vocū ꝛ mentiū frēs diuis laudib⁹ insisterēt. simul etiā carnis sue ibe/cillitatē ꝑhoꝛrescens nō sine magne āmira tiōis stupoꝛe ꝛ q̄si causando loq̄baꝭ ad dñz dicēs. Dñe deꝰ q̄ est ℔ tolerātia vltra possi/bilitatē hūane fragilitatꝭ extensa. q̄ frēs isti velut metas coꝛruptibil' naꝛe exceſſerūt. ꝑ/pter te moꝛte afficiunꝭ tota diez tota nocte Ecce em̄ cū in q̄tidianis vigilijs ieiunijsq; exerceanꝭ ꝛ insup hac nocte vix aliq̄d som/ni ceperint. nihilominus tū tota alacritate spūs tibi dñe creatoꝛi suo laudis vota im/pendere cōꝑobanꝭ. Ego ꝙo miserabil' pec catoꝛ nec vniꝰ saltē noctꝭ aliq̄ntulū ꝓlatas vigilias ꝓꝛ tuū nomē sustinere valco. quaꝭ isti ꝯtinuas ꝓꝛ ꝑmium vite eꝛne se sufferre gloꝛianꝭ. ita vt nullis oīno calamitatib⁹ ce dant q̄ minꝰ rursus ad eosdē agones subeū dos valentiꝰ inardescāt. Inꝛ has pie q̄rele meditatōes parūper obductꝭ palpebꝛis in somnū tenuē q̄dē sed felicē resolutꝰ ē. vidit q̄z duas ꝑsonas celestꝭ pulcritudis venusta te ꝯspicuas monastico scemate reuerēdas de choꝛo ꝑsallentiū ad se egrediētes quaꝝ vna q̄si cogitatōib⁹ eiꝰ rñdens. nequaq̄z na turali militꝭ illiꝰ lingua ℔ est germanica. ſz ꝙsu latino elegāꝛ cōpositō lr̄as penitꝰ igno ranti locutꝰ est dicēs. Talia posse pati soli meruere bti. His dictꝭ ꝯfestim somno exci tatꝰ aperuit oculos. magnoq; dei miraculo ꝙba q̄ audierat memoꝛia retinēs gr̄as egit deo. Et ꝛz vim dictoꝝ nequaq̄z ꝓ intelligē/tie cacumen discere posset tū qꝛ boni aliq̄d sibi cadē poꝛtendere certissime sperabat re liquū sibi noctꝭ ꝓpulsata viril'r somnolētia quāta potuit deuotōe vigilando ꝛ oꝛando trāsegit. magno desiderio estuās ꝛ optans diē fieri q̄tenꝰ diuinū oꝛaculū sibi larga be nignitate gr̄e dei reuelatū ꝓꝛus q̄z a mēoꝛia excideret litterato alicui ꝓꝛalaret cuiꝰ āmi/niculo ad intelligentiā q̄z dictoꝝ ꝓꝛingere valeret. Hanc aūt facto expectata optuni tate loquēdi ꝓoꝛē eiusdē loci virū valde re ligiosum secretiꝰ adiit q̄d vidisset vel quid audisset simpl'r pandēs. expostulatuſq; an gelicū dicere ꝙsum absq; obstaculo lingue hō idiota ꝛ sine l'r̄is sonabat ꝙba latina. ite rumq; repetebat q̄usq; ꝑcoꝛdijs ꝓziſtena cius imꝑssa labilis memoꝛie fugaci leuita/te aboleri nō possent. Hirādis plꝰ mirāda succedūt. Doꝛ nāq; vt ꝙba q̄ audierat sed nō intellexerat ītelligētꝭ ꝯscie cōicauit. ipso q; interꝑtāte vim dictoꝝ comꝑhēdit recur rens ad armariolū memoꝛie vacuū illō ꝓ sus iuenit. nec vnq; postea ꝙsus quē ad hō ram didicerat ne mīmaz q̄dē syllabā exꝓꝛ/mere valuit. Edificatꝰ igiꝭ multū in gratia dei ꝛ ꝯfoꝛtatꝰ ꝯfuatoꝛē loci illiꝰ vere credi dit esse dñm pensionēq; annuū census i ea/

dem eccl'ia pfessus est. quē etiā singulis an nis q̄ aduixit tpe fidel'r soluere curauit

LIX

Erat aūt i monasterio cisterciēsi euersa bensi iuuēcul⁹ q̄dā henric⁹ noīe. argētinēs natōe robust⁹ t veget⁹ corpe. sz spiritali ma cie fedus t debil' corde. q̄les heu nr̄is tpib⁹ ml'tos videm⁹ t dolem⁹ pl⁹ formidātes tpa liter macerari q̄s gehēne supplicijs deputa ri. Qui vicz iuuenis lz in cūct⁹ obſuantijs ordinis segniciei t inefficacie a ceter⁹ frīb⁹ notaret. grauⁱ⁹ tñ in executōe diuini fuitij delinq̄bat. q⁹ modis oīb⁹ negligebat cum vtiq̄ mult⁹ alijs validⁱ⁹ id exeq̄ potuiſſz. Et insup sacraz vigiliaz collectā q̄si cā ifirmi tat⁹ t dolor⁹ freq̄nt deserere solebat atz ad repausandā miserā carnē cubitū ire ñ eru/ bescebat. Hui⁹ detestabilē negligētiā vene rabil' por patna solicitudie nūc q̄dē publi ce. nec ꝙ quatim monēdo. obsecrando. re/ darguēdo sanare cupiebat sz frustra. Ipso q̄pe pluris estimāte carnis sue cōmodū q̄s aie reḡem. Accidit inter ea vt isdē dissolutus frae labozis t disciplīe fugitās stationem vigiliaz sic solebat deserēs ō chozo exiret. q̄ten⁹ infirmoz matutis q̄sto breui⁹ posset dict⁹ voluptati carnis sue cubitū se collo/ cando satisfaceret. Dñs aūt volēs oīdere solicito pori q̄s iusto zelo moueret quātaq̄ eēt pnicies negligētie vl' poti⁹ ꝓtēpt⁹ t sup/ bie frīs illi⁹. aperuit oc'los ei⁹ viditq̄ fr̄e illo de stallo se mouēte t añ gradū altar⁹ solum capite modicū q̄d inclinante ostiūq̄ chori egredi festināte terrimū demonē collo eius insilientē ipmq̄ vsq̄ ad itroitū infirmato/ rij mir⁹ modis gesticulādo atz cachinnādo vt ꝙbo inusitato inercieq̄ digno loḡr equi tātē. Post modicū ꝙ de ifirmatorio egre/ dient⁹ hūeris fer⁹ agitator rursus insiliit. t tāq̄ de irrōnabile iumēntū capistro secordie tractū flagello turpissime molliciei vsq̄ añ spondā lecturi in q̄ malo suo pausare gestie bat minauit. Deniq̄ q⁹ null⁹ corrigere vel let eū q̄ timorē dei neglexerit miser ille opti mi pōris q̄ de eo vidisset intimātis monita spernēs claustral' disciplīe rigorē. nec sal/ tem supficieten⁹ tenere curauit. sed sessoris sui mortifera ꝓsilia secut⁹ ordinē ōseruit fa ct⁹ apostata vilis vt i falsis bonis vel pot⁹ corruptōib⁹ hui⁹ mūdi duceret dies suos t in puncto ad inferna descēderet.

LX

Monach⁹ q̄dā in extremis agēs añ q̄s ō cederet rapt⁹ ē i spū ductusq̄ ad loca pēnā rū infernalia. viditq̄ q⁹ sine horroze refer re nō possum⁹. aīas. s. ml'tas verub⁹ t cōt⁹ acuminat⁹ infixas ad rogū maximū in mo dū anser⁹ torreri t assari. ipsosq̄ crudelissi/ mos tortores cuz sufflatorijs alijsq̄ igneis instr̄is miseroz tormēta tot⁹ nisib⁹ agregā/ tes. Alij ꝙ patellas t sarragies ignitas de subt⁹ iacientes ponebāt adipēq̄ q̄ de ardēti bꝰ iacentiū membris fluebat diligētissime col ligētes eūdē rursus bulientē t nimis feruē tem sup eos a q̄b⁹ fluebat refundebāt quaz pena ceter⁹ cruciatib⁹ intolerabiliorem eis esse ꝛsiderabat. Post h̄ duct⁹ ē ad q̄ndā re/ frigerij locū vbi ml'titudinē aīaz q̄si p⁹ gue aliquē laborē q̄escentiū inuenit. Interroga/ tusq̄ ab angelo ductore suo si sciret que h̄ essent. se nescire rūdit. Dctūs ꝙ angel⁹ di xit ei. Di q̄s vidisti ad ignē illū pmarimuz assari boies sūt ordis tui. q̄ licet crimialib⁹ pctis se nequaq̄ fedauerint. non tū sic mo net scriptura fuire dño in timore t tremo/ re curauer't. nō disciplīe cēsurā tenere. nō q̄et⁹ t silentij patientes esse. nō deniq̄ vigili arū t orōnū solēne deuotōz neq̄ labor⁹ scē psalmodie executōz strēnue sic optet emula ri studuerūt sz magⁱ curiosi. faceti. vagi. su pfluⁱ. desidiosi. pigri. somnoleti. signis. ioc⁹ t leuitatib⁹ idulgētes. monastice pfessionis puritatez violare ñ timuerūt. Qui p⁹ q̄s fm eq̄ssimā iusti iudic⁹ dei sniaz in supra visis penis alij breuⁱ⁹. alij pluri⁹ p quātitatez q̄li tate excessuū suoz purgati fuerīt mediāte gr̄a dei i hūc refrigerij locuz introducunt. atq̄ h̄ post horrēda supplicia illa pausātes pfectōz btitudinis sue cū patientia pstolant

LXI

Dicebat abbas norimūdēsis fuisse mo/ nachū q̄ndā in vno ō cēnobijs cisterciens ordinis q̄ dono nobilissime voc⁹ exultans vigore ei⁹ in oi labore fuitij dei exp̄dere ō dignabat. sz magⁱ ꝓpriā gl'iam captās festi/ ua queq̄ rūsoria q̄ p singulari ꝓuilegio vo cis suc ipsi assignabāt let⁹ sz nō timorat⁹ hi laris sz mīme deuot⁹ solēnizando cātabat. Factū est aūt in q̄dā festiuitate dū in oīb⁹ que aḡuētu frat⁹ ad laudē dei decātabant velut mut⁹ t elinguis staret t ꝙsum rūsorij sui nō plane i grauib⁹ sz in acut⁹ vl' poti⁹ in acutissimis vocē q̄tiēdo tinulos modulos flexibilitate voc⁹ formādo solita lasciuia de cantaret. Quo finito vt a q̄ merces ridicu/

losi cant⁹ sperãda eẽt itelligeret tã ipsi q̃ ceter⁹ q circa ip̃z erãt videtib⁹ apparuit demũ cul⁹ teter ꝛ fusc⁹ ĩ moduz puerili q manib⁹ ipur⁹ faciẽs plausuz ꝛ miro mõ cachinans exclamauit dicẽs. O o bñ bñ cantauit. opti me cantatũ est. LXII

Dõ etiã nr̃is tpib⁹ eximie religiõis ꝛ special' abstinẽtie scã ꝟgo q̃daz de hac lasciuia cant⁹ diuĩa reuelatiõe instructa, pdiderit ñ tacebim⁹. Cũ ei dñs abbas cisterciẽ⁹ q est pat' p̃iarchal' toti⁹ scĩ ordis nr̃i ad eaz gr̃a visitatõis aliq̃n veniss ink' dulcia et ne vite colloq̃a cepit abbas attẽti⁹ rogare q̃ten⁹ ea dẽ dei famula diuĩt⁹ sibi reuelari ꝺposcerz q̃d ĩ ordine cisterciẽsi puritati ꝟe religionis magz ꝺtiũ p negligentiã irrepsisset. Illa ꝟo p⁹ acceptas inducias fusasq̃ ad dñm p̃ces ita rñdit. Sciatz dñe tria esse ĩ ordine vr̃o que special'r oculos sũme maiestatis offendũt. multiplicatio scz agroz. supfluitas edificioz. atq̃ lasciuia vocum. LXIII

Abbas cuiusdã cenobij mõachũ q̃ndaz nepotẽ suũ a puero enutrierat ꝛ vsq̃ ad ꝑpetabiles mores puexerat. Cõtigit ꝟo vt isdẽ abbas extreme sortz articulo sibi imminente viã vniuerse carnis ĩgressur⁹ eẽt. Fribus itaq̃ ꝺs sub cura sua habuerat destitutõz suã lugẽtib⁹. fuerat ei vir prudẽs cũ de substitutione alteri⁹ tractaret. diuerꝫ diuersa senti entib⁹. ne forte ex studijs ptiũ res ĩ ꝺtentiõe veniret. cõi ꝺsensu decretũ ẽ q̃ten⁹ vota sua ipsi vt p̃i spiritali ꝺmitteret q̃ ꝺscias singuloz pleni⁹ nosset ꝛ quẽ ille sibi successozem ꝺpromeret hũc absq̃ refragatõe vnanimit' in abbatẽ eligeret. Cũ aũt p̃dict⁹ abbas in illa hora tremẽda exit⁹ sui mẽozari debuisz iusticie dei soli⁹. ꝛ pure fm deũ purã sibi exhibẽtib⁹ obediẽtiã ꝺsulere. carnis ꝛ sanguinis affectiõe male illect⁹ añ fatũ nepotẽ suũ fratrib⁹ ill' desiguit. dicẽs cũ bñ esse religiosum ꝛ ĩ exterioribus negocijs. puidũ ꝛ ꝺsideratiuũ. Dõ lz ex pteveꝛ fuisset qz tñ nequaq̃ sincera intentiõe fratꝛ vicz vtilitatib⁹ cõsulẽdo ꝺsiliũ dederat sz q̃tũ ex pena q̃ subsecuta ẽ intelligi dat' magz eo intuitu vt parentela ipsi⁹ nepotis sui ꝑ motõne illustrioz redderet q̃ districte snĩe ꝑ ℔ reatu suo moriens addict⁹ sit. dñs eidẽ successozi minus canonice adepte dignitatz demõstrare dignꝰ ẽ. Erat nãq̃ in codẽ monasterio locus q̃dã amen⁹ ꝛ ad refrigerandũ accõmodus atq̃ ĩ ipso loco fons ꝑspicu⁹ fluẽti murmure scaturiẽs. q̃ ꝑ crepidinẽ alueoli sui lucriantib⁹ herbis iocũd⁹ taz viuacitate sui q̃ et herbaꝝ grõsa viriditate aias ꝛ oculos accedentiũ mulcebat. Hũc locũ defunct⁹ abbas dñ vitales adhuc caperet auras refrigerãdi gr̃a freq̃ntare solebat ibi aĩm omniuz mordentiũ curaꝝ estib⁹ defatigatũ relaxãs tãto liber⁹ q̃to secret⁹ cuapozare sinebat. Cui⁹ relaxatõis ꝺsuetudinẽ successoz ipsi⁹ eodẽ mõ tenere decernẽs locũ freq̃ntabat ꝛ ipse. Una ꝟo diez cũ solito moze ad p̃dictũ locũ accederet audiuit q̃si defũdo font⁹ vocem lacrimabil'r plãgẽtis. ꝛ heu heu me miserũ ingeminãtis. Territ⁹ ꝟo vehemẽt'r ꝛ cõsternat⁹ vbi ꝑpi⁹ accessit diligẽti⁹ auscultãs hãc esse p̃decessoris sui defũcti abbatis vocem ex olim nota sibi q̃litate vocis recognouit. Tũc ꝟo tremẽtib⁹ p̃ stupoze labijs. q̃rẽti q̃sn̄ esset q illic ita plãgeret. cadẽ vox q̃si de sub aq̃s rñdit dicẽs. Ego sum ille ꝺsanguine⁹ tu⁹ q̃ndã abbas. nũc aũt miserabil' spũs. cui tu ad multã ꝺfusionẽz infelicitatẽ meã ad regimẽ monasterij hui⁹ successisti. Interrogat⁹ cur ita plãgeret qz ardeo inq̃r. Rursus interrogat⁹ cur arderet cũ religiosa vita ipsi⁹ quã in corpe gesserat reqez magis q̃ tormẽta meruisse videret. Tu inq̃t incẽdij mei cã es. Et ait abbas. ego q̃re vl' quo Quia inq̃t fribus q̃b⁹ idign⁹ p̃rã ꝑsonã aiarũ suaꝝ saluti pficuaz q̃rentib⁹. ꝛ mihi post deũ vota ꝛ ꝺsilia sua ꝺmittẽtib⁹ heu affinitatis q̃ mihi ꝺiũct⁹ eras lenocinio ceccat⁹ ñ fm timorẽ dei. sz fm ꝑprie volũtatz insipiẽtiã dedi ꝺsiliũ vt te ad apicẽ h⁹ dignitatz ꝑueberẽ. Idcirco iusto dei iudicio in ℔ q̃ alolo cruciatib⁹ addict⁹ ardeo. liquesco deficio ꝛ in nihilũ pene redact⁹ ad eadẽ tormẽta rursus tolerãda restauroz. Dõ si certi⁹ pbare vis frivola nõ esse q̃ audis. fac afferri candelabꝝ eneũ ꝛ lenta submissione ĩ aquã mitti. Dox p̃cipiẽte abbate allatũ esse candelabꝝ eneũ ꝛ sensim in aquã missuz stupẽdo miraculo ita a facie frigide illi⁹ aque liquefactũ est sicut fluit cera a facie ignis ꝛc.

LXIIII

In tpib⁹ minoris brit̃anie erat aliq̃n l̃õ secl'aris. q̃ lz secl'aribꝰ negocijs occup⁹. cure q̃ rei familiarz ĩtẽt⁹ eẽt. erat tñ fidel' ꝛ timorat⁹ atz ĩ obſuãtia mãdatoꝝ dei ꝑ modulo suo deuot⁹. Ink' cet̃a ꝟo bona q̃ vl' publice vl' ꝓuatĩ solo deo testãte faciebat. talez sibi fecerat ꝺsuetudinẽ. vt ad eccl'iam vadẽs vl'

inde rediēs seu q̄cunq; alia occasione cimiteriū transiēs p aīabꝫ fideliū ibidē pausantium deuotā dño p̄cem libaret. Cōtigit ꝯo vt expleto tpe vite sue de hoc seculo neq; miḡtur⁹ lecto decūberet. Cūq; iā morti se vicinuz sentiret medijs noctis tenebris misit ad pb̄m suū rogās vt ad visitandū se cū dñico sacro venire dignaret. Presbyter ꝯo segnicie p̄ssus et heu pl⁹ diligēs carnis sue cōmodū q̄ salutē aīe prochiani sui pgere recusauit. diaconē tm̄ suū noīe danielez bonevsatōis virū vice sua destinauit. Qui libenter obediēs et iussa celeriter cōplens. postq; morienti viaticū tradidit ad p̄pria redire nō distulit. Dor ḡ vt pauperc⁹ ille sz meritis diues infirm⁹ ppetue sanitatis nō piture diuitiarū largitorē tp̄m dñm ad munimē sui recepit let⁹ hoiem exuit. et cū illo vt credim⁹ q̄ pauper susceptor fieri dignatus ē padisi portas ingressus lucidas bt̄or spūum mansiones accepit. Diacon⁹ ꝯo rediēs vbi ostio eccl'ie appropinquauit inuēit illō aptū q̄ clausum firmissimeq; obseratuz dimiserat Vñ cū multū obstupuissz et ancipites mēte ꝯsaret cogitatōes mor diuīa ꝯtute in eodez loco defix⁹ est vt se inde mouere nō posset. Et ecce repēte i cimiterio illo audita ē vox clamantis et dicētis. Surgite fideles vniuersi q̄ntoti⁹ et exite de tumul' vīis quotq̄t i cimiterio estis vl' reḡescitis vt q̄ueniētes i eccl'ia dīnēdem⁹ aīam h⁹ defuncti charissimi nr̄i et repēdam⁹ ei vicē bñficij sui. Quotiēs eñ p̄b cimiteriū trāsire solebat totiēs p nobis oꝛonē spēalem facere cōsueuerat. Ad hanc vocē defūcti cepere velociter exurgere mortui. factusq; ē fragor atz tumult⁹ grādis cū egrederent de tumul' suis. Porro in eccl'ia videbant cerei m'ti hīcinde parietib⁹ affixi q̄ eandē basilicā copioso lumīe illustrabāt quā cū defūcti illi ingressi fuissent ceperūt melodia suaui ibi dñm in cōi laudare et cōmēdatōis officiū solēniter ōcātare ita vt vno dicēte collectas et oꝛones alij subiūgerent amen. ceteraq; rñsiones quēadmodum in choro psallentiū fieri solet. Cōmēdatōe ꝯo cōpleta clamatū est denuo vt singuli reuerterent⁹ ad loca sua. Quib⁹ egressis de oratorio fact⁹ ē iterq; sonit⁹ et collisio tumuloꝝ q̄n se i eis relocauerūt. tūc paulatim ceperunt deficere lumīaria illa q̄ in eccl'ia videbant. q̄usq; penit⁹ extinguerent. His itaq; cōpletis solut⁹ est cleric⁹ ille ō loco illo in q̄ fixus herebat. et intrās oratoriū p̄posuit ibi sacramētalia vasa q̄ secū detulerat. q̄ cū ad mānsionē p̄sbyteri rediisset. Ille trutina inertie sue metiēs alios. et neminē pfūda nocte facile vigilare reputās p labore rogabat euz citi⁹ stratū repetere ac dormire. Cui ille respōdit. Nō ē mihi mō pausandū. sz tibi potius surgēdū atz laborandū. Jam ei defūctus ē eger ad c⁹ obsecā p̄cedere nos oꝛtz. Vix ꝯba finierat et ecce nūcius venit supra dicti viri obitū nūcians. aduentūq; p̄sbyteri flagitās. Surgēs itaq; lz inuit⁹ sacerdos cū diacono sine mora p̄rexit et debituz pio funeri obsequiū impēdit. Porro diaconus ille bñficio gr̄e dei tā dignanter se visitātis nequaq; ingrat⁹ extis. sz de visione quā viderat affect⁹ vehemēter atq; cōpūct⁹ oīa que vel i re vel in spe hr̄e poterat reliq̄t. extensq; de tra sua et ō cognatiōe sua. turonis in monasterio sancti martini religionis habitū suscepit. vbi etiā religiosam vitā agens fideliūq; defunctoꝝ memoriā agēs p̄ficiētibꝫ meritis eiusdē eccl'ie postmodū ꝯor constitutus est.

LXV

Viles q̄daz in actu vl' habitu seculari secularē aīm bonoꝝ opez studijs rep̄mere satagebat seq; mortalē esse et tpe suo moriturū fore crebro recogitās. mortuoꝝ memoriā apud deū p̄ce et deuotione q̄ poterat frequētius faciebat. Decreuerat nāq; vt nll'a vnq; necessitate nulla festinatiōe atriū eccl'ie transiēs p̄pediret vt nō stans facie ad orientem ꝯsa dñicam oꝛonē p fideliū aīabꝫ intente diceret. dñm q; defūctis misereri supplicit exoraret. Cōtigit ꝯo vt ab inimicis suis insidiantib⁹ sibi q̄dā vice ita repēte circūueniret vt aut i instāti piculū mortis incurrere aut vitā fuge p̄sidio tutare necesse eēt. Cursu itaq; rapidissimo fugiēs casu accidit vt ad clausurā qua cimiteriū cingebat currēdo deueniret. Quia ꝯo cōpetētiore cōpendij semitā ad effugiendū q̄s fugiebat nō inueniebat citis saltib⁹ clausure introitum p mediū cimiteriū trāsiens cepto cursu anhelus instabat. vez int' currendū religiose cōsuetudinis sue quā longo tpe illibatā seruauerat recordat⁹ ocidit corde et q̄d sibi i tanto rez discrimīe faciendū eēt estuāti mente pensabat. Aut eñ debitū spēale etiā cū periculo vite fideliū aīabꝫ tūc p̄soluēduz erat aut debiti p̄uaricatorem coraz iusto iudice deo q̄ in se p̄fidētes in q̄ntislibet necessitatis

articulis ꝙuare pōt ꝺscia reū tenebat. Sed qz in tāta tpis z discrimis angustia diu deliberādi spaciuz nō hēbat vicit cito pietas fidei metuz corporee fragilitatꝭ. decreuitqꝫ ꝺtempta morte fidelibꝫ defūctꝭ solituz pcis subsidiū nequaqꝫ subtrahere. ſz si ita placeret altissimo supra tumulos eoꝝ ꝑ qbꝫ orabat gladiꝫ inimicoꝝ ꝺfossus occūbere. Itaqꝫ suppresso cursu gradū sistit. turbatumqꝫ trāquillans aīm facie sic solebat ad orientem ꝓsa dñica orōnē tāto sinceriori pietatꝭ affectu dicere cepit qꝫto se hāc nouissimam ad deū fūdere pcē z qsi vltimū vale fidelibꝫ ꝺfunctꝭ offerre existimabat. Interim ꝓ crudelissimo letal' odij liuore exagitati rapidis passibꝫ aduolāt inimici. cernēteſqꝫ reuerenter stantē vizꝫ cuiꝰ sangnē sitiebāt metu mortis diriguisse putabāt z qsi iaz voti sui crudelē effectū habituri ꝺ scelere incōtinēti vt sperabāt ppetrādo. īpie qdē ſz nō īpune tripudiabāt. Hāqꝫ vbi pcipitatiōe furibūda i insaniā ꝓsi septa cimiterij irrumpe. īmunitatē eccl'ie dei violare. z hostiā submissa ceruice īclinato capite stantē intentōe ꝑmi fratricide īmolare festinabāt. ecce repēte videt armatoꝝ ml'titudinē magnā totū cimiterīū replesse quā defūctoꝝ aīas fuisse ꝑ qbꝫ ille orabat nō īprobabil'r credim. q etiā inter cessorē suū stipata corona ambiētes vt orōnez quā ꝑ eis inchoauerat absqꝫ īpedimēto pficere possz scā solicitudie obꝙuabāt. Atuero deo odibiles illi solo maligno desiderij voto homicide videtes tā subitā rerū mutationē z armatoꝝ turbā sibi iminētē stupefacti z mēte ꝺsternati fugā velocit inierūt. z q alienā vitā crudeli occisiōe ꝓmere venerant emolimēti maximi loco reputabant si suā fuge ꝓsidio ꝙuare potuissent. Deuotus aūt ille orator nil tale videſ aut sentiēs postqꝫ orōnē suā ꝺpleuit cursuz quē pietatꝭ intuitu tāte nccitatꝭ articulo ꝺstrictꝰ obmiserat repetēs puia celeritate velut inseqntiuz inimicoꝝ se manꝰ fugiēs ꝓpere aufugit. z qz gladios furentiū inimicoꝝ z de tā prīo sibi iminentiū euadere potuisset mirat' expauit Letezꝫ pꝰ aliqntulū tpis pacisqꝫ pulcritudine int' ptes stabil'r reintegrata cū familiariter iuicē qrerēt illi qdē qd cause extitisset qꝫ mortꝭ piculo sibi iminēte sic īmobil' stās ꝺ loco motꝰ ñ fuissz. ille cur vite ipsiꝰ pepcissent cū opportunitatē pdēdi eū nacti fuissēt. Cognita ab alterutrū mysterij ꝓitate dñm q fecit mirabilia magꝫ solus magnifice collaudabāt. z tā ipsi qꝫ etiā plures alij q tā grāde miraculū pcipe potuerīt ad orandū ꝑ fidelibꝫ defūctꝭ nō mediocrit accensi sunt.

LXVI

Apud puinciā q̄ germanis trās renū ꝺr que vulgo saxonia ꝺr in cenobio qꝺ de cluniacēsi eccl'ia infra muros padeburnensis ciuitatꝭ ꝺstructū nomini sctoꝝ apl'oꝝ petri z pauli intitulatū ē. fuit ꝑscis tpibꝫ duz ad huc cluniacēſ ordo ī statu suo vigeret monachꝰ q̄dā ꝓm nomē suū xp̄m amans q̄ vamanio naturali noīe vocabat. Hic cū cēt sacerdotali honore pditꝰ officiū sctm moribꝫ sctis adornare curabat z diuīa mysteria deuotiōe q̄ spiritalē mistrum decebat celebrabat. Ut aūt tāto deuotiꝰ qꝫto secretiꝰ incōtaminatū sacrificiuz in archa ꝺtriti cordis offerre possz capellulā q̄ndā in honore sctī alexij ꝺsecratā z ab oratorio eiusde loci cimiterio tm̄ intervallacēte ꝛmotā cā dicēde misse frequntare solebat. Uñ z ipm cimiterīū recipocato itinere assidue terere necesse hēbat Ad sacrā ꝓ eadem vadēs aut ide rediēs manū deuote oꝛois absqꝫ tedio idēptitatꝭ porrigebat fidelibꝫ defūctꝭ. z q̄ se trāsactꝭ diebꝫ suis incinerādū fore recogitabat eo incineratoꝝ ꝑicula pie pēsans eoꝝ supplicia mitigari suppl'r pcabat. Factū est aūt i vna dierū dū celebratꝭ sacrꝫ mysterijs rediret pignus scē orōnis his qbꝫ eū debitorē pietatis effecerat sic solebat psolueret cōpletaqꝫ orōne in ꝺclusione subiūgeret. Requescant i pace. audiuit mānifeste ml'titudis turbā rndētem. Amen amen. Qꝺ vbi audiuit totiꝰ intremuit z has voces esse aīaꝝ ꝑ qbꝫ orabat putās tam ꝺtiguas sibi visibil'r esse mirat' expauit. boneqꝫ ꝺsuetudis vsum quē deuote eatenꝰ ꝙuarat tāto deinceps ꝓpensiori diligētia pſecutꝰ est qꝫto deuotōis sue obsequm acceptabile deo fidelibusqꝫ aīabꝰ gratū z fructuosum exīstere tā inusitati miraculi nouitate letꝰ agnouit. Sancta g̃ z salubrꝭ est cogitatio ꝑ defūctꝭ exorare vt a peccatꝭ soluant.

Explima parte speculi hīstorialis. Distinctio quarta. Exemplū primum.

Clericus quidam cuppetente rerū copia seculo dedit' matrꝭ dñi amorē z reuerētiaz eius aīo sic ꝺfino indixerat vt qñcunqꝫ eccl'ie in-

gressus vel p ecclíam ei cõtingeret transit⁹ nulla seculi solicitudo. nulla surrepe possz oblinio ãn cũ oi deuotiõe z hũilitate genu flexo illa angelica salutatõe eam honoraret dicẽs. Aue maria gra plena dñs tecum zc. Rursum genuflexo. Btus venk q te portauit rpe. z bta vbera q te lactaueŕt dñm deũ saluatorez nrm. Hic aliqñ molestia corpis tacẽ⁹ desperat⁹ est. tantũqz dolor ualuit vt linguã suã z labia sua dentib⁹ suis cõmanducaret. idipm de mẽbris ceterz factur⁹ si pmitteret. Cũqz iam lingua z labijs penitus ꝓsumptz vehementa suis ne ĩ alijs mẽbris hec faceret teneret. iaceretqz horrẽdus aspectu sensib⁹ corpis exempt⁹ vidit iuxta lectuli sui caput psonã ꝓsistere pulcra facie z reuerẽdo aspectu. qui ẽztũ dak intelligi angelus ei⁹ erat. Hic egroti sui erũnas deplorãs in hũc modũ lamẽtari videbak. Quid o domina miscõie fons pietatz hoccine est glie z gre tue salutatoriũ. Heccine ẽ lingua i beatificationẽ ventrz z part⁹ tui longo vsu de ardenti affectu sic assuefacta vt pene nihil aliud sonare nosset in ecclia dei. Dña dña si tu dees tuis. ds aderit suis. Nõ sic dña ñ sic. Adnihilũ deueniet spes hoim. si ĩ te nõ incipiũt hre refugium. Hec cũ ille in auribꝫ egri declamaret apparuit vtriqz mat dñi z ẽzsi satisfaciẽs de negligẽtia in fuulũ suuz de qua insumulabak ad lectũ pi⁹ accedit et tractaqz vbera visa ẽ ptinus ĩmittere in os egri. z sancti lactz sui roze infuso subito sue lingue integritatẽ z labijs antiquũ decorẽ z in toto ei⁹ corpe pristinã restauravit sanitatẽ. Reddit⁹ igik sensib⁹ ptinuo surrexit sanꝰ z incolumis. z factã circa se misericordiã etiã si lingua taceret repẽtina vite z morꝫ mutatiõe omnib⁹ cepit pdicare. Eteñ se et sua dei seruitio mãcipans ỏ cetero duxit vitam religiosam. II

Quidam pueri clerici añ quãdã ecclíaz ludũ pile exercebãt. quoz vn⁹ q habebat in manu anulũ quẽ ei puella qdã donauerat carnali amore ducta. timẽs ne forte assidua pile pcussione frangeret diuertit ad ecclíaz vt alicubi eũ reponeret donec post ludũ eũ reciperet. Ingressus itaqz añ imaginẽ virginis marie intuit⁹ eam z ãmirãs ei⁹ pulcritudinẽ genu flexo deuote salutauit ꝑginem z addidit. Vere in oib⁹ formosior es z illa ei⁹ que mihi hũc annlũ amoris munere ꝓdonauit. Iõqz ei renũcio. teqz deinceps amare z tibi deseruire decerno. ita dumtaxat vt ego vice reddita amore tuo dign⁹ inueniar Sic igik pfat⁹ puer anulũ suũ digito imaginis quẽ habebat sursuz erectum indidit. Quo accepto ẽzsi ꝓdictũ cõprobãs z fidem adhibẽs mirabile dictu digitũ suũ imago ꝓstrinxit. Quo viso puer stupore pmot⁹ circũstantes aduocat z rei nouitatẽ mirãtib⁹. salutatiõis ordinẽ z voti ꝓditionẽ enarrat. Qb illi audiẽtes eũ seculo renũciare z votum psoluere hortabank. qten⁹ dei genitricis seru⁹ z amicus sicut diterat haberek. At ille spinis diuitiarꝫ obstantib⁹ egre qb monebak audiẽs ingrat⁹ extitit. z post modicũ imagini mentit⁹ vxorẽ ducere non expauit. Ez ꝑma nocte nuptiarꝫ bta ẏgo maria ẽzsi ink ipm z vxorẽ ei⁹ media recũbẽs apparuit anulũ digito ptendẽs z infidelitatz eum arguẽs. Excitat⁹ ille de somno circa se palpitabat querẽs imaginẽ z nõ inueniẽs eã credidit esse fantasma. Iterũ a somno detent⁹ vidit eã sibi assistere nõ sicut ꝑus blande alloquẽtem. ez cũ indignatõe vultũ auertentem. z tormẽta durissima ꝑ ptẽptu sui z voto irrito cõminantẽ. Euigilãs igikz iterata ãmonitõe pterrit⁹. relictz oib⁹ que habebat eadẽ nocte in heremũ clam secessit. vbi habituz monachi vitãqz pfessus dñe z amice sue cũctis diebꝫ vite sue deuoto aio deseruiuit. Maluit em̃ fidez fuare regine celorꝫ quã ei añ nuptias pmiserat cũ mũdicia aie z corpe impolluto ẽzsi spõse mortali cũ integritatz iactura copulari ꝓtra votũ quo obligatus erat. III

Fuit ãdam roman⁹ impator cui ꝓuidit dei clemẽtia vxorẽ genere z moꝛib⁹ nobilissimã ac pulcritudine honestissimã. nec turpis aut carnal' delectatio illos captiuabat. ez inuicẽ sobrie z iuste sub legali cõiugio se nõ mediocrit diligebãt. Uenit aũt in mẽtẽ impatoris vt pgeret lõge lateqz p orbẽ visitare loca sãctoꝛ. Accepto itaqz assensu a cõiuge. z regnũ z ẽndã frem̃ suũ adolescentẽ attenti⁹ ei cõmẽdãs digressus est. Ipse aũt dict⁹ adolescẽs specie decept⁹ impatricz in amorẽ ei⁹ vehement' exarsit. z tandẽ etiaz ẽzsi stimulo ille vrgeret ei aperuit. Cũqz impatrici pluries molest⁹ esset. z illa penit⁹ rẽnueret. tandẽ iuueni cecato ad ei⁹ amplexus se venturã simulate pmisit. Interim ꝓtorrim ẽndã parare nõ distulit in q̃ duos adolescẽtes z duas puellas ad fuiendũ inueni

mittere curauit vt necessaria quecq illi sursuz cū funibꝫ traherēt. Decimato aūt die q̄ ipe ratrix z iuuenis turriz illā ꝓuati ꝓscēderēt vt ille q̄d desiderabat explerz gauisꝰ ē. Hz illo pēute z intrāte pudica dña in domū re dijt retēto iuuene i turri. Sedit āt sub ipe ratrice roma pacifica donec impator redi ret ad ꝓpria. Post q̄nq; ānos audiēs aduen tū eiꝰ gauisa ē valde. iussitq; nobilesz maio res cleri in occursuz eiꝰ secū exire z vicos ci uitatꝭ ornari decent. Frēm q̄z impatoris i ꝓsulte ꝺ turri emisit vt frī obuiꝰ exiret. Qui in occursuz illiꝰ reginā puenit z ꝓsa vice eā male īfamauit. Req̄sitꝰ cām a fre cur tā affli ctꝰ z pallidꝰ ac crine deformis eēt. rñdit cū lacrimis. Odi frat charissime pessima me retrix ꝓiux tua sic cū mlr̄ꝭ fornicari ꝓsuevit ita z me i scelꝰ p̄cipitare secū tentauit. nullꝰ cām ab eiꝰ īpudico amplexu ex q̄ recessisti ꝓ hibitꝰ ē. Ꝺ ego ferre nō potui sz ab ea re cedēs in q̄dā turri me nūcusq; inclusi. Au diēs impator q̄s nō sperauerat ꝺ vxore ꝺtu melias nūciari dolore cordis pcussꝰ pene exanimis i trā corruit. Post spaciū vniꝰ ho re surrexit z ꝓfortatꝰ astantium ꝓsolatiōibꝫ equū ascēdit. In crastinū aūt impatrix cuz comitatu mlto ad viz suū puenit. q̄ cū illū vt dignū erat amplecti vellet pcussa ab eo i facie grauit cōfusa cecidit. vocatꝭ q̄z duob⁹ suis impator dixit. Jte i siluā ꝓfundā z du cite eā ad decollatōz. q̄ cū ad locū vbi decol landa erat pueniss̄ent admirātes eiꝰ pulcri tudinē dixerūt ad invicē. Priusq; interficiat cognoscam⁹ eā. qz nō ē i mūdo pulcrioz illa Irruētibꝫ illis i eā illa suspiciēs in celū vo ce lacrimabili dei respectū z ꝧgis scē marie efflagitabat auxiliū. Quidā aūt nobilis nō longe iter faciens cū comitatu multoz q̄ li mina apl'oz z loca scōz rome visitauerunt audiētes clamoribꝫ resonare siluā. ꝑmo pu tauerūt aliquā ferā in retibꝫ corruisse z ve locit cursu illuc venerūt. Videtesq; tam ve nerabilē psonaz suos īpudicos distrahere morti eos ꝓcite tradiderūt. Req̄rit mlr̄ que esset z cur illi talia pꝫtingerēt. At illa celata dignitatꝭ altitudīe supplici vultu z hūili vo ce rogauit vt eā dñs coz secū duceret z ab ea ancillare obsequiū saluo honore pudici cie recipet. Qui petitiōi eiꝰ libēt ānuēs illā ad ꝓpria pduxit. quā vxor eiꝰ honorifice re cipiēs vnicū ei filiū educādū cōmisit. Paruulo aūt suscepto illa maiorē adhibuit dili gentiā quā si ipsa eū genuiss̄z. Fugiebat la sciuiā. freq̄ntabat eccl'iam. sed nec ibi mali gnꝰ spūs tentare desijt. vincere m̄ eā nō va luit. Erat q̄dā miles i curia q̄ ad amorē eiꝰ ptingere cupiēs. blandis ꝑmonibꝫ ac multꝭ ꝑmissionibꝫ eā vt sibi ꝓiugio copularet ten tabat. Illa ꝓo caste se eū diligere respōdēs amorē dñi sui cuiꝰ frat erat nubere ei omno negauit q̄obrem cepit miser tractare i aio q̄d mulieri q̄ in tāta eū vilitate habebat pa raret vt occideret l' fugaret. Ita q̄z i tempe sta noctis hora ductu diabolico venit vbi illa dormiebat z īfans in sinu eiꝰ sibi cōme dat⁹. gutturq; pueri filij fratrꝭ sui cultro p mediū secuit z gladiū in manu mulierꝭ dor mientꝭ relinquēs recessit. Cū q̄ sanguis pu eri p mediū lecti decurreret z lat⁹ mulieris inficeret. excitata vehement expauit. Et cū se miserā ꝓclamasset solicita mat⁹ z pater de filio surgētes ꝓcito de lecto venerūt cū lu mine ad filiū quē iugulatū videtes z in ma nu mulierꝭ cultrū. q̄ntus dolor eos invasit z oēm familiā vix explicari pōt. Venit deni q̄z sceleratissim⁹ homicida fictas lacrimas fundēs z voluit occidere tāti sceleris ignarā dicēs fratri suo. Adduxisti huc meretricez p multꝭ crimibꝫ in alia patria iudicatā inte fici. iam vt igni tradat dignā eā facit moꝛs filij tui. At heros ille nobil' z vxor eiꝰ eā inte fici ꝓhibētes mādauerūt nauꝭ ad postremi primi marꝭ vt eā in alienaz terrā ducerent. Venit q̄ pfusa lacrimis faciē comā discer pens cū seruis ad mare z intrauit nauem. Cūq; naute p altū mare navigassent ꝓside rata eiꝰ specie allocuti sūt eā vt eis assentirz resistētiq; ob amorē pudicicie diceret. Unū e duob⁹ elige. aut nobis cōmisceri aut i ma ri p̄cipitari. Rñdit illa se libenti⁹ int fluct⁹ deficere q̄s eoz libidinosis petitōibꝫ assenti re. Qui mutato ꝓsilio in q̄dā alta rupe que aū eos i mari eminebat dño puidēte eā reli querūt vbi cū tota noctē duxisset insomnē sūmo diluculo meroze et triduano ieiunio afflicta pax obdormiuit. Apparuitq; ei san cta ꝧgo maria regina gl'ie admirabili facie stellāte oculoz acie dicēs ei. qz multa ꝓter casti ꝓiugij seruādā fidē sustinuisti aduersa oīs amodo tentatio impiorū a te expellēda est. z q̄s passa es iniurie manifestabunt. Col lige herbā que ē sub capite tuo z q̄buscūq; lepꝛosis dederis hic bibere in nomie ihesu xpi sanabunt. Excitata aūt mlr̄ z visione letifi

cata cū deuot⁹ oꝛonib⁹ herbā collegit cui si
milē añ nō viderat. ⁊ cyrothecas ō manib⁹
suis extrahēs ipleuit. Hora aūt tertia nau
te a deo missi iter faciētes iuxta rupē illā vo
cati ab ea applicuerūt. q̄ vidētes eā tā vene/
rabilem esse psonā ꝺdolētes ei receptam in
nauim duxerunt ad portū. Egressa aūt de
naui inuenit leprosuꝫ vultu miserabilē. at/
tritāq; herbe porciunculā cū vino dedit ei
bibere. ⁊ ꝓfestim sanat⁹ est. Exiit fama eius
longe lateq; ⁊ venit ad ciuitatē illaꝫ in qua
erat imp⁹ ille leprosus effect⁹ q̄ fratꝛ filiū
in sinu h⁹ dñe occiderat. Ad hūc mult⁹ p̄ci
by adducta. sꝫ nec ab ipso nec ab vllo de fa/
milia dom⁹ cognita. rogat obnixe a fratre
illi⁹ leprosi vt ei subueīat. ⁊ q̄cq̄d mercedis
īde velit recipiat. Illa se subuenire ꝓmittit
si de oīb⁹ pctis suis corā ea ⁊ septē psonis cō
fess⁹ fuerit. Et ille q̄dē ꝓfitēs ml'ta dixit. sed
celabat scel⁹ qđ in eā cōmisit. Rñdit ei ml'r
nihil ei pficere medicinā suā absc̄odito vl/
lo crimiali. sꝫ oportere p̄us aīam purgari ⁊
sanari ab vniuersis egritudinib⁹ añq̄ me/
dicina aliq̄ corpi pdesse posset. nec pdesse
pctōꝝ oīum ꝓfessionē ⁊ detectionē si vnū ex
eis ꝓsulto celet q̄m largitas diuīe mie vnū
peccatū absq; alijs mīme relaxat. Tunc ait
frat⁹ su⁹ cui⁹ filium interfecerat. Aperi coꝛ
tuū ⁊ emūda ab oī pctō. ⁊ si q̄d aduersū me
male egisti totū tibi dimittet. Resolut⁹ ita/
q; in lachrymis qual'r egerat manifestauit
Audiēs aūt heros expauit vehemēt. dicēs
se plus de amissione nobilissime mulieꝛis q̄
de morte filij tristez esse. At illa rñdit. Dñe
mi noli ꝓtristari. ego eīm sum ml'r illa q̄ ma
lum p malo nō reddam. sꝫ bonū p malo tri
buā. Restituto q; illo sanitati rogabāt eam
vt sibi maneret ⁊ quē sanauerat in sponsum
acciꝑet. Quib⁹ nō adq̄escēs recessit. ⁊ sanā
do leprosos nōnullos. romā incognita pe/
tijt. ibiq; pl'imos a lepra mūdauit. Hꝫ ⁊ fra
trem imperatoris vlciscēte deo inuaserat le/
pra grauissima vsq; ad mortē. ad quē curā
dum adducta se a nullo agnita sil'i modo ⁊
hūc peccatū suū qđ in eā cōmiserat ꝓfiteri
coraꝫ papa ⁊ senatu romano fecit. Quo au
dito imperator flens ⁊ pugnis faciē pectusq;
percutiens miserū se exclamauit. Flebāt q̄z
oīes q̄ aderāt ⁊ audierāt recordationē im/
peratricis egregie. At illa flet⁹ eoꝛ nō susti/
nens sanato p̄us iuuene dixit. Ego sū illa.
Tūc quāta leticia romanū pl'm īpleuerit
non est facile dictu. voluit eā imperator qua
si a deo resuscitatā in vxorē. ⁊ pl's in dñam
accipe. Hꝫ intra se aliter agens dixit ad pa
pam. Votū feci in tribulatōnib⁹ meis dño
me nulli vlteri⁹ viro ꝺiūgere. sꝫ monacha/
li veste castimoniā seruare. Requirit ergo
aīa mea de manu tua. si timēs vel diligens
hoīem plus q̄ deum veste sancta nō velaue
ris me. Tūc ille morem bñdixit ⁊ induit.

IIII

Fuit q̄dam diues rome cum vxore sua.
vterq; genere nobilis. moꝛib⁹ laudabilis. so
la eis ꝑples deerat cū advotū cetera cederēt
vniuersa. Cōuersiq; ad dñm postulabāt fi
lium. effusi i misericordijs pauper. cōmen
dantes se ad oēm ꝺtinētiam p̄m deū. Deus
igit⁹ vidēs afflictionē eoꝝ dedit mulieri cō
ceptū et pepit filiū. quo nato regales appa/
rant⁹ delicie. sonant organa. chori ordinan
tur. Interea dū de caro filio pat'min⁹ cau/
to amoꝛe gratulat⁹. charitate a carnalitate
aliquātisper suffocata. nō ita deuote vt p̄us
in datoris gl'iam assurgit vel gr̄am querit
Aliquotiēs tū ad se reuersus cōpungebat⁹.
nec illi⁹ carnalitat⁹ ipuritatē ferebat esse im
punitā. Tādē pepigit fedus cū deo vt sum
ptis pēnis colūbe in pegrinā regionē vl' in
uiaꝫ solitudinē auolaret vbi ignot⁹ viue
ret. ⁊ puritat⁹ atq; pac⁹ interne soliditatem
seruaret. Hꝫ qꝛ alligat⁹ erat vxori coꝛ eius
ad sui ꝓpositi inclinauit assensuꝫ. Que q̄dē
querulos gemit⁹ ingemiare cepit. ⁊ singul/
tib⁹ ꝺcusso pectore cū lacrimis dixit. Nuā/
uis molestе dulcissimi vult⁹ tui sustineam.
B solū tū amaricati cordis habeo solatium
⁊ gloriandi p̄uilegiū q⁹ amoꝛi meo solū vi/
deo p̄poni xp̄m. Et qꝛ votū B sanctissimuꝫ
scio. liberū te dimitto tūm vt amoꝛe casto me
corde retineas. Illo exultante ⁊ in gaudio
victricis ꝺscīe exultante materfamilias so/
luta a lege viri iam licenti⁹ que xp̄i erāt co/
gitabat ⁊ libertatē in paupes exercebat. In
terea puulum suū a lacte suspēsum a cunis
abstractū ꝓpens⁹ nutriebat ⁊ delicijs refici
ebat. omni die aut matris herebat gremio.
aut pendebat a collo. omni nocte int' matꝛ
vbera moꝛabat⁹. omni i loco i memoria ver
sabat⁹. Sic succedentib⁹ infantie puericia
⁊ puericie adolescētia etiā tunc mat' nō euꝫ
ab amplexib⁹ arcebat nō ab osculo repelle
bat. nō etiā a lecto. Quid plura. Carnalis
amoꝛ. qꝛ nō iuigilauit cautela se inclinauit

corruptele.filiꝰ ꝓ marito admittit.cōcepto fetu intᵉ viscera corde ⁊ corpe angustiat.⁊ ī pellēte hīcinde verecūdie ⁊ doloris estu pene ī desperatōz labit. Spe aūt venie ducta ⁊ aīata nō desistebat a iciunijs. oꝛonibꝫ. vigilijs.elemosynis. Interim veste ad ħ cōgrua vētr̄ celato tumore ⁊ ꝓ falsaz hilaritatem vultꝰ cordis dissimulato dolore. vētū est ad diē partꝰ.⁊ tūc magna velut mare cōtritio eiꝰ. Hinc ei dolēti suadebat silentiuz timor ⁊ verecūdia. hīc ꝓpellebāt ad plāctū dolor ⁊ angustia. sic nascit ifelix puer.sumptuꝰ ō ortu occasuz.de initio,finē. Haz seua tigr̄ virbñ natum arripiēs suffocauit ⁊ suffocatū in ima latrine pjciēs,ꝓpera sepultura dānauit. Tūc q̄dē hoies tā grāde piaculū latuit.sz mōi ꝓnceps cū ī aīa captiuā mulierē teneret cogitauit vt cōe tropheū ō ipsa statueret. volēs etiā in eā seuire flagell' q̄ sibi seuierat ī flagitijs. Sūpto igit demō scholar̄ clerici scemate romā venit .curiā intrauit,pceres salutauit Interrogatꝰ q̄s eēt Clericꝰ inq̄t sū potēs ín scp̄turꝫ.nullꝰ mihi sil'is in q̄stionibꝫ soluēdis.in secretꝫ educendis. Et vt pitie mee certā habeatꝫ expiētiā dicat q̄sq̄ quicq̄d pdidit.⁊ ego illi manifestabo furti actorē Auditisq̄ oīm causis certo veritatꝫ rñso singulis satisfaciebat ⁊ furti reum fugā etiā si fur aufugisset ꝓpalabat. Ad noui famā ꝓiectoris tam exteri q̄ indigene ꝓueniebāt.latrones fugiebāt aut esse q̄les fuerāt desinebāt. Interea dū sic placens regi ⁊ optimatibꝫ eiꝰ plebi sua dāna reseraret.rege ipso pñte turbā circūstantē sic allocutꝰ ē. Si vos credulos ⁊ attētos policeremini auditores.mira loq̄rer.⁊ q̄ddaz vix credibile auditu.horribile dictu.crudele actu vob enararez. Misericordia dñi q̄ nō estꝫ ꝓsūpti.q̄ roma fūdit nō corruit ac oīno perijt cū facinꝰ ꝓ oīb detestabile ī ea ꝓpetratū sit. Mr ei illa quā sctissimā dicitis q̄ in vrbis vr̄e plateis ⁊ angul' sibi p hypocrisim fame titulū erexit sceleratissima ē ⁊ oīm crudelissima feiaꝫ. Cōmisit ei crimē q̄ddā nō solū horrēdū relatu.sz et turpissimū memoratu. Nam de ꝓprio filio ꝓceptū filiū ꝓpijs manibꝫ trucidauit ⁊ ne videret in latrinā,piecit. Ad hāc vocē oēs ꝓsternati Noli inquiūt blasphemare mūdicie sacrariū.pietatꝫ templū. Vulte em̄ feie ꝓgregauerūt ꝓtutū diuitias.sz hec supgressa ē vniuersas. Hoc ē inq̄t ille q̄ō dixi. q̄ difficile crederetꝫ mihi. veniat vt examinet. ⁊ interi rogꝰ in media platea paret in q̄ si ꝓfessa vel ꝓuicta fuerit viuēs incēdat.sin āt ego ligatis manibꝫ a tergo medijs inijciar flāmis. Placuit regi ⁊ satrapis ꝓsiliū eius.⁊ missis satellitibꝫ iussit eā honorifice introduci. Cui intrāti pallatiū oēs assurreterūt Rex aūt ipe sedē ei parari fecit ⁊ sibi ꝓsidere iussit.facto q̄ silētio ait ei. Nō te latet noui fama vatis quē suscitauit deꝰ ī salutē romane gēt̄.q̄ō aūt nō paꝛ dolemꝰ in multꝫ te accusat.⁊ nō satꝫ credibilia nobis ꝓtra te dicē testimonia. Confitere g̃ si quod fecisti pctm̄ ⁊ da gl'am deo. vel purga te a crimīe obiecto. Ipsa āt a spūsancto edocta rūdit. Oīm grauis ē cā ⁊ nil sine ꝓsilio facere docet sapiēs nec ego tutum fore credo coraz rege ⁊ ꝓceribꝫ eius sine ꝓsilij patrocinio allegationē meā exercere.⁊ sine deliberatōne me de obiectꝫ mihi criminibꝫ purgare. Acceptis igit inducijs egressa est.nō ꝓfisa in hoie sed toto corde pniam ꝓfugit ad xp̄m. Vir aūt vite venerabil' lucianꝰ l' lucioꝰ noīe tūc tpis romanā ornabat cathedrā cuiꝰ pedibꝫ ꝓuoluta cuz gemitu cordis ⁊ torrēte lacrimaꝝ calamitatis sue recensuit historiā.ruptisq̄ vestibꝫ et cuulsis crinibꝫ requisiuit ab eo vtrum per q̄cunq̄ malagma penitētie curari posset vulnus peccatricis ꝓscientie. At ille videns cōpunctionē in ea esse vehementez ⁊ totus sup eam pietatis visceribꝫ affluens cōfisus de dei misericordia reatus veniā ⁊ vite remedium,pmisit dicēs. Animequioz esto filia.q̄ maioz est dei pietas q̄ cueuis iniquitas. Nam ⁊ petrus p lacrimas nō solum reatus sui veniaz.sed ⁊ apostolici ꝓncipatus obtinuit dignitatem. Sic maria magdalena p sanctificationē lacrimarū de vase contumelie meruit esse vas glorie. Patrez ꝓ iesu mariā ꝓsulo vt p omnibꝫ innoces eam q̄ assiduis p̄cibus frequētes. Ipsa em̄ vnica spes humane recōciliatiōis.ipsa p̄cipua causa eterne salutꝫ. Nolo aūt tibi multa iniungere q̄ temp̄ habes breue.sz dominica oratio tibi sit absolutio ꝓ peccato. His sermonibꝫ animata mulier manꝰ in celuz. coz ad mariā leuabat.oransꝫ eam in multo fletu vt eiꝰ liberaret̄ interuentu ab impetitōe aduersarij ⁊ a ꝓfusione cōmuni. Gratuta ita q̄ die cū familiaribꝫ prexit ad curiā. ⁊ erat eius spes de celesti adiutorio pendēs.⁊ coz maxie ī maria fiduciā bñs. Nec desse potuit

mat miscõie tã miserabilib⁹ suspirijs penitentẽ. sz inuisibil'r eã ꝓtegens pñtia sue matestat' iudicãde astitit añ tribunal treni iudicis. Hac igit̃ btã comite ml'r intrauit cõsistorijũ. z a rege z ꝓl'o reuerent' accepta. cõsedit i medio omib⁹ facta spectaculũ. Tũc oim ore clauso z aure aperta. rex ait clerico En quã accusasti dña pñs ẽ. narra si qd habes. At ille intuit⁹ mulierez mirabat que h̃ esset. Reuera ei nõ ipsa erat q̃ ꝑus sz altera. qz p gr̃am spũssancti alterata. Cũcz oẽs in starẽt vt loqueret. Non ẽ inqt hec incestuosa z homicida illa quã accusam. Dec ẽ em̃ scã. hec speciosa int̃ filias hierl'm. qõ em̃ dicere timeo z tacere ñ possum maria mr̃ iesu ei assistit. eãcz ꝓtexit z custodit. Ad hãc vocem oẽs in stupore ꝑsi frontes suas vexillo crucis armauerũt. z diabolus ꝑtutẽ signi salutar' nõ sustinẽs q̃si fum⁹ euanuit ex oculi eoz. omniscz ꝓcio gaudẽs marie iura gr̃arum ꝓsoluit. z ml'r sic liberata a macula cõscie z fame. coram ꝓl'o inuenit nomẽ grande iuxta nomen magnoz qui sunt in terra.

V

Quidam prochie ꝑerat p̃sbyt' in seculo potẽs z gl'iosus. sz ñ min⁹ vicijs q̃z diuitijs plenus. h̃ sub cura sua habebat diuitẽ nobilem z paupculã viduã. q vno tpe decũbentes rñsum mortis acceperũt in semetipsis. Vocat⁹ est p̃sbyter vt morientẽ diuitẽ visitaret. z accepta ꝓfessione data cõione exitu ram aiam deo cõmẽdaret. q de rapiẽda solummodo lana nõ de oue curãda solicitus vt diuit' nũcium vidit ire festinauit. Intranit palatiũ. penetrauit cubiculum vbi iacebat diues purpura z serico circũdatus. auro z gẽmis onerat⁹ sup plumarũ molliciez resupinat⁹. Ibi inuenit circũstantiũ multitudinẽ seductoria adulatõne diuiti solatia psoluentẽ. diuitez z filij atcz oĩs familia domũ lamẽtabat. Sed z q̃z plures ex ipsis ad rapiendã hereditatẽ suspẽsi. licet ꝑbotenus mortẽ damnarẽt. eam tñ tacito cogitationũ estu ꝓcabant citi⁹ venire z hoiem de medio tollere. Itacz p̃sbyter secretũ petijt et q̃lemcũcz ꝓfessionẽ extorsit. Deinde cessione firmata nũmi captator charitat' affectum simulãs ꝓpati cepit z ꝓdolere. quere rẽ qd vellet. que ps corpis grauius se haberet. Jnẽ ancipites gladios securitatẽ z pacem falsus ꝑbeta pollicebat. ꝑbisz mẽdacib⁹ liniebat parietẽ cui dñs ruinã miabat

Interim supuenit q̃dã ex pte vidue q̃ diceret eã in extremis agere z xp̃iane salut' rimedia postulare. Ez p̃sbyt' cum se totũ daret ad lactandũ pctorem nihil rñdit. At diaconus ꝑpe assistẽs p muliere desolata ad coz ei⁹ loquens ait. Grande nob piaculũ z feie piculũ si nr̃a negligẽtia sine ꝓfessionis z sacri mysterij ꝓticipatõe eã migrare ꝓtigerit. Reqrek em̃ a manib⁹ nr̃is sanguis ouiũ nostraz q̃ nob⁹ a deo iusto iudice credite sunt. nec min⁹ pauperuz q̃z diuitũ curã hẽe nos optet. nec minorẽ de illis q̃z his rõnẽ sum⁹ reddituri ꝓpereamus g ne nr̃a culpa sine viatico hĩc paupcula illa recedere ꝓpellat'. Cui felle cõmoto p̃sbyt' ait. O sani capitis ꝓsiliũ. p vili vidua nobilẽ relinq̃re patronũ Ne turber' inqt diacon⁹. ego si iubes infirmã visitabo. His fauẽte p̃sbẽro diacon⁹ discessit cito. sũptocz salubri hostia ad vidue tuguriũ pcenit. que reb⁹ qdẽ vacua sed bonis opib⁹ plena sup humũ durã z puo stramine ꝓstratã collidebat mẽbra ieiunijs exesa. Ille itacz interno lumĩe oculos leuans famule xp̃i in sceno iacenti vidit existere ex cubias de celo. Mat em̃ iesu maria assistebat cũ choro ꝟginali que ꝑferebat lintheolum z vultũ egrotant' a sudoribus mũdans satagebat circa freq̃ns misteriũ. His visis diacon⁹ stupẽs stetit emin⁹. Ez celi regina suo filio toto corpe in terrã ꝓstrata adorauit eũ cũ suis ꝟginib⁹. Quib⁹ erect' data fiducia vir dei intrauit. Maria etiã sedẽ parante. ac ne timeret hortãte sedit. ꝓsessionez vidue accepit. cõionẽ dedit. z psalmis obitum ei⁹ ꝓmuniuit. Deinde cum gaudio ad domũ diuit' ꝓperauit. astãscz in limine vidit nigros cattos circũuallãtes lectũ diuitis. Quos miser ille vidẽs z nimis infestos sentiẽs rugiebat clamãs. Tollite cattos tollite. misero subuenite. Un⁹ tandẽ ethyops voce minax vultu terribil' vncũ quẽ in manib⁹ gestabat faucib⁹ imersit pctoris. Infelicis aia nullũ i tota ꝓuersatõe sua refrigeriũ ꝓscie repiens pauet z trepidat. miseq̃ mors paulatim occupat. Deniqz ethyops ille furens vncũ violẽter de palpitãtib⁹ faucibus extrahit. z ille horribilẽ dãs vocem infelicẽ spũm dedit. Irruerũt ceteri cõplices z pcatricẽ aiam flagris z vulnerib⁹ afficientes imergũt in locũ tenebrarũ z lacum mortis eterne. Cum hoc aspiceret diacon⁹ tremor tenuit eũ z cadẽs fact⁹ est in ment' excessuz.

Qz mox ei apparēs mat̄ regʒ gl'ie. Ne time as inq̄t charissime nō te diabolica nocebit malignitas cui parata est btitudo celestis. His blandicijs recreat⁹ postq̄ ad se redijt ꝯsolatrici sue grās rependit. z ex his reuelationib⁹ nō parum ꝓfecit. VI

Sanct⁹ p̄sul bonit⁹ aluernēsis cum corsuū pfecte dedisset vt pfecte iesum z ei⁹ matrē diligeret q̄dā die tēplū bti michael' cuz turba intrauit z in angulo basilice licet int' ml'tos solitudinē cordis sibi fecit. Cōsummat̄ mysterijs quicq̄ i sua redierūt z ipse solus i latibulo suo remāsit. z custodes ne q̄s remāsisset pscrutati sūt eccl'am. sz dei nutu sctī viri nō potuerūt inuenire latebrā. q̄ obserat̄ iam eccl'ie foribus eo securi⁹ q̄ secretius effudit i se aiaz suā. factusq̄ i agonia ꝓlixi⁹ z enixi⁹ orans vidit hmōi visionē. Ecce repente ō celo sonuit q̄si vox dulcis cantilene z micantib⁹ lumīaribus limē templi cepit tremere tanq̄ intrāte ml'titudine. Aspiciebat vir sctūs z ecce ꝟgo maria intrabat cū candidato sanctoz angelorz aiarz cetu sicut regina circūstāte exercitu. Chor⁹ ille celestis decātabat dñe eiusq̄ filio. Ipsa q̄z vocem suā exercuit in xp̄i ꝓconio. Per mediū chori facta est illa ꝓcessio. Cūq̄ ventuz fuisset añ altare quesitū ē a q̄busdā sctōz. q̄s haberet missaz celebrare. Et inq̄t btā ꝟgo adest bonit⁹ p̄sul ꝟe bon⁹ z satis dign⁹ cui ℔ officiū debeat cōmitti. Audiens ℔ ille pauebat z retrahebat se. cui⁹ rei lapis q̄ ei cessit adhuc seruat indiciū. tandē quesit⁹ z inuēt⁹ est deduct⁹ z p̄nat⁹ illi btē ꝯgregationi z ministrātib⁹ sctis veste nuptiali ornat⁹ ē ac diuino altari applicit⁹. Et postq̄ dedit in celebratōe scti opis dec⁹ ac decenē ꝯsūmauit beata ꝟgo valefaciēs dilecto suo ꝓ munere celestē vestē ei dedit. Res ē nota satʒ. z apō aluernēses admodū celebris. marie aūt in ciuitate aluerne q̄ dr mons clar⁹. z vsq̄ hodie monstrat̄ pl'o vestimētū illud celeste cuius materies z ꝯtexture modus a nullo hominū dinosci pōt. z est eximij candoris mirę leuitatis ac lenitatʒ. VII

Quidam paupcul⁹ homūcio in vicinia aq̄tinctensi habitās cū quadā die p villam deambularet lapidis offensione pedē quē nudū habebat sibi lesit. z vi doloris substomachans diabolum noiauit dicēs lapidez illum in noīe diaboli ibi fuisse posituz. Et ecce vix adhuc sermone finito repēte quasi violenta iniectiōe aque feruētis faciē totaz pfundi sentiens statim substitit z se de loco mouere ñ potuit. Ex oculis ei⁹ ml'ta aquarum abūdantia guttatim defluere cepit ita q̄ nihil oīno videre potuit. sed ad domum suā reduct⁹ cecitate oculi dextri ꝑdurante lumē sinistri recepit. Et ecce tota facies ei⁹ in tumorē ꝓuersa oculi nasus os ita tumore excrescēte disparuerūt vt ñ nisi deformē monstrū videret. Quattuoz aūt diebz cuolutis inflatio illa paululū extinaniri cepit. sz tota facies ei⁹ ita ignit̄ postulis z vesic̄ turgentib⁹ repleta est vt ab omnib⁹ elephātico morbo ꝓcussus diceret. Post ℔ ad inferiora descēdens a renib⁹ vsq̄ ad sūmos pedū articulos tā miserabilit̄ occupauit. vt cruatis poplicib⁹ tali natib⁹ adhererēt adeo vt horrēda ꝓtractione tot⁹ quodāmodo in globū vnū redigeret. Sicq̄ tota illa inferioz corpis ps insensibilis māsit. vt si quis igne adureret. ardere q̄dē posset. sz oīno sentire nō posset. Nunq̄ de lecto p se surgere. Nunq̄ se ad sedendū erigere l' in quodlibz latus reclinare potuit sz semp resupinus iacuit. Per fenestrellā ꝟo que lecto ei⁹ ꝓxima erat a trāseuntib⁹ sibi elemosynā mitti miserabiliter vociferādo iplorabat vñ se suosq̄ sustētabat. Cūq̄ aūt euz z pauptat̄ inopia z infirmitat̄ angustia grauit̄ affligeret studebat tñ in doloribus suis deo semp ac cōtinue grās agere. z p bñfactoribus suis assidue ac diligenter orare. ieiunijs q̄z opam dare peccata sua semp p oculis hr̄e. p eis humiliter deo supplicare. Habebat ei illud summe i corde. Quē diligo castigo. Credebat eīm q̄cquid sibi aduersitat̄ euenerat ee peccatoz suoz medelā. Idcirco sine omi murmuratione sz cū patiētia que sibi accidērat pferebat. Appropinquāte aūt tpe miserēdi ei⁹ quo de⁹ eū liberandū ꝓuiderat. quadaz die resurrectiōis dñice cum longa fatigat⁹ inedia puigil iaceret. z apud aquitinctum ad nocturnas laudes signa pulsari audirz caput erigēs z ꝟsus p̄fatū locū ꝓtensis manib⁹ reuerēter inclinās saluatoris clementiam exorabat. Tum ecce subito cernit sibi q̄ndaz i specie mulierē pulcerrimā ac reuerādi aspect⁹ z habit⁹ p̄sonā assistere. q̄ cōmorās ei patiētiā quā i dolore habuerat et q̄ bona fecerat addidit. Hoverʒ p̄ces tuas esse exaudit̄as a dño. fac ergo q̄ moneo et aquitinctū te deferri facito atq̄ i eccl'ia btē

ginis ⁊ mris dei marie coram imagine ipsius p salute tua intuemini ⁊ frutez diuini senties auxilij. Dō cū ille fecisset dei auxilio ⁊ eius matris pie suffragio ad plenum curatus est.

VIII

Erat miles qdā diues ⁊ i bell' famosus. q mrimoniū ociū reputabat. licet in ocupi scētijs feiaz esset tot⁹. Hic ad qddā tornea mentū i normānie ptibz celebrādū cū multo apparatu pgens cū p qddaz castellū tam oculis q corde vag⁹ trāsiret iuuēculā ōn/ dam i itinere vidit cui⁹ pulcritudie captus cuidaz famulo ⁊ familiari suo dixit. Vade curre inꝛroga patrē ⁊ matrez puelle si mihi eā ocesserit vna nocte dabo eis qnqz libras ⁊ vnā vestē ad op⁹ ⁊ ornatū filie sue. Qui cū iussa oplesset illa mutatorijs iduta ⁊ ad patris impiuz vt iuuenez seqret inducta ipso duce ad milit⁹ diuersoriū venit. ⁊ post cibū ⁊ potū cōis lect⁹ ambos recepit. Cūqz ille ogressuz cū pudica vginitate pararet. ⁊ illa suspirioso corde sue vginitat⁹ captiuitatem expectaret. Erat aūt nox sabbati qō deuotio fideliū memorie vgis matr⁹ osecrauit. Dilectissima qō nomē est tibi. cur tale sup me assumpsisti latrōtū. cur me accipis q si hostē ⁊ nō amicū. an nō diligis q te tradidit mihi pez tuū. Cui illa voce tremula rndit. Maria vocor. digneqz lacrimis affectior ⁊ planctū facio. qz meli⁹ ē mihi mori qz turpit⁹ viuere cū vginitat⁹ detrimēto. marie cū marie otinentia vouerim. voluerā qdez moꝛes ⁊ habituz sctēmonialiū imitari nisi patr⁹ mei pauptas rclamaret. nā cū ⁊ agnosco lras ⁊ de scā maria didici horas a qdaz pauperculo clerico q apud patrē meū diuersoriū hz. Tūc spūs dni descēdit in mentez milit⁹ ⁊ excussit de cogitatōe ei⁹ flāmā libidinis ita vt diceret. qz nox sabbati est. et qz tu vocar⁹ maria. i. mar⁹ stella. ppt noctis et noīs hui⁹ honorabile sacrm iam nūc cessa uit ⁊ cor meū a tua inqetudie. ⁊ corp⁹ a tua inqnatiōe. nec operor i te opa tenebraz sed noctē quā diei et ne mat sibi dicauit mihi fiet dies illumiabit ad moꝛ uersionē. Et qz vt dixisti volūtariū tibi ē xpo ꝛuire in cetu sctēmonialiū. teste deo pmitto q satisfaciaz desiderio tuo si veneꝛ mecū. Tūc illa sub hac pactōis ⁊ pac⁹ forma dormiuit tota nocte secura. Quā mane facto milit⁹ familiares eꝰ ipositā furtim asportauerunt. milesqz eam in monasterio qō iuxta tornea mēti erat locū ꝓtubernio sctēmonialiū tradidit. pmittēs sub iureiurādo q p mercede ei⁹ locū mult⁹ donarijs honoraret. ⁊ si vita comes cēt cā singul' ānis visitaret. Ex posted inde digressus feria scōa in tornea mti ogressu occis⁹ ē. ⁊ i eodē loco sic tūc moris erat gl'ie secular⁹ ad titulū sui noīs sepult⁹. Intea vgo xpi vginis mri xpi cui se pbauerat placere ꝓtēdēs ⁊ ad spūalis illi⁹ dilecti sui reditū pēdēs cū gemitu ⁊ lacrimis illū xpm ⁊ marie ꝓmēdabat. Ex ceter⁹ militibz sine illo redeūtibz iā qz spe reuersiōis penit⁹ amissa. cuz abbatissa sub fallaci pmissione mercedis turpē vgis intrusionē accusaret. illa beatā mariā lacrimosis inꝛpellabat pcibz. vt de milit⁹ statu reuelatōz aliquā vl' modicā tātō dolori pcuraret. Cui ipa btā vgo maria semetipsaz p visionē exhibuit dicēs. Parce charissima parce fletibz ⁊ suspirijs. Ego sum mr iesu maria osolatrix tua. scito qz cōcito recessit a te ille tu⁹ in xpo dilectus in tornea mēti ogressu occubuit. eodēqz in loco sepulturā accepit. q qm mihi detulit i te ⁊ bona tibi ꝓtulit. ppt me veracit in morte opunct⁹ eternā meruit salutē. Ibis g ad abbatissā ⁊ annūciabis ei ex me qten⁹ illuc citi⁹ pgat ⁊ corp⁹ huc trāslatū in cimiterio reponat. vt p eccl'iasticoz suffragioz cōionem adiuuet. Hoc aūt erit signū q tibi locuta sum. Rosam sup sepulcrū vernantem repies in supficie cuius radix de ore sepulti pullulabat i viscerib⁹ ꝛre. Illa igit gaudēs dñe celest⁹ impium abbatisse retulit. Sed ab ea hypocritis ⁊ ofticte visiōis iproperiū recipiēs cū lacrīs ad btām vginē recurrit. Cui illa sic pius mandatū ad abbatissaz iniūxit. ⁊ addidit de qdaz pcto ei⁹ occulto qō ipsa ofiteri ⁊ lacrīs deberet punire. ⁊ sic cū suo ouētu nudis pedib⁹ ad faciēdū qō inbebat puro corde ⁊ pmpto gressu ire. Qō abbatissa audiēs ⁊ signū recognoscēs ofessione data ⁊ satisfactiōe indicta ad locū ꝓperauit ⁊ indicio rose corp⁹ milit⁹ inuentū i monasteriū suū translatū honorifice ibidez sepeliuit.

IX

Pictor qdā p vite sue meritꝛ dñe nre familiar⁹ i ptib⁹ flādrie fecerat sibi nomē docte man⁹ artificio. Hic qtiēscūqz pigere diabolū necesse hēbat. turpē turpit⁹ sicut ars ei suggere pot⁹ at exp̄ssi⁹ figurabat. Cui ille in visiōe noct⁹ apparuit ⁊ cur eū sic irritaret cū furoze ⁊ ira qsiuit. Pictor rndit. Bene hoc

ago qz sp te passus sū oim q̄ feci malorū in/
tentorē. z adhuc turpiū cogitationū moli/
ris īsidias q̄bꝫ emollitā aīe mee demoliarīs
ꝯstātiā. Et sathan gues minas itentās mo
nebat vt a sua lesione cessaret. Gz ille ex ꝑ
ipso animat⁹ est z magꝭ q̄ aū parat⁹ fuit su
scitare leuiathan. Postmodū ꝙ vna dieꝝ
ipse ī porticu cuiusdā eccl'ie btē marie ꝑgis
imaginē pinxit z iuxta possibilitatē artificij
sic decebat ope vario picture eidē gl'az z ho
norē dedit ac ꝙtulit. Gz z iuxta illō qō ser
penti dictū ē. ipsa ꝙteret caput tuū. subt⁹ pe
des imaginis diabolū figurauit. nigris co
loribꝫ turpēz tenebrosuz sic decebat amato
rem turpitudis z ꝓncipiē tenebraꝝ. Qō ille
nō eꝝs ocul' aspiciēs malignādi a ꝺo ptātez
expetijt z accepit. sz sibi ad ꝙtumeliā xp̄o et
mr̄i ei⁹ ad gl'iaz. Adhuc ei suspēsis trocleis
z suppositō firmit' tabulatu monstrū illud
pingebat. z ecce turbo vehemēs oīs illas
art' pictorie machinas ꝙcussit z in t'ram ex
cussit. Qō vt psensit hō stupidus ad imagi
nē dn̄i leuauit cor parit' z manū. q̄ mirum
dictu donec venirēt z ꝙ ei subuenirēt manu
iniecta ip̄m retinuit z ꝑuauit illesum. Tūc
oēs q̄ aderāt xp̄m ī matre sua glorificabant
diabolū in fraudis sue frustratōe cum risu
z cachinno blasphemabant.

¶ Ex secunda parte speculi historialis

Exemplum. X

Fuit quidam san

ctus noīe fronto q̄ a ꝓma etate ꝺo
deuot⁹ z a petro apl'o rome ordia
tus atz in vrbē petragorīcā in q̄ nat⁹ ē ꝑm⁹
destinat⁹ eps. lxx. monachos ibidē ad t'uiē
dū dño congregauit. Dūcz cū eis habitās in
ope dei crescceret a squirio ciuitat' illi⁹ p̄si/
de psecutōz patiebat. Nā q̄s eps p xp̄i noīe
baptizabat. ille gladio deputabat. Tandē
relicta ciuitate cū nobilib⁹ heremū decre/
uit petere nud⁹. vocatisq̄ frib⁹ oīb⁹ ait eis.
Quid nob cū mūdo quē crucifixim⁹ nobis
Magnū gerim⁹ aīe detrimentū int' hoies
habitātes. Tūcz placuissz. ccc. bisacut' z se
minib⁹ oleꝝ acceptis exeūtes de ciuitate xp̄o
duce p deſtū venerūt ad q̄ndā locū supflu
uiū dordome vbi draco magn⁹ hītabat cū
serpētū mltitudine. q̄s videtes hi q̄ ep̄m se/
cuti fuerāt metu ducti ceperūt retrocedere
At ille ī dño cōfidēs orōni se pstrauit nō ba
culū terrestrē sz ꝑtutē celestē int' eos oūdēs
z nusq̄ cōparuerūt. Cōuersantib⁹ aūt eis i
eodē loco ab oī delectatōe alieno ceperunt
murmurare frēs dicētes. Nūq̄d sola i here
mo castitat' ē custodia z ī vrbib⁹ nō ē. An in
heremo sola de⁹ exaudit orātes quē ferarū
delectat solatiū. Cur itaq̄ nō regressi in lo
cū nr̄m bñdicim⁹ deū. Audiēs vir sanctus
eoꝝ murmura estuabat z p eis orabat. Nū
q̄s int' eos diuinoꝝ canticoꝝ cessauit officiū
nec ī penuria lassescētes vigilijs defuerūt.
Quadā igit' die p⁹ vigilias vocauit eos ad
se z ait. Filioli mei si regnū dei q̄rim⁹ q̄d de
escis corpalib⁹ cogitam⁹. Nō optet carnez
fragilē pinguē ꝑmib⁹ exhibere. Onere ieiu
nioꝝ asellus guāduſ ē. ne gestire incipiat qñ
ordeo pascit'. Comedat g̃ paleas ne recalci
tret. q̄d nos carnis cura torquet mozitur⁹
post modicū. Curā g̃ nr̄ī deo dimittam⁹. z
ei⁹ testamētū teneam⁹ dicēt⁹. nō dereliquā
te. Orāte igit' eo p illis indesinent. dn̄s p̄cē
serui sui nō oblit⁹. sed p angelū suū p̄sidem
squirinū visitauit eidēq̄ dixit. Epular⁹ in di
uitijs splēdide z ꝑui mei in deserto pereūt
fame. festina g̃ diluculo ex donis q̄ tibi de/
di ꝑuis meis escas mittere. q̄ si distuleris
in te dei furoꝝ excitabis. Hoc vt audiuit
ille. cor e⁹ ꝙsternatū ē ī se tota nocte. Mane
aūt ꝙsurgēs mest⁹ amicos suos z domesti/
cos vocauit visuz exposuit. z si q̄s viā nos/
set vbi famuli xp̄i in heremo habitarēt int'/
rogauit. sz nullum q̄ se nosse diceret inuenit.
Alia ꝙ nocte a p̄dicto āgelo visitat⁹ grauī
plagaꝝ cede pcussus. mane itemq̄ amicos ad
ducit. cām exponit. plagas oñdit. z q̄d faci/
endū eēt ꝙsiliū req̄siuit. Tādē vn⁹ eoꝝ cun
ct⁹ sapiētioz rñdit. Multitudo tibi camelo
rū abūdat. onera eos his esc⁹ q̄bꝫ heremite
vtunt'. z dirige eos p viā onustos absq̄ ho
mine ductoꝛe. z si tibi a deo celi visitatio est
ipse ad cuneū pueroꝝ suoꝝ eos deducet. et
depositis oneribꝫ aīalia tua reuocabit ille/
sa. Qō z factuz est. Erant g̃ septuaginta ca
meli cum oneribꝫ directi. Factū est g̃ dum
horaꝝ nona frēs hymnos oīs in vnū cele/
brarent ꝑm⁹ aū fozes excubauit camelus.
quē vidēs ep̄us let⁹ deū laudauit z ꝓcepit
dicēs. Camel' nobis alimoniā ferētib⁹ pe/
des lauate. eisq̄ cibaria date. Qō z fecerūt
En inq̄t oīpotens de⁹ nostri recordat⁹ no/
bis alimoniā p gr̃am suā direxit. nobisq̄ se
dentib⁹ angelus ei⁹ camelos pduxit. Non
oīa tollam⁹. sed dimidioꝝ onerū culogias

dño reuocem⁹. Qđ cum placuísset omnib⁹.triginta ąnqz saccos in hordeum reducendos abstulit. Aliorum vo camelorum triginta ąnqz onera in oim saccos refudit. ne alĩ portare viderent.alĩ leues abirẽt.et bñdicens eos dimísit absqz indicio vie. ą p viam q̃ venerãt regressi sũt. Tũc squirius exultatõe fret⁹ qz camelos oẽs suscepit ille sos exclamauit. Magn⁹ ẽ de⁹ xpianoz.rogo te vt oñdas mihi viã qua ambulẽ vbi famuli tui habitãt.z mihi baptísmi grãz p̃beant. Tũc,pfect⁹ ad locũ puenit z a scõ epo baptísmũ petẽs obtinuit.z vocauit nomen ei⁹ Gregoriũ⁹. Et exinde ą pdez ꝺuis dei pabula miserat ãniuersario tpe onera eisdem camelis imposita dirigebat. XI

Cum dec⁹ ad ciuitatẽ troadem pretisz oblati sunt ei tres Andreas Paulus z Archomachus. ą cum oĩs xpianos se,pfiterẽt esse iussit nichomachũ apprehẽsum,p ꝺsul torqueri. Tũqz nimiũ torquerẽt z iaz ꝓpe cẽt vt emitteret spũm.exclamauit se nũqz fuisse xpianũ.sed demonib⁹ sacrificatuz Tũc iussus deponi cũ sacrificasset arrept⁹ est a demonio z elisus in ẽra comedens linguam suã dentib⁹ expirauit. Puella ãt qdã ꝺgo dionisia annoz.xvij.exclamauit dicẽs O te infidelissimuz hoĩm ą,pter vnĩ⁹ horę spacium ꝑpetuã z inenarrabilẽ penaz tibi adquisisti. Interrogata ergo ꝺfessa est se xpianam esse.z ideo infelicẽ illũ plangere q̃ ñ adhuc modicũ tolerasset.vt ꝑpetuã requiẽ inueniret. Procõsul iussit eam duob⁹ iuuenib⁹ corrũpendã tradi.Andream vo z paulum recludi. Tũqz iuuenes virginẽ ad hospitiũ suũ duxissent. pugnãtib⁹ eis vsqz ad noctem vt vim turpitudis inferrent inardescebat eorũ libido. Apparuit ãũt eis p totam noctẽ iuuenis splẽdidus domũ illumínans vñ timore pcussi ceciderũt ad pedes ꝺginis.rogabantqz vt p eis intercederet ne ąd mali eis ꝺtingeret. Videns ãũt pcõsul q̃ nõ posset Pauli z Andree pseuerantiaz supare flagellis cesos tradidit eos populo qui traxerũt eos pedib⁹ extra ciuitatẽ vt lapidarent. Qđ audiens ꝺyonisia custodib⁹ euadẽs cucurrit ad eos iactauitqz se sup eorum corpa dicẽs. Cõcidam z ego vobiscũ beati famuli dei nec ab hac colluctatiõe vestra inueniar aliena. Qđ audiens ꝓconsul iussit eam gladio interfici. Paulus vero et Andreas lapidib⁹ obruti sunt XII

Passa est rome sancta ꝺgo luceya. Que vrbica fuit natione.sed rapta fuerat ab anceya barbarorũ rege. Qui cũ eam ductam in patriã suam vellet violare vidẽs illa libi dinosam ei⁹ infamiã. habeo inquit spõsum qui statim vindicet iniuriam meã in te. At ille ira repletꝰ ait. Et quis ẽ sponsus tuꝰ vl cuiꝰ potestatẽ ẽ vt iniuriã tuã vindicet. Illa fiducialit respõdens.z vt ancilla xpi nihil metuẽs ait. Deũ cui me deuoui habeo defensorez ą in celo est.z habẽs potestatẽ vniuerse carnis.ą his qui eum cognoscũt petẽ tib⁹ omia pstare potest. His ille auditꝰ valde territꝰ est.ita vt ex tũc eam vt deã honorare inciꝑet. Jussitqz statim ei cubiculum sepatim fieri vbi nullꝰ virorum haberet ingressum z lectũ dignissimũ poni in cubiculo illo ac puellas ei honorifice obsequi. vbi illa ingressa cepit orãoníb⁹ z ieiunijs vacare deoqz die ac nocte grãs agere eo q̃ ancillã suam dignatꝰ esset in captiuitate respicere. tantũ qz ei pstitisset a rege alienigena inuenire. Pro quo etiã frequẽter orabat deum vt nihil mali ei ꝺtingeret vl domui eiꝰ Ex z ipse ad bellum,pcedẽs rogabat eã vt deũ suũ peteret quatenꝰ devictis hostib⁹ saluus ad domũ suam rediret. Qđ cuz semp fieret eam magis vt matrẽ honorare cepit intelligens q̃ eiꝰ orãonib⁹ deus illũ in omnib⁹ adiuuisset. Nam q̃tienscũqz ꝓtra aduersarios siue sponte siue ab illis ꝓuocat⁹ pretit illis pstratis victor ad domũ redijt. Completis ãũt ibi viginti annis sancta luceya pceptũ in somnis accepat vt romã rediret eo q̃ eã ibidem cõplere martyriuz opteret.qđ cum illa regi retulisset ille respondit. Si tu hinc subducis te mihi nõ expedit hic remanere. Naz venient aduersarij mei quos deꝰ sp interfecit te orãte z occident me. Ad hec illa. Si placet tibi veni. Credo enĩ in deo meo q̃ et te sibi seruũ adoptabit z sociabit gregi suo sancto. Dec ille cũ statim audisset domum suã z matronã ac filios z oĩa sua derelinquẽs cum ancilla xpi comitatꝰ est. Nõ iam vt barbarus sz vt ciuis. nõ vt lupus sz vt ouis.simulqz romam venerũt tpe psecutiõis. Post paucos dies compẽsa luceya adducit ad supplicium. Qđ cum audisset anceya sponte occurrit.z ceruicem suã cũ ea gladio supposuit,pfitens se esse xpianũ. Et sic ambo decollati pariter in pdiso dei susceptí sunt. XIII

Tēporibꝫ dyocleciani ⁊ maximiani passus est rome martyr genesi⁹. q̄ cum eēt in vrbe mḡr artꝫ mimice q̄dam die voluit impatori dyocleciano ludū exhibere ō mysteriꝫ obfuātie xp̄iane. Hui⁹ rei gr̄a spectāte imperatore ⁊ oi ppl'o in medio theatri q̄si egrotus decūbēs. se baptisari poposcit. ⁊ mimice in hec ẏba prupit. Eya nr̄i grauē me sentio. leuē fieri volo. Qui rn̄derūt. Qūo te leuem facim⁹ nūquid fabri sum⁹ ⁊ ad runcinam te missuri sum⁹. His ẏbis ppl'o ī risuz excitato genesi⁹ a dño visitatus ait. vesani xp̄ian⁹ desidero mori. Quare inq̄unt. Ne īquit ille in illa die velut fugitiu⁹ inueniar. Hoc dyoclecian⁹ audiuit ⁊ risuz tenere nō potuit. Tunc sicut fuerat ordinatū intrare faciūt exorcistā ⁊ p̄s byteꝝ q̄ iuxta lectuz ei⁹ sedētes dixer̄t. Quid ad nos misisti filiole. At ille iam ñ simulate ⁊ ficte ſz ex puro cor de rn̄dit. qz gr̄am xp̄i ꝯsequi cupio p quam renat⁹ liberer a ruina iniq̄tatū meaꝝ. Tunc ꝫ sacrorꝫ mysteria ꝯplessent ⁊ vestibꝫ albis eēt indut⁹ quasi p ludum a militibꝫ est rapt⁹ ⁊ ad sil'itudinē sanctorꝫ de xp̄i noīe discutiendus impatori ē exhibit⁹. Hz cū ad falsaz adducit passionē. ad verā accessit ꝯfessionē Ascēdens nāq̄ sup basim vbi statua fuerat veneꝛ ita ꝯcionat⁹ est. Audi impator ⁊ ois exercit⁹ sapiētes ⁊ ppl'i vbis hui⁹. Ego semper xp̄ianū nomē exhorrui ⁊ in ꝯfessione p manētibꝫ insultaui. ac sup eos accēdebā furias ppl'i. Parētes quoq̄ meos ⁊ affines execrat⁹ sum cā noīs xp̄iani. ⁊ in tāta derisione xp̄ianos habui. vt corū secreta mysteria diligent̄ pquirerē nō vt crederē ſz vt ō bis ludum ac risum vobis exhiberē. Hor aūt vbi me nudū in ꝯspectu vr̄o aqua illa pfuditꝫ introgat⁹ credere me rn̄di. Vidi super me manū ō celo venientē. ⁊ angelos dei flā meo radiātes aspectu iuxta me stātes. q̄ oīa facinora mea q̄ a iuuētute mea cōmisi scripta libro recitātes dixerūt mihi. Aqua hec delet oīa ista q̄ te fecisse cognoscis. Tum ḡ aqua baptisat⁹ fuissez simul ⁊ liber ille pfusus niue cādidior effect⁹ est ita etiā vt signū scpture pterite nō demōstraret. Itaq̄ dux vobis trenis ipatoribꝫ placere ꝯcupiui celesti regi cōplacui. ⁊ dū omnibꝫ risum extorquere studui angelis risum feci. Nūc ergo o impator ⁊ vos oēs ppl'i sicut his sctis mysteriis p ignorantiā mecū restitistis īcredu li, ita mecū ab hac irrisione cessate credētes verū deū esse iesum xp̄m dn̄m hūc esse veꝝ lumen veritatē. pietatē. salutē. ⁊ p ipm vos ad indulgentiā posse ꝯtingere. Tūc impator accēsus furore iussit oēs q̄ cuz eo lusus meditati fuerāt añ se adduci ⁊ vgis fortiter cedi estimās eos sil'r credere. At ille ceperūt nomē sanctū blasphemare cū exorbratione dicētes. nos aliꝫ meditati sum⁹. iste autē īnsan⁹ fact⁹ leticiā suā dimisit ⁊ planctum sibi xp̄ianitatꝫ assumpsit. ac p ꝫ solus expiatur qđ solus fecit. Tūc impator seuiēs in genesiū in ꝯspectu ppl'i iussit eū cedi fustibꝫ traditꝫ plusiano p̄fecto iubēs eū tormēt⁹ ad sacrificia cogi. Tūq̄ diu i ceculeo positis vngulis attrectat⁹ lampadibꝫ inflāmasit⁹ vngulis attrectat⁹ lampadibꝫ inflāmasit⁹ vngulis attrectat⁹ lampadibꝫ inflāmatus in scā ꝯfessione p̄sisteret dicebat iudici Si centuplicaueꝛs ō me ista tormēta xp̄m mihi de ore. ip̄m mihi de corde nō poteris auferre. Hec oīa relata sūt impatori q̄ iussit eum occidi. Hicq̄ cū gaudio coronam martyrij capitꝫ abtrūcatione, pmeruit. vij. kl'as septēbris. XIIII

Sub licinio passi sunt. vij. idus marcij apd̄ sebastē armenie minoris milites q̄draginta sub agricolao p̄side quoꝝ p̄cipui erāt quirion ⁊ candid⁹. q̄ cādidus ait agricolao Digne ẞ nomen tibi ipositū est. agrestꝫ em blanditor es. Sanct⁹ aūt quirion talit ait ad socios. Hepe pauci ml'tos in fugā conuertim⁹. nūc ẏo tres sunt q̄ nos impugnāt Sathanas ⁊ dux lisias ⁊ p̄ses agricolaus. ⁊ hi tres vnū sunt. Absit aūt vt ẞ vnus. xl. vincat. Jussi sunt deinde lapidibꝫ cedi. sed mīstri leuātes lapides al'utꝫ se cedebāt Et ardescēs aūt dux lisias ⁊ tollēs lapidē vt aliquē scoꝝ pcuterꝫ ī faciē p̄sidis. adduxit lapidē ⁊ ꝯminuit faciē e⁹. Stātibꝫ sctis añ faciē p̄sidis apparuit eis diabolus tenēs dextera manu gladiū. sinistra ẏo draconem q̄ dicebat in aurē p̄sidis. He⁹ es. Erat aūt in sebaste stagnū hīs aquā multā qđ tūc vehemēter frigidū erat tpe hyemis. Positi sunt sancti ī medio nudi ad vespeꝝ. positum est aūt ⁊ balneū iuxta stagnū vt si qs vellet resipiscere fugeret ad balneū. Et ibi positi sē iuxta custodes milites ⁊ clauiculari⁹. Un⁹ aūt ex illis. xl. pusillanimis effect⁹ refugit ad balneū q̄ mox vt attigit calorē resolut⁹ est. qđ videtes aliꝫ dixerūt quasi ex vno ore. ne in fluminibꝫ irascarꝫ dn̄e. Clauiculari⁹ aūt vigilans ⁊ auscultās ceterꝫ custodibꝫ dormientibꝫ vidit de celo descēdētes coronas

rrit.erpgefaciens custodes,precit vestimẽ
ta in facies illoꝝ ꝛ exiliuit nudus ī stagnuꝫ
clamãs.ꝛ ego xpianus sum. Victus aũt sa
thanas ꝛ trãsfigurãs se in virũ lugatis ma/
nibꝫ dicit in cõspectu oĩm. Ue mihi victus
sum ab iſto ꝛ factꝰ sum ridiculuꝫ omnibꝫ qꝛ
nõ habui vnanimes mistros. Unꝰ aũt ma
ter pdurat cũ ipsis cuiꝰ filius ceterꝫ erat iu
niorꝛ.que timẽs p filio semp cõfortabat euꝫ
cuiꝰ nomẽ erat melitꝰ. Jussum est igiſ oĩm
crura ꝓfringi ꝛ simul oĩs pter illum iuue
nem aĩas reddideꝛt.quoꝝ corpa iussi sunt
cõburi. Junioꝛ aũt relictꝰ est ad oram flu/
minis.quẽ matꝛ suscipiẽs in humerꝫ porta/
bat post ceteros q̃ dum portareſ letꝰ emisit
spũm.cuiꝰ corpꝰ mater,precit sup sanctos et
oĩs cõbusti sunt quoꝝ cineres iactati sũt
in amnẽ sed ī loco pcipiti ꝛ vadoso restiteꝛt
ꝛ ꝓgregati sunt ꝛ nihil eoꝝ īminuit fluuius
Post tres dieſ reuelati sunt epo ciuitatꝫ ab
ipsis sanctꝫ. Qui accipiẽs clerum ꝛ populũ
prexit illuc ꝛ viderũt reliq̃as in aqua fulgẽ
tes tanq̃ lumiaria sup quas aqua decurre
bat.illarũ nil secum trabens ꝛ si q̃d alicubi
relictũ fuerat a splẽdoꝛe demõstrabaſ. Jsti
oẽs martyres milites fuerũt natõe capado
ces.

XV

Quidam rex fuit magnꝰ ꝛ gl'iosus. et fa
ctum est pcedẽte illo in curru deaurato cũ
regali obsequio obuiasse illi duos viros at
tritis ꝛ sordidis ĩdutos vestibꝫ.attenuatas
macie ꝛ pallidas facies habẽteſ. vt ergo rex
vidit illos deſiliẽs ꝓfestim de curruꝫ in ter
ram,pcidẽs adoꝛauit.ꝛ surgẽs amplexatus
est eos ꝛ affectuose osculaꝰ. Magnates ſo
illiꝰ ac pceres de hoc indignari sũt arbitrã
tes eũ fecisse indigna regali gl'ia.nõ tũ ausi
in facie illũ repẽdere germano fratri eius
suggesserũt. vt ei loqueꝛet ne tãte excellẽtie
diademati tantã inferat ꝛtumeliaꝫ. q̃ cum
fratri ista diceret ꝛ eiꝰ humiliationẽ repẽ/
deret ei rex rñsum dedit.qõ tũ ille nõ intel/
lexit. Cõsuetudo aũt erat illi regi qñ sniam
mortis ꝛtra aliquẽ dictabat pconẽ suũ añ
ianuã illius cũ tuba huic officio deputata
mittere. Cuiꝰ voce oĩs cognoscebãt moꝛ/
tis reũ illum esse. Uespere igiſ veniẽte mi/
sit rex bucinam moꝛtꝫ tubicinare añ ianuã
fratꝛ sui.quã cũ audisset ille de salute ꝏspe
rans tota nocte sua disposuit ac sũmo dilu
culo nigris ꝛ lugubꝛibꝫ indutꝰ vestibꝫ cum
vxoꝛe ꝛ filijs ꝓgit ad foꝛes pallatij flens ac
lugens.quẽ rex ad se ingredi fecit.ꝛ videnſ
eum lugentẽ ait. O stulte ꝛ insipiẽs si tu sic
timuisti pconẽ germani fratꝛ tui aduersus
quẽ te nihil deliquisse ꝛgnoscis. qũo mihi
repẽhensionẽ intulisti. qꝛ in hũilitate saluta
ui ꝛ osculatꝰ suꝫ pcones dei mei sonoꝛabi/
lius tuba mihi mortẽ significãtes ꝛ terribi
lem dñi occursum.cui multa ꝛ magna me/
ipm peccasse ꝛscius sum. Ecce deniq̃ tuaꝫ
arguẽs insipiẽtiã isto vsus sum mõ. Hunc
ꝛo ꝛ illoꝝ q̃ te ad mei miseruĩt repẽhensionẽ
stulticiã arguere curabo. ꝛ ita frẽm instru/
ctum remisit domũ. Precepit aũt fieri de li
gnis q̃ttuoꝛ arcellas ꝛ duas q̃dẽ vndiq̃ au
ro cooptas.ossaq̃ moꝛtuoꝝ putẽtia mittẽs
in eis aureis obfirmauit seꝛ. Als ꝛo duas
pice ꝛ bitumine liniẽs replenit lapidibꝫ pci
osis ꝛ iestimabilibꝫ margaritꝫ ꝛ oĩm vnguẽ
toꝝ odoꝛibꝫ.funiculis q̃ cilicinis astrinxit.
Deinde accersiri fecit repẽsoꝛes suos ma/
gnates.s.illos ꝛ pceres.ꝛ posuit añ eos ipas
q̃ttuoꝛ arcellas vt estimaꝛẽt q̃to q̃dem iste
q̃to ꝛo ille pcio sint ꝛdigne. Illi ita q̃ ꝛdau
ratas magna pciꝫ iudicaueruĩt. Expedit ei
inquiũt in ipsis diademata regalia imponi
que ꝛo illinite pice ꝛ bitumĩe erãt vili q̃dã
ꝛ exili pcio dixerunt. Rex aũt dixit ad illos.
Sciebã ꝛ ego talia vos dicturos.exterioꝛi
bꝫ ei oculꝰ exterioꝛa cernitꝫ ꝛ tñ nõ ita opoꝛ/
teret facere.sꝫ internis oculꝰ intrinsecꝰ recõ
dita expedit videre siue honoꝛẽ siue ꝛtume
liam. Et moꝛ pcepit vt apirenꝰ arcelle ꝛdau
rate.ex q̃bꝫ reseratꝫ diꝛ fetoꝝ exalauit ꝛ feti
dissimꝰ visus est aspectꝰ. Ait g̃ rex. Jste tipꝰ
est eoꝝ qui splẽdidis q̃dẽ ꝛ gl'osis induunt
vestibꝫ ꝛ potẽtia elati sunt. sꝫ intrinsecꝰ moꝛ
tuis ꝛ fetẽtibꝫ malignis q̃ opibꝫ referti sũt.
Deinde picatas bitumiatas q̃ pcipiẽs diſ
soluit ꝛ apiri cũctos q̃ aderãt letificauit eoꝝ
que intꝰ erãt splẽdoꝛe ꝛ odoꝛe. Tunc ait ad
illos. Scitis q̃bꝫ sil'ia sunt ista. Humilibꝫ
illis q̃ vilibꝫ operti erãt vestimentꝫ quoꝝ
vos exterioꝛẽ attẽdẽtes habitũ. ꝛtumeliaꝫ
putatꝫ meã ante faciẽ eoꝝ in ꝛa adoꝛatõeꝫ.
Ego ꝛo intellectualibꝫ oculis reuerẽtiam
illoꝝ ꝛ decoꝛẽ ꝛsiderans aiaꝝ.glorificatꝰ q̃
dem hoꝛũ tactu omni coꝛona ꝛ regali vni/
uersa purpura pciosioꝛes istos exiſtimaui.
Illos igiſ confundens docuit ne errarent
in his que foꝛis apparẽt sed interna attẽde/
rent.

XVI

Quidam facie furẽtꝫ vnicoꝛnis ñ ferẽs

sonū vocē illi⁹ t terribiliuz mugitū fortit fugiebat ne deuozaret ab eo. Dū g velocit curreret ī magnū q̄dā baratrum decidit. Dū aūt caderet manib⁹ extensis arbuscula q̄ndā appḥēdit t fortit tenuit. t base q̄dam pedib⁹ impssis visū est sibi ī pace de reliq̄ fore t stabilitate. Respiciēs g vidit duos mures. vnū albū t alterz nigrū cozrodētes ices sant radicē arbuscule quā apprehēderat. et iam ppe erat vt eā abscideret. Cōsideras et ipsi⁹ baratri funduz vidit draconē aspectu tribilē ignē spirātē t feralib⁹ oculis ipm aspicientē. oscq̄ tribil'r apientē t deuozare euz cupientē. Intuēs ꝯo rursus basez illā pedib⁹ suppositā. Cōtemplat⁹ ē q̄ttuoz aspidū capita de pcte pdeūtia vbi ꝯsistebat. Eleuans aūt sursuz oculos vidit ꝺ ramis arbuscule modicū mel distillās. Dimittēs g ꝯsiderare q̄ circūdabāt eū mala. s. sursuz vnicornē insanientē t eū querētē deuozare. deorsum ꝯo draconē inhiantē t arbusculā cito excidendā. t q̄ pedes sup lubricā basez t infidelē posuerat. tātoz ac taliū malorz oblit⁹. seip̄m illi⁹ mellis modici dulcedini tradidit. Dec sil'itudo eoz est q̄ seductiōi pnt seculi adhesērūt. Cui⁹ expositōz tibi dicam Unicornis q̄dē mortis figurā tenet q̄ sp pse quit t ꝯpḥēderevult gen⁹ humanū. Baratrū ꝯo mūd⁹ ē iste mal' plen⁹ t laqueis mortiferz Arbuscula q̄ a duob⁹ muribz icessant incidebat quā apprehēdim⁹ vite nr̄e mensura ē q̄ ꝯsumit t dirimit p horas diei t noctis t incisioni appropiat. Quattuoz ꝯo aspides de q̄ttuoz fragilib⁹ t instabilib⁹ elemētis ꝯstitutionē hūani corpis significāt. Quib⁹ inordinatis t ꝯturbatis corpis ꝯpago dissoluit cū his crudelissim⁹ draco tribilem inferni ventrē figurat cupiēs suscipe eos q̄ pūtes delectatōes futuris ꝓponūt bōis. Stilla ꝯo mellis significat dulcedinē mūdi p quā seductoz ille suos amicos nō sinit priam videre salutem.

XVII

Hil'es sunt amatoz̄es secularīū delectationū t q̄ haz dulcedine illicium atq̄ futuris t stabilib⁹ fluida t fragilia pferūt homini q̄ tres amicos habuit. quoz q̄dē duos p cordial'r t affectuose honorabat. ac vehemēter eoz charitate afficiebat. t vsq̄ ad mortē p ipsis agonisans t piclitari desiderās. aduersus terciū multo ferebat despectu. neq̄ honore neq̄ decēti eū aliq̄ gratificās dilectione nisi q̄ndā modicā ad eū simulans amicicia. Uenerūt g terribiles die q̄dā q̄dam milites acceleratēs būc ad imperatoz̄es ducere rōnem redditurz p debito decē milium talentoz. Coartat⁹ ꝯo ille q̄rebat adiutoz̄ē ad subueniendū sibi ī terribili rōnis positiōe apud regē. Currēs igit ad pmuz p oīb⁹ eoz amicū dixit ei. Hosti o amice q̄uo aīam meā semp p te posui. nūc aūt indigeo auxilio tuo in die ista detinēte me necessitate. Uno g pmitt⁹ mihi nūc auxiliari. t q̄ apud te reposita ē mihi spes dilectissime. Rndēs g ille ait. Nō sum amic⁹ tuus o hō neq̄ scio q̄s sis. habeo em̄ alios amicos cū q̄b⁹ optz me hodie letari. t amicos istos amō possidebo. Prebeo tñ tibi ciliciola duo vt habeas ea in via q̄ ambulas. que tñ nihil tibi p derūt t nullā aliā spem a me pstolerz. Hoc audiēs ille t diffidēs de auxilio q̄ speraverat ab eo. ad scōm prexit amicum cui t ait. Recordare amice ext̄ū accepisti a me bonoris t gre. hodie ꝯo coruēs in tribulatione t aduersitate auxiliatoze opus habeo. q̄tū ꝯo vales subuenire nunc indica mihi. Ille ꝯo ait. Nō vacat mihi hodie vt tecū subeā agonē. curz em̄ t solicitudinib⁹ circūdoz t in tribulatōe sū. modicū tñ tecū pgā q̄uis tibi nō sit pfuturz. t statim domū reuersus pprijs vacabo negocijs. Uacuis g manib⁹ inde reuersus vndiq̄ destitut⁹ lamētabat se ipm de vana spe ingratoz̄ amicoz̄ū t de inutilib⁹ laboribz q̄s sepe p eoz sustinuit dilectione. Pergit g ad terciū amicū de q̄ nūq̄ curā habuit nec sociū leticie sue būc advocauit. t ait ad eū ꝯfuso t ī terrā vultu dimisso. Nō habeo os loq̄ndi ad te. ꝯgnosco em̄ diligent q̄ nūq̄ tibi bñ feci. nec amicabilit circa te habui me. sz aduersitas apprehendit me durissima t nullā spem sat⁹ in ceteris amicis meis reperi. veni ad te rogans si est tibi possibile q̄dlibet auxiliū vl' modicum ipendere ne tardes memoz ignorantie mee. Tūc ille rndit ei hilari t sereno vultu. Certe amicū meū charissimū te ꝯfiteoz esse t modici illi⁹ tui bñfic⁹ nō imemoz cū vsura retribuā tibi. Ne timeas g ne formides. ego em̄ pcedā te. ego inkueniā p te apud regem t nō tradā te in manib⁹ inimicoz tuorū. Cōside g dilectissime t nō tristerz. Tūc ꝯpunct⁹ ille dicebat cum lachrymis. Heu mihi q̄d ꝑdus lamētaboz aut q̄d potiꝰ plangam. vanū affectū meū rep̄hēdā que falsis exhibui amicis. an amentiā meā plangam.

qz huic ꝓo z germano amico nullā ōndi familiaritatē. Prim⁹ amic⁹ ē diuitiaꝝ possessio p qbꝫ hoies multū laborāt. de qbꝫ nihil accipiūt in morte nisi viles pānicul⁹. Secundus vror filiꝫ z amici q nō pgūt nisi cū mortuo ad sepulcrū. Terci⁹ amicus bona opa sunt z ꝓtutes que defendūt nos coram iudice.

XVIII

Rursus ait barlaā ciuitatē quādā didicī fuisse magnā. cui⁹ ciues talē habebāt cōsuetudinē antiq⁹ vt assumerēt extraneum aliquē z ignotū virū nihil legū ciuitatiꝫ sue vt traditionū scientē. z hūc sibi regē ꝯstituebant q oēm ptātem accipiebat. z suaꝝ volūtatū faciēdaꝝ facultatē habebat vsqꝫ ad cōpletionē vni⁹ āni. Deinde eo in oī securitate manēte delicijs qꝫ atqꝫ suauitatibꝫ absqꝫ formidine. z regnū sibi pmāsuꝝ extīstimāte. repēte surgētes ciues illi ꝫ eū regali ablata stola nudū trahētes p totā ciuitatē exulem trāsmittebāt in magnā z longi⁹ remotā insulā in q neqꝫ cibū neqꝫ vestimētū inueniēs in fame z nuditate male atterebaꝫ ꝓter spez ꝓcessis sibi delicijs z gaudijs. in tristiciam rursus ꝓter spem oēm z expectationē trāsmutaꝫ. Interea ordinaꝫ est qdā vir in regno q nō exiguo mentiꝫ intellectu vigebat. q tāta ex ip̄rouiso accedēte sibi abūdantia nō est dissolut⁹ nec ab ea rapt⁹ neqꝫ eoꝝ qui añ eū regnauerūt z eiecti misere fuerāt i curiā secut⁹. sꝫ solicitudinez gerebat z laborabat aīo qūo se z sua disponeret. Duꝫ g assidua meditatiōe diligēti⁹ ista tractaret. ꝯgnouit q quēdā sapientissimū ꝑsiliariū suū ꝓsuetudinē ciuiū z locū perēnis exilij. z qūo semet ipm opteret custodire sine errore edoct⁹ est. Hoc g vt agnouit z qz opteret illū p⁹ paululum ad insulā applicare. z regnū caducū alienigenis dimittere. aptis thesauris suis quoꝝ tunc habebat liberā facultatē ex illis qō vellet facere. accepit pecuniaꝝ multitudinē. auri vicz z argēti z lapidū pciosorum amplissimū pōdus z fidelissimis cōmittēs famul⁹ in illā pmisit ad quā ducēd⁹ erat in insulā. Peracto igiꝫ anni termio in seditionē ipsi ciues nudū sicut z illos q añ eū fuerant in exiliū trāsmiserūt. Tūc ceteri stulti z tpales reges fame male cruciabant. Ille ꝓo p uidus in abūdātia vinēs ppetua. delitias infinitas atqꝫ diuitias hīs timore magno prorsus incusso infidelibus z malignis ciuibꝫ sapientissimo seipm beatificauit ꝓsilio. Ciuitatē g intellige vanū istū z deceptorē mūdū. ciues aūt ꝓncipes z ptātes demonū mūdi rectores siue seculares hoies. sapientem q regē ꝑmonuit de ꝓsuetudine ciuitatis quēlibet sanctū doctorē z ꝑdicatorē. exilium futurā vitā. vbi q āno suo. i. tpe huius vite delicijs seruierūt in ppetuas miserias detrudendi sunt. Qui ꝓo de futurꝫ soliciti opa bona tanqꝫ diuitias ꝑmiserūt. eternis delicijs fruituri sunt.

XIX

Quidā filiꝰ ditissimoꝝ parentū cui pat⁹ desponsauit filiā cuiusdā nobilissimi et ꝑ oīb⁹ locupletissimi regis nimis pulcerrimā. Monuit g sermonē cū puero ō nuptijs z quō facere meditabaꝫ annūciauit. qō ille ꝙsi rem malā ac nephariā respuens relicto patre in fugā elapsus ē. Ambulās āt declinauit in domū cuiusdā senis pauꝑis ꝓpter estū diei semetipm repausatur⁹. Tunc filia senis ꝓgo que erat ei vnigenita sedēs añ ianuam opabaꝫ manib⁹. ore aūt suo deū laudabat. assidue grās agens ei de imo cordis. Hui⁹ āt laudes iuuenis auscultās ait. Ō est istō ō mr studiū tuū. cui⁹ aūt rei grā cū ita sis paup z tenuis ꝙsi ꝑ qbusdā magnis donis grās referēdo sic laudas dñm. Que rndēs ait. Nescis qz sic̄ etigua medicina de magnis laboribꝫ sepi⁹ liberat hoiez. ita z in puis dei donis grāꝝ actio magnoꝝ auctrix bonoꝝ efficit. Ego qdē filia sū senis pauꝑis grās tñ refero deo ꝑ modicis istis donis. z bñdico dñm. certa qm̄ q hec ꝓtulit z maiora valet dare. Et ista qdē de his que extrinsec⁹ sunt z nr̄a nō sunt ex qbꝫ nec multa possidentibꝫ lucrū aliqō ꝓuenit. ne dicā. qz z sepius dānuꝝ sustinet neqꝫ miora accipientibꝫ accidit detrimētū. eandē vtriqꝫ viā ꝑgentibꝫ z ad eūdē ꝓuenientibꝫ finē. Eoꝝ ꝓo que magꝫ sunt necc̄aria z ꝑfectissima mlta z maxima accepi dei dona. q̄ innumerabiliaꝝ inestimabilia sūt. Nam scōm imaginē dei facta sum. z ipsi⁹ noticiā hīe merui. z rōne pre oīb⁹ aīalib⁹ sum ꝑdita. z ab ipso deo iuitata sum ad vitā ꝑ viscera miscōie ei⁹. cui⁹ z my sterioꝝ ꝓticeps ee merui. cui z padisi ianua parata ē facile si voluero itroitū mihi ꝑbitura. Pro tantꝫ igiꝫ z talib⁹ donis q indifferenꝫ diuites ꝓcipiūt z pauꝑes vt dignū est grās agere penit⁹ est impossibile. Si aūt z modicā laudatōz largitoꝝ bonoꝝ nō obtulero qualē excusatiōz habebo. Iuuenis ita qꝫ eximiū illi⁹ stupens intellectū ei⁹ patrem

accersiuit.cui ꝛ dixit. Da mihi vxorē filiam tuā.adamauit enī illā ꝓpt intellectū ꝛ pietatem. Tūc senex ait. Nō licz tibi accipe pauperꝛ filiā cū ꝓentū diuitū sis filius. Rursus aūt iuuenis ait. Etiā hāc accipiā.si tū mihi ñ negauerꝛ eā. Nobiliū q̄ppe ꝛ diuitū mihi filia fuit despōsata.ſz hāc respuēs fugaz arripui filiā q̄z tuā ꝓpter pietatē quā hz ī deū ꝛ pclarū illi⁹ intellectū adamans copulari mihi p̄ omnib⁹ cogitaui. Senex autē dixit ad eū. Nō possum tibi filiā meā dare ꝛ ducas ī domū patrꝛ tui et ab vlnis meis separes eā.vnica enī mihi ē. Hz ego inq̄t iuuenis apud vos maneba ꝛ vestrā suscipiam ꝑuersatōz. Deinde ꝛ splēdidū deponēs vestimētū senis habitū postulās induit. Tūc ille senex ī multꝛ temptās eū ꝛ varie ipsi⁹ examinās cogitatōes. postq̄z cognouit iuramenti illi⁹ stabilitatē. ꝛ qz nō amore insipiētie detent⁹ petijt ei⁹ filiā ſz pietatꝛ amore elegit pauperrime viuere hāc ꝓponēs sue glorie ꝛ nobilitati tenēs eū manu introduxit ī suū cubiculū ꝛ oñdit ei diuitias multas ibi repositas ꝛ īmēsum pond⁹ pecuniaꝝ q̄ꝛtuz nō viderat aliq̄ñ iuuenis ille.ꝛ ait ad eum. Fili h̄ oīa tibi do.eo q̄ elegisti mee fieri heres subē quā tenens hereditatē ille oēs supgressus est glorioſos terre ꝛ diuites.

Ex tercia parte speculi historialis.

XX

Vlier quedam

theodosij īpatoris vxor nomine placella.claudoꝝ atz debilitū maximā habebat curam.nō seruis nō alijs vtens mīstris ad h̄ officia pagenda.sed p se metipsaz hec agēs ad eoꝝ habitacula veniebat vnicuiq̄ qđ op⁹erat p̄bēs.que p eccle siaꝝ xenodochia discurrēs suis manib⁹ īfirmis mīstrabat.ollas coꝝ extergens.ius gustans.offerēs cochlearia.panē frāgēs.cibos mīstrās calices diluēs.ꝛ alia cūcta faciens que fuis atq̄ mīstris mos est solēnit⁹ opari Dis aūt q̄ ea de reb⁹ nitebanꝰ talib⁹ ꝓhibere dicebat. Auꝝ distribuere imperij ē opus ego aūt p ipso impio h̄ op⁹ offero bona mihi tribuēti. Ait viro suo sepe dicebat. Optz te marite sp cogitare q̄d dudū fuerꝛ ꝛ quid mō sis.nā si semp hec cogitauerꝛ īgrat⁹ bñ factoꝛi nō eris.ſz imperiū q̄z eo largiēte suscepisti legal'r gubernabis. Itaq̄z his ꝛ sil'ib⁹ optima mulier ꝓficere virū suū in ſtruti/bus sedule hortabaꝰ.

Ex floribꝫ eraclidis qui ⁹ paradisus

Exemplum XXI

Quidam palestin⁹ noie valēs puenit ad heremū in qua pl'imis ānis vixit cum alijs fratribꝫ. Difficilisq̄ vite studiū assecut⁹ ad tantū cacumē supbie ascēdit vt diabolicis illusionib⁹ fallereꝰ.nescio q̄d magnū se esse putās tanq̄ angeloꝝ bonoꝝ visione mīste rioq̄ q̄tidie frueret. Referebant igit⁹ ei⁹ notissimi q̄ vno die dū in tenebꝛis op⁹ faceꝛ acus ei q̄ sportulā ꝓsuebat e manib⁹ ceciditꝫ set.ꝛ dū eaz ī obscuro cernere nō possz lampade sibi mīsterio demonis accēsa cāde īuenit.eo igit⁹ ex ipsa inflatiōe refecto accidit vt q̄dam illuc pegrini venirēt variaq̄ legumīnū ꝛ fructuū genera fratrib⁹ exhiberent que cū suscepisset sctūs machar⁹ fratꝝ ꝓe ſ byter singl'is fratrib⁹ pugillū misit.in⁹ q̄s ꝛ valenti fratri ꝓtez suā destinauit. Qui latorem ipm inturijs ꝓsecit dicēs ei. Vade ꝛ dic machario qz nō suz deterioꝛ illo ꝛ bñdictiones ad me trāsmittat. Quo itaq̄z audito machar⁹ ad eū veniēs ꝛ ꝓsiliū ei humilitatꝫ dedit.ſz psuadere nō valēs de ruina ei⁹ tristꝫ abcessit. Deniq̄z diabol⁹ in effigiē salvatoꝛis trāsfigurat⁹ nocte venit ad eū cum choꝛo mille vt finxerat angeloꝝ lampades accēsas tenentiū.ꝛ cū flāmea rota in q̄ salvatoꝛem sedere simulauit. vno ex eis p̄cedēte eiq̄z dicēte. Placuit xp̄o ꝑuersatio tua et pbabil' vite fiducia. Et ecce venit ad te.tū egredere decella tua ꝛ venientē emin⁹ cernens adoꝛa. Egressusq̄ igit⁹ illuz vt deū adorauit.ꝛ sequēti die ꝓgregatꝫ ad eccl'am fribus ait. Ego iam cōione nō indigeo. xp̄m enī ipm hodie vidi. Tūc sancti patres ferreis vincul' eū illigatū secularꝫ vite ꝑuersationi dederūt vt ex eo tumoꝛ ei⁹ animi cessaret.q̄ nihil ꝓmune cū sanctꝫ haberet.ꝛ sic eum p totū annū xp̄us oꝛonib⁹ curauerūt

XXII

Quidam vir noie serapion q̄ ꝛ syndon⁹ vocaꝰ.qz veste nō alia q̄z syndone vrebatur Apathes etiaz.i.impassibilis vocabaꝰ. qui nullū possidēdi desideriū paticbaꝰ.ꝛ ablitinentia nimia oīm rex ꝛ iugi meditatōe diuinoꝝ libroꝝ vni⁹ cellule quiete nō poterat esse cōtentus.sed p diuersa trahebaꝰ mens ei⁹. De hoc referebant patres sancti q̄ in q̄ dam opido viginti solidoꝝ p̄cio se paganis mimis distraxerit.ꝛ i eoꝝ seruitio p̄mānserit

ita vt eis pedes ꝙz lauaret donec eos chri/
stianos efficeret ⁊ a ludis theatralib⁹ sepe/
raret. nullūꝙz cibū nisi panē ⁊ aquā sumere
⁹sueuerat nec diuīas scp̄turas legere cessa
bat. Illis aūt ad piam ⁊ castā vitam ⁹uer/
sis cū ei libertatē offerrēt dicētes. qz p ip̄m
a turpi seruitio liberati essent. viginti soli/
dos quos p se acceperat ⁊ apud se seruauerat
reddidit eis dicēs. Quia p me de⁹ in vobis
impleuit qđ volebā. nūc aurū qđ p me de/
distis recipite. vt alios quoꝙz q̄b⁹ subueni/
re possim repiam. Cunꝙz rogat⁹ ad q̄escere
nollet. vt cū eis tanꝙz pater eoꝝ ⁊ dñs rema
neret. Dabis ꝯ inquiūt aurū illud pauperi
b⁹ qđ nos velut arras quasdaz p salute nr̄a
dedisse cognouimus. At ille. Date ait vos
Ego em̄ alienas pecunias nō do. Saltem
inqunt hoc p̄camur. vt vl̄ post anni circu/
lum nos athenis req̄ras. Itaqꝙz seruus x̄pi
pegrinādo frequēter ad elladam venit ac p
triduū morat⁹ athenis a nullo panem quo
vesceret accepit. Neqz ⁹o pecuniā habebat
nec peraz vl̄ pellē vel aliđ quicqz secū p̄ter
ſyndonē q̄ erat amict⁹ ferebat. Cum ꝯ ieiu
nus vsqz ad quartā diem pueniſſet esurire
fortiter cepit. Nihil em̄ pei⁹ illo ieiunio qđ
extorquet inuito. et⁹ necessitate sepe etiā p
fidia p̄cedit. Stetit ꝯ sup colliculuz vbi⁹
vbi p̄mates eiusdē opidi ꝓsiliū habere con
sueuerāt. ⁊ illic man⁹ suas p̄cutiēdo vim se
maximā pati clamabat dicēs. Athenienses
viri succrrite. Cōcurrētes itaqꝙz simul oēs
pallijs ⁊ birris indut⁹ quesierūt vñ veniſſet
vel q̄d pati diceret. Ille rñdit. Genere sum
egypti⁹. cōuersatione monach⁹. et quo aūt
de patria mea vera discessi in triū fenerato
rum man⁹ incurri. quoꝝ duos q̄dem q̄cun
qz mō debitū soluēs potui euadere. tercius
aūt adhuc retinet me. nec habeo vñ possuz
ei satisfacere. Illis aūt q̄s esset vl̄ vbi dege
ret req̄rentib⁹ qui ei molest⁹ esset. in omnib⁹
adiutores se pollicētib⁹ si hoc eis indicaret
ait. Cupiditas pecunie. desideriū voluptā
tis. ⁊ voracitas ventriz. hi tres sp mihi mo/
lesti fuerūt a p̄ncipio iuuentutiz. Ex q̄b⁹ pri
mos duos euasisse iam video⁹ nec vltra mi
hi molesti sunt. terciū ꝯo ferre non possum
cum em̄ ārto die iam exnecēitate ieiunē. vr/
get me seueriſſim⁹ fenerator exigēs debitū.
⁊ nisi reddidero mortē minat⁹. Tūc quidaz
p̄hoz obtulerūt ei solidū vnū quo ille sum
pto ⁊ cuidā q̄ panes vendebat dato. vnoꝙz
tantū ab eo pane susceptō mor ab vrbe p̄fē
ctus est ⁊ nūꝙz postea in eā reuersus. Ut āt
circa lacedemonis loca veniēs vnū illic de
p̄moribꝫ vrbis bonū in ceteriz reb⁹ virū om
nesqz de domo manicheos esse ⁹gnouit iu
xta supius exemplū se vēdidit. ⁊ intra duos
ānos ab execrabili secta tam ip̄m q̄z ⁹iugē
ei⁹ totāqz familiā abstract⁹ eccl'ie tradidit.

XXIII

Johānes damascen⁹ floruit tpe theodo
si⁹. Die ab infantia grecis lr̄is eruditus in
fra duodecim ānos oēm liberaluz artium
sciam comp̄hēdit. in amore dei ac glorioſe
matriz ei⁹ se exercēs. monachalē habitū as/
sumpsit. ꝯgo p̄manēs. regine ꝯginū horas
q̄tidie studioſiſſime decantabat. Fact⁹ pre
sbyter ī eius honore missas deuotiſſime ac
frequētiſſime celebrabat. Insup etiā orati/
ones antiphonas rñsoria ,psasqz facere cō
sueuerat. q̄s in ei⁹ solēnitatib⁹ ad ipsi⁹ lau/
dem dulciſſime decātabat. Tradebāt ei no
biles viri ,p̄rios filios erudiēdos q̄s ille ñ
solū lr̄is instruebat. sz etiā ad timorē ⁊ amo
rem in oī mor honestate diligent' informa
bat. Quadā die cū egressus ciuitatiz muros
cū scholarib⁹ suis paulisp spatiaret sarace/
ni subito irruētes. more solito cum hoīm ⁊
aialiū multitudīe ip̄m q̄z rapuerūt ac secuz
in p̄sidem detulerūt. Et cū ine p̄dones p̄de
fieret diuisio ⁹tigit vt cuidā ine illos ditiſſi
mo iobes in p̄tem veniret q̄ ceteriz ad serui/
tutiz opa deputatiz nutu diuīo meritz beate
ꝯginis erga ip̄m miti⁹ ageret. Captiu⁹ nan
qz seruitutiz pensum solitū reddere nō negli
gebat. sz ⁊ ieiunijs insistēs oz̄ones ad beatā
virginē deuotiſſimas q̄tidie dirigebat. Nō
ille gentilis aīaduertēs ei⁹ bona ⁹uersatio
ne ⁹uict⁹ ip̄m ire ac redire libeꝝ quo vellet
infra palatij spatia p̄mittebat. ⁊ die quodā
sic ē eū allocut⁹. Di iobes charisſime mi/
ratus sum p̄udētiā tuā. dictādi curialita/
tem. scribēdi vtilitatē. cantādi ⁊ organizan
di suauitatē. sanctū q̄zp̄positū ⁊ ⁹uersatōez.
Habeo filiolū nō min⁹ meipso mihi charū
quem p̄cor vt ī artib⁹ erudias. ⁊ ī dictādo.
scribēdo. legēdo. cantādo sic eum tibi ⁹for
mare studeas. vt si forte aliq̄n a nobis liber
recesseris in ipso tñ apud nos q̄dāmodo to
tus remaneas. Qui puez obedient' humili
terqz suscipiēs ⁊ a p̄mis elemētis erudire in
cipiens infra paucos in oīb⁹ artib⁹ liberali
b⁹ ānos instructū adeo reddidit. vt si mḡr̄i

ac discipuli rhetoricū dictādi gen⁹ attēderes. si lr̄e formā aspiceres. si vocis melodiā audires nullā esse differentiā int̄ vtrāq; clamares. Porro cū impatori theodosio p vite merito t mor̄ honestate nec nō p eloquētie nitore in q̄busdā causis necessari⁹ videret missa legatōe sub pēa capit̄ dño mādat vt ei ōntoti⁹ mitteret. Qui p̄cepto impiali ptradicere nō ausus iohem pstantinopolim ad ip̄m honorifice deduci fecit. impator eū cū honore suscepit t ei monasteriū in q̄ cuz fratrib⁹ do q̄ete seruiret i vrbe dedit. vbi et ipsemet sepi⁹ veniebat ac de statu regni t salute aīe sue familiarit̄ ptrectabat. Ut autez bon⁹ iohes ad meritor augmētū pbaretur adhuc i camino tribulatōis inuenis quem in pside docuerat suū gen⁹ dictādi t ꝓpriaz manū scribēdi neq̄tie spū exagitat⁹ epl'az p prio sensu ingenioq; dictauit. scriptāq; cōstantinopolim furtiue direxit. t i palacij loco vbi citi⁹ a mīstris iueniri possz iactari p cepit. Eratq; talis. Dilect̄ amicis q̄ sunt in pside damascen⁹ iohes monachor mīmus Salutē. Noueritz impatorē robur exercitus ad diuersa illa i nationes extremas misisse. vrbēq; regiā t finitimas hoīb⁹ vacuas remānsisse. Qm̄ g̃ sapiētes estis securi venite t victoriā vobis paratā absq; mora virilit obtinete. Inuēta ē igit̄ a mīstris epl'a et coram impatore plecta. traditio ab oīb⁹ exclamat̄. t q̄s hui⁹ pditōis actor esset inq̄rit̄. forma lr̄e ingeniūq; scribēdi respicit̄ t iohannes esse impatori nūciat̄. Statim iohes q̄rit̄ t cū iniuria ml'ta ad impatoris p̄nciam trahit̄. ipso mirāte vñ tā subito talis tumultus t ō se ꝓspiratio oriret̄. Popul⁹ vniuersus intorquens cōuicia mille. non sacerdotem sz pditorē. nō monachū sz apostatazp clamabat. t furibūdus vir man⁹ ab ei⁹ oculis ꝓtinebat. Tūc impator facto silentio suspirās ait. O neq̄ssime iohes bñficijs meis ingrate malū p bono mihi reddidisti. sarabica pessime q̄stū est in te patriā tradidisti. mihiq; ac meis auferēs libertatē in captiuitatē nos retrusisti. Ostēsaq; illa epl'a rūdita. Vere dñe formā scribēdi t dictandi genus meū ꝑ esse cognoui. sz testz est mihi de⁹ q̄ eā oīno nō feci. Cūq; oīs in eū pstreperent eo q̄ veritatez occultare velle videret vndiq; clamabāt vt absq; dilatione morte puniret. Judices facto cōsilio pari assensu dicūt ip̄m. q̄ special' amic⁹ impatoris fuerat nō debere occidi sz manū qua tantū facinus ppetrauerat abcidi. q̄ facto iohes de dolore vulner⁹ ac diminutōne corpis gr̃as agit deo. sz q̄ in ei⁹ honorē ampli⁹ offerre sacrificiū nō posset paulisper ꝺdoluit. Abcisa itaq; man⁹ officio spiculatoris iussu ipsa ratoris ad testimoniū tanti sceler̄ suspensa est i monasterio ac residētie loco ipsi⁹ iohis Ille mox ad imaginē specialis dñe sue mānus aduenies discoopto vulnere t extento ac ostenso brachio cū ea pie rirabat̄ inq̄ens Heccine dña nr̄or p̄mia meritor sūt. hecine tuor btitudo seruor. Esto dña mi digne p merit̄ peccatorē me flagellari voluisti. sed vt q̄d instr̄m officij tui pmisisti penitus abscidi. Hec q̄ppe manus hymnor laudis tue cantica sepi⁹ scribēdo parabat t ōo patri sacratissimū corp⁹ t sanguinē filij tui multoties in honore tuo ad peccatorz salutem offerebat. Cūq; talia sepi⁹ ibi lamētando ꝓraret ꝓtigit nocte q̄dam vt post hmōi lamētatōz i lectulo fessus. nec dormies nec vigilās ex toto pausaret. Et ecce regina r̄gi num affuit cū ingēti lumīe. hilari facie. tali eū ꝓsolans affamine. Quid agis inq̄t puer me⁹. Heu inq̄t ille dña q̄d me interrogas. Quinimo interrogo te ego. Cuz hec paterer vbi eras. Ecce ad meū imo ad tuū dedecus in eccl'ia pendet abscisa client̄ tui man⁹. At illa. Confortare inq̄t fili in dño manū tuā tibi restaurare pōt q̄ totū hoīem plasmauit ex nihilo. His dict̄ eo vidente eccl'iam illa petijt. delatāq; inde manū ei⁹ brachio cum mira benignitate in mometo restituit. Tūc ille gr̃as ineffabiles agēs. reddita diei luce surgit fratrib⁹ ꝙuocatis manū oñdit. eosq; secū ad magnalia dei glorificandū aīauit. Hor solēniter indut⁹ alta voce missam de beatissima r̄gine celebrauit. Impator audito miraculo pedes ad eum venit t ore ꝓprio manū deosculans post dei laudē t glorioseꝛ̄ginis ab ipso diligent̄ inq̄rit si quē alicubi cognosceret q̄ suū dictandi gen⁹ ac scribendi formā haberet. Qō ille q̄dem ei retulit. t sic rei veritas inq̄sita diligenti⁹ innotuit.

XXIIII

Quidam vir noīe theophilus sub anno iustiniani nono fuit in vna ciuitate cilicior̄ sancte eccl'ie vicedomin⁹ moribz t cōuersatione p̄cipu⁹ quiete t moderate ad ecclesiam ptinētia optime regēs. Qui affectualiter a populo t clero dilectus mortuo eius

dem ciuitatis epō in episcopū est elect⁹. Ez cum plurimū reniteret contestās se indignum tāti honoris officio. vi ad metropolitanū ep̄z pduct⁹. ab eo cū gaudio suscept⁹ ē z vt volūtati plebis assensum p̄beret cōmonitus. vidēsq; eius nimiā in renitēdo ꝓstantiam dimisit eū z aliū in loco ei⁹ pmouit ad ep̄atus officiū. Porro ordinato epō cū ad p̄priam remeasset ciuitatē quidā ō clero instigauerūt episcopū vt amoto illo aliū eccle sie ordinaret vicedominū. Quo facto callidus hostis z iuidus īmittēs ei vicedominatus zelū. z ambitiōis emulationē intātū eū seduxit vt etiā maleficorū postularet auxilium. Ita⁊ cū ingēti desiderio ambitōnis vteret ad quēdā accessit in ciuitate iudeum diabolice artis operatorē nequissimū qui iam in infidelitatis z pditiōis foueā multos immerserat. ac genibus ei⁹ pnolutus ait. Queso adiuua me qm̄ epūs me⁹ me ad opprobriuz adduxit z hec ī me fecit. Rndit ille. Proria nocte veni ad me z ducā te ad patronū meū qui subueniet tibi quo volueris. Quo facto duxit eū ad circū ciuitatis z ait. Nōcunq; videris vel quēcūq; sonuz audieris ne terrearis. Signuz quoq; crucis nullo mō tibi imponas. Illo ꝟ ita spōdente subito ostendit ei albos clamidarios cum multitudine candelabroz clamātes. z in medio p̄ncipē sedentem. Erat em̄ diabolus z mīstri eius Tenens aūt iudeus manū theophili duxit eum ad illud flagitiosum ꝟsilium. Et ait ei diabolus. vt quid nobis hūc hoiem adduxisti. Respondit ab epō suo p̄iudicatum et vestrū auxilium postulantē. Cui diabolus quale adiutoriū dabo homini seruiēti deo suo. tū si seruus me⁹ esse cupit ego ei subueniō ita vt pl⁹ facere possit q̄s p̄us z impare omnibus etiaz epō. Audiēs theophilus spondit oīa se facturū que diceret. cepitq; ō osculari pedes eius z rogare eū. Qui ait ad iudeū. Abneget filiū marie z ipsaz. q; odio mihi sunt. z firmet scripto se p omīa vtrūq; abnegare. z post hec quecūq; voluerit a me impetrabit. Tūc respōdit theophilus. Abnego x̄pm z matrē eius. faciensq; cyrographum iposita cera signauit anulo p̄prio Et abscesserunt cū nimio pditōis gaudio. In crastino aut̄ episcop⁹ pcuratione diaboli aut diuina vt reor puidentia mot⁹ remoto vicedomino quē turpiter pmouerat hunc cum omni honore reuocauit z duplo q̄s añ fuerat sublimauit ita vt peccasse se clamaret q; tam idoneā p̄sonam aliorū delationibus eiecisset z illū inutilem pmouisset. Restitutus itaq; theophil⁹ cepit sup oīs eleuare se omnibus sibi obediētibus cū metu z tremore. Cunq; paruū temp⁹ in hmōi iactantia moraret creator omniū z redemptor q; nō vult mortē peccatoris recordat⁹ qualit⁊ pius ille fideliter eccl'ie sue mīstrauerat. et q; pius in mīstrādo egenis extiterat nō despexit creaturā suam. sz dedit ei penitētiā. Haz in se reuersus sobrietate recepta cepit affligi in his que gesserat z seipsuz acrit⁊ arguere. Ue inq; mihi misero quo ibo. quē rogabo. cui⁹ auxiliū implorabo q; diuīo meipm defraudaui adminiculo. Christū z matrē eius negaui z feci me seruū diaboli p cyrographum nephāde cautionis. Quis putas illam abstrahere poterit de manu vastatoris. Cū hec z alia sermocinaret tandem inspirat⁹ diuinit⁹ cum fletibus ait. Licet sciam x̄pm dei filium quē infelix infideliter negaui de ꝟgine Maria natū. ibo tū ad ipsam z toto corde ipsam solaz interpellabo donec misericordiā domini p ei⁹ intercessionē obtineam. Tūc animat⁹ fortiter cū omni humilitat⁊ deuotione pcidit coram templo beate ꝟginis quadraginta diebus z noctibus persistens in oronibus z ieiunijs eam incessant deprecando vt a maligno draconе z ab illa quā gesserat abnegatione p ipsam eriperet. Quibus expletis apparuit gloriosa virgo media nocte dicēs ei. Cōfitere homo christū quem ego peperi z tu abnegasti. misericors em̄ est z suscipiet lachrymas penitētie tue. Ideo em̄ ex me carnē sumere dignatus est vt peccatores saluaret. Tūc ille cum reuerentia submisso vultu cuz magno vlulatu ptestatus ē dicens. Credo in deū patrez. z adoro filiū dei ex patre añ secula. z ī nouissimis diebus exte sancta maria ꝟgine natum p nobis peccatoribus pati dignatū. hoc confiteor. hūc colo z amplector. Tū ergo hac p̄catoria cautione offer me sancta ꝟgo filio tuo. qō spondens beata virgo cuz dies eluxisset abscessit. Illo vero enitius triduo dominum postulāte cum lachrymis rursum illa nebula clarifica apparuit ei hilari vultu z letis oculis dicens. Homo dei ecce ad petitionē meā suscepit de⁹ lachrymas tuas et pcibus ānuit. si tū vsq; ad mortez pseueraueris in his que filio meo me teste pmisisti.

Qui rñdit. Etiaz dña. obseruabo eñ z nõ pteribo mones meos. Ez ego peccator z impi⁹ rogo pennẽ fontẽ benignitaz tue qui in pfundũ sceni dimersus sum vt recipe valeam illã execrabilẽ abnegatõis mee cartulam ab illo q̃ me cepit diabolo signatã. naz hoc est qõ supza modũ titillat aĩam meam. cum ĩ hac triduana postulatiõe pseueraſſz iterũ eadem ꝯgo maria in visione ei apparuit z candẽ cautionis cartulã habẽs ĩ manu de causa sigillatã exhibuit atq; eius pectori dormiẽti supposuit. quam ille a somno surgens inuenit. z letus effect⁹ in crastinũ cuz esset dies dñica pgens ad eccl'iam in q̃ cuz pl'o epus aderat post lectionẽ euangelij p strauit se pedib⁹ epi eiq; omnẽ impietatẽ sue historiã reteruit. Post hoc etiam qual'r ad fontem miscõie beatã virginẽ ꝯfugiens ei⁹ meritis z pcibus p penitẽtiaz z lachrymas a deo veniaz meruit necnõ qual'r cyrographum signatũ pessime scriptiõis receperit. adiunxit. Et obsecrãs vt corã omnib⁹ legere ek epo porrexit. Omnes itaq; clerici z mulieres tãta dei miseratiõe pmoti diutissime deo gras retulerũt. Eps quoq; gaudio repletus clamabat ad pl'm multaz exhortationib⁹ eos puocans ad graz actionẽ z xpi ac sancte matriz sue ꝯginis glorificationẽ. Interim autẽ theophilus solo iacebat pstrat⁹ quẽ post oꝛonis laudẽ epus surgere iussit. z ei cartulam illã nephandissimã in cõspectu oĩm cõburere pcepit. Quo facto ingressus epus missarũ solẽnia pegit. Cũq; ppcepisset theophilus sacre cõionis mysterium statim refulsit facies ei⁹ sicut sol. Uidentes aũt oĩs subitaneã viri trãsfiguratiõez magis glorificabãt deum q̃ facit mirabilia solus. z beate marie diutissime laudes referebant. Beat⁹ aũt theophilus in locũ illũ in quo beatã viderat visionẽ declinans tanq; fixus pstitit in illo p triduũ. Post triduum ꝯo omnib⁹ fratrib⁹ valedicens. osculũ tribuens. aĩamq; suã sancte trinitati z btẽ marie liberatrici sue cõmẽdans. vitã hãc in eodem loco feliciter finiuit. vbi z corp⁹ ei⁹ sepultum fuit.

XXV

Mauricius august⁹ deũ timens malebat in hoc seculo facinoꝛ suoꝛ coꝛpali supplicio vindictã psoluere q̃s tormentz gehennalib⁹ cruciari. qõ cũ ingiter in oꝛoib⁹ suis dñm depcarek exaudiri meruit. Quadam igik nocte dum ĩ strato suo q̃esceret vidit p somniũ añ se eneã stare saluatoꝛis effigiem que erat añ portaz palacij ex qua est emissa vox ad eũ dicẽs. Date mauriciũ. Et tenentes q̃dã iudiciarij mĩstri exhibuerũt ei. Tũc ad eũ saluatoꝛis imago. Ubi vis reddã tibi mala que meruisti. Ꝟ an ĩ futuro seculo. Et ille. O amatoꝛ hoĩm dñe hic potius q̃s ĩ illo. Tũc iussit diuina vox tradi eũ z cõstantiã eius vxoꝛẽ z oẽm coꝛ cognatiõz force militi. Exꝯgefact⁹ ꝯo misit ad accersiendum philippicũ genez suũ. cui sibi assistenti dixit maurici⁹. Scis ink agmina nostra aliquẽ militez noĩe focam. Cui ille. Scio vnũ. Et impator. Cui⁹ est q̃litaz. Qui ait. Juuenis tumid⁹ z temerari⁹. Tũc referẽs august⁹ philippico sõniũ gl'ificauit magnifice dñm p hmõi reuelatõe. Q⁹ Ꝟ aũt mauric⁹ august⁹ in hostili tra posit⁹. cũ milites suos ferro z rapinis abstinere cõpelleret nec tñ eis ꝯsueta stipẽdia largiret focaz rogare ceperũt vt ĩperij regnũ sup eos acciper. quib⁹ sepe dict⁹ focas obaudiens regalẽ purpuram sumpsit. Qõ audiens mauric⁹ aĩo dissolut⁹ reb⁹ aduersum se fluentib⁹ cessit. z in q̃ndam siluã mari ꝯtiguam fugit. in q̃ cum vxoꝛe z q̃nq; filijs iussu foce cesaris interemptus est.

XXVI

Quidam noĩe valericus beati colũbani discipulus de aluernica quõdam regione oꝛtus fuit oues patriz sui puerul⁹ adhuc pascebat. Audiẽs aũt qual'r pueri nobiliũ in scholis solebant erudiri. eodẽ desiderio ꝓuocat⁹ tabellam sibi fecit. z cũ summa veneneratione z instãtissima pce impetrauit a magistro infantiũ vt sibi scriberet alphabetũ z ꝓma elemẽta mõstraret. Quo facto let⁹ ad op⁹ sibi iniũctũ remeabat. Dieq; in breui dei fult⁹ auxilio patre suo ignorante totũ parauit psalteriũ. Deinde cepit ecclesiã freq̃ntare. Nõ multũ p⁹ secut⁹ auũculũ suũ ad monasteriũ noĩe autumo quẽ secutus pat'su⁹ minis z troꝛib⁹ atq; blandicijs reuocare nõ potuit q̃uis abbas z frẽs eũ depcarenk vt cũ pze rediret z ꝓponerẽt ei iciunia triũ aut duoꝛ dieꝛ si Ꝟ nõ faceret. Illo ãt firmit⁹ in ꝓposito pstente ait abbas fratrib⁹. Nõ abũciam⁹ qõ nob⁹ dñs misit. Q⁹ Ꝟ cepit sp ad altioꝛa festinare z pegrinatiõz p amoꝛe dei appetere. Tũc prexit ad monasteriũ macharij q̃ndaz altisidoꝛenk epi qõ in suburbio ipsi⁹ ciuitaz in q̃daz viridario erat ꝓstructũ. vbi a pfato põtifice benigne

suscepꝰ est. Ibi etiã districtissime viuẽs cepit a multꝭ ꝓdicari. ad quẽ duꝫ visitãdi gr̃a ꝗdam diues labo noie deuenisset audiens ab eo ꝟbũ dei cũ eo remãsit. nec vltra ad se cuiũ est reuersus. Di duo qui ter luxouiũ ꝓ/ rexerũt ad sanctũ colũbanũ. sub huiꝰ colũ/ bani magisterio factꝰ ẽ sctũs ⁊ valericꝰ oꝛtu lanꝰ. qõ officiũ ei iniunctũ est cã hũilitatis ꝓbãde. Huiꝰ olera nec a ꝟmibꝫ nec a quocꝫ aiali ledi potuerẽt cũ alia olera circũquaq; vastarenꝯ. qõ ⁊ valericꝰ fratrũ meritꝭ aseri/ bebat. Tũc cepit sctũs colũbanꝰ eũ inꝯ ꝓba tos monachoꝭ reputare. iudicãtibꝫ aliꝭ ad huc eũ q̃si nouitiũ inꝯ pulsantes ponẽdum Cũ aũt ad audiendũ ꝟbũ dei a sctõ colũba no frẽs certatim ꝓperãtes intrarẽt intrante sancto ⁊ valerico cũ ceterꝭ in ipso lumie. sen tiebat sctũs colũbanꝰ odoꝛẽ magne fragr̃ tie ⁊ suauitatꝭ ad se venire. post ꝫ q̃dã e fra/ tribꝫ noie ⁊ vãdolenꝰ accẽsus desiderio sctõ petijt a scõ colũbano vt ei licentiã ꝓdicãdi inꝯ gẽtes ꝓcederet. ⁊ ꝓ solatio fouẽde religi onis ⁊ valericũ secum abire ꝓmitteret. qõ ⁊ ille ꝓmisit. Cũq; pariꝯ i neustria venissent a rege clotario r̃motũ locũ residẽdi popo scerũt. ⁊ cũ ad quẽdã locũ ambianẽsiũ gua limago pueniss̃et ꝓtigit vt ob reatꝰ sui me ritũ in eculeo suspẽsus esset ⁊ defunctꝰ. quẽ cũ a longe btũs ⁊ valericꝰ inspexisset ꝓmo/ tus pietatꝭ viscerib; cursu ꝓcito ad stipitez puenit. ⁊ phibentibꝫ eũ carnificibꝫ ne cada uer mortuũ tãgeret ille tñ intrepidus vin/ culũ soluit ⁊ corꝓ defuncti ꝓpꝛijs manibꝫ ad terrã deposuit. ⁊ sup mẽbra eiꝰ supinata se cũ lachrymis i oꝛone pstrauit ita vt facie sua faciẽ illiꝰ imꝓmeret. Hicq; astãtibꝫ cũ/ ctis imo stupẽtibꝫ q̃si ex ꝓfũdo somno pau latim calefactis mẽbris mortuꝰ incolumis reuixit. Prefatꝰ aũt rex cũ ambianenꝯ pon tificis cõsensu locuꝫ eis secretũ vt petierant ꝗ leucanꝰ dicebaꝯ ꝓcessit. ꝗ vno ex latere ci/ uitate marꝭ est amenꝰ. ex alio currit pisci/ fer somne fluuiꝰ. ibi se btũs ⁊ valericꝰ i qua/ dam cellula segregatꝰ a fratribꝫ reclusit vt oi cura mũdi postposita vl̃ solito moꝛe tñ diuĩe meditationi insisteret. Ceteri ꝟo frẽs ꝓstruẽtes sibi cellulas ꝺ elemosyna regꝭ iu bebanꝯ hꝛe subaꝫ. Cũ aũt quedã matrona panẽ ⁊ flasconeꝫ aliq̃ ꝑ q̃ndam puerũ mi/ sisset. puer auiditate potꝰ ⁊ cibi circũuentꝰ ptem sibi retinuit. ptemq; aliã ꝟuo dei ꝑsen tauit. Qui cũ ꝫ factũ diuĩo numine cogno uisset ait. Qꝺ nobis allatũ est inde deo gra tias referimꝰ. ſz ⁊ tu fili ꝫ ꝓuide ne ꝗd icau te sumpseꝛꝭ de illo pane vel flasconeq; tibi in ꝗdam absc̃ꝺisti vasculo. qꝛ serpẽs iaz ẽ in illo vasculo ⁊ in pane illo venenũ morti ferũ. Tũc puer ilico ꝺoꝛe obriguit. Doꝛq; reuersus cũ vasculũ aperuisset ⁊ inꝺ an/ guem exire vidisset illũ panẽ attingere non audebat ſz tremefactꝰ ⁊ ꝓfusus de ꝫ qꝺ ges serat ad seruũ dei rediẽs pniam egit.

XXVII

Idem amicus dei cũ de ꝗdam loco cal dis ad septa monasterij tpe hyemis repeda ret ꝓtigit vt ꝓ austeritate frigoꝛis in domũ cuiusdã ꝑs byteri cũ sodalibꝫ suis ad calefa ciendũ se declinaret. At illi ꝗ tñ hospitẽ ex imio cultu venerari debuerãt vt huiꝰ sacro cloḳo sicut ei mos erat instruerenꝯ magꝭ ei turpia ⁊ inhonesta ꝟba vna cuꝫ iudice loci illiꝰ audacter ⁊ ꝓtumaciꝯ loquebãꝯ. At ille vt semꝑ ꝓsueuerat putridis hoĩm cicatrici bꝫ salubꝛia ꝟbi dei medicamenta ꝓponebat diceꝫ. Filij nunq̃d i euãgelio nõ audistis. De oi ꝟbo ocioso rõnẽ reddituri sumus in die iudicij. ſz illi ꝓtempto eiꝰ p̃cepto ma gis ac magꝭ ꝓpurissimis ebuliebãt ꝛmonibꝫ. Tũc ille. Volui inq̃t ꝓ rigoꝛẽ frigoꝛis coꝛpusculũ meũ ab igne paulisper refouc/ re. ſz vꝛis phibeoꝛ sceleratissimis verbis et nũc etiã exire a vob nõ calefactus cõpelloꝛ Egressus itaq; de domo puluerẽ ibi de pe dibꝫ suis excussit ⁊ ad locũ destinatũ iter di rexit. ſz illos infelices ⁊ peaces vltio diuĩa mox subsecuta ẽ. Haz ille ꝑs byt ꝗ recte sibi vel aliꝭ ꝓuidere neglexerat oculoꝛ subito lumẽ amisit. ⁊ iudici ipsiꝰ loci statim emar/ cuerũt virilia. Tũc sera pnĩa ducti supplí/ cabant humil'r vt iterũ famulꝰ domũ illaꝫ vellet intrare. ſz ille ꝑcibꝫ eoꝛ nõ assensit itaq; vnꝰ in ciuitate sua ꝓmãsit. alꝰ exacto coꝛpe et putrescẽtibꝫ genitalibꝫ de ꝫ seculo migrauit.

XXVIII

Instante semel in die dedicatiõis eccl'ie sancti dionisij in parisius. vj. kal'. martij no cte que diẽ ipsum ꝓueniebat pl'is ab eccl'a seclusis quaten̄ die crastina liberioꝛ epis ꝓpararet ingressus res ꝓtigit digna memo ratu que ⁊ tempoꝛ futuroꝛ etatibꝫ fideli in notescat relatu. An ianitoꝛ ignoꝛãtia ĩcer/ tum habemus an industria contigerit. Le prosus quidam excubitoꝛibꝫ tñ nõ incogni tus in eccl'ia ꝓdictoꝛ martyrũ fide plenus

pnoctauit. secretũq; locũ vigiliaꝝ gr̃a sol⁹ occupauit. Reliq; siq̃dem vt dictũ est pl̃i ꝛ ipsi⁹ eccl̃e custodes forinsec⁹ excubabãt. In ipso aũt noctis ꝓticinio tm̃ iubar totã illam eccl̃iaꝫ illustrauit vt multoꝝ cereoꝝ splendor illi iubari cederet. vtpote quã sol diuinus suo iubare illustrasset. Insomnẽ ducebat leprosus noctẽ illã ꝑ claritate ineffabili obstupuit. ꝛ si q̃d subseqũret lucẽ illã soleret̃ssim⁹ expectare cepit. Ecce aũt repẽte dñs iesus pontificũ põtifex cũ illis suis familiaribꝫ beatis apl̃is petro ꝛ paulo affuit. sanctũq; illud collegium sibi adiũxerat martyres gloriosos dyonisiũ rusticũ ꝛ eleutherium. Quã visionẽ nequaq̃ sicuti puenire freqũter assolet somniãtis more videbat sz oñs et oĩa visibilibꝫ oculis ꝓpẽdebat. Videbat nãq; ipm̃ dñm iesum niueis vestibꝫ indutũ ꝓcedentẽ. ꝛ signa sue dedicatõis luculenta illi pietibꝫ impmentẽ. ꝛ officiũ epale seriatiz cõplentẽ. ipmq; venerabilẽ fideliũ suoꝝ pcessionẽ subseqũntẽ. Int̃ quos specialr ꝛ ꝑdilectos apl̃os ꝛ inclytos martyres ãnotauit. Cõpletoq; ꝺ more dedicatõis officio ad leprosum saluator accessit. eiq; voce q̃ posset intelligi dixit. Intrepid⁹ audi ꝛ foris expectantibꝫ nr̃is epis q̃ vidisti ꝛ q̃ tibi mãdauero apl̃i ne solicitent̃ de certo ꝑ dedicatiõis ecclesie officio. qm̃ ꝛ nos ei manũ ꝺsecrator⁹ adhibuim⁹. ꝛ put vidisti totũ ꝺsecratõis officiũ expleuim⁹. Leprosus ãt ꝛ ꝑ ordie diu expectate visionis iã securior ꝛ ꝑ saluator⁹ alloq̃o aliq̃ntulu hilarior. Et qs inq̃t dñe dict⁹ meis aurẽ credulã accõmodabit. ego oĩm hoĩm miserrim⁹ ꝛ abiectõ plebis fact⁹ apud hoĩes testãdi locũ nõ habeo qm̃ sic̃ vides elephãtina peste ꝺformit̃ laboro. Quid multa. Ad elephãtosum accedit saluator ꝛ leni tactu faciei ei⁹ manũ suã admouit. eiusq; caput circũtetigit ꝛ mirũ in modũ ablata cũ ipsis horribilibꝫ pustul̃ cute ipsaq; cesarie leprosuꝫ sanitati potestatiu⁹ medic⁹ restituit. ꝛ ipsaꝫ quã capiti ei⁹ carneã tunicaꝫ detraxerat lapidi q̃ ꝓxim⁹ erat ꝺposuit. eãq; sicut beri ꝛ nudiusterci⁹ fuerat effigiatã cũ ipsis vlceribꝫ manere fecit vt ipsam faciem excoriatã faciẽ verã putares. ꝛ de leprosa effigie nihil dubitares. Et adiecit. Uade inq̃t ꝛ si tibi nõ credẽt. ist⁹ saltẽ signis nullaten⁹ discredẽt. Dis dict⁹ ꝛ lux illa q̃ ꝑ sui magnitudie multoꝝ luminariũ iubar obfuscauerat recessit. ꝛ beata visio inspectantiz oculis disparuit. Dies illuxit ꝛ q̃dã matricularius eccl̃iam ingressi sũt ꝛ in gr̃aꝝ actiõe leprosum reperiũt. Rogat se ad impatorẽ ꝺduci rẽ siq̃dẽ inq̃t ad eũ habeo secretã. Ad dagobertũ adducit ꝛ diuini oraculi seriez ploq̃t Uere dedicatoz isti⁹ eccl̃ie a dño deo factã hac i nocte vidi ꝛ audiui. ꝛ ita demũ reddi tus suꝫ sospitati. Et extẽdẽs digitũ. Hec ẽ inq̃t fenestra ꝑ quã dñs hãc aulã introiuit si mihi nõ credit⁹ saltez venite ꝛ ipsis opibꝫ credite. Et adduxit eos ad lapidẽ nobilibꝫ crenũs insignẽ. Rex admirat̃ qm̃ adhuc de pitate ambigebat videbat boiem pegrinuz ꝛ tanq̃ mẽdicantẽ aspnabat̃ ꝛ egenũ. Tandem discredẽti detracta satisfecit cesarie ꝛ sup lapidẽ posita ĩdex miraculi leprosa fuit effigies. Indubitandũ ꝛ euidẽs ꝓbebat testimoniũ decoriati vult⁹ sup̃stes indicium Ut ei vex fatear lineamẽta mẽbroꝝ capitis auriũ dicor palpebraꝝ oris ꝛ nariũ ita fuit manebãt imarcida q̃ten⁹ oĩ ambiguitate ꝑ cui expulsa ꝺ miraculi pitate ceruicosi etiã ꝛ increduli si q̃ fuerãt stuperẽt ꝺfutarenꝫ et crederẽt. Ita vt magis stupeas moll̃ cuticula iz int⁹ inanis ꝛ vacua durãs itegra sicri guerat ac si gemis ossibꝫ sustẽtaret̃ ꝛ carnibꝫ alereꝫ. Albugines et ꝛ ipetigines elephãtine pcussionis sic illo i pileo dinoscebant vt adhuc ipse vlcerose cicatrices hũore int̃ cutaneo sudare viderẽt. Aspis⁹ rumor ꝛ certus ad admiratoz ꝛ gr̃aꝝ actoz inuitat epos ꝛ ꝺglobatos ad dedicatoz. ad laudez cogit pl̃os. Uisuz ibãt oẽs certati leprosi capitis formã ituebãt ꝛ admirabãt ꝛ ꝺgtulabant. pietes diuis isignit mãibꝫ rei geste testimoniũ phibebãt. Que eccl̃ia signa nec abolita nec abolẽda vsq; hodie totũ ita factũ ꝓclamãt Alloquũt̃ seniores luculẽt pl̃os. ꝛ oñsa oĩbꝫ cesarie tollũt ambages ꝺ medio. Recondit cesaries illa cõpetẽti i capsula quã vsq; hodie int̃ honorabiles reliq̃as ꝛ gazas celebriores illi⁹ eccl̃ie ꝺfuãt scrinia. vtpote quã ipsa dei man⁹ tetigerat. Cõuenerũt aũt pl̃i ꝛ qm̃ eũ ignorauerẽt extũc eũ sctm̃ pegrinũ vocitauerũt letiores redeũt ad ꝓpria. ꝛ ꝺ diuin⁹ ꝺsecrata passim ꝺtestãt eccl̃ia. Dagobert⁹ sup ꝟ nõ mediocrit̃ letificat⁹ de honoranda eccl̃a cogitauit. ꝛ cui de cet̃o subiicerẽt nisi romano põtifici. ꝓilegio bti petri fecit eã muniri. Insup etiã regalibꝫ eaz donarũs honorauit. cui q̃q̃d de suis fiscis regalibꝫ ꝺferebat paꝝ fuit.

Distinctio quarta

Quidã falsus testꝭ noie bernuinꝰ in rebꝫ eccl'ie bti ąntini martyrꝭ falsuz ferebat testimoniũ. volẽs ꝙndã siluã de ꝑdio ądã penitus auferre. quẽ sctus martyr ī somnis redarguit. apꝛehẽdẽsqꝫ nasuz eiꝰ falsatorẽ. proclamauit. lesitqꝫ eũ ac deformẽ fecit ī corpe ąeũ a culpa sanaret ꝫ pulcrũ faceret etiã in mẽte. Ad qꝰ dictũ ipse exꝑgefactus. pedibꝫ calciatꝰ. cũ faciẽ suã aqua linire deberet accersita ꝯiuge cepit ei explanare ąd ī somnis vidisse. Ut aũt ꝓuẽtũ ẽ ad ħ qual'r ipse martyr nasuz eiꝰ tenẽs falsatorẽ eũ vocauit extẽsa manu nasuz suũ cesum recepit. statimqꝫ ī vase ą aą de manibꝫ eiꝰ diffluebat cecidit ąnimlũ tritꝰ ad placitũ quo ipsa die ꝑ ꝑfata silua deberet ire distulit. Hec tñ ħ supplicio cohercitꝰ. insup ob supbie fastũ aureũ sibi nasuz fabꝛicare catenul'qꝫ aureis aptare conatꝰ est. quẽ iterũ idẽ sctus visu admonuit dicẽs. Nõne tibi naturalẽ abstuli nasum vt te omĩbꝫ mõstrarem falsum testimoniũ dixisse. ꝫ nũc ob supbiã ausus es aureum supponere. Vade igiꝭ nũc ꝫ ꝑuce illũ abscte. ꝫ cũctis ĩotescere stude te falsuz testimoniũ ꝓtulisse. Ob indicium ğ fidei nasus ipse ex auro mꝭtis diebꝫ ad memoriã futurorꝫ ibidem seruatꝰ mansit. XXX

Sãcta angadrisma illustrꝭ roberti filia ągenerosa stirpe ꝓdit ꝰ gerul ꝰ fuit anuli regis lotharij. Hãc religiosissimã ꝙginẽ illustris sinuinꝰ a ꝑfato roberto exꝑetijt. volẽs eã ausberto filio suo sociari. ą scz roberto ꝑbente assensum casto iueni casta despõdeꝭ puella. Deniqꝫ ambo integritatẽ mentis et corpis caste ꝙuare cupiẽtes depcabãꝭ dñm vt voluptatũ venena a cordibꝫ corꝫ digna/reꝭ repellere. Deniqꝫ orãte btã angadrisma ꝙgine vt speciositas illꝰ in deformitatẽ verteret. illico dñs ꝑces eiꝰ exaudiuit. nã facies eiꝰ ita exulcerata ẽ ac ĩmũdissima lepꝛa coopta mor apparuit vt a ꝓsortio hoĩm ącũqꝫ eã vidissent extimplo segregandã decernerent. Medicorꝫ deinde cucurrit frequẽtia sꝫ ąto instantiꝰ insistebãt tãto xpi spõsa deformior vlcerosior ve apparebat. Tum patꝰ diuinitꝰ hec fieri intelligẽs inąrebat ab ea vtrũ in ꝙginitatꝭ voto vitaz elegisset finire. Opto id inąt mi genitor ꝫ totꝭ nisibꝫ exoro Nam xpus quẽ cõcupiui spõsum ipse mihi hãc corpis infert molestiã vt aĩe tribuat nitorem. Delectat hec vita pñs patꝰ piesz decipit. ą oĩe qꝰ est ī mũdo vanitas ẽ. Hec audiẽs pater illu strẽ accersinit sinuinũ. ꝫ ą circa suã filiaz gesta erãt lucide pandit. Ad hec sinuinꝰ rñdit. Volũtatẽ dñi in omnibꝫ sequi oportet. neqꝫ eiꝰ nutui vllo mõ cõtraire volo. Vocatusqꝫ affuit ꝫ btũs ausbertus ą dissociabilẽ ꝺdidit libellũ vt sctã ꝙgo angadrisma non sua sed xpi dñi vocareꝭ sponsa. Hoc facto ad rothomagũ vrbem scõ antistiti dirigiꝭ audoeno vt eiꝰ bñdictõe ꝓcepta ꝫ velamine opta in ꝙginitatꝭ ꝓposito ꝺsecrari mereꝭ. quo patrato ꝑstine pulcritudini ꝫ speciei elegãti extimplo ẽ reddita ita vt cũcti auditorꝫ dicerẽt. ą xpus eã sibi spõsaz et famulã elegisse penitus. Deniqꝫ efficiꝭ gubernatrix cenobij qꝰ sitũ ẽ iuxta muros vrbis beluaci. Erat aũt sic ceterꝭ ꝑlata. ita cũctis hũilior in vestitu vilis. in cibo mediocris. ab infantia iugi oꝛoni dedita. pudicicia et ornatissima hilaritate cordis ꝫ corpis clara. patiẽtie ꝙtute. charitatꝭ obsequio. elemosynarũqꝫ largitionibꝫ abũdantissime cumulata. Dis ꝙtutũ sanctaꝝ opibꝫ adornata in medio ꝙginũ veluti lampas refulgebat accensa. XXXI

Uir ądã scelerat ꝰ ꝫ auarꝰ solidũ argenteũ a cõpatre suo mutuauerat ꝫ postea fide fraudata qꝰ accepat se nũqꝫ ab eo accepisse iuramẽto negauit. Cui ille rñdit ą cõmodatũ reąrebat. Jura mihi sup corpꝰ beati audomari ꝑ merita ꝫ ꝙtutes ipsiꝰ sctĩ ą nõ acceperꝭ a me qꝰ a te reąro ꝫ ego negatõis tue causeacąesco. Cunqꝫ ille audaci corde manꝰ ad iuramentũ leuasset ꝓtinꝰ vltio diuina ẽ secuta. Nã in loco ą stabat ambo eiꝰ oculi crepuerũt. ꝫ postħ tercia die miserrima morte defunctꝰ est. XXXII

Quidã vir sctus noie berchariꝰ sub sctõ niuardo remoꝝ põtifice moribꝫ ꝫ scia ĩbutus luxouiẽse monasteriũ petijt vbi sub abbate scõ custasio monasticã vitã duxit. Cũqꝫ aũt ī cura ꝓmptuarij rectorꝭ nutu. aliqñ esset ĩplicitꝰ. ądã die subito iussu eiꝰ ẽ vocatus. Ipse eĩn tũc ꝓmptuariũ ingressus añ vas steterat ꝫ sudẽ quevulgo duciculum a potu. s. educẽdo ꝺz in manu tenẽs cerealez ambꝛoza potũ infũdebat. Dirũ dictu ad vniꝰ iussionis nutũ relictꝭ ą habebat ī manibꝫ cucurrit ocitꝰ ardoꝛe obediẽtie ãphoꝛe obꝛuãtiaz oblitꝰ. Illoqꝫ añ abbatẽ stãte interĩ potꝰ ī vasculũ suppositũ ꝺfluere ñ cessans. pꝰqꝫ ad supficiẽ vasꝰ veit ī modũ colũne supne ꝓstipatũ in girum coꝛonari cepit.

Ultro cerneres illud liquamē qđ vir clausum valet ꝓtineri vt q̄ndā dei pl̄o trāseūte absq; litoribꝫ iordanis. trāseūte absq; litoribꝫ iordanis fluēta in sublime tolli. vt liq̄do patesceret q̄nta eēt vt⁹ obediētie. cui⁹ fruct⁹ nullo mō pōt in terr̄ depīre. At ille qđ acciderat nō suo sz abbat⁹ merito deputauit. Jā vo regularibꝫ disciplinis edoct⁹ ad sanctum niuardū reuertit.

XXXIII

Quidam rathbodus noīe rex frisie qūo a diabolo decept⁹ fuerit narrat odo dicēs. qz apparuisset ei diabol⁹ in angelū trāsfiguratⁿ caput opt⁹ dyademate aureo cū gēmis et i veste auro ꝓtexta. Jn quē cū rathbod⁹ intēderet dixit ad eū diabol⁹ Uiroz fortissime q̄s ita seduxit te vt a cultura deoz vel recedere. Noli ß facere sz mane i his q̄ dixisti z venies ad domos aureas q̄s tibi eternalit⁹ in ꝓtio sum datur⁹. Eras igit accersi z vulfrānū doctorē xp̄ianorū. z ab eo quere quenā sit illa māsio eēne claritat⁹ quaz tibi pollicet⁹. quā cū mōstrare nequerit vtriusq; ptis mittant⁹ legati. z ego ero dux itineris z demōstrabo domū aureā z māsionē pulcerrimā quā tibi ꝓmitto. Euigilās rathbod⁹ narrauit cūcta scō z vulfrāno. Qui dixit illusorē diabolum sibi velle illudere. Rñdit dux se futuz xp̄ianū si illa pulcra māsio nō demōstrare⁹ sibi a deo suo. Mittit g̃ statiz q̄dā friso ex ꝑte ducis z q̄dā diacon⁹ ex ꝑte scī z vulfrāni. q̄ cū paululū ab opido ꝓcessissent obuiū habuerūt q̄ndā itineris comitem q̄ dixit eis. Ꝓpgate cito. nā monstrabo vob pulcerrimā māsionē rathbodo duci ꝑparatā. Illi aūt pgētes viā latissimā z loca ignota. viderūt q̄ndā viā diuersoz generibꝫ marmoz polito ope decoratā. viderūt a lōge domū q̄si aureā z puenerūt ad plateā que añ domū erat q̄si auro z gēmis strataz intrāteq; domū videt⁹ domū mire pulcritudinis z incredibil⁹ splēdoris. z in ea thronū mire magnitudis. Tūc ductor itineris ait illis. Nec ē māsio ꝑparata rathbodo duci. Ad ß diacon⁹ obstupescēs ait. Si a deo facta sūt ista ꝓpetuo maneāt. si a diabolo cito dispareāt. Et cū signaret se signo sancte crucis ductor ille trāsijt in diabolū z dom⁹ aurea in lutū. Remāsitq; diacon⁹ z friso in medio locoz palustriū que plena erāt lōgissimis ꝯgultz ranseis. Triduoq; īmēsi itineris ꝓficiētes iter reuersi sūt ad opidū z ducem mortuū inuenerūt. Narrauerunt q̄ viderant scō z vulfrāno. Friso aūt baptizat⁹ est q̄ dicebat ingomar⁹ vel coningus. qui z secut⁹ est sanctū z vulfrannū ad monasteriū fontenelle.

Ex quarta ꝑte speculi historialis.

XXXIIII

De sororibus cuiusdam ducis francoz venerūt ad regē karolum. querētes de fratre suo q̄ hereditatē eis auferret. Quent⁹ sup ß a rege rñdit se nihil eis auferre. Rex aūt fecit eum iurare sup corp⁹ sancti saluū q̄ nihil sororibꝫ suis deberet ex his q̄ petebāt. Qui cuz iurasset let⁹ statim medi⁹ crepuit. z ꝑ secretuz alui stercora pruperūt. z etiuit sanguis ex oculis ei⁹ z auribꝫ z ore naribꝫ z p⁹ duas horas vitam finiuit.

XXXV

Quidā vir noīe turpin⁹ erat apd vienna in eccl̄ia añ altare orās. z cū rapt⁹ i extasim psalmū. De⁹ in adiutoriū canta ret vidit tres spirituū agmina ꝓterire z tendere lotharingiā. q̄s oīs q̄dā sil'is ethyopi longe insequebat lento gradu. Cui dixit. q̄ tendis. Aquisgranū inq̄t ad mortē karoli vt eī spūm ad tartara rapiam⁹. Tūc ille. Adiuro te ꝑ nomē dñi nr̄i iesu xp̄i vt pacto itinere ad me redeas. Uix expleto psalmo ad eū rdierūt eodē ordie. z dixit nouissimo cui ꝑmū locut⁹ fuerat. Quid egist⁹. Galicianus inq̄t sine capite sctī iacobū signās tot z tātos lapides z ligna īnumera basilicaq; suarū in sua statera posuit q̄ magz appenderūt bona q̄ mala. z idcirco aīam ei⁹ nobis abstulit. z his dictis euanuit.

XXXVI

Erat abbas stephan⁹ religionis paupertis z disciplīe regularz ardentissim⁹ amator z fidelissim⁹ emulator etiā anteq; abbas fieret. Demini ei me audisse mgr̄m petrū cantorē parisiēsem virū iustissimū atq; doctissimū referentē de abbate isto stephano cisterciēsi q̄ cū ei q̄dā die nūciatū eēt a suo cellerario nihil hz̄i in suo mōasterio vī vel vna die illa fratrū paucitas sustētari posset rñ dit. Sternite nobis duos asinos. Qui cū strati fuissent fecit secum ascēdere querum vnū z iussit ei vt in q̄dā vico panē mēdicaret ostiatim ad op⁹ fratruz z ipse sil'r in alio faceret. Et post q̄ sic fecissent ad vnuz locū quē ei designauerat ꝓuenirēt. Factū est ita z in loco ꝑdicto sibi iam red eū tes obuiabant. Tum ecce abbas videt sacculum

uersi multo plenioꝛē q̄z suū ⁊ subridendo ait. Ubi mēdicast̄ vt video in crassioꝛi pallea collegist̄ q̄z ego. vbi obsecro collegistis. q̄s vob pl⁹ donauit. Rñdit uersus. Pref bꝛ ille quē vos optie nostis sacculū meū iple uit fere sol⁹ totū. Qꝛ audiēs abbas ingemuit ⁊ ait. Ue vobis q̄re ibi aliq̄d accepist̄. ne sciebat̄ q̄ p̄s byt ille ibi symoniace oꝛdinatus sit. ⁊ qꝛ accepit ē lepꝛa ⁊ rapina. Uiuit dñs q̄ de oī qꝛ dedit nob nihil gustabim⁹ absit ei q̄ pctm illi⁹ comedam⁹ ⁊ nobis incoꝛporem? Cōuocatisq̄z pastoꝛib⁹ ouium q̄ nō longe erāt totū uersi saccuz in sin⁹ eoꝛ euacuauit. XXXVII

Cepe q̄ seuissima gens noꝛmānoꝛ pictauoꝛ ⁊ turonoꝛ fines vastabāt duo frēs oꝛdinis cluniacēs turonis mittebāt. Qui dū capent iter ⁊ in q̄ndā locū gr̄a descendi diuertissent ab eisdē noꝛmānis nocte capti sūt Et capt̄ q̄dē eos ac ligare man⁹ eoꝛ potuerūt deinꝛ minari. sz eoꝛ silentiū coꝛrumpere nequerūt. Dane aūt cū ad locū ostitutuz applicuissent frēs vt erāt ligati se paululuz ab eis seq̄strātes in tra se pstrauerūt vt peracto psalmoꝛ cursu silētio finē imponerēt. Nōdū q̄o oꝛone ꝓpleta venit ps reliq̄ noꝛmānoꝛ mlta p̄da capta. q̄z dux cernēs fratres i tra iacere audito q̄ illi nullo mō possent eos loq̄ facere barbarica imanitate turgidus iclinato velut ad feriēdū cōto irruit sup eos metū mort̄ incutiēs. ceterq̄z barbarico ritu manib⁹ plausuz dantib⁹. At illi vt erāt aīo ꝓstantes i coꝛpe pmāserūt imobiles. qꝛ fiebat iure ⁊ obꝛuātia sc̄ē regule. sub q̄ ⁊ moꝛi cupiebāt ⁊ viuere. Hz oīpotētis man⁹ eoꝛ exhilaratū spectaculū ꝓuertit in luctū. Dor ei vt ille barbar⁹ ad eos appꝛpinq̄t equ⁹ falerat⁹ cui isidebat i obliquū resiliuit ⁊ sessoꝛē eius in trā strauit ⁊ collisit quā collisionē statim febꝛis letalis secuta ē. Cōticuerūt oēs ⁊ p̄si in stupoꝛē ceperūt q̄rere int̄ se q̄d ex eis deberēt facere. Tandez repto ꝓsilio dignū esse censer̄t vt p vita sui ducz vn⁹ ex eis cederet. Deinde ceperūt sorte q̄rere quē ex eis deberēt interimere. Hz sup ꝑtutū viros ⁊ sorte xp̄i ꝓnūeratos nll⁹ mō diabolica cadere poterat sors. ita vt illi obstupescerēt dicētes eos vltra hoies eē super q̄s eoꝛ sors nō potuisset cadere. Tunc man⁹ eoꝛ velocit̄ dissoluerūt ⁊ abire fecerūt

XXXIX

Quodā die dū sanct⁹ odo cluniacensis abbas iucta p̄donū fines iter haberet q̄dāz insignissim⁹ latro iuuenis intuēs vultū sci ⁊ affabilitatē ilico ꝓunct⁹ est coꝛde ⁊ pedib⁹ ei⁹ aduolut⁹ vt sibi misereret hūil'r deprecabat. At ille vade inq̄t ⁊ pus moꝛes tuos coꝛrige ⁊ postea mōasticam vitā appete. Cū q̄z ille instaret p̄cepit ei vt ad monasteriuz eū p̄cederet. Qꝛ ⁊ factū est. Fact⁹ g̃ monachus cellerario ad obediendum subdit⁹ est. Et cū ideota eēt vtrūq̄z ei iposuerūt. s. obedientie iugū. ⁊ studiū lr̄aꝝ. qꝛ ita deuote pagebat vt vnā manū obedientie poꝛrigeret altera ꝓ psalteriū ferret. Cūq̄z aūt in extremo vite laboꝛaret vocauit piū patrē singulaꝛē supplicās locutionē. cui cū veniā peteret introgauit si in aliq̄ post monachatū ei⁹ cessisz. At ille Hudo cuidā te ignoꝛāte mea culpa tunicā nr̄am tribui. ⁊ funē filis ꝓpꝛtum de cellario abstuli. Quē cū introgasset q̄d ex eo fecisset. Refrenādo inq̄t ingluuiez quā dudū male ꝓtraxi ventrē meū ex eo circūligaui. Tūc stupefact⁹ pat̄ cuz eū a visceribꝫ ei⁹ soluere vellet cutz que ei adheserat vna cū sanie secuta ē. Post hec adiecit ⁊ ait Hac nocte pat̄ in celis elect⁹ sum ⁊ obuiauit mihi glozioſissima p̄sona q̄ ait. Cognoscis ne me. At ego. Neq̄z dña. et illa. Ego inq̄t sum mat̄ misericoꝛdie. Cui ego. Quid iubes vt faciā dña. At illa rñdit. P⁹ triduū venies huc tali hoꝛa qꝛ ⁊ factū est. Hā tercia die hoꝛa qua diꝛerat defunct⁹ ē. XLI

Sanct⁹ odo cū discipulos suos regulaꝛibꝫ disciplinis instrueret diuersoꝛ monachoꝛ miserabilē excessuz narrauit. Dis inquit diebꝫ duo frēs rapidissima rapti sunt morte nō in vno loco nec i vno die. Ueniēs vn⁹ ex eis i domū cuiusdā sue sooꝛis vehemētissime se esurire dixit ⁊ refectionē petijt Cui ptin⁹ illa pisces abūdant se hꝛe rñdit. vt comederet q̄ hoꝛa ⁊ quales vellet. Ille q̄ si indignat⁹ pisces se fastidire rñdit. nec iaz eos se posse videre dixit. Tūc armū cuiusdam aialis sibi assari p̄cepit. sz nō ferens assandi moꝛā poꝛciunculā incidit ⁊ eā in pꝛunas piecit. Deinde vinū afferri sibi iussit et carnis moꝛsuz auide sumpsit. sed ꝑ qꝛ sumpsit nec insumere nec reꝛcere potuit. sz vitā cum cibo p̄didit Alli⁹ frat̄ veniēs ad domū cuiusdā pentz sui statim ad comedendū q̄siuit. cui cū rñdissent qꝛ necdū hoꝛa comedē di venit cū indignatione adiecit. Deu tota nocte eq̄tando p⁹ iniunctā mihi obediētiā

laborauí. ⁊ nūc vos ieiunare me cogit⁹. afferte ḡ mihi si quid habet⁹. Cui cū dicerēt pisces se habere indignat⁹ huc illucq; oculoz intuit⁹ circūferens. Ibat aūt circa pedes ei⁹ gallinaz grex quasi furens baculuz arripuit ⁊ que ei placuit pcussit ac furibū/do oze dixit. Nec ē hodie mihi piscis. Qui aūt circūstabāt cū q̄dam rubore dicebant. Licet tibi carnē comedere pat. At ille. Volatile inq̄t nō est caro. volatilia em̄ ⁊ pisces vnā hñt originē. Apposita est ḡ coz̄ eo gallina quā occiderat iam assata. ex qua offam abstulit ⁊ momordit quē morsum nec euomere potuit nec glutire. sz cum vita ꝓuauit

XLI

Quidam ali⁹ frat⁹ ex p̄dicti patr⁹ odonis ꝯgregatōe illicito tpe sibi flebotomie curationē adhibuit. Sup q̄ facto cōmot⁹ est ei⁹ anim⁹. qz q̄nis eum necessitas coegisset tñ absq; ei⁹ licētia h̄ p̄sumere nō debuit. mox vena p quā sanguis ꝓfluerat dirupta est. ⁊ q̄usq; aīam redderet a q̄cunq; medicamine nō fuit restricta. XLII

Quodā tpe cū dormiret idem pater odo vidit p somniū sub capite suo cubare serpētium multitudinē ⁊ feraz. Subito capitale excutiēs ⁊ exārēs supposita inuenit librū maronis foze ibi collocatū. mox abiecto codice seculari ī pace q̄euit. Cognouitq; modum materie libri visioni ꝯgruere quē scematibz ⁊ gentiliū ritibz plenū indignū erat cubiculo sancti substerni. XLIII

Quidā religiosus reuertēs a hierosolymis dū mare trāsiret. eūq; cū alīs mult⁹ vētoz horroz impelleret applicuerūt ad insulam q̄ndā vel rupē vbi q̄dā sctūs manebat inclusus. Illic ḡ aliq̄diu trāquillitatē maris expectās. dū cū illo incluso freq̄nt colloquiū haberet req̄sit⁹ est vtrū cenobiū qđ cluniacū dz ⁊ odilonē ei⁹ abbatē nosset. optime se nosse ꝓhibuit. q̄ scisitante cur h̄ abeo seru⁹ dei inḡreret. Sūt inq̄t vicina loca nobis ex q̄bz grauissima flāmaz euomūt incendia. in q̄bz etiā loc⁹ aīe diuersa luūt promeritoz q̄litate tozmēta ad quoz sp exaggeranda supplicia st innumerabiles demones deputati q̄ intollerabiles eoz penas q̄tidie renouāt ⁊ eos ad rediuiua supplicia indesinenter instaurāt. q̄s ego freq̄nt audiui q̄rulis lamētatōibz ciulātes q̄ ozoibz elemosynis q̄ndā freq̄nt ex eoz manibz eripent aīme dānatoz. Int̄ cetera q̄z pmaximā de cluniacensi cetu ⁊ eoz abbate q̄rimoniā faciunt q̄z q̄z sepe p eos sui iur⁹ ꝓnaculos p̄dūt. quā obrē te p dei nomē obtestoz vt sctis fribz illi hec q̄ tibi dixi fideli⁹ referas. Exnīa q̄z predenūcies vt ozationibz ⁊ elemosynis magis ac magis insistāt. p̄sertim h⁹ intentiōis intuitu vt de manibz demonū eos q̄ ab illis cruciant educāt. Ille ḡ regressus ī patriā cū hoc abbati odiloni ⁊ fratribz ei⁹ retulisset. idem pat odilo p oīa monasteria sua generale decretū ꝓstituit. vt sic̄ p̄mo die nouēbris oīm sanctoz solēnitas agit⁹ ita sequēti die ī psalmis elemosynis ⁊ p̄cipue missaz solennijs oīm in xp̄o q̄escentiū memoria celebret.

XLIIII

Bñdict⁹ papa dū viueret sctm̄ odilonē affectuose dilexit ⁊ apl'oz limīa freq̄ntanti ncārios sumpt⁹ sepe mīstrauit. q̄ cū decessisset iohī portuēsi ep̄o alīs duobz p spēm nocturne visiōis apparuit. eisq; qz in penalibz tenebris ꝓstitut⁹ esset indicauit. h̄ insuper addēs qz bti odilonis merit⁹ cū supna censura liberare decreuit a tozmēt⁹. Protinus idem iohēs ep̄s papiā venit ⁊ p monachos cenobij sctī maioli oēm scō viro odiloni seriem visionis exponit. q̄ mox psalmodiaz oz̄ones ab oīb⁹ in monasterio cluniacēsi fieri. elemosynas largiri ⁊ sacrificiū ꝺo mysterij salutar⁹ offerri p illo p̄cepit. Per oīa q̄z regimīs sui monasteria ei⁹ sanctiōis edictā mādauit. Cūq; frēs instātissima devotiōe h̄ facerēt. edebert⁹ monach⁹ q̄ cū h̄ obedientie fungeret⁹ officio. s. vt inopes aleret ⁊ necessaria mīstraret p sopoze vidit q̄ndā pulcrum ⁊ serenū aspectu magno candidatoz agmine ꝓstipatū ingredi monasteriū q̄ capitulū vbi pat⁹ odilo cū fratribz residebat. ⁊ trauit ⁊ ad ei⁹ genua caput hūil'r flexit et ei gr̄as egit. Cūq; frat⁹ ille. s. edebert⁹ inḡreret q̄snam ille esset. Rñsuz est illi ip̄m esse bñdictuz papā q̄ idcirco viro dei gr̄as ageret qz p̄ijs ei⁹ sanctoz̄ q; fratz p̄cibz ⁊ tartari cruciatuz euasisset. ⁊ cū beat⁹ ciuibz q̄etur⁹ sup ne hierl'm ingressum meruisset. XLV

Discipuli q̄dam sancti elpbegi mḡri monita spernētes pfessionis īmemores nihilq; cōem vitā hñtes. medijs noctibz ꝺsueverant furtiuos cibos edere ebrietati operaz dare. lasciuire. ⁊ p̄sus inhonesta que latēs sinebat audacia ꝓpetrare. Sz ira dei illuz q̄ in h̄ scelere capitalis erat horrēdo subito q; iudicio inuolūes occidit. Nocte ꝙo que

diei sepulture illius successerat elphego sacras de morte excubias celebrante t se dño sacrificiū offerēte ꝓtigit infra ambituz monasterij validas voces audiri quasi vim inferentiū vl illatam sustinētiū. vir dei ignorans q̄d esset cōcite ad monasteriū tendit. Attonitis q̄ auribꝫ sonū captās ꝑba discernit domū irrūpit. t ecce q̄ nup obierat miser afflictus solo iacebat. Sup quē horrendi aspect⁹ hoīes stabāt q̄ thaureis t igneis serpentibꝫ eū flagellabāt. Illoq̄ p̄ doloris angustia vlulante ꝫ illi imꝓperabāt Nec tu deo nec nos tibi. Eademq̄ sepl⁹ repetētes e loco captiuū extraxerūt. Tūc sanctus rediēs q̄d reliquū erat noctis flens insomne duxit. Orto aūt sole discipulos insimul cōpulit. t que manifestāte deo viderat retulit Videres alios pallere. alios psallere. oīm trepidare. At bi q̄s mortui scel⁹ sodales habuerat medij psiliūt. errorē factum fatent. praue gesta seu malefacta postulant vlcisci ne diuine vltioni remanēāt obnoxij. Reḡsi ti aūt vbi ꝓueniēdi t ꝓuiuādi locū habuissent. illi eū locum designāt quo defūcti animam spūs nequā cruciauerāt. sic pius de⁹ ꝓpter optima viri merita dū vni⁹ scelus noluit latere oīm mala voluit detegere. t duz vni noluit parcere. oīm morbos voluit sanare.

XLVI

Cōtigit in quadaz villa saxonie decimo henrici secūdi impatoris āno vbi erat eccle sia sci magni martyrꝭ tale q̄d in vigilia natalis dñi. Robert⁹ p̄s byter p̄mā missam inchoauerat de nocte. At i cimiterio othberti⁹ q̄dam cū sodalibꝫ octodecim. viris q̄n decim t mulieribꝫ tribꝫ coreas ducēs t cantilenas seculares pstrepēs. ita sacerdotē impediebāt vt ipse ꝑba eoz in sacra missarū solēnia inuit⁹ resonaret. Ille mandauit eis vt tacerēt. quo neglecto imꝑcat⁹ est di. Placeat deo t sancto magno vt ita cantātes p̄maneatꝭ vsq̄ ad annū. ꝑba pōdus habuerūt filij⁹ p̄s byteri iohes sororē suaz cantantē p̄ brachiū arripuit t statiz illud a corpe auulsit. sz gutta sanguis inde nō exiuit. Illa vero toto anno cū ceterꝭ p̄māsit coreā ducēs t cantitās. t pluuia nō cecidit sup eos. non frig⁹. nō calor. nō fames. nō sitis. nō lassitudo eos affecit. indumēta vel calciamēta nō sunt attrita sz quasi vecordes cantabāt. primū vsq̄ ad genua. deinde vsq̄ ad femora terre demersi sunt. Euoluto anno herbertus colonienſ ep̄us eos absoluit a nodo q̄ man⁹ eoz ligabant. t añ altare sācti magni recōciliauit. filia p̄s byteri cū alijs duabꝫ cōtinuo exanimata ē. Ceteri ꝓtinus tribꝫ noctibꝫ dormierūt. alij postea obierūt t miraculis vt ferūt chorusarūt. q̄ valde penitue/runt. Ceteri penam suaz mēbroz tremore pdiderunt

XLVII

Anno hērici secūdi impatoris decimonono echelredus q̄dam noīe danos fugiēs venit normānīam ad richardū frēm vroꝭ sue emme filiū richardi ducꝭ. qui cenobiuz fiscanēse q̄d pater su⁹ inchoauerat perfecit. Hic noctibꝫ custodias famuloz fallens ad matutinas monachoz ibat. genua flectens in oratione vsq̄ ad lucē. quadā nocte sic faciens ostiū monasterij inuenit obseratū. qui excusso violent⁹ pessulo sopore sacriste turbauit. q̄ surgens a somno t vidēs eum plebeio amictu vestitum in capillos inuolat t multos colaphos intulit. Ille incredibili patiētia nec rūsum dedit. Postero die in capitulo querelā deposuit t monachū illum ad vicuz argēnas sibi p̄cepit occurrere. minitās se sic vindicare q̄ tota de hoc gallia loquereꝭ. Die dicto monach⁹ a iudicibꝫ adūi dicat⁹ est. quē ille mox absoluit t vicū eūdē qui optimi vini ferax est officio sacriste addixit. pnūciās eum optimū esse monachuz qui bñ custodiēs mun⁹ inīūctum. nec irat⁹ silētium fregit.

XLVIII

Impator henric⁹ tercius habebat clericum satꝭ lr̄atum t bone vocis. sz vilē meretriculā amātem ardēti⁹. Cū qua nocte quadam solēni voluptat⁹ mane ad missam imꝑatoris astabat. impator dissimulata scientia mādat ei vt se ad euāgelium legēdū pararet q̄. s. ei⁹ melodia delectareꝭ. Erat autē dyacon⁹ ille. Abnuit ille vt male sibi ꝓsci⁹ vrget impator vt ꝑbaret eius ꝓstantiaz ad extremū renuētem parere iubet a patria exulare. quā sniam amplexus ꝓtinus recessit mittiꝭ post eum q̄ iam cōpilatꝭ omnibꝫ i sarcinula scq̄ cōpositis iter maturauerat. Violenter ḡ retractus añ impatorē sistit. qui letum subridēs. pbe inq̄t fecisti. Et ego ꝑbitati tue gratulor. q̄ timorem dei pluripēderis q̄ patriam. plus iram dei q̄ meaz. quapter habeto epatum qui ꝑmus i impio vacauerit. tātum indecēti amori renūcies

XLIX

Idez henricus impator celebrabat pen/

tecosten apud magunciā paulo añ missam cum sedilia pararent in eccl'ia ortū est iurgium int cubicularios archiepi & abbatis fuldens cenobij vtroz dñs iuxta impatorē sederet. Nā fuldense cenobiū in saxonia sci galli corpe est insigne. & pdūs ditatū pmagnificj. Cui loci abbas seraginta milia armatoz pbet in hostē impatori & hz exantiq̄ pulegiū vt ī magnis festiuitatibz ad dexteram ei sedeat. Itaq; ventū est ad pugnā furoreq; p eccl'iam grassante. pauimētū sanguine inūdauit. sz statim epis ꝓuolātibz pace int religiōs dissidētes statuta templū purgatū & missa festiuis clamoribz ē acta. Sequētia aūt cantata & vltio ei ꝑsu dicto. hūc diem glorioſum feciſti. vox ab aere lapſa ē. Hūc diē bellicoſum ego feci. rigentibz oibz p timore impatoz diligent intendēs leticiā inimici. Tu inq̄t oīs malicie inuētoz simul & intētoz diē bellicoſuz & arrogātibz luctuoſum feciſti. sz nos p dei grāz q̄ illū gl'ioſuz fecit. paupibz grōſum reddem⁹. & mox reincepta seq̄ntia solenni implorato spūſſancti grām ūuitabāt. Intelligēs illū inuitaſſe. ill' plorantibz. illis cantantibz. oibz sil' pectora tundētibz. misse egenis p pcones ꝓclamantes oīs dapes q̄ sibi & curialibz pabant in vsus coz exhauſit. ipe obſonia apponēs. ipe iuxta diſciplinā mīstroz de longe ꝓsistens ipſe ſuperflua ciboz abstergēs.

Idem henric⁹ tpe conradi patrſ sui a q̄dam clerico fistulā abstulerat argenteaz. q̄ pueri ludētes aquā iaculant. pact⁹ ei epatū cū foret ipator. adult⁹ repetēti pollicitū impigre dedit. Hō ml'to p⁹ aspero morbo corrept⁹ ꝺcubuit. & morbo crescēte triduo mutus iacuit. Epi pūtes triduano ieiunio īdicto p vita ei⁹ dño supplicabāt. Cōualescēs accitū epm quē p fistula fecerat ꝓcilij sentētia deposuit. cōfeſſus se toto illo triduo demones ifestos ac valde molestos sibi vidiſſe. flāmam in se p fistulā iaculātes. flāmam dico adeo ptinacē vt nr ignis rſpectu ignis illi⁹ iocus puteret. Quēadmodū eīm se hz pictus ignis ad ignē vez & ardentē. ita ignis īfernalis ad hūc nr̄m ignē q̄ est natural'. Interim ꝺo iuuenē semiustulatū aduētaſſe ferentē calicē aureū imēſe magnitudinis plenum aq̄ cui⁹ visione & laticis aspsione extinctos ardores euaserat. h erat btūs laurēti⁹ martyr gl'ioſus cui⁹ eccl'ie tectū longa ī curia diſſolutū cōpaginari fecerat. & pter glia munera calice aureo eandē eccl'iam honorauit. Eundē henricū aliqñ inimicos fugitantē cerua q̄dam vltra inuadabilē fluuiū

LI

cuerit.

Mulier quedā apd berheliā anglie vilam tpe hēnici tercij impatoris anguriatrix & malefica fuit. q̄ cum q̄dam die ꝓuinaret. cornicula quā hēbat in delicijs vocali⁹ ſolito neſcio q̄d cornicata ē. q̄ audito dñe cultellus d manu excidit sil' & vult⁹ palluit ingemiſcēs diutiſſime ait. Hodie ad vltimuz sulcū puenit aratrū meū. hodie audiā & pciam grāde incōmodū. Adhuc ea lequēte venit ad eā nūci⁹ dicēs. Hodie mortu⁹ est fili⁹ tu⁹ & tota familia subita morte interijt. Quo audito ꝓtinuo dolore saucia decubuit. vocarique pcepit ſupſtites liberos. monachuz & monachā. q̄bz singultiēdo ait. Ego miſerabili q̄dā fato meo. demoniacj artibz ſp inſeruiui. ego viciorū oīm sentina & illecebraz magiſtra fui. & sperabā tantū in religione vestra a meipſa deſperaui. Nunc g̃ scio demones me habiturā exactores ī pena q̄s habui ſuaſores ī culpa. rogo vos p materna viſcera vt mea tenteſ alleuiare tormēta Nā de aīa sniam dānatōis nō reuocabitis Corp⁹ g̃ meū insuite in corio ceruino & includite in lapideo ſarcofago. & opculū ferro & plūbo ꝓstringite & lapidē ipm tribz magnis catenis circūdate. Si tribz noctibz ita ſecure iacuero ārta die infodiet⁹ me in hūo q̄q̄z verear ne terra nolit me recipe p malefic̄s meis. Psalmicines sint q̄nq̄ginta noctibz. & misse cantent p me tot diebz. Factū est vt pcepat. & nihil valuit. Primis ei duabz noctibz cū choꝛi clericoz psalmos canerēt circa corp⁹ singuli demones ostiū eccl'e imani obice clauſum leui negocio ꝓfringētes duas extremas catenas diruperūt. medía q̄ laborioſi⁹ elaborata erat illibata vurauit. Tercia nocte circa gallicantū strepitu aduenientiū hostiū oīm monaſteriuum a fundamēto visum est moueri. Un⁹ aūt ceteris vultu t̄ribilior et statura celſior ianuas maiori vi ꝓcuſſas in fragmēta deiecit. & arrogāti gestu acceſſit ad ſacrofagū. inclamatoq; noīe vt surgeret pcepit. Qua rūdente Nequeo p vinculis. Soluer⁹ inq̄t & malo tuo. Statimq; catenā que ceteroz ferociā eluserat nullo conamīe vt stupā dirupit et apprehēſa manu palam oīb⁹ ab eccl'ia traxit ad foꝛes vbi parat⁹ erat equ⁹ niger ſupbuz

binnies vncis ferreis p totū tergū plenus. sup quē misera illa imposita ab oculis intuentiū cum toto sodalicio disparuit. Audiebant tñ clamores p quattuor fere miliaria miserabiles. LII

Quidā rex anglie edwardus noie ex vxore edelspiria habuit filias multas. Quarū vna edburga dū vir trima esset sica pre ꝓbata ē. Posuerat ille ī triclinio diuersaꝝ ꝓfessionū ornamēta hinc calicē euāgelia inde armillas et monilia. Illuc puula virgo allata ē a nutrice ꝛ genibꝫ pentis assedit iussaq; vtrū vellet eligeret q̄ torno aspectu secularia despiciēs ꝓmpte māibꝫ reptās euāgeliaꝝ calicē puellari īnocētia adorauit. Exclamat cet⁹ assidentiū future sctitatis auspiciū. ex osculat⁹ em̄ puellā pat altioribꝫ eam oscul' dignā estimanit. Vade inq̄t q̄ te vocat diuinitas. Itaq; sctīmonialiū habituꝫ induta ī vrbe vitonie sctitate m'ta emicuit ita vt singulaꝝ sociaꝝ suaꝝ soccos furti nocte subripet ꝛ diligent' lotos ꝛ inūctos lectis eaꝝ rursum apponeret. LIII

Lantfranc⁹ papia ciuitate italie oriūd⁹ oī scia seculari pfecte ibut⁹. alpes trāsgress⁹ in northmanniā veit ꝛ ī ambricacēsī ciuitate alicāstin docuit. Deinde mortaliū auraꝝ captare vanitatē esse ꝓsiderās ꝓsiliū salutis arripuit ꝛ statuit vt ꝓpt' euꝫ oīa relinq̄ret q̄ oīa fecit. Cūq; ire vellet rothomagū vespe in silua vltra fluuiū rillā in latrones īcidit q̄ cūcta que hēbat tollētes ligatis a tergo manibꝫ ꝛ caputio cappe añ oculos ei⁹ admoto adduxerūt eum in deuia. ꝛ int̄ densa salt⁹ frutecta dimiserūt. Talibꝫ angustijs comꝓhensus nesci⁹ q̄d ageret infortuniū suū lamētabat. Tandē nocturno silētio ī se reuersus ꝛ ad deū ꝓuersus ait. Dñe de⁹ tñ tpus in discēdo expendi ꝛ corꝓ animq; in studijs lrāꝝ attriui. ꝛ adhuc quō debeam orare et laudare te nō didici. libera me de hac tribulatōe ꝛ ego sic vitā corrigere ꝛ instituere curabo vt tibi fruire valeā ꝛ sciā. Surgēte aurora audiuit viatores iter carpētes. ꝛ cepit ab eis vociferādo auxiliū petere q̄ acceden tes ꝛ eū soluētes reduxerūt ad viā. Rogauit aūt vt vili⁹ ꝛ paupi⁹ cenobiū q̄d in regione noscerēt sibi demonstrarēt. Nolebat adire locū vbi lrāti eēnt q̄ eū honori ꝛ reuerentie hbēnt. Igit̄ d ꝓsilio eoꝝ beccū adūt vbi venerabil' abbas herluin⁹ eiusdē cenobij fundator ac nup ex grādeuo militie ī clericū p mot⁹ eū cū gaudio suscepit. q̄ monach⁹ effect⁹ ī discēdis officijs curā maximā īpendebat vt sciret laudes d̄o ꝓsoluere sic vouerat. Sic p tres āños vixit solitari⁹ gaudēs q̄d nesciebāt fere ab hoīb⁹ ignot⁹ oī vilitate et extremitate ī cenobio ꝓtentus. Et vt ferē lectionē ī eccl'ia nolebat legere nisi p⁹ cantor eū audisset. Quadā etiā die dū ad mēsam legeret q̄dā int̄ legēdū dixit sic dicere d̄buit q̄d ꝓsidenti nō placuit ꝛ al'r dicere iussit vel ut si dixit docere media ꝓducta iussit ille eā breuiari. Nō em̄ p⁹ ille lrāt⁹ erat. sꝫ vir sapiēs scīēs magꝫ obedientiā xp̄o deberi cēꝫ donato dimisit q̄d bñ pnūciauerat ꝛ dixit q̄d nō recte videbāt dicere. Cū aūt rumor ꝛ fama viri lōge lateq; percrebruisset clerici accurrūt. illo de licētia abbatis sui scholā tenēte. laici q̄z petētes ꝛ nobiles multa p eius amore eidē eccl'ie ꝓtulerūt. LIIII

Frat⁹ quidā veteri odio pl'imū infestus erat anselmo cuidā postea epo tunc abbati nec potat vllaten⁹ respicere simplici oculo infirmitate ē depss̄us ad extrema est ꝓduct⁹. Cūq; frēs meridie in lect⁹ exmore q̄escerēt ipse ī domo ifirmor⁹ iacēs cepit miserādas voces emittere. ꝛ q̄si quorūdā horrendorū aspect⁹ subterfugere gestirz pallēs ꝛ tremēs vultū suū delitescēdo hīcinde ꝓmutare. cr̄ti frēs q̄ aderāt q̄d hēret querebāt. At ille gemīnos īmanes lupos int̄ brachia sua me tenere ꝓssum ꝛ guttur meū imp̄ssis dentibꝫ iamiāq; suffocare videt⁹ ꝛ q̄d mihi sit querit⁹. q̄ audito vn⁹ ex eis ad anselmū q̄ ī claustro emēdādis libris intēdebat ꝓcit⁹ pretit ꝛ ei extra claustꝝ educto q̄d circa infirmuz frēm ageret patefecit. Tūc ille in secretiorē locū sol⁹ secedēs. p⁹ modicū domū in q̄ iacebat infirm⁹ ingrediēs leuata manu signuz crucis edidit di. In noie p̄ris ꝛ filij ꝛ sp̄ūsct̄i. Ad q̄d factū statī eger ꝓcēuit. ꝛ exhilarato vultu intimo cordis affectu deo grās agere cepit. dicēs q̄ anselmo ostiū ingrediēte ꝛ manu extenta signū sce crucis edente vidit ex ore ei⁹ flāmā ignis ad modū lancee p cedentē q̄ in lupos iaculata eos deterruit ꝛ celeri fuga dilapsos pcul abegit. Tūc frat anselm⁹ frēm de salute aīe secreti⁹ alloq̄ns ad pniam ꝛ ꝓfessionē ei⁹ cor inclinauit. Paterna de hinc auctoritate absolutum dixit. Hora qua frēs ad nonam surgerent p̄senti vita discessurum. q̄d factum est. LV

Cū abbas q̄dā q̄ admodū religiosus habebat cū btō Anselmo de his q̄ monastice religionis erāt loq̄rek ⁊ int̄ alia de puer̄ in claustro nutrit̄ ꝓba ꝓferret adiecit. Quid obsecro fiet ō ist̄ nō cessamus die ac nocte ꝓberātes eos ⁊ semp fiūt deteriores. Debetes em̄ sūt ⁊ bestiales. ad quē irat⁹ anselm⁹ ait q̄s bñ nutrimentū vestrū expendist̄ q̄ ō hoīb⁹ bestias nutrist̄. Dic mihi q̄so abba si plantā arboris i orto tuo plātares ⁊ mox illam ex oī pte ꝯcluderes vt ramos suos nullaten⁹ extēdere posset q̄lis arbor ide ꝓdiret. ꝓfecto inutil' incuruis ramis ⁊ pplexis. certe ℞ facit̄ de puer̄ vestr̄. Plātati sūt p oblationē in orto ecc'ie vt crescāt ⁊ fructificēt deo. Vos aūt intantū eos ꝯroīb⁹ minis et verberibus vndiq̄ coartatis vt nulla eis penit⁹ liceat lībtate potiri. vnō fit q̄a nihil amoris pietat̄ dulcedis circa se i vobis sentiunt. nec illi alic⁹ boni i vobis postea fidē habeāt. sz oīa vestra ex odio ⁊ inuidia ꝺ se p cedere credant. Cōtingit̄q̄ mō miserabili sic deinceps corpe crescūt sic in eis odiuz ⁊ suspitio oīs mali crescat sp ꝓni ⁊ īcurui ad vicia. Cūq̄ ad nullū fuerint i ꝺa charitate nutriti nulluz nisi dēpssis supcilīs oc'o ve obliq̄ valent intueri.

LVI

In nannet̄ ciuitate tpe henrici q̄rti impatoris erāt duo clerici nōdū patiētib⁹ annis ps byteri scti lr̄is affatim instructi inter se m'tū amici. Di pactū inierūt int̄ se vt vt eoz ꝓr mozeret alī vigilāti vel dormiēti appareret ifra trigīta dies. Data acceptaq̄ corpali fide nō multū post vn⁹ obijt. ⁊ tricesima die alteri vigilāti astitit nescio q̄d operis molieti. ⁊ vultu exangui ⁊ pallido ad eū ait. Agnoscis ne me. Agnosco ille ait. ⁊ miror q̄d tādiu morat⁹ fuer̄. Ille ꝺus moraz excusans. tādē ait. ⁊ aduēt⁹ me⁹ si volueris tibi fiet cōmodus. mihi oīno infructuosus ꝓ ā sempit̄nis dānat⁹ sum supplicijs. Ego ait alter iuuabo te ꝓcib⁹. ieiunijs ⁊ elemosynis multz. At ille rñdit. Sine pnīa sūt iudicia dei in inferno. Dū rotat astra pol⁹ dum pulsat littora pont⁹ p crimīnib⁹ meis puniar. si tot⁹ mūd⁹ mihi remedia exq̄reret. et na tñ ⁊ innūera penaz genera patiar. ⁊ vt aliquā ex meis irreuocabilib⁹ penis ꝓgnoscas en vna. Protēditq̄ manum sanioso vlcere stillantē. Videt ne ait tibi lenis. Cū ille leuem sibi referret videri ipse mortu⁹ curuatz in volā digit̄ tres guttas defluent̄ tabi sup eū iaculat⁹ est. q̄z due tympora vna frontē ꝓtingētes cutē sicut ignito iaculo penetrauerūt fozamē nucz capaz efficiētes. illo magnā penā esse dolor̄ ꝓtestāte clamore Doc inq̄t mortu⁹ erit tibi q̄diu viter̄ ⁊ penarū meaz graue documētū. ⁊ nisi negleter̄is. salutis tue singulare monimētū. Vade ō dū licet muta habitū sil' ⁊ aīm. ⁊ esto monach⁹ redonis iacēs apō scīm melaniū. Cūq̄ viu⁹ ad ℞ rñdere nollet mortu⁹ eū oculi vigore pstringēt. Si dubitas inq̄t ꝓuerti miser lege lr̄as ist̄as. ⁊ ℞ dicēs manū ꝓtēdit tetr̄ not̄ inscptā q̄b⁹ sathanas ⁊ oīne satellitiuz inferoz oī eccl'iastico cetui gr̄as ō tartaro emittebāt. Dō cū ipsi i nullo suis voluptatib⁹ deessent. tm̄ nūez subditarū aīaz patet renk ad iferna descēdere p̄dicatōis incuria q̄stū nunc̄z viderāt retroacta secl'a. Dis dictis loq̄nt̄ aspect⁹ disparuit. Audiēs ℞ oīa vendēs ⁊ dans paupib⁹ sanctū melanium adijt. ⁊ monach⁹ ibi fact⁹ optīe ꝓuersat⁹ est

LVII

Anno dñi. M.c.iij. q̄dā clericꝰ de vespera cū studeret in scholis apō lugdunū vidit i visione noct̄ q̄ndā vallē sub quodā monte. sup quē ciuitas q̄dā pulcerrima sita erat cui⁹ aspect⁹ nimiū delectabat intuētes ita vt q̄sq̄s eā videret de aspectu illi⁹ satiari nō posset. ⁊ modis oīb⁹ laborāret qūo ad eā puenire valeret. Interea vidit fluuiū quēdā sub pede mont̄ imo circa pedē currentē. quē dū circuiret q̄rens artē qūo illū trāsmearet. vidit sup ripam flumīs duodecim pauper̄ lauātes in flumīe tunicas suas Int̄ q̄s erat q̄dā veste candidissima indut⁹ multū alīs dissil'is q̄ iuuabat illos in tunicaz suaz ablutiōe. q̄ postq̄ adiuuerat vnū ibat postea adiuuare aliuz. Tūc clericꝰ q̄ ℞ videbat accessit ad illū q̄ ceteros adiuuabat ⁊ dixit. Que gens est̄ vos. Qui ait ist̄i pauperes hoīes sunt pnīam agētes ⁊ se a pctis suis lauātes. ⁊ ego fili⁹ dei ies⁹ xp̄s sine c⁹ auxilio nec ist̄i nec alī pñt bñ facere. Ciuitas ℞ pulcra quā vides padisus est vbi ego maneo. ⁊ qñ q̄s tunicā suā lauauerit. i. penitentiā pegerit in illā intrabit. Tuipse satis diu quesisti viā qua itur ad illā. sz nll'a alia via quā ista ducit ad eā. Dis dict̄ clericus a somno cuigilauit ⁊ mirari cepit de visione. Cūq̄ nō multo post redisset de schola i pr̄iaz suā narrauit epō cabilonēsi visionez hāc cui familiar̄ erat. audita ep⁹ sua lite-

vt seculū relinq̄ret z religionē itraret. ꝯmē dans ei sup oēs ordies nouellū illū ordinē cisterciensez. Ille venit cisterciū z inuenit locū inculti z dēsti. z frēs int bestias ꝙuersantes. Ad portā ꝙo monasteriū q̄ de vimine facta erat pēdebat malleꝰ ferreꝰ. cuiꝰ sonitu ad portā portariꝰ ꝙpellebat ab intrare volētibꝫ. Hoc ꝙo sonitu portariꝰ vocatus venit ad eū foras. z inclinās se ad eum salutauit eū. quē clericꝰ intuēs statim recognouit se eundē vidisse int eos q̄ tūicas suas in flumīe lauabāt. Rogauitq̄ eū vt adduceret ad se abbatē. Abbas igit z totꝰ etiā ꝙuentꝰ venit ad eū. z recoḡuit clericꝰ oēs se vidisse tūicas suas i fluīe lauātes. Statiq̄ cecidit ad abbatis pedes rogās eū lachrymis vt susciperet. q̄ susceptꝰ nō mlto post factus est ꝑor. LVIII

Frater q̄dā aduranꝰ noīe de bredon ꝓuincie idiota apparēs postea mosiacēsis abbas nō incōgruꝰ. deinde ad tholosanū epatuz sapiē ꝓrogatiua ꝓmotꝰ int opariosꝫ agriculture dei merito solicitudis z industrie claruit. Hic circūspectꝰ p ceta. ꝙba risuz mouētia sepe incautiꝰ ꝓferebat. Qua de re venerādus pr̄ hugo abbas cuiꝰ mōachꝰ fuerat multotiēs eū increpās. nec satis ꝓficiēs de futuro intminās ꝓphetice sic ꝓmonuit. Certe frat carissime nisi ludicra vero monacho ꝓrsus int dicta viuēs dimiseris post mortē enormiter appareb. qđ sane vaticinium eo migrāte ꝓstat fuisse ꝙpletū. Nam siguino cuidaz capellano ꝓrio spumoso ore apparēs postulauit flebilit eiꝰ iuuamen cui noluit obedire dum viueret. Hoc vbi dño abbati siguinus retulit p̄cepit vt frēs vna hebdomoda ꝑ defūcto taciturnitatē ꝓtiꝫ oris cōtinuarēt. ad ḃ septē frīb electis ceteris obediētibꝫ vnꝰ eoz voti ꝓtēptor silētiū interrupit. Rursus pōtifex eidē denuo revelatꝰ est. valde ꝙgstꝰ sup illo frē pfido. quiꝫ dū nō siluit sanitatē illiꝰ intpolauit. Audiens ista pijssimꝰ hugo p̄cepit vt fractura silētij q̄ ꝑ vnū ꝓtigerat alioz septē dieꝝ silentio sarciret. q̄ facto aīa pōtificis tercio reuelata i statu aplico se exhibēs purgatori suo memorato spḡ memorando hugoni gr̄as sue integritatis reportauit. LIX

Anno dñi. M.c.xciij. philippꝰ rex exercitu collecto cepit gisortiū z paulo pꝰ totum vulcasiū normānicū qđ rex anglie iniuste possidebat. Eo aūt tpe salabadinus ꝙbūt apō damascū. Cū aūt sciret sibi mortē imminere vocauit signiferū suū di. Tu q̄ soles ferre vexilla mea per bella fer vexillum mortis mee p totā damascū. s. vilē pāniculū sup lāceā clamitādo Ecce rex moriēs ñ fert secū nisi ḃ palliū vile. z sic mortuꝰ ē.

Exscriptis helinādi. LX

Archidiaconꝰ q̄dā noīe burcardꝰ cognomēto ō pinsato iturꝰ erat romā. rogauit aūt iohēz q̄ndā aurelianēsem canonicū vt q̄ndā clericū natalē noīe domꝰ sue economū ei sociū daret. q̄ tantulus erat in rei familiaris custodia bonꝰ dispensator z prudēs z fidel q̄ rarissime in dispēsatoribꝫ inuenit. Volebat ḡ idez burcardꝰ hūc hr̄e sociū itinerꝫ sui nō tā iō qz eū diligeret q̄z qz pecunie vt auarissimꝰ valde timeret. Ille aūt tā nobili ꝓsone z archidiacono suo nō potuit negare. p̄cepit ḡ natali clerico vt cū eo iret z ei tanq̄ sibi obediret in oīb. qđ ille inuitꝰ annuit timēs mores burcardi. cuiꝰ auariciā nō ignorabat. Inierūt aūt dñs z natal fedꝰ qđā secretissimū q̄ vter ex illis duob mozeret ītra. xxx dies si possz ad sociū suū rediret nil ei i appitōe trozis icutiēs sz blāde illū ꝙmonefaciēs z de statu suo certificās Cū aūt iā ꝓpe romā eēnt accidit q̄dā die vt p̄fatꝰ burcardus cū natali clerico rōez ponere deberet de q̄tidiāis expēsis. z de magḡ sūma singl̄os numos exigeret q̄ in q̄s vsus abissent. Natal aūt q̄ tā minutas rōes reddere dño suo nō ꝙsueuerat. q̄ppe cui ille tanq̄ sibi credebat irat aduersus vir nobilē sordidissime puidētie cū in reddēda rōe deficeret se qđ audiru q̄z horrēdū ē demonib ꝙmēdauit. Eodē aūt die cū q̄ndā aquā trāsuadarent burcardꝰ z natal. idē natal submersus ē. seq̄nti ꝙo nocte p̄ria cū in lecto suo ꝑstinus dñs natal isti q̄esceret vigilās z corā se lumē fulgeret in lāpade. qz sp noctꝫ cōsueuit tenebras horrescere. ecce natalis clericꝰ eiꝰ añ ipm astitit capa indutꝰ pluuiali et sicut sibi videbat pulcerrima colorꝫ plumbei. Ipse aūt nihil oīno territꝰ q̄si ḡtulās cepit ad eū dicere. natal bñ veneritis. nunq̄d iā redūt archidiaconꝰ. Nō inq̄t dñe. sz ego solus redū iuxta ꝙstitutū. mortuꝰ eī sum nolite ḡ timere. ego nullū timorē vob ēferā sz p̄cor vt succurratꝫ mihi. ego eī in magnis tormētꝫ sum. Cur inq̄t. satis eī hōeste vixistis apō me. Dñe inq̄t vex ē. bñ q̄dē mihi

esset nisi hodie p̄uētus ira me demōib⁹ cō/
mendassem. rogo aūt vos vt q̄scūq; potue
ritis moneatis vt nunq̄ faciāt. q̄ em̄ se cō/
mendat demonib⁹ dat eis potestatē sup se.
vñ ptātes habuerūt vt me statī submerge/
rent. z ꝓpter ℔ solū torq̄or. Nam bñ ꝓfessus
erā de oīb⁹ pctis meis z in nullus recidera
Tūc ille quō tā pulcrā capā habet⁹ si i tor/
mētis est⁹. Dñe inq̄t hec capa q̄ vob tā pul
cra videt mlto pōderosior ē mihi cū turris
pinariet⁹ si mihi supposita eēt. Pulcritudo
aūt ista spes ē venie quā habeo ꝓpter ꝓfessi
onem quā feci si mihi tū succurrat. Cui ait.
Certe inq̄t ego vob succurrā q̄ntū potero

¶ Referebat elebādus hēnici LXI
q̄dā remēsis archiepi cubicl'ari⁹ di. Dñs
me⁹ archiep̄s mittebat me apud attrebatū
dū aūt circa meridiē apō quoddā nem⁹ ap
propinq̄ssem⁹ ego z famulus me⁹ q̄ me p̄ce
debat celeri⁹ eq̄tās vt mihi pararet hospi/
tiū audiuit ille tumultū magnū in nemo/
re q̄si multiplices z varios eq̄z fremit⁹. ar/
morz sonit⁹ et velut voces mlt'itudis īpetu
p̄uētis in bellū. Expauefact⁹ q̄ ipse z equ⁹
ei⁹ ꝓtinuo regressus est ad me. a q̄ cū q̄rerē
q̄re reuerteret ait. Equ⁹ meus nō fuste nec
calcarib⁹ cogi p̄t vt p̄cedat. z ego etiā adeo
territ⁹ sum vt oīno p̄cedere nō audeā. mira
em̄ vidi z audiui. nem⁹ em̄ istō defunctoz
aīab⁹ z demōib⁹ ē plenū. Audiui aūt illos
clamare z dicere. Jā hēm⁹ p̄positū de area
in p̄rio aūt hēbim⁹ archiep̄m remēsez. Ad
qō ego rñdi. Signū crucis nr̄is frōtib⁹ im
p̄mam⁹ z securi p̄cedam⁹. Cūq; q̄ p̄cessis/
sem z ad nem⁹ pueniss̄ē iā vmbre p̄cesserāt
z tū voces q̄sdā ꝓfusas audiui z fragoref ar
moz z eq̄z fremitus. sz nec vmbras videre
nec voces intelligere potui. Cū aūt redisse
m⁹ iā archiep̄m iuēim⁹ in extremis. nec p⁹
bas voces q̄nq̄ginta dieb⁹ supuixit. vñ cō/
icit eū a spiritib⁹ raptū a q̄b⁹ auditū fuerat
rapiēdū. Hinc apparet q̄les eq̄ sint illi sup
q̄s aliq̄n defūctoz aie vident eq̄tare. Sūt
em̄ demōes se i equos trāsformātes quoz
sessores sunt anie miserrime pctis onerate
tanq̄ armis q̄busdā z clypeis onustate. sed
reuera p̄riis sceleribus in formis talib⁹ onu
state. iuxta illud ꝓpheticū. Descēderūt in in
fernū cū armis suis. i. mēbris suis q̄ fecerī
arma iniq̄tat⁹ pctō. nolētes ea facere arma
iusticie deo. Certū est aūt equū aīal eē sup
bū z p̄tumax. p̄tētōis z belli cupidū. feruēs
ad coitū. z in libidīe p̄potētē. Demōes igit
in eq̄s trāsformari dmōstrat sessores suos
se hmōi sceleribus oblectasse. LXII

¶ Hmōi equ⁹ erat ille quē carbōari⁹ mon
strauit comiti cuidā niuernēsi. Erat ei car
bonari⁹ iste vir paup in secl'o sz diues in do
religiosus z timēs deū ob q̄ familiar⁹ erat
p̄fato comiti. Hic nocte q̄dā cū vigilaret
et custodiret fossam suā carbonificā incen
sam acrit. ecce q̄dā fēia nuda currēs appa/
ruit. z p⁹ eā equ⁹ q̄dā eq̄ nigro īsidēs euagi
nato gladio velocit eq̄tās vt fugiētē app̄hē
deret mulierē. q̄ dū fugiēs fossaz circuiret
ꝓp̄hēsa est ab eo. z p fossa gladio z facta ē q̄
mortua. quā ille piecit in ignē z rursū rur/
sus extraxit z posuit añ se sup equū, z abūt.
Hec visio pl'ib⁹ noctib⁹ illi ostēsa ē. cū autē
q̄dā die de hmōi visione tā frequēti nimis
anxi⁹ cogitaret. sic cogitabūd⁹ z tristz obui/
auit comiti. mirat⁹ comes traxit eū in p̄tē z
secrete req̄siuit ab eo q̄d haberet dī. Si q̄s
tibi fecit iniuriā vel molestiā aliquā intulit
ne celaueris a me. Ego em̄ te bñ vidicabo.
Si in egestate es ego tibi subueniaz. Qui
rñdit. Nihil nec̄e habeo. de nullo ꝓq̄or. sz
hec z hec totiēs vidi z vtinā vos vidisset⁹is
Certe inq̄t comes ei⁹ tecū vadaz z videbo
visionē hāc magnam. Igit comes ꝓfessus
oīa pctā sua mutat habitū z assumit secum
carbonariū z abūt cū eo sol⁹ in siluā. z cum
vigilarēt circa mediā noctē audiūt q̄ndaz
bucinātē fortit z signauit se p totū. Et ecce
mlier illa accurrēs nuda sic p⁹ cepit fossaz
fugiens circuire. quā eq̄s ille inseqūns z ꝓp̄
hēdēs gladio p̄emit z in ignē piecit. z iterū
resūpsit. q̄ sup equū añ se posita cū fugere
vellet comes adiurauit eū i noīe dñi vt sta
ret z diceret ei q̄s esz z cur ℔ faceret. Tūc
ille subsistēs ait. Ego sū vx ille miles. z hec
est illa mlier nobil' vxor illi⁹ militz quē p̄o
amore meo intrfecit vt licenti⁹ atq; freq̄nti⁹
meo ꝓcubitu frueret. z in ℔ pctō ābo moz/
tui sum⁹. nisi q⁹ heu sero in hac ipsa morte
penituim⁹. nūc aūt tale torm̄tū patit q⁹ sin
gulis noctib⁹ a me intrficit z ꝓburit. Tātū
em̄ dolorē patit in ictu gladij q̄ eā ferio q̄n
tū vll⁹ vnq̄ in morte passus ē mlto maio
rē in ꝓbustiōe. Ad hec comes. Quis ē ille
equ⁹ sup quē sedet⁹. Diabolus inq̄t q̄daz ē
q̄ nos ineffabili vexatōe torq̄t. Posz ne vo
bis ait aliq̄s succurrere. Posz inq̄t si vos
faceretis in cūct⁹ ꝓgregatōib⁹ q̄ vob subie

cte ſũt orare p nobis. z a ꝓſbiterꝭ celebrari miſſas z pſalmos a clericꝭ decãtari.

¶ Talis equꝰ erat ſup quẽ aſcẽ LXIII dit infelix ille mathiſconenſis comes. de q̃ refert petrꝰ abbas cluniacẽſis in libro miraculoꝝ q̃ cũ militẽ q̃ndã iniuſte occidiſſz z bona eiꝰ occupãs heredes eiꝰ et heredaſſet apparuit ei miles occiſus terribiliter ſemel z iteꝝ admonẽs vt ſaltẽ ablata heredibus ſuis reſtitueret. Nõ cũ diuiſſz aliq̃bꝫ õ ſuis illi hoc ſomniũ z friuolũ reputauerũt Tũc tercia vice terribiliꝰ apparẽs occiſus aſſignauit ei diẽ q̃ vellet nollet traberek alibi rñſurꝰ. Tũc krikꝰ vocauit magnã mlt̃itudinẽ armatoꝝ viſa exponẽs. z rogans vt ſi aliquã violẽtiam ſibi viderẽt fieri ſubuenirẽt. Cũ g̃ aſſiḡta die in ꝓprio palatio reſideret mlt̃is militibꝫ diuerſi ordis ꝓſtipatꝰ repẽte ignotꝰ hõ inſidẽs eũ p oſtiũ palatij ingreſſus cũctꝭ videntibꝫ z ãmirãtibꝫ vſq̃ ad ipm puenit. dicẽs ſe velle ei colloq̃ impãs ei vt ſurgeret z ſe ſeq̃rek. q̃ viſibili potẽtie ñ valẽs reſiſtere ſurrexit z vſq̃ ad oſtium domꝰ ꝓceſſit vbi equũ paratũ inuenit quẽ inſuſs ſtati aſcẽdit. cuiꝰ habenas ille accipiẽs q̃pter illũ venerat velociſſimo curſu p aera cũctis videntibꝫ ferri cepit. Ille aũt miſerabiliꝫ clamãs ſuccurrite ciues ſuccurrite totã ciuitatẽ ꝓmouit. Hẽs aũt currẽtẽ euꝝ p aera ꝓſpexerũt q̃ diu naturali oculoꝝ acie potuerũt. Hicq̃ tãdẽ ſubtractꝰ viſibꝫ hoiz factꝰ eſt eternꝰ ſociꝰ demonũ. LXIIII

¶ Ad ꝓſeruandã ſanitatẽ nihil efficaciꝰ facit q̃ cibi z potꝰ idẽtitas ꝓfuata. Varia ei fercula variaꝝ ſunt nakaꝝ. Dis aũt talꝭ varietas parit hũoꝝ repugnãtiã. z ois hũoꝝ repugnãtia repugnat ſanitati. Vñ elegantiſſime z prudẽtiſſime rñdit q̃daꝫ de noſtrꝭ adoleſcẽtibꝫ geluacẽſi epõ eũ inſtrogãti vñ ꝓgerat q̃ ſanioꝝ z pulcrioꝝ eẽt in clauſtro q̃ ſolebat eſſe in ſeclo. qꝝ inq̃t vniformiter viuo z decẽter De quoꝝ ꝓmo habeo vt ſanus ſim. de ſcõdo vt pulcer ſim. In ſeclo eĩ viuebã tã deformit̃ q̃ multiformit̃. de q̃rũ ꝓmo turpitudo naſcit̃ etiã corpal̃. de ſcõdo egritudo. Perrexit q̃rere di. Quid g̃ comediſti hodie. Panis inq̃t. Quid heri. Similr ſatis. Nõ q̃ro inq̃t de q̃ntitate ſed de q̃litate. Quid comediſti heri q̃d hodie Heri inq̃t comedi piſa z olera. z hodie olera z piſa cras aũt comedã piſa cũ oleribus poſtera olera cum piſis. Vide g̃ q̃ pulcro circuitu eandẽ ſentẽtiã circũduxit vt varijs modis oſtenderet eadẽ ſp dicta vti q̃ pſtat corpori ſanitatẽ z pulcritudinẽ.

¶ Ex eccle. et triparti. hiſtoria. LXV

A Voi fabulã non fabulã ſed rẽ geſtã de ioh̃e apl̃o z memorijs oĩm traditã. Cũ pꝰ domiciani tyrãni obitum de pathmos inſula epheſum rediret. z rogabaꝭ etiã vicinas luſtrare puincias q̃ vel eccl̃ias fundaret in q̃bus nõ erãt locꝭ. vel in q̃bꝫ erãt ſacerdotibꝫ ac miſtris inſtrueret ꝑm qõ ei de unoquoq̃ ſpũſſanctꝰ indicaſſet. Cũ g̃ veniſſz ad quãdã vrbẽ haud lõge poſitã oibꝫ eccl̃iaſticꝭ ſolenniter adipletis vidit iuuenẽ quendã validũ corpe z vultu elegantẽ. ſed z aĩo acrez nimis Reſpiciẽſq̃ ad epm q̃ nup fuerat ordinatus. Hunc inq̃t tibi ſummo ſtudio cõmẽdo ſub teſtimõio xpi z totiꝰ eccl̃ie. Hũc ille ſuſcipiẽs. oẽm ſe adhibituꝝ ſicut ꝑcipiebat diligentiã pollicek. Hz iteꝝ atq̃ iterũ eadẽ ſepiꝰ repetẽs iuuenẽ ꝓmẽdabat attentiꝰ. z poſt hec epheſum rediit. Cũ ꝺo ꝑſbit̃ in domũ ſuã adoleſcẽtẽ ſuſcepit ꝓmẽdatuz z cũ oĩ diligẽtia nutrit. fouet. ad vltimum etiã baptiſmi gratiã tradit. Poſt hec iã velut cõfidẽs gratie qua fuerat ꝓmunitꝰ paulo indulgẽtius habere iuuenẽ cepit. Hz ille immatura libertate potitꝰ ꝛ otinuo p eq̃uos quibꝫ luxus z deſidia cordi eſt amare vitia z corrupte vie incedere tramitẽ ꝑdoceꝭ. Et ꝓmo q̃dẽ ꝓuinioꝝ illecebris decipitur. inde nocturnis cum furtis ſocium ſibi pticipẽq̃ ꝓſtituũt. poſt hec iam ad maiora flagicia ptrahũt. Interea ſenſim inuenis formabaꝭ z inſtituebaꝭ ad ſcelera et q̃ eſſet acer ingenio ſicut equus infrenis z validꝰ duris morſibꝫ obfirmatis. recti itinerꝭ lineam derelinq̃ns rectore ꝓcepto rabido curſu totꝰ ferꝭ in p̃ceps. Ita ſuccedẽtibꝫ tp̃ibꝫ perit. Dedignaꝭ iã de quis ſceleribꝫ cogitare. grãdia molik z ex integro pditõni ſe tradens nulli ſe inferiorẽ eſſe in flagitijs patik Deniq̃ illos ipſos q̃ prius mgr̃i criminuꝝ fuerãt diſcipl̃os facit. z latronũ ex his turmas q̃bꝫ ipſe rex ꝓnceps violẽt ꝑeſſz inſtituit. z cũ his oĩ crudelitate graſſaꝭ. Ueruz tempore elapſo cum rei ita poposciſſet vtilitas inuitatur iteꝝ ad illã vrbem iohãnes Et cũ cetera quoꝝ gratia venerat ordinaſſet. Age inq̃t o epe depoſitũ repſenta qõ ti

bi ego plane ꝛ xp̃s ꝓmẽdauimus. eccl'ia te ste quã regis. At ille obstupuit. ꝑmo pecuniã putãs a se reposci quã non accepat. sed rursuꝫ ꝓsiderabat nec posse fallere iohãnez Quẽ iohes herentẽ videns. inuenẽ illũ in q̃t repeto abs te ꝛ aĩaz fris. Tũc grauit suspirãs senior et ĩ lacrimis resolut⁹. Ille ait mortu⁹ est. Quõ ait aut q̃li morte. Deo ait mortuus est. qz pessim⁹ ꝛ flagicios⁹ euasit ad vltimũ etiã latrocinĩũ aggressus ẽ. Denicz nũc mõtẽ q̃ndã cũ mlta latronũ multitudie occupauit. Quib⁹ auditꝫ apl'us vestẽ ꝓtinuo q̃ erat indut⁹ scidit. ꝛ cũ ingenti gemitu feriẽs caput suũ. Bonũ te inq̃t custodẽ aie fris dereliq̃. sz iã nũc mihi equus parek ꝛ dux itinerꝫ. Et ꝓsesti equũ ascẽdẽs illuc ꝓcit⁹ ꝓperabat. Cũcz pueniſſz ad locũ tenek ab his latronib⁹ q̃ custodias obꝟuabãt. Qz ille necz fugere necz ꝓrsus declĩare vsqz nitẽs ingẽti tantũ voce ꝓclamabat. qz ad ꝟ ipm veni. adducite mihi ꝓncipẽ vestrũ. Qui cũ veniret armat⁹ emin⁹ agnito iohe apl'o pudore act⁹ in fugã ꝟtit. Ille eq̃ p⁹ eũ admisso ꝓsesti insequit fugiẽtẽ etatꝫ oblit⁹. sil' ꝛ clamãs. Quid fugis o fili prẽz tuũ Quid fugis inermẽ senẽ. Miser here noli timere. habes adhuc spez vite. ego xp̃o rationẽ reddã ꝓ te. certe ꝛ mortẽ ꝓ te libẽter excipiã sic ꝛ dñs excepit ꝓ nob. ꝛ ꝓ tua aĩa dabo aĩaz meã. Ꝟta tm ꝛ crede mihi qz xp̃us me misit At ille audiẽs restitit ꝛ vultũ dimisit in terrã p⁹ ꝟ arma ꝓiecit. Tũ deinde tremefact⁹ flebat amarissime et accedẽtꝫ ad se senis puoluit genib⁹. gemitib⁹ et vlulatib⁹ q̃b⁹ potat satisfaciẽs ꝛ vberrimis lachrimarũ suaz fõtib⁹ itez baptisabat. occultãs solũ manũ dexterã suã. Apl'us ꝟo sacramẽto se ei a saluatore ĩpetratuz veniã pollicẽs si mulcz genib⁹ ei⁹ puolut⁹. atcz ipaz dexterã q̃ tancz ei⁹ cedis ꝓscia torq̃bat tancz iam ꝓ pnĩaz purgatã deosculãs ad eccl'iam reuocat ꝛ indesinẽter ꝓ eo orões pfũdẽs. ꝛ cũ ipso piter ducẽs crebra ieiunia indulgẽtiã a deo quã ei pollicit⁹ fuerat expetebat. Ꝟz ꝛ varijs ꝓsolatõib⁹ ꝟmonũ q̃si q̃busdã p̃cationib⁹ efferos ꝛ exterritos ei⁹ animos mitigabat. nec ꝓus abstitit q̃s eũ emẽdatũ in oĩb⁹ etiã eccl'ie p̃ficeret. ꝓbẽs ꝓ ꝟ exẽpla verepenitẽtie. ꝛ documẽtũ ingẽs noue generatõis atcz insignia q̃dã trophea visibilis in eo resurrectionis ostendit. LXVI

¶ In nostrã vsqz memoriã ab incolis loci pbẽnis ꝟtutũ potamiane fama celebrat q̃ ĩmẽsos ꝛ innũeros agones ꝓmo ꝓ ꝟginita te ꝛ pudicicia desudauerit. Deinde etiam ꝓ martyrio exq̃sita ꝛ inaudita tormẽta prule rit atcz ad vltimuz vna cũ venerabili mre marcella ignis supplicijs ꝓsũmata sit. Extra dũt igit aq̃lã. ꝟ em erat iudicꝫ nomẽ postq̃ crudelib⁹ eã supplicijs lacerauerit. ad vltimũ ob iniuriã ꝛ nobilitatꝫ ei⁹ ꝛ castitatꝫ ꝓminatũ ee potamiane q̃ eã crudelissimis gladiatorib⁹ vel ĩpudicissimis lenonib⁹ trade ret At illa cum ab ea q̃d mallet q̃d ve eligeret q̃rerek. ptulisse ꝺr aduersus tyrannũ voluntatẽ ei⁹ ꝛ castitatẽ ꝓmittẽs. Tũc ꝺr ꝺ ꝺ ꝺ

semetipsis pducũt q̃ sub sacramẽti iuramẽto q̃ obȝciebãt ꝯfirmarẽt. q̃z vn⁹ testis ita vt igni ꝯsumeret si non ꝑa diceret impcabat. alij vt regio morbo corrumpet. terci⁹ vt luminibꝫ orbaret. Et q̃uis ne iuramẽt⁹ q̃dez istis q̃sq̃z fideliũ t deũ timentiũ crederet eo q̃ vita narcissi t institutio⁹ pudicicia ab oĩbꝫ noscer̃et. ipse tñ eoz q̃ mota sũt indignitatẽ ac molestiã nõ ferens. silẽ t secretam ac phĩcam vitã bẽe sp desiderans. subterfugit eccl̃ie multitudinẽ t in desert⁹ locꝫ atq̃z angulis secretioribꝫ delitescit ānis q̃z plimis At nõ ille magn⁹ diuie, puidentie oculꝰ q̃ escit in longũ. sz in impios vltionẽ p ea ipsa que sibi in piurijs statuerãt maledicta molitur. Prim⁹ nãq̃z ille testis pua ignis scintilla noctꝫ tpe domo sua succesa cum omni genere suo omniq̃z familia flãmis vltricibꝫ ꝯflagrauit. ali⁹ repente ab imis pedibꝫ vsq̃z ad summũ capitꝫ verticẽ morbo regio quẽ fuerat impcat⁹ replet⁹ ꝯsumit. Terci⁹ aũt prioz exitũ vidẽs t oculoz diuinũ nõ se latuisse, pspiciẽs, prũpit in mediũ t audiẽtibꝫ cũctꝫ sera pnia vniuersoz ocinati sceleꝫ ordinẽ pandit Tantꝫ aũt lachrymis imanis cõmissi facin⁹ defl̃et. vt luminibꝫ orbaret et sic figmẽti sui huiusce modi penas exoluit.

LXVIII

Inter scõ gregorio ponti efo fuisse q̃ndã palpes ꝺz hyemis tpe t cũ q̃uenisset ad sũmũ alpiũ iugũ niuibꝫ repleta erãt oĩa nullus vsq̃z diuersoriũ. Fanũ ibi tm̃ apollinis erat vbi in illa nocte q̃uit. Sacerdos erat q̃dã fani ei⁹ cui ꝯsulere simulacr̃ apollinis mos erat t reddere rñsa poscẽtibꝫ. ex q̃ ei et alimonie quest⁹ esse videbat. Igit⁹ p⁹ digressum gregorij offerre cõsulta t rñsa poscere sacerdos accessit ex more nihil inde responsi veniebat. Repetit victimas. silẽtiũ pmanet iterq̃z atq̃z iterũ litat. surdis ingerit fabulam Cũq̃z stupore noui silẽtij estuaret sacerdos noctu ei assistẽs in somnis demoniũ dicit. Quid me illic innocas q̃ iaz venire nõ possum. Percussũctãti cãm. aduẽtu se gregorij dicebat expulsum. Quid nunc remedy daret cũ pr̃eret. ait. ñ alit sibi licere ingredi locũ illũ nisi gregorius pmisisset. Quibus audi tis sacerdos occupat viã mlta apud semet ipsum voluẽs atq̃z aio recusante ptractãs venit ad gregoriũ. adortq̃z eũ rẽ pandit ex ordine. hũanitatꝫ sue atq̃z hospitalitatꝫ admonuit. q̃relã depulsi numis ponit. ademptã facultatẽ sui q̃st⁹ deplorat. ac restitui sibi oĩa in pristinũ statũ deposcit Ãt nihil morat⁹ scribit epl̃az in hec ꝛba gregorij⁹ apollini. pmitto tibi redire ad locũ tuuz t agere q̃ ꝯsueuisti. Hãc epl̃az sacerdos accepit et ad fanũ defert. positaq̃z ea iuxta simulacrũ affuit demõ t dedit respõsa poscẽti. Tũ ille in semetipm cõuersus ait. Si grego. iussit t deus iste discessit nõ potẽs redire nisi iussus t rursum iubente gregorio restitut⁹ est quõ nõ multo melioꝛ isto gregorius cuius hic obtempat iussis. Clausis q̃ ianuis fani descẽdit ad gregoriũ epl̃am secũ quã acceperat deferẽs. oẽmq̃z apõ eũ rei geste ordinẽ pãdẽs. simlq̃z se ad pedes eius psterñens rogat vt illi se deo offerat c⁹ ꝑtute dñs gentiũ gregorij⁹ ipabat. Cũq̃z enitꝰ t ptinaci⁹ psisteret cathecũin⁹ ab eo fact⁹ ẽ. t cũ se vite castissime abstinẽtissime derelictꝫ oĩbꝫ ñ solũ erroribꝫ demoniũ sz t secl̃i actibꝫ mãci passz etiã baptisma ꝯsecut⁹ ẽ. tin tantũ vite merito ac fidei ꝑtute pfecit. vt ipse brõ gregorio i epatu succesꝰ existeret. LXIX

Stagnũ erat in põti regiõibꝫ piscibꝫ copiosũ ex q̃z captura pdiuites reddit⁹ dñis pstabãt. Ista possessio duobꝫ frãbꝫ sorte obuenerat hereditatꝫ. sz pecũie cupiditas fraternã necessitatẽ violauit Coibat a frãbus tpe captõis nõ tã ad capiẽdos pisces q̃s ad boies capiẽdos. cedes ac bella mouebant hũan⁹ sanguis p piscibꝫ fũdebat. Hz õi p uidẽtia affuit aliq̃ auxiliũ. aduẽt⁹ q̃z Gregorij vidit plia t mortes virorũ. furentesq̃z germãos. q̃d cause existeret. p q̃ in exitiũ sui suoꝝq̃z frẽs accẽderent inq̃rit. nullã nisi captur̃ã piscium ꝯpit. Tũ ille cũ p honore aduẽt⁹ sui vtreq̃z ptes paululũ siluissent. Nolite inq̃t o filioli rõnales aias p mutis aĩalibꝫ violare. fraternã pacẽ q̃st⁹ cupiditate dissoluere. õi leges t nate iura pit temerare. sz vna mecũ ad oram stagni exicial̃ accedite. ego iã vos p ꝑtutẽ dñi oĩ certamie cruẽte cõtẽtõis absoluã Et cũ h ditissz i ꝯspectu oĩum ꝟgã q̃m i mãu tenebat ad pmas littorꝫ vndas õfigit. t ipe positꝫ genibꝫ palmã tendit ad celũ atq̃z his ꝟbis excelso supplicat õo Tu dñe deus patq̃z nr̃oꝝ q̃ dũ tibi primus homo adam peccasset t mãdatũ tuum pterisset penã culpe illi⁹ moderat⁹ ad terrã maledictõez detorsisti. di. Maledicta tra i oĩbus opibꝫ tuis. tu nũc miseratus horũ iuuenũ fratrumq̃z sanguis q̃ piclitat precipe vt

maledicte sint aque iste ī oīb⁹ istor⁹ p q̄b⁹ fu
rore succensi fr̄a ne pietat⁹ obliti sūt ita vt
nunq̄ in ꝑ loco vl̄ piscis appareat vl̄ aqua
resideat. sz sit camp⁹ aratri patiēs ac frugū
fera z custos in etnū fr̄a ne ꝯcordie pseue
ret. Statim vt ille orandi finē fecit se vnda
subducēs z cursu velociori refugiēs a con
spectu supno iussa recedere abissis suis red
dit. z arentē campū germanis iam ꝯcordi
b⁹ derelict. Sz z in hodiernū diem frugū
ferax dr esse solum qđ añ fuerat nauium fe
rax. LXX

Ammirabilis q̄daz z venerāda fuit pul
critudine pariter z pudicicia formosa gene
re nobilis z copiosa facultatib⁹. cui erāt due
filie ꝑgines honeste satis. z ad materne pu
dicicie regulā nutrite. specie simul z moꝛib⁹
emula sibi pbitate certātes. quas religiosa
mater ſm p̄ceptū diuinū in timore dei edu
cauerat. Sz p his q̄ supra dixim⁹ vl̄ natu
re vl̄ institutionū bonis prauoꝛ hoīm mlta
erga ꝑgines earūq̄ matrē ꝯtentio exagita
bat z summo studio sūmaq̄ diligētia ꝓqui
rebāt. Cūq̄ declinādi turbinis gr̄a sui ab
sentiā ꝓcurassent agit omni intentōe vt ea
rū p̄nūa fieret. missi in ꝑ ipm milites reper
tas eas venire anthiochiā cogūt. Sz cū p
urgentib⁹ militib⁹ vehiculo īposite iter age
rent talib⁹ religiosa z pudica mat⁹ ad filias
vtit ꝯbis. Scitz dulcissime mihi filie qūo
in disciplina dei vos educauerim. scitis q
a puulis nobis de⁹ nutritor z institutor ex
titerit z castitatz bonū ita mecū parit dileri
stis vt ne ocul⁹ q̄dē vester vnq̄ sicut vobis
ꝯscia suz lasciuiore fuerit maculat⁹ aspectu
Quid g̃ nūc agim⁹ videtz qr oīs ista vis aut
a ōo nos studet aut pudicicia separe. Pro
stituent g̃ publicz lupanarib⁹ mēbra q̄ aer
pene ipse public⁹ habuit incognita. Hūc q̄
so filie qr nec tam pua nobis ī deo fides est
vt morte ptimescam⁹. Nec tā despecta pu
dicicia vt viuere ek cū turpitudie cupiam⁹
Preueniam⁹ carnificū īpuras man⁹ z īpu
dicor⁹ p̄ripiam⁹ incursus. mūdūq̄ hunc q̄
nos ad impurā z īpudicā cōpellit ac ptra
hit vitā pura ac pudica morte dānem⁹. Cū
q̄ talib⁹ exhortatōib⁹ filias ad silē positum
videret accēsas ad fluuiū q̄ndam in itinere
positū venerūt vbi se hūane nccitat⁹ cā de
scēdisse cū simulassent z paululū custodes
cogēte nāali reuerētia secessissent abduct⁹
diligēti⁹ bicinde vestib⁹. minaz⁹ se fluuiū ra
pidis iniecere fluentz. Sz z alie due virgi
nes p oīa insignes soroꝛes genere nobiles
vita mirabiles p̄me adhuc etatz specie pul
cre satis sz aīa pulcrioꝛes ornatz moꝛib⁹ ma
gis q̄q̄ monilib⁹ studijs apprime. pbabiles ñ
ferētes violari public⁹ edictis ac legib⁹ ca
stitatē marinis se fluctib⁹ dimerserunt.

LXXI

Silere equū nō puto nobilissime feie
vrbe roma mirabile factū suffronee. c⁹ vir
p̄fect⁹ vrb⁹ rome sub maxētio tyrāno agebat
Qui cū de supradicte feie pulcritudine co
gnouisset. vt ei mos erat misit stupratoꝛes
ministros. duci ad se feminā iubet. Illa rem
ad maritū detulit. q̄ cū ꝯperisset mlta secū
voluēs ad vltimū alti⁹ ingemiscens. Et q̄d
inq̄t faciem⁹ q̄b⁹ aut ꝑ tolerāda sūt. aut aīa
ponēda. Tū illa vt maritū vidit metu moꝛ
tis pterritū. pdidisse pudicicia. paululū ait
his q̄ missi fuerāt expectate donec cōposita
vt decet z ornata. p̄cedā. Dehīc ingressa cu
biculū cuz p⁹ defixis genib⁹ orasset tanq̄
pudicicia suā deo īmolatura pect⁹ ac viſce
ra coꝛrepto mucrone transuerberat. extre
mos hmōi nūcios ad tyrānū p assistētes sa
mulos mittēs. Tales ait magz placeāt tpi
ane fines tyrāno. LXXII

In niceno illo solēni ꝯcilio cū ex oīb⁹
pene locz epi ꝯuenissēt. z vt fieri solet diuer
sis ex caus⁹ int⁹ se q̄dā iurgia detulissent int⁹
pellabat ꝯstātin⁹ freq̄nt. a singul⁹ offerebāt
libelli. culpe p̄ferebant. z magis ad ꝑ q̄ ad
id. p q̄ vētū fuerat aīos dabāt. At ille vidēs
q̄ p hmōi iurgia cā sūmi negocij frustrare
diē certā statuit q̄ vn⁹ q̄sq̄ epoꝛ si q̄d queri
monie hīe videret deferret. Et cū resedisset
suscepit a singul⁹ libellos q̄s sil⁹ oēs in sinu
suo ꝯtinēs nec i eis q̄d ꝯtineret aperies ait
ad epos. De⁹ vos ꝯstituit sacerdotes. z po
testatē vob⁹ dedit de nobis q̄z iudicādi. z id
circo nos a vob⁹ recte iudicamur. Vos aūt
nō potestz ab hoīb⁹ iudicari ꝑt q̄d diuinū
expectate iudiciū. z vestra iurgia q̄cūq̄ sūt
ad illud diuinū reseruent examē. Vos enī
nobis a deo dati estz dū. z ꝯueniēs nō ē vt
hō iudicet deos. sz ille sol⁹ de q̄ scriptū est.
De⁹ stetit in synagoga deoꝛ. in medio aūt
deos discernit. Et tō his omissis illa q̄ ad fi
dem dei ptinēt absq̄ vlla aioꝛ ꝯtentiōe di
stinguite. Cū hec dixisset oēs simul q̄rimo
niaꝛ libellos iussit exuri ne īnotescerent vlli
homini simultas sacerdotū. LXXIII

Cũq; in niceno ꝯcilio esset ꝯfessoꝝ magꝝ numerꝰ sacerdotũ oēs arrij nouitatiby aduersabanꝯ. Fauebāt ꝙo ei viri ī q̄stioni by callidi. ⁊ ob id simplicitati fidei aduersi. Quātā ꝙo ꝓtutē habebat simplicitas fidei etiā ex his q̄ ibi gesta referūꝯ agnoscim⁹ Et em̄ cũ p studio religiosi imperatoris ꝑstātini ex oī terra sacerdotes ꝺi coisserint. opīone cō moti physici q̄z ⁊ ꝺyaletici valde nobiles et opinatissimi ꝯuenerũt. In q̄by q̄dā īsignis in arte ꝺyaletica p singl'os dies ꝑflictꝰ sum mi certaminis cũ ep̄is nr̄is virꝫ eque ī ꝺyalectica nō improbabil'r eruditꝫ mouebat ⁊ fiebat ingēs spectaculũ ꝯueniētiby ad audiendum doctꝫ ⁊ lr̄atis virisꝫ nec tñ vllo genere phūs ꝯcludi a quoq̄ potꝰat. aut constringi Tāta etem̄ dicendi arte obiectꝫ questiōiby occurrebat. vt vbi matie putaretꝯ astrictus velut anguis lubricꝰ laberetꝯ. Hz vt ostēderet deꝰ qz nō in ꝓmone regnũ dei sz in ꝓtute ꝑsistit. q̄dam ex ꝯfessoriby simplicissime nature vir ⁊ nihil aliud sciēs nisi xp̄m Jesum ⁊ hūc crucifixum. int' ceteros auditores episcopos aderat qui cũ vidisset phm insultātem nostris. ⁊ callida se disputationuꝫ arte iactantē poscit ab omniby locũ dicēs velle se paucis cũ philosopho ꝓmocinari. Tum ꝙo nostri q̄ simplicitatē viri ⁊ impericiā sermonis dūtaxat nossent pauere ceperũt ⁊ velut pudorē quēdam pati ne forte apud callidos homies risui efficeretꝯ sancta simplicitas. pstitit tñ senioꝝ ⁊ hinc monit ꝓmōis exordium. In noīe inquit ihesu xp̄i phe audique vera sūt. Deus vnꝰ est qui fecit celuꝫ ⁊ terrā. quiq; homini quē de limo tre formauerat spūm dedit vniuersa quoq; quevidētur ⁊ que nō videnꝯ virtute ꝙbi sui creauit. et spūs sui sanctificatiōe firmauit. Dic verbum ac sapiētia quē nos filium dicimꝰ humanos miseratꝰ errores ex virgine nascit. ⁊ p passionē mortis a ꝓpetua nos morte liberauit. ac resurrectiōe sua eternā nobis ꝓtulit vitam. quē expectamꝰ iudicem omniuꝫ. quē gerimꝰ esse venturũ. Credis hec ita eē philosophe. At ille velut si nunq̄z vlluz sermonē ꝺicem didicisset. ita obstupefactus ꝓtute dictoꝝ mutus ad oīa. hoc solum potuit rñdere Jbi sibi videri. nec aliud esse q̄z qꝺ diterat. Tum senioꝝ si hec inq̄t ita credidisti surge sequere me ad ouile dñicum. ⁊ hui⁹ fidei suscipe signaculũ. Et phūs cōuersus ad discipulos suos vel ad eos q̄ audiendi gr̄a cōuenerant. Audite inq̄t o eruditi viri. Donec verbis mecũ res gesta est. verba ꝙbis oposui. ⁊ que dicebanꝯ dicendi arte subuerti. Ubi ꝙo ꝙverbis ꝓtus ꝓcessit et ore dicētis. Nō potuerũt resistere verba ꝓtuti. nec homo aduersari potuit deo. et iō si quis vestruꝫ potuit in his que dicta sunt sentire que sensi. credat xp̄o ⁊ sequaꝯ hūc semen in quo locutꝰ est deus. Jta phūs xp̄ianus effectꝰ tandē gratulatꝰ est se victum.

LXXIIII

Methodorus q̄dā phūs inspiciendoꝝ locoꝝ ⁊ vrbes pscrutandi gr̄a vlteriorē dicīꝯ indiam penetrasse. cuiꝰ exemplũ imitatus metropiꝰ quidā tirius phūs fil'i ex causa adire indiam voluit hūs secũ duos parvulos quos liberalib⁹ lr̄is vtpote xp̄iquos instituebat. quoꝝ vnus q̄ erat iunioꝝ edesiꝰ alter frumētius vocabaꝯ. Jgiꝯ peruisis ⁊ inoticiā captis his quiby animꝰ pascebaꝯ cũ phūs edire cepisset. aque vel ceteroꝝ necessarioꝝ causa ad portũ quēdam nauiſ q̄ vehebaꝯ applicuit. moris est inibi barbaroꝝ vt si q̄ fedus sibi cũ romanis turbatuꝫ vicine gētes nūciauerint. oīs qui apꝺ eos ex romanis inuēti fuerint iugulenꝯ. Jnua diꝯ nauis phi. cuncti cum ipso pariꝫ pimũtur. Pueruli repti sub arbore meditātes et lectiones suas legētes barbaroꝝ miseratione seruati ducunꝯ ad regē. Horũ ille alterũ id est edesium sibi pincernā fecit. frumentio ꝙo quē quasi pspicacioꝝ depꝺēderat ⁊ prudentioꝝ rōes suas scriniaq̄z cōmisit. Et q̄ ⁊ in honore magno apud regē habiti sūt et amore. At ꝙo moriēs rex vxorē cum puo filio regni reliquit heredē. adolescētiby autez q̄ꝺ vellent agēdi liberam dedit facultatem Quos tñ regina supplicit exorat. tanq̄z que nihil hīet ī toto regno fideli⁹ vt secuz vsq̄q̄ adolescerꝫ filiꝰ regēdi regni gubernaculo potirenꝯ. p̄cipue frumētiū c⁹ prudentia ad moderandū sufficeret regnū. Hā aliꝰ fidez purā ⁊ sobriā mentē simpl'r exhibebat. Jdq̄z cū ageret ⁊ regni gubnacula frumētiꝰ haberet ī manib⁹ deo mentē eiꝰ ⁊ aios instigāte req̄rere solicitꝰ cepit si q̄ int' negociatoresꝰ romanos xp̄iani essent ⁊ iplis ptātem martiā dare ac monere vt cōuēticula p loca singula facerēt atq̄z romano ritu oꝛonis causa ꝓfluerēt. Hz ipse ml'to magꝫ eadē facere ⁊ ita ceteros cohortari fauore ⁊ bñficijs inuitare. pstare q̄cquid oportunũ fuissꝫ. loca

edificiꝫ aliaq; necessaria p̄bere ꝛ oīmodis gestire vt xp̄ianoꝛum inibi semē exurgeret. Gꝛ cū adoleuissꝫ regiꝰ puer cui ꝓcuratōez regni gerebāt. expletꝫ oīb; ꝛ ex fide traditis multū licet ōtinētib; ꝛ rogātib; vt manerēt regina ꝛ filio. ad oꝛbem tñ denuo nostrum reuertunt. Et edesio festināte tirū parētes p̄pinquosq; reuisere. frumētiꝰ alexādriam p̄gīt dicēs equū nō esse opus occultare diuinum. Igit rem oēm vt gesta est exponit ep̄o ac monet vt quideat aliquē dignū viꝝ quē ꝓgregatis iam plimis xp̄ianis ꝛ eccl'iꝭ cōstructis in barbarico solo ep̄m mittat. Tū ꝯo athanasius nā is nup sacerdotiū susceperat attētius ꝛ ꝓpensius frumētij dicta gestaq; ꝓsideras ī ꝓsilio sacerdotū ait. Et quē alium inuenim⁹ talez in quo sit spūs dei in ipso sicut ī te qui hec ita possit implere. Et tradito ei sacerdotio redire eū cum dñi gra iubet vñ venerat. Qui cū ep̄us pretisset ad indiā tāta ei data esse a deo ꝯtutū gra dicitur vt signa p̄ eū fierēt aplica ꝛ infinit⁹ numerus barbaroꝝ ꝓuerteret ad fidē. Exquo ꝛ in indie ptib; ꝛ pli xp̄ianoꝝ ꝛ eccl'ie facte sūt ꝛ sacerdotiū cepit. Que nos ita gesta nō opīone vulgi sꝫ edesio tiri p̄sbȳo postmodū facto q̄ frumētij comes priꝰ fuerat referēte cognouim⁹. LXXV

¶ Per idem tps etiaz hyberoꝝ gens q̄ sub arte pōtico iacet ꝯbi dei federa ꝛ fidē futuri suscepit regni. Gꝛ hꝰ tāti boni p̄stitit cām mlr quedā captiua que apud eos repta cuz fidelem satis ꝛ sobriā vitā duceret ac pudicam. totisq; diebꝫ ac noctib; obsecrationes deo p̄uigiles exhiberet admiratiōi esse ipsa rei nouitas barbaꝛ cepit ꝛ q̄d ꝫ sibi velit curiosius ꝓquirebant. Illa simplr vt res erat xp̄m deuz se ꝫ ritu colere fatebat. nihil ex ꝫ barbari amplius p̄ter nouitatē nois mirabātur. Uez vt fieri solet ipsa pseuerātia curiositatē q̄ndā mulierculi iferebat si q̄d emolimēti ex tanta deuotōe capet. Eos apud eos esse ꝺr vt si puul⁹ egrotet a mr̄e circūferat p̄ singulas q̄ scz si aliq̄d rmedij nouerit ꝓferat egrotanti. Cūq; mlr quedā puuluz suum p̄ oīs circūtulisꝫ ex more. nec aliq̄d remedij cūctas domos lustrādo cepisꝫ. venit etiā ad captiuā vt si q̄d sciret ostēderet. Illa se hūani q̄dē remedij nil scire testatur deū tñ suū xp̄m quē colebat dare ei desperatā ab hoīb; salutē posse ꝓfirmat. Cunq; cilicio suo puulū supposuissꝫ atz ipsa ōsup oꝛonem fudisset ad dñm sanū mri reddidit infantē. Sermo deferꝛ ad plures factiq; fama magnifici vsq; ad aures regine ꝓplabiꝛ. que dolore q̄dā grauissimo coꝛpis afflicta in desperatiōe maxia erat. rogat ad se capti uaz deduci. Illa ire abnuit ne p̄sumere amplius aliq̄d q̄s sex⁹ sineret videret. ipsa se regina ferri ad captiue cellulā iubet. quā silr supra cilicium suū positā inuocato xp̄i nomine ꝯtinuo post p̄cem sanā ꝛ alacrē fecit exurgere. xp̄m esse deū dei sūmi filium. q̄ salutē hāc ꝓtulerat docet. eūq; q̄ sibi auctoꝝ fuisset incolumitatꝫ ꝛ vite cōmonet inuocandum. ip̄m esse q̄ ꝛ regib; regna distribuit et mortalib; vitā. At illa cū leticia domum regressa marito p̄cūctanti cām tā subite sanitatꝫ aperuit. q̄ cū p̄ salute ꝓiugꝫ let⁹ mulieri munera deferri iuberet. illa boꝝ inq̄t o rex nil captiua dignaꝛ. auꝝ despicit. argentum respuit. ī ieiunio q̄si cibo pascit. ꝫ solū munerꝫ dabim⁹ si eū q̄ me illa iuocāte sanauit xp̄m deū colam⁹. Ad ꝫ rex tūc segnioꝝ fuit. ꝛ interim distulit. sepi⁹ licet ab vꝛoꝛe ām onitus donec accidit q̄dā die venāte eo ī siluis cuz comitib; suis obscurari desissimis tenebꝛis diē. ꝛ p̄ tetre noctꝫ hoꝛroꝛē luce seducta cecis iter gressib; denegari. Alⁱ alio diuersi ex comitib; oberrāt. ipse sol⁹ densissima obscuritate circūdat⁹ q̄d ageret quo se ꝛteret nesciebat. Tū repēte anxios salutꝫ ō speratiōe aīos cogitatio talis ascendit. Si ꝺe de⁹ est xp̄s ille quē vꝛoꝛi sue captiua p̄dicaꝛat. nūc se de his tenebꝛis liberet vt ip̄m ex ꝫ omissis oīb; coleret ꝛ adoꝛarꝫ. Illico vt ꝫ nōdū ꝓbo sed sola mēte deuouerat reddita mūdo dies regē ad vꝛbē p̄ducit incolumē. Quicq regine rem ꝓtin⁹ vt gesta est pandit ꝛ dicit. euocari iā iamq captiuā ꝛ colēdi ritu⁹ vt sibi traderet exposcit nec se vltra aliū deū q̄s xp̄m venerandū esse ꝓfirmat. Adest captiua. edocet xp̄m deū. supplicādi ritū venerādicq modū. inq̄ntuz de his aperire fas erat scie pādit. fabꝛicari eccl'iam monet foꝛmāq; describit. Igit rex toti⁹ gentꝫ pp̄lo cōuocato rē ab initio q̄ erga se ac reginā gesta ꝛ facta fuerat exponit. fideq; edocet ꝛ nōdū initiat⁹ in sacris fit apls sue gentꝫ ꝛ populi Credūt viri p̄ regē. scie p̄ reginā cunctisq; idē volētib; eccl'a ꝓstruit instant. ꝛ eleuato iam pnicie muroꝝ ambitu tps erat q̄ colūne collocari deberēt. Cūq; erecta p̄ma ꝛ secūda ventū fuisset ad terciā. ꝓsumptis oīb;

machinis ꝛ boum hoīmq; viribꝫ.cū media iam in obliquuꝫ fuisset erecta.ꝛ ps reliqua nullis machinis erigereꝫ.ꝛ repetitꝫ secūdo ꝛ tercio ac sepiꝰ viribꝫ nec loco q̄dem attritis omnibꝫ moueri potuit. Admiratio erat totiꝰ populi.regꝫ animositas hebescebat.ꝛ quid fieri deberꝫ oēs simul latebat. Dꝫ cū intuentu noctꝫ oīs abscessissent. cunctiq; mortales ꝛ ipsa opa cessarent. captiua sola in oꝛone ꝓnoctās māsit intrinsecꝰ. Tū ecce matutinꝰ ꝛ antius cū suis omnibꝫ ingrediens rex vidit colūnam quā tot machine ac tot ꝑsonꝫ mouere nō quiuerāt erectā ꝛ supra basim suā librate suspensam. nec tñ suppositam.sꝫ ꝛ̄tum vniꝰ pedis est spaciuꝫ in aere rependentē. Tum ꝥo oīs ꝑsonꝫ ꝓtuentes ꝛ magnificātes deū.verā esse regꝫ fidem.ꝛ captiue religionē pīntis miraculi testimonio ꝓhibebāt. Ecce adhuc mirantibꝫ ꝛ stupentibꝫ cūctꝫ in oculis eoꝝ sensūm supra basim suā nullo ꝓtingente colūna depositā sūma libratione ꝓsedit. Post ħ reliquus numerꝰ columnarū tāta facilitate suspēsus ē vt omnes qui supfuerāt ipa die locarenꝫ. Postea vero ꝙ ecclia magnifice ꝓstructa est et populi dei fidē maiore ardore sitiebāt captiue monitꝫ ad impatoꝛez ꝓstantinū totiꝰ gentꝫ legatio mittit.res gesta exponit.sacerdotes mittere exhortat qui ceptū erga se dei munꝰ implerent. Quibꝫ ille cū omni gaudio ꝛ honoꝛe trāsmissis mlto ampliꝰ ex hoc letatus est ꝙ si incognitas romano imperio gētes et regna ignota iuntisset.

LXXVII

Anthiochiā ciuitatē romanis subditaꝫ ꝑsarū exercitꝰ cū suo rege saporе obsidebat Et cum.lxx.dies iugit obseruaret.ꝛ multa q̄dē circa hāc molimina posuisset ꝛ vallos atq; fossata ꝑ capiēda vrbe fecisset eam nequaq; valuit obtinere. Postea ꝥo perse impetum migdonū flumis ꝑ ciuitatꝫ mediam ꝓperantꝫ a longe retinentes ꝛ vtraq; ripas eiꝰ faciētes celsiores vt aqua i se collecta cō creſceret quo vi maiori posset irruere.cū vidissent iam etiā illas quas fecerāt sublimes ripas impleri subito auferētes q̄s fecerant catharactas dimiserūt impetum flumis ꝺ murū. Qui vehemētis aque pondus nō ferens est inclinatꝰ ꝛ cecidit.quo facto ingrediens aqua cū magno impetu etiā aliā ptē muri vū fluuiꝰ solebat exire cū magna ruina depositi. Hoc saporis inspiciens credidit se sine pugna capе ciuitatē. Et illa q̄dez die q̄uit vt fundus flumis purgareꝫ ꝛ possetambulari ꝑ fluuiū. Altera ꝥo die cuz oī militia credēs ꝑ loca ruinosa murorū ciuitatē intrare vidit murū ex vtraq; ꝑte fabricatum. Sacratissimꝰ nāq; iacobꝰ ciuitatꝫ eps oꝛonibꝫ milites coarmauit ꝛ alios vrb habitatoꝛes. Quo facto ꝛ murū restituit et ꝓpugnacula fecit.q̄bꝫ repelleret accedētes. et ħ nō ad muꝝ venīs egit.sꝫ intra templū sacratū dño supplicans adimpleuit. Porro saporē nō solū muri fabrica terruit. sꝫ etiaꝫ altera visio ꝑturbauit. Vidit eī stantē sup murū quēdā impiali scemate circūamictū ꝛ tam purpura q̄ dyademate resplendere. Arbitratꝰ aūt esse romanoꝝ impatorē mortem minatꝰ est eis q̄ nūciauerāt nō cuz illic esse ꝑsentē. Quibꝫ affirmantibꝫ ꝥa se dixisse ꝛ ostantiuꝫ anthiochie cōmoꝛari ex vultu quē videbat.agnouit eoꝝ ꝥba esse veracia. ꝛ ait deū bella gerere ꝑ romanis. Tūq; hoc grauiꝫ haberet infelix sagittā dimisit in aerē ꝛ cū vidisset.qz in coꝛpe eū iaculari nō potuit.tñ a vesanie sue ipetu nō recessit. Tunc ḡ vir q̄dā egregiꝰ sacratissimo iacobo supplicabat vt veniret ad muꝝ ꝛ vidēs barbaros maledictōis iacula emitteret ꝓtra eos Fletus ḡ venerabiℓ hō ascēdit in quādam turrim. Et cū multa milia videret exercitꝰ aliā maledictiōez eis nō petijt nisi cinifes ꝛ culices vt ꝑ parua aīalia supnā ꝥtutem potuissent agnoscere. Qꝛonem ꝥo secuti sunt nebule cinifū ꝛ culicū.ꝛ elephantoꝝ q̄dem ꝓmuscidas cū sint caue.equoꝝ ꝥo aliorūq; iumētoꝛū aures siℓ ꝛ nares impleuerūt. At illi ferre puoꝝ aīalium importunitatē non valētes sessoꝛes suos ductoꝛesq; suos excussos dorsis ꝓiecerūt.ꝛ diruptas acies cōfuderūt exercitūq; relinq̄ntes sūmo ipetu fugiebant. Per ħ territꝰ miserrimꝰ impatoꝛ ꝑ nam clementēq; correptionē in se ꝓgnoscēs factā a deo habēte pudentiā aīaꝝ eum pie colentiū suū extinde reduxit exercitū ꝓfusionem nō victoriā ex illa obsidione ꝓcipiens

LXXII

Interminabaℓ impiissimꝰ impatoꝛ apostata Julianꝰ ꝑ eccℓas demonū se statuere simulacra. Post has ḡ minas ab vno viro in heroea debellatꝰ est. Is tñ nobilis erat eiusq; ciuitatꝫ curie ꝑsidebat.quē zelus xpi reddidit clarioꝛē. Videns nāq; filiū in impietatē que tūc vigebat fuisse demersuz ex-

pulit ſua domo et corã oĩb abdicauit.q̃ vi
cine ciuitat̃ itinere aggreſſus impatorẽ ſuã
volũtatẽ ꝛ abdicationẽ patris innotuit. At
ille q̃ſcere inueni impauit placandũ ꝓmit
tens patrẽ. Cũq̃ veniſſet in heroeam nobi
les ꝛ honoratos ꝓuocauit ad prandiũ. int
ẽs erat ꝛ hui⁹ pat quẽ cũ filio in ſuo prãde
re iuſſit accubitu. Cũc circa mediaſ epulaſ
dixit ad patrẽ. Nõ mihi videt iuſtũ vim fa
cere volũtati ad aliud declinandi ꝛ aĩm ad
alia inuitare que nõ vult. Noli itaq̃ eſſe fi
lio violent⁹ ſeq̃ tua dogmata reſpuẽti. neq̃
em̃ ego tibi vim facio me ſeq̃ lz cogere val
de poſſim. Ille cãm diuĩe religionis mẽte
ꝓcipiẽs. De iſto inq̃t o impator erroneo di
cis ꝛ deo odibili ꝛ veritati ꝓponẽte menda
cium. Cui ille rurſus mãſuetudis induens
vultũ. ceſſa inq̃t detraherez declinãs ab eo
vultũ adoleſcẽti dixit. Ego tui curã habeo
qm̃ patri tuo vt ꝑ faceret ſuadere ñ poſſuz.
Nec itaq̃ nõ fruſtra retuli. ſz volens oĩde
re nõ ſolum illi⁹ mirabilis viri fiduciam. ſz
qm̃ ꝓtempta iuliani a pluribꝫ ſit poteſtas

LXXVIII

Epiphani⁹ cipꝛoꝝ ep̃us ad cui⁹ ſepulcꝝ
acten⁹ demones expellunt. is duz ſubam p
priam nccitatẽ ſuſtinẽtibꝫ erogaſſet ꝛ multz
ei q̃z offerentibꝫ pecuniaſ manu largiſſima
diſpẽſaret. ꝓtigit vt pecuniꝭ deficientibus
econom⁹ eccl'ie murmuraret. Quo facto aſ
ſiſtens q̃dã in domo q̃ manebat economuſ
ſaculũ multaꝝ pecuniaꝝ dedit ꝛ ita diſpa
ruit. vt nec q̃ dedit nec q̃ miſit agnoſceret.
qõ factũ oĩs diuinũ eſſe iudicauerũt.

LXXIX

Quidã etiã paupes ſtudẽtes epiphaniũ
arte deludere vt eis aliq̃d daret. dum iter
ageret vn⁹ eoꝝ ſupinũ ſe ꝓſtrauit ĩ ẽra. alter
ſtabat q̃ſi mortuũ deflens nec hñs vñ eũ ſe
pelire potuiſſet. Epiphani⁹ aũt ſupueniẽs
orauit vt ſub q̃ete dormiret. ꝛ ſepulture ne
ceſſaria ꝓbuit. ſimulq̃ cõſolat⁹ eſt flentem
dicẽs. Quieſce fili a lachrymiſ. nõ em̃ fletu
reſuſcitari poterit. eſt eĩ ineuitabile qõ eue
nit. Cũq̃ diſceſſiſſz epiphani⁹ cepit ille pul
ſare ſociũ vt reſurgeret. ꝛ cum ꝑ ſemel ꝛ ſe
cundo feciſſet dicẽs. Surge hodie tuis la
boribꝫ epulemur. ꝛ ille penit⁹ nõ ſentiret co
gnoſcẽs ꝑe mortuũ cucurrit ad epiphaniũ
flens ꝛ petẽs vt eius ſociũ ſuſcitaret. At ille
ꝓſolat⁹ eſt eũ hortãſ ne ferret grauit̃ qõ eue
nerat. nõ tñ defũctũ denuo ſuſcitauit Hoc
em̃ credo, puide geſtũ vt nõ mĩſtri dei faci
le deludant̃.

LXXX

Hormiſda q̃dã valde nobilis apũd pſas
erat q̃ patrẽ ꝓfectũ habuerat. Hũc duz rex
agnouiſſet eẽ xp̃ianũ deduci feẽ ꝛ impauit
vt ſalutarẽ negaret deũ. At ille nec iuſtũ in
quit nec vtile p̃cipis impator. Hã ſi ſũmo
ſupplicio dign⁹ eſt q̃ tua ſceptra ꝓtempſerit
impator multiplicibꝫ tormẽtz ſubdend⁹ eſt
q̃ cunctoꝝ negauerit creatorẽ. At impator
cũ debuiſſet mirari prudẽtiã. fortiſſimũ di
uitijſ ꝛ dignitate nudauit athlethã. iuſſitq̃
vt nudus traheret camelorꝝ exercit⁹. Cũq̃
pl'imi trãſiſſent dies reſpiciẽs de ſupioribꝫ
impator vidit illũ eminẽtiſſimũ virũ ſolis
radijs inflãmatũ. ꝛ puluerz ſqualore cõple
tum patrieq̃ nobilitatz memor eũ ad ſe iuſ
ſit adduci. ꝛ exlaneis veſtibꝫ opiri. Deinde
putãs q̃ ta ꝑcedenti afflictõe q̃z ei⁹ miſera
tione molliret. Vel nũc inq̃t illa obſtinati
one ꝑuat⁹ nega filium fabri. At ille dei zelo
cõplet⁹ dirupit veſtẽ ꝛ iactauit dicens. Si
ꝓ ꝑ putas me a pietate recedere habe hãc
cũ impietate quã poſſides. Hãc ei⁹ fortitu
dinẽ ꝓtemplat⁹ nudũ eum a ſuo piecit im
perio.

LXXXI

Beniamin dyaconũ idez pſaꝝ impator
ꝓhẽdẽs clauſit ĩ carcere. Cũq̃ duo trãſiſ
ſent ãni ſupueĩt legatari⁹ romanoꝝ. p alijs
cauſis actur⁹ ꝛ dũ agnouiſſet poſtulauit a
rege vt dimitteret dyacon⁹. Porro rex iuſ
ſit vt ꝓmitteret beniamin q̃ nulli magorũ
doctrinã xp̃ianã p̃dicare ꝓſumeret ꝛ dimit
teret extre. Cũc legatari⁹ q̃dẽ cuſtodire be
niamin que rex ꝑcepat cõpromiſit. Benia
min aũt audiẽs monita legatarij. Impoſſi
bile eſt inq̃t nõ me ꝑticipare lumẽ alijs qõ
ipſe ꝑcepi. q̃nto em̃ ſupplicio dign⁹ ſit q̃ ta
lenta abſcondit ſacra euãgeloꝝ teſtat hiſto
ria. Sz rex tũc horũ nihil agnoſcens iuſſit
eũ abſolui a vinculis. At ille p̃dicare nulla
ten⁹ q̃eſcebat. ꝛ capiẽs eos q̃ ignorantie ca
ligine tenebant intelligibili luci iugit offe
rebat. Cũq̃ tranſiſſet ann⁹ regi geſta illi⁹
nũciãt. Tũc ꝺductũ ad ſe negare iuſſit quẽ
adoraret deũ. verũ ille reqſiuit a rege dicẽs
Quo dign⁹ honore eſt q̃ ſuũ relinquẽs re
gnum ĩuadere ſtuduerit alienũ. Cumq̃ di
xiſſet rex morte nouiſſimoq̃ ſupplicio. ſapiẽ
tiſſim⁹ vir ille rñdit. Quid g̃ nõ iuſte patia
tur hõ q̃ factorẽ mũdiq̃ creatorẽ deſerens
vnũ ꝓſeruoꝝ ſuoꝝ deificare voluerit et

debitū illi cultū isti magis obtulerit. His ꝑmonitis rex accessus vigiti clauos acui et totidē vnguibꝫ digitoꝝ eiꝰ manuū atq; pedū ꝑcepit infigi. Cūq; ꝫ supplicū ab eo deriderī ꝫspiceret aliū rursus calamū acutuꝫ in eiꝰ femore vñ hūana origo descēdit iussit imitti. Cūq; crebro eiceret rursus inducereꝫ ineffabiles ei dolores opabat. Pꝰ hoc ꝫo supplicū impiꝰ atq; ferox ꝫgā grossam spinis vndiq; plenā ꝑ eiꝰ meatuꝫ iussit induci. ꝫ sic spūm fortissimꝰ decertatoꝝ emisit.

LXXXII

Quedā gens vltra rhenū fluuiū est burgondionū. Isti vitā quietā agūt ꝫpene oēs fabri lignoꝝ sunt ex q̄ mercede pascunt q̄ꝫ regionē huni vastabāt crebra inuasione et plūmos occidebāt. At illi licꝫ anxietate cōstricti ad nullū se tñ hoīm ꝓtulerūt. sed alicui deo se ꝓmittere cogitabāt. Tūc audiētes qꝫ romanoꝝ deꝰ fortiter adiuuat se timētes. oēs cōi ꝓsilio ad credulitatē xp̄i cōfugiūt. veniētes in vnā ciuitatē galliaꝝ rogabāt vt ab epō christianoꝝ baptisma mererent. At ille eos septē diebꝫ faciēs ieiunare ꝫ ibuens fide baptisatos octaua die abire ꝑcepit. Qui sumpta fiducia ꝺ tyrannos alacriter festinātes spe sua ꝓuati non sunt. Nā rex hunoꝝ noīe subtarꝰ cū ꝑ noctē fuisset ciboꝝ nimia voracitate corruptꝰ burgōdiones gentē inimicā sine duce reperiētes ꝫ pauci pl̄ibꝫ resistētes facta ꝝgressiōe vicerunt. Nā cū essent isti tria milia circa decē milia ꝑemerūt. Et ex illo die cūcta gēs fortissime in christianitate ꝓmānsit.

Incipit distinctio quinta
Et libꝝ de ꝓprietatibus apum.

Exemplum. I.

Accidit ut quidā canonici in electōe pontificis cōuenire ꝓcordit nō valētes ea cōditiōe in ꝑpositū ꝫ decanū vota sua singuli trāstulerūt vt nullū extra gremiuꝫ eccl'ie postularēt. Illis aūt in ptē secedētibꝫ vt de pontificis electiōe liberꝰ ordinarēt vnꝰ canonicoꝝ prādij horā differre recusans extra capitulū in tabernā primam decurrit. prāsusq; ad tesseras ludere consedit. Erat aūt iuuenis vite leuissime. sed mirabili sꝰ ꝑ modū callebat ingenio. affabilis oībꝫ bonis naturalibꝫ insignit⁹. Facta ḡ collatiōe inter se ꝑpositꝰ ꝫ decanꝰ videtes qꝫ in suis oībꝫ spūalē vel idoneū neminē inuenirent cōuenerūt in hoc q̄ canonicū illū iuuenez q̄ tā mirabili callebat ingenio in pontificez eligerēt. Facta ḡ denūciatiōe capl'o ordiatur ꝓcessio. pgūt ꝓcessionaliter in tabernā inuenerūt iuuenē ludo nudatū renitentez cū lachrymis in aera rapiūt portāt ad ecclesiā oportuno reuertēte tpe ꝺsecrat. Qui statim vt se vidit epm mutatꝰ est in viꝝ alterū. Oia q̄ erāt digna officio adeo in se ꝑfectissime ordinauit vt nullū antiq̄ vite vestigiū remaneret. sed vt credi possꝫ oī tpe ꝑ fuisse. Negocia aūt epatꝰ tali mō gubernabat extrinsecꝰ vt nihil horꝫ euꝫ in exercitio spūaliū impediret. Quid miri Donū supueniēs ꝫtutis gratuite naturalis doni cōuenientiā informauit. Hinc seneca dicit. Si vis tibi oīa subiicere. subiice te rationi. Multos regere poteris si te ratio rexerit.

II

Iuuenis q̄dā in theutonie ptibꝫ ex sanguine ꝓncipū plenissime generosus. ſꝫ moribꝫ ꝫ vita degener epatū male functꝰ accepit. q̄ rapinis ꝫ luxurijs verecūde ꝓmo sed inuerecūdissime postmodū operam dedit. Castigauit aūt eū dñs flagello multiplici sed cū abuteretꝰ eo in superbiā dedit euꝫ dñs in reprobā mortē. Qua in hora venerabil' cōradus deo dignꝰ hildēsemēſ epūs ad matutinas in tēpeste noctis silētio surrexerat. illisq; dictis resedit ad studiū. factur⁹ ī die ꝑmonē. nec mora raptꝰ in spū videre se visus est epm-q̄ndā velata facie ſꝫ infulis insignitū ad tribunal iudicis rapi. Hor assunt truci vultu satellites accusant epum. vnꝰ in rapina aliꝰ in cede hoīm atq; alij in luxurijſ lubricātē. Tūc iudex assessoribꝫ suis ait. Accusata discutite librate iudicium ferte sentētiā. nec mora assessores parēt iudici. ferūt in cōmune sn̄iaꝫ. iudex approbat latā. Accedūt mīstri supfuligie nigriores ꝫ ablata mitra de capite anulū. casulā. dalmaticā. ac reliq̄ epalia vestimēta detracta ad pedes iudicꝭ ponūt. nudūq; relictuꝫ cū clamore rapiūt eiulantez. ꝫ a facie iudicis trahūt ad tartara. nihil secū ꝑter pctā portantē. Hor assessores iudicꝭ surgūt ꝫ cum cātu sonoro subiūgūt. Dū tps hēmꝰ bonū ad oēs operemur. His visis in spū dictꝰ hildēmēſ epūs in se reuersus cogitare cepit q̄s nā fuerit ille mirabil' p̄sul. Cū ecce q̄dā ad ostiū pulsans intromissus ē cū lachrymis

clamãs talẽ eꝑm in prima villa venisse de vespe. z sub eadẽ noctis hora repẽtina mor te subtractũ. Quo audito sanctus ꝑsul mi serrimo illi defuncto ꝓdoluit. z licz inanit ꝙntũ ad subuẽtõez ꝑ pietate tñ lachrymas amarissimas fudit. III

¶ Cõsimilis in malicia frater vt mihi fra ter altioris ordis z vite retulit. ꝙdã archie piscop⁹ theutonie fuit ꝙ infelicissima mor te defunct⁹ cuidã sanctissimo ĩ vita viro in visione ostẽsus est tali mõ. Vidit ꝙ aĩa illa cũ miro cruciatu a corpe trahebaꝭ z in in fernũ demonioꝝ ꝓncipi in cathedra residẽ ti ꝓsentabaꝭ. Quẽ officiose salutãs poculũ añ se positũ obtulit veniẽti dicẽs Bñ veni at archiꝑsul. ecce bibas de poculo meo. qz mihi lõgo tpe fidelit z infatigabiliter def uisti. Nõ ꝙdez archiep̃s acceptare recusãs ꝓsci⁹ eñ erat nihil boni esse in poculo. tan dẽ a mistris violẽter est ꝓpulsus accipe po culũ de manu ꝓncipis z bibere qõ horre bat. nec mora ꝑ aures oc'os os z nares sul phurea flãma surrexit. z sic eternis incẽdijs est addict⁹. Ecce ql̃is finis indigne suscipi entes pastoralẽ curaz accepit z indigne re gẽtes q̃z tribil' vindicta dãnauit. IIII

¶ Erãt in quodã monasterio nigri ordis tres monachi in oi lasciuia dissoluti. Cũ qz vna dierũ seorsum in thalamo ad epl'as cõsedissent vn⁹ buccella panis iuersa subi to strãgulaꝭ. cui⁹ morte nec verecundiã sal tẽ passi duo residui derelicto loco eminus iuxta prandiũ ꝓfecerũt. z sic in claustro so cijs euentũ mortui nũciauerunt. Nec diu postea dũ dicti duo socij ñ recogitãdo ꝙd actũ sit ad balneandũ in fluuiũ iuxta ceno biũ nudati vestib⁹ descẽdissent vn⁹ ad ꝓfũ dioꝛa digressus submersus est extract⁹ z se pult⁹. Relict⁹ post hec terci⁹ cũ vespe dor mitũ ꝑgẽs discalciaſſz se. monach⁹ submer sus nudus apparuit ei dicẽs. Ecce ꝙnta pe na dãnat⁹ sum. tu aũt ꝙd facias nũc saltem recogita Ego ꝙdẽ ĩmũdus z lubric⁹ digne punit⁹ excrucior. sz illud ml'tũ ad verecun diã dãnationis accumulat. qz sine habitu nudus a demonib⁹ irrideor. tu aũt da mi hi in q̃ signũ mee dãnatõis ostẽdã. Hec au tẽ audiẽs turbat⁹ monach⁹ z cito detrahẽs togã tibie femoralẽ rogãti dedit. z sic ꝺfun ct⁹ repẽte disparuit. Dira res vir dies il luxerat cũ tãt⁹ fetor claustri ambitũ occu paret. vt se oẽs extingui horrore fetoris ꝑ angustia cõclamarẽt. Narrãte aũt mona cho qꝺ sibi vespe ꝓtigisset q̃sita ẽ vndiq; di cta toga z tandẽ inuẽta est fetidior oĩ cada uere. z sup fuliginẽ denigrata. q̃ hũo celeri us coopta ĩ admirationẽ ꝙersi monachi plorauerũt. Dictus ꝓ socius defuncti ad ordinẽ fratrũ minoꝝ repẽte trãsiuit. et vsq; nunc tante rei cert⁹ testis z felix viuit. V

¶ Vidi abbatẽ cisterciẽs ordis vir erudi tũ scia atq; ꝑbatũ. Hic cũ dic q̃dã aquam manib⁹ sumeret z manutergiũ corã eo ma gnates q̃daz ex vtraq; ꝑte tenerẽt. facta est vox huiuscemodi dicẽs latie Quare pãn⁹ añ pãnosũ. Qꝺ venerabil' ille abbas audi uit cum timore z horrore manutergiũ di misit repente. VI

¶ Prope nostra tpa fuit mulier nobilissi ma maria campanie comitissa Hec nupta nobilissimo h. cãpanie comiti filia fuit lo dovici regis soror eq̃ regis frãcoꝝ. q̃truor reges fratres in anglia habuit. filiũ in trãs marinis. Hec multis annis mortuo mari to cũ põposissima ambitõe circuiens. z mo riẽs talẽ finẽ sortita. Laborauit hec ĩ extre mis z abbatẽ ꝑsanie sanctissimũ z eloquẽ tissimũ viruz migratura venire mãdauit. Qui vt venit intromissus nõ est z ꝑ foriby expectauit. Jã comitissa decesseraz distra hebanꝭ a militib⁹ z mistris z suis oib⁹ vten silia. vasa aurea z argẽtea. vestes prcioſe. culcitre. purpure. z tãdẽ lintheamia ipa cũ peplis. Extremo vn⁹ ex garcionib⁹ mora ni mia retardat⁹ lectũ ꝑ cornua ꝓphẽdit z re supinatũ corp⁹ emortuũ emin⁹ in strameta diuoluit. moras aũt abbate cũ tedio susti nẽte ꝙdaz nobilis ex circũstãtib⁹ indignat⁹ ostiũ infregit violẽter z virũ venerabilẽ in tromisit. Qui cũ itroisset z nobile illꝺ cor pus nobilissime comitisse nudũ in strame to repperisſz volẽte quodã ex familia illꝺ ex straminib⁹ opire abbas exẽpli ꝙid⁹ nõ si nebat. sz libera voce clamabat. O vos oẽs cernite põpaz nobilissime comitisse marie. videte illud delicatissimũ corp⁹ q̃nto dede core pudoris obuoluit. videte ꝙd ei pro multiplici honore z gl'ia mũd⁹ exoluit. ecce q̃z stulta illi mũd⁹ ꝓmutatõe ꝓclusit. Sic honor sec'aris in tã nobili ꝑsona dãnat⁹ ẽ. ꝙd fiet cũ clerico ꝙ cũ verecũdia mũdi etiã ambit glorias seculares. VII

¶ Vidim⁹ venerabilẽ cõradũ vir nobilis simũ ꝓmo abbatẽ vilariẽsez p⁹ea cisterciẽ

sem. demũ romane curie epm cardinalem q̃ in ãmistratiõe plat̃ois sue mirabili saga/citate vigebat. nihilomin⁹ tñ deditũ ꝓtem/ plat̃oi diuie q̃tienscunq; vacare porat sibi soli. Dic cũ legat⁹ in alemaniã vñ nobilissime natus erat a sede ap̃lica mitterek. venit pisi⁹ z vidēs frēs ordinis p̃dicatoꝝ q̃ ō nouo illuc aduenerãt visitauit eos. Dubium aũt q̃d gerēs ō eis in corde orauit dñm vt sibi ad q̃d ordo aduenissz oñdere dignarek Nec mora oblato z apto libro ad q̃d ordo p̃dicatoꝝ aduenissz. rñsum ē cogitatiõi ei⁹ dicēs. Laudare. bñdicere. ꝛp̃dicare. q̃ statim effusus in laudē xp̃i corã eis dixit. Licet alteri⁹ pfessionis sim habitu. frat̃ tñ vr̃ ero q̃diu subsistã i vita nec vlla vnq; a vobis diuersitate diuellar. Proinde dict⁹ cardinalis postea ꝑbũ memoriale rñdisse ferk cuidã in colonia sacerdoti Illi em̃ in synodo p̃sidēti q̃dã sacerdos prochialis ꝓq̃st⁹ est dicēs. Ecce frēs ordinis p̃dicatoꝝ q̃ in dãnũ nostr̃ coloniã intrauerũt falcē mittũt in messez alienã. Audiũt ꝓfessiões subditoꝝ nostroꝝ. z p̃ h̃ attrahũt sibi hoies in fauorē. Cui mox cõrad⁹ legat⁹ rñdit. Quis est numer⁹ hoim tibi in prochia subditoꝝ. Et ille. Houez milia inq̃t. Et consignãs se cruce legat⁹ dixit. Quis tu es miserrime q̃ tot milib⁹ sol⁹ suffic; debitã gubnatõis curã impẽdere Nescis hoim pditissime q̃ debes in tremẽdo iudicio añ tribunal xp̃i de bis oĩb⁹ rñdere. z tu q̃ tales habes vicarios q̃rulars q̃ on⁹ tuũ grats releuãt. sub cui⁹ onere nesci⁹ ꝙq̃ssars. Ergo ex hac q̃rela in dignũ te cura oĩmoda iudicasti. ꝛideo ꝓpre oĩ officio pastorali. hoc facto publicauit auctoꝛitatẽ q̃ a sede ap̃lica frib⁹ ordis p̃dicatoꝝ specialib⁹ ꝓuilegijs p̃dicare pl̃is et audire ꝓfessiões p̃ sanctissimos pr̃es dñm innocentiũ tertiũ. dñm honoriũ q̃rtũ. dñz gregoriũ nonũ ꝓmissuz z iniũctũ ē. VIII

Clidi abbatissaz cisterciẽs ordis i p̃tib⁹ brabantie in monasterio q̃ vallis florida nũcupat. Dec mlier gẽta noie nobil gene re. sz nobilioꝛ ꝑtute. pulcra facie sz mẽte decentioꝛ. De hac feia ꝑitate testatissima referebãt q̃ cũ annis fere. xxx. in monasterio p̃ fuissz nunq̃ p cibo vel potu extra ꝓuentũ q̃nq; solidos expẽdissz. lect⁹ ei in dormitorio cõis est. refectoriũ in ꝓuẽtu. si hora p̃ã dñ̃ festa itineris forꝛis aduenissz ꝓuẽtũ itrauit z ꝛocias sodales ad ifirmariã mittebat. Si moniales suas ad solatiũ educebat in medio oĩm ꝓsidebat. z aliq̃d de deo vel de scripturis vel etiã de moribꝫ ꝓponebat. Affect⁹ ꝙo monialiũ talis erat circa eã vt vix possent ei⁹ visiõe z colloq̃o satiari. Dec añ mortẽ p̃ longũ tps elanguit vt breui ꝓpendio in hoc corpe totalit purgarek. Cũ aũt egoipse languidã visitarẽ. eã sup statu suo secreti⁹ req̃siui. Que hũiliter rñdens dixit Noueris charissime intima cordis mei in pace locata p̃ gr̃am dei. z aiaz meã in oĩ tranq̃llitate spũs venientes dñm p̃stolari. Nec frustrabor de e⁹ misericordissima pietate z desideratissima facie ei⁹ solutz carnis vinc̃lis satiari q̃ me interdũ viuẽtẽ dignatus ẽ ꝓsolari. Dec dicẽs de lectulo ꝓut potuit surrexit. videntib⁹ monialib⁹ q̃ ei sedule mistrabãt. locũ añ fenestraz cui incũbebat digito demõstrauit. z ait. Dic corã nob oĩbus q̃ astam⁹ trib⁹ noctib⁹ lucidissimi splẽdoris glob⁹ apparuit. z p̃ maximũ noctz spaciũ imobilis p̃durauit. Cui ego nescio q̃d rñdens. p̃sagium futuri minime dubitaui Nec mora cũ valedictz oĩb⁹ recessissem audiui nõ multo post beatam mulierẽ ab h̃ seculo ad dñm trãsmigrasse globũq; lucidissimũ ignis ei⁹ transituz p̃cessisse. q̃ fore ad claritatẽ sydẽrum ilico migratura.

IX

Houi secreti⁹ canonicũ in ordie regulari q̃ assidue orõib⁹ z meditatõib⁹ deditus z ordinis sui scrupulosissim⁹ obseruator vix poterat p̃latos suos erga se aliq̃tenus miti gare. Ecõtra obsequiosus in oĩb⁹ z deuotus tẽtabat in bono vincere malicia sz nõ poterat. Desp̃ g̃ q̃dam sup id q̃ ferre poterat tribulat⁹ lachrymas amarissimas fudit. z ad exorãdos sanctos martyres q̃z dies solẽnis instabat mauricij. Sociozq; ei⁹ vt eorũ mererek ꝓsolari p̃cib⁹ z iuuari se pstrauit Nec mora vbi post longas vigilias intrauit cubiculũ z vix somno leuissimo relevat⁹ audiuit chorꝛos angelorꝝ cãtantiuz in sublimi. Gaudẽt in cel aie sctoꝝ q̃ xp̃i vestigia sunt secuti. z q̃z p ei⁹ amore sanguinẽ suum fuderũt. ideo cũ xp̃o regnãt in eternuz. Dixit aũt mihi q̃ desc̃sus notulaz in ipo cãtu. q̃s gallice aualees dicim⁹ tãte melodie tãte dulcedis existebat. q̃ nisi de⁹ aliter ordinasset fere ei⁹ aĩm extra corp⁹ sine redditu rapuissent At q̃m illo in tpe ḡuissima infirmitate detẽt⁹ erat i sola delectatõe ipsi⁹

cant⁹.⁊ corpe ⁊ spū ita integre sospitat⁹ est vt vix eū postea vlla pturbatio quantūcūq; magna ledere potuisset. X

¶ Referť de nobilissimo quodā comite cāpanie q̄ in remotis orbis ptibꝫ recessur⁹ vix q̄ndā pauperē ⁊ lāguidū atq; devotū quē diu elemosynis pauerat suppl'r exorauit vt p se q̄tidie rogaret dñm vt eū sanū ⁊sine piculo cunte duceret ⁊reduceret redeuntem Cui paup. sine diligēti inq̄t sustētatiōe corporis orare nō possum.cū sim exinanit⁹ cerebro.corde debilis.⁊ viribꝫ penit⁹ destitutus. Hor comes duobꝫ dispensatoribꝫ q̄s in custodiā sue dom⁹ delinq̄bat p̄cepit dicens. Lāguidū istū cibis ⁊oibꝫ necessarijs corpis diligētissime pcurate.qđ illi p̄miserunt se facturos.⁊ sic comes pfect⁹ est. Et p̄mū q̄dē p dies q̄ndecim dispēsatores illius paupis recordati ei necessaria mīstrauerūt. Deinde min⁹ac min⁹ ad vltimū pene ei⁹ oblīti sunt. Quid pl'a. Neglect⁹ paup orare cessauit. Comes aūt in via nō modice tribulat⁹.post morā multā ad patriaz est reuersus. Nec mora paupis recordat⁹ q̄rit an viu⁹ sit an defunct⁹.quē adhuc viuū intelligēs.visitauit dicēs. Hortuū inq̄t te putabā charissime fm solitum orationū tuaz suffragia nō erpt⁹ Exceptis em̄ q̄ndecim diebꝫ aut nō m'to pl⁹ post q̄z iter arripui vsq; in diez q̄ ad p̄pria sum reuersus. nunq̄z mihi tribulatōnes ⁊angustie defuerūt. Horeteā paup abortis lachrymis dixit.qñ tua bñficia cessauerūt a me. adiutoriū dei mei cessauit a te Et comes posterior oblit⁹.q̄lia inq̄t in te bñficia mea defuerūt. Cui paup. Recedēs ait hinc duobꝫ dom⁹tue dispēsatoribꝫ p̄cepisti.vt me debilez in oībꝫ necessarijs pcurarēt.qđ parū pl⁹ q̄z diebꝫ q̄ndecim ipleuerunt. Ego aūt viribꝫ destitut⁹ p te p̄ces mittere ac orare nō potui. Stupefact⁹ g̃ comes dictos dispēsatores p̄cepit aduocari ⁊ eis coram oībꝫ dixit O cūctis fuiētibꝫ negotioz q̄ p̄ceptū meum neq̄ssime bonis meis pepcisti.⁊ paupere hūc quē in patronū salutis ⁊ pacis mee frequēter exp⁹ fuerā nō pauistis. Et nūc frustrat⁹ orationū ei⁹ suffragijs p̄cula ⁊tribulatōes inueni.q̄les nunq̄z ante in vita mea sustinui.q̄s q̄dē vt certus sum euitassem ī paupis suffragiū habuissem. Vos g̃ reos piculoz meoz bonis oībꝫ priuo ⁊ exules a terra mea cōstituo. Depulsi g̃ a terra cāpanie ecules p triennīū extiterūt. Inde pinc uentū nobiliū in ospectu p̄ncipis sunt admissi. Quibꝫ ille dixit. Nullā p̄sus aliā g̃tiā vobis exhibeo nisi quaz vobis dñs papa ꝑbitate narrata dare cōsuevit. Qui mox illic cū insperato gaudio iter rapientes cū lr̄is secretū comitis otinētibꝫ q̄ eos nō exhe redare sed p culpis vexare volebat ad summū pontificē q̄uenerūt.cui narrata aduentus sui cā lr̄as pape in hāc sniaz retulerūt comiti.q̄ q̄libet nūmū aureuz solueret comiti ⁊sic adepti g̃raz facultatibꝫ redderent Tūc comes inq̄t latitudinē nūmi ⁊ spissitudinē ab ore pōtificis volo scire.⁊ sic vos ad g̃raz quā mādauit admittam. Denuo g̃ reuersi satellites dño pape responsionē comitis ostēderūt. Hor papa osci⁹ q̄d rñderet.rescripsit comiti nūmū aureuz debere habere latitudinē terre. ⁊ fm spissitudinez ei⁹ extēdi vsq; ad altitudinē celi.eo q̄ oratio iusti q̄ comitē frustrauerūt celos penetret.⁊ ꝓtus ei⁹ corroboret vniuersa. Ad hec mandatū comes satellitibꝫ ait. Videte mi serrimi q̄d mihi dñs papa rescripsit. Hūc nūmū aureū exoluere q̄s sufficiet. Videte q̄nta vos pena dignos exīstimet q̄ vos debitores tāte solutiōis addixit.quā nec totꝰ mūdus soluere ꝑualeret. Hinc g̃ tercio redeatis ad papā ⁊ lr̄as absolutōnis vestre q̄ in me peccastis enormiter apportate.⁊ sic penis sufficiēter exactis liberi ad p̄pria redeatis Sic inclinat⁹ comes ille ⁊ in suis qđ deliq̄re puniuit.⁊ alijs post futuris dignā orationis fiduciā dereliq̄t. XI

¶ Abbas sancti mathie monasterij treuerēsis vir nobil⁹ ⁊ stirpis regie patrē ⁊ fratrē duces illustres habuit. Hic ab adolescentia in oī puritate innocētie ⁊ otēplatiōe vita fuerat educat⁹. Electus g̃ a suis oībꝫ i abbatē ānis pl'ibꝫ adeo dedit⁹ fuit actibꝫ spūalibꝫ ⁊ monasticis ordīs disciplinis vt cum difficultate nō modica nisi maioribꝫ vrgētibꝫ causis ab ambitu claustri poterat euocari. Qđ vidit ⁊ invidit diabol⁹ ⁊ suos officiatos hostiliter instigauit. vt quasi īportunis impulsibꝫ abbatez ab ipso secreto vite celestis detraherēt. Qđ ille q̄dē in p̄mis grauiter ptulit.sed paulatim exteriozis vite delectamētis illectus totas tandē terre nis actibꝫ man⁹ dedit. Ipse tñ adhuc honestate seruata ⁊ spūales diligit ⁊ctus decus in alijs bñdicit. Qđ itaq; ⁊ si bonū in

alijs est. melior tm̃ et optimus sibi et suis tã in tpalibꝫ qꝫ in spũalibꝫ extitisse si gratioris vite p̃mordia tenuisset.

XII

Dilectũ valde sociũ in scolis habui coetũ fere eiusdẽ studiorũ. hic a puero vsqꝫ ad finem vite a mulieribꝫ incõmixt⁹ oĩno fuit. In adolescẽtia sacerdos fact⁹ ĩ bracharie ptibꝫ suscepit regimẽ aiarũ quibꝫ tã diligẽti tã sincera cura p̃fuit vt qs ĩ bono vicere ammonitione nõ potuit multimodis prouocare studebat exẽplis. Alijs comedentibus ieiun⁹ ipse manebat. alijs dormiẽtibꝫ manebat insomnis. atqꝫ alijs intẽtis ad alias ipse orãtibꝫ incũbebat. Quidq̃d in suos vsus deputatũ est cõe paupibus faciebat. Si quã ex ouibꝫ aberrare videbat importune et oportune ad reuocãdũ instabat. hec foris p̃ter illa q̃ intrinsec⁹ maiora latebãt. Talibꝫ actibꝫ ferme viginti annis cunctis imitand⁹ emicuit. et cũ altissimo placuit tali fine defũct⁹ est. Febre acutissima p aliq̃t dies laborauit. Et ecce vbi sacramẽtis salutaribꝫ p̃munit⁹ et attenuato spũ aiam felicẽ emisit. mox sine vllo ĩterstitio chorusca tio tãti lumis resplẽduit vt p vnã leuca circũq̃qꝫ et eo ampli⁹ q̃si dies esset clarissima in luce sedulã noctis tenebre verterent. Quid mirũ. illũ recedere sine luce nõ decuit q̃ mltis illustratis exẽplo altioris vite volat⁹ feliciter vẽdicauit. Facta est in morte bti viri dicta chorusca tio lucis diffusa p patriã p̃ma hora noctis adhuc vigilantibꝫ plimis et ipm lumẽ emissus multa milia hoĩm vndecũqꝫ videret q̃ ad maioris et gtioris agnitõis vitatis luce ĩ visiõe tãti miracli pfecerũt. Beat⁹ g̃ ille plat⁹ q̃ subditis suis viam vite exẽplaris ostenderit et volat⁹ altioris exercitij vendicauerit p̃ncipatum.

XIII

In monasterio nigri ordis puer q̃dã nobilis a parẽtibꝫ tradit⁹ est disciplinis regularibꝫ educãd⁹. qui erat decor⁹ forma natu re donis. et ꝫ talẽ etatẽ morũ honorificẽtia gtiosus. seniores marie et q̃ officijs p̃erant puero vltra qꝫ necesse erat habẽas liberas relaxabãt. Prior aũt q̃ iuuentũ sub abbate regebat discretiori regimĩe nec ipsi propriũe nature in tali etate credendũ putabat. qui vt dicẽ phs. pueri nõ tm̃ monẽdi sũt verbis sꝫ etiã artãdi ꝓberibꝫ. aggressus est iaz aliq̃ntulũ insolescentẽ puerũ interdũ et verbere ab illicitis refrenare. Qui puer ad oẽm informationẽ boni q̃si mollis cera prioris correptionẽ accipiẽs in adolescentem sanctũ et pfectũ creuit et circa vigĩti annos etate finita mortu⁹ ꝓri apparuit dicẽs. Tue correctõi gras ago ꝓr q̃ mecũ tua prudentia id egisti ne insolentia puerili paulati defluerẽ et tandẽ plaberer in dãnãda. Hec vt dixit beata aĩa tãto splẽdore resplẽduit vt vix in loco angulus remaneret q̃ ab illo lumine expers fuit.

XIIII

In theutonie ptibꝫ circa annũ dñi .M. cclij. adolescẽs q̃dã nobil⁹ cũ ipse in lubricitate corpis excessisset a senibꝫ canonicis et decano ab ingressu eccl'ie artat⁹ ẽ ifra septa monasterij q̃si p agẽda pnia in ꝺ deputata reclusus. q̃ hũilit valde suscipiẽs flagellabat interim a decano et q̃ibꝫ conuictꝫ cũ pabat. Eo aũt adhuc in pnia existente ꝓtigit eũ a ꝺcanonico suo innocẽter de nocte clatẽter occidi. Una q̃ nocte ex ꝺcanonicis sancto viro p⁹ matutinas orãte suppl'r et secreto. vidit subito totã eccl'iaz illustrari. et apparentẽ cũ multo comitatu sctõz gl'iosam ỹginẽ matrẽ xpi in medio oĩm velut magistrã et dñaz ꝺsidere et diuersis negocijs vniuersalis eccl'ie tractatũ hr̃e. His fundatis patron⁹ eccl'ie ipsi⁹ exorsus ẽ dicẽs. Et q̃s ex vob̃ miserebit mei canonici vt p̃ntẽ dñi nr̃i matrẽ piter rogitem⁹ vt sup̃ piaculo ei⁹ solita pietate flectat. Et mox supplicantibꝫ sanctis allata est aĩa et oĩbꝫ ꝺr. Quia loc⁹ ille specialit disciplina viguit. et adolescẽs iste mortu⁹ disciplinã libens accepit et ex corde penituit. p purgatorio cedat ei mors innocens quã ipse sustinuit. tu aũt anĩa pete qd̃ vis et fiat. Et aĩa. p occisore meo peto q̃ me occiso statiz valde penituit. et ad dñm apl'i cũ iter arripuit vt miscõiaz ꝓsequatur. Et mox rñsum accepit. sicut digne petisti aĩa fiet. Hec vt orans audiuit canonic⁹ qd̃ vidisset exposuit. Intrãtesqꝫ locũ. occisuz inueniũt et deplãgũt. occisorẽ ꝺo mox post factũ ꝺ nocte iter arripuisse ad apl'icũ reperirũt. Sedulĩ g̃ ꝓres in cenobijs. et decani in canonicis in corrigẽdis et tirpãdis vicijs sp sint ne etiã si ꝑprias ñ habuerint subditoꝝ negligẽtijs obruant.

XV

Erat cliens q̃dã nat⁹ rustic⁹ q̃ in ditissimo monasterio patruũ habuit assumptuz a monachis ĩ abbatẽ. Vocat⁹ aũt a patruo eqs ire didicit q̃ pri⁹ ire pedes cõsueuerat ad mẽsas fuire iept⁹ ponit. et q̃ solũ aratrũ

cōtorto collo regere ⁊ tenere didicerat ere/
cta ceruice cibos iferre ꝓncipib⁹ cogebat.
ad pl'a. Ex rustico paupe fact⁹ ē diues ⁊in
clit⁹. domui domū ꝯiūxit. reddit⁹ auxit red
ditib⁹. agro agr̄ distētius copulauit. Hinc
villas emit ⁊ꝑdia. ⁊ q̄ olī fuit vn⁹ ex rustic⁹
fact⁹ ē dñs rusticor̄. Tandē eū ad ꝑ fortu
na fallax leuauit vt spreto ꝓnubio mulier̄
simpliciū. fact⁹ miles vxorē sibi nobilē co/
pulauit. Hec diu p⁹ in hac eo gl'ia ꝓstituto
pes ei succisus ē cui innix⁹ stabat et recidit
miser tāto deiect⁹ q̄nto sublimi⁹ fuerat ele
uat⁹. Stati em̄ mortuo abbate patruo ei⁹
spnīt. eīcit. fugat ab oīb⁹. ⁊ ab abbate suc/
cessore defūcti nimiū velut monasterij de/
ꝑdator ipetit. Cōuict⁹ aūt in pl'imis mino
rat⁹ est. sz tñ diues i ml'tis copijs remānisset
nisi eū forti⁹ infortuniū ad paupies ipulis/
set. Hor̄ ei ptagia pecor̄. agror̄ sterilitas
ruina edificior̄. ingītitudo suor̄ subsecuta
est vt nulli dubiū essz iusto dei iudicio tā/
tā infidelitatē ex iniuste ꝯgregatis diuitijs
successisse. Extremo ad tantā calamitatez
deuenit miser ille vt null⁹ ei⁹ miser̄et. null⁹
ei in quo succurreret. et digne. q⁹ ex minio
re idigne se extulerat sup magnos. In se
ḡ tarde hō reuersus iustū in se dei iudiciuz
bñdixit. Visit vxorē cū paulis ad pentes
laborare ꝓprijs manib⁹ ipse cepit. ⁊ in sudo
re comedere panē suū. qō vt viderūt sui vi
derūt ⁊ monachi vl' q̄b⁹ abbas petr⁹ suus
bon⁹ extiterat hoī hūiliato in pl'ib⁹ bñfici
extiterūt. Paulatiz ḡ tā p laborē q̄s p alimo
niā cepit resurgere ⁊ in quo tpe sat⁹ habuit
p statu suo.

XVI

Bruno in ptib⁹ theutonie in oppido ma
gno qō mōs martⁱ or̄ bon⁹ p̄sbiter ⁊ cast⁹
fuit. hic ꝯsobrinū habebat p̄sbiter̄ eque ac
brunonē viz scīa ⁊ moribus approbatū. hūc
auuncul⁹ p̄sbiter bruno sepi⁹ rogabat de/
uote vt dicte parrochie curā suscipet. ⁊ ipe
iā senex religionez intraret. Annuit ille p⁹
ml'tas p̄ces. inuit⁹ tñ eo q⁹ regimē tāte par
rochie formidaret. Hoc vt obtinuit Bru/
no p̄sbiter religionē intrauit. ⁊ cito p⁹ hoc
ab hac vita migr̄uit. Differente brunone iu
nior̄e aīar̄ regimē attentare. eo q⁹ aliud bñ
ficiū capellanie viginti marcar̄ sup⁹ in ca
stro teneret vicariū p se p̄sbiter̄ in prochia
collocauit. Brunone ḡ iunior̄e vna nocte
in lectulo q̄escēte apparuit ei in cappa nigra
bruno senior iā defunctus. ⁊ dixit ei in his
ꝓsib⁹. In grege cōmisso male te regis ⁊ pe/
de scisso. Claud⁹ pspicito q̄ pena futura re
dito. Hec dicens eleuauit cappā q̄ videbat
indut⁹ ⁊ se grauiter incēdi demōstrauit. Ad
hec bruno iunior exp̄gefact⁹ recolit visiōez
⁊ ꝓsus. Et mox iterū resoluit in sopor̄ez cui
eodē scemate ꝺfunct⁹ apparēs dixit. Tu pe
ne cā req̄es p te mihi clausa. Aspice sic vni
cib⁹ ignis ⁊ esca futuri. Et hec dicēs iteruz
illi tormētū oñdit. Cui iterū tercio sopor̄a/
to apparēs dixit. Mundi delicijs interdū
seria misce. Ex his ꝓncipijs cape ptes aut
resipisce. Ad cui⁹ ꝓba bruno surrexit ⁊ fle/
xis genib⁹ se impletur̄ qō auuncl'o viuenti
ꝑmiserat deo vouit. Hec mor̄a cū splēdore
nimio manifeste defūct⁹ apparēs ⁊ viuēti cō
gaudēs dixit. Letat⁹ sum in his q̄ dicta sūt
mihi in domū dñi ibim⁹. ⁊ hec dicēs i sub/
lime cōscendit. Vide ḡ q̄nti pcl'i sit curam
aīar̄ recipe ⁊ in man⁹ negligētis relinq̄re.
qō in brunone seniori poteris aduertere q̄
curā negligent⁹ deseruit. ⁊ i brunone mino
re q̄ susceptā alteri incurate commisit.

XVII

Volo vt q̄cunq̄z hec legerit sciat me an
no ab incarnatiōe dñi. M.cc.xx.viij. fuisse
pisi⁹ vbi venerabilis ⁊ vilhelm⁹ pariēs epūs
q̄ in theologia iā rexerat ꝯuocatiōem fece
rat in fratr̄ ꝑdicator̄ capl'o oīm magistro
rū. Proposita ḡ q̄stione de pl'alitate bñfici
or̄. solerti ⁊ valde lōga disputatiōe pbatū
est duo bñficia dummō vnū valeret q̄nde
cim libras pariēses teneri cum salute non
posse. Hoc determinauit ꝑdict⁹ epūs. Hoc
frater hugo ordis ꝑdicator̄ postmodū ro/
mane curie cardinalis. Hoc frat̄ guerric⁹
et frat̄ gāfrid⁹ eiusdē ordis. frater iobānes
de rupella ordinis fratr̄ minor̄ ⁊ alij ꝓplu
res mgr̄i theologie determīauerūt in scol'
successiue. Fuerat aūt añ habita disputa/
tio lōga valde ⁊ multo solēnior̄ añ tres an/
nos. in q̄ etiā oēs mgr̄i theologie exceptis
duob⁹ determinasse ꝓbant idē p oīa qō ⁊ su/
pra. q̄r vn⁹ fuit mgr̄ philipp⁹ cācellari⁹ pa/
riēs. ⁊ mgr̄ arnold⁹ postmodū epūs ambia/
nensis. Quid aūt de isto philippo ꝓtigerit
audiam⁹. Agonizantē in morte dict⁹ ⁊ vil/
helm⁹ pisiens epūs pat̄na solicitudie visita/
uit. rogauitq̄z eū vt singulari opinioī cede
ret de pl'alitate bñficior̄. ⁊ oīa bñficia sua
excepto vno in man⁹ eccl'ie resignaret. hac
ꝓditiōe media vt si cōualesceret ei supplere

vellet de suo ꝓprio qđ dimisit. Renuit ille. expiri se velle dicēs. vtꝫ esset dānabile bñficia pl'a tenere. Mortuꝰ ē ḡ sic. Post paucos dies cū dictꝰ pariēsis eps finitis matutinis orare vellet. vidit intꝛ se ꝛ lumē q̄ vmbrā hoīs tetrā nimis. Eleuata ḡ manu ꝺsignat se ꝛ si ex ꝑte dei sit ꝑcipit vt loquatur. Cui rñdit apparēs. Alienꝰ a deo sum. ſz tñ misera factura eiꝰ. Et ꝑsul. Tu qs es inq̄t Ego sum cācellariꝰ dudū miserrimꝰ. Rursus eps elato altꝰ gemitu Et quō inq̄t tibi est sic dolenti. Male ait imo q̄ pessime sic̄ q̄ dānatꝰ sum et'na morte. Et ep̄us heu ait charissime q̄ cā dānatiōis tue est. Tres sūt inq̄t cause q̄re morte ꝓpeti sū dānatꝰ Una est q̄ recrescētes fructꝰ annuos ꝛ pauperes timide reseruaui. Scōa ē q̄ ꝛ sniaz pl'imo rū de pl'alitate bñficiorꝫ q̄si licite tenēdo rū opinionē ꝓpriā defensaui. ꝛ in h̄ me peri clo mortal' culpe ꝺmisi. Tercia ē rilla grauissima oīm. q̄ abomīabili carnis vicio in scandalū ml'torꝫ ml'to tpe laborauī. Et ad ep̄m mor adiūxit Est ne inq̄t finitꝰ mūdus Et eps Hiror ait litteratissimū vir te q̄n dā boc q̄rere cū me adhuc viuū cernas. et oēs nos viuētes adhuc mori necesse sit anteq̄ mūdꝰ istāte iudicio finiat. Et ille. Nō mireris inq̄t. qꝛ nec scīa nec opꝰ nec ratio apud inferos veniēti Et hec dicēs vmbra ab oculis mirātis euanuit. XVIII

Sili mō cū q̄dā clericꝰ maxime lr̄ature mihi agonisans in morte mādaret ꝛ ꝺsiliū q̄reret q̄si in ꝓrio mg̃turꝰ. reduxi ei ad me moriā disputationē illā solennē ꝛ determinationē de pl'alitate bñficiorꝫ pisiꝰ cui ille int'fuerat doctor magnꝰ. ꝺsuluiq̄ illi cum magna instātia lacrimarꝫ vt vnā ꝑbendarꝫ dimitteret. qꝛ duas ꝛ aiaz suā tenuerat. q̄ꝫ vna ad oēm vite copiaz oī clerico sufficere potuissz Tūc ille facie auersa dissimulans h̄ tñ rñdit. Orate dñm vt ispiret. Nec diu cū recessissem ꝛ tenuissimo spū vix herente h̄ idē qđ ꝺsuluerā ei q̄daz cōsobrinꝰ suꝰ iuuēculꝰ cū maximis lacrimis iclamaret. cū voce non posset manu innuens expirauit. Post cuiꝰ obitū cū q̄daz ex nr̄is stupefactꝰ nimiū cogitaret cur tātꝰ hō ꝛ tātꝰ clericꝰ si mortale peccatuz esset pl'a bñficia retinere in tali statu mortuꝰ extitisset. morꝫ q̄si semi/nigilanti defunctꝰ apparēs dixit. Nec sola ꝑbendarꝫ cā est ꝓ q̄ infelix ego et'naliter suz damnatus. XIX

Sup hac eadē q̄stione cū bt̄e memorie Iacobꝰ de vitriaco. tūc q̄dez anchonēſ eps postea ꝺo romane curie cardinal' magistꝫ q̄ndā theologie ꝓbatissimū. Robertuz de corthon romani apicꝫ cardinalē morientē añ ꝑmā damiate ciuitatꝫ obsidionē introgaret rñdit. Dico tā mg̃turꝰ a vita q̄ mortale ꝛ dānabile est dūmodo vnū ꝺpetēs sit pl'a bñficia retinere. Hoc idē mgr̄ Petrus comestor scētē Marie cātor parisiēſ dixit ꝛ scripsit. Hoc idez mgr̄ Giuardꝰ camera/cēsis eps ꝺbo hmōi ꝺfirmauit. Nolle inq̄t ꝓ toto auro arabie vna tñ nocte duo bñficia retinere. ꝛ certus tñ essem q̄ de mane vnū illoꝝ hoī idoneo ꝺferrē. ꝛ h̄ ꝓpter vite incerte discrimē. Sup h̄ etiā narrante frē bernardo q̄ndā penitētiario dñi pape ꝛ frē ordinis ꝑdicatorꝫ. cū beatissimꝰ papa gregorꝰ nonus interrogaret si possz de plenitudine ptātis sue cū pl'imoꝝ bñficioꝝ detē toribꝫ dispēsare. Rñdit Nō possum inq̄t nisi sup veratiōe tantū detinentiū dispēsare. Quis ḡ erit sapiens ꝛ fallat se ꝛ sibi sup dispēsatione aliq̄ blādiat. XX

Ego in q̄dam ciuitate ep̄ali annis vnde cim adoleui vbi. lxtij. canonici sub p̄bēdis pinguissimis ducētaꝫ fere librarꝫ parisiensiū in matrice eccl'ia ꝺuiebāt. q̄rū pl'es erāt detētores pluriū bñficioꝝ. Vide ḡ q̄lē vindictā vidi in ipsos turpes detētores. Vbi bi testis ziudex sit sctā trinitas vnꝰ deus q̄ paucos eoꝝ vidi cōi morte defungi. ſz oēs subito ꝛ reprobe mori. Ita q̄ q̄daz eoꝝ audito q̄ vnꝰ socioꝝ in nocte sanꝰ mane mortuꝰ inuētꝰ esszꝫ ꝓplosis manibꝫ dixit. Et q̄d vultꝫ ꝑm vsum ꝛ ꝺsuetudinē eccl'ie mortuꝰ est vt videtꝫ. Vidi egoip̄e in eccl'ia eadē infra paucū tps q̄tuor archidiaconos sic defungi. Vide ḡ lector ꝛ mirare miraculum. Primus eoꝝ de eq̄ phalerato ꝛ grādi ceciditꝛ fractis ceruicibꝫ expirauit. Secūdus mane ꝛ in cathedra sedēs mortuꝰ est reptꝰ Terciꝰ in choro stās cū ad missaz elevatō corpis fieret cecidit resupinꝰ ꝛ subtracta lo q̄la cū sensu q̄si brutū aīal die tercia sine sacramētis eccl'iasticis est defunctꝰ. Quartꝰ cōfessionē peccatoꝝ ꝛ sacramēta recusans mortuus est ꝛ extra cimiteriū sepultus. XXI

Princeps apl'oꝝ Petrus cuidā prelato ml'tis annis male regēti in infirmitate vultu seuerus apparuit librūq̄ tenens aptum

legere cõpulsit refutantẽ Erat aũt hec scriptura in textu libri. Mortificas aias q̃ nõ moriunt. z viuificas q̃ nõ viuũt. Cũq; ille horreret nimiũ amplꝰ legere vultuq; refugeret. Aplꝰ petr⁹ seueri⁹ instituit z vt glosaz textꝰ legeret q̃ in margie videbat pcepit. legit ḡ coactꝰ. Oñ reduces aias ꝺ iferno q̃s p tuũ destitutas exẽplũ exno supplicio tradidisti. Et cũ ille p horrore z ꝺfusiõe rñdere nõ possz de visiõe ad se rediẽs se sudantẽ zreticantẽ inuẽit. Hec mora de ꝓsilio cuiusdã venerabil' viri secl'm ꝺreliqt z xpi dedit⁹ fuisti in mõasterio hãnonie cisterciẽsis ordinis qꝺ taberonũ ꝺr beatissimo fine quieuit.

XXII

Apud sanctũ victorẽ pisi⁹ referẽtibꝫ canonicꝫ audiui q; q̃dã canonicꝰ regl'arꝫ erat vita genere zlris pollẽs. Electꝰ ḡ in epum renuit z ptinaci ꝺstãtia ꝺ pl'imoz z maioz cõsiliũ se subtraxit. Mortuꝰ aũt post multos annos sociꝰ q̃dã ei⁹ q̃ eũ multũ dilexerat adiurauerat cũ q̃ten⁹ ad se si de⁹ pmitteret resolutꝰ morte rediret Et annuit ille statimq; defunctꝰ est. Nec dies ml'ti p⁹ mortẽ ei⁹ defluxerãt. tũ ecce aĩa ꝼm qꝺ pmiserat rediẽs emin⁹ i piete crucꝫ signũ impssit dicens. Ne dubites nec vacilles in visu sz q̃re q̃d vis z me sinas ad potiora trãsire. mox sociꝰ ad visionẽ exultãs solicitꝰ inqt valde fui ne guissimã ad mín⁹ penaz in purgatorio sustineres. qz refutasti ꝺ maioz ꝺsiliuz tã ptinacie p̃sulatũ. in q̃ ad salutẽ aiaz totz tanta bona facere potuisses. Cui ania. Inme inqt hec ordinauit clementissima bonitas saluatoris. qz extũc timui z nunc scio si epatus cathedrã ascẽdissem ppetue dãnationis piculũ incidissem. Et hoc dicẽs q̃si cũ ingenti chorusc̃atõis lumĩe ptransiuit.

XXIII

Cleric⁹ q̃dã in synodo epoz p̃dicare cõpulsus angustiabat nõ modicũ q̃d nam digne posset corã tot plat̃s eccl'ie p̃dicare. At vbi accessur⁹ in orõe iaceret venit ad eũ diabol⁹. dixitq; ei. Quid angustiarꝫ istis clericꝫ p̃dicare. Dicas eis istud z nõ aliꝺ. Prĩcipes inferni z tenebraz. pncipes eccl'iarũ salutant. Leti oẽs nos gras referim⁹ eisdẽ qz cum ipsis platis nob eoz subditi deuoluunt vl' offerunt z p eoz negligẽtiã ad nos fere parit' deuolui tot⁹ mũd⁹. Annuit⁹ q̃dẽ tibi dico qꝺ dico. sed altissimi iussione coactus. Rñdit cleric⁹. Dihi q̃dẽ si narraue/ro nõ credẽt. Vbi diabolus tãgens maxilla eius. Ecce ait signũ nigredo insolita faciei. Hãc anteq; p̃dices nõ ꝓtingas qz frustra. post p̃dicatiõez ꝺo aq̃ bñdicta delebis Processit ḡ cleric⁹ p̃dicatur⁹ in synodo et ammiratiby cũctis in signo indito faciei. illa q̃ sibi iussa sunt recitauit ad horrorẽ maximũ. z cũctoz corda pmouit Hec codẽ anno ab incarnatiõe dñi. M.cclviij. fuerũt pisi⁹ corã oi pl'o z clero solennit' recitata.

XXIIII

Venerabilis fulco de gãdauo nat⁹. canonicus apꝺ insulas fuit. hic ḡ vt ipse nobis narrauit a magistro iacobo de vitriaco legato z p̃dicatore crucꝫ ꝺ albigẽses rogat⁹ vt secũ crucẽ p flandriã p̃dicaret renuit. cui cũ insisteret p amicos vt eũ adiuuaret in negocio eccl'ie tã necessario z deuoto renuit. ille secũdo z nullo mõ se factuz asseruit. Tũc mgr iacobꝰ illũ magꝫ pceptũ timere ꝓfidens. Et ego inqt pcipio vob auctoritate q̃ fungoz vt in noie dñi iesu xpi in remissionẽ oĩum petõz illud negociũ assumatꝫ. Cui dict⁹ fulco. nullo mõ inqt assumã. z ego rogo vos vt neq; q̃z me de ꝺ vlteri⁹ fatigetꝫ. Mox mgr iacobꝰ guit cõmot⁹ in corde z fere vsq; ad lachrymas fatigat⁹. ait illi. Cũ vtiq; digne possem vos excõica re auctoritate ꝓmissa z oi bñficio iã priua/re ꝓpter inobedientiã ꝓtumacẽ. nolo tñ ne grauamẽ tantũ ingerere videar tanto viro Rogo tñ deũ qui oĩm cordiũ est inspector q̃ten⁹ reddat vos nõ solũ ad istud qꝺ sperabitis sed prius iutilẽ ad oẽ op⁹. Mira res mox ad hec ẏba q̃rtana febris cuz cũ fluxu vẽtris inuasit z vsq; ad finẽ vite sue p vigiliãq; annos irremediabiliter fatigauit. Et audi lector miz dei iudiciũ de hoc viro cũ talis z tãt⁹ essz vt ei dñs iesus xps sicut per egidiũ fratrẽ ordinis p̃dicatoz in gãdauo pcepimus añ mortẽ q̃si recẽter extensus in cruce visibiliter appareret z eũ añ finẽ mẽs augusti p̃diceret moritur⁹ nullo mõ tñ domin⁹ illi in hac vita pcere voluit q̃n eum p inobedientia tanto spacio tpis flagellaret.

XXV

Erant in flandria sicut a presbitero illius cognoui duo viri diuites q̃ contra graviter inimici opportunitatem querebant q̃liter vnus alterum caperet vel necaret. Erat autez quidam nequissimus qui vnius seru⁹ fuerat et nũc alteri seruiebat. Ad

hunc ꝑ eni olim seruiebat venies cõquest⁹ est de dño cui⁹ ad pñs erat ꝓuus sibiq; forꝛe ꝓfacile vt ei⁹ manib⁹ illum tradat. qui gaui sus valde ⁊tinuo pact⁹ pecuniã illi dare ⁊ spopõdit statiz. Et ecce nacta oportunita te dñm tradidit ī man⁹ inimici. Quo occi so statiz vẽit pditoꝛ ille ad aĩcos ꝓ aduer se ⁊ sibi dolo tradendũ illis obtulit occiso rẽ. Credebat em̃ scel⁹ pditoꝛis in ꝓmo oĩb⁹ nisi solis illis cũ qb⁹ pactũ inierat latuisse sed nõ sic erat. Cõprehẽsus ꝑ ab illis qb⁹ tradere voluit occisoꝛẽ oblat⁹ ẽ iudici ⁊ su spensus turpi moꝛte necat⁹ est. ſz scel⁹ eius facto turpioꝛi postmodũ claruit. Amicoꝛ em̃ ꝓcib⁹ patibulo deponi ꝓmissus ⁊ in tra sepultus. Nec moꝛa seq̃nti nocte cũ sepul tus fuisset ignoti canes sepultũ multis vi dentib⁹ extraxerunt ⁊ mẽbratim inf̃ se mise rabiliter discerpserunt. XXVI

Filia fuit viri pauꝓrimi. ⁊ cũ puella nõ dũ septẽnis miro feruoꝛe spũs interi⁹ tra beret rogauit pf̃em cum lachꝛimis vt sibi psalteriũ ꝯparet. Cui pf̃. Uñ filia psalteri um ꝯpabo q̃ vir tibi q̃tidie panem lucrari sufficio. Hoꝛ illa ꝯuersa ad mf̃em xpi oꝛa uit ⁊ dixit O mf̃ xpi da mihi psalteriuz qõ pf̃ dare nõ ꝑt. ⁊ero ꝓpetua ancilla tua. In hac simplicitat⁹ ꝑce ꝓseuerauit illa ꝑ annũ ⁊ecce in somnis apparuit ei btã ỽgo ferens vt ei videbat in manu duo psalteria dicẽs. Accipe nũc filia mea qõcũq; ex duob⁹ ele geris. nec moꝛa vbi cũ maꝛio tripudio ele git vnũ disparẽte btã ỽgine puella de som nis euigilãs nihil inuenit in manib⁹ suis ⁊ illusaz se ꝙrens a mf̃e xpi flere cepit vbri me. Qõ cũ audiuit pf̃ irrisit filiã ⁊ demuz ꝯsolat⁹ est eã. Ulade inq̃t tm̃ diebꝫ dñicz ac festiuis ad magistrã q̃ filias diuitũ psalteri um docet ꝓmo discẽs legere ⁊ postea beata virgo psalteriũ tibi foꝛsitan ꝓcurabit Hi ra res qõ vbi puella simplicit accepit. ⁊ ad magistrã q̃ filias diuitũ docebat vẽit psal teriũ inspexit ⁊ legit. ⁊ sic btã maria multo miraculosi⁹ ꝓmissuz sue dignatõis imple uit. Qõ vbi viderũt honeste ꝓsone ⁊ diui tes matrone ꝓchie emerũt puelle psalte riũ. ⁊ seq̃nti tpe cũ eã in xpi fuitio alacrem cerneret ⁊ deuotã eidẽ iuxta eccl'iam cellu lã ꝓ reclusoꝛio locauerũt. XXVII

Cũ quidã nobilis adolescẽs thomas ō aq̃no noie de romanoꝛ ꝓcib⁹ vereret secu lariũ sacerdotũ ac ꝓlatoꝛ ꝓiculosũ arripe statũ tuti⁹ eligens intrauit ordinẽ fratꝛ ꝓ dicatoꝛ bononie. q̃ cũ dño ibidẽ ī magno feruoꝛe ⁊ alacritate spũs ō̃seruiret inuidit diabol⁹ et instigauit parẽtes ei⁹ ⁊ maxie du os fratres ei⁹ potẽtissimos ac feroces q̃ ob tinuerũt a papa vt ad curiã ꝓ lr̃as ap'licas citarẽt. q̃ cũ ꝯparuit iussus ẽ habitũ depo nere ⁊ dignitatib⁹ eccl'iastic⁹ insigniri. Qõ cũ spneret. mira ꝯstãtia a suis frib⁹ rapt⁹ ẽ q̃s ꝓditim⁹ ⁊ ī carcerẽ clã detrusus. vbi cũ ḡui inedia frigoꝛe ⁊ penuria afflig̃ret. nũ q̃s tñ toꝛtoꝛes ei⁹ efficere potuerũt vt saltẽ habitũ ordis suscepti vl' cibos mutare vel let. Et his oĩb⁹ aliq̃d nequi⁹ cogitãtes ꝑ q̃ posset auertere aĩuz iuuenilẽ secũ mu lieresi carcere ꝓ tps aliq̃ ꝯcluserũt. Qui forti⁹ q̃ ꝓus spret⁹ illecebꝛis sic annis du obꝫ vl' tribꝫ in carcere ꝓdurauit. Romã igi tur adiẽs mg̃r ordis ꝓdicatoꝛ pie ⁊ btẽ me moꝛie ioh̃es sup raptu ⁊ incarceratiõe fris impatoꝛi friderico ꝯq̃st⁹ ẽ Qui re examina ta ⁊ inuẽta vt dictum est ꝓfatos nobiles q̃ siuit ad penã. nec vllo mõ moꝛtis sniaz eua sissent si dict⁹ magister in q̃rimonia pstitis set. sed verit⁹ est iudiciũ sanguinis ⁊ impa toꝛis etiã animũ mitigauit. Grauiter eĩ au dita tãta inhumanitate fratꝛ in frẽm cesar cõmot⁹ erat. Deterriti ḡ dicti frẽs soluerũt frẽm q̃ trãsmissus ẽ pisi⁹ a mg̃ro ordis eius dem. nec diu distulit sathan insidias spar gere adolescẽti. Instinctu em̃ fratꝛ suoꝛũ carnaliuz ⁊ amicoꝛ q̃s habebat in curia p lr̃as ap'licas itez mãdat⁹ est. Ueniẽti igit moꝛa papa ꝓcipit vt regimẽ abbatie mõt⁹ cassini susciꝑet. que vtiq; maꝛia erat ī apu lie ⁊ cãpanie ꝓtib⁹ ꝓlatura Septẽ em̃ epa tus subiacẽt abbati illi. q̃ ritu pontificale of ficiũ oĩb⁹ amm̃istrat. Renuit ergo ꝓclariss im⁹ adolescens nec ordinẽ vl' habitũ suũ deserere vlla ꝯditione cõsensit. Cui cũ pa pa ꝯcederet vt in ordine ⁊ habitu suo ꝑesz officio ꝓdicte abbatie. noluit ille ⁊ clã ꝓ psus a curia fugit. ⁊i coloniã agrippinã ve nit. studuitq; in loco illo q̃sq; ꝓclarus le ctoꝛ fratꝛ ibidẽ frat abbatus parisi⁹ ẽ trãs latus. ⁊ ꝓ incõpabili scia theologie cathe drã sortit⁹ est. Post quẽ ⁊idẽ frater thomas ꝯsultz his solẽnitatis regimẽ ⁊ cathedram adept⁹ est. ⁊ digno remuneratõis honoꝛe ad decus ordis incolumis ꝓseuerat. XXVIII

Circa annũ dñi ab icarnatõe. Decꝛvj

quidã vir fidelis ⁊ bonus de opido dinã/
thea mare trãsijt ⁊ ingressus terrã sanctam
loca singula in qbꝫ pedes dñi stetisse qbus/
dã indicijs fatebant multa deuotõe ⁊ lacri
mis visitauit. Cũqꝫ veniss̃z ad locũ calua/
rie vbi redẽptorẽ nostꝝ audiuit mortis an/
gustias ⁊ crucꝫ supplicium ptulisse ḡuissime
suspirijs ingemiscẽs cũ clamore valido ⁊la/
chrymis dixit. Quid tibi bẽignissime dñe
qd tibi xpe retribuaz, p oibꝫ q̃ pius amator
amabil' mihi retribuisti. Uidi ꝑus loca i q̃
bus nat⁹ tuꝰ hoies ꝓuersat⁹ doctrinã euã/
gelicaz ꝑdicasti ⁊ diuinitatis tue indicia p
miracla demõstrasti. Hec qdẽ ob amorem
⁊ reuerẽtiã tui sincero corde ꝓplet⁹ fuz. hũc
ꝑo locũ passiõis ⁊mortꝫ tue eq̃ aĩo videre ñ
possum. vbi clauis crucifigi terebrari lan/
cea ⁊aĩaz, p nobis tradere voluisti Hec vt
beat⁹ ille prorauit exclamans ruptꝫ vitalibꝫ
cordis venis spm̃ exalauit. XXIX

Ez ⁊ de prore cordis ꝑdicatoꝝ in argẽti/
na ciuitate theutonie rẽ mirabilissimã ⁊ de
notã ꝓprijs oculꝭ vidi. Hic vt frẽs mihi te/
statissima fitate narrauerũt sp fere siue ḡ/
diẽs siue sedẽs pollice signũ crucꝫ in pecto
re depingebat. Cõtigit aũt vt magũtiã ve/
niẽs ifirmitate decũberet ⁊inguelcẽte mor
bo cũ mira alacritate spũs morereꝭ ⁊apud
frẽs minores sepeliret ibidẽ Hõdũ em̃ tũc
frẽs ꝑdicatores in eadẽ ciuitate locũ habe
bãt. q̃ audito frẽs in argẽtina duos frẽs ꝑ
fratris ỏfuncti corpe direxerũt. sz frustra
qr frẽs miores sepultũ reddere noluerunt.
Cõtigit aũt p⁹ paucos annos vt fribꝫ mi/
noribꝫ ad locũ aliũ trãseũtibꝫ frẽs iterũ de
argẽtina duos frẽs in magũtiã, p dicto ꝓ/
toris corpe destinarẽt. q̃ sine �contradictiõe ac
ceptis vel assumptꝫ ossibꝫ in argẽtinã ꝓspe
redierunt. Quid plura O ssa diligẽti⁹ frẽs
abluẽtes os pectoris cui ex vtraqꝫ pte co/
herẽt coste supi⁹ insignitũ cruce operosissi
ma repperũt. ⁊ ꝫ q̃si scutuz cordis interius.
Erat aũt crux vt ipse ad hoc vidẽdũ q̃dra
ginta miliaribꝫ laborauí ⁊vidi oculꝭ i ossis
medio ex suba ossea spissitudine euidẽtissi/
ma eleuata tribꝫ supioribꝫ brachijs crucis
eq̃lis lõgitudinis ⁊inferiori brachio decẽ/
tissime lõgiori. extremitatesꝫ ꝓ triũ brachi
orũ supioꝝ instar repãdi lilij recurvatas.
⁊brachiũ inferi⁹ q̃si trũco deberet ifigi exa
cuatũ habebat. Quid igiꝫ in signo corpee
crucꝫ in osse pectoris nisi mortꝫ xpi in men
te ꝓius habita stigmata passionis. Et q̃d
in folijs repandi lilij in crucꝫ extremitatibꝫ
nisi mũdissime castitatis insigne qõ ad me
moriã mortis xpi fũdatissime fitũ gerebat
in carne. XXX

Et idẽ de q̃dã martyre ꝑpe nostra tpa ve
redica relatiõe suscepi. Cũ capt⁹ cuidã gen
tili tyrãno fuiret. ⁊ ille eũ honestissime tra
ctaret. martir aũt gemebũd⁹ icederet. ⁊ mi
rat⁹ cãm tristicie q̃rit q̃re cũ suis alijs non
gauderet. Cui martyr. Cũ alijs inq̃t gau/
deo sed sp tristis incedo qr dei mei memor
mortis ꝓtinue in corde meo passiõis eius
stigmata porto. Hoc mox vt tyrãnus au/
diuit ḡuiter indignat⁹ ⁊ ego inq̃t experiar
q̃ dixisti. Nec mora exẽptore vocato iubet
apto pectore martyrꝭ cor ei⁹ euelli ⁊ p me/
diũ cultro secari. vbi statiz mirãte tyranno
cũ suis res mirãda ꝓspicit. ⁊ p sigillo pars
vna cordis altera crucifixi xpi imaginẽ ꝓti
nẽs repit. Quo viso tyrãn⁹ mox credidit. ⁊
cũ oibꝫ suis sacrũ baptisma suscepit.

Ex secundo libro de ꝓpzietatibꝫ apũ.

XXXI

Agore nuũ ter/
a ra brabãtie respsa p totũ mona/
chus q̃dã cisterciẽs ꝑmisso i vil/
lã famulo solus in cãpis p deuia veniebat
⁊ ecce inuenit puerũ elegãtissime forme q̃si
triennẽ magno fletu ⁊eiulatu solũ in nimis
frigore residentẽ. Cõpassus igiꝫ tali puero
eq̃ descẽdit ⁊ ꝓplet⁹ flentẽ flere cepit cũ eo.
⁊ q̃rere q̃d hret. Tacẽte aũt puero ingemi
scit q̃rẽs vbi est mr̃ tua. Nunquid ꝑdidisti
mr̃z. ad int̃rogatões illi⁹ puer fortius eiu
lãs tãdẽ dixit. Heu me heu me q̃re nõ flerẽ
q̃re nõ eiularẽ. Ecce vides qr egẽs sol⁹ ⁊ in
frigore sedeo ⁊ nõ est q̃ colligat me ⁊ hospi
tiũ ꝑstet. Hoc monach⁹ surgẽs ⁊puez in
brachijs eleuans osculat⁹ ẽ di. Cesses flere
dilectissime qr ad hospitiũ portabo te ⁊ fa
ciã enutriri Hoc dicens cũ puero equum
ascẽdere voluit sz puer de brachio tenẽtis
exiliẽs disparuit repẽte. qr xps fill⁹ ỹginis
fuit. In terrã igiꝫ cadẽs mõach⁹ flere ⁊eiu/
lare cepit acerrime. ⁊cũ diu sic iacuissz eiu
lans. tandẽ quesit⁹ a seruo inuẽt⁹ est. Ele/
uat⁹ est in eq̃ ⁊ad hospitiuz duct⁹. q̃siꝫ cur
fleret nihil aliõ vna nocte dicere potuit q̃s
heu me puer bone puer pulcerrime quare
me ỏreliqsti. cur abisti tã cito. cur te ꝑdidi.

Distinctio quinta

Post hoc monachꝰ ꝓsolatꝰq recipiēs euē/ tū cuidā retulit q̄ illis p q̄s sciui tāte rei mi raculū ⁊ piaculū stupēduq patefecit. Quis em̄ hoim sine lachrimis audire pōt piacu/ lū tale ⁊ tantū q̄ filiꝰ vnicꝰ patri deo deꝰ exi stēs hospitiū in terra ḡrit. eget cibo. algore ꝓtrahit ⁊ p̄ abūdantia niueitatis refrige/ scēte charitate multoꝝ. nō est q̄ eū recipiat cordis hospitio. reficiat patris placiti vo/ luntate. reuoluat ⁊ foueat deuotionis sinu. veste ꝓtegat charitatis. XXXII

Anteq̄ in ⁊ valacria sub rege ⁊ vilhelmo moderatore romanoꝝ a comite florentio ⁊ seelandēsib⁹ flamigoꝝ exercit⁹ ferirek. oꝛāti cuidā ꝑ dicta gēte. i. flamigis in oꝛōe rñsuq ē. Sine supbos hūiliari. Nō tercia die pꝰ factū īspetimꝰ. licq̄ tñ mꝛti cū eis ⁊ in eis oc cisi fuerint q̄ nullo mō meruerāt talē moꝛ/ tē. Sq̄ notandū q̄ acerba moꝛs bonis nō obfuit sq̄ ꝓfuit ad salutē. qz treno dño obe/ dire in bonis iustū ē. Nō patuit in q̄daq̄ fi/ delissimo viro ō q̄ a mr̄e dicti regis ⁊ vilhel/ mi venerabili mechtilde didicimꝰ. Cū em̄ ipsa regis mr̄ hollādie memoꝛabil' comitis/ saꝰ factā cedē in ⁊ valacria deuenissent ag/ gressa est cū duob⁹ frib⁹ p̄dicatoꝛib⁹ viuen tes adhuc q̄rere ⁊ colligere sanciatos Jn/ uenit aūt ⁊ ad illud opꝰ pietatis matronā di uitē ⁊ p̄clarā q̄ cū fletib⁹ mr̄i regis comitisse narrauit. Trāsiēs inq̄t hic vocauit me vo/ ce flebili q̄dā saucꝰ ex pstratis. ad quez cū veniss̄em caput eiꝰ locaui in sinu meo. ⁊ eū ad ꝓgnoscendū deū hoꝛtabar ⁊ vt poterat ille eleuatis in celū oculis cū manib⁹ dixit Fateoꝛ me coactū in exercituz veniss̄e. ⁊ p̄ eo aīo q̄ nullū lederē nec in coꝛpe nec in re bus. Dic lesus sum ⁊ ecce iā moꝛiar. O cci soꝛi meo. pꝛsus īdulgeo vt mei silī' mīkeak oīpotēs deꝰ ⁊ ꝺ eū mihi īdulgeat q̄cq̄d feci Viaticū coꝛpꝰ xp̄i vehemēter exopto q̄ō li cet oꝛe nō sumā in mēte tñ ꝥtus eiꝰ gr̄a nō frustraboꝛ. ⁊ hoc dicēs cruce signauit se et sic spm̄ reddidit. Testoꝛ vobis ait matrōa p salutē meā q̄ statiz vbi ad spūm redden/ dū os aquit auicula tāte pulcritudis vt ei nihil in creaturis ꝓpari possit de oꝛe eiꝰ cū odoꝛe miro aromatico ad supos euolauit. XXXIII

Circa illud tp̄s q̄ annus dñi milles̄imꝰ ducēteſimꝰ tertiꝰ voluebaī expeditio pegri noꝝ validissima facta ē in t̄rā sanctā ita vt saracenos q̄ xp̄ianoꝝ fines inuaserāt ꝓpul sarent. Factiz agressionib⁹ plimis multi ex vtroq̄z ꝓplio ceciderūt plimi etiā in captini tatē deducti sūt. Jnt̄ q̄s ex ꝓplio dei duo mi lites vnꝰ ex gallia. aliꝰ ex brabātia cū nobi lissimo viro in terraz gētiliū sunt adducti. ⁊ ꝺ natales suos ⁊ ꝺsuetudinis vsum ḡuis/ simis laboꝛib⁹ manuū annis trib⁹ addicti sunt. Ut ḡ mihi vnꝰ milituꝫ narrauit die q̄ dā sedebant sub estu solis ḡuissime laboꝛi/ b⁹ manuū fatigati. Cūq̄z optarent milites cū ḡui suspirio coꝛdis esse in t̄ra sua ille no bilissimꝰ eoꝝ in pena socioꝝ segnicie eoꝝ re/ darguit dicēs. O miſi q̄d optatiz. Redibitiz foꝛsitā ⁊eritis miseꝛioꝛes īiuriis paupe/ rū q̄z fuistis. Dic aūt si velletis possetiz vti q̄z finē vite felicissimū expectare. ⁊ p̄ dicēs flexis genib⁹ ad celū manꝰ intēdit ⁊ oculos dicēs. Hunc̄z mihi deꝰ oīpotēs redire ꝓce dat ad patrios poꝛtꝰ. sz hic sinat me moꝛtē pacta pnia p̄stolari. Mira nūdētis ꝓstātia nec minꝰ mira dispēsatio saluatoꝛis. Am/ bos milites vidimꝰ liberatos pꝰ ea ⁊ foꝛte malꝫ potioꝛib⁹ q̄z añ irretitos. Pꝛo illo aūt nobilissimo ⁊ btissimo viro cū rex hieroso limytanꝰ ⁊ alij mꝛti nobiles laboꝛassent nū q̄z tñ efficere potuer̄t vt eū a captiuitate gē tiliū liberarēt. Jnsup ⁊ p̄ip̄m de eo miles socioꝝ eiꝰ q̄ mihi p̄ retulit referebat q̄ tñ pꝰ q̄tidianos laboꝛes de nocte oꝛōib⁹ īcūbe bat q̄ ei q̄si pellis camelī calli in genib⁹ ac/ creuissent. Ue ḡ illis q̄ ducūt ī bonis dies suos ⁊ ī pūcto ad īferna ꝺscēdūt. ⁊ euge ī la boꝛib⁹ dicet̄ ist̄i vt ītroeat ī gaudiū dñi dei sui. XXXIIII

In noꝛmande ptib⁹ vir admodū diues erat sz ignobil'. hic hēbat filiū vnicū ⁊ dile/ ctū quē delicatū educauerat ad robur viri Cōuenit ḡ pr̄ez miles q̄dā nodil' cū amicz dicēs. Filia ē decoꝛa nob⁹ nimis ⁊ prudēs p quā si tibi placuerit posteritas tua exalta ri potit ⁊ iuuari. hāc filio tuo dabim⁹ ī vxo rē. p̄ tñ mō vt cedas possessiōib⁹ vniuers ⁊ filiꝰ tibi ⁊ mr̄i q̄diu viꝛeritiz abundātissime mīstrabit Casus ei diuersi sūt ī q̄b⁹ filiꝰ tuꝰ possz te ī possessiōe manēte hereditate fru/ strari. Doc pr̄e audiēte ⁊ herēte sub dubio ab aīcz tādē ꝓpulsus ē ⁊ si mēte pauidꝰ cede re cūctz bonis. Peractz ḡ nuptijs filiꝰ ⁊ vxoꝛ eiꝰ anno q̄dē pmo honoꝛāt pntes victū copiosiꝰ mīstrāt. sz scō minꝰ. ⁊ tcio inuere cūdiꝰ q̄z decebat. Quarto aūt āno suggerē te vxoꝛe filiꝰ parētib⁹ suis domūculā quā ī

oppoſito domus ſue ꝓſtituit. vt min⁹ eſſz in decens inueniby ibi eis neceſſaria inſufficienter miſtrare. ꝑtulit g̃ ſenex pr̃ ibidem cū vxore decrepita nō modicā egeſtatem. z vix interdū domū filij audebat intrare. ſed p clientulū mādauit qb⁹ poterat nō carere Una aūt die accidit vt mr̃ ex oppoſito domus ſue viſa auca infixa veru in domo filij diceret viro ſuo. De feiaz magſ decz paucis eſſe ꝓtentā. tu aūt vadas ad domū filij z ſaltē ſemel eſurientē aīam facies de auca quā ibidē vidi eſui ꝑparatā. Hoc aūt audito ſenex innitēs baculo ꝓperabat ad domū filij ſed mox vt eū filius vidit aucā retraxit ab igne z clā abſcōdit ſtatimqz obuio patri qd ḡreret inqſiuit. Et mox factū pr̃ notās diſſimulauit. z redijt ad domū ſuā. Filius aūt puelle p̄cepit vt mox aucaz reponat ad ignē. Hec mora vbi puella in thalamo aucā vidit bufonē maximū auce pectori herētem inuenit. Ea g̃ clamāte accurrit iunior dñs niſuſqz bufonē excutere. vt violēter inſtitit bufo ab auca reſiliēs faciē adeo conātis inuaſit vt nulla arte vel cōſilio deponi poſſet aut excuti. ſed ſic multis annis hoīs nequitiā inherēdo puniuit Et erat illō ſuꝑmi ſtuporis miraculū vt ſi qñ mōſtri illi⁹ ps aliq̄ tangebat ac ſi ꝓcuteret in corde ita hō ſenſibilit̄ ledebat. Cōterrit⁹ igit̄ mirabilit̄ z trist⁹ adijt dyoceſanū eꝑm. z cū oī dolore ꝓfeſſus p pnīa recepit ab illo vt p oēs fines normādie z gallie ciuitates reuelata facie circuiret. z vbiqz narraret pl'is euētū rei. vt p ꝫ exemplū ſumerent filij honorare parētes. z diſceret q̄z piculoſuz ſit z nociuū vicē nō repēdere laboribꝫ quos ipſi parentes filijs impēderūt. Hūc tū poſt multā penitētiā audiuim⁹ ſanctoz quorūdā p̄cib⁹ liberatū z diſparuiſſe ſubito fedū mōſtrum

XXXV

Mechtildis q̄ nr̄o tpe obdormiſſe ꝓbatur filia regis ſcotie. z vt ꝓbabili relatōe didicim⁹ q̄ttuor frēs habuit. Ducez q̄ relicta vxore p rp̄o pauprim⁹ exulauit. Jtē alium comitē q̄ vitā heremiticā duxit. Jtē archiep̄m q̄ relicto regimīe ordinē ciſtercienſez intrauit. Quart⁹ fuit alexāder iuuior frat̄ annoz ſedeciz. quē cū pr̃ rex regre cogeret mechtildis ſoror ei⁹ ꝙgo. xx. tm̄ annoz dixit fratri. Alexāder frat̄ chariſſime qd nūc ages. Fratres tui maiores natu terraz vel mundū deſeruerūt vt celū acq̄rerēt. regnū ſpreuerunt mortale vt regna ꝓpetua poſſiderēt. tibi g̃ ſoli regnū relictū eſt. p q̄ es celeſtē gl'iaz ꝓdituꝝ. Hec mora alexander reſolut⁹ in flet⁹. Deu ait ſoror qd ꝓſulis facere. parat⁹ ego ſum q̄cq̄d iuſſerſ adiplere. Quo audito gauiſa ſoror accepit fratrē mutato habitu z ad remotiora trāſduxit eū vbi euz z mulgere vaccas z lac ad coagulū coadunare z caſeos optimos facere docuit. Jnō venerūt ad gallias ad foni clauſtz ciſtercienſe vbi ſoror locauit fratrē p mulſore vaccaz z ꝓbat⁹ inuētus eſt in optimis caſeis faciēdis. Dic monaſterij fratrē ꝓuerſum factū ſoror alloquit Multū inqt apd deum meritū acq̄rem⁹ q terrā z parentes dimiſimus. Hz in hoc ſpecialiſſimā remunerationē habebim⁹ ſi vſqz ad tp̄s futurū q̄ nos inuicē i celo ad ꝓſolatōez ꝓpetuā videam⁹ ad pñs nos vt noſtz null⁹ āpli⁹ alterz vide at ab inuicē ſeq̄ſtremus. Hoc audito fleuit frat̄ g̃ui⁹ iſtud ducēs oīb⁹ q̄ amiſit. Et licz inuit⁹ ipat aīo z a ſorore totalit̄ ſepar. Illa aūt ad noue miliaria in villa q̄ dr alapion. ibidē māſura ſeceſſit domunculā pua bñs q̄ſi auca z tuguriū ſolo manuū laboze viuebat. Donū vl' elemoſynā accipe cogi nō poterat nec rogari Cū ceterſ paupib⁹ i augusto ſpicas colligere recuſabat. vixqz extrēa cū porcſ q̄ vix euaſerāt diripiētiū man⁹ riſſima colligebat. vix aliq̄d ſubſtratū mēbris hēbat z caput iacēs eq̄tū hūerſ. cibū z potū incumbens calloſis genib⁹ capiebat Hoc idē in pliriſſimis p̄cib⁹ faciebat. In oroīb⁹ multotienſ ita ſenſib⁹ abſtracta erat vt nec choruſcationes aduerteret nec tonitrua audiret. Hec em̄ de frē ciuſdē alexandro qd ḡti⁹ eſt p̄termittā. Cū monach⁹ q̄dā fiſtulatū ex vlcere pect⁹ hꝫ et ozaretqz ad tumulū frīs ei⁹ iā defūcti. appuit frat̄ alexander ſole lucidior coronā geſtās i māib⁹ z coroa capite iſignit⁹. Cū g̃ mōach⁹ q̄reret qd corona duplicata ſig̃ret. Corona inqt quā geſto māib⁹. corona extitit tpal' quā p rp̄o deſerui. Corona ꝙo quā geſto i capite corona ē quā cōez cū ſctis accepi. Et vt tibi fidēti⁹ in iſta viſiōe credak fm fidē tuaz ſan⁹ erſ ab oī incōmodo q̄ tozq̄rſ. Et notā dū q̄ incognit⁹ māſit vſqz in die mortſ ſue. z tūc ꝓſtrict⁹ obedientia ꝓris ſui ſe frēz brē mechtildis de alapion z filiū regſ ſcotie revelauit. Fecerat aūt eū in nobilitate ſuſpectū ſctm̄ qdā qd ml'tū p⁹ ea doluit eueniſſe

Vir nobilissim⁹ dñs Hugo de kirmen apz immanis magnitudinis venatu lassauerat. z vt natura bestie ē stare coegerat ad resistē/dum. Eq aūt nobilis ille descendens apta/to pugione cū bestiā vellet impetere z tamē ei⁹ truculentiā formidaret frater alexāder q vaccas in vicino pascebat arrepta pugione de manib⁹ formidātis bestiā audacter īpeti it z occidit. Quo viso nobil⁹ ille ī oscula fra/tris alexandri ilico ruēs ꝓe inqt nunqz vac/caz custos. nunqz etiā rustic⁹ vñcūqz vene/ris icreuisti. Horor ꝓo ei⁹ beata Hechtil dis vñ z que esset p quosdā milites q eam in scotia viderāt nouē ānis inotuerat añ mor tem. z tūc statim a terra fugisset nisi violent retēta ab hominib⁹ extitisset Miracul' mul tis in vita claruit z post mortem

XXXVI

Quendā cisterciēs ordinis laicū ī monā sterio acqrie ī brabātia hermannū nomine egritudine ꝯtinua laborantē. veratū ꝓtume lys fratz falsoz q nō ꝑdesset domui sed ob/esset elegāter valde rndisse cognoui Dūmo do inqt ordinē meū fm qō languor ꝑmittit z dolor ī infirmatorio teneā z aiam meaz in patiētia saluē credo in ocul' summi dei meli us grati⁹ z sublim⁹ monasteriuz ꝑmouisse. qz si illud ī mille marcaz copys augmētarē. Uere digne iuste z optime dixit. Nō em ꝓpt monasteriū aie sz ꝓpter aīmas monasterium institutū est. Sicut nō ꝓpter locū gens sz ꝑ/pter gentē dñs locū elegit

XXXVII

Uidim⁹ frēm in ordine p̄dicatoz de do/mo burgēsi in flandria reinez noīe. iuuenez sagacē ingenio z secularib⁹ lr̄is institutum. Hic statim vt ordinē ingressus est acrit̄ stu/dio theologie cepit insistere Sz cū nonduz illumīata mens nec ordīb⁹ ꝑparata stuperz ad lumē. z min⁹ capax anim⁹ vēto incōstan/tie fluctuaret. cepit cogitare velle discutere q sectaz iudeoz. gentilium. xp̄ianoz potiori veritaq culmie fulciret. Uidebat q̄dē inter gentiles ꝓhos q naturali rōe regebant. Ui debat z iudeos legē a deo antiq⁹ accepisse. Uidebat z xp̄ianos euāgelicis obstinatiōib⁹ gloriari. Sz q̄d in his certi⁹ tenendum essz segnis⁹ fluctuabat. Cōuenit ꝑ iudeos discus sionē legis ꝓposuit. sz cum fratres ordinis vi dissent et frequēti collatōe hoiem fluctuare arcendū eū a talib⁹ cēsuerunt. At qñ artaz⁹ ignis acrioz ꝯsurgit ī flāmas iuuenis intan tum diabolo stimulāte grauat⁹ est vt media nocte fugā omnimodā attēptaret. Gratiz ḡ vbi ad crituz porte venit obuia illi fit maris stella Maria. ad portū salutis deuiū redu/ctura: q̄ dixit. Fluctuas a via deui⁹. z vitā/tem ī fide filij mei te dubitas iuenisse. Nouē ris certissime q diuersis erroribus scatet p or bem gētilitas. Judei nihil solidi tenēt. diuer sas vmbras sequunt. neqtie tenebris obfu/scati. Euangeliū ꝓo nouc grē p̄ veritatem hr̄e ꝑbat. qz charitate. humilitate. castitate: refulget. que tria in ordine quē intrasti pur gato mētis oculo p̄rogatiue videbis. Ego aūt suz mr̄ xp̄i patrona ordinis tui q nō pas sa sum solita pietate tuā castā indolē decipi vel pire. Hec dicēs glorioſa ꝑgo disparuit. z iuuenē ꝯfortatū ac formatū in fide in ma/gna cordis iocūditate reliquit. Hic idem in ordine tantū ꝓfecit vt lector in ordine fieret z ꝯsummat⁹ in breui ad potiora transiret

XXXVIII

Erāt duo frēs monachi ab īpis puerilib⁹ annis pares ī scelere. dissolute valde in mo/nastica obstuantia nutriti. Hi sibi plures ex iuuenib⁹ in imūdicia assidui q̄tidie copula/bant seorsum vacabāt epulis. risib⁹ z cātib⁹ exultabāt. z innocētib⁹ z simplicib⁹ deri/ahe bant. Cūqz de illoz insolētijs ꝯuetus quoti die nō mediocrit̄ turbaret. nec essz q corrige ret delinquētes. vidit dñs z ad iracūdiā cō/citat⁹ est. Uix em sinit turbationē pioz clau straliū inultā. Accidit ḡ vt vespe fm ꝯsuetu dinē suā esculēto ore ad vorāginē inbiarent vix ori cibis appositz q̄tū aut q̄ntū morsellū man⁹ obtulerat. tū ecce vn⁹ p̄dictoz senum subita ingluuie strāgulat⁹ euersis statī oculis expirauit. Territi igit oēs q ꝯsederāt surre/xerūt Hec diu post supstes veterz socij animi aduersione hac nō fract⁹ licet ad mōtum horreret sicut occiso a carnifice porco resū/pta audacia resedit ad mēsam. z cuz enormi crapula replet⁹ vt amens penit⁹ portareť ad lectū quasi brutū animal expirauit Horro/re ḡ hoc oēs exēploz taliū imitatores ptur/bat. vitā suā z mores in melj⁹ correxerūt. cō munē vitā z cibū strictissime ſuauerūt

XXXIX

Affligeniū monasteriū ordinis sancti bñ dicti ī brabātia religione ꝑbatissimū est z in charitate p̄cipuū In ꝟ cenobio monachus erat ita silentio dedit⁹ q infra. xvj. annos ab ei⁹ ore nec vna ꝑbi syllaba p tm̄ tps audiret

Cōtigit aūt sicut a monachis ibidē audiui
mus vt ī claustro ḡuissimū ignis īcendium
grassaret. Cūc idē monach⁹ vidēs hūanuz
auxiliū nō valere mox se ꝓtulit ad dominuz
ozansq; paululū in silētio linguā diu mutā
in h̄ ꝧba laxauit Ites ignis. hac hoza flam
ma penit⁹ ꝓdescas. Dira res vim ꝧtutz sue
oblit⁹ est ignis. stetitq; ī ꝧbo viri scti. z flam
ma penit⁹ extincta est

XLI

In ptib⁹ gallie q̄ndā iuuenē sub philippo
rege nostrz tēpib⁹ viro religioso ferēte fuisse
cognouim⁹. Hic ab īeunte etate puicacissi
me vite fuit ita vt illud qō de ismaele scḡptuz
est. Dan⁹ ei⁹ ꝓtra oīes. z man⁹ oīm ꝓtra eū
in ei⁹ vita videret impletū. vt nec parētes p
prios ḡescere sustineret. sz ad amarissimum
vite finē pduceret. Post q̄s z ipe miserabili
ter infirmat⁹ z ī agone mortz posit⁹ sumptis
ecciastic⁹ sacr⁹ sbito īter man⁹ assistētiū cla
mās horribilit exiliuit dicēs Surgite oīes
arma accipite. iuuate me ꝓtra ꝓpriū patrem
qz oīm inimicoz meoz ductor fact⁹ ē. et me
conat occidere. Hec dicēs quasi ꝓtra īgre
dientē multitudinē ad ostiū conabat. Hec
hora cadens cuerf terribilit ocul' clamauit
expirās. Heu me pr̄ me⁹ modo validissimo
lapide frontē meā pcutiēdo ꝓtruit. Hi aūt
q̄ assistebāt neminē q̄dē videbāt sz quasi tur
mas se compmentiū z īgredientiū audiebāt
Vide ḡ q̄ nec pr̄em ꝓpriū br̄e ꝓpiciuz potuit.
quāte diuie vindicte aīaduersionibus di
gnus fuit. Hō tm absolute eū q̄ apparuit illi⁹
patrez dixerim. sz quēcunq; forte ex spiritib⁹
siue bonis siue mal'. cū dictum sit. Armabit
creaturā ad vltionē īimicoz ꝺ insensatos.

XLI

Apud sanctū victorē parisi⁹ mgr̄ Hugo
fuit q̄ secūd⁹ augustin⁹. i. ab augustino dict⁹
ī monasterio canonicoz regulariū est īscia.
Hui z si vite valde laudabil' fuerit. ī h̄ tm mi
nus pfecte fec̄ q̄ disciplinas ī secreto vel ca
pitulo cū alīs p quotidianis excessib⁹ ñ ac
cepit. Habebat eīm carnē tenerrimā z nimis
a puericia delicatā. qz ḡ naturā vl' ꝓsuetudi
nem potⁿ⁹ min⁹ bonā ī se ꝧtutz exercitio non
euicit. audi q̄d eum sustinere ꝓtigerit. Ad ex
trema veniēs a q̄dā ꝓcanonico suo q̄ eū ī vi
ta sua valde dilexerat adiurat⁹ est quatenus
ei post obitū appareret. Libent' inq̄t si h̄ mi
bi p vite z mortz dōm ꝓcedat. His ꝓditōib⁹
appositz medīs. mgr̄ Hugo defungit. Hec
multo post redīt ad sociū pstolantē dicens
Ecce ego. quere qō vis morari nō possum.
Tūc ille z si cū timore nō tm modice ḡtulat⁹
quō inq̄t dilectissime tibi est. Bn̄ ait nūc mi
bi est. sz qz renui accipe disciplinā vir vllus
demonū ī inferno remānsit q̄ mihi non ictuz
validū dederit ad purgatoriū trāseūti Ecce
nūc charissimi q̄nto leui⁹ ī vita q̄s post mor
tem vir ille doctissim⁹ vapulassz. Videant
nūc q̄ in capitul' nec arguere volunt nec ar
gui. Cessant accusatōes z iō accrescūt excess
sus. Defert vn⁹ alteri vt sibi ab altero defe
ratur

XLII

Erant ī scola duo insolētissimi scolares
adolescentes q̄ nō solū nō pati volebāt cor
rectiones mgr̄i. rex etiā z ad insolētias z dis
solutōes alios studere volētes sepissime cō
pellebāt. z hoc q̄dē mgr̄ emēdare ñ poterat
nec audebat. Cōtigit ḡ magistz mori et ter
tio die aut q̄rto ī media scola ī effigie magi
stri diabolū cū ꝧga ferrea coz̄ oīb⁹ appare
re. Hec hora cū nigro vultu ī adolescentes
dictos exurgēs z cū ꝧga ill' mortē īmētans.
repēte disparuit. Horz illi p pauoz ī furi
am versi post dies aliquot obierūt. Exhic
ergo scolares diuinū aduertāt iudicium. et
magistris suis subdi discāt. nec vnq̄ refugi
ant corrigi ne eis cōtingat post modum sub
ꝧga ferrea vapulare

XLIII

Vidim⁹ ī monasterio q̄dā monachū na
turali īgenio z scia p̄ditū ꝧture castitatis et
oī morz honestate claz. In q̄ sol⁹ ille defect⁹
erat q⁹ nullā ꝓtā pctā rigiditatem habebat
quē defectū ī eo corrigendū sperātes mona
chi eum ī abbatē vnanimit' elegerūt. At ille
fact⁹ abbas vt añ ī pusillanimitate z ignauia
pstitit. Et ex h̄ ordo monastic⁹ notā sat̄ gra
uem dissolutōis īcurrit. Q̄ supiores ei⁹ or
dinarī graue ducētes illū ab officio remo
uerūt. qō ille supra modū grauit ferens ad
tantā paulatim īpatiētiā venit vt man⁹ inic̄
tati totalit' daret z se īpudētissime neq̄ssimis
in dilapidatōz eccie sociaret. Hec diu post
cū esset posit⁹ i agonia īportunos exactores
sibi instare vidit seq; oportere reddere rōem
nō solū ō suis excessib⁹. rex etiā de illoz ex
cessib⁹ q̄s q̄nq; corrigere debuit z ñ correxit
Exactores ḡ cū declinare vellet nec posset.
clamās inter angustias expirauit

XLIIII

Uenerabil' Jacob⁹ de vitriaco crucem
hierosolymitanā ob salutem multoz in

brabãtia ꝓdicauit. Cõtigit aũt vt pacifica/
tur⁹ quadã die mortales iimicicias.iniuriã
passum ꝓmo supplicit.deinde,pstrat⁹ pedib⁹
ei⁹ semel iteꝝ z tertio cũ multitudine ꝑ'li pñ
te rogaret nec ꝓficeret ĩ rebellẽ. Conuersus
aũt ad ꝑ'lm dixit palã omib⁹. Cõtestor vos
qz q̃ spernit nos spernit z eum q̃ mittit nos.
Rogate g̃ dñm vt tale signũ oñdat ĩ obstina
tum hoĩem q̃ cunct⁹ pñtib⁹ pateat eũ hosti/
liter ꝓtra se ĩ retẽtione odij ꝺ̃ ꝓmũ ℞ egisse
Hec mora vbi vir sanct⁹ orõem explcuit mi
ser ille cuersis ocul' semel z iteꝝ z ĩ tertio in
terrã corruit.orecꝫ cruorẽ spumãte z saniez
horror⁹ maximũ spectaculũ oĩb⁹ ꝓbuit Tũc
flẽte p'lo reuerẽd⁹ vir fusa ꝓce,pstratũ erexit
q̃ mox ĩtegerrime sospitat⁹ vbi añ se inimicũ
vidit q̃si aliq̃d rogatur⁹ cũ lacrimis veniam
petiuit.ruensꝫ in oscula ei⁹ ad lachrymas z
laudẽ xp̃i oĩm corda cõmouit

XLV

Nobilis q̃dã in germanie ptib⁹ frẽm vte
rinũ a q̃dã valde plebeio z ignobili occisuz
ꝓdiderat. Fugiẽte g̃ de patria occisore cõti
git vt nobil' ille cũ multo comitatu pegre,p
fect⁹ imꝑmeditate soli ĩ agro occurreꝝ oc/
cisori. Qui mox extracto gladio vbi iimicuz
expetijt ĩ terrã pstrat⁹ occisor clamauit Mi
serere mei nobilissime vir ꝑ illo q̃ tui mis⁹
est oĩm atꝫ mundũ istũ sua morte redemit.
Repete nobil' anim⁹ ĩ lachrymas resolut⁹ il
lam quã extẽderat manũ retraxit Qz cuz ℞
ignauie aſcriberet a suis z iteꝝ manũ exten/
deret ĩ pstratũ.iterato re⁹ ob remissionẽ pec
catoꝝ ei⁹ veniã petẽs scõo manum deposu/
it. Tertio icrepat⁹ a suis cũ morte certi⁹ in/
tẽtaret.z miser ille ob euasionẽ angustie q̃m
oĩs caro esset ĩ extremo iudicio ꝓpessura ve
niam ꝑcaret. Rñdit nobil' genere sz nobili/
or mẽte. Et ego inq̃t tibi,pr̃sus morte fratris
indulgeo. Hec mora eadẽ die vt auditz mis
sam eccl̃am ĩgressus.vbi corã imagine cru/
cifixi tertio flexit genua visus est a q̃dam san
cto viro ad singulas genuflectões illi⁹ nobi
lis crucifix⁹ caput suũ hũilit' inclinare Ve/
rorsum g̃ vir sanct⁹ ille q̃ sol⁹ ℞ viderat nobi/
lem euocatũ q̃s essz iterrogat. Et ille.miles
inq̃t dicor ĩ terra qua nat⁹ sum Et rursũ ille
Dicas inq̃t carissime nihil celes.in q̃ ꝓfidis
te magꝫ diuinam miam meruisse. Tũc miles
Pctor inq̃t sũ z seculo dedit⁹. ĩ nullo pr̃sus
nisi hodie forsitã veniã ꝑmerui. Et ℞ dicens
q̃d actũ sit retulit. Mox ille z q̃d vidisz ex/
ponẽs ac actũ vite ꝑtiorꝫ z meriti nobilẽ ex/
hortatur.

XLVI

Erat vt memini paꝝ añ nr̃a tpa iuuenis
q̃dam.sagax ingenio.diues valde.q̃ nuncios
suos ꝓ diuersas mũdi ptes causa mercatio/
nis mittebat. Ut aũt venerũt q̃dã ex ip̃is in
ptib⁹ orientꝫ repereũt gentilẽ quendã ĩ oĩ/
bus copijs z reb⁹ mũdi sup oẽm moduz di/
tissimũ.liberalẽ in oĩb⁹ z fidelẽ. Quid plura
Nũciant illi sẽ h̃re talẽ dñm.vadũt z rede/
unt.munera ex pte dñi sui gẽtili deferũt. Re
ferũtq̃ maiora iuueni xp̃iano. Et inde tñ
amore ammiratõecꝫ succẽdit q̃,perat cum
multo comitatu z muneribus ĩ orientẽ videre
gentilẽ. Quẽ ille cũ magna gl'a z exultatõe
susceptũ exp⁹ est honestũ hoĩem moribus.sa/
gacẽ ingenio.z ꝓ oĩb⁹ liberalẽ secũq̃ tenet il
lum nõ quo tpẽ nec quis expẽsis. Qui cũ re
dire deliberaret ad patriã eũ ad thesauros
incõparabiles ĩtroducit.sz cũ aliq̃d ille acci
pere recusaret.ꝟstantissime tandẽ oñdit illi sẽ
ptem puellas ꝟgines ĩ ꝺclaui nobilissimas
genere z pulcerrimas ĩ decore .q̃s ꝼm rituz
suũ ducere,ꝓponebat tpe oportuno z dixit ei
Ex his tibi vnã eligas ĩ vxorem. Hec mora
Iuuenis supra modũ aĩo rapt⁹ est oculis z
vnã elegit ꝑstantiorẽ moribus z decore. Cui
gẽtilis. Optionẽ inq̃t dedi tibi z tu q̃dẽ mi/
hi ꝑ oĩb⁹ dilectissimã elegisti. Et tu q̃dẽ sa/
piens experierꝫ q̃d dederim tibi.z ego vt mi
nus sapiẽs,ꝑter te q̃ dimiserim ñ causabor
Hec dicẽs spõte tradidit ꝺdigna munuscu
la.z eã tradidit xp̃iano. At ille ad,ꝑria veni
ens spõsam suã in magna gl'a baptizatã ac/
cepit vxorẽ z mulierẽ mire ꝟtutiz iuenit Ipe
aũt auct⁹ gl'a z diuitijs in vit,pfecit maxim
ciuitat⁹. Gẽtilis aũt frequẽter recolẽs q̃d in
dicta iuuẽcula ꝑdidisset . grauari cepit aĩo
vltra q̃z credi põt.z paulatim ꝑ tristicia ꝓta
buit ĩ eo spẽs atꝫ sensus. De die aũt i diem
de anno ĩ annũ.de tpe in tps decrescẽs reb⁹
cũ nihil curaret de oĩb⁹ q̃ haberet tandẽ ad
extremã miseriã deuenies.exul de patria q̃si
infatuat⁹ pulsus est ab amicis. Qui cũ quid
ageret ignoraret.incidit corda ei⁹ amicũ su/
um visitare debere,ꝑ q̃ ista ꝓtulerat neq̃ens
credere eũ futuꝝ collatoꝝ ĩmemorẽ.z nunc
tãti piaculi ꝺtemptorẽ. Aggressus g̃ iter ve/
nit ad locuz vbi ille manebat. Pulsauit ad
portã amici sui dixit q̃s esset. Neglexit nũci
us ꝟbũ nõ intromissus ẽ Quo facto gẽtilis
ꝓtristat⁹ ad mortẽ vespe veniẽte sup vastuz

ecclie atriū se piecit. Intēpeste g noctis silentio q̄dam latruncul⁹ insidiat⁹ cuidā trāseūti occidit eū clamq̄ discessit. Mane aūt inuētus est hō occisus iuxta gentilē t ignot⁹ capit̄ t ligat⁹ nobilib⁹ t pl'o ciuitatis offert. t sibi factū imponit. Qui cū desperatiōe fractus homicidiū nō negaret. ille q̄ndā amic⁹ eius stās diuti⁹ stupefact⁹ ptēplat⁹ est hoiez t cognouit statimq̄ p̄siliens cū ille duceret ad mortē clamauit Innocēs iste est. ego sum q̄ factū feci. Nec mora dū cū maxīo clamore t ueroze pl'i pcumberet decollād⁹: ille q̄ factū fecerat puidētia diuīa veritā nobilē t innocentē hoiem deperire i mediū p̄siliēs exclamauit. Innocētes ambo t p̄mus t secund⁹. Ego sum ille neq̄ssim⁹ q̄ homicidiū ppetraui. Mox iudex t pceres ciuitat̄ mirabilit̄ stupefacti sil'capiūt ductos tres viros t factū diligēti⁹ pscrutātes. cū fitatez p oīa cognouissent innocētes absoluūt t ipm reū p̄ ammiratōe piaculi dimittūt. Ep̄ian⁹ aūt ille obuijs manib⁹ t ocul' amicum suscepit. Et vt breuit̄ dicā inuitat ad fidē. annuit ille. baptizat⁹ est. accepit vxorē nobilē consobrinam amici. t eo cogēte dimidia cū illo bona partit⁹ est que habebat

XLVII

Fuit i roma vir pi⁹ t bon⁹ q̄ indifferēter hoīes religiosos t paupes ad hospitiū inuitabat. Cōtigit aūt eū pfectū senio attenuari vel apoziari reb⁹ tpalib⁹ t angustiabat̄ plus q̄ solitā hospitalitatē exercere nō posset. q̄ q̄ ad vsus suos sufficiētiā nō b̄ret. Cūq̄ vna noctiū ant⁹ p talib⁹ iaceret i lecto semi vigilans audiuit vocē dicentē sibi Uidi charitatē tuā quā i exhibēda hospitalitate ml'to tpe infatigabilit̄ habuisti. t p hāc ad vitā deuenisti paupertē. Uolo g nō solū in futuro remunerare te. vez etiā in p̄nti. Logre illi diuiti. t de vinea tua q̄ melioz est cū vinea illius cambiū facies. Ipe aūt libent̄ annuet p̄ bis tuis. Habita g illi⁹ vinea i medio illius aceruū fodies i pfundū t sub eo reperies q̄d romanis copijs est iuisum. Ad hāc igit̄ vocem cū nō homo. ptin⁹ obediret. scō quoq̄ t tertio idez q̄ vox diuīa p̄mo p̄cepit. Cūc hō ad diuitē veniēs obtulit cōcambiū vinearū. Cui diues. Libent̄ inq̄t t q̄ melioz tua vinea mea tibi soluā. Cui paup. nolo ait sed equo valore p̄cābiū fiat t factū ē sic. Mox paup cōcato secrete p̄silio filio quem habebat. t duab⁹ piter filiab⁹ ad aceruū cum eis supradictū accedit i vineā. t icipiunt fodere cū spe magna. Cūq̄ diu fodissēt nec adhuc effect⁹ sui signū aliq̄ō inuenissent ceperūt p̄l suo fili⁹ cū sororib⁹ insultare Quib⁹ p̄. Nullo ait mō possuz credere q̄ frustrabor. Accerruo igit̄ p̄ cū filijs virilit̄ instātes tandē i pfundū inter ingētes lapides vas marmoreum plenū aq̄. t in ore ipsi⁹ vasis ollā vitreaz plenā balsamo. t i orificio olle vas puum fictile. t i ore tres lapides p̄ciosos smaragdū saphiz. t carbūculū quātitat̄ nō modicē reperierūt. nihil g aquā in vase marmoreo reputātes eā effuderūt. q̄ mox vt est effusa instrumēta erea i q̄b⁹ laborauerāt pfusiōe cōtingēs eos ipm i pulcerrimi auri spēm cōmutauit. Erat em̄ aqua ex sanguie t carnib⁹ basilisci i modū aque rosacee p elevatōz facta qua solet ab alchimistis aur̄ fieri sophistica/tum. sz hac aq̄ de⁹ noluit dicti viri innocētiā maculare. t ideo effusa disparuit. Balsamo p̄o cū dict⁹ hō debilitatus visu vsus fuisset nesci⁹ quasi cōi oleo p dies aliq̄t recupauit integerrime visum. t p⁹ cognito p p̄sbyterū suū q̄ esset balsamū vēdidit illū inestimabili p̄cio. t p lapidib⁹ q̄s inuenerat p̄ciosis pecunias copiosissimas t mlt̄as accepit. Factus q̄ diues t iclit⁹ gl'ificauit deū t post se filios t nepotes suos cū multis copijs dereliq̄t

XLVIII

Cōtigit vt i porta frōtis eccie cathedral⁹ in gallia imago vsurarij sculpta desup ō lapide ḡsi cū sacculo pecunie cuidā⁹ p̄minēret. Ut āt q̄dā maxim⁹ t ditissim⁹ vsurarius ciuitat̄ eccīam debuit intrare p portā imago vsurarij desup cadēs sup caput intrare conātis illisit t repēte p̄trit⁹ turpiter expirauit.

XLIX

Uidi t ego ip̄e i brabātie ptib⁹ vsurariū nequā valde. q̄ multos nobiles t potētes exheredauerat t ip̄os paupes spoliauerat sup modū. Hic frequēter occurrēs religios⁹ rogabat q̄si cū lacrimis p se orari. sz i nullo se penit⁹ correxit. Cūq̄ sup h̄ eū frequēti⁹ arguissent. nec tñ in aliq̄ pfecissent: accidit vt repētina infirmitate corrept⁹ ad extītū appropinq̄ret. Et ecce subito duo igētes tenebrarū canes lectū iacētis circuitib⁹ ambiebant Ip̄e p̄o protracta lingua prope ad longitudinem pedis debiscens horribilit̄ expirauit

L

Nostro tpe anno ab incarnatōe dn̄i. M cc xxij. abbas wilhelm⁹ nomie monasterio

vilariensi i brabātie ptib⁹ pfuit. q̄ i paupes larg⁹ valde z pi⁹ tali occasiōe miraculi extitit. Curia erat cenobio vilariēsi i losensi comitatu q̄ heyr dr in qua bos ꝓuersis fribus ad laborandū fuit elegās forma pinguedie z ꝑtute. de cui⁹ carnib⁹ paupcula ꝑgnās comedere irremediabili desiderio concupiuit Flebat aūt q̄tidie z q̄si cū vite piculo torq̄bat. Dabant illi bouine carnes pulcerrime sz ad restringendū ei⁹ ꝓcupiscentiā nō valebant. Tenētē g̃ abbate z vilhelmo ad curiā z narrāte ꝓuerso frē piculū mulier⁹ respōdit abbas. Deli⁹ est occidi bouē q̄s hoiem sz secrete hoc facias z cōple desideriū mulieris Introduxit g̃ frater ꝓuersus bouē vespe secretius i cōclaui. z occisum excoriatūq̄ mēbratim diuisit z reposuit. Particulā ꝑo quā mulier ꝓcupierat i boue mox trāsmisit q̄ comesta ea mulier ex toto qualuit. Mira res. horrendū spectaculū. Mane facto cū frat⁹ ꝓuersus famulos suos ad aratrū sequeretur vidit bouē occisum arantez in aratro et sup̄ q̄s credi potest terribilit⁹ ītupefact⁹ recurrit ad domū. intrat thalamuz req̄rit carnes repositas. nihil de boue p̄sus īuenit nec carnes nec pellē nec saltē sanguinē quez effudit Hui⁹ rei tres frēs i domo testes idonei ꝓbitate fuerūt. sz ipe carnifex vir fidelis z bonus. necnō sup oēs ipa mulier q̄ in sola bouis occisi carne qualuit. Familiā aūt curie res penit⁹ latuit. q̄ eā diuulgari abbas stricte ꝓhibuit. Apud ipm abbatē res adeo valuit vt sicut ipe dicebat. q̄ añ naturalit⁹ pcus fuit largus sup oēs abbates ordinis z pi⁹ in paupes extitit LI

Anno ab incarnatōe dñi. M.cc.v. multa p gallias z theutonie ptes miracula cōtigerūt. Ex q̄b⁹ vnū referā q̄d cuidā matrone in brabātie ptib⁹ ꝓtigerat quā optime noui Erat i illo tpe circa mōtes alpiū z anglicuz mare fames qualida ita q̄ cōmunis ml'titudo pl'i p̄maxima moreret. Tūc illa quaz dixim⁹ matrona genere clara z opib⁹. egenis cepit sine pōdere mēsura z numero liberalit⁹ erogare. Qđ cernēs vir ei⁹ miles artauit eā z eidē farine mēsurā certā p singl'as hebdomadas dari fec̄. Quā vbi die quadā totā expēdezat instāte paupe z petēte p̄cepit ancille dñe vt diligent⁹ scopata cista in q̄ farīa fuerat reposita paupi si q̄d inueniret afferret. et fecit ancilla vt iussit dña. Post hūc venit et alter q̄ se nihil comedisse infra biduū deplorabat. qđ vbi audiuit dña fleuit. z iterato iubet ancille scopare cistā z paupi aliq̄d impartiri. Jurat ancilla nihil penit⁹ in cista remāsisse. Sz instāte dña eū lacrimis vt attēptaret. currēs impatiēt⁹ z cistā aperiēs plenam florētissima simila mox inuenit. Ad cui⁹ intuitū ancilla clamās horrifice cecidit i exta si resupina. Clamore audito occurrit dña. occurrit dñs. occurrūt famuli z viso miraculo i cōmune dñm bñdicūt. Mox vir ipe horreū let⁹ aperiēs oīb⁹ ex illa die ꝓueniētibus dedit. nec defuit ānona cistarcūs donec supueniēte augusto ꝓpiciaret dñs ꝑp'o quez afflixit. Dixit aūt mihi dict⁹ miles marit⁹ domine. q̄ nisi fuisset miraculū neq̄s sibi tria vel q̄nq̄s horrea suffecissent. sz z ipa venerabilis z nobilis femia sicut ꝓfessori suo mihi sincero amico z cū gaudio mentis dixit q̄ z nocte z die septē horis q̄ canonice nūcupantur auis mire pulcritudinis z decoris eam dulcissimis z ineffabilib⁹ vocib⁹ annis ante mortē plurimis ꝓsolaret. Elanguit eñ multo tpe lecto iacēs. Cunq̄ quesiuissem ab ea cui⁹ auis vocē imitari illa volucris videret Nihil ait i terrenis est qđ illi⁹ posset vocib⁹ compari. Nec solis auris delector in illis. verum etiā ad cor interi⁹ transfunditur modulamen z ex eo spūs meus ad delicias eternales desiderātius excitatur

LII

Qa ūt egeni hospitijs sunt inducēdi venerabili femie ade de belomen tali miraculo demonstrat. Recedēte viro suo nobilissimo milite nec vt ipa existimauit diebus pluribus rediturο petēte lepr̄oso hospitiū recept⁹ est. Illo g̃ gemēte z causante debilitatē corpoz fatigati petit i lectū suauissimum se deponi. Nullū aūt lectū hūs dñi sui lecto meliorem in eo lepr̄oso hoiem mox deponit. Nec mora ex insperato dñs rediēs petit i thalamū i tromittī. Dissimulans g̃ dña. ꝓcit ille aliquē esse i thalamo z irruptōe facta hyemali tpe lectū suū rosis fragrātissimis cooptum inuenit. Ammirat⁹ igit̄ querit q̄d factum sit indicat vxor. nec mora in laudem x̄pi ambo cum lacr̄ymis resoluunt.

LIII

Illustris dña aleidis carnotensiū ac blesensiū comitissa mihi de auo suo retulit dicens. Nobilissim⁹ ac potētissim⁹ i baronib⁹ gallie comes carnotensiū ac blesensiū paric theobald⁹ liberalissim⁹ oīm suo tpe extitit i

donādo. Iste hyeme media q̄ tūc solito magis inhorruit p viā cū multitudīe transiens obuiā habuit pauperē nudū. Quo clamāte rndit comes. Quid petis. Cui paup. Da mihi cappā quā habes īdutā. Nec mora comes extractā cappā paupi dedit dicēs. Si q̄d amplius petis. Et paup. Da t suptunicale q̄ habes. Quo habito stati tunicā petiuit. quā vt comes dedit remānsit i lineis. Cui pauper Uides inq̄t comes q̄ caput habeā rasum t nudū da t pileū. Tūc comes paululuz erubescēs. caluꝰ em̄ erat. nūc inq̄t charissime nimis insistis q2 ꝫ ipe carere ñ possum. Hoc dicto relicto vestib⁹ paup euanuit. Comes ho de cq̄ cadēs fecē lamētabilē planctū t oī tēpe postea tale q̄d cauēs oī se petenti tribuit.

LIIII

Accidit nr̄o tpe vt certissima relatōne dicim⁹ i quodā monasterio vt ꝓgesta cuiusdā defuncti feneratoris d'attrebaco pecunia in ipo cenobio fuaret. Igit die q̄dā cū q̄dā famosissime sctitatis frat2 walter⁹ monach⁹. s. de beamont iuxta scriniū in q̄ pecunia fuabat orare t desup diabolū sedere vidit. territus aūt ad horā sz signo crucis munit⁹ iterrogat. q̄d ꝫ sedes. q̄d ꝫ expectas neq̄ssime būani generis inimice. Cui ille. Bñ inq̄t t iuste ꝫ sedeo. ꝫ q̄d meū ē ꝓfuādo. Nec mora monachus ad abbatē currēs q̄d vidisz expoit. abbas ho i attrebaco pecuniā cū oī velocitate remisit

LV

Hz t hinc q̄d nr̄o fere tpe sub quodā religioso abbate i vilarien̄si monasterio i brabantia ꝓtigerat audiamus. Datia pecunie summa libraz forte mille sexcētarū mortuo quodā vsurario i namurco i dictū mōasteriū est delata. Et q̄ cū multe possessiōes empte essent q̄dā vir arte ꝓscie abbas monasterio est electꝰ. Q̄d vbi cōperit factū doluit. et venditis ouib⁹ atq⁹ pecudib⁹ rebusq⁹ mobilibus pecuniā i namurco remisit vt spoliatis singul' redderet. sciēs sicut nephas ē paupes vsuris spoliare. q̄d vsurarū facere solēt sic etiam iniustū est iuste parta retinere. Nemine aūt assumere volēte restitutōis negocia. pecunia itez ad monasteriū est delata. Pius ꝫ abbas reportātib⁹ indignat. Jussit eni itera to referri t i foro coā ciuib⁹ t oī plebe deponi dicēs. Pecuniā q̄ velit accipiat. nr̄am cē renuo quā iniuste acq̄sitā nō dubito. Quod vbi viderūt ciues edificati nō modicum i ꝫ facto cōmuni ꝓsilio p man⁹ fideliū virorum pecuniā ipam iniuriatis singul' reddiderunt Monasterio āt de⁹ nō multo post in decuplo plura restituit t q̄d añ tenuissimū t mēdicum fuisse ꝓbat mō elegās t multis copiis opulentū videmus t ampliatum.

LVI

Sub nostro tpe nup in thorouth opido flādrie puer achaz ānoz q̄nq⁹ honestis valde parentib⁹ oriūdus fuit. Qui p̄mo visis minoribus fratrib⁹ a parētib⁹ suis lacrimis multis obtinuit vt ipoz habitu vestiret. Hz cū hoc illi p̄mū quasi puerile videret crederet. q⁹ fm q̄d i alijs pueris videri solet obliuiōe tpis silr i illo aboleri. aīaduertūt parētes: t vicini eoz oēs q⁹ serioſe puer cepit ꝓsuetudines ordis modis mirificis obſuare. incedere nudipes. t dura corda p̄cingi. argentuz t aurz sumope vitabat attingere. t i hoc articulo casus accidit mir⁹ valde. Negociator est q̄dā ad hospitiū p̄ris ei⁹ hospitādi gra declinauerāt. qui viso i tali puero habitu mirati sunt. t cū intellexissent puez oēm vitare pecuniā. nūmū in vasis fundo q̄ bibebāt latenter īmittūt. t cū modico vini puero porrexerunt. Qui vbi exhausto vino pecuniā vidit. exclamās horrifice vas piecit. tentq⁹ i celū oculis t manib⁹ cū lacrimis dixit. Tu de⁹ noſti oīpotēs q⁹ insci⁹ meū ordinē violaui. Hic tremebūdus expalluit t q̄si ad mortē tendēs nigredo ei⁹ faciē occupauit. Q̄d vidēs eius pater expauit. t currens ꝓpere sacerdotē adduxit q̄ puero absoluto manū imponēs cuz a dolore t penitudine mitigauit. In platea puer sedēs pueros vicinoz dieb⁹ solēnibus ꝓuocabat. t eos si distorti essent i moribus. si supbi. si ornati vestib⁹ arguebat. penas inferni p eoz excessib⁹ ꝓponebat. bonis ho puer is celoz gl'am ꝓmittebat. interdū eos docebat oroēm dñicā. s. p̄r nr̄. t q⁹ bonū esset mīri xp̄i i salutatōe angelica t genuflexionib⁹ deseruire. Ad has pueri ꝓuocatiōes t exhortationes senes etiā ipi cū iunioribus ꝓcurrebāt t miro mō delectabāt in prudētia t respōsis ei⁹. Patrē ꝓpriū iurantē vel leuē i gestib⁹ aut ebrioſum si q̄n videret ei cōpatiēdo t q̄si cū lacrimis arguebat dicēs. P̄r charissime. nunq̄d p̄s byt nosteri eccīa dic̄. q⁹ qui talia agūt regnū dei nō possidebūt Patrē q⁹ cū in solēnitate q̄dā optimis scarlatic⁹ t rubicundis vestib⁹ uteret cū graui meroze corripuit i eccīa coā ꝓsidētib⁹ dicēs digitoq⁹ demōstrans imaginē crucifixi. Intuere mr ituere

ꝛ videas dñm Jhm i cruce nudũ pendentẽ sanguĩe rubricatũ.ꝛ tu teꝰ ꝓtumeliã eiꝰ vestibꝫ scarleticꝫ adornasti. Caue mr caue chariſſima ne ꝑ rubore vestiũ penas eternalis ignis icurras. Hec mora mr ꝟbũ filĩ ñ modicũ exhorreſcẽs vestes deposuit ꝛ eis vl'tra libꝫ vti vlterꝰ penitꝰ abnegauit.ſꝫ ꝗd morꝰ impoſſibile ꝗdẽ eſſet ꝟbis vnꝯ attigere ꝗnta dignitas morꝭ eiꝰ.ꝗnta i oꝛone ſedulitas. quãta oculoꝝ ḡuitas.ꝗnta incedentꝫ humilitas.ꝗnta i loquẽteꝫ gruitas. Et ꝟ ꝗdẽ mirabilius oĩbꝫ excedebat:ꝙ etas tñ ꝛ vmbra exilis coꝛporꝫ pueꝝ oñdebãt.mores ꝟo ꝛ geſtus eiꝰ ꝑfectiſſimũ ꝟtutis vĩz i oĩbꝫ ꝓdictabant. Dic nondũ ſeptennẽ ipleuerat etatẽ ꝛ ꝓſummatꝰ i breui expleuit tpa multa. Placida eñ erat deo aĩma eiꝰ.raptꝰ eſt ne malicia mutaret ĩtellectũ eiꝰ.aut fictio decipet aĩam eius.appropinq̃ns eñ morti ꝓfeſſus ẽ ſacerdoti.ſacramẽtũ coꝛpis xp̃i poſtulauit Sed cũ ꝟ ꝓpter generaľ ꝓciliũ vetitũ ne i etate tali puero ꝓferret ſacerdos facere nõ auderꝫ puer cũ mira oꝛõis gr̃a extẽſis i celũ manibus dixit. Tu noſti dñe Jhu xp̃e ꝙ ſummũ deſideriũ meũ eſt te hr̃e. Petiui te feciꝫ qõ debui ꝛ ſpero ꝓfidentiꝰ ꝙ tui p̃tia nõ frũſtrabor. Dis dictꝫ parẽtes circũſedẽtes ꝛ flẽtes ꝓſolatꝰ eſt ꝛ ad meliora puocãs ĩter verba exhortatõis oꝛõis ꝛ laudis ſpĩm deo reddidit ĩpollutũ. Nec mora ſine vllo ĩterſticio habitus ordis fratꝝ minoꝝ.tunica ſcz cũ aſſuto capucio q̃ ſup eũ extẽta iacebat repẽte diſparuit.ꝛ nunꝯ poſtea viſa fuit. Igit̃ pꝰ mortem eiꝰ cũ ad ſepulcꝝ illiꝰ ſtãtes ꝗdã de fribꝫ pſalmũ De pfundis dicere voluiſſent. nullo conatu.nulla iteratõe hũc finire vel dicere potuerũt. videlicꝫ vt ꝟ darek ĩtelligi nulꝫ iã ſanctã aĩam oꝛõnũ ſuffragĩs indigere Credo ꝙ ꝛ idẽ mihi ad ſepulcꝝ illiꝰ ꝓtigerit cogitãti. Parẽtes ꝟo pueri pꝰ morte eiꝰ itm exẽplo filĩ pfecerũt vt oĩa oblectam̃ta ſeculi deſerẽtes.pr̃ ordinẽ ꝓdicatoꝝ.mr ãt ciſterciẽſem ordinẽ ſimul eiſdẽ tpibꝫ itrauerũt

LVII

Simili deuotõe ꝛ ſi nõ ſil'i etate qr adulcul magꝫ puer nobiliſſimꝰ annoꝝ.xiĩ.ĩ theutonie ptibꝫ fuit. Dic filiꝰ comitis ɔ flanchenberch a matre miſſus eſt ad regẽ frãcie cognatũ ſuũ cũ eiꝰ filĩs educãd. Ut qm̃ mos ẽ maxime ĩ alienis ptibꝫ cõpatriotas ſibi inuicem ɔgaudere.accidit vt dictꝰ puer Albertus noie beatiſſime memoꝛie frẽm Jordanẽ magiſtꝝ ordis ꝓdicatoꝝ natõe theutonicuꝫ eo tpe pariſiꝰ cõmoꝛantẽ ꝛ alios frẽs theutonicos viſitaret. Cũq̃ id ſepiꝰ ꝛ diutiꝰ facereet ex collatõe ſancti viri puero cepert terrena vileſcere ꝛ placere celeſtia.cepitq̃ ĩtra re ordinẽ ꝛ apud magiſtꝝ Jordanũ occulte ꝑ ordine petere. Erat aũt puer parũper imbutus lr̃is. Hꝫ mgr̃ incõſtantẽ ducens affectum pueri.eũ ad regimẽ comitat̃ ſui cuiuſ ſolꝰ puer legitimꝰ heres erat vt mãſuetudie ſubditos gubernaret potiꝰ hoꝛtabat. Factꝰ ḡ puer annoꝝ.xvj.ꝑ ſolẽnes nũcios a matre mãdatꝰ eſt quaſi ductuꝝ vꝛorẽ nobiliſſimã ꝛ comitat̃ gubernacula ſuſceptuꝝ. Pat eñ eius iam lõga etate ſenuerat. Dic ḡ puer militibꝫ ꝛ ſuis ſuis. Eamus videre cõpatriotas noſtros frẽs ordis ꝓdicatoꝝ pariſiꝰ anteq̃ recedam̃ Veniẽs ḡ cũ ſuis oĩbꝫ ad domum fratꝝ i cõclaui ſeoꝛſum magiſtꝝ vocauit ꝛ frẽs.quoꝝ pedibꝫ ꝓuolutꝰ dixit. Cõteſtoꝛ deũ coꝛã vobis ꝙ hodie paratꝰ ſum mũdum deſerere.ꝛ vobiſcũ in ordine xp̃o dño noſtro deſeruire. Nõ ſi volentẽ reſpuitꝫ videat ꝛ iudicet ipe deꝰ ꝛ nõ inultũ ire a vobis meũ ſanguinẽ patiar. Hec vt dixit puer magiſter fleuit. Et frẽs attoniti i ꝟbis eiꝰ artati ſunt ſpũ ꝛ ſoli dño negociũ cõmiſerũt. Conuocato ꝓuentu cauſam ꝛ ꝟba pueri diligenter expoſuerũt.ꝛ receptũ ſtatim habitũ ordis i duerunt. Nõ vbi ſuis innotuit:planxerunt valde ꝛ ad patriaꝫ reuerſi rumoꝛes triſtiſſimos parẽtibꝫ detulerũt. Cuiꝰ pr̃ ſener aſſũpta copioſa multitudine venit pariſi. ꝛ cuꝫ filiũ violẽter extrahere conareꝭ.fere a nouitijs fratribꝫ laceratꝰ mẽbratim.ad patriã ĩfecto negocio eſt reuerſus Erat aũt ea tempeſtate pariſiꝰ archidyacoñ ꝗdam theutonie ſpecioſus forma ꝑ omnibꝫ clericꝫ ciuitatis theodoꝛicus noie.nec ab re pulcer theutonicus cognomẽto. Dic ꝗdeꝫ ex matre dicti adoleſcẽtis auuncul̃ erat.ꝗ turbatꝰ graꝰiter de cõſobꝛino diu diſtulit videre illum Tandẽ aũt cũ repatriare deberet:mãdauit ei ꝑ clericũ ſuũ ꝙ ad videndũ eũ ſequẽti die veniret. Nõ vt audiuit puer frater Albertꝰ currit ad magiſtꝝ.currit etiã ad frẽs magiſpũales.ſupplicat oĩbꝫ vt ꝑ auuncli ſalute quẽ ſinceriꝰ diligebat dñm exoꝛarent. Quo facto venit archidyaconꝰ auuncul̃ eiꝰ ꝛ ĩ capella ad colloquiũ ɔſederũt. Et mox aboꝛtis lachrymis dixit puero. Quõ hoc chariſſime facere potuiſti vt matrẽ tuã ſoꝛoꝛẽ meã

que te solū in filijs supstitē habuit ⁊ me auū culum tuū q̄ te p̄ oīb⁹ diligo deserere potui/sti. Et nūc vt audio mr̄ tua p̄ tristicia morit. Ego aūt post ingressum tuū fere morit⁹ elongaui nec vnq̄ vllo solatio releuabor ni si videā te infra annū ꝓbatōis licite ad secu lum redeuntē. Cui puer cū mira oris gr̄a re spondēs q̄rit. Ecce triū imaginū figure pi/cte i fenestra vitrea coꝝ nobis: q̄ nā sunt illi charissime quoꝝ memoriā rep̄sentāt. Nam x̄pi ⁊ matris sue ⁊ Johis ꝓsobrini ei⁹ i cete/ris p̄dilecti. Et his ꝓ o cōijcias q̄ si ⁊ x̄ps di lexerat matrem. ⁊ intim̄ ex passione cerneret cruciari. vt aiam eius doloꝝ gladi⁹ ptrāsi/ret. ꝓsobrinū ꝓ o dilectū Johem euāgelistā grauatū vltra q̄ credi pōt doloris anxietate tm̄ cū potēs esset de cruce descēdere noluit ꝓpter illos sz i cruce pstitit morit⁹. A simili me scias charissime h⁹ religionis sancte cru cem cū x̄po dño ꝓscēdisse. Et licet matrē mo ri videā p̄ doloꝛe ⁊ te charissime piclitari. in cruce tm̄ vsq̄ ad mortē immobil' ꝑmanebo. Et hāc q̄dem si credis mihi ascēdas ⁊ tu. ne te mūdi hui⁹ vt cepit damnabil' laboꝛint⁹ in uoluat. Quid plura. Resolut⁹ archidiacon⁹ in maximas lachrymas coꝛde cōpungit. cō scientie stimulis agit. ⁊ nō valebat resistere spūi q̄ in puero loquebat. Sup hoc instituit oꝛōib⁹ iuuenis. ⁊ tandē in paucj dieb⁹ archi dyaconū flexit ad oꝛdinē mirante clero ⁊ po pulo ciuitatj q̄ tam cito leoninū aīm ad tan tam humilitatē ꝓba pueri domuissent. Creuit aūt puer frater Albert⁹ in vir̄ pfectus ⁊ bonū ⁊ vsq̄ hodie p̄dicator nobilissim⁹ de/clarat. Hunc dñs papa ep̄m maxime ciui/tati p̄ficere voluit sz vir sanct⁹ restitit memo rabili ꝓbo dicēs. Securior ⁊ letus moriar frater oꝛdis q̄ vllo ep̄i honoꝛe sublimatus

LVIII

Erat q̄dam emerite militie veteran⁹. q̄ se culo ⁊ si tarde renūcians sct̄m̄ cisterciēsem oꝛdinē intranit. Quesit⁹ aūt a magistro no/uicioꝝ si sciret oꝛōem dñicam. s. p̄r nr̄. nega uit se nunq̄ scire potuisse⁹ testās. Quid pl'a Fit laboꝛ inanis vt discat. ⁊ cū nō possit p̄/cepit abbas vt saltē illi breuē angelice salu/tatōis ꝓsiculū inculcarēt. Qō ⁊ si multo di/utino laboꝛe. factū est tm̄. Cū em̄ ad exhoꝛ/tationē magistri sui ip̄m ꝓsiculū int' p̄ādeu/dum ad vnāquāq̄ buccellā fere ne oblitio ni traderet ruminarz ex frequēti ⁊ lōgo vsu tantā in ipa salutatōe mēt⁹ dulcedinē cōce/pit vt coꝛdi ei⁹ ⁊ oꝛi sola memoria matr⁹ x̄pi indelibiliter adhereret. Cōtigit ergo vt post aliquāta annoꝝ curricula veteran⁹ ille de/uotissime moꝛeret ⁊ sepeliret in cimiterio in ter fratres. Mira res. De tumulo ei⁹ nō ml' to post a pte capitis aboꝛ nasci ignoti gene ris visa est. cui⁹ folijs lr̄is aureis insiguita. Aue Maria gr̄a plena notabiliter singula ꝓtinebāt. Qō vbi notū fit dyocesano ponti fici. ad locū venit miraculi. radicē aboꝝ ꝑ effossionē diligentē scrutat⁹ est. ⁊ cā ō oꝛe ve terani illi⁹ oꝛtū h̄re ꝓbauit. Hec moꝛa. Ubi diuīe ostēsionis arbuscula debitū officium executa est i oculis oīm aruit ⁊ defecit. Qui cunq̄ ḡ matri x̄pi cupis esse deuot⁹ salutatō nem istā frequēs ⁊ deuotus igemines. Hec credo illi q̄cq̄ grati⁹ vocal' laudis offerri.

LIX

Juuenē fuisse nostro tpe i germanie pti/bus certa relatōe didicim⁹. h̄ moꝛtuis parē/tib⁹ p̄uoꝝ ꝓsilio deꝓrauat⁹ hereditatem p̄ clarā in ludo tesseraꝝ ⁊ tabernis totalit' dis/sipauit. h̄ vagabund⁹ ⁊ miser ꝑ patriam fere bat. q̄ ⁊ si al's stult⁹. castitatē tm̄ coꝛpis obser uabat. Quē q̄dā miles patru⁹ eius nō modi ce miserat⁹ obuiū die quadā alloquit' dicēs Vale te cōpetit ꝓsobrine charissime taliter oberrare. q̄ clar⁹ genere pbū vir̄ ⁊ magnuz efficere potuisses nisi te tal' insania rapuisz. Cui⁹ ꝓba cū quasi muliebria iuuenis deri/deret subiūxit miles. Est ne aliq̄d care me⁹ qō tu p me facere curares Cui ille. Est vti/q̄. Cui miles. Volo ḡ vt gl'iosam dei geni/tricē Mariā salutes q̄nquaginta vicib⁹ oī die. Cui cū cachinnādo rn̄deret. h̄ sel' faciaz ⁊ nō oī die. Patru⁹ insistit dicēs. Hoc te fa/cere oīb⁹ modis oꝑtebit. si q̄n te ocul' mise ricoꝛdie sue gl'iosa ꝓgo respiciat. ⁊ ꝑ tua mi/seria filiū suū interpellat. Ad hm̄oi ꝓba an/nuit iuuenis ⁊ recessit inde. Post annū ꝓti/git patruū videre iuuenē. quē etiā si ꝑmissa ꝛuasset iterrogat. Et ille. Seruaui inquit ⁊ nollē me vllaten⁹ nō obꝛuasse. Remisi⁹ em̄ mihi est q̄ añ in vanitate mūdana. Cui pa/truus cū gaudio dixit. Ergo i ꝓsequēti ano seruitiū tuū x̄pi matri i salutatiōib⁹ duplica bis. Et iuuenis Fiat inq̄t. Exacto aūt secū/do anno reuersus est ad patruū dicēs. Jam suffragante matre x̄pi oīs vecoꝛdia miserri/mi mei status euanuit. ⁊ firmo bñfaciendi ꝓ posito volūtatis mee cōstantia stabilit. Cui patruus cū lachrymis dixit. Bñdicta sit pis

tatis mf. ⁊ tibi q̄z charissime gr̄as refero. q̄ salubr̄i ꝓfilio credidisti. Nihil g̃ restat nisi vt anno p̃ti ꝓpositū tuū fixū expiar. ⁊ si dignū inuenero cōdignas tibi nuptias ꝓcurabo. tu aūt medio tpe auxiliatrice tua in salutatiōib⁹ triū q̄nquagesimar̄ vel q̄nquagenar̄ sedul⁹ bonorabis. Cōsensit iuuenis. stabil⁹ inuētus est. Et reuoluto anno patru⁹ qđ ꝓ misit iuueni ꝓ q̄siuit nuptias. ⁊ instaurato cō uiuio ex vtraq̄ pte ꝓueniūt parētele. positis q̄ mensis ⁊ lotis manib⁹ cū iam spōsus ⁊ spō sa comesturi pariter cōsedissent ex inopinato memor spōsus nōdū se sponsionis debite salutatōes illa die gloriose v̄ginī occupat⁹ alis ꝓsoluisse. Repēte surgēs susurrat patruo vt paululū inducier fercula mīstranda. quo annuēte sol⁹ iuuenis ītrat thalamum soluit matri xp̄i qđ vouerat tāto deuotius q̄nto se clemēti⁹ pbauerat exauditū. Hec mora. vbi extremā salutatōz tertie q̄nquagesime iā cō pleuit apparuit illi gl̄iosa virgo lucidior sole tres togas i sua tunica iuueni. vnā anterio rē ⁊ duas laterales oñdēs. Ecce inq̄t salutatōes tue l̄r̄is aureis scripte q̄bus i tribus q̄nq̄ genis me sedul⁹ honorasti. ⁊ q̃m i tuo corpe licet van⁹ ⁊ vag⁹ v̄ginitatē ꝓseruasti. mox te febris leta corripiet. ⁊ ad me die tertia sine vlla carnis corruptiōe puenies. Hoc dicto gloriosa v̄go disparuit. Iuuenis aūt egressus hortat omēs letari epulari ⁊ gaudere. se ꝓ appetitu comedēdi destitutū ⁊ ad pñs cū eis esse nō posse. Singul⁹ g̃ ad mēsam ꝓsidē tib⁹ ⁊ comedētib⁹ iuuenis iterim lectū ascendit. ⁊ facto prādio spōsam suā patruū ⁊ amicos i thalamū ꝓuocauit ⁊ eis' q̄d sibi ꝓtigerit vl' dictū fuerit intimauit. Mortu⁹ est g̃ iuuenis tertia die vt p̄dixit. sponsa ꝓ o ei⁹ nulli postea nubere volēs i sctā v̄ginitate pmānsit

LX

Vidi ⁊ cognoui iuuenē in brabātie ptib⁹ generosum. q̄ q̄tuis essz seculo dedit⁹ totalit̄ btē v̄gini marie deuot⁹ q̄tidie tres dictas q̄nq̄genas i salutatōib⁹ exoluebat. Infirmatus aūt ad extrema pduct⁹ ē. Cūq̄ p horas diei pl'imas mortu⁹ iacuissz reuixit subito et sororī moniali q̄ iuxta sedebat īclinauit dicens Soror ecce redeo. cito aduocari facias sacerdotē. Hīrātib⁹ oīb⁹ ꝑsb⁹ vt aduocar. ⁊ i maxima cordis letitia palā oīb⁹ ꝓfitet dicēs Ad tribunal xp̄i iudicz rapt⁹ cū in trib⁹ maxime a demonib⁹ accusarer. ferriq̄ deberet mia ꝺ me. p̃ssima mr̄ xp̄i rogauit filium vt ad corpus reducerer locū pnie suscepturus Hec mora factū est vt rogauit Unū ō petis p quo dānand⁹ erā erāt decime q̄s de bonis ⁊ agris meis subtraxerā sacerdoti. Scōm erat q̄ cū sodalib⁹ meis pisces q̄rundā religiosor furtiue subtraxerā. Tertiū erat q̄ segetes ⁊ fruges paupez cū canib⁹ venaticis vagabūd⁹ destruxerā. Hec cū corā oīb⁹ loq̄ret q̄dā ex mansionarijs dixit. Et cur inq̄t ꝓ dāno isto extremo dānand⁹ eratz cū nos illud vob⁹ puro corde remiserim⁹? Et ille. Vtinā q̄dē vestra remissio neq̄ q̄z suffecerat ad salutē. cū copiosior essem vob⁹ i iniurijs refundēdis q̄z vos mihi i iniurijs dimittēdis. Et ꝟ dicēs restituēda dāna ꝓtin⁹ assignauit. sicq̄z disponēs reb⁹ ⁊ domui i spe ⁊ pace mirabili spūm exalauit

LXI

Erat i ptib⁹ theutonie monasteriū v̄ginū q̄ bellor euētu fundit⁹ destructo ad domos parentū puelle redire cōpulse sunt. q̄z vna pulcerrima agnes noīe vbi ad pr̄em militez redijt ab eo violent⁹ oppressa mox impgnata fuit. Ad partuz g̃ appropinquās fugit anxia ad deuia ⁊ ptu edito adest diabolus i specie monachi q̄ se ei⁹ ꝓsobrinā ꝓtestās ⁊ cōscium facti ei⁹ dixit ad eiulantē ⁊ q̃si p̄ tristicia desperantē. Fle tu charissima p ptū editū cum pr̄e ⁊ parētib⁹ ꝓfundaz puulū in stagnū proximū p̃jce. si ei viverit latere nō pōt. Tūc mater miro certamis pōdere fatigata tādem p⁹ lachrimas. post dolorē vicit erubescētia maternū pect⁹ ⁊ mox puulū submersit i stagnū. ⁊ statim diabo la d mire tabescētē dolore cōiecit. O inq̄t oīm femiaz misserrima q̄d nūc restat. Deli⁹ est vt sine scādalo tui ⁊ tuoz. i grauiori mortz periculo facta mihi ꝓfessione i aquā cū filio te submergas. Hoc audito inclamās mulier exhorrescit ⁊ gl̄iosam v̄ginē matrē xp̄i iuocat ꝺ diabolū adiutricē. Hec mora. vidit demonē cū fumo teterrimo disparentē. ⁊ mox effusa in laudē matris xp̄i ad spem meliorē i pce ⁊ lacrimis ꝓfortak. Ueit g̃ i primā ciuitatē ⁊ hospitio suscepta ab honesta matrona locata est ab eadē cum q̄daz iudea sara noīe vt ei⁹ puulū enutriret. Dā sit g̃ annis q̄nq̄z cū eade iudea i tanta cordis tristicia vt vix eam q̄ posset videre rideret. bis in pane ⁊ aqua p hebdomadā ieiunabat Interim dñe sue iudee de fide xp̄i ⁊ bonitate ⁊ pietate matris eius vt erat femina prudēs ⁊ eloquēs p̄dicabat. ⁊ sensiz cor illi⁹ ꝟba

edificãtia ⁊ efficacia penetrabãt. Cui⁹ hortatu orõem dñicã ⁊ angelicã salutatõez addiscens xp̃m ⁊ matrẽ ei⁹ q̃tidianis p̃cibꝫ iuocabat. Dinc factũ est vt nutrix ipa cuidam fratri ordinis p̃dicatoꝝ noie cõrado p̃fessa mitteret ad papã. Obtẽta igit absolutõe ad patriã est reuersa .⁊ accelerauit visitare iudeam dudũ dñam suã. Quã illa gratulabũ de valde suscipiẽs rogauit fessam quiescere sup lectũ. At vbi vespe iude⁹ venit ⁊ cognouit hãc esse nutricẽ q̃si i furiã rapt⁹ suspectã eam q̃si puertricẽ sue vxoꝛ habebat. Certe inq̃t male venit huc insidiatrix ista. iam occidaz eã. ⁊ mox extracto capulo ĩuadit dormientẽ. ⁊ tria dedit ei vulnera circa ⁊ ĩtra cor. Hoc viso iudea horruit ⁊ ĩtrans thalamuz obserauit. Dinc noctꝫ medio facto signo iudeus synagogã cum vicinis ĩtrauit. Judea aũt p⁹ luctũ obdormiẽs i somnis vidit gloriosissimã dñam cũ duabꝫ puellis ad occisam mulierẽ intrantẽ ⁊ ex tribꝫ pixidibꝫ q̃s ferebat vnãquãqꝫ vnguie salutari i rediuiũ statũ mortꝫ vulnera reducentẽ. Intuere lector mirare miraculũ. Jude⁹ manc rediens occisam feminã nõ inuenit. credebatqꝫ q̃ vxoꝛ sua cadauer mortuũ subterra esset. ℏ idem de viro vxoꝛ illucescẽte die credebat. et sup hac re nec q̃s alterꝫ req̃siuit. Vix dies .xl. cõpleti sunt. ⁊ ecce venit mulier pegrina iudeamqꝫ ⁊ virꝫ ei⁹ et pte agnetꝫ officiosissime salutauit ⁊ abiit. Tũc iude⁹ vxori ait. Quid ẽ q̃ illa viuit. nũq̃d occidi eã. Cui vxoꝛ. Potens est inq̃t xp̃s dñs ei⁹ mortuam suscitare Et iude⁹. Hoc est inq̃t qđ sp timui q̃ te apostatã duceret i errorẽ. Hec mora ℏ dicẽs cõphendit vxorẽ ⁊ i thalamo duobꝫ annis reclusit obstrictã. Dinc accidit vt ad remotioꝛa tendẽte iudeo vxoꝛ euasit. ⁊ cũ duobꝫ puulis tertiũ gerẽs i vtero ad eccĩam fugit et cũ gaudio fideliũ q̃ eã ditissimã ⁊ honestissimam nouerãt baptisma suscepit. Hanc postea duo filij ei⁹ adolescẽtes ⁊ vna filiaꝝ secuti sunt ⁊ fidẽ alacrit suscepерũt. Hãsit ãt post baptisma cũ filijs dicta dudũ iudea in colonẽsi dyocesi mutato noie vocata Gertrudis. ⁊ ĩuenit agnetẽ q̃ndã nutricẽ suã ibidem manentẽ. ⁊ de q̃uersiõe ei⁹ valde gratulantẽ. Quesiuit ℊ ab agnete gertrudis quõ reuixisꝫ. Et illa mirata subrisit dicẽs. Quare nũq̃ꝫ mortua suscitarer. Ad ℏ stupefacta gertrudis. Vere inq̃t vidi q̃ te vir me⁹ tribꝫ vulneribꝫ cultro p̃fodit occidẽs. Et illa ait Nouerit xp̃s oĩpotẽs q̃ i somnis tm̃ me vidisse ⁊ nõ sensisse videbar occidi. Hanc ꝺo offensam viri tui si mãsissem p̃cogitãs oibꝫ insalutatꝫ recedere festinaui Hec mora Gertrudis apprehẽsa veste circa collũ Agnetꝫ lacerauit eã. simulqꝫ ciliciũ quo induebaꝝ ad carnẽ vsqꝫ ad pect⁹ mediũ ⁊ ĩuenit manifestissimas triũ vulneꝝ cicatrices. Manifestata sunt ℏ archiep̃o colonẽsi dño cõrado. Mortua est em̃ i maria pnia ⁊ feruore spũs Annus. M.cclxv. eo tpe voluebaꝝ quo ipa agnes a iudeo occisa est. ⁊ p gl'iosam xp̃i matrem ⁊ ꝟginẽ suscitata Gertrudis ꝺo superstes ⁊ miro fidei caloꝛe succensa

LXII

Vidi i brabãtie ptibꝫ cisterciẽsis ordinis monialẽ in q̃ uersa ꝺ iudaismo op⁹ Marie matrꝫ xp̃i glorioſi⁹ excellebat. Annoꝝ ñ plene q̃nq̃ i domo parentuz iudeoꝝ aduertere cepit aio. cur distinctio nominũ fieret inde oꝝ paritꝫ ⁊ xp̃ianoꝝ cũ vni⁹ vult⁹ atqꝫ loqle hoies essent vtriusqꝫ gẽtis. Mira tali puelle discretio inherebat. tñ vt postmodũ retulit auidi⁹ xp̃ianũ q̃ꝫ iudaicũ nomẽ ⁊ spẽalit beate Marie nomẽ letabaꝝ audire. cũ xp̃iani aliq̃ꝺ inuicẽ petere solebãt. Furabaꝝ aũt sub vtraqꝫ ascella panẽ de mẽsa parẽtũ. ⁊ pueris occulte mẽdicis p̃riebaꝝ. vt regratiãdo sibi marie nomẽ audiret. In his ℊ de tpe in tps mire p̃ficiẽs ita sagacit latitabat vt neuter pentũ aliq̃ꝺ sup cogitatu filie aduertere poterat vl audire. Cõtigit aũt vt pentes ei⁹ a colonia i louaniũ brabãtie opidũ cuz filia deuenirẽt. vbi cum successu xp̃is i domũ cuiusdã p̃clari p̃sbyteri mgri reineri noie cum xp̃ianis puerꝫ aduenissent. ⁊ eã ⁊ noie nouissz p̃sbyter. eãqꝫ venire libẽti⁹ ad se frequẽtius aduertisset. iterrogauit eã dicẽs Vis ne rachel charissima. nã ℏ sibi nomẽ erat. fieri xp̃iana. Et illa. Volo inq̃t dũmõ erudias meꝝ q̃ꝺ sit fieri xp̃iana. Tũc p̃sbyter vt vir sctũs mire gauisus i spũ sentiebat de puella futurum nescio q̃ꝺ diuinũ. Et incipiens a cõstitutione mũdi cepit illi scripturas exponere p q̃s fides xp̃i vel ip̃e xp̃s significari poterat vel ostendi. Quaꝝ expositiones vt ipsamet dixit ita integro sensu in illa etate sex ãnoꝝ tũc ⁊ dimidij discretõe spũs intellexit vt raro oporteret p̃sbyteꝝ rõem aliquam iterare Hec eruditio fere p annum dimidiũ perdurauit occulto auditu p quem furtiue ⁊ opoꝛtune raptim puellam edoccebat. Et vide

ammiratõis insigne ꝓdigium. Nũq̃ rachel auditu ꝥbi dei satiari poterat vl̃ lassari. cuz ei ꝑsbyt̃ & martha mistra ei⁹ mulier religiosa & prudẽs valde ambo freq̃nt lassati sibi ñ nicẽ succederẽt i docẽdo. Quid pl̃a. Nox vt parẽtes i filia ceperũt aduertere cogitatũ. ꝓueniẽtib⁹ iudeis pluribꝫ ꝓuenerũt in ꝫ vt missam filiã ꝺ louanio vltra renũ sponso traderẽt arti⁹ ꝓfuandã. Qꝺ vbi puella cognouit. ꝑsbytero cũ lacrimis indicauit. vt si illã eadẽ nocte nõ raperet & xp̃iana efficeret ꝓdita esset i ꝓpetuũ & ꝓfusa. Qꝺ audiẽs ꝑsbyter puelle ꝑcepit vt ad solituz auditũ sũmo mane veniret. Qꝺ cũ incũctant̃ annueret ꝺ vespe matri ei⁹ dixit. Per me mat̃ volo ista nocte iacere. Qꝺ dũ simplex puella dixisset & diuti⁹ renuisset mr̃. ꝓsensit tandẽ eidẽ supcernical ad pedes suos lectulũ ꝑcipiẽs ꝑparari. Jacẽte g̃ puella vsq̃ ad mane & obliuiscente penit⁹ qꝺ ꝑsbytero ꝑcedenti nocte ꝓmiserat. astitit illi gloriosa mater Maria in habitu candido supniuẽ & offerẽs illi ꝛgaz splendidã quã gestabat dixit Surge katherina & iter arripe. grandis eñ tibi restat via Hec illa dicẽte rachel ꝛgam apprehendere credẽs de lecto cecidit & exclamauit. cui⁹ clamore excitata matre & querẽte clamoz cãm filiaq̃ cauti⁹ dissimulãte mr̃ ptin⁹ obdormiuit. Et rachel surgẽs ad ꝺictũ locũ ꝑsbyterum mox inuenit. Qui let⁹ assumpsit eã & venit ad mõasteriũ qꝺ pratũ dñaz ꝺr. qꝺ erat erat ad leucã dimidiã a dicta villa. & gaudẽtibus cunctz baptizauit eã. nomẽ katherine imponẽs ei. q̃ vocata ꝑus fuerat a xp̃i matre Satimq̃ habitu ordis induit baptizatam. Hec mora vt audiuit pr̃ & amici ei⁹ qꝺ gestũ est ꝺsternati sunt. Et p ducẽ dñm terre et ꝑm leodiẽsem tandẽ p papã honoriũ datis maxis pecunijs laborauit. vt infra etatẽ legitimã filia ablata parẽtib⁹ redderet̃. Que si i domo parentũ vsq̃ ad duodennẽ etatẽ ꝑseueraret i fide suscepta tunc iuste xp̃iano noi reddi posset. cogitãtes neq̃ssimi medio tempore infantilẽ aim faciliter inflectere posse. vt ad natiua parentũ vota rediret. Horum fraudulẽta conamia ꝓhdoloz ml̃ti magni & lsati viri pecunia suscepta fouebãt. Pro q̃ ꝑsbyter supradict⁹ nõ modice tribulat⁹ solũ xp̃m & matrẽ eius q̃ auctrix fuerat hui⁹ facti multz lachrymis inuocabat. Mira res & vsq̃ in pñs cunctz secul̃ inaudita. Petijt a ꝑsbytero ad oẽm citatõz & iudicẽ se puella deduci. Forsan inq̃t iudices flectent̃ etate & ad mei placulũ mouebunt̃. Et factũ est vt petiuit & dixit. Ut eñ quadã die apud leodium venit coram ep̃o clericz & magnatib⁹ diuersis aduocatos & iudices tã cõstanti ꝛ viridica rõe ꝓfudit & mouit. vt voces vlulantiũ & clamantiũ cũ lachrymis ꝑ stupore in eccia scti lamperti a locz distantissimis audirent̃. ita vt oñs manifestissime discernerẽt & viderẽt in tam etili etate diuini spũs sapiam ꝑualere. Hinc post annos duos cessatuz est a liteiurz & aliud deceptõis tendiculũ ꝑparatum Juuenis elegantz forme iude⁹ ꝺduct⁹ ad ꝫ venit ad monasteriũ supradictũ in quo erat puella & simulato aimo baptisma suscepit. q̃ cũ se fingeret miro modo vt puelle quasi cognate sue gra eruditõis loq̃ posset. Dicebat eñ. Plus sup oim ꝫmonitꝫ mihi cognate ꝫbum salubrius impmeret̃ Illa tñ vt michi retulit interi⁹ discernebat fictũ ad fidẽ iuuenem accessisse. & iõ nec ꝑce nec ꝑcio nec vlla obediẽtia flecti potuit. vt solũ ꝫbum iuueni loquerẽt. Hec vt viderũt iudei miseri cessauerunt ab illa. Juuenis aũt ad vomituz est reuersus. Hanc postea tãta gra potiri vidimus vt nihil ea sereni⁹ videri possz. Cunq̃ nobiliũ parentes cũ multa ambitõne venirent videre filias & cognatas hec coram imagine beate Marie ꝛginis venerabat & gratiosa vultu dicebat Alie sorores nostre monitales a matribꝫ amicz solatiũ habẽt & gaudium. ego aũt paupcula pupilla & indigna ad te dñam & cognatã meã fidenter accedo. tu sola ꝑ oibus mihi esto refugium & solamẽ. Et hec dicentẽ quis dubiret eã a misericordissima pietatz matre solatio defraudari

LXIII

Quendã i normãnie ptib⁹ vix flagicios̃ valde & ipium fuisse audiuimus suis tpib⁹ rapinis & cedib⁹ hoim debachantẽ. quẽ inimici sui i declino montz cuiusdã deprehendentes amputato capite pemerũt. Cui⁹ caput abscisum trunco corꝓz i loco manẽte in vallẽ subiacentẽ devolutũ est clamãs horribiliter ꝑ hec verba. Virgo sancta Maria da verã ꝓfessionẽ. hoc non paucz horz incessanter capite clamante. vn⁹ inimicoꝝ pro sacerdote cucurrit i villam. Venit ille. sed appropinquare nõ audebat nisi relatuz caput suo corꝓri compaginaret̃ Qꝺ vbi factuz ẽ aduenit ꝑsbyt̃. sedit & loquẽte capite cõpaginato ꝓfessionem illi⁹ audiuit. In fine ergo

ꝓfessionis ꝑsbyt inārit dicēs. Miror in miraculo de te facto sup oē miraculū qđ audiui. Et ille. Causa ināt miraculi hec est. Audiui adhuc iuuenis q̄ q̄cūq; quartā feriam aut sabbatū in honore ꝑgis Marie ieiunaret. verā ꝓfessionē añq; ab hac vita discederet matris xp̄i p̄cib⁹ obtineret. Hoc vt audiui i oīm scelestissima vita mea dictū ieiuniū obfuauit. altezius boni nihil aliud feci. Hoc sacerdos audito mirat⁹ est. Et statim vbi ꝫ dicentē t ꝓfitentē absoluit spūm defunctus efflauit. Nota ergo lector me non credere cē vt ꝑgo Maria ꝫ oīb⁹ impetret q̄ p̄dictis ferūs velint ieiunare quāq; gloriosa ꝑgo i isto peccatore tale voluerit miraculū demōstrare. vt sedulos dilectores suos iuuādos a se t honorandos altius cōprobaret

LXIIII

Retulit q̄z mihi frater ordinis p̄dicatorū de cui⁹ veritate t sinceritate nō dubito miraculum de gloriosa xp̄i matre Maria plene pīssimū. Vir q̄dam lōgo tpe deuot⁹ deo ordinē cisterciēsem intrauit. i q̄ t si diu sancte vixit. tñ tandē diabolo temptāte deuict⁹ in peccatū cecidit. t multis ex hoc occasionez scandali dedit. Pro q̄ vt i illo ordine ꝓstitutum est grauissime tribulat⁹ est. ad cor tñ cum amarissima pnīa redijt. t se ad gl'iosam xp̄i matrē in p̄cib⁹ t lachrymis ꝓtulit. In magno igit lluctu p tps nō modicū posit⁹ tādez die quadā orauit. t rapt⁹ in excessum mentz gl'iosam ꝑginē vidit t in brachio eius quasi lactentē puez puulū sup oēm pulcritudinē speciosum. Cūq; videret p se matrē supplicantē instabat ille se a pctō t tribulatōib⁹ liberari. t ad gr̄am ꝓpris vite restitui. Quz cū puer quasi renitēs vultū auerteret. t mater ecōtra puez in altera brachij pte trāsferret. vt cōmodosi⁹ vultui ei⁹ vultū benignitatz ingereret. illeq; itez vultū auerteret. t auersū mater frequētius regirarz atq; rogaret tādē post mirā t piā supplicatōz euicit mater i filio. t vultū eius ad placulū serenauit vt peccatum hoi ad indulgentiā. t statū ꝓris vite ad gr̄am cōdonaret. Quid miri. Marie em̄ spēali ꝓuilegio concessum est vt fm prophetam vtrūq; arguere posset. manum ponere in ambobus

LXV

In roma quedā sanctissima ꝑgo fuit nomine iachelina. Hec soror nobilissimi t ditissimi comitz apulie sapiētia ac decore p̄stantissima fuit. Que cū a fratre comite tradi nuptūs conaretur. assumpto virili habitu clā aufugit. Directis ergo nunciis p oēs vias frater comes eam insequit via qua fugiebat. Nullū aūt effugiū soror videns ad obuium mare se ꝓtulit. t crucis signo se signās i mare se exalta rupe, iecit. Qđ vbi frater vidit ciulatu magno soror đ rupe clamauit. Super oīa mihi soror charissima reuertaris ad me construā tibi monasteriū ditatū copijs in q̄ libere fruies soli deo. In cuius clamores ꝑgo sancta q̄si surda aure ptransiens p ampla marz spacia pcedebat. Et vide q̄nta ꝑtus diuini miraculi. Himiz natandi artis ignara oculis ac manib⁹ in celū extensis quasi p aridū ambularet marz pfunda transibat. Quo transito i desertissimis grecie siluis trib⁹ ānis sub virili habitu sanctissimo cuidā seni heremite fuiuit vt sibi spūalem viuendi modū plenius informaret. Inđ verens astutias inimici t neq̄cias ne se ꝓderet femināq; heremitā erga se affici solito amplius aduertebat. fugit circa mare i ꝓpinq̄s sicilie desertis. t ibi sup arborē adiutorio cuiusdā fidelis viri arto valde ꝓstructo tugurio p nouenniū latitauit. eodem sibi viro ita elemosynā ministrāte. vt nunq̄ ꝓpter victuz descēdere cogeret. Hec postea i romam spū cogente puenit. t Innocentiū papā tertiuz cū omni clero t ppl'o ciuitatz seuera t audaci redargutōe pmouit. Hic vic⁹ eius lōgissimo tpe fuit. ter in hebdomada nullo adiecto panē cū aqua comedit. t sup nudā penitus terrā equata ceruice pedib⁹ reḡeuit. Talia t his similia de ꝑginib⁹ facta t gesta meo tpe si referrē pot⁹ me tps defereret q̄z exēpla

LXVI

Vidimus em̄ plures filias comitū t baronum que spret⁹ nuptijs in monasterio vt ꝓgregatōibus ꝑginum vitā celibē elegerūt. Quaz inter ceteras vnā filiā viennēsis comitis vidi. que ad p̄dicatōem cuiusdam fratris ordis p̄dicatoz t valteri nomie conuersa est. Hec em̄ romanoz moderatorz nepz t imperatoris grecie consobrina t achaie p̄ncipis sororz a parentibus t amicis prepa-rabat nobilissimis nuptijs copulari p quaz posset carū sublimitas sublimari. Illa autē alias intendens solicitauit aīmo matrem et sorores in valle Marie in dyocesi treueren si ordinis predicatorum inuisere. Quo vbi venit cum militibus et familia matre alijs intenta filia vt prius ordinauerat vocatz in

capitulū sororibꝫ votū religionis fecē. habitum induit. ꝑpositū rūsoriū Regnū mundi ipsamet inchoauit. Qō ꝙuentum letissimis vocibꝫ psequentē audit mater. mirat ꝙuentus repentinā leticiā. mittit vnum ex suis videre q̄d esset. renūciat ille beatissima yoleydam. hoc eīm illi nomē erat. habitu sacri ordinis insignitā. Quo audito mater attonita accurrit rapte filiā furibunda. Nec cūcta ea emunitatē loci violent infringere raptaz secū abducit z in palatio viēnensi artissime custodie mācipauit. Et vide quali ꝑstantia vicerit. Cibis tm̄ regularibꝫ ꝑm ordinē cōtēta alios comedere nulla cogi violētia poterat. alia quoq; statuta ordinis a qbꝫ corpꝰ vel animꝰ arceri nō poterat vigilantiꝰ obseruabat. Detracto tamen illi habitu ordis violenter coloratis eā vestibꝫ induebant. Nuditatē eīm pati ꝛginalem pudicicia nō decebat. Quid moror verbis. Per eꝑos ꝑlatos z p alteriꝰ ꝑfessionis moniales z religiosos diuersi generis tēptabat. nec tamē infra triennium vel ad reditū seculi. vel saltē ad laxioris vite ordinē animū eius cōuertere potuerunt. Dicebat eīm verbis innitens apli. In ea vocatione qua vocata sum immobilis p manebo. Parētes igit z amici a reuocatiōe illius finaliter desperati eā redire ad dictū locum z ordinē ꝓmiserunt. vbi tātis exēplis vite fulget vt nulla i ea deesse ꝛtus dignitatis videat

LXVII

Cibi p plures annos in epatu cameracensi vices gerenti epi i ꝑfessionibꝫ audiēdis quedā mulier cū maximo merore z pudore est cōfessa se assuefactā scelere sodomitico i lecto lasciuisse. demonēq; inter se z parietez cū cachinno clamantē audisse. phi. phi. phi. interiectionē signans idignantē. Qua voce confusa mulier eadē hora cucurrit ad me et beneficio absolutōis accepto. pniam etiam vltra q̄ statui amarissime egit.

LXVIII

Sed z aliā p idē fere tps noui. q̄ cū multis lacrimis mihi ꝑfessa ē fere se i ꝑsimili vicio polluentē audisse vocē demonis z dixisse. Age miser age qō agis. bñ tibi soluetur i ꝓximo qō nūc facis. Nec mlto pꝰ vbi mulier ꝑfessa est. nec ad ꝑstina pctā resilisz. timore maxio mortē incurrit. z qō h p pniam nō expleuit. in purgatorio diris penis exoluit.

LXIX

Venerabilis Bonifaciꝰ q̄ndā lausanensis eꝑs nūc rector i theologia parisius mihi tūc z multis alīs retulit q̄ndam clericū se in ꝑfessione audisse q̄ malo assuefactꝰ vsu se cōtrectatōibꝫ illicitis ad libidinē prouocabat proch nephas auditu. Et vide q̄d sequitur. Vbi ß semel vt erat solitꝰ attēptaret manu i ter crura loco virilis mēbri colubrū apprehendit. q̄ facto horrore pcussus ad ꝑfessiōz mox ꝓuenit z ibi i multis lacrimis pniaz egit

LXX

Adolescēs adhuc sodalē habebā i scolis pariliū studioz caꝛ valde pudicū z bonum sed heu postmodū a magistro q̄dā suo p hꝰ crimen vicij deprauatū. Admonitꝰ āt p me z alios amicos z familiares suos cur ipe tā te nobilitatis vir talis turpitudinis infamiā pateret. cessauit ille pluries. sz semp itez i ꝑstinam labebat. Ad hūc euentū damnabilē res mirāda ꝓuenit. Uenerūt ad eū in ciuitatē in qua erat canonicꝰ viri nobiles ꝑsanguinei eius z apud eū hospitati sunt cū mlto seruientiū comitatu. Facta aūt cena cuz se locatis hospitibꝫ in uenis sopori dedisset: clamare cepit z auxiliū fortiter inuocare. Ad dñi q̄ sui clamorē cliētes turbati surgūt. z ratione nullā in eiꝰ clamoribꝫ inueniunt. Aduertētes tñ canonici eū morti ꝓximū decanum accersiūt. Cōcitꝰ ille venit ad lectulū z residz clamitātis. ꝑfiteri iuuenē pctā adhortatur. z diuinū nō hūanū ꝑsilium inuocare. Hec cū decanꝰ ei magnis vocibꝫ īclamaret. tandē post diutinā decani clamātis vocē euz terribilibꝫ oculis inspexit dicēs. Ue illiqui seduxit me. Ad q̄d sup me diuinū auxiliū invocabo. Ecce iā video patulū infernū ꝑsentes demones z ad rapiendū me terribiliter inhiantes. Cūq; oīs vt potiꝰ crucē se signarz cū lacrimis inclamarēt. ille quasi nihil aduertēs clauꝰ oculis auertit faciē: z cū diris clamoribꝫ aīam exalauit

LXXI

Similis i vicio q̄dam de epatu cameracensi cū sacerdote suo accedens ad me rogabat vt eū absoluerē. quē recidiuantē p ānos plurimos absolueram z pniam ei iniunxerā salutarē. Quē cum ad dyocesanū epm mittere vellē q̄si grauius affligendū. a sacerdote rogatus sum vt tali ꝓditōe absoluerē penitentē vt flexis genibꝫ coram nobis rogarz dñm vt si postmoduz recidiuaret in scelere cum mox diuina vindicta puniret. Cōsensi ergo ꝓditōni. z heu mihi misero q̄ consensi. Mox ille flexit genua: z vindictam in se

recidiuaret impcat⁹ est. Absolui eū. recessit gaudēs Hz feria tertia aut quarta p⁹ pasca instigāte diabolo passus est recidiuū. moxq; horrifice clamans. Vindicta dei sup me. vt michi postea sacerdos retulit amarissima morte mulctatus est

LXXII

Richarda q̄dā h⁹ vicij nephādissima vetula fuit q̄ multis ānis i mōasterio degēs nihil tñ religiōis i eo fuit pfecta aut virtutis imo tāto erat deterior q̄nto magis pfessa fuerat sanctitatē. Mortua ḡ in claustro sepulta est. Nec mora. seq̄nti nocte scropha niger rima cū porcell' septē colorz eiusdez visa est manifeste itrare claustz. vetulāq; sepultā effodere. z mēbratim corp⁹ miserabile laniare z viscera ei⁹ lōgo tractu p claustri ambitus dissipare. Quo facto cū porcell' scropha disparuit. z post se feda vestigia dereliquit. Et notādū valde ac mirādū ē q̄ nōnulle ex monialibz claustri scrophā cū porcellis videre nō poterāt. sz grunitū eor clari⁹ audierūt

LXXIII

Vidi z quendā h⁹ vicij nephandū vir. ō quo mihi vir boni testimonij pbyter referebat. qz cū ille p viride pratū pīret z pbyt' sequeret inuenit vestigia pterēūtis in gramīe quasi igne cōtacta manifestissime palluisse. quē z nos postea pcepimus pro vita sceleratissima morte turpissima perūsse.

LXXIIII

Sancte Marie mgr petr⁹ q̄ndā cantor parien'. cuidā mihi noto narrauit se vidisse locū in gramīe vbi de vespe q̄dā clerici ḃ vicio infecti pcederāt. de mane oīb⁹ circa locis abundātissime rore infusis sine vllo rore q̄si sceleris pscium siccissimū inuenisse

LXXV

Erat i villa bruxellēsi brabātie sacerdos q̄dā vita z moribz plurimuz inhonest⁹. Hic gule z luxurie dedit⁹ nihil fere videbat aliō meditari. Post finē annor paucor postq̄m pbyt' fuerat ordinat⁹ iusto dei iudicio imp meditate defunct⁹ ē. Nec multo post q̄dam pbyt' cōmensal' ei⁹. z soci⁹ cū crepusculo noctis viā ageret extra villā audiuit miserabilem vocē q̄si sub terra clamātis z plāgentis Cōsternat⁹ aūt pbyter q̄snā esset cui⁹ vocez audiret cruce si signans inqrit. Quis es tu Et vox. Ego inq̄t sum infelix soci⁹ tu⁹. Et rursus pbyt'. Quō inq̄t tibi est. z qre de bumo eloquiū tuum. Cui ille dato rugitu magno. imo maxīo. Ue inq̄t mihi ve ve. q̄niam clausit sup me pute⁹ os suū. Et cū q̄si pēnigero volatu vox plāgētis deferret in lōgus audita ē. Mirabili⁹ tñ itelligas ipm q̄ ḃ audiuit pbyterz i nullo vitā miserā pfus correxisse sz obīsse morte turpissima. z feda nequissime pversatōis vestigia dereliq̄sse

LXXVI

Presbyter q̄dā noie tñ sanct⁹ z casti⁹ moriālē quandā altioris ordinis iuuēculā sub religionis specie pcurabat. Facta ergo occasione cū socia seniore iuuēcula monial' pbyterū visitauit. Post latos aūt cibos z potum imoderatū moniales i loco vno z pbyter i altero q̄uerūt Mane facto vetula monialis socią iuuēculā ad matutinoz excutit onem officij nisa est excitare. quā cū strepitu pmo qz silentiū tenebat. deinde pulsatiōibus vt attēptasset excitare nec pfeciss. surgens quesiuit sociam nec inuenit. Turbata ergo cū tota familia monialis cū factū p cōfusione celare vellēt nec possent. cū horrore z scandalo multoz sicut inuenta fuerāt ambor simul cadauera sunt sepulta

LXXVII

In ptibz sueuie quas alemania pīnet situ a frē z valtero nup audiui mulier q̄dam deuotissima erat vxor militis z nobilis pulcerrima etiā fm carnē inter oīs patrie sue feminas reputata. Ad hanc videndā cū multi nobiles z potētes sepi⁹ q̄uenirēt. z illa pro visitatiōe hmōi grauit sepi⁹ turbaret. ne scz curiose videntibz occasio scandali pberetur qz fm phm magno l' malo piculo custodit. qō multis placet. Oratoriū sola suū semel intrans fusis ad deū lachrymis dixit. Video mihi xpe ihu ex carne qua induisti mea lūs piculum iminere. Licet eñ aīm meū fortie fixeris vt nulla pfus vanitate cōmouear. tñ nō modicā ptimesco dare p me posse causaz debilibz vt tēptationū cupidine aliquaten⁹ agitent. Rogo ḡ te misericordissime pater z dñe vt spēm meā in tāta fedītate commutes vt carnis misere turpitudo i horrore potius sit q̄z pulcritudo fuerit i honore. Hoc dicto statim fetidissima lepra pītabuit vultus eius eruperūt pustule. oculi tumuerūt. os lacez inepte patuit. nasusq; gibbosa deformitate ptortus aliena penitus facie demonstrauit Nec mora. Egrediēte illa occurrit maritus Qui eam tantū p habitū agnoscens querit que ipa sit. Et ea dicente. ego sum. Hor

ꝛ ille totꝰ inhoꝛruit. ꝛ vt vidit familia oēs simul exclamāt ī planctū. mirantes ꝑcipue ꝙd tā subito dñe ꝓtigisset. Turbatꝫ pentib illius. notisqꝫ oīb ꝛ amicꝫ. ꝓsulꝫ philicꝰ. re/ spōdet incurabilē lepꝛā. nihil aliud esse ꝓsi/ lū nisi ꝙ extra habitatōꝫ hoīm collocet. Qō vt factū ēꝛ audiuit frater oꝛdīs ꝑdicatoꝛū ꝙ eius ꝓfessionē audire solebat venit ad illā ꝛ mire gaudentē iueniēs. ꝙrit cām inopinati ꝛ subiti moꝛbi. Quā vt illa ꝑ ordinezenar/ rauit frat ipe turbatꝰ ꝛ miratꝰ nō modice in crepauit eaꝫ dicēs. O miserrima ꝛ stultissi/ ma mulierꝫ ꝙ in ꝓtumeliā ꝛ ī piculū viri tui opꝰ dei ī te ꝑcū instātia destruxisti. ꝛ pentes ꝛ amicos tuos ꝙ deū laudauerūt ꝛ venerati sunt ī te ad blasphemādū nūc ꝑ tale infoꝛtu niū coegisti. Age nūc charissima insiste ꝑci/ bus ꝛ ad ꝓtrariū rei geste diuinā misericoꝛ/ diā interpelles. Hoc dicto recessit frat. Illa aūt totalit in lachꝛymis resoluta oꝛauit do minū dicēs. Dñe pr̄ ꝛ dñatoꝛ vt liberioꝛi mē te ꝛ puriori spū ſuire tibi. ꝟ mihi flagellū le/ pꝛe a tua bonitate expetiui. ſz qꝛ audio a pr̄e meo spūali cui tota deuotōe cōmisi me ꝓtra salutē meā a te oīum dño petiuisse. rogo te ꝑ tuā benignissimā charitatē vt me tuū plas/ ma restituas fm ꝙ tue placuerit voluntati. Mira res vix ꝙba cōpleuit ꝛ ī tāta clarita/ te cutis ꝛ elegātia foꝛme subito fit facies re/ stituta. vt nec ī ea vniꝰ ruge vestigiū vl saltē tenuissima macꝫa remaneret. Quo viso gau det miles ꝛ vxoꝛē reputat sibi ꝙsi reddītā re/ diuiuā. Exultat familia. fama rei geste diffū ditur. letant amici. applaudit ꝛ patria. ꝛ īcli ta xpi pietas oꝛe oīm collaudat. Et vix ꝙdez miles anno dimidio supuixit. ꝛ īclita muli/ er eiꝰ nō immemoꝛ bonitatis xpi cū filia vni/ ca quā habebat ꝛ possessionib vniuersis ad monasteriū soꝛoꝛ oꝛdīs ꝑdicatoꝛ trāsꝭt qō hemberch dr ꝛ ī eo auctoꝛe deo religiosissi/ me ꝙuersat. Uide ḡ lectoꝛ. ꝓsidera ꝓtutē ī fe mina ꝙ intīm hoꝛꝛuit oculū ipudicū vt in se ꝑcm instantia lepꝛe plagā accipet

LXXVIII

Uidi sanctū virꝫ magistꝫ Guidonē psby teꝛ bechinaꝫ in niuella de ꝙ certissime au/ diui ꝙ ī sonegio opido hannonie scolas re/ geret: adolescens incaute semel feminā con templatꝰ ꝑ annos tres ipa moꝛtua intantū tempestatꝰ est vt excepto eo ꝙ vigilans susti nebat omni nocte ī somnis crederet esse pñ tem. Sentiēs ergo diabolū nō cessare. ō no cte clam tumulū moꝛtue mulieris aperuit. ꝛ nares ꝛ faciē in sceno putrefacti coꝛporis tamdiu tenuit vt pene nimio feteoꝛe suffoca/ tus quasi moꝛtuꝰ caderet resupinꝰ. Que res intantū valuit sancto viro vt nulluz postea stimulū in carne sentiret

LXXIX

Sanctus Ludouicꝰ cathalanēsiuz epꝰ fuit vir coꝛpe venustissimꝰ ꝛ pudicꝰ. Quem vt vidit quedā galliaꝫ regina oculos conie cit in eū ꝛ opoꝛtuno loco vocatū ad cōcubi tum inuitauit. Quā ille toꝛuo vultu ꝛ oculo indignāti despiciēs ꝓbis mirificꝫ ꝓfutauit. Cuiꝰ oculꝰ post moꝛtē etiā in sicco cadaue/ re extingui ꝛ caligari nō poterat. vt michi et multꝫ alijs audiētib mgr̄ Johes abbas ꝙn dam regulariū ꝙ ipm oculū ꝙsi cristallinuz lucidissimū vidit. ꝛ postmodum enarrauit. Interfuit iste abbas eleuatōi dicti sācti coꝛ poꝛ ꝙ annis plꝰ cꝫ ꝙngentis ī terra iacue/ rat. ꝛ iuste ꝙdē oculꝰ etiaz ī moꝛtuo coꝛpe ex tingui nō poterat. ꝙ ꝓtra moꝛtificātē hostez in fragili vasculo viuidus pmanebat

LXXX

Erat homo vt frater oꝛdinis ꝑdicatoꝛuz retulit faber lignariꝰ admodū tenuis vxoꝛē habēs pulcrā ꝛ bonā. In hāc diues ꝙdā pe cunia ſz inops coꝛde oculos iniecerat ipu/ dicos. Missa ḡ ab eo nephanda vetula in/ trat domū iuuēcule. salutat eā ꝙsi incogni/ tam. resident ad ignē. Nec moꝛa circumductꝫ oculis fatigatā se plangit. Querit hinc iuuē cula anū cur veniat. aut ꝙd ꝙrat. Et vetula si ipa sis nescio. talis noīs taliſqꝫ mr̄is filia quā habere me credo ī ista vicinia ꝓsoꝛinā. Cui iuuēcula. Si sum nescio. taliꝙdē noīe censeoꝛ. ꝛ etiā habui talē matrē. Tūc vetula illa dolo ꝛ astutiꝭ plena ruēs in oscula iuuē cule. bñ inꝙt assimilarꝫ optime mr̄i tue. Tu aūt qualē virꝫ habes. Cui illa. Bonuz inꝙt ope fabꝛū lignariū. Doꝛ vetula altiꝰ elato gemitu. Heu inꝙt optima matris filia quō ad istā miseriā venisti vt fabꝛū habeas virū. que tot ī parētela tua magnos ꝛ diuites ha buisti. Hec dicēs quasi mesta nil ampliꝰ lo/ cuta recessit. Inde quarta die reuersa īquit Uere multū solicitoꝛ vt post infortuniū sal tem copiosius reb valeas abundare. Inue ni ergo viā qua hoc fieri poterit si mihi con sentis. Est in ciuitate ista vir diues ꝛ potēs valde. ꝙ te vt heri mihi dixit cū tuū infoꝛtu/ niū deploꝛarē supꝫ omnia diligēs cōcupiscit

Cū isto qdem habebis qcqd corpi placere poterit vel decere. Cui iuuēcula. Bonū inquit vix z meliorē me habeo. Diuitias autē cū peccato augere nō cupio. Cui vetula qsi blādo vultu ꝓgratulās. Nūc inqt magis te diligo charissima. Hec dicēs abijt. Et post triduū reuersa dixit Veni mecū charissima z eccl'iam pariē glorioseꝑginis visitem⁹ Nihil g mali suspecta simplex iuuēcula paret illi z cū vetula vadit. At vbi añ portā diuitis transeūt vt ꝑordinauerat vetula. iuuēcula rapit z ptrahit inꝓclaui. Angustiata g iuuēcula z emin⁹ ad aures vetule se inclinās ait. Mihi hac nocte ꝓtigit fm ꝓsuetudinem feminaz. Ad horam nūc liberes me cognata dulcissima. z fide data spondeo cras redire Annuit vetula. ꝓsensit z diues Hinc g iuuēcula domū rediēs. qd fiat excogitat. ꝑparat de vicinia tres fortes z validas feminas. et eas cū scopis clam in thalamo collocauit. z quasi vellet melioribꝫ vestibꝫ indui venientez vetulā velut ad suū auxiliū itroduxit. firmatoqz ostio ꝓcurrūt femie z nudatā vestibus pcutiūt scopis miserā vsqz ad sanguis effusionē. nec cessant a ꝓberibꝫ donec eluctuato conamie vetula ostiū exiliuit. z nuda penit⁹ p plateas aufugit. Mirantibꝫ cūctis qd factum sit audiūt z ꝓstantē in castitate iuuenculam p totā ciuitatē extollūt. Plusqz lucrata est in honore z gloria bone fame qz fuisset in omnibꝫ copijs z diuitijs adeptura

LXXXI

Quantū aūt maluz z qz deforme luxuria sit z sup oia adulteriū de⁹ oīpotēs in quodā milite theuthonie demōstrauit. Hic de late re ꝓiugis intempeste noctz silētio exurgēs cōpleto cū aliena flagicio domū luna lucente redibat. Cui⁹ faciē p fenestraz intrātis vxor emin⁹ cōtemplata clamat horrifice. Ad cuius clamorē ancille dom⁹ z famuli ꝓcurrentes: mox ad ꝓtuitū dñi pariē clamauerūt qsi a ꝓspectu demonis deturpati. Qđ vt miles vidit animaduertit faciē suaz a ꝓria forma recessisse z diuīo iudicio fm vilitatē peccati ꝓfusionis ignominiā induisse Ergo vbi delituit vsqz manē ꝑperat ꝑfus eccīam vt cōfessus sacerdoti formā ꝓriā recipe mereretur. Cui cū vacce z pecudes ville ꝓcedētes ad pascua longi⁹ obuiarent mox diros dedere mugit⁹ z qsi mox minaci fulmīe ꝓterrite qqz quo possunt diffugiūt. Idē pastores et obuij qqz fecerūt. Sacerdos aūt in ostio eccie ad dicēdas horas residēs. mox vt illū vidit signauit se z intrās eccīam ostiū post se clausit. Tūc miles ꝓsternēs se añ fores eccie. miserere inqt pr̄ sancte miserere miserrimo peccatori. Nō em̄ sum ille q̄ videor. sz hoc mihi peccatz meis exigētibꝫ accidit vt i me qsi lauata facies deformek. sz penitēti iniunge qđ vis. z sic de me qđ deus voluerit expectabo Nec mora vbi miles cū mira ꝓtritōe z lacrimis est ꝓfessus. ꝓtinuo illa ꝓfusio deterſa ē. z ꝓriā faciē cū sua integritate recepit

LXXXII

Venerabil' Johes bosnēsis epi z postea magistri ordis p̄dicatoz vt a fratre ipi⁹ ordinis pcepi factū cōmendatissimū audiamus Fridericū nup romanoz impatorem luxu corpis ipudētissimū. Ħ beat⁹ vir secret⁹ arguebat. Qđ licet impator patient audire videret exteri⁹. in corde tñ indignātissime graubak. Precepit g cuidā sue pulcerrime inter ceteras ꝓcubine vt sanctū vix secret⁹ cōueniret. z eū si vllo modo posset inclinaret ad lapsum. Qđ vbi illa secret⁹ ꝓuenīēti⁹ z malicioſius attēptauit. clam i insidijs impatore cū plurib⁹ ptuēte. vir beat⁹ manū erigēs in sublimi meretricē i maxillā cū ꝑtute pcussit. z facieten⁹ i terrā elisit. Quo i facto sctm vix ipator i tāta postmodū reuerētia habuit. vt vix illi tantū in eccīa sancta crediderit

LXXXIII

Predicator qdā z actōe z ordine i hispania maxim⁹ fuit q̄ frater dominic⁹ dict⁹ cuz beato dñico ibidē p̄dicatoz ordinē ampliauit. Hic opinione sanctitatis z gr̄a acceptissimus erat regi castelle z nobilib⁹ vniuersis Qđ vbi quedā soldaria vt gallice vocantur tales. sz reuera solēnis meretrix vidit z inuidit. dixitqz regi z suis. Quid creditis de isto hoīe quē sanctissimū reputatz. Oñdā vobis qs ipe sit. z eū vob videntibꝫ ad ꝓcubitū flectam. Cūqz rex meretricē vt vir vrban⁹ z nobilis increparet. z illa i periculū vite sue si ñ posset Ħ instāter pmitteret. Rñdit rex. Fiat vt spopōdisti. Hec mora. vbi quodā die vir beatus i p̄dicatōne stabat publica meretrix ad vestigia ei⁹ cū miro eiulatu z lachrymis spectāte pl'o se pstrauit. Qđ vt ille vidit exhilarat⁹ i se quasi sup penitentē cōpassionis lacrimas fudit. Tūc audita ꝓfessione ei⁹ per multos dies ꝓsolabat eā. in ipa fm qđ decebat mutare habitū fecit. Humilit g ex obediencia i oīb⁹ simulata post multos circuit⁹

fletuosos. qs antiquo serpēte docēte tēptauerat. ad istud tantū inauditi doli tendiculum conuertit ingeniū. Fleuit diebus multis nec vllā lachrymaꝝ causam extorqre potuit vir beat⁹ donec ille pmitteret vt erat innocentissime simpleri subuentionē salutis illi⁹ totaliter se daturū. Ad hāc vocē meretrix cū clamore valido et lachrymis exclamās. O de⁹ inquit oīpotens quō miserrima merui tantū virum seruū tuū in salutē meā ad oīne libitū obtinere. Et ille. audacter inqt pete qđ vis et fiat. Et illa. Vere inqt nūc scio qr mei miſtus est benign⁹ de⁹. vnum solūmodo restat q̄ pacto pata sum et in mortē et in penā ire et quecunqꝫ pceperis. Cui ille. Qđ est inqt hoc Et illa inclinato vultu suspirās quo nihil min⁹ qꝫ meretrix vilissima putaret. Verecundor inqt dicere. qđ tū vita comite vitare nō possum. Nisi vice sola tuo fruar pcubitu mee salutis aut vite spes esse non potest. Hoc ille dolū viperee mētis itelligens. Nec hoc inqt frustraberis. esto certa. Et hec dicēs assignauit ei locū quo eū solū summe mane p⁹ dies quattuor inueniret. Intermedijs igit dieb⁹ vir beat⁹ i oratōe ꝓtinu⁹ pnoctabat. Mulier vo regi et suis qđ actū sit occulte indicat. iubens eos suū introitū obseruare. Quid pl'a Stupefacto rege cū suis qđ fieri debeat pstolat Sanct⁹ spūs dei a media nocte ad ista lecti et carbonibus ignem in cella parauerat. Mane g pulsante ad ostiū muliere: ītromisit eā vir beat⁹. Baculoqꝫ cōfricans ignē vt magis ignesceret mox se deposuit sup ignez dicēs. Ecce lect⁹ tali ope dign⁹. H cuba mecum. aliū nō habebis. Hoc vt vidit mulier quasi mortua cecidit. Milites vo ipi⁹ regis et insidijs irruētes beatū virū sine adustione. aliqua corpis aut amict⁹ i medijs ignibus. mulierē aūt inrigidatā ad parietē qi mortuam inuenerūt. Horrore igit et ammiratōe cōfusi fletis genibus rogāt ab igne surgere sctm̄ virū. et stultā femine pſumptōnibus indulgere. Quo facto extrahūt cū furore miserrimaz et nisi vir beat⁹ instātissime et cū difficultate ei fuisset psidio illā statim iubēte rege ignibus cōcremassent. In isto facto p totum regnum byspanie pdicator ordo recens adhuc et coaluit et conualuit sublimari

LXXXIIII

Quidā cleric⁹ a puericia celebs et castus post longū theologie studiū in solēni quenquali eccia canonia est adept⁹. Hiarū g zelo ductus pbendā p parrochiali eccia cōmutauit. In qua cū p septenniū fructuose multum et fideliter laborasset pdicatiōe et exēplo animas lucrat⁹ est xp̄o quas diabol⁹ conabat auferre. Accidit ergo vt ego sexagenaria q̄ciliciū ipsius sacerdotis lauare et mūdare solebat sola sine teste vel socia thalamū ingrederetur. Quid plura. Ad tam nephandū infortuniū res deuenit. vt ābo sacerdos et mulier anteqꝫ separent diu seruato castitatis et virginitatis lilio frustrarent. Equidē mulier intantū doluit vt pre nimia amaritudine mortē acceleraret i planctu. Sacerdos vo erptus incognitā delectationē i luxuria adhuc vt credimus vilissimus pseuerat

LXXXV

Existens i opido magno brabātie brucellensi venit ad me puella quedaz reb⁹ tenuis et formosa cū multis lachrymis sibi postulās misereri. Quā cū hortarer dicere mihi quid haberet. illa cū eiulatu magno heu inqt me miserā qr cū sacerdos qdam violent me vellet oppimere et osculare me inuitā. illū auersa manu pcussi in facie. et p nares sanguinolentū reddidi. p quo vt mihi ora clericis roma me adire modis oīb⁹ oportebit. Tūc ego vix ptinēs a cachinno et quasi serioſe locut⁹ terrui illā tanqꝫ grauiter excessisset. Tandē iuramentū ei⁹ accipies qđ statz mādato meo dixi illi. Sub pstito iuramēto pcipio tibi vt si ille vel ali⁹ psbyter violentiā tibi i osculis vel ꝺtrectatōib⁹ facere voluerit. cōtracto pugno valide oculū si potes excutias ꝺtrectāti. nec i hoc vlli ordini pcas. qr castitatē tueri licet sicut corpis vitā verbere. Hoc vt dixi omnes q̄ aderāt et ipam puellā in risū magnum et leticiā commutaui

LXXXVI

Vidimus i gallie prubus vginem. cuius virtutē mirabilem nō expedit subticere. Nec vtroqꝫ orbata parēte in domo fratris militis loco pedisseque fuiebat. Que cū nulliꝰ viri iocos prius vellet admittere. ea quadā die i pparanda salsa manib⁹ occupata. qdaz ex satellitib⁹ eā nisus est osculari. sed frustra. Hā pistillo quo salsam terebat eū capite percussit. Tūc ille lesus. O nequissima inqt quare me volentē ludere pcussisti. Cui illa substomachans. et ego inqt ludo. In tali g rigore virtutis vgo nobilis pseuerās adeo famosa effecta ē vt comitissa ꝺ encholissimo eā cū filia sua regina anglie vt illius instrueretur

obsequijs collocauit. Nec cū nullo mō po/stea vix accipe ꝓsentiret. cum multis regijs muneribꝫ z honoribꝫ ad gallias est reuersa. z in domo hospitalis apud pramnū humil' soꝛoꝛ effecta est. quā nos vidimꝰ ciusdez do mus magistrā z in seruitute xpi laboꝛe et se/nectute confectam

LXXXVII

Vix quēdā fuisse ꝓcepimus ꝙ tali vicio subiacebat. vt nulli ei sufficeret delectatio coitus cū vxoꝛe ꝙn etiā eam ꝓtrectatōibꝫ illi citis molestaret. Ergo vbi nocte quadaz re clamāte vxoꝛe z ipꝛecante vindictā dei. ma ritus violent' ꝓpetrato scelere ad vētr' offi/cium surrexisset. moꝛe solito ventre soluto p secreta nature in cloacā viscera eiꝰ descēde/runt. Hec moza. clamās reportat ad lectuz. z publica voce ꝓfessus cū durissimo manu um cruciatu quas quasi ignibꝫ vrerent ab/scidi petijt in hoꝛā diei tertiā expirauit

LXXXVIII

Magister Johānes de niuella leodinen sis eccie decanꝰ diuitias cōtempsit z gloriā in monasterio de ognies ad regularem oꝛdi nem venit. de ꝟ beato viro quedā vidimus z quedā audita narramꝰ Vix vnq̄ indulsit ocio vel quieti ꝙn semp indefesse i reuocati one animaz pereuntiū laboꝛaret. Et vide zelū. Eo diutina z graui podagre molestia laborāte ꝙdam nominatissimꝰ phisicus a su perioꝛibꝫ ptibꝫ gallie. vt cū in ꝓprijs expensis curaret aduenit. Cuiq̄ a medico quererz ꝙn tum se tēpoꝛis expēdere in moꝛbi remediuz oporteret. respōdit. Perfectissime inq̄t infra mēses quattuoꝛ vos curabo. Horilla tibi am manu pcutiēs clamoꝛose dixit. Deu me miserū tūc si ꝓ ista carne cū deus voluerit i ꝓximo putredine resoluenda z a ꝑdicatiōe z salute hoīm etiā tribꝫ hebdomadibꝫ cessez z aīme quas xps ꝑcio sui sanguis emit p me interim liberāde a demonibꝫ distrabantur. Vos aūt magister charissime ad patriā re/dire poteritis cū placebit. bonā volūtatē ve stram ac laboꝛes xps vob ipe restituat. Ipe ꝙdem beatissimus homo adeo pius cū zelo animaz i paupes fuit. vt cū ꝙd daret paupe ribus obuijs nil haberet. speciali infirmita te semp ꝓ defectu muneris toꝛquebat. z tūc ꝓ coꝛporali elemosina spūalis beneficij oza tionē p eis su ꝓpliciter exoluebat. Prouide le ctoꝛ cōsidera zelū quē habebat Agonizabat in moꝛte eo vespere quo nocte est defunctꝰ. Et ecce vir vagus z nudꝰ ex his quos ribal dos dicimus i exteꝛioꝛi pte domꝰ venit qua ille interius decumbebat. Roganit ille va/gus de cōfessione colloqui sancto viro. ſz ei respōsum est ꝙ nō posset. Hesto illo rece/dente quendā ex circūsedentibꝫ aduocat vir beatus. Reducite illū inquit ad me quez re/pulistis. Hoc audito mirati z cōfusi omnes boiem reduxerūt. Qui cū oīmi diligentia fa cta confessione z absolutōe suscepta recessit. Et dixit omibꝫ vir beatꝰ. Hollē p mille mar cis auri me hominē nō audisse. Et vide quo fructu. Vix em̄ p quartā ptē leuce homo se/cessit a domo. cū ecce repentina moꝛte pcus sus cecidit iam defunctꝰ. Hec moza. In se/quenti nocte viro sancto migrāte ad domi/nū accidit quod subiūgo. In vlterioꝛibꝫ p/tibus anglie ꝙdam vir sanctꝰ z bonꝰ ꝑdica/tionis officio p̄minebat. Eo aūt in statione publica ꝑdicante quedaz peccatrix mulier amarissime cōtrita vt patuit i populo cuz la chꝛymis exclamauit. Miserere mei fue dei audi miseriā z absolue me a peccatis Tunc ille vt potuit eā cōpescuit. z vsq̄ post finituz sermonē expectare ꝓcepit. Quid plura. Ite rū paululū cū clamoꝛe surrexit z petijt moꝛ audiri. Sed cū iam finiendū sermonē ꝓmit teret ꝑdicatoꝛ. z illa paz quiesceret. surgit iā tertio. clamat hoꝛrifice. cadit in faciem expi rat. Turbatꝰ ergo nō modice cū populo pre dicatoꝛ oꝛat oīs p̄sentes cū lachꝛymis oza re dominū vt alicui ꝙd sit factū ꝙ aīma pec catricis ostēdere dignaret. Interim p tres dies clausus i cellula ꝑdicatoꝛ nil obdormi uit neq̄ gustauit. sed cōtinuꝰ in oꝛatōe ꝓmā sit. Tertia ergo nocte aīma defuncte lucidi oꝛ sup̄ solē apparuit ꝑstolanti. Assum inquit aīma ꝓ qua oꝛatis. ab oīmi pena soluta sum nihil restat nisi ad celū statim auolare. Tūc nimiū illo interi' hesitante. respondit aīma Hoc signū tibi qꝺ non deciperis. Quidam magister Johānes in ptibꝫ brabātie in mo/nasterio Marie de ognies leodienſ dyoce/sis ista nūc hoza abijt. z sicut in vita semp su per afflictos z paupes pius fuit. ita z nunc cū post moꝛtē ante locū purgatoꝛij in quo i numerabilis multitudo detinebat eius felix aīma ab angelis deferret. z ibidē multos re cognosceret quoz auctoꝛ salutis exiterat pi etate cōmotus ꝓ eis su ꝓpliciter dñm exoza/uit. vt a pena purgatoꝛij soluerent. Nec mo ra. exaudit' a domino z nō tantū cum illis

pbus orauerat. vex etiã cũ alijs multis. z ego pariter liberata ad celos ĩ maxima glo/ria est susceptus. Hec dicens aĩma ab ocu/lis mirantis euanuit. Ipe vero ĩ transmari nis partibꝫ existens statim directo cũ litterꝫ nuncio sicut aĩma pro signo dederat. die ho ramq; beati viri migrãtis ĩuenit

LXXXIX

Monasteriũ sancti Jacobi apud leodi/um notũ multis est z acceptũ. Istud q̃dem adolescens cõsobrinus eccie maioris ꝓpositi causa maioris deuotõis z religionis ĩtra/uit. Quod vt audiuit ꝓpositus indigne tu/lit z mãdat abbati remitti sibi cõsobrinuꝫ p clericos. Renuit ille. Tũc ꝓpositꝰ fortĩ ma/nu collecta satellitũ intrat violenꝫ cenobiũ rapit iuuenẽ. z nudatũ sancto habitu indu/it seculari. Abbas ergo monasterij collectis ꝑmoribꝫ ciuitatꝭ episcopo cõquerit z totum clerũ p tantis iniurijs iterpellat. Hoc cũ in dignanter audire vix vellet epus. z abbatez potius ĩpeteret duris ẏbis. abbas flexis ge nibus cũ moderamie dixit. Judicẽ cõtra te ꝓpositẽ in terra habere nõ possuꝫ. z ideo cõ/tra te deũ summũ iudicẽ interpello. vt infra quadraginta dies vterq; nostꝝ cõpareat co ram illo snĩam p meritis acceptur⁹ Ad hoc ꝓsul cachinnans cũ suis irrisit hominẽ atq; sꝑeuit. z repulit exꝓbratuꝫ. Quid plura. Quadragesimo die circa horam nonã mor tuus est dict⁹ abbas. Et cũ p eo solẽnit pul/saretur. sedens in balneo ꝓpositus quesiuit a circũstantibꝫ q̃d hoc esset. Hor q̃dam in grediens z requisit⁹ de sonitu campanaruꝫ cũ respõderet abbatẽ scti Jacobi iã defun/ctum. z p eo pulsationẽ fieri tam solennẽ. ili co recordat⁹ ꝓpositus quadragesimũ diem esse qua se citatũ coram summo iudice audie/rat ab abbate. cõsternatus animo dixit suis. Cito videte q̃d faciã. Mortitur⁹ ego suꝫ. cõ parere me hodie summi iudicis aspectibus oportebit. Hec mora. Post hec verba cũ bal neum egredi festinaret in astantiũ manꝰ cuꝫ diro ciulatu z vocibꝫ expirauit. Illic pcul/dubio respõdere compulsus vbi causarum strepitus cessat. iurisperitoꝝ aduocatio cõ/ticescit. vbi nec pces nec pcium laborabunt

XC

In mechilinia opido brabantie pcepim⁹ puellã quandã sacro die dñico cũ iuuenibꝫ chorizasse diu valde. Fatigata ergo domuꝫ redijt. Hec mora. dormitũ pgens demõe fit repleta. Qua clamante surgit familia. ligãt vinculis seuientẽ. Hane ad oratoriũ glori ose ẏginis extra opidũ deportat. Frequent eñ ibi Maria ẏtutũ operatrix miracla plu rima demõstrauit. Qõ vbi scolares pueri p ceperant ad locũ vbi vexabat puella in ora/toriũ cucurrerũt Quoꝝ vnus annoruꝫ fere duodecim audacior ceteris atq; sagacior. ce pit compellere z adiurare demoniũ vt cor/pus obsessum desereret z exiret. Hec mora. Ubi demon circa vmbilicũ p tumorẽ se eẽ demonstrauit. Dict⁹ puer cũ pollice crucez in contrariũ fixit. z sic paulatim p crucẽ ver sus os ascendere ꝯpulit donec in specie bir suti vermis intra biatũ oris herentez vidit. Quo miro conatu ad inferiora redire volẽ/te clamauit pl'us. Puer instãter signũ salu/tis oposuit. z cũ maxima violẽtia demonez exire coegit. Iectũ ergo in modũ birsuti ẏ/mis puer audacter dextera comphendit et ĩ fossam paruulã vbi aqua pluuialis cõsede/rat mox ꝓiecit. Qui statim in oculis plebis totius disparẽs. leticie z laudibꝫ materiã de reliquit. Proinde manꝰ pueri a cõtactu ver mis nigredine infecta remansit. Sed ptinꝰ aque benedicte lauamẽto discessit. Sacro sancta ergo res est esse ab omni labe crimi/num innocentẽ. sed simul esse conuenit sim/plicem z prudentẽ

XCI

Puer q̃dam in cõfinio burgundie fuit. q̃ in monasterio ordinis sancti benedicti apõ cluniacũ ab ipis cunabulis innocẽtissimus ac simplicissimus adoleuit. Adultũ ergo iu uenem abbas suꝰ precreatõe vel ioco secuꝫ ꝓficisci extra ꝑcepit. Sufferrandoruꝫ ergo equoꝝ causa abbate cũ suis ante domũ fer/rariam descẽdente mirat⁹ ex simplicitate iu uenis ex eo q̃ nunq; tale q̃d viderat ferrum candẽs nuda illõ manu sine adustione aliq̃ vel lesura eleuãs cõtrectauit. Stupefactꝰ q̃ abbas z oẽs q̃ pñtes aderãt innocentiã ĩ iu uene venerati sunt. z rem iterato ac pluries ꝓbauerũt. Post hꝫ abbate cũ suis alias occu pato iuuenis interiora domicilij est ĩgressus vbi vxorẽ fabri cũ puero sup genua miratus inueniẽs cũ puulo cui nunq; simile viderat iocabat. Illico mulier iuuenẽ quasi inexptũ malicia stimulata si talẽ habere vellet inq̃rit Et ille. Libẽtissime inq̃t Que mox nescium ad cõcubitũ instruẽs puerꝫ sic fieri ꝓmitte/bat. Ergo vbi iuuenis pꝰ cõcubitũ innocẽtia

spoliat⁹ egressus est ferrū candēs vt pus exi stimans ꝓtrecta re adustus grauit exclama uit. Qua in re abbas turbat⁹. nō modicū ad mirat⁹. animaduertit ex interiori lesura ani me iuuenē foris lesum z ꝓsori innocētia q̄ eū ꝓtra ignem ꝓtexerat denudatū. Reductum ergo ad monasteriū iuuenē abbas super ge stis diligenter inq̄rit veritatē q̄z simplicissi me confitetur. Et sic cuz multis lachrymis damnū suū tremebūdus expauit

XQII

Noui ordine nō re.nomīe nō ex actib⁹ sa cerdotē. Hic intīm vicio lingue dedit⁹ erat. vt potius pessima mētiret q̄z nō socios vl' co habitātes sibi criminibus infamaret. Hic ante mortē raptus i furiā tāta in se debach atus est cede vt ꝓprijs dentib⁹ linguā malilo quā laniaret. z palā cunct⁹ oīderet q̄ quia lingua sua dolose egerat. z venenū aspiduz sub labijs eius. quasi sepulcrū patens gut tur illius fetorē teterrimū exalaret

XQIII

Narrante mihi viro sancto abbate q̄daz. Audiui hoīem pauperē in suburbio ciuita tis cuiusdā aluearia apuz maxima habuisse Cūq̄z frequēti⁹ paup apes solicit⁹ visitaret. ꝓmū aduertit eas sepius in die mira alacri tate cōcinere. z postea cū curiosius indaga ret series interpolare cōcentus nec vllis cō uehendis cibis operā dare. Nec diu p⁹ hec cum casu media nocte surrexiss vidit super apes totū acrē illustrari z ꝓtra ꝓsuetudinez oīm apū apes ipas in nocte cantib⁹ modu lari. Et stupefactus q̄ vir z frequenti⁹ ꝓbās ad ciuitat⁹ ep̄um cū suo ꝓsbytero venit. nar rat de apib⁹ q̄d agatur. Nec mora. ꝓsul in p ꝓpria ꝓsona veritatē explorans sicut ei dictū fuerat inuenit. Cōmunicato ergo cōsilio p/ bis viris z euocato populo ciuitatis quid i alueari sit agredi experiri. Et fracto vase i uenit in modū pixidis eburnee vasculum ex cera candidissima i fastigio aluearis z in ea sacramentū corpis xpi. Circa ipm ꝙo apuz choros in modū phalangaz celestiū excubi as celebrātes Sublato igit validissimo cla more cū lachrymis corp⁹ xpi in eccīam detu lerūt. z in locū vbi inuentū fuit i remedium languētiū innumerabiliū oratoriū ostruxe runt. Cūq̄z iā narrata vbiq̄z terraz fama ce lebri vulgarēt duo fures rei pterriti nouita te sponte cōfessi sunt q̄ i vicina eccīa corpus xpi cū pixide argētea rapuissent z retēta pixi de sacramentū corpis xpi iuxta trāseuntes sub alueari ꝓdicto in fuga celeri peciissent.

XQIIII

Prope villaz in qua nat⁹ fui sacerdos lu bricus atq̄z imūdus fuit. Et cū olim q̄dem immūdis a mulieribus panē illū legalē sabba ti significantē panē viuū corpis xpi edere ñ liceret. infelix ille ꝓsbyter hūc q̄tidie polluto ore sumebat. Et vide vindictā dei. Os eius circa nasum z mentū z lingua cōputruit ita vt vir p̄ fetore ab amicissimis sustineretur. Qz z alius i gallia fuit vt quondā puer au diui cui⁹ manus i missa sup ara extense igne celesti vsq̄z ad cubitos combuste sunt.

XQV

Vidi suessionēsem ciuitatē in gallia excom municatōi subiacuisse diuti⁹. z nō nisi sub si lentio diuina mysteria clericos ministrare. In vigilia igit assumptōis beate marie do minus Johes ꝓr canonicoz regulariū sā cti Johānis in vineis iuxta muros eiusdez ciuitatis assumptis secū trib⁹ canonicis de/ uotissimis viris q̄ nūc oīes defuncti sunt in mōte ꝓximo ciuitati in loco vbi quondaz heremita resederat ad celebrandā solennita tem ꝑginis gloriose successerūt. Inclinato autē die cantat⁹ vesperis panē z aquam ore sobrio libauerūt z completorio dicto p⁹ ora tiones deuotas z lōgas membra sup nudaz humū. deserti⁹ eīm loc⁹ erat vt q̄escerent pau lulū ꝓstrauerūt. Nec mora detētioz surgūt ad matutinas. cantāt supplicit z deuote. Et vbi ante laudes ꝓr nonā lectōē ex more fi niuit subito cōcent⁹ mirabilis insonuit āge lorum. z rñsoriū Felix nāq̄z altissimis voci bus cātauerūt. Quo pacto tīm quattuor ex illa inumerabili multitudine ꝑsum z gloria singulariē decātauerūt multitudie sp respō dente. Post repetitōz ꝙo secūdā iterato Fe lix nāq̄z iuxta morē gallicū inchoauerūt. z p sequētib⁹ oīb⁹ cōiter finierūt. Finito aūt re/ spōsorio factū est silentiū angelorz. Prioz āt inchoato Te deū laudam⁹. matutinas cuz suis laudib⁹ ꝓfecerūt. Quib⁹ dict⁹ q̄t singul tus. q̄t lachryme. q̄t suspiria i recordatōe su auissimi modulamīs ab imo pectoz⁹ edide runt illi quattuor beatissimi nō est nr̄e posti bilitatis euoluere vel effari

XQVI

In gallia memorabile q̄ddā circa temp⁹ Philippi reg⁹ filij Lodouici reg⁹ canonicari accidisse refert. In quadā eccīa cōuentuali

canonicoꝝ secularīū p̄cipue sancti cuiusdā festiuitas agebaꝫ. In cōpletorio inter p̄ nr̄ ⁊ credo rn̄soriū illud In pace i idip̄m clericis cantātibꝫ ⁊ discātātibꝫ statim vbi sc̄dam repetitionē post gl'a p̄ri finierūt. ⁊ symboluꝫ fidei Credo sub silētio dicere debuerī. vox celestis oīb⁹ audiētibꝫ dixit. Hull⁹ exauditur nisi rauc⁹. Stupefacti g̃ oīs aduerterī de spectū q̃dā cū voce lugubri ⁊ discordanti i angulo ꝓstitisse. nec aliqs ambigebat eū super quē vox descenderat extitisse.

XCVII

Erat q̃daꝫ nobil' adolescēs q̃ valde sagax ingenio regi p̄ri succesīt i regno. Dinc accidit vt i regia ciuitate nūdinis ꝓstitutꝫ rex cū sodalibꝫ suis ad inspiciēdos institores ⁊ res venales circuiret. Et vidēs hoīem grandeuum etate sedentē in nūdinis. querit q̃s sit. si q̃d venale haberet. Cui ille. Dicor inquit phūs. sapiam venalē habeo. Ad hoc gauisus rex ⁊ subridēs Bñ inq̃t vt iuuenē ꝓstitutum i regimē mihi cōpetit sapiam hr̄e. tu autem videas q̃ntū velis vēdere. p centū marcis. Et senex. Unuꝫ inq̃t tibi p statuto p̄cio dicā. q̃d si bñ tenueris optime p illud regeris ⁊ regeſ. Temere nil loquarſ. Temere nil attēptes nisi p̄us cogites q̃d seq̃tur. Si pl⁹ volueris addas ⁊ p̄ciū Ad h̄ igiſ omnib⁹ cōcitatis i risum rex ꝓsideranti⁹ ꝙbi pond⁹ adiecit ⁊ p̄ho statim solui p̄ciū p̄missum imperauit. Uerbū aūt q̃d accepat in suplimiaribꝫ palatij ⁊ i mēsis ⁊ i cyphis aureis ⁊ manutergijs scribi fecit. Hic postea successu tp̄is rex i sapia ⁊ ſtute p̄ficiēs instituit fortius aīm eripere pp̄lm humilē de manu potētium q̃ a nobilibꝫ terre grauit̄ p̄mebaꝫ et regnum suū in oīni iusticia gubernare. P̄ro q̃ nobiles sui i seditionē versi cū nequaq̃ i manifesto ꝓpter fauorē pp̄li ꝓtra eū auderent aliq̃d attēptare. occulte quendā rasorē p̄cio cōduxerī vt regē in cōclaui radēdū nouacula iugularꝫ Ergo vbi rex bñ ectata barba se radendū exhibuit dict⁹ rasor i manutergio q̃d erat circa collū regis scriptū legit. Temere nil attēptes nisi p̄us cogites q̃d sequaꝫ. Et sup ꝓposito scelere pauefact⁹ expalluit ⁊ manuꝫ tremulā mox retraxit. Quo viso rex causam exegit. nec sine causa euentū considerās dissimulantē rasorem quasi hoc sibi ex infirmitate ꝓtigisset extendit ad penā. ⁊ veritatez rei cū tormētis extorsit. Sic ergo rex liberatus a morte. vere didicit quia melior est sapientia cunctis opib⁹. ⁊ omnia que desiderā tur huic nō valeant comparari.

XCVIII

Eo tp̄e quo beat⁹ Augustin⁹ libꝝ de trinitate cōposuit illi tale miraculū de⁹ ostēdit Ponēsis ciuitas africe nobilis in qua beatus augustin⁹ ep̄atū administrauit sup̄ littore maris pulcerrime sita erat. Beat⁹ aūt augustin⁹ in ꝓsuetudine habebat vt post diurnum studiū ⁊ labore. vesp̄e sup̄ littus marīs sequētibꝫ a longe ep̄is ⁊ clericis q̃p consilio ⁊ negocio vniuersal' eccie eū frequentabant solus añcedens deambulabat. ne scz ei⁹ contemplationē aut studiū colloquentiū fabulatio impediret. Cuꝫ ergo sic sol⁹ incederet puerulū mire pulcritudis sup̄ littus maris sedentē inuenit. q̃ facta in terra fossa puula sicut pueri i plateis ludētes solent. cocleari argenteo aquā de mari bauriebatꝫ in illaꝫ fossam puulā effundebat. Quē vt beat⁹ Augustinus ita seriose sedentē vidit pedez mouit ⁊ stetit. ꝓcedens inde puer⁹ salutat ⁊ inq̃rit q̃d agat Et puer cū magno serio rn̄dēs Volo inq̃t totū istud exhaurire mare. et isti fosse si possum infundere. Quo resp̄so quasi pueruli vir sanct⁹ in risum decētissimū cōcitatus rn̄dit. Et quō inq̃t o bone puer hoc poteris. iugēs est mare ⁊ paruū cochlear quo hauris. fossa paruula i quā fundis. Et mox puer. Possibili⁹ inq̃t mihi est hoc facere q̃ntēdo q̃ꝫ te implere q̃ cogitas. Ad hoc beatus Augustin⁹ mirabiliter stupefactus q̃d hoc esset interrogat. Et puer. Cogitatu ait voluis estimās volumie breui ꝓcludere q̃d sit illud indiuidue trinitatꝫ inexplicabile sacramentū. Et hoc q̃dē añq̃ posīs. isti fosse paruule poti⁹ maris vndas infundaꝫ. Hec dicens puer repēte disparuit. Beatus vero Augustinus xp̄m in facto glorificans q̃ꝫ verum puer dixerat mox aduertit.

XCIX

Magister Simon de tornaco parisius in theologia regebat. Et erat excellens doctor ille suo tp̄e. sed ꝓtra decentiā talis officij incōtinens ⁊ supbus. Hic cū sup̄ oīs doctores ciuitatis auditores haberet. ⁊ in scola coram omnib⁹ de humilitate altissime doctrine xp̄i questionē disputatōe p̄habita terminaret. in fine tandē dat⁹ in reprobum sensum i execrāda ꝓtra xp̄m blasphemie verba p̄rupit Tres sunt q̃ mundū sectis suis ⁊ dogmatibꝫ subiugarūt. Moyses. Christus. et

machomet⁹. Moyses ꝑmo iudaicū populum ifatuauit. Scōo xp̄s a suo noīe christi anos. Tertio gentilē populū machometus Hec mora. Euersis oculis ꝑ humana voce mugitū emisit ⁊ epilētia statim elisus in terram. die tertio eiusdē morbi mortē accepit. Plaga ergo insanabili eū pcussit omnipotens. ⁊ oī scientia vsq; ad ꝑma lr̄az elemēta ꝑuauit. ꝙ grauiori i aīa cū hac plaga pcuss⁹ est. Tum vsq; in diē mortis sue quasi mut⁹ comparat⁹ est iumētis insipiētibꝫ ⁊ i luxurie feditate pmansit. Et vide summe ammirationis miraculū. Aleydem fornicariā ꝓcubinam suā noīare poterat ⁊ sciebat. Boetium ꝙo de trinitate q̄ iuxta eū ad spectaculū ponebaf quē olim cordeten⁹ scierat post inditaz plagā nec nomīare nouerat nec valebat Nō trāsgrediaris ergo termīos cōstitutos. ⁊ pium modū semp habeas in scripturis

Q

Anno circiter ab incarnatōe domi. M. cc.xliij. iuxta nusiam sup renū opidū nobile ad torneamentū multi nobiles. duces. comites. barones ac milites cōgregati sunt. Superuenit q̄dam frater Bernard⁹ de ordine ꝑdicatoꝝ cū socio. rogauit suppliciter ⁊ quasi cū lachrymis vt sibi ꝓcerent ⁊ desisterēt ab inani ꝓposito. cōpatereturq; xp̄ianitati et afflicte matri eccie que illo tpe in vngaria. liuonia. ⁊ polonia a tartaris miserabiliter vastabatur. Ut cū multi essent q̄ ad p̄ces ei⁹ libentius ōstitissent. quidā comes de castris alias de marcha dict⁹ subsannauit fratres ⁊ ꝓsentiētes eidē Et cōgregatis turmis militū ferale illud torneamētū infelix infelicissimus inchoauit. Hanc aūt eiusdē dici vt a pluribꝫ ferebatur quasi gleba ingenset lata sup aera videbaf. ⁊ circa glebā ac supra q̄si coruini generis volucres crocitādo diutⁿ volitare. Hec credo aliud q̄z demones hos fuisse qui futuri mali ꝓdigiū hoc dederunt. Hec mora. cū torneamentū hoc fieret milites ac satellites in tanta strage ⁊ in tāta multitudine plurimi ad mortē. nōnulli in vesaniam. pleriq; etiā in languores ꝑpetuos ceciderūt vt null⁹ ambigeret ludū hunc: non tantū hominū sed verissime vltione diuina demonuz extitisse. Dīes vero mortui vsq; ad trecentos sexaginta quattuor computati sunt. Inter quos etiā ꝓmus ⁊ mortuus comes ille ⁊ castro q̄ dicto fratri ꝑdicatori cōtumaciter cōtradixit. Sub eadē nocte quo die hec facta sunt in speciebus militū armatorum iuxta villā brabātie que yscha maior dicit congregatōes fieri a demonibꝫ p̄sbytero ville teste cognouimus. Et hoc credo in signū leticie tanti mali

QI

Fuit in theutonie partibꝫ sicut a fratre ordinis ꝑdicatoꝝ audiuim⁹ qui illius terre incola fuit miles potēs mire deditus torneamentis. Mortu⁹ est aūt miserabiliter sicut vixit. Reliquit autē vxorē valde deuotam et sanctā. que mortuo marito vt ipsamet magistro Alberto fratri ordinis ꝑdicatorū cum fletu magno narrauit. ⁊ ip̄e mihi narrauit, rapta est ad excessum mētis ⁊ vidit circa animam viri sui demones in magna multitudine cōgregatos. Dixitq; vnus eminentior ceteris ad cōsortes. Ponite caligas impedibꝫ eius quaz spicula penetrēt a plātis pedū vsq; ad cerebrū. Dinc eū lorica induite cuius spicula ante ⁊ retro penetrent totū corpus. Dinc galeā capiti eius imponite cui⁹ simili ter spicula descēdendo transeāt vsq; ad plātas. Dinc scutū collo eius imꝑmite cui⁹ pōdere membris omnibꝫ cōquasset. Hec omnia cū ad iussum ꝓncipis demonū i animaz miserā cōplerenf. dixit iterato demonibus. Consuetudo ist⁹ erat vt post torneamenta balneis foueref. ⁊ post balnea deponeref in lectum. ⁊ iuxta eū puella teneriorꝝ. cuius amplexibꝫ in coitu fruebatur. Dis omnibꝫ aptate similia. Hec mora. flāmis balnearibus aīa cruciata i lectū cādentē ferreū deponif. ⁊ iuxta eū bufo terribilibꝫ oculꝫ ad magnitudinē ⁊ lōgitudinē lecti. cui⁹ cōplexu cōtactu ⁊ osculis adeo exhausi⁹ est. vt magis cū bufonis illi⁹ horribilis q̄z armoꝝ ꝑdictoꝝ terribiliū balnei vel lecti vexatio cruciaret. Deu q̄z digna fit pena taliū. Illa aūt beata mulier que hec dispēsante deo de aīa mariti vidit oīb⁹ diebꝫ vite sue ex recordatōe visionis adeo afflicta fuit vt null⁹ posset ambigere q̄ eam antea cognouisset q̄n illa supra q̄z credī potest cordis incōmodo vexaretur

QII

Vidi cōsobrinā patris mei mulierē āno dum centū ⁊ triginta. Hec i villa in qua nata erat iuxta brucellā in brabantia factū busmūdi suo tpe referebat. In hac villa quadraginta milites arma portātes sparsim ꝑ parrochiā morabanf vbi nūc vix vnus est. Vi oīs cū alijs militibꝫ circiliacentuz re-

gionũ sine vllo armoꝝ ꝓsidio. exceptis lãceis scuto ⁊ galea induti. necnõ ⁊ publicata linea tunica ꝯtra ea mẽta frequẽti⁹ faciebant. Et ꝓtigit ꝑ frequent. Una aũt dieꝝ accidit vt i ꝯgressu opis miles male ꝓtect⁹ clipeo i corde lãcea ferirek. Cũ graui ꝫ luctu ad domũ ꝓpriã corp⁹ exanime sic delatũ in locello cõponk. Excubias ꝯ facientibꝫ pentibus ⁊ amicis fit media nocte circa corp⁹ mira confusio. ⁊ post horaz egresso famulo ⁊ misso ꝓ negocio ꝓpe villã obuius ei i equo nigro factus est miles occisus. ⁊ dixit illi Ascendas retro me ⁊ ferã te ad locuz quo mitteris ꝓpe villã. Territus ãt famul⁹ vt iussus est ascendit. ⁊ cũ brachꝫ teneret se ad latera sedẽtis in equo ⁊ nescius manu vuln⁹ laterꝫ tetigisset dixit miles. Forti⁹ infige manũ vulneri: ⁊ extrahe ferrũ lancee qua ꝓcussus fui. Tremebũdus igit famul⁹ fecit qõ est iussus. Ad locũ aũt vbi transmissus est famulo veniẽte dixit miles. Descẽde nũc ⁊ occisori meo specialiter dicas ⁊ alijs omnibꝫ q̃busuis vt veniant ad talẽ locũ vt videant iudiciũ dei factum de me i signũ hui⁹ qõ me veracit videris ferrũ lancee ostẽdas eis. Mane autẽ facto famul⁹ ea que iussus est fecit. Et cũ ventum est ad locũ vbi venire mãdauerat. occisor cũ alijs inuenit coruoꝝ ⁊ miluoꝝ multitudinẽ infinitã q̃ validis morsibus cadauer miserabile discerpserunt

CIII

In brabantie ꝓtibus vrbe louanio ciuez vidimus generosum ⁊ bonũ q̃ in nocte sancte parasceues ad matutinas surgẽs transibat ante cellariũ in platea in quo ꝓditissimi adolescẽtes ad ludũ tesseraꝝ sedentes blasphemijs ⁊ iuramẽtis ad inuicẽ ꝓtendebant Transiẽs aũt ciuis inuenit boies platee ante cellariũ q̃ cũ magno murmure plangebãt boiem quendã ignotũ plagatũ miserabilit⁊ sanguine cruentatũ. Qui cũ quererꝫ auctorem lesionis tãte q̃s esset. rñderunt. Isti inquiunt iuuenes q̃ hic in cellario ad tesseras ludũt. Dox igit ingressus ciuis impropat ludentibꝫ tali nocte. ⁊ eos duris sane verbis interrogat cur boiem ignotũ ingressum ad eos tã crudeliter verberassent. Attoniti aũt iuuenes negãt aliquẽ ad eos intra sse postq̃ ꝓsederãt. asserẽtes nullũ ab eis verbo vel ꝛbere lacessitũ. Et mox cũ ciue surgẽtes omnes querũt boiem cruentatũ nec inueniunt Cõuersiq̃ singuli ad seipsos animaduertũt iuramẽtis suis terribilibꝫ rursum xp̃m dñm ꝓtumelijs affectũ. rursum ip̃roperijs crucifixi. Hec cũ mihi frater ordis ꝑdicatoꝝ sub dubio retulisset. egoipse i dictã vrbẽ ueniens interrogaui ⁊ q̃siui ꝑitatẽ rei ⁊ is q̃ nouit sub ꝑstito iuramẽto narrauit vt scripsimus Addidit q̃z q̃ dñs dom⁹ i cui⁹ cellario lusores sederãt i dicto facto tãta ꝓtitiõe ꝓmot⁹ est vt mediãte ciue illo q̃ ꝑ narrauit cũ vxore oĩa bona diuideret. ⁊ q̃ ꝑ vsurã rapuerat iniuriatꝫ restitueret. ⁊ vitã suã beatissime terminauit

CIIII

Frater q̃dã ordis ꝑdicatoꝝ bon⁹ ⁊ verax dicus narrauit mihi q̃ q̃dã nudat⁹ ludo tesseraꝝ adeo desperat⁹ est vt arrepto arcu sagittam i aere iaceret q̃si ipm celi dñm ꝓcussurus. Et mox sagitta reuersa añ faciẽ iaciẽtis sanguie recẽti infecta repta est. Qui mox irremediabilibꝫ lacrimis resolut⁹ ẽ ⁊ ꝯfessus vitã suã cũ mira pnia ⁊ deuotõe correxit.

CV

In villa quadã brabãtie vt mihi frat⁹ ordinis ꝑdicatoꝝ narrauit mulier ꝓcaxꝫ ⁊ vana erat q̃ in oi fere festo choreas iũgere ꝯsueuit. Et factũ est vt iuuenibꝫ virꝫ ad saltũ iuxta choreã ludẽtibꝫ vni caꝝ pilã ferire conãti bacul⁹ de manu sambucal' euaderet ⁊ dictam mulierẽ ducentẽ choreã ꝓcussam i capite mox necaret. Hec vt viderũt oẽs ꝯfusi sunt ⁊ corp⁹ ad domũ ꝓpriã detulerũt ⁊ in feretro posuerũt. Presbytero ꝯ cũ clericꝫ dicturo vigilias veniẽte. ecce thaur⁹ nigerrimus imo demon pessim⁹ cũ mugitu accurrens feretꝝ cũ corpe deiecit. ⁊ corpibꝫ illud dissipãs mẽbratim ꝯfodit ita vt visceribus hincinde dispersis feroz, ĩtollerabil' spargeret. Fugiẽtibꝫ ꝫ cũctis cadauer laceratũ vsq̃ ad crastinũ solũ delinq̃t q̃usq̃ euaporato feroze ꝓrimi ei⁹ ĩtrare possent ad corp⁹. ⁊ sub latũ extra cimiteriũ sepelire

CVI

Fuit i rheuronia nobil' q̃dã venatiõibus intantũ dedit⁹ q̃ i nullo saltẽ dñico vl' festo die missam audiret. sz sp venatõibꝫ intẽt⁹ eẽt Corripiebat aũt eũ frequẽti⁹ vxor sua deo deuota. ⁊ ille q̃si mulierꝫ monit⁹ nõ curabat. Accidit aũt vt ipa vxor p⁹ mltos part⁹ editos impgnata puerꝝ pareret abortiuum hñtem caput venatici canis pedẽtibꝫ auribꝫ ⁊ porrectꝫ. Cõfusa ꝫ matre multis matronis nobilibꝫ q̃ astabãt. consiliũ fuit oĩm vt terra citius pt⁹ obrupt⁹ tegeret. Veniẽte ꝫ a venatione marito eius q̃stuit quis puer essz quẽ

editū habuisset Dissimulātibꝫ aūt oībꝫ cum pudore instat miles. detracto gladio vt ei p/tus oñdat. Et mox timore cōpulsa mr̄ ejici de terra iubet plē triste spectaculū ⁊ mōstru/osum dicēs. Ecce ꝯz manifesto ꝓdigio insi/pientiā tuā vindicauit oīpotēs q̄ nullū ho/norē dicbꝫ sacris. nullā reuerētiā sacramēt̄z corpis xp̄i p̄buisti. ſz magꝫ ludis venationū indiscret̄z tpibꝫ institisti. Dec vt vidit nobi/lis correxit se ⁊ egit pn̄iam de cōmissis

CVII

Erat vir mult̄z not⁹ ⁊ clar⁹ i burgūdie p/tibꝫ. Qui q̄dē aliquāto tpe i iuuētute sinceri ter ꝓuersat⁹ postea a ſtute tepescēs cepit ad vitā malā declinare. Hec mora. squalēti mē te tabescēs incidit i languorē nec tñ dei ma/num castigātis agnouit. ſz mala malis accu mulās pallore vult⁹ ⁊ macie quasi hō ad pe nā ignis eterni miserabilit̄ abilitabat ad pe nā. Cū ꝯz nulla medicor̄ cura ꝓficeret. nec saltē languētis vite cām ei alicꝫ aperiret tā/dem i se reuersus solā cām languorē aīe di/uina miseratōe ꝓuent⁹ penitēs itellexit. Cō fessus q̄ cū lacrimis cuidā sanctissimo sacer doti statim vbi bñficiū absolutōis accepit i sil'itudinē fere bosonū in facie ſz diuersifica ta posteri⁹ aīalia cute teterrima ⁊ ꝓprava q̄si vicior̄ septē demonia ō ore sil'et iecit. Mira res. vir modico spacio tpis interiecto i tabē aīalibꝫ resolut̄z reflorere cepit caro ꝓprius et facies penitētis. mēteꝯz ⁊ corpe integerrime sospitat⁹ mult̄z postea ꝓfuit ad exemplū.

CVIII

Quidā canonicus regularis in monaste rio sancti Jobis i vineis apō suessionē i gal lia vir mire sanctitatis ⁊ inocētie vt vidim⁹ añ mortē infirmitate grauissima laborauit. Et ecce diabol⁹ q̄ sp insidiat̄ calcaneo nr̄o immisit menti ei⁹ p̄sumptuose exultationis tripudiū ita vt lingua ⁊ facies ei⁹ tāto iubilo resultaret q̄ oēs circūstātes eū crederēt iam celestē patriā ⁊ gl'am intueri ⁊ q̄ oēs sancti i magno deuotōis ⁊ exultatōis spū ei⁹ exitum expectabant. Sol⁹ aūt q̄dā ⁊ walter⁹ cogno mēto paru⁹. magn⁹ tñ merito sanctitatis de hui⁹ tripudio morientis tacitus tristabatur. Cū ꝯz morientis agonizare iciperet p spacium tpis ab illa exultatōe refract⁹ flere cepit vber rime. Ad eū ergo q̄dam de fratribꝫ q̄rit cām tristicie post exultationē. Et ille. Facias mi hi ꝓuentū fratrū totalit̄ cōuenire. Hec mo/ra. factū est vt rogauit ⁊ mox omnibus dixit

Deu charissimi vidistis i me suggerēte dia bolo vane ⁊ p̄sumptuose exultatōis audaci am. sed nō ꝓmisit me piclitari mater miseri cordie ⁊ dña q̄ me redarguit ab inepte vani tatis leticia. ⁊ admonuit pot⁹ cū spei mode ramine ⁊ dei timore diē vltimum expectare Vos aūt frēs carissimi deū rogate. vt mihi de ista noxa ⁊ alīs mult̄z ignoscat ⁊ iudicet me nō ſm opa mea. ſz ſm miam suam saluet me. Dox vt hec ſba ꝓpleuit ⁊ oēs respōdi/sent Amen. solutis in fletū oculis expirauit.

CIX

Quidā frater ordis p̄dicatorꝫ in brugen/si flandrie domo fuit. Dic grauit̄ infirmat⁹ cū letissimo vultu appropinquare videretur morti. q̄dam frat̄ cū lachrimis flagitauit vt si q̄d cōsolationis accepisset a dño sibi dice/re dignaretur Cui ille silere nō valēs p̄ gau dio. Vere inq̄t accepi q⁹ dñs ipe ihs se mor ti mee p̄sentialiter adesse ꝓmisit. Cui frater Et ego inq̄t ꝓ eundē dñm cōtestor̄ te vt mi/hi digito vel nutibus innuas cū eū videris p̄sentem. Cui ille. Faciā inquit libenter siq̄ dem ꝓmiserit domin⁹. Die postmodum ter tio morbo ingraueſcēte tabula ꝓcussa est et fratres ad infirmariā cucurrerūt. Prestolā tibus q̄ morientibꝫ fratribꝫ frater moriēs di gitum cū manu ad certū locū extendit. ⁊ cir cumfusis oculꝫ cū cantu lenissimo dicere ce/pit. In galilea Jhm videbim⁹ sic dixit nob alleluia. Quo finito statim expirauit.

CX

In germanie ptibꝫ q̄dam nobilis comes ītd paupeꝯ spoliator̄ ex misericor: dissima pi etate diuīa graui infirmitate est corrept⁹ et amarissime ꝓtrit⁹ oīa ad restitutōz posuit q̄ habebat ⁊ irremediabilibꝫ lachrimis q̄tidie lectū rigans angelos ⁊ sanctos dei ad ipe/trandā miam inuocabat Decumbēs ꝓ toto corpe suo tantū supplicū ingerebat vt talos pedū ⁊ crura fricaret ad signū ⁊ cutē et car/nem ac neruos violēta assiduitate diuellerꝫ aquā frigidā in hyeme tanꝯ ad bibendum acceptā clam pectori supfundebat vt in hoc glaciali frigore torqueret. Hec diu post hec positus i agonia tāto spū replet⁹ est vt sicut xp̄s de publicano cuāgelistā ita de isto face/ret ꝓphetam. De seipso em̄ p̄dixit q̄ sine pur gatorio ad requiē euolaret. ⁊ eo mortuo: ac Heinrico rege defuncto tota turingia ma/ximis calamitatibꝫ subiaceret. quod ita etiā factum vidimus

Distinctio quinta

CXI

Quidam in theutonia multis rapinis et ediby p patriã debachat⁹. captus. ad decollandũ positus petiuit a iudice z obtinuit tẽpus plꝰ ius penitẽdi. Et mox astanti iuueni cõsobrino ait. Si vere me⁹ amicus es cooperator esto mihi misero in salutem. Affer obsecro instrumentũ ferreũ qõ dentrix ꝺr. quo femine subtiliãt linũ suũ. Qõ vt factuz est dixit iuueni Successiue mihi manus vlnas brachia vsqꝫ ad humeros. pedes verꝺ tibias z crura vsqꝫ ad nates. postea genitalia. aures. oculos. nasum. labia. caput autez ad vltimũ amputabis Juuene igiꝯ z si cum dolore qõ rogat⁹ fuerat exequẽte: penitens ipe vnũquodqꝫ membꝝ anteqꝫ cruciaretur instrumẽti ferrei dentiby p inflectiones multiplices z ꝓualidas diutius affligebat dicẽs. Dic penã vestrã pro parte vilissima mẽbra suscipite quiby actu nephario sceleza ꝓpetraui z deũ creatorẽ meũ offendi z redemptorẽ Extremo igiꝯ post omnẽ penã trũco corporis cũ solo capite superstite hilari vultu dixit. O vtinã tormentũ istud quod respectu sceleꝝ meoꝝ paruũ sustinui reiterare semel iterũ ac tertio liceret mihi miserrimo z in eo diutius cruciari. Et hoc dicẽs orat cum lachrymis populũ circũstantẽ se quatenus sibi misero in elemosynis pauperũ z oratiõibus subueniret. His dictis extẽdit caput et mox a iuuene decollatur

CXII

Ad venerabilẽ virꝫ magistꝝ Petrum de cõrbuel senonẽsem archiepm ꝙdã peccatorꝫ patriã filiã oppresserat violent⁹. gra confessiõis venit. Confessus igiꝯ in maxima z mirabili ꝓtritõe z lacrimis q̃siuit si vnqꝫ posset vllo dolore l' pena a dño veniaz impetrare. Cui psul. Ita inqt indubitãt⁹ si pniam subire voleris tãti mali. Et ille vehement⁹ exclamãs Volo inqt z si mille mortes me sustinere voleris. Collacrimat⁹ q̃ infelici imo iã felicissimo peccatori. Et ego inqt tibi septẽnẽ tm̃ pnie penã impono. Tũc ille. Quid est ait q̃ pniam tm̃ mihi flagicioſissimo septennẽ iniungis. q̃ si viuerẽ vsqꝫ i finẽ mũdi tantũ facinus penis innumerabiliby diluere ñ valerẽ Cui psul. Vade inqt z tres tm̃ in pane z aq̃ ieiuna dies. Tũc amplꝰ ille ploraãs z cõtundens se rogabat vt pniam iungeret salutarem. Supra modũ q̃ admirat⁹ z hilaratus eps tandẽ diffinitiue ꝓcepit hoi vt abiret. et tm̃ vnũ pater nr̃ diceret. sciretqꝫ p certo peccatũ iam esse dimissum. Nec mora. dirũ ille eiulatũ emittẽs z in terrã pcidens expirauit Nec dubia fides est siẽ deo digno⁹ eps postea ꝓdicauit q̃n idem penit⁹ sine vlla alia purgatorꝫ pena tantũ validissima ptritõne purgatus ad gloriã euolauit.

CXIII

Venerabilis z deo digni magistri Bonifacij quondã lausanenſ epi relatõe cognoui veridica q̃ ꝙdam nobilis sue dyocesis venatum circa mõtes alpiũ pgens familiã suam inclinata iã die cũ canib⁹ pdidit. soluscqꝫ i siluam est reuersus. Illo q̃ horrente solitudinem si ꝙd audiret diuin⁹ expectãte. tandẽ duos ex canib⁹ auscultat q̃s venabulo insonãte cõfortans reptando cũ manib⁹ pedibus ad locũ conat⁹ ascẽdere vbi latrãtes canículos audiuit. At cũ illuc cũ difficultate pueniſ: inuenit locũ planũ pulcrũ valde atqꝫ q̃ mineũ intra mõtes. In quo quasi horrez magnum z elegantẽ forma facieten⁹ pstratũ videns duas clauas ferreas ad vtrũqꝫ latus iacẽtes. horrentiby oculis intuet hũc miris plagis z vulneriby cruentatũ. dicti duo canes venatici latratiby circuibant. sꝫ mox ad cõspectũ dñi sui militis obmutescũt. Post horrorẽ aũt assumpto spũ dixit pstrato. Si ex parte dei es loquaris. z si q̃s sis aut vnde veneris edicito. Cui ille. Ex pte dei suz z ordinatione diuina tibi talis appareo vt i me misero penitentie sumas exemplũ. Horruus sum licet tibi corporal' apparẽã. miles fui viuẽs peccatorꝫ immanissim⁹ ea tempestate qua Richardus rex anglie ꝓtra Philippum regẽ francie plia cõcitauit. In illa ergo expeditõe q̃ a brabantigenis in pictauia z gasconia facta est ego infelix luxurijs homicidijs q̃z debachabar. nec in his alicui conditiõi vel etiã serui flexus miseratõne pepci. Deo igiꝯ tpe validissimã febrem acutã incurri. z tm̃ nec tũc ptrit⁹ suz nec cõfessus nec xpi corpis sacramenta suscepi. Instante autem hora mortis obmutui. z ecce supra spem misericordia diuina ꝓuentus sum z valida cõtritõe pmot⁹. q̃ licet loq̃ nõ possem tñ lachrimas excussi z i his vitam deo ꝓpiante finiui. Nec mora. defunct⁹ sum z duoby demoniby tradit⁹ neq̃ssimis. instar clauaꝝ istaruz ferreaꝝ tormentis vsqꝫ in diem iudicij cruciandus Et hodie q̃dem per ascẽsum montium istoꝝ meaz miserã aiam impulerunt. z itez per abrupta corꝝ eam cum dictis clauis

ferreis ꝑcipitē depulerūt. Scias tñ tormē/tum istud tā magnū ⁊ tam diuturnū spe ve/nie quā in fine mūdi habitur⁹ sum mirabi/liter releuari. Hec mora. vbi spūs ille hec ꝺ/ba finiuit corpus qđ videbaꝯ aereū cū dictꝫ clauis ferreis quasi fumus euanuit. Mile/ſ aūt q̄ hec viderat ⁊ audierat a rapinis pau/perum ⁊ mala vita quersus correct⁹ amo/do virit. ⁊ multos alios peccatores ad exē/pla pnie sua narratione pmouit

CXIIII

Contigit q̄ q̄dam magn⁹ ꝓpositꝰ ciusta/tem meydenburgēsez vespe quasi ī crastinū recessurus itrauit. Et ecce de nocte in ꝓmo somno subita infirmitate cōpulsus poze fra trum ꝑdicatoꝝ cū festinatōe venire māda/uit. Uenientē ꝙ poꝛem rogauit ꝓpositus in stanter cū lachrymis vt eū recipet ad ordiez ⁊ mox vestiret. Cui poꝛ. Cras inq̄t fiet qz in hoc fratꝝ cōsensus est req̄rendus. Et ꝓposi tus. Scio inq̄t scio q̄d sentio. Crastinū vir habebo. Si diligitꝭ salutē aīme mee festina te recipe penitentē. qz certus sum q̄ ī seculo nō saluabor. Ut ergo instantiā viri ꝓtor vi dit: preuit domū excitauit quentū. req̄rit cō sensum. allegat sufficientiā viri ad ordinem etiā si adhuc aduiuat. Annuit mox quentus defertur infirm⁹ ī domū. recept⁹ induiꝭ. cō/municaꝯ. inungiꝭ. ⁊ añ diē vite defungitur. Hec mora In monasterio ꝓtimo ciuitatī q̄ dam monialis vidit ī somnis q̄ndā patrem familias ī loco cōmodo residere. Ad quē cū multi frēs ordis ꝑdicatoꝝ q̄si post laborē ꝓ denario diurno accedere viderenꝯ. extremo q̄dā ignot⁹ hō tarde tñ ꝓtēdit manū vt ōna/rium acciperet tāq̄ fraꝯ. Quez paterfamilias diligenꝯ intuit⁹ Denariū inq̄t sz nō mō acci piet. multis ꝓus remedijs expurgand⁹ Hec cū dicta monialꝯ ꝓsbitero monasterij recitaſ set q̄siuisset q̄z si q̄s fratꝝ ꝑdicatoꝝ defunct⁹ esset. cū ꝑsbyt⁹ se fuisse de vespe ī domo fra/trum ⁊ infirmū vel defunctū neminē memi nisse rñderet. mane post ꝓmā venit supꝓtor fratꝝ ꝑdicatoꝝ q̄ pmiserat ꝑdicare quentui Dixit q̄z ꝑdicare se nō posse qz defuncti talis fratris sepulture interesse deberet.

CXV

Quante autē prudentie sit pniam agere ī hac vita exemplū subsequēs demonstrabit. Erat vir fidelis ⁊ bonus sicut magister Al/bert⁹ frater ordis ꝑdicatoꝝ sibi ab his qui rem familiariter nouerāt traditū referebat. q̄ post diuturnā pniam quā sanus fecerat i/cidit in languoꝛē grauissimū quo p annū nō modice tribulat⁹ rogauit cū lacrimis dñm vt tanto doloꝛi finē imponeret data morte. Hec mora. Dissus ad eū angel⁹ dñi dixit ei Exaudiuit dñs ꝓcez tuā sz eligas quod vis aut trib⁹ dieb⁹ purgatorij pena torqueberis si nūc discedis. aut si adhuc p annū ī lāguo/re manere volueris sine vllo purgatorio ad superos euolabis. Tūc ille pñtem penaz re colens nec futurā aduertēs rñdit Doꝛi po tius eligo ⁊ nō tm trib⁹ dieb⁹ sz q̄ꝑtū dominꝰ placuerit ī purgatorio tribulari. Fiat inq̄t angelus ſm ꝙbū tuuz. Hec mora. languens morte solut⁹ est ⁊ ei⁹ aīa ī purgatorio depoꝛ tata. Uno ergo exacto die venit angelus ad locū purgatorij vbi aīma torquebaꝯ et dixit Quid nūc agis o aīa q̄ ꝓ languoꝛe vni⁹ āni trib⁹ dieb⁹ elegisti in igne purgatorij detine/ri. Cui anima. O seductoꝛ inq̄t non angele q̄ me in penis multis annoꝝ circulis p tri/bus diez spacijs fefellisti. Et angelus. Hō mora inq̄t sz ineffabili toꝛtura decepta es. qz nō nisi vnū diē de tribus in purgatorio exe gisti. Tamen adhuc si retractare volueris: domin⁹ miserek vt ad corp⁹ tuū qđ nonduz sepultū est poꝛteris vt p annū vnū lāguo/rem quē exptus es patiaris Cui aīma. An/nuo inquit vt nō p vnū annū tantū sed vsq̄ in finē mundi languoꝛe etiā detinear acrio/ri. Hoc dicto anima repoꝛtaꝯ ad corp⁹ et p annū in languoꝛe detenta multos q̄bus hec retulit ad pniam animauit ⁊ post vnū annū iterato defuncta transijt ad supna.

CXVI

In vrbe germanie treuerensi totius eu/rope antiquissima ciuitate structura q̄dam mirabil' erat que helene cōstantini mris pa latiū dicebaꝯ. Hoc ne ab inimicis ꝓoccupa retur ī periculū ciuitatꝭ a ciuib⁹ ē destructū. In cui⁹ latere a pte aquilonari oꝛatoriū p/uum iuentū est. in q̄ altare ex alabastro can/didissimū erat. ⁊ in latere dextro sepulcrum Scriptura ꝙo sup sepulcrū ī pariete legeba tur. Sancte theodulphe nr̄i petim⁹ miſere Ad sepulcrū igiꝭ ciuib⁹ pariꝯ adunatis vo/cati sunt fratres ꝑdicatoꝝ. Et ego casuali ter supueni. Deposito ergo lapide corp⁹ in/uenimus incoꝛruptū ⁊ apto scemate ad co/operiendū nature secreta man⁹ sup verēda dimissas. De pmissione ꝙo ciuium manū ei dextrā quam in sacrificio corꝑis xpi. viuꝭ

ertẽderat mox abscidi z fratribꝫ ꝑdicatoribꝫ dedi. Cui⁹ reliq̃as capilloꝝ z vnguiũ i antiq̃ssimo monasterio iã dicte ciuitat⁹ qõ inboꝛreũ ꝺr cũ supscriptiõe veteri z alijs reliq̃is sanctoꝝ inueni De ꝟ beato viro z ei⁹ fratre beato Theodoꝛico q̃ in alia pte structure supradicte incinerat⁹ est fama antiq̃ssima ferebatur. Fuerũt ambo filij soꝛoꝛ⁹ cuiusdã imperatoꝛ⁹ romanoꝝ. q̃ꝝ beat⁹ Theodolphus iussu auũculi filiã reg⁹ britãnie despõsauerat adhuc puer. Cũq; adolescẽs fact⁹ spe gl̃tionis vite spõsam nollet accipe i vxoꝛem. sz ꝓgo i ꝑpetuũ remanere. cesar indignatiõe p motus illũ ꝺ patria expulit. Qui treueri veniens z habitũ monachalẽ suscipiẽs quasi i artissimo speco i loco quẽ ditim⁹ se recluſit. Erat aũt z lect⁹ ei⁹ lapide⁹ cũ ceruicali lapideo iuxta oꝛatoriũ qõ ꝑdiri. Secut⁹ ꝓo creditur frat⁹ ei⁹ z vitã beatã in eodẽ loco duxit se. Decreto aũt z ꝯsilio pl̃i ciuitat⁹ sacꝝ coꝛpus i eccia fratꝝ ꝑdicatoꝝ trãslatũ est. z retro altare digna veneratõe locatũ. Reuolui aũt postea cronicã tpm : z ꝺ his duobꝫ fribꝫ scriptũ legi. qꝛ sub clodoueo rege francoꝝ hi viri sancti z deuoti floꝛuerũt. Credo tam̃ saluo meliꝛi iudicio digne q̃dẽ btũ Theodulphũ p signo z incoꝛruptiõe ꝟginitat⁹ in carne incoꝛruptõis gl̃am etiã in coꝛpe susceꝑisse. Vnde in libꝛo sapie ꝺr Incoꝛruptõ facit p̃mũ esse deo

¶XVII

¶In theutonie ptibꝫ miles q̃dam ad deponendã herbã de prato ꝺduxerat falcatoꝛes. Illis ergo falcantibꝫ i vigilia cuiusdam sancti vbi vespertinũ aduenit p villas i circuitu cõpulsabat. Et mox vn⁹ ad socios falcatoꝛes. Desistam⁹ ab ope qꝛ iã vespe pulsant. Sz cũ illi nollẽt. imo magꝭ ꝟbis cũ ꝺfunderent. ipe mox ope derelicto iuit ad vesperas Tertio aũt die ad op⁹ ꝑfectũ cũ ceterꝭ redijt. viditq; añcedẽtibꝫ alijs se solum falcare posteri⁹ oꝑtere. z ꝓpter ꝟ ab oibꝫ est derisus Patiẽter tñ ferens risus oium z cachinnos vbi manũ ad falcẽ posuit antepẽdentẽ in sarculo gramis ꝺragmã mire magnitudis auream mox inuenit Curuat⁹ ergo i genibꝫ lacrimis dñm bñdixit. Quo clamãte ꝺcurrũt socij. cõcurrit z miles pratoꝝ dñs. vidit diuinũ miraculũ scripturãq; miles litteratus in nũmo voce patria legẽs. Hoc vt interp̃tari potuim⁹ cõtinebat. Dan⁹ dei me cõpegit z i donuz me redegit pauꝑi q̃ nõ infregit diẽ sancto celebꝛẽ. Danc ꝺragmã vxoꝛ militis Martha erga pauperẽ emit. z multꝭ postea i rei geste testimonium ostendit

¶XVIII

¶Erat ꝑsbyter q̃dã admodũ paup z tenuis z deuot⁹ valde. erga aĩas q̃ in purgatoꝛio toꝛq̃bant adeo vt oibꝫ diebꝫ nullo excepto: missam p fidelibꝫ defunctꝭ celebraret. Accusatus g̃ p aliq̃ reapud ep̃m citat⁹ est z cõfessus ꝟitatẽ. simpl'r compellebat vt mandato staret epi iuraret z fideiussoꝛẽ ponerꝭ p emẽda. Iurauit igit ꝑsbyter sed angustiabatur vbi fideiussoꝛẽ accipet q̃ p ipo rñderet. Nec mora Oculi epi compellentꝭ sunt apti z pl⁹ q̃ꝝ mille manus in aere quasi ad spondẽduz p ꝑsbytero vidit extensas. Quo viso ꝑsul dixit. Sufficiẽtes habes q̃ spondent p te. vade z de bñplacito dei z meo misse officiuz p defunctis exerceas sicut ꝓus

¶XIX

¶Patris relatõne didici qõ narro. Auia mea filiũ ꝓmogenitũ habuit. indole insignẽ z decoꝛe ꝑcipuũ. Quo mortuo incõsolabiliter doluit. nec forte sine ꝑsagio futuri mali. Nã post illũ habuit aliũ q̃ pompa vanitatis illect⁹ dilapidatoꝛ rex fuit. Patre g̃ vt dictum est ꝓmogenitũ incõsolabilit lamẽtãte. apparuerũt ei iuuenes i via quadã vt visum est ei cũ ingẽti gaudio gradiẽtes. Cunq; me mox filij eũ int illos esse ñ videret fleret. ecce post alios filiũ suũ lẽto g̃du subseq̃ntẽ agnouit. Cui mr̃ cuz g̃ui clamoꝛe dixit. Et q̃d est fili q⁹ sol⁹ z nõ cũ alijs graderꝭ redardatus. Cui ille in toga lateali magnũ aque põdus oñdens. Ecce inq̃t mater lachrymę quas p me inaniter effudisti. quaꝝ ponderе ab aliorum ꝑsecutõe retardoꝝ. Ad deũ g̃ lacrimas cõmutabis z i p̃mia officij coꝛpis x̃pi cũ elemosynis paupeꝝ p me coꝛ piuz z deuotum effundas vt tunc liberaboꝛ ab incõmodo q̃ nũc g̃uoꝛ. Nota tñ lectoꝛ dispẽsatõe diuia t ad ꝺsolationẽ vel ad coꝛrectionez matris se dixisse moꝛtuũ iuuenẽ inanibꝫ lachrymis a comitatu sodalium retardatũ. qꝛ meritis q̃dem viuentiũ defunctoꝝ aĩe adiuuari p̃nt. sz ꝓsus nõ p̃nt demeritis impediri.

¶XX

¶Ottone impatoꝛe moꝛtuo q̃daz cognata eius i monasterio ꝟginũ ꝑerat q̃ zelo castimonie circa subditas mire feruebat. Obseruãs ergo die q̃dã fenestrã locutoꝝ summo manc q̃ndã leniter pulsantez audiuit. Qua aperta ecce impatoꝛ apparẽs matertere dixit

Defunct⁹ ego sum ⁊ in purgatorio penis excrucior. Dirigas ergo nũcios ad diuersa et deuota cenobia ⁊ decies mille psalteria pro me legi facias. ita vt ad singl'os psalmos accipiatur decẽ ictuũ disciplina. ⁊ ad vnũquẽq; versum addat salutatio Aue maria ⁊ oro dñica pr̃ noster. psalmus vo De profundis qñ or disciplina accipiat. Talib⁹ remedijs post mortẽ viuẽs merui liberari. Et nota q̃ idez Otto benignissim⁹ imperator ꝓcedenti anno mortẽ suã infinitã annonã tpe caristie diuersis monasterijs paupib⁹ dimiserat larga manu. Nec mora. Dimissis nuncijs vt ꝓceperat matertere negociũ ei⁹ ab omnib⁹ summa cũ deuotõe susceptũ est ⁊ pfectũ. Apparẽs g̃ dicte matertere ad eundẽ locũ fenestre quẽ diximus i aurora. tãta claritate circũdatus est vt nullo modo cerneret eũ sed audiuit. Gratias reddo tibi ⁊ p me misericordissimo domino gr̃as age. qz iam a penis ereptus sum ⁊ ad gl'am transeo sempiternã. Nec mireris lector qz ab illis audiui q̃ interfuerũt diuturno languori ei⁹ ⁊ morti q̃ oĩ die sacerdotib⁹ xpi suũ tradidit corp⁹ flagellandũ. ⁊ ei⁹ ꝓtritio tãta fuit vt ille vere dign⁹ cõradus hildẽ semensis eps testaret vix se posse credere. q̃ Otto imperator p⁹ tantã ꝓtritõis pniam vel ad horã post mortẽ purgatoriũ sustineret.

CXXI

In gestis sancti Karoli magni regis legimus qõ subiũgo. Eidẽ regi miles q̃dã in armis strennu⁹ seruierat annis multis. Hic ad extrema pduct⁹ ad se ꝓsobrinũ suũ clientez quẽ solũ habebat supstitẽ euocauit dicens. In comitatu regis annis iam pstiti sexagita: nihil ĩ mundo ꝓpriũ possidẽs nisi qõ ad militiam ptinebat. ⁊ ecce solũ equũ optimuz habeo ⁊ ex hoc statuo testamẽtum. De g̃ mortuo vendes equũ ⁊ pecuniã p aĩma mea totaliter erogabis. Pollicit⁹ est cliens vt ei p̃ceperat auunculꝰ. Mortuo ergo milite satelles vidit equũ validũ ⁊ audacẽ. ⁊ euz nec vendidit nec pecuniã p eo soluit. sed eũ retinuit statutũ auunculi paruipẽdens. Circa dimidiũ vo anni transactũ spaciũ aĩa defuncti apparuit satelliti manifeste dicẽs. Nõ curasti facere qõ p aĩa mea statuerã liberanda ⁊ ideo medio tpe quo p elemosynas liberari debuerã passus sum graues penas. Sz ecce nũc iudiciũ dedit opez põderator oĩpotens ⁊ oĩs ei⁹ assessores angeli esse iustum decreuerũt vt aĩma mea ad reqem trãseat ⁊ anima tua penas recipiat quas acturus ad huc fuerã in tormẽtis. His dict̃ repente disparuit ⁊ mox satelles grauissimã infirmitatem ĩcurrens. que gesta erãt ꝓfessus ẽ sacerdoti. ⁊ mortu⁹ penas q̃s merebatur exoluit. Vide g̃ lector quãti pctĩ sit ⁊ delicti amicorum aut parentũ tardare vl' negligere testamentũ. q̃bus si effectũ haberẽt accelerarentur ad gl'am. aut si nõ habeãt a gl'ia differantur. Alibi legit̃ q̃ aĩa defuncti post dies octo illi clienti apparuit ⁊ dixit ei. Quia de te cõfidebam. res meas distribuẽdas fidei tue cõmisi. tu vo tanq̃ infidelis ⁊ pditor res meas retinuisti. quapropt̃ cõquestus sum õte sũmo iudici. qz liberationẽ meaz a purgatorio retardasti. At ego iam purgat⁹ ad regiones viuoz gaudẽs vado. tu aũt noueris q̃ cras hac hora penas tãte infidelitatis exolues. Cũ igitur cõfusus ⁊ stupefact⁹ miser ille rei euẽtum expectaret. ecce ea hora quã defunctus pdixerat corui nigri ipm rapiẽtes leuauerũt in aere. et eo demisso super rupem eccidit. et fractis cerucib⁹ miserabilit̃ expirauit.

CXXII

Maria de ognies sanctissima mulier. cuius vitã venerabil' Jacob⁹ achonens ẽpus. postea romane curie cardinal' discreto sermone cõscripsit. Hec g̃ aĩabus valde cõpatiens que ĩ purgatorio torquebant̃. superaĩa quoq; matris sue defuncte solicitabat in spũ. sed hoc frustra vt iam patebit. Hãc ita q̃ ꝓpter elemosynas ⁊ honeste vite moduz q̃ inter mũdanos ipa quoq; mũdana vixerat sperabat q̃dẽ posse saluari. sic tñ q̃si p ignem Sup hoc tñ dubio cũ ipa timeret: qz iudicia dñi abyssus multa. rogauit dñm vt eam certã reddere dignaret. Cũq; multas ĩ hac re lachrimas funderet. accidit die quadã vt ad missaz ĩ eccia iuxta altare quasi ad pedes dñi Maria sederet. ⁊ ipa horrore pcussa videret ꝓpe spm̃ tenebrosum astare. Que mox signo crucis timore fugato audacter q̃s esset interrogat. Et spũs. Ego inq̃t sum mat̃ tua Cui Maria. Quõ inq̃t tibi est mr̃. Cũ illa. Male inq̃t. Nihil me tue iuuare potuere pces cũ me damnatam ꝓpetuo inferni claustra detineãt. Mox filia elato gemitu. Heu inq̃t mater q̃ causa dãnatõnis tue. Cui illa. Enutrita inquit fui ⁊ vixi ĩ his que p iniusta mercimonia ⁊ vsuras acq̃sita fuerũt. ⁊ oscia mihi mali ablata nõ restitui. nõ curaui aut aduertere volui q̃ deus ĩ meo hospitio

ꝛ mihi a subditis ageret.sz tꝛuosas mundi vias ingressa.indignũ misera iudicaui pgenitoꝝ meoꝝ vestigia declinare.spꝛeui arguẽtem me sup his ꝛ alijs mal'meis.nec in vllo penituꝛ ꝛ iõ infructuosam vitã moꝛte cõmutans a futura seculi vita deperij. Hec dicẽs mater repẽte disparuit. Ancilla ꝯo xpi cõsideratis p ordine oĩb⁹.etiaz in matre dãnata iustũ dei iudiciũ bñdixit.nec fleuit amplius ꝓpetue moꝛti tradita p quã carnis initia sũ pserat.qꝛ rõ intellectual'aie quã sol⁹ creauit oĩpotẽs iudici vniuersoꝝ deo subdita cõcoꝛdabat

CXXIII

Narrantẽ frẽm ordis p̃dicatoꝝ his ꝓbis audiui. Patre ait meo ꝓtra cõmilitonẽ suuz viꝝ dinitẽ ꝛ potentẽ inimicicias exercẽte fabꝛum habuit ĩ vicino q̃ equos suos ꝛ eoꝝ q̃ secũ erãt multo tpe subferrabat. Post hec faber cecidit in languoꝛẽ.ꝛ expẽsas p obliuionem vel incuriã null⁹ fabꝛo soluit. Moꝛtu⁹ est aũt post annos fere triginta pr̃ me⁹. ꝛ apparuit manifeste p diẽ cuidã fidelissimo seruo suo gerẽs ĩ manibꝫ flãmantia ferramenta equoꝝ dicens. Dicas vxoꝛi mee vt soluat tali hoꝛ tale debitũ quo sic vexoꝛ. Post ħ nõ multi dies efluxerãt ꝛ ecce seru⁹ ille cũ amarissimis lacrimis venit ad me ꝛ q̃d vidisz ex posuit. Collacrimat⁹ suo ambo ad matrem ingredimur. Audit illa q̃d actũ sit. addit et lacrimas. Accessit ad fabꝛũ diutina tabe,ppe ꝓsumptũ.querit si pr̃ me⁹ ei in aliquo moriens tenebaꝛ. Tũc ille cũ lacrimis suspiras dixit. Deu charissima dña imo etiam ĩ vna marcha.sz affect⁹ lõga tedio monendi postmodũ incidi ĩ magnũ languoꝛẽ.ꝛ sic silui vsq̃ modo. Hec moza.mater soluit paupi integrum debitũ.ꝛ moꝝ soluto isto cũ alijs multis debitis vt mihi illa secretenarrauit. pat meus ĩ hũc modũ apparuit. Videbaꝛ ei videre illũ in balneo a summo capite vsq̃ ad ima pedũ quasi reste lõga totalit inuolutuz Cui ille dixit. Apꝛehẽde funẽ ꝛ soluas me. Moꝝ illa initiũ funis accipiẽs paulatim exoluit Et statim ill⁹ solutõe gratulãs ꝛ gras agẽs. Sic inq̃t ꝓpus fuerã obligatus ĩ pena quoadusq̃ solueres quo tenebar. Veridica valde relatõe didicim⁹ quendã defunctum subito ad purgatoꝛiũ trãseuntẽ cuiusdã sanctissimi viri p̃cibꝫ reuocatũ ad vitã. Hic tale q̃d visum ꝛ auditũ ĩ purgatoꝛio referebat Aia cuiusdã quẽ ꝓpus ĩ vita cognouerat grauissime toꝛquebaꝛ. Jn medijs q̃ ignibꝫ subito exultabũda clamauit. Eya miseꝛicoꝛdissime deus nec in finẽ oblit⁹ es mei. Cui aia ꝓsoꝛs in pena. Uñ inq̃t tibi misꝛrima in tã hoꝛꝛendis supplicijs exultatio. Et illa. Derito inq̃t exultabũda tripudio.qꝛ mihi scire a dño datũ est in ħ instãti puez natũ q̃ lõgo post futur⁹ est p̃sbyt̃.in cui⁹ missa ꝓma quaz celebꝛabit ab his penis ad requiẽ evolabo.

CXXIIII

Cõtigit in ptibꝫ galliaꝝ illo oꝛdine nouit̃ inchoato gradiẽtibꝫ duobꝫ fratribꝫ p̃dicatoꝛibꝫ ieiunioꝝ tpe añ pasca. Cũ iã instaret tps p̃andij hoza nona ꝛ secũ quererent: q̃s fideliũ eos ad refectionẽ recipet ĩ terra rara hoĩbꝫ ꝛ ignota.subito affuit iuxta eos vir elegãtis forme ꝛ habitus pegrini dicẽs. Quid ꝓfertis inter vos fratres mei. Jll'aũt fecũdãtibꝫ dicere q̃d dixissent ait eis. Ho dice fidei de ħ inter vos dubij querebat⁹ q̃s vos ad refectionẽ recipet ĩ terra hominibus rara ꝛ ignota. Xpisto credite veritati q̃ nõ hesitãtibꝫ ꝛ in se ꝓfidentibꝫ repꝛomisit dicẽs Primo querite regnũ dei ꝛ hec oĩa vob adꝛcientur. Credidistis in hoc xpo vt tempalia ista,p illo dimitteret⁹ ꝛ pauptate regnuz celeste queritis.ꝛ nũc de xpo diffidit⁹ ne vos sine refectione dimittat.ꝛ nõ quasi filios pascat. Et ħ vobis signũ transibitis campum istũ ꝛ ĩ valle quadã villã puulã inuenietis.il lic intrãtes eccĩam iuitabit vos p̃sbyt̃ affectu magno.supueniet miles q̃ violẽter vos auferet sacerdoti. Et cũ vos deducz. ꝓsona loci q̃ alter patron⁹ ꝺz maximis p̃cibꝫ obtinebit vos a milite.ꝛ ambos iuitatoꝛes vestros militẽ scz ꝛ p̃sbyteꝝ vobiscum largissimis ferculꝰ repabit. Cõfidite g̃ in deũ.ꝛ fratres oꝛdis vestri exẽplo isto cõfidere faciatis. Hec vt dixit repẽte disparuit Jlli aũt ꝓ oꝛdinẽ vt eis p̃dixerat oĩa reppererũt ꝛ reuertẽtes parisi⁹ fri heinrico ꝺ colonia ꝛ fratribus q̃busdã alijs que sibi ꝓtigerãt retulerũt.

CXXV

Cũ q̃daz nobilis adhuc gẽtilis ĩ exercitu tartaroꝝ febꝛe acutissima laboꝛaret. ꝛ materia ad cerebꝝ ascẽdẽte ĩ furiã rapt⁹ essz.doꝛmientibꝫ oĩbꝫ q̃ circa illũ erãt aufugit nud⁹. ꝛ tribꝫ noctibꝫ ꝓ heremũ vastissimã aberrauit. Tertia igit nocte digesta materia creticauit.ꝛ ad se redit cõpos mẽtis. Qui ĩ tenebꝛis hoꝛrẽtis solitudinis q̃d faceret. q̃ se verteret nesciebat. Eccecz post instãs modicuz discussis tenebꝛis vidit ĩ montis cacumine

ingens lumen. Reptās ergo manib⁹ ꝛ pedi/
bus ascēdit ī montē. ꝛ ecce sup oēm solis ful
gorē regē ammirabilē vidit ī throno aureo
residentē. ꝛ ad eius dexterā reginam incōpa
rabili decore fulgentē. vidit etiā mixtim seni
ores ꝛ iuuenes ī thronis aureis assidentes.
mīstros ex oī pte vultib⁹ siderūs rutilantes.
Hec vt vidit gētilis sup id qō credi pōt ob/
stupuit. Nec mora. vn⁹ ministroꝝ a rege mis
sus cū vestib⁹ nudū induit ꝛ ad regem duxit
Cui rex. Nihil ait ī reb⁹ humanis sile ꝙd vi
disti. Et ille. Nihil inq̄t dñe. Et rex ad eum.
Ego sum inq̄t xp̄ianoꝝ de⁹ rex ꝛ dñs sempi
tern⁹. Tu aūt redibis ad pp̄l'm tuū. ꝛ pārēs ī
uenies in gēte bulgarica que īmixta est gēti
tue duos p̄sbyteros xp̄ianos talis habit⁹ et
talis forme a q̄b⁹ erudieris ad normā xp̄ia/
ne fidei. Hec vt audiuit gētilis renuit bono
rum societate frustrari. Et mox ad eum rex.
Impossibile est inq̄t talē te remanere nobi/
scum. ſz si xp̄ianoꝝ fidē suscepis vt p̄cepi. so
cietate ista iocūdissima pfruerīs. Hoc dicto
miles sedēs in equo albo suscepit illū. ꝛ ī ex/
ercitu tartaroꝝ pp̄l'o mirante reduxit. fuitq̄
apud eū diebꝫ tribꝫ ꝛ post repente disparuit.
Nobilis aūt vt iussus erat p̄sbyteros q̄siuit
ꝛ inuenit. ꝛ erudit⁹ ad fidē cū multis militib⁹
tartaroꝝ sacrū baptisma suscepit. ꝛ christia/
ne postmodū ac sancte vixit. Uestes aūt q̄s
vt dixim⁹ nud⁹ acceꝑat p̄cipui coloꝛs ꝛ mol
liciei. opus ꝙ eaꝝ plumarium. id est. ex acu
factū aduerti poterat nec textrinū ſz sup om
ne artificiū homīs diuīa ꝙ trute ꝙtextum

CXXVI

Ingluuiei. iuramētis ꝛ maledictōibus ī
loquēdo gallia p̄ ceteꝛs fere terris studet aui
dius. In hac vt a fratre ordis p̄dicatoꝝ an
diui accidit qō subitū go. Sedebāt q̄dā viri
honesti q̄ntū ad seculū ī taberna ꝛ bibebant
Et cū incaluissent mero ceperūt ꝙferre ō di
uersis ad inuicē. ꝛ inuēt⁹ est ꝝmo q̄d futuruꝫ
sit post hanc vitā. Tūc vn⁹ Uanissime inq̄t
a clericis istis decipimur: q̄ dicūt aīas sine
corpib⁹ viuere post hāc vitā. Hoc dicto ī ri/
sum oīb⁹ ꝙcitatis aduenit homo statura for
tis ꝛ magn⁹. ꝛ residēs cū illis vinū postula/
bat. bibit. querit q̄s sit ꝝmo int' eos. De aīa/
bus inq̄t q̄ supra Si q̄s esset q̄ eā vellet eme
re foro optimo darē eā. ꝛ de p̄cio ei⁹ in com/
muni oīb⁹ ad bibendū. Tūc oīb⁹ cachinnā/
tib⁹ ille q̄ supuenerat talē inq̄t mercatorē q̄/
ro parat⁹ sum eā emere dicito quanti dabis
Et ille elato vultu. Tanti inq̄t. Dor cōue
nientib⁹ eis ī p̄cio soluit emptor ſtarim pecu
niam. ꝛ letātib⁹ oīb⁹ biberūt pleno calice nō
curāte ad p̄mū illo q̄ aīam vendidiſſz. Ue/
spere aūt facto. Tps est inq̄t emptor vt q̄sq̄s
nostꝝ ad ꝓpria reuertat. vos tm aūq̄ sepāre/
mur date iudiciū. si q̄s equū emerit capistri
vinculo alligatū nūq̄d cū equo in ius emē/
tis cedet ꝛ capistꝝ. Cui oēs pariť rñderunt
Utiq̄ cederet. Nec mora. venditorē questi/
stionis ꝛ rñsionis horrore trementē. emptor
cū aīa ꝛ corpe videntib⁹ oīb⁹ sursuꝫ se leuauit
in aera. ꝛ secū vt certū est ad inferna ptraxit
Diabol⁹ eīm erat in hoīs specie. Quis enim
alius se animaꝝ diceret mercatorē nisi ille ī
cuius figurā olim ab Abraā dictum est Da
mihi animas. cetera tolle tibi

CXXVII

Uineaꝝ custos sub tugurio ī cāpestrib⁹
imminentib⁹ tēpestatib⁹ latitabat. ꝛ audiuit
clamantiū voces ī aere. Caue caue. Et ali⁹
rñdebat. Quid cauebo. Et p̄m⁹. Uineā Pe
tri richardi ne leseris. Sopita q̄ postmodū
tēpestate sola vīca petri richardi īmūis ēre
pta a lesura. Erat aūt petr⁹ richard⁹ sic ei bi
nomius dicebať usurari⁹ pessim⁹. ꝛ obnoxi⁹
mult⁹ malis. Ex q̄ ꝙsiderandū est q̄ ī comi/
tatu spirituū nephādoꝝ amicos imo potiuꝫ
inimicos vt sanius loquar demones habu
it q̄ ei bona sua ꝛ si ad vite solatiū. tm ad ppe
tue damnatōis cumulū conseruarūt

CXXVIII

In marchia flandrie atq̄ brabātie villa
populosissima est sita in q̄ dedicatio celebra
ta multos ad spectaculū traxerat ꝛ ad lusuꝫ
Inter quos q̄dam tibicen erat q̄ cōizantes
iuuenes ꝛ puellas saltatōib⁹ ꝛ gesticulatōni
bus suis ad carmina obscena ꝛ turpia cōci
tabat. Hinc celo nubib⁹ circa vesp̄as obscu
rato q̄q̄ ad ꝓpria redierūt Solo aūt tibici/
ne nondū lusib⁹ satiato p viā ad solita reme
antе ꝛ canente tibia ac saltāte. ꝛ posterioꝛuꝫ
sonitib⁹ turpiter insonāte. duo pueri pasto/
res vbi chorusatōes ꝛ tonitrua iminere vi
derūt ad dumeta fugerūt. ꝛ eis videntib⁹ in
tibicinē fulmē cecidit ꝛ extinxit. ꝛ ei⁹ brachi
um amputauit. Nec mora. viderunt q̄ duo
nigerrimi canes ex insperato venerť ꝛ inter
se pendulū extincti brachiū deportauerunt
Ueniētes aūt amici cadauer mortui ad p/
pria detulerūt. Mane aūt. dicēte p̄sbytero.
quia ī atrio fideliū sepeliēdus nō esset. quez

in ludis turpib⁹ tam notabiliter tonitruum occidisset. rñderunt amici. Et si extinct⁹ tonitruo tñ ad dedicationē eccie pegrin⁹ cum alijs occurrisset. Permisit ergo pbyter z si dolens vt ī atrio sit sepult⁹. Et vide rectitudinē diuini iudicij. Hane facto sepulcz patens inuentū est. z locul⁹ in quo iacuerat vacuus z erect⁹. Cadauer ꝺo vt optime credi potest sicut z ei⁹ brachiū a demonib⁹ asportatum. Nota ḡ lector qz tali vindicta digni sunt. z si eis parcēte deo talis casus semp nō puniat q̄ turpib⁹ ludis z cantib⁹ sacra fidelium atria z eccl'iam inhonorāt.

CXXIX

Anno ab incarnatōe dñi. M.cc.xxxj. pdicante ī theutonia magistro Cōrado ꝓtra hereticos z felici morte pempto. Hereticus q̄dam seduct⁹ a demonib⁹ frēm quendā ordinis pdicatoz ad heresim īuitabat. Quē cuz videret instātissime rententē. dixit frī. Pertinax valde es in fide tua. nec tamē ō hac nisi p scripta quedā aliq̄d certi⁹ inspexisti Credere aūt si velles dictis meis xp̄m tibi z matrem ei⁹ ac sanctos occulata fide mōstrarez Dox ille illusionē demonū suspicatus. volens tandē pba re q̄d esset. Nō immerito inquit tibi nūc credere si. pmissa duceres ad effectum. Hausus hereticus die fratri statuit Frater ꝺo pitidē cū sacramēto corpis christi clam secū sub cappa portauit. Duxit ḡ fratrem hereticū in specu cuiusdā montis ī amplum valde palatiū qō claritate mirabili relucebat. Hec moza. vt in inferiorē ptem palatij pueneruṫ viderūt thronos positos quasi ex auro purissimo. in q̄b⁹ rex fulgore choruſco circūdatus erat z ex vtraq̄ pte sedilia ī q̄b⁹ seniores quasi patriarche vl' velut apostoli residebāt. astāte maxima multitudie angeloz. z hi oīs luce siderea chozuscabāt vt nihil min⁹ q̄z demones putarent. Hos mox vt vidit hereticus cadēs in faciē ei⁹ adorauit Dicit⁹ aūt frater immot⁹ stetit. sz tāto spectaculo vehemēter obstupuit. Et mox ad eum uersus hereticus. Quare inq̄t filiū dei intuens nō adoras. Prōn⁹ accedēs adora quem vides z ab oze ei⁹ fidei nostre secreta suscipies. Tūc frater accedēs ptinus extraxit pitidem z obtulit regine ī solio residēti dicens. Si regina es mater xp̄i ecce fili⁹ tu⁹. quez si susceperis te matrē dei recognoscā. Cū hec ptinus voce totū illud fantasticū conciliuz euanescit z annihilato fulgore tante tenebre densuerunt vt vix frater cuz ductoze suo ad montis exitū regredi potuerit. Cōuersus ergo hereticus ad fidē redit. z mirā demonis astutiam stupefactus expauit

CXXX

Erat puella q̄dā ī brabātie ptib⁹ inter pceres generosa q̄ in amoze cuiusdā iuuenis p multos annos miro demonū stimulabat insultu. Hec cū mihi frequent lachrymis ī confessione diabolicas insidias aperiret cōsului vt summope caueret ne nutu aut ꝺbo iuueni temptatiōis occasio pberet. Et paruit illa diligent vt monui. Cūq̄z adeo grauiter temptaret vt somni z cibi pderet appetitum accidit nocte quadā vt tāto demonū agitaretur ipulsu. q̄ supueniente aurora surgere cogitaret z clā adire iuuenē q̄ in vicinio manebat. Hec moza. vbi surgēs oculos aperuit vidit xp̄m q̄si plagis recētib⁹ crucifixū leni ꝼmone dicentē sibi lingua patria. Ne diligas q̄ sum formosus. bon⁹. dulcis. generosus. Ulñ ꝼsus. Dilige formosum dulcemq̄z bonū generosum. Hec vt dixit repēte dispauit z puellā in oī pace z gaudio z grāz actōne ab oī tēptatōe liberrimā dereliq̄t

CXXXI

Similiter modo cuidā militi ad cisterciensem ordinē transeūti xp̄s ī visione succurrit. Hā cū ille grauissime a diabolo ad exitū temptaret z de nocte ī noctē meditaret apostatare p fugā semel parato ad exitū. z quasi cōmodiorē hozā in lectulo pstolanti z semiuigilanti xp̄s apparuit ī forma psonatissimi viri. Et cū ab illo quereret q̄d sic iacēs hēret mali rñdit ille. Dolorē cordis habeo et magnum defectū debilitatz ī membris Cui dom⁹ min⁹ grossum panē ordeaceū offerens dixit Surge z comede panē istū. Quē ille turbatus intuit⁹. quō inq̄t panē istū grossuz comederē q̄ panē similagineū māducare nō possum. Tūc dñs detecto latere vulneri pectoris sanguie z sanie pfluenti ordeaceū panez admouit. z tali pfluuio madefactū iubet comedere languescentē. Dox ille cuz horrore dissiliens Heu inq̄t quō taliter pollutū comederē quē impollutū recusabā. Et dominus quasi minaci vultu innuens refutanti. Oportet inq̄t vt gustu saltē attēptes q̄d sapiat panis iste Cūq̄z ille diffugiū nō haberz z susceptū panē tremebūdus summis vix labijs attigisset sensit ī pane sup oēm suauitatem dulcedinē mirabilē. Quē hianti quidē

ore p trectans totū subito cū mira auiditate comedit. Hec mora. Dño diſparēte tempta tus ille ad ſe reuerſus eſt z qđ vidiſſet z ſenſiſſet ſincero corde retractās ab oīi dolore mētis z carnis tēptatōe ualuit. z in magna tranq̄llitate ſpūs vſq; in finē vite permanſit Quid miri Ordeace? cū panis auſteri ordinis mellea xpi lateris pfuſione linitus eſt

CXXXII

Venerabilis Bonifaci? q̄ndā lauſanens epūs me audiēte tale qđ narrauit. Erat ī villa quadā cecus qdā q vaccas toti? ville ī paſcuis cuſtodiebat. repellebat a frugib? z ad cetera loca paſcuis vberiora ducebat Et qđ maioris erat pdigij colores z ſtatū ſingularum vaccaꝝ ſpecialiter decernebat. Verbi gratia. vt ſi vaccā talis coloris ab hoīe petiuiſſes ſine difficultate vaccā talē tibi apprehenſam ī cornib? obtuliſſet Ad locū autē illum cū qdam epiſcop? aduenīſſet z de ceco audiſſet talia z probaſſet: queſiuit ab illo ſi pfirmationis ſacramentū ab epo ſuſcepiſſz At ille. Non inq̄t. Hec mora. epiſcopus cōfeſſum cōfirmauit cecū. z mox ab eo vaccarum diſcretio eſt ſublata. quoniā demonuz opere z miniſterio hoc fiebat

CXXXIII

Erat qdam nobilis ī veſtualie partibus vir armis ſtrenu? z ꝑpotens inē ſuos. Dic nocte quadā p ſiluā terribilē tranſiēs audiuit vocē mulieris quaſi in vicino cantantis z dixit ſuis Eſt ne qs veſtz q mecum vadat mulierē videre cantantē. Omnib? g̃ ſimulātib? z diſſimulātib? z phibentib? illuz prexit ſolus. z inuenit ſtantē ſub arbore q̄ſi nigraz monialē extenſis in celū manib? cantātem. Quā cū interrogaſſet qđ ageret. reſpondit. Dic laudo deū meū. Credēs aūt ille aliquē ſanctoz eſſe rogauit eā dicens Dic mihi obſecro qđ futuz eſt mihi. Et illa. mlt̄a inquit mala feciſti z adhuc facies. z deuictis inimicis tuis crucē tranſmarinā ſuſcipies. tranſfretabis z in xpi fuitio morieris. Ad hec verba gauiſus ille receſſit. Et vt illi ꝑdictuz eſt facta cede hominuz inimicos deuicit. Qui cū preſtolaret crucis ſignationē vt tranſfretaret incidit ī acutiſſimā febrē. Rogantibuſ ergo z cōſulentib? phiſicis z amicis vt cōfiteretur peccata z peniteret. cōmuniretq; ſe eccleſiaſticis ſacramētis qa ei piculū immineret videret. Noluit ille. nullo modo reputans ſe morituz. Cunq; ſuq; hoc phiſici mirarent. frēm illi? carnalē magne indolis clericum mādauerūt. Cui fratris periculū intimātes ſup ſalutē aīe illius ad monendū inſtanti? cōſulebant. Mox ad frēm ingreſſus cleric? arguit periculoſi? infirmātē. Cui ait miles. Et tu vtalij ſtult? inſtas mihi q̄ optime ſcio q nequaq; moriar. Cui clericus cū lachrymis dixit. Et vnde ſ̄ habes frat cha riſſime. Et ille tandē. Sic z ſic dictū eſt mihi q crucē acceptur? ſum z ī terra ſcta moriturus ī xpi fuitio. Ad hec ꝑba frater eius tactus dolore cordis intrinſec? Vere inq̄t frater chariſſime ille antiqu? hoſtis dyabolus tuo nunc inſidiat calcaneo q̄ mendacio ſuo te nūc nitit decipe morituz. Age ergo ſalutis cauſam z penitere z impleas qđ rogaris Hec mora. decumbēs petit aduocari ꝑſbyterū. poſtulat veniā. crimina cōfitet. ſtatuit teſtamentū. recipit corpus xpi. inungitur. exalat ſpūm. z ſicut credim? ab inſidijs demonum liberat. Hec diu poſtea defuncti fratez clericus bonitatē xpi in fratre mortuo recognoſcens predicatoz ordinē intrans multa conſtantia ſeculū dereliquit

CXXXIIII

Comes gelrie Otto curſorē cū litteraſ pariſius miſerat curſu ꝑpeti redituz. Quē redeuntē comes Otto interrogās queſiuit ſi regē francie Lodouicū vidiſſet. At ille vir more ſubſannātis cōtorſit collū. Vidi inq̄t vidi illū miſez papillardū regē. capuciū habentē capitis ſup ſcapulas. Hec dicēs faciē ꝑtorſit ex aduerſo. z ſic facies cōtorta remāſit toto tpe vite ſue

CXXXV

Vidi in brabātia mulierē quandā dīnitē z honeſtā poſſeſſam a demonio. Quā cū rogante ꝑſbytero religioſo viſitarē inuenim? eam a vexatōe demonis q̄eſcentē z ſenſate loquentē vt ſanā. Tūc occulte nullo aduertēte ꝑſum cantici Moyſi ī deutronomio ſm q olim a ſancto quodā viro audieraz tertio repetiui ad, puocandū demoniū in obſeſſa. Deū q̄ te genuit dereliq̄ſti z oblit? es domini creatoꝛ tui. Hec mora. mulier pallere cepit labijs atq; vultu z due vene ī collo ei? ad groſſitiē pollicis intumeſcere. Tunc ego q̄re inquio peſſime vexare feminā ꝑſumpſiſti Mortuo inq̄t viro ſuo cōpaſſa ī ſubſidiū illius aīe ꝑtulit qđq̄d boni fecerat in hac vita. z ex hoc nacta occaſione vas vacuū mox intraui. Cui ego. Mentiris miſerrime. ex ſ̄

enim qđ dedit mediante charitate cumulatum est bonū eius. Et ille cū cachinno. Dē dax inquit sum. nec miruz si mentior. Hor ego. Est ne illa tā pulcra sicut ōr celestis patria quā pdidisti. Et respondit. In infinitū pulcrior cē dicatur. Et ego. Velles ne redire ad illam patriā si posses. Et ille. Vellem inquit q̄ possem z vsq̄ ad diez iudicij omia excogitata supplicia sustinere. Cui dixi. Ego promitto tibi in periculū salutis mee p̄ misse si mendax inueniar. illā perditā gloriā recuperare te posse si tantū hec dixerz. Dñe deus me⁹ peccaui ignosce mihi Et mox ille contorto collo exclamat horrifice. Dñe dñe Tunc̄ hoc sepius cū clamore valido personaret nec vltra in verbis procederz. Impossibile em̄ sciebā illi vt deū suū dominū recognosceret z se fateret peccasse atq̄ sibi pcaretur ignosci. tandē subiunxit. Dñe de⁹ margarete. sic em̄ obsessa mulier vocabat. deum recognoscere dñm suū indignat⁹. Tūc ego ad illum. O infelicissime omniū creaturaz supbia elisit te z de celo depulit. te redire inexpiabilis supbia nō pmittit. Nec mora. cōfusus ob mutuit. Et post paucos dies nō tamen tūc feminam dereliquit

CXXXVI

Erat circa cameracū ciuitatē quidā hereticus astutus valde. q̄ metuens inq̄ri z cōburi a fratribz p̄dicatoribz qui ī dicta ciuitate eo tpe plurimos comburebāt. finxit se arreptum a demone z ob hoc ad sanctū aych/arium in aspira obsessos curare potētem ligatus ab inimicis vel amicis deductus est. vt in eo nō heresim ꝓpalatam sed furiā putarent. Et vt audiuit q̄dam clericus obsessus a demone z ligat⁹ qđ eligius boogris. sic ei vocabatur: ligat⁹ ponerē in locū. Subsequenti nocte idē obsessus clericus diuīo nutu solut⁹ est. z aggregās mattas z stramina atq̄ ecclesie scamna sup ligatū hereticū cumulauit. Ludū autē z furiam credens ille dissimulat quoadusq̄ clericus ignē de lampade sumens cōburere hereticuz cepit. Et tunc hereticus clamauit. Ad cui⁹ vocem expergefacti custodes cū ignem extinguere nitterentur. cleric⁹ arrepto gladio quē casu iuxta lectū inuenit omnes violenter abegit et hereticū in igne combussit. Nec mora. diuino exacto iudicio clericus a demone liberatus. z plene sospes apparuit

Incipit distinctio sexta
Ex libro exemploz cesarij
Exemplū primum

Retulit mihi fra

ter Godefrid⁹ monach⁹ noster quondā canonic⁹ sancti andree in colonia cū essem⁹ simul ī pbatione rē dignā memoria. Asserebat sibi a q̄/dam monacho clareuall' bñ noto relatū q̄n dam clericū actu trutannū q̄les p diuersas vagari solēt ꝓuincias venisse ad clareuallē nō q̄dē zelo ordis sz vt aliq̄d monasterio raperet sub pallio religionis. Fact⁹ itaq̄ nouicius cū p totū annū pbatōis sue insidiare tur ornamētis eccie. z ꝓpt diligentē custodi/am satisfacere cordis sui nequisset malicie. hec intra se cogitabat. Cū fact⁹ fuero monachus z licuerit mīstrare sine nota ac labore ipos calices subtrahā. sicq̄ recedā. Ecce tali intētione elegit pfessionē. pmisit obediēti/am. induit cucullā. Sz pius dñs q̄ nō vult mortē peccatoz sz vt ꝓuertat z viuat. puersam volūtatē mirabilit mutauit z venenū ī antidotū misericordit ꝓuertit. Induto q̄ habitu monachali ꝓtrit⁹ z ꝓuersus adeo pfec̄ in sctā religione vt nō multo p⁹ ꝓpt merituz vite ad dignitatē ꝓorat⁹ ascēderet in clare/ualle.

II

Accidit tpe quodā vt heinric⁹ germanus regs frācie veniret ī clareuallē locutur⁹ bto bernardo sup q̄dā seculari negocio. Totuz etiā ꝓuentū visitās illi⁹ se ozōibz cōmēdauit Cui venerabil' abbas int' cetera vite salutaris monita rndit. Cōfido ī dño te nō mozituz ī eo in q̄ nūc es statu. sz velocit' experim̄to ꝓbabis quātū tibi ꝓsit istoz oratio q̄s expetisti. Qđ eodē die ꝓbatū est. Hā mults spiritualibz virs exultātibz de ei⁹ ꝓuersione sui eū lugebāt z tanc̄ mortuū cerneret ita inco solabiliter eiulabāt. Cū socij ac tota familia heinricū vt iā dixi deplangerēt. andreas q̄/dam parisiēsis ex nimia impatiētia dolorz q̄ si in furorē vsus dñm suū ebriū. insanū. mētisc̄ impotē vociferabat. neq̄ cōuicijs neq̄ blasphemijs parcēs. Et cū heinric⁹ vix sanctum deꝑcaret vt p illi⁹ ꝓuersione operā daret. rndit. Ne sis p illo solicit⁹. aīa ei⁹ modo ī amaritudine est. tu⁹ est ille. Et cuz repeteret audiēte andrea ꝗ ꝓbū. ille sanctā religionez plurimū abhorrēs talia in corde suo tacitus voluebat sicut postea ꝓfessus est. In hoc te

nuncio falsum esse ꝓpham. de ꝟ cm̃ certꝰ fuꝫ. q locutꝰ es ꝙ bũ ⁊ nõ fiet. ꝟ tibi coram rege ⁊ ꝓncipib⁹ ⁊ celebri ꝓuentu ip̃roperabo vt falsitas tua oĩb⁹ innotescat. Et cũ altera die recederet mala oĩa monasterio imp̃cans. ⁊ vallem fundit⁹ subruí desiderãs ĩ ipa nocte victus ⁊ quasi vinct⁹ trahẽte se gr̃a ⁊ vim faciente spũ dei vix diem expectare potuit. ⁊ ad monasteriũ reuertẽs cunctꝭ mirantib⁹ alterum se exhibendo saulũ beato viro se dedit.

III

Ante ꝟ trienniũ miles q̃dã Lodouic⁹ nomine acutꝭ febrib⁹ laborabat. ⁊ vocat⁹ est domin⁹ abbas vt infirmũ visitaret. Ingardescẽte infirmitate cũ miles idẽ iã oĩno essꝫ desperatus monit⁹ est ab abbate vt se ordini redderet ⁊ votũ ꝙuersionis vt mos est ꝙ bis exꝑmeret. Qui ꝙsilio acq̃escens mox vt ex consensu vtroꝝ inter man⁹ abbatꝭ se reddidisset. facies ei⁹ cepit ĩmutari ⁊ q̃dammodo alterari. ita vt pallor verteret in candorẽ. ⁊ colorꝫ liuidus ꝓficeret ĩ ruborẽ. cunctꝭ q̃ aderãt stupentib⁹ ⁊ dei donũ in moribũ do mirantib⁹. Et vt pius dñs adhuc manifesti⁹ ostẽderet q⁹ ꝓter votũ ordis infirmũ distulisset cepit miles sine sudore. sine sanguie. sine sternutatione ꝓtra infirmitatꝭ naturam ꝙualescere. Qui nõ ingrat⁹ bñficijs diuinis deportari se fecẽ ad monasteriũ nostr̃ in q̃ fact⁹ nouici⁹ ⁊ monach⁹. nõ mltũ ꝑ migrauit ad dñm

IIII

Ante annos vigintiq̃ tuor abbas quidã morimũdis fuit quẽ tal' necessitas ad ordinẽ traxit. Cũ esset iuuenis cũ ceterꝭ scolaribus studebat parisi⁹ Qui cũ esset duri ingenij labilisq̃ memorie. ita vt pene nihil possꝫ capere vel retinere ab oĩb⁹ irridebat. ab oĩb⁹ ideota iudicabat. Vñ cepit turbari multisq̃ doloribus cor ei⁹ affligi. Cõtigit aũt vt die q̃daꝫ infirmaret. Et ecce sathan affuit q̃ dicerꝫ ei Vis mihi facere homagiuꝫ ⁊ ego tibi dabo sciam oĩm lr̃aꝝ. Audiẽs ꝟ iuuenis expauit. ⁊ diabolo tl'ia suggerẽti rñdit. Redi post me sathanas q⁹ nunq̃ eris dñs me⁹ neq̃ ego tuus. ⁊ cũ ei nõ acq̃esceret manũ illi⁹ q̃si violẽter aperuit. lapidẽq̃ imponẽs dixit. Quam diu clausum tenuerꝭ lapidẽ istũ ĩ manu tua scies oĩa Recedẽte inimico iuuenis surrexit scolas itrauit. q̃stiones ꝓposuit. omnesq̃ disputãdo superauit. Mirati sunt oẽs vñ ideote tãta facũdia. nouitas tã inusitata. Ille vero negociũ celatũ habuit. nec alicui hoĩ causam tãte sciẽtie exponere voluit. Hõ mltо ꝑ infirmari cepit vsq̃ ad mortẽ. vocat⁹ ẽ sacerdos q̃ ei⁹ audiret ꝓfessionẽ. Qui inter cetera etiã ꝓfessus est quõ a diabolo recepissꝫ lapidem ⁊ cũ lapide sciaꝫ. Rñdit sacerdos. Pro ꝟce miser artẽ diaboli ne expers fias scia dei Territ⁹ ille lapidẽ quẽ adhuc manu tenebat iecit ⁊ cũ lapide fallacẽ scientiam deposuit Quid plura. Defunct⁹ est clericꝰ ⁊ corꝑ ei⁹ positũ in eccia. ordinatis circa feretꝝ scolaribus q̃ more xp̃iano psalmos decantarẽt Demones aũt aiam tollẽtes ⁊ ad vallẽ ꝑfundã terribilẽ fumũ q̃ sulphureũ cum ꝓrante illã portãtes ordinabãt se ex vtraq̃ ꝑte vall'. Et q̃ stabãt ex vna ꝑte aiam miserã ad sil'itudinem ludi pile. p̃ciebãt. alij ex ꝑte altera ꝑ aera volantẽ manib⁹ suscipiebãt. Quorũ vngues ita erãt acutissimi vt oĩ me acumẽ ferri incõparabiliter superẽt. A q̃b⁹ ita torqueba tur sic̃ postea dicebat cũ eũ iactarẽt vel exciperẽt vt illo tormẽto nullũ gen⁹ tormẽti posset eq̃parari. Misert⁹ ill⁹ dñs misit nescio quã celestẽ psonã. viz magne reuerẽtie q̃ de monib⁹ tale nunciũ deferebat. Audite pcepit vob⁹ dñs altissim⁹ vt aiam a vobis deceptam dimittatꝭ Hor oĩs simul aiaꝫ dimiserunt nec eã amplius tãgere ꝑsumpserunt. Que reuersa ad corꝑ mẽbra exanimata vificauit. viuificata erexit. scolares circũsedentes ĩ fugã vertit. Descendẽsq̃ de feretro dicebat se viuere. ⁊ q̃d viderit q̃d ve audierit magꝭ ope q̃ ꝟ mone manifesta uit. Hã statim ꝙuersus ĩ ordine cisterciẽsi tã rigid⁹ fuit sibi. tã dur⁹ castigator corꝑis sui vt oĩb⁹ q̃ eũ videre potuerãt patẽter dareť itelligi. q⁹ penas senserat purgatorij vel potius inferni.

V

Lantgraui⁹ turingie Lodouic⁹ pessim⁹ tyrann⁹. sibi cõmissum ꝓp'm indebitꝭ exactõnib⁹ deprimebat. possessiones etiã ecciarum iniuste vsurpabat. ⁊ pl'a alia mala faciebat. Vñ frequẽter a religiosis viris ammonitus rñdebat. Celũ celi dño terrã aũt dedit filijs hoĩm. Is cũ in suis pcijs moreret duos filios reliq̃t heredes. Lodouicũ scz q̃ in prima expeditõe hierosolymitana q̃ facta est tpib⁹ Friderici ip̃eratoris defunct⁹ est. ⁊ hermanũ q̃ eidẽ in ꝓncipatu successit q̃ nuper obijt Lodouic⁹ ꝟo q̃ satis erat tractabil' ⁊ humanus. ⁊ vt verꝰ dicã ceterꝭ tyrannis min⁹ malus tale edictũ ꝓposuit. Si aliq̃s esset inq̃ veris indicijs ꝟa mihi de aĩa patris mei di-

cere posset bonaz curtim a me recipet. Audiebat hec miles ꝗdã paup ꝙ frẽm habebat clericũ in nigromãcia qñqz satis expeditum. Cui cũ ꝓba ꝓncipis indicasset. respõdit ille. Bone frat diaboluz aliqñ p carmia vocare ꝙsueui. sciscitabar ab illo q̃ volui. iã diu ẽ ꝙ ei colloquijs artibusqz renũciaui. Instante milite oportune ĩportune. ad memoriã eius reducẽs ꝓriã pauptatẽ. pmissumqz honorẽ. Precibꝫ ei tandẽ clericꝰ victꝰ demonẽ vocauit. Vocatꝰ. ꝗd vellet ĩqsiuit. Rñdit clericus. Penitet me tãto tpe recessisse a te. Indica mihi obsecro vbi sit aiã dñi mei lantgrauij. At demon. Si vis mecũ pgere ego illũ tibi oñdam. Et ille. Libẽter illũ videre si sine pículo vite mee illũ videre possem. Cui diabolꝰ. Juro tibi p altissimũ z p tremendũ ei iudiciũ qz si fidei mee te cõmiserz incolumẽ te illuc ducã hucqz reducã. Ponit clericus ꝓpter frẽm aiam suã in manibꝫ suis collum demonis ascẽdit. quẽ infra breue tẽpus añ portã inferni deposuit. Introspiciẽs clericus ꝓtemplat est loca nimis horrẽda. penarũqz diuersa genera z demonẽ quendam aspectu terribilẽ sup opertũ puteũ residẽtẽ. Clericꝰ vt hec vidit totꝰ ꝓtremuit. z clamauit demon ille ad demonẽ baiulũ. Quis est ille quẽ tenes ĩ collo. Adduc eũ huc. Qui respondit. Amicꝰ noster est. z iuraui ei p ꝓtutes tuas magnas qz eũ nõ lederẽ. sz animaz lantgrauij dñi sui ostẽderẽ vt oĩbꝫ tuã ĩmensam ꝑdicet ꝓtutẽ. Ille ꝙ statim operculum igneũ cui insedit amouit z tuba enea puteo immissa tã valide buccinauit vt videret clerico totꝰ tremere mũdus. Post horã vt ei videbat nimis longã puteo eructãte flammas sulphureas lantgrauiꝰ inter scintillas ascẽdentes simul ascẽdens vidẽdũ se clerico collocutꝰ ꝑbuit. Ad quez ait. Ecce ꝑsto sũ miser ille lantgrauiꝰ ꝗndã dñs tuꝰ z vtinã nũqz natus. Cui clericꝰ. Dimissus sum a filio vestro vt ei renũciare possim de statu vestro. z si in aliquo potestis iuuari mihi dicere debetis. Rñdit ille. Statũ meũ bñ vides. ꝟ tñ scias. qz si filij mei restituere vellẽt tales possessiones taliũ eccliaꝝ ꝓriꝫ noĩbꝫ eas exprmẽs qs mihi iniuste vsurpaui z sub titulo hereditario ipis reliq magnũ aie mee ꝙferret remedium. Cui cũ clericꝰ diceret. dñe nõ credẽt mihi. Rñdit. Ego dicã tibi signũ qõ nemo nouit ꝓter me z filios meos. Accepto signo: et lantgrauio eo vidẽte puteo imerso p demonem reductꝰ est. Qui licet vitã nõ ꝑdiderit. ita tñ pallidꝰ z languidꝰ redijt vt vix agnoscerẽt. ꝓba patris filijs retulit. signa ostẽdit sed modicũ illi ꝙfuit. Nõ ei in ꝟ ꝙsentire voluerũt vt possessiones restitueret. Rñdit tñ Lodouicꝰ lantgrauiꝰ clerico. signa cognosco. patrẽ meũ vidisse nõ dubito. ꝓsitũ tibi ꝓmiũ dare nõ renuo. Ad quẽ ille. Dñe curtis vestra vobis maneat. ego cogitabõ quid aie mee expediat. Relictꝫ oĩbꝫ factꝰ est monachus ĩ ordine cisterciẽsi ꝓtenens oẽm laborẽ sustinere tpalẽ dũmõ penã euaderet eternã.

VI

Juuenis ꝗdam nobilis ꝙuersus est in q̃dam domo ordis nostri. Habebat aũt ep̃m q̃ndã cognatum a q̃ vnice amabat. Qui cognita ei ꝙuersione ad monasteriũ venit. et vt rediret ad seculũ ꝓbis ꝗbꝫ poterat suasit. sz psuadere nõ potuit. Anno pbatõis exacto factꝰ est monachꝰ. z multo post gradatiz ascendẽs in sacerdotẽ est ordinatꝰ. Qui sua dente diabolo a q̃ ꝓmus hõ electꝰ est de paradiso oblitꝰ voti. oblitꝰ sacerdotij. z qõ pessimũ est creatoꝛ sui ordinez deseruit. Et ꝗa ad pẽtes redire erubuit ꝑdonibꝫ se ꝙiunxit. Qui ita datꝰ est ĩ reprobũ sensum vt ꝗ ꝑ us bonis erat melioꝛ postea malꝰ fieret deterioꝛ. Accidit vt ĩ obsidione cuiusdã castri telo pcussus z pfossus ad extrema deueniret. Deportatꝰ est a socijs in q̃ndã villã adhibitis ꝗbusdã q ei mistrarẽt. Et cuz nulla spes esset euadẽdi mortẽ tpalẽ hortabantꝰ ad confessionẽ vt saltẽ illiꝰ bñficio mortẽ euaderet eternã. Quibꝫ rñdit. Quid mihi ꝓdesset cõfessio ꝗ tãta z tã innumera feci mala. ꝗ tam enormia cõmisi scelera. Ad hec illi. Maioꝛ est dei misericordia q̃z iniq̃tas tua Ulix tãdez importunitate victꝰ illoꝝ ait. Vocate sacerdotẽ. Qui cũ vocatꝰ adesset z coꝛã infirmo sederet. pius dñs ꝗ potẽs est auferre coꝛ lapideũ z dare coꝛ carneũ. tantã coꝛdi eius cõtulit ꝓtritionẽ vt sepe ꝓfessionẽ inciꝑet z ꝑpter lachrimas z singultꝰ in voce deficeret. Tandẽ collecto spũ in hmõi ꝓba prorupit. Dñe peccaui sup arenã maris. monachꝰ sũ ordis cisterciẽsꝭ. in ordine sacerdos factus ordinẽ peccatz meis exigẽtibꝫ deserui. z non mihi sufficit ꝙ apostataui. sed z ꝑdonibꝫ me ꝙiunxi. ꝙs in crudelitate supaui. ꝗbꝫ illi tollebant subam. ego abstuli vitã. Nemini parcebat oculꝰ meꝰ. Si illi qñqz parcebãt hũana ducti miseratõe. ego coꝛdis mei ipellente

malicia nemini ꝯntū in me fuit ꝓcere potui Multoꝝ vxores ⁊ filias violaui. incendijs plurima vastaui. Enumerauit ⁊ alia ꝙplurima ꝙdammodo naturā hūanā excedentia Talib⁹ sacerdos auditis pctōꝝ ei⁹ enormitate territ⁹ sicut stult⁹ fuit ira ⁊ stulte respōdit. Maior est iniq̄tas vr̄a ꝙ vt veniā mereamini. Rndit ille. Dñe lr̄at⁹ sum. sepi⁹ audiui ⁊ legi. q̄ nulla fit cōparatio humane malicie ad diuinā bonitatē. Dixit em̄ ꝓphetam Ezechielē. In quacūq̄ hora pctor ingemuerit salu⁹ erit. Jtē. Nolo mortē pctoris. sed vt ꝓuertat⁹ ⁊ viuat. Rogo vos ꝑ intuitu diuine misericordie vt aliquā mihi dignemi pniaz iniungere. Et sacerdos. Nescio q̄d tibi iniūgere debeā. q̄ homo pdit⁹ es. Rndit monachus. Dñe ex̄q̄ nō sū dign⁹ a vobis recipere pniam. ego mihijpsi pniam iniungā. Eligo em̄ duo milia annoꝝ esse i purgatorio vt p⁹ illos misericordiā inueniā coram deo. Ex̄q̄ ꝑ negatis mihi medicinā satisfactiōis peto vt ñ fraudetis me a viatico sacre communionis Rndit ei stolid⁹ sacerdos. Si tibi ausus nō fui iniūgere pniam quō p̄sumo tibi dare xp̄i corp⁹ ⁊ sanguinē. Et cū ad neutꝝ quiescerz vnicā tandē rogauit petitionē dicēs. Statum meū in cedula scribere volo ⁊ vos deferre eā debetis tali epō cognato meo ex noīe eū designās. spero q̄ p me orabit Et ꝓmisit sacerdos. Mortu⁹ est monach⁹ ⁊ ad purgatoriū deportat⁹. Et venit sacerdos ad epūz defuncti lr̄as ei deferēs. Quos cum legisset amarissime fleuit. dixitq̄ sacerdoti Hūq̄ tm̄ dilexi hoīnem. dolui de apostasia. doleo de morte. dilexi viuū. diligo mortuū. q̄ iuuari pōt ⁊ otrit⁹ obijt. orōib⁹ eccie mee ñ carebit. Et euocās ꝓlatos epat⁹ sui. abbates. s. decanos. ꝓres. pastores eccīaꝝ q̄b⁹ cōmissa fuerat cura aiaꝝ. ⁊ hijm̄ demandās monasterijs sanctimonialiū. rogās multa hūilitate ⁊ ꝓstantia viua voce p̄ntes. lr̄is absentes vt oīs spēales orōes ꝙs ipe iniūxit illo anno aīe iā dicti defuncti impēderēt tā i missis ꝙ ī psalmis. Jpe ꝓ o ꝓter missas ⁊ elemosynas ac orōes peculiares ꝙs p eo fec̄ singul' diebꝫ hostiā salutarē p absolutōe aīe ei⁹ imolauit. q̄ si forte i maxima necessitate vel infirmitate h̄ p seip̄m facere nō potuit alter defectū illum suppleuit. Anno ꝓpleto i fine misse post altare stans defunct⁹ apparuit epō pallidus etilis. macilent⁹. in veste pulla. vultu habituq̄ statū suū bñ declarās. Quē cū interrogasset quō haberet vel vnde veniret. rndit. Jn penis sum ⁊ de penis venio. sed gratias ago charitati tue q̄ ann⁹ iste ꝓpt elemosinas ⁊ orōnes tuas atq̄ bñficia eccie tue mihi exhibita abstulit mihi mille annoꝝ penas ꝙs sustinere habebaz in purgatorio. q̄ si adhuc vno anno sil'em mihi ipenderis opem oīno liberabor. Audiēs h̄ epus let⁹ effect⁹ deo gratias egit. Dimissisq̄ lr̄is ad eccl'ias siue mōasteria visionē oīb⁹ exposuit. ⁊ vt adhuc vno anno iniūctas suas orōes obtinuit. Epus ꝯo annū sequentē ꝓcedēti ꝓtinuauit tāto in exhibitōe feruētioꝝ ꝙsto iā de liberatōe securioꝝ. Expleto anno cū epus missam ꝓ eo celebraret itez affuit illic i cuculla nigra ⁊ facie serenata. dicens sibi oīa optate succedere. ⁊ ait epō. Remuneret de⁹ oīpotēs charitatē tuā sanctissime p̄r q̄ ꝓpter tuā solicitudinē erept⁹ de penis iā ingredior gaudium dñi. ⁊ ecce isti duo anni reputati sūt mihi p duob⁹ milib⁹ annoꝝ. Et nō vidit eū amplius

VII

Beatus Bernard⁹ monachū q̄ndam habuit. q̄ suadēte inimico habitum deposuit. ⁊ parrochiā q̄ndā eodē coopante regendā suscepit. Erat q̄ꝑ sacerdos. Et q̄ sepe pctm̄ peccato punit deseror ordinis in viciū labitur libidinis. cōcubinā sicut multi ꝓsuetudinis est ad sibi cohabitandū accepit de qua t liberos genuit Accidit aūt vt post ānos plurimos miserāte deo q̄ neminē vult perire sanctus abbas villā in q̄ monachus habitauit trāsiret. ⁊ ad domū illi⁹ hospitādi grā diuerteret. Quē ille bñ cognoscēs ⁊ quasi ꝓprium patrē cū multa reuerētia excipiēs deuote ministrauit ⁊ tā ipis ꝙ socijs ac iumētis necessaria copiose ꝓcurauit. nō tm̄ recognit⁹ ē ab abbate. Mane cū vir sanct⁹ dict⁹ matutinis parat⁹ esset ad eundū. nec posset loq̄ sacerdoti eo q̄ maturi⁹ surgēs isset ad ecclesiam: ait filio ipsius sacerdotis. Vade defer nunciū istud dño tuo Erat aūt puer mutus a natiuitate. Qui ꝓcepto obediēs ⁊ ꝓcipientis ꝓtutem i se sentiēs ad patrē cucurrit ⁊ sancti patris verba verbis valde absolute expressit dicens. Nec ⁊ hec mandat tibi abbas. Pat ꝓmam vocē filij audiens ⁊ p gaudio lachrymans vt secūdo ⁊ tertio eadē verba repeteret ammonuit. ⁊ q̄d sibi abbas fecerit diligēter inquisiuit. Cui ille. Nihil aliud mihi fec̄. is solummodo verbis dixit mihi. Vade dic dño tuo verba hec, Ad tam cuidēs miracu

lum sacerdos cōpunct⁹ festināter ad sctūm vir⁹ venit. secū cū lachrymis ad pedes illius p̄strauit. Dñe pater inquit monach⁹ vester talis ac talis fui. t tali tempe a mōasterio recessi. Rogo igitur paternitatē vestrā vt licet mihi redire vobiscū ad monasteriū. quia deus in aduentu vestro visitauit cor meum Cui sanct⁹. Expecta me t ego pacto negocio ocius reuertēs ducā te mecū. Timēs ille mortē quā p̄us nō timebat rndit. Domine timeo interim mori. Ad hec ille. Doc p certo scias q̄ si in tali p̄nitōe ac p̄posito mortuus fueris coram deo monachus inuenieris Recessit: rediit. illū recēter mortuū ac sepultum audiēs sepulcrū aperiri p̄cepit. dicentibus q̄ aderant q̄d facere vellet rndit. Volo videre vtrū in sepulcro iaceat monachus an clericus. Clerici inquiūt. in habitu clericali sepeliuim⁹ eum. Reiecta terra nō in veste qua sepultus fuit. sed in tōsura t habitu monachi cūctis apparuit. Et magnificat⁹ est ab omnib⁹ de⁹ q̄ volūtatē p̄ facto reputat.

VIII

Ante paucos annos ī regno francie erat sacerdos q̄dā q̄ in ipa nocte natal' dñi transire debebat p̄ breuē campū de vna villa ad aliam vt ibidē ꝑ mo suetudinē matutinas diceret. missasq̄ celebraret. Opera diaboli vt creditur iuxta villā sola mulier occurrit. et q̄ sine teste fuit solus cū sola peccauit. Perpetrata culpa tā nefaria. nō eū retraxit a maiori p̄temptu accusatrix p̄scientia. sed magis timens humanā verecundiā q̄ diuinā vindictam eccīam ītrauit. dictisq̄ matutinis missam de nocte p̄mo galli cantu ꝑ mortē solēniter inchoauit. Trāsubstantiatōe facta panis videlicet in cor⁹ t vini in sanguinē xp̄i columba nuea ipo sacerdote aspiciēte super altare descēdit. totūq̄ ebibēs q̄d erat ī calice rostro suo hostiā tulit t auolauit. Videns ista sacerdos satis t si nō salubrit⁹ est territ⁹. t q̄d faceret nō pax p̄plexus canonē p̄t⁹ populum circūstantē quātū ad ꝓba t signa cōplecuit. sed fructu canonis caruit. Post⁹ missaz decantatz laudib⁹. cū missam de mane diceret. eo q̄ nō haberet q̄ vicē suā supplerz eadē columba hora q̄ p̄us itez venit sacramentū abstulit t recessit. Presbyter nō cessauit a p̄sumptione sua. sz tertio accedēs ad altare celebrat⁹ missam de die p̄ eandē columbam eo modo q̄ p̄mo t scdo ei puer natus sacrm corpis t sanguis sibi subtraxit. Tandē in se reuersus t de culpa licet indign⁹ dei cū gra cōpunctus. venit ad quendā abbatē ordis nostri p̄fessionē faciēs tāti peccati. exposuit ei omnē ordinē rei cū multis lachrymis. Abbas ꝓo sicut vir prudēs t discret⁹ p̄tritū eū ex toto corde p̄siderās. ꝓtutē p̄tritōis p̄bare volens pniam suspēdit. t vt ocius iret celebrare p̄cepit. Ille ꝓo quasi deo obediēs confessori suo cū multo timore t lachrymis ad altare missam celebraturꝰ accessit. quem pi⁹ dñs q̄ nihil horis odit q̄ fec. sz dissimulat peccata hoīm ꝓpter pniam mirabilit letificauit Ad hostiā sumptōis columba rediēs tres hostias quas singillatim tulerat sil' rostro deferens corpali imposuit. t triū missaz liquem de gutture suo calici immisit ac recessit. Videns hec p̄sbyter gaudio replet⁹ est maximo gras agēs deo q̄ facit mirabilia magna sol⁹ reuersusq̄ ad abbatē diuinā ei p̄solationez recitauit. t vt ab eo ī monachū recipet hūiliter supplicauit. Cui rndit abbas. Nō te hoc tempe suscipiā. sed volo vt mare trāseas t p̄ peccato tuo trib⁹ annis ī hospitali infirmantibus seruias. si tunc reuersus fueris nullā a me repulsam patieris. Volebat enī vt per laborē tanti itineris t pericula maris penā peccati deleret t pauperes infirmosq̄ ꝓpter opera misericordie sibi intercessores faceret Fecit ille quod abbas p̄cepit. t post tres annos reuertens habitū religionis in eius domo suscepit

IX

Hildebrandus habitans in villa q̄dam dyocesis traiectēn. que dr holten. die quadam silua cū alio quodā p̄ciue suo ītrauit. quem suadente diabolo cū soli essent occidit Fuerant enī aliqn̄ inter eos inimicicie. sz tunc p̄nit⁹ erāt sopite reuerso hildebrādo ī villā interrogabant eū amici occisi vbi esz. Cui rndit. Nescio. Expectantib⁹ die illo t altero cū nō rediret q̄ iā redire nō potuit. suspectū habētes iā dictū hildebrandū ꝓt⁹ antiqs inimicicias cora iudice in causaz traxerūt. crimenq̄ homicidij imposuerunt. q̄ timide negante cepit ipa facies eū prodere. Et cū instantib⁹ illis iā negare nō posset. cōfessus est q̄ hoiem occidisset. statim data sup eum sententie pene rotali adiudicat⁹ est. Cūq̄ duceret ad mortē sacerdos eiusdē ville Berthol phus cū alio sacerdote qui vocabat Johes traxerunt reū in p̄tem. satis diligenter eum monētes de cōfessione atq̄ p̄tritōe cordis.

Et qz miser hō p se surgere ñ potuit. nec manū se subleuante sensit miserabilit respōdit. Quid mihi possent illa pdesse. Dō em damnat⁹ sum. reuera rñdit sicut hō induratus z desperat⁹. Et ait illi sacerdos. Adiuro te p pfem z filiū z spūmscm vt infra dies. xxx. mihi appareas z sine oi piculo vite mee ō statu tuo me certifices. Rñdit. si mihi licuerit. libenter ħ faciā. Dicqz rotali pena plexus de tormēto corpis trāsiuit ad tormentū eterne dānationis. Nocte quadā infra statutū tps bertholpho dormiēte i strato suo tāt⁹ esse cepit circa domū fragor arboz. tā vehemens flat⁹ ventoz vt ipa aialia stuperēt z vix suis lozis infra claustra stabuli retineri possent. Expgefact⁹ bertholph⁹ respexit ad ostiū domus z eccesianue q̄si vētoz ipulsu aperiebāt viditqz hildebrandū in camino ardēte residentē sibiqz celeri⁹ ppinquantē. Territ⁹ autē supza modū se signauit z vt staret sub inuocatōe diuini noīs pcepit. Ecce ħ sum sicut pmisi inqt. Sciscitāte illo de statu suo. Rñdit. Eternalit damnat⁹ sum eternisqz incendijs ppter desperationē maxime deputatus. Si fm tuū ꝯsiliū egissem pniam. p penā tēporalē euasissem eternā. Hoc aūt scito qa si nō fuissem viu⁹ a te adiurat⁹ ne tibi mortu⁹ nocerē malo tuo huc aduenissem. Consulo tibi vt vitā tuā emēdes ne post hāc vitā similes penas recipias. Erat aūt idem bertholphus sacerdos noīe sz nō re. Hā vsqz ad illō tps sine ordine p̄sbyterij celebrauit. Qui cū adhuc misez ampli⁹ iterrogare vellz. rñdit. Nō licz mihi ħ diuti⁹ morari. qz mlti demones foꝛs añ ostiū pstolank reditū meū. ħ dicto statim ipulsus z expulsus cū stridoze et vlulatu maxio ab eo discessit. trāsiensqz secus stabulū aialia sic pus in stupoze z cōmotionē quertit. Bertholph⁹ ꝑo timoze tā horrende visionis seculū deseruit. z in domo q̄dam ordis nostri religionis habitū suscepit Abbas loci illi⁹ eo q̄ intellexisset eū vix esse lr̄atum z eloquentē vt ei ad ordines liceret accedere satꝛ apud dñm papā innocentiū laborauit. sz obtinere nō potuit. Añ ħ biennium sic mihi retulit prior de campo in manu quā extēderat temere ad archam dei graui morbo punitus est. Que cū ei quasi p remedio eo q̄ morbo serpens sit abscideret nihil illi pfuit. imo dolori dolor addit⁹ mortez ei potius accelerauit. Voluit eum dñs vt spero punire in pñti ne puniret in futuro.

K

Eo tpe q̄ magister Johes tantenꝰ scolasticus z magister oliuerus colonienꝰ dyocesis scolastic⁹ crucē ꝯ sarracenos pdicabāt in dioceſi traiectensi erat ibi q̄dā rusticus si bñ memini noīe gotschalc⁹ opere vsurari⁹. Iste cū ceteris nō ex deuotōe vt postea patuit. sz ex circūstantiū importuna cōmotiōe crucē suscepit. Cū q̄z dispēsatoꝛes ex māda to Innocētij pape pecuniā redēptiōis colli gerent a senib⁹ paupibus z infirmis. idē vsurarius se paupem mentiēs cuidā dispēsatori circa summā q̄nqz talentoꝛuꝫ dedit taliqz dolo sacerdotē circūuenit. Testati sunt postea vicini ei⁹ q̄ dedisse potuisset. xl. marcas nec tñ exheredasset liberos suos qō ipe ptēdebat. Deus aūt q̄ falli nō potuit ei⁹ fallaciam postea terribilit cōclusit. Sedebat miꝰ in tabernis deū puocans. eiusqz peregrinis exprobrās in hunc modū. Vos stolidi mare transibitꝭ. subam vestrā expendetꝭ. vitāqz vestrā multis piculis exponetis. ego ꝓ cuz vxoze z liberis meis domi residens propter q̄nqz marcas quib⁹ redemi crucē meā similem vobis habebo mercedē. Sed iust⁹ dominus vt palā ostenderet quantuz placeret labor z expense pegrinantiū z q̄ntū ei⁹ ocul⁹ displiceret dolus ac blasphemia detrahētis hoīem miserrimū tradidit sathane vt disceret non blasphemare. Nocte quadā dormiente eo cū vxoze sua in q̄rio molendino domui sue ꝓtiguo motū quasi rote molentꝭ audiuit. Clamansqz puez dixit ei. Quis admisit molēdinū. vade vidē q̄s ibi sit. Iuit puer z rediit. Nimio em horroze pcussus pcedere ñ potuit. Cui domin⁹. Dic q̄s est ibi. Respondit. Tant⁹ horroz ad ostiū molendini me inuasit vt cōpelleret redire. Et ille. Etiaz. Si diabolus ibi sit. ego vadaz z videbo. Iniectaqz toga scapulis eo q̄ nud⁹ esset. ad molēdinū venit. ostiū aperuit introspexit. in quo horrendā visionē vidit. Stabāt ibi duo eq̄ nigerrimi z vir quidā deformis eiusdem colozis iuxta equos. q̄ dicebat ad rusticū. Festina. ascende equū istuz. quia ꝓpter te adductus est. Expalluit ille et cōtremuit. qz iubētis vocez minus libēter audiuit. Tunqz ad talē obediētiam imparatus esset. iterato clamat diabolus. quid tardas. pīce vestē z veni. Erat aūt crux quam suscepat eidez vesti assuta. Quid plura. Virtutē diabolice vocis p desperationē in corde suo sensiēs. z ias

Distinctio sexta

resistere nō valēs. vestē reiecit. ī molendinū intrauit. equū imo diabolū ascēdit. Ascēdit ꝛ diabol⁹ equū altez. ꝛ sub mīta celeritate sī mul ꝛ deducti sunt ad diuersa loca penarū. In qbꝫ homo miser prem ꝛ matrē miserabi liter vidit aliosqꝫ plurimos quos defunctos ignorauit. Vidit etiā ibi q̄ndā bonestū mi litē nup mortuū beliā noīe de runinge burg grauiū in castro burst vacce furēti insidētez aduerso corpe. ita vt dorsum haberet ad cor nua vacce. q̄ huc illucqꝫ discurrebat. et cre bris ictibꝫ dorsum militis cruētabat. Cui cū vsurari⁹ diceret. Dñe quare sustinetis tantā penā. Rñdit. Vaccā istā rapui sine mīficor dia cuidā vidue ꝛ iō sine mīficordia oportz me ab illa penā hāc sustinere Ostēsa est ei in eisdē locis ignea sedes in qua nulla potuit esse q̄es sz sessio penal' ꝛ pena interminabil'. dictūqꝫ est ei. Quodo reuertes in domū tu am. post tres aūt dies exuto corpe reuertes in locū tuū. ꝛ mercedez tuam accipies ī sede ista. Dor a demone reduct⁹ ꝛ ī molendino depositꝰ pene exanimis relictꝰ est. Inuētus ibi ab vxore ꝛ familia atqꝫ ī lectū deportat⁹ cū reqreret vbi esset. vnde veniret. respōdit. Ad loca infernalia duct⁹ fui. hec atqꝫ ꝫ ibi dem vidi. ostēdit mihi in eisdē locis ductor meus sedē vnā ꝛ dixit qz mihi foret ꝑparata ꝛ qz p⁹ tres dies receptuꝝ esset mercedē me am in ea. Vocat⁹ est sub celeritate sacerdos ꝛ rogat⁹ ab vxore vt pusillanimē cōfortaret desperatū erigeret. ꝛ ad ea que sunt salutis hortaretur Quē cū sacerdos moneret vt cō tritionē haberet de peccatis suis. ꝛ vt puram faceret cōfessionē dicens: neminē debere de dei misericordia desperare. Respōdit Quid ꝓsunt ꝛba ista. Nō possum cōteri. superfluum iudico cōfiteri. Quod de me dispositū ē. ne cesse est impleri. Sedes mea parata est post tertiū diē illuc veniā ꝛ fm qd gessi in ea reci piam. Sicqꝫ sine cōtritione. sine cōfessione sine viatico ꝛ sacra vnctione. tertio die de functus in inferno sepultus est

XI

A viris religiosis ꝛ frātis vt sūt abbates ꝛ scolastici ꝓtigisse parisi⁹ veraciter ītelleri. Erat ibi iuuenis q̄dā ī studio suggerēte hu mani generis inimico talia q̄dā pctā cōmise rat q̄ obstāte erubescētia nulli hoīm ꝓfiteri potuit. Cogitās tñ q̄ malis ꝑparata sūt tor mēta gehēnez q̄ bonis abscōdita sūt gaudia ꝓbenuis vite. timēs etiā quotidie iudiciū dī sup se int⁹ torquebat morsu ꝓsciētie ꝛ fortis ta bescebat ī corpe. Quid plura. Tandē misē rante deo timor ille humilis verecundiā vicit Uenies ad sanctū victorē ꝓrem vocauit. ꝛ qz ꝓfitēdi grā venisset indicauit. Ille patus ad tale officiū sic oīs sunt frēs eiusdē mo nasterij statim venit ī loco ad hoc deputato vbi sedit p̄missaqꝫ exhortatōe iuuenē ꝓfiteri volentē expectauit. Mira res. Tanta bora cadē pi⁹ dñs cui⁹ natura bonitas est. cui⁹ vo luntas potestas est. cui⁹ opus misericordia est: cordi ei⁹ ꝓtulit ꝓtritionē vt quotiēs ꝓfes sionē incipet totiēs singultibꝫ itercepta vox deficeret. In ocul' lachrime. suspiria in pe ctore. singul⁹ erāt ī gutture. Hec vt vidit ꝓ or dicebat scolari. Uade ꝛ scribe pctā tua ī cedula ꝛ defer ad me. Placuit ꝓsiliū iuueni abijt. scripsit. dic altera redijt. ꝛ si ꝓfiteri pos set itez temptās vt ꝓus defecit. ꝛ cū nihil p ficeret cedulā priori porrexit. legit ꝓor ꝛ ob stupuit. dixitqꝫ iuueni. nō sufficio tibi solus dare cōsiliū. vis vt ostendā abbati. ꝛ licenti auit ei. Uenit ꝓor ad abbatē ꝛ porrexit cedu lam legendā. rē ei p ordinē exponens. Quid deinde gestū sit audiāt peccatores ꝛ cōsolen tur desperati ꝛ recreent. Hor em vt abbas cartulā ad legendū aperuit totā eius cōtinē tiā deletā inuenit. Et ait abbas ꝓri. Quid legam in cedula ista. nihil in ea scriptum est Hec vt ꝓr audiuit cedulā simul cū abbate respexit. dixitqꝫ ad illū. Sciat ꝑ certo pater nitas vestra supradictū iuuenē in hac cedu la scripsisse peccata sua. ꝛ cū a me fuissent le cta. vobis etiā donaui legenda. sed vt video misericors deus q̄ maximā iuuenis ꝓtritio nem attēdit: culpā iam sufficiēter punitā iu ste deleuit. delectio siquidē tot⁹ scripti abol tionē signat tot⁹ delicti. ꝛ aduocātes scola rem ostenderūt cedulā. dicētes eius pecca ta diuinit⁹ esse deleta. quā cū ꝑspexisset et ex signis bene cognouisset intantū cor eius ex magnitudine gaudij est dilatatū: inquantū ꝓus ex magnitudie tristicie fuerat angusta tum. ꝛ nullā ei iniungentes satisfactionem. monuerūt quatenꝰ deo de pceptis beneficijs grās ageret. atqꝫ de cetero cautius viueret

XII

Mulier q̄dā igne libidis succēsa ꝓximum adamauit filiū de q̄ concepit ꝛ pepit filiū alterꝫ Terrore tā nefarie cōmixtiōis pcussa q̄libet momēto timens se tradi sathane vel morte subitanea iterire. deo miserāte ō satisfactiōe

anxiari cepit. ꝓhabito ꝑ̄ us ꝓsilio sacerdotis sui. infantulū secū tollēs romā venit. ⁊ cum multa importunitate dñi Innocentij pape oculis se ingessit cū tātis lachrymis et clamoribꝫ cūctis audiētibꝫ faciēs ꝓfessionez vt oīs verteret ī stupoꝛē. Bestauit in brachijs infantē cōmissi facinoꝛ testē. Videꝫ dominus papa ī muliere tantā ꝓtritōz. ⁊ qz eēt penitens misericordia mot⁹ sup eam sicut prudens medic⁹ volēs infirmaz plene ⁊ cito sanare. ꝓtritionē etiā ꝓbare. ꝓcepit vt ī tali veste ibi apparerz in ōli veneraꝫ ad filiū cū peccaret. Illa ꝓfusionē eternā tpali añponens mox se exuit. vestes posuit. ī camisia redijtꝫ paratissima foꝛet ad oēm satisfactionē ī tali obediētia satis oñdens. Consideraꝫ vir litteratissim⁹ tali obediētie. tali verecūdie. tali penitētie. nulli⁹ peccati penā posse resistere. coꝛā omnibꝫ dixit ad mulierē. Dimissum est peccatū tuū. Vade in pace. ⁊ nihil ampliuſ iniunxit ei. Audiuit hec ꝙdam ex cardinalibus ⁊ cū phariseo ꝓtra papā murmuraꝫ iudiciū eius reꝓhendit. dicēs ad tantā culpaz tam breuē pnīam min⁹ sufficientez. Cui ille rñdit. Si ego iniuste egi cū muliere ista ⁊ ī sufficiēs est eius coꝛā deo pnīa. potestatē habeat diabol⁹ ingrediēdi coꝛpus meū ⁊ coꝛā omnibꝫ me vexet. Si ergo tu iniuste me reꝓhendis simile tibi fiat. Statim diabol⁹ cardinalē eundē vexare cepit. ꝓ cui⁹ vexationē ꝓfectam mulieris pnīam de⁹ palam ostēdit. Tandē omniū oratōe purgat⁹ cardinal' dicit in sua vexatione diuine misericordie ō cetero non oblatrare.

XIII

In dyocesi leodiensi adolescēs ꝙdā nobilis habitauit. cui pater moriens vtpote vir magn⁹ ⁊ potēs multas diuitias reliq̄t. fact⁹ miles idē iuuenis vt gl'iaz sibi cōquireret tē poꝛalem. in breui ad magnā deduct⁹ est paupertatē. Causa em̄ laudis humane toꝛneamētis tot⁹ dedit⁹ erat. Histrionibꝫ larga manu sua tribuebat. Et quia ad tales effusiōes reddit⁹ annui min⁹ sufficiebāt. hereditatem paternā vēdere compellebaꝫ. Erat aūt in ꝓximo manēs miles ꝙdā diues ⁊ honest⁹. ministerialis tm̄. Huic iuuenis iā dict⁹ allodia siue feuda sua ꝓtim vēdebat. ꝓtim ī vadimonio exponebat. Et cū iā nō haberet qđ venderet vel exponeret. cogitabat exulare. tolerabilius iudicās inter extraneos mendicare q̄ inter notos ⁊ affines egestatꝫ confusionē sustinere. Habebat aūt villicū. hoīem q̄dez malignū. nomine nō re christianū. ⁊ demonum misterio totū mancipatū. Videꝫ h̄ dominū suū tristē ⁊ tristicie nō ignoraꝫ causaz dicebat ei. Dñe vultis diues fieri. Respondit. Libēter diues fierez. dūmodo ipē diuitie esse possent cū deo. Et villic⁹. Nolite timere. seq̄mini tm̄ me. ⁊ bñ erit vobis. Statim secut⁹ est miseꝛ tanq̄ serpētis vocē euaquasi sibulū aucupis auicula in laqueū diaboli celeri⁹ deponēdus. Et duxit eum ī ipa nocte ꝙ ꝙddam nem⁹ in locū palustrē. et cepit quasi cū aliquo habere ſmonez. Cui inuenis. Cum quo loqueris. Rñdit dño suo villicus ille iniq̄tatis. Tacete tantū vos. nec sit vobis cura cū quo loquar. Cūq̄ secūdo loqueret ⁊ iuuenis iterato sciscitaretur. Respondit. Cuz diabolo. Et cepit iuuenis nimis horrere. Dicebat villicus diabolo. Domine ecce viꝛ hūc nobilē dñm meū adduxi gr̄e vestre. maiestati vr̄e supplicās vt vestro auxilio ꝑstinis honoribꝫ atq̄ diuitijs restituī mereaꝫ. Ad quē diabol⁹. Si mihi voluerit esse deuot⁹ ac fidel' dabo ei diuitias magnas. insup addā gl'iam ⁊ honoꝛes q̄les nō habuerūt patres ei⁹. Rñdit villicus. Libenter vobis obsequiosus erit ⁊ fidelis si talia fuerit cōsecutus. Et ille. Si voluerit ista a me cōsequi abrenūciare debet instanti altissimo. Qđ cū iuuenis audiret ⁊ facere renueret. dicebat ei hō ille ꝓditōis. Quid timetis verbulū vnū. dicite abrenūcio. Tandē miser iuuenis a villico ꝑsuasus creatorē suum oꝛe negauit. diabolo homagiū faciēs. Hoc scelere ꝓpetrato diabol⁹ adiecit. Adhuc op⁹ imꝑfectū est. etiā abrenūciare debet mr̄i altissimi. Illa est em̄ que maximū nobis infert dāñū. quos filij⁹ p iusticiā abijcit. matq̄ nimis misericoꝛs est ad indulgentiā reducit. Sibilauit itez serpens in aure adolescētis vt dño suo in hoc obediret. vt sicut filiuz ita etiam ⁊ matrē abnegaret. Ad qđ ꝑbum iuuenis nimis exꝑauit. turbatusq̄ supra modū rñdit. Hoc nunq̄ faciā. Quare inq̄t. fecisti qđ maius est. facite nūc qđ min⁹ ē. Maioꝛ ē creatoꝛ q̄ creatura. Et ille. nunq̄ ego negabo etiam si me oporteuerit hostiatim mendicare ꝓ omnes dies vite mee. ⁊ non adquieuit. Sicq̄ ifecto negocio ambo reuersi sūt nihil quidem honoris cōsecuti. sed maximo peccati pondere grauati. villicus suadendo, iuuenis ꝙ ꝓsentiēdo. Pergētes vero simul,

venerũt ad quandã eccĩam cui⁹ ianuã cam panari⁹ exiẽs reliquerat semiclausam. Hoc iuuenis desiliẽs de eq̃ cõmisit equũ villico: dicẽs. Expecta me hic donec reuertar ad te. Et intrãs eccĩam añ ortũ auroze pstrauit se añ altare z ex intimo corde ipam matrẽ mi cepit inuocare. Erat aũt sup idẽ altare ima go ip̃i ꝑginis z matris puer. Hm̃ i sinu te nens. z ecce merit̃ ip̃i⁹ ꝓclarissime stelle ma ris. ver⁹ lucifer oriri cepit in corde sepedicti adolescẽtis. Tantã eĩm dñs ꝓpter honorem matris quã nõ negauerat ꝯtritionẽ donare dignat⁹ est vt ꝑ fletu rugiret. z ꝑ planctu ni mijs clamoribꝫ eccĩam repleret. Eadez eĩm hora sup⁹adict⁹ miles q̃ oĩa eius bona habe bat: diuio vt credit nutu ad eandẽ eccl̃iaz diuertit. z cũ videret aptam putãs ibi diui na celebrari maxime ꝓpter clamores intrin secus sol⁹ intrauit. Inueniẽsq̃ añ altare. iu uenẽ sibi bñ notũ lachrymantẽ. z putans qz suã solũmodo defleret calamitatẽ retro ign dã columnã secessit rei exitũ expectãs. Cũ q̃ terribilẽ illã maiestatẽ quã negauerat no minare vel inuocare nõ auderet. sz m̃ pijssi mã genitricez lachrymosis vocibꝫ pulsaret. vtroq̃ audiente p os imaginis sue btã z sin gularis xp̃ianoz aduocata filio loquebat i hec ꝛba. Dulcissime fili miserere huic homi ni. Puer ꝙ matri nil rñdit faciẽ ab ea auer tens. Cũq̃ itez rogaret: hoiem seductũ a sse rens. matri dorsum vertit. dicẽs. Homo iste negauit me. q̃d ei faciã. Post hec verba ima go surrexit. puez sup altare posuit. ciusq̃ pe dibus se ꝓna pstrauit. z ait. Rogo fili vt ꝓpr̃ me dimittas ei peccatum h̃. Horq̃ infans matrẽ eleuãs rñdit illi. Mater nunq̃m tibi aliq̃d negare potui. Ecce ꝓpter te totum di mitto. ꝓus dimiserat culpã ꝓpter ꝯtritionez deinde penã peccati ꝓpter matris intercessi onem. Surgẽs aũt iuuenis exiuit ex eccĩa. tristis q̃dem de culpa. sed hilaris de indul gentia. Etiuit post eũ sepedictus miles latẽ ter. z quasi rem ignoraret quesiuit quare tã humidos z tumidos ipsemet haberet ocl̃os. Respõdit. De vento est. Et ille. Dñe nõ me latet causa tristicie vestre. habeo aũt filiam vnicã si vultis illã in vxorẽ suscipe. omĩa ve stra vobis cũ ipa restituã. insup z hereditа tum meaz successorẽ cõstituã. Consentit iu uenis. Reuersus miles ꝓponit vxori. acqui escit. Nuptie celebrant. iuueni sub nomine doris omnia sua restituunt

XIIII

Parisius in eccĩa sancte dei genitricis ma rie canonic⁹ nup obijt q̃ multa bñs stipẽdia delicatissime vixerat. Et qz ex delicijs matri me z de bis que ad gulã ptinẽt libido nascit nata nutrit. z quotidianis ei⁹ incitamẽt̃ au gmentat. idẽ iuuenis valde tunicam carnis sue maculauit. z tã illo q̃ alijs suis peccatis iram dei i se ꝓuocauit. Tandẽ ꝑ infirmitatẽ tactus timore mort̃ ꝯfessionẽ fecit. peccata defleuit z emẽdationẽ ꝓmisit. viaticuz acce pit. inunctus est. z hoiem deposuit. cui⁹ coz pus vtpote viri nobilis diuitisq̃ cũ magna pompa secularis gl̃ie tumulatũ est. Et erat in illa die tãta serenitas vt ipe aer eius obse quijs famulari videret. Diterũt homies ad inuicẽ. Multa bona p̃stitit de⁹ homini isti. nihil ei defuit horz que homo xp̃ian⁹ habere debuit. Dominicis sacramẽtis munit⁹ est cuz magna gl̃ia sepult⁹ est. Qz homo videt in fa cie. Deus aũt intuet coz. Post paucos dies cuidã sibi valde familiari apparens dicebat se esse damnatũ. Cũq̃ miraret ille z erpaue sceret. ꝓnam eius z cõfessionẽ. sacrã etiam cõmunionẽ z inunctionẽ cõmemoras respõ dit defunct⁹. Unũ bonũ mihi defuit sine q̃ nullũ horz que enumerata sunt mihi ꝓdesse potuit. Quid est illud inq̃t. Respõdit mortu us. Vera cõtritio. Licet eĩm deo ꝓmiserim cõsilio ꝯfessoris mei ꝯtinentiã siue alia q̃ sa lutis sunt. tm̃ dicebat mihi ꝓsciẽtia. qz si con ualueris obseruare nõ poteris. Et quia coz magis declinabat ad transgressionẽ q̃ ad vo ti obl̃uationẽ nulli⁹ pcti merui remissionez Deus reꝛit fixum ꝓpositũ penitendi

XV

Cõtigit in remis quendã militẽ infirma ri vsq̃ ad mortẽ. Instinctu diaboli idez m les si bñ memuni habebat auunculi filiã ꝯcu binã. cui ⁊to cõglutinat⁹ fuerat amore vt ñ ammonitõne neq̃ aliqua verecũdia huma na posset vel vellet ab ea separi. Timore aũt mortis vocauit sacerdotẽ satis purã z cũ la chrymis de omnibꝫ suis pctis illi faciẽs cõ fessionẽ. Quẽ cũ sacerdos moneret vt tam il licitã abiuraret cõmixtionẽ. ipamq̃ psonaz cognatã suã relinq̃ret. Rñdit. Dñe non pos sum. Et ille. Si in tali volũtate mortu⁹ fue ris. gaudio celestis vite ꝓuaberis z ꝛna tor menta te suscipiẽt. Dilite in sua obstinatia pseuerãte recessit sacerdos cũ corpe dñi qõ secũ detulerat ad cõmunicandum infirmũ.

Nutu aūt diuino extra domū sacerdoti occurrit sanctus Bernard⁹ abbas clarevall'. Quē cū interrogasset quare infirmū nō cōmunicasset. causamq; q̄ nota erat omnibus intellexisset. ait sacerdoti. Reuertere mecuz ad infirmū. reuersi sunt. Cū aūt sanctus vir militi iā morituro que salutz erāt suaderet. z ille p̄ter istā solā rem iā dictā in omnib⁹ obedientiā spōderet. nouissime subiūxit. Nūq̄d nō doles q; nō potes habere voluntatez recedēdi ab illa. Rñdit. Dñe valde doleo me de hoc nō posse dolere. Audito hoc ꝙbo abbas mox dicē sacerdoti vt corpus dñi daret infirmo. Mira res. statim vt saluator intrauit facta est sal⁹ huic domui. ab illa ei hora tam pfecte mutata est volūtas ei⁹ puersa vt amplius odiret quā illicite amauerat. ita vt sancto viro cum multis lachrymis diceret. Gr̄as deo q̄ me liberauit. qz mō libenti⁹ viderem bufonē q̄z illā. Sicq; in bona confessione z pfecta ꝓtritione migrauit ad dñm.

XVI

Monachus q̄dam magne opinionis retulit mihi qñ nouiti⁹ fui. de q̄daz monacho q; die quadā cū iaceret in oro͂e añ quoddaz altare. z dñs ei tantā ꝓtulisset gr̄am lachrymaz vt etiā irrigaret terrā. ex immissione diaboli vt postea patuit cordi ei⁹ suborta ē inanis gloria ita vt diceret itra se. Utinam videret aliq̄s mō istā gr̄am. Hoc is q̄ immisit affuit z ad lacrimas ei⁹ stās a latere diligētissime respexit. Trāsfiguauerat em̄ se in spēm nigri monachi. Leuās oc'os mōach⁹ tā ex horrore mētis q̄z nigredie vestz demoz toti⁹ superbie auctorē esse deph̄endit. z quem p vicīū inanis gl'e inuitauerat. p ꝙtutē hūilitatis z signū crucz fugauit. Ob h⁹ mōi pricula iubent a dño oraturi itrare cubiculū z claudere ostiū. hoc est vitare laudē humanā.

XVII

Miles q̄dam ī villa habitauit cui⁹ vxorē eiusdē ville sacerdos p adulteriū maculauit Dictū est militi. qz sacerdos agere haberet cū vxore sua. Ille cū vir valde prudēs esset. nec ꝙbis facile crederet nullā mentionē facere voluit vxori siue sacerdoti. veritatē verius volēs experiri. Nō tū sine suspitōe fuit. Cōtigit vt ī quadā villa nō multū a militis villa remota q̄dam obsessus esset in q̄ demonium tā nequā erat vt corā astātibz impz̄o peraret peccata que p ꝓfessionē verā nō fuissent tecta. Nō cū miles ex multoz dicisset relatione rogauit suspectū sibi sacerdotē vt ad colloquiū q̄ddam secū ire nō recusaret. Et acq̄euit sacerdos. Cū venissent simul in villā vbi erat obsessus cōscius ipe sibi sacerdos suspectū cepit habere militē. qz nō latebat q; obsessus a tā nequā demone in eadez villa habitaret. Timensq; piculū vite sue si a demone pderet. necessitatem nature sacerdos simulās intrauit stabulū ad fuū militz ipsecz pedib⁹ eius pstratus ait Rogo te ꝓter dñm vt audias cōfessionē meā. Quē seruus expauescēs leuauit. audiēs que ab illo dicebantur. Facta ꝙo ꝓfessione cū sibi sacerdos iniungi peteret pniam. seru⁹ satis prudēter rñdit illi dicēs. Quantuz alteri sacerdoti p tali crimine iniungeretz hoc sit satisfactō vestra sicq; exiens. iam securioz cū milite ad ecclesiam venit. ī qua demoniosum offendentes req̄situs est a milite ī hec ꝙba. Hosti aliq̄d de me. B em̄ ex industria factū est. vt iam dicto sacerdoti tolleret suspitōz. Cui cū demon nescio q̄d rñderit adiecit. Quid tibi videf de isto dño. Rñdit ille. Nihil de eo. Et cū B dixisset lingua teutonica. latine mox ib iunxit. In stabulo iustificat⁹ ē. Null⁹ tūc ad erat clericoz. Nō est pmissus loq̄ teutonice ne miles factū itelligeret. nec tm̄ tacere licuit vt ꝙtutē ꝓfessionis sacerdoti ostenderet

XVIII

Fuit in brabantia puella quedā religiosa z voto ꝙginitatis gloriosa orta de niuella. inuidēs diabol⁹ tante ꝙtuti in specie viri admodū pulcri satz decēter vestiti apparens ꝙgini cepit illam ꝙbis amatoriis solicitare. clenodia offerre. laudare ꝓiugū fecūditatez ꝙginitatz vituparе sterilitatē. Cui virgo ne sciens q̄s esset rñdit Uix ducere non ꝓpono xp̄i amori nuptias carnales postpono z ꝓtē no. Cūq; lasciu⁹ spūs nimis esset ꝓportunus in diuersis locis ad illā veniēs. sciēs puella multas esse ꝙgines se pulcriores. nobiliores atq; ditiores. cepit amatorē fantasticuz hr̄e suspectū ita vt ei diceret. Bone dñe q̄s vl' vn de estis q; tanto mihi desiderio copulari affectatis. Cūq; ille nollet sepdere z ꝙgo tanto ꝓpensius instaret. tandē demon necessitate cōpulsus ꝓfessus est dicēs. Ego sum diabolus. Ad q̄ ꝙbum illa expauescēs rñdit. Ut q̄d ergo exigis carnale ꝓnubiū q̄ natura tue dinoscit contrariū. At ille. tu tm̄ mihi cōsenti. nihil em̄ aliud a te nisi copule cōsensum requiro. Ad quod puella respondit

Distinctio sexta

Modo oīno tibi ꝓtradico. fugās illum sancte crucis signaculo Veniensq; ad sacerdotē reuelauit illi demonis insidias. A quo satis edocta ne maligno cōsentiret reuersa est domū suā. demon ꝙ post ꝓfessionē eā omīno nō deserēs de remoto tm̄ alloquēs intantū illā vexauit vt quaslibet īmūdicias i ei⁹ scutellā mitteret cū māducaret vñ t mulierum custodie ei adhibite sūt. In quacūq; domo illa fuit. illic demon rūsa dedit Ab oīb; q̄dē audiebaf̄ a sola puella videbaf̄. Eratq; tā nequā idē spūs vt p̄ntiū peccata detegeret. crimina ip̄roperaret. nec aliq̄d peccatū eu lateret nisi q̄ ꝙ ꝓfessio tegeret. Ostendit et alia signa neq̄tie sue. stercora ollasq; confractas plenas sup cōfluentes spargebat Dixerunt ei q̄dam Hosti o diabolice dominicaz oīōem. Respōdente illo. optime scio. Rogatus est illā dicere. Et ait. Pater noster q̄ es in celis. nomē tuū. fiat volūtas. t in terra panem nostr̄ quotidianes da nob hodie. sz libera nos a malo. Et cū plures in eadē oīōe fecisset saltus atq; barbarismos cachinnando subiūxit. Ecce sic vos laici dicere soletis oīōem vestrā. Req̄situs etiā de symbolo dixit se bñ t optime scire. sic incipiens. Credo deū patrē oīpotentē. Cui cū q̄dam dicerent dicere debes. Credo in deū. illeq; subiūgeret. credo deo. viri frāti q̄ tūc erāt p̄ntes diaboli verbū notantes t vim accusatiui intelligentes institerūt vt diceret. credo in deuz. t nō poterāt eū ad h̄ inducere. Salutatōez ꝙ angelicā idē demon incipe nō potuit. cū se tm̄ illā scire ꝓfiteref̄. Interrogat⁹ idem demon. cur ita raucā haberet vocē. Rūdit. q̄a semp ardeo Fuit i vicino vir q̄dā q̄ supradictum demonē audire nimis desiderās ꝓpter turpia quedā q̄ cōmiserat pctā appropinq̄re nō audebat timēs sibi illa cozā oīb; ip̄roperari. t veniēs ad sacerdotē cōfessus ē vniuersa. volūtate tamē peccādi retēta. factusq; et eadē cōfessione securior ad domum venit Hīra res. Dor vt limē attigit t itrospexit Demon in aere clamauit. Amice veni huc. veni. certe te bñ dealbasti. t statim cozā omnib; oīa ei⁹ pctā turpia licet ꝓfessa prodidit. vehemēter illū cōfundens. Tristis effectus t cōscientia accusante i se reuersus ad sacerdotē redīt que gesta sunt retulit. ꝓfessionez iterauit. t quia de reliquo emendaci⁹ viuere vellet de corde pollicit⁹ est deo et sacerdoti. Tūc sacerdos. modo inq̄t reuertere securus non te cōfundet amplius. Et fecit sic. Intrante eo domū q̄dam ex circūsedentib; demoni dixerunt. Ecce amicus tu⁹ iteruz venit. Quib; ipse rūdit. Quis est. Ille inq̄unt cui paulo antea tā turpia peccata ip̄roperasti. Respondit demon. Ego ipsi nihil ip̄roperaui neq; aliquid de eo noui mali. Et estimauerūt demonē mentitū fuisse hi q̄ hominis ignorauerūt confessionē. Sicq; p̄ virtutem confessionis ipe euasit notam maxime confusionis.

XIX

Cunne ciuitatis dyocesis colonien⁹ sacerdos q̄dam fuit noīe Petr⁹ eiusdē ecclesie vicarius. Iste nescio quo dei iudicio i camere sue ostio se suspēdit. cui⁹ cōcubina aleydis noīe tā horrēda eius morte territa seculū deseruit. t i cenobio quodā sanctimonialiū qō lanez vade ōr religiōis habitū suscepit. Die quadā cū stans i dormitorio de fenestra ꝑspiceret cōtemplata est iuuenē imo i iuuene demonē stantē iuxta puteū muro dormitorij cōtiguū. q̄ ea videte vnū pedē sup lignuz quo ambiebaf̄ put⁹ posuit. t altez quasi volitando ad ipam i fenestrā deposuit. Quaz cū extensa manu p caput rape conaref̄. territa retrorsum cecidit t clamauit pene exanimis facta. Audito ei⁹ clamore accurrere sorores i lectulū suū illā reclinātes. Recedentib; illis cū paululū respiraſſet solaq; iacerz demon itez affuit t ꝙbis q̄busdā amatoriis eam solicitare cepit. Que cū ꝓtradiceret intelligēs spm̄ eū esse malignuz Rūt ille. bona Aleydis noli sic dicere. cōsenti mihi t ego te habere faciā viz honestū ꝓbum nobilez diuitemq;. Quare fame crucias te i hoc loco paupe: vigiliis aliisq; multis incōmodis añ tps te interficiēdo. Reuertere ad seculum et vtere delicijs quas de⁹ hoī creauit. nihil tibi me duce deesse poterit. Tunc illa. Doleo q; tā diu te secuta sum. Recede q; nō acq̄escā tibi. Post h̄ verba demon suū nasum emungens ꝓtra eā ipam immūdiciā ad parietem tā fortiter ꝓiecit vt ps aliqua resiliens vestimento ei⁹ adhereret. sicq; disparuit. Eratq; emunctio ipa sicut pix nigerrima t tāti fetoris vt tolerari nō posset Deinde cū spūs ille neq̄ssimus die noctuq; esset ei infestissimus suaserūt quedā ex sororib; vt aquā bñdictaz semp paratā haberet q̄ venientē aspergeret. Alie ꝙ vt eundē si aquā nō timeret thuristicaret. Oīa quidez hec temptauit. sed modi-

cum ei pfuit. Hã quotiẽs ꝓtra se signũ crucꝭ sanctũ vidit aspersionẽ etiã siue thurificatõnem ad modicũ q̃dem cessit sed statiz redijt Tũc vna ceteris sozoribꝫ etate maturioz atq; prudentioz suasit ei quatenꝰ demonẽ ꝓpius accedere sineret z tũc alta voce salutationem angelicã in eius faciẽ iacularet. Quod cũ fecisset diabolꝰ ac si sagitta esset pcussus vel turbine impulsus aufugit nec vnq̃ ꝓpius ei ex illa hoza accedere ꝑsumpsit. dicens vt alibi habeꝝ. Malus diabolꝰ in buccam eius q̃ te hoc docuit Sanctimonialis vero tali iaculo munita demonez ab illa hoza vidit sine terroze. z audiuit sine timoze. Die q̃dam de his loquens cũ viro quodã religioso suasit ei ille dicẽs. Fac ꝓzi tuo ꝓfessionẽ generalẽ pure plene ac deuote inquantũ occurrit memozie z liberaberꝭ omĩno a demonis huiꝰ infestatõe. Cui cũ consiliũ tale placuisset. mox accedẽs ad ꝓzem rogauit sibi ꝑfigi locũ z hozã audiende ꝓfessionis. Mane dictis matutinis illa se ꝑparans festinauit ad locũ ꝑfixum capellã . scz monasterio adherentem vbi ꝓz expectabat. Et ecce demon occurrẽs in via festinanti dixit. Aleydis quo vadis. Et illa. Vado ꝓfundere me z te. Tũc demõ. O aleydis noli.noli.reuertere reuertere. Rñdit illa. Sepius cõfundisti me.ego modo ꝓfundam te.non reuertar. Quã cũ nõ posset blandicijs siue minis retrahere.sequebaꝝ eam vsq; ad locũ cõfessionis.sicut miluus in aere sup ipam volitans Que mox vt genua coꝛã ꝓze flectens ad cõfessionẽ os aperuit.ille clamãs euanuit.nec vnq̃ ab illa hoza ab ea visus vel auditꝰ est. Ecce hic habes manifestũ exemplũ quante ꝑutis sit confessio pura

XX

Erat q̃dam sacerdos admodũ religiosus z ob vite meritũ multis dilectꝰ.in ptibꝫ nostris parrochiã regẽs. Inuidẽs gratie eius milleartifex diabolꝰ.nolebat eũ aptis tẽptationibꝫ molestare sperãs illũ snb specie boni ad suũ ꝓsiliũ efficaciꝰ inclinare. In angelum lucis se transfiguzãs miſter ille tenebzarum ostẽdit se sacerdoti z ait. Amice dei miſsus suz a te nũciare que vẽtura sunt atq; euenient tibi. Prepara eteni te q; hoc anno morieris. Sacerdos aũt nullã habẽs de angelo malo suspitionẽ sz ita credẽs esse futuruz vt ꝓdixerat.cepit se diligenꝰ quasi ad mortẽ ꝑparare.ꝓsciam p ꝓfessionez mũdare.corpꝰ ieiunijs vigilijs assiduisq; oꝛõibꝫ castigare. annonã suã cuz supellectili egentibꝫ erogare. Tũq; multi ab eo quererẽt.cur tam indiscrete sua distraheret. vni illoz sub tipo confessionis causam aperuit dicẽs. Angelꝰ dñi reuelauit mihi q; hoc anno moziturus sum Ille vero cuz hoc mĩme posset celare.alteri cuidã sibi familiari dixit.sicq; p eũ ad noticiam totiꝰ puenit. Anno cõpleto sacerdos nõ est mozt⁹ z inuentꝰ est falsus ꝓpheta diabolus. Et quia electis omĩa cooperanꝭ in bonũ.in eo in quo vir sanctꝰ videbaꝝ a diabolo deceptus est ꝓmotus Animis eteniz de tam dolosa circũuentione erubescens ꝓter homines ad quos verbũ puenerat.nec habens vnde viueret seculũ cũ parrochia deseruit.z in quadã domo oꝛdinis nostri cuiꝰ nomen excidit sequertit.facto eo nouitio iterum diabolꝰ affuit z huiusmodi verbis ꝑdictum dolũ palliauit Ne turberis inquit homo q; mortuꝰ nõ es vt ꝑdixi.q; deus sua ꝓuidentia vitã tuã distulit ad multoz edificationem. Missus sum ab illo vt tibi assistam instruã z custodiam.z credidit ei ille. Circa quẽ diabolꝰ frequẽter versabaꝝ z semp sicut postea notauit ad ea que ad cõmodũ carnis sunt eũ hoztabaꝝ. Cũ cum feruoz q̃q; impelleret amplius orare. vigilare.siue manibus laboꝛare arguit eũ dicẽs. Discretio mater ꝑutum est.diu adhuc poteris viuere.et ideo tibi debes ꝓcere vt possis deo diu furire. Quãdo lapidẽ leuare volebat maiozem: itez dicebat. Animis est magnꝰ. Leua istum Cũ factꝰ esset monachus ait. Roga ꝓiorez. vt cõcedat tibi ire ad singulares laboꝛes q̃tenus liberꝰ vti possiꝭ colloquio meo z ego tuo. Et licentiauit ei ꝓz vt causam cognouit. Nocte quadã volẽs diabolꝰ dolũ diu ꝓtractũ ꝓducere ad effectũ.intempesta nocte ad lectũ monachi accessit.dñs inq̃ens vult remunerare laboꝛes tuos magnos. vade ad camerã ꝓuatam.z ĩ tali trabe zona tua suspẽdas te vt sic martyrẽ recipiat te.audito hoc verbo monachꝰ expauit.z ꝓtra diabolũ crebzius spuens clamauit Recede inique a me recede.modo noui q̃s sis.z signans se fugauit illũ. Statim surgens ad lectũ ꝓzis accessit z dozmientẽ excitauit.signũ ei faciens cõfessionis.illo innuente.vt expectaret vsq; mane.cũ nõ acq̃escereꝭ surrexit.atq; cum eo capitulũ intrauit.mox se monachꝰ ꝓsternẽs ad pedes ꝓzis ꝓfessus est qualiter a diabolo

sub angeli specie sit multo tpe decept⁹ ꝛ p cõ siliũ suspẽdit a se dephensus ꝓfessus ẽ ꝛ alia peccata sua. Cui cũ prior aliquã penitẽtiaz iniunxisset ꝛ vt de cetero cautior foret monuisset ad lectũ suuz redijt. Monach⁹ vero ob necessitatẽ nature ꝙdatã ascendẽs. dũ i vna sediũ sederet. demonẽ p ꝓfessionez eracerbatũ cũ arcu ertẽto sagittaqꝫ imposita ꝓtra se vidit stantẽ ꝛ clara voce dicentem. Malo tuo ꝓfudisti me. ecce ideo nũc occidã te. Cui cũ ille rñderet. Vade maledicte iã nõ timeo te. ad signũ crucis euanuit. sicqꝫ p virtutẽ ꝓfessionis liberat⁹ ampli⁹ demonẽ nõ vidit.

XXI

Peregrini ꝙdam sicut magister iohãnes tantensis ꝑlo recitauit sub statõibꝫ crucem ꝑdicans. cũ tpe quodã trãsfretarẽt i succursum terre sancte orta est i mari tẽpestas tam valida vt nauis ipa opireꝫ fluctibꝫ. Fremebant venti. ercitabanꝫ fluct⁹ turbulẽti. nutabant viri fortissimi. spes oĩs nautaꝝ defecit. Uidẽtes añ oculos mortẽ ceperunt singuli vnusquisqꝫ sibi vicino ꝺ pctis suis facere cõfessionẽ ꝛ merito. Hã ꝑpter vni⁹ hoĩs peccata dñs eandẽ excitauerat tẽpestatẽ. Erat enĩ in naui illa hõ ꝙdam miserrim⁹. hõ feridissim⁹. cui⁹ peccata fuere tã gũia tã turpia. tã horrẽda tã in quãtitate qꝫ in qlitate vt nec ipz mare pond⁹ illoz posset portare. Cũ enĩ natura eĩ⁹ sit eĩcere ĩmundicias quaslibet corpales. quo eqnimiter sustineret tãtas ĩmundicias spirituales. i. pctã creatori suo ꝛria Timens hõ ille peccatoz vite sue sil' ꝛ aĩe ꝛ ꝑpter se omnes alios piclitari ꝓsideraꝫ surrexit ꝛ ait. Audite fratres audite. si ꝑpter peccata tẽpestas hec orta est. ego occasio sum tãti piculi. rogo vt audiatis ꝓfessionẽ meã. Tacẽtibꝫ oĩbꝫ cepit voce valida tantũ venenũ peccatoz euomere vt aures humane etiã horrerẽt audire. Ira clemẽtia dei. mox vt massam iniqtatiz p ꝓfessionẽ eiecit. mare furiẽs siluit. ꝛ facta ẽ tranqllitas magna ita vt oĩes mirarentur. Diris mirãda succedũt. statiz vt nauis ad litus puenit audita peccata de⁹ de memorijs singuloz deleuit. Bene ꝓmisit vt qꝺiu erãt in naui ꝓclusi ꝓfunderẽt in ꝓspectu illoz. sz ne euntes forte ei⁹ peccata ꝑalarent vel ꝓperarẽt induxit eis oblionẽ. Bene retinuerũt se i mari fuisse piclitatos hominẽ ali quid fuisse cõfessum sed quid dixisset prorsus ignorauerunt.

XXII

In quodã monasterio sacerdos qꝺaz nuper defunct⁹ est. cui abbas suus ob meritum vite iniunxerat qten⁹ fratrũ suoz ꝓfessiones audiret. Erat in eadẽ domo adolescẽs qꝺaz q ad eũ ꝓfitendi causa venit. cũ quo diabolo instigãte ꝛ humana fragilitate ꝓsentiẽte idẽ ꝓfessor semel tantũmodo peccauit. Statim ope ꝑpetrato cepit dolere ꝛ flere amarissime dicebat iuueni. male fecim⁹. alijs ꝫ peccatũ ꝓfiteri ob verecundiã nõ possum⁹ ſz ꝓsulo vt tu mihi ꝓfitearis ꝛ ego tibi. alterqꝫ ab altero suscipiat penitẽtiã. Quid plura. Placuit iuueni ꝓsiliũ. ꝓfessi sunt peccatũ inuicẽ. ꝛ tam durã vn⁹ ab altero suscepit penitentiã qlem nec abbas siue aliqs ꝓfessoz illis iniunxisſz Paruo post tpe sacerdos idẽ infirmat⁹ est vsqꝫ ad mortẽ. ꝛ cũ iaz in extremis ageret ꝛ ad extitũ valde festinaret. timore gehenne peccatũ vtriusqꝫ abbati dixit. psonã vero ꝛ peccati ꝓsortẽ nõ exꝑssit. Defuncto eo abbas vehementer doluit. q scire nõ potuit cũ quo peccasset. Ait tũ intra se. Ad ꝓfessionẽ veniet tibi qsquis est ille. Interim mortu⁹ clara die apparuit adolescẽti. cũ ipe essz solus. facie lurida ꝛ etiã veste trita. Quẽ cũ ille vidit mox agnouit. timuit ꝛ exhorruit. Cui mortu⁹. sta ne timeas. qz ꝑpter te veni vt idicẽ tibi de statu meo. Cõfortatus iuuenis ꝙbis eꝫ ꝛ aĩat⁹ cũ interrogaret vnde veniret vel qd quererz rñdit ille. In maximis penis sum ꝑpter illud peccatũ quod tecũ ꝓmisi. Ignea enĩ cathena genitalia mea astringit. qua suspẽsus torqueor. Cõfessio illa quã fecim⁹ inuicẽ nihil mihi ꝓfuit. qz nihil fuit. Et nisi in extremis qquo mõ peccatũ exerpsissem eternaliter dãnatus fuissem. Cui cũ inuenis dixisset. Est aliqd quod possit vobis ꝓdesse. Rñdit ille. Si tu pure ꝛ plene ꝓfessus fuerz peccatũ nostrum. mihi multũ ꝓderit. sina utẽ eterna pena te suscipiet. sicqꝫ disparuit. Territ⁹ iuuenis recẽti visiõe cũ facere vellet ꝓfessionẽ abbati. nec posset ꝑpter abbatz absentiã. Interim distulit. Intercedẽte vero tpis dilatiõe timor ꝓcept⁹ cepit tepescere ꝛ verecũdia crescere. itantũ est erubescẽtia vict⁹. vt cũ abbas venisset nihil ei ꝓfiteret abbas vero nõ ĩmemor culpe sibi ꝓfesse cũ ad ꝓfessionẽ nõ veniret quẽ quotidie expectauit. cogitauit diligẽtissime qliter male latentẽ salubriter dephẽderet. Precepitqꝫ toti conuentui sacerdotibꝫ ꝛ ordinis inferioris. sanis. infirmis. vt oĩes nescio in q̃ solẽnitate ad mai⁹ altare cõicarẽt.

Uisum eñ est ei q̄ nequaq̄ accedere auderet re⁹ de culpa illa. Sedēsq̄ ꝫ altare respexit ad ora singulor̄. Adolescēs ꝙ ꝑ̄ ꝓpt se factū putās. etsi se subtraherz notari timēs cū ceteris accessit. Qui cū ꝓpinq̄ esset altari tant⁹ eū horror iuasit tāt⁹ timor pculit. vt z p̄sumptuosus vetaret̄ pcedere. z ocius cōpelleret̄ redire. Veniēsq̄ ad abbatē fecit ei signū cōfessiōis. Qui gaudēs z exultās dicebat intra se. Ecce certe cepim⁹ bestiaz. inuenim⁹ p̄dam. iste eñ est. Et surgens intrauit cū eo capl'm cui⁹ inuenis pedib⁹ pstrat⁹ fecit ō peccato cōfessionē. et retulit visionem. suscepit pniam. Sic p prudentiā medici denudatū ac sanatū est vuln⁹ stolidi egroti.

XXIII

Sacerdos q̄dam cū tpe q̄dragesimale in eccl'ia sua sederet z sibi ꝓmissor̄ cōfessiones audiret alijs recedētib⁹ atq̄ alijs accedētib⁹ inter expectantes q̄dā stabat q̄ntū ad appentiā corpis iuuenis z robust⁹ ꝓfitēdi tps expectans. oib⁹ expeditis ipe nouissim⁹ accessit. coram sacerdote genua flexit z ad ꝓfessionē os apuit. q̄ tāta z enormia ꝓfessus ē crimia. taz m'ta homicidia. furta. blasphemias. piuria discordie semiaria z alia his sil'ia. q̄z se auctorē intentorē siue suggestorē eē dicebat. vt sacerdos tā horrore q̄z redio eor̄ guat⁹ diceret ad illū. Si mille esses annor̄ nimis eēt tam guia z tā m'ta te ꝓmisisse pctā. Ad qō ꝓbuz ille rñdit. Ampli⁹ suz q̄ mille annor̄. Tunc ampli⁹ territ⁹ sacerdos ait. Quis ḡ es. Rñdit ille. Demon ego suz. vn⁹ ex his q̄ cū lucifero ceciderūt. pctā mea et minima tibi pte cōfessus sum. si velles audire residua q̄ sunt innumerabilia. parat⁹ tibi cōfiteri eēm. Sciēs sacerdos pctīm diaboli fore insanabile dixit. Quid tibi ꝓmune cū cōfessiōe o diabole. Respōdit demon. Stabā ex opposito tui vidiq̄ pctōres te accederez iustos redire. auscultās valde diligēter q̄d illi direr̄t. q̄d ve eis rñsuz sit a te. z q̄ post guia pctā. p̄mittit eis idulgētia vitaq̄ eterna. Ego ꝙ sperās idē cōsequi veni pctā mea cōfiteri. Sacerdos ꝙ exemplo sancti martini diabolo fiducialit rñdit. Si volueris vti cōsilio meo z agere pniam de pctis tuis pure sicut hi q̄s hinc exire vidisti. sil'em indulgentiā cōseq̄ris. Rñdit demō Si tollerabilē mihi iniūxeris satisfactionez parebo tibi. Ego inq̄t sacerdos valō modicam. z minorē his q̄ añ te cōfessi sunt tibi iniungā p̄niam. Uade z triby vicib⁹ in die iacta te i terrā. sicq̄ pstrat⁹ dicas. Dñe de⁹ creator me⁹ peccaui tibi ignosce mihi. Hoc solūmodo sit p̄nia tua. Cūq̄ diabol⁹ diceret. ñ possum h̄ facere. nimis ē mihi gue. Rñdit sacerdos. Quare in tā modico grauar̄s. Non possum inq̄t me intantū humiliare. et aliud q̄cquid iniunxer̄s libēs suscipiā. Cūc indign⁹ tus sacerdos subiunxit. O diabole si tāta est cordis tui superbia vt nec velis nec possis te i tā modico hūiliare creatori tuo recede a me qz neq̄ h̄ neq̄ in futuro miscōiam ab illo cōseq̄ris. Ad quā vocē mox ille euanuit.

XXIIII

In monasterio sctī panthaleonis i colonia abbas q̄dā fuit fratrē hñs eiusdē ciuitat⁹ cōciuē. quē carnalit diligēs sepe pecuniam monasterij illi occulte largiebat. Quā ꝓprie substātie admiscēs z in ea negotiās q̄cunq̄ ꝓfecit sp cū dāno rediit. Factaq̄ est ei lz nō aduerteret monasterij pecunia tāq̄ ignis. et substātia ꝓpria q̄i stipula. Et cū eēt in mercationib⁹ satis gnar⁹ atq̄ circūspector ceteris suis sodalib⁹. illor̄ ꝓsperitatē sui⁹q̄ dispēdium mirari nō sufficiebat. Cōpassus ei⁹ infelicitati abbas cū sp ei daret z illi nō ꝓficeret imo sp min⁹ haberet. tandē ad paupertatē deuenit. Cui abbas. Quid ē fr quod agis. Quare tā vilit ꝙsumis substātiā tuā ad ꝓfusionē tuā atq̄ meā. Rñdit ille Ualō pceuino. mercatū meū diligētissime custodio. z q̄d sit q̄ circa me agit penit⁹ ignoro. Tandē in se reuersus venit ad sacerdotē ei oīa circa se gesta aperiens p cōfessionē. Cui dixit sacerdos. Utere cōsilijs meis z cito dives eris. Pecunia fratris tui furtū est. z ipa substātia tua deuorauit. De cetero nihil recipias ab eo. z de mo dico q̄ adhuc super ē negociare. videbisq̄ manū dñi sup te bonā. q̄cquid lucrat⁹ fuer̄s medietatē fratri tuo reddes. ō reliq̄ tu vives z h̄ tā diu facies donec oēm pecuniā monasterij tibi datā illi restituas. Dira clemētia dei. obediēs hō cōfessoris sui cōsilio in breui adeo ditat⁹ est vt ipe abūdaret z fratri recepta restitueret. Cui cū abbas diceret. Un̄ tibi iste diuitie frater. Rñdit q̄ diu substantias fratrū tuor̄ recepi sp paup z miser fui. z tu grauiter peccasti nō tua mihi largiēdo. et ego aliena recipiēdo. Ex quo eñ de his penitui z furtū abhorrui. benedicēte dño nostro abundaui.

XXV

Duo ciues colonienses inter cetera sua

peccata ꝓfessi sunt duo peccatorũ genera. q̃ q̃dem in se valde sunt magna licet ꝑpter vsuz mercatoribꝫ maxie qua videant & q̃si nulla. mẽdaciũ. s. atq; ꝑiuriũ. Dñe inq̃unt pene nihil possum⁹ emere. nihil vendere. nisi opteat nos mẽtiri. iurare. & sepe ꝑiurare. Quibꝫ cũ diceret plebanꝰ. peccata ista sunt valde gratia & a saluatore ꝓhibita ipꝰ dicẽte. Sit sermo vester. est. est. nõ. nõ. Rñderũt. Nõ possumus hoc ꝓceptũ in negotiatoribꝫ nostris custodire. Ait sacerdos. vtamĩ ꝓsilio meo & bene succedet vobis. Nolite mẽtiri nolute iurare. sicut mercatũ vestrũ dare vultis sic ipm laudate. Et ꝓmiserũt ei q̃ tẽtare vellẽt vno anno. ꝟ eĩ petiuit. Impediẽte eos sathana q̃ sp saluti humane aduersat. pene nihil ãno illo vendere potuerũt. Reuersiq; anno euoluto ad suũ plebanũ dixerũt. Obediẽtia huius anni multũ fuit nobis dãnosa. homies a nobis defluũt nec aliq̃d sine iuramẽto vẽdere possum⁹. Tũc sacerdos. Nolite timere q̃ tẽtatio est. fitũ tenete i corde vestro q̃ nulla aduersitas nulla vos pauptas a tali ꝓposito auertat. & dñs vobis bñdicet. Promiseruntq; ei dño inspirãte q̃ custodire vellent eiꝰ cõsiliũ & dñi ꝓceptũ p oĩes dies vite sue etiã si oporteret eos mendicare. Mira res. Statim dñs imissam ꝓpescuit tẽtatoẽz & ceperũt eos boies plus q̃z ceteros mercatores frequẽtare Factiq; sunt in breui diuites ita vt mirarent. Et reuersi ad suũ ꝓfessorẽ gras egerũt. eo q̃ p eiꝰ salubre ꝓsiliũ a tã guibꝫ pec catꝭ forẽt exonerati. & foris in rebꝫ ditati.

XXVI

Hermanꝰ decanꝰ bũnensis q̃n plebanus fuit ad sanctuz martinũ in colonia venit ad eũ mulier q̃dã tpe q̃dragesimali pctã sua cõfiteri. flectẽs corã eo genua q̃cq̃d se boni meminerat ꝓmisisse cepit enumerare & cũ p hariseo euãgelico iustificare se dicẽs. Dñe tot festis feriis soleo p annũ in pane & aq̃ ieiunare. elemosynas dare. eccl'ias freq̃ntare. & mlta in hũc modũ. Cui plebanꝰ dixit. Ad quid dña venistis. Nunq̃d p istis opibꝫ vultis suscipe penitẽtiã. q̃re nõ dicitis peccata vestra Rñdente illa. nihil mihi ꝓscia sum. ait plebanus. cuiꝰ estis officij. Rñdit mlier. Ferrũ vẽdere soleo. Ad qõ ille. Soletis aliq̃n minores ferri ꝑticulas i ligaturꝭ maioribꝫ intermiscere vt sic totũ sit vẽdatꝭ Dicẽte illa soleo Rñdit. Ecce ꝟ mortale peccatũ est q̃ dolꝰ. Et adiecit. Soletis aliq̃n mẽtiri. iurare. p iurare. emulis vꝛis maledicere. Rñdit illa. q̃ i talibꝫ sepe excedo. Plebanꝰ dixit. Et ista oĩa peccata sunt mortalia. & nisi penitẽtiã egeritis ꝓdignã oc'ibitis i gehennã. Territa illa i verbis eiꝰ peccasse se recognouit. & q̃d de cetero ꝓfiteri deberet didicit.

XXVII

In hemmenrode quersus q̃dã fuit natione colonien'sis noĩe liffardꝰ vir satis humilis ac mãsuetꝰ. huiꝰ erat officiũ sues monasterij custodire. Circa finẽ vite eiꝰ sicut mihi retulit dñs hermannꝰ tũc abbas illiꝰ. tali ordine tẽtatꝰ ẽ a spũ superbie. Cũ esset senex & diu postquam pauisset. talia cepit i cogitatoribꝫ suis tractare. Quid ẽ q̃d ago. hõ suz bũ natꝰ. s. ꝛpter ꝟile officiũ oibꝫ meis amicis despectꝰ. nonero diutꝰ in hoc loco subulcꝰ ad illoꝛ ꝓfusionẽ. Et q̃ aũt mihi nõ parcit hic recedã hinc. Qui cũ fitũ teneret in aio q̃ mane receder de monasterio. tẽtatões diutꝰ nõ valẽs sustinere. Nocte eadẽ cũ in lecto suo sederet & vigilaret. ꝓsona q̃dã reuerẽda illi apparuit & vt se seq̃ret manu signauit. Hoꝛ ille surgens calciamẽta induit. & ꝓcedentẽ secutꝰ ad ostiũ dormitorij venit. q̃ celitus patefacto sil'ad ianuã accesserũt eccl'ie. quã eadẽ potẽtia ꝓsidens aptaz sil'ingressi sunt. Ita eĩ eis signis erat ipoꝛtunꝰ vt nõ posset nõ seq̃ ꝓcedentem Cunq; duceret ꝑ mediũ choꝛ ꝓsoꝛ & coram altari sancti iohis baptiste trãsiẽs pfũde inclinaret. moꝛe oꝛdis inclinauit & ille dicens. Bene feci'sti sic pfunde inclinãdo. Ulneteq; ad meridiõale ostiũ eccl'ie. p qõ itur in claustz viderũt illũ aptũ. sil'r ostiũ qõ ducit ad cimiteriũ. Uniuersa ꝟ ostia noctibus etiã clauibꝫ firmant. Dis visis frater liffardus miratꝰ est valõ. nec tũ ausus fuit illũ interrogare. tu q̃s es. vel q̃ me ducꝭ Ingressis eis cimiteriũ statiz apta sunt sepulcra omia mortuoꝛ & cũ quersum duxisset ad hoiez reẽter sepultũ dicebat illi. Uides hũc hoiem Cito talis eris. Quo vis ire. Quẽ cũ adhuc ducere vellz ad alia coꝛpa putrida multũq; fetentia cepit quersus renitiz clamare Parce mihi dñe ꝓce. nõ eĩ illa possum videre. Cui ductoꝛ rñdit Si nõ potes ꝟ q̃d cito erꝭ videre. vt q̃d ꝛpter modicaz superbiã vis de poꝛtu salutꝭ recedere. Si ergo vis vt parcã tibi ꝓmitte mihi q̃ nõ recedas ab hoc loco. & ꝓmisit. Quẽ cũ reduceret moꝛ clausa sunt sepulcra. clausa sunt post eos ostia singula. & cũ trãsiret ante altare quersoꝛ. ibiq; inclí/

naret. denuo de hoc eū ꝓmēdauit. satis ostē dens q̄ deo placeret inclinatō ꝓfunda. Ingressis eis dormitoriū statim post eos clausum est ostiū. Horꝛo vt ꝓuersus in suū lectū se reclinauit. ꝓsona ducētis disparuit. et ab illa hora tentatio īmissa cessauit.

XXVIII

Obsessus quēdā amici sui ad q̄ndā cenobiū ordis nostri spe liberatōis traxerūt. Ad quē egressus ꝑ assūpto secū monacho magne opinionis adolescēte quē nouerat ꝛginē corꝛpe ait demoni. Si ꝑcepit tibi monach⁹ iste vt exeas. q̄modo audebis manere. Rñdit demon. Nō eū timeo. supbꝰ est eñ.

XXIX

Die q̄dā humilitat⁹ cā sctūs abbas bernard⁹ sibi iussit vnguentū dari et in calefactorio ignē fieri. q̄ sup se ostium claudens ne ex ope despecto laudē q̄rerevidereť. calceos suos inungere cepit. Iuuenēs tāte humilitati supbie spūs officinā hūilitatis in forma honesti hospitis intrauit et vbi esset abbas clara voce req̄siuit. Ad quē cū vir sanct⁹ oc'os leuasset. demon clamauit. Vach q̄lis abbas Certe magis deceret illi⁹ honestatē hospitibus occurrere. q̄ ad ꝓfusionē fratrū suoꝛ in calceis inūgēdis occupari. Statim vir sanctus p sctm̄ spm̄ illū intelligēs spiritū eē immundū. rursum ad opus humilitat⁹ oculos reflexit. et spiritus ille vētosus in aerē resolutus nusq̄ ꝓparuit.

XXX

Monach⁹ q̄daꝫ erat in mōte cassino vocē hōs suauissimā. Hic cū in vigilia pasce leuita cereū benediceret. et voce dulcissima ei⁹ dē bñdictōis melodiā resonaret in auribus oīm̄ tāq̄ musica ī ꝓuinio vini. benedicto cereo alioꝛsum translatus nusq̄ cōparuit et nescitur vsq̄ in hodiernū diē a q̄ sit trāslat⁹ vel in quē locū depositꝰ. Puto tñ q̄ angel⁹ dñi eū nō trāstulit. qꝛ qui vitā eius nouerāt tale sibi testimoniū nō dederunt. Magis timeť q̄ causa rapt⁹ ei⁹ fuerit vitiū suboꝛte elationis. nō aūt meritū deuotōis.

XXXI

Tpe q̄dā clericis quibusdā ī eccl'ia quadam seculari foꝛtiter et clamoꝛose nō deuote cantantibꝰ et voces tuml'tuosas in sublime tollētibꝰ. vidit hō q̄daꝫ religiosus qui foꝛte tūc affuit quendā demonē ī loco eminētioꝛi stantem saccū magnū et longū in sinistra manu tenere. q̄ cantātiū voces dextera latius extensa capiebat atq̄ in eundē saccū mittebat. Illis expleto cantu inter se gloꝛiātibꝰ tanq̄ q̄ bñ et foꝛtiter deū laudasset. Rñdit ille q̄ vidit visionē. Bene q̄dem cātastis. sed saccum plenū cantastis. Dirātibꝰ illis et iterroganti⁹ cur ꝛ diceret. visionē eis exposuit.

XXXII

Cū esset q̄dam arnold⁹ pastoꝛ cuiusdam ville. et in die apl'oꝛ petri et pauli eius parrochiani q̄ndā ludū annuū in choꝛeis et musicis instrumētis recolerēt ipe hōs p̄dicandi auctoꝛitatē cū cruce ad choꝛeā accessit. et vt a ludo diaboli recederēt oēs monuit rogauit et p̄cepit. Qui cū in eodē loco p̄dicare cepisset q̄dam obediētes ad p̄dicationē ei⁹ venerūt. alij cū indignatōe recedētes ꝯ choꝛeā steterūt nōnulli ī sua ptinacia remāserūt. Inter q̄s erat vetula vna stulta ac supba q̄ q̄riens ad sacerdotē dñi in choꝛea circuiēdo venisset ꝯ eū respiciēs cātando subsannauit. q̄ infra triduū subito defuncta ē. quā vir sctūs sic ꝛfleuit acsi manibꝰ suis illā extinxisset.

XXXIII

Nobilis q̄daꝫ monasteriū q̄ndā in francia spoliauit. erat eñ de oꝛdie nigoꝛ monachoꝛ. Placuit abbati et fratribꝰ vt vn⁹ ex monachis ad regē philippū q̄ tūc regnabat mitteret ꝑ quē ei violētia militaris exponeret. Hic sus est iuuenis sanguīe nobilis tanq̄ q̄ apō regē ꝑpī cognatos aliq̄d ampli⁹ posset impetrare q̄ ceteri. Veniēs ad regeꝫ ait. Dñe vir ille nobilis mlt̄ū indebite monasteriū nr̄m. dāpnis et iniurijs vexat. sepe fratres ac familiam nr̄am minis ac ꝓtumelijs molestat. Rogat maiestatē vr̄am hūilis ꝓuent⁹ noster q̄tenus intuitu diuine remuneratōis eundē nobilē ab iniurijs tātis ꝓpetratis. et ad satisfactionē ꝓdignā de ablatis ꝓpellatis. Cōsiderans rei gest⁹ et habitū monachi ait. Dñe q̄s vel vñ estis. Cui cū iuuenis diceret. Dñe filius suꝰ illi⁹ pīez suū noīans. Rñdit rex. Bñ nobilis estis. Cūq̄ rex p⁹ ꝛ nescio q̄d diceret monach⁹ subiūxit. Vere dñe oīa q̄ habem⁹ rapuit et iā pene nihil nob dimisit. Ad q̄ respōdit rex. Vere dñe ꝛ bñ apparet in calceis vr̄is. si aliq̄d dimisisset vob coꝛij calcei vr̄i nō eēnt tā stricti. q̄nto estis ceteris nobilioꝛ tāto etiā cē debetis humilioꝛ. Tūc volēs postcoꝛreptōez illū placare adiecit. Nō vos grauare dꝫ coꝛrectio mea. qꝛ ad bonū vr̄m fct̄m est. Reuertimī ad claustꝝ vr̄m et decetero nō molestabit vos nobilis ille.

XXXIIII

Philippus rex romanoꝝ simile verbū. nescio si habuerit a iam dicto rege francoꝝ in quendā abbatē ordinis nostri iaculauit. ad quē cū abbas in equo accessisset de necessitate dom⁹ sue cū illo locutur⁹. rex eius calciamenta que nimis erāt stricta ꝓsiderauit. quē cum interrogasset vnde eēt. Respōdit ille. Domine de paupe domo. Et rex. Bene apparet in calceis vestris q⁹ dom⁹ vestra paup sit. nā coꝝium ibi carū est. De quo verbo valō cōfusus abbas recessit.

XXXV

Frater wilhelmus aliqñ camerarius noster ante ꝙuersionē canonic⁹ fuerat apō traiectū iferius. Dic tēpe adolescētie sue signatus cruce gratia dñici sepulcri trāsfretauit. anteq̄ nauis in qua erat portū achonis attigisset. ignē facularū ante ortuz auroꝛe circa ciuitatē in diuersis locis tā ipi q̄ ceteri viderunt. qui cū interrogassent nautas cām ignis respōderūt. Tēpus est estiuuz z ciues ꝓpter calorē tentoꝛia sua ob refrigeriū circa ciuitatem metati sunt. Hoc ita eē putantes in portum achonis deuenerūt. z tunc pmū q⁹ sarraceni obtinuissent ciuitatez cognouerunt. Eodē tempe peccatꝭ nostris exigētiby data fuerit terra sancta in man⁹ saladini regis sirie regnante frederico romanoꝝ impatoꝛe. Noradin⁹ aūt fil⁹ saladini vir naturalit⁹ piuſ beneficus tūc erat in ciuitate. Dic cū nauiz xp̄ianoꝝ in portu vidisset z eū causa aduentus ei⁹ eo q⁹ eēt sola nō lateret misert⁹ xp̄iano ruz quendā nobilē paganū i lingua gallica satis expeditū ad nauē cū galea misit p quez ne timerēt mādauit. Ulq̄ ad illā horā ignorabant vtrū eēnt occidendi vl̄ capiendi. Interim nobilis q̄dam xp̄ian⁹ de alemania oriundus in extremis laborās oīa sua arma valde decētia cū triby dextrariꝭ p eundē paganū noradino misit p vita fratrū illi supplicans. Ego inq̄t triby annis vouerā xp̄o i his armis seruire. sed vt vido nō est ei⁹ volūtas. Destinati sunt z nūcij xp̄iani ex q̄bus vnus erat frater wilhelm⁹ ꝓpter scientiā ligue gallice q̄ munera ꝓncipi p̄sentarent. Noradin⁹ vero vt vidit xenia transmissa cū m⁹ra deuotione suscepit. z singula. i. loricā. clypeū. galeā. gladiū. necnō z dextrarios deosculans quia p semetipm visitare vellet ifirmū remādauit. Interim milite mortuo z caute appenso lapide i mari ꝓiecto ac demerso alioq̄ milite egroto eq̄ nobili viro i loco ifirmantꝭ reposito. rex mane cū multis diuersi coloꝝ galeis egressus aduenit. nauem ītrauit. z ō trāsmissis gratias referēs ante ifirmū sedit. atq̄ cū medico quē secū adduxerat de ꝙualescentia illi⁹ disputauit. Obtulit z quedā nobilissimi generꝭ poma q̄ creuisse dicebat in oꝛto patris sui apō damascuz. Deinde ait ifirmo ꝓpter te oībus xp̄ianis benefaciā. A q̄no cuz peterēt ꝙductū ad ciuitatē sctāz hierl'm quā adhuc tenebāt xp̄iani. respōdit. Nō eēt vob tutū neq̄ mihi honestū si latrūculi q̄ modo p oīes vias illi⁹ vagant⁹ vos lederēt z ꝙductum meū violarēt. Egressus vero de naui tam egroto q̄z ceteris valedixit. dans eis licentiā repatriādi ꝓtra ip⁹ sarracenoꝝ signo tali regali illos muniēs. Tunc supradictus nobilis pagan⁹ reducēs secū in ciuitatē fratrem wilhelmū ītrogauit eū dicēs. Dic o iuuenis q̄o seruant xp̄iani legē xp̄ianā i terra sua. Ille dicere nolēs q̄ō vez fuit. respondit. Satis bñ. Ad q̄ō admiraldus. Ego dicam legē xp̄ianoꝝ terre hui⁹. Pater me⁹ erat vir nobilis z magn⁹ z misit me ad regē hierosolimitanoꝝ vt gallicū discerē apud illū. ipe vero versa vice misit patri meo suū filiuz ad discēdū ibi ideoma saracenicū. Und⁹ oīs vita xp̄ianoꝝ bñ z optime mihi nota ē. Non fuit aliq̄s ciuis adeo diues i hierosolima. q̄ p pecunia. sororē. filiā. vl̄ q̄ō execrabili⁹ erat luxurie pegrinoꝝ vxorē ꝓpriā nō exponeret. sicq̄ illos mercedib⁹ laboꝝ suoꝝ euacuaret Ita oīes gule z carnis illecebꝭ dediti erāt vt nihil oīno a pecoꝛib⁹ differrent. Superbia vero sic in eis regnauit vt cogitare nō sufficerent quali modo vestimēta sua inciderēt stringerent atq̄ cultellarēt. Idē dico de calciamētis. z adiecit de seipo. Cōsidera vestimenta mea. calciamēta mea q̄z sint rotunda. q̄z ampla q̄z simpliciter z humiliter formata Sicut nobis retulit idē wilhelm⁹ manicas habebat latas z amplas sicut monach⁹. nulla erat in vestib⁹ plicaꝝ multiplicitas. nulla curiositas. lz ipa vestiū materia foret satis p cioſa. Ecce inq̄t ista sunt vitia ꝓpter q̄ eiecit deus xp̄ianos supbos z luxuriosos de terra ista. Nō em̄ diutius potuit tantas illoꝝ iniq̄tates sustinere. putas quia nr̄is viribꝫ obtinerim⁹ illā. nequaq̄z. Nouissime etiā hoc adiecit. Nouim⁹ q⁹ ex regib⁹ vestris xp̄ian⁹ imperator q̄dam surget otto noie q̄ terrā banc cuz ciuitate hierl'm cultui xp̄iano restituet. Hos

ista audiētes sperabam⁹ q⁹ ꝓphetia illa implē
da eēt in ottone imp̄atore saxonie q̄ ante ali/
quot annos defunctus est. Eodē tpe saladi
nus humanitatē exhibuit xp̄ianis satis ma/
gnā. Cū eēt exercit⁹ xp̄ianor⁹ ptim ab ei⁹ exer
citu occisus. ptim capt⁹ ⁊ dissipat⁹ reliq̄as ci
uitatū q̄ se vltro reddiderūt in ciuitatib⁹ eis/
dem esse pmisit sub bona tñ custodia. Dieb⁹
aliq̄t elapsis cū req̄sisset a suis q̄o se habe/
rent xp̄iani. Rñderunt illi. Dñe nō aliter vi/
uunt q̄s pecora. ludis tantū gule ⁊ illecebris
fuiētes. Tūc irat⁹ iussit eos de ciuitatib⁹ ex/
pelli.

XXXVI

Frater aliq̄s q̄ndā ex fratrib⁹ suis ita exo
sum habuit vt sine cordis sui cruciatu illu⁹
respicere nō posset. Dō ille sentiēs ⁊ vulnus
cordis ei⁹ sanare cupiēs. fratrē tā piculose tē
tatum imo in ipa tētatōe oīno supatu⁹ obse/
quūs charitatis ad suū amorē quantū potu
it inclinauit. capitale ei⁹ vertit ⁊ mollificauit
vestes excussit. calcia mēta circa lectū cōpo/
suit ⁊ q̄c̄q̄d ad illi⁹ ꝓmodū esse nouerat in q̄n
tum licuit ⁊ potuit exhibuit. Sic ille inuid⁹
obsequūs ei⁹ vict⁹ ⁊ ad cor reduct⁹ ꝓceptum
inuidie venenū expuit. ⁊ quē ꝓpus eq̄ oc'o re
spicere nō potuit pl⁹ postea ceteris dilexit.

XXXVII

Loq̄nte me die q̄dam cū viro valde reli/
gioso ex ꝓuersis nr̄is de his q̄ frequenter in
choro nr̄o dormiūt. ipe mihi rñdit. Sciatis
p certo q⁹ somnolentia illa ex diabolo ē. Die
q̄dam tpe estiuo cū laudes decantarent⁹ vidi
in dorso fratris ⁊ vilhelmi ꝓuersi cuiusdā q̄ li
bēter ibi dormiuit clara die serpentē serpere
⁊ statī intelleri q⁹ diabol⁹ eēt q̄ in ei⁹ somno/
lentia pascebat. hmōi visionē teste fratre ri/
chardo dicebat se ꝺ eodē ꝓuerso sepi⁹ vidisse

XXXVIII

Diles q̄dam būnēsis henric⁹ nomīe tpe
q̄dam q̄dragesimali carenā fecit apud nos.
Postq̄ reuersus est in domū suā die quadā
occurrēs dño abbati bernardo ait ad illum
Dñe abbas vēdite mihi lapidez illū q̄ iuxta
talē colūnā oratorij vīi iacet ⁊ ego dabo p il
lo q̄c̄q̄d postulaueritis. Cui cū diceret. Ad
q̄d vob est necessari⁹. Rñdit. Ego illū pone
re volo ad lectū meū. q⁹ talis ē natura ei⁹ vt
q̄ dormire nō potuerit ⁊ caput sup illū posu
erit statī dormiat. Illā ꝓfusionē fecerat ei di
abol⁹ tpe pnīe. vt q̄tiēs veniēs ad eccl'iam se
sup eundē lapidē cā orōnis recliaret mor ei
somn⁹ surreperet. Simile ꝓbū nobil' q̄dā q̄
ad similē pniam fuerat in hēmenrode ferr'vi
tisse. Holliores inq̄t sunt lapides oratorij
claustri oīb⁹ lectisternijs castri mei. Nō po/
terat eīm se ptinere q̄n tpe orōnis in illis dor
miret.

XXXIX

Abbas philipp⁹ ꝺ ottirburg retulit abba/
ti nr̄o ꝺ q̄daz suo nouitio tentatōz satis gue
⁊ sola dei relevatōe sedatā. Cū eīm idē noui/
tius tā gr̄iter eēt tētat⁹ vt a nullo boīm posset
ꝓsolari ⁊ firmū cepisset ꝓpositū recedēdi. ea/
dem nocte q̄ de mane ad seculū redire volu
it tale somniū vidit. Visus ē ei q⁹ staret ante
ostiū porte de q̄ duas hīcinde ꝓsiderauit vi/
as exire. Una ex illis vergebat ad dexterā. al
tera ad sinistrā. vtraq̄ tñ ducebat⁹ silnā op/
positā. Stāte nouitio in bīuio cū dubitaret
quā illaz eligeret sen ē q̄ndā comin⁹ stare cō
spexit. Cui fic ait. Bone vir si nosti oñde mi
hi q̄ ex his duab⁹ vīs sit rectior ⁊ ad ambulā
dum ꝓmodior. Ad q⁹ ille rñdit. Ego plene
⁊ bñ te expediā. via ꝑ q̄ est a dextris i nemore
p breue spatiū spiosa ē. inēq̄lis lutosa ⁊ aspa.
postea se⁹ campⁱ amenissim⁹. long⁹ plan⁹ va
rijsq̄ floribus decorat⁹. Via ꝺo q̄ ē a sinistrꝭ in
silua q̄dē cōmoda ē. plana. sicca lata. ⁊ bñ tri
ta. satisq̄ deliciosa. ꝛ nō lōga. cui camp⁹ mor
ꝓtinuat lōg⁹ scopl'osus. lutosus. asp̄rim⁹. eti
am ipi visui horrēd⁹. Ecce totū p̄dixi tibi q⁹
cunq̄ volueris elige. Hoc dicto nouim⁹ exp̄
gefact⁹ est nō dubitās visionē ꝓpt̄ se factā. vt
pote bene sue tētatōi cōgruentem.

XL

Abbas q̄dā nigri ordinis sic retulit mihi
Quidā abbas de ordine nr̄o venit ad abba/
tē q̄ndā clareuallis dicēs illi. Dñe abba da/
te mihi falcē ⁊ ego dabo curuū vob baculū.
ille q⁹ facere vellet statī intelligēs vīz susce/
pit habitū mutauit. ⁊ q⁹ hoīez p̄udētē eūdē
eē ꝓsiderauit. nō ml'to p⁹ domui cuidā ordi/
nis nr̄i abbatē eū p̄fecit. Eodē tpe illi⁹ frēs p
q̄busdā possessionib⁹ cū q̄busdā p̄sonis secu
laribꝰ tēderūt vētilata ē causa cor̄ iudicib⁹
⁊ data ē snīa p abbate ⁊ fratrib⁹. Postea celle
rarius abbati secrete dicebat. dñe bñ hodie
placitauim⁹. scitis tñ cām nostrā nō ex oī pte
fuisse iustā. Audito hꝰbo abbas satis turba
tus est. tacuit tñ. Seq̄nti die capl'm ītrauit.
cellerariū pclamauit ⁊ depositit eo q⁹ auari/
tie sue ꝓsulēs sup̄ressisset ꝓpitatē. Et missoꝑ
aduersarijs nūcio ait illis. Boni hoīes bōa
vīa vestra sint. ego a die hodierna nō repetā
illa. q̄ cū gaudio recedētes ita in abbatꝭ sim/

plicitate ⁊ iusticia edificati sunt vt cõpuncti oci⁹ redirẽt ⁊ bona ꝑ q̃bꝰ diu ꝓtẽderãt grato aĩo monasterio libere ꝓferrẽt. q̃ cũ nõ ꝓsenti ret abbas recipe rñderũt. Dñe q̃cq̃d nr̃i iurꝫ fuit in his bonis remittim⁹. qõ ad nos ptinebat deo ĩ elemosynã ꝓferim⁹. Tũc pmũ abbas adq̃euit sua recipe magꝫ claustrũ suum edificans sua simplici iusticia q̃ꝫ cellerarius sua astuta auaricia.

XLI

Apud monasteriũ sancti crisantĩ scholastic⁹ q̃dam fuit vir magne prudẽtie atq; sciẽtie natõe gallic⁹ noĩe vlric⁹. Cui cũ redditus scholastrie nõ sufficerẽt necesse erat vt debitis obligaret. Quidã aũt ex fribꝰ steinueldẽſ monasterĩ ordinis p̃mõstratẽsis. eo q̃ virũ magne ſfature illũ ꝓspiceret. freq̃nter monuit vt ad domũ suã grã ꝓuersiõis se trãsferret Tandẽ ille diuinit⁹ inspirat⁹ in h ꝑba rñdit. Pecuniã aliquãtulã debeo soluite illã ⁊ veniã ad vos. Qõ cũ itellexisset p̃positꝰ p̃dicti monasterĩ pecuniã libẽtissime soluit. ⁊ scholastic⁹ statim habitũ suscepit. q̃ nõ mlto post eiusdẽ cenobĩ fact⁹ est p̃positus. Hõduz eĩm in ordine p̃monstratẽsi erãt abbates. Sciens ille cũ officio aĩas se regendas suscepisse. nõ pecora vel possessiões. operã dabat extirpandis vitijs. nõ pecunijs ꝓgregãdis. sciens auaritiã radicẽ esse oĩm maloꝝ ⁊ viciorꝝ Habebat aũt vnũ ꝓuersuz ĩ administratõe exteriorꝝ ita sciolũ. ⁊ circũspectũ. ita solicitũ ⁊ pfectũ. vt oĩa p man⁹ eius trãsirent. ⁊ curtibꝰ eccl̃ie que necessaria erãt tã in aratris q̃ꝫ in pecoribꝰ siue expẽsis ipe quasi sol⁹ vniuersa puideret oĩa ipe erat disponẽs. nihil negligẽs. agrũ agro copulãs. ⁊ vineã vinee cõiungens. Prepositꝰ ista ꝓsiderãs. ⁊ ĩ scriptꝫ legens nihil auaro esse scelestꝰ. Die quadaz ꝓuersum ad se vocãs ait. Hosti barbate q̃re venerim ad ordinez. Quia nõ bene exp̃mere potuit teutonicũ ideoma habere nõ potuit verba ornata. ⁊ ideo q̃quid loq̃bat conuersus videbat esse ꝓuersum atq; distortũ. Respondit ꝓuersus. Non noui dñe. Tunc ille. Ego dicaz tibi. Ad hoc eĩm veni vt peccata mea in hoc loco defleã Quare ergo tu venisti. Respõdente eo. Dñe sumili de causa. Ait p̃posit⁹. Si venisti peccata deflere formã debueras penitentis tenere ſ est vt frequenter sis in oratorio. vt vigiles. vt ieiunes. deũq; p peccatis tuis iugiter exores. Non eĩm penitentis est qõ tu facis vicinos exheredare. et denſum lutũ cõtra se ꝓgregare. Ad hec conuersus respondit. dñe bona illa que cõparo agris vel vineis ecclesie nostre cõtinuãtur. Et p̃positus. Bene Cũ illa fuerit empta. necesse est vt etiaz emas illa que emptis cõiunguntur. Hosti quid dicat Ysaias. Ue ĩquit qui iungitis domũ ad domũ. et agruz agro copulatis. Nunq̃d habitabitis vos soli ĩ medio terre. Tu vero auaricie tue nullũ terminum ponis. cũ oĩa que ĩ hac puincia sunt a te fuerint cõparata flumẽ rheni ptransibis pede. Deinde. pcedes vsq; ad montana. nec sic quiesces donec pẽias ad mare. Puto qz ibi gradũ sistes eo q̃ pelagus sit latũ ⁊ spaciosum. gressus autẽ tuus strictus. Hanc ergo in claustro tuo. frequẽta oratoriuz vt die noctuq; possis peccata tua deplangere. expecta paulisper ⁊ habebis satis terre subtus te ⁊ supra te. ⁊ intra te. quia puluis es ⁊ in puluerem reuerteris. Hec audientes quidaz ex fratribus seniorib⁹ dixerunt. Domie si conuersus iste fuerit amot⁹ domus nostra subsistere nõ poterit. Ad quod ille respõdit. Melius est vt domus pereat q̃ꝫ aĩa. ⁊ nõ acquiescat petitioni eorũ. Tempore illo quo reinaldus factus est archiepiscop⁹ ⁊ essent episcopi redditus obligati curtesq; desolate suasũ est ei vt ex diuersis domib⁹ ordinis cisterciẽsis diocesis sue cõuersos fideles atq; prouidos accõmodaret qui ⁊ curtib⁹ pessent ⁊ annuos redditus sua industria reformarent. Qui cũ cõsilio tali acquieuisset ⁊ tã ex campo q̃ꝫ ex monte. ĩ domib⁹ religiosis cõuersos aliquos collegisset suasuz est ei vt etiã predictum cõuersum assumeret. ꝑ quo cũ honestum misisset nunciũ ⁊ ille ex pte episcopi salutasset p̃positũ adiecit. Dñs meus modicaz petitionẽ petit a vobis quã ei negare nõ deberis. Cui cuz p̃positꝰ respõdisset. Non est dñi mei rogare me. sed p̃cipere. Subiunxit ille. Petit obnixe vt talẽ cõuersum ad tales vsus ei accõmodetis. Ad qõ verbũ prepositus satis humiliter cõstanter ac mãsuete respondit. Habeo ducentas oues in tali grangia. ĩ alijs vero tot ⁊ tot. sil'iter boues ⁊ equos dñs meus tollat ex illis quantũ voluerit ꝓuersum vero anĩe mee cõmissum ad tales vsus nõ habebit. Ego aũt nõ de oui⁹ ⁊ bob⁹ ꝫ de ꝓmissis mihi aĩab⁹ sũmo pastori ĩ die iudicij rõnez redditur⁹ sum. Et nõ cõcessit ei. Reliq̃t ⁊ aliõ sue liberalitat⁹ indiciũ ꝓtra auariciam religiosorũ vtile satis exem

plum. Die quadã anteq̃ amotus esset presato modo suprad[i]c[t]o uersus ab administratione sua p̃posit[us] ad vnã grangiaz suaz venit. in qua pullũ equinũ pulcrũ satis vidit. de quo iã dictũ fratrẽ cui[us] esset vel vnde veniret interrogauit. Cui cũ uersus respõderz talis hõ bonus z fidelis amic[us] noster moriẽs eũ nobis legauit. Ait p̃posit[us]. Utq̃ ex deuotione vel ex aliq̃ iure legauit eũ. Respõdit cõuersus. Ex decessu ill[ius] emersit. Hã vtor ei[us] eo q̃ eẽt de familia nostra iure curmedie illũ obtulit. Tũc ille mouẽs caput. respõdit piũ verbũ. qz bon[us] homo z amicus noster fidelis erat. idcirco vtorem eius spoliasti. Redde ergo femine destitute equũ. qz rapina est aliena rapere vel retinere. tu[us] eñ antea nõ fuit.

XLII

Quia idem p̃posit[us] steinueldens vir prudens erat. p negotijs monasterij egrediẽs secum iuuenes minus libẽter ducebat. Nouerat eñ hoc eis non expedire ꝓpter tentationes diabolicas. Die quadaz cũ vnũ ex adolescentibus secuz adduxisset z simℓ equitantes nescio q̃d vel vnde oferrẽt obuiã habuerunt iuuenculã formosam. Quam cũ ex industria equũ suuz retrahendo p̃positus salutasset. officiosissime stetit illa. z inclinato capite resalutauit eũ. Cũ paululũ recessissent volens p̃posit[us] tentare iuuenem ait. puella ista videbatur mihi multuz formosa fuisse. Cui cum ille diceret. Credite mihi domine z hoc ipsum visum est mihi. Respõdit autez p̃posit[us]. Unuz tantũ deformat eaz scilicet q̃ monocula est. Respondit iuuenis. Uere domine vtrunq̃ oculũ habet. ego eñ satis diligenter consideraui eaz. Tunc mot[us] p̃positus ait. Et ego bene cõsiderabo dorsum tuũ Tante debueras esse simplicitatis vt vtruz esset mas vel femina scire nõ posses. Reuersus vero ad mõasterũ dixit senioribꝫ. Uos domini q̃nq̃ arguitis me q̃ mecũ non educam iuniores. Et exponens eis causam predictũ iuuenẽ durius arguit atq̃ castigauit. Tante erat litterature vt tempe quodã pro negocio ordinis sui cisterciũ pergens in capitulo generali faceret sermonẽ.

XLIII

Abbas q̃dam vtputo de ordine nigro sicus ex relatõe cuiusdaz abbatis ordinis nostri didici hospitalis erat valde z circa pauperes multũ misericors. z quia i operibꝫ misericordie feruẽs fuit tales dispensatores domui sue ordinare studuit qui nõ eius feruorem ipedirent sed magis icenderẽt. quanto plures hospites suscepit. quãto plus charitatis paupibꝫ exhibuit. tanto illi z domui ei[us] domin[us] amplius benedixit. Post cui[us] mortem successor eius stimulat[us] auaricia pietatq̃ officialibꝫ amotis z eis quos tenaciores nouerat istitutis ait. Predecessor meus nimis erat dapsilis z indiscretus. ei[us] officiales nimis prodigi. sic ordinare debem[us] expensas monasterij atq̃ tẽperare. vt si forte seges nostra grandiata fuerit. et tẽpora cara emerserint habeamus vnde paupibꝫ subueniam[us]. Huiusmodi verbis auaricia suã pallias hospitalitatẽ prorsus excluſit. z cõsueta beneficia pauperibꝫ subtraxit. charitate subtracta pficere nõ potuit monasterij substantia imo in breui ad tantã deuenerũt paupertatẽ vt vix haberent q̃ fratres manducarẽt. Die quadam vir q̃dam venerande canicie venit ad portariũ quesiuit hospitiũ. Quẽ ille quidez clanculo z cũ timore collegit. atq̃ hospitalitatis officia pro posse z tempe illi exhibens adiecit. Non te scandalisare debet bone vir q̃ tã negligenter te procuro quia necessitas in causa est. Aliquando vidi talẽ statum huius monasterij vt si venisset episcop[us] cuz magna charitate z abũdantia fuisset susceptus Et ille. duo fratres expulsi sunt de isto monasterio nisi illi fuerint reuersi nunq̃ bon[us] erit status ei[us]. Unus eoz vocat. date. z dabitur vobis vocat alter. sicq̃ ab oclis eius recessit. Portarius aũt cũ esset cleric[us] noia eadem retinuit abbati z fratribꝫ audita recitauit. Resumpta est hospitalitas et cepit mor dñs eis benedicere vt prius.

XLIIII

Quidam paterfamilias seruuz habebat fidelem z vtilẽ omniũ rerũ suarũ dispensatorem. Contigit autẽ vt die quadam sermo esset de inobediẽtia ade inter eos de esu pomi contra preceptũ domini z seruus indignando illius iconstantie diceret vt taceã de deo si mihi tam districte aliquid a vobis precideretur. nunq̃ transgressor efficerer. Tacuit tunc dominus. z post dies aliquot cum ille minus sibi caueret. nec sermonez contra adam prolatum in memoria haberet pitidẽ ei clausam sed non firmatã porrexit atq̃ tradidit dicẽs. Pitidem istam ego custodie tue commendo q̃ si aperueris illaz totius laboris tui mercede priuaberis. z etiam gra mea

semp̄ t ꝑpetuo carebis. Hoc cū crebrius ei inculcasset. t ille īclauī suo se recepisset. statim mlt̄ ac diuersis cogitatōibꝫ cepit fluctuare. varijsq; tētatōibꝫ estuare. q̄d eēt ī pxide scire desiderās. Et sepi⁹ illā vertēs atq; circūspiciēs ait ītra se. Quid si aperuero illam. Sol⁹ sum. nemo videt. iterrogat⁹ negabo. nō est testis q̄ me ꝓuincere possit. Victꝰ tandem tētatōe pxidē aperuit. t auicula q̄ intus erat clausa euolauit. Tūc tristis effect⁹ valō mysterijū itellexit. t ad dñi pedes pxidē reqrentis se pstern̄s veniā postulauit. sz nō inuenit. Ad quē dñs. Serue neq̄s t cōtumax tu primū patrē nr̄m de iobediētia iudicans tuāq; ꝓstantiā apō me ꝓmendās teipm ꝓdēnasti. Recede ḡa me faciē meā de cetero nō videb

XLV

Henric⁹ de t vida miles fuit diues valde habebat aūt vxorē nobilē ac dilectā. Die q̄dā cū ſmo īter eos haberet de culpa eue cepit illa vt mos ē mlieribꝫ eidē maledicere t ō iconstantia iudicare anī. eo q̄ p modico pomo gule sue satisfaciēs tantꝫ penis ac miseriis oīe gen⁹ hūanū subdidisset. Cui marit⁹ rñdit Noli illā iudicare. tu forte ī tali tētatōe fecisses simile. Ego volo tibi aliq̄d p̄cipe q̄ min⁹ est. t ꝑt amorē meū minīe poterꝫ custodire illō Rñdente illa q̄ ē mādatū. subiūxit miles. Ut die illa q̄ balneata fueris paludē curie nr̄e nudis pedibꝫ nō ingrediaris. alijs diebꝫ si libet ītres. Erat em̄ aq̄ putēs t fimosa ex toꝝ curie sordibꝫ collecta. Illa subridēte t p̄cepti trāsgressionē abhorrescēte subiūxit henric⁹. Volo vt penā addam⁹. si tu obdiēs fuerꝫ q̄draginta marcas a me recipias. sinaūt totidē mihi solnas. Et bñ placuit ei. Illeꝰo ipa ignorāte secretos custodes paludi adhibuit. Mira res. Ab illa hora matrona tā honesta t verecūda nūq̄s p curiā trāsire poterat nisi ad p̄dictā paludē respiceret. t q̄tiēs balneabaꝫ totiēs de eadē palude tēpta baꝫ. Die q̄dā exiens de balneo dixit. pediſſequese sue. Flisi īgressa fuero paludē illā moriar. Strataq; succingēs se cū circūspexisset et neminē videre putaret. comitāte ācilla aq̄m illā fetidā vsq; ad genu ītrauit. t huc illucq; ambulādo bñ ꝓcupiscētie sue satisfecit. Qō statī nūciatū est marito ei⁹. Ille gaudēs mox eā vidit. t ait. Quid ē dña. fuistis ne hodie balneata. Rñdente illa fui. Adiecit in dolio vel palude. Ad qō ꝓbuz ꝓfusa tacuit. sciens cū suū excessum nō latere. Tūc ille vbi ē dña mea ꝓstātia vīa. obediētia vīa. iactātia vīa. Eua vil⁹ tētate fuistis. tepidi⁹ restitistis turpi⁹ cecidistis. Reddite ergo q̄ debet. Et cū nō haberet illa q̄ solueret oīa vestimēta ei⁹ p̄ciosa tulit t p diuersas psonas distribuit sīnēs eā p aliq̄ tp̄s bene torq̄ri.

XLVI

Miles q̄dā sicut audiui a q̄dā viro religioso multa scelera ꝓmiserat. tādē ductꝰ penitētia venit ad sacerdotē de ꝓmissis facta ꝓfessione penitētiā suscepit. sz suscepta ꝑuare non potuit. Cūq; em̄ h̄ sepi⁹ actitasset die q̄dā dixit illi sacerdos. Nihil sic ꝑficimus. dic ergo mihi. Est ne aliq̄ q̄ p pctis tuis possis custodire. Rñdit ille. Est pom⁹ in possessione mea tali. cui⁹ fruct⁹ taz amar⁹ t pessim⁹ est vt nunq̄s ex eo comedere possim. Si videt vob bonū pnīa mea sit. vt q̄ duscq; vinā de eisdez pomis nō gustē. Scies sacerdos marīe post phibitionē excitāte carne atq; diabolo ꝓsurgere tētationē rñdit. Pro oīb⁹ pctis tuis tibi iniungo. vt nūq̄s de fructu eiusdē arboꝝ sciēter comedas. Abīt miles pnīam iniūctā q̄si p nihilo reputās. Sic sita erat ipa arbor vt q̄tiēs curiā suā exiret vel intraret. cādē arborem respicere posset. Respiciēdo sp̄ phibitionis recordabaꝫ. t recordādo mox ḡuissime tētabaꝫ. Die q̄dā ante arborē eandē trāsiēs t poma ī eo ꝓsiderās ab eo q̄ pmū hoiem p lignū phibitū tentauit. t pstrauit tā valide tētat⁹ est vt ad arborē q̄dē veniret t ad pomū nūc manū extēdēdo. nūc extēsam retrahēdo totū pene diem cōtrarijs nisibꝫ cōtinuaret. Tandē adiuuāte gr̄a triūphās in tantū cōcupiscētie restitit. vt corde coangustato sub arbore iacēs spiritū exalaret.

XLVII

Sctē recordatōis dñs henric⁹ albanēsis ep̄s t cardialis āno. M.c.lxxviij. missus a clemēte papa tpibꝫ frederici impatoris p̄dicare crucē in alemania ꝑ saracenos quosdā sibi terre nr̄e monachos ordis cisterciensis assumpsit. Die q̄dam cū sil̄ equitarent. t ipe diceret in generali. Quis vestꝝ dicet nobis aliquid boni. Rñdit vn⁹. Ille demonstrato q̄dā ꝓverso mōacho laico. c⁹ nom̄ excidit. Et p̄ceptū ē ei ſtatī a cardiale vt ꝑbū ꝓponeret exhortatōis. Ille p̄mū se excusās dicēs. laicū nō debere lr̄as aliq̄d loq̄. Tādē sic exort⁹ ē. Qñ mortui fuerim⁹ t ōducti ad padisū occurret nob sctūs p̄ nr̄ bñdict⁹. visis nob mōachis cucullatꝫ cū gaudio ītroducet. Ulisꝰo bēri

co epo ⁊ cardinali mirabitur inflatũ eu ⁊ dicet. Quis eñ es tu. Et ille. Pater ego sũ monach⁹ cisterciens. Rñdebit sctũs. Nequaq3. monach⁹ cozniculat⁹ nõ est. Tũc henrico satis ꝓ se allegante. tãdẽ hmõi data sñia. dicet ostiarijs sctũs bñdict⁹. Ponite eũ supinũ et stomachũ ei⁹ scindẽtes apite. Si iueneritis olera incõdita. fabã. pisã. lentẽ pultes. cibos q3 regulares cũ monachis ītromittat. Sin aũt. sz̃ pisces grossos. ⁊ cibos seculares atq3 delicatos foris maneat. Deinde ꝓuersus ad cardinalẽ subiecit. Quid illa hoza dicitur⁹ eo paup henrice. Ad qõ ꝯbũ cardiat subridẽs ⁊monẽ ꝓmẽdauit.

XLVIII

Retulit mihi bone memozie monach⁹ noster godescalc⁹ de volmẽstein. qõ silere ñ debeo. Cũ die q̃dã rogaret philippũ q̃ndaz nigromanticũ vt aliq̃ sibi recitaret de arte sua mirabilia. Rñdit ille. Dicã vob rẽ sat3 mirabilẽ tpib⁹ meis apõ toletũ veracit gestã. Cũ plures ex diuersis regiõib⁹ scholares ī eadẽ ciuitate studerẽt ī arte nigromãtie. iuuenes aliq̃ de sucuia atq3 bauaria stupẽda q̃dã ⁊ incredibilia a mgro suo audiẽtes ⁊ vtz nã vera essent ꝓbare volẽtes. dixer̃t illi. Magister volum⁹ vt ea q̃ nos doces oculoten⁹ oñdas q̃ten⁹ aliquẽ ex studio nr̃o fructũ capiamus. Quos cũ auerteret. ⁊ nõ acq̃escerẽt eo ꝙ natio illa gẽs sit mirabil. hoza idonea ī campũ illos duxit gladio circa illos circulu3 fecit. monẽs sub ītermiatõe mortz̃ vt infra circulũ se cohiberẽt. ⁊ ne aliq̃d rogãtib⁹ darẽt vel ab offerẽtib⁹ recipent p̃cepit. Recedẽs ab eis demones carmib⁹ suis aduocauit. Hoz assũt illi ī formis militũ decẽter armatoz. militie ludos circa iuuenes exercẽtes. Hunc lapsum simulabãt nũc lãceas ⁊ enses ꝓtra eos extẽdebãt oib⁹ modis satagẽtes. vt illos extra circulũ extraherẽt. q̃ cũ sic nihil ꝓficerẽt in puellas speciosissimas se transformãtes. chozeas circa illos scholares ducebant. varijsq3 anfractib⁹ iuuenes ĩuitãtes. et q̃b⁹ vn⁹ forma ceteris p̃stãtioz vnũ ex scholarib⁹ elegit. Ad quẽ q̃tiens venisset chorizando totiens anulũ aureũ porrigebat. int⁹ suggerendo. ⁊ foris motu corpis ad amorẽ suũ illum inflãmando. Que cũ ꝙ multas vices ꝟ actitasset vict⁹ iuuenis digitũ ꝓtra anulũ extra circulũ porrexit. quẽ illa mox ꝙ eundẽ extrahens nulq3 cõparuit. Capta preda ꝓuentus malignantiũ in turbinẽ resoluit. fit clamoz strepit⁹ discipuloz. accurrit magister de raptu consocij cõquerunt oñes. Quib⁹ ille respondit. Ego sine causa sum. vos me coegistis. ego vobis p̃dixerã quia nõ eũ amodo videbitis. Ad quod illi. Nisi restituas eu3 nobis interficiem⁹ te. Timẽs ille vite sue sciens bauaros esse furiosos. respõdit ego rẽtabo si spes aliqua poterit eẽ de illo. Clocansq3 ꝑn cipẽ demonioz. fidele suũ ministeriũ illi ad memoziã reuocãs dixit discipline ei⁹ multũ esse derogandũ. seq3 a discipulis occidendũ nisi iuuenis restitueret. Cui diabol⁹ cõpassus respõdit. Cras cõciliũ ꝓpter te in tali loco celebrabo. tu esto p̃sens. Et si aliquo modo illũ p sentẽtiã obtinere poter3 gratũ habebo. Quid plura. Ad iperiũ p̃ncipis cõciliuz malignãtiũ coitur. de violẽtia ī discipulũ facta a magistro cõquerit. ab aduersario rñdetur. Dñe iquit nõ illi feci iniuria. nõ violẽtiã magistro suo inobediẽs ipe fuit. legẽ circuli nõ custodiuit. In hunc modũ ꝓtendẽtib⁹ illis. diabol⁹ demonẽ q̃ndã sibi collateralẽ de sentẽtia interrogauit dicẽs. Oliuere semper curialis fuisti. ꝓtra insticiã psonã nõ accipis solue questionẽ hui⁹ litis. Respõdit ille. Ego iuuenẽ restituendũ esse iudico magistro suo Horq3 ad aduersariũ cõuersus ait. Redde illuz discipulũ quia nimis importun⁹ fuisti. Ceteris sentẽtie ei⁹ assensuz p̃bentib⁹ ad mãdatũ iudicis eadẽ hoza scholaris ab inferis reducit. magistro suo restituit. ꝓciliũ soluit. ad discipulos reducta p̃da magister let⁹ reuertit. Cui⁹ vultus ita erat macer ⁊ pallid⁹. color tam ĩmutat⁹ vt hoza eadẽ de sepulcro videret resuscitat⁹. q̃ socijs apud inferos visa recitãs q̃z do ꝓtraria ⁊ execrabilis foret illa disciplina. magis exẽplo q̃z verbo ostẽdit. ⁊ a loco recedẽs in quodã ordinis nostri monasterio monachũ se fecit.

XLIX

In hemmẽrode sacerdos q̃dã venerabilis ad ꝓuersionẽ venit noie et ope xp̃ianus. huic demones multũ ipoztuni fuerũt. ⁊ sepe illos vidit tã añ ꝓuersionẽ q3 p⁹. Dum⁹ tpe alter q̃dã sacerdos noie karol⁹ ī eodẽ cenobio fact⁹ est nouiti⁹. ⁊ erat ei⁹ in pbatõe socius ꝓzinoster Jsebrãd⁹. Hic īstinctu diaboli cuius ꝓsilio vrebatur gule ⁊ carnis sue cõmodis nimis ꝓsentiens. infirmitates sepi⁹ simulauit q̃ cum posit⁹ in īfirmatorio tantũ carnẽ nutriret ⁊ spiritũ negligeret. vadẽs ⁊ rediẽs depuata cũ claudicaret. ⁊ in coq̃nã respiciẽdo q̃

ibi ꝑparent infirmis ꝓsideraret. ꝑdict⁹ ꝓpianus diabolū eū secū vidit. q̄ eo mō q̄ ille claudicauerat t ipe claudicauit. t sicut ītrospexerat ītrospexit. ī nullo ab eo gestib⁹ discrepās. Tandē infra annū ꝓbatōis deficiēs reuersus ē ad ollas egipti. t secuta ē caro carnem.

LI

Retulit mihi q̄dā ciuis honest⁹ asserens suis ꝓpib⁹ magūtie si bñ memini ꝫ qō dicturus suz ꝓfigisse veraciter. Die q̄dā dñica cū sacerdos in eccl'ia cui⁹ erat pleban⁹ circuiret zaq̄ bñdicta ppl'm aspgeret. ad ostiū eccl'ie venies matrona q̄ndā pompatice venientem t ad similitudinē pauonis varijs ornamentis picta obuiā habuit. In cui⁹ cauda vestimētorū quā habebat post se lōgissimā multitudinē demonū residere ꝓspexit. erāt em̄ parui vt glires. nigri vt ethiopes. ore cachinantes manib⁹ plaudētes. t etiā sicut pisces intra sagenā ꝛclusi saltātes. Reuera ornat⁹ mulieb⁹ is sagena diaboli est. q̄s vt vidit. demonū q̄drigā forꝫ expectare fecit. plebē aduocauit demōes ne fugerēt adiurauit territa illa stetit t vt visiones ppl'us videre mererē q̄ vir bonus ac iust⁹ valde fuit oꝛōib⁹ suis obtinuit. Intelligēs mulier ob vestimētoꝛ supbiā sic se a demonib⁹ esse derisam. domū redijt. vestimēta mutauit. t tā ipi q̄ ceteꝛ feminis eadē visio occasio facta est humilitatis.

LII

In q̄dam sctīmonialiū monasterio qō in opido būnēsi situ est. sacerdos q̄dam defunctus est adolph⁹ noīe vir valde secularis et lubric⁹ iā dicti monasteri pleban⁹ Dic sicut mihi retulit q̄dam sacerdos q̄ fuerat būnensis canonicus. cū die quadā cuz suo cognato q̄dam luderet in aleis. quidam ex parrochianis ei⁹ flens supuenit t vt matris sue cōfessionem audire eāq̄ cōmunicare dignaret humiliter t cū lachꝛymis supplicauit. Respōdente sacerdote. Nō nisi expleto ludo. Et ille valde instaret asserens infirmā expectare nō posse. cōmotus sacerdos. secū ludenti dixit. Cognate ego ꝓqueꝛ vobis de homine isto q̄ me q̄escere nō sinit. Uidēs se ille nihil ꝓficere tristis ac gemēs discessit. t infirma sine ꝓfessione atq̄ viatico ab hac luce migrauit. Die aūt tertio is q̄ cū sacerdote luserat ō functę filio occurrit. t sacerdotis querimoniā recoꝛdat⁹ illū sine causa occidit. Post ꝫ t alia peccata pl'ima sacerdos idē pempto/riam incidit infirmitatē. q̄ cū esset in despatione. q̄dam cognata eius sedens coꝛam illo cū signū ꝛtritōis videret in eo nulluz tristis sic ait. Dñe debilis estis valde. ꝓparate vos ꝓpter deū. inuocate deū vt peccata vestra vobis dimittat. t spatiū adhuc fructuose penitentie ꝓcedat. Ad qō ille desperat⁹ respōdit. Uides hoꝛreū illud magnū ex opposito nostro. nō sunt in ei⁹ tecto tot calami q̄t sunt circa me demones ꝓgregati. Et hoc dicto mox agonisans expirauit. eos videns adesse moriturus quoꝛ ꝓsilio viterat sanus.

LIII

Demon q̄dā cū hoiem a se obsessum hoꝛribiliter toꝛq̄ret t diuersis ꝑ os ei⁹ garriēdo diuersa rūderet. Dictū est ei a q̄dā ex circunstantib⁹. Dic diabole si posses ad gr̄am in q̄ fuisti redire q̄d velles ꝓpt⁹ ꝫ laboꝛ sustinere. Rūdit ille. Si ꝫ eēt ī meo arbitrio. Hallez cū vna aīa decepta descēdere ī infernū q̄z redire in celū. Hīrātib⁹ oīb⁹ cur ita diceꝛz. ut rū ꝫ ꝓbū rūdit. Quid de ꝫ miramini. tāta est malicia mea t tā obstinat⁹ sum in illa vt non possim aliq̄d velle boni. Nuic ꝓbo alterius cuiusdā demonis sermo discoꝛdat.

LIIII

In eccl'ia bt̄i petri ī colonia cū fem̄a q̄daz a demone obsessa miserabiliter toꝛmētaret. ꝛtigit vt alia obsessa supueniret. idē spūs malignus de reditu ad gl'iam sicut supioꝛ ītꝛogat⁹ ꝓbū ꝑmōi ei⁹ valō ꝓriū audiēte me respōdit. Si eēt inq̄t colūna ferrea t ignita rasoꝛijs et calamis acutissimis armata a terra vsq̄ ad celū erecta. vsq̄ ad diē iudicij etiā si carnē haberē in q̄ pati possem me ꝑ illā trahere vellē. nūc aseēdēdo. nūc descēdēdo. dū modo redire possem ad gl'iam in q̄ fui.

LIIII

In campo doño oꝛdis cistercienſ q̄ sita est in epatu colonie. si sicut audiui a quodam sacerdote oꝛdis nr̄i hoie veridico quē res ñ latuit. Cōuersus q̄dā fuit q̄ a monachis cū q̄b⁹ loq̄bat ī rātū lr̄as didicerat. vt tertū alexandri legere sciret. Dmōi occasiōe illect⁹ t ō cept⁹ libellos sibi ad ꝫ idoneos occulte fecit ꝛscribi. cepitq̄ in vicio ꝓprietatis delectari. Cunq̄ hmōi studiū eidē ꝓuerso ad hoc nimis ꝓuerso. phiberet. amoꝛe discēdi apostasiam incurrit. modicū tm̄ ꝓpter etatez ꝓfecit. Deinde aūt ad monasteriū pnia duct⁹ rediens. t ꝫ vsq̄ tertio actitās. nūc em̄ ad scolas seculares exeūdo. nūc reuertēdo diabolo copiosam in se ꝑbuit materiā decipiēdi Uisibi

liter eñ illi appens in specie angeli ait. Disce fortiter q̄ futuꝝ est ⁊ a deo diffinitū vt haluerstadenſ fias epūs. Stultꝰ eñ ille diaboli dolos nō obseruās. sperabat ī se antiq̄ renouanda forte miracla. Quid plura. Die q̄daz seductor ꝓuerso se ingerēs clara voce ⁊ hilari facie dicebat. Hodie epūs haluerstadenſ ō functꝰ est festina venire ad ciuitatē cui a deo antistes destinatꝰ es. Ipi⁹ eñ ꝓsiliū mutari nō pōt. Dtati miser de mōasterio silēter exiens nocte eadē in domo cuiusdā honesti sacerdotis iurta opidū xantēse hospitatꝰ est. Ut aūt gl'iose ad sedē suā veniret. nocte añ lucē surgēs equū hospitis valde bonū strauit. cappam eiusdē induit. ascēdit. ⁊ abijt. Hane familia dom⁹ dāno cognito apostatā inseqūns appēhēdit ad iudiciū secl'are cū furto tractꝰ ⁊ ꝓ sniam dānatꝰ. nō cathedrā vt epūs. sz sicut fur patibulū ascendit. LV

Narrauit nobis anno ꝓterito btē memorie theobaldꝰ abbas euerbacenſ q̄ q̄dā conuersus cū nescio q̄ tēderet ⁊ anē q̄ cuculꝰ ōz a voce nomē hñs crebriꝰ cātantē audiret. vices īterruptōis enumerauit. ⁊ vigīti duas īueniēs easdē sibi ꝓputauit. Eia inq̄t certe. xxij. annis adhuc viuam. vt quid tanto tē pore mortificē me in ordie redibo ad seculū ⁊ seculo dedit⁹ vigīti annis fruar delicijs eiꝰ duob⁹ annis q̄ supsunt penitebo. Haud dubiū q̄n diabolꝰ q̄ supdictū ꝓuersum vt epūs fieret ad credendū īduxerat apto ſmōe. ⁊ huic suaserit vt tali augurio fidē adhiberet occulta suggestiōe. Sz dñs q̄ auguriū odit aliter q̄s ille ordiauerat disposuit. Nā duos q̄s penitētie deputauerat annos eū in secl'o viuere pmisit. ⁊ annos vigīti delicijs ordiatos iusto suo iudicio subtraxit. Ecce tales sūt pmissiones diabolice. LVI

In susato q̄ ciuitas ē coloniēsis dioceſis miles q̄dā thiemo noīe habitabat. q̄ sicꝰ dedit⁹ erat ludo tesseraꝝ vt nō die non nocte q̄escēret sp sacculū cū nūmis secū portabat vt secū ludere volētib⁹ obuiaret. Ita ī ludis expeditꝰ ⁊ fortunatꝰ erat. vt vir aliq̄s ab illo sine dāno recederet. Ut aūt posteris oñdere tur q̄ntū deo tales ludi in q̄b⁹ ire. īuidia. rite ⁊ dāna suscitanſ pcīq̄s ꝓba rotanſ ꝓrīj forēt pmissum ē diabolo vt cū eo luderet q̄ ml'tis illuserat atq̄ euiscerarat q̄ ml'toꝝ marsupia euacuarat. Nocte q̄dā domū eiꝰ in spē cuiusdam boīs ludere volētis ītrās saccellū q̄ nūmis refertū sub ascella portās ad tabulaz sedit. denarios liberaliter apposuit. tesseris iactauit ⁊ adq̄siuit. Cui cū ꝓspere succederet ⁊ militi iā pecunia quā apponeret defuisset ira tus ait. Hūq̄d nō diabolꝰ tu es. Et ille. Hūc satis est. Apropinq̄t eñ tps maturinale oportet nos ire. Tollēsq̄ illū q̄ tectū trahit cuius viscera tegulis retrahētib⁹ mirabil'r excussit ⁊ q̄d de eiꝰ corpe factū sit. vl'in quē locū illō piecerit vsq̄ hodie tā a filio eiꝰ q̄ a ceteris qui illū nouerāt ignorat. Hane ꝓ viscer⁹ eiꝰ relīq̄e tegulis īherētes repte sunt ⁊ ī cimiterio sepulte. LVII

Demon q̄dā adolescētis venusti speciem induēs ad q̄ndā militē venit obsequiū suuz illi offerēs. Cui cū multū placeret tā in decore q̄m in ſmone. gratanter ab eo susceptꝰ est. q̄ mox militi seruire cepit diligēter ⁊ tā timide tā fideliter ⁊ tā iocunde vt satis ille mirare. nūq̄s equū suū ascēdit. nunq̄s descēdit q̄n ille eēt ꝓparatus ⁊ genu flexo strepaz teneret discretū puidū hilarē semp se exhibuit. Die q̄dam dū sil'eq̄tarent ⁊ venissent ad fluuiuz q̄ndam magnū miles respiciēs et plures ex inimicis suis mortalib⁹ post eos venire considerās ait seruo. Mortui sum⁹. ecce inimici mei post me festinant. fluui⁹ ex opposito est null⁹ supest locꝰ refugij. aut occidēt me. aut capiēt. Tūc ille ne timeas dñe. vadū flumis huius bene noui. sequere tantū me bñ cuadem⁹. Rñdente milite. nūq̄s hō fluuiū istum in h̄ loco trāsuadauit. Spe tñ euasiōis suū ducē secutꝰ sine periculo venit ad littus. Et ecce eis transpositis. hostes ex opposito littore ꝓsistētes mirati sunt dicētes. Quis vnq̄s audiuit vadū in flumine isto. nō alius nisi diabolꝰ illū transuexit. Timēteſq̄ reuersi sunt. Processu ꝓo tpis accidit vt militis vxor infirmarē vsq̄ ad mortē. in qua dū oēs medicoꝝ artes defecissent ait itez demō dño suo Si dña mea inungerē lacte leonino statim sanaretur. Dicēte milite vñ haberē lac tale. Rñdit ille ego afferā. q̄ vadēs ⁊ post spatiuz vnius hore rediēs vas plenū secum attulit. a quo cū fuisset puncta mox meliorata ꝓsti nū recupauit vigorē. Cui cū diceret miles vñ habuisti tā cito lac istud. Rñdit de montib⁹ attuli arabie. recedēs a te arabiā iui leene speluncaz intraui. catulos abegi ⁊ ipsam mulsi. sicq̄ reuersus sum ad te. Stupēte milite ad verba ista ⁊ dicēte. Quis ergo es tu. Rñdit ille. Nō soliciteris de hoc. seruꝰ enim

tu⁹ sum ego. Instante milite tandē ꝓfessus ē dicēs. Demō ego sum vn⁹ ex illis q̄ cū lucifero ceciderūt. Tūc magis milite stupēte subiūxit Si natura diabol⁹ es. q̄d est q̄ tā fidelit̄ seruis bol. Rñdit demō. Nagē est mihi ꝓsolatio eē cū filijs hoim. Dicēte milite nō audeo decetero vti fuitio tuo. Ite, ille rñdit. H̄ pro certo scias q̄ si me tenuer⁹ nūq̄ a me vel ꝑ me aliq̄d mali tibi eueniet. Nō audeo inq̄t sz q̄d ꝑ mercede tua postulauer⁹ sz dimidiū bonoꝝ meoꝝ libēs tradā tibi. nūq̄ hō homī fuit tā fidelit̄ z tā vtilit̄. Per tuā puidētiā iuxta fluuiū mortē euasi. ꝑ te vtor mea recepit sanitatē. Tūc demō. Erq̄ tecū eē nō potero nil ꝑ fuitio meo nisi q̄nq̄ solidos requiro Quos cū recepisset militi illi reddidit dicēs Peto vt ex eis nolā ꝓpares. z sup tectū pauperis illi⁹ eccl'ie ac desolate suspēdas vt ꝑ eā saltē dñicis diebꝫ fideles ad diuinū ꝓuocent officiū. Sicq̄ ab ocl'is eⁱ⁹ disparuit, z h̄ idcirco demō petijt vt hi q̄ hacten⁹ debitā horam officij ꝓueniētes cū summa deuotōe expectabāt eo q̄ timerēt tardi⁹ ad diuina mysteria ꝓcurrere. decetero nō nisi post auditū nole sonū ꝓuenirent.

LVIII

Ante h̄ triēniū defuncto abbate sancti dionysij gētis frācoꝝ apl'ici cū ditissima illa abbatia vacaret z ad eā plures aspirarēt. venit ad regē philippū is q̄ in ꝓgregatiōe videbat eē potiorē ꝓposit⁹ videlicet ꝑ abbatia supplicans z dicēs. Dñe ecce q̄ngētas offero vobis libras vt ꝑpit⁹ mihi sitis i hac abbatia. Cui rex nihil ꝑmittēs sz symoniacū munerē rece ptione q̄ in arce spei ponēs rñdit Date pecuniā camerario meo secrete. Recedēte igit̄ ꝓposito z q̄ de regio fauore certificato cellerarius de bis nihil sciēs eundē regē adūt et ꝓposito sil'ia petēs similē pecunie q̄ntitatē obtulit a q̄ simile rñsum accepit. Nouissime venit thesaurorū infid⁹ custos. z ipe ꝑ abbatia regi q̄ngētas libras offerēs. Cui sicut supioribꝰ rñsum est. Et sz rex sicut hō prudēs dissimularet. plurimū tñ ei displicebat triū illorū monachoꝝ ambitio z ꝓprietat⁹ viciū. imo tā execrabile furtū. sciēs oblatā pecuniā monasterio fuisse subtractā. Prefirit tñ ꝓuētui diē in q̄ eis abbatē ꝓstitueret. eo q̄ abbatia i man⁹ eⁱ⁹ deuoluta fuisset Sedēte rege i capitulo ꝓbis ad h̄ idoneis ꝑmissis cū diligenter circūspiceret z psonas ꝓsiderarē. tres ꝑdicti monachi ꝓpositū videlicet cellerari⁹ z sacrista i summa expectatiōe erāt positi singl'i per momēta singl'a abbatiā sibi sperātes eē porrigēdā. Et licet spes sancta nō ꝓfundat. oēs tñ in sua expectatōe sunt ꝓfusi. Nā rex videns monachoꝝ q̄ndā simplicē in angulo capituli residentē z nihil min⁹ q̄ de abbatia sperantē inspiratōe diuia vt surgeret ꝑcepit. Stāte illo cū verecūdia corā ꝓncipe dictū est ei ab eodē rege. Dñe en cōmitto vobis abbatiā sancti dionisij. Quo audito hō ille simplex cū regi nō assentiret. imo fortit̄ reclamarē. aserens se psonā eē humilē. ꝑuatā z despectā atq̄ ad tantā dignitatē nimis īdignū. nimis q̄ insufficientē. se vituꝑando apō regē cōmēdauit. z coegit eum. Postea subiecit. Dñe ecclesia ista plūmis debitꝫ ē obligata. nec ē vnde soluant̄. Cui rex subridēdo rñdit. En in instanti mille q̄ngētas libras vob dabo. z cū necesse fuerit vob accōmodabo pecuniā. in sup auxiliū z cōsiliū impētā. ꝑcepitq̄ camerario supradictā pecuniaz ei afferri. Adhuc puto viuit z forte ꝑ eⁱ⁹ dom⁹ illa meli⁹ regit q̄ illos eēt regēda q̄ ad eⁱ⁹ regimē aspirauerunt.

LIX

Ante tpa cū sub īpatore frederico huius frederici auoyna ex imp'ialibꝰ abbatijs vacaret. duoq̄ electi essent nec ꝓcordare possent vn⁹ illoꝝ magnā summā argēti quā in monasterio ꝓgregauerat eidē frederico obtulit q̄ten⁹ sibi assisteret. Et ꝑmisit pecunia recepta Postea itelligēs aduersariū eⁱ⁹ virū esse bonū simplicē z ordinatū cepit cū suis habere ꝓsiliū q̄liter īdignū amoueret. z obȝtutes suas electū ꝓfirmaret. Et dixit ei q̄dā. Dñe sicut audiui. monachi oēs ex regl'a tenent̄ ac portare. Sedēte vob in capitulo dicite illi ī ordinato vt ad punctionē digitoꝝ vestroꝝ ꝫ acū suā vob accōmodet. z cū nō habuerit inuenietis ō eū occasionē q̄ de irregularitate Qō cū factū fuisset z ille nō haberet. Dixit alteri. Dñe ꝑstate vos mihi vestrā. Quē cū ille mox extraheret forte ꝑmunit⁹ rñdit impator. Vos estis monach⁹ in ordie iust⁹ z iō tāto honore dign⁹. Ego decreuerā honorare aduersariū vestrū sz ille irregularitate sua se reddidit īdignū. Bñ apparet i his minimis q̄ negligēs z dissolut⁹ sit i maximis. Taliq̄ sophismate monachū astutū īpator amouit z simplicē in abbatē ꝑmouit.

LX

In regno frācie villa q̄ quido ꝺr virgo q̄ dā fuit nobilis z religiosa sz galitica. Huic

pater suꝰ vtpote vir magnꝰ z diues. sacerdotes q̄ ei diuia celebrarēt īstituit. mīstros annuosq; reddit sufficiēter ordīauit. q̄ cū ordīi bus ieiunijs z diuie ꝓtēplatōis opam daret ita illaꝫ dulcedie ē pasta vt ois cib⁹ corpalis ei ī nauseā verteret. nec ei aliq̄d ex eo sumere posset nisi succū modicū vuaꝝ. Hospitalis erat valde p quā z spūm meruit z ꝓphetie. Ordinē nr̄m summo honore reuerebat. z h ei sepissime ꝓtigisse fert. vt cū aliq̄ monachoꝝ siue abbatū ad eꝰ hospitiū diuerteret ꝓponerēt illoꝝ aduentū ipa p̄sciret. atq; admodū hilaris familie p̄diceret. Tali ac tali die illi z illi abbates siue monachi ad nos vēturi sunt. p̄parate necessaria. Alio tpe cū die purificationis dñe nr̄e clericꝰ aliꝰq; mīstris diuīo nutu absentib⁹ sola iacerz ītra se tristis dicebat. Hodo h sola iaces. nec aliq̄d obsequū more eccīe vniuersalis hodie btē dei genitrici ī pēdis. Dū talia ī mēte volueret spūs eꝰ mirabili dei ꝑture de corpe educt⁹ ab angelo ītra celestē hierl'm ē deduct⁹. In q̄ maxiaz vidit pcessionē ex diuersis eiusdē btē ciuitatis ordīb⁹. p̄iarchis videlicz ꝓphis. apl'is. martyrib⁹. ꝓfessorib⁹. ceteriscq; fidelib⁹. Et q̄b⁹ bini z bini siml' īcedebāt z cādelas ardētes in manib⁹ gestabāt. Antiphōas siue rīsoria ad diē ptinētia more eccl'ie militāt; oēs decātabant. statōes debitas obſuabāt. Angelꝰ ꝑo virgis ductor alteri cuidā ꝑgini quā nouerat eē ꝓsil'is meriti illā sociauit cādelā portigēs ardētē. Tāt⁹ erat decor oīm. tāta gl'ia. in dispari tñ claritate singl'oꝝ vt nulla lingua fari sufficeret. Saluatorꝰ ꝑo q̄ caput ē oīm sanctoꝝ splēdor gl'ie z sol iusticie īdut⁹ pōtificalib⁹ mitrā gestās ī capite suo cū baculo cyrotheq; z anulo. z reliq̄s epalib⁹ ornamētq; nouissimū locū cū mr̄e tenebat. Cui⁹ pulcritudinē oīs celestis exercit⁹ mirabat. Qui cū p⁹ tertiā statōez ichoassz antiphonā. Hodie beata ꝑgo Maria puerꝝ ihm zc. ingtessi sūt tēplū et auro gēmisq; ꝓstructū. Deīde īcept⁹ ē misse introit⁹ z ab oīb⁹ siml' decāt⁹. Interiz ꝑpo ītroeūte ad altare postq̄ expletū ē kyrie eleyson p choꝝ alternati p⁹ Hl'ia ī excels⁹ do zc. qđ ipe ichoauit btūs pthomartyr stephan⁹ epl'az legit de libro malachie ꝓphe. Sctūs ꝑo Johēs euangelista dalmatica īdut⁹ legit euāgeliū ſm lucaz. s. Postq̄ ipleti sunt dies purgatōis zc. Quo plecto dñs ſm morē ordinis nr̄i ad gradū redīt. z ab offerētib⁹ cādelā suscepit. Predicta aūt ꝑgo p spūm sentiens se ad corp⁹ reuersurā. cādelā suā offerre noluit. etiā angelo suo p̄cipiēte. volēs illā secū ad terras portare. Qđ angel⁹ ꝓsiderās cādelā in manu eꝰ fregit. supioꝝē ptē auferēs z īferioꝝē ei relinq̄ns. Sicq; ad corp⁹ reuersa ptē eandē manu ꝓclusaz se retinuisse inuenit. de q̄ plurime fiebāt et forte vsq; hodie fiunt ꝑtutes. Hā aquā supfusaz īfirmi bibūt z cōualescūt. Tā manifesta z sublimis erat visio vt modū eꝰ minie ītelligeret. dicēs illō apostolicū dū de ea īterrogaret. Siue i corpe siue extra corp⁹ nosc̄it de⁹. nosc̄it dñe. Eustachius abbas de claustro visitatoꝝ nr̄ audiēs hāc visionē q̄busdā abbatib⁹ referētib⁹ nob illō desiderio ꝑitatz cognoscēde ꝑginē ꝓncipalit adīt z ab eꝰ ore q̄ dicta sūt audiuit.

LXI

Ante hos annos cū catholici ꝫ albienses hereticos fuissent signati z cū iā nō modicū ab eisdē hereticꝰ cēnt exacerbati. duo bonesti clerici p terrā illoꝝ transeūtes cū eccl'iam vidissent ī via desolatā ait vn⁹ alteri. Sabbatū est itrem⁹ eccl'iam hāc z dicam⁹ missam ī honore dñe nr̄e. Portabāt ei secū librū. calicē. z indumēta sacerdotalia. añq; cēt missa cōpleta hereticꝰ ꝓditi sūt. q̄ armata manu intrātes z sacerdotē de eccl'ia trahētes linguā eꝰ radicit⁹ absciderūt. Quē soci⁹ mīro labore cluniacū deducēs monachis ꝓmēdauit. Illi ꝑo sicut viri catholici z religiosi sacerdotē catholicū z notū ꝑpt fidē xpi z genitricꝰ eꝰ honorē tā crudelit mutilatū deuote suscipiētes. oēm ei humanitatē exhibuerunt. In nocte ꝑo epiphanie cū solēnes decātarent vigilie baculo parietē pulsans mīstros aduocauit. Qui cū q̄rerēt q̄d vellet. z ille se ī oratoriū deportari signaret volētes ei pcere nō acq̄euerūt. Tandē ipportunitate eꝰ tediati in eccl'ia cū ducētes añ altare q̄dā deposuert. Qui cū mr̄em miscōie tota mētis deuotōe īuocass. illa ei apparēs z carnē lingue sozmā habentē ī manu tenēs rñdit orāti. Quia ꝑpt fidē filij mei z honorē mihi exhibitū lingua tua ꝑuat⁹ es. aperi os tuū. Qđ cū ipe fecisset digitꝰ ori eꝰ īmissis radici lingue ꝓcise eandē carnē ꝓtraxit z vniuit. sicq; disparuit. Qui mox cū angelo ī vocē laudatōis erūpēs clara voce clamauit. Aue maria gr̄a plena vsq; ad finē. quā salutatoꝝ cū crebr⁹ repeteret studētes accurrere mīstri. accurrerūt zđ choro monachi. de tā puro z tā iocūdo miracl'o deum z eiusdē genitricē glorificātes. Hō ime-

mor collati sibi bñficij clericꝰ i eodē cenobio factꝰ ē monachꝰ. Cū Johes scolasticꝰ tantē/sis circa idē tps eēt in puincia albiēsiū cū exercitu dñi audiēs de tāto miracl'o in redditu cluniacū venit iā dictū monachū sibi oñdi petiuit. Quo viso laudauit dñm de tāto miraculo hoīb⁹ laudito. q mīris sue honorē augere volēs hoī nō solū muto loq̄lā restituit. ꝫ prius elinguis linguā reddidit. Voluit em̄ mīris sue honorator⁹ mutilatū relinq̄re sciens nō decere celi reginā mutilatū hīre ministrū. erudiēs nos suis opib⁹ vt z nos pentes nr̄os oī honore pseqūmur z eor⁹ volūtatē dū modo ad malū nos nō ipellāt q̄ntū possum⁹ studere ipleam⁹.

LXII

Adam sacerdos z monachꝰ i lucka monasterio ordis nr̄i ꝓsiderās me i hmōi miracul' delectari. ex mlta charitate mihi de seipo retulit qđ dicturꝰ sum. Cū inq̄t eēm puer ita caput habebā scabiosum. vt p fetore putredinis ei⁹ mecū sedere vl' legere scolares recusarēt. Prima oratio quā didici salutatio erat angelica. adhuc puerul⁹ satis eā frequētās. Cū apō monasteriū z vestphalie posit⁹ fuissem ad lras z cūdo ad scolas sive ad matutinas q̄tidie trāsirem ad q̄ndā eccl'iam ꝓuētualē ex necessitate vie sine ītermissiōe añ oratoriū i honore dei genitricis ꝺdicatū cū tribꝰ venīs totidē feci salutatōes. Nocte q̄dā putās ad matutinas fuisse cōpulsatū surrexi tremēs. z cū venissem ad iā dictū mōasteriū. eēt q̄ oratorium clausū. tribꝰ vicibꝰ ꝛ ꝫ ꝓsuetudinē genua flectēdo dñam nr̄am angelico ꝛsiculo salutaui. surgēs ꝛo inueni ostiū aptū z tāta erat i eccl'ia claritas vt fulgori meridiano assimilaret. quā cū stupid⁹ intrassem. vidi añ maius altare septē matronas pulcerrimas residentes. vnā i medio q̄ ceter⁹ clarior erat z set hic inde. i. tres a dextris z tres a sinistris. media ꝛo me vocās cū ꝓpi⁹ accessissem ait. Bone puer q̄re nō adhibebat cura caputi tuo. Rñdēte me. Dña satis circa me laborauerūt amici mei ꝫ nihil pfecerūt. Subiūxit illa. Hosti q̄ suꝫ Cui cū dicerē. Nō dña. rñdit. Ego sum mr̄ xpi z dña but⁹ oratorij. q⁹ mei memoriā soliꝫ tus es hīre. ego tibi curā adhibeo. Accipe fructus ligni fusilis z fac tibi hodie ex eo lauari caput tribꝰ vicibꝰ añ missaꝫ i noīe prīs z filij z spūssctī. statiq̄ curabitur. Et dixit dña nr̄a mr̄ xpi ad eū videlicꝫ. Ad me accede adā Et feci sm̄ mādatū ei⁹. flectēte me corā ea genua mea. manū suā bñdictā sup caput meuꝫ ponēs ait. Ab hac hora vsq̄ ad diē mortis tue nō doleb caput. Hanc ꝛo cuidā femine q̄ me nutriuit oīa retuli. Que i vallē prim⁹ descēdens z ostēsos fructꝰ colligēs ꝓdicto mō caput meū lauit statiq̄ ꝓsalui. Dolorē ꝛo capitis nūq̄ ab illa hora passus sū. cū tm̄ b i ordine sat̄ sit miracl'osuꝫ.

LXIII

Miles q̄dā etate adolescēs cū q̄dā milite diuite dño suo a q̄ beneficiat⁹ erat habitabat. Et ꝫ etate floreret amplius tm̄ florebat ꝛ frute ꝛginitat⁹. Invidia operāte diaboli ad vxorē dñi sui gr̄issime cepit tēptari. Qui cū p annū istum singul' dieb⁹ dei genitricē Mariā cēties cuꝫ totidē venīs angelico ꝛsicl'o salutab. z q̄cq̄d voluer⁹ p illā ipetrab. Sciebat ei q⁹ castitatis amatrix iuuenē castū ꝫ in errore posituꝫ nō desereret. Ipa ei tāte pietat⁹ ē vt neminē se inuocātē z sibi fidelit ꝛuiētē piclitari sinat. Cunq̄ iuuenis i mlta simplicitate dñe nr̄e iniunctū obseq̄uꝫ ipederet. die q̄dā sedēs in mēsa dñi sui recordat⁹ est q⁹ dies eadē termin⁹ eēt anni. Et statiꝫ surgēs ascēdit equuꝫ suū. vicinā q̄ intrās eccl'iam orōnes solitas expleuit. Qui cū exiret de eccl'ia vidit matronā pulcerrimā oēm decorē humanū trāscendentē equuꝫ suū p frenū tenentē. Mirāti q̄ nā eēt illa rñdit. Placet ne tibi species mea. Dicēte milite. Nunq̄ pulcriorē te vidi. Illa subiūxit. Sufficeret ne tibi si me posses hīre vxorē. Qui cū rñderet. cuilibet regi bñ sufficeret spēs tua. z btūs iudicaret tuo ꝓsortio. Subiecit illa. Ego em̄ ero vxor tua. accede ad me da mihi oscul'ū. z coegit eum dixitq̄. Modo initiate sunt nuptie. z i tali die coraꝫ filio meo pficienk. Et q̄ ꝛbo cognouit eaꝫ eē mr̄em dñi. Apprehēdensq̄ strepā equi ei⁹ vt ascēderꝫ p̄cepit. cui⁹ auctoritate miles p̄ssus obediuit. ab illa hora tā plene a libidis temptatōe p̄dicta miles liberat⁹ est vt etiaꝫ vxor dñi sui mirarek. Hec cū heremite recitassꝫ p ordinē ille genitricis dei pietatē sim̄l' z humilitatē admirat⁹ rñdit Ego interesse volo dicti nuptiaꝫ tuaꝫ. Interiꝫ de reb⁹ tuis dispones

Qō cū fecisset ꝛ heremita venisset ad diē p̄fi
xum. dixit iuueni. Sentis aliq̄d doloꝛ. Re/
spōdēte illo nō. cū secundo pⁿ horā idip̄m ab
eo sciscitaret. Rñdit mō sentio. Qui pⁿ pau/
lulū agonisās spm̄ exalauit. ꝛ celestez thala/
mū p̄missas nuptias celebꝛaturⁿ intrauit.

LXIIII

In monasterio q̄dā sctimonialiū. cuⁱ no
mē ignoꝛo añ nōnullos annos q̄dā ꝯgo de/
gebat noie Beatrix. Erat eīm coꝛpe speciosa
mēte deuota. ꝛ i obseq̄o dei genitricꝭ feruen
tissima. Quotiēs illi speciales oꝛōes siue ve
nias secretiⁿ offerre potuit ꝓ maximis delici
is reputauit. Facta ꝯo custos h̄ egit tāto de
uotiⁿ q̄nto liberiⁿ. Quā clericⁿ q̄dā videns ꝛ
ꝯcupiscēs ꝓcari cepit. Illa ꝯba luxurie sper
nēte. isto ip̄oꝛtunⁿ instāte serpēs antiquⁿ taꝛ
vehemēter pectⁱ eiⁿ succēdit vt flāmā amoꝛis
ferre ñ possz. Accedēs ꝯo ad altare btē ꝯgis
patrone oꝛatoꝛiⁿ sic ait. Dña q̄nto deuotius
potui seruiui tibi. ecce claues tuas tibi resig
tēptatōes carnis sustinere diutⁱ non valeo.
Positisq̄ sup altare clauib⁹. clā secuta ē cle/
ricū. quaꝛ cū miser ille coꝛrupisset post dies
paucos abiecit. Illa cū nō h̄ret vñ viueꝛz ꝛ
ad claustrū redire erubescereꝛ facta ē mereꝛ/
trix. In q̄ vicio cū q̄ndecī annos trāsegisset.
dic q̄dā i habitu seculari ad portā venit mo
nasteriⁱ. q̄ cū dixisset portario. nosti beatricē
q̄nq̄ huiⁿ oꝛatoꝛiⁿ custodē. Rñdit. Optime
noui. Est eīm dña ꝓba ac sctā ꝛ sine q̄rela ab
ifantia vsq̄ ad hāc diē i h̄ monasterio ꝯuer/
sata. Illa ꝯba hoīs notās sz nō itelligēs. dū
abire vellet mⁱ miscōie i effigie nota ei appa/
rēs ait. Ego p q̄ndecim annos absentie tue
officiū tuū suppleui. reuertere nūc ad locum
tuū ꝛ pniaz age qz nulliⁿ hoīm nouit excessuz
tuū. In forma siq̄dez ꝛ habitu illiⁿ dei geni/
tricⁱ vices egerat custodie. Que moꝛ igressa
q̄sdiu vixit gr̄as egit p ꝓfessionē circa se ge/
sta manifestās.

LXV

In vicina ciuitate tridētine sicut mihi re/
tulit q̄dā abbas latro famosusꝯsabak. a quo
milti valō depdabank. ꝛ q̄ se defendere volue
rūt nec potuerūt occidebank. Dic cū die q̄/
dā monachū q̄ndā oꝛdis nr̄i obuiā h̄ret spe
rās q̄ pecuniā poꝛtaret ait. Nisi voluntarie
seq̄ris me occidā te. Que cū monachⁱ seq̄reⁱ
ꝛ quereꝛet i via q̄s eēt vl q̄d opis h̄ret. rñdit
ille. Ego suz latro ille famosus. nomē suū ex
ꝓmens. Cui cū monachⁱ diceret. Jā icipitz
canescere ꝛ nō timetz aie vīe. Rñdit ille. Nō
plⁿ q̄z pecⁿ. Et tacuit monachⁱ. Uenies i spe
luncā illiⁿ ait ītra se. Si posses hoīem hūc
ꝯuertere magnū ꝯo p̄stares obsequiuz. Di/
xitq̄ ad latronē. Si lz mihi aliq̄d vos iterro
gare. Rñdēte illo lz. monachⁱ subiūxit. Qua
lis extitit vita vīa a ꝓncipio. Rñdit ille pessi
ma. Quādo puer erā cū oīb⁹ meis coetane/
is ꝓtēdebā. factⁿ adolescēs furtz opam dedi.
deide i vir ꝓficiēs latrocinia exercui. in q̄b⁹
adeo ꝓfeci vt hodie caput ꝛ magister siz om
niū latronū huiⁿ puincie. Ad q̄ monachus
Nunq̄d nō timetz penas eīnas hmōi opib⁹
p̄paratas. Dicēte illo. de aīa nulla mihi que
stio ē eo q̄ ꝓdita sit. Monachⁱ rñdit. Quid
si possez vob⁹ oñdere viā salutz. velleris mihi
acq̄escere nec ne. Ait latro. Etiā vob⁹ ꝓsenti
rē. Et ille. Jeiunate vnū diē in hebdomada
in honoꝛe sctē Marie genitricⁱ. ꝛ nullū i illa
die ledatz. ꝛ sciatis p certo qz gr̄am magnaz
apⁿ filiū vob⁹ obtiebit. Rñdit latro. Nec re/
uera faciā ꝛ iā voueo. Nihil ea die comedā.
nullū depdaboꝛ. nullū ledā. Elegitq̄ diē sab
bati nihil i illo mali opans. imo plⁱmos a so
cioꝛ manib⁹ depdādos siue occidendos ob
honoꝛē btē ꝯginis eripiēs. Eodē tpe triden
tū ab hostib⁹ p circuitū vastabak. ꝛ exeūtes
satellites ciuitatz cū hostes die sabbati inse/
q̄renk iā dictū latronē inermē ꝓt diē sabba/
tū cū ceteris ceperūt. cū eēt fortissimⁿ nō se ꝺ
fendebat cū caperek. nō se excusabat nec loq̄
voluit iterrogatⁿ cū ducereⁱ. Uenies i ciui/
tatē moꝛ vt cognitⁿ est patibulo adiudicatus
est. Autu mⁱ vt credik btē ꝯginis sup pulcri/
tudinē coꝛpis eiⁿ iudices moti in h̄ uenerūt
vt ꝓuicia abiurata viueret. Qō cū ille abnu
eretz diceret. Nō faciā. meliⁿ est mⁱ vt h̄ pctā
luam q̄z in futuro. Rñderūt. Sine tūc vt ꝺ
colleris Nō curo inq̄t qlis sit pena dūmodo
occidar. Et illi. Uis vt vocek tibi sacerdos.
Rñdit. Non est necesse. Dēs eīm tpiani estis
omib⁹ vob⁹ pctā mea ꝓfiteoꝛ. Qō cū fecisset
cū mlta ꝓtritōe nihil se boni vnq̄z fecisse te/
stabak p̄ter illō ic̄iuniū qō a monacho didi/
cerat. Sicq̄ extra ciuitatē decollatⁿ est et in
eodē loco sepultⁿ. Nocte eadē vigiles poꝛta
rū circa eiⁿ tumulū lumīaria viderūt. Quin
q̄ eīm matrone coꝛpⁿ effodiētes. ꝛ caput coꝛ/
pori adaptātes posuerūt i feretro mire textu
re purpura supiecta. Et q̄b⁹ q̄ttuoꝛ singula/
res cādelas ardētes i manib⁹ hūtes p q̄ttuoꝛ
ptes feretrū tollētes. q̄nta q̄ clarissima oīm
erat cū cādela seq̄nte ad portā vsq̄ venerūt

ibi corp⁹ deponẽtes. Custodes ista vidẽtes timuerũt putãtes eẽ fantasma. Quib⁹ illa dicebat. Dicite epo vro vt capellanũ meũ a vobis decollatuz in tali loco eccl'ie honorifice sepeliat. minas addẽs si negligeret z uoiauit se. Hane cũ epo nũciata eẽnt cũ clero z populo etiẽs purpurã deposuit. caput pcisum corpi vnitum vidẽs expauit. terturãqz purpure humanũ artificiũ excedentẽ admirat⁹ relatis credidit. hominẽqz cũ timore z honore maximo. nõ vt latronẽ sz sic̃ xpi martyrez in loco desigto sepeliuit. Ab illo tpe vsqz hodie aliqs vir adult⁹ ĩ illa puincia iuenit̃ q eĩ⁹ extẽplo diẽ sabbati i honorẽ dñe nr̃e nõ ieiunet.

LXVI

In francia ẏgo q̃dã xp̃m in etate triũ annoz. qñ iã loq̃ p naturã poterat videre desiderãs. ẏ vt fieret pcib⁹ ĩstabat. Erat em̃ tã p fecte vite vt nõ imerito talia psumerz. z se exaudiri speraret a deo. iuxta vaticiniũ ꝓphete Volũtatẽ timẽtiũ se faciet. Die q̃dã cũ dicta missa ipa pp'lo oñi egresso sola i eccl'ia morã faceret z oraret. infantẽ q̃ triennẽ circa altare deambulãtẽ ꝺsperit putãs a mr̃e illum ibidẽ neglectũ. Erat em̃ speciosissim⁹ z tãta gr̃a vult⁹ eĩ⁹ resplẽduit vt in illi⁹ aspectu delectata ad se eũ vocaret z manib⁹ demulcerz sic dicẽs. Dic mihi bone puerule vbi ẽ mat tua. Qui dũ nihil ei rñderet estimãs illa vtpote infantẽ nõdũ posse fari subiũxit. Hosti dicere pater nr̃ tuũ. Ad qõ dũ nõ rñderet vt ꝑius adiecit Dic post me Aue Maria gratia plena dñs tecũ. Et dixit post eã infantul⁹ ea dẽ ẏba tã hilarit̃ z tã distincte vt ẏba mirare tur. Siliter factũ ẽ de clausula secũda. s. Benedicta tu ĩ mulieribꝫ. Cũ ꝓ eĩ pdiceret. Et bñdictus fruct⁹ vẽtris tui. toti⁹ humilitatis magist̃er sua ĩspiratõe sciẽs scriptum. Hõ te laudet os tuũ sz alienũ. eãdẽ clausulã dicere noluit. Sz mox illa intuẽte p ostẽsaz formã celos penetrauit. Tũc ꝓmũ ẏgo venerabil' se illo exaudirã intelligẽs gr̃as egit xp̃o q̃ raz celeriter ipleuit desideriũ suũ ex semetipo.

LXVII

Erat in regno francoz eps q̃dã etate iuuenis sz magne religiõis. nois eĩ⁹ siue diocesis eĩ⁹ nõ memini. Dic tãte fuit pietatis. misericordie. ac humilitat̃. vt equitãs ĩ via neminẽ leprosoz sibi occurrẽtiũ sine elemosyna ꝓteriret. Sepe etiã de eq̃ descẽdit z petentes ꝓueniens nũmis manib⁹ illoz tanq̃z xp̃i gazophilatio imissis atqz deosculat̃ iterum ascẽdit z pcessit. Die q̃dã dũ p stratã publicã incederet leprosus q̃dã sec⁹ viã stans ĩ agro voce raucissima vt sui miserereť clamauit. Erat em̃ aspect⁹ eĩ⁹ tã horrid⁹ z q̃ a lepra taz corrosus vt oculꝰ humanꝰ nõ sine cruciatu illũ inspicere posset quẽ vt sanct⁹ eps vidit misericordia mot⁹ mox de eq̃ ruit z añ illũ currens obtulit elemosynã. Ad quez leprosus. Nõ sunt mihi necessarĩ nũmi tui. Cui cum eps rñderet. Quid ergo vis vt faciã tibi. Ille subiũxit. Vt putredinẽ hui⁹ infirmitatis mee abstergas. digito oñdens sanie de naribus pfluẽtẽ magni horroꝛ atqz fetoꝛ. Quã aũt cũ vir btus xpi amore succensus manu tergeret. Clamauit ille dicens. Cessa cessa. asperitatẽ digitoz tuoz tolerare non valeo. Cũqz adhiberet ptẽ camisie sue q̃ de panno fuerat satis subtili simili clamore, phibit⁹ est. Tũc eps. Si pati nõ potes manũ. si nõ pannũ delicatũ. vñ vis vt abstergať. Rñdit autẽ leprosus. nihil alĩ patiar ꝓter linctionẽ linguetue. Horaũt ad illud ẏbũ lucta multũ magna suboriri cepit ĩ corde põtificis inter gr̃am z naturã. Illa vt fieret volẽte. ista contradicẽte. sz gr̃a dei coopante et nature vim faciẽte linguã apposuit z pmuscidẽ elephantinã linxit. Mira res. Mox de naribꝫ eĩ⁹ q̃ leprosus videbať gẽma pciosissima lapsa est in os epi Et vt ostenderet se xp̃m qui ad pbã dam epi ẏtutẽ finxerat se leprosuz in oculis eĩ⁹ gl'iose celos ascẽdit. Et qz eiusdẽ gl'ie pticeps futur⁹ eet eps ascẽdens repromisit.

LXVIII

Mulier q̃dã cũ apes ml'tas nutriret z illenõ pficerẽt imo passiz morerenť. cũ ꝺ hoc remediũ circũquaqz q̃reret dictũ est ei. qz si corp⁹ dñi inter illas locarz. mox lues ipa cessaret. q̃ eccl'iam adiẽs z se cõicare velle simulans corp⁹ dñi sumpsit qõ statim a sacerdote recedẽs extraxit z in vno exalueolis illud locauit. Mira dei potẽtia. Vermiculi creatorem agnoscẽtes de fauis suis dulcissimis hospiti dulcissimo capellulã mire structure fecerũt. in q̃ altare eiusdẽ materiei erigentes sacratissimũ corp⁹ sup illud posuerũt. Et benedixit dñs opib⁹ eoz. Processu tẽpis cũ femina idẽ vasculũ apuisset z iã dictũ oratoriũ ꝺsiderasset expauit. currẽsqz ad sacerdotẽ cõfessa est ei oia z q̃ egit z q̃ vidit. Tũc ille assũptis prochianis suis ad vasculum venerũt. apes circũuolãtes z in laudẽ creatoris resonãtes abegerũt. capellule parietes fenestras

tectū. cāpanile. ostiū. ⁊ altare admirātes corpus dñicū laude ⁊ gl'ia retulerūt. licet autez mirabilis sit de⁹ i sanctis suis. mirabilior tñ in his minimis ꝓdicat.

LXIX

¶ Tpe illo qñ manifestari ceperūt hereses albiēses ꝙdā maligni ꝓtute diabolica sufflati ꝙdā signa atqz portēta oñderūt. ꝙbz ⁊ easdē hereses roborauerūt ⁊ ml'tos fideliū i fide subuerterūt. ¶ Sup aq̄s ambulauerūt ⁊ ñ sunt submersi. ¶ Cernēs ꝫ sacerdos ꝙdā fide catholic⁹ ⁊ vita religiosus sciens vera signa cū falsa doctrina eē nō posse corp⁹ dñi cū pixide ad flumē vbi illi ppl'is suas ostēsuri erāt ꝓtutes deportauit. dixitqz in audiētia oīum. ¶ Adiuro te diabole p eū quē in manibz portone in ꝫ flumīe ad hui⁹ ppl'i subuersionē p hos hoīes tātas exerceas fantasias. ¶ Post ꝫ ꝓba illis sup vndas flumīs ambulantibz vt ꝓpus sacerdos turbat⁹ corp⁹ dñi cū pixide i flumē iactabat. ¶ Dira xpi potētia. ¶ Dor eīn vt elementū tetigit sacramētū fantasia cessit ꝓtati ⁊ pseudo illi facti q̄i plumbū descēdentes in pfundū sunt submersi. ¶ Pixis ꝙo cū sacramēto stati ab angel'o sublata ē. ¶ Uidēs sacerdos hec oīa de miracl'o ꝙdē exultauit sz de iactura sacramēti doluit. ¶ Totā ꝙo noctē i lachrymis ⁊ gemitu trāsiēs mane pixidez cū sacramēto repperit sup altare.

LXX

¶ Erkenbald⁹ de burbay vir nobilis erat ⁊ potēs. tant⁹ amator iusticie vt nullā in iudicijs respiceret psonā. ¶ Dic aūt cū gūiter ifirmaret. lectoqz decūberet i prima camera tumultuz clamoresqz femineos audiuit. ¶ Qui cū de causa sciscitaret. null⁹ ei circūstantium veritatē dicere ꝓsumpsit. ¶ Tūc mittēs vnuz ex pueris ait. ꝓcipio tibi sub ītermiatōe oculoz tuoz vt dicas mihi merā ꝓitatē. ¶ Cui ille pauēs rñdit. ¶ Dñe domicell⁹ me⁹ fil⁹ sororis vestre femināz vi opprimere voluit. ⁊ ꝫ fuit causa clamoris. ¶ Ad qđ ꝙbū valde cōmotus dixit militibz. ¶ Ite ⁊ suspendite illū. ¶ Milites obediētiā simulātes. postq̄z egressi dixerunt ad inuicē. ¶ Si occiderim⁹ iuuenē hūc nobilēz dñs nr̄ sicut opinabile ē mortu⁹ fuerit. vl' morte mulctabimur vl' erim⁹ extorres. ¶ Dia tñ iuueni ītimātes ⁊ vt pñtie auūculi se subtraberet cōmonētes. p⁹ horas aliq̄s ad dñm suū ingressi se ei⁹ implesse mādatū affirmauerūt. ¶ Quito ꝙo die iuuenis estimās auūculū de cl'pa eē placatū vl' imemorē. apto ostio introspexit. quē vt ifirm⁹ cōspexit. ꝙbis blandis iuxta sesedere ꝓcepit. vno brachio collū ei⁹ stringēs. ⁊ manu alt'a cultellū suū clam extrahēs gutturi ei⁹ ifixit. ⁊ occidit. ¶ Qui cū plāctu ⁊ dolore ml'toz elat⁹ ē ⁊ toti puintie icussit horrorē. ¶ Sz erkenbaldo addit⁹ est dolori ad⁹ vt iualescēte ifirmitatep ep̄o mitteret petēs sacrū sibi corp⁹ deferri. ¶ Qui cum venisset ille cū ml'tis lachrymis ⁊ ꝓtritōe cordis oīa pctā sua ꝓfessus ē tacita tñ inuenis interfectōe. sup q̄ eps irat⁹ rñdit. ¶ Quare subtracetis parricidiū qđ cōmisistis i cognatū vestrū. ¶ Dicente illo. fuit ne ꝫ pctm̄. ¶ Subiecit ep̄us. ¶ Etiā crudele nimis. ¶ Et ille. ¶ Ego neqz pctm̄ iudico. neqz a ꝺo mihi remitti ꝓposco. ¶ Rñdēte ep̄o. ¶ Ego vob xpi corp⁹ nō tradā nisi parricidiū idē ꝓfiteami. ¶ Subiūxit vir nobilis ¶ Sciatz dñe me nō illū occidisse ex aliq̄ rācore siue motu ire. sz solū mō ex dei timore zeloqz iusticie. ¶ Aliūq̄z aliq̄s filiū sororis pl⁹ diligere potuit. q̄z ego illū dilexi. ¶ Si mihi corpus dñi mei negauerit sz ego illi corp⁹ ⁊ aiam meā cōmitto. ¶ Dec eī ⁊ dixit xpt exēplum ne iusticie ⁊ iudicio derogare videret. ¶ Uix pōtifex limē dom⁹ egressus fuerat ⁊ ecce egrot⁹ eū reuocauit dicēs. ¶ Reuertimini dñe ep̄e reuertimi. videte si in pixide habeat sz corp⁹ xpi qđ cū fecisset nec aliq̄d i ea reperisset. subiūxit ille. ¶ Ecce quē mihi negastis ipe se mihi ñ negauit. apparuitqz hostia i ore ei⁹. ¶ Et ipletū est i eo qđ p sapiētē dictū ē. ¶ Diligite iusticiā q̄ iudicatz terrā. ¶ Sētite de dño i bonitatez i simplicitate cordis q̄rite illū. qm̄ inuenit ab his q̄ nō tēptant illū. apparet aūt eis q̄ fidē hūt i illū. ¶ Ep̄s ꝙo pauēs tātū miraculum vbiqz diuulgauit.

LXXI

¶ Magister maurici⁹ parisiēs eps añ mortē suā tā gūiter ifirmat⁹ ē vt materia rapta in cerebrū sensuz ei subtraxerit. i tali ei defectu posit⁹ cū corp⁹ dñi cū instātia postulasz. ⁊ hi q̄ circa eū erāt ꝓt sensus iopiā illō ei dare ñ auderēt. ꝓcurauerūt cū sacerdote vt hostiaz nō bñdictā apportaret. ¶ Qui cū venisz cū mlta reuerētia q̄lit decebat ep̄m cōicare. mox vt limē dom⁹ sacerdos attigit. ep̄us clara voce clamauit. ¶ Tolle tolle. nō ē dñs de⁹. ¶ Reuelauerat de⁹ auriculā ei vt itelligerz ꝙd circa se ageret. ¶ Stupēte sacerdote necnon ⁊ aliꝫ q̄ aderāt reuersus ē vez xpi corp⁹ deferēs. Dō cū ꝙbis catholicz valō atqz ꝓfectis adorās ꝺuote suscepit cū q̄ ⁊ sensuz ad gl'iaz dei subtractā ꝓfecte recepit. ¶ Hicqz i bona ꝓfessiōe

plen⁹ fide ⁊ charitate migrauit ad dñm nr̃m xp̃m.

LXXII

Tpe scismatis int̃ Philippũ ⁊ Ottonem dñs Guido cardinal⁹ aliq̃ abbas cisterciẽsis cũ missus fuiss̃ colonią ad ꝓfirmãdã electionẽ Ottonis bonã illic ꝓsuetudinẽ istituit. Precepit ei vt ad eleuatõ̃ hostie oĩs pl̃us i eccl̃ia ad sonitũ nole veniã peteret. sicq̃ vsq̃ ad calic̃ bñdictõ̃ pstrat⁹ iaceret. Precepit etiã vt q̃tiẽs deferẽdũ eẽt ad ifirmũ. sco/lar̃ siue cãpanari⁹ sacerdotẽ p̃cedẽs p nolaz illũ ꝓderz. Sicq̃ oĩs pl̃s tã in strat̃ q̃ĩ domibꝫ xp̃m adorar̃et. Retulit eis eodẽ tpe casuz sat̃ miraculosuz. Miles q̃dã in francia fuit tãte deuotõis vt q̃tiẽscũq̃ xp̃i corp⁹ eleuari siue deferri videret pstrat⁹ illud adorar̃et. Cõtigit vt die q̃dã vestibꝫ suis p̃ciosis idut⁹ iraret ciuitatẽ. Cũq̃ platea in q̃ eq̃tabat nimis eẽt lutosa ex ip̃rouiso obuiũ habuit corpus dñi. Quo viso modicũ itra se deliberãs ait. Quid facies mõ. Si i tãta pfunditate te pstrauer̃ pdita sunt vestimẽta tua ꝟ delicata. Si vo nõ descẽderis saluberrime ꝓsuetudinis trãsgressorẽ sp accusabit ꝓscientia. Quid plura. Prealescẽte deuotõe de eq̃psiliẽs in lutũ se misit. in q̃ flexis genibꝫ eleuatis manibꝫ corp⁹ xp̃i adorauit. Et q⁹ dulcissim⁹ dñs honorãtes se nõ solũ in futuro remunerat. imo etiã in p̃nti nõnunq̃ rehonorat. ꝟ egit sua potentia vt toti⁹ luti nec vna q̃ dẽ guttula vestimẽt̃ ei⁹ adherer̃. Tũc equũ cũ multa ammiratõe reascẽdit ⁊ ampli⁹ in fide cõfortat⁹ deũ glorificauit.

LXXIII

In dioces̃ leodiẽsi iu villa q̃ elselo dicit̃ laic⁹ q̃dã habitabat religiosus noĩe ⁊ vinãd⁹ monach⁹ nr̃i ⁊ vinãdi a quo nomen traxerat auũculus. Hic tpe q̃dã pegrinatõis gr̃a cũ q̃busdã puintie sue hoĩbꝫ hierosolimã pfect⁹ est. In die pasce cũ p⁹ solẽnia missar̃ ad ritũ suũ illi p̃parar̃et eisq̃ p̃dict⁹ vinãd⁹ vt bõ valõ deuot⁹ suaderet dicẽs. Cõueniẽs ẽ fratres vt i hac sacratissima die q̃escẽtes oẽs ei⁹ horas gaudiam⁹. psuadere nõ potuit. Festi nãtibꝫ aũt eis ad portũ ipe remãsit. oĩaq̃ di ei officia illi⁹ gaudiẽs sol⁹ p⁹ eos die sequẽti iter arripuit. Cui psona magne reuerẽtie in eq̃ occurrẽs atq̃ salutãs ait Cur sic bone hõ sol⁹ incedis vl̃ vñ venis Rñdẽte eo ab hierosolymis venio. ⁊ sic atq̃ sic mihi ꝓtigit. Ille ꝓtin⁹ sic subiũxit. Ascẽde ⁊ sede p⁹ tergũ meũ bñ seq̃mur socios tuos. Qõ cũ fecisset eadẽ die iuxta p̃dictã villã eũ deposuit dicẽs. Cognoscis vbi sis. Dicẽte illo Prouitiã q̃dẽ cognosco. sed q̃d circa me agat̃ ignoro. Eques adiecit. Quia xp̃m ihum honorasti. idcirco missus suz vt te reducerẽ. ecce dom⁹ tua Ula de ⁊ enarra mirabilia que circa te gesta sunt Quẽ cũ noti ei⁹ vidissent. dixissentq̃ vbi sũt socij tui. rñdit. Hodie fui in hierl̃m ⁊ relinq̃runt me ibidẽ p̃cedẽtes me. Et nõ credider̃t ei dicẽtes. Senex iste delirat. Qui stati conciuiũ subsannatões declinãs cũ pecunia q̃ ei superat ex gr̃a celestis ꝓfectoz̃ limia beati iacobi apl̃i petiuit. ⁊ añq̃ socij ei⁹ redirẽt ipe redijt. Duplici g̃ testimonio ille gl̃ificat⁹ pegrinoz̃ videlicz q⁹ i pasca i hierl̃m sit relict⁹ ⁊ ꝓciuiũ q⁹ die seq̃nti i elselo sit visus ab vtriq̃ magnificat⁹ ẽ dñs ihs xp̃s tãta mirabilia vbiq̃ diuulgãtibꝫ.

LXXIIII

Retulit nobis nup abbas q̃dã ordis nr̃i de q̃dã monacho cui tãta a dño ꝓcessa ẽ gr̃a vt ꝟtute vestimẽtoz̃ ei⁹ ml̃ti sanarent̃. Sepe si cũ adhuc viuit dũ frẽs vestes ei⁹ induũt vl̃ cingulo se cingũt sanant̃. Qõ cũ q̃daz tpe ei⁹ abbas ꝓsiderasset. nec aliq̃d specialitat̃ in illo vidisset. i his ꝟbis eũ secreti⁹ allocut⁹ est. Dic mihi fili q̃ est cã tãtoz̃ miraculoz̃. Rñdit ille. Nescio dñe. Nõ pl⁹ ceteris frĩbꝫ oro. nõ plus vigilo. nõ pl⁹ ieiuno. nõ pl⁹ laboro. sz vnũ scio q⁹ me nõ põt extollere ꝓsperitas neq̃ frangere aduersitas siue de psona mea siue etiã sit de psona alioz̃. Cui cum dixisset abbas. Nõ te turbauit q⁹ miles talis nuper grãgiã nr̃am icendit. Rñdit Nõ. totũ ei dño deo cõmisi. Si modicũ habeo cũ gratiarum actõe accipio. Si ml̃tũ iteq̃ gr̃as ago dño. Et cognouit abbas q⁹ cã tãte ꝟtut̃ eẽt amor dei ⁊ ꝓtẽp⁹ rex terrenaz̃.

LXXV

Miles q̃dã religiosus Albert⁹ nomĩe cognomẽto scotharet añ ꝓuersionez̃ in armis erat tã strenu⁹ in militia ⁊ tam notiat⁹ vt pene oẽs nobiles terre nr̃e certatim ei sua munuscula dextrarios videlicz ⁊ vestimẽta p̃ciosa dirigerẽt. q̃ten⁹ illũ sibi associarẽt. Die ꝟo q̃dam dũ q̃dã obsessa puella duodeciz annorũ cuiusdã militȝ filia in q̃dã sedens eccl̃ia a religiosis exorcisarek in risuz resoluta clamauit. Ecce amic⁹ me⁹ venit. Req̃rentibꝫ illis ꝺ q̃ diceret. Rñdit illa Bñ videbit̃ eũ. dicebat etem̃ de p̃dicto milite q̃ illa eadẽ hora sat̃ remot⁹ fuerat ab eccl̃ia. Qui q̃nto pl⁹ ꝓpinquit tãto pl⁹ illa exultauit. Qui ꝟo cũ eccl̃iam intraret illa ei assurgẽs ⁊ manibꝫ plaudẽs salu

tauit eū dicēs. Ecce iste ē amic⁹ me⁹. cedite cedite. sinite illū appropinq̄re. Erat em̄ indutus vestib⁹ purpureis atq; cultellat⁹. q̄ cū accessisset ad eā t dixisset suz ego amic⁹ tu⁹. Rñdit p os puelle diabol⁹. Etiā amic⁹ me⁹ optimus. oēm em̄ volūtatē meā facis. De q̄ ꝙbo miles satis turbat⁹ est lz dissimularet. Subridēs tñ sic ait. Tu demon stult⁹ es t fatuus Si prudēs ees nobiscū ad torneamēta pgeres in q̄b⁹ hoies capiunt⁹ t occidunt⁹. Ut q̄d sine causa vexas puellā hāc innocuā q̄ ñ peccauit. Dicēte diabolo. si vis vt tecū pgā sine vt intrē in corp⁹ tuū. Rñdit miles. Certe nō ītrabis in me. Et diabol⁹. Cōcede vt sedeaz in sella tua. Qđ cū negasset petiuit locū ī aliqua pte equi l' freni. q̄ oīa negata sunt ei. Ad quē rursus diabol⁹. Nō possuz pedes currere. Si vis vt tecū vadā aliquē mihi saltē locū ꝓcedas circa te. Miles ꝙ puelle cōpassus ait demoni. Si illā voluerz deserere cōcedā tibi vnā lingulā pallij mei tali ꝓditione vt in nullo me ledas t tādiu mihi adhereas q̄diu torneamēta q̄ro. q̄ tibi p̄cepero bōa tua volūtate sine ꝯtradictōe recedes. Et iurauit ei diabol⁹ dicēs. Nō te ledā sz ꝓmouebo. Et iēsq; ꝺ puella lingule pallij ei⁹ insilit mirabili motu sepdēs. Ab illa hora tātū gloziē ī torneamētis militi accessit. vt q̄s lancea deūcere vellet deūcerz. q̄s capę capet. cū eū te ibat. t cū loq̄nte loq̄bat. Qñ plix⁹ in ecclesia orabat dicebat. Nō murmuras nimis. qñ aqua bñdicta seaspsit iterū aiebat. Uide ne me tāgas. Cui miles. Si vna gutta te tetigerit nō mihi placebit Tpe illo q̄ crux p̄dicabat cū miles ītraret eccl'iam gra sigtionis diabol⁹ eū retrahere nisus ē dicēs. Quid h agis. Rñdit miles. Deoppono fuire t tibi renūciare. Recede q̄ a me. Nec dicēte milite. rñdit sathan. Quid tibi ī me displicuit. nūq̄ te lesi sz ditaui. p me gl'iosus fact⁹ es nimis. Attamē tecū manere nisi ꝓsentias ñ potero q⁹ h tibi pmisi t iurauī dū puellā religrā q̄ te in nullo lederē sz sp pmouerē. Tunc dixit miles. Ecce crucē iā suscipio t vt ilico nūq̄ reuersur⁹ recedas a me ī noie crucifixi te aduro. Et relāt eū diabol⁹. Qui mox cruce signat⁹ mare trāsijt. vbi duob⁹ annis xp̄o dño militās reuersus hospitale magnuz atq; ditissimū pegrinis t pauprib⁹ edificauit. Habebat em̄ annuati pl⁹ q̄ trecētas libras argēti in redditib⁹. In q̄ hospitali vsq; hodie cum vxore sua in habitu religiōis mēbris xp̄i seruit. t religiosoz oīm maxime ordīs nr̄i suscep toz deuot⁹. Quib⁹ in loco dicere solz. Uos dñi abbates t vos monachi nō estis sancti. Nos milites torneamētis operā dātes sancti sum⁹ q; demones nob⁹ obediūt t ab q̄ vla sessione nos sequunt⁹ illoq; ab hoib⁹ ejcimus.

LXXVI

Scolastic⁹ bunnensis nup veniēs de studio parisiēsi historiā retulit satis mirabilem recētiori tpe illā asserēs gestā. Familiā inq̄t cuiusdā viri nobil' atq; potētis de frācia me retrix speciosa seq̄bat. Cū q̄ cū ml'ti idifferēter peccarēt. cleric⁹ q̄dā religiosus eiusdē nobilis capellan⁹ de subuersiōe familie dolens dñm his ꝙbis allocut⁹ est dicēs Qis pene familia vīa meretricis hui⁹ ꝓtubernio corrūpitur. q̄ exp̄ctā oīa de⁹ de manu vīa req̄ret. t sci at nobilitas vīa q⁹ meo fruitio carebit. si nō fuerit amota. Hor illa vocat. ꝙba ei sacerdotis intimant. ad q̄ sic rñdit. Dñe ex iuidia loquit h. q⁹ voluptati eius ꝓsentire nolui. idcirco me ꝓsequit. Illo rñdēte mētiris vir em̄ cast⁹ est. Illa mox subiūxit. Ego celeriusq; faciā vos expiri veritatē. Statī accedēs ad clericū sub forma penitētis lachrymis pfusa post fictā ꝯfessionē adiecit. Dñe tam vehemēter de ꝓsona vīa tēptata fuz. nisi mihi cōsentiēdo ignēa vob⁹ succēsuz extinguat⁹ vine re ego nō potero. Ad q̄ ꝙbū cū se vir iustus cruce signasset. eāq; illa hora ꝙbis q̄b⁹ poterat submouisset. Segnti ꝙ die iterz venit. ꝙba iā dicta repetiuit. h etiā adijciēs. Si nō feceritis q̄d postulo. ecce meipam interficio Quo audito cū plurimū timeret nec tñ aliq̄ modo libidini ꝓsentire ꝓponeret. Rñdit. Ecce tali die tali in loco si voluerz tecū dormiā dūmodo te nō interfeceris Sic illa leto aio recedēs dñm suū mox adijt. t q; capellanus su⁹ sibi talia ac talia pmisisset pcacib⁹ verbis indicauit Interī cleric⁹ scolari suo p̄cepit vt in designato loco lectū ex lignis planis cōponeret. ligna arida cū stramine subijceret. deinde lintheamen decenter subtenderet. Quod t factū est. Die ꝙ statuto venit clericus venit t ml'ier. sz cleric⁹ stipula pus succensa lectū ascēdit. illā vt simul ascēderet vocauit. Que flāmas ex oīi pte cernēs exurgere retrocessit. crebriusq; vocata ad tā horrendos amplex⁹ venire recusauit. Cleric⁹ ꝙ ꝺi adiutus gratia nō aliter sensit illū ignem q̄ ventū rozis flantē. nec est adust⁹ capill⁹ eius nec vestimēta ei⁹ in aliquo sunt lesa. Quod

vt miſa illa vidit territa z ad horā de tā grā di miraculo cōpuncta tā dño ſuo q̄ ceteris publice p̄feſſa eſt q̄ ſanctū viz ſine cauſa et ſolo rancore z inuidia ob vindictā p̄miſſe ac cuſatōis infamaſſet. ipe p̄o vir venerabilis nō ingrat⁹ dño do noſtro ad ordinē ſe trāſtu lit p̄dicatorum.

LXXVII

Retulit mihi abbas Theodericus mona chus quondā comes i z vicedā rē ſatis mira bilē. Homi ingt in p̄fluentia carnificē q̄ndā hominē in officio ſuo p̄bum ſatis. nomē illi⁹ exp̄mēs. Hic cū tpe q̄dz tertia feria ante ci neres totā pene noctē in comeſatōib⁹ etpen diſſet. mane q̄i ad abluēdas carnes cū quo dam ſuo collega tabernā intrauit. Cunq̄ ad offici i miſſe pulſaret. z fideles ad eccl'iaz p̄fluerent. necnō et eadē taberna. iāq̄ ſoli bi duo illic remanētes potarēt. ait alter carnifi ci. Certe mō diu nimis expectauim⁹. eamus ergo ad eccl'iam p̄pter ſacros cineres. Cui il le myſteriū cineꝝ irridēdo rñdit. Hodie ego tibi dabo cineres z tu mihi. tollēſq̄ cineres de latere iactauit ſup caput eius z ecce mor pena irriſiōis ſubſecuta eſt. Nā ſtatim circa caput z faciē tantū ſenſit puluerē ac ſi folli bus ei inſufflaret. Cunq̄ territ⁹ clamaret. tā tum ore cineres hauſit vt pene ſuffocat⁹ fuiſ ſet. Accurrerūt ml'ti plagā tā mirabilē vidē tes. Duct⁹ eſt in primā inſulā. in qua nō pul uis ſz gramē erat ſz nihil ei p̄fuit. in pomerio in ſolario. neq̄ in aliq̄ loco a turbine cinerū ſe defendere potuit. a quib⁹ tandez ſuffocat⁹ penā irriſionis ſoluit.

LXXVIII

Egrotabat i hemmērode cenobio ſacer dos Iſenbar⁹ noie cuſtos eccl'ie plus q̄ tri ceſimū annū agens in ordie z ad extrema p duct⁹ eſt. Hedia nocte cū ſup eū miſtroꝝ vi gilaret diligētia. audierūt eū leni ſuſurrio ver ba ſonare. timēteſq̄ ne morti p̄xim⁹ aliena lo queret. ori loquētis aure adhibita intellexe runt ꝓba ſublimia edificatōis plena de gl'ia celeſtiū z ienarrabili leticia ſanctoꝝ. Dignū ergo iudicātes teſtē his idoneū adhiberi nū ciauerūt hec abbati. q̄ z ip̄e graui laborabat infirmitate. Vocat⁹ abbas affuit. Interiz ce cidit horologiū. z occaſiōe ſumpta ſic fari ce pit. Ach q̄ ſuauē noctē exegi. q̄ delectabili horalogio tēp̄rādo opam dedi. q̄ dulces z q̄ ſuaues p̄cēt⁹ audiui. choꝝ i celo p̄ſallētiū interfui. Ach q̄ p̄cordit⁹ q̄ delectabilit⁹ p̄ſal lebāt. In nr̄o cātu ſolet cē diſſonātia. tediuz laſſitudo. ibi lōge alit⁹ ē. In vnā oēs p̄ueniūt melodiā ſup oē qđ delectat dulciorē. Infa tigabiles laudare nō ceſſant. z q̄nto pl⁹ lau dāt tāto pl⁹ creſcit amor laudādi. z mirabili atq̄ ieffabili mō h̄ p̄uenit i vſuz gtiſſime q̄tz q̄ nūq̄ vacāt a laude creatoꝝ. Ibi eī vidi hoies nr̄i ordis ſup oēs alios eminere clari tate z dignitate. z gr̄a p̄cellere. Qui ei magiſ h̄ hūiliati ſūt mediocrib⁹ p xp̄o p̄tēti glorio ſi⁹ ibi exultāt. abūdātior ē accipiētes p̄ſolatō nē faciē ſplēdidiſſimā. ſtaſa celſi. veſte etiam gl'ioſi. Cū his aūt familiarit̄ p̄uerſat⁹ ſuz et amico refect⁹ colloq̄o. apparuerūt etiā mihi frēs nr̄i dñs z verner⁹ p̄ior z dñs H. z dñs A. z dñs Cuno. et dñs Dauid honore celſi cādidiſſimis iduti cucullis. q̄z nitor oculis meis tā erat ip̄enetrabil' q̄s radi⁹ fulgur ſ choruſcātis. Tā a gl'ia veſtiū delectat⁹ ſolicituſ q̄rebā. ſi talem ego habitur⁹ ēem. z dixerunt. Qui viuit irrep̄hēſibilit̄. talez veſtē ſperare p̄ōt. Si p̄o viciū latuerit in p̄uerſatiōe. ma cula apparebit i illa veſte. Culpa eī vite ma culā generat in veſti. Immaculatā ergo me rebit̄ ille habere veſtē. q̄ ſea maculis fuat i munē. Et dixi q̄ ſunt macule. Et illi. Mur muratio. detractio. inuidia. negligētia. z q̄c q̄d ſinceritatē cordis macl'at z p̄fundit. Qui talia agūt in gl'ia veſtis maculā ponūt. Tu p̄o p multis laboribꝫ z vite honeſtate ſimilē ſortieris veſtē. His dictis faucibꝫ arefactis viribuſq̄ exhauſtis defecit loq̄ns. Poſt mo dicū inſtillata refocillat⁹ aqua reſumptoq̄ ſpū ad loq̄ndū ſe parans ſpem facit audito ribus. Et ait. Utinā differret me dñs vſq̄ dū p̄pleto ope dei dñis nr̄is loc⁹ poſſeſ Ach q̄ leti nunci⁹ baiul⁹ eſſem. q̄ leta q̄ ſtupēda narrarē que vidi que audiui z ſenſi. que pa ta ſunt diligētibꝫ deū. z in laude ei⁹ vigilāti bus. Et abbas. Frater q̄o h̄ vidiſti Et ille Quater hac nocte rapt⁹ ſum añ deū pectus meū aptū eſt z aīa mea educta eſt et ſtari fui inter choros angeloꝝ. z vidi dñam nr̄am in īmenſa claritate cū ſuis ſacris virginibꝫ q̄ ſe mihi p̄miſit i neceſſitate affuturā. z ſanctum michaelē cū ml'to exercitu angeloꝝ p̄paratū in aur'liū mihi. Nā altari z memorie ſue ho norē ſolebā ſp ip̄ēdere z ienumerabilē ml'ti tudinē ſanctoꝝ z q̄s antea ñ viderā ſtari ag ui. Rurſuz ſpū z viribꝫ deficiēs loq̄ ceſſauit. Cōpulſus itaq̄ de ſorbicula paurillū acce pit. z guſtās ait. O q̄ dulcis eſt dñs guſtan tibus. O q̄nta eſt ſuauitatis eius abundātia

q̄z larga q̄z indeficiēs ⁊ oīm deliciaꝝ copijs affluēs q̄ me ī hac nocte reficere dignat⁹ ē. O dulcedo illa dulcedo g̈tissima optabilis ⁊ p̄stātissima. O q̄z singularʒ q̄z excellēs ⁊ ineffabilis Int⁹ erā. ī corde vtcūq; teneo. ꝓbis aūt explicare nō valeo. Quā sentire potui. ñ possum effari. rei nimietate vict⁹. Tā felici refectōe past⁹ hāc refectōez supaddere supfluuz duco. Nec breue ⁊ modicū nutrimētū p̄stat illa in ꝑpetuū reficiēt saginat. O q̄z beati sūt q̄ illa sine fine fruituri sunt. Jubēte abbate vocati sūt q̄dā nouicij viri q̄ndā in sec'lo clari ꝟtute militari insignes q̄s ita ꝯsolatus est Vere felices estis ⁊ ter q̄terq; beati. q̄ de vana vīa ꝟuersatōe atq; mūdana vanitate p̄ diuinā miscōiam vocati estis ꝑtē in ceł cū iustis habituri. Cōstat eī de salute vīa si tñ ꝑse ꝟuerauerit ʒ. Hā dñs Dauid indesinēter p̄ vobis p̄ces ad dñm fundit. quatenꝰ q̄ salubriter inchoastis feliciter cōpleatis. Unū autē eoꝝ noīe exp̄mens de eo dicebat nisi portas claustri ingressus fuisʒ mortis eterne portas nō euasisset. Aderāt ⁊ hospites ꝟuertēdi grā de sedib⁹ suis euocati. ʒ nimio adhuc reruz tpaliū amore detēti rē arduā aggredi dubitabāt Qui fiducialr accedētes ad vīz dei mētisq; fluctuatōez ꝓfessi sunt. q̄ videlicz velle adiaceret eis. ꝑficere aūt bonū nō inuenirēt supplicabāt vt oꝛōib⁹ eoꝝ adiuti mererenť i bono stabiliri. Et ille. Quādiu mēte adheretis seculo nō potestis ꝑfecte placere deo nec firmari ī bono hūtes volūtatē fixā ī malo Qua ꝓpt̄ recedite oīno ab his q̄ iutilit̄ amatis et ñ deerit vobis gr̄a saluatoris. Si vidisſetis q̄ ego vidi oēm gl'iam mūdi vilē reputaretis. Deinde ml'ta q̄rebāt. ille de p̄ze. ille de fr̄e. ille de suo statu futuro. ille de p̄nti. Ez vir di ita singulis rūsuz tpauit. vt secretoꝝ reuelatoꝛ ⁊ ꝯsciētiaꝝ inspector eē ꝓbaret. Vocante dño sctā illa aīa carne soluta ēad dolores coꝛpis vltra nō reditura ʒ vt credim⁹ ī mortalitat̄ luce vestiēda ⁊ penni gaudioꝝsu auitate reficiēda.

LXXIX

Erat ī eadē domo simul laic⁹ ꝟuersus nomine Obert⁹ vir moꝛib⁹ oꝛnat⁹ ⁊ actōe circūspect⁹ a p̄mis adolescētie annis defuiēs ī oꝛdine ad oīe iubētis iperiū hilaris ⁊ pmpt⁹. Hic cū annis circiter trigīta fratrib⁹ infirmis tā deuotū q̄z sedulū exhibuisʒ obsequiuz ipe q̄z diuersa coꝛpis ineq̄litate coꝛrupt⁹ est ⁊ in magnis laboꝛib⁹ supuiuēs annis q̄i viginti lōgū trahebat martyriū. verūtñ ʒ coꝛpoꝛe inualid⁹ animi ꝓuidētia nō deerat fratrū necessitatib⁹ prudēter disponēs oīa. Tādem moꝛtalitatis vrgente ꝑcella. ⁊ lāguoꝛe ualescēte die suū funct⁹ vita simul ⁊ doloꝛibus erept⁹ est. Hocte bti stephani q̄ prima ē natali dñi pulsata ē tabula defunctoꝝ ꝑ eoꝛ surgētes festināter aduenerť frēs. oꝛōib⁹ mīnistrantes frīs exitū. Jacebat aūt vt moꝛis ē posit⁹ sup̄ mattā extremū trahēs spm̄. Dicta letania cū adhuc aliq̄d spiramēti supesse videretur. incepti sunt psalmi. Inter dicenduz tanq̄z de leui somno reuigilt circūferēs oc'los ⁊ iubēte abbate reposit⁹ est ī lectū suū ⁊ reuersi sum⁹. Quidā aūt rei nouitate pculsi māseruāt circa eū. expectantes donec ꝓualesceret spūs ei⁹ cupiētes audire ab eo q̄d h̄ eēt miraculi. Postq̄z aūt sibi reddit⁹ est ita dicere eoꝛsus ē. hic ego q̄d facio. certe hic eē nolo. Erā inter angelos. celestis armonie suauitate demulcebar deputat⁹ eraz beato ꝓthomartyri gl'ie ip̄ius cōsoꝛs ⁊ collega futur⁹. Hic ego q̄d facio certe redire volo. Post modicū iterū tabl'a pulsata ē ⁊ felicit⁹ obdormiēs ī dño vt credim⁹ nō est fraudat⁹ a desiderio suo p̄tē habitur⁹ in sorte sanctoꝝ.

LXXX

Cuno magn⁹ dñs castri de malburch vir pot̄ēs ⁊ diues ī sec'lo. tā valēs ī militia ne dicā in malicia. q̄z vigēs ī prudētia seculari. ad finē vite in sepefato claustro habitū suscepit regularē. Et q̄ ꝑ tp̄is lōginq̄tate nō poterat. moꝛ ꝓbitate dies suos dimidiare satagebat Ubi a⁹ opfecit q̄ sūmat⁹ ī breui expleuit tpa ml'ta. placita ei erat ⁹o aīa illi⁹. Ūñ ⁊ q̄ vocauerat eū ad suū fuitiū nō solū p̄stitit ei venia delictoꝝ. ʒ ⁊ ī tali oꝛdie p̄cognitū ei fecit finē suū. Habebat ꝟuēt⁹ ꝓtholariū pulcerrimū quē eq̄rie sue ꝓpt̄ fetuz nobilē deputauerat. Quē cū vir nobil' Henric⁹ de isenburg ꝓcupisceret neq̄z p̄cio hīe possz. h̄ actū est vt absc̄ose subtract⁹ ei trāsmitteret. Quē cū minime redderet missus ē p̄dict⁹ cuno q̄ eidem Henrico fuerat ī sec'lo amicissim⁹. Et cū nihil ꝑficeret vidēs hoiem obstinatū irruēte ī se vt p⁹ patuit spū dei ad diuinū eū iudiciuz appellauit die ei p̄figēs. Quid plura Heric⁹ appellatōz ꝓtēpsit. ⁊ cuno domū rediēs oīb⁹ modis q̄b⁹ potuit ad eundē die se p̄parauit. Dicebat igit̄ abbati. Dñe sexta feria crucem accepi. sexta feria transfretaui. sexta feria ī capella mea me vobis tradidi. sexta feria habitum indui regularē. de⁹ sexta feria laborum

meoꝝ mihi restituet mercedē. Expletꝫ ꝙo iā trib⁹ annis ī sctā ꝙuersatōe febre corrept⁹ est Uisitat⁹ ab amicꝭ se dixit tertia die morituꝝ Illi aūt recedere volebāt eo q̄ leuis cēt ei⁹ ī firmitas ꝛ nulla adhuc sig̃ mortꝭ apparerent ꝛ ipe rogabat ne solēnitati sue deeēnt. Et factū est vt moreret die tertio ꝫ ē in vigilia sctī iacobi sic ipe p̄dixerat. Eo sane tpe erat mulier obsessa ī villa ptia q̄ hora mortis eiusdē cunonis liberata ē. ꝛ venit ad sacerdotē suū dicēs demonē exisse. Post paululū ꝙo redi/ens diabol⁹ gui⁹ vexare miserā cepit. Adducta ē igit ad sacerdotē q̄ q̄ cōcionādo cū diabolo cepit īterrogare eū ꝛ dicere. Miser tu ercieras. ita ē inq̄t. Et vbi ait fuisti infelix Ad q̄ diabol⁹. Cuno ibi sup mattā iacebat ꝛ ō bebat mori. ad cui⁹ trāsitū festinātes pene q̄n dcī. m. socioꝝ meoꝝ cū mario tripudio illuc trāsibāt. Et videbar mihi nunq̄ gaudiū ali q̄ habitur⁹ nisi iuissez cū eis Dcīes aūt vas istud mihi traditū me amittere nō posse. reli qui illō ad tpꝰ ꝛ iui cū eis. Dixitq̄ sacerdos Quid actū est ibi. Rñdit diabol⁹ Supuene rūt maledicti tōsurati illi ꝛ circūstātes cada uer ita valide populare ceperūt q̄ null⁹ nr̄m ꝑius accedere ausus fuit. Dixit itez sacer/dos. Et vbi deuenit aīa. Rñdit diabol⁹ Ad pedes altissimi. Et videte boni hoīes q̄nta nobis iniuria sit illata. Hō iste nobis seruierat plus q̄ q̄draginta annis ad oēm volūtatē nostrā nocte ac die paratissim⁹ ꝛ mō triby annis tantū alteri fuiuit dño ꝛ ille nob abstulit eū. Cū igit nob aīa auferret furore cō moti in nos inuicē tota debachatōe grassati sum⁹. Et ego mō nō habeo vbi me vindicez nisi in ꝫ vasculo q̄ mihi traditꝫ est. ex cui⁹ occupatōe doloris remediū aliq̄ntulū recipio.

LXXXI

¶ Erat q̄dā miles in saxonia ludolph⁹ noīe iz tyrann⁹ actōe. Dic cū die q̄daz vestib⁹ nouis ac scarlaticis indut⁹ in via eq̄tabat rusticū cū curru obuiā habuit. Cui⁹ cū vestimēta ex rotaꝝ impulsu luto aspgerent. ipe vtpote miles supbꝰ cōmot⁹ valde extracto gladio homini pedē amputauit. Qui postea ꝺo miserāte de pctis suis dolēs in domo ordis nostri q̄ porta vocat fact⁹ est monach⁹. Hō mlto post in ī grauē infirmitatē incidēs cū q̄tidie a se mala cōmissa deplangeret ꝛ maxime abscisionē iā dicti pedis infirmario se cōsolanti rñdit. Hō potero ꝙsolari nisi videro signa Job in corpe meo. Et ecce p⁹ dies pauc̄os cicatricē instar fili coccinei cōtemplat⁹ est circa talū suū in eodē pede ꝛ in eodē loco vbi rustico pedē trūcauerat. Qui paulatim cepit cōputrescere ita vt vermes de eo scaturirent. Cūc replet⁹ gaudio ait. Hodo de venia spero q̄ iā video signa Job ī corpe meo Sicq̄ in multa cordis ꝰtritōe atq̄ gr̄aruꝝ actōe inualescēte morbo spiritū reddidit.

LXXXII

¶ Conuersus q̄dā cū die quadā missus ab abbate suo nauigio trāsiret p fluuiū albiā q̄ fluit p saxoniā nauta ab eo naulū requisiuit. Qui cū diceret nihil se ad manū habere pecunie. rñdit ille. Date mihi p pignore cingulū vl̄ cultellū vestr̄. Hō possum inq̄t carere his. Et mox adiecit. Ego ꝑmitto vob cū ordine meo q̄ dimidiū denariū vob remittaꝝ. Et dimisit cuꝝ nauta. Recedēs ab eo cōuersus eo q̄ res modica videret. ꝑmissuꝝ puipē dit nihil remittēs. Hō ml̄to p⁹ infirmat⁹ cuꝝ oīb⁹ q̄ aderāt mortu⁹ videret. aīa egressa cuꝝ ad req̄ez ascēdere vellet p̄dictū dimidiū denariū cui⁹ in ꝙfessiōe nō meminit añ oculos hēbat. Qui adeo creuit vt mundo maior videret. Cū q̄z sursuꝝ intēdēti obsisterꝫ neq̄z aliud eēt q̄d ipediret ad angelos petitōꝝ ꝑmissa ē redire ad corp⁹. Dirātib⁹ cūctis visionez retulit. ꝛ missus ē ab abbate naute integer denari⁹ sub oī celeritate quēvt ille recepit ea dē hora ꝙuersus expirauit.

LXXXIII

¶ Magister thomas theolog⁹ cū in p̄nti ex peditōe ī castro peregrinoꝝ ī camera q̄dā lecto decūbēs eēt moritur⁹ vidit diabolū in angulo stantē. Quē cū cognouissꝫ. voce martini allocut⁹ ē eū dicēs. q̄d h̄ astas cruēta bestia. Dic mihi q̄d est q̄d maxime vob noceat. Cū q̄z ille nihil rñderet. snbiūxit. Adiuro te p deum q̄ iudicatur⁹ est mortuos ꝛ viuos ꝛ seculū p ignē. vt dicas mihi hui⁹ iterrogatōis veritatē. Ad q̄d demō rñdit Nihil ē i eccl'ia q̄d tātū nob noceat. q̄ sic ꝛtutes nr̄as eneruet q̄z freq̄ns ꝙfessio. q̄n ei hō in pctis ē. pctis dico mortalib⁹ oīa ei⁹ mēbra ligata sē neq̄z tūc p̄t se mouere. Cū ꝙo pctā eadē ꝙfiteꝫ statim liber ē ꝛ mobilis ad oē bonuꝫ. Quo audito doctor ille bon⁹ ꝛ crucꝭ xp̄i fidel' p̄dicator letus expirauit.

LXXXIIII

¶ In ciuitate metensi sic mihi narrauit abbas q̄dā ordinis nostri vsurari⁹ q̄dā defunctus est auar⁹ nimis. Qui cuꝝ moritur⁹ esset supplicauit vxori suevt crumenā denarijs referta iuxta se poneret ī sepulcr̄. Qō cū illa se

cisset q̃nto secret⁹ potuisz. tñ latere nõ potu it. Accedẽtes aliq̃ sepulcrũ latẽter aperuẽt. z ecce duos ibi ꝯspicant⁹ bufones vnuz i ore crumene. alterz i pectore. Ille denarios i ore de crumena extrahebat. iste suscipiẽs extra/ctos cordi ei⁹ imittebat. ac si diceret. Hos pecunia satiabim⁹ cor tuũ isatiabile. Quib⁹ vi sis illi timore pculsi terrã reiciẽtes fugerũt. Quid putas aiam hui⁹ pati in iferno a ꝑmi/bus imortalib⁹. si tã horrẽda i ei⁹ corpe ꝺmõ strata sũt in sepulcro. LXXXV

¶ Fuit in bacheim villa prima famosa q̃dã vsuraria. ꝟ cũ monika eẽt campũ totũ corui/ac cornicib⁹ vidit repletũ. Et clamauit fortiter. Ecce mõ apꝛopinq̃nt forꝛ ad me. Et ad iecit. o vi o vi mõ sc̃i in tecto. mõ i domo. mõ pect⁹ meũ laniãt. mõ aniam meã extrahunt. Sicz cuz vlulatu efflauit spm̃ a demonib⁹ ad iferos educẽdũ. Qui eadẽ nocte corp⁹ de feretro mꝛtis q̃ aderãt videtib⁹ tollẽtes vsz ad tectũ leuauerũt z cũ trabe ipingerẽt iuxta limẽ ostij illõ cadere sinẽtes ꝯfregerũt. Extincta sunt lumiaria fugerũt hoies. mane iã i dicto loco corp⁹ repiẽtes qõ bestiali sepulture tradiderũt. LXXXVI

¶ Narrauit mihi añ paucos mẽses aliqs sacerdos ꝺ saxonia dicẽs. Aup i terra nr̃a q̃dã decretista noiat⁹ mortu⁹ ẽ. q̃ cũ haret lingua i ore ei⁹ defũcti nõ ẽ iuẽta. Et merito linguã pdidit moriẽs q̃ illã sepe vẽdiderat viuẽs. Iz i illo diuino examine vbi apti erãt libri z hierꝛ scrutabiť i lucernis null⁹ aduocato⁹ neqz ꝑ se neqz ꝑ alios assigre poterit aliq̃ falsa loca ex legib⁹ siue decretis. iusto tñ dei iudicio ad tribunal xpi itur⁹ linguã q̃ mꝛtos vl iniuste accusarat vl temere defensarat amisit. LXXXVII

In villa q̃dã diocesis colonien⁹ puella q̃dam cuiusdã honeste matrone ancilla añ aliqs annos defuncta ẽ. satis ei erat luxuriosa. satis vaga z valꝺ secꝛaris. Hocte q̃dã i sõnis añ xpi tribunal rapta ẽ i cui⁹ circuitu vidit ãgꝛos z apꝛos martyres z reliq̃as ordinũ scõs infinitos aias y medio ꝺductꝰ ille ad gꝛiaz. iste ad supplicia iudicabãť. cũqz ꝟ ãcilla videꝛz treme ret accusãte ꝺscia man⁹ suppꝛ ad iudicẽ tetẽdit. Cui⁹ ille mirꝛ⁹ ait. Quid me oras Da mihi digitũ tuũ z ego dabo tibi man⁹ meas. ac si diceret. Da mihi modicã fidẽ q̃ te de tuis vicijs emẽdes. z ego tibi dabo grãm meam. Sic emigrauit. q̃ cũ retulisz cuidã religiose matrõe noie aleidi q̃ adhuc supest ꝺ villa binzennich. Rñdit illa. Vita emẽda vitam tuã. satꝰ cõmonita es. Illa ꝑmũ q̃dez timuit sz timor idẽ citꝰ cessauit Cũqz vt ꝑ us vicijs ꝑstinis subiaceret admonitõi flagella addũt Rã cũ p⁹ acerrimas ifirmitates expirasset et nudata sup areã tecta tãtũ lintheamie posita fuisset. duo canes añ domũ i curia se momorderũt. supueniũt tertꝰ z q̃rt⁹. deide oẽs canes ville. q̃ se iuicẽ mordẽdo domũ itrantes lintheamẽ suppositũ abstrahẽtes dẽtib⁹ suis cõminuerũt. Qui vita rusticꝰ fustib⁹ expulsi sꝰ. Cadauere ꝟo sepꝛto canes fugati redeũtes sup ei⁹ tumulũ intrupta bella renouauerꝛt. Timeo ei q̃ aia modicũ habuerit pacꝰ sic nõnulli iterꝛptati sꝰ. LXXXVIII

¶ Lodouic⁹ lantgui⁹ marim⁹ tyrañ⁹ fuit de q̃ dictũ est i ꝓncipio. ꝟ cũ moritur⁹ eẽt ꝓcepit amicꝰ suis dicẽs. Noꝛ vt mortu⁹ fuero cucullã ordis cisterciẽs mihi induite. sz ne ꝟ fiat me viuẽte diligẽtissime cauete. Obedierũt illi. mortu⁹ est atq̃ cucullat⁹ Qõ vbi miles q̃dã vidit cõmilitones ironice allocut⁹ est dicens. Vere nõ est sil⁹ dño meo in oi ꝓute. Qñ miles erat ñ habuit parẽ i actib⁹ militie fact⁹ ꝟo monach⁹ oib⁹ fact⁹ est forma discipline. Videte q̃s diligẽter custodit silẽtiũ suum nec vnũ q̃dẽ ꝟbuz loq̃ť. Aia ꝟo ei⁹ cũ educta fuisset de corpe ꝓncipi demonioꝛ pñtata est sicuti cuidã manifestissime reuelatũ ẽ. Sedẽte eodẽ tartarico sup puteũ z cyphũ manu tenẽte. hmõi ꝟbis lãtgrauiũ salutauit. Bñ veniat dilect⁹ amic⁹ nr̃. oñdite illi triclinia nr̃a. apothecas nr̃as. cellaria nr̃a. sicqz eũ ducere ducite. Deducto miꝛo ad loca penaꝛ in q̃b⁹ nihil aliꝰ erat nisi plãct⁹ z fletꝰ z stridoꝛ dentiuz z reducto sic ꝓnceps ꝓncipẽ affat. Bibe amice de cypho meo Illo valꝺ reluctãte cũ nihil pficeret imo coact⁹ biberet flamma sulphurea de oculꝰ naribusq̃ eꝰ erupit. Post ꝟ sic inq̃t. Nõ ꝑsideraꝟ puteũ meũ cui⁹ ꝑfunditas sine fundo ẽ. Amotoqz opimẽto eũ in illũ misit z remouit. Ecce iste ẽ put⁹ in q̃ eiꝰ cleric⁹ vidit sic ꝓdictũ ẽ. LXXXIX

¶ In villa que i territorio bunnensi est sita miles q̃daz nobilis z deuot⁹ z valterus noie habitãs erat tã dñe nostre q̃s ordini satis obsequiosus. Dic cũ tpe quodã grauiter infirmaret⁹ soluiq̃z iaceret. diabol⁹ illi ad pedes lectuli visibiliter apparuit. Erat aũt sicut ipse nobis retulit facies ei⁹ ad istar symee dispositа. cornua habens caprina. in cui⁹ aspectu cũ terreret⁹ postea ꝓfortat⁹ ait. Quis vl quid

es. vnde venis z qđ q̄ris. Rñdit monstr. Di
abol⁹ suꝫ aīam tuā tollere veni. dicēte milite
Recede leccator. aīam meā nō tolles xp̄o me
cōmēdo. subiūxit ille. z valtere si mihi ꝓfēse
ris bomagiū q̄ feceris nō solū incolumitati
te restituā. q̄n etiā sup oēm tuā ꝑgenīē te dita
bo. Rñdit miles. Dat⁊ habeo. de diuitijs tu
is fallacib⁹ nō curo. Unū ḡ tibi thesauri. In
fra termīos inq̄t curie tue īfiniti occultant.
Cū q̄ cū miles iā loq̄ delectaret ait. Dic mi
bi vbi ē aīa dñi mei z vilhelmi comitis iulia
cēsis nup defuncti. Rñdit diabol⁹. Hosti ca
stra vicina z volkenburch z drachinuelt Ho
ui inq̄t. Et ille. p fidez meā tibi dico si ferrea
ēent tā castra q̄ eoꝝ mōtana. z ī illo loco mit
terent vbi aīa ip̄i⁹ est aīaꝝ supcilijs sup⁹ infe
riori iungi posset liq̄fierēt. Quo dicto mor
cachinnādo subiūxit. Ardor iste balneū la
cteū est ei. In furo q̄n cor⁹ suū aīa resumet
tūc p̄mū penā debitā recipiet. Req̄sit⁹ de aīa
henrici comit⁊ senensis. Rñdit. Certe illam
habem⁹. De pena tū illi⁹ nihil etp̄ssit. Adie
cit etiā īterrogare illū de p̄ie suo. Ad qđ rñ
dit ille. Uiginti annis z vno illū habuim⁹ sz
monocula illa z calu⁹ ille atq̄ pediculosus q̄
ī solario iacet nob eū abstulerī. Monoculā
vocauit vxorē ei⁹ q̄p aīa ei⁹ iugiter lach⁊ymā
do oculū vnū ꝑdiderat. Caluū dixit filiū ei⁹
Theodericū monachū nr̄m q̄ ad videndum
germanū eodē tp̄e aduenerat. Interrogat⁹
ꝙo de p̄dicta matrona rñdit. Hūq̄ ptāti nr̄e
addita ē eo q̄ mulier eēt bona ac sctā. Frēm
aūt tuū lābertū sic sellauim⁹ vt nr̄m ius eua
dere nō possit. q̄ añ paucos ānos defunct⁹ ē
vir auar⁹ z pecūiosus. Dicēte itaq̄ milite dic
mihi de q̄ loco veniſti nūc ad me. Rñdit de
mon. Ego z socij mei eram⁹ in ereq̄is cuius
dā abbatisse nigri ordis egressuꝫ aīe ei⁹ p̄sto
lātes. Tūc miles. q̄t erat⁊ ibi. Rñdit demon.
Hosti nem⁹ in Cottinforst. Optīe inq̄t noui
Et ille. Nō sunt tot folia ī arboribꝫ q̄t illic fu
im⁹ ꝯgregati. nō est tā grādis silua ī p̄uincia
nr̄a. Et qđ obtinuistis ibi. rñdit. Heu nihil
femīa fuit religiosa sz z michael archāgel⁹ su
pueniēs cū fuste ferreo sic nos cecidit z cedē
do fugauit vt dispgeremur quēadmodū pul
uis q̄ a turbine ꝑpellit. Req̄sit⁹ etiā si fuisset ī
obitu dñi gerardi abbatis nr̄i tunc recenter
mortui. Rñdit Nō ē tātū barene ī littore ma
ris q̄t ibi fuim⁹. sz modicū ibi obtinuim⁹. q⁊
pediculosi illi more porcoꝝ ī humo iacēdo
grūniēres nō sinebāt ꝑ nos accedere. Dñt
ꝑterea domū q̄ndā susurrū capitulū notās
in q̄ oīa nob q̄cūq̄ delinquunt subtrahunt.
Et dixit miles. Quo stultissime ausus fuisti
ad obitū viri taz iusti venire. Ausus inquit.
Ego pñs fui vbi dei fil⁹ expirauit sedēs sup
brachiū crucis. h̄ vbū a demone platū z a la
ico recitatū. marie mihi fidē fecit dictoꝝ eo
q̄ in glosa legat sup thobiā. dicēte z valtero.
Que fuit portio vīa ī xp̄i morte. rñdit. Nul
la. Halo nr̄o illuc venim⁹ q⁊ vtute morientis
turbati z exagitati detrusi sum⁹ in īfernum.
Hec alia cū demōe q̄tēs sol⁹ erat ꝙferebat
q̄ postq̄ ꝙualuit ml̄tis recitauit. Ulis nunc
audirē qlis p̄dicti comit⁊ z vilhelmi finis fu
erat z pena. Infirmat⁹ in castro suo nithi
ecke p q̄dā ꝓtumelia sibi illata venit colonīā
Qui cū rediret ī via defectū cordis īcurrit z
ait. Och nūq̄ ō cetero videbo coloniā. Cui
in terrā depositō cū medic⁹ ei⁹ diceret mortē
eē in ianuis subiecit. Cōsulo tibi vt vxorē tu
am recipias. Rñdēte illo. ñ faciā. supplicauit
ei p q̄dā milite quē diu īcarcerauerat Ne q̄q̄
inq̄t egrediet me viuēte. Tūc medic⁹. Ergo
añ diē crastinū egrediet. Quod ita factū est.
Cū ꝙ moriturꝰ eēt ī sinu cuiusdaz matrone
quā viro ꝓprio tulerat iacebat. Cui cū illa di
ceret. Dñe q̄d faciā p⁹ morte vīam. Juueni ī
q̄t nubere debes militi. Nec ei vba vltia fue
re. Eadē nocte sicut mihi retulit abbas qui
daz ordinis nostri sanctimonialis quedam
scti Gaurici colonie ī loca penaꝝ trāspositā ē. in q̄bꝰ puteū magni horroꝝ igneo tectū
oculo inter flāmas vidit sulphureas. De q̄
cū suū ductorē īterrogass⁊. rñdit ille. Due tā
tū aīe in illo sunt. aīa videlicz matrētij ꝑpatoris z aīa vilhelmi comit⁊ iuliacēsis. Hanc
visuz recitās cū eadē die rumor īsonuiss⁊ co
lonie de morte eiusdē comitis visionē fuisse
verā ītellexit. Propt sil'ez culpā iustū fuit vt
q̄ pares erāt ī culpa cōformes fierēt in pena
vtriusq̄ vitā noui Gaxētij ex lectōe vilhel
mi et multorum relatione. vterq̄ tyrannus.
vterq̄ supra modū luxuriosus. Sicut legi
tur in cronicis nulla fuit ī vrbe romana siue
extra vrbem matrona tam nobilis. tam pu
dica. dummodo oculis Gaxentij placeret
quin de domo mariti sublatā corrumperet.
Similia faciebat de virginibus et viduis.
Uiderunt ista virit ingemuerunt. parentes
z tacuerunt. Tanta erat illius crudelitas vt
cum nimio dolore cordis afficeretur. tristici
am tamen dissimularet. Tanta eius extitit

tyrannis vt passim senatores. ciues. milites occiderz. de quib⁹ alīq̄ habebaꝯ suspitō. z vilhelm⁹ nō dissilia opabaꝯ his z si nō pari ptā te. nō tñ ipari volūtate. Sic iste dedit⁹ erat luxuriez icestui vt vix aliquē hāret mīsterialiū cui⁹ vxorē aut filiā nō attēptaret violare. nullā bñs differētiā iter mrem z filiā. iter legitimā z solutā. Quāte fuerit circa subiectos siue cōprouinciales crudelitaꝯ oīs nouit epatus colonienſ. Haxēti⁹ vxorē ꝓpriā occidit. iste iclusit. Ille psecut⁹ est eccl'iam ml'tos ꝓpter fidē interficiēdo. Iste tpe scismaꝯ iperij romāi psecut⁹ est sedi apl'ice obediētes sacerdotes de suis sedib⁹ eiciēdo q̄sdā mutilādo z bona eccl'iaꝝ diripiēdo. Hec acta sūt i tpibus Innocētij pape.

XC

Anno ptō canonic⁹ q̄dā aquensis retulit mihi de eodē z vilhelmo visionē satis terribilē. P⁹ mortē inq̄t suā cuidā icluse cui bñ fecerat visibil'r apparēs vultu lurido ac macilēto ait. Ego suz miser ille z vilhelm⁹ qñq̄z comes ille iuliacēsis. quē dū illa iterrogasset ō statu suo rñdit. tot⁹ ardeo. z cū leuasset vestē vilissimā q̄ indut⁹ videbaꝯ mox flāma erupit z sic cū ciulatu disparuit. Huic adhuc viuēti de⁹ q̄ mīficoꝛs ē vt eū a pctis reuocarz. alia q̄d gl'ie sue oñdit. In die q̄dā natal' sui i canone ꝓris misse voces suauissimas cū melodia dulcissima q̄ in celo eū audire ꝑmisit. Qui mox iterrogās dñm engbertū tūc maris eccl'ie i colonia ꝓpositū nūc archiepm. si voces easdē bñ audiret. z ille se audiuisse negaret ampli⁹ mirabaꝯ. In canone ꝓ secūde misse necnō z tertie easdem voces q̄ diuerse erāt etatis audiuit. Cū hec recitata fuissent dño bermāno abbati loci sancte marie comitē adūt. ex oze ei⁹ q̄ dicta sunt audiēs. Inuocauit idē comes testē deū nihil se mētiri. hec addens cū iuramēto qz si adhuc semel mihi talia ꝓcederenſ audire oīb⁹ meis paraꝯ eēm abrenūciare. Hodicū tñ celestis ḧ ꝓsolatō illi. pfuit pctis eius maximis ipedientib⁹.

XCI

Erat in q̄dā villa sacerdos q̄daz miserrimus luxuriez comesatōib⁹ vacās. aiaſq̄z sibi cōmissas oīno negligēs. q̄ cū mortu⁹ fuisset prochiāi sub eo ō functi satis ꝓhēsis ī locz ifernalib⁹ illū artare ceperūt z dicere. Tibi cōmissi fuim⁹. tu nos negleꝛisti z cū peccaremus neq̄z ꝓbo neq̄z exēplo nos reuocasti. tu occasio nr̄e dānatōis fuisti Quē cū agitarēt lapides p⁹ eū mittēdo. ille ī puteū cadēs nusq̄z ꝓparuit. Hec cuidā religioso de illo sunt ostensa.

XCII

Miles q̄dā moriēs bonis de vsura q̄sitis filiū suū hereditauit. Hocte q̄dā ad ostiū forꝛ titer pulsans cū puer occurreret z q̄d ibi pulsaret iterrogaret. Rñdit Intromitte me ego suz dñs hui⁹ possessiōis. nomē suū exp̄mēs. Puer p foꝛamē sepis pspiciēs eūq̄z cognōscēs rñdit. Certe dñs me⁹ mortu⁹ est. nō vos itromittā. Cūq̄z mortu⁹ pulsādo pseuerarz. n⁹ ꝓficerz nouissime dixit. detis pisces istos q̄b⁹ ego vescoꝛ filio meo. ecce ad portā illos suspēdo Hanc exeūtes reppererūt in q̄dā ligamīe ml'titudinē bufonū atq̄z serpētū Reuera iste ē cīb⁹ ifernal' q̄ igne sulphureo decoq̄t.

XCIII

Nō ml'ti anni sunt elapsi q⁹ q̄dā ditissim⁹ mīsterial' ducis bauarie defunct⁹ est. Hocte aūt q̄dā castꝛ in q̄ vxor ei⁹ dormiebat sic concussum ē vt terremot⁹ fuisse videret. Et ecce ostio camere in q̄ ille iacebat apto. q̄dā gigāte nigerrimo cū capill' impellēte marit⁹ eius ingressus ē. Quē cū vidisset z nouisset ad se illū vocās. sup sedile lecti sui residere fecit. nihil ꝓ territa. Cūq̄z frig⁹ eēt z ille sola camisia indut⁹ fuisset ptē opimēti sui scapul' ei⁹ sup posuit. Quē cū de statu suo iterrogasſz. multū tristis rñdit. Penis ꝑe eternis deputatus suz. Ad q̄d ꝓbū illa valde ml'tū territa rñdit. Quid em̄ est qō dicit⁹. nōne elemosynas magnas feciſt⁹. ostiū vestꝛ pegrinis oīb⁹ patuit psunt vob bñficia ista. Rñdit. Nihil mihi psunt ad vitā eternā eo q⁹ ex vana gl'ia non ex charitate illa a me facta sūt. Quē cū de alīs iterrogare vellet itexrñdit. Cōcessuz ē mihi tibi apparere. sz nō licet morari Ecce ductor me⁹ diabol⁹ foris stat expectās me Si ei oia folia arboris ꝓterenſ in liguas foꝛmēta mea exp̄mere nō possent. P⁹ ḧ euocat⁹ z ipulsus in ei⁹ absceſſu totū castꝛ vt ꝓus ꝓcutit. voces ciulat⁹ ei⁹ diuti⁹ audiunt.

XCIIII

Cōcubina cuiusdā sacerdotis cū eēt mortura sicut a quodā religioso didici cū multa instātia calceos sibi nouos z bene ac pulcerrime rostratos fieri petiuit dicēs. Sepelite me in eis. valde em̄ mihi erūt necessarij. Hō cū factū fuisset nocte sequēti longe ante lucē luna splendēte miles quidā cū ꝓuo suo viam pequitās femineos ciulatus audiuit. Hirantib⁹ aūt illis valde q̄d nā ḧ esset. Ecce mulier rapidissimo cursu ad eos ꝑerans clamauit. adiuuate me adiuuate. Hox mi/

les de eq̄ suo descēdēs z gladio circulū sibi circūducēs femināz bñ notā īfra illū circulū recepit. Sola eñ camisea z calceis pdictis iduta erat. Et ecce ex remoto vor q̄i venatoꝝ terribiliť buccinātz. necnō z latratꝰ canū venaticoꝝ pcedētiū audiunť. Quibꝰ auditis illa dū nimis tremeret miles cognita ab ea cā equū suo ꝺmittēs tricas capilloꝝ eiꝰ brachio suo sinistro circūligauit. dextra gladiū tenēs extētū. Approp̄inq̄nte īfernali illo venatore ait mīer militi. fine me currere. fine me currere ecce approp̄inq̄t. Illo fortiꝰ illā retinēte mīka diuerſ cōatibꝰ militē pulsās tādē rupt capilꝰ effugit Quā diabolꝰ insecutꝰ cepit eq̄ suo eā inq̄ciēs ita vt caput cū brachijs pēderet et vno latere. crura ꝺo et altero. pꝰ paululū militi sic obuiās captā pdā deportauit Qui mane ad villā rediēs q̄d viderat expoſuit. capillos oñdit. z cū miꝰ referēti credērent apto sepulcro feminā capillos suos pdidisse reppererūt Hec ꝓtigerť ī archiepatu magūtinēsi. XQV

Cāñ annos paucos rome q̄dā cardialis ꝺ funcť est noīe iordanꝰ q̄ de ordie q̄ndā cisterciēsi assumptꝰ z vita ordini ī eo mīme ꝓcordabat. Erat eī auarꝰ valꝺ sicut a q̄dā abbate audiui. habebat aūt notariū noīe pādolphū hūc cū p q̄dā negocio nescio q̄ misisset interī expirauit Eadē hora cū ille expleto negocio rediꝛ mane gñ lucē cateruā mīkabilē ī agro ꝓtēplať est. Sedebāt homes in numētis i ore caudas hñtes ŷsis horsis ad capita illoꝝ q̄s iordanꝰ cuculla indutꝰ nudis pedibꝰ seq̄bať duobꝰ demonibꝰ se deducētibꝰ. ī q̄z aspectu dñi notariꝰ nimis horreret clamauit cardialť Pandolphe pādolphe. Subsistēte clerico z dicēte. Quis es aut q̄d clamas. Rñdit ille Ego sum iordanꝰ dñs tuꝰ z mortuꝰ sum. Dicēte illo q̄ ducimini. rñdit. Añ tribunal: tpi Et ille. Hostis q̄d de vob sit futurū Hō noui inq̄t deꝰcit. sed cū illuc venero beatꝰ petrꝰ de cardinalia mea p me redditurꝰ est rōem. sanctus ŷo bñdictꝰ de cuculla. q̄ si illā mihi obtiere poterit saluabor. sinaūt dānabor. sicq̄ oclis eiꝰ subtractꝰ est. XQVI

Theodericꝰ traiectēn. epꝰ fuū q̄ndaz habebat cuerꝛvach noīe. quidū satz q̄ ī diuerſ locis bona illiꝰ dispēsauit Erat ī ꝺmisso fidelis. ī admīstratōe vtiľ. diligēs ac circūspectꝰ ppt qꝺ a dño suo amabať. Añ q̄dā ex officialibꝰ ei detrabētes ex inuidia. accusabāt illū apꝺ epm dicētes. Dñe nō fideliť vt estimatis cuerꝛvach bona vīa dispēsat ꝺsulimꝰ vt cuꝛ eo cōputeꝛ. Qꝺ cū factū fuisset tā rōnabiliť cōputauit vt oēm epō tolleret suspitōz. Habebat eñ oīa notata ī cartula Sciscitantibꝰ accusatoribꝰ de ꝺputatōe. cuꝛ epus rñdisset optīe ꝺputauit. Dixerūt illi. Ne q̄q̄z. sz ꝺputet nob audiētibꝰ z ꝺuincer maximū vob dānū intulisse. Qꝺ cū ei ītimatū fuisset ab epō ille timēs emuloꝝ īsidias marie qz cartulaz pdiderat ait ītra se. Si aliq̄d mō in ꝺputatione titubauero necesse erit me vľ ī corpe torqueri. vľ carcerꝛ squaloꝛe vsq̄ ad mortē cruciari. Immissione igiť diaboli cuiꝰ instinctu ab iuidis īdebite vexabať campū solꝰ intrauit ipmq̄z diabolū aduocās sic affať dicens Dñe si mihi succurreꝛ ī tāta necessitate posito homagiū tibi faciaz z ī oīb tibi parebo. Cui diabolꝰ rñdit. Si abrenūciaueꝛ altissimo mr̄iq̄z illiꝰ ego te suscipiā. z de oīb pticulis cū mlta tuoꝝ ꝺfusiōe emulatoꝛa me liberaberis. Quid plura. Abrenūciat miser xpō homagiū facit diabolo. pspere ei succedit cōputatio. Ab illo tēpoꝛe cepit diaboli ŷtutes magnificare. xpm blasphemare adeo vt diceret. q̄ fuiūt ꝺo mihi sūt z egēt. q̄ aūt sperāt in diabolo. pspēris successibꝰ gaudēt. Ita torꝰ dediť erat artibꝰ magicis vt si aliquē nosset scolarē eiusdē disciplie nūmis eū redimeret vt aliq̄d ab illo discere posſz. q̄ cū. xj. annos ī hac blasphemia pseuerasset accidit vt magister Oliuerꝰ scolasticꝰ coloniēsis in epatu traiecteñ. crucē pdicaret. cuiꝰ pdicatōi ille ī tantū restitit vt die q̄dā cōmotꝰ oliuerꝰ diceret ei ī audiētia totiꝰ ppli. Tace īfelix. vas eñ diaboli es. z diabolꝰ loq̄ť p os tuū. cū tū statū eiꝰ ig̃raret. euerꝛvach nullū arbitrās gtiꝰ obsequiū se pťare dño suo q̄z vt inimicū eiꝰ occideret tribꝰ diebꝰ ad diuersas statiōes secutus est magistꝝ lōgo ad ꝟ cultello ꝓpato affodere illū ꝓponēs si forte sine turbis ineniret Et ecce tertia die subita infirmitate ꝓ occupatꝰ post paucos dies impenitēs est defunctus. z ab eo cui se reddiderat ad loca penaꝝ deductꝰ est. ꝑmo loco sicut ipe resurgēs a mortuis ꝓfessus ē iohāni scolastico ranctē si a q̄ ego q̄ dicturꝰ sum auduī missus est ignē tā intolerabiľ ardoris vt diceret. Si et oīb mūdi lignis vnꝰ ignis esset ꝓfectꝰ malleꝰ in eo vsq̄ ad diem iudicī ardere q̄z per spaciū vnꝰ hore hūc ignē sustinere. Ex q̄ extractꝰ iactatꝰ est ī locū tā frigidissimū vt optaret redire in ignē. deinde deductꝰ est in tene-

bras palpabiles tãti honoris vt diceret ĩtra se. Si seruiuisses centũ annis deo bñ te remunerasset dũmõ liceret te redire ad frigus In hũc modũ sex reliqs penas qs scriptura enumerat ptrãsiuit. q̃ in extrema pena posito dñs opa ei⁹ pœna ꝓsiderãs. z vt passa vl' visa viuẽtiby recitaret mist⁹ illi⁹ angelũ suũ misit ad eũ q̃ diceret. Ecce talẽ mercedẽ recipiũt q̃ seruiũt diabolo. Subiũxitqꝫ. Si tibi liceret ad vitã redire velles ꝑ pcis tuis satisfacere ꝺo. Ad qꝺ ꝓbũ ille suspirãs rñdit. Dñe si ß eẽt possibile nullã abnuerẽ satisfactionẽ. Tũc angel⁹. Dño placet vt ad corp⁹ redeas. z qz ĩ cruce peccasti ꝑ crucẽ satisfacias. Dor se ĩ feretro erigẽs oẽs exceptꝫ duoby uueniby q̃ ꝓstãtiores erãt ĩ fugã ꝓuertit. qby⁹ ait Ne timeatꝭ qz ego suꝫ Statiqꝫ ad sacerdotẽ accerliẽs pctã sua ꝓfessus ẽ. crucẽ suscepit. et cũ dño ottone epo p̃dicti theoderici succes/ sore trãsfretauit. In uia singul' diebꝫ ĩ pane z aq̃ ieiunabat. iuxta equũ suũ ĩ q̃ vestes ei⁹ z arma portabant nudis pediby cucurrit. Et cũ petris secãtiby sanguis pfluẽs viã cruẽtaret satꝭ a fratriby arguebat. Quiby rñdit. Da iora hoꝝ sustinui Qui cũ pene oĩa sua in xpi fuitio expẽdisset cũ p̃dicto magistro iohe rediẽs mare trãsiuit. de q̃ cũ nauta naulũ req/ reret nec hꝫet ait. Ego vobis seruiã quoad/ usqꝫ voluerit ꝭ. Ad petitõꝫ tũ p̃dictoꝝ viroꝝ dimissus ẽ a nauclero. Qui cũ reuersus fuisset ad vxorẽ suã sacro igne tact⁹ est. Cui ardenti q̃dã nocte in somnis dictũ est. Quia si ad eccl'iam sancti Nicolai accederet stati cõualesceret. vbi dũ orãs. xiiij. orõnes dixisset nec ꝓualuisset desperat⁹ est. dixitqꝫ. sctẽ nicolae q̃ꝺ morarꝭ. Dor vt q̃ntã decimã incepit pfecte ꝓualuit. z ẽ vsqꝫ hodie calor ignis ĩ ei⁹ corpe sine dolore q̃m eccl'iam q̃ in villa q̃dã sita ẽ de suo p̃rimonio reedificãs ĩ hitu religioso cũ vxore sua deo z sctõ nicolao ĩ eo deseruit.

XCVII

In dioceſi colonienſi nõ pcul a colonia miles q̃dã erat noĩe rudinger⁹. sic tot⁹ dedi/ tus vino vt diuersaꝝ villaꝝ dedicatões tãtũ ꝓter bona vina frequẽtaret. Hic cũ ifirmatus mortu⁹ esset filia eũ rogauit vt infra. xxx. dies sibi appareret. q̃ rñdente ß faciã si potero expirauit. Post mortẽ ꝓ filie ꝑ visũ apparens ait. Ecce pñs sum sicut postulasti. Dortabat esñ vas puũ z fictile qꝺ vulgo cruseliũ ꝺr seu vocak in manu sua ĩ q̃li ĩ tabernis potare solebat. Dicẽte filia. pater q̃ꝺ est ĩ vase illo. Rñdit pot⁹ me⁹ ex pice z sulphure ꝓfectus. sꝑ ex illo bibo. nec eũ epotare valeo sic/ qꝫ disparuit. Et statim ĩtellexit puella tã exp̃ cedẽti vita qꝫ ex pena modica m vel nullã esse spem saluatõis ei⁹ Unũ q̃ꝺ hic blande ingredik. sed nouissime mozdebit vt coluber.

XCVIII

Añ illud tps q̃ occisus ẽ cõrad⁹ epus hildẽ semẽsis pegrin⁹ q̃dã in villa q̃dã morĩes sclauiniã suã sacerdoti legauit aiam suã illiꝺmẽdans. quã vestẽ sacerdos q̃dez suscepit sꝫ de aĩa modicũ curauit. Cui vero siue pueri noctiby se illa tegebãt. ñ ml'to post idẽ sacerdos in ordie nr̃o fact⁹ est nouici⁹ Hocte q̃dam in dormitorio iacẽs z dormiẽs ꝑ visionẽ rapt⁹ est ad loca penaꝝ in q̃by matrim⁹ erat demonũ cõcursus z occursus. alĩ aĩas adducebãt alĩ adductas suscipiebãt. alĩ susceptas tormẽtis debitis imittebant. Dagn⁹ illic erat clamor z tumult⁹. gemit⁹ z planct⁹. Interim p̃dict⁹ epus claustꝭ ifernaliby pñtaꝫ. sꝫ ꝓnceps tenebraꝝ voce lugubri pñtãtes sic affatur. Reducite reducite illũ. nõ ei noster ẽ. innocẽter occisus ẽ Sacerdos talia vidẽs z pauẽs p⁹ ostiũ se occultauit. vidẽs diabol⁹ p̃dictã i ãgulo q̃dã sclauiniã dixit Cui⁹ est vestis illa Rñderũt. sacerdotꝭ illi⁹ q̃ stat p⁹ ostiũ. Quaꝫ cũ a q̃dã pegrino in elemosyna recepissꝫ nihil bñficij aĩe illi⁹ impẽdit. Ad qꝺ diabolus. Ualde occupati sum⁹. expediam⁹ nos statiꝫ ab illo. Tollẽsqꝫ vestẽ q̃i ĩ fetidũ atqꝫ bulliẽs liciuiũ intrinxit. de q̃ cũ faciẽ z collũ sacerdotis pcussisset ille exclitat⁹ fortit' clamauit. Ad iuuate adiuuate. Quẽ cũ signo vocis cõperẽt rñdit. En morior. en icendor Tũc surgentes iuenerũt caput ei⁹ totũ inustũ. Sicqꝫ ĩ infirmitoriũ deportauerũt seminiuum. Nullã ei fecerat ꝺ eadẽ negligẽtia ꝓfessionẽ.

XCIX

In ciuitate bũnensi q̃dã inclusa erat habitans religiosa satis atqꝫ deuota. Nec cuꝫ nocte q̃dã rimulis celle sue splẽdorez imitti cerneret. z diẽ eẽ putaret territa ꝓpter horas nõdũ dictas surrexit fenestrã versus cymiteriũ aperuit z ecce iuxta caput sepulcri cuiusdam scolaris recẽter illic sepulti miri decoris feminã stare ꝓspexit. Cuia ꝺo corpis eius candẽ lucẽ creauerat. Stabat etiã z colũba niuea sup tumulũ quã illa cito rapiẽs misit ĩ sinũ suũ. Inclusa ꝺo licet iã intelligeret q̃ esset tñ cũ reuerẽtia q̃ nã fozet reqsiuit. Cui illa. ego sum mater xpi z aĩam scolaris hui⁹ q̃

vere martyr est tollere veni Reuera scolares si inocenter viuūt z libēter discūt martyres sunt q si postea artes doctas i caritate marti me in dei fuitio exercuerint magnā exh mer cedē pseqnt. ¶

¶ In arinsberch monasterio ordis pmon/ stratēsis sic audiui a q̄dā sacerdote eiusdem pgregatois. scriptor q̄dā erat richard⁹ ñoie anglic⁹ natōe. h plimos libros in eodē ceno/ bio manu ppria pscripserat mercedē sui labo ris pstolas in celis. Hic cū fuisset defunct⁹ z in loco notabili sepult⁹. p⁹ viginti annos tūba ei⁹ apta. man⁹ ei⁹ dextera tā integra z tā viuida ē repta ac si recēter de corpe aīato fu isset pcisa. Reliq̄ caro in puluerē redacta fu it. In testimoniū tāti miraculi man⁹ eadem vsq̄ hodie in monasterio reseruat. ¶ I

¶ Ciuis q̄dā coloniēsis habebat illā cōsue tudinē vt q̄tiens sol⁹ eēt sp orare. eūdo ad ec clesiā siue redeūdo. vl in curia sua deambu/ lādo angelicā marie rumiabat salutationez. Qui cū mortu⁹ eēt cuidā nepti sue in habitu splēdido apparebat in q̄ marie in caligis z in calceis scriptū erat p totū versicul⁹. Aue ma ria gra plena dns tecū tē. Qui qz vt dixi eū/ dē versiculū deambulādo freq̄ntauerat cru ribus ei⁹ z pedibus crebr⁹ inscript⁹ apparebat. Ex his q̄ dicta sūt colligit q sic de⁹ fm q̄lita tem z modū punit pcm. ita remunerat z me ritū. marie in illis mēbris oñdens signa glo rie p q̄ illa merent. ¶ II

¶ Añ hoc q̄drienniū cū por q̄dā de ordine regulariū in q̄dā curte monasteriū sui hospi tes collegisset z iā mēsa eēt pparata ipe tāto sopore cepit affici vt nisi oci⁹ dormiret more ret. q̄ cū in lecto se reclinasset mor q̄dā ei⁹ cō uersus q̄ alteri grāgie perat dormitāti affuit dicēs. Dñe cū licētia vra vado. Et ille Quo vadis. Rñdit puersus. Ad deuz vado quia mortu⁹ suz i hac hora. Et por. Cū mlti pfe/ cti viri trāseant p purgatoriū q̄d est q tu taz absolute dicis te statim ituz ad deū. Ad qō ille rñdit. Habebā psuetudinē vt q̄tiēs trāsi rem cora crucifixo hāc dicerē oronem. Dñe p illā amaritudinē quā sustinuisti ppt̄ meī cru ce. marie qñ aīa tua egressa est de corpe tuo. miserere aie mee in egressu suo. Et exaudi/ uit oronem meā dns. meiq̄ mist⁹ est. Et dixit por. qūo fuit tibi moriēti. rñdit. Videbat mi bi in agonia q tot⁹ mūd⁹ eēt lapis vn⁹ z pme ret pectus meū. ¶ III

¶ Circa h biēniū sacerdos q̄dā mortu⁹ ē in villa dioces coloniēs de ordie tēplariorz no mie einolph⁹. vir sat religiosus. q̄ de illo di/ ctur⁹ suz ipe mihi ore suo nō semel sz sepi⁹ re citauit. Cū adhuc puer eēt i domo materte re sue ifirmat⁹ sacrā pmunionē suscepit. Et cū se inungi peteret q̄busdā dissuadētib⁹ di/ latū est. sicq̄ sine eodē sacramēto expirauit. Affuit z angel⁹ dñi q̄ sibi dixit. Male actuz est cū puero isto. eo q sine sacra inunctōe ob ierit. z inunxit eū aīa tñ egrediēte. egressaz di uino vultui pñtauit. quē puer q̄i p velamen pteplabat eiq̄ seuer⁹ valō videbat. Et ecce mor diabol⁹ affuit. Qui cū pueruz accusare vellet nec cām vllā iueniret. ait ad euz. Dñe puer iste obulū germāo suo furabat nec vn q̄ inde egit penitētiā. Just⁹ es z iuste iudica re debes. Nō dimittes reatū qz nō restituit ablatū. Cui dns rñdit. Uelles vt p tātillo puer hūc dānarē. Nea iusticia nō est absq̄ miscōia. Supplicātib⁹ p anīa viginti q̄ttuor senioribus q̄ in circuitu sedis erāt culpa remit tit. Horq̄ ad pceptū dei deducta in puteū igneū. piecta ē. in q̄ tantā penā ptulit vt po/ stea fr̄bis explicare neq̄ret. Post hora ab an/ gelo a q̄ missa fuerat extracta iudici psentata est. Cui⁹ facie tūc amoto velamie pspicue vi dit. tātā familiaritatē iocūditatē atq̄ dulce/ dinē puero exhibēs vt eā deosculari potuis set si voluisset. Et cū añ culpā in hūana for/ ma tpm vidisset p⁹ purgatoriū in diuinitate eundē meruit ptemplari. Juxta quem vidit gl'iosaz ei⁹ genitricē in solio splēdido residen tē. z in circuitu eoz ml'titudinē angeloz. pa triarchaz. pphetaz. apl'oz. martyz. pfessoz. vginū. aliorūq̄ iustoz. Diabol⁹ vero timēs aīam pdere ait ad deū Bonū ē vt reducatur ad corp⁹ vt ampli⁹ adhuc tibi fruiat Cui dns rñdit. Hoc nō dicis ppt̄ ei⁹ salutē. sz ppt̄ tuaz neq̄ciam. Speras em q p corp⁹ pcī cedere possit in partē tuā. data tñ sentētia aīa corpi restituit. Mirātib⁹ cunctis q̄ aderāt qz p sig q̄ in puero viderunt fr̄bis ei⁹ credere cōpulsi sunt. Puer vo tū amore gl'ie. tū timore pene pziaz suā deserēs puersiōis gra ad q̄ndā do mū ordinis nostri venit. Cuius desideriuz cum cōuersus homo nequā ac supbus qui hospicio preerat cognouisset. eo audiēte sic ait. Videte quādo tales garsiones monachi fuerint effecti statim volunt esse domini no stri. In cui⁹ verbis puer adeo scādalizat⁹ est vt a pposito resiliret z ad ordinē tēplariorz se transferret.

Incipit distinctio septima. Ex vita z actib⁹ sancti Francisci.

Exemplum. I.

Quodam tempo

Quere duo ex fratrib⁹ sancti patris frā cisci florētie p ciuitatē mēdicantes hospiciū nō poterāt inuenire. Ueniētes aūt ad q̄ndā domū habentē porticū. z ī porticu clibanū dixerūt ad inuicē. Hic poterimus hospitari. Rogātes aūt dñam dom⁹ vt eos recipet ītra domū. z illa ꝑ facere recusāte dixerūt hūiliter vt saltē iuxta clibanū permitteret eos q̄escere illa nocte. Hoc aūt concesso p illā. venit vir ei⁹ z dixit illi. Quare istis ribaldis hospitiū in nr̄o porticu ꝓtulisti. Respōdit illa q̄ noluerat eos ī domo recipe sed eis ꝓcesserat extra ī porticu iacere vbi nō poterāt nisi ligna furari. Noluit ergo vir q̄ da reꝛ eis aliq̄d tegumētū lz eēt tūc magnū frig⁹ q⁹ putabat eos cē ribaldos z fures. Illa āt nocte cū vsq; ad matutinū satis sobrio somno iuxta clibanū q̄euissent. calefacti solo calore diuino⁹ z coopti tegumēto dñe pauptatis uerūt ad vicinior̄ eccl'iam p matutina li officio audiēdo. Et mane facto iuit illa mulier ad eandē eccl'iam. z vidēs ibidē frēs illos in oꝛōe deuote ꝑsistere. dixit intra se. Si hoies isti eēnt ribaldi z fures vt vir me⁹ dicebat nō sic in oꝛōe ꝑsisterēt reuerent. Cunq; h̄ cogitaret eccevir q̄dā guido noie paupib⁹ in ipa eccl'ia manētib⁹ elemosynaz tribuebat. Qui cū veniſſet ad frēs z vellet dare cuilibet eoꝛ pecuniā sicut dabat alīs. recusauerūt illi pecuniā z accipe noluer̄t. At ille dixit eis. Quare vos cū sitis paupes nō accipitis denarios sicut alij. Rñdit frat' bernard⁹. Uer̄ē ē q⁹ pauperes sum⁹. sz nobis nō ē grauis pauptas sic alīs paupib⁹. z iam p dei gr̄am cuius consiliū ꝓpleuim⁹ volūtarie paupes facti sum⁹ Admirat⁹ vir ille sup his. z iterrogās eos si nunq; aliq̄d possedissent. audiensq; ab eis q⁹ m'lta possederāt. sz amoꝛe dei oīa paupib⁹ dederāt. Dic nanq; q̄ sic rñdit fuit ille frater bernard⁹ a beato frācisco secūd⁹. quē sanctissimū p̄iem hodie veracit̄ credim⁹ Qui p̄mo pacis z pn̄ie legatōz amplectēs p⁹ sanctū dei cucurrit vēditis oīb⁹ q̄ habebat et erogatis paupib⁹ p̄m pfectōis euāgelice ꝓsiliū. pseuerās vsq; in finē in sctissima puritate. Cōsiderans g̃ dicta mulier q⁹ frēs denarios noluissent. accedēs ad eos dixit q⁹ libēter eos reciperet ītra domū suā si vellent illuc accedere gr̄a hospitādi. Cui frēs hūilit̄ rñderūt. Dom⁹ tibi retribuat p bona volūtate. Predictus aūt vir audiēs q⁹ frēs nō potuerāt inuenisse hospitiū duxit eos ī domū suā dicēs Ecce hospitiū a dño vob̄ ꝑparatū. Uancte in eo p̄m bñplacitū v̄m. At illi gr̄as deo agentes māserūt apō illū diebꝫ aliq̄bꝫ edificando taz exēplo q̄z ꝛbo in timoꝛe dñi. ita q⁹ postea m'lta paupib⁹ erogauerit. Licet aūt sic benigne tractarent ab isto. apō alios tū in tātuz vilissimi habebant̄ q⁹ multi pui z magni exprobrarēt z iniuriarent̄ eis. auferentes q̄nq; etiā vestimēta q̄ habebāt. Cūq; fui ōi mane rent nudi q; p̄m formā euāgelij vnā tātū tunicā portabāt. nō repetebāt ablata sibi restituī. Si q̄ ꝛo pietate moti reddere volebant eis ablata libēter recipiebāt. Quidā aūt lutū sup eos iactabāt. alij ꝛo ponētes tapillos in manib⁹ eoꝝ iuitabāt eos si ludere volebāt alij capiētes capucia eoꝝ a tergo p⁹ deorsum suū sic suspēsos eos portabāt. Hec z sil'ia faciebāt ill' reputātes eos tā viles q⁹ audacter affligebāt ipos sicut volebāt. Insup ī fame. siti. frigoꝛe. z nuditate imēsas tribulatōes et angustias tolerabāt. q̄ oīa ꝓstant̄ z patiēter vt a btō frācisco fuerāt moniti sustinētes nō tristabant̄. nec turbabant̄. nec maledicebāt ī ferētib⁹ eis mala. sz sicut viri pfecti z euāgelici z in magno lucro positi exultabāt vehemēter in dño. oē gaudiū existimātes cū in tēptationes z tribulatōes hmōi icidebāt. atq; iuxta ꝛbū euāgelū p̄ suis pfecutoꝛib⁹ oꝛabāt solicite z ferueñt. Uidētes igit̄ hoies q⁹ frēs in suis tribulatōib⁹ exultabāt. oꝛōni z deuotōi solicite z deuote instabāt. nō recipiebāt pecuniā nec portabāt. z maxīmā charitatē ad ī uicē habebāt. p quā noscebant̄ vere cē discipuli dñi. m'lti coꝛde ꝓcti veniebāt ad eos de offensis q̄s fecerāt eis veniā postulantes Ip̄i ꝛo ex coꝛde remittebāt. dicētes. dñs parcat vob̄. atq; eos ō salute sua salubriť admonebāt. Quidā aūt ipos frēs rogabāt vt recīperēt eos in societatē suā. Propt̄ paucitatez aūt fratꝝ in societatē suā aliq̄s receperūt. cū q̄bꝫ sic receptis statuto termio oēs ad sanctaz mariā de porciūcula sūt reuersi. Qñ aūt se i uicē reuidebant tāta iocūditate replebant̄ z gaudio ac si nihil recordarēt eoꝝ q̄ passi erāt ab iniq̄s. Soliciti erāt q̄tidie oꝛare z laboꝛare mānib⁹ suis vt oēm occasionē aīe inimicā a se penit⁹ effugarēt. Surgebāt ī media nocte

solíciti ⁊ orabãt deuotíssime cũ immẽsis la/chrymis ⁊ suspirijs. amore intimo seruiecẽ di ligebant. ⁊ fouebat vn⁹ alteri ac nutriebat sic mater filiũ. II

Tãta charitas ardebat i eis q facile ipis videbãt tradere corpa morti. nõ solum p xpi amore sz etiã p salute aie vel corpoz suoz cõ fratrũ. Un q̃dã die cũ duo ex ipis fribꝫ simꝫ irent inuenerũt q̃ndã fatuũ q̃ cepit lapides iactare i eos. Uidẽs g vn⁹ eoz lapides iactari in alteꝝ opposuit se stati ictibꝫ lapidũ volẽs potiꝰ se pcuti q̃s frem suũ ꝓpt̃ charitatẽ mutuam q̃ flagrabat. Sicq̃ pati erãt vn⁹ p altero ponere vitã suã. Erãt ei in hũilitate ⁊ charitate fundati ⁊ radicati in tãtũ vt vn⁹ reuere/ret alteꝝ q̃i pzem ⁊ dñm atq̃ illi q̃ officio p/latõis vl aliq̃ gra pcellebãt hũiliores ⁊ vilio/res ceteꝛ viderent. Oẽs q̃z se totos ad obe/diendũ pbebãt ad pcipiẽdꝫ volũtatez se cõti/nuo ꝓpantes. nõ discernebãt int̃ iustũ ⁊ iniu/stũ pceptũ. qz q̃cq̃d pcipiebat putabãt eẽ ex dñi volũtatẽ. III

Quadã aũt die venit q̃dã paup ad eccle/siã sctẽ marie de porciũcula apõ quã frẽs ali q̃ morabant ⁊ elemosynã petijt. Erat autẽ ibi q̃dã chlamys quã q̃dã frat̃ habuerat se/culariꝫ. Cui cũ dixisset btus frãcisc⁹ vt eã illi pauꝑi daret libent̃ ⁊ velocit̃ dedit ei. Statiꝫ ꝓpt̃ reuerẽtiã ⁊ deuotõz quã habuerat chla/mydẽ illi pauꝑi dãdo visuz ẽ ei q elemosyna illã i celũ ascẽdisset ⁊ sensit nouo gaudio se p fundi. Oñ ꝙ declinabãt diuites hui⁹ mũdi ad eos recipiebãt eos alacrit̃ ⁊ benigne stu/dẽtes eos reuocare a malo ⁊ ad penitẽtiã p/uocare. Solicite etiã petebãt ne mitterẽt in terras vñ erãt oriũdi vt fugerẽt familiarita/tẽ ⁊ ꝙuersatõz ꝙsanguineoz suoz. ꝙbũq̃ ser uarẽt ꝓpheticũ. Extraneꝰ factꝰ suz fribꝫ meis ⁊ pegrinꝰ filijs mr̃is mee. In pauptate plu rimũ letabant̃. qz nõ ꝙcupiscebãt diuitias. sz oia trãsitoria spnebãt q̃ possunt a mõi hui⁹ amatoribꝫ cõcupisci. Precipue ꝙ pecuniaz q̃ pulueꝝ pedibꝫ ꝙculcabãt. ⁊ sicut a btõ frã/ciscꝰ edocti ipaz cũ stercore asini eq̃li pcioꝝ põdere põderabãt. Gaudebãt i dñoꝝtinue ñ bñtes itra se vñ possent aliq̃d ꝝtristari. Quã to ei a mũdo magꝭ erãt diuisi tãto magꝭ erãt dño ꝓiũcti. p viã crucꝭ ⁊ semitas iustitie ice dẽtes de arta via pnie ⁊ ob stuatõis euãgeli/ce offendicula remouebãt vt posterꝭ iter pla nũ fieret ⁊ secuꝝ. IIII

Cũ q̃dã minister fratꝝ venissz ad beatũ frã/ciscũ cã celebrãdi festũ natiuitatꝭ dñi cũ eo i locũ fratrũ de reate. frẽs occasiõe ministri ⁊ fe sti parauerũt mẽsas aliq̃lit̃ honorifice ⁊ cu/riose ipo die natiuitatꝭ supponẽtes tobaleaꝭ pulcras ⁊ albas ⁊ vasa vitrea. Descẽdẽs bea tus frãciscꝰ de cella ad comedendũ vidit mẽ sas i alto positas ⁊ ita curiose patas. Tũc sta tim iuit secrete ⁊ tulit baculũ ⁊ capellũ cuiuꝭ dã paupis q̃ illuc venerat ipo die. ⁊ aduocãꝭ vnũ ꝙ socijs suis submissa voce exiuit foras ostiũ loci ignorãtibꝫ fribꝫ de domo. socijꝰ aũt remansit intꝰ iurta ostiũ. frẽs ꝙ interiz itra/uerũt ad mẽsaz. Nã beatꝰ frãciscꝰ ordiauerat vt frẽs nõ expectarẽt eũ q̃n nõ venerat statiz hora comestiõis. Cũq̃ stetisset aliq̃ntulũ fo ris pulsauit ostiũ. ⁊ socijꝰ ei statiz apparuit ei. ⁊ veniẽs cũ capello pꝰ dorsuz ⁊ baculũ i ma nibꝫ iuit ad ostiũ domꝰ in q̃ frẽs comedebãt sicut pegrinꝰ ⁊ paupꝛ clamauit dicẽs. Amo re dñi mei facite elemosynã isti paupi ⁊ infir mo. Minister aũt ⁊ alij frẽs statiz cognoue runt eũ. Et rñdit illi mĩster. Frat̃ nos etiaz sumꝰ pauꝑes. ⁊ cũ simꝰ mlti necessarie sit̃ nob elemosyne q̃s habemꝰ sz amore illiꝰ dñi quẽ noiasti itres domũ ⁊ dabimꝰ tibi de elemo/synis q̃s dedit nob. Et cũ intrasset ⁊ sta/ret añ mẽsaz fratꝝ mĩster dedit ei scutellã in q̃ comedebat. ⁊ de pane silr. Et accipiẽs hu milit̃ sedit iurta ignẽ corã fribꝫ sedentibꝫ ad mẽsaz ⁊ suspirãs dixit ad frẽs. Cũ videꝝ mẽ sam honorifice ⁊ curiose ꝓpatã ꝙsideraui q̃ nõ erat mẽsa pauperꝝ religiosoz q̃ q̃tidie va dũt ostiatiz p elemosynis. Nob em̃ charissi/mi magꝭ ꝙuenit seq̃ exẽpluz hũilitatis ⁊ pau ptatꝭ xpi q̃s alijs religiosis. qz ad h̃ vocati su mus ⁊ pfessi sumꝰ corã deo ⁊ hoibꝫ vñ mõ vi deat̃ q̃ sedeã sic fr̃ minor. Nã festiuitates dñi ⁊ alioz sctõz magꝭ honorant̃ cũ inopia ⁊ pauptate p quã ipi scti lucrati sunt celũ. q̃s cũ curiositate ⁊ superfluitate p quã elõgat̃ a ce lo. Exh aũt verecũdati sunt frẽs ꝙsiderãtes q̃ ipe purã veritatẽ dicebat. Et q̃dã ex eis ĩ ceperũt fortit̃ lachrymari attẽdentes qũo se debat i terra. ⁊ q̃ ita sancte ⁊ pure voluit eoꝭ corrigere ⁊ docere. Ammonebat em̃ frẽs vt ita humiles ⁊ honestas mẽsas haberẽt q̃ in de secl'ares possent edificari. Et si aliq̃s pau per supuenerit vt iuitareꝰ a fribꝫ ⁊ posset se/dere eq̃lit̃ iurta eos. ⁊ nõ paup in terra ⁊ fra tres in alto. V

In ꝓmordio religiõis cũ frẽs manerent apõ tigũ corrtũ ꝓpe assisiũ. Erat int̃ eos q̃dã

frater q̃ paup orabat ⁊ nõ laborabat. nec p ele mosyna ire volebat. ⁊ bñ comedebat. Cõsi/derãs ꝫ btũs frãciſc⁹ cognouit p spm̃ sanctũ q̃ erat carnalis hõ. Et ait illi. Uade viã tuã frat musca. qm̃ vis comedere laborẽ fratruz tuoz ⁊ eẽ ociosus in oi ope dei sic apis ociosus ⁊ sterilis q̃ nõ lucrat ⁊ nõ laborat ⁊ comedit laborẽ ⁊ lucrũ bonoz apũ. ⁊ sic iuit viaz suaz. ⁊ qz carnalis erat non potuit miseriam nec inuenit.

VI

Cũ btũs franciſc⁹ causa p̃dicatõis iuiſſz ad q̃ndaz locũ fratz. accidit vt ipa die q̃ debebat p̃dicare q̃dã paup ⁊ infirm⁹ veniret ad eũ. cui multũ ꝓpatiẽs cepit dicere socio suo de pauptate ⁊ ifirmitate ip̃i⁹. Et ait illi soci⁹ ei⁹. Frat vez est q̃ iste satz paup videt. sz forte in tota ꝓuintia nõ ẽ aliq̃s volũtate ditior illo. Et statiz reꝓhẽsus dure a btõ franciſco dixit culpã suã. Et ait ei btũs franciſc⁹. Uis de ꝫ facere penitẽtiã quã dicã tibi. Qui rñdit Libent facia. Et dixit ei. Uade ⁊ exue tunicã tuã ⁊ ꝓice te nudũ ad pedes paupis. et dices ei qũo peccasti in ipo detrahẽdo sibi ⁊ dic ei vt oret p te. Fuit g̃ ille ⁊ fecit oia q̃ dixerat illi beat⁹ franciſc⁹. Quo facto surrexit ⁊ iduit tunicã suã ⁊ reuersus sũ ad beatũ frãciscum. Et ait illi beat⁹ franciscus. Uis scire qũo peccasti i illo. imo in xꝓo Cũ vides pauperẽ debes ꝓsiderare illũ in cui⁹ noie venit. i. xp̃m q̃ nram pauptatẽ ⁊ ifirmitatẽ assumpsit. Hã infirmitas ⁊ pauptas isti⁹ est q̃daz speculũ nobis p qõ speculari ⁊ ꝓsiderare ꝺ bemus cũ pietate infirmitatẽ ⁊ pauptatẽ dñi nostri ihũ xpi.

VII

Cũ sctũs pat iuisset ad q̃ndã eccl'iaz vni⁹ ville ciuitatz assisij cepit eã scobare humilit⁹ ⁊ mũdare. ⁊ statiz exiuit rumoz de ipo p totam villã. Uidebat em̃ libẽter ab illis boibz ⁊ libẽtius audiebat Ut aũt audiuit boc q̃dã rustic⁹ mire simplicitatz q̃ arabat i agro suo iohãnes noie statiz ad ip̃m venit ⁊ inuenit eum scobantẽ eccl'iam humilit⁹ ⁊ deuote. ⁊ ait illi Frat da mihi scobã. qz volo te adiuuare. et accipiẽs scobã de manibz suis scobauit resi duũ. ⁊ sedẽtibz illis simul ait ille btõ frãciſco Frat iã est diu q̃ habui volũtatẽ ꝺuiẽdi deo ⁊ mar̃ie postq̃z de te ⁊ tuis fribz rumorẽ audiui sz nesciebã q̃lit ad te venirẽ. Hũc aũt postq̃z placuit dño vt te videre volo facere q̃cq̃d tibi placuerit. Btũs frãciſc⁹ ꝓsideras ei⁹ fervoreẽ exultauit i dño. mar̃ie qz tunc paucos frẽs habebat. ⁊ videbat sibi q̃ ꝓpt simplicitatẽ ⁊ puritatẽ ip̃i⁹ deberet eẽ bon⁹ religiosus. Dixit aũt ei Frat si vis eẽ de vita ⁊ societate nra optet q̃ exꝓroperes te de oibz tuis q̃ sine scãdalo hẽ possis ⁊ des ea paupibz ꝺm ꝓsilium scti euãgelij. qz illo idẽ fecerũt oes frẽs mei q̃ potuerũt. Quo audito statim iuit ad agrũ vbi dimisit bouez ⁊ soluit illos ⁊ duxit vnũ coz̃ beato franciſco ⁊ dixit ei. Frat tot annis fuiui p̃i meo ⁊ oibz de domo mea. et lz sit qua hec portio hereditatz mee volo hũc recipe p pte mea ⁊ ip̃m dare paupibz sic tibi meli⁹ videbit. Uidẽtes aũt parẽtes ei⁹ ⁊ fratres sui q̃ erant adhuc qui q̃ volebat eos dimittere ceperũt oes de domo sua tã fortiter lachrymari etiã dolorosas voces cũ plãctu emittere q̃ inde mot⁹ est beat⁹ frãciſc⁹ ad pietatẽ. qz magna familia ⁊ ibecillis erat Et ait illis beat⁹ Frãciſc⁹. Parate comestionẽ pro oibz nobis ⁊ comedam⁹ oes simul. et nolite plãgere qz vos facia valde letos Illi aũt statim parauerũt ⁊ oes simul cũ magna letitia comederũt. p⁹ comestionẽ ꝓo dixit beat⁹ frãciſc⁹ Iste fili⁹ vester vult fuire deo. ⁊ de hoc nõ debetis cõtristari sed plurumũ gaudere. Uob ei nõ tãtũ fm deũ sz ⁊ fm seculũ istũ iputat ad magnũ honorẽ ⁊ pfectũ aiaz ⁊ corpoz. qz de carne via honorat de⁹ ⁊ oes frẽs nri erũt vestri filij ⁊ frẽs. Et qz creatura dei est deo suo creatori suo vult fuire. cui seruire regnare ẽ. Hõ possuz nec debeo ip̃m credere vob sz vt de ipo habeatz ꝓsolatoz volo q̃ ipe exꝓropet se vob de isto boue tãq̃z pauperibz lz deberet ip̃m dare alijs paupibz fm euãgeliũ. Et ꝓsolati sunt oes in xꝓo sancti frãciſci ⁊ maxie letati sunt de boue qz redditus fuit eis. qz pauper erãt valꝺ. Et qz btõ frãciſco nimis placebat pura et sancta simplicitas in se ⁊ in alijs statiz induit eũ pãnis religiõis. ⁊ ducebat ip̃m secũ humiliter pro socio suo. Erat em̃ ille tante simplicitatis q̃ ad oia que faciebat beat⁹ franciſc⁹ credebat se teneri Uñ quãdo beat⁹ franciſc⁹ stabat in aliq̃ eccl'ia vel aliquo loco ad orandu ⁊ iste volebat eũ videre vt oibz actibz ⁊ gestibz eius se penit⁹ ꝓformaret ita q̃ si beat⁹ frãciſc⁹ flectebat genua vel leuabat man⁹ ad celuz. vel sputabat. vel suspirabat. ⁊ ipe oia similit faciebat. Cũ aũt ꝓpendisset de ꝫ beat⁹ franciſc⁹ cepit ip̃m de hmõi simplicitatibz cũ magna letitia reꝓhendere. Cui ille rñdit. Frat ego ꝓmisi facere oia q̃ tu facis ⁊ iõ optet me tibi in oibz ꝓformari. Et de ꝫ mirabat et letabat

mirabiliter beat⁹ franciſc⁹ vidēs ipm in tanta ſimplicitate ⁊ puritate. Ipſe vero poſtea cepit intantuz ꝓficere q̄ beat⁹ franciſc⁹ ⁊ alij fratres oēs de ipius ꝓfectōe plurimū mirabant. ⁊ poſt modicū tp̄us mortu⁹ eſt in illo ſancto ꝓfectu ẏtutū. vñ poſtea beat⁹ franciſc⁹ cū leticia mētis ⁊ corꝑis iter frēs narrabat de ei⁹ ꝯuerſatōe noīando ipm nō frēm ſz ſanctū iohānem. VIII

¶ Quodā tp̄e beat⁹ franciſc⁹ iuit romā ⁊ viſitauit dñm hoſtiēſem. Et cū ſtetiſſet aliq̄bz diebz cū eo viſitauit etiā dñm leonē cardinalem q̄ erat beato franciſco valde deuot⁹. ⁊ qz tūc erat tp̄s hyemale ⁊ oīno ineptū ad ambulandū ꝓpter frigus ⁊ vētos ⁊ pluuias. rogauit eū vt diebz aliq̄t maneret cū ipo ⁊ vice vn⁹ paupis victū ab eo reciper cū alijs pauperibz q̄ i domo ſua q̄tidie comedebāt. Hoc aūt dixit qz ſciebat beatuz franciſcū ſp velle recipi tanq̄z paupculū vbicūq̄z hoſpitarek. licet dñs papa ⁊ cardinales cū maxima deuotione ⁊ reuerētia ipm reciperēt ⁊ veneraren tur vt ſanctū. Et adiecit Dabo tibi bonā domū remotā vbi poteris orare ⁊ comedere ſi volueris. Tunc frater angel⁹ tancredi qui erat vn⁹ de duodecim ꝑmis fratribz q̄ etiam morabak cū dicto cardinali dixit beato franciſco Frater eſt hic ꝓpe q̄daz turris ſpecioſa valde ⁊ remota vbi poteris tanq̄z in heremitorio ꝑmanere. quā cū vidiſſet beat⁹ franciſcus placuit ſibi. ⁊ reuerſus ad dñm cardialem dixit ei. Dñe forſitan manebo apō vos ꝑ aliquos dies. Et gauiſus ē valde dñs cardinalis Iuit ergo frat⁹ angel⁹ ⁊ parauit i turri locū ꝑ beato franciſco ⁊ ſocio ei⁹. Et quia beat⁹ franciſc⁹ nolebat inde deſcēdere q̄diu maneret apō cardinalē. nec uolebat aliquez intrare ad ipm. ꝓmiſit ⁊ ordinauit frater angel⁹ q̄tidie portare ſibi ⁊ ſocio victū. Cumq̄z iuiſſet illuc beat⁹ franciſc⁹ cū ſocio ſuo i ꝓma nocte q̄n volebat ibi dormire venerūt demones ⁊ ipm fortit verberauerūt. Et aduocās ſociū ſuū dixit ei. Frat ꝑ verberauerūt me demones valō fortit⁹ ⁊ iō volo vt maneas iuxta me qz timeo ſtare ſol⁹. ⁊ nocte illa māſit iuxta eū ſoci⁹ ei⁹. Nā tot⁹ tremebat beat⁹ Franciſcus ſic hō qui patit febrē. Vn̄ p totā noctē vigilauerūt ambo. Interiz dicebat btūs frāciſc⁹ ſocio ſuo. Quare verberauerūt me demōes ⁊ cur data eſt illis ptās a dño nocēdi mihi. Et ait. Demones ſunt caſtaldi dñi nr̄i Ihū c̄ cū ptās mittit caſtaldū ſuū ad puniendū illū q̄ peccauit. ſic dñs ꝑ caſtaldos. i. ꝑ demones q̄ in h̄ mūdo ſunt ei⁹ miniſtri quēcunq̄z diligit corrigit ⁊ caſtigat. Adultoriēs enim ignorant peccat etiā ꝓfect⁹ religioſus. Vnō cū nō cognoſcit pctm̄ ſuū caſtigak ꝑ diabolū vt diligēter videat ⁊ ꝓſideret interi⁹ ⁊ exteri⁹ ea in q̄bz offendit. qz quos diligit dñs de vero amore in hac vita nihil eis relinq̄t inultum. Ego ꝓo ꝑ miſcōiam ⁊ grām dei nō cognoſco me in aliq̄ offendiſſe qō ꝓfeſſionē ⁊ ſatiſfactōz nō emēdaueriz. imo ꝑ miſcōiam ſuā h̄ donū ꝓtulit mihi de⁹ q̄ de oībz in q̄bus placere vl̄ diſplicere ſibi valeo in oratōne claram cognitōz recipio. Hz poteſt eē q̄ ꝑ caſtaldos ſuos nūc me caſtigauerit. quia lz domin⁹ cardinalis libent⁹ mihi miſcōiam faciat ⁊ corꝑi meo ſicut neceſſe recipe habet recreationē frīs mei q̄ vadūt ꝑ mundū ſuſtinē do famē ⁊ multas tribulatōnes. ⁊ alij frēs q̄ morank in heremitoriis ⁊ paupculis domibus cū audierint q̄ maneo apō cardinalem poterūt habere occaſionē murmurandi aduerſuz me dicētes. Nos ſuſtinem⁹ tot aduerſa ⁊ ipe hz ꝓſolatōes ſuas. Ego aūt teneor illis ſp dare exemplū. qz ad h̄ dat⁹ ſum eis. Nā magis edificank frēs cū maneo in paupcul' locis inter ipos q̄z in alijs. ⁊ magis patiēter portāt tribulatōes ſuas cū audiūt me idē tolerare. Hoc itaq̄z fuit ſummū ⁊ cōtinuū ſtudiū p̄is nr̄i vt in oībus p̄beret ſp bonū exē plum ⁊ alijs fratribz tolleret occaſionē murmurandi de ſe. Et q̄ꝑ hoc ſanus ⁊ infirmus tot ⁊ tāta paſſus eſt q̄ quicūq̄z frēs ſcirēt ſic nos q̄ cū eo fuim⁹ vſq̄ ad diē mortis ei⁹ q̄tiēſ cūq̄z ea legeret vl̄ ad memoriā reduceret nō poſſet ſe a lachrymis ꝓtinere. ⁊ oēs tribulationes ⁊ neceſſitates cū maiori patia ⁊ gaudio ſuſtinerēt. deſcēdit ergo beat⁹ frāciſc⁹ ſūmo mane de turri ⁊ iuit ad dñm cardinalez narrās ei oīa que ſibi acciderāt ⁊ q̄ ꝓtulerat cū ſocio ſuo. imo etiā dixit ei. Noīes putant me eē ſctm̄ hoīem et ecce demōes me de carcere eiecerūt Et plurimū letat⁹ ē dñs cardial' cū eo. Verūtū qz ſciebat ⁊ venerabak eū tanq̄z ſctm̄ noluit ꝺicere ſibi poſtq̄z ibi noluit ꝑmanere. Et ſic btūs frāciſc⁹ valefaciens ei reuerſus eſt ad heremitoriū de fonte columbaz iuxta reate. IX

¶ Cōuocauit ſemel beat⁹ frāciſc⁹ mk'tos fratres ⁊ ait illis. Rogaui dñm vt mihi dignare oñdere q̄n ſum ku⁹ ei⁹ ⁊ q̄n nō. Haz nihil aliud vellē q̄z exiſtere ku⁹ ei⁹. Ipe aūt beni/

gniſſim⁹ dñs ſua dignatõe mihi rñdit. Ver uum meũ veracit̃ eſſe cognoſco cũ ſancta cogitas loq̃ris ⁊ operaris. Ideo vocaui vos fratres ⁊ ꝯ vobis inſinuaui vt coꝝ vob⁹ poſ ſim verecũdari qñ videbitis me deficere in oĩb⁹ his vel in aliq̃ ꝓdictoꝝ. X

¶ Inter alias ꝟtutes q̃s diligebat ⁊ deſide rabat eẽ in frib⁹ poſt fundamentũ ſancte hu militat⁊ diligebat ꝑcipue pulcritudinẽ ⁊ mũ diciã honeſtatis. vñ volẽs docere frẽs habe re oculos pudicos ſolebat tali enigmate cõ/ fingere oculos ĩpudicos. Rex pi⁹ ⁊ potẽs mi ſit ad reginã duos nũcios ſucceſſiue. reuerti tur ꝓmus ⁊ ꝟbis tantũ ꝟba reportat. ⁊ nihil loquit̃ de regina. ſiq̃dẽ ock̃os ſuos tenuerat in capite ſapiẽter. nec aliq̃lit̃ pſilierũt in re/ ginã. Redit ali⁹ ⁊ poſt pauca ꝟba longã de re gine pulcritudine texit hiſtoriã Vere inquit dñe vidi pulcerrimã mk̃ierẽ. felix q̃ fruit̃ illa Et rex ad illũ. Tu ſerue neq̃s in ſpõſaz meaz iecisti oculos impudicos. patet q̃ pſpectam ſubtiliter emere voluiſti. Jubet g̃ reuocare ꝓmũ. Et ait illi. Quid tibi de regina videt̃. Optime inq̃t mihi videt̃. Quia libẽter ⁊ pa tienter audiuit. Jpa rñdit ſagacit̃. Et ait illi rex. Hunq̃d formoſitas q̃dez ineſt ei. Rñdit ille. Dñe mi tuũ ſit hoc inſpicere. meũ aũt fu it ꝟba pferre. Ferk a rege ſnia. Tu inq̃t hñs oculos caſtos eſto in camera me coꝛpe caſti oꝛ ⁊ fruere delicijs meis. h̃ vero ĩpudic⁹ exe/ at domũ ne polluat thalamũ. Dicebat g̃. q̃s nõ deberet timere reſpicere ſpõſaz xp̃i ⁊c.

XI

¶ Quodã tpe paulo poſt ꝯuerſionẽ ſuã cuz ambularet ſol⁹ p viã nõ multuz longe ab ec/ cleſia ſancte Marie de porciũcula ibat alta voce plãgendo. Quidã aũt ſp̃ualis hõ obui auit illi ⁊ timẽs ne haberet aliquẽ dolorẽ in firmitatis dixit ei. Quid habes frater. At il/ le rñdit. Ita deberẽ ire p totũ mũdũ ſine ve recũdia plãgendo paſſionẽ dñi mei Tũc ille ſimul cũ eo cepit flere ⁊ fortiter lachꝛymari.

XII

¶ Fuit q̃dam frater honeſte ⁊ ſancte ꝯuer/ ſatõis exterioꝛis. q̃ die noctuq̃ videbat ſoli/ citus circa oratiõnẽ ⁊ ſilentiũ ſic obſeruabat ꝯtinuũ q̃ aliq̃n cũ ſacerdoti ꝯferet ſolis ſi gnis q̃busdã ⁊ nõ ꝟbis ꝯfitebat. Ita eñ vi/ debat eſſe deuot⁹ ⁊ feruens in dilectõe dei q̃ ſedẽs aliq̃n cũ frib⁹ licet nõ loquerek audiẽ/ do tñ bona verba interi⁹ ⁊ exterius mirabili ter letabatur. ita q̃ ex hoc ſepe ad deuotionẽ fratres alios attrahebat. Cuz aũt pluribus annis in ꝯuerſatõe hmõi pſtitiſſet accidit vt beat⁹ franciſc⁹ veniret ad locũ vbi ille mane bat. qui cũ audiſſet ꝯuerſatõez illi⁹ dixit eis. Sciatis in veritate quia diabolica tẽptatio eſt quia nõ vult cõfiteri. Interim generalis miniſter venit illuc viſitare beatuz Franci/ ſcum. ⁊ cepit illũ cõmendare coꝝ beato frã/ ciſco. Et ait illi beat⁹ Franciſc⁹. Crede mi/ hi frater quoniã a maligno ſpũ ducit̃ ⁊ de/ cipitur iſte frater. Dixit generalis miniſter. Dirũ mihi videt̃ ⁊ quaſi incredibile q̃ poſ ſit hoc eſſe de hoĩe qui habet tot ſigna ⁊ ope ra ſanctitatis. Et dixit ei beat⁹ Franciſcus. Proba ipm dicẽs illi fratri. Frater volo pe nitus q̃ bis vel ſemel ad min⁹ confitearis in hebdomada. Ille aũt poſuit digituz ſup os ſuũ ducens caput. ⁊ oſtẽdens p ſigna q̃ nul latenus hoc facerz amoꝛe ſilentij. Miniſter vero timens illũ ſcãdalizare dimiſit eũ. ⁊ nõ poſt per multos dies egreſſus eſt oꝛdinẽ fra ter ille ꝓpria voluntate ⁊ redijt ad ſeculũ poꝛ tans habitũ ſecularẽ. Factũ eſt aũt dũ qua dam die duo ex ſocijs beati Frãciſci ambu larent p quãdaz viã obuiauerũt illi qui am bulabat ſol⁹ tanq̃s pegrin⁹ pauperrimus. cui cõpatiẽtes dixerũt. O miſer vbi eſt honeſta ⁊ ſancta ꝯuerſatio tua. Holebas eñ loqui ⁊ oſtendere te fratrib⁹ tuis ⁊ modo vadis diſ/ currẽdo p mundũ tanq̃s homo ignoraꝝs de/ um. ille aũt cepit ei loq̃ iurãdo ſepe in ſua fi/ de ſicut homies ſeculares. Et dixerũt ei. Di ſer homo cur in fide tua iuras vt ſeculares q̃ nõ tantũ a verbis ocioſis ſed etiaz ab oĩb⁹ ſilebas. ⁊ dimiſerũt eũ. Et parũ poſt moꝛtu⁹ eſt. ⁊ valde ammirati ſuim⁹ videtes ſic ad lit terã eẽ vex ſic ꝑdixerat de illo beat⁹ franciſc⁹ tpe q̃ reputabat ſctũs ille miſer XIII

¶ Cũ ſanct⁹ franciſc⁹ adhuc eẽt in habitu ſe culari tñ tot⁹ deſpect⁹ a ſpe ſeculi deſperatus ⁊ ꝓpter penitẽtiaz tot⁹ deformis ⁊ ſqualidus ita vt a multis putarek inſan⁹ p magnũ tpus ſic eundo p aſſiſiũ luto ⁊ lapidib⁹ tã a ſuis q̃s ab extrancis innumeris afficiebat iniurijs. Jpe vero patiẽtiſſime vt ſurd⁹ ⁊ mut⁹ in om nib⁹ ptrãſiebat hilari facie. Dñs aũt bernar dus de aſſiſio q̃ erat de nobilioꝛib⁹ ⁊ ditioꝛi bus ⁊ ſapiẽtioꝛib⁹ de tota ciuitate. cui⁹ cõſi/ lijs oĩes acq̃eſcebãt cõſiderare ſapiẽter in/ cepit tã altũ mũdi ꝓptũ in ſctõ franciſco ⁊ tantã ꝟſtantiã in iniurijs ⁊ tantã lõganimi/ tatẽ in tolerãdo ita q̃ q̃ p duos ãnos ſic ab

Distinctio septima

ominat⁹ z despect⁹ ab oīb⁹ sp ꝑstantio⁹ vide bat. dixit in cor de suo dict⁹ dñs bernardus nullo mō posset eē q̄ iste Frācisc⁹ nō haberz grām dei. Et inspirat⁹ a dño iuitauit sanctū franciscū. vt manducaret cū eo de sero. Cui sanct⁹ francisc⁹ humilit assentiēs manduca uit cū eo illo sero. Dñs aūt Bernard⁹ ꝓposu it in corde suo velle experiri sanctitatē sancti Francisci vnde inuitauit eū vt illa nocte in domo⁹ sua q̄escceret. z sancto francisco humi liter annuēte domin⁹ Bernard⁹ fecit parari lectū in sua camera ꝓxia in q̄ iugiter de no cte lampas ardebat. Sanct⁹ aūt Frācisc⁹ vt intrauit camerā vt abscōderet diuinā gra tiā quā habebat statiz piecit se in lectū osten dens se velle dormire. dñs aūt Bernard⁹ po suit in corde suo illū latenter obseruare ō no cte. Unde vsus est tali cautela q̄ cū aliquā tulū in suo lecto q̄uisset fingit se alte dormi re z pfundissime stertere. Sanct⁹ aūt franci scus secretor dei fidelis absc̄ditor cum esti maret dñm Bernardū pfunde dormire ī. p fundo noctis surgit de lecto. z eleuata facie in celū z eleuatis etiā manib⁹ z oculis ad de um. tot⁹ intētus z feruēter ignit⁹ ꝺuotissime orans dicebat. De⁹ me⁹ z oīa. Et hec ꝺba cū tantis lachrymis ingemiabat ad deū z cum tanta morositate frequētabat q̄ vsq̄ ad ma tutinū aliō nō dicebat nisi de⁹ me⁹ z omnia. Hec aūt dicebat sanct⁹ frācisc⁹ ammirās di uine maiestatis excellētiā que piclitāti mun do ꝺdescēdere videbat. z p ipm suū filiuz de salute paupeꝝ disponebat remedio ꝓuidere Spiritu eīm ꝓphetico illumiat⁹ ꝓuidendo magnalia q̄ p ipm suū ordinē de⁹ erat factu rus. z eodē docēte spiritu suā insufficiētiā et puitatē ꝺutis ꝓsiderās inuocabat dñm. vt qō ipe nō poterat ipe de⁹ pficerz sine q̄ nihil potest hūana fragilitas ꝓterea dicebat. De us me⁹ z oīa. Dñs aūt Bernard⁹ lampade ibi lucēte cūcta vidēs z ꝓdicta ꝺba diligent z sancti deuotionē vigili obꝰuatōe ꝓpendēs a spiritusancto accēsus in medullis cordis ītrinsecus. statim mane facto aduocat sctm franciscū z ait. Frater francisce ego penit⁹ p posui relinq̄re mundū z seq̄ ad quecūqz mā daueris. Sanct⁹ aūt Francisc⁹ ꝺ audiēs ex ultauit ī spiritu z cū gaudio magno ait. Do mine Bernarde istō est opus tā arduū q̄ de boc ē dñi nr̄i ihu xpi cōsiliū req̄rendū vt ipe dignet bn̄placitū suū nob⁹ oñdere qualit̄ il lud pficere debeam⁹. z iō ꝓgam⁹ simt ad eēa tum vbi est vicin⁹ bon⁹ sacerdos z faciemus dici missaz. q̄ audita orabim⁹ ibi vsq̄ ad ter tiā. In orōe aūt nr̄a petem⁹ a dño nostro Je su xpo vt dignet nobis oñdere ī terna aptōe missalis viā sibi bn̄placitā quā debeam⁹ eli gere. Dñs aūt Bernard⁹ dixit. Placz q̄d di cis. Iuerūt q̄ ad eēatū z audita missa z ora tione vsq̄ ad tertiā ꝓtelata sumpsit sacerdos ꝑdict⁹ missale ad rogatōz sctī francisci z dñi bernardi. z sig̃ crucz se munies aperit euāge liū ī noie dñi nr̄i ihu xpi. in q̄ aptōe ꝑmo oc currit. Si vis pfect⁹ eē vade z vēde oīa q̄ ha bes z da paupib⁹ In scda aptione occurrit. Qui vult venire p⁹ me abneget semetip̄m et tollat crucē suā In tertia occurrit. Nihil tu leritis ī via. Et his visis dixit sctus frācisc⁹ dño bernardo. ecce signū dñi qō habemus. vade z pfice q̄ audisti. z bñdict⁹ sit de⁹ noster ihs xp̄s q̄ dign⁹ ē viā suā euāgelicā demōstra re. Statī aūt dñs bernard⁹ cūcta bona sua distraxit q̄ erāt valō magni valoriz. z oīa pau peribꝰ tribuebat portās plenū gremiū pecu nia z viduis z orphanis pegrinantib⁹ z deo fuiētib⁹ affluenter z liberalit̄ disp̄gebat sctō frācisco ad oīa supdicta ip̄m sociāte z fidelit̄ adiuuāte. Dñs aūt silueſter dū disp̄gi vide ret ꝑ oīa auaricia ductus dixit sctō frācisco. Tu de q̄busdā lapidib⁹ p eccl'ias reparādis nō plene soluisti. Sanct⁹ aūt frācisc⁹ admi rās ei⁹ auariciā z nolēs cū ipo cōtendere vt ver⁹ euāgelū obseruato⁹ oī petēti se tribuens misit manū suā ī sinū dñi bernardi z plenaz pecunia posuit in sinū dñi silueſtri z ait. Si adhuc pl⁹ petas pl⁹ darē. Ille aūt ꝓtent⁹ re cessit Post hec dñs silueſter cū rediſſet do mū z de sero cogitasset q̄ fecerat in die redar guēs auariciā suā z recogitans feruorē dñi bernardi z sctitatē sctī frāciſci. in ꝓma secun da z tertia nocte ostēsa fuit sibi crux aurea p cedēs ex ore frāciſci cui⁹ sūmitas celos tāge bat z brachia ꝓtensa in latū vsq̄ ad mūdi fi nes videbant extēdi. ꝑt̄ qō tact⁹ a dño cun cta bona sua distraxit z paupib⁹ ꝺdit. z fact⁹ postmodū frat⁹ minor tāte fuit sanctitatis et grē q̄ loquebat cū deo sicut amic⁹ cū amico sicut sanct⁹ franciscus pluries est expertus. Dñs ꝺo Bernardus omnib⁹ suis dispersis p deo z omnino paup euangelic⁹ factus tā tam gratiā a deo ꝓmeruit q̄ sepe rapiebatur ad dñm. Et sanct⁹ franciscus ꝑdicabat eum reuerētia dignū. z dicebat q̄ ipe ordinē istuz fundauerat p eo q̄ euāgelicā pauptatē om-

nia paupib⁹ diſtribuendo ipe ꝓmus incepit nibil penit⁹ ſibi reſeruãs. ſed nudũ ſe offerẽs brachijs crucifixi qui eſt benedictus i ſecula ſeculoꝝ amen.

XIIII

In ꝓncipio ordis quãdo erant pauci fratres ꝛ adhuc nõ eſſent capta loca ſanct⁹ franciſc⁹ iuit ad viſitandũ ſanctũ Jacobũ ducẽs ſecũ aliquos ſocios quoꝝ vnus erat frater Bernard⁹. Cũ aũt irent pariter inuenerũt in quadã terra vnũ infirmũ cui ꝓpatiẽs ſanctus franciſc⁹ dixit fratri Bernardo. Volo fili ꝙ remaneas ad ſeruiendũ iſti infirmo. Qui ſtatiꝫ flexis genib⁹ ꝛ capite inclinato ſuſcepit reuerẽter obediẽtiã ſancti patris. Hãctus aũt Frãciſcus relicto fratre bernardo cũ dicto infirmo iuit ad ſanctũ iacobũ cum alijs ſocijs. Et cũ ſtaret ꝛ adoraret in ſancto iacobo fuit ſibi reuelatũ a deo ꝙ caperet loca ꝑ mundũ. eo ꝙ deberet ei⁹ ordo in magna multitudine dilatari. Unde ꝛ tũc ex diuino iperio cepit loca capere circũquaq; Rediẽs aũt ſanct⁹ Franciſc⁹ per viã ꝓmã inuenit fratrem Bernardũ ꝛ infirmũ ſibi cõmiſſuꝫ perfecte ſanatũ. vnde ſequẽti anno cõceſſit ſibi ſanct⁹ frãciſc⁹ ꝙ frater Bernard⁹ iret ad ſanctum Jacobũ. Interiꝫ ſanct⁹ Franciſc⁹ redijt in vallẽ ſpoletanã. Et cũ ſtaret i quodã loco deſerto ipe ꝛ frater Haſſe⁹ ꝛ frat⁹ Helyas ꝛ ꝙdam alij. ꝛ quadã die ſanct⁹ franciſc⁹ iuit in ſilua ad orandũ. ſocij vero ei⁹ habẽtes eũ in magna reuerẽtia timebãt ei⁹ orõem aliqualiter ipediri ꝓpter magnalia q̃ ſibi de⁹ in oĩbus faciebat. accidit ꝙ ꝙdam valõ pulcer iuuenis accinct⁹ veſtes quaſi ad ambulãdũ parat⁹ venit ad portã ꝛ pulſauit tã feſtinãter ꝛ diu ꝙ fuit inſolitũ. Accedẽs aũt frat⁹ Haſſeus ad portã ait illi iuueni. Fili nõdũ te credo ad portã fratꝝ fuiſſe. qz neſcis moderate pulſare. ꝛ iuuenis rñdit. Quõ oꝛ fieri. Cui dixit frater Haſſeus. Pulſa ter ꝛ raro vnã pulſatõꝫ poſt aliã. poſtea exꝑecta donec cõpleat pater noſter ꝛ veniat ad te. ꝛ ſi in hoc iteruallo nõ venit tu iteꝝ pulſa Juuenis aũt rñdit Ego magnã feſtinãtiã habeo ideo ſic pulſo. nã habeo facere magnũ iter. veni aũt huc vt loquerer fratri franciſco. ſed ipe modo eſt in cõtemplatõe in ſilua. ideo nolo euꝫ ipedire. ſed vade mitte mihi fratrẽ Helyam audiui ꝙ ipſe ẽ valde ſapiẽs ꝛ iõ volo ſibi facere vnã queſtionẽ. Frater aũt Haſſe⁹ cuꝫ dixiſſꝫ fratri helye vt iret ad eũ tulit moleſte ꝛ noluit ire ſupbiẽs ꝛ iraſcens. Frater aũt maſſe⁹ neſciebat quid faceret. qz ſi dicebat ꝙ nõ poterat ire mẽtiebat. ſi vo dicebat ꝙ erat turbat⁹ timebat ne haberet malũ exemplu. Et qz interi tardabat venire iſte iuuenis ire rum pulſauit vt ꝓus. Tunc venit frater ad portã ꝛ ait iuueni. tu nõ fuaſti doctrinã meã in pulſando. Ille aũt iuuenis erat angelus dei ꝙ anticipãs reſpõſionẽ fratris maſſei dixit. Frater Helyas nõ vult venire ad me. ſz vade ad fratrẽ Frãciſcũ ꝛ dices ꝙ ego veni ad loquẽdũ cũ eo. qz vero nolo ipedire ipm dicas ꝙ mihi mittat fratrẽ helyam. Tũc frater Haſſe⁹ iuit ad fratrẽ franciſcũ ſtantẽ et orantẽ facie eleuata in celũ ꝛ dixit ei totã ambaſiatã dicti iuuenis ꝛ rñſionẽ fratris Helye. Tũc ſanct⁹ franciſc⁹ nec ſe murãdo de loco nec faciẽ declinãdo a celo dixit. Vade et dic Helye fratri ꝙ ꝓ obediẽtiã ſtatim vadat ad eũ. Frater vero helyas iuit ita turbat⁹ ad portã ꝙ in aperiẽdo oſtiũ cũ ipetu fecit validum ſtrepitũ ꝛ rumorẽ dicẽs iuueni. Quid vis tu. Ille aũt iuuenis ait. Caue chariſſime quia videris turbat⁹ cũ ira ipedit animũ ne poſſit cernere veꝝ. Tunc frater Helyas ait. dicas quid vis. Et ille. Quero a te inqt vtrũ obſeruatoriꝫ ſancti euãgelij ſz de oĩbus que apponunt, put xp̃s tradidit mãducare. ꝛ vtrũ alicui homi liceat obſeruatoriꝫ ſancti euãgelij cõtraria ponere euãgelice liberati. Frat⁹ Helyas rñdit ſupbe. Bene ſcio iſta nolo tibi dicere. vade ꝑ factis tuis. Juuenis reſpõdit. Ego ſcirẽ meli⁹ ad iſtã queſtionẽ reſpondere q̃ tu. Frater vero Helyas claudit oſtiũ cũ impetu ꝛ receſſit. Et cũ cogitaret intra ſe de dicta queſtione heſitauit nec enodare ſciebat. Ipe eĩm cũ eſſet vicarius ordinis preſumpſerat vltra euãgelia ꝛ regulã ordinare. ꝛ conſtitutionẽ iam fecerat ꝙ nullus frater in ordine carnes mãducaret ita ꝙ dicta queſtio erat totaliter contra euꝫ. Unde cum neſciret declarare conſiderans predicti iuuenis modeſtiam. ꝛ ꝙ etiaꝫ diterit queſtionem predictaꝫ eo melius enodare redijt ad portaꝫ. aperiens oſtiũ vt ab ipo iuuene dictam queſtionẽ ſibi peteret enodari. Sed aperta porta nullus apparuit nec circũquaq; queſit⁹ poterat reperiri. Ille aũt iuuenis erat angelus dei qui propterea ipm non exꝑectãdo receſſit. quia ſuperba mens nõ fuit digna habere colloquiũ angelicũ. Quib⁹ ꝓactis ſanct⁹ Franciſc⁹ cui oĩa fuerãt reuela-

ta rediēs de silua aer⁹ redarguit cū clamo/re valido fratrē Helyam dicēs. Vale facis frater Helya z supbe qz repellis sanctos angelos q̄ veniūt ad nos visitādos z instruendos. Dico aūt tibi q̄ timeo vehementer ne tua supbia extra istū ordinē faciat te fieri Et ita sibi in posterū accidit sicut sanct⁹ Francisc⁹ spiritu pphetico ante dixit. In eodē aūt die z hora qua iste angel⁹ a fratre p̄dicto recessit apparuit in eadē specie fratri Bernardo redeunti de sancto Jacobo z stāti iuxta quendā magnū fluuiū quē transire nō poterat. z salutās fratrē Bernardū ideomate p/prio dixit. Deus det tibi pacē o bone frater. Et frater Bernard⁹ admirās de pulcritudine eius z de lingua sibi nota z ō salutatione pacifica z de facie leta interrogauit eū. Vbi habeo o bone inuenis. Et ille rñdit. Vbi/nio de tali loco vbi morat sanct⁹ Francisc⁹ z iui ad colloquēdū cū eo sed nō potui. quia stabat in silua ad cōtemplādū diuia. Et stabat cū eo in illo loco frater Masseus z frat⁹ Egidius z frater Helyas. Et frater Masseus docuit me sonare ad portā vestrā. Frater vero Helyas quia de q̄stione quā sibi feci me audire cōtempsit quādo postea sibi petiuit z voluit me audire z videre nō potuit Et his dict⁹ ait angel⁹ fratri bernardo Quare charissime differs vltra fluuiū trāsire. respōdit. quia periculū timeo p̄ter p̄fundita/tē aquaz quas video Et angel⁹ dixit. Trāseamus simul nō dubites Et apprehēsa manu ei⁹ in ictu oculi fratrē bernardū in alterā ptē fluminis incolumē posuit. Cernēs hec frat⁹ Bernard⁹ q̄ iste esset angel⁹ dñi cuz magna deuotōe ac reuerētia ac gaudio dixit. O angele benedicte dei dicas mihi qō est nomen tuū. Qui respōdit. Quid queris nomē meū quz qō est mirabile. z hoc dicto disparuit z reliquit fratrē bernardū valō cōsolatū. ita vt tota viā illā cū gaudio ambulauit. Ipe ꝟo frater bernard⁹ diē z horā notauit qñ angel⁹ sibi apparuit. Et postq̄ puenit ad locum vbi sanct⁹ franciscus cū socijs p̄dictis morabat oīa illis p ordinē recitauit. Unde certissime aduerterūt q̄ iste idē angelus z ipis z illi eadē die z hora apparuit.

XV

Accidit semel in p̄ncipio ordis q̄ sanctus francisc⁹ misit fratrē bernardū bononiaz vt ibi fructificaret deo fm gratiā a deo sibi data. Frater aūt bernard⁹ cruce x̄pi se muniens z obediētie socia⁹ virtute bononiā adijt Quē cū viderēt pueri insolito habitu z despecto multas illi iniurias irrogare ceperūt q̄s iniurias frat⁹ bernard⁹ vere sanct⁹ nō solū patiēter sz etiā letissime sustinebat. Nā qz x̄pi vere eēt discipul⁹ q̄ fact⁹ est abiectio pleb z opprobriū hoīm p eius amore in platea dicte ciuitatis se studiose posuit vbi mel⁹ illuderet ab hoīb⁹. Ubi cū sederet ibi cōgregati sunt multi hoies circa eū. z q̄dam trahebāt caputiū retro. q̄dam ante. quidā puluerē. q̄/dam vero lapides iactabāt in eū. q̄dam ip̄m hincīde grauit impingebāt. Ad cūcta ꝟo opprobria frater bernard⁹ gaudēs z patiens p manebat in nullo penit⁹ renitēs aut murmurās. imo qō mal⁹ est ad similia opprobria sustinēda p plures dies in dictā platea studio se redibat. Et q̄ntūcunq̄ iniurijs afficeret⁹ ab illis. sp tñ ip̄turbatū aīm leta facies ostēdebat. Et qz patiētia opus p̄fectū hz z approbatū. ideo q̄dam iudex sapiēs attēdens z diligēter examinās ꝟtuosaz ꝟstantiā tot diebz nullo penit⁹ pturbatā dixit ī corde suo. Impossibile ē q̄ iste nō sit sanct⁹ hō. Et accedēs ad sanctū bernardū ait. Quis es tu z ad q̄d huc venisti. Frater ꝟo bernard⁹ misit manū suā in sinū z ptulit regl'am euāgelicā scti frācisci quaz in corde portabat z ope oñebat. Ille ꝟo iudex cū ip̄i⁹ regule statū altissimuz plegisset vehemēter obstupuit cū eēt hō itelligēs. z vertēs se ad socios cū admiratōe maxima dixit. Iste ē altior statꝰ q̄z ego vnq̄z viderim. z p̄terea iste hō est cum socijs suis de sanctioribz hoīb⁹ isti⁹ mūdi. Ubi magnū peccatū faciūt q̄ sibi iniurias irrogāt. qz ñ iniurijs sz maximis honoribz extollēd⁹ est cū vere sit amic⁹ altissimi. Et ait illi. Charissime si locū vobis aptū exhiberē vbi cōmode ꝟo fuireꝰ z velletis accipe ego p salute aīe mee libētissime vob⁹ darez. Frat⁹ bernard⁹ rñdit. Oñe charissime credo q̄ ꝟ ispirauit dñs ihs x̄ps. Tūc dict⁹ iudex frēm bernardū ad domū suā adducēs cū gaudio z charitate magna suscepit z postea locū p̄missuz sibi exhibuit. z ad suas expēsas totū p̄fecte z deuote cōpleuit. z fact⁹ est defensor z pater p̄cipu⁹ fratris bernardi z socioz ei⁹. Frat⁹ ꝟo bernard⁹ p̄p sanctā ꝟuersatōz ei⁹ cepit honorari ab hoīb⁹ in tātū vt sanctos se putabāt q̄ ip̄m tangere poterāt vl' videre. Atuero bernard⁹ sic vere hūilis z x̄pi discipul⁹ timens ne sibi honor q̄ exhibebat ibidē impedirz q̄etē z salutē recessit

ꝛ ad ſanctū franciſcū rediēs dixit. Locꝰ captus eſt in ciuitate bononie vnde mittas pater frēs. q̄ morent ibidē. qz ego ibi lucrū amplꝰ nō facio. imoꝓ magnū honorē q̄ mihi ibidē exhibēt timeo plus perdere q̄ lucrari. Beatꝰ aūt franciſcꝰ audiēs tāta p ordinē que dñs p frēm bernardū fuerat operatus. gaudēs ꝛ exultās in ſpiritu cepit laudare altiſſimuz q̄ pauculos crucis diſcipulos ſic in ſalutē populi dilatauit. Et extūc aſſumēs de ſocijs miſit eos in lombardiā. ꝛ creſcente deuotōe fideliuz ceperunt loca plurima circūquaq̄ ad laudem dei.

XVI

Accidit aūt quodā tpe anteq̄ haberet ſtigmata ſaluatoris q̄ de valle ſpoletana recedens in romandiolā ꝓgeret. In ipo aūt itinere cū ad q̄dam caſtrū montis feretri peruenisset celebrabat tunc ibidē militie noue magna ſolēnitas. Quod cū didiciſſet pater ſanctus ab īcolis fratri leoni ſocio ſuo dixit. Eamus ad iſtos. quia cū adiutorio dei iter eos aliquē fratrē faciem⁹. In dicta aūt ſolēnitate erant mlti nobiles ꝺ diuerſis partibꝫ congregati. inter quos erat q̄dam de tuſcia dñs vrlandꝰ nomīe valꝺ diues ꝛ nobilis. q̄ꝓter miranda q̄ de ſancto franciſco audierat magnaz deuotionē ad ipm ꝺceperat. eūq̄ audire ꝛ videre cupiebat. Sanctꝰ aūt franciſcus cū predictū caſtrū intraſſet vt cōmodius a multitudine audirēt ſup quēdaz murū aſcēdit ꝛ ibidē aſtanti multitudini p̄dicauit. Et p themate ꝓpoſuit in vulgari ſuo. id eſt. gallico. quod ſic ſonat in latino. Tantū eſt bonū q̄ꝺ expecto q̄ oīnis pena me delectat. Et ſuper hoc verbo tā deuote diuīa eloquia per linguā eius eructauit ſpūſſanctꝰ. pbādo ſcz illa p penas martyrū ꝛ apl̄oruz martyria. et duras penitētias ꝓfeſſoꝝ. multaſq̄ tribulationes ſanctoꝝ q̄ oīnes aſtabant ſuſpēſa mēte quaſi angelū attendētes. Inter quos vrlandꝰ p̄dictꝰ gauiſus valde de optata ſcti frāciſci preſentia ꝛ tactꝰ intus de illꝰ predicatione mirifica ꝓpoſuit oīno cuz ſancto patre de anīe ſue ſalute tractare. vnde p̄dicatōe finita dixit ſancto franciſco. Pater ego aliq̄ vellez tecū de ſalute anīe mee tractare. Sanctꝰ vero franciſcꝰ totus diſcretōis ſale cōditꝰ dixit ad eū. dñe vade hoc mane ꝛ honora amicos tuos cū te inuitauerint ad feſtū ꝛ poſt prandiū loq̄mur quātūcunq̄ volueris. Ille aūt aſſentiēs poſt prandiū cū ſancto franciſco ꝺ ſalute anīe ſue plenꝰ ordinauit. ꝛ in fine dixit. Frater franciſce ego habeo vnū montez in tuſcia deuotiſſimū ꝛ ſolitariū valde ꝛ vocat mons aluernie multū aptꝰ his q̄ ſolitariam vitā deſiderāt. ſi ei tibi ꝛ ſocijs tuis mōs ille placeret. libentiſſime ꝓ anīe mee ſalute eū vobis donarē. Sanctꝰ vero franciſcꝰ affectuoſiſſime deſiderabat loca ſolitaria inuenire vbi poſſet cōmodi⁹ diuīe cōtemplationi vacare ita q̄ audita oblatōe p̄fata primo referens laudē deo qui p ſuos fideles puidet ſuis ouiculis. deīde grās agens dicto dño vrlando ita reſpōdit. Dñe cū redieritis ad partes veſtras ego mittā vobis duos de ſocijs meis ꝛ vos montē illū eis monſtrabitis. ꝛ ſi apt⁹ videbit libentiſſime veſtrā charitati nā oblationē accepto. Predictꝰ aūt dñs habitabat in quodā ſuo caſtro ꝓpe montē aluernie. Cōpleta igit ſolēnitate p̄dicta ꝛ dño adꝓria redeūte ſanctꝰ franciſcꝰ miſit ad eū duos de ſocijs ſuis q̄ ab eo tanq̄ angeli dei charitatiue ꝛ libētiſſime ſunt recepti. ꝛ quaſi cū quinquaginta armatis fortē ꝓpter feras aſſociati ad dictū montē aluernie adducti ſunt. q̄ per quirētes vbi poſſent p habitaculo pparare. inuenerūt tandē ibidē quaz planicie vbi in nomīe dñi deliberauerūt cōmorari. Illi vero ſeculares q̄ fratres cōduxerūt cuz ſpatiis ramos arboꝝ incidētes de ipis ramis q̄ꝺdam tugurīū ꝓſtruxerūt. Et capto ibi loco iuerūt p ſancto frācisco annūciātes dictuz locū eſſe valde remotū ꝛ aptū ꝓtēplatiōi diuine Sanctꝰ vo franciſcꝰ audiēs ꝛ laudes deo referēs aſſūpto frē leone frē maſſeo ꝛ frē angelo quōdā milite ſimul cū ipis ad dictū montē acceſſit. Cū aūt aſcēderet montē cuz illis ſocijs bñdictis ꝛ aliquātulū q̄eſcerēt ad pedē cuiuſdā querc⁹ multitudo diuerſaruz auiū cōfluit ad beatū franciſcū cū hilaritate ꝛ cantibꝫ ꝛ alarū ioco. ꝛ aliq̄ ponebāt ſe ſuper caput eiꝰ. aliq̄ ſup ſcapulas. aliq̄ ſuper genua. aliq̄ in manibus ſancti patris. Quod mirabile nouū cernēs ſanctꝰ franciſcus dixit ſocijs ſuis. Credo chariſſimi fratres mei q̄ dño noſtro ihū xpo placeat vt loc̄ in hoc monte ſolitarie capiam⁹ vbi tantā deaduētu noſtro ꝓtendūt letitiā ſorores noſtre auicule. Et ſurgens totꝰ letus in ſpiritu ꝓcepit ad dictum locū vbi adhuc nihil erat niſi pauperrimū illud tugurīū. de ramis arboruz. ꝛ puiſo ſolitario loco vbi ab alijs ſequeſtratꝰ orare⁹ret. fecit inibi pauperculam cel

lam in latere dicti montis ⁊ p̄cepit q̄ nul/
lus ad eū iret de socijs suis. nec aliquē aliuz
p̄mitteret ire nisi fratrē leonē. quia itende/
bat ibi facere q̄dragesimā ad honorē archā/
geli michaelis. Ipe aūt fratri leoni ipposuit
vt non nisi semel in die iret ad eū cuz pane et
aqua, ⁊ semel i nocte hora matutinali. i qua
hora nihil loq̄ndo accederet. sz solū pferret
scz. Dñe labia mea aperies. Et si ipe nō ñderet.
Et os meū annūciabit laudē tuā. simul di/
cerēt matutinū. Si vo nō ñderet stativ fra
ter leo recederet. Et ꝑ ideo p̄cepit q⁹ erat ali
quādo in tāta ecta si mentis q̄ p noctē ⁊ diez
loq̄ nō poterat. ita erat absorb⁹ in deū. Quod
p̄ceptū frater leo attētissime obseruabat. ni/
hilomin⁹ tñ silēter quantū poterat q̄d sanct⁹
facerz explorabat. ⁊ aliquādo inueniebat euz
extra cellā eleuatū in aere p tantū spatium q̄
poterat tāgere pedes ei⁹. ⁊ tunc amplectabaꝰ
eos ⁊ deosculabaꝰ cū lachrymis dicēs. De⁹
ꝓpicius esto mihi peccatori. et p merita hui⁹
sanctissimi viri fac me tuā miscōiam inueni
re. Aliqñ vo inueniebat eū vsq̄ ad medias fa
gos eleuatū a terra. Erāt aūt ibi de dictis ar
boribꝫ procere altitudinis valō. Aliqñ inue
nit eū in tāta altitudine aeris eleuatū a terra
q̄ vix eū videre valebat. ⁊ tūc bon⁹ frater leo
genu flectebat ⁊ totū se extendebat in terraz
in loco scz vnde sanct⁹ pater orando erat i al
tum assumpt⁹. ⁊ idē bon⁹ frater leo orans ac
rogans p merita sancti pr̄is vt p̄us se deo re
cōmendās p̄maximas visiones diuine gr̄e sen
tiebat. Et ꝓpter ista q̄ dictus fraꝰ leo sepe de
sancto aduerterat tantā deuotōz ad ipm ha
bebat q⁹ mltū sepe cū sancta calliditate p no
ctē ⁊ diē occulta sancti francisci studia seru
tabaꝰ. Unde accidit vt fraꝰ leo semel ad ma
tutinū ad sanctū franciscū sicut solebat iret
req̄rere. Et cū statī introisset ⁊ dixisset Dñe la
bia mea aperies tē. vt a sancto fuerat ordina
tuz. ⁊ sanct⁹ nō ñderet. lucēte luna aduertit
q⁹ sanct⁹ nō stabat in cella ⁊ cogitās vt orarz
⁊ p silua hincinde respiciēs audiuit eū loq̄n
tem ⁊ appropinq̄ns vt audiret q̄d diceret lu/
ne lumie indicāte vidit sanctū franciscū stā
tem: genibꝫ flexis ⁊ facie eleuata i celū ac ma
nibꝫ extensis ad deū ⁊ dicentem hec verba.
Quid es tu dulcissime de⁹ me⁹ ⁊ q̄d sum ego
vermicul⁹ ⁊ puus seru⁹ tu⁹. ⁊ hoc sepe repli/
cans ⁊ aliud nō dicebat. Et respiciens vidit
vnā flammā ignis pulcerrimā ⁊ valde splen
dentē ⁊ delectabilē oculis descēdentē a sum
mis celoz vsq̄ ad caput sancti francisci. Et
de illa flāma vox egrediebaꝰ ⁊ loquebaꝰ cuz
sancto francisco ⁊ sanctus francisc⁹ respon/
debat loquēti. Sed frater leo timēs celauit
se retro ne ipediret sanctū in tā sanctis secre
tis. ita q⁹ intelligere nō poterat q̄ verba tunc
diceret. vidit tñ q⁹ sanct⁹ franciscus extendit
manū suā ter ad p̄dictā flammā. Flāma ve
ro recedēte frater leo incepit recedere plane
ne sentiret a sancto sz audiēs sanct⁹ francisc⁹
sonitū pedū eius dixit. Precipio q̄squis es
in virtute dñi nostri ihu xp̄i q⁹ stes fixus ne
te moueas de loco. Cui fraꝰ Leo dixit. Ego
sum pater. ⁊ dixit postea frater Leo q⁹ tūc fu
it tanto terroze pterrit⁹ q⁹ si terra se aperuis/
set ibi se libēter abscōdisset. timebat enī ne si
sanctū offenderet gratiosaz societatē ei⁹ amit
teret. Haz tant⁹ erat amoz ⁊ fides quā habe/
bat ad sanctū q⁹ sine ipo nullo modo viuere
cōfidebat. Et ꝓpter hoc quādocunq̄z aliqui
loquebanꝰ de sanctis fraꝰ leo dicebat. Ca/
rissimi magni sunt omēs sancti. sed sanctus
francisc⁹ etiā est de magnis ꝓpter miracula q̄
deus operaꝰ per ipm. Quē sanct⁹ recogno/
scens. Frater inquit pecorelle ad q̄d huc ve
nisti. Nōne dixi tibi mltoties q⁹ p me explorā
do nō vadas. Dicas mihi p obediētiā si ali/
quid vidisti. Respondit. Pater audiui te lo/
quentē ⁊ dicentē ⁊ cū multa ammiratiōe fre
quenter orantē. Quid es tu dulcissime deus
me⁹ ⁊ quid sum ego vermicul⁹ ⁊ puul⁹ seru⁹
tuus. ⁊ tunc vidi flammā ignis descēdentez
de celo tecū loquētē ⁊ te illi pluries respōdē
tem ⁊ manū illi tertio extendentē. sz quid di/
xeris ego ignoro. Et genu flectens frater leo
cū valde magna reuerētia rogauit sanctum
dicens. Rogo te pater vt exponas mihi ver
ba que audiui ⁊ doceas illa q̄ nō audiui. Et
sanct⁹ franciscus quia multū diligebat frēm
leonē ꝓpter puritatē ⁊ māsuetudinē quā ha/
bebat dixit ei. O frater pecorelle ihu xp̄i in
his q̄ audisti ⁊ vidisti erāt mihi apta duo lu
mina. quoꝝ vnū est de cognitiōe creatoris.
⁊ aliō de cognitōe est mei ipius. Quando er
go dicebā. Quid es tu domie omipotēs de
us me⁹ ⁊ quis sum ego. tunc erā in quodaz
lumie cōtēplationis in quo videbam abys/
sum infinite bonitatis diuine ⁊ pfundū la/
chrymosū vilitatz mee ꝓpterea dicebā. Quid
es dñe sume sapiens ⁊ sume bone ⁊ sume cle
mens vt visites me qui sum summe vilis et
vermicul⁹ vnus modic⁹ abominabilis ⁊ de/

ſpecē. Illa ꝙo flāma fuit deꝰ q̄ in ſpecie illa mihi ſicut moyſi ī flāma loquebaꝫ. Et inter alia q̄ mihi deꝰ tūc dixit petijt a me ꝙ ego ſibi oblatōnes tres facerē. Cui ego reſpondi. Dñe ego ſuꝫ totꝰ tuꝰ. ⁊ nihil habeo niſi tunicā ⁊ cordā ⁊ femoralia ⁊ iſta tua ſilr ſunt. q̄d ergo potero deuotiōis magnitudini tue offerre. Hā celū ⁊ terra. ignis ⁊ aq̄. ⁊ oīa q̄ ī eis ſunt tua ſūt dñe. q̄s ei hꝫ q̄cq̄ niſi tuū. Que ergo tua ſunt reddim⁹ tibi cū aliq̄d tibi offerimus. Quid ergo potero tibi offerre dñe deꝰ rex celi ⁊ terre ⁊ vniuerſe creature. Et tūc deus dixit mihi. Mitte manū ī ſinū tuū ⁊ offer mihi q̄cq̄d inueneris. Qꝺ cū feciſſem inueni vnā monetā de auro tam magnā ⁊ tā fulgentē ⁊ tā pulcrā quā nunq̄ viderā in ħ mūdo. ⁊ tūc obtuli illā deo. Dixit ꝙo iteꝝ deꝰ. Offer mihi iteꝝ ſicꝫ pus. ego āt dixi deo. dñe ego nō habeo nec amo nec volo niſi te. ꝛ ꝓpt amorē tuū deſpexi auꝝ ⁊ oīa. vñ ſi aliq̄d ampliuſ inuenik in ſinu tu poſuiſti illō ⁊ tibi dñatori oīm reddo. Et ħ feci ter. Et facta trina oblatōe ego genu flexi ⁊ bñdixi deū q̄ mihi dedit qꝺ offerre valerē. ⁊ ſtati fuit mihi datū itelligere ꝙ illa trina oblatō figurabat aureā obediētiā. pauptatē altiſſimā. ⁊ ſplēdidiſſimā caſtitatē. q̄s deꝰ p gr̄az ſuā ꝺdit mihi ita pfecte fuare ꝙ in nullo me ꝓſciētia repħēdit. Et ſicē q̄n mittrebā manū in ſinū ꝓferebā illas monetas ipi ꝺo q̄ illas ibidē poſuerat. ita dedit mihi deꝰ potētiā in aīa ꝙ de oīb⁹ bonis mihi ab ipō p ſuā ſanctiſſimā bonitatē ꝓceſſis ſp eū ore ⁊ corde laudo ⁊ magnifico. Dec q̄ fuerūt ꝙba q̄ ⁊ audiſti ⁊ manuū extenſio quā vidiſti. Ꝫ caue tibi fr̄ pecorelle nevadas poſt me deide explorādo. ⁊ reuertere ad cellā tuā cū bñdictōe dei ⁊ habeas de me curā ſolicitam. Hā ad paucos dies faciet deꝰ tā ſtupenda ⁊ mirabilia in ħ mōte ꝙ admirabiť totus mūdꝰ. Faciet eī noua q̄dā q̄ nūq̄ in ħ mūdo fecit alicui creature. Quod ⁊ poſtea effectus ſubſecutōe manifeſte apparuit. Hūq̄ ei deꝰ ante id tp̄is q̄uis ml̄tis ſanctꝭ ml̄tas gratias ⁊ amicicie pignora oīderit alicui eorū ſtigmata ſuoꝝ bñdictoꝝ vulnerū impreſſit. Alīs eī dedit ꝓtutē morbos curādi q̄ nulloꝝ medicaminū ope curari potuerūt. Alīs gr̄am expellēdi malignos ſpūs ex hoīm obſeſſoꝝ corpib⁹ in amicicie pignꝰ cōtulit. alīs ꝙo futuroꝝ ꝓſciētiā q̄ ſibi ꝓpria ē īpartiri dignatꝰ eſt. Ꝫ bto patri franciſco vt ſibi peculiariter dilecto cōtulit vt ſibi ꝓfigurareť per ſtigmatū ſuſceptōꝫ. quod eteī amoꝛ. dilectionis ⁊ amicicie veꝝ ac certiſſimū teſtimonium eſt. Tūc ꝙo frater leo receſſit valꝺ bñ cōſolatꝰ. In illa ꝙo eadē q̄drageſima apparuit in ipō mōte circa feſtū exaltatōis ſancte crucis xp̄s in ſpecie ſeraph alatꝰ ⁊ veluti crucifixus impmēs tā clauos q̄z ſtigmata in manibus ⁊ pedib⁹ ac latere ſancti franciſci. put dicit legēda. ⁊ apparuit cū tāto ſplēdore de nocte q̄ illumiauit mōtes ⁊ valles circūquaq̄ diſtinctos amplᵒ q̄z ſi ſolis claritas affuiſſet de q̄ teſtes fuerunt paſtores q̄ p partes illas cū gregib⁹ vigilabāt. Quare ꝙo impſſa fuerūt ⁊ ſtigmata illa ſacra ſancto franciſco nō duꝫ p oīa īnotuit ſꝫ ſicīpe ſocijs referebat ħ p̄ferť myſteriū in futuꝝ. Hāc hiſtoriā habuit frater iacob⁹ de maſſa ab ore frīs leonis et fratꝛ vgolinᵒ de mōte ſctē marie ab ore dicti frīs iacobi. Et ego q̄ ſcripſi ab ore frīs vgolini viri p oīa fide digni ad laudē dei.

XVII

Sanctiſſimꝰ pater noſter franciſcꝰ q̄ totū cogitatū ſuū in xp̄o bñdicto iactauerat. ⁊ totū ſuū ſtudiū ⁊ deſideriū ⁊ oratōi ⁊ legendi ad eꝰ bñplacitū ī ſeꝛ ſocijs ſuis ordiabat. cū in ꝓncipio ſue ꝟuerſiōis q̄dā vice ſederet pius pater cū filijs tā bñdictis ī feruore ſpiritꝰ vni eoꝝ ꝓcepit vt in noīe dñi os apiret ⁊ loq̄reť de deo q̄cq̄d ei ſpūſſctūs ſuggerebat. Cū ille ſine mora ⁊ obediēter inciper et ſtupēda docēre ſpūſancto eructaret btūs pater ipo ſuit ſibi ſilentiū. Et alteri ꝓcepit vt ſil̄iter de deo loq̄reť ſm gr̄am a ſancto ſpū ſibi miſtram. Et illo obediente ⁊ dei magnalia p dei gr̄am diffundēte ſctūs franciſcꝰ huic ſicē primo ſilētiū imperauit. Et tertio ipoſuit vt ad laudē dñi nr̄i ihu xp̄i abſq̄ ꝓmeditatiōe aliquid eructaret. Et iſte tertiꝰ alioꝝ exemplūt humilit obediētiā adimplēdo tā miranda ⁊ archana de diuinis occultꝫ ꝓducebat in lucē q̄z nulli dubiū erat ꝙ p ipm ⁊ alios ſpūſanctꝰ loq̄bať. Cū igiť ſic ſigillatim vaſa illa ſanctoꝝ ſimpliciū balſamū diuīe gr̄e funderet ad imperiū ſancti p̄ris loq̄ndo melliflue de diuinis. ecce in medio eoꝝ dñs ihus xp̄s apparuit in ſpecie ſpecioſiſſimi iuuenis cū tā dulcedine gr̄e oīb⁹ bñdicens ꝙ taꝫ ſanctꝰ pater q̄z ceteri oēs fuerūt rapti ⁊ iacebāt ī terra ſicut mortui. de mūdo iſto nihil penit̄ ſentiētes. Cū ꝙo ad ſeipos redirēt dicebat ſanctus pater Frēs mei dilectiſſimi gr̄as agite dño ihu xp̄o q̄z placuit ei p oꝛa ſimplicium

thesauros dissemināre celestes. ⁊ ipe aperit os infantiū. ⁊ linguas simpliciū facit sapientissimas ⁊ disertas.

XVIII

¶ Frācisc⁹ seru⁹ dei altissimi viuēte beatissima clara cū frequēter illā sacris suis exhortatōibꝫ ꝓsolarē. illa rogauit beatū pzem frācisc̄ū q̄ faceret ei hāc ꝓsolatōez. vt scz semel in simul mād̄ucarent. Beat⁹ aūt francisc⁹ sp̄ꝫ facere renuebat. Uñ accidit q̄ socij sancti patris sctē clare desideriū ꝑpendētes beato frācisco dixerūt. pat̄ nobis videt q̄ rigor iste nō sit ſm diuinā charitatē. videlicz q̄ sozorē clarā tā sanctā ⁊ deo dilectā nō exaudis pzesertim cū ipa ad tuā ꝑdicatiōz pompas seculi dereliq̄t. ꝑt̄ q̄ nedū semel sumere cibū tecū. ſz si cū tāta instātia maiorē gr̄am postulasset ipi plātule tue facere debuisses. Rñdit sanct⁹ pater frācisc⁹. Uidet vob q̄ deb̄ desiderio illā exaudiā. Dixerūt. Ita pater. nam digna est q̄ hāc ꝓsolatōz sibi facias. Rñdit sanct⁹ frācisc⁹. Et q̄ vobis videt mihi etiam placet. ſz vt plen⁹ ꝓsolet volo q̄ fiat ad sanctam mariā de angelis. Ipa em̄ diu stetit in sancto damiano recluſa. vñ letificabit aliqn tulū reuidēdo locū sctē marie vbi fuit tonsa ⁊ facta spōsa xp̄i dñi ihu. ⁊ ibi comedem⁹ simul in noie dñi. Ordinauit g̃ die q̄ cuz vna socia veniret beatissima clara. ⁊ veniēs ⁊ adorata reuerēter ⁊ humilit̄ beatissima virgine Maria mr̄e dñi ac loco circunq̄q ex deuotione lustrato. hora facta comedēdi humilis ⁊ diuin⁹ frācisc⁹ fecit mēsaz sic̄ cōsueuerat in plana terra parari. Et sedit ipe ⁊ beata clara ⁊ vn⁹ de socijs sancti p̄zis cuz socia sancte clare. ⁊ oēs alij socij in mēsa illa humili sunt locati. Pro ꝓmo aūt ferculo incepit sanctus frācisc⁹ loq̄ de deo tā suauit̄ ⁊ sancte ⁊ taz altissime ⁊ diuine q̄ ipe sanct⁹ frācisc⁹ ⁊ sctā clara ⁊ socij ⁊ oēs alij q̄ erāt in mēsa illa paupercula fuerūt rapti tāta abūdantia gr̄e altissimi. Supuenerūt aūt ipis sedētibꝫ sic raptis ⁊ oculis ac manibꝫ in celū directis hoies de assisio ⁊ de bictonio. q̄ vndiq̄ p totā viā videbāt eis q̄ eccl'ia sancte marie de angelis ⁊ tot⁹ loc⁹ ⁊ silua q̄ tūc circa locū erāt oīa cōburerēt. Propterea vt loco succurrerēt hoies de assisio cū festinatōe cucurrerūt credētes firmit̄ q̄ oīa ab igne cōburerēt. Qñ ꝓ vene rūt ad locū viderūt cūcta parit̄ illesa ⁊ intacta. Intrātes aūt locū inuenerūt beatū frācisc̄ū cū sctā clara ⁊ cū oibꝫ socijs raptos ad dñm. ⁊ ad mēsaz illā humillimā oēs sedētes ⁊ ꝑtute indutos ex alto. Et tūc certitudinaliter aduerterūt q̄ ille erat ignis diuin⁹ q̄ ꝑdictos sanctos ⁊ sctās diuini amoꝛ copiosis ꝓsolatōibꝫ iflāmabat. vñ recesserūt valō edificati ⁊ ꝓsolati. Btūs aūt frācisc⁹ ⁊ sctā clara ⁊ ceteri refecti sūt tā copiosa diuia ꝓsolatōe in aia q̄ de cibo coꝛpali paꝛ aut nihil tetigerūt aut curauerūt. Post h̄ sancta clara redijt ad sanctū damianū. videtes aūt eā sozores fuerūt valde gauise. timuerūt em̄ ne sanctus frācisc⁹ vellet eā mittere ad aliō monasteriū gubernādū sic̄ iā miserat germanā suā agnetē florētiā ꝑ abbatissa. ⁊ etiā ipe sctē clare alīqñ dixerat. Para te si oportebit ad eundū q̄cunq̄z te misero. Et illa sic̄ vere obediētie filia rñdebat. Parata sum pat̄ ire q̄cunq̄z tibi placuerit. Et remāsit sancta clara multū in dño cōsolata.

XIX

¶ Quidā iuuenis valō nobilis ⁊ delicatus venit ad ordinē sancti frācisci q̄ indut⁹ habitu fratrū. ꝑ⁹ aliq̄s dies diabolo instigāte cepit hꝫe in tāta abomiatiōe habitū quē gerebat q̄ videbat sibi portare saccū vilissimū. ⁊ ꝓterea horrebat manicas. abominabat caputiū ⁊ ipam longitudinē tunice ⁊ ei⁹ asperitatē tanq̄z ꝑportabilē estimabat. Uñ factuz est q̄ crescēte religiōis fastidio deliberauit penit⁹ reꝛicere habitū ⁊ redire ad seculū. Magister aūt ei⁹ docuerat cū q̄ qñ añ altare ꝓuētus trāsiret in q̄ fuabat sanctissimū xp̄i corpus cū magna reuerētia genibꝫ flexis ⁊ discooperto capite ⁊ ꝓcellatz manibꝫ se deuotissime incliaret. Dict⁹ aūt iuuenis h̄ sp̄ꝫ solicite obseruauit. Accidit aūt illa nocte q̄ deliberauerat dimittere habitū ⁊ redire ad seculuz q̄ oportebat eū añ altare trāsire vbi sic̄ ꝓsueuerat genuflexit. ⁊ statī fuit rapt⁹ in spū ⁊ ostēsa fuit sibi mirabilis visio. Nā em̄ vidit quasi mꝛtitudinē infinitā coꝛā co ꝓcessionaliter trāseuntē. oēs ꝙo q̄ in illa ꝓcessiōe btā erant bini incedebāt. ⁊ erāt vestiti in ornatissimis diasperis. Facies aūt eoꝛ ⁊ man⁹ ⁊ q̄cq̄d apparebat de coꝛpe sole splēdidius radiabat. ⁊ ibāt cū cātu ⁊ iubilo angeloꝛ solēnissime et dulcissime decantādo. Inter q̄s duo nobiliozes ceterꝫ īcedebāt tāta claritate velati q̄ mirandū stupoꝛē aspiciētibꝫ ingerebāt. Et q̄i circa finē ꝓcessiōis ꝑdicte vidit etiā q̄ndā tāta gl'ia decoꝛatū q̄ videbat q̄i nou⁹ miles ab oibꝫ singularit̄ honoꝛari. Dict⁹ aūt iuuenis h̄ videns mirabat valō ⁊ nesciebat q̄d h̄

eēt. nec interrogare trāseuntes audebat nec poterat nimia dulcedie stupefact⁹. Dz cū p cessio ptrāsisset z ipe adhuc vidēs extremos resumēs audaciā cucurrit z illos interrogās dixit. O charissimi rogo vos q dicere placeat q sē isti tā admirabiles qs ptinet h venerā da pcessio Illi vo quertētes ad eū splēdidissimas facies dixerūt. Nos oēs sum⁹ frēs minores q mō venim⁹ de paradiso. Et ille rursum interrogās ait. Qui sūt illi duo q tam excellēter inter alios rutilāt. Rnderūt. Illi duo ceterꝫ clariores sūt beat⁹ frācisc⁹ z sanct⁹ anthoni⁹. Ille aūt vltim⁹ tantū honorat⁹ est q dam sanct⁹ frat⁹ nouit⁹ mortu⁹. quē qz valent ptra tētatōes pugnauit z vsq ad finē pseuerauit in sācto ꝓposito ad gaudia eterni regni cū gl'ia z triūpho pducim⁹. nō solū comitātibꝫ sanctꝫ sz etiā letātibꝫ angelis. Ista vo vestimēta diasperi q nos tā decora portam⁹ data sūt nob a deo ꝓpt humilē patiētiā quā fecim⁹ z ꝓpt sanctā pauptatē z obediētiā z castitatē mūdissimā quā vsq i finē hilari mēte seruauim⁹. Uñ fili nō sit tibi duz saccū religionis tā fructifez deferre. qz si i sacco brī frācisci amore dñi nr̄i ihu xpi mūdū spernēdo. carnē mortificādo. z dyabolū dimicando viriliter habuerꝫ nobiscū sili vestē fulgebis. Et his dictꝫ iuuenis ad se redūt. z ꝓfortat⁹ ex ipa visiōe oēm tētatōz abiecit. culpā coram gardiāo z alīs frībꝫ recoguit. aspitatē penitētie z indumēti vt diuitias de cetero cōcupiuit. Et sic mutat⁹ in meli⁹ in sancta vita finiuit.

XX

Accidit q̄dāz mirabile z celebri memoria dignū apd ciuitatē engubi Hā cū adhuc viueret sanct⁹ pr̄ frācisc⁹ erat i territorio ciuitatꝫ eiusdē q̄dā lup⁹. terribil' magnitudie corꝑ. z ferocissim⁹ rabie famis. q̄ nō solū aīalia sz hoies z femias deuorabat. ita q oēs ciues i tāto terrore tenebat q oēs ibāt muniti cū egrediebāt terrā ac si deberēt ad bella funesta ꝓcedere. nec tñ si armati valebāt dicti lupi mordaces dentes aut truculētā rabiez euadere q̄n eidē p infortuniū obuiabāt Uñ tant⁹ terror oēs inuasit q vix aliqs extra portā ciuitatꝫ audebat secur⁹ exire. Uolēs autē de⁹ notificare sctitatē brī frācisci ciuibꝫ supdictis. Cū ipe beat⁹ pr̄ tūc tpis eēt ibidē cōpatiēs illis disposuit exire obuiā dicto lupo cui ciues dicebāt. caue pr̄ frācisce ne portaz exeas qz lup⁹ q iā mlt⁹ deuorauit penit⁹ te occidet. Sanct⁹ aūt frācisc⁹ sperās in dño ie su xp̄o q vniuerse carnis spiritibꝫ dñat ñ clipeo ꝓtect⁹ vl' galea. sz sigō sctē crucis se muniens exiuit portā cū socio totā fiduciā suā ia ctās in dño. Et sic fidelissim⁹ pr̄ frācisc⁹ itre pid⁹ exiuit ad lupū. z ecce mlt⁹ cernētibꝫ de loc ꝫ in qbꝫ ad spectādū ascēderāt lup⁹ ille terribil' ꝯ sctm frācisc̄ū z sociū apto ore cucurrit. ꝯ quē beat⁹ pr̄ opposuit signū crucꝫ. z tā a se cōp a socio ꝑtute diuīa lupū ꝓpellit. z cursum retinuit. z os truculent' aptum cōclusit z demū aduocās eū ait. Ueni ad me frat lupe z ex pte xp̄i tibi p̄cipio q nec mihi nec alteri noceas. Mirabile dictu. stati facta cruce ꝓclusit os illō terribile. Et facto mādato stati se ad pedes sct̄i iaz fact⁹ q̄i agn⁹ ex lupo capite incliato ꝓstrauit. Hic aūt ꝓstrato aīi se dixit sanct⁹ frācisc⁹. Frat lupe tu facꝫ mlta dāna in partibꝫ istis z horrēda maleficia ꝓpetrasti. creaturas dei sine misc̄ōia destruēdo. Nō solum aūt irrōnalia aīalia destruis. sz qō detestationis audacie ē occidis z deuoras hoies ad imaginē dei factos. vñ tu es dignus horrēda morte mutilari tāq̄ ꝓdor pessim⁹ homicida. ꝓpt quod oēs ꝯ te iuste clamāt z murmurāt z tota ista ciuitas ē inimica. Dz frat lupe ego volo int̄ te z istos facere pacē ita q a teipi nō ledant ampli⁹ z ipi tibi oēm offensaz p̄teritā dimittētes nec hoies nec canes te ampli⁹ pseq̄nt. Et lup⁹ gestibus corꝑis z caude z auriū ac capitis inclinatiōe mōstrabat illa q̄ sanct⁹ dicebat oī modo acceptare. Et ait ite ꝓ sanct⁹ frācisc⁹ Frat lupe ex q̄ tibi placet facere pacē istā ego ꝓmitto tibi q facia tibi dari expēsas q̄tidie donec viterꝫ p hoies isti⁹ ciuitatꝫ ita q nūq̄ famē ampli⁹ patieris. qz ego scio. q q̄cq̄d male facis ꝓpter rabiē famis facis. Dz frat mi lupe exq̄ adram tibi talē gr̄am volo q tu ꝓmittas mihi q nūq̄ aliqō aīal vl' hoiem ledas. ꝓmittas mihi ista. Et lup⁹ signū euidēs inclinato capite fecit q ꝓmittebat facere illa q̄ sibi ꝑponebant a sctō. Et sanct⁹ francisc⁹ ait. Frat lupe ego volo q tu des mihi fidē vt possiz ꝓfidēt credere q ꝓmittis. Et cū extēdisset sanct⁹ frācisc⁹ manū ꝓ recipiēda fide lup⁹ etiā leuauit pedē anteriorē dextr̄ z blande z lenit posuit sup manū sct̄i frācisci sig q̄ poterat fidē dando. Tūc sanct⁹ frācisc⁹ ait. Frat lupe p̄cipio tibi in noie dñi nr̄i ihu xp̄i q venias a modo mecū nil dubitās in ciuitatē ad faciēdā pa-

cem istã. Et lup⁹ obediẽs statī cepit iter cuz sctō frācisco tanc̄z mās̄uetissim⁹ agn⁹. Qō vi dẽtes illi de ciuitate ceperūt vehemẽter mi/rari. znouitas h statiz p ciuitatẽ totã insonu it. ita q oẽs tã viri c̄z ml'ieres magniz pui ad platea simul ꝓuenerūt. qz sanct⁹ frācisc⁹ ibi erat cū lupo. Cōgregata igit ppl'i maria ml'/titudine surgẽs sanct⁹ frācisc⁹ fecit ill' mira/bile pdicatōz dicẽs iter alia qūo ꝓpter pecca ta tales pestilẽtie pmittunt. z ānto sit piculo sior vorax flāma gehẽne q̄ hz in eternū devo rare dānatos c̄z rabies lupi q̄ ñ pt occidere nisi corp⁹. z c̄z sit pauendū in baratrū infer nale demergi qñ tantã ml'titudinẽ vnū puū aīal in tãto pauore z piculo detinebat. Re/uertimini igit charissimi ad dñm z facite pe nitẽtiã dignã z a lupo liberabit vos de⁹ in p senti. z in futuro ab ignis baratro devorāt. Et his dictis ait. Audite charissimi frat lu/pus q̄ hic corã vobis astat. pmisit mihi. z de pmissiõe fidẽ exhibuit facere pacẽ vobiscuz z nunc̄z vos in aliq̄ ledere. si ñ vos pmittiz sibi q̄tidie expẽsas dare. z ego p frẽ lupo fide iubeo q pactū pacẽ firmiter obſuabit. Tũc oẽs ibi cõgregati cū clamore valido pmise/rūt lupū nutrire ꝓtinue. Et sanct⁹ frācisc⁹ corã oib⁹ dixit lupo. Et tu frater lupe pmit/tis ſuare pactū istis. scz q nec aīal aliq̄d nec psonã alicui⁹ ledas. Et lup⁹ se ingeniculans cū inclinatõe capitis z gestib⁹ corp⁹is z cau/de z auriū blādimẽtis se ſuatuz pacta pmis sa oib⁹ euidẽter mõstrauit. Et sanct⁹ frācisc⁹ ait. Frater lupe ego volo q sic̄ tu de h dedi/sti fidẽ cū eẽm⁹ extra portaz. ita z h corã toto ppl'o isto des mihi fidẽ q ista obſuabis z in fideiussiõe p te facta minie delinques. Tũc lup⁹ leuato pede dextro dedit fidez in manu sctī frācisci fideiussoris sui corã cūctis astã/tib⁹. z facta ē tãta admiratio z gaudiū oīum tã p devotõe sancti c̄z p nouitate miracl'i c̄z insup p pace lupi z ppl'i vt oẽs clamarent ad sidera laudãtes z bñdicẽtes dñm ihm xp̃m q̄ eos meritis illi⁹ sancti de ore fere pessime liberauit. z de tã horrẽda peste i pace posuit z q̄ete. Et illo igit die lup⁹ pp'or ppl'us lupo pacta p sanctū frācisc̄ ordiata ſuauit. z lu/pus p duos annos viuẽs z p ciuitatẽ ostiati victitãs neminẽ ledens nec ip̃e lesus ab aliq̄ fuit curialiter nutrit⁹. Et mirz est valõ q nũ c̄z latrabat canis aliq̄s ꝓtra eũ. Tandez lu/pus senies mortu⁹ ē. de cui⁹ morte ciues plu rimũ doluerũt qz dicti lupi pacifica z beni/gna patiẽtia q̄cunc̄z p ciuitatẽ pgebat mi/ram sancti frācisci virtutẽ z sanctitatẽ miri/ficã in memoriã revocabat.

XXI

Cũ sanct⁹ frācisc⁹ in loco portiũcule q̄dã vice vt sibi moris erat devote orõni vacaret vidit totũ locũ tanc̄z a mag̃ exercitu a demo nib⁹ obsessũ z circũdatũ. Null⁹ itrare locũ va lebat eo q frẽs illi tãte sctitatiz existerẽt q ad quẽ itrarẽt aditũ ñ habebãt. Interr̃o q̄dã d frib⁹ ad irã z ipatiẽtiã cõmot⁹ accusatiões et vindictas ꝓtra quẽdã de socijs fabricat. ꝓt quod ostio ſtutis abiecto z apta neq̄cie ia/nua viã intrãdi diabolo ꝓbuit z statī videte sancto frācisco vn⁹ illoz demonũ itrauit il/lum locũ z dictũ frẽm tanc̄z victũ victor ag gredit. Pi⁹ aũt pater z pastor q̄ sup curã sui gregis fidelissime vigilabat. aduertẽs itras/se lupũ ad vnã de suis ouiculis devorãdaz. z sciẽs p spm̃ ouẽ in tãto piculo positã fecit frẽm pdictũ celerrime ad se vocari. Et cũ il le obediẽter ad pastorẽ tã solicitũ cucurris/set p̃cepit beat⁹ fratri vt statim detegeret ve/nenũ fabricatũ quod cõtra primũ in corde ſuabat ꝓpter quod erat tradit⁹ in man⁹ ini/mici. Ille ꝓ territ⁹ vulnus detexit. culpam recognouit. z veniã cũ penitẽtia hũiliter re q̄siuit. Quo facto absolut⁹ a culpa z ipposita penitẽtia statī vidẽte sancto frācisco diabo/lus a fugit. ouis ꝓ erepta de faucib⁹ bestie truculẽte deo z bt̃o frācisco gras retulit z in sancta vita vsq̄ in finẽ meritis pastoris sui pseuerauit.

XXII

Ordinauit beat⁹ pater franciſc⁹ q frẽs sui ordinis ob amorẽ xp̃i q̄ vt leprosus p nobis voluit reputari vbicũc̄z eẽnt leprosi eis soli cite deseruirẽt. Frẽs aũt tanc̄z vere obediẽ/tie filij hoc pmptissime faciebãt. Accidit ãt q in q̄dã loco vbi frib⁹ leprosis ſuiebaſ erat q̄dã leprosus. ita pestilẽs. ipatiẽs z pteruus q nulli dubiũ erat ipm p malignũ spm̃ agi/tari. Nã frẽs sibi ſuiẽtes nõ solũ horrẽdis i properijs ipetebat z sagittabat iniurijs. sed quod pei⁹ erat eos flagellis z plagis ml'timo/dis vulnerabat. z insup quod horrẽdũ val de erat z pessimũ. xp̃m bñdictũ z mr̃em eius sanctissimã z alios sanctos blasphemabat. Cũ q̄uis de iniurijs z plagis suis frẽs il li studerẽt. p posse patiẽtie meritũ cumulare tñ nullo mõ xp̃i blasphemias z sue mr̃is san ctissime ip̃oz conscientia poterat sustinere ne tã ti sceleris pticipes cẽ viderenſ. quapropter decreuerũt dictũ leprosuz de relinq̄re. ne so

rent blasphematores dei ⁊ vasis diaboli nutritores viderent. Sed hoc facere noluerūt nisi pus sancto Frācisco qui ī alio loco morabat oīa p ordinē indicassent. Quibꝫ auditis sanctꝰ franciscꝰ ad leprosuꝫ accessit. ⁊ īgressus ad euꝫ dixit. Deꝰ det tibi pacē frater charissime. Cui ille. ⁊ qualis mihi patē. immo deꝰ accepit mihi pacē qui totꝰ sum ingt marcidus. Et sanctꝰ franciscꝰ ait. Charissime habe patientiā. quia mala que hic corporibus inferunt ad anīe salutez ꝓueniunt si equanimiter tolerent. Et ille respōdit Quomodo possum tolerare patiēter cū mea pena die noctuꝫ ꝓseueret. Naz nō solū ab infirmitate cōburor ⁊ crucior. sed ⁊ a fratribꝫ quos dedisti mihi seruitores vehemēter affligor. quia nullꝰ est qui mihi seruiat vt oportet. Beatꝰ aūt franciscꝰ cognoscēs per spiritum sanctū qꝫ ille a maligno spiritu vexabatur iuit ⁊ p ipō deuote deū exorauit. Et facta oratōe redūt ad ipm dicens. Charissime ego volo seruire tibi ex quo nō es cōtentꝰ de alīs. Et respondit ⁊ dixit. Placet mihi. sed quid poteris facere plus ꝙz ceteri. Et sanctꝰ franciscus ait. Quicqd volueris ego faciaz. Et ille Volo inquit qꝫ me laues. totꝰ feteo in tantū qꝫ memetipm ferre nō possuz Sanctꝰ aūt frācisc⁹ fecit calefieri aquā cū multꝫ herbis odoriferis. ⁊ expolians illū incepit suis sctis manibꝫ lauare leprosū. ⁊ alīꝰ fratꝝ quā superius infundebat Et sicut corpꝰ aqua lauabat exterius. sic a lepra totū mūdabat. ⁊ anīa ipius interiꝰ sanabatur et mundabatur Unde cuꝫ sanari exteriꝰ se videret statim ex cōpunctione nimia cepit amarissime flere. Et sicut corpus aqua lauabaꝫ ⁊ a lepra mūdabaꝫ. ita cōscientia lachrymis baptizabaꝫ ⁊ mūdabaꝫ ab oīi iniqtate. Cū vero totus esset lotus ⁊ sanatꝰ exterius. pfecte fuit vnctꝰ ⁊ sanatus interiꝰ. ⁊ ideo in tantā cōpunctionem ⁊ lachrymas prorupit qꝫ altissima voce plorabat dicens dignū se esse inferno ꝓpter iniurias illatas fratribꝫ ⁊ p plagis ⁊ flagellis que fecerat in eosdē. ⁊ ꝓpter impatiētiam ⁊ blasphemiā cōtra deū. Unde bene per ꝙndecim dies duranit sibi ille planctꝰ mirabilis qui ab intimis p̄cordijs erumpebat. ⁊ cōtinue nihil aliud ꝙz misericordiā dei inuocabat. Et cū hac compūctione ⁊ lachrymis oīa peccata sua cōfessus est sacerdoti. Beatus autē franciscꝰ videns tā notū miraculum gratias agens deo recessit illinc ⁊ ad ptes multū remotas accessit. ne dū dictū miraculū fieret notū populo oīes ad ipm cōcurrerent. quod ꝓpter humilitatē toto posse vitabat. Studebat em̄ tanꝙz fidelis ⁊ prudens seruꝰ deo gloriā ⁊ honorē reddere. ⁊ sibi inter homīes dedecus ⁊ ignominiā ꝓcurare. Dictus vero leprosus post illā sanctitatē ⁊ compūctionē mirabilē ad paucū tempus infirmatꝰ ⁊ bene armatꝰ ecclesiasticis sacramentis de hac vita decessit. Sancto aūtem frācisco oāte in quodā loco remoto in silua apparuit sibi dictꝰ leprosus defunctus speciosior sole subleuatꝰ in aere. dicēs ei. Recognoscis me. Cui sanctꝰ franciscꝰ. Quis inquit es tu. Et ille. Ego sum leprosus ille quē xp̄us benedictꝰ te ꝓmerente sanauit. et hodie vado ad paradisum ⁊ ad regnū beatū de quo deo oīpotēti ⁊ tibi gratias ago Benedicta sit anīa tua ⁊ corpus tuū et benedicta sint verba tua ⁊ opera tua. quia p te multe anīe saluabunt. Et scias qꝫ nō est dies in quo sancti angeli ⁊ oīes alij sancti ⁊ sancte nō referant magnas gratias deo de sanctis fructibꝫ qui p te ⁊ tuū ordinē vndiqꝫ p orbē patrant. Et ꝓpterea cōfortare ⁊ gratias redde deo ⁊ ista facito cū benedictōe dei. Et hiis dictis disparuit ⁊ sanctus frācisc⁹ remansit valde consolatus.

XXIII

Cum semel transiret p montē casalez castrum qđ est in districtu burgi sancti sepulcri recepit ibi vnū iuuenē nobilez de burgo dicto. qui cū venisset ad beatū franciscuz dixit ei. Pater ego vellē libētissime effici frater vester. Sanctꝰ vero franciscꝰ respondit ei. Fili tu es vnꝰ iuuenis delicatꝰ ⁊ nobilꝰ ⁊ aspitatem nostrā ⁊ pauptatē nō poteris sustinere. Ille vero ait. Pater nōne vos estis homines sicut ego. Sicut ergo vos qui estis mei similes sustinetis. sic ⁊ ego cū adiutorio dei potero sustinere. Que respōsio multū placuit sancto frācisco ⁊ statim recepit eū ⁊ benedixit. ⁊ fratrē angelū appellauit. Qui ita gratioseꝫ se habuit qꝫ paulo post ipm in predicto monte casali gardianū instituit. In illis autem diebꝫ erant tres famosi latrones in partibus illis. qui vndiqꝫ multa maleficia ꝓpetrabant. Isti latrones quadā die ad p̄dictū locū venerūt. rogantes fratrē angelū gardianū vt eis de comestibilibꝫ puideret. Ipe vero guardianꝰ rigida rep̄hensione eos redarguens dixit eis. Vos fures ⁊ seuissimi homi

cide nō solū nō erubescitis labores aliorum
p̄dari. sed insup̄ p̄sumitis vt effrontes elemo
synas seruis dei exhibitas deuorare. cū non
sitis digni q̄ vos terra sustineat. quia t nul
lum hoiem reueremini t deū qui vos crea
uit p̄temnitis. Ite ergo p̄ factis vestris t huc
ampli⁹ nunq̄ accedatis. Illi vero turbati
valde cū indignatōe maxima recesserūt. Et
ecce eodē die sanct⁹ frāciscus ad locū redūt
portās de questa quā cū socio fecerat vnaz
tastā panis t vnū vasculū vini. Cū aūt guar
dian⁹ qualiter illos latrones repulerat retu
lisset. sanct⁹ francisc⁹ dure redarguit ip̄m. di
cens q̄ impie gessit. q̄ peccatores melius re
ducunt cū dulcedine pietatis q̄s increpatōe
crudeli. Nā t ip̄s magister noster cui⁹ euan
geliū seruare p̄misim⁹. Nō inquit opus est
valētib⁹ medicus sed male habētib⁹. Et nō
veni vocare iustos sed peccatores. Et iō fre
quēter cū peccatorib⁹ māducabat. Quia p̄o
pter charitatē t p̄ter exemplū x̄pi fecisti. per
sanctā obediētiā p̄cipio tibi q̄ statim accipi
as tastā istā panis t vasculū vini q̄ō acq̄sie
ram t solicite p̄ mōtes t valles dictos latro
nes queras donec inuenias. t panes istos
omēs t vinū p̄sentabis eis ex p̄te mea t po
stea corā illis genuflectas de incurialitate t
crudelitate tua. dicasq̄ humilit tuā culpā t
roga illos ex p̄te mea q̄ ampli⁹ mala ista nō
faciāt. sed deū timeāt t p̄ximos nō offendāt.
Et si hec fecerint ego p̄mitto eis de necessa
rijs p̄ eoz corp̄ib⁹ p̄tinue p̄uidere. Et cū his
hec humiliter direris reuertaris. Interim
sanctus francisc⁹ rogabat dñm vt illoz cor
da ad penitētiā emolliret. Unde factū est q̄
cū elemosynas illas a sancto frāciscō trans
missas latrones illi comederēt adinuicē cō
ferre ceperūt t dicere. Deū nos miseros et
infelices q̄s dur⁹ t infernalis cruciat⁹ nos ex
pectat q̄ pergim⁹ nō solū p̄dādo homies t
vulnerādo. sed etiā occidēdo. t tm̄ de tā hor
rendis sceleribus t homicidijs nullo dei timo
re t cōp̄unctōe p̄scientie stimulamur. Et ec
ce iste sanct⁹ frater q̄ venit modo ad nos p̄t
aliqua verba valde iusta p̄ter nostrā mali
ciā in os irrogata se corā nobis tā humiliter
accusauit. Et insup̄ tā sancti patris liberale
p̄missum retulit. t panis t vini beneficiū at
tulit charitatis Vere isti sunt sancti dei q̄ ce
lestē patriā p̄merent. nos filij p̄ditōis eterne
p̄ flāmas vltrices q̄tidie nobis nostris ne
fandis sceleribus cumulam⁹. Nescio vtruz
de patrat⁹ facinorib⁹ t cōmissis flagitijs pos
simus a deo misericordiam inuenire. Uno vero
illoz p̄dicta verba dicente reliqui duo dice
runt. Quid ergo faciendū est nobis. Et ille.
Eamus ad sanctū frāciscū inquit t si ip̄e no
bis p̄fidentiā tribuat q̄ possim⁹ de magnis
peccatis nostris misericordiā inuenire a dō
q̄cquid ip̄e mādauerit faciam⁹ vt possimus
anias nostras de inferni baratro liberare.
In quo p̄silio oēs tres p̄corditer cōsense
runt. t venerūt festināter ad sanctū franci
scū dicētes. Pater nos p̄ter mlta t pessima
peccata nostra nō cōfidim⁹ posse misericor
diā dei inuenire. sed si tu p̄fidis q̄ de⁹ ad suā
misericordiā nos recipiat. ecce parati sum⁹
tecū penitentiā facere. t in oīb⁹ q̄ nobis p̄
ceperis obedire. Quos sanct⁹ francisc⁹ beni
gne t charitatiue suscipiēs exēplis eos mul
tiplicib⁹ exhortādo certos eos de inueniēn
da dei misericordia reddidit. t insup̄ se illis
adq̄situz a dño ip̄am misericordiā t gratiā
rep̄romisit. instruēs illos etiā q̄ō diuīe mi
sericordie īmēsurabilis magnitudo cuncta
peccata nostra etiā si infinita eēnt p̄cellit. Et
q̄ō testante euāgelio t ap̄lo paulo x̄pus be
nedict⁹ in hūc mūdū p̄ peccatorib⁹ venit re
dimēdis Propter q̄ salubria hortamēta tres
dicti latrones abrenūciauerūt mūdo t rece
pti a sancto patre sibi tā habitu q̄s aīo adhe
serunt. Duo aūt illoz pax viuētes post mu
tationē laudabilē de p̄senti seculo dño voca
te migrauerūt. Certi⁹ p̄o supuiuens cōside
rans multa t magna peccata q̄ fecerat tali
penitētie se subegit q̄ p. xv. annos exceptis
cōib⁹ q̄dragesimis quas sic alij faciebat con
tinue ter i septimana panē tantūmō t aquā
māducabat. p̄tent⁹ vna tunica īcedebat dis
calciat⁹ p̄tinue t post matutinū nunq̄ dor
miebat. Infra illud. xv. annoz tp̄s sanctus
frāciscꝰ trāsiuit de hoc mūdo ad patrē cele
stem. Cū aūt dict⁹ frater districtionē hāc pe
nitētie annis plurimis tenuisset quadā no
cte post matutinū tanta somnolētia sibi sup
uenit q̄ nullis argumētis poterat somno re
sistere. nec put cōsueuerat vigilare. Qui cuz
reluctari req̄ret nec valeret orare tētatōi suc
cūbens iuit ad lectū vt dormiret. statiz autē
vt posuit caput in lecto fuit duct⁹ in spiritu i
mōtē excelsuz valde. i quo erat p̄fundissima
ripa. t hincinde saxa p̄rupta. t diuersi scopu
li īequalit p̄minētes. Ille vero a quo duce
bat impulit eū de cacumīe dicte ripe. q̄ in p̄

ceps ruendo p ſaxa colliſiões de rupibꝫ ī rupibꝫ ſuſtinẽdo. qñ ad funduꝫ ripe puenit oĩa videbañ ſua mẽbra dirupta ꝛ oſſa ꝓfracta. Qui dũ iaceret ſic male colliſus a ſuo ductore vocañ vt ſurgeret. qꝛ magnũ adhuc iter facere oporteret. Cui frañ rñdit. Dure homo ꝛ indiſcrete videris. qꝛ cũ me videas vſqꝫ ad mortẽ ꝓtritũ. tñ dicis q ſurgã. q ductoꝛ accedens ꝛ tangẽs eũ ſtatī ab oĩ mẽbroꝝ colliſione pfecte ſanauit. Et tũc oñdit ei magnaz planiciẽ acutis lapidibꝫ ꝛ ſpinis et tribulis plenã vñ illũ oportebat diſcalciatũ incedere ꝛ ad fine illi⁹ planicieī accedere vbi erat q dam fornax ignita q a longe videbañ in quã debebat intrare. Cũ aũt planiciẽ illã cũ multa anguſtia ptrāſiſſz ꝛ ad fornacẽ illã pueniſſet dixit angel⁹ ad illũ. Ingredere fornacem iſtã qꝛ ſic eſt neceſſariũ. Ille frañ rñdit. Deuqꝫ dure⁹ ductoꝛ es. q cũ videas me p iſtã ãguſtiſſimã planiciẽ tã penaliẽ tribulatiõ q maxima q̃ete indigeã ꝛ tu dicis intra ī fornacez Cũ aũt aſpiceret circa fornacẽ vidit vndiqꝫ demones cũ furcis ignitis aſtãtes. quẽ differentẽ intrare. cũ ipis furcis eũ ſubito ipulerunt. Qui cũ ipm ignẽ intraſſet ꝛ ad ſpaciũ aliquod ibi ſtetiſſet angel⁹ expulit eum extra fornacẽ dicẽs. ꝑpara te ad eundũ qꝛ adhuc habes horribile piculũ ptrāſire. Cui ille dicebat. O duriſſime ductoꝛ q nulla cõpaſſione moueris. vides q ſum q̃i tot⁹ cõbuſt⁹. ꝛ dicis veni adhuc ad horribile piculũ. Angel⁹ vero tangẽs eũ pfecte ſanauit. ꝛ duxit eũ ad q̃ndã pontẽ q trāſuadari nõ poterat abſqꝫ ingenti piculo. qꝛ erat nimis exigu⁹ ꝛ exceſſiue polit⁹. Sub ponte vero fluui⁹ terribilis defluebat. ſerpentibꝫ ꝛ draconibꝫ ſcorpionibꝫ ꝛ bufonibꝫ ꝛ horrẽdis feroribꝫ plen⁹. Dixit angelus. Tranſi pontẽ iſtũ qꝛ peniꝝ⁹ puenit te trāſire. Ille aũt rñdit. Et quomõ ptranſire potero quin cadã in tã periculoſuz fluuiuz. Rñdit angel⁹. Uenias poſt me ꝛ pone pedẽ tuũ vbi videꝛ poni meũ ꝛ bñ trāſibis. Qui incedẽs poſt angelũ ſuũ pedẽ ponẽdo vbi pedẽs ponebat puenit vſqꝫ ad mediuz põtis cũ ſalute. Cũ eſſet in medio põtis angel⁹ volando receſſit. ꝛ aſcendit in altũ ad qõdã habitaculũ valde mirabile in altiſſimis collocatũ. ꝛ bene notauit q̃modo angel⁹ aduolauit. Sed cũ remãſiſſet abſqꝫ duce in põte et iam illa terribilia animalia fluminis tã capita eleuarẽt ad deuorandũ illũ ſi caderet. ſtabat in tanto terrore q nullo modo ſciebat q̃d faceret. qꝛ nec poterat retro ne ante procedere. Unde in tãta tribulatõe ꝛ piculo poſitus inclinauit ſe ꝛ amplexat⁹ eſt pontẽ. Et videns q nõ erat refugiũ niſi dei. cepit ex intimis cordis inuocare dñm ihm vt p ſuã ſanctiſſimam ac piiſſimã miſericordiã ſibi ſubuenire dignaret. Et facta oratõne viſuz eſt illi vt ipe emitteret alas. de q̃ gauiſus valde expectauit donec creſceret ale. ſperãſ extra fluuiũ ad locũ quo volauerat angel⁹ trāſuolare. Dz cũ nimis feſtinaſſet volare qꝛ ale nõ plene creuerant a volatu deficiẽs cecidit ſup pontem. ꝛ oẽs penne inſup ceciderũt. Qui territ⁹ valõ iterꝫ pontẽ amplectẽs xpi miſcõiam lachrymabiliter iplorabat. ꝛ iteruz viſus eſt ſibi vt emitteret alas. ſz ſicut ꝓus ante pfectõz alaꝝ ad volandũ feſtinans ſecũdo cecidit ſup põtem ꝛ penne ꝓus ſimiliꝫ ceciderũt. Qui attẽdens q p feſtinãtiam pfecte volare nõ poterat dixit in corde ſuo. Si alas tertio emiſero tã diu expectabo donec ampli⁹ nõ deficiam a volatu. ꝛ viſum eſt ſibi q inter ꝓmaz et ſecundã ꝛ tertiã miſſionẽ alaꝝ p annos centum q̃nq̃ginta ꝛ ampli⁹ expectaſſet. Cũ autẽ videreť ſibi q alas optime ꝓpleuiſſz hac tertia vice leuauit ſe valẽter in altũ. ꝛ vſqꝫ ad p dictũ habitaculũ q̃ volauerat angel⁹ ipe adolauit. Cũ vero ad illi⁹ admirabilis habitatõis ianuã pueniret dixit illi portari⁹ Quis es tu q̃ huc veniſti. Qui rñdit. Ego ſum frater minoꝛ. Expecta inq̃t vt ducã ſanctũ frãciſcũ ſi te recognoſcit. Cũ aũt ille iret p ſanctũ frãciſco iſte cepit muros illi⁹ ciuitatiſ mirabiles reſpicere. ꝛ ecce muri illi tãta erant claritate pſpicui q cũcta q̃ itus fiebãt ꝛ choros ſanctoꝝ mirabiles q̃ itus erãt clare cernebat. Et cũ reſpiceret ecce beat⁹ frãciſcus ꝛ ſanct⁹ frañ bernard⁹ ꝛ frañ egidi⁹ ꝛ poſt ſctm frãciſcũ tãta multitudo ſanctoꝝ ꝛ ſanctaruz dei q̃ ſecuti fuerãt illi⁹ veſtigia. q quaſi innumerabilis videbañ. Et cũ ſanct⁹ frãciſc⁹ veniſſet ad eũ. dixit portario. pmittas eũ ingredi. qꝛ de fratribꝫ meis eſt. Et tũc ſanct⁹ frãciſcus duxit eũ interi⁹ multa ei mirabilia oſtẽdendo. Statim aũt vt illud ingreſſus ẽ tantam ꝓſolatõez ꝛ dulcedinẽ ſenſit q oblit⁹ eſt oĩm tribulationũ q̃ ante pceſſerãt. ac ſi nũq̃ in mũdo fuiſſet. Poſt hec dixit ſanct⁹ frãciſcus. oportet te fili redire ad mundũ ꝛ ſeptẽ diebꝫ morari in q̃bꝫ ꝑpara te omi ꝑparatiõe qua vales. qꝛ poſt ſeptẽ dies ego p te veniãt tunc mecũ venies ad locũ mirabilẽ beatoꝝ.

Sanct⁹ frāciſc⁹ erat clamide tota ſtellis pulcerrimis decorat⁹ ⁊ q̄nq; ſtigmata ei⁹ erāt ſicut q̄nq; ſplēdidiſſime ſtelle. q̄ tāta luce ⁊ claritate fulgebāt q⁹ videbant tōtā ciuitatē illā radijs illuſtrare. Frat⁹ vero bernard⁹ habebat in capite coronā ſtellaꝝ pulcerrimā. frater etiā egidi⁹ tot⁹ erat valde mirādo lumie decorat⁹. ⁊ multos alios ſanctos frēs minores ibidē cū ſancto frāciſco gl'ioſos q̄s nūq; viderat recognouit. Licēciat⁹ dilect⁹ frater quāuis cū tedio ad mundū rediit. ⁊ cū rediſſet frēs pulſauerūt ad p̄mā. Nō pl⁹ autē temporis fluxerat niſi a poſt matutinuꝝ vſq; ad eiuſdē noctis auroꝝ. quāuis ſibi videret⁹ plurimos annos abfuiſſe. Ipe aūt p̄dictus frat⁹ p̄dictā viſionē ⁊ terminū ſeptē dierum guardiano ſuo p ordinē recitauit. Et ſtatim febricitare cepit. In ſeptima ẏo die veniens beat⁹ frāciſc⁹ cū gl'ioſa comitiua ſanctoꝝ. animā illi⁹ fratris in viſiōe p̄dicta angelo deducente purgatā duxit ad gaudia beatoꝝ.

XXIIII

Frat⁹ rufin⁹ de nobilioribꝫ de aſſiſio ſoci⁹ bti frāciſci q̄dā tpe viuēte btō frāciſco grauiter a demōe de p̄deſtinatōe vexabat⁹ in anīa. Nā ſuggerebat cordi eius hoſtis antiqu⁹ q⁹ ipe nō erat de p̄deſtinat⁹ ad vitā ⁊ pderet q̄cquid in religiōis ſuitio faceret. Propt⁹ hāc vexationē p ml'tos dies durantē tot⁹ erat melācolic⁹ ⁊ triſtis effect⁹. ⁊ ſuā pugnā btō frāciſco dicere verecūdabat. nihilomin⁹ tñ oratōes ꝓſuetas minime dimittebat. Ex hoſtis antiqu⁹ volēs ſibi triſticiā ſup triſticiā addere q̄ ſuiter vulnerat ſuos dei. ad pugnā interiorē addidit etiā exterā ipugnare. Nā appārens ſibi in ſpecie crucifixi dixit. O frat⁹ rufine q̄re in oratōnibꝫ ⁊ in penitētia te affligis cū tu nō ſis de p̄deſtinatis ad vitā. Et ꝑ credaſ mihi q⁹ ego ſcio q̄s elegerī. ⁊ nō credas filio petri bernardonis ſiꝫtrariū tibi dixerit. nec etiā ipm interroges de iſta materia. q⁹ ipe vel ali⁹ ꝑ ignorat. ſꝫ ego q̄ ſuꝫ dei fil⁹ bñ ſcio. ideo credas mihi p certo q⁹ tu es de numero damnatoꝝ. Et ipe frat⁹ frāciſc⁹ tu ⁊ p̄ ei⁹ eſt dānatus ⁊ q̄cūq; ſeq̄t eū decipiet. Frat⁹ aūt rufin⁹ erat ita obtenebrat⁹ a p̄ncipe tenebraꝝ. q⁹ iaz fidē ⁊ amorē in ſancto frāciſco p̄diderat. ⁊ ꝑ ſibi dicere nō curabat. Ex quod ſctō p̄ī frater rufin⁹ nō dixit. ſpūs dñi revelauit. Unde ipe pl⁹ pat⁹ videns in ſpū tantū dicti frīs rufini piculū. miſit frēm maſſeū p ipo vt ad euꝝ oīno veniret. Nā frat⁹ rufin⁹ ⁊ sanct⁹ frāciſc⁹ ſtabant i loco mōtis ſubaſū ꝑpe aſſiſiū. Frat⁹ aūt rufin⁹ rndit frī maſſeo. Quid habeo ego facere cū frē frāciſco. Et tunc frat⁹ maſſe⁹ hō tot⁹ ſpūſctō replet⁹ clare cognoſcēs maligni hoſtis fallaciā ait. O frat⁹ rufine neſcis tu q⁹ sanct⁹ frāciſc⁹ eſt ſicut angel⁹ dñi tot aīas illuminauit in mūdo ⁊ a q̄ etiā nos tot diuīe gr̄e recepim⁹ dona. Uñ ego volo oīno q⁹ tu venias ad eū. q⁹ ego clare video a diabolo te deceptū. Statim aūt frat⁹ rufin⁹ venit ad ſctm frāciſcū. ⁊ cū sanct⁹ frāciſc⁹ vidit eū a lōge cepit clamare. O frat⁹ rufine catielle cui credidiſti. Et dixit tōtā ſibi p ordinē tēptatōz quaz habuerat int⁹ ⁊ extra. Et docuit euꝝ q⁹ ille q̄ p̄dicta ſuggeſſerat erat diabol⁹ ⁊ nō xp̄s. ideo nullo mō ei⁹ ſuggeſtionibꝫ aſſentiret. Ex q̄ dicet tibi tu es dānat⁹. tu ſecure rndeas Aperi os tuū ⁊ ibi ponā ſterc⁹. ⁊ ſit tibi ſignū q⁹ ipe ē diabol⁹ q⁹ dicto ſeu pnūciato ẏbo hoc ſtatī fugiet. Adhuc recognoſcere debes ipꝫ fuiſſe diabolū q⁹ cor tuū indurauerat ad oē bonū q̄ ꝓpriū ei⁹ officiuꝫ ē. Ex xp̄s bñdict⁹ nunq; cor hoīs fidelis indurat. imo dic. Auferā tibi cor lapideū ⁊ dabo tibi carneū. Frater vero rufin⁹ vidēs q⁹ sanct⁹ frāciſcus dicebat ita tōtā p ordinē ſerīē tēptatōis quaten⁹ intus ⁊ extra vexat⁹ fuerat. cepit fortiſſime lachrymari. Et adoraās ſctm ac culpā hūiliter recognoſcēs deꝫ q⁹ ab ipo celauerat ac tot⁹ ꝓfortat⁹ eſt in dño ⁊ p monita p̄īs tot⁹ mutatus in melius dixit ei sanct⁹ frāciſcus. Uadō fili ꝓfitearis. ⁊ oratōis ꝓſuetū ſtudiū nō dimittas. ⁊ ſcias p certo q⁹ tentatio iſta erit tibi ad magnā vtilitatē ⁊ ꝓſolatōz ſicut experieris i breui. Frat⁹ aūt rufinus rediit ad cellā ſuaz ad orandū in ſiluā. Et dū ſtaret cū ml'tis lachrymis ad orandū. ecce venit hoſtis antiquus in p̄ſona xp̄i dicēs. Frat⁹ rufine. nōne dixi tibi q⁹ tu filio petri bernardonis nō credere ⁊ q⁹ es dānat⁹ ⁊ in oratōibꝫ ⁊ lachrymis nō labores. Quid eīm pdeſt tibi ſi duꝫ vivis affligeris ⁊ cū morieris es dānat⁹. Cui ſtatī dixit frat⁹ rufinus. Aperi os tuū ⁊ ibi ponaz ſtercus. Tūc diabol⁹ indignat⁹ receſſit cum tāta tēpeſtate ⁊ cōmotōe lapidū mōtis ſubaſū ⁊ p magnū ſpaciū fluxit lapidū multitudo vbi adhuc apparet lapidū horrēda ruina. Nā p vallē etiā dicti mōtis ſaxa ſe invicē collidēdo ignē plurimū emittebāt. vñ ad tā terribilē ſtrepitū lapidū ſanct⁹ frāciſcus ⁊ ſocij admirātes extra dictū locū vt nouitatē illaz aſpicerēt exierūt. Et tunc frater rufin⁹ mani

feſte aduertit q ip̄m hoſtis malign⁹ decepat Uñ ſecūdo ad ſanctū frācisco redijt t ꝓſternens ſe in terrā itez culpā dixit. q ꝓfortatus a ſancto frācisco tot⁹ pacificus remāſit. Et cū post h̄ ſtaret cū multis lachrymis orans ecce xp̄s bñdict⁹ ſibi apparuit t totā aīam ſuam diuino liq̄fecit amore dicēs. Benefeciſti fili q̄ credidiſti frī frācisco. q ille q̄ te contriſtauerat fuit diabol⁹. ego aūt ſuz ih̄s xp̄s magiſter tu⁹. t vt de hoc te reddā certiſſimū hoc ſit tibi vez ſignū q̄ donec in iſto mūdo eris nunq̄ de cetero eris triſtis. Et benedixit xp̄s frēm rufinū t dimiſit eū in tāto gaudio t dulcedine ſp̄ūs t eleuatōe mētis q die noctuq̄ erat abſort⁹ in dño. Et ꝓfirmat⁹ eſt ex tūc in tāta gr̄a t bñdictōe t ſecuritate ſalutis eterne q tot⁹ in viz altez renouat⁹ ē. Ad tantā eleuatōz mētis t pſeuerātiā orōnis cō firmat⁹ eſt infra puulū circuluz die noctuq̄ ꝓtēplari diuīa ſi eū aliq̄s nō ip̄ediſſet. Unō dicebat ſanct⁹ franciſc⁹ de eo q frat rufinus erat canoniſat⁹ in celo dum adhuc viueret a dño nr̄o ih̄u xp̄o. t q ip̄e nō dubitaret in abſentia ſua dicere ſanctū rufinū adhuc exiſtētē in terra eē canoniſatū in celo. Predict⁹ aūt frater rufin⁹ ꝓpter magnā cordis attentōz ad deū t angelicā mētis q̄etz q̄ncunq̄ ab aliq̄ vocabat cū tāta ḡuitate t dulcedine t vocis moroſitate ip̄m inuocātib⁹ rñdebat q videbatur de alio mūdo redire. vñ ſemel vocat⁹ a ſocijs vt iret p̄ pane. Ille ſicut vere diuin⁹ reſpōdit. Frat mi m̄ltū libent. Cū vero apud aſſiſiū panē q̄reret ecce ducebat vn⁹ demoniac⁹ fortiter ligat⁹ t a m̄ltis hoib⁹ ſociat⁹ q̄ ducebat ad ſanctū frācisco vt eū a demonio liberaret. Qui a lōge cū vidiſſet frēm rufinū ſtatim cepit clamare t furere fortit. t ꝓfractz oib⁹ vinculis de manib⁹ oīm exiliuit. Illi autē de tāta nouitate mirātes ꝓiurauerūt eū vt diceret cur mō pl⁹ ſolito torq̄reť. Qui rñdit q ille frat paupcul⁹ obediēs hūilis t ſanct⁹ frater rufin⁹ q̄ incedit cū taſta. ſuis ſanctz virtutib⁹ t humilib⁹ orōib⁹ me incēdit t cruciat t ꝓpterea nō poſſum pl⁹ ſuſtinere in iſto hoie cōmorari. Et his dictis ſtatiz demon exiuit. Nō audiēs frat rufin⁹ q illi hoies t etiā infirm⁹ ſanat⁹ illi magnā reuerētiā exhibebāt. ip̄e ſtatiz dedit laudē t honorē deo t dño noſtro ih̄u xp̄o. t hortat⁹ eſt illos vt in his oib⁹ glorificarēt deū t ſaluatorē noſtz qui eſt benedictus in ſecula amen.

XXV

Accidit q̄dam die q frater maſſe⁹ vn⁹ de electis ſocijs ſancti patris cū de deo ſocijs loquerent vn⁹ eoz dixit q erat q̄dā dei amic⁹ q̄ magnā actiue vite t ꝓtēplatiue gr̄am poſſidebat. t cū his habebat ꝓfundū humilitatz abiſſum qua ſe pecccatorē maximū eſtimabat. q̄ humilitas illū ſanctificabat t ꝓfirmabat t creſcere in dictz donis ꝓtinue faciebat t qō meli⁹ eſt a deo nunq̄z cadere p̄mittebat Que miranda vt frater maſſe⁹ audiuit t conuerteret illū theſauz eē vite eterne in tantuz exarſit amore ad habendā ꝑfectū dicte humilitatis dei amplexu digniſſimā. q in feruore magno ad celū eleuās faciez voto ſe ſtrinxit firmiſſimo nunq̄z velle i iſto mūdo letari donec humilitatē illā p̄clariſſimā in aīa ſua ſentiret adeſſe. t h̄ voto in ꝓpoſito ſancto factō ſtabat ꝓtinue cella recluſus. t interim de cogemitib⁹ ineenarrabilib⁹ ꝓtinue ſe affligebat. q videbat ſibi ſe eē hominē penit⁹ dignū inferno. niſi ad illā hūilitatē ſanctiſſimā peruenire⁹ qua ille amic⁹ dei quē audierat plenuz ꝑfectib⁹ inferiorē ſe oib⁹ reputabat. imo ſe penitus dignū eſtimabat inferno. Et dum ſic triſtis frater maſſe⁹ per dies plurimos p̄mā ſiſſet. in fame t ſiti t m̄ltis lachrymis ſe mactādo. accidit q q̄dā die intrauit i ſiluā t eūdo p ip̄am p dicto deſiderio vehemēti emittebat luctus clamores et lachrymoſa ſuſpiria poſtulando ꝑfectē dictaz a dño ſibi dari. Et quia dñs ſanat ꝓtritos corde et exaudit voces humiliū. facta eſt ſibi vox de celo bis clamās. Frater maſſee frater maſſee. Qui p ſp̄m ſanctū recognoſcēs reſpondit. Dñe mi. Et dñs ad eū. Quid vis dare. quid vis dare ad hāc gratiā poſſidendā Et frater maſſeus rñdit. Oculos capitis mei. Et dñs ad eū Et ego volo q oculos t grām habeas. Frater aūt maſſe⁹ remanſit in tāta gratia optate humilitatis t lumīe dei q ꝓtinue erat in iubilo. Et ſepe q̄n orabat faciebat quēdā iubilum vniformē t voce obtuſa faciebat quaſi columb⁹. v. v. v. ac facie hilari ac iocūda cōtemplatōi vacabat. t ſup hoc humillim⁹ factus p̄ cunctis homib⁹ ſe minimū reputabat Interrogauit eū frater iacob⁹ de fallerono ſancte memorie q̄re ꝑfectuz nō mutabat i iubilo. Qui reſpondit cū magna leticia. q cū in vna re inuenit oē bonū. nō optet q variet verſum ad laudē dñi nr̄i ih̄u xp̄i.

XXVI

Quodā tpe byemali ſanct⁹ frācisc⁹ re-

niebat de perusio ad sanctã mariã de angel' ⁊ erat cuꝫ eo frater leo. ⁊ frigꝰ ipos acerrime cruciabat. vocauit aũt sanctꝰ frãciscꝰ frẽm leonẽ q̃ aliq̃ntulũ ipm p̃cedebat dicẽs. O frater leo cuꝫis frẽs minores dent magnũ exẽplum sctitatis ⁊ honestatis ⁊ bone edificatõis tñ scribe. id ẽ. diligẽter nota qꝛ ibi nõ est pfecta leticia. ⁊ cũ aliq̃ntulũ ãbulasset vocauit eũ itez dicẽs. O frat leo cuꝫis frat minor illumiet cecos ꝓtractos extẽdat. demões pellat. surdis auditũ. claudis gressuz. et mutis restituat verbũ. ⁊ qõ plꝰ est ⁊ q̃driduanũ restituat mortuũ. scribe qꝛ nõ est ibi pfecta leticia. Et rursuz clamãs dicebat. o frat leo si fr minor sciret oĩm gentiũ linguã. ⁊ oẽs scias ⁊ scripturas. ita vt sciret etiã ꝓphetare ⁊ revelare nõ solũ futura sz etiã ꝓscias alioꝝ. scribe qꝛ nõ est pfecta leticia. Et adhuc ipis ambulãtibꝫ itez clamabat. O frater leo pecorella dei cuꝫis frat minor loquat lĩgua angelica. ⁊ sciat stellaꝝ cursus ⁊ vtutes herbaꝝ ⁊ sciat revelatões thesauri terraꝝ. ⁊ si cognosceret vtutes ⁊ ꝓprietates auiũ ⁊ pisciũ aialiũ hominũ radicũ arboꝝ ⁊ aquaꝝ. scribe bñ ⁊ nota diligẽter qꝛ nõ est ibi pfecta leticia Et post paululũ itez clamauit. O frat leo cuꝫis frat minor sciret tã solẽniter p̃dicare vt ꝓuerterz oẽs infideles ad fidẽ. scribe qꝛ nõ est ibi pfecta leticia. Durauit aũt iste modꝰ loquẽdi bne p duo miliaria. Frater aũt leo de his oĩbꝫ vehemẽter ammirãs dixit. Pater rogo te ex pte dei vt dicas mihi vbi est perfecta leticia. Cui sctus frãciscꝰ rñdit dicẽs. Quãdo veniem ad sanctã mariã de angelis ita balneati pluuia ⁊ frigore cõgelati. luto etiã mirabilit deturpati ⁊ fame valde afflicti ⁊ ad portã loci sonabim ⁊ portarius veniret dicẽs. Qui estis vos. Et nos dicem. nos sum duo de fribꝫ vestris. ⁊ ille ecõtrario dicet. ĩmo estis duo ribaldi q̃ itis circunq̃z p mũdũ elemosynas paupez rapiẽdo. ⁊ nõ aperiret nobis. sz faceret nos stare ad niuẽ ⁊ aquã in frigore ⁊ fame vsq̃z ad noctẽ. Tũc si nos tot iniurias ⁊ repulsas sine murmuratõe ⁊ turbatõe tolerauerim ꝓpter deũ patiẽter. ⁊ cogitauerim humiliter ⁊ charitatiue q̃ ille portari vere citer nos cognoscat. ⁊ q̃ de excitauit linguã suã ꝓtra nos. O frater leo scribe qꝛ ibi est pfecta leticia. Et si aũt nos pseuerauerimus pulsando. ⁊ ille portari tanq̃z ꝓtra importu nos multũ turbat exeat ⁊ durissime nos afficiat alapis multis ⁊ magnis dicens. Recedite hĩc pultrões vilissimi ⁊ ite ad hospitale q̃ eĩ estis. vos penit hic nõ manducabitis nec dormietis. Et si nos patiẽter hec portauerimus ⁊ iniurias cũ amore pceperim to/to corde o frater leo scribe. qꝛ ibi est pfecta leticia. Et si nos hic vndiq̃z afflictos fame vrgente. frigore affligẽte. nocte insup ꝓpinquãte pulsabim clamabim ⁊ fletu instabim vt aperiat nobis ⁊ ille deinde stimulat dixerit. Isti sunt hoĩes ꝓcacissimi ⁊ pterui ⁊ ego pcabo eos. ⁊ exiens cũ vno fuste nodoso capiens nos p caputiũ ⁊ ad terrã sup lutum ⁊ nives ꝓiciet ⁊ taliter nos verberabit cũ fuste q̃ vndiq̃z nos plagis ĩplebit. Si tot mala. si tot iniurias ⁊ verbera cũ gaudio ꝓtoleremus cogitãtes. q̃ penas xpi benedicti patientissime nos tolerare debem. O frater leo inter oĩa carissimata sanctispirit que amicis suis xpus ꝓcessit ⁊ ꝓcedit est vincere semetipos ⁊ libẽter ꝓpter xpm ⁊ charitatẽ dei opꝓbria sustinere. Haz in oĩbꝫ mirabilibꝫ supradictis nos gloriari non possum. quia nõ sunt nostra sed dei. Quid eĩ habes quod nõ accepisti. Si aũt accepisti quid gloriaris quasi nõ acceperis. sed in cruce tribulatõis ⁊ afflictõis possum gloriari quia illud est nostꝝ Ideo dixit apostolus. Mihi autẽ absit gloriari nisi in cruce dñi.

XXVII

Beatissim pater frãciscus volens humiliare fratrẽ Massẽu vt multiplicia dona q̃ illi p̃stabat altissim de vtute crescceret ĩ vtutẽ. Cũ eẽt sanct pater cum illis ꝑmis socijs suis vere sanctis ĩ q̃dã solitario loco. int q̃s etiã frater masse morabat dixit q̃dã vice sanctus franciscus oĩbꝫ insimul cõgregatis. O frater massee oẽs isti tui socij habent gratiã orandi ⁊ ꝓtẽplãdi. tu aũt habes grãz vbi dei ad satisfaciẽdũ pſonis aduenientibꝫ. ⁊ ꝓterea ego volo vt ad hoc q̃ possint melius oꝛõi ⁊ ꝓtẽplationi vacare tu facias portã ⁊ elemosynã ⁊ coquinã q̃ frẽs mãducabũt tu extra portã mãducabis. ita q̃ aũq̃z venientes pulsent ad portã tu satisfacias illis de aliq̃bꝫ verbis. ita q̃ nõ oporteat exire. nisi te. ⁊ ꝝ facias in meritũ obediẽtie salutaris. Qui statiz incliato capite ⁊ extracto caputio hũiliter obediuit. ⁊ p plures dies fec portã elemosynã ⁊ coquinã. Socij vero ex sicut homies illuminati a deo ceperũt sentire in cordibꝫ suis intus multã pugnã. eo q̃ frater masse esset hõ magne pfectõis ⁊ oꝛõnis sicut ipi ⁊ amplius. ⁊

cū erat illi totū ipoſitū loci pond⁹. Propt̄ qđ rogauerūt ſcm̄ pīez. q dicta officia iter eos diſtribuere dīgret. qz nullo mō ꝓſciētie eoz poterant ſuſtinere. q dict⁹ frater tot oneribꝫ ſubiaceret. Hā ꝑterea ſentiebāt ſe i ſuis ozōi bus crudos. z inꝓſciētia diſſipatos niſi frat maſſe⁹ a dictꝫ releuet̄ oneribꝫ. Btūs aūt frā ciſc⁹ h audiēs acc̄euit charitatiuis eoz ꝓſili is. z frēm maſſeū vocās ait. Frat maſſee iſti ſocij tui volūt ꝑtē de officijs q̄ tibi ipoſui. et ió volo q dicta officia int̄ eos diuidāt. Qui hūilit⁹ patient⁹ rīdens dixit. Pat̄ q̄c̄d mi/ hi ī ꝑtē vel totū iponitꝫ totū a deo eſtimo eē factū. Et tūc ſanct⁹ frācisc⁹ vidēs charitatez illoz z friſ maſſei hūilitatē. qz abſq; illa nul la virt⁹ eſt acceptabilis coz̄ deo gauiſus eſt. Et poſt h officia diſtribuitz oēs cū ſpūs grā būdirit ad laudē dei. XXVIII

Cū gueniſſet ad q̄ſdā habitatōes vbi ꝓ neceſſitate coꝛpis ꝑut regula dīc eos mēdi/ care oportebat frācisc⁹ z maſſe⁹. frācisc⁹ quia erat hō deſpect⁹ z pu⁹ z ꝓterea iter ignotos deſpiciebat q̄ ab oīb⁹. q̄ſdā bolos vilis pa/ nis z fruſta puula ꝓhſiuit. Sed frī maſſeo qz erat pulcer hō z magn⁹ in pſona dati fue/ rūt ei plures z pulcriozes. Cū aūt ambo ſil in q̄dā loco gueniſſent z ibi iueniſſent vnuz fontē in cui⁹ margine erat lapis lat⁹ z pulcer de q̄ valde gauiſi ſūt ſup lapidē illū adq̄ſita panis fragmētula poſuerūt. Et cuz vidiſſet ſcūs frācisc⁹ q fruſtula pānis frīs maſſei eēnt plura z pulcriora q̄ſ ſua. exultās in ſpū. p de/ ſiderio pauptatꝫ ait. O frat maſſee nos non ſum⁹ digni de tā magno theſauro. z h gdatī eleuādo vocē pluries replicauit. Rñdit frat maſſe⁹. Pat̄ chariſſime qūo ꝑt dici theſaur⁹ vbi ē tāta penuria. q nō ē ibi tabella neq; cul tell⁹. neq; ſcutella. neq; īciſoriū. nec domus. nec mēſa. nec ku⁹. nec ācilla. Rñdit ſctūs frā ciſc⁹. Et h reputo magnū theſauz vbi nihil ē de his q̄ ꝑparat hūana iduſtria. ſz q̄c̄d ali q̄d eſt totū a ꝓuidētia diuīa miſtrat. ſic̄ mani feſte appareat ī pane acq̄ſito. ī lapide tā pulcro in fonte tā līpido. Ilū volo q rogem⁹ deū q theſauz ſctē pauptatꝫ tā nobilē q̄ bz admini ſtrare faciat nos toto coꝛde diligere. Et ō il lis fruſtulis panis z fonte cibo z potu gau/ dēter cū hymnis diuinis ſūpto ſurrexerunt vt h̄ſus franciā ꝑgerēt. Et cū gueniſſent ad q̄ndā eccl'iam itrantes ī eā ſanct⁹ frācisc⁹ ab ſcōdit ſe p⁹ altare ad oz̄ādū z ibi recepit diui ne viſiōis tā exceſſiuū feruoꝛē aīam ei⁹ paup tatꝫ ꝓcupiſcētiā totalit̄ inflāmantē. q videba tur et facie z oꝛ hiatu q̄i flāmas amoꝛ emit tere. Et egrediēs ad ſociū ſic ignit⁹ oꝛe vehe mēter dicebat a.a.a. frat maſſee ꝑbe mihi te/ ipm. z h fecit ter. Frat maſſe⁹ ſtupēs de tam vehemēti feruoꝛe cū tertia vice ſanct⁹ franci ſcus dixiſſet ꝑbe mihi teipm imiſit ſe tātū in brachia ſancti pīis. Tūc ſanct⁹ frācisc⁹ cū bi atu magno z ſpūſſcti feruoꝛe ac clamoꝛe va lido reboando. a.a.a. leuauit frēz maſſeū cū ipo flatu in aere z ipulit illū añ ſe q̄ntū poſſz eē vni⁹ longe lācee mēſura. Quod vidēs fra ter maſſe⁹ ſtupuit valō de tā mirādo ſcti pa/ tris feruoꝛ et retulit poſtea ſocijs q ī illo ſcti frācisci ipulſu tantā dulcedinē z ſpūſſcti cō ſolatōz ꝓſenſit. q nūq; ī vita ſua ꝓſolatōz tā magnā memīerat ſe habuiſſe. Poſt dixit ſan ctus frācisc⁹ frī maſſeo. Chariſſime eam⁹ ro mā ad ſcm̄ petrū ap'lm z ad ſanctū paulū z rogem⁹ eos vt doceāt nos z adiuuēt poſſide re theſauz ienarrabilē ſcriſſime pauptatis. Et addidit ſanct⁹ frācisc⁹ dicēs. chariſſime z dilectiſſime frat mi theſaur⁹ btifice pauptatꝫ eſt tā digniſſim⁹ z tā diuin⁹ q nos digni non ſum⁹ illā in vaſis nr̄is tā viliſſimis poſſidere cū pauptas ſit illa ſtus celeſtis ꝑ quā cūcta terrena z tranſitoria cūcta calcāt. ꝑ quā oēs obices tollunt̄ e medio. z libere dño deo eter no mēs hūana iungat. XXIX

Cū ſctūs frat̄ frācisc⁹ gnit̄ pateret̄ in ocul⁹ z veniſſet ad ſcm̄ damianū ꝑma nocte tam gnit̄ eſt ī ocul' infirmat⁹ q lucē aliquā vide/ re nō poterat. Cū g ſtetiſſet ī cella q̄ngīnta dieb⁹ ī tāto doloꝛe oc'oꝛ z vexatōe mīltipli/ ciū muriū a diabolo excitata. q die noctuq; q̄eſcere nō valebat. tūc ſctūs p̄ h eē flagellū dñi recognoſcēs cepit deo gratias agere z il lum toto coꝛde z oꝛe laudare. z ex intimis ꝑ coꝛdijs clamare q illis z multo maioꝛibꝫ an guſtijs dign⁹ eēt. z cuz hoc rogabat dñm di/ cens. Dñe ih'u xp̄e paſtoꝛ bone cōcede mihi ouicule tue gratiā z virtutē vt in nulla tribu latione anguſtia vel doloꝛe a te recedaz. Et cū hec dixiſſet facta eſt ad eū voꝛ de celo di/ cens. Frācisce reſpōde mihi. Si tota terra eēt aurū z mare z flumia z fontes eēnt balſa mū z oīes mōtes z colles z lapides eēnt la/ pides ꝑcioſi. z tu inuenires aliū theſauz tā to nobiliozē his oīb⁹ quāto ē nobili⁹ aurum q̄ terra z balſamū q̄ aqua. z lapides ꝑcioſi q̄ ſaxa. z eēt tibi datus ꝓ infirmitate tua ille theſaur⁹ taz car⁹ nō deberes multū gaudere

Rñdit sctūs frācisc⁹. Dñe nō sum dign⁹ tam p̄cioso thesauro. Et dñs ad eu⁊ ait. Gaude nūc frat frācisce. q⁊ ille ē thesaur⁹ vite eterne quē tibi reposui. Et ex nūc te inuestio et ista ifirmitas ⁊ afflictio tua ē arra illi⁹ btī thesauri. Tūc sanct⁹ frācisc⁹ est valde let⁹ effect⁹.

XXX

Quidā frat minor scz iohes de sciactia tē pore btī frācisci minister erat bonouie ⁊ valde frat⁹ q̄ absq⁊ licētia btī frācisci ordinauit studiū bononie. Btō aūt frācisco absenti fuit nūciatū tale studiū ordinatū esse bononie beat⁹ aūt frācisc⁹ imediate iuit bononiā ⁊ dure rep̄hendit illū ministr⁊ dicēs. Tu vis destruere ordinē meū. desiderabā ⁊ volebā exē plo dñi mei frēs meos mag⁹ orare q̄z legere. Recedēs de bononia sanct⁹ frācisc⁹ maledixit ei dura maledictōe. statiq⁊ cepit ifirmari. ⁊ infirm⁹ p frēs misit rogādo beatū frācisc̄ vt retractaret maledictōz. Rñdit beat⁹ frācisc⁹. Illā maledictōz q̄ illi maledixi ꝓfirmauit in celo dñs ihus bñdict⁹ ⁊ maledict⁹ est. Infirm⁹ atq⁊ miser tristis iacebat sup lectū male ꝓsolat⁹. Et ecce subito descēdit de alto q̄dā gutta ignea ⁊ sulphurea sup corp⁹ ei⁹ p forans corp⁹ ipm ⁊ lectū in q̄ iacebat. ⁊ cum matio fetore ipe miser expirauit. ⁊ diabolus accepit aīam ipi⁹.

XXXI

Fuit q̄daz miles fortz ⁊ mlt⁹ habuit victorias q̄ postea fact⁹ est frat minor. Et cū ꝺ riderēt eū milites q⁊ ītrauit talez ordinē q̄n port⁹ intrasset ad ꝓtēplarios ⁊ hmōi vbi posset plura bona facere ⁊ ꝓtinue eē in bello Respōdit. Dico vobis q̄ habeo sitim. famē. frigus. ⁊ hmōi. adhuc cū ꝫ impugnat me mot⁹ supbie. ꝓcupiscētie. ⁊ hmōi. q̄ntomagis si viderē pedes meos ferreos ⁊ eē sup equū pulcruz ⁊ hmōi. Et addidit. bacten⁹ inq̄t fui fortis alios ipugnādo. de cetero volo eē fortis mei ipm ipugnādo.

XXXII

Tpe q̄ viuebat sanct⁹ frat egidi⁹ de ordine minoz erat q̄dā magn⁹ mgr̄ de ordine p̄dicatoz q̄ p multos annos passus est dubitatiōnē matimā de ỽginitate mr̄is xp̄i. Haz sibi videbat ipossibile q̄ mat posset eē ⁊ ỽgo Uerūtamē tanq⁊ vere fidelis de tali sua dubitatione mlt⁹ dolebat ⁊ cupiebat ab aliq̄ viro illumiato de tali dubio liberari. Audiēs aūt q̄ sanct⁹ frat egidi⁹ erat multū illuminatus accessit ad eū. Sanct⁹ aūt frater egidi⁹ aduētum ⁊ ꝓpositū ⁊ pugnā ei⁹ p̄sciens in spiritu illi obuiauit. ⁊ anteq⁊ q̄uenisset ad eū cū baculo quē babebat in manu p̄cutiens terram dixit. O frater p̄dicatoz virgo ante partum. Et statim vbi p̄cussit cū baculo est ortū vnū liliū pulcerrimū. Et secundo p̄cutiēs dixit. O frater p̄dicatoz virgo in partu. ⁊ ortum est aliud lilium. Et tertio percutiens dixit. O frater p̄dicatoz virgo post ptū. ⁊ ꝓfestiz ortū est tertiū liliū. Et ꝫ facto frater egidius aufugit. Frat ỽo ille p̄dicatoz ilico liberat⁹ est a tētatōe sua. ⁊ ex tūc magnā deuotiōez in sancto fratre egidio semp habuit.

XXXIII

Sanct⁹ anthon⁹ de padua vnus de electis discipulis beati francisci quē sanct⁹ frāciscus suū episcopū appellabat. cū p̄dicabat in cōcilio cora papa ⁊ cardinalibz vbi erant greci ⁊ latini frācigene ⁊ theutonici sclaui ⁊ anglici ⁊ multi alij diuersaz linguaruz spū sancto afflatus lingua apostolica inflāmat⁹ eructans mellifluū verbū oīes illos tā diuersarū linguarū in dicto ꝓcilio ꝓgregatos luculētissime ⁊ clare ip̄m audiētes ⁊ distincte intelligentes reddidit tanta ammiratōe suspensos. vt videret renouatum illud antiquū apostoloz mirabile ammirātiū ⁊ dicētium. Nōne iste hispanus est. Et quomodo nos oīes audimus p eu⁊ linguā nostraz in qua nati sum⁹ greci ⁊ latini frācigene ⁊ theutonici. sclaui ⁊ anglici. lombardi ⁊ barbari. Papa em̄ stupens ad tā pfunda de scripturis diuinis a sancto anthonio prolata dixit. Uere iste archa testamēti ⁊ diuinarum scripturarum armarium est.

XXXIIII

Ostendere volēs dñs ihus bñdict⁹ quāta sanctitas eēt fidelissimi sui ⁊ q̄z deuote audienda esset ei⁹ p̄dicatio ac sana doctrina p aīalia. irrōnabilia scz p pisces redarguit infideliū ⁊ insipientiū hereticoz̄ q⁊ stulticiam sicut azina redarguit insipiētiā balaā. Nam cū esset beat⁹ anthoni⁹ arinū vbi hereticoz̄ magna copia morabat volēs illos ad lucez vere fidei ⁊ in viā reducere veritatis ip̄is de scpturis catholicis p mlt⁹ dies p̄dicabat. Illi vero facti lapidei p obstinatiā ip̄i⁹ sctis eloquīs nō solū nō acq̄escere sed insup audituī p̄bere ꝓtēpserūt. Sctūs ỽo anthonius dño inspirāte accessit q̄dā die ad os flumis iuxta mare ⁊ stās in ripa q̄ mari appropinq̄bat ⁊ flumini. incepit mō p̄dicatiōis pisces exp̄te dñi aduocare dicēs. Audite ỽbū dñi pisces maris ⁊ flumis. exq̄ infideles hereti-

ci audire ꝺtẽnunt. Et ecce ſtatim acceſſit añ ſanctũ anthoniũ tanta magnoꝝ z puoꝝ piſciũ mltitudo q̃ nunq̃ ſimilis in illis ptib fuit viſa. z oĩes tenebãt caput aliquãtuluꝝ extra aquã. Uidiſſes ibi piſces magnos ad herere minoꝝib. minoꝛes ſub alis maioꝝ pacifice ptrãſire z ꝑmanere. Uidiſſes etiam diuerſas piſciũ ſpecies q̃ſlibꝫ ad ſibi ſimiles currere. z quaſi q̃ndã campũ pictũ varieta/te coloꝝ mirabiliter decoratũ ad ſancti faci em ordinari. Uidiſſes ibi turmas piſciũ ma gnoꝝ z grandiũ quaſi caſtroꝝ acies ordina tas loca ad ꝓdicationẽ ꝓripere Uidiſſes ibi piſces mediocres loca mediocria cape z q̃ſi doctos a dño abſq̃ truculẽtia in ſuis locis ꝓſiſtere. Uidiſſes ibi piſciũ puuloꝝ multi/tudinẽ copioſaꝫ atq̃ populoſam vſqueq̃q̃ tanq̃ pegrinos ad indulgẽtiaꝫ ꝓperare. z ad ſanctũ patrẽ tanq̃ ſub tutoꝛe ꝓpinq̃oꝛes ac/cedere. Itaq̃ in ſancta ꝓdicatõe celit⁹ ordi/nata ꝑmit⁹ piſces minoꝛes. ſecõo mediocres. et tertio vbi erat aqua ꝓfundioꝛ piſces maxi/mi ſancto anthonio aſſiſtebãt. Dis vero ta/liter ordinatis incepit ſanct⁹ anthoni⁹ ſolẽni ter ꝓdicare dicẽs. Frẽs mei piſces multũ te nemini ꝓ veſtro modulo referre gr̃as crea/toꝛi noſtro. qui in veſtrũ habitaculuꝫ dedit elementũ tã nobiliſſimũ ita vt aquas dulceſ z ſalſas ꝓut expedit habeatis. Refugia inſu per multiplicia ꝓtulit vt euitetis incõmoda tẽpeſtatis. exhibuit inſup vobis elementuꝫ diafanũ z limpidũ. z vias quib incedatis z eſcas q̃s ſumatis vt viuere poſſitis. Eſcas q̃ꝫ vobis neceſſarias ꝓparat creatoꝛ beni/gnus etiã in ꝓfundis abiſſi. Uos in creatõe mũdi benedictõe mltiplicatõis ꝓceptuꝫ ha buiſtis a dño. Uos in diluuio ceteris aĩali bus ꝑeuntib abſq̃ leſione reſeruati fuiſtis. Uos pẽnulis ornati ac roboꝛati vndiq̃ꝫ ꝓut libet diſcurritis. Uobis datũ fuit ex ĩperio reſeruare ionã ꝓphetã dñi. z poſt tertiũ diẽ il luim abſq̃ leſiõe in terrã ponere. Uos cẽſuꝫ dño ihu cũ tanq̃ paup nõ haberet vnde ſta terẽ ſolueret obtuliſtis. Uos in cibuꝫ regis eterni dñi benedicti añ reſurrectõꝫ ſingula/riter fuiſtis. Propt̃ q̃ oĩa multũ tenemini laudare z bñdicere dñm q̃ tot bona ſingula ria iã ꝑ ceteris aĩalib recepiſtis. Ad hec ver ba z ſilia horta mẽta aliq̃ piſces voces emit/tebant. aliq̃ aperiebãt oꝛa. z oĩes capita in clinabãt. ſignis q̃bꝫ poterãt laudabãt altiſſi mũ. Ad hãc reuerẽtiã piſciũ exhilaraꝝ in ſpi/ritu ſanct⁹ anthoni⁹ z voce altiſſima clamãs dicebat. Benedict⁹ de⁹ eter⁹. qꝛ magis deũ honoꝛãt piſces aq̃tici q̃ꝫ hoĩes heretici. z me lius audiũt belue irrõnabiles q̃ꝫ hoĩes infi/deles. Quãto añ ſanct⁹ anthoni⁹ ꝑdicabat tãto piſciũ multitudo creſcebat. Ad q̃ mi/raculũ ꝓcurrens ꝓpl⁹ ciuitatis. z ꝓcurren tes etiã heretici ſupradicti z videres tã inſo litũ miraculũ z merito admirandũ q̃ bruta ſancto anthonio ꝓbebant auditũ. cõpuncti corde oĩes ad pedes ſancti anthonij vt pre dicationẽ illis faceret ꝓſederũt. Tũc ſanct⁹ anthoni⁹ aperiẽs os ſuũ tã mirabiliter de fi/de catholica ꝑdicauit. q̃ hereticos ibi exiſtẽ tes ꝓuertit. z fideles roboꝛatos in fide cum gaudio. z bñdictõe remiſit. Piſces etiã licen ciati a ſancto anthonio cũcti letãtes z gau/dẽtes cũ mirãdis luſib z circuitib ĩ varias ꝓuincias abierunt. Poſt h̃ poſt mltos dies ſctũs anthoni⁹ arini ꝑdicãdo magnũ fructũ fecit ĩ ꝓuerſiõe z deuotõe hereticoꝝ z cleri.

XXXV

Celatoꝛ euãgelice regule beati patris no ſtri ſcti frãciſci ſanct⁹ frat conrad⁹ de offida fuit religioſe vite z meriti tanti apud deũ q̃ tã in vita ipius q̃ꝫ morte dñs ihs eũ mltipli citer honoꝛauit. Haz cũ adhuc viueret z vt foꝛẽſis ad locũ offide veniſſet. frẽs eũ roga/uerũt q̃ amoꝛe dei cuidã frĩ iuuẽculo ꝑdica ret q̃ tã inordiate z tã puerilit̃ ſe agebat q̃ ſe nes z iuuenes de illa familia plurimũ ꝓtur babat. Et de horis canonicꝭ z de alĩs regu/le diſciplinis aut paꝛaut nihil curabat. Ũñ frat conrad⁹ ꝓpatiẽs illi iuuẽculo z alĩs frĩ bus ꝓpt̃ illũ multiplicit̃ tribulatis ad p̃ces il loꝝ hũiliter inclinat⁹ vocauit illũ ſeoꝛſum. z in viſceribꝫ charitatꝭ dixit ſibi ꝙba taꝫ effica/cia z diuina q̃ ſtati facta ẽ man⁹ dñi ſup eũ iu uenculũ. z mutat⁹ eſt in viꝝ altez. ita q̃ fact⁹ eſt de puero ſenex. ita obediẽs. ita ſolicit⁹ z d uotus. ita pacific⁹ z obſeq̃oſus z ad oĩa ꝓtu/oſa opa ita ſtudioſus. q̃ ſic̃ antea p ipm tota familia turbabat. ita oẽs p⁹ plenã cõuerſio/nẽ quã in virtutib fecerat exultabant z dile ctionẽ ad eũ q̃ſi ad angelũ ferebãt. Poſt hãc vero ꝓuerſionẽ paucis diebꝫ elapſis ifirma tus eſt z migrauit a ſeculo. de q̃ frẽs multuꝫ doluerũt. Poſt mortẽ ꝙo illi⁹ cũ frat conra/dus qui cõuerterat eũ ſtaret in oratione de/nocte ante altare dicti cõuentus. ecce venit anĩa el⁹ ante fratrẽ conradũ. tanq̃ patrẽ euꝫ deuote ſalutãs. qui ait. Quiſnã es tu. Reſpõ

dit. ego suꝫ aīa iuuenis nup defuncti ¶ Cui ille. O fili charissime q̄d est de te. ℟espōdit. pater charissime gratia dei ⁊ doctrīe vestre bene mihi est. quia nō suꝫ dānat⁹. tamē ꝓpter aliquas meas culpas nō plene purgatas ꝓ/pter modicū tp̄is q̄ habui magnas sustīeo purgatorias penas. sꝫ rogo te pater vt sicut tua pietate mihi dum viuerē succurristi. ita nūc in meis cruciatīb⁹ digneris succurrere vt dicas ꝓ me aliqua pater noster. quia orō tua valde acceptabilis est corā deo. ¶ Frater vero conrad⁹ libēter assentiēs dixit semel pa ter noster cū requiē eternā. Quo dicto. aīa illa dixit. O pater sancte quātuꝫ ꝓfuit mihi. rogo q̄ iteꝫ mihi dicas. ⁊ cū dixisset iteꝫ aīa illa ait. ¶ Pater sancte sicut oras tota alleuior ⁊ rogo q̄ orare nō cesses. ¶ Frater vero conra dus sentiēs q̄ aīa illa suis orōīb⁹ iuuabat. dixit sibi centū pater noster. q̄bus dictis aīa illa dixit. Et ꝑte dñi nostri gratias tibi ago vt ip̄e de hac charitate tibi mercedē eternaꝫ tribuat. quia ꝓpter orōem tuā ego sum a pe/nis oīb⁹ liberata. ⁊ pergā nunc ad gloriaꝫ paradisi. Et his dictis ꝓcessit ad dñm. ¶ Frat vero conrad⁹ vt letificaret fratres totū reci/tauit ꝑ ordinē q̄ in nocte p̄cesserat. vnō ip̄i ⁊ alīq̄ fuerunt plurimū ꝓsolati.

XXXVI

¶ Cum q̄dam vice iohes de aluerna ad al tare accessisset ad celebrandū missaꝫ quā cā tare ōbebat ampliata est sibi gratia. ⁊ creuit in eo amor diuin⁹. ⁊ dat⁹ est sibi q̄daꝫ sensus de deo ineffabilis ⁊ ineſtimabilis queꝫ suis verbis nullo mō poterat explicare. ⁊ timeni ne cresceret tantū sensus ille ⁊ feruor mira/bilis q̄ oporteret eū dimittere missaꝫ nescie bat quā partē eligeret vtrū sic ꝓcederet vl' ex pectaret. tñ quia aliquādo senserat simile et dñs tantū tpauerat q̄ ob hoc nō dimiserat missam vtcūq̄ ꝓfidebat posse ꝓcedere. nihil omin⁹ timebat q̄ euenit. qr tales infusiōes diuīe nō sunt in homīs potestate. ¶ Cuꝫ ergo ꝓcessisset vsq̄ ad p̄fationē btē virginis cre/uit tantū illa illumiatio ⁊ gratiosa suauitas q̄ veniēs ad p̄die q̄ pateret vix illā suauita tem ⁊ dulcedinē poterat sustinere. ¶ Peruēto aūt ad hoc est corp⁹ meū. ingeminās hoc est hoc ē ⁊ ml'tū frequēter ita q̄ q̄i deficiebat p̄ magnitudine eor q̄ iam sentiebat in anima. Unde guardian⁹ loci succurrēs anxiāti sta/bat iuxta eū ⁊ frater etiā cū cereo accēso post eū. stantib⁹ ⁊ timentib⁹ ceteris frīb⁹ cū alīs homīb⁹ ⁊ mulierib⁹ multis cū q̄bus erāt alī que maiores de ꝓuincia q̄ oīnes expectan/tes ⁊ timētes more mulierū plangebāt. Ip̄e vero frater iohes quasi alienat⁹ beatissima ⁊ suauissima leticia stabat ip̄rocedēs in ꝓsecra tione sanctissima cōplēda. quia sciebat dñm ihm xp̄m q̄ nō intrabat hostiā. vel pot⁹ ho/stia nō trāssubstātiat⁹ in ip̄s donec adiūgeret corp⁹ meū. ⁊ nō valēs ferre tantā maiestatez xp̄i clamauit dicēs corp⁹ meū. Et statim eua nuit forma panis ⁊ apparuit dñs ihus xp̄us dei fili⁹ benedict⁹ incarnat⁹ ⁊ clarificat⁹ ⁊ ostē dit ei humilitatē q̄ eū fecit incarnari. ⁊ facit ip̄m venire q̄tidie in man⁹ sacerdotis. Dicto aūt. hoc est corp⁹ meū. mox mirabiliter post se cecidit retro. sꝫ a guardiano q̄ stabat iuxta eū ne rueret in terrā sustētat⁹ est ⁊ ꝓcurrētib⁹ frīb⁹ ⁊ alīs homīb⁹ ⁊ mulieribus q̄ in eccl'ia morabant tanq̄ mortu⁹ in sacristiā deporta tur. Erat em̄ corp⁹ ei⁹ frigefactū sicut corp⁹ homis mortui. ⁊ digiti manuū erāt cōtracti tam fortiter q̄ vix valebāt distēdi vel move ri. ⁊ sic iacuit quasi exanimis a mane vsq̄ ad tertiā magnā. Rogat⁹ aūt q̄ ꝑ charitatē dei q̄ senserit dignaret dicere. dixit q̄ in ꝓficien/do tantū cor suū erat liquefactū ad modum cere valde distemperate. ⁊ caro sua videbat esse sine ossib⁹ taliter q̄ nec mēbra nec man⁹ poterat quasi leuare ad faciendū crucez sup hostiā. addēs q̄ anteq̄ fieret sacerdos fuit si bi ostēsuꝫ q̄ debebat sic deficere in missa. sꝫ qr multas missas legerat sꝫ nō euenerat q̄d fuerat ante p̄dictū putabat se in hoc fore de ceptū. Sed fere q̄nquaginta dieb⁹ ante as/sumptionē beate marie ꝙginis in q̄ hoc iteꝫ habuit fuit sibi ostensuꝫ q̄ hoc debebat sibi ꝓtingere circa assumptōꝫ sed erat oblit⁹ illi⁹ p̄missionis

XXXVII

¶ Tempe fratris petri vere sancti frater cō radus de offida cuꝫ ist̄i duo cū alīs fratrib⁹ starēt de familia in loco foranni ō custodia anconitana frat⁹ conrad⁹ accessit in siluā ad meditandū diuina. Frat⁹ aūt petr⁹ clanculo p̄cessit post illū vt videret quid illi accideret ¶ Frat⁹ vero conrad⁹ incepit beatissimā virgi nē ō̄uotissime lach̄rymis exorare. vt sibi hāc grām a suo bñdicto filio impetraret. vt de il la dulcedine quā sct̄us symeon in die puri/ficatōis ꝓsensit. cū xp̄m saluatorē bñdictuꝫ gestaret in vlnis aliq̄ntuluꝫ sentire valeret. Qui exaudit⁹ ab illa misericordissima dña ecce regina gl'ie cū filio suo benedicto affuit

cum lumīs claritate. qđ nō ſolū tenebras' ef
fugabat ſz etiā cūcta lumīa ſupabat z appro/
pinquās ad frēm conradū puez illū ſpecio
ſiſſimū p filiū hoīm poſuit ī vlnas ei⁹. Quē
frater conrad⁹ deuotiſſime accipiēs z labia
labiis ipſimēs z pectori pect⁹ aſtringēs tot⁹
liq̄fiebat ī amplexibꝫ z oſculis charitaſ. Fra
ter ꝟo petr⁹ h oīa clara luce cernebat. z inde
ꝓſolatōz mirabilē ſentiebat q̄ latēter mane/
bat i ſilua. Btā ꝟo ꝟgine cū filio recedētibꝫ z
frat petr⁹ feſtināter repedauit ad locū. Frat
ꝟo conrad⁹ cū rediſſz tot⁹ feſtin⁹ z gaudēs vo
cabat a frē petro. O celibecoſe mlt̄ā ꝓſolati/
onē habuiſti hodie. Dicebat frat conradus
q̄d ē qđ dicſ frat petre. q̄d ſcis tu q̄d ego ha/
buerim. Rñdebat frat. Bñ ſcio celibecoſe q̄
liter te ꝟgo btiſſima z ei⁹ fili⁹ bñdictus viſita
uit. Quod audiēs frater conrad⁹ qz ſic vere
humilis optabat ſecretū rogauit q̄ nemī di
ceret. Erat eīm tant⁹ amoz inter hos duos q̄
q̄ coz vnū z aīa vna videbāt. Etiā frat con
rad⁹ in loco forāni orādo liberauit obſeſſam
a demōe. z ſtatī de dicto loco aufugit. ne mī
puelle liberate ipm īueniret z cōcurſus ppli
fieret. Hā frat conrad⁹ tota nocte illa orauer
rat z mīri puelle p̄dicte apparuerat z apparē/
do filiā liberauerat. XXXVIII

Ganct⁹ iohes de aluerna ſupradict⁹ in lo
co ozdis tanq̄ ſtella mirabil' ſplēdoze gr̄e ru
tilauit. Dic;nāq̄ cū in iuuenili etate gereret
p ſapiētiā coz ſenile. penitētie viā q̄ cuſtodit
corpis z mētis mūdiciā totſ viſceribꝫ cupie/
bat. Uñ cū adhuc eēt puerul⁹ lozicā z circu/
lū ferreū portabat ad carnē z abſtinētie cru
cē q̄tidie baiulabat. ita q̄ dū in ſctō petro de
firmo cū canonic⁹ morarek añq̄ ſctī p̄ris ha
bitū aſſumpſiſſet. illis ſplēdide viuētibꝫ ipe
ſe abſtinētia z miro rigoze frenabat. z iter de
licias martyriū abſtinētie celebrabat. Sed
cū ad ſuū ſtudiū angelicū obices ſocios mlt̄
tiplicit⁹ pateret in tātū vt lozicā exuerēt z ab
ſtinētiā ipedirēt. ipe inſpirat⁹ a dō cogitauit
mundū cū amatoribꝫ relinq̄re z flozē ſue an
gelice iuuētutſ brachiis crucifixi offerre. i oz
dine videlicet bti frācisci in q̄ audierat cru/
cis ſtigmata renouari. Cū q̄ in noīe dñi ha/
bitū fratꝝ minoz puerul⁹ aſſumpſiſſz z vni
mgr̄o ꝓmiſſus fuiſſet p ſpūaliū diſciplina.
cū ꝟba audiret diuīa aliq̄n cū mgr̄o coz eius
vt cera liq̄ſcēs tāta ſuauitatſ gr̄a in interiori
hoīe replebat. vt exterioz hō diſcurreret coa
ctus aliq̄n p oztū. aliq̄n p eccl'iaz. aliq̄n p ſil
uā. vndiq̄ currebat vl' circuibat quēadmo/
dū flāma iterioz ipellebat. Succeſſu ꝟo tp⁹
hūc angelicū viz in diuerſis ſtatibꝫ ozdina/
tis actōibꝫ gr̄a diuīa ſubuexit. q̄nq̄ ad ſplē/
dozes cherubeos. q̄nq̄ ad ignē ſeraphicum
q̄nq̄ ad angelica gaudia hūc angelicū virū
rapiebat gr̄a diuīa. z qđ pl⁹ eſt. q̄nq̄ ad diui
na oſcula z exceſſiuos amoris xp̄i amplex⁹.
nō ſolū īternis guſtibꝫ. ſz z ſignis exterioribꝫ
tanq̄ amicū intimū aſſumebat. Uñ accidit
ſibi q̄dā tp⁹ q̄ bñ p ſpaciū triū annoz amo/
ris xp̄i igne ſucceſſus recipiebat cōſolatiōes
mirabiles z freq̄nter in tali ardoze rapiebat
ad deū. Ez qz de⁹ curā ſpecialē de ſuis filiꝫ
gerit. nūc ꝓſolādo pſperis. nūc exercēdo ad
uerſis. Dū frat iohes p̄dict⁹ ſtaret in q̄dā lo/
co ſubtract⁹ eſt ſibi ille radi⁹ z ſtat⁹ ignitus. z
remāſit ſine amoze z lumīe z fuit i meroze p
maxīmo. Propt qđ cū aīa ip⁹ dilecti p̄ſenti
am nō ſentiret. anxiabat z cruciabat. currēs
z q̄rens p ſiluā merēs z anri⁹ dilectū q̄ ſe mo
dicū diſpēſatiue abſcōderat. ſz nullo mō nul
loq̄ loco xp̄i ihu bñdicti dulciſſimos ap̄lex⁹
z ſuauia z beata oſcula ſic ꝓſueuerat īuenire
valebat. z hāc tribulatōez p dies plurimos
ſuſtinuit. eiulans ſuſpirās z lachrymās. Cū
aūt ambularet die q̄dā p dictā ſiluā in q̄ ipe
met ſemitā fecerat ad pgendū. z ſic afflict⁹ et
deſolat⁹ incederet. adherēs vni fago faciem
lachrymoſaz in celo erexit. Et q̄ ſanat cōtri/
tos corde z alligat ꝓtritōes coz dñs ihs xp̄s
bñdict⁹ apparuit in eadē ſemita nihil tū dicē
do. Quē cū ſic iohes recogſceret ſtati ſe pie/
cit ad pedes ip̄i⁹. z gemitibꝫ ienarrabilibꝫ ex
orabat z humillime ſupplicabat. vt ſuccurre
re dign̄et. qz ſine te ſaluator dulciſſime ma/
neo in tenebris z meroze. ſine te agne mitiſſi
me maneo ī anguſtiis z terroze. Illumīa me
q̄ mgr̄ gr̄oſiſſime z paſtor pīſſime qz ſuz tua
ouicula indigna. Et qz deſideriū q̄d differt
ad maiorē accēdit amorē. xp̄s bñdictus ad/
huc recedēs p ſemitā ſup̄dictā nihil penitus
ſibi loq̄bat. Frat ꝟo iohes vidēs q̄ xp̄s bñ/
dict⁹ recedebat z eū nō exaudiebat ſurgēs ite
rū cū ſctā ipoztunitate ſic egen⁹ z paup ite
cucurrit ad xp̄m. z ad pedes hūiliter ſcpſter
nēs cū lachrymis deuotōis exorauit. O ihu
dulciſſime miſere mei q̄m tribuloz. exaudi
me ī mlt̄itudie miſcōie tue z ī ꝟitate ſalutis
tue. z redde mihi leticiā ſalutarſ tui. qz miſe/
ricordia tua plena ē tra. tu ſcis q̄m vehemēt
tribuloz. rogo ſupplicit q̄ aīe mee obtenebra

te succurras velocit. Et iterꝝ saluator recessit nihil loquens fratri iohanni. et in nullo ipm ꝑsolans videbat velle recedere. vadēs p viā añ dictā faciēs sic mat cū puerulo vt ō sideriū ei⁹ ampli⁹ inflāmaret. Ūñ frat iohes tertio insecut⁹ ihm xpm bñdictū lachrymando vehemēter pgebat sic lactēs p⁹ mrem. et puul⁹ p⁹ patrē. z hūilis discipul⁹ p⁹ magistꝝ mificordē. Cū aūt pueniſſet ad eū xps bñdictus faciē suā gratioſaz ad frēz iohānē ꝟuertit. z erpādit venerabiles man⁹ suas sic sacerdos qñ se ꝑrit ad ppl'm. Tūc frat iohes vidit radios lucis mirabiles de sacratiſſimo pectore xpi egrediētes nō solū totā illā siluā illuminātes exteri⁹ſz etiā corp⁹ z aīam interi⁹ replētes diuinis splēdoribꝫ. Ūñ statī frat iohānes fuit doct⁹ quēadmodū humilēr reuerendū actū deberet tenere cuz xpo bñdicto. Nā statī piecit se ad pedes xpi. xps ꝑo bñdictus pedes illos sctiſſimos clemēter sibi exhibuit. vbi tot lachrymas frat iohes effudit q̄ q̄ videbat alia magdalēa. rogās q̄ ad pectora ei⁹ nō reſpiceret. ſz p suā sctiſſimaz passionē ac aſpſionē sangis gl'iosi aīaz ei⁹ reſuſcitare in grāz diuini amoris digrek. Dū autē frat iohes sic iſtanter oraret z ad pedes xpi iaceret. tantā inde recepit grāz q̄ tot⁹ ibi extitit renouat⁹ z sic magdalena pacificat⁹ z ꝑsolatus. Et tūc frat iohes sentiēs tāte grē donū cepit grās agere deo z pedes ei⁹ hūlit osculari erigēdo se vt saluatorē cū grārū actōe respiceret. z xps bñdict⁹ man⁹ suas sctiſſimas ad osculādū eidē exhibuit z expandit in ipa aperitōe manuū. Frat iohes se erigēs accesſit ad pect⁹ dñi ihu z amplexat⁹ est ihm. z xps bñdict⁹ amplexat⁹ est ipm. Et inde osculans frat sctiſſimū pect⁹ xpi sensit tantū odorē diuinū q̄ si oīa mūdi aromata ꝟgregarent in vnū reſpectu illi⁹ diuini odoꝝ fetor putrid⁹ putaret. Et supꝫ de ipo pectore saluatoris ingrediebant radij supdicti illūinantes mētē interi⁹ z exteri⁹ z oīa circunq̄q. z in ꝫ ample xu odore ac luminibꝫ in ipo btō pectore dñi ihu xpi fuit rapt⁹ frat iohes z totalit ꝑsolat⁹ z mirabilit illustrat⁹. Nā ex tunc q̄ de sacro dñico pectore potauerat dono sapiētie z grā diuini ꝟbi repleꝝ est. ꝟba mirāda z supenarrabilia freq̄nti⁹ eructabat. Et q̄ de vētre ei⁹ fluebāt flumīa aq̄ viue q̄s potauerat de abisso pectoꝝ dñi nr̄i ihu xpi iō mētes audiētiū imutabat z fruct⁹ mirabiles faciebat. Ille i⁹ sup odor ꝑdict⁹ z splēdor quē ibi ꝑsenserat p plures dies i ei⁹ aīa ꝑdurauerꝝ. z qō pl⁹ est i dicta semita vñ dñici pedes ꝓterierūt. z p amplū spaciū circunq̄q eundē splēdorē z odorē p mlta tpa sentiebat. Rediēs ad se frat iohānes p⁹ raptū ꝑdictū xps bñdict⁹ disparuit z ipe postmodū sp ꝑsolat⁹ z illumīat⁹ remansit. Naz corā romana curia z coraz regibꝫ et baronibꝫ z corā magistris z doctoribꝫ taz p funda z alta lumīa eructabat. q̄ oēs i stuporem mirabilē ſmōe suo ꝟuertebat. Cuz ipa frat iohes eēt bō q̄ sine lr̄is. tñ q̄stiōes subtilissimas z altissimas ō trinitate z alijs scptura mysterijs mirabilit declarabat.

XXXIX

Cū dict⁹ frat iohes de aluerna celebraz missaz in cōmemoratōe oīm defunctoꝝ obtulit cū tanto charitat ſ affectu z ꝑpassiōe pietatis illō altissimū sacramētū. cui⁹ efficaciā sup oīa suffragia desiderant aīe defunctoꝝ. q̄ liq̄fiebat tot⁹ in dulcedīe pietatis z mellifluа dilectōe superna. Oñ ḡ in dicta deuota missa corp⁹ dñi sctiſſimū leuaret in altū offerēs illō deo p̄ī. vt amore illi⁹ q̄ in cruce pepēdit aīas illas ab ipo creatas z etiaz redēptas de carcere mificordīt liberaret. vidit q̄ infinitas aīas de purgatorio egredi q̄ mltitudinē scintillaꝝ ō ignita fornace ꝑdeūtiū Et vidit illas ad celestē p̄triaz aduolātes ꝑ meritа xpi q̄ ꝑ būana salute i cruce pepēdit.

XL

Quodaz tpe dū sanct⁹ francisc⁹ eēt ḡuiter infirm⁹ frat leo sibi cū mlta deuotōe z diligētia fuiebat. Cū aūt q̄daz vice frat leo staret ꝑpe beatū franciscuz z daret se oroni. fact⁹ in extasi duct⁹ est ad maximū q̄ddaz flumē impetuosuz z latū. vbi cū aſpiceret transeūtes vidit aliq̄s frēs oneratos igredi dictū flum q̄ statiz ab ipetuositate flumis subuertebant z absorbebat eos vorat⁹ pfūditas. Aliq̄ ibāt vsq̄ ad tertiā ptē flumis z peribant. Aliqui vsq̄ ad mediū. alij q̄ vsq̄ ad finē q̄ oēs ꝓpter sarcinas z onera q̄ portabant diuersimode ſm diuersas sarcinas a flumīe mergebant. z pibāt crudelissime absq̄ oñi remedio. Frater aūt leo vidēs tantū piculū ꝑpatiebat ill'. Et ecce subito apparuerūt aliq̄ frēs sine aliq̄ onere vel sarcina oīmis rei in q̄b sola paup⁹tas sancta relucebat. Et itrātes flumē transibant sine aliqua lesione. Sanct⁹ vero franciscus p spūm sciēs q̄ frater leo viderat aliquaz visionē postq̄ redijt ad se vocauit euz sanct⁹ franciscus z ait. Dic mihi quę vidisti.

Et ille recitauit p ordinē cuncta q̄ viderat. Cui ſctūs frācisc⁹ ait. Uera ſūt q̄ vidiſti Hā flumen ē mund⁹. Iſti frēs q̄ ſorbēt a flumie ſunt illi q̄ pfeſſionē euāgelicā t pauptatē voluntariā non ſequunt. Illi ꝙo q̄ ſine piculo trāſibāt ſūt frēs ſpūs dei hūtes q̄ nihil terrenū nihilq; carnale amāt aut q̄rūt aut poſſident. ſz hūtes alimēta t q̄bꝫ tegant his ꝓtēti ſunt ſequētes xp̄m in cruce nudatū t on⁹ crucis ei⁹ t iugū t obediētie ei⁹ leuiſſimū t ſuaue q̄tidie amplexant iō facilit t ſine piculo ꝺ tpalibꝫ trāſeūt ad eterna.

XLI

Frater leo habuit hāc viſionē. Uidebat nāq; in ſomnis t ecce iudiciū parabat. t angeli canebāt tubas. t gens ꝓgregabat in q̄dam prato magno. Et ecce due ſcale poſite erāt. vna ex vna pte. alia ex alia pte. vna erat rubea. t alia alba. t ambe attingebāt a terra vſq; ad celū. Apparuit aūt xp̄s in ſūmitate rubee ſcale q̄i irat⁹ t offenſus. t beat⁹ frāciſc⁹ p pe ip̄m inferi⁹ t deſcēdens aliq̄ntulū clamabat ad fratres ſuos fortiſſime dicēs. Uenite frēs venite aſcēdite ad dn̄m q̄ vocat vos. cōfidite ne vos timeatꝫ venite. Frēs aūt multi ꝓueniebāt ad iudiciū. cōfiſi de clamore p̄ris currebāt t incipiebāt aſcēdere ſcalā rubeaz valenter. Cū aſcēderēt ali⁹ cadebat de tertio gradu. ali⁹ de q̄rto ali⁹ de decimo. alij de medietate ſcale. t alij q̄i de ſūmitate ſcale. Beatus ꝙo frāciſc⁹ vidēs h̄ mot⁹ ꝓpaſſiōe ad tanta ruinā rogabat xp̄m iudicem p filijs ſuis. Chriſt⁹ ꝙo oñdebat man⁹ ſuas t lat⁹ btō frāciſco in q̄bꝫ videbant renouate plage ei⁹. de q̄bus etiā ſtillabat ſanguis recētiſſime t dicebat. Ecce iſta fecerūt mihi frēs tui. Dū beatus frāciſc⁹ pſeueraret poſtulās miſcōiam p frib⁹ poſt breuē mozulā itez aliquātulū deſcēdebat t clamabat. Nō deſperetis ſz ꝓfidite. Curite ad ſcalā albā. curite t aſcendite ibi ſuſcipiemini. p eā intrabitꝫ. Currētibus aūt frib⁹ ad ſcalā albā ex ammonitōe paterna. Ecce beata virgo maria mater xp̄i apparuit in ſummitate ſcale t recipiebat eos. t ingrediebant regnū ſine labore.

Ex viris fratrū ordinis p̄dicatorum.

Exemplum. XLII.

Arſilie fuit mulier multū deuota noīe et natione lumbarda. Que cū q̄dā die ſtās in ꝓpletorio fratrū fuiſſet ſingulari deuotōe affecta. in inceptōe dulcꝫ antiphone ſcilicet. Salue regina fuit rapta in ſpiritu Uidit q̄t tuoz admirāda t nob amāda t cū m̄ta deuotōe oīb recolēda. Uidit q̄ppe ip̄am reginā miſcōie cuz frēs dicerent. ſpes nr̄a ſalue. ip̄os dulcit reſalutantē. Et cū dicerēt. Eya ergo aduocata nr̄a. ip̄am añ filiū p frib⁹ pcidentē t orantē. Et cū dicerēt. illos tuos miſericordes oc̄los ad nos ꝓuerte. vidit illā leto t colūbino vultu i frēs reſpicientē. Poſt cū cātarēt. Et ih̄m bn̄dictū fructū vēt̄r tui nobis p⁹ h̄ exiliū oñde. vidit ip̄am in etate tenera geſtantē filiū. t oīb t ſingulis cū m̄to gaudio ꝓtendentē. Hec aūt mulier oīa dicta ſuo ꝓfeſſori maturo t diſcreto diſtincte t cū multis lachrymis enarrauit.

XLIII

In territorio amonenſi ſup fluniū rodanū ſitū eſt clauſtrū nobile taraſchonis. vbi beata martha xp̄i hoſpita venerabilit reqeſcit. In h̄ clauſtro hoſpita fratrū mater dn̄i olfani militis deuotiſſima deo t ordini fuit. cui q̄d ſeq̄t reuelatū eſt. ſic ex l̄ris venerabil⁹ viri t honeſti dn̄i guidonis fulcodij q̄ poſt podieſis eps fact⁹ eſt clare pater in hūc modū. Uiris religioſis p̄ib⁹ t dn̄is ꝓri t frib⁹ p̄dicatorib⁹ in mōte peſſulano Guido fulcodij ſalutē t pacē. Inſtāte nup feſto penteco ſtes cuz ordinis vr̄i generale capitulū apud nos celebrandū occurreret ſoror mea q̄ndā dn̄a maria de tharaſchona ſanctoꝫ ꝓgregationē tā celebrē q̄z iocundā videre deſiderāſ p q̄ndeciz dies añ feſtū in villā ſancti egidij notos t primos viſitatura deſcēdit. Cunq; a pluribꝫ matronis viſitaret q̄ ſuis edificabant alloquijs t exēplis. cepit a nōnullis earum anxie ſciſcitari q̄ties oꝛōem dn̄icaz deuotiſſime dicerēt. matrē ve dn̄i ſalutarēt Et vt frib⁹ in capitulo ꝓgregatis ſuū dn̄s mitteret ſpūm mater q; miſcōie eos ſua gr̄a viſitareta ſingulis eaꝫ q̄ poterat oꝛationū extorſit. Laudāda certe ſancte mulieris deuotio. ſz magis admirāda prudētia. Din⁹ q̄ppe ſibi ſufficere iudicās q̄ iuxta patrimonij vires fratrum plurimoꝫ neceſſitatib⁹ tpale ſubſidiū porrigebat. nouo ſz laudabili queſtus genere ſatis vt arbitroꝛ honeſte mendicans ſpūalis alimonie būficia coꝛrogabat. impoſſibile reputās ab eo p̄ces plurimozuz nō exaudiri. q̄ fidelis in oīb ꝙbis ſuis ſe ſuorū ꝓgregatoꝛi fideliū affuturꝫ pmittit. t mul-

tiplicat⁹ intercessiõib⁹ thesauros euiscerat sue pietatis. Hane ad montẽ pessulanũ veniẽs cũ sozore cũ in die festo tãte solẽnitatis officium celebrarek in eccl'ia nza. z ipa pstrata orationi tota incũberet iuxta morẽ cepit instãtiꝰ sime dẽpcari dñm. vt tot frẽs in suo noĩe cõgregatos respiciẽs. quoz ml'ti p tot terrarũ spacia laborauerãt eos sui spũs lumine plustraret. z si merita deerant aliq̃. ipse de sue gr̃e plenitudine necnõ z alioz meritis defectũ illoz misericordie suppleret. Cũ igit̃ h in aĩo volueret iportune petẽs z nihil hesitãs hymnũ. Veni creator spũs. inchoãte cãtore vidit flãmã descẽdere de supnis. q̃ choꝛ vsq̃ ad ꝯsummatõz inuolueret. Cũq̃ rẽ visaz cõsiderasset cũ gaudio. nemini suã visionẽ dicens. nec suis ascribẽs meritiꝰ grãs egit deo. ꝙ sicut ꝓmos hoĩm visitauerat piscatores. sic etiã sue bñficia largitatis ad nr̃i tpis ꝓdicatores extẽdit. Porro cũ ad eandẽ eccl'iam audiẽdi ꝯpletoꝛũ causa redisset z frẽs illam dulcẽ antiphonã Salue regina cãtarẽt regina virginũ apparuit visibiliter monens vt ab ei⁹ pedib⁹ nõ recederet Vidit g̃ ipam chori vtrãq̃ ptẽ lustrantẽ singulis inclinare cãtantib⁹. z iuxta ceroferarios gradũ sistere vsq̃ ad finẽ oꝛõnis. Debinc in celũ rediẽs eaz affectib⁹ secũ duxit. Que sibi reddita tãte gustu dulcedinis recreata gr̃as hũiliter retulit in coꝛde suo ꝯferẽs vniuersa. Hã z p triduũ in singl'is ꝯpletoꝛ⁹ hãc habuit visionẽ. Ceterũ nec sozori nec alĩ seriẽ facti apiens tanq̃ mulier sensata z tacita clausa tenuit oĩa q̃ vidit donec egritudine vehemẽti confracta morte quã diu saluo diuiꝯsilio dispositõis optauerat iminere p̃sensit. Tunc ꝙ mihi p mũ. debinc sozori z filio. post ꝓzi nr̃o arelatensi z trib⁹ fr̃ib⁹ cuncta p ordinẽ enarrauit. Eodẽ tpe dicta dña defuncta ẽ. z in cimiterio fratrũ arelati sepulta. quia frẽs ꝙuentuz in tharascone nondũ habebãt.

XLIIII

Cũ circa q̃ndã domũ sozoꝛũ grando z tẽpestas sata cõtereret sozores pterrite chozu scatoĩb⁹ eccl'iam intrãtes Salue regina cũ multa deuotõe cãtauerũt. matrẽ misc̃die rogantes vt eas z terras suas q̃b⁹ sustẽtabant sua misc̃dia ac pietate kuaret. Mira res sz ab eo facta q̃ iperat vẽtis z fulgura in pluuiam facit. Cũ eteni nõ solũ in circuitu sz fere ad iactũ balist̃e oĩa sata grandine ꝓtrita valde fuissent vinceq̃ destructe oĩa que sozorum erant p dei gratiã z beate marie adiutoriũ salua z integra remãserunt.

XLV

Quidã frater magne auctoꝛitatis in ordine vite z fame p̃clar⁹ in ꝓuincia lumbardie narrauit q̃ cũ eẽt nouici⁹ tẽpe beati dñici z post ꝓfessionẽ q̃dã nocte post matutinas añ altare paululũ obdoꝛmiuisset audiuit vocez dicentẽ sibi. Vade z iterũ rade caput tuum. Qui euigilãs interp̃tat⁹ est q̃ iterũ moneret ꝓficeri z meli⁹ circũstantias oẽs. Vñ ad beatũ dñicũ se pternẽs ꝓfessus ẽ oĩa cũ ꝓtritõe z maioꝛi attẽtõe q̃ ꝓus fecisset. Qui cũ postmodũ paululũ recepisset q̃etis. vidit angelũ descẽdentẽ de celo. z in manu portantẽ coꝛonã aureã miro mõ ornatã. z apꝛopinq̃ns posuit in capite ei⁹. Euigilãs g̃ frater se multũ cõsolatũ inuenit z grãs egit deo.

XLVI

Cũ magist̃er roland⁹ cremonẽsis in festo q̃dã de scarletico pãno hẽt nouas z p̃cios as vestes z solẽnib⁹ epulis ĩterfuisset cũ socijs z totã illã diẽ in lusib⁹ z vanitatib⁹ z huiusmodi vana gl'ia trãsegisset. in sero ad se reuersus tacite intra se ait. Ubi est festũ q̃ fecimus z tota illa letic̃ia q̃ abĳt. Uidens ergo q̃ois mũdi letic̃ia trãsit cito z ad doloꝛẽ cõuertit̃. sequẽti die ordinẽ est ĩgressus in q̃ ml'tis annis deseruiuit dño sc̃tit̃ate. fama. scientia. z doctrina p̃clarus.

XLVII

Cũ sancte memoꝛie frat̃ reinald⁹ q̃ndam aurelianẽsis decan⁹ bononie freq̃nter p̃dicationi insisteret. z plures magnos clericos et magistros attraheret. magist̃er moneta qui tũc in artib⁹ legẽs in tota lũbardia famosioꝛ erat visa ꝙuersione tãtoꝛ cepit timere ml'tũ q̃ caperet̃ in ꝼmõe illi⁹. Vñ eũ inq̃ntũ poterat declinabat. z oẽs scolares suos ꝙbo z exẽplo suo auertebat a p̃dicatõe ei⁹. In festo ãt sancti stephani cũ scolares p̃dictũ magistrũ ad ꝼmonẽ attraherẽt. nec ipe ꝓpter scolares nec ꝓpt honoꝛẽ se absentare posset dixit eis. Eam⁹ ꝓus ad missaz. Iuerũt g̃ z nõ tãtum vnã sz tres audiuerũt Tũc instãtib⁹ illis ait Eam⁹ nũc ad ꝼmonẽ. Ueniẽs g̃ inuenit euz p̃dicantẽ z maioꝛẽ eccl'iam ita plenã q̃ intrare nõ potuit. Vñ stans ad foꝛes eccl'ie z auscultãs in ꝓmo ꝙbo capt⁹ ẽ. q̃ talẽ erat. Ecce inq̃t video celos aptos. Ecce inq̃t in p̃ncipio aperti sunt celi ad introcundũ Quilibet qui vult põt ianuas aptas intrare. videant z ti-

meāt miseri negligētes ne eis q̄ claudūt deo cor suū. z os z man⁹ regnū celoz claudat. z ī troire nō possint. Quid g̈ tardatis charissimi. Ecce aperti sunt celi. Finita g̈ p̄dicatiōe venit ad eū magister moneta ꝓpunct⁹ verbo dei z ei statū suū z occupatōes exponēs ī maniby et⁹ pfessus ē. Et qz erat mltiplicit ipeditus de licētia ipi⁹ fris reinaldi p annū z amplius remānsit in habitu seculari. nō tñ inutilit Sicut em multos pus ab ei⁹ p̄dicatōe auerterat. sic postea q̄plures nō solū ad p̄dicatōnē. sz etiā ad ordinē adduxit. Trahebat eos ad ꝑmonē. z modo hūc. z modo illū ad ordinē inducebat. z cū singulis q̄ de nouo ꝓfitebat. Ingressus aūt ordinē q̄lis in oī sctitate fuerit. quātū in ꝓbo z doctrina z heresuz cōfutatōe ꝓfecerit. nō de facili posset scribi.

XLVIII

Frater q̄daz qui magnū locū diu tenuit in ordine cū missus fuisset satis iunēcui⁹ parisi⁹ ad scolas z vidisset ordinē p̄dicatoz tūc ertur gere z familiaris eēt ordini cisterciensi. cui⁹ ordis frēs solebāt repiri in domo patrz sui. freq̄nt in ozōiby suis petebat a dño vt cōcederet sibi mori in ordie cisterciēsi vl̄ fratz p̄dicatoz. Licz aūt ex dono gr̄e diuīe caueret se a ml̄tis peccatz. z ꝓpter spem salutis interdū portaret cilicīū occulte z aliq̄s clemosynas faceret. z ad officiū diuinū nō in festis tantū. sz q̄ oī die ad eccl̄iam btē marie et ad ꝑmones q̄ sp z libent⁹ veniret. tñ nec ad p̄dicatōz mgr̄i iordani q̄ tūc ml̄tos ꝓmouebat. nec alicui⁹ alteri⁹ mouebat ad ingressuz ordinis. Cū aūt postq̄ reterat in artiby audiret iura canonica interdū ī mane socijs suis nescientiby ibat ad scolas theologie. Cōtigit autē in q̄dam die festo auditis vesp̄is in eccl̄ia sancti petri in cui⁹ parrochia tunc morabat. redeūtiby aliis scolariby ipm remanere in vigilijs defunctoz. Cū aūt ventū eēt ad lectōnes legēdas incepit capellan⁹ dicte eccl̄ie q̄ satis simplet videbat z bon⁹ ipi loq̄ in hunc modū Charissime estis vos parrochianus me⁹. At ille rñdit. Dñe mozor in tali domo. Et sacerdos. Bñ. ergo estis parrochian⁹ meus. Et iō volo liberare aiam meā de vobis. Et post. Scitis em̄ q̄d vos ꝑmisistis dño ī baptismo. At ille. Et q̄d ꝑmisi. Et sacerdos Vos inq̄t ꝑmisistis vos abrenūciare sathane z oiby pompis ei⁹. Ille q̄ vos portabat loquebat⁹ ꝓ vobis. z rñdebat abrenūcio. At ille. Quare dicitis vos h̄. Et sacerdos. Charissime ꝓpter h̄ qz multi sunt scolares q̄ multū se cruciāt z ml̄ta sustinēt lōgo tpe parisi⁹ i studēdo. q̄d nihil ē nisi pompa sathane. Dicūt em̄ in corde suo q̄ studuer⁹ parisi⁹ z fueris magister in illa z in illa facultate. rediēs ad terrā tuā eris famosus z reputaberis magnus cleric⁹. honorabēris ab hoīby. dabuntur tibi bñficia. ascēdes ad dignitates z huiusmodi. Et q̄d est h̄ nisi magna pompa sathane. Charissime caueatis vob a tali intētione in studio vīo. z videte qūo ml̄ti magni magistri z clerici relinquūt mūdū. aduertētes nūc q̄ fere oīa q̄ sequunt hoīes in mūdo ptinēt ad pompā sathane. Cū aūt h̄ diceret sacerdos. ecce finita lectōe vna. Cleric⁹ incepit respōsoriū. Deu mihi dñe qz peccaui nimis in vita mea. Quid faciā miser. vbi fugiaz nisi ad te de⁹ me⁹. z sic ꝓba sacerdotz et vna pte. z cāt⁹ p̄dicti clerici et altera. q̄ diuersis tubetrātes ad cor et⁹ cōmouerūt eū in q̄ndā inusitatā ꝓpunctōez magnā z abundantiā lachrymaz. Recedēs ergo inde q̄cunq̄z ibat. vbicūq̄z ipe stabat deuotissime gestabat verba p̄dicta in visceribz z p̄cipue illud ꝓbū responsoriū p̄dicti. Quid faciā miser vbi fugiā nisi ad te de⁹ me⁹. Cū aūt h̄ reuoluit q̄si ꝓtinue in corde videbat sibi q̄si q̄dā vox in ania sua rñdere. q̄ fugies nisi ad sanctū iacobū ad frēs p̄dicatores. In illis aūt dieby cū more solito iret ad btām ꝑginē adorandā. tāta data fuit ei ml̄toties gr̄a ꝓpunctōis z deuotionis lachrimaz z affectō cordis inconsueta. q̄ vltro desipiēte sibi mōo post paucos dies iuit ad frēs sibi notos ad sanctū iacobū z ordinauit cū eis de ingressu suo. post solutōz debitorū q̄rundā. Interiz aūt locut⁹ est dño hugoni q̄ fact⁹ ē postea cardinalis q̄ fuit magister su⁹ z reuelauit sibi ꝓpositū suū. cōfidēs qz eū nō impediret qz bon⁹ hō fuit z baccalari⁹ in theologia. Quo audito ipe gr̄as agēs dono fortabat eū dicēs Sciatis magister q̄ ego h̄ idē ꝓposui. sz nō possum statiz intrare quia habeo expedire q̄dā negocia dñi mei z vilhelmi de sabaudia cū q̄ nunc suz sicut sciti. Vz intrate secure z sitis secur⁹ q̄ ego vos sequar in festo beati andree. Ipe z dñs hugo in sequēti q̄drageſima in cathedra btī petri ordinem sunt ingressi.

XLIX

Fuit etiā parisi⁹ alt⁹ magn⁹ cleric⁹ z in iure perit⁹. Qui audiēs ingressuz q̄rundā scolarium amicoz suoz oblit⁹ sui. oblit⁹ librozz suorū quos aū se tenebat apertos. quos etiā nō

clausit. oblit⁹ etiã que in domo sua habebat. sol⁹ quasi amẽs fact⁹ cursu festinabat ad fratres. Cũ aũt obuiasset cuidã noto sibi ꝛ quereret q̃modo sic sol⁹ curreret. nõ sistens gradũ. hoc solũ respõdebat. Ego vado ad deuz Veniẽs aũt ad locũ vbi se receperãt frẽs qz nõdũ ibi domũ habebãt. ꝛ inueniẽs mgrm iordanũ ꝛ frẽs ꝯgregatos. piecto quodã mãtello serico pstrauit se in mediũ quasi ebrius nihil aliud dicẽs nisi hoc. Ego sum dei. ego sum dei. Magister autẽ iordan⁹ nulla facta alia examiatione vl̃ respõsione p̃missa. ꝟ solum respõdit. Exquo estis dei ꝛ nos in eius noĩe ꝯsignam⁹ vos ei. Et surgẽs induit eum Hec aũt duo narrauit q̃ interfuit illis ꝛ hec vidit ꝛ audiuit ꝛ vn⁹ ex illis fuit frater guericus qui diu ĩ diuersis locis sectãs studia in logicalib⁹ ꝛ q̃druuialib⁹ ꝛ in naturalib⁹ ꝛ in medicina. ꝛ excellẽter post rexit in ordine in theologia parisi⁹ retulit introit⁹ sui hãc fuisse causaz. Semel em dũ audiret legi in ecclesia. Factũ est oĩe tp̃us qõ vixit adaz nõ genti triginta anni ꝛ mortu⁹ est. Facti sunt dies setb nongenti duodecim ãni ꝛ mortu⁹ est. Facti sunt dies enos nõgenti q̃nq̃ anni ꝛ mortu⁹ est. ꝛ cetera q̃ sequunt⁹ ꝺ moriby eorũ. q̃ tãdiu ꝛ tãtũ vixerũt. stupefact⁹ ꝛ cõpunct⁹ ait. De⁹ meus oẽs moriunt⁹. etiam illi q̃ tãdiu ꝛ tantum vixerũt. quid faciem⁹. et nos etiã moriemur. Hec ergo vtili ꝛ sancta cogitatõe cõpunct⁹ ordinẽ deuotissime intrauit. Cui⁹ etiã vita q̃ sancta doctrina q̃ vtilis et clara fuerit notũ est toti ordini ꝛ eccl̃ie dei.

L

Erat q̃dã scolaris bononie nimiũ delicatus. de q̃ semel scõo ꝛ tertio visuz est cuidaz fratri q̃ si moneret⁹ ordinẽ intraret. Venit g̃ ad suppriorẽ fratrẽ qni et⁹ cõpatriota erat. et qõ ter viderat reuelauit. Ille aũt respondit. Diuitijs ꝛ delicijs plen⁹ vix poterit deserere vicia adolescẽtie sue. Cũ frater ꝺo oĩa possibilia assereret. cogitãs suppriorq̃ res a domino fieret. ꝯsensit ꝛ iuit ad domũ illi⁹. Dz cũ intraret camerã ꝛ et⁹ delicationẽ in lecto ꝛ vestimẽtis attẽderet expauit nec voluit aliquid sibi loq̃. Dz ꝛ scolaris timẽs q̃ ipum ad ordinẽ ducere vellet ait. Frater si vultis aliq̃d mihi loq̃ nolo audire nisi p̃mittat⁹ mihi q̃ nihil de deo mihi dicatis Tũc suppriorrũdit. Loquamur de patria ꝛ de parẽtibus nostris. ꝛ in fine tantũ duo verba dicaz vob de deo. Qui ait. Bene. ꝟ cauete ne plura dicatis. Cũ igit⁹ diuti⁹ fuissent familiariter locuti. surgens suppriorait. Recedo. redibo. ꝟ illa duo verba q̃ p̃miserã dicã. Scitis vos dñe reinalde qualẽ lectũ habebũt in alio seculo q̃ hic nõ penitẽt in isto seculo Respõdit nõ. Ait ille Ysaias p̃pheta oñdit dicẽs. Subtus te sternet tinea. ꝛ operimentũ tuũ erunt vermes. Exponẽs ei hec verba licentiat⁹ ab eo redijt ad ꝯuentũ. Ille aũt in tanta meditatione remãsit istarũ tineaz ꝛ vermiũ q̃ nihil aliud poterat cogitare. Quã cogitatiõez volẽs p̃ risus ꝛ ludos ꝛ solacia socioz remouere a corde nõ poterat. ꝟ magis ac magis ei illabebat. Vicq̃ amaritudinẽ quã ex ꝟ sentiebat ferre nõ sustinẽs. post dies aliq̃s ordinẽ intrauit. eligens in lecto duro ꝛ paupere siduũ vite ptransire. vt post mortẽ in celum portaret⁹ ab angelis. magis q̃ hic lasciuire ĩ stratu suo. ꝛ postea sepeliri in inferno cũ tinearũ ꝛ vermiũ corrosione pbenni. Quorũ hic nec p̃ dies aliq̃s cogitatõz potuit tolerare.

LI

Narrauit beate memorie magister iorda/nus de q̃dam iuuene nobili pulcro ꝛ delicato. q̃ cũ intrasset ordinẽ p̃dicatoz suadebat⁹ sibi a quodã magno ꝛ litterato ꝛ amico parentũ suoz vt ordinẽ exiret ꝛ dicebat. Heli us est vt modo sine peccato eteas ꝛ sine nota q̃ postea. tu tenerrim⁹ es. taz durũ ordinẽ nõ poteris tolerare. Cui iuuenis ille respondit. Causaz quã vos mihi assignatis ad exitum. hanc scio mihi fuisse motiuã ad ingressum. Cogitaui em̃ apud me dicens. Si nullam asperitatẽ possuz pati in seculo q̃modo illas penas intollerabiles ꝛ innumerabiles sufferre potero in inferno. Ideo decreui in p̃senti istã sustinere asperitatẽ. vt in alio seculo eternã nõ patiar. sed hic cũ paupib⁹ paup sum. vt diues in regno celoz efficiar.

LII

Cũ q̃dam nouicius laborar⁹et ĩ extremis in ꝯuentu argentinensi in theuthonia. ꝛ fratres recõmendarẽt animã ipius creatori. ex insperato aperuit oculos suos ꝛ ait. Audite fratres charissimi. mihi accidit sicut alicui eunti ad forũ ꝛ paruo p̃cio magnas merces ementi. Ecce em̃ regnũ accipio ꝛ causas nescio meritoz. Et ꝟ dicto req̃euit in pace.

LIII

Frater Juo natõe brito quondã porp/uincialis in terra sancta humilis gratiosus ꝛ deuot⁹ semel post matutinas erat in eccl̃ia

orans. Cūq; eleuasset oculos versus lampadem chori vidit vmbrā quasi fratris stātis in habitu sordido z peregrino. Cunq; quereret ꝙs esset respōdit. Ego sum frater talis qui nup obij. z viuens speciali tibi fui amore astrict⁹. Et querente fratre iuone qūo sibi essz. Respōdit. male z dure ī durissima pena debeo esse p q̄ndecim annos. Cūq; quererz ab eo q̄re tā diu z tam dure deberet puniri. qui taz religiose z deuote z feruenter vixisset Rñdit. nō queras q̄re. quia fm iudiciuz dei qō equissimū est bene merui tantā penā. sed rogo te vt mihi subuenias. Nō se libenter p viribz factuz pmisit. Cunq; dies illuxisz cepit dict⁹ frater iuop p̄dicto defuncto offerre deo hostiā salutarē. Cunq; iā ꝓsecratā teneret in manibz cepit rogare dñm q̄si sub his verbis. dñe ihu xpe si soldan⁹ babilonie teneret vnū captiuū in vinculis. z camerari⁹ ei⁹ q̄ annis viginti seruiuisset ei qñ surgeret qñ intraret lectū p seruitio suo dictū captiuum peteret dari. soldan⁹ ei de facili non negaret. dñe nō es durior soldano sarracenorz. Camerari⁹ tu⁹ sum. astiti tibi iā p multos ānos z deuote seruiui. Tenes quasi captiuū illuz dilectū frēm meū. igit p fuitio meo peto illū mihi dari a clemētia tua. Cunq; ꝓba ista cū mltis lachrymis iaz nō semel tantū vel bis. sz pluries iculcasset. post mltas lachrymas missam finiuit. Sequēti vero nocte stans ī oroōne post matutinas dictū frēm vidit stantem añ se in habitu candido z pclaro. quesiuit ab eo q̄s esset. Qui rñdit. Ego sum frater qui apparui tibi heri. Cunq; quereret ab eo q̄modo ei eēt. rñdit. Bene p grām dei. petisti eñ me a dño z dedit me tibi. z iam liberat⁹ a purgatorio vado ad societatē spirituū beatorū. Et hoc dicto statim disparuit.

LIIII

In anglia rector cuiusdā eccl'ie pecuniosus z luxuriosus ifirmat⁹ grauit timore mortis habitū fratz p̄dicatoz suscepit. z cuz aliquātulū ꝓualuisset reiecit. z cū se mltis expo suisset crimini⁹ a deo pio pīe correctus est hmōi visiōe. Videbat eñ sibi sopozato ī hora matutinali q̄ videret xp̄m dñm in aere sedentē ad iudicandū. z oīa peccata sua sup caput suū esse scripta. z infernū subt⁹ hiantē ad se recipiendū. Cunq; territ⁹ ad xp̄m respiciens clamaret. faciē eius vidit terribilē z sibi plus intolerabilē q̄z infernū ipm. Post h apparuit ei q̄dam ī habitu fratr̄ p̄dicatoruz dicens xp̄o. Dñe q̄d vis de isto. Et dñs. Ut soluat p̄ciū p peccatis. aut in ifernū vadat. Euigilās ergo z hec secū reuoluēs peccata sua cū multis lachrymis ꝓfessus ē frī martino lectori fratrū z habitū cū multa deuotōe resumpsit Et post mēsez itez infirmat⁹ est frater añ ꝓfessor et⁹ cū videret eum morti p̄pinquū turbari p̄pter peccata sua dixit. Noli timere charissime. sed audacter p̄sume de misericordia dei. Ego q̄quid boni in ordie feci tibi do. dūmodo firmit speres Et infirm⁹ hec audiēs ꝓfortat⁹ grās egit. Et p̄ceptis sacramētis cū mlta deuotōe migrauit. P⁹ ei⁹ obitū videbat dict⁹ frater visionē. q̄ dict⁹ rector sordidissimis vestib⁹ spoliabat z candidissimis induebat. Et rogabat eū ꝓfessor suus frater ille vt vestes sibi ꝓsimiles ipetrarz a xp̄o. Cūc respōdebat ꝺfunct⁹. Charissime pater iste sufficiūt mihi z tibi. Hoc añt dixit quia sibi ꝓcesserat bona sua que data nō minuunt⁹ sed magis accrescunt.

LV

Frater q̄dam ad p̄dicandū missus villaz quandaz intrauerat z ascenderat vespere solariū ad pausandū. Et ecce ī opposita domo p̄diti adolescētes ad funⁿ defuncti ꝓuenerāt z obscenis vacātes lusib⁹ vigilabāt. Hec vt audiuit frater flere cepit vberrime p̄dictoruū insanias miserat⁹. Hec moza vt se deposuit sup lectū quidā astitit ei vt sibi visum est dicens. Legatōe fungor aniaz in purgatorio purgandaz. Dec eñ mandāt suis in decli/ctis possessiōib⁹ ꝓstitutis. Miseremini mei. miseremini mei saltē vos amici mei. q⁹ manus dñi tetigit me Et ait frī. Et his verbis cras tibi fmonis thema accipies. z repelles ludos exectabiles quos vidisti. z iduces homines vt defunctoz amicoz pie subueniāt aniab⁹. Hec distulit frat in crastino sepulto corpe iniunctā legatōz ꝓueniētib⁹ pl'is indicare. Tantūq; in illo fmone pfecit vt oēs a mīno vsq; ad maiorē ad tantā lachrymaz abundātiā ꝓmoueret vt feruoz mir⁹ excitarentur in pl'o defunctis primis subuenire. Et ludos exectabiles q̄s p̄dixim⁹ remouerūt.

LVI

Fuit in ꝓuētu metēsi frater q̄dā qui ml'tū seip̄m abnegauerat z q̄i totalit ꝓtempserat. z in lingua gallica z theutonica feruent p̄dicabat. Et matie in villulis z int paupes libēter ꝓuersabat. ad siluā p domib⁹ ꝓstruēdis libenter ibat. z ꝓuent⁹ negocia ꝓmuia fidelit

faciebat. Ita vt posset dicere cū apl'o. plꝰ oi/
bus laborauī. In choro ita erectꝰ stabat sine
appodiatõe aliq̃. vt nec sedes nec asseres tan
gere videret. Dic in amore btẽ virgis totali
ter effluebat z laudes eiꝰ deuotissime solue/
bat. z in oi ſmõe de ea p̃dicabat. z i fine ſmo
nis aliqđ miracl'm de ea narrabat ad facien
dũ bonũ os eiꝰ vt dicebat i suo vulgari. Cũ
aũt ad q̃ndã locũ quenisset ꝓtigit eũ grauit
infirmari. Et cũ q̃dã sacerdos honestꝰ q̃ vice
epi frẽs i expenſ recipiebat eũ vellet i domũ
suã recipe noluit. sz ad hospitale paupeꝝ hu
milit deduxit. Et cũ sup ꝟ alĩ mirarẽt. alĩ
idignarẽt dixit. Valđ ꝓueniẽs ẽ paupez fra
trẽ iter paupes ꝓuersari viuere z mori. Fra
tres aũt de hospitali eũ deuote susceperũt. z
honestũ ei locũ ꝑcurauerũt. In illa aũt infir
mitate ꝑ aliq̃ntulũ tp̃is tantã tristiciã habu
it vt credit et memoria z recordatõe peccato
rũ suoꝝ ꝙ gemit ineenarrabiles z alta suspiria
z planct anxios emittebat. Cũ aũt morti ap
propinq̃rz circa mediã noctẽ frẽ q̃ cũ eo erat
euigilãte tãta letitia cordi eiꝰ infundit. os eiꝰ
nimio iubilo implet z plausus manuũ attol
lit. ꝙ videret cor eiꝰ lagunculã corpis velle
sz nõ valere dirũpere. Et suppressa voce btẽ
ꝟgini q̃ sibi apparens loq̃bat rñdebat. Bene
veniatꝫ charissima dña. Et nõ semel sz plu
ries. Itẽ dicebat. Quare nõ sedetꝫ mi charis
sima dña. Itẽ dicebat dña ego suz capella/
nus z paup p̃dicator vester. Et ꝟ freq̃nt ite/
rabat suppressa voce z pꝰ modicũ iterualluz
icepit clara voce cãtare. Tu theophilũ dspe
rantẽ apostatã reduxisti z reuocasti ad grãz
Istõ dulcit cantãdo aliq̃tiẽs iterauit i tãtũ
ꝙ frat q̃ cũ eo erat z nũq̃z alias audierat vel
legerat ab eo didicit. Post ꝟ alta voce cepit
cãtare. Cõgaudẽt angeloꝝ chori gl'iose ꝟgi/
ni. Frat aũt q̃ cũ eo erat timẽs ne aliq̃ audiẽ
tes sic alta voce cãtantẽ mínꝰ bñ edificarent
dixit ei. Est ne bonũ frat ꝟ ꝙ ita facitis vos
audiri. Qui rñdit. Charissime frat nõ creda
tis ꝙ ꝓpt hypocrisim ꝟ faciã. Hypocrita ma
lus intrisecꝰ. bonꝰ extrisecꝰ abominabil est do
Tal nõ suz ego. sz a laude gl'iose virgis ñ va
leo me ꝓtinere. Instãte ꝟo hora mortꝫ cũ q̃i
ã obmutesceret frat dicebat cor̃ eo matuti
nas solꝰ. Et cũ frat diceret illũ vltimũ ꝟ suz
psalterij. Omis spũs laudet dñm. erigẽs se ali
quãtulũ z manꝰ eleuãs frĩ vt potuit silẽtiuz
indixit. Et assumẽs i ore illã clausulaz. Omis
spũs laudet dñm migrauit ad xp̃m.

LVII

Vir dei die aiaꝝ de mane i rhoma theu/
tonicꝫ p̃dicauit. supuenientesq̃ due meretri/
ces vna alteri dixit. Audiamꝰ ꝟ verbũ dei ab
isto. Altera ꝟo renuẽte z abscedẽte ꝑma ad
pedes frĩs p̃dicãtis se locauit. Hodico q̃ fa
cto iteruallo alta voce clamare cepit. Obse/
cro vos dñe ꝑ miscõiã xp̃i cuiꝰ gl'iam p̃dica
tis q̃tenꝰ confessionẽ meã q̃ntotꝰ audiatꝫ misere
peccatricꝫ. Qui eidẽ rñdens ait. Hodicum
sustine filia statiz veniã z te audiã. Illa paꝝ
q̃escẽte eadẽ q̃ ꝑius cũ clamore repetijt. Ille
q̃z vt ꝑius supplicauit. Tertia ꝟo vice pꝰ mo/
dicũ silẽtiũ validꝰ q̃z ꝑius p̃missa ꝟba pferẽs
cor̃ oĩb p̃tib spm̃ exalauit. Ob vir sctus
frat vlricꝰ vidẽs accurrit. z eã mortuã iueni
ens p̃cib supplicib cũ pl'o p̃nte a do reditũ
vite illi ipetrauit. Que resuscitata respirãs
frĩ vlrico dixit. Noscis frẽm z vichmannũ ꝑ
orẽ rupinensez. Qui ait. Noui. At illa. Hac
hora q̃ ego spm̃ exalaui ania scrã illiꝰ a corpe
egressa ad celũ do vocãte ẽ pducta. Cuiꝰ me
ritis clemẽtia saluatoꝝ oipotẽtis. xxtiij. aias
ꝺ purgatorio secũ trãsmittẽs a penis libera/
uit. Insup z. xxtiij. pctores publicos ꝓuertẽ
dos iustificãdosq̃ meritꝫ eiusdẽ ꝓdonauit. q̃
rũ ego vna suz. Hicq̃ pctã sua frĩ vlrico cõ/
fitẽs z vitã laudabil'r finiẽs i breui pꝰ in dño
felicit requieuit.

LVIII

Duo erãt frẽs q̃z vnꝰ erat nouitꝰ. alter p̃/
dicator erat antiquꝰ. q̃ in cõuẽtu colonienſi
eodẽ die defuncti sũt. Tertia ꝟo die pꝰ ꝟ no
uitꝰ appuit infirmario gaudẽs vt ipe retulit.
dicẽs ꝙ ꝓpt feruorẽ ꝓuersiõis quã habuit ita
cito purgatꝰ erat pꝰ mẽsez aũt dictꝰ p̃dicator
eidẽ infirmario appuit pulcerrimũ monile
hñs i pectore. z mltos lapides p̃ciosos i ve/
ste z aurea coronã i capite. Cuiꝰ frĩ q̃reret ab
eo cur nouitꝰ tã citoꝝ ꝟ tã tarde purgatꝰ fue
rit z q̃d illa insignia figurabãt. Rñdit. Ego ꝓpt
familiaritates secularĩũ z ꝟba solatij diutiꝰ
in purgatorio fui sz maiorẽ gl'iaz suz adeptꝰ.
Monile significat rectã intẽtoꝝ in deũ. La
pides p̃ciosi aias q̃s ꝓuerti. Corona ieffabi
lem gl'iaz quã suz adeptꝰ.

LIX

Erat q̃dã deuotꝰ iuuenis q̃ domo cogna
tis patria p̃ecq̃z relictꝫ. se ad monasteriũ xp̃o
militaturꝰ recepit. Ubi cũ ſm ꝓsuetudinem
mõasterij generalẽ ꝺ tota sua vita abbati cõ
fessionẽ fecisset atq̃z arbitrare se integre ꝓfes
suz letꝰ z alacer vespi lectũ igredit. dicẽs apꝺ
se O si iã me morꝰ ꝓtigeret q̃z celerit aia mea

integra iā; z sincera ꝓfessiõe cādidata ī pulcri
ꝑ milib; spõsi sui xp̃i euolaret ãplex⁹. Talib;
silib; affectib; inflāmat⁹ obdormiuit. Dor/
miēte igit adolescētulo. vēit ad eū q̃dā teter
spūs q̃ terribilē ꝓferēs vultū z cartulā q̃ndā
ī mānu tenēs his iuuenē ꝟbis affat. o mōache
mōache noli nimiū q̃ bñ ꝓfess⁹ laxare frena
leticie. Fallet; nō tā mūd⁹ es vt errore ōce/
ptus arbitrar;. Et manu cartulā ostētans.
En inq̃t in hac cartula adhuc plura scelera
scpta retineo. q̃ tu nulla aut ꝓtritiõe lauisti.
aut ꝓfessiõe delesti q̃b; ī extremo dei examī
te habeo accusare. Ad ħ iuuenis ꝑmū pterri
tus ꝓfidētia tū capta eo q̃ nihil scient in ꝓfes
siõe celauerat. Peto inq̃t ad spm̃ vt modicū
videā cartulā quā ostētas. vt expiētia discā
te vera locutū. Alioq̃n arbitrabor te ad me
terrēdū hmōi ꝓmētisare mēdacia. q; mēdac
es z pr̃ mēdaciū. Ad q̃ demō. Nūc inq̃t tibi
cartulā meā nō pādaz. ſz ī iudicio p eā sup te
mort; procurabo sniam tūc ei videb⁹ an mētit⁹
sū tibi. cū te duxero ad tormēta captiuū. No
ui fraudē tuā. statī vt ea nosceres quēadmo
dū z cetera pctā tua ita z ista ꝓfessiõe ōleres
atq; mihi illuderes. Interī adolescēs zelo p
prie salut; īstigat⁹ se īcipit erigere z viz velle
īferre spūi. atq; violent⁹ extorq̃re q̃ ꝑcib; ob
tinere nō potuit. Q̃ demō vt itellexit īcipit
arti⁹ manu cartulā ꝓstringere p dormitoriū
mōasteriū fugere mal⁹ iuuēis velle euadere.
ſz iuuēis veloci⁹ insequit fugiētē. Cūq; sic vter
q; p ꝓceps curreret z demō dormitorio ōscē
so cū īpetu p valuas eccl'ie fugere festinaret.
dño sic ordināte ad ꝓseruatoriū aq̃ bñdicte
īpetuosi⁹ ipingens p ꝓna solo ꝓsternit. carta
manib; tēta vi ruine excutit. z voti sui obti/
nēdi iuueni ꝑbet accessus. Hā cū demōez ħ.
cartulā illic collapsaz cerneret. rapido cur/
su recurrit ad cellulā quā sig̃ crucis munitā
clausit. legitq; q̃ scptū erat in cedula. Ubi
cū nōnulla pctā iuenisset q̃ ipe ꝓfiteri negle
xerat lachrymis ꝓpunctōis tot⁹ infusus ab/
batē suscitat. z cartula demōis inuēta ꝓfitet
atq; sic tādē cartulā demōi legēdā restituit.
Qui vt omia vidit deleta ꝓfusus disparuit.
ſz iuuēis securior fact⁹ p ꝓfessionē acq̃sitā
puritatē solicit⁹ ī poster nitebat custodire.

LX

¶ Tpe bti dñici pr̃iarche ꝑdicatoꝝ erat in
mōasterio suo q̃dā ꝓuersus. q̃ q̃daz vice sine
lnia ī ciuitate extra ꝓuētū z bñdictōne nulla
ꝑmissa nec vlla cruce ꝓsignās potauit. Quo
facto repēte cepit pallere vultū. spūare ora,
ad terrā pruere. z oīb; mēb⁹ palpitare. In
timāt ħ bto dñico. q̃ celer⁹ accurrit. iussitq;
demōe fatigatū ad eccl'iaz deportari. vbi cū
vix a decē fortissimis viris eēt adduct⁹ vni/
co flatu oīm inibi lāpadū lumē extinxit. cui/
dens dās signū se pncipē tenebraꝝ lipidi lu
minis radios ferre nō posse. Cetez adiurat
eū sctūs p ihm nazarenū vt q̃re frēm suū ce/
perit lacessere fateat. Quid me frustra inq̃t
demō tuis adiuratoib; fatigas. Hic hō quē
teneo vinū sine licētia bibit. z nulla cruce cō
signās me piter cū vino potauit. Desiste g̃ a
violētia tua z noli me meis q̃so sedib; pelle/
re. Quid ei ad te ē si iuicē pac; federa pepigi
mus z mutua sum⁹ cohabitatōe ꝓmīti. Hec
ipis simul loq̃ntib; fit signū ad matutinas.
Q̃ vbi demō audiuit. Heu mise inq̃t. si ca
puciati ad diuinā laudē ꝓueniūt diut⁹ ħ p/
manere nō possuz. Dicq; cū ciulatu frez eti
ens seminiuū reliq̃t. Quē beat⁹ dñicus suis
ꝑcib; ꝓstine reddidit sanitati. nūq; in poster
sine cruce z bñdictōe bibitur.

¶ Ex vitis fratrū ordinis heremitaꝝ.

Exemplū. LXI.

Quidaz frater so

q lit⁹ sepe discurrere ad ciuitatē re/
strict⁹ est a pore suo. ita q̃ ñ nisi in
casu necessitat; deberet exire ꝓuētū. ſz iste
tot cās necessitat; finxit nūc ptēdēdo se voca
tū ad ifirmū. nūc ire ad emēdū pgamenū. nē
ad cādelas. nūc ħ. nūc illa q̃ videbāt necaria
z pficua z sub clamide tal' licētie iuit. Hic fr̃
q̃dā die trāsiēs p locū vbi erat hō arrept⁹ a dō
mone q̃ gemit torq̃bat. rogat⁹ ab incol' loci vt
accederet. z p ꝓiuratōes z prões suas demo
nē expelleret. ñ valēs resistere petētib; venit
ad illū. Et cū legisset initiū sct̃i euāgelij ſm
iohez z alia q̃ sibi legēda videbant subiūxit.
Precipio tibi ī ꝟtute sctē obediētie vt exeas
vasculū istō. Tūc demō rñdit. Quid tu mi/
hi habes ꝑcipe ī ꝟtute sctē obediētie q̃ nūq̃
ver⁹ obediēs fuisti. Q̃ ille audiēs verecūda
tus z ꝓfusus absces̃it.

LXII

¶ Itez de bto frē nicolao de toletino fert q̃
cū semel gemit ifirmat⁹ eēt. ita vt frēs de vita
ei⁹ dubitarent. vocat⁹ medic⁹ iussit eū carnes
ꝓmedere. q̃ ipe recusauit donec ꝑor q̃ erat
ī loco ħ sibi ꝑcepit. Tūc angustiat⁹ vir sctūs
vocato ꝑore loci dic̃ ei. generali oīno ē obedi
endū ħ ē q̃ ꝑmisi. ħ est q̃ saluatori meo suc
sctissime genitrici z bto augustino ꝓmo ob/
tuli. z vsq; ad mortē ſuare cupiui. Cū g̃ ꝑor

ꝛ ifirmarꝰ carnes sibi offerrẽt comedendas. ipe oino obedire volẽs accepta pua pticula semel tãtũ gustauit ꝺ carnibꝫ ꝺi. Ecce obedi ui. Nolite me ãplꝰ de vicio gule molestare. qꝛ meliozꝫ medici adhesi ꝓsilio. Et tũc celeri ter ẽ sanatꝰ. Nꝺ certe nõ esui tãtille carnis sꝫ celestis medici medicamĩ. ꝛ merito obedien tie asscribebaꝯ. Itẽ ferꝯ de eodẽ qꝺ cũ q̃dã vi ce in ifirmitate sua vna ꝑdix assata ad mãdu cãdũ sibi fuissꝫ apposita ꝛ ipe ꝺ ea comedere recusasset. ꝓceptũ fuit sibi a ꝓore ꝑ obediẽtiã vt manũ poneret ad mãducãdũ. Ãt ille vo lẽs obedire ingemuit. ꝛ eleuatꝫ oculꝯ in celũ fa cto crucꝫ sig̃ manũ ad ꝑdicẽ posuit. ꝛ ecce ꝑ ꝺix reuiuiscẽs ptinꝰ auolauit. LXIII

Itẽ audiui de frẽ alio valꝺ ꝓmpto ad sin gulas obediẽtias supioꝛ suoꝛ. q̃ cũ eẽt ꝓpaꝰ ad dicẽdũ missaꝫ. rane q̃ mlte erãt in loco illo tãtũ vociferabãꝯ qꝺ ꝑ eas frẽs in deuotiõe sua nõ paꝛ ipediebãꝯ. Dixit g̃ ꝓor isti q̃i ioculari ter. Vade dic illis bestijs qꝺ ſuẽt filetiũ. Ãt fratꝯ iste vadẽs ad locũ fluuialẽ vbi rane erãt facto sig̃ crucꝫ dixit ℔ ℔ba. In noĩe dñi nr̃i ie su xp̃i ꝯcipio vob vt taceatꝭ ꝛ extũc nõ ẽ audi ẽ clamoꝛ hmõi ranaꝝ in illo loco. LXIIII

Itẽ audiui ꝺ alio frẽ in oĩ obediẽtia bñ ꝛ ꝺiu exercitato q̃ q̃ndã hoĩes a plibꝫ demoni bus obsessuꝫ libauit coꝛã vniuerso ꝓplo i ec clesia ꝓpt̃ ℞ congregato. Cũ ei lectꝫ sctis euãge liis ꝛ aliis oꝛõibꝫ factꝫ ꝓcipet eis ꝑ sctãꝫ obe diẽtiã dñi nr̃i ihu xp̃i vt exirẽt coꝛpꝰ illꝺ. ꝛ nũ q̃ alicui hoĩ nocerẽt. Demões ꝓtremiscẽtes ad fris obediẽtꝫ obedientiã cũ mag̃ strepitu exiuerũt. ꝛ fetoꝛẽ intolerabilẽ pꝰ se reliq̃rũt. Propt̃ qꝺ ꝓplꝰ frẽꝫ illũ mlt̃ũ venerari cepit sꝫ ipe inanẽ gl̃iaꝫ fugiẽs de terra illa recessit

Fuit q̃dã ꝓor in ordie vt a senio LXV ribꝫ meis accepi a pueritia castꝰ. religiosus ꝛ deuotꝰ. sꝫ valꝺ rigoꝛosus in regimie. ꝛ sub ipo viguit maria disciplia. Hã regl̃arꝫ obſ uãria ꝛ diuinũ officiũ optie fiebat. ꝛ ꝺilig̃n tes strẽnue coꝛrigebat. Erat ãt int̃ ꝓuẽtua les suos q̃dã fratꝯ in btm̃ iohẽꝫ baptistã sin gularẽ deuotõꝫ bñs. q̃ ꝓpt̃ rigoꝛẽ ꝓris ꝑcu rauit mitti ad aliũ ꝓuẽtũ. Cui apparẽs sctus iohes baptista in visiõe dixit ei. Noli recedere a ꝓore tuo. qꝛ vtile ꝛ salubre ẽ tibi sub ipo eẽ vsq̃ ad moꝛtẽ. Et sic idẽ fratꝯ sub illꝰ mansit ꝓris regimie volũtarie vsq̃ ad moꝛtẽ. ꝛ tã dẽ deuote obijt in die natitatꝫ scti iohis bapti ste. Prior ãt diu ifirmatꝰ diẽ claudẽs extre mũ magnã gl̃iam ꝛ mlta pmia ꝓcepit a dño sic̃ reuelatũ fuit cuidã scẽ soꝛori. LXVI

Erat etiã q̃dã fratꝯ iuuẽis in reatina ciuita te noie iohes. simplex hũilis ꝛ sp iocũdꝰ. in ci boꝛpotu ꝛ alijs ad cõez ꝓuersatõz spectãtibꝫ irrep̃hẽsibilꝝ socialꝯ. sꝫ in abscõdito erat mlt̃ũ speciall. Dic mlte dilectõis ꝛ charitatis fuit ad oẽs frẽs. nec vnq̃ auditũ ẽ ℔ ꝺ oꝛe suo nec visũ aliq̃ factũ q̃ a fratꝛna dilectõe diſ creparꝫ Oib obsequiosus fuitꝯ ꝑcipue infirmis ꝛ hospitibꝫ q̃z pedes lauit vestimꝛta excussit. ꝛ sua eis accõmodauit. ꝛ oẽm charitatẽ quã potuit eis hilariterꝯ ipendit Sacerdotibꝫ isup oĩb idifferenterꝯ q̃buscũq̃ potuit ad missaꝫ cũ sũma diligẽtia libẽtissime mistrauit Dic fra ter solitꝰ erat igredi oꝛtũ ꝓuẽtꝰ. ꝛ dũ exiret vi sus ẽ sepꝰ lachꝛymas fudisse. Et interrogatꝰ q̃dã vice cur fleret rñdit. Quia vido herbas arboꝛes ꝛ arbusta. volucres ꝛ terraꝫ cũ suis fructibꝫ obedire ꝺo. ꝛ hoĩes q̃ꝺ ꝓ obediẽtia ꝓmissa ẽ vita eterna trãsgredi ꝓcepta creato ris sui. Dec gemo ꝛ ꝺfleo. Duic frĩ felicꝫ me moꝛie ꝑ aliq̃t dies añ obitũ suũ philomẽa ve niẽs singulꝯ dieb añ fenestrã suã ꝺulcit cãta bat. De q̃ mirãtibꝫ frĩbꝫ ꝛ iterrogãtibꝫ q̃d nã ℞ eẽt. rñdit subridẽdo q̃i ioculariterꝯ spõsaꝫ suã eẽ inuitãtẽ eũ ad ꝑadisuꝫ. Quadã ãt die mi nistrãte ipo ad missaꝫ vidit sup altare lucẽ ce licã. ꝛ eadẽ die cepit decũbere ꝛ cũ magꝭ ꝺuo tione spm̃ reddidit ei q̃ feĉ illũ. Et ifra eũdẽ ãnũ ꝺeꝰ ꝑ ipꝫ sctm̃ frẽꝫ feĉ circit. cl. sig̃ gl̃iosa

Augustinꝰ de iterano cũ eẽt LXVII nobili genere oꝛtꝰ. ꝛ vtriusq̃ iurꝫ famosus ꝓ fessoꝛ. ꝛ nihilominꝰ in curia dñi mãfridi regꝫ valꝺ potẽs ꝛ oĩb charꝰ. ꝺo disponẽte icidit i egritudiez validã. Cũq̃ timeret se moꝛituꝝ petiuit a ꝺo spatiũ penitẽtie. ꝓmittẽs se reli gionẽ igressuꝝ ꝛ statiꝯ ẽ libatꝰ Restitutꝰ g̃ ꝓsti ne sanitati diuĩa vocatõe ordinẽ fratꝝ here mitaꝝ sctĩ augustini i insula silicie igressus voluit vir ꝺi i ipo sue ꝓuersiõis ꝓmordio hu militatꝫ iacere fundamẽtũ. vñ sctẽ religiõis habitũ assumẽs occlꝯ auit sue scie claritatez generꝫ nobilitatẽ. ꝛ ꝓris statꝰ sblimitatẽ. ne q̃s eꝯ aliq̃ ꝑdictoꝝ eũ ꝓsideraꝭ veneraret. et ne eꝯ ℞ i coꝛ eiꝰ aliq̃ supbia irrepe posset. Fa ctꝰ est g̃ intꝰ frẽs stultꝰ vt a ꝺo istrueret. Factꝰ est pauꝝ vt diuitijs celestibꝫ ditaret. Factus est vilis mũdo vt apud deũ exaltaret. Con uersabaꝯ eniꝝ inter fratres cunctis vilioꝛ et despectioꝛ. sciens se tanto maioris meriti eẽ apud deũ. q̃nto ꝑ amoꝛe eius magis despe ctus eẽt in mõdo ꝛ intꝰ hoĩes. Jactãtie aũt ver

bū ꝓris stat⁹ nūq̄ ex ore ei⁹ audiebat. Que/stas ⁊ hūiliora fuitia dom⁹ ⁊ q̄cūq̄ viliora incognit⁹ manēs deuotōe ⁊ hūilitate ⁊ dili/gētia nimia adimpleuit. In ipa ꝙo sua hūili tate gaudēs plorabat q̄ tantū distulerat suā ꝙuersionē ad deū. Liq̄fiebat aīa ei⁹ amore supne patrie ꝑ cui⁹ amore oīa pūtia ꝑ nihilo reputabat. Si qō verbuz aliqñ cā fraterne correptōis laberet ex ei⁹ ore qō aliqñ ex zelo boni ⁊ detestatōe mali fraterna charitate so lit⁹ erat facere. statī seipm⁹ dēnans ad pedes fratris ꝑstrat⁹ veniā postulabat. Postq̄ aūt vir dei in insula silicie aliq̄nto tpe fuisset cuz fratrib⁹ mag̃ humilitate ꝙuersat⁹ ꝓtigit q̄sq̄ frēs de senis ex obediētia ordīs ad ꝙuentuz eiusdē insule venire a q̄bus cū interrogasset vir dei de locis senēsis puīcie. ⁊ didicisset q̄ ibidē eēnt loca eremitica ab hoīm habitatōe semota. ⁊ ad vacādū deo plurimū apta. obtē ta licētia a supiore suo. ad senēsez puīciā ve/nit. paucis ⁊ vilib⁹ pānis indut⁹. ⁊ frib⁹ puin cie illi⁹ penit⁹ ignot⁹. Posit⁹ est ergo in q̄dam eremitario sctē barbare qō nō lōge distabat a castro sancte flore vbi soli deo vacabat. tā/tacq̄ dulcedine deuotōis cor ei⁹ affluebat vt plerūq̄ videret beatoz agmib⁹ intereē. ⁊ be ate q̄etis p̄miū ꝑgustare. Quia ꝙo nō agno/scebat q̄lis ⁊ q̄nt⁹ eēt ꝓponebāt ei hūilia offi/cia dom⁹. q̄ ipe cū hūilitate ⁊ alacritate libēs adiplebat. faciebat q̄stas. purgabat domuz papsides ⁊ alia dom⁹ vtēsilia abluebat. Fra tres aūt ꝓsiderātes ei⁹ sctāz ꝙuersatōz ac ver/boz edificatōz q̄ nōnūq̄ q̄sī cū q̄dā simplici tate ex ore ei⁹ ꝑdibāt libēt eū audiebāt. Erat aūt ibi tūc ꝓr frat⁹ q̄dā ō senis vocat⁹ frater bon⁹. vir sat⁹ venerabil⁹ ⁊ prudēs. q̄ ꝓsiderās ei⁹ bonitatē ⁊ ꝓsilia saluberrima eū ml'tū di/ligebat. delectabaq̄z de ei⁹ hūilitate. mozuz ḡuitate ⁊ eloq̄oz suoz suauitate. Cū ḡ idem frat⁹ bon⁹ a ꝙuentu sctē barbare ad locū sctī anthonij ꝑ obediētiā ordinis trāsferret. ipm fratrē augustinū secū adduxit. quē ⁊ sequēti anno fact⁹ ꝓr rosie secū retinuit. In q̄ loco ꝙu⁹ dei oīb⁹ ignot⁹ diuīa disꝓsitōne fact⁹ est cognit⁹ hac occasiōe. Cū em frēs ꝙuēt⁹ rosie q̄ndā haberēt in curia q̄stionē. in q̄ iā fratres succūberēt ⁊ deꝫ nimiū tristarent. cum exꝫ q̄ndā possessionē ꝑderēt de q̄ ꝙuēt⁹ multū su stinebāt. voluit de⁹ lucernā q̄ diu sub modio erat sup cādelabrū religiōis ponere vt luce/ret oīb⁹ qui in ea erāt. Videns ḡ vir sctūs fra trū aīos turbatos ⁊ cognoscēs frib⁹ magnā iniuriā fieri ꝑ curatorē adḡt. petēs sibi licen tiā occulte dari necessaria ad scribēdū. ꝓ curator ꝙo deridebat eū ignans q̄ sciret scri bere l' legere. Ipo tñ pseuerāte i petēdo por/rexit ei calamū cartā ⁊ atramētuz. Qui sece/dēs ad ptē scꝑsit ꝙba pauca. lz sntia ml'ta quā scꝑturā reddidit ꝑ curatori aduersario exhi/bēdā. Qō ⁊ factū ē. Cū aūt aduersari⁹ ꝑ. s. do min⁹ iacob⁹ de pagliaresis hāc scꝑturā lege/ret. ꝓꝙoz breuitatē. ⁊ sntie ꝓtutē p̄gnantē ꝑsi/derās ait. Diabol⁹ vl' angel⁹ vel dñs mathe⁹ de iterano cū q̄ ego fui studēs bononie qui mortu⁹ est in ꝓflictu dñi māfredi regis banc scꝑturā ꝓdidit. Ipe q̄ppe añ ingressuz ordīs mathe⁹ vocabat. lz in ingressu accepit nomen augustin⁹. Et audiēs a ꝑ curatore q̄ q̄dā fra ter rustic⁹ ⁊ ignar⁹ eā scꝑsit ait. Nō inq̄t ē ita. Et statī accessit ad locū fratrū in senis. iter/rogauit q̄s eēt hmōi frat⁹ ⁊ cui⁹ patrie. ⁊ q̄lit⁹ accesserit huc. Et rñsionib⁹ cognitis suis cō ditōib⁹ suspicat⁹ est eē illū q̄ erat. Et statī ro/sīa ꝑgens ⁊ inueniēs quē mortuū estimabat admirās ei⁹ humilitatē ruit in amplex⁹ ei⁹ et oscula. lachrymas ꝓtinere nō valēs. Tunc q̄ rogaret eū vir dei ne eū ꝑdendo pacē suā p/turbaret. ille nullaten⁹ acq̄escens ad frēs ait Frēs habetis thesauz occultū. Hic est eniz melioz hō mōi. tencatis ergo eū vt decet. sed ⁊ q̄stio vīa termīata est ꝑ vobis. Ceperūt ḡ eū fratres honorare ⁊ sibi reuerētiā exhibere Sz vir dei vera humilitate fundat⁹ ⁊ hoīes ⁊ omnē reuerētiā respuēs ꝓra opa seruilia nō dimittēs oīno sicut ꝓus manebat.

LXVIII

Quidā ali⁹ frat⁹ bon⁹ ꝑdicator habēs mul tos filios ⁊ filias ꝓfessiōis banc ꝓtutē habu it. q̄ pauperculaz ⁊ deuotaz ꝑsonaz ꝓfessiōes libēter audiebat. Quo iacēte in extremis q̄/daz deuota ml'ier vidit i excessu mētis q̄ idē frater erat fili⁹ ꝑ dictōis vsq̄z dū iam spīm exa/lare debuit. ⁊ tūc dñs miserat⁹ saluauit ipm. Cui⁹ aīa tūc egressa descēdit in grauissimas īcēdij pēas. lz ipa die mortis sue vidit lachry/mas ⁊ orōes deuotas deuotaz filiaz suarū magnā ptē incēdij ei⁹ extinxisse. Hora aūt li/beratōis eiusdē frīs ō purgatorio venit vox ad eandē sororē dicēs. Propera ante altare sancte Katherine. quia ibi hodie dedicatio erit. In illo em altari idē frat⁹ solit⁹ erat cele/brare. Que iussa ꝓlēs vidit frēz illū duci ō purgatorio ⁊ venire sup idē altare ⁊ ptinus ml'ti filij ⁊ filie ei⁹ q̄ añ obierāt ⁊ ad patriam

trãsierãt descẽdebãt de celo ad idez altare. et statim idẽ frat cũ eis solẽniter ascẽdit. Et q̃ exẽplo apparuit q̃s bonũ z salubre sit pauperibz z despectis z devotis bñfacere. z pfessiones multoz audire ꝓpt deũ. qz taliũ fletibz z pciis iste frater fuit cito de purgatorio liberatus.

LXIX

Fuit q̃dam frater laic⁹ et castus z zelator ordinis vt apparebat. sed valde supbz z appetens dñari in ꝓuentu. z in officio potens eẽ. Fuerat em̃ procurator z nõ poterat sustinere aliquẽ ꝓzẽ nisi ad volũtatẽ suã eẽt. nec procuratorẽ nisi seip̃m. z interdũ petiuit callide absolui a procuratõe. z si obtinuit sic fecit vt cito rediret. Sacerdotes z frẽs clericos nõ plus curabat q̃s coq̃narios. z sciuit sic se exhibere platis zelotipũ p ordine z ꝓuẽtu q̃ oĩa alia ꝺ ipo tolerabãt. Iste in vltima ifirmitate sua trib⁹ diebz iacuit sine q̃rela. Et cuz in nocte moreret. q̃daz frater senex vidit z audiuit in somnis terribilia. z excitat⁹ suspicat⁹ est frẽm illũ esse mortuũ z accẽsa cãdela p̃ horrore q̃ inerat ei. nesciuit q̃d ageret. Sz ꝓuersus ad deũ dixit. O dñe de⁹ an ne vicit frat iste an ẽ victus. Et audiuit vocẽ dicentẽ sibi. Bivis iã respõdebit tibi. Et ipe expauescẽs dicebat Nõ dñe. Timẽs q̃ si horridũ q̃d audiuisset de illo a sensu defecisset. Qꝺ ergo vigilãs ñ potuit sustinere sustinuit dormiẽs. nã ei dormiẽti postea idẽ frat i somnis appuit dicẽs se dãnatũ esse. Et isto q̃rente an ei possit i aliq̃ suffragari. ille rñdit. Nõ. Interrogauit ergo iste frat p q̃d dãnatõem meruisset. Fecit ille sic q̃ erubescit plene ꝓfiteri ꝓfusionẽ suã Attamẽ parũp rñdit. Per ista q̃bus poꝛes z. frẽs volebãt mihi bñfacere fecerũt mihi male. Et ꝝ d cto disparuit. Frat aũt euigilãs z reuoluẽs ꝓba illa z reuoluẽs mẽte ꝓuersationẽ z vitã illi⁹ inuenit q̃ ista rñsio p̃ oĩa concordauit cũ vita quã ille duxerat in ordine. qz in oĩb⁹ dimittebat sibi volũtas z ipe nullũ curauit. nec ꝓzẽ nec lectorẽ nec supioꝛez nec aliquẽ aliũ. sz oĩa in ꝓuentu disponebat ab libitũ suũ z ꝝ tolerabat in eo ꝓpter zelum quẽ p̃tendebat. Attendãt ergo fratres z nõ appetãt dimitti sue ꝓprie volũtati.

LXX

Itẽ ferk q̃ cũ duo frẽs q̃dã nocte sedẽdo in lectis suis sic q̃i cubãdo dicerẽt piter matutinas affuit diabol⁹ cũ fetoꝛe intolerabili dicens. Ad talẽ oꝛõem tale debeꝫ incensum.

LXXI

Beat⁹ nicola⁹ de tolẽtino cũ staret ꝓuẽtualiter cũ q̃dã heremitario qꝺ vallemanes ꝺz ꝓpe ciuitatẽ pesaurẽsez. ex magno devotiõis feruoꝛe q̃tidie ml̃tũ tẽpestiue missam fuit solit⁹ celebꝛare. Cũ aũt q̃dã vice fuisset script⁹ p hebdomadario ad missaz ꝓuẽtualẽ nocte die dñico eo in stratu suo q̃escẽte. ecce aia q̃dã voce magꝝ z eiulatu miserabili vocat euz di. Frat nicolae vir dei respice ī me. Qui in ipam respiciẽs z recognoscere satagẽs. sz nõ valẽs q̃s eẽt ꝓcit⁹ req̃siuit. Que rñdit dicẽs Ego sũ aia fris pegrini ꝺ ansino. quẽ viuentẽ fuũ tuũ nosti. nũc ãt cruciꝛ in hac flãma. in q̃ me de⁹ nõ ad penã eternã quã merui sed ad tpalẽ penã de sua misc̃dia deputauit. Te ergo bũlit̃ depc̃oꝛ. vt hodie digneꝛs missaz p mortuis celebꝛare vt eripiar ab his flãmis Qui rñdit. Juuet te frater mi saluatoꝛ meus cui⁹ sanguine es redẽpt⁹. ego aũt qz ad ꝓuentualẽ missaz celebꝛãdã suz deputat⁹. pꝫtiz die dñica cui⁹ officiũ mutari nõ decz missaz p mortuis celebꝛare non possuz. Ad illa ait. Veni venerãde pat. veni z respice vtꝝ te decet acq̃escere tãte ml̃titudini miserrime que me misit tuã misc̃diam ꝓpulsare. Ip̃m igitur ad alterã ptẽ eremitoꝛũ ducẽs q̃ndã planici em iuxta pesauꝝ ei ostẽdit. vbi erat ꝓmiscui⁹ ml̃tꝝ etatum. statuũ. ac etiã ordinũ diuersoꝛ inumerabil̃ ml̃titudo. Dixere ināt pat mikere turbe tã misere vtile tuũ auxiliũ expectãti. Nã si p nobis dix̃t⁹ fueris celebꝛare. maxia ps ab his atrocissimis penis cruetur. Euigilãs ergo vir sctũs magna horum pietate mot⁹ cũ maxia lachrymaꝝ effusione cepit p eis oĩb⁹ saluatorẽ oĩm exoꝛare. Dane aũt añ poꝛẽ suũ reuerẽter pstrat⁹ z euitãs iactãtiã nõ plene vt viderat sz aliqualit̃ cum oportunitate oꝛaculũ reseruit. supplicãs vt ip̃m p mortuis illa hebdomada ꝓmitteret celebꝛare. Qui devotz ei⁹ pciis ānuẽs aliũ substituit vice ei⁹. Ipe ꝺo p totã hebdomadam p mortuis celebꝛans die ac nocte p ostensa sibi ml̃titudie cũ p̃cordialib⁹ lachrymis affectuosissime exoꝛabat Et ecce trãsacta hebdomada illa eidẽ dict⁹ frat pegrin⁹ apparuit z ꝺ iam ipetrata misc̃dia grãs egit. asserẽs se cũ magꝝ pte p̃dicte ml̃titudinis a penis atrocissimis dei misc̃dia z ipius sacrificijs liberatos eẽ z ad celestẽ gl̃iam ꝓuolasse. Liberasti ināt nos de affligẽtib⁹ nos z odiẽtes nos cõfudisti.

LXXII

Fuit q̃dam frater magne devotiõis ad de

um ⁊ sanctos eⁱ⁹. hic ta3 deuot⁹ erat ad festa xp̄i q⁹ quodlibet ei⁹ festū habebat sigillatiz i carta depictū. ⁊ q̄diu q̄libet festū durabat tam diu cartā illi⁹ festi depictā quā in ichoatione festi in pariete celle sue pepēderat pendere dimisit. añ illā sedēdo ⁊ deuote inspiciē do orabat. gemebat. ⁊ plorabat. Ta3 deuot⁹ etiā erat ad festa beate virginis. q⁹ q̄libz ei⁹ festū aliq̄bus dieb⁹ ante suscipiēdo dicebat mille aue maria. Tā deuot⁹ p̄cipue ad festuz oim sanctoz q⁹ antea p vnā septimanā ieiunijs ⁊ castigatōib⁹ se ad suscipiēdū festū ip̄m p̄parabat ⁊ p octo dies ad honorē oim sanctoz festū deuotōe sedula pagebat. Tam deuot⁹ insup extitit in suis missis q⁹ multū ḡuabat si minister vel alia p̄sona staret vbi faciē ei⁹ videre poterat. q⁹ de oculis ei⁹ fluebāt lachryme quib⁹ genas suas vbertiz irrigabat q̄ hoīb⁹ celatū eē cupiebat. Iste ꝑo tam deuot⁹ in sctōs i die oim sctoz migrauit ad dominū. Qui p⁹ aliq̄s septimanas appuit cuidam deuoto frī in somnis pulcer ⁊ iocund⁹ indicās se sctoz collegijs feliciter sociatū.

LXXIII

Audiui a q̄dā valēte frē nr̄o puinciali tūc in puincia sua. q⁹ cū ip̄e q̄dā vice p lūbardiā trāsiens vidisset latrones insequētes se nō habens refugiuz aliud piecit se ad segetes. erat eñ ꝑpe tp̄s messis. Latrones aūt boc videntes ad locū vbi se absconderat deuenerunt. Ip̄e aūt dei genitricē p ꝓtectōe vocās ꝑsuz. Monstra te esse mr̄ez ⁊c. deuota mēte recitauit. Audierat eñ idē frater q̄dā miraculū de btā ⁊ginē. put retulit quō q̄dā puer submersus ⁊ mortu⁹ añ imaginē btē ⁊ginis in q̄dā cenobio deportat⁹ ⁊ cātantib⁹ monachis hymnū. Aue maris stella ⁊c. puētoq⁹ ad illū ꝑsum. Mōstra te eē matrē. reuiuiscēs puer ille surrexit. Ad efficaciā ḡ verboz intētōz suam referēs iste frat⁹ ꝑsuz eundē in cordez oze sepe repetiuit. Querebāt aūt eū diligēter latrones in segetib⁹ vndiq⁹. ⁊ lz nōnunq⁹ loco vbi iaceret approximarēt. ip̄m tñ minīe videbāt. Et nō inuenientes domū vacui abscesserūt ⁊ sic frat⁹ man⁹ eoz salu⁹ euasit. ꝓtectōe virginis gl̄iose.

LXXIIII

Narrauit mihi q̄dā ep̄s magn⁹ in q̄dam familiari collocutōe qūo ip̄e olim in minoribus ꝓstitut⁹ ad q̄ndā sctm̄ cui⁹ nō recolo deuotōez habuit singularē. cui⁹ etiā reliq̄as sp̄ apō se ex deuotōe portare ꝓsueuit. Cū aūt q̄dā die familia emissa ip̄e sol⁹ forte cā studij i hospitio dom⁹ sue remāsisset audiuit fortiter pulsari ad ostiū ⁊ ip̄e putās aliquē esse de familia sua iuit ⁊ apiens ostiū inuenit ibi pulchrā ml̄ierē q̄ dicebat se hr̄e sibi loq̄. Qua intromissa eis ꝓsidētib⁹ int̄ loq̄ndū iste ꝓcupiscētia carnis stimulat⁹ eā ad ꝓcubitū ꝓuocauit nec illa recusauit. Cūq⁹ iste iā ad actū carnalē ꝓcubuisset. recordat⁹ reliq̄as deuoti sibi scti hr̄e apō se. ꝓtinuit donec reliq̄as ponēret extra camerā in q̄ erāt exhorrēs facin⁹ si ī p̄sentia illaz act⁹ illi⁹ turpitudis exerceretur Cūq⁹ ḡ sic occuparet in dissoluēdo bursam reliq̄az cū suis nodulis ⁊ ligaturis. ⁊ in deportādo eos ad locū seq̄stratū. Ecce q̄dā cū rumorosa iportunitate ad ostiū dom⁹ pulsauit. At ille depositis reliquijs ad locū suum cogitabat p̄mit⁹ illū pulsantē amouere. vt sic cū bona oportunitate valeret volūtatē suaz explere. Cū ostiū apuisset. vidit q⁹ erat vnus magn⁹ dñs amic⁹ su⁹ q̄ ad videndū eū casu supuenit Ille ꝑo dñs ꝓpēdēs istū in facie at q⁹ ocul⁹ totū inflāmatū. ait ad eū Certe aliq̄d neq̄cie apparet i te. dic mihi q̄d sit. Iste autē amico nihil celare volēs. idicauit ml̄ierē ad eē. ad cui⁹ ꝓcubit⁹ iam dispositū fuerat. ⁊ iā expleuisset nisi cū reliquijs alicui⁹ scti occupatus fuisset. Qō ille audiēs sic vir p̄udēs ait. Vere bon⁹ est sanct⁹ iste cui⁹ reliq̄e te a pctō pseruauerūt. Dimitte ḡ eā ⁊ ad alia solatia p perem⁹. sicq⁹ factū est. Et extinde iste reliq̄as suas maiori deuotōe venerabat.

LXXV

Audiui de q̄dā iuuene frē nr̄o nobili q̄dē genere. q⁹ de psapia comitū anglie. sz animi ꝑtute nobiliori. Dic diuīo afflat⁹ spū pōpis secli renūciās ordinē heremitaz scī augustini ē ingressus. quē amici ei⁹ ꝑm secl̄m. sz inimici ꝑm deū. q⁹ valō ꝑ dolebāt retrahere nitebāt ad seculū. pollicētes ei mags honores ⁊ diuitias ⁊ potētias in reg̃ sz inuenis in dei amore fix⁹ ꝑ oīa vilipēdebat. ⁊ sic ī bonis ꝓncipijs religiōis pmānsit iflexibil̄ p totū annū pbatōis. Termio igit̄ pfessionis aduenīēte amici fort⁹ insistūt mutare molientes iuuenis aīm. ⁊ nūc blādicijs eū allicīūt. nunc minis. nūc terroribus ꝓcutiūt. Rex q̄ppe p̄ceperat eū nō violentandū sz suo arbitrio relinq̄ndum Sed xp̄i miles nec blandimētis seducit nec terroribus cōcutit. Demuz vero cū nimiū sic essent infesti ip̄e intendēs vexatōez redimere. dixit se delibare velle. ⁊ q̄d de⁹ sibi darz eligēdū appere ꝺberz hora ꝓfitēdi Leti efficiūt

satellites diaboli sperãtes inuenẽ a suo ppo
sito resilitur. Cõstituto g̃ tpe t hora pfitẽdi
ꝓfluũt mlti pceres t nobiles regni. afferẽtes
secũ pciosaꝫ vestiũ apparatũ q̃b idẽ iuuenis
induerek. Stabãt aũt ꝓsanguinei sui t ami
ci fm seculũ ad vnã ptẽ. t ad aliã ptẽ ꝓstitut⁹
fuit ꝓor cũ fribꝫ suis. positaq; erãt vestimen
ta secularia pciosa ad vnã ptẽ. ad aliam iace
bat habit⁹ ordis. Jpe ꝙo tpi athleta ꝓstituit
in medio dimicatur⁹ ꝓtra diabolũ t põpas
ei⁹. Cũq; ꝓor ꝓponeret vt in talibꝫ moris est
qũo oportet eũ vnũ eligere de duobꝫ. vel ire
ad amicos t indui vestibꝫ illis pulcr̃. vl̃ ma
nere in ordie t indui veste despicabili. ꝑt de
um. ꝓfestim iuuenis spretis ꝓsanguineis et
amicis mũdanis t illoꝝ vestimẽtoꝝ pompa
t gl̃ia. hilaris ad cappã cucurrit. ipamq; bra
chijs astringẽs corã ꝓore se ꝓstrauit. t pfessi
onẽ suã recipi postulauit. O q̃nt⁹ flet⁹ multo
rũ. Flebãt aũt frẽs p amore ꝓgratulãtes sa
luti iuuenis t tã elegãti exẽplo p̃stito in hoc
facto. flebãt amici seculares p̃ dolore. Non
nulli ꝙo flebãt ex pia q̃dã ꝓpassiõe t deuotõe
eo q̃ tã nobil̃ iuuenis tã ardẽter t alacriter
ad xpi militiã ꝓuolaret. Uidẽtes aũt amici
sui q̃ aliud nõ restaret. pietate moti ipm pri
ori ꝺmẽdabãt t fribꝫ. Jpe ꝙo iuuenis pfessi
one facta sicut ĩ nouiciatu cepat actibꝫ duo
tõis insistere sic nũc pfessus studuit sp de bo
no in melꝰ pficere. LXXVI

Erãt duo boni socij ꝺ ordie vagoꝝ q̃ diu
histrionica libertate p mundũ fuerãt diua
gati. q̃z vn⁹ demũ ꝓunct⁹ latẽter sea socio
suo abstraxit. t in q̃dã inclusorio qꝺ erat in
nemore se recepit. Ubi p aliq̃t annos penitẽ
tiã agens deuotõne sedula dño seruiebat. At
uero soci⁹ ei⁹ vehemẽter ãmirãs q̃ nã iste de
uenerit. totã illã circuiẽs regionẽ solicit⁹ ipz
req̃rebat. Qui tandẽ audiẽs qũo q̃dã homo
ignot⁹ in tali nemore in q̃dã spelũca iclusus
habitaret. cogitare cepit an forte ille soci⁹ su⁹
esset. t gradu ꝓcito illo ꝑuenit. Cognito q̃
ipe esset. nõ modico exhilarat⁹ gaudio cepit
velle eũ allicere vt exiret. t ad pristinã societa
tẽ rediret. asserẽs qũo mũd⁹ mõ mlto floridi
or t delectabilior foret q̃z ꝓus. t multa talia
oblectamẽta ei indicauit. Ille vero iã in dei
timore fundat⁹ nullaten⁹ acq̃uit. Ex cũ ille
ꝑpulsare aures illi⁹ nõ cessaret ille tandẽ anti
que artis ingenio vel forte diuĩo nutu cogi
tans qualit̃ veratõz suã redimeret t artẽ ar
te falleret ait ei. Si tu poteris lapidẽ ab ore
spelũce remouere t extrahere tecũ ibo. Erat
eñ spelunca illa vndiq; clausa. t nõ nisi de
sup p vnũ foramẽ introit⁹ t exit⁹ patebat qꝺ
tũ foramẽ grãdi lapide claudebat. Qꝺ iste
audiẽs let⁹ efficit⁹ quasi iã chari socij adepto
ꝓsensu. nec mora ascẽdit supius lapidẽ amo
uit. t socijũ ingenio quo potuit extraxit. Cũ
q; simul p nem⁹ pgerẽt dixerat ille q̃ fuerat ĩ
clusus ad socijũ suũ Eh quid sũ oblit⁹. remã
sit ĩ cella saccus pecunie vis vt reuertamur
t tollam⁹ eũ Qui respõdit. O ino tollam⁹ eũ
nobiscũ. Redeũtes ergo cũ venissent ad cel
lam. dixit ille qui ꝓus int⁹ fuerat. Ego lõga
sessione debilitat⁹ nõ bene valeo ascendere.
ascẽde ergo tu t intra. t pecuniã ad caput le
ctuli queras. Et cũ ille intrasset. ille post eũ
ascẽdens lapidẽ ad os spelunce aduoluit. so
ciũq; int⁹ inclusit. t descendẽs ad fenestram
ait. Chare socie ego spero in miscõia dei q̃
iam emẽdauerim peccata mea. sede tu hic p
tantundẽ tpis t emẽda peccata tua t ꝓfui ẽo
quia satis diu diabolo seruiuisti. Sed iste
putãs esse iocũ rogauit vt se exire ꝑmitteret
ille aũt forti⁹ obserãs spelũcã dixit ei. q̃ ani
mũ suũ ad hoc applicaret quia eũ inde nulla
ten⁹ esset emissur⁹ Hortabat aũt eũ quotidie
verbis sanctis t sedule ministrauit ei. Jpse
aũt ꝑmit⁹ cũ magna impatiẽtia t indignatõ
ne audiuit eũ. Sed illo crebri⁹ orante. p eo t
salubribꝫ monitis t exemplis sanctoꝝ patrũ
eũ ꝓtinuo exhortante. paulatiz verbis exhor
tantis animũ adhibere cepit. Et tandẽ acce
dente dei gratia necessitatẽ in voluntatẽ ver
tit. t sic ambo in sancto ꝓposito ꝑdurãtes vi
tam suã feliciter terminauerunt.

¶ Ex vita sancti Hieronymi.

¶ Exemplu. LXXVII

Adueniente die

a q̃ venerabilis eusebi⁹ migratu
rus se scierat. tertio die ꝑeunte
languore febriũ ꝓcussus valide sup terram
nudã magistri sui Hieronymi nõ ĩmemor
se nudum fecit deferri a fratribꝫ. admonens
fratres singulos in ꝓposito ꝑmanere. Demũ
saccũ q̃ gloriosus iduebat hieronym⁹ defer
ri fecit t sup se poni. Ordinauitq; se nudum
instar gl̃iosi mgr̃i extra eccl̃iam in q̃ iacebat
sancti hiero. cadauer sepeliri. P⁹ hec cõione
accepta. se dño t gl̃ioso hiero. ꝓmendauit. t
sic p triduũ locutione corꝑalicz visione pri
uatus circũstãtibꝫ fribꝫ psalteriũ passiones

dñi ⁊ alia legẽtib⁹ iacuit. Die aũt mortis du
ab⁹ fere horis añ btẽ aĩe exitũ cepit venerabi
lis eusebi⁹ tã horribiles act⁹ agere. vt circũ
stãtes mõachi velut amẽtes iacerẽt in terra
Hã qñq; trãsuerĕ ocul' iunctis manib⁹ facie
terribili diraq; voce clamabat. Hõ faciã nõ
faciã. mẽtirꝛ. Post ħ faciẽ in terrã q̃ntũ pote
rat firmãs clamabat. Adiuuate me frẽs ne
pereã. Monachi aũt flẽtes ac tremẽtes iter
rogabãt eũ. Quid habes pat. Quib⁹ ille Hõ
videtis demonũ agmia q̃ me debellare cupi
unt. At illi, Quid te factuꝝ volebãt cũ dice
res nõ faciã. nõ faciã. Et ille. Conank ait vt
blasphem⁹ iueniar. ⁊ iõ sic clamabã. Tũc illi
Quare faciẽ abscõdebas ĩ terra. Ille ait aspe
ctũ eoꝝ videre tã terribilẽ q; oẽs pene nihil
sunt respectu illi⁹. Int ħ verba act⁹ poꝛes re
iterãs sic ad extrema deuenit. Frẽs aũt pa
uidi ⁊ stupẽtes stabãt velut mortui nesciẽtes
q̃d facerẽt Ad extremã aũt horã veniẽti gl'io
sus eidẽ hiero. apparuit ꝓfortãs eũ. Ad cui⁹
aduẽtũ pterrita demonũ turba illa euanuit.
Et viderũt hiero. mõachi q̃dã. Alĩ aũt has
voces ab eusebio audiebãt. Vñ venis pater
Quare tãtũ moraꝛ⁹es. Cui vox illa audiẽti
bus frib⁹. Expecta fili ne formides. qꝛ te nõ
deserã quẽ tãtũ diligo. Qua voce audita bre
ui discurso tp evenerabilis eusebi⁹ expirauit
Ad cui⁹ coꝛp⁹ fiebãt miracl'a pterite vite san
ctitatẽ insinuãtia. Int' q̃ q̃dã mõach⁹ sui mo
nasterĭ p lachrymis ⁊ vigilĩs ocl'oꝝ lumie
puat⁹. stati vt ei⁹ coꝛp⁹ venerandũ facie teti
git oculoꝝ lumẽ recepit. Quidã demoniac⁹
etiã obu⁹ sepeliẽdo coꝛpi liberat⁹ est.

LXXVIII

Beat⁹ siluan⁹ archiep⁹ nazareth tãta bea
tũ hiero. affectõe ⁊ deuotõe colebat. vt q̃cq̃d
faceret dei nomẽ ⁊ btĩ hiero. p̃missũ iuocarꝛ
vñ ⁊ q̃i ab oĩb⁹ hiero. noĩabat. Serpẽs autẽ
antiqu⁹ sup viri scti siluani nimia sanctitate
graui ardescit iuidia. vt igĭt euꝝ infamẽ red
deret q̃ten⁹ q̃s bonos exẽplo subuexerat ma
lo graui⁹ deiicerẽt. Nocte q̃dã formã sancti
sumẽs nobilissime mulieri cuidã iã in lecto
q̃escẽti apparuit. q̃rẽs vt sibi ad turpẽ ꝓiun
ctionẽ ꝓsentiret. Ad qõ ꝓterrita m'lier q̃d fa
ceret cũ ħ videret ignoraꝛs. diras cepit emit
tere voces cũctos excitãs dormiẽtes nõ so
lũ sue dom⁹ sꝫ ⁊ vicinarũ. q̃ oẽs ad mulieris
thalamũ ꝓcurrẽtes q̃d hꝛet pauidã interro
gant. Interea callid⁹ serpens sub lecto cepit
dilitescere. Re aũt cognita gueniũt vbiq; q̃
rẽtes ad locũ vbi latebat. Et accẽsis cãdelis
eũdẽ intuẽtes siluanũ ep̃m crediderũt. Cũ
cti igĭt in stupoꝛẽ ꝓsi sunt. sciebãt eũ famaꝛ
sctitatis ei⁹. Perq̃rũt tandẽ cur tãtũ velit fa
cin⁹ ppetrare. At ille. Quid feci male. qm̃ ħ
me ad ħ iuitauit. Nõ audiẽs illa mẽdacẽ il
lũ lachrymis pclamabat. Qui vt eos ad vi
ri dei odiũ acrius iflãmaret talia ⁊ tã horrẽ
da cepit ꝓba pfari vt illi audire renuẽtes eũ
dure eracerbãtes extra domũ violẽter eĳce
rent Hane aũt facto oẽs siluanũ ep̃m hypo
critã ꝓclamãt ⁊ dignũ incẽdio. totaq; ciui
tas nazareth adeo ꝓtra eũ ꝓmota ẽ. vt audi
to ei⁹ noĩe q̃libꝫ blasphemaret. Mira patiẽ
tia ⁊ magne sanctitatis idiciũ. Volat ad in
noxĭ p̃sulis aures tãti fama discrimĩs. os ta
mẽ ei⁹ nõ mouck ad iniurias. coꝛ manet ĩmo
bile. ad nullã vertẽs se ipatiẽtiã. sꝫ grãs deo
sp agens. suo se fatek ħ crimĩe meruisse. gau
denq; dicere ꝓsueuit. Hũq; tã se felicẽ q̃ cũ
se ab oĩb⁹ despici ⁊ ꝓculcari ꝓspiceret. Cre
uit tãtũ ei⁹ infamia vt p ciuitates vicinas vſ
q; alexandriã, oꝛe oĩm delata sit. Ad limẽ in
noxĭ p̃sul' nemo iã audebat accedere. Reuo
luto itaq; anno post ĩchoatã infamiã vt sub
ditoꝝ paululũ scãdalũ mitigaret. ciuitatem
nazareth vir dei deserẽs in eccl'iam vbi gl'io
si hiero. coꝛp⁹ q̃escit humatũ. tãq; in refugũ
portũ veniẽs in locũ sepulture se posuit oꝛa
turꝰ. Quo duab⁹ horis sic manẽte vir q̃daꝛ
neq̃cie spũ accẽsus eccl'iam intrãs sanctũq;
repiens oꝛatẽ. ad eũ velut leo cucurrit. ipꝛo
perãs q; honestas m'lieres ad ꝓsensuꝫ sue li
bidinis q̃tidie puocaret. Cui agn⁹ innocens
gaudẽs se despici vt ħ sepe sibi diceret iuita
uit. Nõ latro ille audiẽs extractũ gladiũ ele
uat vt in et⁹ guttur ĩmergat. Cui cũ ħ verbũ
succurre hieronyme sctũs antistes opponerꝫ
ĩpziũ guttur gladiũ ĩmersit manu retrouer
sa. Casu igĭt ali⁹ supueniẽs vir nequaꝫ ħ qõ
diuĩa vltõe factũ fuerat vt vidit. a viro dei il
lũ estimãs interẽptũ. extracto gladio silua
nũ interficere conabak. breuiꝰ quod ꝓmo cõ
tigerat accidit etiã huic. Vix secũd⁹ in terrã
ceciderat. ⁊ ecce duo viri egrediẽtes viderũ
qõ factũ fuerat diuini ignari ꝓsilĩ. vn⁹ eoꝝ
furie vesania agitat⁹ exclamauit. Usq; q̃ vi
get tua malicia ⁊ m'lieres honestas ad tuã p
uocas libidinẽ. ⁊ hoĩes occidis ĩ occ'to. cer
te tue neq̃cie hodie finis erit. Et subito furẽs
vibrato enseaccurrit vt illũ extingueret. At
vt siluan⁹ iã tertio gl'iose hiero. succurre cla-

masset vir ille vt ꝑmi duo manu ꝓpria se iter fecit. Vir aũt q̃ cũ ipo venerat ob visionem tremebũd⁹ cũ ꝑ maleficꝰ iputaret. ad fores currẽs eccl'ie q̃ntũ potuit exclamauit. Huc oẽs accurrite. Ecce siluan⁹ malefic⁹ nõ solũ femias vitupat. sz z hoies suis incãtatõibus necat. Fit viroꝝ atq; mulieꝝ copiosus concursus oẽs clamãt cũ incẽdio dignũ. Decvt ego cirill⁹ audiui ꝓgo flens ad spectaculum. Stabat agn⁹ inter lupos seuiẽtes. canes rabidos mitissim⁹ z let⁹ aspext. nil dicẽs aliud nisi iuste ꝑ patior. qz in deũ meũ ꝯuiter peccaui. Verberat innocẽs capit ab oĩb⁹ vt ad supplicia ꝺducat. Cũq; iã capt⁹ siluan⁹ extra eccl'iam duceret, subito de loco in q̃ iacebat gl'iosus hieronym⁹ surgit tãto circũfusus lumie vt nõ posset ĩtue ri. cũctisq; visus est suo tã deuotissimo veniẽs ꝑmia donatur⁹. Extẽ sacꝝ manu dexterã siluani apꝓhendẽs his q̃ eũ tenebãt terribilit ĩperat vt dimittãt. tãteq; ꝓtuit vox extitit vt oẽs pũtes vir voce finita in terrã toto corpis vigore destituti sterne renť. Inter ꝑ demoniaca q̃dã cathenis ferreis alligata plimoꝝ manib⁹ ad eccl'iam deportať. At vbi mulier pes limẽ tãgit eccl'ie. diros clamores mikere mikere hieronyme nã ꝓ te crucior diabol⁹ p eã nõ cessauit emittere. Cui hieronym⁹. Hepbãde spũs ab hac ẽi dei famula. z tuas detege q̃s erga siluanũ egisti fallacias ĩ siluani forma oĩb⁹ te demõstrãs.. Tũc diabol⁹ vt iussus ẽ in siluani forma ita vt ab oĩb⁹ siluan⁹ putaret appuit. z rẽ quã fecerat ad diffamãdũ siluanũ enarrauit. his dictis. diris clamoribꝰ de tẽplo disparuit. Qõ vbi tã mirabile actũ ẽ gl'iosus hiero. dexterã siluani adhuc tenẽs ait q̃d optas siluane charissime tibi placitũ me factuꝝ. At ille mi dñe inq̃t. vt me ꝑ ampli⁹ nõ relinquas. Ad quẽ hiero. Qõ postulas ait ita fiat. Post me ꝙ velocit veni. Hec dicẽs disparuit. Int uallo autẽ horę vn⁹ facto siluan⁹ expirauit. Stupẽt cũcti vndiq; ꝯurrẽtes lamẽtať q̃libet se reũ qõ ĩ siluanũ ꝑmisissent veniã fletibus depcãtes. Permanẽt p noctez in eccl'ia gemẽtes. Mane aũt facto ꝓcessione ordinata deportať corp⁹ epi ad nazareth tã illi⁹ ciuitatis ppl'o cũ isti⁹ comitatu. atq; sic ibidẽ in ecclesia digno honore sepelit.

LXXIX

Fuit apud thebaidã supiorẽ monasteriũ qõdã fere ducẽtaꝝ dñaꝝ diues bñq; reclusum, ac oĩ honestate decoratũ sz tñ vnum qõ fuit pessimũ viciũ simonie retinebat. Hã hec ꝙuabať ab eis abusio. vt nulla posset ad eas habitãdi gr̃a accedere nisi certa pecunie quãtitas secũ iret. Hec affectu charitatis. sz desiderio pecunie recipiebať. In ꝑ monasterio fuit monial' q̃dã grãdeua ab infantia ꝺo deuota. q̃ viciũ ꝑ horrebat. Cui nocte q̃daz in orõne posite apparuit sanct⁹ hiero. locũ copioso lumie illustrãs. ꝓcepitq; ei vt mane ad abbatissaz ceteraſq; sorores pgeret dicẽs q̃ nisi a peccato iã inolito desisterẽt vltionẽ diuinã subito sup se viderẽt. His dictis disparuit. Perterrita de visiõe z q̃s hic fuerit cogitãs. totã noctẽ in orõne trãsegit puigilem. Mane aũt pulsata nola oẽs in capitulũ cõgregauit. Surgit illa e medio q̃ viderat cũctis manifestãs. Fit illa cunctis irrisio clamãt eã fatuã. z ꝑ somniasse. Accepta ꝓtumelia leta q̃dem de se. dolẽs tñ sororꝝ obstinatiã ad solita orõnũ reuertiť auxilia. orant ne qõ viderat sororib⁹ eueniret. Pⁿ⁹ decẽ dies media nocte hac cã oranti iterũ adest hieron⁹. iubẽs q̃ semel iã scõo sororib⁹ ĩsinuaret. Cui illa. Quis es dñe mi q̃ iubes talia. Hieronymus inq̃t suz. z ab ocul' ei⁹ euanuit. Illa z si sciret eaꝝ duritiẽ. maluit tñ ab eis q̃ fatua ꝺ rideri ꝙ ꝓceptis dñicis ꝯire. Cõgregatis g eisdẽ cũ surgẽs e medio q̃ viderat vellet intimare añ ſmonẽ inchoatũ surgẽtes ille cum cachino domũ etierũt. solã illã relinq̃ntes. Transactis insup diebꝰ tribꝰ dormiẽti ꝓdicte sctimoniali gl'iosus hiero. ineffabili valla/tus angeloꝝ ꝯfortio apparẽs eã excitauit eiq; ꝓcepit. vt cito de monasterio etiẽs futuram vindictã nõ expectaret. Cũq; lachrymis illa oraret ne fieret. rñdit hiero. Ad abbatissã ait pgito z ceteras diceſq; eis nisi pniaz egerint hac nocte diuinã sentiẽt vltõz. Qõ si cõ tẽpserint exire ne moreris. His dictis disparuit. His anxia factũ capitulũ adũt vehemẽtius cãpa nã trahẽs vt alie ꝙuenirẽt. Qõ abbatissa audiẽs sciretq; ab ista pulsari iracũda ad capitulũ ꝓperat. nullũq; volẽs ab ea audire verbũ. minať q̃ nisi cessaret eã a monasterio expelleret. Cui illa. rogo facias qõ minaris. Hã ampli⁹ ꝑ in loco nõ manebo. gl'iosus hiero. mihi appens diuinũ iudiciũ monasterio mox futuꝝ mihi patefecit. Hec audiẽs abbatissa deridere cepit. estimãs eã vesano capite ista fari. ꝙocãsq; ostiariã. iussit vt hãc de mõasterio mox fugaret. iussitq; vt aliq̃li hora extra sic dimissaz faceret itez in-

troire. vt sic cessaret. Hac de re leta sctimo/nialis citꝰ egressa ē lachrymis pfusa p his q̄ monasterio nouerat euenire. Et q̄d accidit. Pene limē ostū sctimonialꝝ excesserat. z subito totū corruēs monasteriū oēs oppressit vt ne vna q̄dē remaneret. Sctimonialꝝ aūt illa ad aliū dñaz mōasteriū se trāstulit apō thebaydē inferiorez vbi hactenꝰ p̄cipua sctitate viua manet.

LXXX

Nepos q̄dā meꝰ inq̄t cirillꝰ rufus nomīe vtroq; puerꝰ pente annicul' ad meas deuēit manꝰ. Quē tāta diligētia suo ifortunio enutriui. vt plꝰ eum a me genitū crediderim. Crescēs itaq; puer etate. nō sapīa. ingēti pulchritudine corpis sz nō aīe. pbis moribꝰ elegātia mlte sapie decoratꝰ. a cūctis amabat. Is igit decimo octauo etatis sue anno mortuꝰ est flētibꝰ eū cūctis. At ego nimis eū diligens rogaui gl'iosuz hieronimū vt q̄d sibi cōtigerit mihi reuelaret. Orāti itaq; mihi die q̄dam hora nona tantꝰ fetor affuit vt oīno tolerare nō possem. Cogitās vñ tantꝰ h fetor. ꝓspicio supᵖ me infelicē meū nepotē q̄ cathenis igneis religatū fornacis istar flāmas fetidissimas emittētē. Cūq; itaq; tremebūdꝰ interrogare sepe disponerē nec possem. resūpto tandē spū inq̄siui tremēs si ipe meꝰ nepos eēt. Deu inq̄t ille. vtinā nūq̄ fuissez. ne tā diris penis affligerer. nā eternis scias me pēis deputatū. Post longā igit collatōz inq̄siui q̄ cā sue dānatōis eēt. cū tñ in mōo tot vtutibꝰ sic polleret. Pro nulla alia inq̄t cā nisi q̄ ludis delectabar. At q̄ in morte accepta penitētia q̄ stulta ignorātia vt debebā nolui cōfiteri. diuinā non merui veniā adipisci. Et h dicēs disparuit. Post quē talis fetor remansit q̄ nullꝰ locū illū audebat itroire.

LXXXI

Uenit q̄dā mōachꝰ in ptibꝰ egypti annis q̄dē iuuenis. sz morꝰ guitate maturꝰ pudicꝰ et cūctis mōasterij sui specim sctitatis. amatorꝰ specialꝝ sctī hieronymi. Hic. xij. annis manēs in mōasterio ꝓtinuis orōibꝰ vacabat. lectōiq; scpturaz amorez castitatis oīm mlierꝰ abhorrebat aspectꝰ. Quic̄ uidēs diabolꝰ cum gnissimis carnis tētatōibꝰ fere tribꝰ mēsibꝰ ñ cessauit molestare. ipe vo se dei z gl'iosi hieronymi custodie q̄tidie deuote ꝓmendabat. Sic victꝰ diabolꝰ ad callidiora ꝓuertit. Interea genitoris ei agonisantis cā vt eundē visitet ex mōasterio i ciuitatē ad paternaz domū venire ꝓpulsus est. Clamabat em̄ patꝝ se dolore morituz si eiꝰ visitatōe frustraret. Ob h dolēs monachꝰ z castitatis verēs piculū volebat magis in mōasterio manēdo pēz mori q̄z ꝓualere extra mōasteriū recedēdo. Sz fratrū inductꝰ ꝓcibꝰ pgit ad patrez. Ad tres dies itaq; ibi remanēs tāto tedio afficitur vt carceri se crederet mācipatū. Pꝰ tertiū diem cū ꝓtigisset eū cuz sorore mire pulchritudis pris crura refrigerij cā fricare. ꝓtigit vt manu sua sororis dexterā attingeret. z morꝰ tam diris libidis stimul' in eā corꝑ eiꝰ inflāmauit. vt nisi verecūdia obstitisset pene cam statim ad illicitū actū ꝓstrauisset. sicq; euenit egrediēti q̄ timebat. Interim ardore libidis inflāmatꝰ nil aliū q̄z sororis facie ea scelꝰ ignorā te ip̄robis oculoz visibꝰ cōspicere aut cogitare laborabat mōasterij z eiꝰ discipline iamtotꝰ oblitꝰ. Sanat interi patꝝ sz mōachꝰ occasionibꝰ coloratis retardat de die i diē ad monasteriū remeare. manēte eo i patria domiā tribꝰ mēsibꝰ. tā mōachi q̄z patꝝ subitā in eo nō sufficiūt mutatōz āmirari. Ad mōasteriū tandē cū duobꝰ p se missis mōachis reuertit illō referēs tediū redeūdo q̄ ꝓpus detulerat exeūdo. Cepit igit iā in mōasterio corꝑ regere. corꝑo nō recedit a sorore. Hoc sibi studium scpturaz. h ꝓtēplatio diuinoz vt pctōz inueniat modū explēdoz. Obliuiscit in toto misc̄oiaz diuinā exorare. Cogitāti itaq; quo possz affectū effectui mācipare. diabolꝰ actor sceleris stati h factuō factuo īmittit ꝓsiliū. vt i nocte dormiētibꝰ cūctis mutato habitu monachali i laicalē fugiat clā ad domū pris. lateatq; sub thoro sororis donec ea dormiēte in eā irruat libidinē ꝓpletur. Placet stulto ꝓsiliū. iaq; studet ope adiplere. Nocte seq̄nti ferēs claues currit vt mōasterij fores reseret sz errans tota nocte eas nō iuenit. mirāte eo donec aurora veniēte ad cellā reuerti cōpellitur. Pirat factū p die cogitatq; seq̄nti nocte q̄ iā nō poterat ꝓplere. Seq̄nti nocte p positū vt ꝓpus īplere nō potuit. ac p vnū fere mēsez q̄tidie h eidē inuenit. gl'iosū eū hieronymo sp ipediēte. Habebat em̄ in cella eiusdē imaginē cui antiq̄ ꝓsuetudie ducꝰ p diez sepe adhuc genua flectēs se eidē pl'ies ꝓmendabat. Post mēsez appuit idē gl'iosus hieronymꝰ cuidā sctō illiꝰ mōasterij mōacho. ei q̄ p eū fiebāt īnotescēs. mādauitq; vt ei dicerz q̄ ꝓpt impēsaz ei reuerētiā hucusq; ostū diuq̄situ iuenire nō possz. sz tñ nisi cito resipisceret sese de ipiꝰ custodia remouerz. z sic dispa

ruit. Dane aũt facto cũ ꝫ monach⁹ alteri dicere iurat falsuz eẽ. z sibi ꝫ ꝑt cerebri vacuitatẽ somnia euenisse. Tacet monach⁹ z recedit. Dic ꝯo gaudẽs ꝓponit nullã amplꝰ hieronymo reuerẽtiã exhibere. vt sic posset qꝺ diu optarat adipisci. Subtracto igit hieronymo honore ꝯsueto. z p ꝯsequẽs sibi custodia solita. sicut voluit sic effecit. Fugiẽsqz de cenobio mutato habitu p totũ diẽ domũ paternã occulte q̃rit ĩtrare. ĩträsqz sero tã diu latuit sub lecto sororis q̃squz eaz estimaret obdormire. Tũc exuẽs se nudũ sese ad sororis nuduz latꝰ applicauit. Ad ꝫ soror somno rupto euigilãs z viz iuxta se sentiens. diris clamoribꝫ ad se oẽs piter euocauit. Currũt ad puelle thalamũ cũcti cũ lumie z ĩ lecto inuenĩũt hũc iacentẽ. Mirant pentes z stupent ceteri etiã ꝯdolẽt. Interrogat a filio patꝛ tãti cãm discrimis. Ille cãm z reatũ tacitꝰ ꝓfiteꝛ voluit em̃ eũ adhuc defendẽs hieronymus hãc suã stulticiã experiri. vt in posteꝛ astutior z hũilior ad cauẽdũ redderet. Cernẽs ita qz mõach⁹ sic se a diabolo illusuz. ꝯfusũ atqz tã in scelere captiuatũ. ꝓtinꝰ suffragijs gl'iosi hieronymi cui sp deuotꝰ extiterat suã culpaz recognoscẽs in seip̃m redijt z de eadẽ paterna domo egressus sine mora lugẽs ac dolẽs ad pnie fontẽ ꝑerauit. Deinde ĩ suo mõasterio receptꝰ p duos ãnos ĩ tãta se pnia afflixit. vt foret cor hoĩs ĩsufficiẽs cogitare. z ꝯpleto ãnoꝝ duoꝝ spatio ex ꝫ sec'o felicit migrauit.

LXXXII

In supioribꝫ egipti ptibꝫ qꝺã magne sanctitatis monachꝰ degebat helias noie beato hieronymo adhuc viuo mlt̃ familiarꝭ. hic q̃dam vice raptꝰ vidit se in q̃dam mire z ĩaudite pulcritudinis palatio vbi p horã gradiens z eꝰ pulcritudine satiari nõ valẽs. vidit a q̃busdã iuuenibꝫ pulcerrimis qꝺã ꝑparari tribunal. stratis tapetibꝫ vestibꝫ auro z gẽmis z mlta artificij varietate decoratꝭ circũ quaqz pariete inuoluto. In q̃ rex qꝺã decorus tantuz vt nihil aliꝺ cuperet qs hãe. magꝝ viroꝝ sole lucidioꝝ comitat⁹ societate veniens se posuit vt iudicia exerceret. Inter ꝫ cũ q̃dã aĩa quẽ fuisse anchoritanũ p̃sulẽ ab ibi dẽ existẽtibꝰ postea intellexit. a neqz spiritibꝰ cathenis igneisqz vinculis vincta instar fornacis flãmas erũpens sulphureas deportata maiestati regie p̃tat q̃ p̃usqz de aliq̃ interrogaret cepit dirꝭ vocibꝰ eternis ignibus se dignissimã acclamare. hãc int ceteras asserens causaz ꝓncipalẽ q̃niã vanis mõi põpis intẽt in cõuiuijs z vestibꝰ z hmõi mõi stulticijs delectabat. Quibꝰ finitis lata p iudicez sntia vt penis infernalibꝰ traderet donec corpori iuncta duplices penas in ꝑpetuũ sustineret moxillã secũ ferẽs oĩs illa neqz spiritum turba inde diris clamoribus recesserũt.

LXXXIII

Virgo q̃dã monialis oĩm femiaz pulcerrima etate iuuẽcula. moribꝰ cana. tantaz sue ꝯginitati adhibuit custodiã vt sedẽs in cella sua q̃tidie aut legẽs aut oraz aut aliq̃d aliꝺ boni exercẽs sũmis etiã causis exigẽtibꝰ cellã exire nõ acqescerẽt. Huic iuidẽs oĩs boni inimicꝰ q̃ndã iuuenẽ nobilẽ in huꝰ castimonialis amorẽ incitauit. Qui q̃dẽ tantis amoruz vrebat incẽdijs vt nec q̃escere posset die noctuqz quo eã hãe posset cogitans. Sepe igit sui amoris incẽdia nitebat auribꝰ monialis huꝰ infũdere sz ꝑt eiꝰ pudicicijã nõ audebat. Tãta igit amoꝛ ꝯstringebat vehemẽtia. vt sepe de ipa volũtatꝭ adipletõe despans seip̃z aqs tradere vellet suffocãdũ. Di igit auxilio ꝰstitutꝰ magũ q̃ndã iuuenẽ aduocat eiqz magnã pecunie q̃ntitatẽ ꝓmittit. si ad votũ posset eã habere suoꝝ carminũ auxilio. Dic igitur suis ĩcantatõibꝰ demonez aduocat. eũqz media nocte ad cellã monialis trãsmisit. ad cellã itaqz accedẽs demõ timore imagis hieronymi ĩ cella depicte limẽ celle ptrãsire nequit. Despans igit de negotõ ad mittentẽ redit demõ eiqz cur fugerit a cella patefecẽ. quẽ magus derisuz dimittens aliũ aduocat eũqz ad explenduz citiꝰ ꝫ opꝰ mittit. fit scõo qꝺ ꝓmo. Danẽs tñ ꝫ p horã circa cellã coactus clamare cepit. Si me hieronyme hic finis recedere. huc vlteriꝰ nõ reuertar. Ad hãc vocẽ q̃ sedebat ĩ cella monialꝭ orõni vacãs fortassis cũ sic demõ clamare nõ cessaret. z cetere moniales excitate p̃euẽte cruce ad locũ clamoꝭ tremule puenerũt. Hũc igit demonẽ agnoscẽtes eũdẽ ꝯiurãt vt debeat q̃ de cã venerit ĩtimare. Rẽ itaqz pãdẽs asserit vlulãdo se miserũ cathenis igneis teneri ꝯstrictũ a btõ hieronymo rogãs vt suis p̃cibꝰ nũqz rediturus posset abire. qꝺ ꝰ eo orãtibus z hieronymũ glificãtibꝰ. mox demõ magno stridore recedens magũ tantꝭ ꝓberibus affecẽ. vt mlt̃aruz horaz spatio vix ĩ eo spũs appareret. mei ingens cã cruciatꝰ fuisti ad illã me mittẽs monialẽ. Certe nũc his ĩ te ꝓberibꝰ vidicabor. Tãto igit magꝰ astrictꝰ periculo. videns ar-

tibus suis sibi subuenire nō posse. gl'iosus ī/
uocat hieronymū dicens. ꝓmitto tibi si tuo
adiut⁹ auxilio nūc a demōe nō occidar. quia
cūctis magicis abnegās a tuo fuitio nō re/
cedā. ꝙ dicto stati demō vt fum⁹ euanuit. Per
annū aūt iacuit ex ꝟberib⁹ destitut⁹. vt nō ni
si alieno surgere posset auxilio. p⁹ quē annuz
cunctz magicis ꝟbustis codicib⁹. oībus suis
pauperib⁹ erogatz. in spelūcā illā in q̄ p quadri
enniū gl'iosus hītauit hieronym⁹ se inclusit.
ibiq̄z penitēs de ꝑteritis ml'ta fulget sctitate.
Insan⁹ itaq̄z inuēis tātis luxurie ꝟstric⁹ ar/
doribꝫ oīno se vidēs mi⁹rime voluptatz sue
defraudari desiderio q̄dam nocte laqō se su
spēdit. z sic infelix tpali se vita ꝑiter z eterna ꝓ
uauit. Ecce q̄t maloꝝ cām turpissimū luxu/
rie viciū fore liq̄t. Nihil ei tā ruine corꝑis pa
riter z aīe ꝓtiguū. q̄ntū illō turpissimū scel⁹
arbitramur. LXXXIIII

In ciuitate cādia q̄daz pulcerrim⁹ extitit
iuuenis tit⁹ noie honestis moribꝫ luculētus.
carnali nō ignobiliori nat⁹ pgenie. predines
valō. totā pene deuotōz z fiduciā hūs in be/
ato hieronymo. Hic siq̄dez iuuenis ꝟgineo
nitēs cādore in eiusdē sctē ꝟginitatz ꝓposito
vsq̄z ad vicesimū annū. ꝓbis vite moribꝫ per
durauit. q̄ itaq̄z tpe cuiusdā sui frīs nefando
ꝓsilio incitat⁹. spretis tā nobilissimis ꝟgini/
tatis gēmis. auri ꝑciosissimū metallū calcās
ad carnis spucitias z lutū ac fetorē luxurie
vehemēter declinās. puellā q̄ndā oī pulcri/
tudine corꝑis renitētē sibi in mr̄imonio co/
pulauit. in cui⁹ amoris retib⁹ ita se capiēs q̄
aliō ꝑter ipaz poterat mīnē cogitare. Ūñ ꝺ
die ī diē cepit diuīa obsequa obliuisci. Ät q̄a
miser dereliq̄t iusticiā z oblit⁹ fuit deū se alē
tē. oblit⁹ fuit de⁹ sibi misereri. Cōpleto nāq̄z
anno q̄ cū puella iuuēis insensat⁹ steterat. ñ
vt in mr̄imonio. sz cā explēde libidis copula
tus suggerente diabolica astutia frat iuuēis
puelle amore illaq̄at⁹ auide diu q̄rens eiusdē
amplexib⁹ frui tandē q̄ optauerat ē adeptus
Huc accurrāt iuuenes z exēplo iuuēis sint
astuti. Fiūt nota iuueni puelle viro iā pacta
tacēs idē cogitat auide q̄ valeat mō certitu/
dinē repire. Expectās diebꝫ aliq̄t se simulās
ꝟ nescire. Ast die q̄dā ordinat vrbē deserens
pegre ꝓficisci. z latēs p diē in ciuitate nocte
media domuz veniēs reseratz ostijs a puella
fuitrice. clā vt ꝓus siml' ordinauerāt ambo
vsq̄z ad thalamū in q̄ ei⁹ frat⁹ z vxor i lecto sta
bant. ꝓcedens sibi petit aperiri. Mirant illi z
timore ꝑterriti vehemēti pulsanti negligūt
thalami ostiū reserare. Tandē ꝓfractis ferz
thalami iuuēis ira z furore nimio fornacis
ardētis ī star vndiq̄z īflāmat⁹. vxorē ꝓmo ena
ginato gladio interfec. deide sub thoro ꝓpri/
um latentē frēm inueniēs īteremit. His itaq̄z
gestis ex ciuitate exiēs ml'to tpe p mōm huc
illuc q̄z errās. cū q̄busdā aliꝭ cepit q̄sdā trās
eūtes itinere depdari ac etiā iugulare. Per/
manēti itaq̄z eidē tito p. xx. annos talib⁹ nego
tijs īplicato. gl'iosus hieronym⁹ salubre refu
giū z vitale die q̄dā adueſpascēte luce ī mo/
dū mercatoz se mōstrauit. ne ille solimodo
habite deuotōis ꝓmꝭ ꝓuareť. Nā ille q̄z
tot z tāta vicia abhorrēda ꝓtinue exerceret.
tñ ī beato hieronymo deuotōz aliquā retine
bat. ita vt eidē q̄tidie se ꝓmendās boni aliq̄d
dieb⁹ singulis ad ei⁹ honorē facere nullaten⁹
postponebat. Cernēs igit⁹ tit⁹ mercatorē. ne
phādis socijs ad solita neq̄tie opa ꝓuocatis
ꝓcito cū eisdē pgēs. ꝓcito cursu vibratis lā/
ceis hieronymo mercatoz instar obuiat ve
niēti. Horaz in eū īsurgēs a socijs eūdē pci
pit teneri. donec ei⁹ lateri gladi⁹ infigat. De/
inde manū eleuat īterficiēdi gladiū retinētē.
vt scel⁹ tātū iaz valeat explere. Ad ħ hieron⁹.
Amore inq̄t hieronymi quē tu diligis loq̄ndi
aliq̄ breuis licētia dek mihi. postmodū si vo
lueris facito id q̄ optas. Ad ħ tit⁹. amore ī
q̄t quē noīasti z loq̄ndi vīnēdi licētia tibi vt
postulas ꝓcedat. tātū q̄ portas mercimonia
iā depone. Ät hieronym⁹ gl'iosus. Ego ipse
sum hieronym⁹. ħ ꝓpt⁹ tuā libatōz veni. ne mi
hi a te īpensa obsequa īnuac cuī ꝑtirent. Te
tot q̄ gessisti peccaminū iā peniteat ad te ipz
redeas ne formides. Ducvsq̄z me nouerz. p/
pter tuā salutē z aīe z corꝑis supplicē apō de
um erga iratā diuinā iusticiā extitisse nec te
dignas tibi exercerz seuitias. Ad pnīe igit⁹ q̄z
citi⁹ pge callē. z pctōz onera iā depone. alio/
q̄n me tui custodē z supplicē nō habeb. His
dictis hieronym⁹ gl'iosus ab illoz oculꝭ dis/
paruit. Ad ħ stupefact⁹ tit⁹ z q̄ cū illo erāt ti
more z āmiratōe tā ingēti ad terrā pcidēs. p
horā nō potuit eleuari. Cuc subito ī titū z q̄
cū illo erāt spūsscti gra est effusa. z luxeos ce
lit⁹ illustrauit q̄ ptin⁹ in viros alios iā muta
ti. spretz cūctis spurcitijs vicioz ad pnīe tra/
mitē redierē. Deide ad heremoꝝ antra venia
z ignota ꝑerāres ī magnis se corꝑuz aspita
tibus z vita sctissima tradiderunt.

LXXXV

Juxta meã inqt cirill⁹ in q̃ hito hierl'z edẽ nobilissim⁹ q̃dã fuit miles trãsitor⁹ nimiũ locuples. q̃ vnicũ hñs filiũ eiusdẽ stultissimi amoris cecitate pcussus nõ solũ a ꝑuis ñ eũ corrigere. sz etiã eũ ipemet ꝑua instruere conabat. Parẽtes fatui z isti silles mẽtis queso ocl'os huc iclinẽt. vt q̃s finis eueniat nõ ignorent. Dl'i em̃ boies magꝫ z corpis icidert ruinas ob ꝓuor pentũ insipiẽtiã. Crescens nãq illi⁹ militis fil⁹ cũctis bonis moribꝫ destitu⁹ de die i diẽ peiorando. totũ suũ tẽpus amittẽs i ludis z blasphemijs cũctis imundicijs pre causante annũ attigit. xij. q̃ q̃dam aduespascẽte die solitꝫ cũ pre ludis isistens. ludũ eodẽ vt gliscebat nõ hñte. ꝑmo ꝓrupit i ℔ ꝓba. Si q̃d ille põt hieronym⁹ q̃ ludos ꝑbibet iã exerceat. nã se iuito hic nisi victor ñ exurgã. Uel ℔ dũtaxat p seq̃nte neq̃ spũs i teterrimi bois specie cũctis vidẽtibꝫ locũ in q̃ ludebãt veloci gradu adiens eundẽ puel infelicẽ rapuit. sz q̃ eũ detulit nulli boiuz bacten⁹ẽ ꝓptũ. Uel vt puto eũ ꝺtulit in ifernũ

LXXXVI

Sacerdos q̃daz ipudic⁹ ebrietati z luxurie dedit⁹ mi℞rime de ℔ seck'o migrauit. cui⁹ corpe in ceteroz sepulro baratro sacerdotũ. vt ei⁹ punitio cũctis inotesceret ad exẽplum subseq̃nti nocte tant⁹ in eccl'ia eiusq̃ cimiterio fuit strepit⁹ q̃ rumore nimio i illa ꝓmorãtes excitati pauore igenti velut amẽtes ad ecclesiã cucurrerũt. Stant itaq̃ oẽs circa ecclesiã. strepit⁹ vehemẽtes cãpanarũq̃ sonit⁹ audiẽtes sz minie q̃d videtes. diuinã exorãt clemẽtiã q̃ten⁹ cur ista fiãt ꝺbeat reuelare. sz nullũ exauditois sentiũt adiuuamẽ. Diluculo ℔ cessate cũcta q̃ fuerãt in eccl'ia repiũt reuoluta. z q̃i vndiq̃ flãmis igniũ violata. Ad ℔ eiusdẽ ciuitatꝫ. s. cãdie põtifex orões idicẽs pl'o. q̃d seq̃nti nocte eueniat ꝓcepit expectari. Ne nimijs succũbãt ꝟbis seq̃nti nocte duplex strepit⁹ z pauor ꝫ tribulatõ ẽ secuta. Qua de re repleꝫ pl's amaritudine z dolore. cernẽs nullũ sibi a dño adiutoriũ eueire. siẽ vulnerati q̃ in monumẽtis ꝓiecti dormiũt existebat. Die aũt eluescẽte oibꝫ in eccl'ia ꝓ orõnibus ꝓgregatis gl'iosus hieron⁹. subito septies sole splẽdidior i eccl'iaz veniẽs. ad altareq̃ gdiens cũctis videtibꝫ z mirãtibꝫ p horã fore sub silẽtio ꝑmanẽs obstupẽti pl'o. ℔ ꝓt sacerdotis ill⁹ miserrimi cadauer sacris indigne locis ꝓditũ ad terrorẽ peccãtiũ ꝺtigisse ꝺmanuit mãdãs vt cadauer misereq̃ tartareis p⁹ resurrectõz oĩm mãsiõibꝫ deputãdũ disse pultũ flãmis traderẽt ꝑtin⁹ ꝓcremãdũ. alio q̃n icepta pestilẽtia ñ abiret. z sic ab ituentiũ ocul'ẽ iuisus. Qꝺ vt ordiarat letabũd⁹ pl's ꝑtin⁹ adipleuit. do z btõ hiero. laudes ꝑcipuas psoluẽdo. Et sic pestis postea cessauit.

Ex vita scti pachomij. LXXXVII

Dabantur pale mon z pachomi⁹ simul abstinẽtie atq̃ ꝑcibꝫ opam dãtes. Si q̃n aũt cũ nocturnas orões celebrarent senior palemon pachomiũ somno ꝑmi vidisset educẽs cũ foras arenã portare de loco ad locũ ꝑcipiebat. z tali exercitio mẽtẽ ei⁹ gũarã somni põdere sublevabat dicẽs ei. Labora pachomi z vigila. ne q̃n. qꝺ absit. ab icepto te ꝓposito moueat is q̃ tẽtat. z ianis fiat labor nr̃. Cuncta ꝓo obedient ac solicite pachomi⁹ suscipiens z i sancte ꝓtinẽtie pfectibꝫ crescẽs venerabilẽ senẽ nimis alacrẽ letũq̃ reddebat.

LXXXVIII

Aduenerat aliq̃n sacratissim⁹ dies pasce. z ait ad pachomiũ senior palemõ. q̃n cũcto rũ xpianoz vniuersal'ẽ est ista festiuitas. nob q̃z para q̃ nr̃o vsui sũt ꝺgrua. Tũc ꝑmptus ad obtẽpandũ id qꝺ sibi ꝑceptũ ẽ ipleuit. z ꝑ ter solitũ parũꝑ accipiẽs olei cũ salibꝫ tritis admiscuit. Cõsueuerat aũt edere aggrestia olera. z alias herbas ꝑter oleũ. Cũ g̃ ꝑpassz ait ad senẽ. Feci qꝺ pat'nitas tua ipauit. Cũ q̃ p⁹ orões btũs palemõ accessisset ad mẽsaz vidisseq̃ appatũ cũ salibꝫ. fricans mãibꝫ caput z vberti lachrymas fũdẽs ait. Dñe me⁹ crucifix⁹ẽ z ego nũc oleũ ꝺmedã. Cũq̃ rogaret eũ pachomius vt modicũ q̃d ex eo ꝑcipet nullaten⁹ acq̃euit.

LXXXIX

Cũq̃ q̃dã die palemõ z pachomi⁹ ignẽ accẽdissent. frat' q̃dã dixit ad eos. Si q̃s ẽ fidel' et vob̃ ster sup hos carbones. z orõez dñicã sensum pnũciet. quẽ btũs palemõ intelligẽs supbie tumore deceptũ ꝺmonuit dicẽs. Desine frat' ab hac ĩsania. nec tale q̃d vlter⁹ loq̃ris. Qui correptiõe senis nõ solũ nõ ꝑfecit meli⁹. sz pl⁹ elatõe mẽtis inflatus stare cepit sup ignẽ audac' nullo sibi ĩpante. z coopante diabolo z dño pmittente. nullaten⁹ ignis attactu adust⁹ est. Hoc itaq̃ cũ factũ eẽt postero die idẽ frat' mature ꝑficiscens ac velut exprobrãs eis ait. Ubi ẽ fides vr̃a ꝑ⁹ nõ ml'tũ aũt tpis cernẽs diabol⁹ hũc sibi p oĩa mãcipatũ. trãsfigurat se in speciẽ pulcre mulie/

ris.z cepit ostiū cellule vehemēt extūdere.q̄ cū appuisset ei.ait ad eū diabol⁹ i forma mulierſ. Obsecro te qz nimis a creditoribꝫ vrgeor.z metuo ne mala me ꝓhendāt. recipias me i cellā tuā qm̄ debitū soluere neḡo. deꝫ ei me direxit ad te. Qui cecitate mētis penitus obscurat⁹.nec intelligēs q̄s eēt q̄ talia sibi loq̄ret.diabolū miser i suū recepit extitiū. Tunc hostis vidēs eū ad oē scel⁹ pcliuē imisit i euz turpē ꝓcupiaz.q̄ mox cedēs suggestiōi ei⁹ q̄i m'ieris amplex⁹ petiuit. Quē spūs imūd⁹ inuadēs elisit atrocit.z resolut⁹ sup pauimētū velut mortu⁹ diu ḡmānsit. P⁹ aliq̄t aūt dies tā dē in se reuersus z demētie sue sero penitens ad sctm̄ palemonē venit.z cū mag̃ fletu q̄d sibi accidisset exposuit dicēs. Agnosco pater agnosco q⁹ ego cā pditōis mee exist̄ā Et subito corrept⁹ ab īmūdo spū ō ꝓspectu illoz pfiliuit z p deserta discurrēs agebat ifrenis Peruenit aūt ad ciuitatē panos.zibi i fornacē se se p̄cipitās ptin⁹ incēdio iterūt. XC

Idē venerabil' palemō dolore splenis q̄ ex nimia abstinētia illi puenerat. toto corpe ḡui cepit egritudis icōmodo laborare. Rogat⁹ igit⁹ a fribꝫ aliq̄bꝫ q̄ ad eū gr̄a visitatiōis aduenerāt ne penit⁹ corp⁹ debile frāgeret.sz ei q̄ntulūcūq̄z solacū pateret ipēdi.tādē cessit orōibꝫ vt victu ꝓgruo attenuata mēbra refoueret. Sz h̄ diut⁹ nō ptulit. Naz ḡuiores solito dolores splenis erupt⁹ relicta ciboz in solētia ad antiquū victū sine dilatōe reuertitur dī. Si martyres xp̄i alīj p frusta lacerati alīj capite cesi. nōnulli etiā sūt ignibꝫ cōcremati.z tñ vsq̄z ad fīnē fortit⁹ tolerarūt p fide. cur ego patiētie p̄mia quis cedēs doloribꝫ īpatient⁹ abīcia.z ō̄siderio vite p̄ntis afflictōnes mometaneas inanit⁹ expauesca. Deniq̄z suadētibꝫ acq̄eui cibos usolitos sumere.q̄ mihi dolores auxerūt potiꝰq̄z vllā req̄ez p̄stiterūt. Recurrā ḡ ad pristina remedia z ꝓtinētie subsidia nō relinquā. i q̄bꝫ vt ego suz certus oīs p⁹ deū req̄es z vera leticia. Nō em̄ ꝓpter hoīes h̄ arma suscepi. sz ob amorem dei his certare exposui. Sic itaq̄z virilit⁹ agēs intra mē sez diez valido lāguore ꝓsumpt⁹ ē. XCI

Post h̄ angelica āmonitōe pachomi⁹ edoct⁹ ad locū cui tabenēse vocabulū ē se ꝓtulit atz mltiplicatz ibi aliq̄bꝫ cellul' cepit adūare discipl'os. Tal' igit⁹ z tāta scti p̄is ꝓuersatio lōge lateq̄z crescēs alios q̄dē ad agēdos dño gr̄as excitabat. plēs q̄z ad amorē mōachice ꝓuersatōis feruent⁹ accēdit. Int⁹ q̄s theodorus adolescēs annorū fere.xliij.tp̄ianis atq̄z fm scl'm p̄claris ort⁹ pentibꝫ h̄ mō ꝓuersus ē Octauo id⁹ ianuarias q̄dā apō egiptū cele/brabat ex more festiuitas. Cernēs itaq̄z theodor⁹ domū suā amplā.splēdidā z oībꝫ bōis abūdantē.p gr̄az dei ꝓpunct⁹ corde talia secū cepit euoluere. Quid tibi pderit ifelix theodore si totū mūdū lucrat⁹ fuer⁹. z tp̄alibus vtēs vsq̄q̄z diuitijs ab ill' eternis bonis z i mortalibꝫ excludar⁹. Nulli⁹ ei pōt z p̄ntibꝫ delitijs pfrui z pennis gl'ie p̄mia p̄mereri Super his ḡ fortit⁹ ingemiscēs penetralia sue domus igressus ē. z pcidēs i faciē suā cū lachrymis ait. Dipotēs deꝰ q̄ occultoz es cognitor. tu scis qz nihil hoz̄q̄ sūt in h̄ sec'o amori tuo p̄pono.xp̄e qō obsecro te vt illūinās aiaz meam dirigas. ne in eternā mortē obtenebrata pctis obdormiat.sz redēpta tuo munere peroīa te collaudet atq̄z gl'ificet. Hec co orante venit mat⁹ illi⁹ z vidēs oc'os ei⁹ plēos lachrymis ait. Quis te charissime ꝓtristauit vt seq̄strer̄is a nob̄. Solicita ac dolētes vbiq̄z te q̄rebam⁹ vt nobiscū piter epuler⁹. Qui rñdit. Pergē q̄so mat⁹ z cibū sume.qz nūc ego mā/ducare nō possuz. Et cū ad scholas ambularet vt l̄as disceret.ieiunabat vsq̄z ad vesp̄e freq̄nt.z biduana ieiunia trāsigebat p duos ānos oīb⁹ p̄ciosis z delicatioribꝫ cibis abstinēs.seq̄z ad pfectā ꝓtinētiā q̄ntū etas illa patiebat extēdens. Cepit itaq̄z intra se tractare q̄ten⁹ mōasteriū peteret.seq̄z sctē regule mancip̄aret.z deserēs oīa q̄ habebat q̄sdā religiosos viros reperit optia īstitutōe viuētes.habitauitq̄z cū eis i dñi amore.pficiēs. Hic p⁹ attract⁹ fama bone ꝓuersatōnis pachomij z fratz ip̄i⁹ puenit tandē ad eos. vbi recept⁹ intra mōasteriū q̄z pfecte atq̄z solicite dño fuierit atq̄z pentes cū oīb⁹ q̄ mōi sūt ꝓtemplerit. XCII

Regre sup̄ distin.ij.exēplo.xliij.

Postmodū sanct⁹ pachomi⁹ fact⁹ est pater fere q̄nq̄ginta miliū mōachoz z cū solēnitas ex more deposceret vt mysterioz celestiū p̄ticipes fierent e primis vicul' p̄sbyteros ꝓuocabāt q̄ eis festū leticie spūal' iplerēt. Nō em̄ patiebat idē senex int⁹ eos cē quēpiā q̄ clericat⁹ officio fungeret. Dicebat em̄ mlto melius atq̄z ꝓmodi⁹ mōachis nō solū nullū p̄fus honorē q̄rere p̄mat⁹ z gl'ie.verūetiā occasiones huiuscemodi ō cenobijs āputari. qz freqūnt hic int⁹ frēs ꝓtētiones z emulatōes iutiles nasceret. Sicut ei scintilla ignis cū i messez ceciderit nō cito extinguit⁹.z interdū tot⁹ an

ni fructꝰ erurit. ita cogitatio feralꝫ ambitꝰ si in mẽtes irrepserit mõachoꝝ vt vl' ꝓmi cupiãt esse vel clerici nisi cito suggestiõis hujꝰ ardorẽ de suo corde expellãt. illico pdent ꝓtinẽtiã mltis laboribꝰ acqsitã. Optet g cũ oĩ mãsuetudie ꝛ puritate cõicãtes xpi eccl'ijs clericos venerari. qr ℔ expedit mõachis. nullas ãt religiosos appetere dignitates. KAIII

Quidã iuuẽis noie siluanꝰ de scena. i. õ ludis scenicis ꝟsus ad sctm pachomiũ venit volẽs in mõasterio ꝓmorari. ꝙ cuꝫ suscꝑptus eẽt infectꝰ puersa ꝓsuetudine secl'i nullꝫ disciplineregulꝫ poterat coarceri. salutẽqꝫ ꝓpriã negligẽs suis vanitatibꝰ ꝑstinis atqꝫ regulis se occupabat adeo vt nõnullos ex frib⁹ euerteret. Qõ pl'imi nõ ferẽtes sctõ pachomio suggerũt vt eũ de mõasterio pelli ꝑcipet. Ad quã rẽ nõ eis annuit. sꝫ eq̃nimit ferens ãmonuit ꝑfatũ frem vt se corrigeret et ab antiq̃ ꝟsatõe reuocaret. Pro q̃ etiã dominũ iugit' exorabat vt ei ꝙpunctõeꝫ cordis solita pietatꝫ abũdãtia largiret. Cũqꝫ memoratꝰ iuuẽis in ꝓpria ꝑsisteret ꝑuitate ꝛ aliꝫ exemplũ pditõis oñderet. ad postremũ visum est oĩbus vt a sctã ꝙgregatõe velut idignissimus arceret. Hꝫ beatꝰ pachomiꝰ ℔ idẽ credidit differendũ. Quẽ etiã mitissima atqꝫ sapientissima correptõe ꝟueniẽs ꝛ celestibꝰ erudiẽs institutꝫ itaqꝫ diuĩo timore succẽdit. et sic aĩa eiꝰ futuroꝝ de fide ꝙpũcta ẽ vt se deinceps a lachrymis ꝓtinere nõ posset. Emẽdatus itaqꝫ p oĩa magnũ ceteris documẽtũ exhibuit. qr in oĩ loco ꝛ in oĩ opatõe flebat iugiter. ꝛ ne tũc q̃dẽ cũ cibũ iter frẽs caperet a lamẽtatõe cessabat. q̃ res ꝓmouit etiam mltos ex mõachis. q̃ ꝛ dixerũt ei. Tãdẽ te a plãctu cohibe nec tãta q̃sumꝰ afflictõe deꝟcias. Qui rñdit. Conor q̃dez sicut iubetꝫ a lachrymis ꝛpare. nec possum. Pectꝰ eĩm meũ veluti q̃dã flãma ꝟburẽs q̃etũ me esse nõ sinit. Rursus ipi dixerũt. Apõ te in secreto tuo vel certe in orõibus plãgito. cũ ꝛo ꝟuenimꝰ ad mẽsaꝫ cibũ sumere debes a fletu sustiere. qr pl'es e fribus vidẽtes te plãgere mãducare nõ possũt Et illi cogebãt eũ fateri. cur ita se suis dilueret fletibꝰ. Tũc ait ad illos. Nõ vultis vt plãgam cũ videaꝫ me multis foueri obsequijs sctoꝝ patrũ. quoꝝ ꝛ puluis pedũ mihi venerandꝰ est. Nec eis me ꝟferre obsequa dignuꝫ ꝑsus existimo. Nõ ego plãgã q̃ hõ de scena mltis pctis obnoxꝰ officia tãta pcipiã. Timeo valõ ne sic dathan ꝛ abiron me q̃ꝫ ꝓpa nũ hiatu suo terra deglutiat. Illi nanq̃ impijs ausibꝰ manibusq̃ pollutis ꝓmatuꝫ sibimet vsurpare tẽtarũt. ego ꝟo pꝰ tantã cognitionẽ diuini mũeris aĩe mee salutẽ õsidiosa cõuersatõe negleri. Jõ q̃ppe hmõi recolẽs nerubesco flere coramoĩbꝰ. qr facinora mea mlta eẽ cognosco. q̃ iugibꝰ lachrymaꝝ fõtibꝰ de beo expiare. q̃ si ipam miserã aĩam p lamẽta diffunderẽ nihil facerez magnuꝫ. qr nullũ ꝑfactis meis in pũti dignũ possuꝫ repire supplicĩũ. Cũqꝫ p dies singulos idẽ frat ad meliora ꝓficeret. oẽsqꝫ ꝓpe modũ in hũilitate superaret. ita de eo sctus pachomiꝰ cepit oĩbus dicere. Testor frẽs ac filij coraꝫ deo ꝛ angelis eiꝰ qr ctq̃ cenobiũ ℔ fundatũ est nullũ de fratribꝰ q̃ mecũ sunt vl' fuerũt humilitatẽ meaꝫ secutum esse cognosco nisi vnũ tantũ modo Quo frẽs audito nõnulli putabãt hũc theodorũ. alii petroniũ alij orsisiũ. Cũqꝫ rogaret eũ theodoꝰ vt q̃s eẽt ꝓmoneret ꝛ sanctꝰ indicare differret. rursuꝫ eũ theodoꝰ vehemẽter vrgebat. Alij ex fribꝰ maiores plurimũ ꝑcabant vt diceret. q̃s esset cui tale testimoniũ ꝓhiberet. Tũc rñdit pachomiꝰ. Si scirez eũ denuo vane gl'ie stimul' incitari nec ꝑsus ostẽderẽ. sꝫ qr ꝑcul dubio credo q̃ per gr̃am xpi q̃ntũ ei laudes accreuerint. tantuꝫ ipe munꝰ hũilitatis acq̃ret. Idcirco vt eum possitis imitari palã beatificare non desino. Tu q̃dẽ theodore ꝛ q̃cunqꝫ tui sunt similes in mõasterio certãtes diabolũ fortit' vicistis vt passerẽ. ꝛ sub vestris pedibꝰ allisistis eũ p dei gr̃am ꝙculcãtes vt puluerẽ. Hꝫ si qõ absit negleceritis in aliq̃ ꝙsurgẽs is q̃ sub vesti gijs vĩis est aduersuꝫ vos graui furore õbachabit'. Juuenis aũt siluanꝰ quẽ dudũ õ monasterio pellere volebamꝰ. ita ꝑstrauit inimicũ ꝛ a sensibꝰ suis effugauit vt nusq̃ꝫ coram eo appareat. altaqꝫ eũ hũilitate supauit p oĩa Et vos q̃dẽ frẽs hñtes opa iusticie in his q̃ gessistis gl'iose ꝓfiditis. ℔ aũt q̃nto fortiꝰ puguat tãto se inferiorẽ iudicat. ex tota mẽte totaq̃ ꝛ virtute inutilez se reprobũq̃ ꝓnũcians. Ideoq̃ deniq̃ ꝛ lachrymas hz ĩ promptu qr semetipz ĩimis hũiliat ꝛ inclinat. nec alicuiꝰ momẽti qõ gerit existimat. Diabolum aũt nil reddit ita ĩualidũ sicut hũilitas de corde puro cui mẽ correctõis opa ꝑbant adiuncta. Sic itaqꝫ vtilit' añ fatꝰ siluanꝰ p octo annorũ curricula deo militãs cursuꝫ vite sue finiuit in pace. De cuꝰ exitu testatꝰ ẽ beatꝰ pachomiꝰ q̃ multitudo sanctoꝝ angeloꝝ cũ magꝫ leti

cia sumẽtes eꝰ aiam velut electã hostiã xpi cõspectiꝫ obtulerũt. XCIIII

Cache quidam mõachꝰ post lõga cõtinẽtie tpa regio morbo correpꝰ sequestratꝰ a frib⁹ habuit cellulã tota vita sua pane tãtũ z sale ptentꝰ. Semp aũt phiatas opabaꝫ tantãqꝫ ptritõz xpꝫ dñm sustinebat vt sepe funiculos introqns pungereꝫ manꝰ eiꝰ vt sanguis gutte effluerẽt in tantũ vt ex ipo ope magi viri tolerãtia mõstraretꝫ. In tãta igiꝫ infirmitate corporis ꝓstitutꝰ nũqꝫ fratꝝ collectã deseruit. sz ad explẽdas oẽs diurnas orões solicite ꝓuolauit nũqꝫ dormiuit iterdiu. Cõsueuerat aũt p singlas noctes ꝑus qꝫ somnũ capere qdã de scripturis sctis meditari. totaqꝫ mẽbra sua xpi signaculo muniẽs glificabat dñm. z ita paululũ qescebat. Deinde circa noctis medium surgẽs vsqꝫ ad matutinas orões alacer pmanebat. huiꝰ aliqñ manꝰ qdã fratꝝ ispiciẽs opis nimietate atqꝫ violẽtia fortiꝫ sauciatas z respersas sanguie dicit ei. qd ita pater durissimo te labore discrucias maxie tali infirmitate depssus. An forte metuis ne apõ deum ꝓtrahas offensaz. vel ocũ crimẽ icurras si nõ fueris sedulo opatus. Scit dñs qd pateris. z qz nemo tãtis tribulatõib⁹ afflictꝰ vllũ valet opꝰ attingere ẽcipue tu q nulla necessitate ꝓstringeris. Hã si pegrinis paupib⁹ p deo vsqꝫ ad sufficiẽtiã largimur. qntomagis tibi tãto pri cũ deuotõe maxia seruiemꝰ. Ad qõ ille rñdit Impossibile ẽ me nõ opari Et fr̃ ait. si tibi h̃ placet saltẽ manꝰ tuas oleo punge ne tantũ sanguiné pfluẽtes in labore õficiant. Qui ꝓsilio eiꝰ acqescẽs fecit qõ hortatꝰ est eũ z in tantũ vulnerate manꝰ eiꝰ gutte sunt vt neqqꝫ sufferre posset cruciatꝰ. Ad quẽ visendũ beatꝰ pachomiꝰ veniens ait ei. Putabas fratꝝ q te posset iuuare oleũ. Quis ergo te coegit ita sedule laborare. z vt sub ptextu opis in h̃ visibili oleo magis qꝫ in deo spem tuã poneres. Aut nunqd ipossibile est deo sanare te. an ignorat egritudines singulorũ. Sz vtilitatẽ ꝓsiderãs aiaꝝ nostraꝝ sinit ad momẽtũ nos pati tristiciã vt tolerãtie ppetua ꝑmia largiat. Sup ipm igiꝫ curam solicitudinẽqꝫ iactemꝰ. z qñ voluerit vl quõ iudicauerit ipe terminũ doloꝛib⁹ nr̃is benignus ponet. Qui rñdens ait. Ignosce mihi venerabilis patꝝ z oraꝓ me ad dñm vt h̃ ꝺlictũ mihi dimittere ꝓ sua pietate dignet. asserebãt aũt plimi de h̃ ipo sene q pannũ integrũ se defleuit. post biduanũ ieiuniũ parũ per cibi ꝓcipiẽs. Huic sctus pachomiꝰ mõachis ꝓponebat velut exemplũ btõz opeꝝ firmamẽtũqꝫ ꝟtutũ. Ad quẽ etiã eos q erãt in meroꝛe positi dirigebat. qz habebat z ꝓsolatoꝛiũ verbũ sicuti nullꝰ aliꝰ Qui vsqꝫ ad finẽ fortiꝫ z legitime decertãs in senectute sctã p doloꝛib⁹ tãtis eterna solatia receptur⁹ ad celestia regna trãsiuit. XCV

Cũ sanctꝰ pachomiꝰ monasteria qꝫ curãgerebat qdã vice iuiseret. ꝓtigit vt cũ vni ex ipis appꝛopinqsset q cuiusdã fris exequijs occurrit q vitam suã negligent ꝓsumpserat. Frẽs aũt mõasterij funꝰ honorifice ꝓsequbãtur psalmos solito ꝓcinẽtes. pñtib⁹ defunctipentib⁹ ac ꝓpinqs. Qui cũ vidissent pachomiũ feretrũ deponũt vt p mortuo necnõ z ꝓ se dño supplicaret. Qui moꝛ vt orõez debitã psoluit. ꝓuersus ad frẽs ait. Desinite psallere. ꝑcepitqꝫ defuncti vestimẽta splẽdida qbꝫ indutꝰ erat auferri. z coraz oĩb⁹ exui. z ita cadauer efferri iussit ꝑter aliquã psalmodiã atqꝫ sepeliri. Frẽs igiꝫ cũ pentib⁹ z vniuersis q tunc aderãt ꝑcabanꝫ senẽ vt ꝓsuetã sup eũ psalmodiã celebrari ꝓmitteret. Quib⁹ cũ nõ acqescerẽt ceperũt pentes dicere Quid est h̃ spectaculũ nouũ. Holi qsumꝰ inferre moꝛtuo qõ nec tuã penit ꝓdecet sanctitatẽ. Haz z nos hinc maxio notamur obꝓbꝛio. Qui bus rñdens pachomiꝰ Uere frẽs ac filij plꝰ vobis qꝫ pñtis mortui miserꝛ. qz vob de visibili re actpali curãtib⁹. ego de iuisibili eius substãtia solicitudinẽ gerã. z idcirco h̃ ergaeũ fieri iubebã. Et vos qdẽ maiꝛes illi doloꝛes p hũc honorẽ quẽ putatꝫ acqritꝫ. Ego aũt qtulãcunqꝫ reqez vel satisfactõz p hãc iniuriã ꝑparabo. Sepelite ergo euz sine psalmis vt diri. Potẽs est deꝰ benignꝰ p supplicatione nostre puitatis eũ in eternã suã requiẽ collocare. Hec cũ dixisset abierũt z sicut venerabilis pater ꝑceperat fecerunt.

XCVI

Alia qz vice sanctꝰ pater cũ ad qõdã mõasteriũ suũ ꝓperasset. occurrerũt ei fratres cõgregatõis illiꝰ vt summa illũ veneratõe susciperent. Inter qs etiã infantulꝰ qdã illiꝰ mõasterij occurrẽs clamare cepit ac dicere. Uere pater exã hinc ambulasti. nulꝰ olera aut legumẽ adhuc coxit. Ad quẽ sctus grata mẽte rñdit. Nõ ꝓtristeris fili mi ego iã coquam Et ingressus mõasteriũ. pꝰ orõez coqnaz intrauit. z iueniẽs frem q coqne ꝑat psiatos i. mattas opantẽ ait ad eũ. Dic mihi frat qn-

tū tpis habes ex̄q̄ nō coristi fratrib⁹ olera vl̄ legumina. Qui rñdit. Sūt fere duo mēses. Et sanct⁹. Quare ꝓtra p̄ceptū facere voluisti. vt tāta fratrū negligeret⁹ vtilitas. Qui humiliter rñdit. Optauerā q̄dē venerabil⁹ pat⁹ q̄tidie implere ministeriū meū. sz q̄ q̄cquid coquebā nō cōsumebat⁹ a frib⁹ quia oēs abstinēt. soli q̄ppe pueri coctū p̄cipiūt. ne tanto labore pat⁹ p̄ŋcerent⁹ expēse ꝓterea nō corripulmentū. Ac ne ociosus esset⁹ psiatos elegi cū frib⁹ texere. sciēs vnū de his q̄ mihi deputati sunt ad op⁹ hmōi posse sufficere vt quas escas. i. olivas vel herbulas ad refectionem frib⁹ appararet. Hec pachom⁹ audiēs iussit. afferri psiatos q̄ngentos q̄s fecerat frat⁹ ille ꝛ oēs fecit ꝓburi dicēs eis. Sicut vos traditā vobis erga dispēsatōz fratr̄ regulā despexistis. sic ego laborēs vīos passim ꝓcremaui. q̄ten⁹ cognosceret⁹ q⁹ pniciosuz sit patrū instituta ꝓuellere q̄ p aniar̄ salute puisa sunt. An ignoratis q⁹ gl̄iosuz sit sp abstinere a p̄sentib⁹. Nā si q̄s ab ea re q̄ in ei⁹ ptāte ē diuina ꝓsideratōe se ꝓtinet. magnū ꝓcēq̄t⁹ a domino p̄miū. Ab ea ꝙo re cui⁹ vtendi licētiā ñ bz q̄dā noscit⁹ necessitate cohiberi ꝛ iō ꝓpt⁹ necessitatē coactā frustra videt⁹ expectare mercedē. Denicz cuz pl̄es esce apposite fuerint sifrēs pci⁹ his vtunt⁹ ꝓpter deū sibi matrimā spē reponūt. De cibis aūt q̄s nō videt nec facultas eis ad p̄cipiendū vlla tribuit⁹. qūo p̄ p̄simonia p̄miū ꝓcedit⁹. Jōcz ꝓpt⁹ exiguos sumptus tāta fratrū nō debuit intermitti ꝓmoditas.

XCVII

Ingressus aliq̄n pachomi⁹ q⁹dā mōasterīū venit p⁹ozōez ad frēs q̄ psiatos op⁹ abāt⁹. sedēsz cū eis cepit ꝛ ipe texere. Trāsiens āt puerul⁹ q̄ ꝓstitut⁹ erat ad obsequiū ei⁹ q̄ septimanā faciebat. intēdit texētē btm̄ pachomium ꝛ dicit ei. Nō bn̄ pat⁹ oparis. Alio modo abbas theodor⁹ intexit. Et mox ꝓsurgēs ait ad puez. Unde mihi qūo texere debeaz. Et cū didicisset ab eo sedit rursus ad op⁹ suum mēte trāquill⁹. ꝛ in ꝟ facto supbie spm̄ ꝓprimens. Nā si fm carnē q̄ntulūcunq̄z sapet nequaq̄z pueri monitis acq̄escer⁹ sz pot⁹ īcre passet eū q⁹ vltra etatē suā loq̄ p̄sumpsisset.

XCVIII

Theodoro aūt q̄uis passio capitis acerrimos dolores excitabat. Qui cū rogaret pachomiū vt⁹ eū suis releuaret oīb⁹ ait ad eū Putas fili q⁹ alicui ꝓtingat dolor aut passio aut aliq̄d hmōi sine p̄missione dei. Idcirco in dolore sustine ꝛ in humilitate patientiam habe. ꝛ q̄n voluerit dn̄s tibi ꝓferet sanitatez Nō si te diut⁹ ꝓbare dignat⁹ grat⁹ esto. vt p⁹fectissim⁹ iob q̄ in mltis tribulatōib⁹ benedicebat dn̄o. ꝛ tu q̄z sicut ille p̄ doloribus tuis maiorē requiē a dn̄o p̄cipies. Bona q̄dē est abstinētia ꝛ in oīōne pseuerantia. tñ infirm⁹ maius p̄miū adipiscit⁹ cū longanimis ꝛ patiens inuenitur.

Ex dialogo seueri de vita sancti martini.

Exemplū. XCIX.

Postumiamus. ui p rum vidim⁹ quo tugurio q̄ō non nisi vnū recipe posset habitantez Deꝫ illō ferebat⁹ q⁹ ei lupa solita erat astare cenanti. nec facile vnq̄z bestia falleret⁹ q̄n illi ad legitimā horā refectōis occurreret. et taz diu p foribus expectaret donec illi panē q̄ cenule supfuisset offerret. Illa manū ei⁹ lābere solita erat. atq̄z ita q̄ ipleto officio ꝛ p̄stita ꝓsolatōe discedere. Cz forte accidit vt scūs ille dū frēm q̄ ad eū venerat deducit abeūtē diut⁹ abesset. ꝛ non nisi sub nocte remearet. Interi bestia ad ꝓsuetudinariū illō cene tēpus occurrit. Vacua cellula cuz familiarez patronū abesse sentiret ingressa curiosius explorās vbinā esset habitator casu ꝓtigua cū panib⁹ q̄nq̄z palmitia sportula pēdebat. Ex his vnū p̄sumit ꝛ deuorat. deiñ ꝓpetrato scelere discessit. Regressus eremita vidit sportulā dissolutā nō ꝓstante panū numero. Dā nū rei familiaris ītelligit. ac p̄pe lumē panis absumpti fragmēta cognoscit. Cz nō erat ī certa suspitio q̄ furtum p̄sona fecisset. Ergo cū sequētib⁹ dieb⁹ fm ꝓsuetudinē bestia nō venisset. nimirū audacis facti cōscia ad euz venire dissimulās cui fecisset iniuriam. egre patiebat⁹ eremita se alumne solatio destitutū. Postremo ill⁹ orōe reuocata septimum p⁹ diē affuit vt solebat⁹ añ cenāti. Sed vt facile cerneres verecūdiā penitētis nō ausa p̄ pius accedere deiectis in terrā p̄fundo rubore lumīb⁹. q⁹ palā licebat ītelligi q̄ndā veniam p̄cabat⁹. Quā ill⁹ ꝓfusionē miserat⁹ eremita. iubet eā p̄pius accedere ꝛ manu blāda caput triste mulcet. Deinde pane duplicato reā suā reficit. Ita indulgentiā ꝓsecuta officiū ꝓsuetudinē deposito merore reparauit.

Alter q̄daz anachorita cui nomē illustre

erat ī pte ꝺserti q̄ siem iūgiꝭ hītabat. Hic cū se ꝑmū ad eremū ꝓtulisset ꝛ herbis herbarū qꝫ radicib⁹ q̄ſ ꝑdulces iterdū ꝛ saporꝫ etimū fert harena victur⁹. ignar⁹ germis eligendi noxia plerūqꝫ carpebat. Nec erat facile vim radicꝫ cū sapore discernere. qꝛ oīa eq̄ dulcia ſʒ pleraqꝫ occultatōe nature vir⁹ letale habe bāt. Cūqꝫ ḡ edentē vis īterna torq̄ret ꝛ īmen sis doloꝛib⁹ vitalia vniuersa q̄terent. ac freq̄s vomit⁹ cruciatib⁹ nō ferēdis ipam aīe sedē stomacho iā fatiicēte dissolueret. oīa iā penit⁹ q̄ eēnt edēda formidās. septimū ī ieiu nijs diē ſpū iā deficiēte ducebat. Tū ad euꝫ fera cui ibicꝫ nomē ē accessit. huicꝑpi⁹ astāti fasciculū herbaꝝ quē collectū ꝑdie attingere nō audebat obiecit. Hꝫ fera q̄ virulenta erāt oꝛe discutiēs. q̄ īnoxia nouerat eligebat Ita vir ſctūs ei⁹ exēplo q̄d edere q̄d reſpuere deberꝫ edoct⁹ ꝛ piculū famis euasit. ꝛ herbaꝝ venena vitauit. CXI

Cū q̄dā seculi actib⁹ abdicatis mōasterij magne dispositōis īgressuꝫ cepisset rogare. abbas ei cepit mꝫta ꝓponere ḡues eē isti⁹ disciplīe laboꝛes. sua ꝓ⁹ dura īperia q̄ null⁹ facile valeret īplere patiētia. aliꝫ poti⁹ mōasteriū vbi facilioꝛib⁹ legib⁹ viueret expeteret potius. nō tētaret aggredi qꝫ īplere nō posset. Ille ꝓ⁹ nihil his terroꝛib⁹ potuit ꝓmoueri. ſʒ magꝭ ita oēm obediētiā polliceri. vt si eum abbas ī ignē ire p̄cipet nō recusaret intrare. Quā illi⁹ pfessionē vbi mgr̄ accepit nō cūcta tus ꝑbare pfitētē. casu cliban⁹ ꝓpe ardebat. q̄ mꝫto igne succēsus coq̄ndis panib⁹ parabat Ex quo dabat abrupꝫ flāma fornacib⁹. ꝛ intra camini illi⁹ ꝓcaua totis habenis regnabat incendiū. Hoc igiꝭ aduenā illū iubet mgr̄ ītrare. Nec distulit parere p̄cepto medias flammas nihil ꝓtact⁹ igredit. q̄ mox tā audaci fiꝺ victe velut illis q̄ndā hebꝛeis puerꝫ cessere veniēti. Hꝫ pata natura ē. fugit icendiū. Et putabat arsurus velut frigido roꝛe pfusus se ipe mirat⁹ est. CXII

Quidā sanct⁹ fugādoꝝ ꝺ coꝛpib⁹ obsessis dēmonū īcredibili p̄dit⁹ ptāte iaudita p singulos dies signa faciebat. Nō solū ei p̄sens necꝫ ꝓbo tātū. ſʒ absens q̄ꝫ iterduꝫ cilicij sui fimbꝛijs aut epl'is missis coꝛpa obsessa curabat. Hic ḡ miꝫ in modū freq̄ntabat a pl'is ex toto ad eū oꝛbe veniētib⁹. Taceo de minoꝛib⁹. p̄fecti comitesqꝫ ac diuersaꝝ iudices testatū. p foꝛib⁹ illi⁹ sepe iacuerūt. ep̄i q̄ꝫ sctissimi sacerdotali auctoꝛitate depositi ꝓtingi se ab eo atqꝫ bñdici humilit⁹ valꝺ postulātes. sanctificatos se atqꝫ diuio munere illustratos q̄tiēs man⁹ illi⁹ vestēqꝫ ꝓtigerēt ñ īmerito crediderūt. Hic aūt ferebat ab oī potu ī ppetuū penit⁹ ꝛ oīno abstinere. p cibo tibi sulpici in aurē loquar ne gall⁹ ß audiat. septē tantū caricis sustentari. Interea sctō viro vt ex ꝓtute honoꝛ ita ex honoꝛe vanitas cepit oberepere. qꝺ malū ille vbi ꝑmū potuit ī se seꝛtire grassari diu multūqꝫ discutere conat⁹ est ſʒ repelli penit⁹ vel tacita ꝓscia vanitas pseuerāte ꝓtute nō potuit. vbiqꝫ nomē ei⁹ demones fatebanť. excludere a se ꝓfluētium ꝑl'os nō valebat. Virus iterim latēs serpebat in pectoꝛe. ꝛ cui⁹ nutu ex alioꝝ coꝛpib⁹ demōes fugabanť seipm occultꝫ cogitatōib⁹ vanitatis purgare nō potuit. Tot⁹ igiꝭ p̄cibus ꝓuersus ad deū ferť oꝛasse. vt ꝑmissa in semensibus q̄nqꝫ diaboli potestate simulis his fieret q̄s ipe curauerat. Quid mꝫtis moꝛoꝝ. Ille q̄ ꝑpotēs. ille q̄ signis atqꝫ ꝓtutib⁹ toto oꝛbe vulgat⁹. ille ad cui⁹ limia pl'i añ ꝓfluxerant ad cui⁹ foꝛes sūme isti⁹ secl'i se pstrauerūt potestates. coꝛrept⁹ a demōe est tent⁹ in vinclis oīa illa q̄ energumi solent ferre ppessus. q̄nto demon mēse purgat⁹ est. nō tātū demone ſʒ qꝺ illi erat vtil⁹ atqꝫ optat⁹ vanitate. CXIII

Adolescēs q̄dā in asia ꝑdiues opibus genere clar⁹. hñs vxoꝛē ꝛ filiū puū. cum in egipto tribun⁹ esset. ꝛ freq̄nti⁹ aduersuꝫ blēbos expeditōib⁹ q̄dā loca heremi ꝓtigisset. sctōqꝫ etiā tabernacl'a ꝓplura vidisset. a beato viro iohāne ꝓ⁹ salutis accepit. Hec moꝛat⁹ īnutilē militiā cū vano illo honoꝛe ꝓtēnere heremū ꝓstanť ingressus breui tpe in oī genere ꝓtutū pfect⁹ emicuit. potēs ieiunijs būilitate ꝓspicu⁹ fide firm⁹ facile se antiq̄s monachis studio ꝓtutis equauerat. Tūc interim subīt eū cogitatio īuecta p diabolū q̄ rectius esset vt rediret ad patriā filiūqꝫ vnicū ac domū totā cuꝫ vxoꝛe saluaret. qꝺ vtiqꝫ esset accepti⁹ deo q̄ſ si solū se seculo eripe ꝓtentus salutē suoꝝ nō sine īpietate negligeret. Istiusmodi ergo falsē iusticie coloꝛe supat⁹ post q̄drienniū fere cellulā suā atqꝫ ꝓposituꝫ eremita deseruit. Hꝫ vbi ad ꝓrimū monasteriū qꝺ a multis frib⁹ habitabať accessit cāꝫ discessiōis atqꝫ ꝓsiliū q̄rentib⁹ fiteť. Renitētib⁹ cūctis atqꝫ p̄cipue loci illi⁹ abbate. male aīo fixa sentētia nō potuit euelli. Igiť infelici se obstinatiōe pꝛoꝛipiēs cū doloꝛe oīm di-

gressus a fribꝫ vir ex ꝓspectu abscesserat iplet
tus a demõe cruẽtasqꝫ spumas ore puoluẽs
dentibꝫ seipm lacerabat. Deide ad idẽ mõa/
steriũ fratꝛ hũers reportat cũ i eo coherceri
imundꝰ spũs nõ valeret. necessitate cogente
ferreis nexibꝫ alligat. pedes cũ manibꝫ vinci
unt. Nõ imerita pena fugitiuo. vt quẽ nõ co
hibuerat fides. cathene cohiberẽt. Post biẽ/
niũ demũ orõne sctõꝫ ab imũdo spũ libera/
tus. ad eremũ vñ discesserat mox regressus.
z ipe correctꝰ est alijs pꝰ futurꝰ exẽplo. ne quẽ
aut false iusticie vmbra decipiat. aut incerta
mobilitas iutili leuitate ꝓpellat semel cepta
deserere.

QXIIII

Illud ꝙo sulpiti meminisse te credo q̃ af/
fectu nob cũ z tu corã adesses illã ꝙginẽ san
ctꝰ martinꝰ ꝓdicaret. q̃ ita se penitꝰ ab oũm vi
roꝝ oculꝰ remouisꝫ. vt ne ipm q̃dẽ ad se mar
tinũ cũ eã ille officij cã visitare vellet admi/
serit. Nã cũ ꝓpe agellũ illꝰ ꝓteriret in q̃ se añ
ꝓplures ãnos pudica cohibebat. audita fiõ
illꝰ atqꝫ ꝙtute diuertit vt taꝫ illustris meriti
puellã religioso officio eps honorꝛaret. Nos
ꝓsequntes gauisurã illã ꝙginẽ putabamꝰ. siq
dẽ ꝑ i testimoniũ ꝙtutꝫ sue habiturã. ad quã
tãti nois sacerdos depositoꝫ ꝓpositi rigore ve
nisset. Ulcꝝ ipa fortissimi vincula ꝓpositi ne
martini q̃dẽ ꝓtẽplatõe latauit. Ita vir beatꝰ
accepta p illã feminã excusatõe laudabili. ab
illiꝰ foribꝫ q̃ videdã se salutãdaqꝫ nõ dederat
lecꝰ abscessit. O ꝙginẽ gl'iosaꝫ q̃ ne a martino
q̃dẽ passa ẽ se videri. O martinũ btm̃ q̃ illaꝫ
repulsaꝫ nõ ad ꝓtumeliã suã duxit. sꝫ magni
ficãs illiꝰ cũ executõe ꝙtutẽ. iusitatũ i his dũ
taxat regiõibꝫ gaudebat exẽpluꝫ. Ergo cum
baud lõge ab illa villula nos manere nox i/
minẽs coegisset. xeniũ btõ viro cadẽ illa vir
go trãsmisit. fecitqꝫ martinꝰ qõ antea nõ fece
rat. nulliꝰ em̃ ille vnqꝫ xeniũ. nulliꝰ munꝰ ac/
cepit. nihil ex his q̃ ꝙgo venerabil' miserat re
futauit. dicẽs bũdictõꝫ illiꝰ a sacerdote mini
me respuẽdã q̃ eẽt mꝫtis sacerdotibꝫ ꝓferẽda
Audiãt q̃so ꝙgines istõ exẽpluꝫ vt fores su/
as si eas mali obedire voluerint. etiã bonis
claudãt. z ne ad se iꝓbis liber sit accessus.
nõ verenꝛ eanꝫ etiã excludere sacerdotes. To
tus ꝑ mundꝰ audiat videri se a martino vir/
go nõ passa est.

QXV

Quodã die dũ sctũs martinꝰ in area que
pua admodũ tabernacl'm ambiebat i suo se
dili ligneo resedisset vidit duos demões i ex
celsa rupe ꝓsistere. inde alacres ac letos vocẽ
istiusmodi adhortatõis emittere. Eia te bri/
ctio. eia te brictio. Credo cernebãt miserri/
mi eminꝰ ꝓpinq̃ntẽ ꝓsecꝫ q̃ntã illi rabiẽ spiritꝰ
suscitasset. Nec mora. brictio furibũdꝰ irru
pit ibi plenꝰ insanie euomit i martinũ mille
ꝙuitia. Obiurgatꝰ em̃ ꝙdie ab eo fuerat cur
q̃ nihil vnqꝫ añ clericatũ. q̃ppe q̃ i mõasterio
ab ipo martino nutritꝰ erat habuit. eqs alerꝫ
mãcipia ꝓpararet. Nam illo tpe arguebat a
mꝫtis q̃ nõ solũ pueros sꝫ etiã puellas scitis
vultibꝫ coemisset. Quibꝫ rebus ifelicissimꝰ i
sano felle ꝓmotꝰ. z vt credo p̃cipue demonũ
illoꝝ agitatꝰ instictu martinũ ita aggressus
ẽ vt vix mãibꝫ tparet. Cũ q̃dẽ scũs vultu pla
cido mẽte trãq̃lla ifelicis amẽtiã p mitia ver
ba cohiberet. sꝫ ita i eo nequã spũs redũda/
bat vt ne sua q̃dẽ illi q̃uis vana admodum
mẽs subesset tremẽtibꝫ labijs icerto q̃ vultu
ꝺ colore p furore rotabat ꝙba pcti. se asserẽs
sanctiorẽ q̃ppe q̃ a ꝓmis ãnis in mõasterio i/
ter sacras eccl'ie disciplias ipo martino edu
cãte creuisset. Martinuꝫ ꝙo z a ꝓncipio qꝺ
ipe diffiteri nõ posset militie actibꝫ sorduisse
z nũc p inanes supstitões z fantasmata visi
onũ ridicula ꝓsus int' deliramẽta senuisse.
Nec dũ mꝫta atqꝫ alia q̃ reticere melꝰ ẽ acer
biora vomuisset. egressus tãdẽ furore satia/
to q̃i q̃ se penitꝰ vindicasset rabidꝰ ea pte qua
venerat recurrebat Cũ interea credo p mar
tini orões fugatis ab illiꝰ corde demõibꝫ re/
ductꝰ ad penitẽtiã mox reuertit. atqꝫ ad mar
tini se genua pstrauit. veniã hũiliter poscẽs.
fatet errorẽ. nec sine demõe se fuisse tandẽ sa
niorꝫ ꝓfitet. Nec erat apꝺ martinũ labor iste
difficil' vt ignosceret supplicãti. Tũc z ipi et
nob oibꝫ sanctꝰ exposuit q̃liter illũ a demoni
bus vidisset agitari. se ꝙuitꝫs moueri q̃ ma
gis illi a q̃ eẽnt effusa nocuissent. Exĩde cuꝫ
idẽ brictꝰ mꝫtis apꝺ eũ magnisqꝫ crimibꝫ p
sepe p̃merek cogi nõ potuit vt eũ a p̃sbytero
submoueret ne suã pseq̃ videreꝰ iniuriã. illõ
ꝓmemorãs. Si xps iudã passus est. cur ego
nõ patiar brictionẽ.

QXVI

Quadã ãt die dũ q̃dã infirmꝰ medicinaꝫ
expeteret brictiũ adhuc diaconũ i platea re/
ptũ ꝓuenit. Cui simplicit' ait. Ecce ego pre/
stoloꝝ vixꝫ btm̃ z nescio vbi sit vel q̃d operis
agat. Cui brictꝰ. Si inq̃t deliꝫ illũ q̃ris re
spice eminꝰ ecce celũ solitꝰ sicut amẽl respicit
Cunqꝫ paup ille occursu reddito qꝺ petie/
rat impetrasset brictiũ diaconuꝫ vir beatus

martin⁹ alloq̃t Ecce ego o bricci delir⁹ tibi vi deor. Cunq; ille ꝓfusus ħ audiēs dixisse se ō negaret. sctūs martin⁹ ait. Nōne aures mee ad os tuū erāt cū ħ emin⁹ loq̃bar⁊ Āmē dico tibi q̄ iā obtinui apō deū vt p⁹ me ad pōtifi/cat⁹ honorē succederes. ſz nouer⁊ te in ep̄atu multa passuꝝ aduersa. Bricci⁹ ħ audiēs irri debat eū dicēs Nōne verꝝ dixi istū delira ver ba pferre. Sic p̄sbyterū honorē p̄dit⁹ sepi⁹ btm̄ martinū cōuitꝰs lacessiuit.

Incipit distinctio octaua.

Ex vita sancti dunstanni.

Exemplum. I.

Profectus est san ctus dūstann⁹ ad elphegū cogna/tū suū ⁊ ventanie eccl'ie pōtificē. A q̄ cū freq̄nt rogaret vt mōachatū idueret. q̄ ten⁹ q̄ angelice vite initia hꝫet pseuerātia ī ha bitu mōstraret. Rñdit ille excellentiores esse gr̄e q̄ in seel'o ꝓsenuerit ⁊ tm̄ q̄ digna sunt mo nacho fecerit eo q̄ se mōasterio dedit nec q̄c q̄ aliō p̄terq; quod sibi statutū est p⁹ ħ face/re potuit. altꝝ necessitat⁊ altꝝ libertat⁊ Ad ħ eps ait Oīby ꝓmunis necessitas ēvt q̄ ignē iehēne voluerit effugere. ignē ꝓcupiscētie stu deat extinguere. q̄ nō m'tū extinguit⁊ si fomē/ta ei⁹ hūanis sensib⁹ nō subtrahunt. Ut ħ qō in mōo p̄cipue apetit libertas hoīs ē. hac ei amissa cetera nequnt possideri. Ut q̄ ōo des qō marie diligis illa desinat haberi. Cunq; hmōi ꝙbis eps īsisteret illū in ambiguo po/sitū ḡuissima febris iuasit atq; ad desperatō nē vite pduxit. tandē exīsperato recalescēs ħ ait. Legib⁹ voluptat⁊ renūcio. ꝙginē me ꝙgi nis fili⁹ hucusq; ꝓtuauit ꝙginē me regina vir ginū habebit. Mox accito ep̄o postulat sibi īdilate religiōis bñdictōꝫ dari. Tūc eps leti cia pfusus mōachali eū ⁊ sacerdotali gr̄a p/mouit. eccl'ie btē virgis mālitabat opans ea q̄ pie norma religiōis exigebat. Cui etiā adherentē cellā siue speleū ꝓp̄ris laborib⁹ edificauit. q̄ nō tā hūani habitaculi q̄ formā gerebat sepulcri Ut ei ego q̄ vidi estimo lōgitudo ei⁹ nō am/plⁱ q̄nq; pedū. latitudo ꝙ duos ⁊ semipedē hꝫ. Porro altitudo staturā hoīs exp̄mit⁊ ma nifestat. si q̄s in defossa terra ꝓstiterit. Aliter eī neq; satis ad pect⁹ porrigit⁊ medīū. ostioli fenestrellā apit⁊ p quā lumē opanti irradiat. Uerꝝ diabol⁹ nūc sctm̄ q̄z depellere nitit⁊ tu/gurio. Fallaq; ḡ fallacē adopt⁹ hoīs imagine sub obscuro vespe cellā adolescētis petit. im misso capite fenestre incūbit cernēs illuz fa/bzili ope occupatū. postulabat sibi q̄ppiā ope ris fabzicari. Cui⁹ ille callidit⁊ nō aduer/tens opi qō postulabat⁊ aīm intēdit. Interiꝫ cepit hostis ꝙba puersa ꝓpositōe facere. mu/lierū nomia nitere. luxurias ꝓmemorarc. de iñ religiōez oñdere. ⁊ denuo eadē repetere. Tūc athleta x̄pi q̄s eēt intelligēs tenacula q̄/bus ferꝝ tenebat cepit fortit⁊ ignire. ⁊ suppet/sis labijs inuocare x̄pm. Deinde sctō furoze act⁹ celerit⁊ ea cādētia de igne rapit. larualez faciē includit. ⁊ totis viribꝫ renitēs mōstꝝ i/trorsus trahit. iāq; stādo vires sumebat. Cū igit⁊ is q̄ tenebat⁊ auulso pariete tenēris se ma nibꝫ aufugerat tales īmani rugitu fremens vlulat⁹. O q̄d fecit calu⁹ iste. tenui nāq; ſz for/mosa cesarie erat. ⁊ īō de eo talia clamitabat. Mane aūt ꝓgregata est ad euz ꝓpinqui p̄l'i m'titudo scisc̄itās q̄s ille clamor fuisset q̄ tā ta eos vehemētia terruisset. Demōis ait fu/ror ille fuit. caute vos ab illo agite. q̄ si vocē irati ferre nō potuistis. societatē dānati q̄ pa cto sustinebitis.

U

Anno ottonis tercij q̄rto mortu⁹ est sctūs dūstann⁹. cui⁹ vitā descripsit osbern⁹ cātua/rie cātor. nulli nr̄o tēpe stilo scōs in musica oīm p̄m⁹. ħ osbern⁹ ō morte ei⁹ sctī sic scribit Instabat in q̄t dies ascēsiōis dñice ⁊ pactis vigilijs remālit in oīōe sol⁹ in eccl'ia dūstān⁹ Et vidit ⁊ ecce īnumera cādidatoꝝ m'titu/do coronas aureas ī capitibꝫ gestātiū inesti/mabili fulgore micātiū p eccl'ie ianuā irrū/pens añ ipm̄ ꝙglobata ꝓstitit vna voce eum salutās ħ mō. Salue dūstāne nr̄ salue. Dā dat tibi quē pie desideras fili⁹ dei q̄ten⁹ si pa rat⁹ es venias. ⁊ die hāc ad cui⁹ gaudiū suspi ras nobisc̄ū celebres. Ad qō ille imperrite manēs scisc̄itat⁹ est q̄ eēnt. Cherubin ac sera phin inq̄unt sum⁹. ⁊ rñde q̄d velis. Tūc rñ/dit ille. Hodie dies solēnissim⁹ est ⁊ incūbit mihi panē ꝙbi dei plebē reficere ⁊ ostendere illi q̄o ad ħ gaudiū possit q̄enire. ꝓt q̄ ⁊ multi ꝙuenerūt nec debeo decipe illos ⁊ iō hodie venire nō possuz. Qui dixerunt. Eia patus esto in die sabbati. presto sis hīc nobi scū romā venire ⁊ corā summo pōtifice san/ctus sctūs sctūs eternaliter canere. Annuit il le ⁊ illi recedūt. Lecto igit⁊ die ad missaz euā/

gelio locut⁹ est ad plebē q̄lit nūq̄ locut⁹ fuerat. ⁊ reuersus ad altare celebrauit mysteria Ubi aūt ventū est ad bñdictōz sup pl'm iterū ab altari p̄dicatur⁹ regredit. vt nō hoiem ꝛ angelū loq̄ putares. Iteꝝ ad altare reuertit ⁊ data bñdictiōe iteꝝ ad pl'm redit cūctis stupētibꝫ. ⁊ mox ad loq̄ndū os aperuit. tāta claritatē vult⁹ ei⁹ resplēduit vt nemo ī eū intēdere posset. obitū q̄ suū illis īstare dixit. pmittens se illis nūq̄ defuturū ⁊ tūc ad mēsaz domini regressus ē. Eadez die cū a mēsa sumpto cibo surrexissz oratoriū petijt. ⁊ desiguit locū ī q̄ se voluit sepeliri. Postꝫo lāguoz eū inuasit. sexta feria lecto ōcubuit. octauoq̄ aduētātes ad seq̄nda vestigia dñi incitabat Sabbato iteꝝ coicatus est. ⁊ cū horā suā expectaret subito cū lecto in q̄ iacebat vsq̄ ad supiora leuat⁹ est ⁊ trabibꝫ obsistētibꝫ lenit⁹ demissus ē ad terrā. ℔ vsq̄ tertio factū est. Tūc ait ad circūstantes. Uos videris q̄ vocoz. si vultis mecuz ire ite via q̄ incessi. de⁹ q̄ me vocat ipe dirigat corda ⁊ corpa vestra ad suā volūtatē ī pace. ⁊ responso oibus amē trāsijt.

III

Quidam archidiacon⁹ lundonie conuersus est in monasterio sancti dūstanni līaruz scientul⁹ ⁊ cepit religiose ꝑuersari. ꝑ annuz quo monach⁹ factus est secretarij officio fūctus est. ⁊ cepit paulatim a religione tepescere dum maiozi libertate ceteris potirer. Tādem fugā parabat cū quodaz iuuene sibi cōscio. tamē adhuc animo fluctuabat de hoc q̄d facturus erat. Statuit aūt apud sese nō discessuz a monasterio sine licentia sancti dūstanni. Uenit itaq̄ ad tumbā ei⁹ querelā faciens de illis ⁊ suā benedictionē petens. ⁊ vt iter suū p̄sequeret dixit se ipi⁹ seruū futurū q̄ cūq̄ p̄geret Ueniēs p⁹ choz inuenit mōachū q̄ndā reuerēdissimū virgā tenētē ⁊ ei innixū stantē ⁊ se inuidis oculis intuētē. q̄ viso expauit ⁊ ab eo diuertere voluit. q̄ virga opposita ait q̄ vadis. Innuit ille nō esse loquēdū. At ille. Si loq̄r nihil ad te. dic q̄ vadis. Quo ī ꝺ mea interest. Ac sctūs Nihil est. reuertere ad sepulcrū vbi mō fuisti. ⁊ mutata volūtate itent⁹ oza. Reuersus ille orauit sic p̄us oza/uerat. Rediēs obuiū habuit quē p̄ius eodē loco. q̄ q̄ tēderet req̄sijt. Cui ille. Quid ad te. Ait ū inq̄t. qō ⁊ tu si te nō coz̄rexerꝭ ī p̄rimo experieris. nūc ergo redi iteꝝ ⁊ muta mētē ⁊ muta p̄cē. Cūq̄ ille trāsire posset conaretur q̄ redire. ille vibrata ꝑtica eū virga redire illū coegit. q̄ rediens multū pauid⁹ orauit tertio eundē sermonē. Et rediēs nō inuenit eū quē p̄us inuenerat. putansq̄ se bene oraſſe ꝑperauit ad ostiū claustri vbi offendit quē p̄us offenderat turbato vultu ꝑtica se stantē ⁊ iterrogantē quo p̄geret. q̄ respōdit. Quis es tu q̄ me tanta auctoritate ꝑstringis. Ait. queris q̄s audi. Ego suz dūstann⁹ possessoz ⁊ archiep̄s hui⁹ loci. amatoz illoz ⁊ adiutoz q̄ vere sunt filij hui⁹ ecclesie. Et tu q̄mō suffragiū meū queris q̄ me ⁊ locū istū vis deserere. Mea licētia hinc nunq̄ exibis sed vel nolis hic remanebis. hic morieꝭ. ⁊ quia me audire ꝑtempsisti. ecce in pena tua ꝑbabis q̄ nō bene fecisti. Et leuās virgā p̄cussit eū tertio acriter. ⁊ ī terrā p̄stranit. ⁊ disparuit. Ille iacēs illic inuēt⁹ est ⁊ deportat⁹ in īfirmatoziū. ⁊ cepit quotidie augmētari infirmitas. nec poterat dinosci qualis esset. Ille aūt reuelare nolebat. tandē posit⁹ est sup cilitiuz et cepit letania ꝑ eo dici. Cūq̄ diceret bis sancte dūstanne oza ꝑ eo. rogauit se sup lectum poni dicens se modo nō morituꝝ. Et accersito henrico p̄ore ꝺfessus est ei oīa ⁊ q̄ mori nō poterat anteq̄ hoc ꝺfessus fuisset. Et acceꝑta penitentia ⁊ benedictōe a p̄riore reddidit spiritum.

Ex vita sancti edmundi.

Exemplū. IIII.

Dum mitteret sanctū edmūdū vna cū fratre suo mater parisi⁹ vt liberalib⁹ imbuerent studijs seu artib⁹ modicā pecunie summā ꝺdit eisdē mat̄ dicēs illis. Si maternā vt bonos decz filios iussionē fuaueritis ꝺfido in dño q̄ in oībus ipe puisoz munific⁹ erit vob Duo q̄z dedit eis cilicia p̄cipiēs vt illis sup nudo se vestirēt bis aut ter ī ebdomada. Timebat ei ne postq̄ discretōis annos attingerēt ꝑ deuexa vitioz ⁊ abrupta voluptatis incederēt. Itaq̄ rudes ī arte bellādi familiarit informauit. ⁊ p̄us exercitās q̄s in belli discrimīe necessario traherent. Ipa etiā edmūdo quē velut sctitatis ei⁹ p̄scia ceteris filijs pl⁹ dilexit. dū studeret parisi⁹ cū indumentis lineis ciliciū mittere ꝺsuevit. Meritō eū ꝑ ceteris dilexit q̄ nusq̄ pia matre pius videlicz fili⁹ verbis aut opib⁹ offendit. Itaq̄ nanq̄ deo ⁊ pie matri sue placere studuit q̄ oēm a se leuitatē resecās oīno choreis alijsq̄ ludicris seu spectacul' se subtraxit Diebꝫ q̄z dñi/

cis ⁊ festiuis iuxta monitū matris añ̄ come deret psalteriū: et integro psallere ꝓsueuit. Et qz amātissimꝰ dñi totis visceribꝰ studuit auctorē vite diligere. ipm in forma puerili eidē puero voluit demōstrare. Cū em̄ pratū q̄dam spatiādi cā coetaneis inuitātibꝰ ꝓsensisset ingredi. ab ipoz tñ comitatu se celeriꝰ separauit. ne ꝓscie puritatez vel nugis puerilibꝰ vel ociosis ꝼmonibꝰ ꝓtingeret maculari. Dū igiꝝ incederet solitariꝰ sacris insistēs meditationibꝰ apparuit ei puer ille cādoz eniueo nitidus ⁊ colore roseo rubicūdꝰ. qui velut a sūmo celi cardine elapsus subito sic eū ꝓalloc̄ꝰ est officiosissime salutādo. Salue dilecte mi. Qō cū audisset puer in ignoto ꝼmone pueri mirat⁹ est. Quē cū ille pauefactuz ⁊ hesitātē ꝓspiceret ipm denuo alloq̄ns q̄siuit an ipe sibi vl' tenuiter notꝰ esset. Ille simplicitatis colūbine rñdens ꝼmōe simplici Nullam inq̄t teneo noticiā tui. nec sum vt estimo notꝰ tibi. Adiecit puer. Quo ita tibi suz ignotus p̄serti cū ⁊ i scholis ad latꝰ tuū sedeā. ⁊ tibi q̄cunq̄z fueris inseparabiliter fuerim sociatꝰ Deinde subdit. In facie meā respice ⁊ q̄d in fronte mea scriptū sit aduerte sedulꝰ toto coz de. Qō cū fecisset scriptū in ea legit litteris celestibꝰ Jesus nazarenꝰ. Qui statī qō vidērat ei retulit ⁊ ab ipo ꝓtinꝰ audiuit. Hoc est nomē meū quod tibi memoriale sit i desiderio anie. ⁊ h̄ diligenter ⁊ articulatim noctibꝰ imꝑme singulis fronti tue. per h̄ em̄ poteris ꝓtra mortē muniri subitā ⁊ q̄squis eadē scriptura munierit mō ꝓsimili frontē suā. His dictis puer ille i quē dēsiderāt angeli ꝓspicere disparuit. sz in pectore pueri sui quē visitare dignatus est nō paz dulcedis reliquit.

V

Et cū idē edmūdꝰ singulis i corde ꝑtutibꝰ gratū gasset hospitiū castitatē singulariť habere studuit sciēs q̄ corruptō deo ꝓtinus esse facit. carnē suā nulla vnq̄z polluit imundicia. sz in eo pmānsit vsq̄z ad obitū ꝼginitas incorrupta. Hā de ꝓsilio cuiusdā sacerdotis ꝑpetuā ꝼginitatē coꝝ btē ꝼginis fouēs imagine eidē se ꝼgini velut dño ꝓmēdauit ⁊ copulauit pennit velut sponse. atq̄z i signū irrefragabiľ federis eā anulo suo subarrauit nouo more. Anulo inquā quez ad h̄ fecit digitū ipi⁹ imagis insigniuit. Et vt eidē dñe amice sue charissime ingiť impēderet salutatōis obsequiū in eodē anulo ĺ̄aliť insculptuz est illō auē angelicū. Ex tūc ergo sicut ipe ꝓfessus ē in obitu q̄tiēs eiusdē clemētissime ꝼgis p̄sidiū inuocauit ipa in tentatiōe. puentū. in psecutōe solatiū. in tribulatione remediū in dolore gaudiū sibi celeriter ipetrauit Ut autē eadē sponsa sua federis int' eos initi recordarek ⁊ spōsuz digrek agnoscere q̄ eā i sua desponsarat imagine in anulo cū q̄ post mortez more pōtificali extitit sepulꝰ inuētū fuit insculptū cūctz videntibꝰ atq̄z mirātibꝰ istō aue ac p h̄ in manu pontificis atq̄z in digito imaginis p̄cipuū ꝓlucet testimoniū p qō enudatius appet geste rei ꝓitas ⁊ exēplū. Ac hostis antiquꝰ quo magis eū vidit in ꝼrute pficere. eo magis agitatꝰ inuidia pectoris eiꝰ pacem studuit pturbare. Ut̄ q̄ndā puellā hospite sue filiā in eiꝰ excitauit excidiū vt impudicos oculos in eū iaciens eius ꝓmouere tentaret aīm signis ⁊ nutibꝰ ac suspirijs q̄si dicēs tacite. dormi mecū. Hz cū p talia nihil ꝓficeret aptis cū eo ꝼbis cepit agere ⁊ multis modis ad amplexꝰ illicitos ꝓuocare. Quaz ille vt pestē fugiens sepiꝰ corripuit. sed illa nec a virulēto ꝓposito qō mēte ꝓcepat se retraxit. Illa velut altera egiptia ꝑ illicitis istitit. ille velut alter ioseph illicita recusauit. Tandez de illiꝰ ipoꝛtunitate ꝓtesus q̄d sup h̄ eēt agendū meliꝰ mēte ꝓtulit. ⁊ hīto secū ꝓsilio puelle tp̄us assig̃t veniēdi ad locū q̄ vacare studio ꝓsueuit. Illa speras voti se ꝓpotez fieri assignato tpe audacter venit. quā ingressam ⁊ q̄ busdā supioribꝰ vestibꝰ ad eiꝰ p̄ceptū spoliatā arripuit. virgisq̄z flexibilibꝰ q̄s ad h̄ aptauerat in dorso ꝓptime flagellauit. vt sic cui colligata erat in corde stultitia ipaz disciplīne dissolueret dura virga Fugit illa quē dū fuerat insecuta. ⁊ vexatio intellectū dedit auditui. ⁊ grām apposuit ita q̄ ipa puella vt asseruit hmōi tentatōz nunq̄z postea taliť tolerauit. Sicq̄z dū restitit psequēti diabolo ipe diabolꝰ a puella recessit oc⁹ ⁊ ab ipo.

VI

Factꝰ aūt edmundꝰ magister artiuz. ꝓter modū tunc legentiū missaz ⁊ horas canonicas q̄tidie priusq̄z legeret audire ꝓsueuit. q̄. s. religiosa ꝓsuetudo etiā suis scholaribꝰ ꝓfuit quos vt secū audire missas assuescerēt sic induxit Et vt h̄ liberꝰ exequerek i ꝓximo habebat fecit capellā ꝓstrui in honore. s. beate ꝼginis quā sp dilectōe coluit speciali.

VII

Die q̄dā in studio occupatꝰ oblitꝰ est oratiōnē illā. O intemerata dicere. quā i bono-

rebeate virginis ⁊ bti iohis euāgeliste dice/re ꝓsueuerat diligēt ac ꝺuote Seqnti ei no cte beat⁹ iohes apparuit. ⁊ vt ei manū suā ex/tēderet ꝑerauit. Gerebat siqdē in manu fe/rulā q̄ velut in eū seuiēs minabat⁹ ꝓcutere palmā. Uisuꝫ est ei ꝑ ꝓminatōis magnitudi nē q̄ si eū ꝓcussisset ex ictu incurrisset mortē. At ille mox clemētio⁹ fact⁹ erectā manū mox suspēsaꝫ tenuit. ⁊ vt dictā oꝛōez ex tūc dicere nō omitteret familiarit⁹ persuasit.

VIII

Sacre scripture edmūd⁹ doctoꝛ effectus erat tanq̄ lucerna sup cādelabꝝ positus. Ex/at eñ p̄dicatoꝛ egregi⁹. disputatoꝛ acutissi/mus. lectoꝛ pi⁹. Et in his oīb⁹ effundebat ali is qō ipe hauserat de fontib⁹ saluatoꝛ⁹. Fre/quenter multi ⁊ magni viri q̄ ad eū in scho/lus audiēdū ꝓfluebant inter legendum a la/chꝛymis se ꝓtinere nō valētes libꝛos claude bant. Mel siquidē ⁊ lac sub lingua habebat Ideoq̄ dulcedinē nō modicā discipulozuꝫ mentib⁹ instillabat. Unde multi de scholis suis exierunt doctoꝛes eximij vestigia sctā tis eiusdē ꝑ viris secuti. Nōnulli etiā eccle/siasticis bonoꝛati vel pot⁹ onerati beneficijs exonerātes seipos religioni se dederūt ei suc censi faciꝫ lectōis. Nimiꝫ ignis ī altari coꝛ dis eius ardens iugiter alijs ostendebat lu/cis iter. Hinc ⁊ q̄dā nocte vidit ꝑ somniū in scholis suis ignē fieri copiosuꝫ. de quo septē ardentes extrahebant⁹ facule ꝓtinētes myste rium rei secuture In crastino eñ illius diei dū legeret intrauit scholas abbas q̄dam oꝛ/dinis cisterciens⁹. q̄ ꝓpletis lectōib⁹ abduxit secū septē ō scholaꝛib⁹ suis quos ignis septi formis accēderat charitatis. Uñ spret⁹ ꝑa/libꝫ ⁊ mūdo valefaciētes viā vite feliciter ar ripuerunt in dicti abbatis monasterio.

IX

Habuit etiā sanct⁹ edmūd⁹ ꝑ ꝓsuetudine q̄libet die vel nocte dñice passionis insignia meditando recolere. ⁊ in eis suauissime dele ctādo illius medullitus inherere. Quadā ita q̄ festiua die multis occupatōib⁹ ⁊ curis fa/tigat⁹ cū ꝓuidere nō posset lectōez crastinam sequentē noctē in vigilijs exp̄dit fere totaꝫ vñ circa auroꝝ irrūpente somno ei⁹ occur/rit memorie q̄ in nulla illius diei hoꝛa medi tat⁹ fuisset iuxta morē de dñica passione, Ti mēs ꝓ o ne grauē capitis doloꝛē incurreret. si anteq̄ iret ad eccl'iam ⁊ scholas nō doꝛmi ret. elegit aliq̄ntulū q̄escere ac solitā ꝓtēpla/tionē in spe gratie dei tūc irrūpere. Cū g̃ se iclinasset ad lectū apparuit ei hostis antiqu⁹ tetrū vultū exhibēs. ⁊ hoꝛrēduꝫ. Uñ terriꝫ dexterā manū leuauit vt signū faceret quaꝫ demō apprehensaꝫ tenuit ne leuaret. Ipe ve ro ꝓfisus in dño q̄si ambidexter sinistrā ere/xit vt idē faceret sig̃culū. sꝫ diabol⁹ ipa sil'iter apꝑhensa q̄ saccus gutissim⁹ cecidit sup eum Tūc deficientib⁹ sibi viribꝫ coꝛpis oꝛauit in spiritu dñm. vt sua ꝓtute seuientē ꝓtereret ī imicū. Hicq̄ demō ab eo auulsus subito ce cidit inter lectū ⁊ parietē ꝓmū in momēto Surgēs igit⁹ celerit⁹ ⁊ sic pstratū inueniens demonē ꝓfoꝛtat⁹ in fide ipꝫ cepit aggredi ve lut hostē. eūq̄ ꝑ hoꝛribile guttur eius arri/puit. ⁊ illō stringēdo foꝛtiter ita dixit. Adiu ro te ꝑ aspsiones sanguis xp̄i vt mihi ñ omit tas dicere q̄d sit illō ꝑ q̄ tibi valeā pl⁹ noce re. ⁊ a meis infestatōib⁹ cohercere. Et diabo lus ait. Per illud q̄ nūc noiasti. Et sic dia/bol⁹ vict⁹ disparuit se victū dolēs ab eo quē suis vincēdū viribꝫ estimauit. K

Passa est sub diocleciano apō cesareā pa lestine theodosia ꝙgo de eadē ciuitate nobi/lissimo genere oꝛta anno. cxvij. ꝑentib⁹ vni/ca deo ꝓsecrata elegantis spēi. Dignuꝫ q̄pe erat in tali fabꝛica xp̄i palatiū fabꝛicari Dec igit⁹ nesciētib⁹ parentib⁹ ad martyꝛes in car/cere reclusos ꝓfugit. eisq̄ se cōiunxit ⁊ vt oꝛa rent ꝑ ea rogauit. Qō cū faceret facta ē voꝛ de celo dicēs. Ego eam oleo athlete ꝑungo meoq̄ spū ꝓfirmo ad vincēdas oēs crucia/tiones. Deinde interrogata a p̄side vrbano libere ac ꝓuident ad oīa rñdebat. psalmosq̄ frequēter rumiabat. Post h̄ stipite capillis suspēsa ē. ī quo cū nuda staret nubes niuea apparuit q̄ illā velauit. Urbano aūt minan/te se acrioꝛa supplicia illaturū. Rñdit. Etur ge vrbane. nullū de parato mihi p̄dio fer/culū fraudes. In oīb⁹ itaq̄ toꝛmētis suis q̄ doloꝛē nō sentiebat. qꝛ aīa eius in coꝛona to ta pēdebat. Amatoꝛ inq̄t castitatis in hone/stis vultib⁹ habitat. frustra q̄z mihi minaris coꝛruptōz. qꝛ nō pōt caro coꝛrūpi nisi mens fuerit añ coꝛrupta. P⁹ h̄ait p̄ses rebellē xp̄i nē in angustū heronē coartate ⁊ ei⁹ collo gra uissimū saxū alligate. eāq̄ in mare p̄cipitate Qō cū factū fuisset ab angelis ad terrā redu cta ē. saxū qō ei ad collū pependerat manib⁹ reꝑtās. P⁹ h̄ dimissi sunt ad eā leopardus ⁊ togala. lenitatꝫ sue signa demōstrātes ⁊ ni hil eā leserūt. Tādē dū decollaret⁹ visa est ō

ore et exire colūba auri splēdore pulcrior ad celū ascēdēs. Eadēq; nocte pentib; suis cū magno choro ginū appuit iduta ciclade nitea crucē aureā i mānib; t corona i capite gestās t dicēs. Ecce qlis est gl'ia vñ me uare volebatis.

Ex vita sancti Dominici. XI

Sciēs dei famul' dñic' secularium corda pl'e exēplis q; vbis moueri. iōq; q; pl'imos sb dola hereticor supstitiōe illectos ptrahi ad errorē excogitauit exēplis exēpla retūdere t veris vtutib; sophisticas expugre. qsdā enīz nobiles dñas incredulor familiares adūt t apd eas hospitio recept' est. t p totā qdragesimā ibi mānsit. Jgit vt t ipe eas oñsiōe sctitatis alliceret. tāta seipa cuz societate sua cepit austeritate afficere. qnta sine auxilio diuine gre sustinere neq; infirmitas būana potuisset. Etem cū sibi cibi more solito parati ab ipis hospitib; pferrēt. Nos inqt huiuscemodi nūc alimētis nō vtimur. panē nob; tātū et aqm exhibete. t sic in pane t aq vir dei cū socio suo p totā qdragesimā ieiunauit vsq; ad pascha. Strat' q; cū sibi pararet ad escēduz idone'. Nō inqt in hac mollicie sz sup tabulas escem'. Strat' itaq; sibi nudis tabulis accubuerūt qtidie nudo dormiētes in ligno exēplo ei' q somnū mort' suscepit i cruc' patibulo. Somn' aūt btī dñici t sui socij breuis erat. Surgebāt ei q; citi' t anticipabāt vigilias orōib; insistētes. Allocut' est aūt btūs dñicus alios ex dñab; illis t rogauit vt sibi t socio suo cilicia qrerēt. Addiditq;. Nemo sciat seruet secretū. Nec aūt faciebat vir spiritu dei repleti'. nō vt sibi fauorē laudis humane acqreret. sz vt mētes infideliū ad amorē catholice religiōis alliceret. Hinc nō nūq; pat ille sanct' admonebat frēs suos. vt cū apd seculares ēent ad primor edificatōz aliquam oñderēt in seipis vtutis apparētiā in abstinētijs t vigilijs. vbor q; ac gestuū disciplina t sic eos qdaz sctā ipocrisi ad fidei reuerētiā t vtutis amorē ppensi' inuitarēt. Uñ t apl'us sumpt' recusabat accipe ne qd offendiculuz pstaret euāgelio xpi. vtutes etiā suas t labores necnō t dei reuelatōes enumerat vt plures lucrifaciat.

XII

Quedā ml'ier mūdo dedita carnis illecebris vacabat. sz culpa tandē pena nō caruit. Hā hāc malign' spūs p interualla tēpor graiter vexare cepit. Erat aūt vicina eccl'ia in q tūc tpis pdicatores frēs florētie morabāt. q aduenies vir dei dñic' ipam pmit' ad penitētiā exhortādo pduxit. postmodū etiā vexationi ipi' patiēs. suis orōnib; vt ab ea malignus discederet sctūs ipetrauit. ita vt q vir interpolatis diebus qdecz modicā hōre poterat vltra annū vexatōis sue solite molestiā non sentiret. Uexa vexatōe carnis libera vexari se deteri' in aīo deprehēdit. t i medicīa corpis fact' est ptin' mētis morbus. tātoq; negligēti' a dei fuitio cepit tepescere. qnto a carnis illecebra rediuiuis tentatōibus fort' trahebat. Qō vbi viro dei exposuit. illeq; būficiū pstitū in ruine scādalū vsuz vidit. blāde eā an reducere vellet ad statū pristinū requisiuit. Que cū voluntati dei sueq; discretōi pmitteret. rogabo inquit dñm filia vt tibi fiat qd iā saluti tue magis viderit expedire. Uñ factū est vt nō p' ml'tos dies malign' spūs sup corp' ancille xpi itera to ptātez accipet. qten' aīa salua pmaneret. t vexatio q pri' pena culpe extitit postmodū fieret pcursatōis remediū t cumul' meritor.

XIII

Quadā vice dū dñic' apud bononiā pstitutus in ecclesia pnoctaret diabol' in specie fratris eidē appuit. Quē vir dei fratrem estimans eidez inuebat vt cū ceteris fratrib; ad requiescendū pgeret. Ille qsi deridēdo eisdē sibi nutib; rūdebat. Tūc dñicus qsnā esset q sic ei' mandatū otēneret scire. volēs cādelaz accendit. t respiciēs in eū agnouit q' esset diabolus. quē cū increparet mor' demō de fractione silentij insultare cepit. Dñicus autez vtpote fratz magistro sibi loq licere asserēs coegit ipm vt sibi diceret de q frēs in choro tentaret. Respōdit. facio eos tarde venire et cito exire. Deinde duxit eū ad dormitoriū ō q ibidē frēs tētaret inqrēs. Qui ait. facio eos min' dormire. tarde surgere. sicq; eos aliqn a diuīo officio remanere. t interdū imundas cogitatōes hre. Deinde ad refectoriū duxit eū t de q ibi frēs tētaret qsiuit. Tūc demō p mēsas saliēs pl' t min' sepi' repetēdo dicebat Quē cū sctūs dñic' qd sibi ß vellet interrogaret ait. Quosdā frēs tēto vt pl' comedāt t sic nimia cibi sūptōe delinqnt. qsdā vt min' sumāt t sic i dei fuitio t ordis sui obfuatōe debiles fiāt. Jñ duxit eū ad locutoriū. de q ibi dē frēs tētarz inqrēs. Tūc ille crebro linguā reuoluēs mirabil' confusiōis sonū promebat. Que cū sctūs qd ß vellz interrogaret ait. Dic loc' tol' me'ē. Cū ei ad loquēdū frēs conueniunt eos tētare studeo vt confuse loquantur. et

multū sese inutilibꝫ ꝓbis imisceāt. ⁊ vnꝰ alium nō expectet. Postremo dutit eū ad capitulum. ſz cū añ ostiū capituli fuisset demon nullatenꝰ intrare voluit. ſz ait. Nunc locuz nunqꝫ ingrediar quia locꝰ maledictiōis est. ⁊ ibi amitto quod in alijs locis lucroz. Hā cū aliquē fratrē p aliquā negligentiā delinquere fecero mox ī loco hꝫ maledictōnis de ipa negligētia se purgat ⁊ cozā oībꝫ se ꝑclamat. ⁊ sic totū amisisse me doleo qđ alibi me lucratū gaudebā. Et his dictis euanuit.

XIIII

Cū aliquādiu apud castꝫ qđ dr̄ phanuz louis in ꝑdicatōe quadā sanctꝰ dñicus fidē ꝓbans catholicā. hereticoz pfidiā multipliciter improbasset. post ꝑdicationē in eccl'ia more solito remānsit ad orandū. ⁊ ecce nouez matrone nobiles ex eodē castro eccl'iam intrātes ad pedes eiꝰ pciderūt dicētes. Seruе dei adiuua nos. si ꝛa sunt hec que hodie ꝑdicasti iam diu mētes nostras erroꝛ spūs excecauit. Hā quos hereticos tu vocas bonos hoies appellamꝰ. vsqꝫ in hodiernū diez credidimꝰ ⁊ adhesimꝰ toto corde. nūc aūt in medio fluctuamꝰ. Seruе dei adiuua nos ⁊ ora dñm deū tuū vt notā nobis faciat fidez suā in qua viuamꝰ. moriamur. et saluemur Tunc aūt vir dei stans aliquādiu intra se/ ipsum orās. Post aliquantulū dixit eis Cōstantes estote. expectate itrepide. Cōfido in dño deo meo q ipe q neminē vult perire. iā ostendet vobis quali dño hacten⁹ adhesistiz Statimqꝫ viderūt ī medio sui cattū vnum teterrimū psilire q magni canis pferēs ꝗntitatē habebat grossos oculos ⁊ flammantes linguā longā latāqꝫ atqꝫ sanguinolentā ⁊ ꝓtractā vsqꝫ ad vmbilicū. caudā vero habēs curtā sursumqꝫ ptēsam. posteriorū turpitudinē quocūqꝫ se verteret ostēdebat. de qbus fetoz intolerabilis exalabat. Cūqꝫ circa matronas illas se p horā aliquā huc illucqꝫ verteret ad cordā ex qua campana pendebat exiliens. ⁊ p eam vsqꝫ ad superiora cōscendēs: tandē p cāpanile la psus disparuit feda post se vestigia derelinquēs. Cōuersus aūt ad matronas illas vir dei dñicus ⁊ cōsolās eas Ecce inqt p hoc q cozā oculis faciente deo figuratiue comparuit. potestis aduertere qlis est ille cui hacten⁹ sequentes hereticos ꝑuiistis. Ille vero deo gratias referētes ab illa hora ad fidem catholicā pfectissime sūt conuerse

Et vita sancti Vincentij ordinis predicatorum

XV

Quodam tempoꝛe dū circa quartā horā noctis in cellula sua beatꝰ Vincētius ordinez ꝑdicatoꝛ dudū ingressus libꝫ illū quez edidit beatꝰ hieronymꝰ de Maria ꝛginitate ppetua. ⁊ inter suauitatē lectiōis ipam ꝛginē obsecrasset vt eꝰ ꝛginitatē custodiret. facta est ad eū hmōi voꝛ. Nō oēs possumus esse ꝛgines. Nāqꝫ tā ⁊ si vsqꝫ nūc te ꝛginem appellare potuisti. nō tñ vlteriꝰ patiat vt taz honozato noīe gaudeas. Vir dei ad hec ꝛba plurimū attendēs. intra se tacitus solicitusqꝫ voluebat qđ sibi vellet fmo quē audierat. Nō eī inducī poterat vt crederet ꝛba illa ex oze marie ꝛginis emanasse. qppe q̄ virginitatis custodes semp amauit. ꝓfortauit. iuuit. magnificauit. Itaqꝫ genua flectēs ab ipsa ꝛgine petijt vt qđ significare vellent illa ꝛba terrifica dignaret oñdere. Nec mlto pꝰ ei beata ꝛgo multa cū luce apparuit Et postqꝫ sui visione eū ꝓfortauit letumqꝫ reddidit hoc pacto locuta est Verba illa ad te paulo ante facta diaboli fuerūt. q tibi ꝓposuit bonoz opez difficultatē vt territꝰ ab incepta ꝛtute desistas. Tu tñ cautꝰ esto vt ꝓstāti animo pseueres. Et qꝫqꝫ crebras tibi parabit ī sidias ac frequēter conabit vt periclitet virginitas tua atqꝫ cetere ꝛtutes q̄ in te sūt corruant. tñ ne diffidas sp spera in dño. q̄niam ipe erit clypeus tuꝰ q nō solū arma diaboli poteris facile ꝛtemnere. ſz ⁊ ipm cūctasqꝫ artes versutie eiꝰ magnanime supabis. Hec ꝛba a ꝛgine dicta sunt. eiqꝫ a Vincētio gratie referunt ⁊ illa disparuit. ex eo aūt tpe christi militi tantū feruoris accreuit vt non terrestris homo sed angelꝰ celestis videret

XVI

Erat beatꝰ Vincentiꝰ nō solū ꝛtutibꝫ ꝑditus. sed etiā coꝛpe pulcer ⁊ aspectu valde venustꝰ. Quo fiebat vt eiꝰ ꝛtutes essent gratioꝛes facerētqꝫ vt ab omnibꝫ vehemēter amaretur. Fuit igit valētie mulier quedā tā nobilitate generiz clara qꝫ forma coꝛpis ꝑstans que suggerēte diabolo capta est amoꝛe ipsiꝰ Vincentij tā ardēter q nullā aut animi aut coꝛpis quietē habere poterat. ſz singul'die/bus frequētabat loca in qbꝫ eū vl' audire vl' alloq̄ posset. Vincentiꝰ licet eā ad se venire

frequēter videret. tñ nihil tale suspicabat. sz arbitrabat eā aliqua deotōe pmoueri vt a mulieribꝫ fieri ꝯsuetū est q̄ seruos dei q̄daz naturali pietate affectuosi⁹ q̄s faciūt mares pijs obsequijs venerant. Illa aūt indies vehemētissimo feruore amoris agitabat Que tandē q̄d faceret nesciēs deliberauit grauez corpis egritudinē fingere vt sic hꝫet oportunitatē alloquēdi cū z eidē manifestādi flammas ardētis amoris q̄bꝫ intrinsec⁹ vrgebat. Itaq̄ lecto egrotantiū more decubuit. cepitq̄ multo cuz clamore magnos dolores ostēdere. ac demū in ipo lecto hac z illac taz miserabiliter versabat q̄ cūctos q̄ astabant ad sui cōmiserationē mirꝫ in moduz puocabat. Aduocant medici q̄ nullū egritudis signum ī ea esse cognoscētes varia iudicia cō ferebāt. aliq̄ tñ in ea egritudo arbitrabatur esse. Tandē videtes q̄ nimio dolore torquebatur. cōsulūt accersiri sacerdotē cui illa cōfiteret. ne videlicet inter tāti doloris vehemētiam sine sacra ꝯfessione decederet. Eligit itaq̄ ab ea vir dei Uincētius. q̄ celerit veniens camerāq̄ in qua decūbebat ingressus: ac cūctis q̄ aderāt ex more exclusis cepit puellam exhortari ad pniam. Mulier ī initio nō audet manifestare feruorē amoris q̄ occupata tenebat. sz dicit fecitq̄ ea que p ꝯsuetudine xp̄iane religionis ad ritū ptinēt confessionis. Uerūtñ inter loquendū sepe posuit amorē q̄ vrebat exp̄mere. sz qñ dicere incipiebat pudor verba labijs berētia detinebat. z sic ptrahebat vlteriuſ ꝓba. rñdebatq̄ ad ea de q̄bꝫ sanct⁹ vir ꝯfessor interrogabat eā. Et post multa ꝓba vltro citroq̄ habita: tandē occultū ignē mulier celare nō potuit ac oīm formidine pudoreq̄ depositz. scito ī quit o frat Uincēti nō me q̄dē corpe sz mente egrā detineri. z nisi tu mihi p tua ī me miseratōe occurreris scito me ilico morituraz. Jā enī ann⁹ est q̄ tuo amore adeo ardenter capta sum. vt nō solū ignis ardentis flāmis cor meū quasi exuri sentiā. sed frequētissime meipam p̄pijs manibꝫ necare decreuerim. Uolui tibi sepissime cordis mei feruorē manifestare. sz me ptim pudor tenuit femineus ptim nomē sanctitatz z innocentie tue. q̄ me formidare fecerūt ne taz execrabile facinus aperuissem. Itaq̄ tanq̄ desperās nemī meum ignē indicare volui. tacitūq̄ vsq̄ ad ꝟ tps refuaui Mihi ꝓ sup hac re iteruz atq̄ iteq̄ cogitāti poti⁹ visuz est vt debuissez hāc corpis egritudinē fingere quo loca tempus q̄ opportunū haberē q̄bꝫ hmōi ignē potuissem extinguere z optata voluptate potiri q̄s obrez meū corp⁹ q̄ cernis esse pulcerrimū expono potestati tue. Sume g̃ nūc ō me voluptatē. z p̄cipiū faciam⁹ vt deinceps simꝰ ambo indissolubili ac ꝑpetuo amore ꝯiūcti Hec dicēs lintеū q̄ tegebat amouit. z sese totam nudā exhibuit. Beat⁹ ꝓ ꝯfessor admirat⁹ impudētis femine audaciā ac scelus abominabile execrās. in p̄mis eā cōmonefecit vt nudatū corp⁹ tegeret. deinde eā de tā nephando opere abducere multa cuz seueritate conat⁹ est. Postremo ei dixit q̄ Jhu xp̄o a teneris annis suū corp⁹ aīmq̄ deuouerat q̄q̄ se ꝑpetuā castitatē tuaturū p̄miserat et ob id oēm terrenū amorē abdicauerat. oēm q̄ libidinē execrauerat. Quibꝫ dictis ab ea ptin⁹ discessit. Illa tali rñso dedignata mox cogitauit ī vir innocentē obiectare infamiam. z tanq̄ altera putifaris vtor voluit clamare ac dicere ꝺ sanctū dei q̄ eā violent⁹ opmere voluisset. Uz sūma dei puidentia ne quaq̄ passa est vt innocēti boi tā execrabile facinoz infamia opponerek. Et q̄s p̄mū impudēs mulier voluit vocē emittere ille idez diabol⁹ q̄ ei nephandū amorez suggesserat. ei⁹ corp⁹ grauissime vexare cepit. Accurrūt igit cūcti q̄ extra camerā expectabāt. z tanti clamoris cām diligent sciscitant. Tandē visis multis signis mulierez a demone vexari ꝑpenderūt Aduocant itaq̄ multi q̄ sciebāt demones adiurare. Adhibent p̄terea mlta remedia q̄ hmōi vexatz adhiberi ꝯsueruūt q̄ nihil pficiebāt vt diabol⁹ pelleret. vex diabolus ipe eis q̄ eū adiurabāt ꝟ pacto referebat Et ꝟ corpe nunq̄s me pellere poteritz nisi huc venerit vir ille q̄ in medio ignis positus nō potuit igne cōburi. Querūt igitur oēs q̄d velint sibi ꝓba que diabol⁹ p̄ferebat Post longā ꝓ hui⁹ rei sciscitatōz q̄dā ex eis q̄ aderāt in mediū surgēs. Aduocet inquit frat Uincēti⁹. nā q̄s ipe mulierz h⁹ ꝯfessionē audiuit. est ei vir z scia z sanctitate insignis ꝑter q̄ certū nobis esse dz q̄ nemo sit q̄ possit nob⁹ veri⁹ illoz ꝓboz significantiā aperire. Consentiūt oīs ac mox ad beatū Uincentiū sese ꝯtulerūt. z rē q̄ ei acciderat aperiunt Precanq̄s vt dignet visitare feminā q̄ dum valebat erga eū magnā benuolentiā sese habere demōstraverat. Ipe tā z si plurimuz se difficilē ostendit. tñ ne rē insuetā facere videret

quoniã ꝙdem añ infirmos visitare ꝓsueue/
rat fecit qꝫ illi voluerũt. Gz tñ secũ multa
cogitãs sese Jhu xpo cõmẽdauit.eũqꝫ pca/
tus est vt p immẽsa clemẽtia sua dignaretur
misereri mulierꝭ q̃ a demone nõ solũ in co/
pore sz etiã in aĩo vexabaꝯ. Postqꝫ igiꝯ deue
tũ est ad locũ vbi illa vexata tenebaꝯ: demõ
vllulatũ teterrimũ emittẽs En adest inquit
vir ille ꝙ ĩ medio ignis posit⁹ nõ fuit ab igne
cõbust⁹ nec deuorat⁹. Hũc g̃ hinc discẽden
dum est. Dec dicẽs ptin⁹ abũt t corp⁹ semi
mortuũ dereliq̃t. Illi ꝙ ꝙderãt videntes
tã grande miraculũ obstupuerũt.eiusqꝫ san
ctitatẽ in maiori veneratõe habuerũt

XVII

Predicãte beato vincẽtio in q̃dã villa p/
pe cartusiã q̃ cathelanoꝝ lingua dr traygfe
ra.ptigit ab eo narrari gestũ illud qꝺ fertur
sanctã Dargarethã diabolus ei ĩ humana
specie apparentẽ pstrasse. victũqꝫ sub pedib⁹
tenuisse. Inter eos aũt ꝙ viꝝ dei sequebanꝯ
erat adolescẽs ꝙdã lombard⁹ cui⁹ erat tanta
simplicitas q̃ nullã terrenaꝝ reꝝ vtilitatez.
sz solũ aĩe salutẽ affectabat. Qui audiẽs q̃n
tus fuerit Dargarethe triũph⁹ ꝓtra dya/
boli versutias cepit intra se multa cogitare.
t inter cetera hoc pacto dicebat. O si de⁹ ali
q̃n p̃miserit vt diabol⁹ voluerit ĩ visibili spe
cie mecũ dimicare.eũ certe sil'i mõ psternaz
secũqꝫ pugnabo q̃sqꝫ victoriã reportauero
Igiꝯ circa vicesimã t p̃mã horã villã egres
sus.captatoqꝫ sibi oportuno loco vbi secreti
us oraret genua flexit.cepitqꝫ int'alia deum
depcari vt p̃mitteret diabolũ ei visibili for/
ma apparere. vt videlicet exẽplo ꝯgis Dar
garethe eũ possz dimicãdo superare. Dũ talia
pcareꝯ supuenit ĩ ipm locũ mulier q̃dã que
falcẽ manu deferebat missa ad metẽdũ her
bas q̃bꝫ idẽ loc⁹ abũdabat. Erat hec a nati/
uitate muta. Que cũ venisset ad locũ et vi/
disset adolescentẽ int'herbas genu flexũ ve
hemẽter expauit. t retrocedẽs cepit vocẽ si/
ne expositõe ꝑmonis emittere t adolescenti
q̃busdã signis manuũ t capitꝭ quasi mina/
baꝯ. Adolescẽs cernẽs feminam deformissi
mã. vtpote q̃ erat etate decrepita. corpe ob/
longa. facie macilẽta. colore squalida .lace/
ratas vestes induta. q̃ t altissimas voces si
ne ꝙbor expssione emittebat. eiqꝫ falce quã
portabat manu minari videbaꝯ. eã nõ femi
nam sz diabolũ in specie femie apparentẽ ex
istimauit.credidit pces suas a deo exaudi/
tas.quas ob res ĩ eã irruit t ĩ terrã ptin⁹ de
iecit. Uenisti inq̃ens maledicte diabole ve
nisti.nõ certe me visibili certamine superabis
quẽ inuisibili tẽptatõe sepissime superasti. Dec
dicẽs crinib⁹ eã arripuit huc t illuc trahẽs.
modo manib⁹.mõ calcib⁹.mõ falce tã diu ꝙ
berauit.totqꝫ vulneribꝫ affecit q̃sqꝫ se mo/
ritura reliq̃t. Ad voces aũt vtriusqꝫ magna
multitudo cucurrit. t videtes qꝺ factũ fue/
rat.adolescentẽ captũ diro carceri detruse/
runt. Reuelata sunt ꝑ beato vincẽtio q̃ cor/
pus qꝺ fere extinctũ videbaꝯ ad se portari fe
cit.supq illud more suo manũ imposuit Quo
facto mulier statim respirauit. Ipe autẽ ac/
cersiuit q̃ndã ex sacerdotib⁹ q̃ ꝙfessionẽ au/
diret mulieris. Illi aũt ꝙ aderãt audientes
dixerũt viro dei ꝑ frustra fieri qm̃ essz a na/
tiuitate muta ac nec audire nec itelligere sa
cerdotẽ nec posset verbis pctã sua confiteri
Dis nõ obstantib⁹ itez beat⁹ Uincenti⁹ sa/
cerdoti iubet vt ei⁹ ꝙfessionẽ audiat.asserẽs
eã distinctissime oĩa locuturã. Itaqꝫ q̃dq̃d
vir dei ꝓceperat sacerdos ꝙfidenꝯ exequiꝯ.
q̃s p̃mũ aũt mulieri ꝑ audiẽda ei⁹ ꝙfessionẽ
appropinq̃uit illa quã oĩs cathalonia mutã
a natiuitate cognouerat locuta est. cepitqꝫ
diligẽter ꝙfiteri ita distincte singula ꝙba p/
nunciãdo.nõ min⁹ q̃s si nunqꝫ muta fuisset.
Post factã ꝙfessionẽ petiꝯ sibi eucharistiaz
ac extremã vnctionẽ mistrari. Postremo tã
dem sese dño cõmẽdauit t audiẽtib⁹ ac spe/
ctãtib⁹ cũctꝭ q̃ ad miraculũ videndũ ꝓuene
rãt nũqꝫ loq̃ desiꝯ q̃sqꝫ spm̃ exalauit. Ado
lescẽs aũt ꝙ eã necauerat beati vincẽtij p̃ci/
bus a suspẽdio liberat⁹ in italiã remeauit

XVIII

Aderat solẽnitas sctĩ Johis baptiste t ꝑ
dicãte beato vincẽtio ĩ vrbe valẽtie p medi
am multitudinẽ ad eũ ducta est mulier q̃dã
q̃ erat a natiuitate muta. Ipe itaqꝫ ppẽdens
magnã esse fidẽ illoꝝ materiã intermittens
oculos ad celũ erexit. t ad mulierẽ ꝓuersus
corã mltitudine eã alloquẽs ꝑ pacto inter/
rogauit. Quid vis filia. Illa rñdit. Panem
volo t officiũ lingue. Et Uincẽti⁹ ad eam.
Panẽ ꝙdẽ q̃tidianũ q̃diu viveꝭ habebis.of
ficiũ ꝙo lingue nõ poteꝭ impetrare.p futu/
ra eñ vtilitate tua de⁹ voluit te tali officio p̃
uare. Si eñ loquẽdi vsum habuisses tanta
fuisset lingue tue mordacitas q̃ vitã corpis
t aĩe oĩno pdidisses. Dẽte igiꝯ deũ magni
ficare nõ cessẽs. t caue ne ab eo vlteri⁹ petas

qđ nō imerito denegabit Mulier rñdit. pz
fctē faciā qđ hortaꝛ. Cōfesti obmutuit z vi
ri a qbꝫ ducta fuerat tal' rei admiratōe stupe
facti ide discedētes eā reduxerūt. Supuixit
qꝫ septē ānis z ex vita religiose migrauit

XIX

Dū die dñica palmaꝝ beat⁹ Vincēti⁹ p
dicaret apud murciā ciuitatē vlteriozis hi
spanie. z spēalit⁹ ꝯ iudeoꝝ pfidiā z sectā sar
racenoꝝ. ecce eq aduersus mlt̄itudinē veni
ētes cōparuerūt. vn⁹ niger. alter pallidus
tert⁹ rube⁹ videbat. q erigētes fremitum ac
emisso ex auribꝫ fumo teterrimo. pedibꝫ ꝓ
pulere ꝯcitato. datoqꝫ mugitu terribili. ꝯ
multitudinē pdicatōz audientē morsibus z
calcibꝫ irruerūt. tm̄ impetū faciētes vt multi
tudo ꝯterrita fugā arripe cogerēt. Vincēti⁹
deo reuelāte eos diabolos esse cognouit. po
pulū igit voce z manu silere faciēs. Si ho
mines inqt estis xpiani q in Jhu xpo pfiditis
demones nō metuatis. sz oīs crucē armate
vos signaculo z pcul a vobis abire facietis
Dō vt ab oīb⁹ factū est eos adiurauit. Ex p
te ihu xpi vob̄ pcipio vt ex vrbe discedatis.
nec alicui noceatis. Post ꝯba h terga ꝓterūt.
ac totā fere vrbē pcurrētes ex porta que spe
ctat ad meridiē abierūt nec vlqꝫ cōparuerūt
Vincenti⁹ aūt populum cōmonuit verbis
Estote filij cōstantes. nec vos a demonibus
seduci pmittatis. Demones isti q̄s in equo
rū horribili specie modo vidistis hanc ciui
tatē longo tempe possederūt. nūc aūt egrefe
rentes q multa vicia a nobis eradicaui. mlt̄
umqꝫ fructū in vobis seminaui. temptauē
runt vt alicui ex vobis nocere potuissent. sz
detis laudē dño Jhu q fec̄ ne q eoꝝ insidijs
ledereris. Volo tamē vos reddere certiores
q sine ꝓpetratōne mali ex vrbe nō recedent
Hā est inter vos mulier quedā que filiā ꝓgi
nem domi solā reliqt. z huc ad audiendā p
dicationē ducere formidauit. z si nunc do
mū reuerteret filiā z stupratorē in eodem le
cto cōperiret. His dictis redijt ad materiā
de qua dicere ceperat. Interea mulier que
dam auditis his q a beato Vincentio dice
bantur. domū ꝓgens. reperit filiaz in lecto
cū adolescente coeuntē. que tā nephanda vi
sione stupefacta cucurrit ad vir̄ dei. z coraz
multitudine cōfessa est se rei veritatē cōpe
risse sicut ab eo fuerat dictū

Ex vita sancti Abraam heremite

XX

Cum uir sanctus
Abraā heremita fortissim⁹ athleta
xpi in oī ꝓtute z sanctitate senuissz
res apud eū gesta est huiuscemodi. Habu
it vir beat⁹ ꝓpinqtate germanū. q defuncto
vnica ei⁹ filia annoꝝ septē relinqt. Quā cuz
parētibꝫ orbatā amici notiqꝫ ei⁹ pris intue
renr ad patruū pduxūt. Cūqꝫ eā senior cer
neret. in cella exteriori ꝯclusit. Erat aūt iter
mediū eoꝝ fenestra modica. p quā docebat
eā psalteriū. necnō z religiōs scripturas. Cum
eo itaqꝫ i dei laudibꝫ vigilabat. concinebat
psalmos. z in oīb⁹ ꝓtutibꝫ eū emulabat. Ut
qꝫ sic. xx. annis in diuino ꝓpositio sedulo deuo
te pficiēs. diaboli ꝓtra se ꝓuocauit inuidiaz.
Erat em̄ qdā pfessionē tm̄ monachi hns. q
sub obtētu vtilitatis ad btm̄ senē se pretisse si
mulauit. re aūt ꝓa illā beatā ꝓtēplari z i sui
amorē trahere nitebat. Ardoꝝ qppe libidinis
coꝝ ei⁹ vehemēt accēderat. Dō cū p integr
annū facere tēptauissz. tandē aperiens fene
strā misera femia descēdit ad eū nephariē cō
stupratā. Monach⁹ aūt prin⁹ vt eā pollui
set solā z pctī ꝓfusione desolatā reliqt z dis
cessit. Videns igit se ꝓfusam z ꝓtaminatā ge
muit. z dilacerās cilicij quo induta erat p
priam faciē verberauit. z cepit eiulās dicere
Heu me misera qđ feci. heu qđ mali ppetra
sum infelicissima femia. quō obscurata est
mēs mea i illa hora qñ deū meū exacerbaui
patruū meū tristicia acutissimo ense trans
fodi. meipam iterfeci. qnto opprobrio opui
aīam meā. z demones oīs letificaui. Quid
agā. Quo ibo. q me ꝓtam. Nō audebo iā ce
lum inspicere. cū apud deū z hoies me mor
tuā sciā. nec ad fenestrā illā ppinqre amplius
valebo. ne forte ignis exiens ex ea me pecca
tricē exurat. Heli⁹ g mihi est abire ad aliaz
patriā vbi null⁹ est q me possit agnoscere. vt
ibi mutato habitu meipam amatoribꝫ mul
tis pstituā p eua morituā qm̄ seml' mortua
sum. nec remāsit mihi spes future salutis. Et
ꝓsurgēs ptinus pgit i aliam ciuitatē. vbi in
publico hospitio se pstituēs de fornicatōne
sumptū lucrabat. Vex cū hec ruina memo
rate femie ꝓtigisset. tal' visio viro sctō ostēsa
est. Videbat draconē terribilē atqꝫ imanez
valde. aspectu ferocissimo i fortitudie sibilā
tem. exeuntē de loco qdā z vsqꝫ ad cellā suaz
venientē. reperisse ꝯo ibidē columbā et de
glutisse eam. z iterꝫ i foueam suam remeasse.

Distinctio octaua

Expgefact⁹ aũt ꝺtristatus est nimis ⁊ fleuit amare.etristimãs ne forte pſecutõz eccie futurã hec viſio deſignaret Cũqz ħ dubia mẽte reuolueret poſt duos dies vidit eũdẽ dra conẽ eodẽ mõ in ſuã cellã aduenisse.⁊ posuisse caput ſub pedib⁹ ſuis atqz ilico diruptũ colũbã q̃z illã quã deuo2 aueratviuã in ventre eius esse reptã.⁊ extẽdisse manũ ſuã ⁊ recepisse eã viuã nullã in se maculã habẽtem. Expgefact⁹ aũt ille vocauit eã ſemel atqz iterum.putãs eã esse ĩ cella ſua ſz cũ ſibi nõ rñderet.animaduertit viſionez ſuã certissime ad eã ptinere. Tũc ingemuit ⁊ fleuit ⁊ amare,pfundẽs lacrimas ait. Heu me q2 agnaz meã crudelissim⁹ lupus ꝺirupit.⁊ filia mea captiua facta ẽ.atqz sic attẽtissime rogãs dominũ vt ad se ſuã agnã ꝓuerteret p duos integros annos ĩ dolo2e ⁊ triſticia pmãſit.nihil pcipiẽs q̃nã abɨſſet ħ femia. Poſt duos ẋo annos qñ iſta p̃dicta ꝓtigerãt q̃b⁹ ħ colũba in vẽtre ꝺraconis abſo2pta tenebaꝯ. vbi esset ⁊ quẽadmodũ se gereret vir ſctus cõperit.⁊ ptin⁹ extẽs cellã mutauit habitũ.cilicium exuit.militarẽ veſtẽ reinduit. velauit faciẽ q̃ntũ potuit.⁊ equũ ꝓscendẽs ad locum vbi erat femia iſta pucnit. Ingrediens igiꝯ domũ vbi erat.ſolicitos oculos hucillucqz rotauit cupiẽs eã videre. Qz cũ mꝛa hora pterãſſet ⁊ videdi eã mime daret occaſio ſb ridẽs ait ad ſtabulariũ ſiue dñm dom⁹. Audiui o amice q⁹ habes ħ puellã pulcerrimã quã ſi iuberes libẽter viderẽ. Qui ẋo cũ etatis ſue caniciẽ intueret ſenectute feſſaz q⁹ ob luxuriã eã cupet nõ ſperãs.ſic dedit ſibi rñſum. Eſt iq̃t vt tibi cõptũ eſt admodũ ſpecioſa.⁊ pene ſuper id qõ natura exigit ac poſtulat forma pulcritudis multuz decorata. Cũqz ẋo ſenio2 nomẽ req̃reret mariã vocari.ille rñdit. Tũc hilari vultu iq̃t. Queſo vt ei⁹ pñtiã mihi exhibeas.vt cũ ea hodieva leam epulari. Que cũ vocata adeſſz.⁊ ĩ habitu meretricio ſanct⁹ ei⁹ patru⁹ eã vidiſſet. pene totũ ei⁹ co2p⁹ p̃ dolo2e ſolutũ eſt.amaritudinẽqz leto vultu celauit.⁊ lachrymas erũpẽtes virili ſexu retinuit.ne forte ſi eũ femina cognouiſſet refugeret.⁊ pferẽs denariũ hoſpiti ſiue dño dom⁹ tribuit di. Facito nobis q̃ſo o amice optimã cenaz vt epulari poſſim cũ puella hac. Per longũ eñ iter cãei⁹ amoꝛ aduenĩ. Parak igiꝯ cena.⁊ cũ inter epulas femina beatũ viꝝ fuiſſet amplexata. neſcio q̃ ſpũ tacta vehemẽter ingemuit.⁊ q̃i vim ppeſſa intrinſec⁹ ĩ hec ẋba prupit. Uẽ mihi iq̃t miſere ſoli. Tunc q̃ perat domui obſtupefact⁹ ait. Quid dña mi maria ſubito in tam gꝛuiſſimo ſuſpirio ꝓrupiſti. Hodie duob⁹ annis ħ pmanes.⁊ nũqz ex te gemit⁹ vel triſtio2 ẋmo audit⁹ eſt. Beata iq̃t illa eſſem ſi añ ħ trienniũ defuncta fuiſſem. Et beatus ſenio2 ne cognoſceret q̃ſi cũ q̃dã ſcueritate ait ad eã. Hõ cũ leticie interſumuſ. tu pctã tua veniſti cõmemo2are.cohibe hos ĩtempeſtiuos ſingult⁹ ⁊ ſerena frontẽ tuaz q̃uſqz abiero.⁊ tunc ſi libet lachꝛimis made. Tũc ipa q̃tio2 facta reliquũ cene cuz gaudio celebꝛauit. Poſtq̃z igiꝯ epulati fuiſſent,p uocabat eũ puella vt ad cubitãdũ cubiculũ introirẽt At ille cũ intraſſz cernit lectum in ſublime ꝓſtructũ.in q̃ alacri⁹ ꝓfeſtim ꝓſedit dicẽs femie. Obſera diligent⁹ ⁊ veni accipiãte. Nõ cũ illa feciſſz. Dña iq̃t maria appropinq̃ mihi. Cũqz appropinq̃ſſet tenuit firmiter manũ ei⁹ q̃ſi q̃ vellet deoſculari eã.⁊ auferẽs velamẽtũ q̃ ſe ne facile agnoſceret operuerat.erupit ĩ lacrimas ⁊ cũ eiulatu ſic ait ad eã. Filia mea maria ñ me agnoſcis. Uiſcera mea nõne ego ſum q̃ te nutriui. Quis te filia mea iterfecit. Ubi q̃ſo eſt habit⁹ angelicus.vbi ꝓtinẽtia tua.vbi flet⁹.vbi vigilie quõ ſic a celſiſſimo celo vſqz ad infernũ collapſa es. Quare dulciſſima filia cũ peccaſti nõ mihi ilico retuliſti.⁊ ego p te pniam peregiſſem.q̃s ſine peccato eſt niſi ſolus deus. Cũqz hec illa audiſſz ⁊ patruũ ſuũ Abꝛaaz agnouiſſet q̃ſi lapis effecta inter man⁹ ſe tenẽtis obꝛiguit.⁊ ĩ terrã co2ruẽs nihil rñdit. At vir ſanct⁹ tot⁹ĩ lacrimas reſolut⁹ adiecit Nõ loquer, mihi filia mea maria. Nõ loq̃r, mihi ꝑs viſcez meoz. Nõne,pp̃t te filia mea huc veni. Sup me ſit ħ peccatũ tuũ. Ego peo ſatiſfaciã.ego in die iudicij,p te filia mea rõem reddã. Uſqz in mediũ itaqz noctis huiuſcemodi ẋmonib⁹ ſolabaꝯ eã.⁊ cũ lachꝛymis vberrimis ammonebat. Tũc cũ paulũlum reſpiraſſet ⁊ rediſſet ad ſe velut torrentẽ lacrimas effundẽs ait. Nõ valeo ĩ re,pp̃t confuſionẽ vultus mei intẽdere ⁊ quõ poſſum oꝛõem deo fundere ⁊ ſpõſum meũ quẽ dereliqui inſpicere. Magna nimis eſt iniquitas mea.nõ poteſt mihi ſpes eſſe ſalutis. At ille ad eã. Sup me ſit iq̃t iq̃tas tua filia mea ex meis manib⁹ deus ħ peccatũ req̃rat. tãtũ veni mecũ ⁊ redi in locũ tuũ. Que ait ſic ad cũ. Si eñ ſcis q⁹ poſſim penitentiã agere ⁊

satisfactionē meam suscipiat benignissimus deus ecce vt iubes ego aduenia. Et hec dicens ponēs caput ad pedes eius tota nocte deflebat z dixit. Quid tibi p omnib⁹ beneficijs tuis retribuā q̄ sic mei miſtus es. z venisti huc vt me ex vorag̃ine īmūdicie huius educeres. Diluculo facto ait ad eam. Surge filia z eam⁹ hinc ad cellā nostrā. z īponens eā sup equū trahebat p̄cedens z vehemēter exultabat incedēs. Et cū pueniſſz ad ꝓximū locū illā q̄dem vbi ipe fuerat ī interiori cella ꝯclusit. ipe vero in exteriori pmansit. Nec itaq̄ cilicio reinduta in humiliatione cordis z oculoz pdurabat vigilijs atq̄ strictissimis abstinētijs semetipam ꝯficiens. lachrymabaſ etiā p̄cm suū z ita vehemēt suā ruinā lamētabaſ. vt si q̄s vel saxeū pect⁹ habens ei⁹ lamētationē audiſſz in lachrymas soluebaſ. Quo factū est vt dñs ī signū acceptate pnie z venie īpetrate multas sanitates p eā ꝓficeret. Beat⁹ aūt Abraā post hec adhuc decē annos ī hac vita pdurās z cernēs optimā pniam ei⁹. gl'ificās deū septuagesimo vite sue āno q̄euit ī pace. Vixit aūt beata ꝑgo Maria alios q̄nq̄ annos p⁹ obitu patrui sui diebꝫ ac noctibꝫ ī lamētatōe maxima z lachrymis pseuerās. Hora aūt dormitionis ei⁹ oīs p̄tes ꝓpter splendorē in eius vultū intēdere non valētes gloriā deo retulerunt

Ex vita sancti epicticī z astionis

XXI

Cum aliquando ad hauriendā aquā ex flumine beatissimus astion sine iussione l' cōmendatōe senis epicticī p̄rexiſſz: turpis quedam cogitatio in via eunte illo mentē ei⁹ subito inuasit. z cū p triduū hic talis ac tātus vir nō potuisset de suo eā corde extrudere nimis tristis effect⁹ est. z vultus ei⁹ p hac valde manebat ꝓfusus. quez intuens senior ait ad eū. Quid est fili q̄ sic tristē te intueor z īsolito meroze aspicio ꝓfectū. Tunc ille. An hoc triduū qñ tua venerabilitas cū hoibus loquebaſ pudore vetante. ego te nesciēte ad hauriendū aquā ad fluuiū p̄rexi. Eunte ꝓme in via turpis quedā z satis sordida cogitatio in mentē ascendit. Et nūc itaq̄ iam p triduū quantū valeo cū lachrymis. oratiōe z meditatōe scripturaz laboro ad expellendum eā z nullo modo valeo supare. Tunc epicticus. Et quare absq̄ mea licētia ostiuz cellule egressus es. vel sine oratiōe sacerdotis xp̄i p̄rexisti ad fluuiū. An ignoras q̄ cōmendatio ꝓpositi semp murus inexpugnabilis iunioꝝ. z lorica fidei ad expugnādū diabolū existit. Et hec dicens iubet eum secum pariter ī oratōe ad dominū p̄sternere. Cūq̄ diu multūq̄ saluatoris misericordiā p̄cati fuissent. z finita oratōe ex solo surrexissent. vidit beat⁹ Astion puez quendā nigrū cū ignea facula de sinu suo egredientē ac talia dicentez. Confessio tua Astion magnas meas cōtriuit hodie vires z vna oro vestra me inermē in oīb⁹ reddidit ac dissolutū.

Ex vita sancti Bernardi

XXII

Cum sanct⁹ bernardus adhuc puerulus. graui doloze capitis vexaret decidit in lectū. Adducta est ad eū mulierecula forte ignorante matre quasi dolorē mitigatura carminibus. Quā cū ille appropinquantē sentiret cū carminalib⁹ instrumētis q̄bus hoīb⁹ de vulgo illudere cōsueuerat. cū indignatiōe magna exclamans a se repulit z abiecit. Hec defuit diuina gratia zelo sancti pueri. sed cōtinuo sensit virtutē. z in ipo impetu surgēs ab omni dolore liberatū se esse cognouit.

XXIII

Quadā vice cū curiosius aspiciēdo defixos in quandā feminā oculos aliq̄diu tenuisset. cōtinuo ad se reuersus. z de seipso erubescens apud semetipm in seipm vltoz seueriſſim⁹ exarsit. Stagno q̄pe gelidaz aquarum qđ in primo erat colloten⁹ insiliēs taz diu inibi pmansit donec pene exanguis effectus p ſtutē gr̃e coopantꝫ etiā a calore carnalis ꝯcupiſcētie tot⁹ refriguit. indueſ illi⁹ castitatis effectū. qui dicebat pepigi fedus cum oculis meis

XXIIII

Contigit itē vt cū socijs aliquantꝫ apud matronā q̄ndā hospitaret. Cōsiderans aūt mulier adolescentē decoz aspectu captа est laqueo oculoz suoz z ī ꝯcupiſcētiā ei⁹ exarsit. Cūq̄ tanq̄ honoratiozi oīm seozsum lectum ei fecisset p̄parari. surgēs ipa de nocte impudent acceſſit ad eū. quā Bernard⁹ sentiens. nec cōsiliꝫ inops clamare cepit. latrones. latrones. Ad quā vocē fugit mulier. familia oīs exurgit. lucerna accendit. latro q̄-

ritur sed minime inuenit. Ad lectulos singuli redeunt. fit silentiū. fiūt tenebre sicut priuspausant ceteri sed nō illa misera. Exurgit denuo t Bernardi lectulū petit. Sed denuo ille pclamat. latrones. latrones. Querit iterum t latet iterū. nec ab eo q̄ solus nouerat publicabat. Usq; tertio improba mulier sic repulsa vir tandē metu seu desperatōne victa cessauit. Cū aūt die sequēti iter agerent arguentes Bernardū socij q̄dnam totiens ea nocte latrones somniauerit pquirebant. Quib⁹ ille. Ueraciter inq̄t aderat latro. Et q̄d mihi p̄ciosius est in hac vita castitatē videlicet hospita nitebat auferre

XXV

Habebat aūt Bernard⁹ cū fratrib⁹ suis sororē q̄ post eor ingressuz ad monasteriuz manebat i seculo. erat em̄ in seculo nupta t seculo dedita. q̄ cū in diuitijs t delicijs seculi pclitaret. tandē aliq̄n inspirauit ei de⁹ vt frēs suos visitaret. Cūq; venisset q̄si visura venerabilē frēm suū. t adesset cū comitatu t apparatu supbo. ille detestās t execrans eaz tanq̄z rethe diaboli ad capiēdas aīas. nulla tenus adq̄escere voluit exire ad videndū eā Qd audiēs illa pfusa t cōpuncta vehementer cū null⁹ ei fratz suor occurrere dignaret t a fratre suo andrea publice ob vestiū apparatū sterc⁹ inuolutū argueret. tota i lachrymas resoluta. t si peccatrix sum inq̄t p talibus tp̄s mortu⁹ est. q; em̄ peccatrix sum. cōsiliū t colloquiū bonor̄ req̄ro. t si despicit frater me⁹ carnē meā. nō despiciat seru⁹ dei aīam meā. Ueniat p̄cipiat t q̄cq̄d p̄ceperit facere pata suz. Hāc g̃ pmissionē tenēs exijt ad eā cū fratrib⁹ suis frater ei⁹. Et quia eaz separare a viro suo nō poterat. p̄mo p̄bo oēm ei mūdi gl'am i cultu vestiū. t in omnib⁹ seculi pōpis t curiositatib⁹ iterdixit. t formaz vite matrī sue i qua multo tpe vixit cū viro ei indixit. t sic eā a se dimisit. Illa p̄o obedientissime parēs p̄cepto redijt ad p̄pria Stupebāt aūt oēs adolescentulā nobilē delicatā subita mutatōe t habitu t victu i medio seculi vitā ducere heremiticā. instare vigilijs t ieiunijs t otinuis orōib⁹. t ab oi seculo p̄sus sese facere alienā. Biēnio sic cuz viro suo vixit. t tādē a viro suo licētiā nacta monasteriū sanctimonialiū introiuit. t multuz in gratia dei profecit.

XXVI

Diuertit aliq̄n nobiliū coborz militū ad clareuallē vt sctm̄ viderent abbatē. Prope aūt erat sacz q̄dragesime tps t illi oīs fere iuuenes dediti militie seculari. circuibāt q̄rētes execrabiles illas nundinas q̄s vulgo tornetas vocāt. Cepit itaq; ab ill' petere pacos illos q̄ añ q̄dragesimā superāt dies. ne armis iterim vteret. Quib⁹ obstinato aīmo ei⁹ acq̄escere monit⁹ renuētib⁹. p̄fido ait i domino. qm̄ ip̄e dabit mihi iducias q̄s negat⁹ Et accersito frē iubz eis ceruisiā p̄pinari. benedicēs eā t dicēs vt potionē biberēt aīarū Biberūt g̃ parit⁹ q̄dā inuiti p̄ amore seculi. metuētes eū quē postea sūt expti diuie ꝓtut⁹ effectū. Ut ei egressi sūt mōasterij fores mutuis sese cepēr inflāmare ꝓmonib⁹. q; cor eorū ardēs erat i eis. Inspirāte g̃ deo t velociter currēte ꝓbo ei⁹. eadē hora reuersi t puersi a vijs suis spiritali militie dextras dedēr q̄z q̄dā adhuc militāt deo. q̄dā aūt cū eo regnant carnis vincul' absoluti

XXVII

Comes q̄dā aq̄tanie noīe t vilhelm⁹ erat q̄ p tpe leonis ꝑ Innocētiū. epos ꝺ suis sedib⁹ expulerat. Quē cū beat⁹ vir Bernard⁹ cū multz epīs vocasset, p pcordia facienda. et ille tandē innocētio cedere se velle dicerz. sz nunq̄z epos expulsos admittere se posse fateretur. q; eū implacabiliē offenderint. vir dei efficaciora arma arripiēs ad altare sanctuz oblatur⁹ accedit. Intrauerūt eccl'iam q̄busl licebat diuis interesse mysterijs. t comes sustinebat p̄ foribus. Peractis g̃ psecrationib⁹ et pace data t diffusa p tpl'm vir dei iam nō se agēs vt hoiem corp⁹ dñi sup patenā ponēs ignea facie t flāmeis ocul' nō supplicans sed minax foras egredit t ꝓbis terribilibus aggredit ducē dicēs. Rogauim⁹ te t spreuisti nos. Ecce ad te, pcessit fili⁹ ꝺginis q̄ ē caput t dñs eccie quā tu pseqūris. Adest iudex tu⁹ in cui⁹ noīe oīne genu curuat. in cui⁹ manu illa aīa tua deueniet. Hunq̄d t ip̄m spernes t sicut seruos ei⁹ ꝺtēnes. Lacrimabant vniuersi q̄ aderāt. t orōib⁹ interim pstolabant exitū rei. t oīm suspēsa expectatio nescio q̄d diuinū fieri celit⁹ expectabat. vidēs comes abbatē in spū vehemēti pcedentē. t sacratissimū corp⁹ dñi ferentē in manib⁹ expauit et diriguit. membrisq; tremebūdus solo puolutur. Eleuat⁹ a militib⁹ rursum in faciē ruit. nec q̄ppiam alicui loquēs nec intendēs in aliquē saliuis p barbā defluentib⁹ cū pfundis efflans gemitib⁹ epilenticus videbatur Tunc vir dei ad eum pius accessit. et pede

pulsans surgere iubz. z stare sup pedes z audire dei sniam. Pñs est inqt pictauienſ eps quē ab eccīa sua expulisti. vade z reconcilia/re ei z in osculo sancte pacis cū eo iungito federa. z ipum ad sedē suā reducito. z satisfaciens deo redde pōtumelia gl'iam. z in vniuerso pncipatu tuo discordes ad charitatis reuoca vnitatē. Hubdere Innocētio pape Audiēs hec comes auctoritate spiritussancti. z sacramētoz pīsentia victꝰ nec audebat rñdere nec poterat. sz statim accurrit. z ī pacis osculo recepit epum. z eadē qua eū abiurauerat manu. cū totꝰ exultatōe ciuitatꝭ ad ꝓpriam reduxit sedē Dic postmodū oz mirabilem egisse pniam. z primus pater extitisse vilhelmi tazꝫ monachoz

XXVIII

Cū famulꝰ dei Bernardꝰ vice q̄daz plures nobiles z sapiētes de seculi vana cōuersatōe post se traxisset. erat inter eos pmus q̄dam z pcipuꝰ Banfridꝰ noie q̄ post in clarevalle pōris officio functꝰ. beate defunctꝰ est in eodē. Dic igit cū dei famulū ad monasterium seq̄rek grauissima cepit temptatōe pulsari. Intuitꝰ aūt illū vnꝰ e fratribꝫ Quid est inqt q̄ facies tua tristicie quodā nubilo gutter obuoluta videt. Cui ille. Scio q̄ nūq̄ amplius letꝰ ero. Nō ꝑbum cū ad dei famulū idē frat satꝭ anxiꝰ retulissꝫ vidēs ille basilicam ꝓpe viā p quā gradiebat diuertit ad eā. z ingressus orabat. Ceteris aūt de foris prestolantibꝫ Banfridꝰ grauat tedio snp lapidem obdormiuit. Demū cū ambo pariter surrexissent. ille de orōe. iste de somno. apparuit idez Banfridus tanto iocundioz z hilarioz ceterꝭ. q̄nto tristioz ꝑius. Cūq̄ ei pdictꝰ frat ꝑbū mestitie qđ locutꝰ fuerat amicabiliter improparet. Tūc inqt dixi. Nūq̄ amplius letus ero. sz nūc dico. Nūq̄ amplius tristis ero

XXIX

Narrat ō beatissimo Bernardo clarevallēn. abbate q̄ aliqñ in messione segetū frēm ꝓuersū viderit deuote q̄dez z vltra vires in agro cū monachis laborātē. Spū aūt sctō attactꝰ intrinsecꝰ beatꝰ bernardꝰ dixit coram oībus laborātibꝫ Eia frat age qđ agis. nullum aliud post hāc vitā purgatoriū sustinebis.

Ex vita beati Johis elemosynarij

XXX

Lequebatur sanctus Johes elemosynariꝰ his q̄ ei consedebāt. Cū essem iuuenis in cypro adhuc iuuenis quasi annoz. xv. vidi vna noctium ī somnis puellā quandā cuiꝰ spēs super solē splendebat. ornatā sup omnē humanū sensum. q̄ venit z stetit añ lectū suū z pulsauit me ī latere. Expgefactꝰ vidi eā z estimaui eā esse mulierē. Figura ḡ crucis signatus dixi ei. Quis es tu. z quō ausa es intrare ad me dū dormirē. Habebat z coronā de oliuaz ramis sup caput suū. Tunc illa hylari vultu z subridēdo dicit mihi. Ego sum ꝓma filiaz regis. Cūq̄ hec audiuissem stati adorauī eam. Tūc dic mihi. Si me possideres amicā ego te ducerē in ꝓspectu impatoris. Etenī nemo habet potestatē apud eū sicut ego Ego q̄ppe feci eū in terris hoiem fieri et saluare hoies. Et hec dicēs disparuit. Ego itaq̄ ī me reuersus itelleri visionem et dixi. Crede qz cōpassio z elemosyna est z iō habebat in capite ex oliue foliꝫ coronā. Etenim veraciter cōpassio z benignitas erga hoies dñm carne vestiri fecit. Stati ḡ vestiui me z nullū domus mee excitās in ecclesiaz abij Erat em̄ iam aurora. Et cū irē obuiaui fratri frigore vexato z expoliaui me indumēto capno z dedi ei. dixiq̄ intra me. Ecce ī hoc sciam si vtiq̄ vera sit visio quā vidi an ōmoniaca. Et ꝑitate attestāte nondū ecciam intrauerā. z subito obuiat mihi q̄dā albis indutus vestibꝫ dās mihi ligaturā centū nūmismatū dicēs. Accipe ꝫ frat. z dispensa vt vis. Ego āt p gaudio stati ꝫ suscipiēs reuersus sum volēs ei reddere ligaturā illā q̄si nihil indigēs. z amplius nō vidi aliquē. Tūc dixi veracit nō erat fantasia. Ex illa ḡ hora sepe dabā ꝓfratri aliq̄d dicēs. Videbo si mittat mihi deꝰ vt dixit cētupla Et cū tēptassez deū malefaciēs. z satisfactū eēt mihi diuersis modis dixi. Cessa misera aīa tēptādo deum Thesaurꝰ em̄ diuitiaz dei imēsus est. plꝰ q̄ deꝰ pt dare q̄m tu distribuere

XXXI

Quidā pegrinoz vidēs tātā eiꝰ ꝓpassiōz voluit tēptare eū. Et indutꝰ vestimēto veteri adiit eū cuntē ad visitādos q̄ ihospitali iacebant. Bis em̄ p hebdomadā vl'ter ibat illuc. z dic ad eū. miserere mei qm̄ captiuꝰ sū. Dic Johes datori suo. Da eis sex nūmismata. Deinde cū ꝫ accepissꝫ vadit z mutat habitū z obuiat ei aliū de. z pcidit ei di. Miserere mei qz coartoz. Dic ōnuo pīarcha datori. da ei sex aureos nūmos. Cū ḡ issꝫ dicit

ille distributor ad aurē pr̄iarche illius. Per ora-
ōes tuas dñe idē ipe accepit scō. fecit fo
seip̄m pr̄iarcha tāc̄ nescirz. Uenit itaq̄ ter
tio idē accipe. Et tetigit pr̄iarchā q̄ aurū fe
rebat significās q̄ ipe esſz. Tūc rñdit ei dei
amic⁹ ille facit mīcoꝛs. Da ei duodecim
nūmismata ne forte xp̄s me⁹ sit z tēptet me

XXXII

Naucler⁹ q̄dā pegrin⁹ dāna ptulit. z acce
dens pr̄iarchā rogabat eū multſ lachrymīſ.
vt ꝓpatereť ei sicť oīb⁹. Precepit ḡ eū accipe
q̄nq̄ libras auri. Cū accepisset has abiens
emit cuthecā z misit in nauiz. Hoꝛ accidit
vt extra portū naufragiū ptulisset. nauē fo
nō pdidit. Accessit ḡ ad eū z de bona ei⁹ vo
lūtate p̄sumēs dixit. Miserere mei vt deus
mūdi mīstus est. Cui ille pr̄iarcha dic̄. Cre
de frater nisi miscuisses pecunīs eccie illas
pecunias q̄ tibi remāserāt nullaten⁹ naufra
giū ptulisses. De mal' eīm habuisti eas z pdi
te sunt cū eis q̄ fuerūt ex bonis. Uez p̄cepit
denuo dari ei decē libras auri denūciās ei
ne cōmisceret eis alias pecunias. Emens p̄
terea cuthecā z nauigās vno die vēto vali
do flāte pieck⁹ est ī terrā z oīa pdidit z ipsam
nauim. z nō sunt saluate nisi aīe tm̄. Uoluit
ergo p̄ ꝓfusione z angustia isdē naucler⁹ ne
care seip̄m. sz de⁹ q̄ sp saluti hoīm puidet: re
uelauit h̄ btō patriarche. Et cū audisset qō
acciderat ei nūciauit ei vt venirz ad se nihil
oīno dubitās. Tūc aspersit se puluere z ac
cedit eū. Cunq̄ vidisſz eū in tali habitu ille
sanct⁹ redarguit euz z dixit ei. Misereať tui
dñs. Credo eīm q̄ ab hodierna die nequaq̄
naufragiū icides vsq̄q̄ moriarſ. h̄ fo tibi cō
tigit eo q̄ z ipa nauis tua ex iustitia esſz pos
sessa. Hoꝛ ḡ patriarcha iussit tradi ei vnaz
magnā nauim plenā frumēto viginti miliū
modioꝝ de ill' nauib⁹ q̄ eccl'ie ministrabant.
quā recipiēs exiit ab alexādria z affirmabat
ipe naucler⁹ asseuerās qm̄ viginti dieb⁹ ac
noctib⁹ nauigauim⁹ vehemēti vēto nō valē
tes oīno scire quo essemus neq̄ p stellas aut
locū excepto q̄ gubernator videbat pr̄iarch
am illū secū tenentē gubernaculū dicentē si
bi. Ne timeas bñ nauigas. Igit̄ post vicesi
mū die apparuim⁹ in insulis britānie. et de
scendētib⁹ nob in terrā inuenim⁹ illic famez
magnā. Cū ḡ dixissem⁹ ꝑmo ciuitatſ q̄ fru
mentū in nauī portarem⁹ dixit. Bñ de⁹ ad
duxit vos. q̄cq̄d vultſ eligite. aut p singulos
modios nūmisma vnū, aut eiusdē ponderis
accipite stannū. Elegim⁹ itaq̄ dimidiū sic.
Haui p̄terea cū gaudio alexādriā reuersa q̄
enim⁹ z asportauit naucler⁹ de illo stāno vt
venūdaret illud. Habebat eīm illic ātiquū
sociū ī negocijs petentē ex eodē stāno. z dat
ei ī sacco q̄si q̄nquaginta libras Ac ille pba
re volēs spēm si bona esſz soluit illud ī ignē
z inuenit argentā puꝝ. putauit se esse tēpta
tum: retulit ei saccū dicēs. De⁹ indulgeat ti
bi. Nūq̄d inueniſti me imposꝛorē erga te. q̄a
argentū p stāno tēptando dediſti mihi. Ex
pauescēs ḡ de ꝑmone illo naucler⁹ dic̄. Cre
de. ego p stanno illud habeo. Si fo q̄ fecit
de aqua vinū ipe p oꝛōes p̄riarche feť stan
num argentum nihil miꝝ. Et vt satisfiat ti
bi veni ad nauim z vide. Accedētes itaq̄ in
uenerunt stannū argentū optimū factū

XXXIII

Descēdente aliq̄n sanctissimo isto ī eccle
siā dñica die accessit ad eū hō q̄ multas pos
sederat facultates. z fures ingressi domū eius
dispoliauerūt eū vsq̄ ad stramētū. Et cum
ml'ta inq̄sitio facta esſz z nō inueniſſz q̄ h̄ p
petrauerāt. cōpulsus ē ml'ta nimis paupta
te depcari sanctissimū illū p̄riarchā dicens
ei calamitatē suā. Miserť ḡ illi⁹ ml'tū. fue
rat ei exclarissimis z magnis p̄ncipib⁹. dic̄
ad aurē illi⁹ cui aurꝝ creditū erat vt daret ei
q̄ndecim libras auri. Cū aūt has datur⁹ ab
iret z ex diabolica opatōe īuidēs nō dedit ei
nisi q̄nq̄ libras. Cū āt reuerteret ō collecta
isdē honorabilissim⁹ archiepūs. dedit ei muli
er vidua q̄nq̄ cētenarios auri cū cedula q̄
dā q̄ntitatē auri ꝓtinentē. Cū āt suscepisset
ꝓuocauit dispēsatores. z dixit eis. q̄t libras
dediſtſ illi qui ad me accessit. Cui dixerunt
Dñe vt iussit sacratissima sanctitas vr̄a q̄n
decim libras. Cū cognouisſz p inhabitātez
in se gr̄am illos esse mētitos adducit eū q̄ ac
cepat. z iterrogat eū q̄d accepisſz. illo fo di
cente q̄nq̄ libras. pferēs de honorāda manu
ille sanct⁹ scp̄tū qō sibi tradituz fuerat dixit
dispensatorib⁹ suis. A vob exq̄rat de⁹ qm̄ si
dedisset ſ q̄ndecim libras vt dixit humilitaſ
mea. mulier q̄ attulit q̄nq̄ cētenaria q̄ndecī
darz Et vt certos faciā vos mittēs adduxit
viduā q̄ attulit scp̄tū q̄nq̄ cētenarioꝝ z dix
it ei. obsecro te tm̄ q̄ngēta talēta voluisti da
re xp̄o an alīd aliq̄d. Cū āt sensisſz deiferuz
illū cognouisse qō fecerat tremore cōpsa di
xit. Per sctās dñi mei oꝛōes q̄ndeciz cētena
ria scp̄sera manu mea ī pictacio. z ante vnā

horã cũ stare in sinai vt dare tibi ℞ domio meo dissolues illo iportune legi. ⁊ inueni de/ce oleta a seipo. Tũc stupefacta itra memet ipam dixi. Utiq; est volũtas dei vt dem ni/si q̃nq;. Dimittẽte ãt pẽiarcha reuerẽdã illã feminã ceciderũt ad pedes ei⁹ dispẽsatores. q̃ trãsgressi sũt volũtatẽ ei⁹ petẽtes idulgẽti am. ⁊ affirmãtes nihil tl'e se vlteri⁹ facturos

XXXIIII

In estimabili multitudie fugientiũ a pſis aduenięte alexãdriã ⁊ sterilitate ml'ta exiſtẽ/te i alexandria eo q̃ nõ subiret fluui⁹ nil⁹ ſm ꝯsuetudinẽ; ⁊ auro cũcto erogato qđ posſe/derat pẽiarcha misit ⁊ accepit mutua a mul tis fidelib⁹ circa decẽ cẽtenaria. Dis ãt itez ꝯsumpt; ⁊ adhuc fame manẽte nulloq; ꝺ ce tero mutuũ ei dare volẽte ſz oĩb⁹ ptinaciam famis timentib⁹ cũ compmereꝝ patriarcha necessitate coz q̃ ab eo alebanꝝ. ⁊ in ml'ta cu ra ⁊ ozõe pseueraret. sensit q̃dã ciuitatis ha/bitator eam q̃ circũdederat sanctissimũ illũ omnimodã egestatẽ. Qui bigam⁹ exiſtẽs de siderat ꝺyacon⁹ sancte eccie fieri. ⁊ p necessi tatẽ q̃ sanctũ vndiq; patriarchã circumde/derat volebat suadere ei vt eũ ꝑsecraꝛ. Fe cit itaq; ei dep̃cationẽ p l'ras ꝓtinentem ita. In facie q̃ppe ei nõ audebat tale aliq̃d dice/re. Sanctissimo et ter beato pri patꝛ Johi vicario xp̃i. dep̃catio ⁊ postulatio a cosma i digno seruo ꝟuoz sanctitat; vestre. Ediscẽs sanctissime dñe q̃ obtinet honorãduz caput tuũ ſm dñi pmissionez. imo p pctis nostris escaꝛ penuriã. nõ iustũ exiſtimaui ꝟuus tu⁹ in refectõe ꝓuersari dño meo manẽte in de/fectu Sũt igiꝝ indigno ꝟuo tuo frumẽti du centa milia modioꝝ. ⁊ auri libze centũ octo ginta. q̃s ego rogo dari ꝛp̃o p te dñm meuz. tiñ ego indign⁹ misterio vestri diaconatus pfrui merear. vt p talẽ cũ te dño sãcti altar; mistrationẽ emũder a pctoꝝ meoꝝ luxuria. Dicit eiñ ꝟe p sanctũ apl'm. Qñ ex necessi/tate ⁊ legis trãslatio fit. Hec suscipiens pri/archa ⁊ viz aduocãs ait ad eũ. Tu es q̃ pre ces nobis p notariũ tuũ ⁊ filiũ misisti. Quo dicẽte Etiã dñe. misit oẽs foras nolẽs coraz omnib⁹ fundere. ⁊ cepit dicere ad eũ. Ob/lato q̃dẽ tua ⁊ multa ⁊ tpi necessaria ſz ma culosa est. Et nosti q̃ i lege ouis siue pua si/ue magna nisi imaculata ess; i sacrificiũ nõ offerebaꝝ. Et iõ ad sacrificiũ Cayn non re/spexit de⁹. Qñ ꝟo dixisti frat⁹ q̃ ex necessita te ⁊ leg; trãslatio fiat: de lege veteri hoc dic apl'us. Hã ait frat⁹ dñi Jacob⁹ q̃ q̃cũq; obl' uauerit totã legẽ. offendat aũt i vno factus est oĩm re⁹. De fratrib⁹ ꝟo meis egenis ⁊ de sancta eccl'ia. de⁹ q̃ eos nutriuit añq; ego ⁊ tu nasceremur ipe ⁊ nũc nutrit eos. tantũ si ſmones ei⁹ illesos custodierim⁹. Ille em̃ q̃ tũc q̃nq; panes multiplicauit: põt ⁊ decem horrei mei modi⁹ bñdicere. Quappter illo dico ad te fili qđ in actib⁹ apl'oꝝ dictuz est. Nõ est tibi portio neq; hereditas in ꝓhac Cũq; hũc tristẽ ⁊ sine effectu dimissiſz nũci atur ei duas magnaꝝ nauiũ eccie ad terraz esse sũmissas. q̃s miserat i sicilią ꝓpter frum̃ tum. Hoc aũt audiẽs beat⁹ ille cadẽs in ter ram gr̃as agit oñipotẽti deo dicens. Br̃as tibi refero dñe qm̃ nõ pmisisti seruo tuo pe/cuniꝭ vendere gr̃am tuã

XXXV

Iste memoziabil' pr̃iarcha sctus Johes habebat q̃ndã nepotẽ nomie geoꝛgiũ. Una itaq; diez faciẽs cũ q̃dã ciuitat; tabernario rixã ꝓuicꝭs ab eo seuere affect⁹ est. Qui do lens nõ solũ q̃ publice. vez etiã q̃ a viliozi inhonorat⁹ esset. maxie ꝟo q̃ erat nepos pri arche. subiit ad eũ in ꝺclaui flẽs vehement. Cũ aũt hũc estuãtẽ ita ⁊ lacrimantẽ vidiſſz mitissim⁹ pr̃iarcha. iterrogat cãm tãte amie tatis. Cũq; ille p amaritudie nõ possz expi mere fmonẽ. hi q̃ p̃sto fuerũt qñ eũ exhono rari a tabernario ꝓtigerat. ceperũt recitare archiep̃o cãm. ⁊ q̃ ñ debuerat inq̃unt ita sã ctitas vra ꝓtẽni vt ꝓpios tuos ⁊ ꝓpinquos a despect; exhonorari pateret hoib⁹ Ille ãt ver⁹ vtiq; medic⁹ volẽs p̃mo veluti empla/stro q̃dã curare nepot; sui furiã tl'ib⁹ ꝟbis ce pit extinguere morbũ ⁊ dicere. Et oĩno au/sus est aliq̃s apire os ⁊ ꝓ̃dicere tibi. Crede mi fili p̃ri tuo. qm̃ faciã in eũ hodie rẽ. vt to/ta alexãdria miret. Cũq; vidisset eũ remedi um recepisse ⁊ tristiciã cũctã pieciſſe. putan tẽ videlicz q̃ faceret euz flagellari et varijs põpis dehonestari. dic ei deosculãs pectus ip̃i⁹. Fili si ex ꝟitate nepos mee exist; hũili/tat;. ꝓpara teip̃um ⁊ flagellari ⁊ ꝓuicia pati ab oi hoie. Uera ei cognatio nõ ex sanguie ⁊ carne. ſz ex ꝟtute mẽtis agnoscit. Cõfestiz igiꝝ p hoie illo misit ⁊ ab oi pensiõe ⁊ tribu/to illũ libez fec. ⁊ oĩs audiẽtes mirati sunt ⁊ intellexerũt ℞ esse id qđ dixit. qm̃ faciã in eũ rẽ vt tota alexãdria miret videlicz q̃ nõ solũ vicissitudinẽ nõ reddidit. vez etiã p vl tione adiutoziũ impendit

Distinctio octaua

XXXVI

Arripuit sanctus ille z hoc bonū vt ī infimo stratu recūberet z vilib⁹ operimentis in cella sua vteret. Quod cū vidisset q̄daz possessor ciuitatis q⁹ opertorio scisso z laneo tegebatur trāsmisit ei coopertoriū nūmismatum triginta ser. rogans eū multū vt eo cooperiretur ad memoriā mittentis. Ille vero hoc suscipiēs ꝓter multā viri postulationē cooptus ꝫ vna nocte ꝑ totā pene noctē dicebat ad semetip̄m vt recitabāt cubicularij e⁹. Quis dicet q⁹ humilis Johes. habebat cū semp in ore ꝫbū istud. pallio trigintaser nūmismatū tegat. z frēs xp̄i frigore necentur. Quāti sunt modo q̄ dentib⁹ stridēt p̄ glacie. quāti sunt mattā vel ciliciū bñtes subtus et nō possunt extēdere pedes suos. q̄nti dormierūt incenati bñtes duplū cruciatū. tā ex frigore. q̄ ex ieiunio. q̄nti desiderāt saturari de folijs olex q̄ p̄iciunt de coq̄na mea. quanti sunt ī ciuitate ista ī hora hac pegrini nō habētes vbi hospitent z in foro iacēt fortasse et pluuia madefacti. Tu ꝫo expectās etiā eternā iocunditatē asseq̄. z vinū bibis z pisces ī manes deuoras. z ī cubicul' deuorar⁹? Hodo aūt cū oīb⁹ malis z ī cooptorio triginta ser nūmismatū te calefacis. Vere bñdictus de⁹ q⁹ humil' Johes alia nocte sic nō cooperiet. Justū est em̄ z bñ acceptū deo vt tegant centū q̄draginta frēs z dūi tui q̄s tu infelix. Hox g̃ trāsmisit illud ī crastinū vt venundaret. Et vidēs is q̄ ꝫ obtulit. emit illō triginta ser nūmismatib⁹ z rursus obtulit patriarche. Cū ꝫo ī crastinū vidisset illō emit hoc similit' z obtulit patriarche deposcens vt tegeret eo. Cuz aūt tertio id fecisset dicit ei gratulabūd⁹ sanct⁹. videbim⁹ q̄s deficiet ego an tu. Erat em̄ opulēt⁹ valde z suauiter q̄si vindemiabat eu⁹ sanct⁹ paulatim ab eo multa auferēs. Et dicebat sp q⁹ possz alios cū intētiōe dādi paupib⁹ expoliare diuites. z ipam etiā camisiā ab eis beniuole auferre z nō peccat. z mercie si sūt aliq̄ imisericordes z auari. Duo em̄ lucrat tal'. vnū q̄dē q⁹ animas illox saluat. altex autē q̄m z ipe ex hoc mercedē nō modicam habebit

XXXVII

Ut sanct⁹ patriarcha alios ad elemosynas largiendas ꝓuocaret solebat dicere q⁹ erat in affrica q̄dā thelonari⁹ diues valde i misericors vehemēter. Semel ergo pauperibus in hyeme sedētib⁹ ad solē secz calefaciētibus ceperūt singuli domos' elemosynarū collaudare z p eis orare p singulos eorū. similiter z domos elemosynā nō facientiū vituperare. Inter que venit in mediū eorum nomē thelonarij. z ceperūt singuli ī terrogare p̄imū. Vere tu frat aliq̄n accepisti ō domo illa bñdictionē. Et oīb⁹ inuicē interrogantib⁹ null⁹ inuēt⁹ est accepisse aliq̄n de domo ei⁹ aliq̄d. Dicit g̃ vnus ex eis. Quid dabitis mihi z ego accipiā hodie ex eo bñdictionē. Et faciētib⁹ cū eo pactum. venit et stat foris portā dom⁹ expectās. q̄n ad domū suā reuerteret. Ex dispēsatione aūt dei q̄uenerit simul ipe ingrediēs portā z animal portans siliginē causa prandij illi⁹. Videns g̃ egenū nō inueniens lapidē. p furorē accepit siliginem de clitella z iactauit in faciē eius. Ille ergo suscepit eā z abijt vt satisfaceret confratribus suis q⁹ ex manib⁹ ei⁹ accepisset eā. Itaq̄ post duos dies egrotauit infirmitate vsq̄ ad mortē. z vidit ī somnis se raptū ad iudicium z suos act⁹ oīs sup stateram appendi. In vna quidē acie ꝓgregabant mauri q̄dam deformes. altera aūt acies quorundaz erat cādidatox z terribiliū specie. qui nihil inuenientes boni vt ipi appenderēt cōtra mala opa que collecta erāt a mauris nimis tribulabant z tristabant z mēte ꝓsternabātur. z ad alterutrū dicebāt. Ergo ne nihil habemus ꝫ. Tūc dicit vn⁹ eox. Vere nihil habemus nisi vnā siliginē quā dedit aī duos dies xp̄o z ipam nō volūtarie. Et mittentibus eis siliginē equalitas facta est. Tūc dicunt thelonario bi q̄ apparuerūt ei cādidati. Vade auge ad siliginē hāc alioq̄n mauri isti te apprehēdent. Euigilans g̃ agnouit que visa sunt ab eo nō esse mendacia sz veracia. Omnia em̄ que a iuuētute sua fecerat. z quoz ipe erat oblit⁹. videbat ethyopes illos ꝓgregare z deportare ad libram z dicebat Si vna siligo quā iactaui p furorē ita ꝓfuit a q̄ntis malis liberat se q̄ dat in simplicitate sua bona indigentib⁹. z de cetero ita modest⁹ z prudens atq̄ summ⁹ elemosinator fact⁹ ē vt etiam corpi ꝓrio nō parceret. Cōtigit em̄ aliquando ꝑm cōsuetudinē ꝓcedere eū diluculo ad theloneū. z obuiauit ei nauta q̄ a naufragio nud⁹ vt nat⁹ est euaserat. z cecidit aī eum rogans vt tegumentū ab eo acciperet. Ille ergo putans q⁹ egenus esset expoliauit se esophorio. i. veste interiori sua q̄ illi melius erat z dedit ei. rogauitq̄ eū vt ꝫ vestiret.

Pergens ꝙ ille ⁊ erubescēs hoc vestiri. dixit illud vēditori vt venū daret. Qđ cuz ad vēdendū thelonarij vidisset suspēsū tristat⁹ est vehemēter. Et ascendēs domū suā nihil gustauit p̄ tristicia ſz claudēs ostiū ꝙclauiſo lus sedebat plorās ⁊ cogitās. qz nō fuī iñt dign⁹ vt mei memoriā haberet egen⁹. Cū g̃ anxiaret obdormiuit. Et ecce vidit quendā speciosum tāq̄ solē ferentē crucē sup caput suū ⁊ eſophoriū qđ dederat naute assistentē sibi ⁊ dicentē. Quid plorās dñe petre. Hoc em̄ erat ei nomē. Ille ꝙ dixit ad eū. Qz do mine ex ꝙbꝫ largiſz nobis dam⁹ alicui. et in turpe lucr̄ accipiūt accipiētes. Tūc dicit ei Cognoscis ħ. ⁊ oñdit ei qz deint⁹ essz vestit⁹ eſophorio eius. Dic̄ ei Ecce ego illo vestior ⁊ gr̃as ago volūtati tue bone. qm̄ frigore af fligebar ⁊ cooperuisti me. Ad se g̃ reuersus: cepit beatificare egenos ⁊ dicere Viuit dom̄ ⁊ si inopes xp̄s me⁹ sunt. nō moriar do nec fiā vnus ex eis. Accersito g̃ vno de suis suis dic̄ ei. Secretū volo credere tibi ⁊ si pu blicaueris aut nō audierſz me barbaris ven dam te. Dat itaq̄ ei decē libras auri ⁊ dic̄ ei. Vade ⁊ eme negociū tibi ⁊ sume me ⁊ duc i sanctā ciuitatē ⁊ vende me alicui xp̄iano ⁊ p̄ cium da pauplbꝫ. Seruo aūt recusante. dic̄ ei itez. qm̄ si me nō vēdideris. ego vendaz te barbarſz vt p̄dixi tibi. Obediuit ergo ei ꝙ⁹. Et pueniēt ibꝫ eis ad loca sancta vēdidit eū sordidis vestimētis indutū p̄ nūmismatibꝫ triginta. Relinquēs g̃ eū ꝙ⁹ abūt cōstan tinopolim pmittēs q̄ nulli hoc manifestarz ⁊ q̄ de p̄cio nequaq̄ sibi retinēdo aliq̄d de fraudaret. ſz totū hoc pauplbꝫ daret. Ergo aliq̃ ꝗdem cognabat dño suo. aliq̃ aūt la uabat pānos ei⁹ quāq̄ nunq̄ p̄us in q̄libet hoz assuet⁹ fuisſz. Afflixit aūt seip̄m ieiunio multo. Cū ꝙ⁹ vidisset se bñdici dñs eius di cit ei cōpatiēs humilitati ip̄i⁹. Volo humil petre liberare te vt sis de reliquo q̄si frat me us. Ille ꝙ⁹ noluit. Viderat aūt eū frequen ter p̄uicia ferre. ⁊ p̄cuti a p̄seruis suis. habe bant em̄ eū tanq̄ amentē. ita vt ⁊ nomen ei imponerēt amētis. Quotiensc̄unq̄ g̃ tribula bant eū p̄serui ei⁹ ⁊ dormiebat ī tribulatiōe apparebat ei q̄ in affrica illi apparuerat vesti tus eſophorio ei⁹. tenēs illa triginta nūmis mata in manu ⁊ dic̄ ei. Noli mestus esse frat petre. ego suscepi p̄ciū tui. ſz sustine vsq̄ dū cognoscarſz. Post aliq̄d ꝙ⁹ tp̄is venerī a pa tria eius q̄daz argēti venditores vt orarent ad loca sancta ⁊ īuitauit eos ad p̄andiū do minus dñi petri. Et cū mīstraret Petr⁹ sta tim recognouit eos Ip̄i aūt cū p̄anderent ceperūt inuicē ad aures dicere. Quā silis ē puer iste dño petro thelonario. Ille ꝙ⁹ oc cultabat q̄ntū poterat vultū suū ⁊ nō potu erunt eū cognoscere. Erat em̄ p̄ter laborē atq̄ ieiuniū īmutata facies e⁹. Diu g̃ sidera tibꝫ eis. dic̄ vn⁹ eis. ꝙ⁹ dñs petr⁹ ē surgā ⁊ te nebo eū Valde em̄ īpator audiēs tristat⁹ est de eo. qz nō cōparuit. Foris itaq̄ stās audi uit hec. ⁊ ponēs cathinū a se nō est ingressus sed recto cursu cucurrit ad portā. Erat ita q̄ vir añ ostiuz mut⁹ ⁊ surdus a natiuitate. Festinās ergo ꝙ⁹ dei exire dicit surdo et muto. Tibi dico ī noīe xp̄i. Ille ꝙ⁹ audiuit statim ⁊ dixit. Et tiā dñe. Itez ꝙ⁹ ille ad euz. Aperi. Rñdit surdus ⁊ mut⁹ scdo Ego dñe Surrexit g̃ statim ⁊ aperuit ei. Et exc̄ute eo clamauit homo ille coꝝ omnibꝫ gaudens ⁊ exultās qz audiuit ⁊ locut⁹ est. Porro oībus q̄ ex eadē domo erāt pterritſz. qm̄ audiebant eū loquentē. itez dixit ille q̄ndaz mut⁹. Ille q̄ cognabat exīt currēs. ſz videte ne forte fu ga lapsus sit. Magn⁹ em̄ dei seru⁹ est. Oñ ei discedebat dicit mihi tibi dico in noīe dñi. ⁊ mox vidi ex ore ei⁹ exeuntē flammā ⁊ tangē tem aures meas ⁊ linguā ⁊ statim audiui et locut⁹ sum. Et resiliētes ⁊ psequētes eū cum cti vlterius nō viderūt eū. Tunc penitenti am agebāt oēs q̄ in domo illa erāt. et ipse dñs eius q̄ ī tali exhonorātia habuisset euz. ⁊ maxime hi q̄ eū vocabant amentē

XXXVIII

Valde diligebat eloq̄ Joh̄es patriarcha de actibꝫ sanctoz patz ⁊ coz q̄ elemosyne cul tores fuerūt. Uñ vna diez recitat ꝺ vita sā cti serapionis. qz īuenīt amictū suuz dedisse egeno ⁊ itez paululū p̄cessisse ⁊ illic cuidam frig⁹ patiēti obuiasse. ⁊ illi tunicā p̄buisse. ⁊ qz nudus sedebat tenēs sanctū euāgeliū in terrogat⁹ a quodā. Quis te expoliauit abba Demōstrās sanctū euāgeliū ait iste. Et alio tpe bocipsum euāgeliū vendidit ⁊ dedit ele mosynā Discipulo aūt suo dicēte. abba euā geliū vbi est. Rñdit. Crede fili ħ qđ dic̄ mi hi. vende q̄ habes ⁊ da pauplbꝫ. ip̄m vēdidi ⁊ dedi eis. vt ī die iudicij habeam⁹ fiduciam abundātiorē ad deū. Alio aūt tpe vidua q̄ dam ab eodē sancto serapione elemosynam petūt. qz esuriebāt filij ei⁹. ⁊ nō aliud habēte eo serapione tradidit ei se vt venderet eum

mimis.quos t xpianos fecit in pauc dieb
Hec legēs sanct⁹ de sancto serapione.et mi
ratus sancti industriā.tot⁹ lacrimis infect⁹
vocās oēs ꝓprios dispēsatores legit eis om
nia de sancto serapione t dic ad eos. Ue ve
o xpiani.qd ꝓdest hoi colloquēti de actōib
sanctoꝝ patrū. Credite mihi qr vsq hodie
putabā qr vel aliqd facerē dans quas habe
re possum pecunias.nesciebā aūt q t seipos
venderēt qdam cōpassione supati

XXXIX

Sughonorabat qdē sp monachicū sce
ma sanct⁹ Jobes t colebat. t cōpatiebatur
vbi maxime respiciebat monachū coꝛpalib
vtilitatib coangustatū Habebat aūt t hoc
sup multos ꝑcipuū qr accusationē qualem
cūq sine mēdacē siue veracē nō suscipiebat
ꝓtra aliquē circūamictū monachico habi
tu. Semel eī euenit eū ex īmissiōe qrundā
criminatoꝝ ptulisse aliqd tale.quodā mōa
cho circūeunte in ciuitate cū vna puella iu
uencula t petēte elemosinā p dies aliqt.qui
dam q hoc viderāt scandalizati sunt. existi
mātesq q mulier ei⁹ essz attulerūt pīarche
ꝓtra eū ḡrelas dicētes. Propt qd girouag⁹
iste angelico habitui monachoꝝ derogat
circūducens secū istā mulierez. Hor ḡ dei
famul⁹ volēs phibere ꝓtra deū cōmissa pec
cata.tanq q ad ꝟ officiū a deo esset puectus
ꝑcepit mulierē qdē flagellis cedi separi ab
eo.ipm aūt verberari t ī carcerē secrete re
trudi Dū ꝟo cū omni celeritate iussio sancti
in op⁹ pdiret.nō parcētes ei ceciderūt euz ḡ
uiter eccie defensoref. Apparuit aūt ei nocte
p visum monach⁹ oñdens ei dorsum suum
putrefactū dicēs ei. Ita placet tibi dñe pī
archa.crede mihi hac vna vice errasti vt hō
t hec dicens discessit ab eo. Hane ꝟo facto
recordās visionis noctis sedebat sup lectuz
suū mest⁹.mittit itaq statim t ꝙuocat p can
cellariū suū monachuz de loco in quo erat
reclusus.cogitās intra se si sil'is esset ei q no
ctu sibi apparuerat. Cū ergo venisset cū la
boze multo.neq eī ꝓpter plagas moueri po
terat.vultū ei⁹ vidēs patriarcha remansit si
ne voce īmobilis nō valēs loq.solū aūt ma
nu sua īnuit vt sederet ꝓpe se ī lectulo suo In
semetipm ḡ reuersus rogauit monachū p
cinctū lintheo vt sine verecūdia dispoliarz
se quaten⁹ videret dorsum ei⁹ si ita esset sic ī
somnis viderat. vix ḡ suasus vt id agerz dis
poluauit se. Cū ergo dispoliaret vt monstra
ret dorsum suū sancto p admirandū dei ꝙsi
lium solut⁹ est q erat indut⁹ amict⁹ t cecidit
in terrā t viderūt eū oēs esse eunuchū.sed
qr recēs erat nulli existebat hoc manifestuz
Videntib ḡ eū oīb t sancto pontifice t ma
xime dorsi ei⁹ pniciosa verba mittēs mor
abiecit q hūc incōsiderate tractauerūt. Ue
nerabilissimo aūt monacho dixit cū igno
rantia se in eū peccasse t in deū vez.t āmo
nens eū. Nō inqt fili ita sine custodia in ciui
tatib quersari eos oportet q sancto angeli
co vestro indumēto circūamicti sunt.maxi
me et feminā circūducere ad scandalū vidē
tium. Tūc monach⁹ cū magna humilitate
rōem reddebat sancto dicēs.crede dñe non
mētior. Baze erā añ paucos dies hos t exe
unte me de ciuitate vt venirē t salutarē san
ctum abbā cirū.obuiat mihi hec bñ visa pu
ella foris portā vespe iā incūbente.t occur
rens ad pedes meos rogabat vt mecū am
bularet.dicebat eī se hebreā esse t velle fie
rī xpianā.t cepit adiurare me ꝟbis horribi
libus vt nō dimitterē pire eā . Timēs itaq
ego iudiciū dei.sumpsi eā estimās q nō mit
teret tēptationē sathanas spadonib. Nesci
ebam ꝟo q nemini parcat.igit venientib no
bis sanctissime t orōem pficientib baptisaui
eā ad sanctū abbā cirū.t circuiui cū ea ī sim
plicitate modicū exposcēs sumptū quaten⁹
inducerē eā in monasteriū. Cū hec audisset
patriarcha dixit Pape qt abscōsos ꝟuos hz
de⁹ t nescim⁹ nos humiles. Et narrauit bis
q ꝑsto erāt visionē quā viderat noctu de eo
t ptulit patriarcha centū nūmismata ō ma
nu datur⁹ ei. Dei aūt amic⁹ ille ꝟe mōach⁹
nō passus aliqd accipe ex eis.dignū memo
ria locut⁹ est ꝟbū ad patriarchā dicēs. Ego
nō postulo dñe ꝟ.monach⁹ eī si fidē habet
hoz nō indiget.si aūt hoz eget fidē non hz.
Nō maxime ampli⁹ satisfecit oīb q audie
rant q ꝟuus dei esset. Genu ḡ flexit patriar
che.t exiit ī pace. Ex tūc igit pl⁹ honorabat
t hospitio recipiebat monachos t bonos a
micos Xpi t estimatos malos . t edificauit
mox xenodochiuz seorsum t appellauit hoc
receptaculū omniū monachoꝝ

XL

Mortalitate aliqn ciuitatē cōphendēte
bat t ipe sanct⁹ vt videret funez obsequia.
Ualde eī dicebat esse pficuā sepulcroꝝ cō
sideratiōē:multotiēs ꝙsiderabat eos q mo
rituri vexationē in exitu aīe patiebantur. et

eoꝝ oculos ꝓpꝛijs manibꝫ claudebat memoriā hꝫe exꝫ volēs sempiternā ꝛ curā ꝓpꝛij exitus. Precipiebat aūt ꝛ collectōes ꝑ defunctis ipigre ꝓfici. Et enī dicebat. qz añ paucū tps captiuꝰ ductꝰ est q̄daz ad ꝓfas. ꝛ descendēs in ꝓfidā retrusus est ī carcerē q̄ appellat letheba. ꝫ est obliuio. q̄dā g̃ fugiētes illinc ꝛ veniētes ī cipꝛ interrogati a parētibus illꝰ si forte vidissent eū. Rñdētes dixerunt eis. qz nos ꝓpꝛijs manibꝫ sepeliuimꝰ eū. nō aūt erat iste de quo interrogabāt eos. sz alꝰ ei sil'is. Dixerūt ergo eis mēsem et diem ipi⁹ obit⁹. Illi ꝙo tāq̄ ꝑ mortuo faciebāt ei tres collectas ꝑ singulos annos. Post q̄ttuor annos itaq̄ venit ī cipꝛ fuga lapsus a ꝑsis. dixerūt g̃ ei sui. Uere frat nos audiuimꝰ q̄ mortuꝰ esses ꝛ memoriā tui faciebamꝰ ter in anno. Cū g̃ audisset q̄ in anno fecerūt ꝑ eo memoriā interrogauit eos in q̄ die ꝛ in q̄ mēse hoc celebrarēt. Et illis dicētibꝫ sanctꝫ theophanijs. ꝛ dñica sancta atq̄ pēthecostē Dixit ille qz tribꝫ istꝫ tpibꝫ anni veniebat q̄dā cādidatꝰ vt sol ꝛ dissoluebat me inuisibiliter a vinculꝫ ferreis ꝛ custodia ꝛ mouebar ꝺ ambulando tota die ꝛ nemo recognoscebat me. ꝛ ī crastinū iueniebar vincl'a ferrea portans. Dicebat igit sctūs. qz exꝫ discimꝰ hꝫe defunctos requiē qñ ꝑ eis collectas facimꝰ.

XLI

Cūte aliqñ btō ꝫ patriarcha ad visitādos paupes ī locū q̄ ꝺz cesariū cū q̄dā epo amatore pecunie. dixit beatꝰ patriarcha ad eum ama ac honora frat troile frēm xp̄i. ꝫ em̄ erat ei nomē. Nūciauerat em̄ q̄dam p̄riarche q xxx. libras auri portaret ī ipa hora. Eps tanq̄ verit⁹ ꝑmonē p̄riarche. imo ad horā calefactus singula nūmismata dari oībꝫ sedētibus fratribꝫ ꝑcepit ei q̄. xxx. libras illas portabat. Celeriter g̃ hmōi q̄ntitas erogata est Recedētibꝫ g̃ vtrisq̄ p̄riarcha scz ꝛ q̄ inuitā vt ita dicā elemosynā fecerat irruit ī troylū ꝓpter pecuniaꝝ dationē febris īnaturalis ꝓpter qꝺ in lectū egrotꝰ statī decidit. inuitatꝰ a patriarcha ꝑ nunciū vt secū prandez venire recusauit. Frigore em̄ ꝛ febre se vexari ꝑ causa quadā dicebat. Igit cū hoc audisset patriarcha mor agnouit cām. qz ꝓpt elemosinam. xxx. libraꝝ infirmatꝰ est ille inuitus elemosynator. erat em̄ vt ꝑdictū est valde īmisericors ꝛ amator pecunie. ñ sufferēs g̃ btūs se q̄dē supꝑ mēsam reficere. illū aūt sup lectū g̃uit cruciari ꝙuenit celerit ad eū. ꝛ dixit ad eū hilari vultu. Fac caritatē fili troile Estimabas q ī ꝓitate tibi dixerūm dare fratribꝫ huiuscemodi donū. Ego em̄ volui prestare eis singula nūmismata ꝓpt sanctā festiuitatem. sz qz nō habebat distributoꝛ meꝰ sufficienter q̄ntitatē huiꝰ rei gra mutuā dedi stimihi eā. Et ecce attuli tibi illas triginta libras Ut ꝫo vidit q̄ntitatē eps ī honorabili māu patriarche medici ꝛ deuotissimi pastoris repēte ac subito febris q̄dē disparebat. frigus recedebat. fortitudinis q̄z ꝛ corꝑis eiꝰ color ad eū reuertebāt. vt exꝫ nō possz latere hāc esse causam repēte cōꝑhendētis eū infirmitatis. Suscipiēs g̃ auꝝ ab honorādis manibus patriarche. ꝛ nihil oīno ꝺtradicēs expectabat ab eo ꝺscriptōz abrenūciatōnis. Fecit ꝫ aūt cū gaudio scribēs ꝓpꝛijs manibus ita. Deꝰ dño meo iohi beatissimo p̄rarche. Data mercedē triginta libraꝝ q̄ date sunt tibi. qm̄ ergo recepi mea. Hec itaq̄ accipiēs sanctus sumpsit secū epm ad prandiū. vt em̄ ī dictū est statī sanatꝰ est. volēs igit mercedis redditoꝛ deꝰ corripe eū. simul aūt ꝛ ad miserationē ꝛ cōpassionē erigere oñdit ei eadem die dormiēti post prandiū in somnis q̄ mercede ꝓuatꝰ esset. Uidit em̄ vt ait domū cuꝰ pulcritudinē atq̄ magnitudinē nō pōt ars hoīm imitari. ꝛ ianuā huiꝰ totā aureā. ꝛ supianuā titulū ꝺscriptū. Dāsio eterna ꝛ reges troili epi. Cū g̃ hoc ināt legissem gaudiosum eo q legerā. sciebā em̄ donandā michi ab impatoꝛe talꝰ domꝰ epulatiōz. Nōdū aūt hmōi tituli supscriptionē cū gaudio plegerā. ꝛ ecce q̄dā regiꝰ cubiculariꝰ bñs secū aliquos obsequij diuini. Et cū pueniss ad talem nitētis domꝰ ianuā dixit ad ꝓrios officiales. Deponite titulū. ꝛ cum deposuissent ite⁊ dic eis. Mutate eū ꝛ ponite quez misit rex oꝛbis terraꝝ. Et attulerūt ꝛ affixerūt aliud me aspiciēte supscriptū ita. Dāsio etna ac reges iohis archiepi alexādrie empta libris. xxx. Et cū ꝫ ināt vidissem surrexi a somno ꝛ magno sūmoq̄ pastoꝛi p̄rarche q̄ visa sūt ī somnis ei enarraui Proficies ꝛ ipe hac de cā. factꝰ est em̄ ex tunc elemosynarius.

XLII

Cī ꝙo aliqñ audiebat sapiētissimꝰ p̄rarcha qm̄ elemosynatoꝛ est talꝰ adducebat eum ī hilaritate seoꝛsum: ꝛ dicebat ei. Quō factus es elemosynatoꝛ. naturaliꝫ an ipsuz te violent cogēs. Ulñ q̄daz q̄ ab eo interrogāt verecūdati occultabāt. q̄dā autem dicebāt.

Propter qđ vn⁹ interrogat⁹ a sancto rñdit ita Crede mihi dñe qz nihil do aut facio boni. vezţñ hip̄m qđ facio z p̄beo ex q̄b⁹ de⁹ et orōes tue largiunt ita facere assueui. Eram pus valde īmisericoz z crudel' z semł dam na ptuli z ī pauptatē deueni. Cepit cogitatio mea dicere mihi. Uere si esses elemosynator nō relinq̄ret te de⁹. Statui g̃ p singulos dies dare q̄nq̄ ereos nūmos paupibus z cū cepissem dare. statim sathanas p̄hibebat me dicēs. Uere q̄nq̄ nūmi isti sufficiūt domui ad olera. aut ad balneū ꝓcipiēdum. Et stati tāq̄ si de fauciby natoz meoz p̄uarē cos nihil dabā. Cū g̃ vidissem qz suparer a vicio dico puero meo. Per singulos dies furare me nesciēte q̄nq̄ nūmos z da elemosynā. Ille ꝥo bñfaciens cepit furari decem. Erat aūt qñz z siliq̃. Cū vidissz aūt qz bene dicebamur z diuitys abūdabamus cepit z tremisses furari z dare. Sel' itaq̄ admirās bñdictōz dixi ei. Uere ml'tū pfuerūt fili q̄nq̄ nūmi illi. volo g̃ vt des decē. tūc dic mihi z puer subridēdo Unde z oza p furtis meis Hā ꝥe hodie nō haberem⁹ quē māducasse/m⁹ panē. Sz si ē fur iust⁹ ego sū. tūc g̃ dixit. qm̄ tremissia dabat z siliq̃s. etiā z ex fide illius assueui dñe de aio dare. Edificat⁹ g̃ scūs valde dixit ad eū Crede mihi qz ml'tas ꝓuersatōes patz legi tale aliq̄d nō audiui

XLIII

Libent' habuit pr̄iarcha vt pl's ī eccīa p seueraret. vna em̄ diez volēs multos refrenare vt nō egrederent' post solutōz scti euāgelij de eccīa z ociosis p̄moniby p orōe vacarent. Quid fec̄. Reliq̄t mor postq̄ lectuz est sanctū euāgeliū eccīam z ipe exiit z sedit cuz turba. Oīby ꝥo obstupescētiby dixit ad eos. Filij vbi ones illic z pastor. Aut ītrate ītro z ingrediar. aut manete h̄ z h̄ manebo. Ego ꝓpter vos descēdo ad sanctā eccīaz. nā potera facere mihi met missas ī episcopio Semel g̃ z bis fecit hip̄m. z eruditit in h̄ plebē magnifice z emēdauit. Timebāt em̄ ne itez idē facerz eis ille. Loq̄ aūt in sacrario nemi nē p̄mittebat. sz ī ꝓspectu oīum foras mittebat eū q̄ loq̄bat' dicēs Si siq̄dē vt orares venisti huc. in h̄ mentē tuā z os tuū vacare exopto. Si ꝥo ꝓp̄t locutōez. scptū est. domus mea dom⁹ orōis vocabit'. noli g̃ eam facere spelunca latronū.

XLIIII

Cū oīby bonis suis z h̄ beat⁹ possidebat. q̄ nō ꝓdēnaret p̄mū. nec ꝓdēnantē reciper Dicā ꝥo ei⁹ doctrinā oīby pficuā de h̄. Juuenis q̄dā rapiēs monachā fugit ꝓstātinopolim. h̄ discēs iust⁹ tristz fact⁹ ē vsq̄ ad mortem. Tpe ꝥo trāsacto ꝓsidēte eo vna dieruz cū q̄busdā clericz z p̄monē aīe vtilē mouēte venit ī mediū z memoria iuuenis q̄ ancillā dei rapuerat. z ceperūt q̄ sancto assidebant anathematizare talē iuuenē tāq̄ q̄ duas animas pdidit. suā scz z sanctimonial'. Compescuit g̃ z resecauit eos beat⁹ dicēs. Ne fili ne sic. Nā oñdam vob qz z vos duo pctā facitis. vnū q̄dē qz trāsgredimī mādatū dicentz nolite iudicare vt non iudicemī. Deinde qz nesciz certi⁹ si vsq̄ hodie peccēt z se nō peniteāt. Legi em̄ vitā patris aliq̄d tale hñtem. qz ī ciuitate quadā duo monachi abierūt in monasteriū. z cū trāsiret vn⁹ p locuz clamabat ei vna fornicaria. Salua me pr̄. vt xp̄s meretricē. Ille ꝥo hoīm ꝓfusionē oīno nō curās dic ei. Seq̄re me. Et tenens eā p manum exiit publice ī ciuitate oīby aspiciētiby. Facta est g̃ fama qz abbas accepit mulierē dñam porphiriā. ita em̄ vocabat'. Pergentibus g̃ eis vt mitteret eā in monasteriū inuenit mulier puez ī terra piectū. z sustulit euz vt nutriret illū. Itaq̄ q̄dā post annū venerunt in patriā vbi erat abbas z porphiria q̄ fuerat de meretricib⁹. z vidētes eā habentez puez dicūt ei. Ueracit' bonū abbati pulluz genuisti. nōdū em̄ sanctū scema acceperant Eūtes g̃ tyz q̄ viderāt eā. inde ei abbas tulerat illā. diffamauerūt qz genuit de abbate porphiria z nos vidim⁹ puerulum ocul'nr̄is simile ei. Oñ g̃ cognouit ex deo abbas obitum suū dic: nōne pelagie. sic ei mutauit nomen ei⁹ qñ tradidit ei sanctū scema. Eamus tyz qz habeo illic rñsū. z volo vt venias mecum. Illa ꝥo nō volēs p̄dicere ei secuta ē eū z venerūt ambo hñtes z puerulū septē annoz existentē. Cū g̃ egrotasset abbas in infirmitate ad mortē ascēderūt ad visitationē ei⁹ de ciuitate vsq̄ ad centū aīas z dic. afferte p̄runas. Itaq̄ cū venisset thuribulū plenū p̄runis tulit eas ī vestimētū suum z ait. Credite frēs qz sic̄ custodiuit de⁹ rubum in cōbustū ab igne. z sic̄ nec hāc tunicā meā accenderūt p̄rune iste. ita nec ego cognoui peccatū mulierz huī⁹. Et oēs mirati sunt quō ñ ardebat vestimētum ab igne. z gl'ificauerūt deū hñtem occultos suos. Ex occasiōe aūt nōne pelagie q̄ndā meretrez z alie fornicatrices secute sunt eā abrenūciantes mūdo cuz

ea pgētes ī monasteriū eī. Seruꝰ eī dei monachꝰ q̄ totōderat eā. postq̄ satisfecit oībus tradidit deo spm̄ ī pace. Jō inq̄t dico vobis o filij ne p̄cipites sitis ad ꝺdēnanda z iudicanda aliena

XLV

Quoꝺ calciamenta faciētiꝺ z iuxta se laborātiꝺ vnꝰ q̄dē habebat filios mltos z vxorē z pr̄em z matrē. vacabat ꝺo eccie sine intermissione. z oēs ꝓpt̄ deū alebat de arte sua Alt̄ aūt q̄uis doctior illo essz. eo q̄ nō pmaneret ī eccia. sz etiā dñicis ꝺieꝺ laborarz. nec seipm̄ tm̄ nutrire valebat. Jnuidebat g̃ iste vicino suo. z vna vice nō sufferēs inuidiam dic̄ ei cū ira. Ut̄ tu sic ꝺiues factꝰ es. ego ꝺo vacās plꝰ q̄z tu arti mee ī paupertatē deueni Dic̄ g̃ ei volēs facere eū vacare eccie. Jnuenio p̄ciū in terra z īde paulatim ꝺiues factꝰ sum. sz si vis. sp voco te veni mecū. z q̄cq̄d ī uenerimꝰ accipies ꝺimidiū. Cū g̃ ille acq̄escceret z seq̄retꝰ eū euntē ad eccīam sine intermissione bn̄dixit ei deꝰ z diuitē fec̄ ꝓpter h̄ g̃ sanctꝰ p̄riarcha fec̄ illū bonū ꝺiliariū p̄sbyterū tāq̄z dignū. erat em̄ lector

Ex vita sancti Malachie epi

XLVI

Habebat sanctissimꝰ malachias sorores tanq̄z carnal' z ignara eoꝝ q̄ spūs dei sunt spūm salutis atq̄z seruoris oīmodis ī fratre laborabat extinguere sz triūphabat virilis malachias de femīa. atq̄z p aī ꝓtutiꝺ ꝓmuz q̄dē ad diaconatꝰ. deinde ad sacerdotal' cul minis apicē eleuatꝰ est Mortua est interim soror eī illa quā p̄fati sumꝰ. Nec p̄tereunde visiones q̄s vidit de ea Duꝰ siquidē sanctꝰ carnalē exhoꝛruerat vitam. z tāto zelo vt se vouerat nō visuꝝ eā in carne viuentē. At illa carne soluta solutū est votū. z cepit videre in spū quā in corꝑe noluit. Quadā nocte audiuit p somniū vocē sibi ꝺicētis sorori e stare foris ī atrio. z ecce p totas triginta ꝺies nihil gustasse. Et euigilās cito intellexit cui esce inedia marcerz. z diligent discusso numero ꝺieꝝ quē audierat ipm̄ esse reperit exq̄ p ea panē de celo viuū nō obtulisset Cū ille q̄ sororz nō aīam oderat sz pctm̄. bn̄ficētiam quā intermiserat rursum adoꝛdir. neq̄z id frustra. Nō multo pꝰ. z ecce visa est illi peniisse ad limē eccie. necdū tm̄ posse intrare etiā in veste pulla. Cūq̄z ille pseueraret curans ne q̄ die fraudaret solita stipe. Sed ꝺo vidit eā in veste subcādida ad missam q̄dez intrare eccīam sz altare ꝺtingere non p̄mitti. Tertio tandē visa est aggregari cetui candidatoꝝ ī veste candida Vides aūt quantū valet deꝑcatio iusti assidua. Vere regnū celorum vim patitur z violenti rapiūt illud.

XLVII

Fuit q̄dā mulier cui cū spūs iracūdie et furoꝛz intm̄ dñaret vt nō solū vicini z cognati fugerēt ꝺsortiū eī. sz ipi filij q̄z vir sustinerent habitare cū ea Clamoꝛ z rāco z tēpestas valida vbicūq̄z fuisset audax z ardens z p̄ceps metuēda lingua. z manu ꝺportabilis z inuisa. Dolētes filij tū. p illa. tū. p seipis trahunt illā ad p̃tiā malachie lachrymabilez cū fletu q̄rimoniā deponētes. Vir āt sctūs z piculū matris z incōmodū miserās filioꝝ seoꝛsum aduocat illā. fuerit ne ꝺfessa aliqn̄ pctā sua solicite pcūctat'. Rn̄dit. neq̄q̄. Cōfitere inq̄t. Paret. Et ille iniūgēs pniam cōfitēti. oraq̄z sup eā vt deꝰ oīpotēs ꝺet ei spiritū māsuetudis in noīe dñi Jhu xp̄i ne vltra irascat' iubet. Sedt' tāta māsuetudo vt pateat oīb nō esse aliud q̄z admirabilē mutationē dextre excelsi. Fert adhuc hodie viuere z tāte esse patie z lenitatz. vt q̄ omēs exasperare solebat. null' modis exasperari dāmns. ꝺtumelijs. afflictōiꝺ q̄at. Sz licz z me iuxta apl'm abūdare ī sensu meo accipiat q̄s vt volet ego istō mortui suscitatōe censeo p̄ferēdū q̄ extioꝛ q̄dē ibi. h̄ ꝺo iterioꝛ viuerit homo

XLVIII

Cū sacramēta offerret malachias z app̄p̄iasset ei ꝺyaconꝰ factur' ei aliq̄d p officio suo. intuitꝰ eū sacerdos ingemuit q̄ sensisset penes illū latere qꝺ non ꝺueniret. Peracto sacrificio secreto pcūctatus de ꝺscia sua cōfessus est z nō negauit illusum sibi p somnium nocte ipa. Cōiungēs pniam: nō debueras inq̄t hodie mīstrasse. sz verecūde te subtrahere sacris. z deferre honorē tātis tamq̄z diuinis mysterijs vt hac hūilitate purgatꝰ dignꝰ erinde ministrares.

Ex vita sancte Marie de oegnies.

XLIX

In vastatōe leodien' ciuitatz satz cōptuz est quatenꝰ fuerit ī deuotz matronis atq̄z ꝛginiꝺ zelꝰ atq̄z amoꝛ tuēde castitatz. que em̄ ad ecclias ꝺfugere nō poterāt ī fluuiū sese. p̄ iciebāt. magz eligētes mori q̄z dānū incurrere castitatz. Quedā ꝺo ī stercoꝛias sentias p̄silietes. malebāt extingui fetoꝛe q̄z spoliari ꝛginitate. Jta tū clemēs spōsus spōsis suis dignat' est, puidere q̄ ī tanta mltitudine

nō est inuēta aliq̄ q̄ mortē corpis vel detrimentū castitatis icurreret. Cū aūt vna sctā mulierē piculose laboraret i flumine. duo ex hostib⁹ cū nauicla ad eā venientes eā in naui traxerūt vt ei turpit cōmiscerent. Sz quid egit casta inter lenones. agna inter lupos. colūba inter accipitres. Saluit iterū fluuio submergi q̄s corrūpi. a naui psilīt inter vndas dūq̄ nauis ex ipetu saliētis mergeret simul illi duo submersi pierūt. Illa vo p grām dei sine dāno corpis et aīe obsequente fluuio ad ripam puenit

LI

Quadā vice cū religiosa q̄dā vidua que diu i sancta viduitate vo fuerat. et filias suas i sancta vginitate spōso celesti integras custodiebat i extremis apō villenbroec iuxta niuellā laboraret. vidit maria vō oegnies beatam vginē sctē vidue assistentē. q̄ qsi q̄dam flabello cuētando eā. feruorē caloris q̄ torq̄bat misericordit tpabat. Cū aūt ei⁹ aīma de corpe iā egredi vellet. turba demonū insidiantiū nulla orōnū instātia discedere voluit donec clauiger ethere⁹ cuz vexillo crucifixi psulos illos eiecit. Cū aūt vidua illa iā defuncta essz. vidit ancilla xpi beatā vginē cū mltitudine celestiū puellarū psallētiū et laudantiū deū circa corp⁹ q̄i i duos choros diuisarū. Cū aūt sacerdos more debito exeq̄as defuncte psolueret. nūc sūm⁹ sacerdos cum sanctorū mltitudine officiū vt videbat ei cōplebat. et mirabilit eccie militāti eccia triumphās rndebat. Cū aūt sepulture corpus ei⁹ traditū essz. vidit xpi ancilla aīam ei⁹ q̄ non dū in b seculo plene purgata fuerat i purgatorio qō ei deerat psūmare. Nā marit⁹ eius mercator fuerat et q̄dā more mercatorum p fraudē acq̄sierat. Quosdā etiā vō familia ducis lauonij i hospitio recepat. q̄ vō iniuste ad q̄sitis multa i domo sua exp̄debāt. Et qr vō hmōi nōdū pfecte restitutōz fecerāt dicebat se adhuc i purgatorio detineri. Vō cū nūciatū essz filie sue deuote vginī margarethe vō villenbroec et ei⁹ sororib⁹ mltas ei orōes adquisierūt. et p posse suo restitutionē fecerūt. Vñ nō multū post aīa vidue vitro purior. nine cādidior. sole splēdidior apparuit ancille xpi cū iā ad eternas epulas gaudēs et gratias agēs iuitata ascēderet. et q̄si librū vite vt videbat in manib⁹ tenēs summi magistri facta scolarz legebat Videāt et attendāt diligēter q̄ aleatores et taxillatores i domos suas recipiūt vt ex eis possint q̄stū aliquē bre q̄q̄ domos suas lenonib⁹ et meretricib⁹ locant ad inhabitādū. qm̄ vō eis pculdubio g̃ue suppliciū sumet. si honesta illa vidua ppē familiā ducz hospitatā i tāta torm̄ta missa ē

LII

Accidit aūt aliqñ q̄ q̄dā cistercienz ordinis monach⁹ tm̄ zelū innocētie et puritatis licet nō fm sciam haberet q̄ q̄si ad statū p̄mi parētis ex feruore spūs puenire nitebat. Cū q̄ diu labore plimo sz casso sese affligēdo in abstinētia et vigilijs et orōib⁹ pmū statū innocentie recupare nō valeret. p̄mo cecidit i tediū et accidiā. Volebat em̄ cibaria sumere. sz nullā sensibilē delectatōz dū manducarz sentire. Studebat p̄mos sensualitatz mort⁹. nō solū rep̄mere sz penit⁹ extinguere. Studebat etiā sine aliq̄ venīali vitā suā in pfecta puritate custodire. Cū aūt demonio meridiano instigante aspiraret ad impossibile. nec ad qō tēdebat posset aliq̄ mō puenire. etiam quātūcūq̄ laborāret. tandē in foueā desperationis p̄ tristicia delapsus est. adeo q̄ se i statu corruptiōis in q̄ erat nullo mō salutez adipisci sperabat. vtpote q̄ venialia q̄b⁹ omnino carere ñ possum⁹ i hac vita reputabat mortalia. vñ nec corp⁹ xpi aliq̄ mō etiā diebus illis q̄b⁹ institutū est i ordine volebat sumere. Frater aūt iste dū se supra se extolleret voluit infra se miserabilit p desperatōz corruit. Cū aūt morbū aīe ei⁹ q̄dā pius et oīm bonoz amic⁹ abbas cognouisset. licz ipe multiq̄ alij ad dñm p mōacho p̄ces effudissent. p̄ualuit tm̄ inimic⁹ et hostis antiqu⁹ q̄ eū quē laqueo fortissimo pstrinxerat sine cessatōne torquebat. Tūc abbas sancte mulierz. s. sancte Marie de oegnies amic⁹ vtpote q̄ status ei⁹ mīme ignorabat quā in se aliqñ p experientiā senserat. ad ancillā xpi monachum fecit adduci. Cūq̄ illa p monacho lacrimosis suspirijs dño supplicaret. mirū in modum dū añ misse introitū monach⁹ pfiteor diceret. et illa instāti⁹ p ipō p̄ces funderet q̄si nigri lapilli ad singula p̄ba cōfessionis ex ore monachi videbant cadere. Tūc illa p̄cipiēs in b visu q̄ obstinatio desperatiōis et nigredo tristicie et dolorz monachū reliq̄sset dño grās retulit q̄ nō vult mortē pctōrz sz vt magis p̄uertat et viuat. Monach⁹ vo p⁹ missā q̄si ō lōginq̄ regiōe ad se reuersus xpi corp⁹ recepit. et sūpta salutari medicīa pfecte conualuit

LIII

Quidā int amicos suos tāto beate marie

devegnies charioꝝ ꝯto hūlioꝝ. cū hꝫ̄et pre
bendā vnā sibi mediocrit sufficientē multis
deuict⁹ ꝑcibꝫ recepit aliā. q̄ t dignitate ma
ꝛoꝝ t redditibꝫ abūdātioꝝ erat. Cūq̄ ille put
deuot⁹ sat̄ t timoꝛat⁹ erat xp̄i ancillā mari
am de oegnies ꝓsuluiſſ̄ vt̄ deū in ꝫ facto
offendiſſ̄. illa modicas moꝛe suo rūdēdi q̄
rens īducias: tādē diuinit⁹ inſpirata t diui
nis reuelatoꝫbꝫ absq̄ vllo dubietat̄ scrupu
lo certificata. Vidēbā inq̄t hoīem vestibus
albis indutū t sat̄ ad cursū expeditū. nigro
pallio supindui t sarcina iutili onerari. Cū
ꝫ t his sil'ia alia dixiſſ̄ ille q̄ iā se ī dño p̄sen
serat id qđ illa diuinit⁹ ꝓferebat. p̄mam sibi
sufficiētē retinuit. t aliā sine moꝛa ne locum
alter⁹ ābitioſe occuparꝫ. vir p̄udēs t deuꝫ
timēs t salubꝛi ꝓsilio acq̄escēs resignauit

Narrat q̄ ꝓscribit vitā rogerij fris mioꝛ

LIII

Oculos q̄nta solicitudine sanct⁹ rogeri⁹
custodiebat p̄t sat̄ ꝓpēdi ex ꝫ qđ dixit q̄daꝫ
vice cū iren⁹ ambo sil'. iuenim⁹ aūt iuxta do
mū fratꝝ q̄ndā dñam q̄ multū erat familia
ris fratꝝ t bñfactrix. Propt̄ qđ t ipe pluri
es eā in p̄pria domo visitauerat. t ego secum
ter vl' q̄ter. t cū q̄ pluries ad portā eccie lo
cut⁹ fuerat. Cū g̃ dñam obuiātē salutasset:
dicēdo. De⁹ det vob pacē. t sic trāsisset. q̄si
uit a me si illa dña erat tal'. Cui ego dixi. nō
cognoscit̄ eā. Nō inq̄t. qꝛ nūq̄ vidi eā in fa
cie. Et ego. Quō g̃ cognoscitis eā. In vesti
mētis inq̄t monialibꝫ socie sue cogitaui eaꝫ
esse. Forte inq̄t tres āni sunt q̄ nō vidi mu
lierē in facie. etiā matrē meā qñ iui ad eā. cū
tñ mat̄ sua esset sct̄a mulier t senex. Tunc g̃
mirat⁹ valde. tū qꝛ pluries viderā cū loq̄ntē
cū multis t pluries p̄dicantē eis. tū etiam qꝛ
sciebā eū adeo ī illo ꝑiculo secuꝝ q̄ nō cre
do aliquē in mūdo vixi sil'em suo tp̄e fuisse
tū qꝛ ꝓfirmat⁹ erat vt nec potuit vltra moꝛ
talit̄ peccare. tū qꝛ sic ipe dixerat mihi stādo
cū mulieribꝫ castioꝝ efficiebaꝝ. Adeo em̄ ab
ominabaꝝ eas q̄ nullo mō poterat cum eis
diu stare. imo aliq̄n ex nimia abominatōne
cū ꝓsulebāt eū p̄scidēs moꝛā eaꝝ recedebat
ab eis dolēs m'tū q̄ nō poterat sustinere eo
q̄ optebat eū p eisdē ꝫbis iteꝝ ad eas redire
sic ego ocul' meis vidi. Preterea in duodeci
annis q̄bꝫ ī ordine steterat nō potui p̄pēdere
p ꝓfessionē vnū motū mētis inordinatuꝫ de
facto mulierū. licet pluries generalit̄ fuerit
mihi ꝓfessus. Dixi ergo sibi tūc. Luꝫ sciatis
vos esse ī facto mulieꝝ sic secuꝝ vñ est q̄ tm̄
timet̄ eas inspicere. Et ip̄e rñdit. Frat inq̄t
in p̄āte hoīs est vitare occasionē pcti. t idō
q̄diu facit hō qđ in se est t dñs fac̄ qđ ī se est
tuēdo hoīem a pctō. Impossibile est eniꝫ q̄
dñs vnq̄ deserat mentē quā possidꝫ nisi ha
beat culpā. Et dū vitat oēm occasionē pcti
Ex q̄ aūt tu exponis te ꝑiculo p occasionem
quā poteras vitare. t matꝛic ad talē rēptatōꝫ
ad quā multū declinat hō ex coꝛruptōe na
ture ꝓfidēs ꝺ viribꝫ tuis cū tñ nō posses resi
stere p te. iā tūc dñs nō obligab̄ te defendere
sꝫ pōt̄ sine oī iniusticia te dimittere ī tuis vi
ribꝫ q̄bꝫ ꝓfidisti

LIIII

Legit̄ in vita sct̄i remigij q̄ genebanduꝫ
nobilē atq̄ eruditū q̄ relicta vxoꝛe scꝫ nepte
sancti remigij vitā religiosaꝫ expetierat lau
duni ep̄m ordinauit. Quiſgenebād⁹ plusq̄ꝫ
necesse fuit de anteacta vita t gd⁹ sublimita
te ꝓfidēs incaute vxoꝛē suā quā relinquens
mutauerat ī soꝛoꝛē q̄si p instructiōe salutari
frequēti⁹ se visitare p̄misit. vñ factū ē vt coꝛ
virile blāda colloq̄a mulierꝫ mollirēt. t tan
dē op⁹ iā sibi illicitū cū ea p̄petraret atq̄ il
la filiū ab eo ꝓceptū generaꝫ. Ꝺꝫ qꝛ culpa
hoībꝫ nō innotuit ne suspecta mulier habe
ret̄ cepit vt antea domū ep̄i freq̄ntare. Sic
q̄ factū est vt tecta hoībꝫ culpa occasio fierꝫ
iteꝝ relabēdi. Cōcepit iterato illa et mādat
ep̄o se femīnā pepisse. Tūc ille ī se reuersus
amarissime defleuit cōmissum. Et mittens
ad sanctū remigiū rogauit vt laudunū q̄n
toti⁹ veniret. q̄ cū p̄uenissꝫ genebād⁹ ei cuꝫ
multꝫ lacrimis ordinē nephād rei ꝓfessus
est. t p̄niam sibi debitā īponi postulauit. Au
diēs aūt remigi⁹ lam̄tabilē historiā eidem
collacrimat⁹ est. Et facta mansiūcula ī mo
dū sepulcri iuxta eccīam sct̄i iuliani genebā
dū in ea recluſit. Parrochiā aūt illi⁹ cuꝫ sua
simul p annos q̄ttuoꝛ gubernauit t vnā diē
dñicā remiſ. alterā apō laudunū celebrauit
Septimo aūt anno recluſiōis cū idem gene
band⁹ ī vigilia cene ī oꝛōe p̄noctaret venit
angel⁹ dñi ad se dicēs. Exaudite sunt oꝛōes
p̄ris tui remigij. suscepit de⁹ p̄niam tuā t di
missum est p̄ctm̄ tuū. surge t egredere hinc.
Tūc genebād⁹ in modū crucꝫ se iactās in li
mine dixit. Etiā si ipe dñs me⁹ ihs xp̄s dīg⁹
fuerit ad me venire pctōrē hinc nō egrediar
nisi venerit q̄ me ī ei⁹ noīe in hac recluſione
ꝓstituit. Et statim discedēs angel⁹ dñi ꝫ ea
dem sct̄ō remigio remis ꝓstituto in visione

narrauit. iubēs vt ꝯtoti⁹ laudunū peteret ⁊ genebādū epali sedi restitueret. Horꝫ sā ctus remigi⁹ nihil dubitās laudunū petijt ⁊ in limīe apto ostio saluo tñ sigillo ⁊ reserata sera genebādū iacentē reperit. quē cōfestim eleuans sedi ⁊ officio epali restituit. ⁊ ita re/ mis cū gaudio repedauit. Genebād⁹ āt i san ctitate ⁊ iusticia postea oēs dies vite sue pe/ git dī gr̄a p̄dicās cūctis ꝯsta sibi fecerit dñs.

LV

Legit i vita sctī ⁊ villibrordi q ipe q̄dā tpe p̄rexit more solito euāgelizādi gr̄a fresiam. ⁊ p̄ter labore vie i p̄ratis cuiusdā diuitis pau lulū lassos refocillare eqs q̄s tūc forte sede/ bāt voluit. qō eteni ille diues cernēs egre fe rebat. ⁊ eos inde abire p̄cepit. Quē vir di ne ꝫ faceret placidissimis alloquit ꝫbis dicēs. Desine nob frat iniuriā facere. Nō em̄ p̄ter lesionē tui sꝫ vt morꝫ est itinerātibꝫ i his pa scuis paululū q̄escere volum⁹. Instat aut̄ nobis op⁹ euāgelice p̄dicatōis pagendū. cu ius tu mercede pticeps esse poterꝫ si nos ꝯ tum ad te ptinet benigno adiuuerꝫ aio. Uñ magꝫ mēte pacifica ⁊ q̄eta nobiscū de domi⁹ dei te refice. nobisq̄ cepto itinere ꝓgentibꝫ tu i domū tuā reuertere. Ille aūt in malicia sua multū ptinax noluit aliq̄ mō dep̄catōis ei⁹ acq̄escere ꝫbis. ⁊ insup ꝓuicia ꝓgemi/ nans opprobrioꝝ iaculat̄ venena. ⁊ detesta/ tus cū eo pticipare ꝓuiuū domū redire di sposuit. Horꝫ p̄sequēte crudelē vltione diuīa p̄ sacerdotꝫ sui iniuria morī subito iualescen te nimia siti se putauit. Cupiensq̄ ardentez stomachū refrigerare ore q̄ viro dei ꝓuicia ingessit potū recipe nō valuit. Inbelabant viscera. Horꝫ nō fuit q̄ ferre huic lāguori me delā potuisset. Horꝫ tandē pnīa duct⁹ in seip/ sum reuersus est. ⁊ sui dei reditū sedula ex/ pectatōe p̄stolabat̄. Post pactū p̄fī opis ne gociū cū begt⁹ p̄ eadē reuertere⁊ via. obui⁹ ei hō multū egrot⁹ venire festinabat. ⁊ meri tam penā quā ob culpā suā patiebat̄ p amo re xp̄i sibi orabat misereri. Quē vir dei mise ricordia mot⁹ mox absolut a pena: dās illi cū bñdictōe de suo calice bibere. monuitq̄ pauplbꝫ xp̄i oīno nō esse derogandū. sꝫ p vi ribꝫ eoꝝ necessitatibꝫ benignissime cōmuni candū. Hicq̄ factū est vt de patera qua p⁹ nolebat bibere postea se ꝓfiteret̄ hausisse sa/ lutis remedium

Ex vita sctī ludgeri monasterien⁹ epi

LVI

Impator karol⁹ ludgeꝫ ad se p q̄dam rei publice vtilitate euocari fec̄. Qui cū fm ei⁹ decz p̄ceptū venissꝫ ⁊ iuxta palatiū māsionē accepisset. p̄mo statim mane misso ad eū rex cubiculario ipm ad se venire p̄cepit. Eaipa hora psoluēdis more solito cursibꝫ cum suis insistebat. Cū his expletꝫ se ventuꝝ nuncio rūdisset. ⁊ ꝫ regi ille retulisset. secūa q̄z vice ⁊ tertia ad eū accersiendū misit. Hz ille diui/ nū sacrificiū cūctis alijs rebꝫ aīponēdū esse nō ignorās oīno venire distulit. donec cep/ tam psalmodiā ꝓsūmaret. Qua finita in cō spectu regꝫ dū venisset ⁊ cur ad imperiū suū venire ꝓtēpsisset iterrogaret. Ad ꝫ ille vul/ tu intrepido mēte ꝓstātiori Ego impator i/ quit tuū sp ita i oīb⁹ p̄ceptū exequendū pu/ taui. vt tñ deū tibi vbiq̄ p̄ferendū nō dubi/ tarē quē oīb⁹ aīponendū oēs nouūt. oēs fatent̄. hoc mihi p̄cepisti qñ postoralis cure solicitudinē mihi cōmēdabas vt deo ꝑmuꝫ fuiendū scirē. Post ꝫ tuis ꝓsequent̄ iperijs cognoscerē esse obtēperandū. Hāc tui mā/ dati auctoritatē hāc iustissime discretōis re gulā secut⁹ deū tibi ⁊ cūctis i terra mortali/ bus p̄ponendū nō ambigo. neq̄ tutū eē cre/ didi q̄ō huic iussiōi ⁊ pspicacissime rōi ꝓtra riū esset. Jō nō ad regie potestat̄ inhonora tionē ⁊ ꝓtēptū. vt maliuoli criminant̄. sꝫ po tius xp̄i tuā salutē q̄ deo debeā excolere cu/ raui. ⁊ ita ꝓsequent̄ ad tuū expeditior fuitiū veni. Hāc ei⁹ rūsionē rex optimus amplex⁹ Gr̄as inq̄t tibi habeto epe. q̄z q̄lē te esse cre/ didi. sp talē te nūc foze exp⁹sum. Hā aliqui q̄dē fuerūt q ꝫ tuū factū aliꝫ interp̄tandū ⁊ ad meā iniuriā retorquendū putarūt. Sed bos vtpote tue sanctitatꝫ iuidos min⁹ dein/ ceps gratos habebo. ⁊ nulli⁹ de cetero ꝓtra te accusatiōnē me auditurꝫ deo volēte repro mitto. Tu vt acten⁹ fecisti dei sp opare vo/ luntatē ⁊ sil̄ nob deuot⁹ ⁊ fidel̄ p nostri ip̄e/ rij statu orare memēto. ita iuidia quā liuidi sancto viro apud regē facere parabāt ad ei⁹ magis apud eū gr̄am ⁊ gl̄am pfecit

LVII

Aliqñ dū in itinere essꝫ lect⁹ illi ad vicinū focū ꝓstruebat̄. Uñ dū noctu stās iuxta le/ ctum matutinas laudes cū clericis caneret electis cinere prunis fum⁹ euaporās in faci em exalauit. Ille quasi nihil sentiēs imotus mēte stabat ⁊ corpe. At vn⁹ ex clericis auser re volēs incōmodū ꝫ curuato genu carbo/ nes detexit. ⁊ insufflās sopitos suscitat ignes

Hanc aūt vocās clericū stricte sciscitatus est q̄re hui⁹mōdi fuerit vt sacris hymnis dimissis se pot⁹ īcuruauit ad ꝯstruendū focū z pniam aliquot dieꝝ illi indicēs docuit clericos dū ad op⁹ diuinū assistīt. oīes accurrentes cogitatōes amouēdas quantū hūani cordis fugacitas patīt. z ꝑmitus diuina clemētia suppetit nihil aliud cogitanduꝫ. nihil aliud agendū. Cū vir sanct⁹ ad locū z vendena dictū venisset vt ibi monasteriū ꝯstrueret. videtes hi q̄ cū eo erāt locū siluaꝝ densitate vndiq; ꝯclusum: ep̄m ab intētōe reuocare studebāt dicētes incredibile videri illū locū posse habitabilē fieri. quo arboꝝ densitate z ramoꝝ obductōe ip̄m q̄z celū abscōderetur. At ip̄e spem suā in dño ponēs. que inquit hoīb⁹ impossibilia sunt: deo possibilia sunt. Proinde in ip̄m sperem⁹. in ip̄m credamus q̄ credēti oīa possibilia eē ꝑmittit. Hocte igīt insecuta dict⁹ matutinis tentoriū clam extruit. z q̄dā fratre q̄ eū latent⁹ obseruabat videte ī oꝛōe sub quadā arboꝛe se ꝓiecit. Erat em̄ noꝛ luna z stellis lucētib⁹ admodū clara. Qui cū diuti⁹ oꝛasset. z sea deo exauditū p spm̄ cognouiss̄z. tētoriū cūct⁹ vt putabat ignorātib⁹ repetiuit. Et ecce obscurata luna z astris obduct⁹ tēpestas nimia facta ē z vēti validi extiterūt. Cūq; diluculo surrexissent vidēt silua hincinde erutā fundando monasterio locū sat⁹ amplū dedisse. z arbores passim iacētes ꝑ edificio sufficientem lignoꝝ copiā ꝑbuisse. Ubi sanct⁹ Augderus eos ꝓcōtari gtulabūd⁹ cepit. an adhuc celū ex eo loco ꝯspecturos se crederēt. Una tam̄ arboꝝ sub q̄ scz vir sanct⁹ nocte oꝛauerat incōcussa ꝑmansit. sub q̄ ei cella posita est vbi aliq̄n cū q̄dā clerico odelgrimo noīe ꝯferēs inter alia spū ꝓphetico sibi p̄dixit. Illud te nosse volo. qō tū me viuēte publicari inedico. ī ꝟ loco me diē iudicij expectaturū. et vbi nūc sedeo monumētū habituꝝ. Ita clericus ille arboꝛē q̄diu ibi sterit diligenᵗ obſuauit s̄z cū postea ī vsum eccīe q̄ ad occidētalē eius ꝑtē ꝯstruebat p̄cisa fuiss̄z. lapidē in eodē loco nullo alio sciēte ꝑ signo infodit. q̄ postea cū ibidē sctō viro sepulcꝝ pararet inuētus z effossus est

Legit de purificatōe beate marie ꝙginis

LVIII

Ap̄ib⁹ beati bonifacij pape q̄ vt ī ecclesia sticis hist oꝛiis legit a foca impatoꝛe p̄cibus eximijs obtinuit q̄ten⁹ tēplū romuli qō ab antiq̄s romanoꝝ grece pantheon vocabat. sancte dei eccīe q̄si ad supplemētū religionis adderet. z ī honoꝛe beate sp̄ ꝙgis ac sil' oīm sanctoꝝ dedicādo ꝯsecraret. facta est in vrbe roma seditio int' iudeos atq; catholicos nō modica. Impugnabāt q̄ppe iudei toto vesanie ímpetu fidē incarnatōis xp̄i. asserētes etiam ꝙginē mariā de semine ioseph cui despōsata erat nō de spūsctō ꝯcepisse xp̄m z generasse. adijciētes iuxta ip̄issimā heresim greꝯoꝝ oīb⁹ modis ip̄ossibile foꝛe ꝙginē ꝫ natu rā parere posse. Cūq; diuti⁹ apud romaz ꝟ altercatio haberet. z iaz xp̄iani feruētissimo fidei zelo ꝓfanos iudeos nisi cito resipiscerēt z ad baptismi gr̄am ꝯuolarēt ex vrbe ꝓpelle re vellēt. erat q̄dā eiusdē romane vrbis ciuis cecus nat⁹. s̄z tū xp̄ianis l̄ris apꝛime imbutus. Is nāq; q̄dā die eodē xp̄ianitat⁹ feruore succēsus. ꝙbo ꝙfitat⁹ ꝙflictur⁹ aggressus ē iudeos. z tāta illos ꝓstātia redarguit vt pene oīes iuenirēt vt falsos testes decuit eloquentes. Ad vltimū ꝙo iudei ad ꝓbra ꝯuersi et ꝯuicia. stomachādo valde ceperūt ip̄ꝯpare dicētes. Tu cū sis hō p̄ct⁹ z ī p̄ctis totus nat⁹ quō ausus es fidē xp̄ianoꝝ defendere z nos ad pugnā lacessere. Nōne liq̄do ꝓbat xp̄s tuū adeo impotentē eē vt nō posset etiā tibi lumīa reformare. Ad hec cec⁹. Expectate īquit triduo z videbit⁹ in me magnalia dei. Erat aūt post triduū venerāda solēnitas purificatōis sctē Marie quā greci ypapāti vocāt q̄ est q̄rto nonas februarij. z necesse erat vt eadē sacrosancta festiuitas apud p̄fatam eccīam sctē Marie ꝙginis ab omī clero romano eodē anno celebrari debuisset q̄ tātū modo singul' annis apud sanctā mariā maiorem fit. Quo audito iudei indigne tulerūt z subridēdo dixerūt. Certe xp̄us tu⁹ quē patres nostri crucifixerūt nō potest tibi oculos reddere q̄ nō potuit semetip̄m de mort⁹ periculo liberare. Attamē si in p̄ntia nr̄a te illuminabit ꝑ certo nos oēs credere habem⁹ in illū. z tūc liq̄de ꝯstabit q; ip̄e est ꝙle fil⁹ dei. z nō sit al⁹ saluato; mundi. Eo aūt pacto ꝟ affirmare placz. vt si q̄s ī xp̄m nō crediderit ꝟ viso miraculo oīm rex suaꝝ p̄scriptionez patiat. z iniurijs matrimijs vtpote maiestat⁹ re⁹ de vrbe ejciat. His dict⁹ recesserunt in dei vnusq̄sq; ī sua. Cec⁹ ꝙo clanculo se pduci fecit ad dñm suū bonifaciū. z indicauit ei pactū z ꝯditionē iudeoꝝ sup fide xp̄ianoꝝ. Quib⁹ papa audit⁹ pl⁹ solito let⁹ efficit. atq;

sub eodē momēto oīb⁹ mādauit iudeis q̄te/
nus sine dubio p̄fate solēnitati vnanimiter
occurrerēt. Aduenit aūt festiuitas illa mag̃
totusq; romanoꝝ cler⁹ apud p̄fatā eccl'iam
ex more puigiles celebr̄atur⁹ excubias ꝓgre
gatus est. sil'r iudeoꝝ coturn⁹ nō modic⁹ ha
bebat immixt⁹. Duct⁹ est aūt cec⁹ ille i medi
um plen⁹ fide z spū sapie nihil hesitās de p/
positis. Dūq; ab oīb⁹ fidelib⁹ nocturni ibidē
canerent hymni z iaz octaua lectio recitata
fuisset cec⁹ añ altare mr̄is dñi pduci se roga
uit. ibidēq; baculo sustētat⁹ canere cepit q̄d
dā rñsoꝝium. videlicz Gaude maria q̄ sibi
añ biduū qz musice artis gnar⁹ fuerat cōpo/
suerat. i q̄ tā viuacit' iudeoꝝ errorē ꝓfutauit
vt sub ocul' oīm q̄ aderāt cōpleto ꝓsu eiusdē
rñsorij. Ra lux q̄ est x̄ps genitrix sue iteruen
tu cui⁹ ꝑginitatis integritas eodē cātu defen/
sa est lumen ei oculoꝝ clarissimū reddidit q̄
ei⁹ mentē ꝓmit⁹ fide catholica illuminauit.
Quo viso cūctis miraculo ab oīb⁹ x̄pianis
ilico gl'ia i excelsis deo canit. z exultatio spū
alis habet. Iudei q̄z ad q̄ngētos viros stati
ad baptismū ꝓuolarūt grāz. reliq; fuga lapsi
i vrbe roma visi vltra nō sūt. vñ placuit san
cte romane eccie vt idē rñsoriū i eadē festiui
tate octauū locū ꝑpetualit' obtinere debuis
set. q̄ten⁹ memorabile miraculū fideliū coꝝ
dib⁹ oī tpe ad laudē x̄pi feruēti⁹ semp inhere
re potuisset. Ipso p̄stāte qui regnat i secu/
la seculoꝝ Amen

LIX

Cōtigit p⁹ multa tpa circa ꝟ idē rñsoriuz
Gaude maria Aliud q̄ddā mirabile mira/
culū. Nā habitabat i ꝓfinio cuiusdā capel/
lule iude⁹ q̄dā incarnatōis dñice sz p̄cipue
sicut z sunt oēs iudei ꝑginitatis marie extre/
mus inimic⁹. Erat aūt eodē tpe i eadē proch
ia scolaris q̄dā eidē ꝑgini gloriose valde ꝺuo
tus. q̄ ad honorē dei genitricis sz p̄cipue i cō
fusionē z opprobriū illi⁹ iprobi iudei integri
tatē ꝑginis neq̄ter ipugnātis ꝟ duxit i ꝓsue
tudinē vt int' cetera deuotōis exercicia q̄bus
eā veneraba⁹ singul' diebus i capellā illam in
gressus coram ipsius imagine ꝟ rñsoriū fleris
genib⁹ decātaret deuote. Audiebat ꝟ iude⁹
q̄tidie z qm̄ clericus erat ꝑba intelligens in
sui derisum cōposita ingēti tabescebat inui/
dia. Stridensq; in illū dentib⁹ suis obfua/
bat. si q̄n solū illū posset inuenire q̄ten⁹ ꝟ suū
opprobriū ipsi⁹ occisione termiaret. Et ecce
die quadā iuuenē hūc ingressum capellulā
iude⁹ ꝑsecut⁹ est z solū illū ꝓsideras. Nūc in
quit, tāte tue insolētie mihiq; diu iniurie exhi
bite finē imponā. Arripiensq; iuuenē disci/
dit i frustra. sicq; p singula mēbra discisū ꝟ
ipsi⁹ capelle gradib⁹ sepeliuit sz ꝑgo beata q̄
misericordie sue officiū ingrat' atq; pcōrib⁹
exhibere consuecit huic fideli suo famulo z
martyri i tribulatōe ñ defuit. sz coꝝp⁹ ꝓ sibi i
penso obsequio in frusta discisum recolligens
rursum mir̄icordit' viuificauit. p̄cepitq; iaz
viuo vt solitū obsequiū exhiberet ei tāto de/
uotius q̄nto ꝓ exhibito famulatu copiosius
se sensisset adiutuz. Hoc iuuenis ad altare
redīt z idem rñsoriū solito multo deuotius
decātauit. Cū aūt ad ꝟba illa peniss Eru
bescat iude⁹ infelix. cū multa coꝛdis fiducia
ꝑm altitudinē notaz vocē alti⁹ pl⁹ solito ele
uabat. vt sz altitudine vocis exp̄meret ma/
gnitudinē gr̄az actōis. z iude⁹ q̄ ad delendū
marie obsequiū z i sue iuidie remediū eum
occiderat audiēs rursum canentē quez cre/
debat occisum ampli⁹ verek. Nō z factū est.
Nā iude⁹ audiēs illū canentē aliū quendaz
hūc esse suspicat⁹. Uerūtn venit vt videret
atq; si ali⁹ essz rursus illū occideret. Sz vi/
det z stupet. q̄ quē ipe se sciebat sepelisse. iaz
resurrexisse videbat. atq; ideo se frustra tan/
tum facin⁹ cōmisisse. Tūc iuuenis ne tā glo
riosum miraculū suo silētio celaret vadens
ad pastorē parrochianū singula illi per ordi
nem enarrauit. ostendēs eidē cicatrices tan
q̄z signa quedā in singulis incisionuz locis
ꝑ ꝓfirmatiōe miraculi derelicta. Pastor au
tem p̄o mirabili hoc diuulgando miracu/
lo populū ꝓuocauit. eisq; de dei genitricis
misericordia egregiū ꝓmonem fec̄. Pro cu/
ius cōfirmatione sermonis iuuenē pduxit i
mediū. z q̄d circa eū ꝓtigiss ꝑ singl'a patefe
cit. Ob⁹ ois plebs vt vidit dedit gl'az deo. et
laudē gl'iose ꝑgini matri ei⁹. q̄ sibi deuotos i
sui tribulatōe nō deserit. Uer cū iudici ci/
uitatis ꝟ idem esset recitatū miraculū com/
ꝑhendens iudeū ꝑ cōmisso latrocinio con/
demnauit i mortē. Sz iude⁹ x̄pianū se fieri
toto coꝛde desiderauit. z sic vitam obtinens
eius ꝑginitatē studuit conatu toto defende
re. quā nosceba⁹ ꝓpus impie z ptinaciter im/
pugnasse.

Legit in hist̄oria annūciatōis btē ꝑginis

LX

Quidā miles q̄dā in via cōi hēbat castz.
z oēs trāseūtes sine mir̄atōe aliq; spoliabat.

virginē tñ mariā q̄tidie salutabat. nec p aliquo impedimēto emergēti ab ipa salutatōe aliq̄ die cessare volebat. Accidit aūt vt q̄dā religiosus vir sctūs ide trāsitū faceret z ipm p̄dict⁹ miles ꝓtinuo expoliari iuberet. Vir aūt sanct⁹ rogauit p̄dones vt ipum ad dñm suū deducāt. q̄ ad ipm hꝫet secreta q̄ pferrꝫ Adduct⁹ aūt rogauit militē vt oēs de familia sua z castro ꝓgregari faceret vt eis ꝑbuꝫ dñi p̄dicaret. Cū aūt ꝓgregati fuissent. ille ait. Nequaq̄ h̄ oms est. sꝫ aliq̄s adhuc deest. Cui cū se oms adesse assereret aiebat. Diligēter p̄spite z aliquē inueniet⁹ abesse. Tūc vn⁹ exclamās dixit. qm̄ sol⁹ camerari⁹ illuc nō venisset. Ille aūt dixit. Vere ipe est q̄ solus deest. Pro eo q̄ cito mittit z in medū deducit. Cū aūt vir dei vidisset reuolutis terribiliter ocul' caput instar insani agitabat. nec pius accedere audebat. Vir aūt sanct⁹ dixit ei Adiuro te p nomē dñi nostri ihu xpi vt q̄s sis nobis edisseras. z quā ob causam huc veneꝫ palā pādas. Cui ille rñdit. Heu adiurat⁹ pdere cogor inuit⁹. Ego em̄ nō sū hō sꝫ demon q̄ formaꝫ hoīs accepi. z .xiij. annis cū h̄ milite sic pmāsi. Hā ꝑceps noster me huc misit vt die q̄ ipe sue marie salutationē nō diceret diligēti⁹ obſuarē. z in eū potestate accepta ipm ꝓtinuo strangularē. z sic i malis opib⁹ vitā finiēdo nr̄ esset. Quacūq̄ em̄ die ille salutatōꝫ dicebat i ipm potestatē hr̄e nō poterā. Ecce aūt de die in die diligenti⁹ obſuauit z nullū die q̄n eā salutauerit ptermisit. Hec miles audiēs vehemēt obstupuit z ad pedes viri dei se p̄iciens venia postulauit. z i melⁱ deinceps vitā mutauit. Vir ār sanct⁹ dixit demoni. Precipio tibi demon i noīe dñi nr̄i ihu xpi vt hinc stati abscedas z talē acten⁹ locum possideas vbi nulli gl'iosam dei genitricē inuocāti nocere p̄sumas. Hec vbi iussa dedit demon abscedens euanuit

Legit i legēda assumptōis beate ꝑginis

LXI

Miles q̄dā potēs valde ac diues dū oīa sua bona idiscreta liberalitate dispergeret. ad tātā inopiā deuenit vt q̄ ꝓsueuerat magꝫ tribuere iā incipet mimis idigere. Habebat aūt vxorē pudicissimā z btē marie valde deuotā. Appropinq̄nte aūt q̄dā solēnitate in q̄ p̄dict⁹ miles multa donaria ꝓsueuerat elargiri cū iā q̄d tribuerꝫ nō hꝫet. nimia ꝓfusiōe z ꝑecūdia duct⁹ q̄sq̄ p̄dicta solēnitas trāsisset desertū locū merorꝫ amicū expetūt. vt fortune sue incōmoda plāgeret z ꝑecundiā euitaret. Et ecce subito q̄dā equ⁹ valde terribilis terribiliorē hñs sessorē ad eū accessit. Cui⁹ assessor cū alloquit z cām tāte sue tristicie sciscita. Cui cū oīa q̄ sibi ꝓtigerāt per ordinē enarrasset. ille ait. Si mihi i modico obtpare voluerꝫ magꝫ q̄z antea gl'ia z diuitiis abūdabis. Ꝑpōdet ille ꝑncipi tenebraꝝ se q̄cq̄d iusserit libenē factuꝝ. dūmō ipe sibi impleat q̄ ꝑmittit. Et ille. Ecce pḡes i domū tuā z i tali loco reḡas z ibidē tot auriz argenti pondera z tot lapides p̄ciosos inuenies. Sibi aūt hoc facias vt in tali die vxorem tuā huc ad me adducas. Sub tali promissione miles ad domū reuertit z i loco ō quo sibi dixerat querēs oīa reperit que sibi p̄dixerat. Que inueniens mox emit palatia largit dona. redimit fundos. cōparat fuos. Appropinq̄nte ꝙ die statuta vxorē suā vocauit z dixit. Equū ꝓscende q̄ aliq̄ longius mecū pgere te optet. At illa tremēs z pauēs z viri imperio ꝺdicere nō p̄sumēs btē Marie se deuote cōmendauit. z post virū abire cepit. Cū aūt longi⁹ ꝑcessissent z i via quandam eccl'iam iuenissent. illa de eq̄ descēdēs eccl'iam itrauit viro exteri⁹ expectāte. Dū ꝙ beate Marie se deuote cōmendaret illa subito obdormiuit. z ꝙ gl'iosa p̄dicte matrone habitu z qualitate p oīa similis ō altari ꝑcessit z foras exiens equū ꝓscendit. matrona illa in eccl'ia dormiēte z remanente. Vir aūt suā vxorē esse arbitrās ꝑfect⁹ est. Cū aūt ad locū statutū venisset. eccē ꝑceps tenebrarum cū ipetu nimio veniebat z ad locum festinabat. sꝫ cū appropinq̄sset stati ille ifremuit z tremēs ac pauēs accedere nō p̄sumpsit. dixitq̄ militi. Infidelissime hoīm cur mihi talia illusisti. z p tātis bñficijs mihi talia cōtulisti. ego em̄ tibi dixerā vt ad me adduceres tuā ꝓiugē. z tu mihi adduxisti dñi genitricē. volebā vxorē tuā. z adduxisti mihi mariam. Hā cū vxor tua mihi mlas inferat iurias de ea volebā expetere vltionē. Et tu ad me i stā adduxisti vt me torq̄at z in infernū mittat. Audiēs hec vir vehemēt stupebat. z p timore z āmiratōe nimia loq̄ nō poterat. Sancta aūt maria dixit. Qua temeritate nequā spūs deuote mee nocere p̄sumpsisti. Nō hoc tibi impune cedet. z nunc te hac plecto sentētia vt i infernū descendas. z alicui me cū deuotōe inuocāti nocere ō cetero

nō p̄sumas. Ille aūt cū multo eiulatu recessit. z vir de eccl̄ exiliēs se ad pedes ei⁹ pstrauit Quē ꝑgo increpās ad suā vxorē q̄ adhuc in ecclia dormiebat iubet redire. z oēs diuitias demonis abūcere. Rediēs ḡ cū adhuc vxorem suā dormientē ueniret. eā excitauit. z sibi q̄ acciderāt enarrauit. Cū aūt domū rediſſent z oēs demonis diuitias abiecissent i laude ꝑginis deuotissime pmāserūt. z mltas postmodū diuitias ipa largiēte ꝑgie recepe runt. Legitur in hiſtoria de natiuitate beate Marie ꝑginis

LXII

Quedaz mulier solatio viri sui destituta vnicū filiū habebat quem tenerrime diligebat. Quadā aūt vice filⁱ ei⁹ ab inimicis capitur z i custodia vinculat. Qō illa audiēs incōsolabiliter flebat. z beatā ꝑginē cui multum deuota erat p liberatōe filij ipoztunis p̄cibꝫ exozabat. Tandē vidēs qz sic nihil pficeret eccl'iam in q̄ erat sculpta imago beate Marie ꝑginis sola itrauit. z cozā imagine stans ipam sic alloquit dicens. Virgo beata p liberatōe filij mei te sepe rogaui z adhuc neq̄ ꝫ matri misere subueniſti. Tuū p filio meo imploro patrocinium z adhuc nullū sentio fructū. Igit sicut filⁱ me⁹ mihi ablatus est sic z ego filiū tuū tibi auferā z obsidem p filio meo i custodia ponā. Et hec dicēs ꝓpius accessit z imaginē pueri quā ꝑgo baiulabat auferēs domū abijt. Accipiensq̄ imaginez pueri ipam i lintheo puriſſimo inuoluit et i archā recōdens ipam cū claue diligēti⁹ obfirmauit. bonū obsidē p filio suo hr̄e se gaudens. z ipm diligent custodiens. Et ecce sequēti nocte beata ꝑgo iuueni apparuit. z ianuā carcerꝭ aperiēs inde vt exeat p̄cepit. eiq̄ dixit. Patri tue fili dices vt meuz mihi reddat filiū. exq̄ reddidi sibi suū. Qui exiēs ad matrē venit. z q̄lit beata ꝑgo eū liberauerit enarrauit. Illa aūt plurimū exultās imaginē pueri accepit z ad eccīam vadēs beate marie reddidit dicēs. Gr̄as vobis domina refero. quia mihi meū vnicū filiū reddidiſtꝭ z nunc vobis filiū vestz reddo. quia meum me recepiſſe pfiteoz

Legitur in hiſtoria de omnib⁹ sanctis

LXIII

Cū in die oīum sctōz eccīe sctī petri custos ex deuotōe oīa altaria circuiſſz z oīum sanctoz suffragia ip̄lorasset. z demū ad altare sctī petri rediſſz ibi paululū ꝓqeſcēs extra se rapit. Et ecce vidit regē regū i solio subli mi ꝓsistentē. z oēs angelos i ei⁹ circuitu cōmorātes. Tūc ꝑgo ꝑginū i dyademate prefulgēti aduenit quā innumerabil' multitudo ꝑginū z ꝓtinētiū seqbat. Huic rex ꝓtin⁹ assurrexit. z posito solio iuxta se sedere fecit. Post h̄ aduenit q̄dā vestit⁹ pilis camelozuz quē sequebat mltitudo venerabiliū senioz Deinde aduenit ali⁹ pōtificali hītu decoratus quē aliq̄z cohors i habitu ꝓsil'i seqbat. Postea ꝑo pcessit inumerabil' militie mltitudo. Post q̄s aduenit turba diuersaz gētium infinita Oēs igit añ regē solīū aduenerūt z ip̄m flexis genib⁹ adozauerūt. Is aūt q̄ in pōtificali habitu erat matutinas ceterꝭ pse quētib⁹ īchoauit. Angel⁹ aūt q̄ p̄dictuz custodē ducebat eidē visionē exposuit. asserēs ꝑginē i ꝓma acie matrē dei esse. vestitū ꝺ pilis camelozꝭ iob̄em baptistā cū patriarchis parit z ꝓphis. pōtificali ornatū habitu petz cū ceterꝭ apl'is. milites. martyres. turbā reliquā ꝓfessores. Qui iō oēs añ regē venerūt vt p honoze sibi hac die a mortalib⁹ exhibito gr̄as agerēt. z p orbe vniuerso ozarēt. Deinde ad locū aliū ip̄m duxit z vtriusq̄ sexus hoies alios i strat⁹ aureis. alios i mēsis gaudētes diuerſ delitijs. alios nudos z inopes auxiliū mēdicātes oīdit. Dixit āt hunc purgatoziū locū ee. abūdātes ꝑo aīas illas esse. q̄b⁹ ab amicis p mlta suffragia copiose s'bueniebāt. Egētes ꝑo ee q̄z cura nullaten⁹ habebāt. Jussit ḡ vt oīa ista sūmo pōtifici intimaret vt p⁹ festū oīm sctōz die statuerz aīaz vt saltē generalia suffragia p ill' illa die fierēt q̄ spālia h̄re neq̄rēt Legit' i hiſtoria de cōmemoratōe aīaz

LXIIII

Legit' q̄ q̄dā piscatores sctī theobaldi in autūno frustū magnū glacici p pisce prendiderūt de q̄ magꝭ q̄ ꝺ pisce gauisi sūt. matrime qz eps dolore pedū laborabat ip̄am glaciem ei⁹ pedib⁹ supposuerūt. z magnum ei refrigeriū p̄stabat Quadā ꝑo vice ꝺ glacie hominis vocē audiuit. Qui ab epo adiuratus q̄s essz dixit. Ego q̄dā aīa q̄ in h̄ gelicidio ppetis meis affligoz. z liberari possem si. xxx. missas sine intervallo triginta dieb⁹ ꝓtinuis diceres. Qui cū missaz medietatem dixisset z se iam ad missam aliā ꝑparasset diabolica suggestione contigit q̄ fere omnes homies illius ciuitatis inter se bella mouerēt. Unde vocatus episcopus ad sedandam discoꝛdiam sacras deponens vestes: missam illa

die ītermisit. Iteꝝ reincipiēs ꝛ iā duas ptes cōplens exercit⁹ magn⁹ vt videbat ciuitatez illā obsedit ꝛ cōpulsus misse officiū intermisit. Deīde reincipiēs. cū oēs vltima excepta dixisset ꝛ vltimam īchoare vellz tota villa ꝛ dom⁹ epi accēsa est. Cui cuz fui dicerent vt missam ītermitteret. ille dixit. Et si tota villa cremari deberet missam nō dimitterem. Qua celebrata glacies ptin⁹ resoluta est. et ignis quē se vidisse credebāt tāc̄ fantasma recessit ꝛ nullū damnū intulit

LXV

¶ Magister silo q̄ndā suū scolarē egrotantē obnixe rogauit vt p⁹ morte ad se rediret ꝛ statū suū sibi renūciaret. P⁹ aliq̄t igit dies sibi apparuit cū cappa de pgameno tota ō sophismatib⁹ descripta. ꝛ int⁹ flāma ignis tota ꝓtecta. Qui req̄sit⁹ a magistro q̄snā esset ait Ille vtiq̄ sum q̄ ad te redire pmisi. Qui de statu suo req̄sit⁹ ait. Hec cappa pl⁹ super me pōderat ꝛ pl⁹ me p̄mit q̄ si vnā turrim sup̄ me haberē. Et est mihi data vt eā portē pro gl'ia quā in sophismatib⁹ habui. Porro flāma ignis q̄ coopta est. pelles sunt delicate ꝛ varie q̄s ferebā. q̄ flāma me cruciat et exurit Sz cū mgr̄ illā penā facilē iudicaret. dixit eidē defunct⁹ vt manū extēderet ꝛ sic facilitatē sue pene sentire possz. Cūq̄ manū extē disset ille guttā vnā sui sudoꝛ dimisit q̄ p̄dicti magistri manuz sagitta citi⁹ pforauit ita q̄ cruciatū mirabilē sensit. Et ait. Tal' tor⁹ est ille ignis. Ille igit mgr̄ ex illi⁹ pene acerbitate pterrit⁹ seculū deliberauit deserere ꝛ religionē ītrare. Un̄ mane scolaribꝫ ꝓgregatz. hos ꝙsus composuit. Linq̄ coaz ranis cras coruis vanaq̄ vanis. Ad logicā pgo q̄ mortz nō timet ḡ. Et sic seculū deserēs ad religionē ꝓfugit

LXVI

¶ Cū q̄dā in q̄dā rupe argentū foderēt subito rupes cecidit ꝛ fundit⁹ cūctos extinxit. Un⁹ aūt coz subt⁹ in q̄dam sinu ipi⁹ rupis mortē euasit. inde tū exire non valuit. Uxor aūt illi⁹ defunctū existimās oī die p ipo missam celebrari feē ꝛ panē vnū ꝛ vceū vini cū candela q̄tidie offerebat. Cui diabol⁹ inuidens p tres dies ꝓtinuos eidē in forma hūana apparuit ꝛ q̄ tēderet req̄siuit. Cui cuz illa sui itineris cām exponeret. ille aiebat. Noli frustra vexari qz iā missa celebrata est. et sic illa trib⁹ diebꝫ missam ītermisit nec missam celebrari fecit Quidā aūt post h̄ in predicta rupe argentū fodiēs. q̄ndā vocē audiuit dicentē. plane pcutias. qz capiti meo imminet magn⁹ lapis. Cū aūt ille tremeret ꝛ ad hāc vocē audiendā plurimos ꝙuocasset. iteꝝ fodit ꝛ sil'em vocē audiuit. Cūc omnes pl⁹ accedētes dixerūt. Quis eī es tu. Qui rndēs dixit. Plane pcutiatis quia magnus lapis q̄si sup me cadit. Qui a latere fodientes. ꝛ ad eū vsq̄ pueniētes eū sanū ꝛ īcolumē extraxerūt. Et scisc̄tates quō ibi tam diu vixisset dixit. q̄ q̄libet die panis vn⁹ ꝛ vr ceus vini cū candela accēsa nisi tm̄ in trib⁹ diebꝫ sibi oblat⁹ fuit. Ob̄ vxor ei⁹ audiens ꝛ vehemēter exultās agnouit q̄ de oblatione sua fuerat sustēt⁹. ꝛ q̄ diabol⁹ eā decepat ne illis trib⁹ diebꝫ missam cantari faceret

LXVII

¶ Dū q̄dā miles ī lecto cū vxore sua eēt ꝛ luna valde lucēs p rimas ītraret. mirabatur quō hō rōnal' creatori nō parez cū eidē creature irrōnales parerēt. Et dū cuidā militi defuncto q̄ sibi fuerat familiarz detraheret. subito ille q̄ mort⁹ fuerat thalamū ītroiuit dixitq̄ illi. Amice noli male suspicari ō aliq̄ ꝛ ꝓdona mihi si q̄d ī te peccaui. Cūq̄ super statu suo īterrogaret dixit. Uarijs penis affligor p̄cipue qz tale cimiteriū violaui. ꝛ ibi q̄ndā vulnerās eū cappa sua expoliaui. q̄ mihi supponit ꝛ vno mōte magz me p̄mit. Rogauitq̄ vt p se orōes fieri faceret. Cū aūt ille sibi dicerz an vellet q̄ a tali ꝛ tali sacerdote ipas orōes faceret fieri. ille ad h̄ nil respōdens caput more rennētis cōcussit. Deinde dixit si vellet q̄ talis heremita pro se oraret. Cui ille. Utinam ille p me oraret. Ob̄ cum se factuz pmitteret ille ait. Et ego dico tibi. q̄ ab hac die vsq̄ ad duos annos tu etiam morierz. Sic ille disparuit. ꝛ miles vita sua in melius mutata in dño obdormiuit

LXVIII

¶ Temporibꝫ karoli regz francoꝝ clericus q̄dam ordine leuita vngarie regz germanus dei genitricē toto corde diligēs eius horas solit⁹ cantare parentū ꝓsilio nubere volēs cū quadā puella valde pulcra ꝓtraxit. acceptā aūt a pbytero nuptiali bñdictōe die q̄dam missa celebrata. recordat⁹ q̄ btē Marie ꝙgnis horas iuxta morē suū nō cātauerat illa die. omnes ab eccl'ia exire coegit spōsam domū mittēs ipse solus iuxta altare remansit. Cūq̄ solus dñice matris horas decantaret. ꝛ anthiphonā Pulcra es ꝛ decora filia hierusalem diceret. subito apparuit ei

dña ⁊ ꝑpetua dei genitrix ẏgo Maria cum duob⁹ angel⁹ dexterā ⁊ leuā eius tenētib⁹ di cens. Si g̃ pulcra sum ⁊ decora ꝺ̄ est q̄ me dimittis ⁊ spōsam aliā accipis. Nonne ego pulcrior sum illa. Nōne ego optima formosa. Vidisti ne tā pulcrā. Cui ille. Dña mea inq̄t claritas tua omnē mūdi pulcritudinē excellit. Tu es sup choros angelo⁹ eleuata tu es sup celos celorum exaltata. Quid g̃ vis vt ipe faciā. At illa. Si spōsam carnalē cui adherere vis amore mei dimiseris. me sponsam ī celesti regno habebis. Et si ꝺceptiōis mee festū annuatim sexto ydus decēbris solenniter celebrauer is ⁊ celebrandū p̄dicaueris mecū in regno vnigeniti mei laureatus eris. His itaq̄ dictis dña nostra ab oculis ei⁹ disparuit. Cleric⁹ ẏo domū redire renuens absq̄ parentū ꝺsilio ilico ad abbatiam q̃ndā extra patriā pfect⁹ monachali habitu decorat. Et post exiguū tp̄is meritis btē marie ẏginis q̄ diligētes se sp̄ decorat ⁊ beatificat vitā beatā finiuit ī ꝺ exilio ⁊ eternā accepit ī seculo futuro. Sz ꝑus tñ aḋleie p̄riarcha fact⁹ festū ꝺceptōis eiusdē die p̄dicto q̄ꝺ diu vixit ꝓp̄ris octauis celebrauit ⁊ celebrā dū cūctis p̄dicauit. Attēdant ꝺ oēs ẏgines q̄ amore beate ẏginis cōiugio spōte se fraudant q̃ntā mercedē p̄cib⁹ beate Marie ẏginis ī celo sunt recepturi.

De visitatōe gloriose ẏginis Marie

LXIX

Cleric⁹ q̄dam beate Marie deuotissimus crebris iā p̄cib⁹ fidelit exorabat. vt sibi suā pulcritudinē oñdere dignaret q̄ in scripturis sacris sepi⁹ cōmēdat vt ē illō Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est ī te ⁊c. Jtē Cañ. vij. Quā pulcra es et q̄ decora charissima ī delicijs tuis ⁊c. Cuius pie petitioni mr̄ misericordie annuēs p̄ angelum ei mādauit q̄ tali hora sibi appareret. sz tñ sciret icōueniēs ⁊ indignū esse oculis ꝺ̄b⁹ eā videret postea terrenū aliq̄ꝺ cernere. Cū aūt rñderet cleric⁹ se nō curare si post ei⁹ visionē fieret cecus. tñ angelo disparēte cepit anxie cogitare. q̄ si visū penit⁹ amitteret eū mēdicare ꝺ cetero opterz. Excogitauit g̃ cōsiliū q̄ vno oculo clauso altex tm̄ ad eā videndā aperet. Apparēte aūt sibi btā virgine tpe assignato inestimabilē claritatē ⁊ pulcritudinē vidit. ⁊ cupiēs plen⁹ eā videre etiam oculū quē tenuerat clausum aperuit. sed visio tūc repēte disparuit. Cū g̃ oculo q̄ eā viderat esse orbat⁹ altero saluo manēte. ipe lacrimās eo q̄ oculo peccisset. se cepit vehemēter arguere dicēs. Utinā tot⁹ fuissem oculus vt eā vidissem plen⁹. Cū aūt denuo dñam nostrā instantissime exoraret vt se adhuc sel ei oñderet q̄ꝓpterea etiā residuū oculū libēter amitterz. iterato p̄ssima ẏgo Maria ei apparuit. ⁊ sua visiōe ieffabilit ꝺsolata ⁊ resi duū oculū sibi fugauit ⁊ p⁹ amissuz restituit

LXX

Legit ī vita sctī andree q̄ senex q̄ꝺā noīe nicola⁹ adūt apl'm dicēs. Dñe ecce iam .lxx. anni sūt vite mee ī q̄ꝺb⁹ sp̄ luxurie deseruiui. Accepi aūt aliq̄ euāgeliū orās dñm vt mihi amodo ꝺtinētiā largiat. Sz ī ipo pctō inueterat⁹ ⁊ a mala ꝺcupiscētia illect⁹ statī ad op⁹ solitū reuertebar. Quadā igit vice ꝺcupiscētia inflāmat⁹. oblit⁹ euāgeliū q̄ꝺ super me posuerā ad lupanar iui. Statimq̄ meretrix dixit mihi. Egredere senex egredere. q̄ angel⁹ dei es tu. Ne me ꝺtingas. neq̄ huc accedere p̄sumas. video eñ sup te mirabilia Stupefactus ad ẏba meretricis recolui q̄ mecū euāgeliū detulissem. Tūc igit sctē dei p̄ salute mea tua pia oro ītercedat. Audiēs ꝺ beat⁹ andreas flere cepit. ⁊ a tertia vsq̄ ad horā nonā orauit ⁊ surgēs noluit comedere sz ait. Nō comedā donec sciā si dñs miserebit⁹ h⁹ senis. Cūq̄ die⁹ q̄nq̄ ieiunassz veit vox ad andreā dicēs. Obtines andrea p̄ sene. sz sic ieiunijs macerasti te. sic ⁊ ipe se affligat ieiunijs vt saluet. Hicq̄ fec ⁊ sex mēsib⁹ in pane ⁊ aqua ieiunauit. ⁊ postmodum plenus bonis opib⁹ ī pace q̄euit. Venit igitur vox ad andreā dicēs. Per orōem tuā Nicolaum quē p̄ꝺicerā acquisiui

LXXI

Quidā iuuenis secrete sancto andree dixit. Dat mea pulcr̄ me vidēs de ope illicito me attēptauit. Cui dū nullaten⁹ assentirē iudicē adūt. volēs ī me crimē tāte neq̄tie retorq̄re. sed orap̄ me ne moriar tam iniuste Hā accusat⁹ penit⁹ reticebo. malens vitā p̄dere q̄ matrē tā turpit infamare. Juuenis igit vocat ad iudiciū ⁊ ilico eū andreas ꝑsequit. Accusat mater instāter filiū q̄ se voluerit violare. Interrogat⁹ pluries iuuenis: an res talit se hr̄et. nihil penit⁹ respondebat Tūc andreas matri dixit. Crudelissima femina q̄ p̄ tuā libidinē filiū vnicū tuuz vis perire. Tūc mulier p̄posito dixit. Dñe huic boī fili⁹ me⁹ adhesit postq̄ hec agere voluit.

Irat⁹ itaq; iuder iussit puer̃ ī saccū linitum pice ꝛ bitumīe mitti ꝛ ī flumīe pīci Andream aūt ī carcere reſuari donec excogitaret supliciū q̄ piret. Ex oratione andrea tonitruū horribile oēs terruit ꝛ terremot⁹ ingēs cunctos pstrauit. ꝛ mulier a fulmīe pcussa ꝛ arefacta corruit. Orātib⁹ aūt ceteris apl'um ne perirēt. Orauit p eis ꝛ oīa cessauerūt. Tūc ꝓpositus credidit ꝛ dom⁹ eius tota

LXXII

Eps q̄dā religiosam vitā agēs beatū Andreā inter ceteros ꝛ sup̄ ceteros sanctos in veneratōe habebat ita q⁹ ī cūctis suis opib⁹ hūc sp titulū p̄ponebat. ad honorē dei ꝛ bti andree. Inuidēs igit̄ viro sancto hostis antiquus ad eū decipiēdum tota calliditate se ꝓtulit. seq; ī formā pulcerrime mulier̄ trās formauit. Uenit igit̄ ad palatiū epi asserēs se velle ꝓfiteri eidē. Mādat eps vt suo penitentiario ꝓfiteat cui plenitudinē tradiderat potestat̄. Renūciat illa q⁹ nulli hoīm nisi sibi secreta sue ꝓscie reuelabit. Victus eps eā ad se venire p̄cepit. Cui illa Obsecro dñe miserere mei. Ego em̄ ī annis puellaribus vt cernit̄ ꝓstituta ꝛ a pueritia delicate nutrita. necnō ꝛ regia stirpe pgenita. huc in pegrino habitu sola veni. Hā p̄ me⁹ rex vtiq; valde potēs cuidā magno ꝓncipi me volebat in ꝓiugiū sociare. Cui rndi. q⁹ omnem thor abominarer maritalē. q⁹ virginitatē meam xp̄o dedicaui in ꝑpetuū. ꝛ iō nūq; posset in carnalē copulā ꝓsentire. Deniq; sic artata q⁹ oportebat me aut ei⁹ voluntati durissime obedire. aut certe diuersa subire supplicia. latent̄ fugā iniū magis eligens exulare q̄ spōso meo fidē infringere. Audiēs ꝛo vestre sanctitat̄ p̄coniū. sub alas vestre ꝓtectiōis ꝓfugi. sperās me apud vos repire locū q̄et̄ vbi possim ꝓtēplatōis carpe secreta silentia p̃tisq; vite vitare naufragia ꝛ pturbatiōes mūdi pstrepētis fugere. Admirās ī ea eps nobilitatē gener̄. pulcritudinē corpis. tam immēsam feruorē ꝛ tante eloquētie venustatem. placida ꝛ benigna voce rndit. Esto secura o filia nec formides q⁹ ille ob cui⁹ amorem te ꝛ tuos ꝛ tua tā virilit̄ ꝓtēpsisti. tibi ob hoc ꝛ ī p̄senti cumulū gr̃e ꝛ ī futuro plenitudinē gl'ie largiet̄. Ex ꝛ ego fu⁹ ei⁹ me ꝛ mea tibi offero. eligaq; tibi vbi placuerit māsionē. volo aūt vt mecū hodie p̄sidere debeas Cui illa Noli inq̄t p̄ noli ō hac re me rogare. ne forte ex h̄ aliq; suspitōnis cā pueniat ꝛ nitor fame vestre denigratōr aliquā patiat. Ad quā eps dixit. Plures erim⁹ ꝛ non soli. ꝛ iō null⁹ male suspitōis scrupul⁹ in aliq; poterit generari. Ueniētes itaq; ad mēsaz eps ꝛ illa ex opposito ꝓsederūt. ceterq; residētibus hinc ꝛ inde. Intēdit ī eā eps crebro. eiusq; facie intueri nō desinit. ꝛ pulcritudinē ămirari. Sicq; dū ocul⁹ figit̄ anim⁹ sauciatur. ꝛ dū ei⁹ faciē nō desinit intueri antiqu⁹ hostis cor ei⁹ graui iaculo vulnerauit. Perpendit ipe diabol⁹ h̄ ꝛ pulcritudinē suā cepit magis ac magis augere. Jamq; eps prim⁹ erat cōsensui. vt cā de illicito ope attēptaret q̄ possibilitas se offerret. Tunc subito q̄dā pegrinus venit ad ostiū crebris ictib⁹ et magnis clamorib⁹ sibi postulās aperiri. Cunq; sibi aperire nollent. ꝛ ille clamorib⁹ ꝛ ictibus nimis eis fieret iportun⁹. iterrogat eps mulierem si ingressum ill⁹ hois pegrini acceptaret. Cui illa dixit. Proponat sibi aliq̄ q̄stio satis grauis quā si enodare sciuerit admittatur. Si aūt nescierit tāq; insci⁹ ꝛ indign⁹ epi p̃tia repellat. Fauēt oēs ei⁹ īnie. ꝛ quis sufficiēs esset hāc questionē ꝓponere scisciтā tur. Cūq; null⁹ sufficiēs inuenit. eps dixit. Quis nostr̄ ad h̄ tam sufficiens est q⁹ vos o dña. q̄ ceteros nos ꝛ eloquētia p̄cedit̄ et sapientia pl⁹ nobis oīb⁹ rutilat̄. Vos g̃ hāc ꝓponite questionē. Tūc illa dixit. Interroget̄ qd̄ est mai⁹ miraculū qd̄ de⁹ vniq; in qua re fecerit. Interrogat⁹ de h̄ pegrin⁹ p nūcium dixit. Diuersitas ꝛ excellētia faciei. Inter tot em̄ hoīes q̄ fuerūt ab initio mundi et vsq; ad finē futuri sunt duo repiri ñ possent quor̄ facies p oīa sil'es esset̄ In ipa q̄z tā minima facie de⁹ oīpotēs oīs sensus corporis collocauit. Audiētes oīs ei⁹ rnsionem ad mirātes dixerūt. Uera ꝛ optima est solutio questionis. Tūc mulier ait. Proponat ei q⁹ stio scda grauior ī qua mel⁹ possim⁹ ei⁹ sapientiā experiri. Querat ab eo vbi terra sit altior oī celo ꝓpercūctan⁹ de h̄ pegrinus. rndit In celo empyreo vbi residet corp⁹ xp̄i. Corpus em̄ xp̄i q⁹ est alt⁹ oī celo est de nr̃a carne formatū. porro caro nostra quedā terrea suba est. Cū igit̄ corp⁹ xp̄i sup oīs celos sit ꝛ de nostra carne originē duxerit. caro autē nr̃a de terra sit ꝓdita. pstat q⁹ vbi corp⁹ xp̄i residet ibi pculdubio terra altior celo manz Refert nūci⁹ q̄d rndeat pegrin⁹. Et ecce oēs rnsionē eius mirabilit̄ approbant ꝛ magnificē eius sapiam laudant. Tūc iterū illa dixit

Fiat ei tertia q̃stio ꝯuissima ⁊ occulta et ad soluendũ difficilis ⁊ obscura. vt sic ei⁹ sapia tertio cõprobet. ⁊ dign⁹ sit q̃ ad mẽsã ep̃i me rito admittat. Querat igit sic ab eo. Quan/ tũ spaciũ sit a terra vsq̃ ad celũ. Req̃sit⁹ de ℔ pegrin⁹ nũcio dixit. Uade ad eu⁹ q̃ te misit ad me ⁊ de ℔ eũ diligẽti⁹ pcũctare. Ip̃e enim meli⁹ me nouit ℔. ⁊ iõ tibi de ℔ meli⁹ rñdebit Jã ip̃e illud spaciũ mẽsurauit qñ de celo in abyssum cecidit. Ego aũt nũq̃ de celo ceci/ di. ⁊ iõ illud spaciũ nũq̃ mẽsurau̇i. Non est em̃ mulier sz diabol⁹ q̃ se posuit ĩ sil'itudinẽ mulier⁹. Audiẽs hec nũci⁹ vehement expa/ uit. ⁊ ea q̃ audierat coꝝ oĩb⁹ recitauit. Hi/ rantib⁹ itaq̃ oĩb⁹ ⁊ stupẽtib⁹. antiqu⁹ hostis de medio eoꝝ euanuit. Ep̃s aũt rediens ad se amare redarguit semetip̃m. ⁊ de ꝑpetrata culpa veniã lamẽtabilit̃ precabat. Hisitq̃ nunciũ vt introduceret pegrin⁹. sz nequaq̃ ampli⁹ inuenit. Ep̃s ꝙ tũc ꝑp'm ꝙuocauit ⁊ ei euident' exposuit ordinẽ geste rei. Prece pitq̃ vt oñs ieiunijs ⁊ orõib⁹ insisterent. si forte dñs alicui reuelare dignaret. quis naz ille pegrin⁹ fuerit q̃ eũ a tãto piculo libauit. Reuelatũ est illa nocte ep̃o q̃ beat⁹ andreas fuerit q̃ p liberatõe ep̃i se posuerit in habitu pegrini. Cepit igit ep̃s ĩ deuotõe beati An/ dree magz crescere ⁊ eũ extinde ĩ reuerentia plus habere.

LXXIII

Cũ ꝓpositus ciuisdã ciuitatis agrũ san cti andree abstulisset. ⁊ ob ℔ grauissimis fe/ bribꝫ orãte ep̃o fuisset arrept⁹. ille ep̃m roga uit vt p se oraret ⁊ agrũ sibi redderet. Sed cũ orãte ep̃o sanitatẽ recepisset agrũ iterum vsurpauit. Tũc ep̃s orõi se dedit ⁊ oẽs lam/ pades eccie fregit dicẽs. Hic lumẽ nõ accẽ detur donec dñs se de suo inimico vindicet ⁊ eccl'ia rẽ quã amisit recupet. Et ecce ꝓpo/ situs iteꝝ ꝯuissimis febribꝫ laborauit. Hi/ sitq̃ nũcios ep̃o vt p se oraret ⁊ agꝝ suum ⁊ aliũ sil'em sibi redderet. Cui cũ ep̃s rñderet Jã oraui ⁊ audiuit me dñs. Ip̃e ad ep̃m se portari fec. ⁊ vt eccĩam ĩtraret ad orandum ep̃m coegit. Et dũ ep̃s eccĩam ingredit ille subito mozit. ⁊ ager eccl'ie restituit

LXXIIII

Legit in vita sancti Nicolai ꝙ vir q̃daz ab vno iudeo quandã summã pecunie mu/ tuo accepit iurãs sup altare sancti Nicolai: cũ aliũ fideiussorẽ bñ̃ neq̃ret ꝙ q̃to citius posz sibi redderet Tenẽte illo diu illã pecu niã iude⁹ eã expostulat sz ip̃e eã sibi reddidit se affirmat. Trahit g̃ eũ ad iudiciũ ⁊ iuramẽ tũ indicit debitori. Ille baculũ cauatũ quẽ auro minuto ĩpleuerat secuz detulerat ac si ei⁹ amminiculo idigeret. Uolẽs igit iuramẽ tũ facere. iudeo baculũ tradidit refuanduz Jurauit ille ꝙ pl⁹ sibi reddidit q̃ deberet. Facto ãt iuramẽto baculũ suũ repetit ⁊ iu/ de⁹ ignar⁹ astucie cũ sibi reddidit. Rediens aũt q̃ fraudẽ fecerat ĩ q̃dã biuio opp̃s⁹ som no coꝝnit. curruscq̃ cũ ip̃etu veniẽs eũ neca uit ⁊ plenũ baculũ auro fregit ⁊ auꝝ effudit Audiẽs ℔ iude⁹ ꝯcit⁹ illuc venit. Cũq̃ do/ lũ vidisz ⁊ a ml'tz ei suggereret vt auꝝ reci/ peret oĩno renuit nisi q̃ defunct⁹ fuerat ad vitã bti nicolai meritz redirz asserẽs se si ℔ fi eret baptisma susceptuꝝ ⁊ xp̃ianũ futurum. Cõtinuo igit q̃ defunct⁹ fuerat suscitat. ⁊ iu de⁹ i xp̃i noie baptizat

LXXV

Legit ĩ hist̃oria scĩ iohis apl'i ꝙ cuz anis q̃ pdit oꝝ viua btõ iohi a q̃dã oblata fuisset. ⁊ ille eã q̃si demulcẽdo tãgeret ⁊ ꝓtrectaret. q̃dã adolescẽs ℔ vidẽs ad coeuos suos ridẽ do dixit. Uidete quõ ille senex cũ auicula si cut puer ludit. Os beat⁹ iohes ꝑ spm̃ reco/ gnoscẽs iuuenẽ ad se vocauit Cui dixit ado lescẽs. Tu ne es iohes q̃ talia agz. ⁊ tã sctũs haberz. Quẽ iohes q̃d ĩ manu teneret inq̃si uit. Qui cũ se arcũ tenere dicerz ait. Quid ĩ de facis. Et iuuenis. aues inde ac bestias sa gittam⁹. Cui apl's. Qualit̃. Tunc iuuenis arcũ cepit tẽdere ⁊ tẽsum ĩ manu tenere ℣z cũ ei apl's nil diceret. iuuenis arcũ distẽdit. Cui apl's. Quare fili arcũ distẽdisti. Et ille q̃si diuti⁹ tẽsus teneret ad iaciẽdũ infirmi/ oꝝ redderet. Et apl's ad ℔. Sic ⁊ hũana fra gilitas ad ꝓtẽplatiõz min⁹ valida fieret si sp in suo rigoꝝe ꝑsistẽs fragilitati sue interduz ꝑdescẽdere recusaret. Nã ⁊ aq̃la cũctis aui/ bus celsi⁹ volat. ⁊ solẽ clari⁹ ꝑspicit. ⁊ tñ ne/ cessitate nature ad ima descẽdit. Sic ⁊ hũa n⁹ anim⁹ cũ se modicũ a ꝓtẽplatiõe retrahit crebꝛa reuocatõe ardẽti⁹ ad celestia tẽdit

LXXVI

Beat⁹ iohes vt testat hieronym⁹ cũ vsq̃ ad suã vltimã senectutẽ epheſi morar̃etur ⁊ vix int' discipl'oꝝ man⁹ ad eccl'iam deferret. nec plura ꝙba dicere possz ad quãlibet pau sam ℔ dicebat. Filioli mei diligite alterut̃ Tandẽ frẽs q̃ cũ eo erãt admirãtes ꝙ sp ea dem diceret. dixerũt ei. Magister q̃re semꝑ eadẽ loquerz. Qui rñdit. Quia ꝓceptũ dñi est ⁊ si solũ hoc fiat sufficit

LXXVII

Legit in historia sancti Thome cantuariens epi. q sacerdos qdaz missam de beata ꝑgine qtidie celebrabat. Qui archiepo accusat ab eo accersit z tacz idiota z insci ab officio suo suspendit atcz reiecit. Cū aūt beatus Thomas ciliciū suū suere deberet z sb lecto ipm absc̄disset vt ad suendū horā caperet beata Maria sacerdoti apparuit dicēs. Vade ad archiepm eicz dicas q illa ob cui amorē missas dicebas ei cilicium qd est in tali loco ꝓsuit z setā rubeā de q illud ꝓsuit ibidē reliqt. Illa igit tibi mādat q interdictum qd tibi fecerat debeat relaxare. Qd ille audiēs z ita inueniēs stupuit z interdictū relaxās sacerdotē sb hre secretū ꝑcepit

LXXVIII

Quedā dña d anglia varios oculos hre ob lasciuiā z maiorē pulcritudinem affectabat sup b votū vouēs nudis pedib sepulcz beati thome visitare. Que cū in orōe pstrata iaceret surgēs inuenit se penit excecatam. Statimcz penitēs cepit rogare sctm thomaz vt iā ñ varios sz saltē suos sibi redderz oculos. Qd tandē multa difficultate vix potuit obtinere

LXXIX

Quidā quē sanct thomas valde diligebat cū grauit infirmaret iuit ad et tumbā z p sanitate rogauit z ad libitū ipetrauit Dz dñ sanat rediret cogitare cepit q illa sanitas aie sue forsitan nō expediret. Ūñ iteruz rediēs ad sepulcrū orauit. vt si nō esset vtile aie sue cōtinuo ipa infirmitas rediret. Sta timcz infirmitas redit sicut ꝑus.

LXXX

Legit in vita sancti basilij cesarienſ epi. q vir qdā venerabilis noie eradi filiā vnicam habebat quā ꝓsecrare dño disponebat Dz diabol humani generis īmic b aduertens vnū de suis pdicti eradij in amorē puelle plurimū inflāmauit. Ucz cū ipossibile cerneret vt ipe q suus erat i amplex taz nobilis puelle accedere possz ad vnū de maleficis accessit. pmittēs ei multā pecunie qntitatē si ad b eū iuuare vellet. Cui dixit maleficus. Hoc ego agere nō possum. Dz si vis mittā te ad dñm meū diabolū. z si feceris q ipe tibi dixerit. desideriū tuū obtinebis. Et dixit iuuenis. Quecūcz dixeris mihi faciaz. Ille g malefic epam ad diabolū fecit. z eā p pdictū iuuenē in b ꝓba trāsmisit. Qm quidem mi dñe oportet me festināter z solicite quoscz a xpianoz religiōe abstrahere z tue adducere volūtati. vt ps tua qtidie mltipliceť. misi tibi hūc iuuenē cupiditate in talem puellā exarsum. Et postulo vt suū desiderium assequ. vt z ī isto glozier. z alios tibi d cetero fideles valeā aggregare Et dās ei epam dixit. Uade z tali hora noctis sta sup monumentū gētilis z ibidē demones acclama. et hāc cartā in aere exalta z aderūt tibi statim. Qui vadēs demones īuocabat z cartaz per aerē ejiciebat Et ecce adest ꝓnceps tenebrarum vallat multitudine demonū. Qui cuz epam plegisset ait ad iuuenē. Credis ī me vt tuā cōpleā volūtatē. Qui ait. Credo dñe Cui diabol Et abnegas xpm tuū. Qui ait Abnego. Dixit ei diabol. Perfidi estis vos xpiani. qz qñ qdē me op habetis ad me venitis. qñ aūt desideriū vestz assecuti estis statim me negatis z ad xpm vestz acceditis. Ille aūt qz clemētissim est suscipit vos. Dz si vis vt cōpleā tuā voluntatē fac mihi manu tua scriptū. in q te ꝓfitearis abrenūciare xpo z baptismati z xpiane pfessioni. vt meus sis suus z mecū in iudicio ꝓdemnād. Qui statim manu ppria scriptū fecit qualit xpo abrenunciaret z se suis tuti diaboli manciparet. Cōtinuo igit diabol accersiuit spūs q erat sup fornicatōz ab ipo ad tēptandū homies deputati. iubēs eis vt pdictā puellā accederent. z coz ei ī amorē iuuenis inflāmarent. Qui accedētes coz ei adeo succenderūt vt puella se ad terrā pjiceret. z ad prem lamentabilit exclamaret. Miserere mihi pr miserere mihi qz dure torqoz ppt amorē tal pueri nostri. Miserere pr viscerib tuis z patrū mihi amorē ostēde z puerū quē amo z p q crucioz mihi diūge. Sin aūt p modicuz mortuā me videbis. z p me ī die iudicij rōez reddes. Pr aūt eiulās dicebat. Deu me miserū qd ptigit misere filie mee. Quis meum thesauz furat est. Quis dulce lumē ocloz meoz extinxit. Ego te volebā celesti sponso diūgere z p te saluari putabā z tu in amorē lasciuie insaniſti. Sine filia vt te sic dispono deo diungā. ne ducas senectutē meā cū doloze ad inferos. illa acclamabat dicens. Pr mi aut cito desideriū meū cōple. aut p modicū mortuā me videbis Cū āt illa amarissime fleret z quasi insanirz pr ei ī magna desolatōe posit z amicoz ꝓsilijs decept sua volūtatē cōplcuit. z eā puero in vxorem dedit. ac vniuersam suā ei tribuit dicēs.

vade filia mea ꝙmisera Cū ergo insimul ꝓ manerēt iuuenis ille eccl'iam non intrabat nec sibi crucis signaculū faciebat nec deo se recōmēdabat Unde deh̄ a nōnullis notat⁹ q̄ vxori sue dixerūt. Scis q̄ vir tu⁹ quē tibi elegisti xp̄ianus nō est nec eccl'iam ingredit. Qō illa audiēs vehementer extimuit ⁊ humo se ꝓsternēs vngulis seipam discerpe cepit. ⁊pect⁹ suū tūdere ac dicere. Heu me miseram cur nata sum. ⁊ nata continuo rapta non sum. Cum ergo viro suo que audierat retulisset. ⁊ ille nequaq̄ rē sic esse assereret. sz oīno falsum q̄ ipa audierat affirmaret. ait illa Si vis vt credā tibi ego ⁊ tu cras eccl'iam ingrediamur. Videns ille q̄ latere nō posset. narrauit ei totū ordinem geste rei Qō illa audiēs vehementer ingemuit. ⁊ ad beatū basiliū ꝓperauit. eiq̄ oīa que viro suo ⁊ sibi ꝓtigerant enarrauit. Basili⁹ aūt puer vocās ⁊ oīa ab eo audiēs dixit ei. Vis fili reuerti ad dn̄m. Qui ait. Utiq̄ dn̄e sz non valeo q̄ diabolo sum ꝓfessus. ⁊ xp̄m abnegaui. ⁊ abnegatōis mee scriptū feci ⁊ dyabolo ip̄m dedi. Cui Basili⁹. Nō tibi sit cure. Benignus est em̄ dn̄s ⁊ te penitentez suscipiet. Et ꝓtinuo apprehendēs puer signū crucis i eius frōte fecit. ⁊ ip̄m per tres dies recluſit. Postea eū visitauit ⁊ dixit. Quō te habes fili. Qui ait. In magna sum dn̄e defectōe nec sufferre clamores eor ⁊ terrores seu dilapidatiōes possum. tenētes em̄ manuscriptum meū causant dicētes. Tu venisti ad nos. nō nos ad te. Dixit sanct⁹ Basili⁹. Noli timere fili. tantūmodo crede Et dans ei modicam escam faciēsq̄ signū crucis itez eū reclusit: ⁊ p eo orauit. Post aliq̄t dies itez eū visitauit ⁊ dixit Quō te habes fili. Qui ait. Patet a longe clamores eor audio ⁊ minas. sz eos nō video. Et dans itez ei escā ⁊ signans et claudēs ostiū abiit ⁊ p eo orauit. Et q̄dragesimo die rediēs ait. Quō te habes. Qui respondēs. Bñ me habeo sancte dei Uidi em̄ te hodie i visu pugnātē p me ⁊ diabolū vincentē. Post hec eū educēs oēm clez ⁊ religiosos ⁊ populū ꝓuocauit ⁊ oīs p eo orare admonuit. Tenēsq̄ manū pueri ducebat eum ad eccl'iam. Et ecce diabol⁹ cū multitudine demonū ad eū venit ⁊ iuisibilit apprehēdēs puer conabat eū rape de manu ei⁹. Et cepit clamare puer. Sancte dei adiuua me. ⁊ tāta eū improbi instātia aggressus est. vt etiam sanctū impelleret trabēs puer. Qui ait ad eū. Improbissime nō sufficit tibi pditio tua. nisi ⁊ dei mei tēptes plasma. Diabolus aūt dixit ad eū multis audientib⁹. Preiudicas mihi o basili. Tūc oīs clamauerūt kyrieleyson. Dixitq̄ ad eum Basili⁹. Increpet te dn̄s diabole. Qui ait. Preiudicas michi basili. Nō abij ego ad eū sz ipe venit ad me. Abnegauit xp̄m suū ⁊ pfessus est mihi. ecce scriptū eius i manu habeo. Qui ait. Nō cessabim⁹ orare donec reddas scriptū. Et orāte beato Basilio ⁊ tendēte in celū manus ecce carta p aerē delata ab oīb⁹ visa venit ⁊ imposita est i man⁹ basilij. Quā ille suscipiens dixit puero. Cognoscis has lr̄as frat. Et ille. Etiā dn̄e. Manu em̄ mea scripte sūt. Et frangēs basili⁹ scriptū pduxit eū ad eccl'iam ⁊ dignū fec eū sctō mysterio. Et bñ instruēs eū ⁊ regulā ei dans eū reddidit mulieri

LXXXI

In illo tpe Julian⁹ pgens ad pſicū bellum venit cesariā. Basili⁹ aūt cū suis obuiauit ei. ⁊ obtulit ei p bñdictōe tres ordeacee os panes Impator aūt iussit suos q̄dem accipere panes ⁊ reddere ei fenū dicēs. Ordeum cib⁹ est iumētoz q̄ obtulit nob. recipiat ⁊ ipe fenū. Qō suscipiēs dixit ei. Nos q̄dem o impator ex q̄b⁹ comedim⁹ obtulimus tibi. Tu xo ex q̄b⁹ nutris irrōnabilitatē nature reddidisti nob. Julian⁹ aūt in insaniaz ꝙsus dixit ei. Pastio feni isti⁹ sine ablatōe dabitur tibi. q̄n aūt psas subigēs reuersus fuero desolabo ciuitatē tuaz ⁊ arabo eā. vt fiat farrifera magz q̄z hominifera. Nō em̄ ignoro audaciā p'o a te suasam. vt a me adoratā deam postq̄ eā statuerim ꝛfringeret vsq̄ i finē. Et hec dicēs pgebat ad psaz regionez Rediēs aūt Basili⁹ in ciuitatē ꝛuocās omnē multitudinez narrauit ei impatoris ꝙba. Et ꝛsolās pl'm atq̄ ꝛsiliū dās diē. Pecuniam frēs ad nihil vtilē reputātes salutis vestre prudentiā facite. vt si datū fuerit tēpus tyranno impatori muneribus eius placemus. Qui abeūtes i domos suas q̄ habebat vnus quisq̄ cū tota alacritate attulit ad eum. auri scz ⁊ argēti lapidūq̄ p̄cioſoz infinitā multitudinē. Qui videſ alacritatē eor posuit ea in thesaurario. supscribēs vniuscuiusq̄ nomen dicēs. q̄ potēs est de⁹ ⁊ illi⁹ furorem a nobis auferre ⁊ vob vestra restituere. Hactim q̄ p̄cepit clero ⁊ oī populo cū mulieribus ⁊ infantul' ascēdere i montē didimi. in q̄ honorat dei genitricis memorabile templuz. et

triby diebꝫ ieiuni sustinētes postulauerī deū dissipari iniquū impatoris ꝓpositū. Et ecce adhuc postulātibꝫ ꝛ vigilātibꝫ illis in orōne vidit basili⁹ in visu multitudinē militie celestis hincinde ī mōte. ꝛ ī medio eoꝝ sup thronū gloriosum sedentez quandā in muliebri habitu ꝛ dicentē ad ꝓme sibi astātes. Vocate mihi mercuriū ꝛ abibit interficere nob iulianū in filiū meuz ꝛ me tumide blasphemantē. Sanct⁹ aūt cū armatura aduenies iussus ab ea veloci⁹ abijt. Et aduocās que erat ī muliebri habitu magnū basiliū dedit ei libꝫ habentē in hist oria oēm mūdi facturā. dextrorsum ꝙ hoiem formatū a deo In ꝓncipio aūt libri scriptū erat. Dic. In fine aūt ei⁹ vbi plasmabaī hō. Parce. Suscipiens aūt libꝫ in pūtia ei⁹ legit vsqꝫ ad subscriptionē. Parce. Et ꝓtinuo absqꝫ somno: factus est sub timorez ꝛ gaudio ꝙuētus. Simile ꝙ visionē mortꝫ Juliani vidit etiaz eadem nocte libani⁹ sophista cū essz cū eo ī pside. Expauēs ꝙ visionē basili⁹ cū Eubolo sancto euigilās venit ī ciuitatē. audiēsqꝫ martyriū sancti mercurij. in q̄ ꝛ iacebat. et arma ei⁹ ꝛseruabanī. q̄rens ea ꝛ nō inueniēs vocauit custodē. ꝛ sciscitabaī ab eo vbi illa fuissent. Qui cū sacramto dicebat illa ibi vespi fuisse vbi ꝓpetuo ꝛseruabanī. Credidit g̃ indubitanī basili⁹ q ꝛ ꝙa est visio. ꝛ glorificās deū q̄ nō despicit ꝛfidētes ī se. festinatōe mīta ꝛ gaudio inenarrabili recurrit in mōtem adhuc oīby dormiētibꝫ. Quos excitans ad orōem hortaī est. ꝛ gaudēs euāgelizauit ex deo reuelatoz sibi factā. q ista nocte interfectus est tyrann⁹. Et gr̃as agēs reuersus est in ciuitatē. Et veniēs rursus ad martyriuz sancti mercurij inuenit lanceā illi⁹ sanguine madidā. Et itez cū oīby gr̃as agēs deo ipe rauit cūctos venire ī magnā eccīam ꝛ ptici pare diuīe ammīstratōi. Et hortaī est oēm pl̄m ibidē septē diebꝫ ī orōe manere. Populo aūt cū oī clero festiuitatē agēte vsqꝫ in finē septē diez. oīby ī eccīa ꝛgregatꝫ ecce Libani⁹ iuliani q̄stor fuga vsus venit ī ciuitatē ꝛ discēs pl̄i ꝛgregationē in eccl'ia ocius aduenit annūciās impiā mortē iuliani ꝛ dicēs. Q̄z cū sec⁹ fluuiū esset cufratē ꝛ relicta nocte septima excubia milites custodirēt eū venit q̄dā ignot⁹ miles ī armis ꝛ lancea valido ꝛ terribili ipetu ꝙfodit eū ꝛ subito nusqꝫ cōparuit. Ipe aūt miserrimā vocē emittens cū blasphemie clamore expirauit. Procidens aūt libani⁹ genibꝫ basilij postulabat sibi dari xp̄i signaculū. Crastina die p̄cepit oīby basili⁹ recipe pecuniaz. Qui vna voce dixerūt ad eū. Si mortali impatori ħ tribuere voluim⁹ vt nō desolaret nostrā ciuitatē multo magꝫ xp̄o īmortali impatori oportet offerri ea q̄ a tāto interitu nos liberauit. Ecce ī manibꝫ tuis oīa sunt. fac ꝺ eis vt tibi deus iusserit facere. Qui mīrās pl'i magnanimitatē etiā nolētibꝫ tertiā ptē reddidit. Et ꝺ reliqs vestiuit oē p̄sbyteriū cū ciborio. Altare āt auro puro ꝛ gēmis p̄ciosis decorauit

LXXXII

Sanct⁹ q̄z basili⁹ q̄dā die splēdore diuino illustrat⁹ exiuit de ciuitate sua dicēs aliq̄bus discipul'. Filij seq̄mini me vt videatis mecū gl'am dei. ꝛ admiremur de discipulis magistz. Cognouit aūt ħ ꝛtute spūsscti p̄sbyter anastasi⁹ q̄ habebat vxorē. xl. ānis secū in ꝛginitate manētē. ꝛ ipe q̄tidie ī pane ꝛ aq̄ ieiunabat excepta die dñica. Dixitqꝫ verbo ten⁹ mulieri. vsu autē sozori sue. Ego vado agricolari. tu surge ꝛ orna domū. ꝛ circa horam nonā thuribulū ꝛ cereos accipies vaꝺ obuiā sancto basilio q̄ venit diuertere in domū nostrā p̄tōz. Oꝺ cū illa multa cū veneratiōe ꝛ timore fecisset sanct⁹ basili⁹ data ei bñdictōne ait. Quō habes dña Theogenia Que expauēs in vocatōne nomis sui dixit. Bñ sancte p̄r. Qui ait. Ubi est dñs anastasius frat'tu⁹. Que rñdit. Dñe vir me⁹ ē. ꝛ abijt agricolari. Qui dixit Jn domo tua noli turbari. Expauēs mulier bis ħ bis. q ꝛ vidit eū oīa sua secreta cognoscere: stupefacta cecidit ī terrā clamās Sancte dei oza p me peccatrice. q ꝛ mirabiles res video circa te. Et faciēs ei orōem coz̄ oīby ait. Extēde pānuz int' brachia tua. Et cū extēdisset iussit infūdi carbones de thuribulo ī pannū ꝛ supponēs incēsum ambulabat p̄cedēs eos. Veniētibꝫ aūt in domū p̄sbyteri obuiauit ꝛ ipe. ꝛ oscul'atus scti pedes ait. Uñ ħ mihi vt veniat sanctus dei ad me. Cūqꝫ abijssent ī eccīam iussu basilij p̄sbyter stetit ad sanctū mīsterium. Et vidit sanct⁹ cū q̄busdā dignis tpe elevatiōis corpis dñici spūm sanctū in specie ignis circūdantē p̄sbyteꝝ ꝛ altare. Cūqꝫ cōmunicassent ꝛ ad domū redissent comedētibꝫ illis dixit ei sanct⁹ basili⁹. Enarra mihi vnde tibi thesaur⁹ iste ꝛ q̄ est vita tua Qui rñdit. Ego p̄tōr sum subditus tributꝫ publicis bñs iuga boū duo. vnū ad mīstratione pegrinorū

altez ad ministratoz vectigaliũ. z ista mulier est coancilla mea mistrãs paupib⁹ z mihi Dic̃ ei sanct⁹. Uoca eã sozoz̃ tuã sicut et est z enarra mihi ꝓuersatoz tuã. Qui ait. Non habeo q̃cq̃ boni. z alien⁹ sum ab oñi ꝛtute Tũc dixit ei basili⁹. Surge eam⁹ sil'. z duxit eũ ad vnaz de cellul' dom⁹ dixitq̃ ei. Aperi mihi ostiũ. Rñdit ei ꝓsbyt'. Nõ introeas pr̃. q2 necessaria dom⁹ sunt. Dixit ei basili⁹. Et ego ĩ ista necessaria veni. Nolẽte g̃ ꝓsbytero apire. sanct⁹ aperuit illõ ſmõe. Et ĩgrediẽs inuenit ibi leprosũ pl'ib⁹ mẽbris defluxum. quẽ nemo sciebat ibi esse nisi ꝓsbyt' z eius soroz. Dixit g̃ ꝓsbytero. Cur voluisti mihi occultare thesauz istũ tuũ. Qui rñdit. Furiosus est pr̃. z ĩ timui ne laberet' infmonẽ Dixit ei sctũs. Bñ certasti in illo. sz sine me hac nocte mistrare ei. vt z ego mercedẽ accipiaz Tũc religr̃ũt scm̃ dei ĩ cella cũ leproso. clauserũtq̃ ostiũ. At ille tota nocte sup eũ faciẽs ozõz sanauit illũ. z sic cũ suis reuersus est in ciuitatem.

LXXXIII

Sanct⁹ abbas effrem cũ esset in heremo audiẽs opa sctĩ basilij sine ĩtermissiõe postulabat sibi qual' esset reuelari. In extasi g̃ factus vidit colũnã ignis cui⁹ caput ptingebat ĩ celũ. z audiuit vocẽ desup dicentẽ. Talis est magn⁹ basili⁹. Et accipiẽs iterp̃tẽ. nesciebat em̃ grece loq̃. venit cesareã. In festo aũt Theophanie intrãs clam eccl̃am vidit ꝓcedentẽ basiliũ in stola candida cum clero candidifero. Et ait iterp̃ti suo. Juuanũ laborauim⁹ vt suspicoz frat'. Iste em̃ ĩ tali oz/dine cũ sit. nõ est quẽadmodũ vidi. Et stãs dicebat secũ. Nos q̃ portauim⁹ põdus diei z estus nihil⁹ secuti sum⁹. z h̃ cũ sit ĩ tali honore colũna ignis ẽ. Hec eo dicẽte. misit sctũs archidyaconũ suũ dicẽs. Uade circa portã occidentalẽ z ĩuenies ĩ angulo abbatẽ cum altero q̃dã. voca eũ ad me. Rñdit effrem p ĩterp̃tem. Errasti frat' nos pegrini sum⁹. Et abiẽs archidiacon⁹ retulit h̃ archiepo Quo sacros libz̃os legẽte vidit sanct⁹ effrem igneam linguã loquẽtẽ p os ei⁹. Et dic̃ sanct⁹ archidyacono. Uade dic ei. Pñe effrem intra ĩ ꝓsbyteriũ. Obstupuit g̃ effrem z genuflexit: dicens. Uere magn⁹ basili⁹ ꝛe colũna ignis basili⁹. ꝛe spũsctũs loquit' p os ei⁹. Intrãs itaq̃ post ipletionẽ misteriũ secretariũ basilius salutauit eũ dicẽs Bñ veniſti o pr̃ filioz̃ heremi q̃ multiplicasti ĩ ea discipulos xpi. z demones eliminasti. Uenisti videre boiem peccatoz̃ẽ. de⁹ retribuat tibi. Et cuz ei omia q̃ in coꝛde suo erãt pdixisset cõicauit ipe z ĩterp̃res ei⁹ de manib⁹ sctĩ. Et faciẽte eo charitatẽ rogauit vt a dño postularet quaten⁹ grece loq̃ret'. Qui ait. Sup ꝛtutem meã postulasti. veni postulem⁹ deũ q̃ volũtatẽ timẽtium se faciet zc̃. Cũq̃ facta ozõne surrexissent dixit ei basili⁹. Cur nõ accipis ordinationẽ ꝓsbyteriũ q2 decet te. Rñdit effrem. Oz pctoz̃ sum. Et iacẽtib⁹ eis ĩ terra posuit basilius manũ ĩ effrem dicẽs. Que sũt dyaconi Tũc sanct⁹ effrem greca lingua rñdit. Suscipe salua miſeꝛ custodi nos de⁹ tua gr̃a Et spũaliter letãtes p triduũ. eo q̃ grece loquere't glorificauerunt deũ. Et ordinãs sanctus Basilius interp̃tem dyaconum. ipsuz ꝛo ꝓsbyterum dimisit eos in pace.

LXXXIIII

Joseph q̃dã iude⁹ egregi⁹ ĩ arte medicinalis disciplinẽ summã sciam habebat ĩ tactu vene p̃scire añ tres vel q̃nq̃ dies si quis deberet de hac vita trãsire. Sanct⁹ autẽ pr̃ basili⁹ frequent' cũ vocãs ad colloquiũ docebat eũ viã salutz̃ ambulare. rogabatq̃ euz vt p baptismũ indueret xp̃m. Qui nõ acquiescebat dicẽs qz ĩ fide q̃ nat⁹ suz in ipa z fini am. Qñ aũt sanct⁹ Basilius deberet de his trãsferri tumultib⁹ vocauit eũ ad se occasione medicinal' disciplinẽ z dic̃ ei. Quõ vides q̃ erga me sunt. Ille aũt ad tactũ vene sentiens ei⁹ mortẽ imminere dixit ad domesticos ei⁹. Que ad sepulturam sunt ei vestimẽta necessaria ꝓparate ei. ipe em̃ iã morit'. Dicit ei magn⁹ Basili⁹. Nescis q̃d dicis. Dic̃ ad cuz Joseph hebr⁹. Credе dñe. sol cũ sole occidet hodie. Dic̃ ei sanct⁹. Et si nõ moriar vsq̃ ad matutinũ q̃d. Dixit ei hebr⁹. Non est possibile dñe h̃ fieri. Uix eniz vna hoza erit aĩa tua ĩ te. Sz dispone iã ecclam tuã et res tuas Nõ em̃ obscurabit' dies hodie ĩ te. Dic̃ ei sanct⁹. Etiã moriarz̃ pctõ. Et si vixero in crastinũ vsq̃ hoꝛaz sextã q̃d facies. Qui ait. Ego moriar. Dic̃ ei sanct⁹ Etiã moriarz̃ peccato: viuas aũt xp̃o tuo Dic̃ ei hebr⁹ Scio q̃d dicis. Facio iussionẽ tuã si sicut dicz̃ sit: cũ iuramẽtz̃ pmittes qz si vixerit dei discipulus oino accipe se spũsctĩ gr̃am Dei cultoz g̃ pater nr̃ postulauit deũ additionẽ vite dari sibi vt illũ saluaret. Uisit g̃ sanct⁹ mane. z vocat hebr⁹eũ. Qui diffidẽs aduenit putãs eũ oino mortuũ. Et vidẽs illũ viuentẽ ĩ stu pozẽ fact⁹ z pꝛcies se ad pedes ei⁹ dixit. Jñ

vero corde dico nō est de magn⁹ sic de xpi/anor. t nō est de ampli⁹ eo. Jube g sine oī dilatōe dari mihi i xpo signaculū t sanctuz baptisma t toti domui mee Dic ei sctūs xpi Ego manib⁹ meis baptizabo te t omnē do/mū tuā. Procedēs g itez medic⁹ t tāgēs ma nū dextrā ei⁹ dixit. Lasse facte sūt ꝓtutes tue dñe t naīa defec. Dic ei sctūs. Habem⁹ na/ture creatorē ꝓfortantē nos t surgēs venit i ecciam t corā oī pplo baptizauit eū cū tota domo ei⁹ vocās nomē ei⁹ iohes adūciēs euz ouili suo. Et p⁹ h itez recūbēs lecto gratias egit dño i pegrinatōe a corpe t fide medici. Et cū adhuc gre essent i ore e⁹ reddidit spm

LXXXV

Legit i legēda scti ambrosij Quadā vice cū beat⁹ Ambrosi⁹ romā pgeret t in quadā villa tuscie apō qndā nimis locupletē hospi tatus fuisz illū hoiem sup statu suo solicite requisiuit. Cui ille rndit. Stat⁹ me⁹ dñe sp fe lix extitit t gl'iosus Ecce eīm infinitz diuitijs abūdo. fuos t famulos infinitos habeo. co piosam filiorz t nepotū turbā possideo. t om nia sp ad vota habui. nec vnq̄ mihi aliquid aduersum accidit nec q̄ ꝓtristaret aduenit Hō audiēs Ambrosi⁹ vehement obstupuit t his q̄ secū erāt i comitatu dixit. Surgite t hinc q̄ toti⁹ fugiam⁹. qz dñs nō est in loco isto. Festinate filij festinate. nec i fugiendo morā facite. ne nos h vltio diuīa apprehen/dat. t i pctis istorz nos pit' involuat. Cuz g fugerēt t aliq̄ntulū pcessissent subito se ter/ra aperuit t hoiem illū cū vniuers q̄ ad se p tinebāt ita absorbuit vt nullū inde vestigiū remaneret. Hō cernēs Ambrosi⁹ dixit. Ec/ce frēs q̄ misericordit de⁹ pcit cū h aduersa tribuit. t q̄ seuere irascit cū sp pspera elargi tur. In codē aūt loco fouea pfundissima re mansisse dr. q̄ vsq̄ hodie in hui⁹ testimoniū pseverat

Ex vita beati Gregorij pape.

LXXXVI

Quadā vice beat⁹ Gregorius adhuc ab bas duos frēs ō suo monasterio misit vt ali q̄d emerc p eiusdē monasterij necessitate de buissent. vn⁹ iunior q̄ prudētior videbat. al ter senior q̄ custos iunioz esset. Perrexerūt vtriq̄ t de pcio qō acceperant ipe q̄ custos missus fuerat nesciēte altero furtū fec. Qui mox vt i monasteriū sunt reuersi atq̄ añ ora torij limē venerūt arrept⁹ a demone is qui furtū fecerat cecidit. Dimissus deinde a de monio currētib⁹ fratrib⁹ abbat⁹ iussu requisi/tus est ne forte de eo qō accepant furtū feci set negauit. Iterq̄ vexatus est. atq̄ dimissus Rursus requisit⁹ negauit. atq̄ vexat⁹ ē. Octo itaq̄ vicib⁹ negauit. t octo vicib⁹ vexat⁹ est. Post octauā ꝓo negationē gregorio iterro gante ꝓfessus est q̄ nūmos furto abstulerit eiq̄ pstrat⁹ se peccasse testat⁹ est. pceptaq̄ pe nitētia vlteri⁹ ad eū demoniū nō accessit.

LXXXVII

Alio qz xpe dū i die natalitij andree apo/stoli meridianis horis frēs q̄escerēt. subito q̄dam frat aptis oculis cepit tremere voces ingētes emittere. q̄b⁹ vocib⁹ testabat ferre se nō posse qō patiebat. Cōcurrētes frēs vide runt cecū ocul' apert tremētē t clamātem t a sensib⁹ alienū nihilq̄ qō forz agi poterat sentientē. Hūc in man⁹ leuauerūt atq̄ ante altare sancti andree apli i ussu bti Gregorij piecerūt. ipiq̄ p eo in orōe pstrati sunt. Qui statim ad se reuersus ꝓfessus est. qz senex q/dam ei apparuerit t canē nigz ad eū dilace/randū dimisit dicēs. Quare fugere voluisti de monasterio isto. Cūq̄ euadere de canis morsib⁹ nullo modo valuissem. venerunt q̄ dam monachi t eundē senē p me rogauerūt Qui statim iussit canē abscedere. t sic ipe ad me reuersus suz. Dic aūt frater sepe ꝓfessus est postea q eo die q̄ ista ptulerat ꝓsiliū ba/buerit de monasterio fugiendi

LXXXVIII

Alij qz monach⁹ discedere ō monasterio beati Gregorij latent voluit. Cūq̄ h mēte tracta set voluit oratoriū ingredi. qz demo/ne corripiēte nequit. Relinq̄bat a demonio q̄diu extra oratoriū stabat. si ꝓo ingredi co nabat statim maligno spū tradit⁹ vexabat. Hoc dū iā sepi⁹ fieret. tandē gregorio disq̄/rente. se ō monasterio fugere voluisse cōfes/sus est. Eiusq̄ p triduū cū fratr pcib⁹ ita pi etate dei curat⁹ est vt ad eū postmodū mali gnus spūs nequaq̄ accedere tēptauisz. Di cebat aūt se beatū Andream dū vexaret vi/disse. seq̄ ab eo increpatū esse cur de mona/sterio vellet abscedere

LXXXIX

Alij qz duo frēs de eodē monasterio fu/gerūt. atq̄ aliq̄ ꝓbus fratrib⁹ colloquendo si gna dederūt q̄ p viā appiā descēdētes hiero solimā tenderēt. Qui exeūtes diuerterūt de itinere t vt a sequētib⁹ se mīme iueniri potu issent retrusas criptas iuxta flāmeā portam

inuenientes in eis se occultauerũt. Cũ vero vespertinis horis requisiti mĩme in congregatione essent inuẽti ascensis caballis eos qdã fratrũ secuti sunt p metronũ portaz exeũtes vt eos in latinã vel appiã viaz sequerent. Subito eis cõsiliũ ortuz est vt eos in salaria reqrerẽt extra ciuitatẽ. Igit pgentes defleterũt in salariam. Eos vo mĩme inuenientes p portam flammeã decreuerũt reuerti. Cũqz reuerterent. mox vt eq eoz añ criptas illas venerũt in qbz se abscõderãt fixerũt gduz. Pulsati et cõpulsi passum monere noluerũt considerauerũt monachi rẽ talẽ sine mysterio eẽ nõ posse. Attẽderũt ad criptas z viderũt eaz adit maceria esse dãnatos sz caball' suis nusquã cũtibz descẽderũt. Deposuerũt lapides q in ore cripte positi erãt z ingressi sũt. eosqz i tenebrosis eisdẽ latibul' terre psternatos inuenerũt. Qui ad mõasteriũ reducti ex eodẽ miraculo ita meliorati sũt vt eis multũ postea pfuerit ad paz tpis de monasterio fuisse.

XC

Quadã vice dũ in monasterio suo gregorius cui abbas erat qddã scriptitaret angelus dñi i specie naufragi sibi affuit sibiqz misereri lacrimabilit postulauit. Cũ igit Gregor' sex argẽteos sibi dari fecisset z abiisset eadẽ die itez redijt. secqz mlta pdidisse. pauca vo recepisse phibuit. Qui cũ ab eo totidẽ argẽteos recepisset. itez tertia die reuersus: misereri sibi iportunis clamoribz postulauit Sz gregor' cũ a pcuratore sui monasterij didicisset nihil dandũ pter scutellã argẽteaz quã mr sua cũ leguminibz mittere solebat i monasterio remãsisse illã statim dari pcepit Quã ille libẽter accipiẽs let' abscessit. Dic aũt angel' fuit siẽ ipe eidẽ postmodũ reuelauit. Hã cũ iam papa esset effect' qdã die pcepit cancellario suo vt. xij. pegrinos vl' pauperes ad prandiũ inuitaret. Qui pgens iussa cõplenit. Dũ aũt sil' discumberẽt intuẽs papa numerauit. Et accersito cancellario cur ptra iussionẽ suã tertiũ decimũ iuuitare psũ pserat inqsinit. Quos cancellari' numerãs z tm. xij. inueniẽs ait. Crede mihi pr nõ sũt nisi. xij. Aduertit g gregor' vir pius discũ bẽtẽ vultũ crebro mutare. z nũc se adolescẽtem. nũc vo vetulũ sub quadã venerãda canicie simulare. Finito ptuio illum in cubiculũ induxit vehemẽter adiurãs vt ei se nomenqz suũ pdere dignaret. Qui rndens ait Et cur iterrogas de nomĩe meo qđ est mirabile. Uerũtamẽ scito qz ego sum naufrãgus ille cui scutellã argenteã tribuisti quaz tibi miserat cũ leguminibz mr tua. Et b tibi p certo sit cognitum qz ab illo die quo mihi b dedisti destinauit te de' eccĩe sue psulez fieri z petri apli successorẽ. Cui Bregorius Et tu quõ b nosti qz tũc me dñs ecclesie sue psulẽ fieri destinauit. At ille. Qm angel' in qt ei' sum. Et nũc remisit me tibi dñs vt te sp debeã ptegere. z oẽ qđ petierz p me apud ipm valeas ipetrare. Statiqz ab eo disparuit

XCI

Matrona qdã beato gregorio singul' diebus dñicis panes offerebat. Qui cum post missaz solẽnia corp' dñi sibi offerz z dicerz Corp' dñi nostri Jhu xpi custodiat te in vitam eternã. lascine subrisit. Ille ptinue dexterã ab ei' ore puertẽs ptẽ illã dñici corpis sup altare posuit. Postmodũ vo coraz pl'o iterrogauit eã quã ob cãm ridere psũpserit. At illa. qz panẽ in qt quẽ prius manibz feceram tu corp' dñicũ appellabas. Tũc grego. p incredulitate mulierz se i oroz pstrauit. et surgẽs pticulã illã panis instar digiti carnẽ factã repit. z sic matronã ad fidẽ conuertit. Orauit itez z carnẽ illã in spẽm panis puersam vidit z matrone sumendã tradidit

XCII

Eo tpe fuit qdã heremita vir magne virtutz q oĩa pter deũ reliqrat z nihil nisi vnaz cattã possidebat. quã blandiẽs sepe qi cohabitatricẽ in suis gremijs pfouebat. Orauit igit deũ vt sibi dignaret oĩdere cũ q future remuneratõis mãsionẽ speraret q illi' amore nil ex seculi diuitijs possideret Quadaz igit nocte sibi reuelat vt cum gregorio romano põtifice mansionẽ sibi spare deberet. At ille fortit ingemiscẽs paz sibi voluntariã paupertatẽ pfuisse putabat. si cũ eo remunerationẽ accipet q tãtis mũdialibz diuitijs abundaret. Cũ g gregorij diuitias sue pauptati die noctuqz suspirãdo pferret. alia nocte audiuit dñm dicentẽ sibi Cũ diuitẽ nõ possessio diuitiaz sz cupido faciat. cur audes tuã paupertatẽ gregorij diuitijs cõpare. q magz illã cattã quã habes qtidie palpãdo diligere cõprobarz. cz ille tãtas diuitias. cs nõ amãdo sz ptemnẽdo z cũctis liberalit largiẽdo dispergit. Itaqz solitari' vo grãs retulit et qui meritũ suũ decreuisse putauerat si gregorio pferret orare cepit vt cũ eo mãsionẽ qũcz p cipere mereret

XCIII

Legit in vita beati Ignacij q inter oīa sibi tpe passionis sue illata tormēta nunqm ab inuocatōe nois Jhu xpi cessabat. Quez cū tortores reḡrerēt cur ꝟ nomē totiens replicaret: rñdit. Hoc nomē cordi meo inscriptum habeo. z iō ab eis inuocatōe cessare ñ valeo. Postḡ a leonib⁹ suffocat⁹ est. nō tamē dilacerat⁹. tortores volētes curiosi⁹ q̄ sctūs diterat expiri. cor ei⁹ a corpe ipi⁹ euellunt. z illud scindētes p mediū. totū cor ei⁹ inscptū ꝟ nois Jhs xps lris aureis inueniūt. Unde ex hoc miraculo plurimi crediderūt

XCIIII

Legit in vita sancti Thome de aq̄no q̄ cū ipe inuitis parētib⁹ z fratrib⁹ ordinē p̄dicatoz introisset nō valētib⁹ eum a ꝓposito retrahere diabolo instigāte p multas psecutōnes furtim a suis fratrib⁹ rapt⁹ est. z in q̄daz castro custodie mācipat⁹. Prouid⁹ aūt adolescens breuiariū z bibliā a fratrib⁹ ordinis petijt z dño ordinante suscepit. In q̄ biblia tā pfunde pfecit vt postea exiēs de paterno carcere ī paucis biblie punctis dubitarz Cū aūt a suis graui inedia frigore z penuria affligeret. nunḡ tñ efficere potuerūt. vt saltez habitū suscepti ordis vel cibos vellet mutare Et bis omnib⁹ neḡus cogitātes p qō posset euertere aīm iuuenilē miserūt ad eū q̄n dam iuuēculā pulcerrimā q̄ eū inducerz ad peccandū Cūḡ ī se sensisset carnis stimulū excitari. mox de igne ticionē ardentē arripiens puellā extra camerā effugauit. Et accedens ad angulū camere signū crucis cū summitate ticionis parieti impssit. z coram illa cruce ad oratōem pcumbēs: deū cū lacrimis exorauit vt nūḡ stimulū carnis sentirz qui integritatē mētis z corpis violaret. Cunḡ sic orās diuti⁹ obdormiuisset apparuerunt ei duo angeli dicētes ipm a deo exauditū et a pugna quā habuerat obtinuisse triumphū. Qui etiā ipm circa renes stringentes dixer̄t Ex pte dei cingim⁹ te cingulo castitatis qui nulla posset temptatōe dissolui. Ipe autez in illa strictura sensibilē passus dolorē excitat⁹ clamauit. Cui⁹ diuini muneris fuit adeo efficax gratia vt extunc nullū sentiret stimulum illicite voluptatis.

XCV

Legit q̄z in vita sua de būili ꝟuersatione ei⁹. Cū semel ī cōuētu bononie eēt z more solito p clāustr⁹ ꝟtēplatur⁹ icederet. frat q̄daz alteri⁹ ꝟuētus q̄ cū doctorē esse nō nouerat. venit ad eū petita licētia a ꝓore q̄ cū frē qui ꝓmo sibi occurreret ī ciuitatē ad sua negocia ire liceret z dixit ei. Bone frat ꝓor mandat vt veniatis mecū Qui statim inclinās caput secut⁹ est eū. Post quē cū nō posset sic festināter incedere sepe argut⁹ a socio se būiliter excusauit. Cui⁹ ꝛo q̄ nouerāt eū mirari q̄ tāt⁹ doctor post frēm modice ꝟditōis incederet q̄ dign⁹ erat vt p̄iret. Cogitātes q̄ hoc ex errore aliq̄ ꝓtigisse. indicauerūt fratri q̄s ille esset quē post se duceret. Qui ꝟuersus et stupid⁹ fact⁹ petiuit veniā vt ei⁹ ignorātie īdulgeret. Et ꝟuersis p̄dictis ciuib⁹ ad mḡm cū reuerētia z īterrogātib⁹ de tāte būilitatis exēplo benigne rñdit. In obediētia ois religio pficit q̄ hō hoi ꝓpt deū se subijcit. sicut se deus hominib⁹ ꝓpter hoīem inclinauit

XCVI

Legit in vita sancti reguli siluanectensis epi. q̄ fuit a sctō clemēte cuz sancto ꝟonisio in gallias destinat⁹. q̄ cū iste vir sanct⁹ a visitatōe z informatōe vicinaz ciuitatū rediz ad siluanectū z adhuc ī villa extra ciuitatez ꝓstitut⁹ essz. erat in p̄dicta ciuitate matrona quedā callicia noīe bñs vnicū filiū quē subito diabol⁹ grauissima cepit vexatōe torq̄re. Audiēs aūt q̄ ī tali villa essz sanct⁹ Regul⁹ cucurrit ad eū multū desiderans quatenus q̄totid⁹ ad ciuitatē ꝓperaret vnicūḡ suū filium a demonis obsessione libez⁹ sibi redderz Qui lachrymis ei⁹ ꝟdolēs prexit. z domum ingressus increpato demone orōem dñicaz z symbolum super caput pueri legere cepit. Mox ꝛo demon hac orōe territ⁹ diuinoq̄ verbere tort⁹ ī vespertilionē mutat⁹ egredit Et q̄ immūdissim⁹ sordidū induerat aial. īmundū nō īmerito querere volebat hospitium. Asinū nāḡ quo sanct⁹ p̄sul lōgi labore itineris fessus leuari solebat videntibus cunctis q̄aderāt cū assumpte vesp̄tiliōis forma ingredi voluit. Qz q̄ndā q̄ō nasa negauerat asinā humanis vti coegit loquelis. hūc asinū sctī reguli meritis salutis vexillū q̄ō nunḡ cognouerat cōponere docuit. Hā pe de crucis signū ī terra figurauit. z q̄si deū adiutorē sibi inuocaret erecto ī celū capite pl⁹ solito rudire cepit. Sicḡ diuīa potētia sancti p̄sulis asinū ab iniq̄ hoste liberauit. Tūc magna ps infidelis adhuc xp̄i credidit. eosḡ omnes cū puero a quo demoniū eiecerat baptizauit.

Distinctio octaua

Ex vita sancti Hammetis pueri. XQVII

Tpib⁹ Aureliani erat in ciuitate cesarea cãpadocie puer. vñ. annoꝝ Hãmes nomie Hic mortuis parẽtib⁹ decretũ aureliani ꝺ cultu idoloꝝ abhorrẽs. in montẽ cui⁹ silua dẽsissima erat secessit. ibiq; viuebat. lectõni tñ̃ r ouĩ vacãs r lacte gregꝭ sui se pascens. Audita aũt voce celesti vt i campũ descẽderet. descẽdit. ibiq; virgã r euãgeliũ inueniẽs ea tulit r ĩ montẽ ascẽdit. Legẽte ãt eo libꝝ quẽ inuenerat ĩ cãpo ꝓuenerũt illuc diuersa feraꝝ genera. q̃ ꝓstrate ip̃m adorabãt r p⁹ fixa genua sursum ad eũ respiciebãt. Tãdẽ egressis feris masculinis. remanebãt ibi femine cũ gregib⁹ mãsuetꝭ vberib⁹ lacte plenis Quas puer dei cũ suis mulgẽs r coagulãs r caseos faciẽs cũ sibi abũdare vidissꝫ. querens a dño q̃d inde facerꝫ rursum accepit vt ad portã cesaree descẽderꝫ r paupib⁹ distribueret Hoc vidẽtes q̃dã p̃sidi alexandro retulerũt q⁹ ĩ illo loco magꝰ essꝫ q̃ oẽs feras silvaꝝ maleficaret. Tũc iudex eq̃tes duos misit ad eũ. Quib⁹ ille obuiãs ĩ habitaculũ suum duxit. eisq; caseũ r aquã apposuit Quib⁹ mãducãtib⁹ facta est ꝓgregatio aĩaliũ sedẽte eo r legẽte euãgeliũ. Qꝺ vidẽtes illi cõfugerũt ad eũ. Cõfortauit aũt eos puer sanct⁹ ne timerẽt. Et dimissi ab eo visa p̃sidi retulerũt. Puer aũt sanct⁹ eos spõte secut⁹ corã p̃side xp̃ianũ se pfitẽs. cũ sacrificare respueret suspẽsus torqueꝭ. Tũq; grãs agẽs ĩ celũ intẽderet audita est vox dicens. Cõfortare mãmes r viriliter age. Tũc depositꝰ r ĩ carcerem missus plꝰ q̃ xl. viros fame pene deficientes ibidẽ inuenit. Oratẽ ãt eo colũba celitus missa portãs lac r mel p feneſtrã intrauit. Accipiẽs aũt illꝺ mãmes sil cũ eis manducauit. Post ħ puer ĩ fornacẽ mittit. sz statim ignis extinguit. Deinde locato eo ĩ amphiteatro vt a bestijs laceraret. ab eis illesꝰ relinq̃t. Deinde aliꝰ q̃dã leo ꝺ mõte ꝺscẽdẽs p ciuitatẽ nullũ lesit. sz festinãs ad amphiteatrũ sctõ martyri dixit. O natura bois spũ sctõ coopata. ecce tui cã cogor ab angelis ꝺ naturã loq̃. Hec eo dicente ãphiteatri ostia ab angel clausa sũt vt nemo egredi possꝫ Et ascẽdens leo mltitudinẽ paganoꝝ r iudeoꝝ laniauit. soluscꝫ p̃ses cuꝝ suo officio illesus remãsit. iubẽte sctõ ne eũ lederet. Tãdẽ sanctus puer ab angel euocat⁹. lapidib⁹ obrut⁹ emisit spũm.

Ex vita sancti Babilli epi. XQVIII

Numerian⁹ imperator cũ apꝺ anthiochiã immolasset demonijs. r vellet ĩgredi ecclesiã dei phibuit eũ babill⁹ epꝰ. Altero ꝺo die p̃sentato sibi ĩ ꝓsistorio epo dixit. Quid mihi ħ fecisti. Nescis q̃ rex est q̃ tibi loquebatur Rñdit ei epꝰ. Deseruũ humilẽ placuit ꝺo vt ꝓstitueret pastorẽ plebis sue. Jõ cuꝝ vidi te lupũ venientẽ ad oues eius. timẽs ne aliquã pderẽ phibui te ab ingressu ouilis. Ad quẽ cesar. Ergo tibi lupꝰ visus sum r ñ rex. Rñdit epꝰ. Dcõm indulgentiã dei rex espter pctã nostra vt l'sic ꝺberati reuertamur ad ip̃m. At ille. Quis est deꝰ quẽ colꝭ. Rñdit epꝰ. Uirt⁹ r sapiẽtia r ꝺbum p̃fis. Ad hec Numerianꝰ. Quid ergo est homo. Ait. Cõstantia vite. fruitio eoꝝ q̃ sunt a dño. Tunc iussit collo eiꝰ ip̃oni torquẽ ferreã r cõpedibus pedes eius cõstringi. Et ait. Per deos decet te torques talis. Rñdit sanct⁹ Tu quidem irridẽs dicis. sz p filiũ plꝰ me decorant ista q̃ te ꝺyadema. Si aũt vis scire q̃ magꝰ est doctrina nostra. habeo sub me tres puulos quos gr̃a dei erudiui. Jube eos adduci r videbis in eis sapiam r scĩam dei. Et educto epo inducti puuli interrogant si matrẽ habeant. Illis rñdentib⁹ q; habemus. Adducta est. Ait ei rex. Quevocarꝭ. r si isti filij tui sunt. Rñdit Theodola vocor. r ego q̃dẽ eos genui. sed deo obtuli q pastorẽ bonũ babillũ q̃ erudiuit eos ĩ doctrina dei. Tũc iussit eã rex a lapari. Qꝺ vidẽtes pueri clamabant. Tyranne noli cedere matrẽ nostram. honesta eñ mulier est. r ꝺya dic̃. Tũc etiam pueros in cathasta Lenatos iussit pcuti. vni q̃dẽ dari. xij. plagas. scõo. ix. tertio. vñ. Tũc pueris deũ bñdicẽtib⁹. ait mater. Gras tibi ago dñe q; singuli ẽm numeꝝ ãnoꝝ cesi sũt Tũc rex eductis eis dixit epo. Magister iſipiẽtiũ puuloꝝ. inuẽta est falsa. pmissio tua nam pueri sacrificare ꝓsenserũt. Ad ħ epꝰ. Mentirꝭ. Magister sum sapientiũ pueroꝝ r scio q; nõ ꝓsenserũt. nõ aũt insipiẽtiũ quẽadmodũ vos. Tũc iussit eũ rex cũ pueꝭ suspẽdi. r suspẽsus dixit eis epus. Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi deus. Ecce ego tormentoꝝ nihil sentio. nam xp̃s p me patit Infantes q̃z suspensi clamabãt. Tyranne crudelis q̃re tam bonũ pastorẽ tam crudeliter torques. Sed hec faciens maiorem illi gl'am accumulas. tu aũt ñ effugies iudiciũ

dei.sz eterno igne cremaberʃ. Tūc iussit eos ampliꝰ torq̄ri. Ipi aūt clamabāt. Miserri me nō erubescis q̄ ꝓuincerʃ a tā pusillis p/uulis coꝛā oī pl'o isto. Nō sentimus penas istas ꝺo iuuāte nos.tu ꝓo magʃ cruciarisq̄ nos. Tūc deposito epo ⁊ educto rex singu/lariter pueros iterroganit. Sz ipi eq̄ vt ter rentē ꝓmittentē pariť ꝓtēpserūt. Tunc rur/sus itroducto epo ꝺixit rex. Ui filij tui sunt Rn̄ꝺit sanctꝰ. Uoti mei ē vt mei i oīb⁹ sil'es sint.exceptʃ pcīs meis. Tūc iussus est cū in/tib⁹ pi' ꝺecollari. Et amplexās eos ꝺe/xtera leuaq̄ ꝺixit. Ecce ego ⁊ pueri mei. tē. Infantes ꝓo manꝰ eiꝰ oſculātes ꝺixerūt Dñe pr̄ ⁊ mgr̄ nr̄ pariť ꝓsumemur. Ait epūs. Bñ/ꝺictꝰ es ꝺñe q̄ fe ex oꝛe infantiū ⁊ lactētiū p/feciſti laudē tuā. Et oſculatꝰ singl'os tradi/ꝺit q̄stionarijs vt i eiꝰ pñtia pcuterēt. Qui/bus pcussis tradidit etiā seipm. Et sic piter educati.pi' coꝛonati ad celestia migrauerunt.

XCIX

Legiť in vita sancti asclē q̄ cū pꝰ moꝛtez eiꝰ philemon choꝛaula ad sacrificia inuita/reť a iudice arriano ꝺixit ei. Si vis vt audi am te audi me pus ⁊ iube vas eneū exhibe/ri ⁊ infantulū imponi ⁊ opiri. Quo facto ius sit doliū eneū a militib⁹ sagittari donec om nes sagitte deficerēt. Post h̄ autē infantem eductū illesum oñdens ꝺixit p̄sidi. Sic̄ vas illud eneū ictib⁹ sagittaꝝ ꝓcussum est .sz qō int⁹ latebat ledi nō potuit.sic ⁊ coꝛpꝰ nostrū p fide xp̄i supplicioꝝ iaculi stimulatū inocen tiam aie ꝺeo ꝓtegēte vulnerari non patitur Tūc iratꝰ p̄ses iussit eū suspēꝺi.⁊ sagittʃ q̄b⁹ doliū sagittatuz fuerat coꝛpꝰ philemonis a pediꝫ vsq̄ ad ꝓticē sagittari. Et cū totʃ vi/rib⁹ tela ꝓ eū intoꝛsissent nullū in eo iaculuz infigi potuit.nec vllū in terrā ruebat .sz oīa in aere ꝺependebāt. Cū aūt aꝺhuc p̄ses vi/ꝺisset eū viuere vehemēter stupuit.⁊ volens rem plenꝰ agnoscere accedēs oculos leua/uit vt videret.⁊ statim vna ꝺe sagittʃ cadens eiꝰ oculū extinxit Tūc iussit eū ꝺeponi ⁊ ait Redde mihi oculū arte magica quam nosti ⁊ ꝺimittā te. Qui rn̄ꝺit. Ut nō estimes ꝺo/minū meū curare nō posse cū moꝛtuꝰ fuero lutū fac ꝺ terra sepulcri mei ⁊ supunge ocu lo tuo statimq̄ sanaberʃ. Quo audito iussit eū ꝺecollari. Altera aūt ꝺie arrianꝰ facto sic̄ ei ꝺixerat philemon ait. In noīe Ihu xp̄i p quo iste martyriū cōpleuit vngo oc'os me os vt videā ⁊ credā. Et statim vidit clamās se xp̄ianū esse. Cuꝰ ꝓuersio ꝺyoclecianū nō latuit.misitq̄ q̄ttuoꝛ ꝓtectoꝛes q̄ eū caperēt A q̄b⁹ coꝛreptꝰ pus iuit ad sepulcrū scī asclē philemonis ⁊ Apollonij ⁊ ait. Oꝛate ꝓ me ꝺñm ꝓsoꝛtes lumis sempiterni. vt ꝓsoꝛtʃ me ⁊ ꝓsummet in noīe suo martyriū meū. Tūc voꝛ de sepulcro philemonis. Cōsoꝛtare in/quit arriane Ihs in quē credis opabiť ꝓte. Uade g cū his q̄ venerūt ad te.⁊ ꝺixa ꝓ coꝛ ꝓuersione. Hoc aūt audiētes ꝓtectoꝛes mi rati sunt. Abijt g cum illis ⁊ octo suis et so miliarib⁹ suis. Quib⁹ cū alexādriā veniſſent p̄cepit eis vt coꝛpꝰ eiꝰ ibi expectarēt ꝺicens Octaua ꝺie martij Dioclecianꝰ iubebit me in mare p̄cipitari cū sacco arena pleno So licite g post tres ꝺies.i.vj.ꝺie marcij egredi/amini sup mare circa boꝛā sextā ⁊ inuenietʃ coꝛpꝰ meū supra ꝺoꝛsum delphini qō tollē/tes sepelite iuxta coꝛpꝰ philemonis. Cū igi tur cū q̄ttuoꝛ ꝓtectoꝛib⁹ pueniſſet ad ꝺiocle cianū. Ille iussit campo foueā pfundā fie/ri.eumq̄ cathenis ereis oneratū.⁊ ferro cō peditū ac manib⁹ colligatʃ cū ingenti circa collū lapide ꝺepꝛessum i foueā ꝺeponi. to/tamq̄ terrā sup eū q̄ ꝓgesta fuerat remitti. ⁊ desup milites ludere. blasphemo q̄q̄ oꝛe ꝺicere. Ulideam⁹ si veniat Ihs ⁊ liberet eū. Dis patratʃ impatoꝛ equū ascēdens abijt i domū suā. Et ingressus cubiculū q̄eti coꝛ/pus ꝺare post irā. vidit vincula ⁊ compedes supra reclinatoꝛiū pēdere ⁊ arrianū in lecto iacere. Qui ꝺixit sibi. Noli turbari ego sum arrianꝰ quē fodisti ꝑuatū ferro ⁊ ere et mole arene.⁊ venit is quē ꝑualere non credebas Ihs q̄ liberat credētes i se. Cū aūt iussisset ꝺyoclecianꝰ eū in sacco cū arena mergi q̄t/tuoꝛ ꝓtectoꝛes p̄ꝺicti tyrannidē eiꝰ arguētes ⁊ xp̄m verꝫ ꝺeū ꝓfitētes in q̄ttuoꝛ alijs saccꝫ pariť in mare ꝓiecti sunt. Statim aūtē ꝺei nutu pati ꝺelphini coꝛpa coꝛ suſceperunt ⁊ alexandriā ꝺeꝓtauerūt. Serui aūt arri/ani q̄nq̄ coꝛpa vidētes ꝺicebāt. q̄ arrianꝰ se solū ꝺeferendū p̄ꝺixerat. vñ nō credebāt eū ibi eē. Uoꝛ g humana q̄si ꝺe oꝛe vni⁹ ꝺel phini audita est. Nolite ꝺubitare.h est ꝺñs vester arrianꝰ tollite euz.⁊ hos quattuoꝛ q̄ eaꝺē martyrij gl'ia coꝛonati sunt . ⁊ sepelite oēs iuxta sepulcꝝ scti asclē. Et ita fecerunt.

C

Legiť in vita sctāꝝ agapis chione ⁊ hire ne. Qō cū impatoꝛ ꝺyocleciānus audisset rumoꝛes sanctitatʃ agapis ⁊ chione ꝓginuꝫ

presentatis eis sibi promisit eis maritos de palacio suo p quos illustres esse. possent. si xpm negãtes idola colerẽt. Cũq; nullatenꝰ a xpianitate flecti possent. iussit psidi dulcitio diuersis tormẽtis eas affligere. Cũ autẽ pñtate essent videns eas. captu oculoꝝ astrictus turpissimo spũ agebaꝫ. et fecit eas apd talẽ officialẽ tradi custodiẽdas. q eis libertatem pmitteret. si captiue ei aio ꝓsensum pbuissent. Hz cũ nec pmissionib nec terroribus animũ cõmutarẽt ausus est ipe pses cellulam ingredi. vbi ille orãtes noctẽ xpo vigilem exhibebãt. in q loco oĩa coq̃ne vtensilia reposita erãt. Ingressus aũt cũ vellet pficere ad qd eũ ardor libidinis impellebat. alienatꝰ mẽte cepit ollas amplecti et sartagines osculari. In qbꝫ diu ludificatꝰ totus niger et cacabatꝰ talis cepit esse ĩ vestib. et facie qualẽ a diabolo possidebaꝫ in mẽte. Tandẽ cũ suis egressus est q eũ cũ luminaribꝫ expectabãt. visoq; eo oẽs fugerũt videtes eum talẽ. nullã bñtem corpis ptẽ q nõ essz inquinata et ĩ ptib scissa. Stantibꝫ eñ ancill dei et psallẽtibꝫ. nullũ penitꝰ p eũ potuit diabolus impedimẽtum afferre. Videꝫ g pses se ab officio suo esse ꝓtemptũ nesciẽs qd de se factũ esset nõ est reuersus ĩ domũ suã. sed cepit ꝓcito cursu ire ad palaciũ dicẽs. Prosternam me inuictissimis impatoribꝫ et dicaz me ita ab officio meo ludibrio habitũ ac cuz irrisione et clamoribꝫ derelictũ. Cunq; mane aptũ esset palatiũ. et ille totꝰ cacabatus ĩtrare vellet ad regẽ. alĩ virgis. alĩ pugnis. alĩ in eius faciẽ exufflantes eũ impingebãt. alĩ quoq; ridẽtes. alĩ irascẽtes eũ expellebant. et vix potuerũt eũ serui ad domũ suã pducere dicẽtes. Respice te et respice. Clauserat aũt diabolus oculos eiꝰ. nec poterat seipsum attendere. sz videbaꝫ ei q totꝰ mũdus esset niueis vestimẽtis indutus. mens tñ sana in eo erat. et soli oculi tenebanꝫ a sathana qbꝫ dei martyres obsceno mẽtis conamine respexerat. Interea putans ancillaꝝ dei maleficijs eueniss corã publico tribunali iussit eas expoliari. vt corpa eoꝝ nuda aspicerz. sed ita fixe inuẽte sunt vestes eaꝝ vt quasi coria corporib iuncta putarenꝫ. Hec attẽdens dulcitius ꝓsternatꝰ ita obdormire cepit ĩ tribunali vt nec a pulsantibꝫ posset excitari. sz sic dormiẽs sublatus est in domũ suã. et ibi euigilauit. Hec audiẽs Dioclecianus tradidit eas Hisinnio. q sacrificare nolẽtes iussit vi uas incendi. Cũ ergo in ignẽ missẽ nec vestimenta eaꝝ arderẽt dixerũt. Dñe Jhu ne ab hac hora patiarz nos loqui cũ his qui te verum deũ negauerũt. His dictis pstrauerũt se in oratione. et immaculatis corporib intactis criníbꝫ integrisq; vestibus. digesto igne reperte sunt. In crastino etiã iussit hirenam locari in pstibulo. sed apparuerunt ducẽtibꝫ eam duo milites dicẽtes. Hisit nos comes vt ducatis eam vbi ego dico. Et duxit eam in supcilio montis. Tunc videns se delusũ Hisinnius eques prexit ad montez. Et videns eã orantẽ tota die girauit eã nec tamẽ potuit ad eã puenire. Tetendit aũt vnꝰ seruoꝝ eius arcũ et iaculo pforauit eam. Et sic cum gl̃ia puenit ad dominuz. Quaꝝ corpa anastasia cũ gaudio sepeliuit orans dominũ vt eaꝝ particeps fieri mereretur.

QI

Legit in vita sancti iuliani et basilisse. Q cũ idẽ iulianꝰ multũ hortaretꝰ a parẽtibꝫ vt vxorẽ duceret. p quã et genꝰ suũ ꝓseruaret et adolescẽtie lapsus euaderet. orõi se dedit auxilium petẽs a dño ne ꝗginitatẽ. pmissaz aliqua occasione violaret. Apparuit aũt ei ãgelus dñi dicẽs. Juliane surge et parentũ voluntatẽ pfice. accipies qdẽ ꝓiugẽ. nõ que te polluẽdo a dño sepet. sz p te ꝗgo tecũ pseueret. Letificãs g parẽtes sic inqt desideraſtis ecce sic facio. Querit g puella diuitijs nobilitate atq; decore pstantissima nomine Basilissa. q et ipa parentũ vnica fuit. Venit ergo dies quo vicini inuitanꝫ ad nuptias. platee sericis ornanꝫ. et aures omniũ sonis musicoꝝ et cantilenis ꝗginũ oblectabanꝫ. ita vt si homo etiã ferreꝰ esset luxuria solueretur. Producit inter hec onerata gẽmis et auro sponsa de thalamo. Ingredit iuuenis cũ ꝗgine letꝰ cubiculum. factaq; ab eo oratõe tali odore cella repleta est. vt videret sibi virgo ĩ tali loco ꝓstituta esse. vbi vernãt lilia et rose et ait ad iuuenẽ. Hirã rem sentio. cũ eñ hic mis rps sit ita mihi oĩm rosaꝝ et liliorꝝ odor famulaꝫ vt his satiata iam horrea thori cõiunctionẽ. Cui Julianꝰ. Odor q tibi apparet dñs est amator castitatis. q integritatem corpis seruãtibꝫ vitã repromisit eternã. Ait igitur illa. Que melior salꝰ est qꝫ integritatẽ custodiẽdo vitam eternã acqrere. Opto igitur vt pariter in eo de ꝗginitatis ꝓposito pfruerem. Tũc pcidens Julianꝰ ait. Confirma ꝫ deꝰ quod operatus est in nob. Quod

ꝛ ꝓgo ſſ'r fecit. Et ſubito fundamēta cubiculi cōmota ſunt. ꝛ lux immēſa emicuit. fitq; ibi ſpectaculū magnū. Nam ex vna pte ſedebat rex eternꝰ cū multitudine cādidatorū. ꝛ ex alia pte mlt'tudo ꝓginū. q̄q; gloriosa ꝓgo tenebat ꝓncipatū. A pte regꝭ clamabaſ. Uicisti Juliane vicisti. A pte ꝓginis clamabaſ Beata es basilissa q̄ salutaribꝰ monitꝭ ꝓsensisti. Et oñsus est Juliano liber aureis lr̄is scriptꝰ vt legeret. ꝛ legit sic. Julianꝰ q̄ ꝓ amore meo mundū ꝓtempſit. deputeſ in coꝛ numero q̄ cū mulieribꝰ nō sunt coinq̄nati. Basilissa ꝓo q̄ ei integro coꝛde sociata est deputeſ in numero ꝓginū. q̄q; ꝓgo Maria tenet ꝓncipatū. Et dicebāt oīs Amen. Reliquū ꝑ noctis ī laude trāsigētes. ceperūt ſpū non carne fructificare. Nec dinumerari possunt aīe q̄ ꝑ Julianū p̄mittebanſ ad dñm. Sil'r ꝛ agmina ꝓginū ꝑ Basilissam p̄mittebāt ad xp̄m. Tpe aūt dyocleciani furoꝛe ꝓsecutionis incūbente oꝛauerūt deū vt oēs ꝑ eos ꝓuersi anteq̄ ipi migrarēt transirēt ad dominū. Et transierūt in breui mille aīe ad deum. Deinde ipa basilissa ab ipis iā mortuis inuitata etiā ipa defuncta est.

CII

Ui aūt ꝓsecutōis ingraueſcēte p̄ses marcianus sanctū Julianū post dira tormenta ꝛ diuersis penis afflictuꝫ ꝛ vinculꝰ ferreis ꝑ omne coꝛpus oneratū. iussit sub voce p̄conis ciuitatē circuire dicēs. Hec merenſ deorum rebelles ꝛ ꝓncipū ꝓtēptoꝛes. Et cum veniret ad locū vbi celsus vnicꝰ filꝰ p̄sidis studebat. ait puer ad ꝓdiscipl'os suos. Rem inauditā video illū sez xp̄ianū quē ducunt cū multitudine albatoꝛ colloquentē ꝛ coꝛonā sup caput eꝰ ex gēmis ꝛ auro. cuꝰ fulgoꝛ excecat hui⁹ aeris lucē. ꝛ alios tres viros albescentibꝰ comis alarūq; volatu in similitudinē aquilaꝝ sup eū excubias celebrantes. Et hoc mihi videſ qꝛ dignū est tali deo seruire. q̄ suos sic tueſ ꝛ tali decoꝛe circundat. Hoc audiētes discipuli ꝛ magister eꝰ blande coꝛripiētes eū ab intētione reuocare conati sunt. At ille doctoꝝ volumina abiciēs etiā vestes quas induꝰ erat abiecit dicens. Audū me mater fudit huic seculo. qđ mundi est mūdo relinquo. Hec dicēs ꝑ plateas ciuitatis cursum arripuit donec vbi sanctꝰ Julianꝰ toꝛquebaſ veniēs pedibꝰ eiꝰ ꝓstratus ait. Te secūde natiuitatꝭ quaz mihi xp̄s ostēdit p̄cem agnosco. Marcianū ꝓo genitoꝛem meū veritatꝭ inimicū despicio. Tota aūt ciuitas ꝓcurrebat. ꝛ filiū p̄sidis sic vulnera martyris osculantē mirabaſ. Si quis aūt voluisset ex ꝓcepto p̄sidis puerꝝ a Juliani cōplexu auellere. statim manꝰ eiꝰ et brachia cōtrahebanſ. Pñtatis ergo eis p̄sidi ait Juliano p̄ses. Spei mee fructū magicꝭ artibꝰ auferre ꝓtēdis. ꝛ ipm parentū amorē negare cōpell'. Hoc eo dicēte adueīt et mat cū multiplicata familia crine soluto ꝛ nudatis yberibꝰ clamās. Qđ videſ p̄ses clamauit incisſis vestibꝰ ad Julianū. Juliane crudelis aspice doloꝛē patris ꝛ mr̄is ꝛ planetū tāte familie. ꝛ a magicis artibꝰ innocentē solue. ꝛ ego impatoriꝫ suggerā vt illesus abscedas. Cui ille rñdit. Suffragꝰ tuis opꝰ nō habeo. nec dimitti desidero. Ecce adest q̄ a te natꝰ. modo credēdo mecū renatus est ipe tibi ꝛ matri rñdeat. Rñdit puer. De spinis roſe nascūſ. nec roſa nata de spinis odorem suauissimum. nec fruteꝝ q̄ roſas genuit amittit aculeos suaꝝ penaꝝ. Ut g̃ ꝓsueſtis pungite. ꝛ me odoꝛē suauitatꝭ credentibus ꝓpinare p̄mittite. Uobis obediāt q̄ perire parati sunt. me imitenſ q̄ de tenebꝛis ad luccm venire ꝓtendūt. Ego ꝓ xp̄o vos parētes nego. ꝛ ꝑ vitā tpalē vitā eternā acq̄ro. Nō posſum in vos pius esse ꝛ in me crudelis. Quid moꝛaris Quasi incredulꝰ ꝛ crudeſ nō quasi abꝛaā paternis manibꝰ apprehēde gladiuz ꝛ victimā offer filiū. Uani sunt vultus vestri falsę lacbꝛyme. ab hac ꝓfessione pietatis nemo me valebit diſiungere. Dor g̃ iubētur in tenebꝛosum carcerē vermibꝰ scaturientez includi. Quē ingressi statim tenebꝛe ſtunkt lucem ꝛ ebulliēs pena diſparuit. Hoc videntes milites viginti conuersi sunt

CIII

Erāt aūt septē filij relicti ex genere chariſi ipatoꝝ defuncti. Quos dyocleciaꝰ ꝛ maximianꝰ amoꝛe p̄ris eoꝝ retinētes ꝓmiserāt sine aliqua ꝓsecutōe xp̄o deſuire. Et hēbāt secū p̄sbyteꝝ q̄ eis sancta mysteria celebrabat. Dis g̃ iubeſ diuinitꝰ vt cū p̄sbytero carcerē peterēt. quaterꝰ puer ꝛ milites. xx. baptiſma ſuſciperēt. Statimq; angelo ꝑcunte ad carcerē veniūt ꝛ angeli tactu clauſtra patescunt. Hoc audiēs Marcianꝰ ꝓtremuit ꝛ eductis eis de custodia dixit. Cur o infantuli adeo optatis moꝛi. qđ ꝓmissum est arbitrio vestro deū colere. Respondit senioꝛ. Massa auri naturā sue claritatꝭ obtinet. ſꝫ

nisi igne ꝛ malleis ꝛ limis dissipet dignum capiti regis diadema nō pficit. Ita ꝛ nos q̄dem xp̄iani sum⁹. sz nisi iuliani vestigia secuti fuerimus diadema regꝫ eterni esse nō possumus. Tūc de ꝓsensu impatoris iubentur cupe cū pice ꝛ sulphure ꝛ cera p̄parari. ꝛ singuli singulis imponi. Interim aūt defertur circa eos corpus mortui. Tunc dixit p̄ses Juliano. Christ⁹ vester mortuos ꝛ suscitasse. In hoc ergo patebit q̄ verus de⁹ sit si istū suscitauerit. Rn̄dit ille. Licet ꝟ infidelitas vestra nō mereat. ne tñ impotētie deus meū arguatis statim mira videbitis. Tunc oratōe facta corā omnib⁹ ait ad corpus. Tibi dico. In nomīe xp̄i qui Lazar quadriduanū suscitauit surge. Statim aūt surgēs ille clamabat. O acceptabilis oratō. vbi ducebar. vnde reduct⁹ sum. Preses irridēs ait Unde rediisti. At ille. Ducebar īquit a quibus nescio ethyopib⁹ quorū statura erat vt gigantū. aspect⁹ horrend⁹. oculi vt fornaces ignis. dentes vt leonū. brachia sicut trabes vngues vt aquilar qui letātes ducebāt me in infernū. Sed cū iam i ore putei abyssi essem. beato Juliano orāte oīs infernus cō tremuit. Tūc veniētes duo albati ꝛ auferētes me de dñatione impior huic loco reddiderūt. vt p eū q̄ suscitauit me illū agnoscam quē nimis negabā. Hoc eo dicēte iussit p̄ses. xxx. cupas parari ꝛ sanctos īmitti. Pri⁹ tamē ait celsus ad patrez iudicē. Per ipsam vanitatē quā colis te obtesto ꝛ. vt cum post ignē me videris illesum p̄mittas me cū matre triduo habere ꝓsiliū. Quod si fecerꝫ nec me nec ipam amittes. Respōdit p̄ses. Si ex igne exieris q̄ tamē nō credo faciā quod petisti. Tūc nō ferens incendiū filij scissis vestibus vlulās cū vxore domū reuertit. Immissis g̃ sanctis singulis cupis ignis suppon̄itur. ꝛ plus q̄ꝫ triginta cubitis flamma lenatur. Fleuit oīs ciuitas que conuenerat. sed de medio ignis melodia psallentiū resonabat. Trāsiuim⁹ p ignē ꝛ aquā. ꝛ eduxisti nos in refrigeriū. Tunc sancti rursus includuntur in custodia. ꝛ mater celsi ꝝ p̄missuꝫ cū eis. Orantib⁹ aūt eis subito loc⁹ motus est. splendor emicuit. odor ꝓsuetus affuit. ꝛ vox psallentiū insonuit. Nec aūt videns et audiens mulier clamauit. Hunc̄ꝫ hec cōperi. Hā ita refecta sum vt oīum dolor oblita. illum solū deū credo p quo filius meus agoniżatur. Cui puer. Uere nūc te matrē meā cō fiteor. nec tu me amittes. nec ego te si ad illū dōnū mecū ꝓtendas p quo sancti tanta sustinent. Illa aūt iam diuinit⁹ illustrata. sciās ait fili nihil me ei⁹ amori p̄ponere quē tu diligis p q̄ re ḥcḥd salutī mee necessariū cognoscis exerce. Hā ꝛ p̄ti vita carebo libenter vt ad illā eternā possim vobiscū p̄tigere Tūc sanct⁹ p̄sbyter anthoni⁹ baptisauit eā. Cui celsus ei⁹ fili⁹ ī baptismi gr̄a p̄ fact⁹ est Audiēs ꝟ marcian⁹ iussit vxorē suā ap̄phensam domi seruari. sz appropinquātes ei ministri ceci facti sunt. Jussit aūt marcian⁹ ī crastino viginti milites decollari. septē germanos cōburi. Julianū ꝑo cū anthonio p̄sbytero matrē ꝛ filiū ꝛ illū quē inferi⁹ reddiderat suo iudicio reseruari. Dixit g̃ sacerdotibus templor. Ornate templū iouis qō semel in anno aperit. Quo adductꝫ sanctis ait. Ecce tp̄s salutis vestre si in ꝟ tēplo venerādo numinib⁹ offeratꝫ. Rn̄dit Julian⁹ Tempe g̃ salutis nostre fac oīs sacerdotes esse p̄sentes vt vident magnitudinē sacrificij nr̄i. Gaudens ergo p̄ses iussit oia eor vincula auferri dicens. Turpe est eos cathenis teneri q̄bus dij ceperūt esse propicij. Cōgregatis ergo omnib⁹ Julian⁹ ꝛ Anthoni⁹ cū omnib⁹ oranerūt dicētes. Deus eterne q̄ nō in manufactis. sed mūdis cordib⁹ habitas respice in subuersionē templi hui⁹. cultorūq̄ ei⁹ vt credant solo noī sancto tuo. Statim autez sanctis amen rn̄dentib⁹ templū subuersum est. sculptilia ceciderūt. sacerdotes fere mille cū tēplo dimersi sunt. ꝛ alia magna ps paganor interijt. Tūc ait p̄ses. O ꝟtus magica. iam nō miserebor nec pcam. Et retrusis eis in carcerē apparuit multitudo sanctorū etiā p̄dicti. xx. milites ꝛ septē germani ꝛ sancta basilissa cū chorop̄ginū omnes ī magna gloria dicētes. Regna celor patefacta sunt vob venite Altera die iussit p̄ses iuliano ꝛ puero cutē capitis auferri. Anthonio p̄sbytero ꝛ Anastasio a morte reuocato oculos vincinis erui. matrē vero quā credebat penas tolerare nō posse eculeo applicari. Sed statim vt volebāt eam ministri punire. excecati sunt. Singulis aūt domin⁹ sanitatē subito retribuit. Tunc clamauit p̄ses. Deu heu vincimur. Quid nūc ampli⁹ eis faciā. Jubet ergo omnes feras ad sanctos ī amphiteatro dimitti. que statim oīes pedes eor lingebant. Post hec iubet eos decollari. Quo facto subito p̄ terre motu media ps ciuitat⁹

corruit.mlt̃itudo infidel' ppl'i a fulgure ⁊ tonitruo extinguit.oia tẽpla idolor corruert. Ipe aut̃ iudex semiuiuus euadẽs nõ multo post vermib⁹ ebulliens expirauit. Passi sunt octauo ydus ianuarij

CIIII

Legit in vita sancte fidis ꝟginis q ipsa a cunabulis xpm diligẽs cũ p fama sancte vite latere nõ posset.cõphendit ⁊ daciano p̃sentata xpiana se ꝓstante esse rũdit. Cũq deos gentiũ demonia esse asserẽs nec blandimẽtis nec minis vt xpz negaret posset iduci iussu p̃sidis sup crate ferrea diuaricatis mẽbris substratis carbonib⁹ extensa est. Dũq sic p xpo torqueret multos exẽplo suo ꝓuertit ad xpm. Tũc q̃z sanct⁹ Caprasi⁹ q̃ p̃timore p̃sidis iuxta vrbẽ in rupis cuiusdã foramine iacebat cuncta q̃ intra murorũ ambitũ fiebãt apte videbat. Dic cũ ꝟginẽ tam crudeliter puniri cerneret orauit p̃mo deus vt eã victricẽ in certamĩe faceret. deinde vt sibi p̃miũ martyrij illi⁹ demõstraret. Et ecce vidit,ptin⁹ columbã niueã de celo descẽdentẽ.que coronã auro gẽmisq lucentẽ sup caput ꝟginis quã angel⁹ vestib⁹ speciosis iduerat posuit. ⁊ vt circa ꝟginẽ dei ꝟtus clarior appareret.ipa colũba volatu alaꝝ et rore celesti sic ignẽ extinxit vt nihil de incẽdio remaneret. Nec ḡ cernẽs caprasius q̃si iam de victoria secur⁹ rupẽ sub qua mãserat dextera pcussit.⁊ fons,ptin⁹ erumpẽs meritis sancti caprasij oib⁹ infirmis vsq nũc remediũ salutis impẽdit. Exiliẽs igit caprasi⁹ ad locũ certamis,perauit.⁊ daciano xpianum se offerẽs tãta iubẽtis crudelitate laniat⁹ est vt inter ceteros circũstãtes p̃m⁹ ⁊ felician⁹ fratres,ꝓpter eius patiam ad xpm conuersi cũ ipo caprasio ⁊ fide ꝟgine plecterent

CV

Legit in vita sancti petri alexandrini epi q idẽ sanct⁹ tpe epatus sui nunq in cathedra sua voluit sedere.sz sup scabellũ ipsi⁹ cathedre residebat. Propter qđ frequent⁹ clerus ⁊ pl'us ꝓquerebat.sz nequaq acqescebat. Tã quotiẽs ascẽdere volebat ipam cathedrã splẽdor igne⁹ de ipa sede egrediẽs ei apparebat.cui⁹ aspectu vir dei ita accẽdebat vt interdũ se nesciret esse ĩ corpe. Cũ aũt q̃dã solẽnitate cler⁹ ⁊ epi q aderãt de tã hũili ei⁹ sessione q̃rerent.ille coactus ⁊ rẽ celare nõ valens Cur inq affligitis cor meũ.an ñ videtis ꝟtutẽ igneã q̃ emicat ĩ ipo solio ⁊ spm̃ chorusc̃are nõ cernitis. Cũq oẽs demisso capite nihil rũderẽt tantã rẽ audiẽtes subiunxit. Credite mihi filioli si videretis q̃ vi deo cognoscerets qđ est ꝟtus sacerdotal' ⁊ q̃ gr̃a in ipis habitat.ad cui⁹ ma iestatis p̃nciaz ego territ⁹ ĩ eadẽ cathedra sedere nõ audeo.

CVI

In gestis scti maurilij epi andegauensis in cui⁹ ꝺsecratiõe sic referre solebat sanctus martin⁹ nõ solũ affuit spũssanct⁹ i specie columbe.sz etiã angelor exercit⁹ copiosus. Legitur q cũ ĩ basilica beati petri apli celebraret.aduenit matrona cũ moriẽte puero.quẽ idem vir sanct⁹ eidez añ ẽpatum vt nasceret pcib⁹ obtinuerat apud dñm.postulãs vt filio suo quẽ dño deuouerat manuũ suaꝝ impositõe spm̃ sanctũ daret añq obiret. Sed remorãte paululũ epo ĩ celebratõe puer excessit. Beatissim⁹ igit maurilⁱ expleto misse officio obituq pueri q̃ absq chrismat⁹ dono excesserat pcognito.totũ id sue negligentie deputauit.lachrymis multo tpe irremediabilib⁹ culpã suã deflens. Cui cũ nec ista sufficerẽt.diu multũq qđ ageret secum tractans.tandẽ reperit q inter cõciues tãte negligẽtie piaculũ plene expiare neq̃ret nisi singularis elapsus patriã,ꝓpriã ciuesq relinq̃ret Tali igit repto cõsilio occulte recessit et sanctor reliquijs eccie andegauenſ secũ claues exportãs. Cũ aũt peruenisset ad mare diuina puidente clemẽtia manẽs in littore diem transit⁹ sui exarauit ĩ lapide Sicq ascẽsa puppi inchoati itinerꝭ cepit maturator exi stere. Cũq pcessisset i altũ ⁊ relicꝭaz claues quare secũ detulerit cogitaret insidiãte hũani generꝭ inimico vt dolorẽ sup dolorẽ sctõ viro imponeret repẽte claues de manib⁹ lapse submergunt in equore. Tũc cũ lacrimis clamauit Maurili⁹. Nisi has iterũ claues videre meruero patriã ⁊ vrbẽ nunq repetã quã effugio. Trãsmisso igit mari.q̃ ds esset absc̃odere potuisset mutato habitu vni ꝓncipũ regionis adhesit,pfessus se ortulanum fore.qui cũ ꝓficeret misterio.totã copiã dñi oleribus dabat vt oib⁹ q̃b necesse fuerat ex eisdem daret sufficient.⁊ tamẽ nunq olera defecerũt.vñ pluribus placebat ⁊ ab oĩb⁹ amabat. Interea plebs andegauor panore nimiũ pcellit crebrisq visionib⁹ admonet. vt ꝓpriũ pastorẽ circũquaq pq̃rerꝭ.nisiq mauriliꝰ inuẽtus sue eccie redderet. vrbem andegauor fore celeri⁹ subuertendam. Unde

ciusdē regionis nobiles ꝛ vulgares collatō ne facta in vnū ꝓuenerūt decretū eligentes ex ꝯciuib⁹ quattuor diffuse ꝓtutis ac fidei viros. ꝙbus q̄ necessaria erant ad tāti itineris supplēda negocia sumptib⁹ ex toto collatis p̄cipiunt ne vnq̄ reuertant donec pastorē suum inuenissent. Qui functi legatōe ꝛ deuotius iussa exequētes omnē fere europā circuitu ambierūt. Septimo tandē anno in partes gallie reuertētes ꝛ mīme quē querebāt īuento diuīo ductu ad portū occeani maris q̄ in britānia minore manet ꝓuenerūt q̄tenꝰ quē cis mare inuenire nō poterāt trās mare querere niterent. Prestolātes igit nauī cuz qua trāsīrēt dū resideret in littore scriptum qđ supra dixim⁹ inuenerūt in silice. Hic trā sit maurilꝰ andegauor epūs. De tā euidēti igit alacres facti indicio trāspontuz abiere securi. Cūq̄ iam ī medio maris essent repēte immanis emersus e gurgite piscis psilit in nauim. de quo cū deo grās retulissent ipsumq̄ piscē exenterare cepissent reliquiarū claues quas maurilꝰ in mari pdiderat ī piscis iecore ceperūt. Quas recognoscētes nimiūq̄ mirātes turbabant attoniti metuentes ne cū ipis maurilꝰ naufragium passus submersus esset. Demissis igit nauis anchoris in ꝑ stātes vt de mari reuerterent asserēbant nautis maurilīū esse defunctū singuli sequenti nocte vnū eundēq̄ visum dño tribuente habuerūt. Nolite inq̄t metuere nec reuertamī de itinerē. ceptū maturate negociū ꝓculdubio diu quesitū īueniet⁹. Hanc reddito q̄d singuli viderāt retulerūt. Ūñ factū est vt angelico ductu ad domū ꝓncipis cuz quo Maurilꝰ habitabat recto itinere ducerent. Ingressi aūt ilico Mauriliū vocari ꝛ cū oleribꝰ q̄b⁹ rex vti ꝙsuerat accurrerz audierūt. Oculoꝝ igit aciē in ptē qua illum audierūt in clamore dirigētes cū oleribꝰ occurrere statim Mauriliū pspexerūt. Quez cū cognouissent pstrati pedib⁹ illi⁹. cum magno fletu rogabāt vt ꝓprie subueniret eccl'ie atq̄ ciuitati q̄ eius absentia nihil iā alīō nisi supmū p̄stolaret exitiū. Ad quoꝝ fletū cū se negare nō posset obstupefactꝰ cū lacrimis repugnare cepit obnixi⁹ dicēs Voto me ac iuramēto ꝙstrinxi nunq̄ me ad patriā reuersuz nisi claues videre merear itez q̄s amisi Quib⁹ statim exhibit⁹ q̄d in mari viderāt ꝛ ptulerāt ex ordine referebāt. Interea istiusmodi circūquaq̄ negocij fama ꝓuolitat: ipsumq̄ solicitat regē. Hirank cīcti ꝛ q̄uē vt ortulanū habuerāt. nūc vt sanctissimū p̄sulem adorāt. multis eū muneribꝰ et donarijs honorare ꝓcertātes. Tūc Mauriliꝰ tot p̄cib⁹ vt regrederet ꝛ miracul' victus dū solicitior de reuersione cunctaret. ꝛ vigilijs ꝛ orōib⁹ insomnē ducere sequentē disponeret noctē. Tandē fatigatꝰ ieiunio paululuz ob dormiēs angelū dñi vidit dicētē sibi. Surge Maurili ꝛ ꝓl'oꝝ te q̄rentiū exequere votum. Ecce eī tuis p̄cib⁹ atq̄ meritis tibi cōmissas ꝓuauit dñs oues p ꝙbus rogasti. ꝛ ī sup reddidit tibi puez quē diutꝰ plorās q̄sisti. Quid multis. Reddito mane ꝯcurrentibus vndiq̄ popul' cū honore magno deducit ad nauē ꝛ traducto p̄to cum nō minori gl'ia ad ꝓpriā excipit patriā. Taliterq̄ regressus ad vrbē spectātib⁹ turbis de dñi ꝓmissione securꝰ venit ad tumulū pueri. Quez rastris discoopertū īuocat plāctib⁹ diutissime xp̄m Tandē expleta cū lachrymis orōe vtriq̄ ꝯsurgūt. Mauriliꝰ de orōe. ꝛ puer ō morte. Quo septiformis spūs gratia consecrato exeuentu vocauit eū renatū. Qui ab eodez beato viro diligētius educatus tantis flore re ꝓtutibus ꝓmeruit vt post Mauriliū p̄tificalē eccl'ie cathedrā sortiretur

QVII

Legit in vita sancti Eugenij carthaginē sis epi. q̄ in affrica rex Genseric⁹ obīt circa annū dñi. cccclxxiij. Qui q̄dez fuit rex ꝛ vandaloꝝ ꝛ carthaginēsem cū tota affrica dolo se occupauerat. Quo mortuo successit Honoricus filiꝰ ei⁹ annis octo. Sub ꝑ beatus Eugenⁱ⁹ cū oīi clero carthaginēsi ꝓtra arrianā heresim pro xp̄o fortiter agonisant.

Hic q̄dez honoric⁹ in ꝓmordio regni vt habet subtilitas barbaroꝝ cepit miti⁹ ꝛ moderatius agere ꝛ mātie circa religionē xp̄iana. Et vt se religiosum oñderet solit⁹ rebatur hereticos manicheos. ex q̄bus multos incēdit ꝛ varijs modis pdidit. ꝛ p̄cipue p̄sbyteros ꝛ dyaconos arriane hereseos. Destinauit aūt edictū p notariū suū qđ publice legeret. iubēs vt iuxta petitionē Eenonis impatoris. eccīa carthaginēsis religiōis sue ꝓpriū haberet ep̄m q̄ iam p. xxiij. annos tali ornamēto fuerat destituta. Qđ dū edictum nobis p̄ntib⁹ eccl'ie legeret gemere cepimus eo q̄ mediātib⁹ dolis maloꝝ esset futura p̄secutio p̄parata. ꝛ ita legato rñdim⁹ Si ita est interpositis his ꝓditionibus periculosis

ecclesia nō vult hr̄e ep̄m. gubernet eaz xp̄s. q̄ sp dignat̄ est gubernare. Quā suggestiōz legatus accipe neglexit simul z populus vt tūc fierz quasi ignis exarsit. cui⁹ erat clamor intolerabilis q̄ nulla posset rōe sedari. Ordinato itaqz ep̄o Eugenio viro sancto deo q̄z accepto sublimis nata est leticia. z gaudium cumulatū est eccie dei. exultās multitudo catholica sub barbara dñatōe de ordinatione pōtificis repati. Cepit eñ ille vir dei p̄ conuersationē bonā venerabil' z reuerend⁹ haberi. his etiā q̄ foris erāt. z ita esse oīb⁹ grat⁹ vt si fas esset aīam suā p eodē ponere. vniuersos delectaret. Ez cū fama eius essz vbiqz celebris atqz manifesta. ceperūt exīde arrianoz ep̄i inuidia grauī torq̄ri. quotidianis eū calūnijs insectātes. Quid plura. Suggerūt regi de illo q̄ p̄cepit vt suū neq̄qz sederet thronū. nec ad dei p̄l'um ꝓbū faceret ꝓsuetū. Deinde q̄z mares z feminas in habitu barbaro incedētes in eccīa ꝓspicere ꝓhiberet. Ille aūt rñdit vt decuit. Domus dei oīb⁹ patet. intrātes null⁹ potest repellere. Et maxīe q̄ ingēs erat multitudo nr̄oz catholicoz in habitu illoz incedētiū ob hoc q̄ domui regie seruiebāt. Ac vbi ab hoīe dei tale resp̄sum accepit. statuit īportis eccl'ie collocari tortores. Qui videtes feminā vel vir in specie sue gētis incedentē ilico palis minoribus dentatis iactis in capite crinibusqz in eisdē collocatis vehemētius stringentes simul cū capillis omnē pelliculā capitis auferebant. Nonnulli dū hoc eis fieret statiz oculos amiserūt. alij ip̄o dolore defuncti sunt. Mulieres ꝓo post hanc penā capitib⁹ pelle nudatis p̄cone p̄euente p plateas ciuitatis ad ostensionē ducebant. sed ip̄e ꝑ sibi lucrū maximū cōputabāt. Nec scim⁹ tūc aliquem eoz etiā penis vrgētib⁹ a recto itinere declinasse. At vbi isto modo fidei firmitate infrīgere nō valuit illū cogitat vt nostre religionis hoīes in aula eius ꝓstituti neqz ānonas neqz stipēdia solita potirent. Addidit q̄qz z laboribus eos ꝓterere rusticanis. z dirigit viros ingenuos z admodū delicatos ad campum vticēsem. vt sub ardētis solis incendio cespites messiū desecarēt. Ubi oīs cū gaudio p̄gentes in dño letabant. In quoz cōtubernio q̄dam fuit aridā hns manuz. que p annos q̄z plurimos nullū ei p̄stiterat obsequiū. Qui cū veraciter excusaret se operari nō posse. magis violenter iussus est p̄gere.

Sed vbi ad locū ventuz est. z p̄sertim p eo ꝓrando ingemuerūt oīs. pietate diuina ilꝛla arida incolumis ꝓfessoris restituta ē manus. Hinc iam honorici p̄secutio dolozs ac parturitiōis nostre sumpsit initiū. Ip̄e aūt q̄ sese iam dudū omnib⁹ bñ ostēderat deside rat post obitū suū filijs q̄ nō ptigit regnuz statuere. Theodoricū fratrem filiosqz eius. Suntinisqz fratris nihilomin⁹ filios crudeliter cepit insequi. Quoz nullū dimitteret nisi eis mors desiderij sui volūtatē auferret

CAPVT XVIII

Amputatis igit̄ in breui omnib⁹ quos timebat z solidās sibi vt putabat regnum q̄ō breue fuerat z caducū ex pte odiosus atqz securus vniuersa tela furoris in p̄secutōes ecclesie catholice rugiens sicut leo ꝓuertit. Ann̄ p̄secutionis tñ tempestatē multis p̄euntib⁹ visionib⁹ z signis imminēs demonstratū fuerat malū. Nā ferme añ biennīū q̄z fieret vidit q̄dam fausti eccīam solito in ornatu fulgentē. z dū letarent candore tāti fulgoris. cereis quoqz fulgētib⁹ pallijqz velamēto ac lāpadib⁹ rutilāte subito ait lumīs illius cōcupiscibilis extinct⁹ est fulgor. ac tenebris succedētibus aduersari⁹ naribus natus est fetor. z oīs illa albatoz turba expellētib⁹ q̄busdaz ethyopib⁹ minata est foras. ob hoc lamentādum q̄ eā in claritate p̄stina nequaqz viderit itez restitutā. Nam visionē istā nobis p̄sentib⁹ sancto retulit Eugenio. Uidit z quidam p̄sbyter istā fausti basilicā refertaz turba innumerabiliū. z post paululū euacuatā z repletā multitudine porcoz atqz caprarū. Itez alius vidit areā triticeā ventilatōi paratā. granis ventilatoris iudicio necdum a palea separatis. Et dū ingētis masse cōfuse magnitudinē mirarēt. subito ecce turbo veniens tempestatis soniuago flatu cepit aduentū suū surgēte puluere demōstrare. Cuius impetu palea illa oīnis omīno volauit. remanētib⁹ granis. Post hoc venit q̄dam p̄cer⁹ splēdido vultu habituqz nitido fulgēs z cepit grana vacua macilēta atqz similagini reꝓoba purgādo p̄ijcere. Que diu examinans vix magnitudinē illi⁹ masse licet p̄bate. ad aceruū tamē p̄duxit exiguū. Quid vltra. Censet p̄mo tyrannus iussione terribili vt nemo in ci⁹ palatio militaret neqz publicas ageret actiones nisi se arrianū feciss̄z Quoz ingēs numer⁹ ne fidē p̄deret vigore inicto militiā tempalē abiecit. quos postea

domib⁹ pfectos omniq̄ substātia exspoliatos in insulis sicilia ⁊ sardinia relegauit. qō etiam statuere p totā affricā festinauit vt nostroꝝ eporꝝ defunctoꝝ fisci sibi substantiam vendicasset. Qui aūt defuncto succurrere poterat. nō āte ordinarē nisi fisco regali q̄n gentos solidos obtulisset. Sed hoc edificium vñ pstruere nisus est diabol⁹ statim illō destruere dignat⁹ est xp̄s Suggerūt ei domestici sui dicētes. Si istud ꝙuauerit precptio vestra. nostri epi in ptib⁹ tracie ⁊ alijs regionib⁹ pstituti peiora incipiēt pati. Precepit deinde sacras ꝙgies pgregari dirigēs ⁊ vandalos cū sue gētis obstetricib⁹ ad inspiciendū ⁊ ptrectandū pcra ius verecūdie et pudoris. vbi nec matres aderāt. nec aliqua catholica matronaꝝ. aliter cruciātes grauī suspendio atq̄ ingētia pondera pedib⁹ colligantes. laminas quoq̄ ferri ignitas dorso vētri māmillis ⁊ lateribus apponebat. Quibus inter supplicia dicebaꝯ. Dicite q̄ epi vobiscum cōcumbunt ⁊ clerici vestri. Quaruꝝ acerbitate penaꝝ plurimas scimus tunc extinctas. Alie que remāserunt cutib⁹ arescentib⁹ facte sunt curue. Nitebaꝯ em semitā inuenire p cui⁹ aditū publicā sicut fecit facerz psecutionē. Et ita faciens nullo mō inuestigare potuit quō xp̄i eccl'iam macularet.

CAP. XIX

Quib⁹ aūt psequar fluminib⁹ lacrimarū. quādo epos. psbyteros. dyaconos. ⁊ alia ecclesie membra. id est. q̄ttuor milia nongētos septuagintasex ad exiliū heremi destinauit. in q̄bus erāt podagri q̄plurimi. alij p etatē annosam lumine tpali ꝙuati In quoꝝ numero erat beat⁹ felix abirritan⁹ episcop⁹ habens iam ī episcopatu. xliij. annos. Qui paralisi morbo pcussus nec sentiebat q̄cq̄ nec penitus loquebaꝯ. De quo nos maxime cogitātes q̄ nō posset iumēto portari suggessim⁹. vt a suis rex peteret vt saltē eū ꝓpere moriturꝝ carthagini esse iussissz q̄ ad exiliū nulla rōe posset adduci. Qui ita fertur tyrann⁹ cū furore dixisse. Si aīali sedere non potest iungaꝯ boues indomiti q̄ eū colligatuz funib⁹ trahendo pducāt vbi ego pcepi. Quez extransuerso sup burdonē vinctū quasi q̄n dam ligni truncū toto itinere portabamus Cōgregaꝯ vniuersi in succēsem ⁊ larēsem ciuitatē. vt illuc occurrētes mauri sibi traditos ad heremū pducerēt. Supueniētes igit' comites duo subtilitate dānabili blandis sermonib⁹ cū dei pfessoribus agere ceperūt Quid vobis iniunt videt vt ita ptinaces sitis ⁊ dñi nostri pceptis minime obtēperetis qui esse poteritis in cōspectu regis honorabiles si ei⁹ sustinetis facere voluntatē. Statim illis ingēti vociferatōe clamantib⁹ ⁊ dicentib⁹. xp̄iani sumus. trinitatē in vnū deuz inuiolabilē pfitemur. includunt grauiori q̄dem sed adhuc latiori custodia. Vbi nobis copie dabant ⁊ introire ac verbū admonitionis fratrib⁹ facere ⁊ diuina mysteria celebrare. vbi ⁊ infantuli fuere q̄plurimi quos genitrices materno sequebant affectu. alie gaudētes. alie retrahētes. alie gaudebant se martires pepisse. alie moliendo diluuio. rebaptizationis nitebant a cōfessione fidei reuocare. Nullū tamē tūc blandimēta vicerūt. nec carnalis pietas aliquē inclinauit ad terram. Nā quedā tūc que fecerit anus breuit' delectat referre. Dū em iter agerem⁹ cū dei exercitu comitātes ⁊ fortē magi noctib⁹ pro mouim⁹ pter solis ardorē. cōspicimus mulierculā sacculū ⁊ alia vestimēta portantem manu infantulū vnū tenentē atq̄ in his sermonib⁹ psolantez. Curre dñe meus. videz vniuersos sanctos quomō pgūt et festinant hylares ad coronā. Quā nos cū increparemus q̄ importuna videret aut viris p sexu iungi. aut exercitui xp̄i sociari rñdit. Bñdicite benedicite ⁊ orate p me ⁊ isto nepote pyulo meo cū quo ad exiliū pgo ne inueniat eum solū inimicus ⁊ a via veritatis reuocet ad mortē. Ad hec ꝙba repleti lachrymis nihil dicere valuim⁹ nisi vt fieret volūtas dei Sed vbi aduersari⁹ q̄ iā forte dicebat. partiboꝝ spolia. replebo aīam meā. iterficiā gladio meo. dominabit' man⁹ mea. nulluz potuit occupare. reḡrit angusta ⁊ tenerrima loca in quoꝝ cōclauib⁹ dei exercituz coartarz Tunc eis etiā visitationis humane negata est cōsolatio. Puniunt ⁊ fustib⁹ grauiter affligūtur. Jactātur confessores xp̄i angustia coartante. vnus sup aliū vt agmina locustarum. ⁊ vt proprie dicit' vt pciosissima grana frumentoꝝ. In qua cōstipatōe secedēdi ad naturale officiū nulla ratio sinebat loci. sed stercoris ⁊ vrine vrgente necessitate ibidem faciebāt: vt ille tūc fetor ⁊ horror vniuersā penaꝝ genera superet. ad quos aliq̄ datis ingentib⁹ muneribus mauris. dormientib⁹ ⁊ vā dalis vix clam pmissi sum⁹ intrare. Qui introeūtes veluti ī gurgite luti vsq̄ ad genua

cepimus mergi. illud Hieremie videtes cō pletū fuisse. Qui nutriti sunt in croceis amplexati sunt stercora sua. Quid multa. Precepti sunt vndiq; pstrepētib; mauris ad itez vbi destinati fuerāt preparari. Exeūtes igitur die dominica lunita habētes stercoribꝫ vestimēta. z facies simul z capita. a mauris tamen crudeliter minabant. hymnū cum exultatione domino decātantes. Hec est gloria in omnib; sanctis eius

CX

Quante z tūc multitudines de diuersis regionib; z ciuitatib; ad visendos dei martyres cōcurrerint populoꝫ testant vie vt semite que agmina visentiū nequaq; capiebāt p vertices montiū z valliū cōcurrētes turba fideliū inestimabilis descēdebat cercos manib; gestātes. suosq; infantulos vestigijs martyꝝ proficiētes ita voce clamabāt. Quibus nos miseros relinquitis dū pgitis ad coronam. qui hos baptisaturi sunt puulos sorte aque pennis. Qui nobis penitētie mag; collaturi sunt z recōciliationis indulgentiā obstrictis peccatoꝫ vinculis soluturi. quia vobis dictū est. Quēcunq; solueritis super terram erit solut; z in celis. Qui solēnib; orationib; sepulturi sunt morientes. quib; diuini sacrificij ritus exhibēdus est cōsuetus Deus nos miseros z desolatos homies qui tanq; oues suo pastore destitute relinq;mur crudelibus z immanib; feris deuorādi atq; dentibus lupoꝫ discerpēdi. Quādiu vos nobis pfuistis nostriq; curā gessistis nemo in nos seuire atq; a via veritat; auertere potuit. vobiscum z nos libebat pergere si liceret vt tali modo filios a patrib; nulla necessitas separaret. In his vocib; z laudibus null; iaz pgere admissus est cōsolatoꝫ. sed artabatur multitudo ad currendū. vt vbi tunc nauis erat pparata laboriosam caperēt mansionē Qui cū senes deficerēt z alij forte z si iuuenes delicati ceperūt primo hastiliū cuspidibus ad currendū z lapidib; tundi vñ magꝭ deficiētes ampli; lassabātur. Post vero imperatū est mauris. vt qui ambulare nō poterant ligatis pedib; velut cadauer animalis mortui traherenk p dura z aspera loca. vbi pmo vestimēta. postea mēbra singula carpebank. quia p gladios acutos petraꝫ hic caput cōterebatur. alibi latera scindebantur. z ita inter trahentiū manus spūm exalabāt. quoꝫ numeꝫ colligere nequaq; valuimus multitudine coherēte. extat tamen per totuz aggerē publicū vilis sepultura sanctorū. loquētibus tumulis. Reliqui abiliores ad solitudinis loca pueniūt. in quib; collocati orant deum ad vescendū vt iumēta accipiunt. vbi etiā venenatoꝫ animaliū atq; scorpionū tanta esse dicit multitudo vt ignorātibus incredibilis videatur. Que solo flatu etiā procul positis veneni virus infundāt. Scorpione aūt pcussum nullū dicūt aliquādo euasisse. Quorū feritas virulēta vsq; ad pīens christo defendēte nulli seruoꝫ eius nocuisse docetur. Sed cū illi alunk ordeaceis granis. postea z hoc ablatū est quasi nō posset deus qui pluerat patrib; mana pascere z nūc tali exilio mancipatos

CXI

Cogitat acriora aduersus eccl'iam ōi. vt qui mēbra aliqua abscinderat. totuz laniādo pderet corpus. Hā z eugenio epo z vniuerse affrice pceptū direxit i hec verba. Rex honoricus z vandaloꝫ z alanoꝫ vniuersis episcopis omousianis Hō semel sed sepius cōstat esse prohibitū vt in sortib; z vandaloꝝ sacerdotes vestri cōuentus minime celebrarent ne sua seditione aīmas subuerterēt xpiānas. Quā rem spernētes plurimi nunc reperti sunt ꝓtra interdictū missas in sortibus z vandaloꝝ facere asserētes se itegrā regulā recte fidei tenere. Et quia in puinctijs a deo nobis cōcessis scandalū esse nolum;. Ideo dei puidentia cū pīsensu sanctoꝫ episcopoꝫ nos statuisse cognoscite vt ad diē kalendaꝫ ianuariaꝫ, prime futurā omissa omni excusatione formidinis oīs carthaginē veniatis vt de rōe fidei cuz nostris venerabilib; epis possitis inire cōflictū. z de fide omousianoꝫ quā defendit; de diuersis scripturis prope approbetis quo possit agnosci si itegrā fidez teneatis. Qui; aūt edicti tenorē audietes tacti ingemuerūt eo q; future psecutōis furorē indicarz. Cōuenerūt ergo ꝓstituto die nostri carthaginē. Tādem venit ad disputationis cōflictū ad locū scz quē elegerāt aduersarij. Ultātes igit nostri vociferationis tumult; ne forte post arriani dicerēt. q; eos aliqs nostroꝝ oppresserit. delegūt ō se nostri decē q; p omnib; rīderēt. Cōuersi autē nostri girille epo arriano i sublime sedēti dixerunt. Propone qō disponis. Girilla dixit. Nescio latine. Nostri dixerūt. Semp te latine esse locutuz manifeste nouimus. modo

excusare nō debes maxime q̄ tu huⁱ⁹ rei in/
cendiū suscitasti. Si aūt nostrā fidē cogno
scere desideratⁱ⁹ hec est veritas quā tenemus
Regali em̄ impio fidei catholice quaⁱ⁹ tene
mus cogimur reddere rōem. Patrē ⁊ filiū ⁊
spm̄sanctū. ita in vnitate deitatis pfitemur.
vt ⁊ p̄rem in sua ꝓprietate psone subsistere. ⁊
filiū nihilominus in ꝓpria extare psona. atq̄
spm̄sanctū psone sue ꝓprietatē retinere fidei
ꝓfessione fateamur. Nō em̄ eundē asserētes
patrē quē filiū neq̄ filiū ꝓfitētes q̄ pater sit
aut spūssanct⁹. neq̄ spm̄sanctū accipim⁹. vt
aut pater sit aut fili⁹. sed ingenitū patrē ⁊ de
patre genitū filiū. ⁊ de patre ⁊ filio ꝓcedētē
spūmsanctū vni⁹ credim⁹ esse substātie vel
uni⁹ essentie. q̄ ingeniti patris ⁊ geniti filij ⁊
ꝓcedentis spūssancti vna est deitas. tres ꝑ
psonaⁱ⁹ ꝓprietates ⁊c. Qui⁹ igit̄ fidei sancti
epi lōgo tractatu de scripturis reddētes rō
nem dixerūt ad epos arrianos. Hec ē fides
nostra euāgelicis ⁊ apostolicis traditōibus
⁊ oīm que i mūdo sunt catholicaⁱ⁹ ecciaruⁱ⁹
societate fundata. in qua nos p gr̄am dei oī
potentis pmanere vsq̄ in finē terre hui⁹ cō/
fidimus ⁊ speram⁹. Qui cū noster libell⁹ le/
geretur oblat⁹. veritatis lumen nequaq̄ suf
ferre cecis oculis potuerūt. insaniētes voci
bus inferētes grauiterq̄ ferētes quare nos
noīe nostro catholicos dixerimus. statimq̄
mentiētes suggerūt regi de nobis q̄ strepi/
tum fecerim⁹ audientiā fugiētes. Qui eadē
hora accēsus ⁊ credēs mendacio festinauit
facere q̄d volebat Jamq̄ ꝓscriptū decretū
habēs ⁊ occulte cū eodē decreto p diuersas
ꝓuincias suos hoīes dirigēs epis carthagi
ne positis vna die vniuersē fabrice ecclesiaⁱ⁹
clausit vniuersamq̄ subam epoⁱ⁹ ⁊ eccl'iarū
suis epis munere cōdonauit. Nescies q̄z q̄d
loqueret neq̄ de q̄bus affirmabat legē quā
xpiani impatores nostri cōtra eos ⁊ ꝯ alios
hereticos p honorificentiā eccl'ie catholice
dederāt aduersum nos ꝓponere nō erubue/
rant illi. addētes multa de suis sicut placuit
tyrānice potestati. Post hec dicta feralia ve
neno toxicato trāsuersa iubet cunctos epos
q̄ carthagini fuerāt ꝯgregati. quoⁱ⁹ iā eccle/
sias domos ⁊ subam cepat in hospitijs q̄b⁹
erāt expoliari. ⁊ expoliatos foris muros p/
uelli. Nō animal. nō seruus. nō mutanda q̄
ferebāt vestimēta penit⁹ dimittunt. Addidit
adhuc vt null⁹ quēpiā eoⁱ⁹ hospitio recipet
aut alimoniā p̄staret. Qui aūt miserationis
causa facere tēptassⁱ⁹ cū vniuersa domo sua
incenderet. Sapiēter tūc etiā plecti epi fe/
cerūt vt licet mēdicātes exinde non abirent
Quia si recederēt. nō tantū violēter omīno
reuocarent sed ⁊ mentirent eos sicut menti
ti sunt fugisse cōflictum. maximeq̄ q̄ vbi re
uerterent iā nequaq̄ fuerat. eccie substātia
vel domib⁹ occupatis. Dū ergo gemētes in
circuitu muroⁱ⁹ nudo sub aere iacerēt factū
est vt rex impi⁹ ad piscinas exisset. Cui vni/
uersi occurrere malluerūt dicētes. Ut quid
taliter afflīgimur p q̄b⁹ malis forte cōmissis
ista ꝓpetimur. Si ad disputationē sum⁹ cō/
gregati quare expoliati Quare traducimur
quare deferimur ⁊ sine eccl'ijs ⁊ domib⁹ no/
stris foris ciuitatē fame ⁊ nuditate labozan/
tes medijs stercozib⁹ volutamur. Quos ille
tozuis oculis aspiciēs pus q̄z suggestionem
eoⁱ⁹ audisset iussit sup eos equos cū sessozi/
bus suppositⁱ⁹ dimitti. vt tali violētia possēt
nō solū ꝓteri veⁱ⁹ etiā enecari. Quoⁱ⁹ tunc
multi ꝓtriti sunt ⁊ p̄cipue senes.

CXII

Tūc deinde iubent ad quendā locū q̄ dr
ecles memorie illi viri dei occurrere nescien
tes fraudē sibi aptatā. Ubi cū venissent car
ta eis oñdit inuoluta. Diciturq̄ illis ita sub
tilitate ꝓpentis. Dñs noster rex Honozicus
licet doleat q̄ fueritis cōtēptozes vt adhuc
ei⁹ volūtati obedire nō tardetis. ⁊ eius effici
amini religionis cui⁹ ipe est. nūc tū de vobis
bonū cogitauit. Si iurauerit⁹ ita vt quod
ista carta ꝓtinet faciatis. dimittet vos eccle
sijs ⁊ domib⁹ vestris. Ad q̄d vniuersi epi rñ
derunt. Semp dicim⁹ ⁊ dixim⁹ ⁊ dicturi
sum⁹. epi sum⁹. xpiani sum⁹. apostolicā fidē
⁊ vnā ⁊ verā tenem⁹. Acceleraueruⁿ⁹ q̄z illi a
rege destinati scripture ei⁹ ꝓpalare tenozez q̄
hmōi ꝓmonib⁹ fuerat colozat⁹. Hic ei calū
niosa series ꝓtinebat. Jurate si post obituⁱ⁹
dñi nostri regis ei⁹ filiū hilberith desideratⁱ⁹
esse regē. vel si null⁹ vestⁱ⁹ ad regiones trās/
marinas epl'as dirigat. Qui si sacramētum
hui⁹ rei dederitⁱ⁹ restituet vos eccl'ijs vestrⁱ⁹.
Cogitauit tūc multoⁱ⁹ pia simplicitas etiaⁱ⁹
ꝓtra phibitionē diuinam sacramentū dare
ne dei popul⁹ in posteⁱ⁹ diceret q̄ victo sacer
dotū q̄ iurare noluerūt nō fuerint eccl'ie re/
stitute. Alij q̄z astutiozes epi sentiētes dolū
fraudis nequaq̄ iurare voluerunt dicentes
phibitū fuisse euāgelica auctozitate ipo do
mino dicēte. Nō iurabis i toto. Quib⁹ mi/

nistri regis. In pte secedant inquntq; iurare disponūt. Qui cū secederēt notariis scribē/tib⁹ quis qd diceret. et ex qua ciuitate fuisset similiť factū est illis q̄ nō iurauerūt. Statīq; ps vtraq; custodie mancipat. Post vero fraus que celabat apparuit. Jurātib⁹ dictū est. Quare ꝓtra ꝓceptū euāgelij iurare volu/istis. Jussit rex vt ciuitates atq; ecclesias ve/stras nunq; videatis. sz relegati in colonias iter ad colendū agr accipietis. ita tñ vt non psallatis neq; oretis aut ad legendū codicē manib⁹ gestetis. nō baptizetis neq; ordinetis aut recōciliare p̄sumatis. Silr nō iurātib⁹ ait. Quia regnū dñi nostri nō optatis. idcir/co iurare noluistis. Ob quā causaz iussi est in chozsicanā insulā relegari vt ligna pfutu/ra nauib⁹ dñis incidatis. Addidit itaq; be/stia illa sanguinē sitiens inocentū episcopis necdū in exilia directis p vniuersas affrica/ne puincias terre vno tpe tozmentoz crudelis/simos destinare vt nulla remāsisset domus z loc⁹ vbi nō fuisset vlulat⁹ z luct⁹. vt nulli etati nulli parceret sexui. nisi illis q̄ eoz suc/cumberēt volūtati. hos fustib⁹. illos suspen/dio. alios ignib⁹ ꝓcremabāt. Mulieres eti/am p̄cipue nobiles ꝫ iura nature nudas oī/no i spectaculo publico cruciabāt. ex q̄bus vnā nostrā dionisiā cunctim ac breuit notabo

CXIII

Cū viderēt eā nō solū audacē esse. sz etiaz matronis ceteris pulcriozē. ipam ꝑmo nisi sunt fustib⁹ expoliatā aptare. Que cū patere/tur diceretq; de deo summe secura qualiter libet cruciate. verecūda tñ membza nolite nudare. ampli⁹ illi magis furētes celsiozi lo/co vestimētis etutā ꝓsiluit spectaculū eā oī/bus faciētes. Que inter ict⁹ virgaz dū rium/li sanguis toto iā corpe fluitarēt libera voce dicebat. Ministri diaboli qd ad opprobriū meū facere cōputat ipa laus mea est. Et q̄a esset scripturaz diuinaz plena sciētia apta/tis artata penis. z ita iā martir alios ad mar/tyrium ꝓfortabat. Que suo sancto exemplo pene vniuersam suā patriaz liberauit. Nec quoq; cū filiū suū vnicū admodū adhuc te/nere etatz z delicatū noīe maiozicuz timoze penaz fozmidulosum ꝓspiceret. verberans cū nutib⁹ oculoz z increpās auctozitate ma/terna ita cōfortauit vt matre multo fortioz redderet. Memēto fili mi q; in noīe trinita/tis in matre catholica baptizati sumus. Nō q̄damus indumentū nostre salutis ne veni/ens inuitatoz vestē nō inueniat nuptialez. z dicat ministris. Mittite in tenebzas exteri/oz es vbi erit fletus oculoz z stridoz dentiū. Illa pena timenda est que nunq; finitur. il/la desiderāda vita que semp habet. Talib⁹ itaq; solidās filiū ꝑbis velociter martyrem fecit. Amplexansq; illa hostiā suā q̄tum po/tuit vocib⁹ dño gr̄as agēs ad gaudiū spei fu/ture in sua maluit domo sepelire vt quotiēs sup sepulcrū eius trinitati p̄ces effunderet. aliena se a filio nunq; esse ꝓsideret. Quanti ergo p eam in illa ciuitate vt fati sum⁹ acq̄si/ti sunt deo longū essz enarrare

CXIIII

In ciuitate ꝓculusitana nō valeo q̄ ge/sta sunt nūciare. z ipam q̄ntitatē martyrz vt etiā ꝓfessoz homī impossibile est supputare Ubi quedā matrona auctrix sui noīs victo/ria. dū in ꝓspectu vulgi ꝓtinuato suspendio ꝓcremaret a marito iam pdito filiis p̄ntib⁹ talit rogabat. Quid pater ꝓiux. Si me de/spicis vel hoz q̄s genuisti miserere. Impia puuloz q̄re obliuiscer vteri tui. z p nihilo ducis quoscūq; gemitu pepisti. vbi sunt fe/dera ꝓiugal amoris. vbi societatz vincula q̄ inter nos dudū honestatz iure tabule fuerūt ꝓscripte. Respice q̄so filios ac maritum z re/gie ussionis iplere festina p̄ceptū. vt iminē/tia adhuc tozmēta lucrerz simul z mihi do/neris z liberz nostris. Sz illa nec filioz fle/tus nec serpētis audiēs blādimēta affectum oculoz alt⁹ eleuās a terra. mundū cū suis desiderijs ꝓtēnebat. Quā cū ꝓtinuato suspē/dio ꝓspicerēt mortuā deposuerūt ꝓsus om/ni pte reanimatā. Que postea retulit quan/dam sibi ꝑginem astitisse atq; tetigisse mem/bza singula z ilico fuisse saluatā.

CXV

Qualit autē adrumitane ciuitatz ciues vi/ctozianū tūc pconsulē carthaginis p̄dicem/ nescio deficiētib⁹ ꝑbis q̄ in affrice ptib⁹ nul/lus ditioz fuit. Qui etiā apud impiū regem p reb⁹ sibi cōmissis fidelissim⁹ habebat. mā/dat ei a rege familiarit. dicitq; q; eū habitu/rus esset p oīb⁹ si ei⁹ p̄cepto facilē cōmoda/ret assensum. Sz ille vir dei missis ad se tale dedit cū fiducia magna rñsum. Securꝰ suz de xp̄o deo z dño meo. z ꝫ regi dicatz. Sur/rigat ignib⁹. adigat bestijs. excruciet omniū tozmētoz genere. si ꝓsensero frustra sum i ec/clesia baptizat⁹. Nā si ꝫ sola p̄s vita fuisz z alia q̄ ꝑa est nō sperarem⁹ eternam. nec q̄

fecissem ad modicū tpaliter gloriari. z ingratus existerē q̄ suā mihi fidem ꝓtulit creatori Ad qđ tyrannꝰ excitatꝰ q̄ntoꝝ tormētorū et quātis eū afflixerit penis humanꝰ ſmo non poterit explicare. Qui tripudiās felicit ꝓſū mans martyrialē coronā accepit.

CXVI

Apud tambadensem q̄z ciuitatē gesta q̄s queat z certamia martiꝝ explicare. vbi duo germani aquisregiēsis ciuitatꝭ sibi securi ō dño inuicē iurauerūt vt rogarēt tortores vt vna pena pariq̄ supplicio torquerēt. Et dū ꝑmo suspēdio molib lapidū pedib alligatꝭ toto die penderēt. vnꝰ illoꝝ petiuit se deponi z sibi inducias dari. Cuiꝰ frater alius metuens ne fidē negaret de suspēdio clamabat Noli noli frat. nō ita iurauimꝰ xp̄o. accusabo te cū añ thronū eiꝰ terribilē venerimꝰ. q̄a sup corpꝰ z sanguinē eiꝰ iurauimꝰ vt ꝑ eo inuicē patiamur. Ista dicēs z alia cōfortauit germanū ad plius passiōis. Qui clamans in gēti voce dicebat. Adijcite supplicijs q̄cūq̄ vultis. z penis xp̄ianos artate crudelib qđ frater meꝰ factusꝰ est. hec etiā z ego. Quātis iā laminis adusti sūt ignitis q̄lib singuli exarati q̄b cruciatib torti ipa res docz q̄ eos ipi tortores a sua facie ꝓiecerunt dicentes. Istos imitat vniuersus ꝑs vt nullꝰ ad nostrā religionē penitꝰ cōuertat. Et p̄cipue q̄a nulli liuores nulla penaꝝ vestigia in eis penitus videbant

CXVII

In tyacensi ꝓo qđ gestuz est mauritanie maioris ciuitate ad laudē dei dicere festinē Dū sue ciuitati arrianū epm ex notario cyrille ad pdendas aīas ordinatum vidissent. oīs simul ciuitas cuectōne valde ꝓtimo ad hispaniā ꝓfugit. relictꝭ pauciss̄imis q̄ aditū nō inuenerāt nauigādi. Quos arrianorum epūs p̄mo blādimētis. postea minis cōpellere cepit vt eos faceret arrianos. sz fortes in dño nō solū suadētis insaniā irriserūt. verū etiā publice mysteria diuīa in domo vna cōgregati celebrare ceperūt. qđ cognoscēs occulte cartagini relationē aduersus eos direxit. q̄ cū regi innotuissent comitē quendā cū iracūdia dirigēs p̄cepit vt i medio foro congregata illuc oī puīntia linguas eis z manꝰ dexteras radicitꝰ abscinderet. Et spūsancto ꝑstante ita locuti sunt z loquunt quō antea loquebant. Sz si q̄s incredulꝰ voluerit esse ꝑgat nūc ꝓstantinopolim. z ibi repiet vnuz de illis subdyaconū reparatū. ob quaz cām venerabilis nimiū in palatio zenonis impatoris habeb. z p̄cipue regina mira eū reuerētia venerat. Sed q̄s ꝓgruo sermone possit assequi aut coaceruare diuersitates penarū quas ex iussu regis sui etiā ipi z vandali i suos homines exercuerunt.

CXVIII

In ipa q̄z que gesta sunt carthaginēsi nitat scriptoz sigillatim astruere etiā sine ornatu ſmonis nec ipa nomia tormētoꝝ poterit dicere. Queres hodie posita in pmptu demonstrat alios sine manib. alios sine oculis alios absq̄ pedib. alios trūcatos auribꝰ. alios nimio suspendio auulsis scapulis caput eoꝝ qđ eminere solebat in medio scapulaꝝ fuisse demersum. dū iugiter i altis edib suspendio cruciātes ipulsione manuū funib agitatis ꝑ vacuū acē huc atq̄ illuc faciebāt vagari pendētes. q̄ nōnunq̄z diruptis funibus de illa altitudine suspēsionis ictu valido corruētes. plurimi arcē cerebri cū oculis amiserūt. alij ꝓfractis ossib spm̄ reddidert. alij post paululū exalauerūt. Sz q̄ ß fabulosum putat aniū zenonis legatū interrogz cui⁹ p̄sentia p̄cipue gesta sunt. illa scz cā. q̄a veniēs carthaginē sese ꝑ defensione eccl'iaꝝ catholicaꝝ venisse iactabat. Et vt illi ostenderet tyrannꝰ se neminē formidare illis plateis vel vicis plures tortores z crudeliores statuit. in q̄b legatis mozꝭ est ascēdendo ad palatiū z descēdendo trāsire. ad opprobriuz videlicet ipi⁹ publice z nostri iam deficiētis tpis fecē. Tūc igit z quedā vxor cuiusdā celarite regis noie dagili q̄ tpib gēserici multotiēs iam ꝓfessor extiterat matrona nobilis ac delicata flagellis ac fustib oīno debilitata. exilio arido z niueo relegat. vbi nullꝰ hominū forte ꝓsolatōis gra veniēdi haberz accessum. relinquēs cū gaudio domū maritū simul z filiū. Cui postea oblatū eē dr vt mitiori heremo trāslata fruerēt si vellet solatio socioꝝ. Illa ꝓo ingens sibi adesse gaudium vbi nullꝰ humanꝰ esset ꝓsolatōis affectꝰ: ne fieret supplicauit. Tūc etiā eugenio pastore iam i exilio ꝓstituto z vniuersus clerus carthaginēsis eccie cede inediaq̄ maceratus fere q̄ngenti vel amplius inter q̄s q̄plurimi erāt lectores infantuli gaudētes in domino procul exilio crudeli tradunt

CXIX

Sed tūc dū in media vrbe cederent mu ritam dyaconū ceteris liberiorem nō tacere

debeo. Fuit q̄dā epūs elpidoforus nomīe ni miuz crudel'. Cui fuerat delegatū membra cōfessoris xp̄i supplicijs crassantib⁹ laniare. Hic em̄ fuerat apud nos i eccl'ia fausti baptizatus. quē venerabil' Hurita dyacon⁹ de alueo fontis suscepat generatū. Post fo dū apostataret tāte extitit feritat⁹ aduersus eccl'am dei vt supior omnib⁹ executor psecutionis fuisset inuētus. Quid multa. Dum p mo p̄sbyteri in supplicijs macerādi ordīe citarent⁹ post archidyaconē salutarē aptat⁹ penis memoratis Hurita. Fuit em̄ secund⁹ in officio ministror. Qui cū Elpidoforo sedente t fremēte honorabilis senior cepisset extendi. p̄us q̄z exueret⁹ clam forte nesciētibus cunct⁹. illa q̄bus eū suscipiens de fonte dudū texerat sabana baiulabat. Quib⁹ ventilatis simulq̄z in ostēsione cunctor extent⁹ in his verbis totā ad fletū t lachrymas commouisse ōr ciuitatē. Hec sunt linteamina elpidofore mīster error⁹ que te accusabūt duz maiestas venerit iudicātis. custodient⁹ diligentia mea ad testimoniū tue pditōis ad demergendū te i abyssum putei sulphurantis hec te imaculatū cinxerūt de fonte surgentē hec te acrius psequent⁹ flāmantē gehennam cū cepis possidere. q⁹ induisti te maledictionē sicut vestimentū. scindēs atq̄z amittēs p̄i baptism⁹ t fidei sacramentū. q̄d facturus es miser cū serui patrisfamilias ad cenā regiam p̄gregare ceperint inuitatos Tūc te ali quādo vocatū terribilit⁹ indignat⁹ extutū stolam rex cōspiciens nuptialē dicet tibi. Amice quō huc veniſti vestē nō bñs nuptialem. Nō video qđ̄ p̄tuli. nō cognosco quod dedi pdidisti militie clamidē quā i tela ꝛgineoꝝ mēbroꝝ gesto decē mēsib⁹ texi t tēdicule crucis extendēs aqua mundani t purpura mei sanguinis decorauī. si p̄spicio vultū signaculi mei caracterē nō video trinitatis. Tal' interesse nō poterit epulis meis. Ligate eu⁹ manib⁹ t pedib⁹ suis funiculis q̄ se ip̄e separi voluit volūtarie a catholicis fratrib⁹ suis Ip̄e funes extēdit p̄tinuatos in laqueū q̄b⁹ t semetip̄m vincit t alios ne ad ist̄ō venirēt p̄uiuiū impediuit Juxta semitā scandalum posuit quē tūc cū rubore ppetuo t dedecore sempiterno de p̄uinio meo pieci. Hec t alia murita dicēte. igne p̄sciētie añ ignē eternum obmutescēs elpidoforus torquebat

CXX

Parātes igit⁹ vniuersi dorsa sua ꝛberibus alacres ad exiliū ꝓgunt. quib⁹ adhuc in itinere longioris vie p̄stitutis destinant⁹. epis arrianoꝝ suggerētib⁹. hoies immisericordes ac violenti vt illud quod eis forte miseratio xp̄iana victui p̄tulerat. p̄futuꝝ crudelit⁹ auferretur. q̄b⁹ vnusquisq̄z coꝝ libentius forte cantabat. Nud⁹ exiui de vtero matris mee. nudū etā me oportet ad exiliū ꝓgere. q⁹ dom⁹ nouit esurientib⁹ cibū porrigere t in deserto vestire. Hā t vandali duo sub genserico sepi⁹ p̄fessores comitāte matre cōtēptis omnib⁹ diuitijs suis. cū eisdē clericis ad exilium preterūt. De multitudine aūt ꝓgentiuz p̄fessoꝝ. i. eccl'ie carthaginis clericoꝝ suggerente quodā exlectore theucacio pdito. q⁹ ille nouerat vocales strenuos atq̄z aptos modulis cantilene. designatōe sua debere dicit duodecim infantulos separi. quos ille duz catholic⁹ esset. tūc discipulos habuit. Statim illo suggerēte sub festinatōe dimittunt⁹. t vi barbarici furoris bissen⁹ numer⁹ pueroꝝ de itinere vocat⁹. Segregant⁹ corpe nō spū a grege sanctoꝝ. Qui timētes p̄cipitiuz cū suspirijs lachrymaꝝ ne diuellerent⁹ constringebāt manib⁹ genua sanctoꝝ. Quos violentia tñ heretica minacib⁹ separās gladijs carthagini reuocauit. Ez dū cū eis q̄si cuz tali etate nō blādicijs ageret⁹ superiores suis inuēti sunt annis. Et ne obdormirēt i mortem lucernā sibi euāgelici lumīs accēderūt. Indignant⁹ ad ħ grauit⁹ arriani t se superatos a pueris erubescūt. Uñ accensi subditi itez fustib⁹ cedi iubēt q̄s iā añ paucissimos dies varijs verberib⁹ dissiparāt. Impmūt vulneribus vulnera. t rursum pena restaurata crudescit. Factū est dño p̄fortāte. vt nec etas iunior deficeret i dolore. t magꝛ anim⁹ crescēret roborat⁹ i fide. Quos nūc carthago miro colit affectu t q̄si duodecim ap̄lor choꝝ p̄spicit pueroꝝ. Una degūt. simul vescūtur pariter psallūt. simul in dño gl'iant⁹.

CXXI

Erat general' q̄dem ista violentia tyrannoꝝ. Nam vandali p hac re ybiq̄z fuerant destinati vt trāseūtes itinera sacerdotib⁹ suis adducerēt iugulādos. Non licebat siue p̄natis siue negociatoribus alicubi trāsire. nec aliquid emere vel vendere nisi haberet caracterem bestie in fronte sua t manu sua. Haz epi atq̄z p̄sbyteri illoꝝ cū armatoruz manu nocturnis tempib⁹ vicos vel opida circuibant. t despicatis postib⁹ ianuaꝝ aquā gla-

diumq; gestãtes animaꝝ ꝓnes intrabant Et quos domi repperer̃at alios forte ĩ lect̃ sopoꝛatos. niueo imbꝛe atq; flumineo resper gentes. demoniaca vociferatiõe xp̃ianos su os ipi pariter vocitabãt. vt ludũ potius sue beresecos q̃s aliquã religionez oñderent. In quo min⁹ capaces ⁊ ignaui impletũ in se pol lutionis sacrilegiũ putabãt. prudẽtiores ꝺo nihil sibi qꝺ nolẽtibꝰ atq; dormiẽtibꝰ ĩgestũ est obesse gaudebãt. Nã ⁊ multi eadez hoꝛa cinerẽ suis capitibꝰ iniecerũt. aliꝰ sese vel ꝗa factũ est cilicio lugubꝛi texerũt. nonnulli ce no fetido linierũt. ⁊ lintheamina violent̃ um posita pfida conciderunt. atq; in latꝛynis fetidisq; locis manu fidei piecerũt. Tali vi olentia nobis vidẽtibꝰ in carthagine filꝰ cu iusdam nobil̃ annoꝝ circiter septẽ iussu Ci rille a parẽtibus sepatus est sine verecũdia matronali matre solut̃ crinibꝰ pꝰ raptoꝛes tota vꝛbe currente clamãs vt poterat chꝛi stianus sum. p sanctũ Stephanũ xp̃ianus sum. Cui ⁊ os obturãtes insontẽ infantiaz ĩ suũ gurgitem demerserũt

CXXII

Cita de medici filꝰ venerabil̃ liberati fa ctum esse pbat̃. Nã iussu regis cũ vxoꝛe ⁊ li beris ad exiliũ mitti iubeb̃. cogitauit impie tas arriana a parẽtibꝰ puulos suos separa re. ⁊ p pietatis affectũ ꝓtutẽ pꝰternere geni toꝝ. Disiungunt̃ tenera pignoꝛa filioꝝ Qui cũ vellet liberat⁹ lacrimas mittere. auctoꝛi tate vxoꝛia increpat⁹ in ipso meatu exit⁹ sui illico lacrime siccauerunt. Ait cm̃ ei cõiunx. Et ꝓpter filios liberare pditur⁹ es aiam tuã cõputa eos nõ fuisse natos. Nõ ⁊ ipos iudi catur⁹ oĩno est xp̃s. Nõne vides eos clamã tes ⁊ dicẽtes: xp̃iani sum⁹. Ex hec mulier q̃ in cõspectu iudicum egerit tacendũ non est Nã cũ ipa vel marit⁹ licer seoꝛsum carceris custodia tenerent̃. ita vt se penit⁹ nõ viderẽt mandab̃ mulieri: dicit̃q; illi Solue iam du riciam tuã. ⁊ vir tu⁹ paruit impio regi. ⁊ no ster fact⁹ est xp̃ian⁹. At illa. videã illũ. faciã ⁊ ego qꝺ voluerit ꝺe⁹. Educta igit̃ de carcere inuenit viꝝ suũ stantẽ cũ ingẽti mlt̃itudine ꝓ tribunalibꝰ ꝺnetũ. ⁊ vex estimãs qꝺ vin ꝯterant inimici iniecta manu apꝛehẽdẽs ve stimẽta ei⁹ gutturi. prima vidẽtibꝰ omnibus suffocabat eũ dicẽs. Perdite ⁊ reprobe gꝛa dei ⁊ misericordia eius indigne q̃re voluisti ad modicũ gloꝛiari ⁊ ĩ eternũ perire. Quid tibi auꝝ ꝓderit. qꝺ argentũ. Nunqꝺ libera bunt te de camino gehẽne. Dixit ⁊ alia mlta Cui marit⁹ rñdit. Quid pater̃ mlier. Quid tibi videt̃. aut qꝺ de me audire forte potui sti. Ego ĩ noie xp̃i catholic⁹ ꝓmaneo. nec ali qñ amittere potero qꝺ teneo. Ubi heretici mẽdacij sui cõscij ⁊ detecti fallaciã suã colo rare mĩme potuerũt. Tandẽ hunꝛic⁹ iudi cio dei pcussus scatẽs vermibꝰ miserabilit̃ expirauit

¶ Sequit̃ de pseutõibꝰ diuersoꝝ sanctoꝝ tempe Anthonini veri.

CXXIII

Galliarũ nobilissi

Gone vꝛbes sunt lugdunẽsiũ videli cet ⁊ viennensiũ in his q̃ ⁊ q̃nta er ga ꝺi martires gstea sũt tpibꝰ ãthonini veri descripta p oꝛdinẽ ab eis ad eccl̃ias trãsmiss sa sunt. Tribulatõis aũt nostre magnitudi nem ⁊ gentiliũ furoꝛẽ quez senis martyribꝰ intẽderunt sicut est enumerare nec pñtes q̃ dem ipi sufficim⁹ nedũ scriptura cõphende re. Omnibꝰ eteni viribꝰ ꝺgressus est inimic⁹ ita vt ꝑma nob̃ domoꝝ phiberet̃ habitatio. tũ deinde vsus balneoꝝ post etiã pcessus ad publicũ. ad vltimũ ne oĩno in quolibꝫ loco domi foꝛisq; publico p̃natoq; videremur Ferebãt g̃ dei martyres foꝛtit̃ acclamatões aduersum sese ⁊ oꝛpꝛobria atq; iniurias xp̃i ⁊ ꝺtumelias coꝝ laudes suas ducebãt. Ex ⁊ ꝓberari se ab eis ac lapidari ⁊ ꝺcludi pati enter accipiebãt. reb̃ fere ipis ⁊ patie ꝓtute clamãtes. qꝛ nõ sunt ꝺdigne passiões huius tpis ad futurã gloriã que reuelabitur in no bis. Deniq; quodã tpe astante tribuno ⁊ p oꝛibus ciuitatis p solis acclamationibꝰ po puli coꝛrepti ⁊ in carcerẽ trusi sunt fratres. Accidit aũt etiã seruos comp̃hendi quoꝝ dam ex nostris paganos. quoniã quidẽ pu blice iussum fuerat requiri omnes ⁊ teneri. Quiq; demonis instinctu cũ toꝛmenta per timescerẽt. monẽtibꝰ se in hocip̃m militibus cõmentati sunt aduersum nos velut athꝛe us fratꝛ⁹ sui test⁹ occidit duos filios ⁊ nesciẽ ti apposuit epulãdos ⁊ ille comedit ignarus Edipus. aũt cũ matre ꝺcubuit ⁊ alia q̃ plo qui aut cogitare nobis fas nõ est. ⁊ q̃lia nec credere qꝺem possumus aliqñ apud hoies gesta. Que cũ de nobis diffamata fuissent ĩ vulgus. hoꝛꝛoꝛi maximo ⁊ execratiõi apud oñs hoies esse cepim⁹. etiã apud eos q̃ pus aliqꝺ moderatõis erga nos seruanduz esse

censebāt. z oēs sil' fremere aduersū xp̄ianos atq; insatiabili odio furere cepert. Tūc vidim⁹ ipleri illō qđ a dño dictū ē. qz venit tps in quo omnis q̄ occiderit vos putet se obsequ'um ferre deo

CXXIIII

Post hec iā supza oīm narratōis gen⁹ est z supplicioz z cruciatuū mod⁹ in quo oīes pari atq; eodez furoze p̄sistebāt vulg⁹ iudex officiū militis purgentes p̄cipue sanctū nomine quendā diaconē z blandinā feminam quē tāta tolerantia ꝓtutis firmata est. vt resolueren⁹ p̄us carnificū man⁹ q̄ sibi inuicez succedebāt. Deniq; a p̄ma luce vsq; ad vesperā tormēta sp innouātes ad vltimū victos se ꝓfiten⁹. stupētes quō in ea spūs p̄maneret cū nihil iam in illa ex corpe p supplicia resedisset. Ex illa ꝑo beata vt postmodū vl' ipa disseruit quotiēs vocem ꝓfessionis emisit z xp̄iana suz pclamauit totiēs noue vires corpori reddebant. exq̄ intellexit q⁹ vox pia sensum doloris extingueret. sepius z alacri⁹ xp̄iana sum z nihil apud nos mali gerit proclamabat. Diacon⁹ q̄z sanct⁹ noīe z ipse nona penaz genera ptulit. z que longe supam humane ꝓditōis excederēt At ille vir deo plenus intīm crudelitates eoz risit vt nūq; dignatus sit vel q̄s esset genere aut domū vel patriā; vel nomē saltē suū eis fateri. Sed de his singulis interrogat⁹ nihil aliud in omnibus tormētis nisi xp̄ianū se esse rndit. Hoc mihi nomē. h̄ gen⁹ z patria est. aliud inq̄t oīno nihil sum q̄z xp̄ian⁹. Ūñ z incredibili eos agitabat insania q⁹ tātis penaz generib⁹ cōsumptis extorqueri ei nec pfessionē q̄dem p prū vocabuli potuissent. Ad vltimū cādentes laminas eris z ferri erga inguinis loca adhibēt. Ex q̄ carnes eī⁹ aduste ignib⁹ defluebant ipe ꝓ⁹ p̄manebat immobilis. incōcussus. intrepidus. celestib⁹ fontib⁹ humanas īte temperās flāmas. Hebrīs oīb⁹ martir erat. z toto corpe vnū vuln⁹ horrebat. Perit in eo humane forme agnitio z nō solum quis esset tormentoz crudelitas ne agnosci possit abstulerat. xp̄s tñ in eo sol⁹ cognoscebat. oñdēs oīb⁹ qz nihil terribile vbi diligit p̄. nihil doloz; est vbi fides xp̄s est

CXXV

Uex beati fotini ep̄i lugdunēsis gl'osam ꝓfessionē fas nō est pterire. Qui q̄dem cum nonagenaria maioz esset etate z corpe pene mortuo solo martyrū amore viuebat Statuitur p tribunalib⁹. īpie plebis vndiq; clamoz attollit. hunc ipm esse intonāt xp̄ianuz Tum ꝓo a p̄side interrogat⁹ q̄snam esz xp̄i anoz deus. rndit. Si dign⁹ fueris scies. hic vero cunctos velut rabies immēsi cuiusdaz furoris inuasit. ita vt quippe astabant pugnis alū calcib⁹ subigerēt senē. nec etati nec ḡ uitati aliquid reverētie tribuētes. Illi ꝓo q̄ longius erant q̄q̄d furentib⁹ teli venisset i manus emin⁹ iaciebant. ita vt vnusq̄sq; suz mi sibi delicti esse duceret nisi aliquid in senem sceleris intulisset. Quem cū semineceż proiecissent in carcerē incōtaminatuz paulo post reddidit spūm

CXXVI

Per idētps immēsa q̄dē dei dispēsatione p̄curat. qđ nunq; fere ꝑus a p̄secutoribꝫ gestum meminim⁹. Oīes hi q̄ p̄mo cōprehēsi negauerāt fidē correpti tradunt in carcerez Et nō q̄si xp̄iani iā sz tāq; homicide z īcesti detinebant habētes miseri duplicem penaz q̄niam q̄dē ceteroz supplicia mitigabat spes z corona martyrū. christiq; charitas. z spūs sancti gr̄a releuabat afflictos. istos aūt ipis penalib⁹ cathenis z pōdere carceris grauioz ꝓscientia cruciabat. ita vt vultu ipo et aspectu discernerent a ceteriz. qz illi p̄ducebātur de supplicijs leti. z diuinū nescio q̄d in ipis vultib⁹ p̄ferētes vincula sua monilia p̄ciosa ducebāt. p squaloē carcerz xp̄i bon⁹ odoz effecti ita vt viderent sibi nō in ergastulo sz in myrrotheca ꝓclusi. At illi alū tristes dimersi. ipis q̄z ꝓspectib⁹ horridi z oī turpitudine fediores. sz z ipis gētilib⁹ i multo opprobrio expositi erāt tā q̄z degeneres z ignaui q̄ fidez p̄diderint z crimen inuenerint

CXXVII.

Attal⁹ q̄z p̄pl'i vocib⁹ postulat. Erat em valde nobil' vir optime ꝓscie. Cūq; circumact⁹ fuisset i amphitheatro titulo se p̄cedēte in q̄ scriptū erat. attal⁹ xp̄ian⁹. fremere i eum vulgi furoz cepit. At cū pruinis subteriectis in sella ferrea torreret. cūq; nidoz aduste carnis ad nares z oza expectātis p̄pl'i p̄ferretur voce magna exclamabat ad plebē. Ecce h̄ē boies comedere qđ facitz. Qđ a nobis velut occultū inquiritz facinus hec vos aperta luce cōmittitis. Nos ei neq; comedim⁹ boies neq; aliud quid mali agimus

CXXVIII

Nonusdecim⁹ agebat ann⁹ ip̄erū dyocleciani nr̄is. s. tpib⁹ cū edicta p̄ncipis p omnē terrā ꝓponebāt. vt oēs q̄ vsq; sunt eccl̄esie ad

Distinctio octaua

solū destruerent. scripturē sacre igne exure/rent si qs alicui⁹ honoris p̄rogatiua muni/ret. sublata hac maneret infamis. Si qs fi/uor māsisset xp̄ian⁹ libertatē p̄seq̄ nō posset Jubet vt oēs q̄ p loca singula eccl'ias p̄sunt p̄mo q̄dem inūciant in vincula. tum deinde omnib⁹ supplicijs simulacris imolare cogāt Hinc ꝑo ingens spectaculū sacerdotes dei effecti sunt huic mūdo t angelis t hoīb⁹ cuz ad supplicia raperent. Cū ꝑo inde flāma su/mens initiū tota p ꝓpl'os ad sacerdotes exag/gerasset incēdia possibile nō est numero cō/p̄hendi quāti q̄tidie pene p singulas quasq̄ vrbes t puincias martyres efficiebant.

CXXIX

Etenī apud nicomediā vir q̄dā de nobi/lib⁹ honore t dignitate seculi illustris simul vt vidit i foro crudelia edicta pēdere. calore nimio fidei ignit⁹. publice ꝓpl'o inspectāte in/iecta manu libz iniquelegis detraxit ac mi/nutatim discerpsit angusto i eadē vrbe simt' cū cesare ꝓstituto. Ad qs cū relatū esset ꝓti/nuo i eū oī crudelitatz genere deseuiētes. ne solū q̄dē efficere q̄erūt vt eū mestū alioz vi/deret in penis. sz leto atq̄ hylari vultu cū iā viscera supplicijs defecissent spūs tū letabat in vultu. Et q̄ tortores sui graui⁹ cruciabā/tur q̄ oīm supplicioz genera ꝓsummabant i eū quē nec tristē q̄dē ex his reddere poterāt. Antimus aūt ipi⁹ vrbis eps in Jhu ꝓfessi/one pdurās martyrij gl'am capitz obtrūcati one ꝓmeruit. hūc aūt tāq̄ ꝑe bonū pastorez vniuersa pene gregz sui multitudo ꝓsequit

CXXX

Accidit nāq̄ apud nicomediā ipis diebz ptem aliquā palacij incēdio ꝓflagrare Hoc imperator a nostris factū falsa suspitōe p̄sum psit. Et q̄ inestimabili furore succēsus iubz omnes nostros aceruatim collectos: alios quidē gladio obtrūcari. alios ignib⁹ cōfla/grari. Sed in illis p diuinā gratiā maior fi dei ignis ardebat. Deniq̄ cū assistentes mi/nistri interrogarēt singulos si forte sacrifica/turi vellent dimitti tam viri q̄z mulieres Ne interrogari q̄dē se patiebant. sz vltro vel flā/mis irruere vel cedentib⁹ gladijs certati ob iectare ceruices. Cūq̄ iā illis ipis spectato/ribus nimietas crudelitatis horresceret mi/nistri scelez ptē ꝓpl'i nauiculis iniectā in me/dium pelag⁹ abducūt: ibiq̄ in snīa fidei psi/stentes p̄cipitāt in pfundū. In tantuz apud eos rabies crudelitatis exarsit. vt egregios pueros martyres effectos. cū fm humanitā/tis ordinē fuissent sepulture mādati effode/rent denuo t corpa eoz piecerūt in mare. Hi dicētes ne forte dij efficiant xp̄ianorum. t il/li q̄ deos adorare nolunt suos nostros in/cipiant adorare. Putant em̄ q̄ diuin⁹ apud nos honor martyrib⁹ deferatur

CXXXI

Cū h apud nicomediā agerent vir cruen/tus dyoclecian⁹ ibiabat pioz carnib⁹. haud segni⁹ etiā apud mitilene puinciaz siriamq̄ oms eccl'ias p̄ncipes carcerib⁹ retrudi edi/ctis p̄ncipalib⁹ ꝛgebant. simulq̄ cū his ex plebe viri ac mulieres nobilesq̄ t ignobiles rapiebant. t fiebat vbiq̄ spectaculū misera/bile ac fedū. Subito nāq̄ inueniebat in vr/be silentiū. in carceribz vacu⁹ locus nullus. vt nō tam rei ad ergastulum duci q̄z ciuitas tota migrasse videret ad carcerē. Catene q̄ homicidis. adulteris. venenarijs. t sepulcro/rum violatoribz fuerāt fabricate tūc epoz t p̄sbyteroz t dyaconoz t lectoz atq̄ omniū religionū hoīm colla ꝓstringūt. ita vt ne cri/minosis vincula supessent. nec loc⁹ ergastu/li resideret. Ueꝛ cū venisset ad p̄ncipē ꝛstu/are carceres t p innocentiū penas loca de/esse criminosis. noua rursum decreta mittū/tur. vt q̄ immolare vellet liber abscederet. q̄ ꝑo abnueret diuerꝛ penaz generib⁹ ꝛteriret Cū iam q̄nte p singulas puincias multitu/dines martyz t p̄cipue i affrice aut maurita/nie thebaidis q̄z t egypti regionib⁹ extiterīt numero comp̄hendere qs valeat

CXXXII

Hz ne illoz q̄dē q̄z agones apd paleſti/nā vel tyz q̄ est vrbs maxia fenicz p̄ntes in/spexim⁹ vt dignū est memorare sufficimus. Tāta em̄ ꝑtute pseuerātie aduersum illata supplicia p pietate certatū est vt nisi qs p̄us dño t saluatori nr̄o credat dicēti. quia ecce ego vobiscū sum oib⁹ diebz vsq̄ ad ꝓsūmati/onē seculi. t ei⁹ ꝑtutē martyribz sciat eē p̄ntē rebz gestz deroget fidē. At nos vt dixim⁹ nō audita sz vt ocul' inspecta narram⁹. Exare/bank diuersa tormētoz genera sibi iuicē suc/cedētia. Flagrz p̄mo p oē corp⁹ carpebank. p⁹ h tradebāt ad bestias. adhibebāt leones. vrsi. pardi atq̄ oē feraz gen⁹. apri quoq̄ sz t tauri. q̄b⁹ ferro t igni feritas addebat. Ad h dei cultores denudati statuūt in medio are/ne loco. Addit adhuc arte intra caueas be/stijs furoz. t ita sanctis pis seueriores effecte

pruunt claustris. Replēt subito stadiū cir/
cūdantes eccīam martyr in medio sitā Cir
cueunt sepl̄ z oblustrāt z diuīe frutz adesse
eis custodiā sentiētes pcul ab eor corpibus
abscedūt. Mittunt ilico q̄bus artis est instī
gare bestias aduersum eos. Uer vt oñdere
tur omnib nō feritatē deesse bestijs. sz diui
nam adesse custodiā. illos ipos incredibili
velocitate discerpūt. Et cū iā null⁹ ex hmōi
artificib auderet accedere. iubent ipi sancti
martyres cōmotis manib z velut puocāti/
bus incitare aduersum se beluas. sed nec sic
q̄dam pati aliq̄d poterāt. Uer z si forte fu/
isset ex beluis aliqua cōcitata. cū venisset ad
primū ptinus i semetipam puersa repeda/
bat. Cū igit nec sic q̄dem aliq̄d aliud egisset
humana seuicia iubent mutari fere. q̄ cum z
ipe sil'r vt pores nihil triste dei cultoribus in/
tulisset. amotz etiā his seuiores feras mar/
tyrib hoīes mittūt. q̄ soli possent crudelita/
te feras supare. Gladijs igit pagūt quod be
stijs nequerūt. phibebāt etiā cadauera man
dari terre. sz iubebāt fluctib dari. Hec apō
tyr venerādi dei martyres desudarūt.

CXXXIII

Apud thebaidē fo oēm narratōez supat
agitata crudelitas. Pro vngulis testas ficti
lib vasculor adhibebāt q̄b oē corp⁹ eousq̄
lacerabāt. donec totā carnis eraderēt cutez
Mulieres q̄z nudas ita vt ne pudēda q̄dez
ptegerent arte q̄dā cōpositis machinis vno
pede i excelsum suspēdas z capite in terrā di
uersas indignissimo speculo expositas pen/
dere p diē cōtinue sinebant. Alias sicubi vi
cine sibi due arbores inueniebant vi q̄dam
ab vtraq̄ inflexis ptra se inuicē ramis eisq̄
singulis singulos pedes martyr obligātes
subito ramos q̄s vi inflexerant relaxabant.
Qui cū ad sitū suū naturali impetu referrēt
discerptis displicatisq̄ visceribus annulsa secū
mēbra rapiebāt. Uer z nosipsi p idē tps cū
in egypti ptib iter ageremus oculis nostris
inspexim⁹ vt sedēti p tribunali seuissimo iu/
dici offerebant innumeri fideliū pl'i. q̄s ille
singulos p ordinē pfessos se esse xp̄ianos ca
pite plecti iubebat. Cunq̄ hi certatim se et
spōte gladio subijcerēt. ille inhumanus nec
multitudinis ptēplatōe pmot⁹ est. Egredi/
untur cūcti pariter ad ptiguū menib campū
nā carnificū nepib tracti. sz fidei vinculo col
ligati. Flemo defuit cū nemo fuaret. Spō/
te oīs imo z alter altez pueniētes ceruices
cedentib obiectabāt. Defecerūt carnificum
man⁹ z succedētes sibi inuicē fatigati sunt.
hebetata est acies gladij. Uidebā fessos re/
sidere carnifices. vires resumere. z animos
repare. mutare gladios. diē q̄z ipm nō suffi/
cere ad penā. Null⁹ tñ ex oīb ne puul⁹ q̄dez
infans deterreri potuit a morte. sz hoc soluz
singuli pauescebāt. ne forte dū pcrū sol ver
gens clauderet diē sepatus a pssortio marty
rum remaneret. Sic⁹ fidēlia fidei pstanter
z fortiter cū leticia z exultatōe morte pūtem
velut eterne vite pncipia rapiebāt. Deniq̄
cū pores q̄q̄ iugularēt reliq̄ nō desidie aut
torpori alos indulgebāt. sz psallētes z hym/
nos deo dicētes locū q̄sq̄ sui martyrij expe
ctabat. vt ꝑ agētes etiā extremos spūs i dei
laudib exalarēt. O fe mirabil' z oi venera/
tione dign⁹ grex ille beator turma virorūz
fortiū corona splēdoris gl'ie xp̄i

CXXXIIII

Erāt em̄ expositi scti martyres oīb volē
tib p libidine inferre supplicia. z si qō ars p
ociū excogitās nouū penaz gen⁹ detulisset:
licebat inferri. Jā fo vngulis exarari vet⁹
z leue supplicīū ducebat. Qō z si forte genus
supplicij cuiq̄ fuisset adhibitū nō vt latroni
bus z homicidis solet latera tantū fodiebāt
sed z venter z femora ac tibie z vsq̄ ad vn/
gues vngula pueniebat. Sed facies q̄dem
z vult⁹ ac frons a tormentz nō manebat im/
munis. quosdā etiaz columnis ligatos. z p⁹
tergum distortis brachijs suis vinctos re/
linquebāt. Jam fo hi q̄ ante p̄sidē suspēde
bantur nō id solū tpis q̄ ab eo vl' discutiebā
tur vel cruciabant. sed totū pene diē cuz alij
act⁹ agerent in eculeis exigebant si forte ali
qui ex his magz pene cōtinuatione a ꝓpositi
firmitate discederēt. Tanta vero in his cru
delitas erat z intantū ab eis omnis penitus
humanitatz sensus aufugerat. vt postea q̄s
oīne corp⁹ vel tormentis vel verberib fuis
set absumptū trahi nudis pedib sursum iu
betur ad carnē atq̄ ibi neruo pedib cōclu
sis recentib adhuc terga vulneribus reīcerē
tur in solū testaz fragmentz subter instratū.
Interea plurimi vsq̄ ad morte constanter
z fortiter pdurantes. Alij vero recepta cor/
porz sanitate ad reparandā denuo agones:
dispensatores penaz sponte puocabant. q̄s
illi erubescentes rursum ad tormenta reno
care ipa eor audacia pterriti capite cos ce/
dī iubebant

CXXXV

Jã ꝛo qꝺ apud frigiã gestũ est ꝗs audeat ꝓterire in q̃ z cõia humanitaꝭ z ꝓpria romani regni iura violata sunt Ubi vrbẽ q̃ndam xp̃ianoꝝ ciuiũ. in q̃ cũ z ꝑl's oĩs z honorati viri z magistratꝰ xp̃ianos se esse nec acq̃escere ad sacrificandũ faterenť circũdari militibus iubet. cũctosq; simul cũ mulieribꝫ virosq; cũ puulis senes. cum ciuibꝫ ciuitatẽ ingenti igne cõcremari. ita vt nullꝰ penitꝰ ex illa vrbe etiã cũ optio volentibꝫ darek abscederet. Et hec i ciues ꝓpetratũ est qꝺ i hostes egisse notam crudelitatis habuisset

CXXXVI

Quis em̃ possit vl'illa repetere ꝗbꝫ apud arabiã sancti martyres securibꝫ cesi sũt Aut quõ ꝗs retaxat q̃ in capadocia gesta sũt vbi crura frãgi dei cultoribꝫ iubenť. Quis mesopotamie referat cruciatꝰ. xp̃i xp̃ianos suini tergoris more singulis manibꝫ pedibusq; suspẽsos amarissimo fumo subter iniecto indignis cruciatibꝫ enecabãt. alĩ vero lento igne prope adhibito tormẽtis longioribus absumebanť. Illa aũt quõ replicẽ que apꝺ alexandriã gesta etiã vetꝰ poetaꝝ fabulas vincũt. vbi obtrũcatis auribꝫ atq; inhonesto vulnere naribꝫ. manuũ q̃z ceterorũq; mẽbroꝝ sũmitatibꝫ amputatꝭ truncũ sinebant abire derisum. Apud anthiochiã vero quõ recordaboꝝ craticulas ꝓs apositas quibꝰ christiani supimpositi torrebãtur

CXXXVII

Sz inter hec nobiliũ duoꝝ iuuenum factum memorabile silere nõ puto. Qui cum comp̃hensi simulacris immolare cogerenť: aiunt. Ducite nos ad aras. Et cuz fuissent adducti manus suas ardẽti igni supponentes si subtraxerim⁹ inquiũt sacrificasse nos credite. Et quoadusq; caro oĩs in igne defluceret immobiliter ꝑdurarũt

CXXXVIII

In regionibꝫ ꝛo põti crudelia gerebanť Arundines acute q̃busdã sub vnguibꝫ digitoꝝ infigebanť. alĩs plumbũ igni liq̃factũ z dorso diffusũ vsq; ad loca putẽtia q̃bꝫ naturalis egestio ꝑcurari solet infundebatur. Ferra q̃z candẽtia z rueste ardẽtes absq; vllo humanitaꝭ miseratõisq; respectu ingerebanť ꝑ pudẽda viscerꝝ z naturalium secreta mẽbroꝝ. Sz q̃d faciã q; appellatões ipe mihi in admissis facinoribꝫ desunt z gestoꝝ scelerꝝ nec vocabula q̃bꝫ enumerari queãt inueniri possunt. Sustinebant tm̃ oĩa fortissimi martyres si aliq̃d crudelitatis inuenissent. Sz cũ aliq̃n iã nõ rõe aut humanitate. crudelitatis tm̃ nimietate satiati. respicere ad inanitatẽ sceleris sui extissent z vidissent desolatas vrbes ciuibꝫ z optimis rura nudata cultoribꝫ. orbatos filiis ꝓres z parẽtes liberis. ad clemẽtiã se bonitatẽq; ꝺuertũt. edictũ ꝓncipale ꝓponũt. vt h̃ genꝰ hoĩm neq̃q; q̃dẽ subiret interitũ. oẽs tm̃ q̃ hãc spem ꝺfessionis tenerẽt dextris oculꝫ ferro effossis eisdemq; cauterio adustis. sinistro etiã pollice cauterio nihilominꝰ debilitato p singulas ꝓuincias i eris ferriq; metalla vel opis vl' pene gratia deportãdos Hec fuit clemẽtia ꝓncipalis qua optimis ciuibꝫ ꝺsultum est

CXXXIX

Edissa nãq; mesopotamie vrbis fidelitaꝭ ꝑl'oꝝ ẽ thome apl'i reliquijs decorata. Ubi cũ imꝑator valẽs vidisset eccl'ias eiectos i cãpo hr̃e ꝺuẽticula. tãta ꝺ iracũdia accensus vt ꝑfectũ suũ pugno ꝓcuteret. cur ñ fuissent inde q̃z sic̃ iusserat ꝺturbati. At ille licet essz pagan⁹ z iniurijs ab ipatore fuisset affectus tm̃ ꝺsideratõe humanitaꝭ altera die ad vastandũ ꝑl'm ꝓcessurꝰ facẽ hipsum ciuibꝫ p occulta indicia clarescere q̃ si cauere se possent ne inuenirenť in loco. Hanc ꝓcessurꝰ terrorẽ solito maiorẽ p officiũ monz. agit oĩa q̃ q̃s minimi vl' si fieri possz nulli ꝓclitarenť. Videt tm̃ frequẽtiorẽ solito ꝑl'm ad locũ tẽdere currere p̃cipites z festinãtes tãq; vererẽť ne q̃s deesset ad mortẽ. Interea vidit q̃ndam mulierculã ita festinã z ꝑrã domo sua ꝓcurrere. vt nec claudere ostiũ. nec operiri vt mulierꝫ habitũ decet diligẽtiꝰ potuisset. infantẽ q̃z puulũ secũ trahentẽ cursuq; rapido irruptoetiã officij agmine festinãtem Tum ille vltra nõ ferẽs. apprehẽdite inq̃t mulierem. z huc deducite. Cũq; fuisset adducta. Quo i quit felix mulier ꝑperas tã festina. Ad cãpũ ait. q̃ catholicoꝝ ꝑl's ꝺuenit. Et nõ audisti inq̃t qz ꝑfectꝰ illuc pgit vt oĩs interficiat q̃s inuenerit. Audiui inq̃t z iõ festino vt ibi inueniar. Et quo inq̃t puulũ istũ trahis. Ut z ipe ait martyriũ ꝺseqũ mereatur. Que cuz audisset moderatissimꝰ redire officiũ ꝛquerti vehiculũ ad palatiũ iubet. Et igressus ait Imꝑatoꝛ subire mortẽ si mihi iubeas patꝰ sum. opꝰ ꝛo qõ ꝑcipis iplere nõ possũ. Cũq; edocuisset cũcta de muliere repsit imꝑatoris insaniam.

Ex Vitis sanctorum

CXL

Legit in vita sancti Karilephi q regina altrogodis dñi deuotione nobilissima viri dei vtic qualitatē audiens cibi. scz psimoniam z noctiū insomnitatē. vestiū quoqz vilitatē. Erat cī ei ꝓsuetudo cinere z cilicio corpus obuoluere z quando summa exigebat lassitudo quieti indulgere nuda humo corpus substernere misit ad eū apparitores desiderans eius p̄sentia pfruiz aiam suā deo cōmendare p eius interuētionē. Q si inquit p̄cibus meis annuerit oīa fisci illius in cuius pte residet p̄dia ei tribuā Quib auditis vir sanctus parūper deliberās cogitabat. Unde talia regine. vt tantope me videre desideret. diutinis sudoribꝫ iciultū. ieiunioꝫ squalore horridū. rurali exercitio rusticum. Noui certe noui virulentā veterni hostis callidi/tatem. qz in paradisi amenitate p femineam ibecillitatē fregit viri vigorē. Ideoqz equū est mihi cauere mulieb̄rē aspectū ne capiar laqueis inimici ego incolēs squalida heremi loca. Ite inquit optimi iuuenū. z domine vestre hec verba referte. Si q̄d prevaluero p ea exorabo. certū tū habeat q̄diu ī corpore supfuero. faciē me mulieris nequaq̄m visuz. neqz hoc cenobiolū qđ dño p̄cipiēte ꝓstruxi ingressui mulierꝫ vnq̄z patebit Neqz eīm decet nos q̄ de xpi sum⁹ familia vendere nostꝫ mulieribus aspectū. aut p capessenda terra inimico hūani generꝫ aīam nostrā p/stituere. Jōqz aīm suū ab hac intētione submoueat. z fisci sui ptē cui libuerit attribuat. Que ꝓsuetudo ī eodē monasterio dño fauēte hactenus manet incōuulsa

CXLI

Legit in vita sancti Launomari carnotensis. q eidē vir nobilis Ermoadus in angustia cōstitut⁹ misit. xl. solidos obnixe petens vt intercessiōis eius meritis spes ei salutis a deo p̄staret. Qui accipe recusans tādem tamē latore purgēte suscepit. Ingressusqz oratoriū oroēz fudit vt oblatio viri acceptabilis fieret in cōspectu dei. z sup altare pecuniā deposuit. Brandiqz studio vnūquēqz nummū apprehēdens manu reuoluebat. z genu sepi⁹ flectēs orabat. Tandemqz vnū solidū quē in spū. mundū z nō exrapina adquisitū cognouit vsibus suis retinuit. Reliquos āt gerulo tradidit z ait. O homo pecunia ista iniqua est: z diuinā non potest mutare sniam. sed nec peccatoꝫ remissionē impetrare. Hā victime ipioꝫ abominabiles sunt dño. Sic ille reuersus ad dñm suū adhuc eū viuētem reperit. Sed morbo inualescēte ab hac luce est abstractus

CXLII

Legit in vita sancti machutꝫ q dum ipe puer a matre iā decrepita miraculose natus esset. sanct⁹ brādanus abbas eū baptisans ī filiū spūalem spūaliter educandū deinceps accepit z in lr̄is erudiuit. Qui licet etate tener. aīmo tamē fortis erat z stabili gravitate fundat⁹. Igneū q̄z vigorē corpusculi in se validū feruere testabat. Ita vt dū ei⁹ condiscipuli p nimio frigore strider̄t dētib⁹. ille iam spū feruēs omnib horis calescebat ī corpe vt simplo vestimēto ꝓtētus continue guttas sudoris emitteret. Itaqz more puerorꝫ ipe z cōdiscipuli ad litt⁹ marꝫ prexerūt. vt laborē disciplīe iocādi licētia releuarēt. Qz cū ceteri añ inundatiōz maris cōtinue estuātis fugerēt. z ludū relinquētes ad scolas redir̄t. puer sanct⁹ dormiēs sup fascem alge remāsit ī littore. Cūqz appropinq̄rz mare mīme eū tāgens circūdedit. nutuqz diuino quātū circa eū crescebat tm̄ loc⁹ littoris sup quē ille iacebat exaltabat. Tādem puer p horrore soni⁹ maris z fluctuum euigilās dū circūspiciēs neminē videret: ꝓdiscipl'os noiatim iclamare cepit. Cui cū nemo rn̄deret. ait secū. De⁹ oīpotēs vbi nūc posit⁹ sum ego. Ne derelinq̄s me. qz adiuua me z salua. Interea magist̄r solicite q̄rebat a discipul' vbi esset alūnus ei⁹ charissim⁹. Quib rn̄dētib⁹ eū vna cū illis ad litt⁹ isse. seqz illuz dormientē in littore vidisse. qz vtz p⁹ ibi remanserit nescire. ingemuit z iā imminente vespe cū scolasticul' suis ad litt⁹ marꝫ prexit. Et ecce insula nūq̄z antea visa ī ipo mari apparuit. Quā cū inter se mirati fuissent. cepēr circumquaqz p. litt⁹ z p vndas marꝫ intueri. si forte cadauer pueri ꝓtingeret videre. Quo facto nocte iā instāte ad mōasteriū redier̄t. z intrātes eccīaz exeq̄as pueri q̄si iā mortui celebrarūt. Nec multo p⁹ parētes pueri ad brādanū miserūt vt filiū eoꝝ sibi sanū z īcolumē redderet q̄lē sibi cōmiserūt. Cūc sctō brādano instant' ea nocte vigiliis z orōibus insistēti. astitit angel⁹ dñi z ait Noli timere pue dei. qz puerꝫ de cui⁹ interitu angebarꝫ. ds oīpotēs inter vndas illesum ꝓtexit. Ecce eīm p ei⁹ puersatōe facta ē ibi ꝓpetua insula. vbi quiescēdo remāserat. Et vt ꝟ primum

diuine ꝑtutꝭ i eo declaratū miraculum ppe tuo testimonio cōmendeꝝ.mare qđ quotidi anis ꝓus illic accessib⁹ adesse vel recessibus abesse solitū erat.nunc iussu dei tam stabili ꝓfunditate eā insulā circūcinget.vt nūq̄ in de redeat nec ąsq̄ absq̄ nauigio illuc ꝓueni re queat.Tūc sanct⁹ Brandan⁹ gr̄as agens mane cū fratrib⁹ ad litt⁹ abūt.Ibiq̄ puerū in supiori loco insule odas dño ꝯcinentē cō spexit.gaudensq̄ eū salutauit.Qui omnes ad benedicendū deū inuitabat

QXLIII

Post ħ rogabat dicēs.Hūc saltē vna die hic ꝓmittite ꝓmanere vbi dei pietas salua/toris miraculo me dignata ē illustrare.Hz psalteriū meū vt mecū habeā efficite.z nō ē efficacia q̄ ad me ꝓferaꝝ in mari illō ponite.Tūc mgr̄o illud i manu tenēte z i mari mit tente fascis alge sup quez ipe dormiebat ac currit z sup se psalteriū excepit z ad ripā su/per quā puer stabat ąq̄s mīme infectū sustu lit.In crastino aūt nauiculā ꝓ puero mise/rūt z eū ad monasteriū duxerūt.Tūc ei⁹ pa rentib⁹ ait brādan⁹ Hūc filiū vestꝝ mīa dei saluū z incolumē sīc stomachati mādastꝭ re cipite.Nō audiēs puer lachrimabiliter ait Dgr̄ sctē z mihi venerāde p̄ parētib⁹ nōne cū euāgeliū legereꝝ audiui te dicentē.Nolí/te vob⁹ vocare p̄rem sup terrā.Parētes ita/q̄ penitētes de legatione dure directa.z ve niam flagitātes eū cū mgr̄o dimittunt z ad sua redeūt

QXLIIII

Erat aūt mos vt vn⁹ puer oꝝ i hebdoma da sua ferret laternā añ magistꝝ adeuntem noctu basilicā matutinal' officiū causa.Ad/ueniēte ergo septimana felicis pueri.alij cō pares sui instigāte inuidia extinxerūt focuz quo ad accendendā lucernā ire debebat.cu pietes eū ob ħ a magistro ꝑbera ꝓpeti.Tūc puer q̄d ageret ambigens abūt ad officinaz vbi sicera fiebat petēs a ꝓfectore sibi ignem p̄beri.Illo aūt nolēte imo pigritāte lumen accendere:tandē ab anriante puero impositi sunt carbones gremio illi⁹.a q̄b nil lesuz est vestimentū illius.Reuersusq̄ ad magi/strum reperit candelā ab angelo iam diui/nitus illuminatā.Itaq̄ omni vita sua ꝑgo in seculo permanēs monasticū habituz in/duit z celibem vitā duxit.

QXLV

Post ħ multꝭ miracul' clar⁹ eps ordinat⁹ est.Audiēs ꝓo de q̄dā insula in q̄ vt dicebaꝝ celi ciues angeli habitabāt eā cū mgr̄o brā/dano nauali itinere inq̄rere statuit.Hz cū diu longeq̄ i mari vagātes ad optatā insu/lam q̄enire nō possent in patriā redire di/iudicāt.Deniq̄ carinā a statōe submouētes illucescente sacratissima die pasce circūspi/cientes quasi modicā insulā viderūt ad quā applicuerūt.Illuc sanct⁹ Machutes sugge rentib⁹ fratrib⁹ missaꝝ solēnia celebrare ce/pit.Cūq̄ frēs psallendo missam canerēt:p/uentū est missali ordine vsq̄ ad orōem dñi/cam.Tūc subito tota illa q̄ videbaꝝ insula cōmota est.Erat aūt belua ex his q̄ cete di/cunt abyssi incola.tāte enormitatꝭ et magni tudinis.vt crederēt paulo añ ab epo z soc̄ꝭ eius insula esse vel terre spacium aliq̄d.Ad uerterūt igiꝝ supstantes viuū animal esse.z exterritis omnib⁹ seq̄ iam mergēdos z de/glutiēdos clamātib⁹.vir dei fidēs in domīo interrit⁹ pstitit.donec impleta missa fratruz caternā cōfortare cepit,ꝓponens eis iam Jo nam ꝓphetā triduo in ventre ceti incolumez seruatū.diuinaq̄ adesse suffragia vbi desūt prorsus humana.Tūc diffugientib⁹ cūctis ad nauim sanct⁹ vir in orōe se ibidez ꝓstra/uit inuocās deū vt cetū illū cui superstabat immobilē faceret.donec illa cōgregatio fra trum illesa transeūdo euaderet.Qua oratio ne completa belua ꝑtute diuina quasi rupes vel mons facta est īmobil'.donec sctūs ma/chutes libero post oīes de naui gressu de/scenderet.Deiq̄ laudātes deū ꝓspero cur/su ad patriam redierūt incolumes

QXLVI

Die aūt q̄dā idē sanct⁹ eps cū aliq̄t mona chis suis i agrū causa putādi vineā iuit.Et vt posset meli⁹ ac leui⁹ opari cappā in q̄dam loco vinee deposuit.pactoq̄ labore cū vel/let cappā itez induere inuentū est i ea cuius/dam ouū auicule.Quo cōpto vir dei illius ꝓdescēsionis ñ expers sine cui⁹ puidētia nec vnus passer perit sup terrā.phibuit indumē tum de loco amoueri donec suos auicula fotos pullos excluderet.Interim tñ nulla aeris intēperies vel pluuia ip̄m sacri p̄sulis vestimentū inficere vel attaminare vi diuina inhibita p̄sumpsit vel temerauit

QXLVII

Huic ꝯtulerūt pagēses de reb⁹ suis mul ta donaria.Inter q̄s q̄dam rusticus ꝯtulit ei asellū.ligna de silua vsib⁹ necessarijs alla turuz.Hūc asellū p̄sul mancipio cōmēdauit,

Qui cū vna diez ligna asello imponēda de cideret. lupus rapaci auiditate eū inuadēs occidit z absumpsit. Qđ egre ferēs famulus ptē lignoz humeris iposuit z psuli deportauit. narrās q̄ de asino acciderant. Qui dixit ei. Dirigito me puius ad siluā. Quā ingressus eps pcibz facillime obtinuit. psto ibi ad esse lupum. Quē iussit sterni more iumēti. struemqz lignoz ei supponi z onustū domū minari. Qui lup⁹ postea extitit sic canis domesticus. pgens cū famulis sp z rez custodiby custodiā puigilē z instantē sagacissimo dependēs astu. Obijt hic sanct⁹ decimo z septimo kalendas decembriū

CXLVIII

Legit in vita sancti colūbani q̄ q̄daz die dū hora refectōis appropinq̄ret z mīster refectoriī ceruisiā administrare conaret. vas qđ tipiī vocāt ad cellariū apportauit. et añ vas quo ceruisia ꝓdita erat apposuit. tracto qz seraculo meatū in tipiī currere sinit. quē beati Colūbani impio alī e fratribus vocauit. At ille obediētia feruēs oblitus meatū obserare cucurrit ad patrē seraculū qđ ducículū vocāt manu deferēs. Post qz sibi vir dei qđ voluerat depromisit oblit⁹ negligentie celer ad cellariū redijt. ꝓijciēs nihil i vase de quo currebat ceruisie remāsisse. Intuitus est aūt supra tipiī ceruisiā creuisse. nec minimā q̄dā stillaz foris cecidisse. vt crederes in longitudine tipiī geminatū esse vt q̄lis z q̄nta rotūditas infra tipi coronā ierat talis in altū creuisset vrna. Hic apparuit et imperātis meritū z obediētia obsequētis.

CXLIX

Legit in vita sampsonis q̄ sanctus papa dubrici⁹ quadā die veniēs ad domū Estuti magistri sancti samsonis cū q̄ ipe habitabat samsonē diaconū ordinabat. in q̄ facto gn̄de miraculū interfuit. Tres fratres ibidem ordinati sunt. duo i psbyteriī z terti⁹ in diaconat⁹ officio. Hz dū ad genua flectēda iuxta morē frēs inuitarent. vidit papa sanctus vna cū magistro Estuto columbā celit⁹ missam p fenestrā sursum aptā descēdere. ac super sanctū samsonē nō vt est moz aufugitare vel volitare. sz sp sine vllo pēnicule motu immobilit stare. Ēpo etiā manū ad ꝓfirmā dū eū diaconē sup eū leuante. illa qđ est mirabil⁹ in scapula dextere ei⁹ descēdit. Ibiqz ꝓstanter māsit tādiu donec officium ab epo ꝓsummaret totū. Nec lōge post ab eodē episcopo ordinē psbyteriī dign⁹ accepit z quale signū celit⁹ visum est qñ diacon⁹ fact⁹ est tale etiā factū est qñ psbyterat⁹ ordinem suscepit. Quāto aūt i maiori gradu inheserat. tāto z in artioz abstinētie tramite se inseribat. Qui etiā libidinosa incētiua adolescentie sue flore vincēs. voluntariā carnis mundiciā p natura habebat. nec vnq̄z aliq̄d alicuius animalis in sua tota vita gustabat. At duo frēs diabolicis ipleti venenis: z maxīe q̄dā mal⁹ psbyt⁹ ei inuidebāt. sz nullam i eo causam reat⁹ inueniebāt. Un q̄si ebriī z amētes huc z illuc deuiabant. Frat aūt ill⁹ pibi teri pistor fact⁹ est monasteriī. Qui accepto mali frīs ꝓsilio venenū sancti samsonis miscuit poculo. Illū q̄dā fricās ei ꝓpinauit. z vt fieret ꝓbabilit mortifer paz de eo pus aīali dedit. Qđ scz aīal vt bibit saltū pcipitem dedit. z statim mortuū est. Sancto vo samsoni oratī spūs dñi mōstrauit malū sibi nup pparatū. At ille de dei puisione confidens. vbi ait. z si mortifer q̄d biberint non eos nocebit. let⁹ refectoriuz est ingressus. eo q̄ ipe monasteriī fuit iconom⁹. pocula frīb⁹ bñdicens z sancte crucis signaculū iponēs absq̄z hesitatōe totū bibit. nec vllū vel quissimū cordis dolorē vnq̄z ex eo sensit. Tūc pistor mali cōmissi penituit. z frēm de linoris malicia increpauit. sz in obstinatōe pdurans nullū assensum bono ꝓsilio pbuit. Hz virdicta dei velox affuit. Haz dñica die prima de manu sancti samsonis cōicans cū buccella in os ei⁹ intrasset eadē hora a demone est arrept⁹. ita vt pallēs tremēs ac discerpēs se q̄z impudent denudās labia sua dētib⁹ morderet. z alios frēs absq̄z verecūdia degarriret Hz sctō samsone ei ꝓdolēte z p eo cū lacrimis oratē sanitatē recepit. maliq̄z commissi penitudinē agēs cora omnib⁹ fratribus culpam suā agnouit.

CL

Legit de eodē q̄ cū quadā hyeme pr eius egrotaret ad mortē affirmabat se nunq̄z vel mortē gustaturz vel sanitatē receptuz vel sacrificiū oratōis pceptuz nisi samsonē pmogenitū suū videret p quē parit⁹ z corpis z aīme sanitatē se pceptuz dicebat. qđ beatus samson vt a nūcijs a se direct⁹ audiuit apud se ingemuit z ait. Jā nisi fallor egyptū reliq̄. nō est opus me i ipam redire. Potēs est aūt ds egrotantē sanare. sanct⁹ aūt pius mīa mot⁹ dixit ei. Quare sic dicis electe dei. curam te

oportet hre de aiaꝝ pfectu. tuaq; merces grandis erit cũ deo. dũ ybi carnalia crenerint. spũalia seminenk. Qui rñdit. Utinam volũtas dei fiat. Hã ꝓpter deũ t aiaꝝ lucra oĩb; paratꝰ sum. Itaq; faciẽs nũcios pgredi. ipe subsecutꝰ est cũ quodã iuuene dyacono sibi ab abbate associato. pgẽtesq; venert ad amonẽ patrẽ sãcti samsonis ipmq; egrotantẽ in lecto inuenerũt. q̃ in aduẽtu eoꝝ gauisus capitale q̃ddã crimẽ ad mortẽ qđ in se celauerat ĩ mediũ publicauit. deoq; se seruiturum vsq; in finem suum deuouit et caput suum eadem hora tonderi fecit. vxore sua maxime suggerente t dicente. Non solum ego t tu vt decet t conuenit seruiamus deo ꝛ t plem nostrã totã in deo fuitute iũgamꝰ t oĩa nostra dei tota fiãt. q̃ assentiẽte pñtatis q̃nq; fratrib; suis sancto samsoni vna cũ soroze valde puula. paululũ silens rñdit Fratres q̃dẽ mei boni sunt t deo deuoti. sed hec pusilla ad mũdanas voluptates data est. tñ nutrite eã qz hõ est. Cõfirmatis itaq; suis ĩ bonis opib; t ad monasteria fundanda suggestis sanctꝰ samson vna cũ patre suo t auũculo t dyacono in pace pretit

QLI

Legit in vita sancte phare ꝟginis cũ apd villam papiensiũ dei cultoꝝ eustasiꝰ a genitore sancte phare officiosissime susceptꝰ esset atq; cognouisset phară beati colũbani bñdictione sacratã grauí oculoꝝ fatigarí cecitate quã ꝓtraxerat ꝓtinui fletꝰ meroze. eo q̃ disponereꝭ a patre nuptiali opi inseruire. t sanctimonie vota frustrari nup deliberata. patrem asperitate ꝟboꝝ obiurgaꝭ dicẽs. ħ sui esse opis q̃ ꝟgo' afficereꝭ tãto discrimine periculi. Ad hec siq̃dem pr̃ simulatõe ꝟboꝝ filie se dixit post hr̃ nuptiaꝝ ꝓiunctionez. tñ vt ipꝰ mereretꝭ iocundari corpali sospitate. Itaq; vir dei hoꝝ credulꝰ ꝟboꝝ ad locũ in quo egra decubabat puella accessit. t vtruz in sanctimoniali habitu viuere vellet scisciatur. At illa suspirãs ait se pudicicią angelꝭ sociã desiderare. potiusq; supnũ spõsum cõcupiscere q̃ terreno flebiliter inherere Dane ꝟo visus est ei astitisse vir reuerẽti vultu. oculis ardentib; dicens. Certa esto famula dei. meisq; pmissis firma bodie tibi virũ aduenire q̃ te sospitati restituet. Hac expleta visione post modicũ intrãte ad eũ Eustasio visionis ordinẽ phara enarrauit. Tũc Eustasius oroñe facta pmissum diuinitꝰ adiutorium ꝟgini acelerãte sanitate ꝓtulit Qđ videns pr̃ voluntatẽ cordis factꝫ aperuit. spõsum aduocat. spõsalia firmat. tps nuptiarũ statuit. At illa fugã arripuit. q̃ panitãti cursu eccl'iam beati petri ingressa atq; in terra ꝓstrata pugnis tenez pectꝰ quassabat. lacrimisq; terrã vbertim irrigãs t beatũ ꝑetruz inuocãs his ꝟbis orabat. O petre qui iustis regna reseras celestia. obseras iniustis. huc ad tua ꝓfugi limina. tua volẽs esse virgũcula. Et tu oxpe q̃ semp flecterꝭ pcib; humiliũ remittẽdo sordes. serua ꝟginitatẽ meã oblataꝫ tibi p eterna secula. Quo pr̃ cognito pueros ilico dirigit mandãs eã in loco iterfici sed pueri puido ꝓsilio aliquãtulũ in eundo ꝓsistunt. vt ipo moraꝝ spacio patris mitigaretur seuitia. Deniq; eo veniẽte atq; acriꝰ seuiente. mistri cõminationẽ mortis artificio se intẽtabant. Ad quos illa. Hõ inq̃t a genitore talia munera debenk filie. Ez iocũdiꝰ est mihi in loco ħ pulcrã mortẽ appetere q̃ ꝟginitatis florẽ pdere. Hoc aũt certissime genitor nouerit meꝰ. qz nunq̃ copule nuptiali in vita ista subdi ꝓsentiam. Referentib; ħ famulis hec dño suo. ille furorẽ animi nequaq̃ sine lesione filie mitigare voluit. sed custodie deputãs fuabat eã ad ea que facere disponebat. Dumq; ista gerunk di mirico ordia ꝓtigit beatũ Eustasiũ p ipm bagueric̃ reuerti ab hac expletõe legatõis regꝭ lotharij. Qui cognoscẽs tam dirã regis animaduersionẽ ĩ filia irreuocabiliter desenire. studuit ipsꝰ animi seuitiã duris ꝟboꝝ aculeis terebrare t ad penitendũ compungere. Necq; ꝟo inde redũt q̃usq; t puellã desiderato sanctimoniali habitu p gondoessennũ meldensem ep̃m ornaret. t vt idem bagueric̃ monasteriũ in ꝓprio solo famulaꝝ dei cõgruũ habitationi construeret

QLII

Legit in vita sancti Attali q̃ idẽ sanctus Attalꝰ beato colũbano de hac luce migranti succedẽs cũ egregie bobiense cenobiũ regeret. diabolꝰ ꝓtra eũ aliquoꝝ subditoꝝ cor da suscitauit q̃ se dicebãt tãti fernoris austeritatẽ ꝛdue disciplie põdera ferre ñ posse At ille sagaciter pia fomẽta põbere t mollire corda tumẽtia nitebaꝭ. suadẽs reminisci patres p mortificationẽ t ꝓtemptũ pñtis vite regna celoꝝ possidere. Cũq; se nihil pficere iam cerneret ptinaces ire pmisit. Qui postq̃ ab eo segregati sunt. cũ viꝝ dei suis detra

ctionib⁹ laniarēt. vn⁹ eor̄ subito igne febrium accēsus inter penas incēdij clamare cepit se si posset ad beatū attalū venire velle t admissi crimīs damna penitētie medicamēto lenire. Ulix hec ei dicere licuit obmutuit t extremū anhelitū dimisit. At illi q̄ aderāt vidētes iniuriā viri dei a deo vindicari quidam ad eū cū pnia redeūt. Quos ille miro gaudio suscipiēs suis locis suas recognoscētes culpas restituit. Alij ꝓo q̄ datū pnie locum ꝓtempserūt ñ redeūdo diuerſ⁹ mortib⁹ dirupti sunt. Nā vn⁹ eor̄ securi pcussus interijt. alt⁹ dū pui flumīs alueū trāsmearet irretitis poplicib⁹ pua vnda necat⁹ est. Tert⁹ cū se ī mari carine tradidisset dimersus est

CLIII

Legit in vita sancti Wagnobodi andegauenſ epi. Cū idē vir sanct⁹ dyocesim sibi cōmissam illustrādo circuiens ad p̄dium q̄d quartiniac⁹ dr̄ peruenisset. pueri garruli nephāda puicia ludēdo iactabāt. Quos illo intuēte subito vn⁹ ex eis puluerī mixt⁹ cū oñi pnicitate rapt⁹ p aeris vasta more globi hac illacq; ferebat. Tūc sodales cū parentibus tristes ac territi p deuia queq; ac rupiū t valliū anfract⁹ sectātes nihil pfecerūt Jāq; desperatōe tandē p deuia ac dumosos tramites fatiscētes pueꝝ reppererūt inter ꝺdensa vepriū semianimē t vix exilē anhelitū trahentē. Quē parētes cū valde magno gemitu pallio inuolutū t pene cunctis artub⁹ discerptū in p̄sentia sancti viri obtulerūt. Qui apprehensa manu eū leuauit t vite prepotez ac valentē parentib⁹ reddidit.

CLIIII.

Legit in vita sancti p̄iecti q᷑ die q̄dam pasce cū ipe ad mēsam ī solario cū multis alijs resideret. tres int̄ eos aderāt q̄ a carnib⁹ abstinebāt. q̄s cū alij deriderēt sanct⁹ preiectus eos admonuit vt q̄s venerari debebāt irridēdo nō increparēt. Qz cū illi nō se corrigerent subito paulimētū solarij cū irrisorib⁹ cecidit. Tūq; p̄iect⁹ cū abstinētib⁹ remāsērt.

CLV

Legit ī vita sancti arnulphi q᷑ q̄dā tpe cū in grangia cui certū nomē est morabatur. id officiū impositū fuit ei vt famulo sibi adiūcto quotiēscūq; necesse esset fruges saccis ī positas ad mōasteriū carrucaret. Jtez in eisdē saccis panis q̄ fratrib⁹ grāgie certis p hebdomadā dieb⁹ sufficere possent reportaret. Cōtigit aūt die q̄dā eū cū curru frugib⁹ onerato ad monasteriū deuenisse. Cūq; aūm olendinū saccis ac frugib⁹ euacuatis currum suū exonerasset. cū eodē curru ad primā grangiā q̄ noua curia dr̄ pfect⁹ est. Ubi cū negociū p quo illuc ierat explesset: etiam duos porcos q̄s a plato suo licēciatus dare pauplb⁹ ꝓposuerat in duob⁹ saccis includēs ora saccor̄ ligauit. eisq; in curru locatis: ad monasteriū remeauit. Cūq; iā porte monasterij appropinq̄ret. ūdemq; porci tāq; aialia inq̄eta importune grūnirent. timēs vir dei ne forte q̄sq; hmōi occasione in suspitionem laberet. brutis aialib⁹ tāq; rōe vtētib⁹ locutus est dicēs. Audite porci audite ꝺba mea. si displicet ī oculis dei ne sicut ꝓposui ī vsus pauper vos expendā licentiā habete grūnindi sic t facitis. Si ꝓo gratū est t acceptabile deo meo. vt p me de carnib⁹ vestris aūda pauper reficiat esuries. p̄cipio vobis in noie dñi vt penit⁹ ab h̄ importuno grūnitu cessetis. Res mira. Cōtinuo porci illi q̄ diu multūq; intra saccos clamitauerāt. p̄cipientis obedientes adiuratōi atq; impio grūnire cessauerūt. Tūc vir dei silentib⁹ porcis monasteriū ingressus ad pistrinū vsq; pretit. vbi saccos suos panib⁹ impleuit. qō dum factū fuisset t idē sacci sup porcos iactarent q̄ in duob⁹ saccis inclusi habebant. miro modo ac si mortui essent incitari ad grūnitū minime potuerūt. q̄m dñs noster oipotens q̄ p̄cib⁹ famuli sui eos qāmodo obmutescere fecit. nō nisi pmissione ciusdē naturalē et grunnitū reddidit Jgit panib⁹ onerato curru in viā suā pfect⁹ est. Cūq; iā lōge remot⁹ esset a muro monasterij. porcis suis licētiaz grunniēdi sicut antea ꝺsueuerāt ꝺbo reddidit. q̄ statim inq̄etudine solita clamorē emittentes donec ad grangiā ventū est grūnire. t clamorib⁹ insanire nō cessauerūt Eosdem aūt porcos sic ꝓposuerat pauplb⁹ dedit.

CLVI

Idem estatis tpe cū fratres grāgie regulam imitātes monachor̄ post prandiū pausarent in lect⁹ suis dñicis dieb⁹ t festiuitatib⁹ sāctor̄. vir dñi querēs sibi aliq̄d diuersoriū vbi orōes suas secreti⁹ ad dñm funderet. t inter vlnas sancti amor⁹ interi⁹ in spū suo suauiter obdormiret. dormire exterius corpe recusabat. Factū est aūt vt q̄dam frater p hac re reꝑhenderet eū corā mgro ꝺuersor̄. Qui statiz p̄cepit ei vt alijs ea hora dormientib⁹ ipe q̄z dormiret. ne si forte vigilarz

ceteri fratres q̄ cōpatiebant corpi eius magnis fatigato cruciatibꝫ id moleste ferrent. Paruit ille p̄cepto magistri sui sic̄ ad omia parat⁹ z obediēs erat. Cū aūt post prandiū intrasset dormitoriū z calciamēta sua extraheret. z i lectulo sno se collocare deberz. astitit ei subito demon q̄ ridēdo z irridēdo eum in hec verba prupit. Eya frater eya. q̄d ē qđ agis. vbi est nūc sancta religio tua. z vbi sūt vigilie tue quas hora ista obseruare ꝓsueuisti. Certe feruor tuus p nihilo reputādus ē qñ membra tua torpere sinēs pseuerare negligis in ope qđ cepisti. Surge ꝫ velocit et vigilijs atq̄ orōibꝫ intēde. sicut iam p̄dez fecisti. Cūq̄ vir beat⁹ demonē sibi astare ꝓspiceret. verba ei⁹ seductoria ꝓtemnēs. q̄ cuz ꝫ p̄ceptū magistri sui ad vigilādū ꝓuocabat. cū indignatōe ait Recede a me miser recede a me. modo enim velis nolis dormiam. vt confundaris z somno meo torquearis. Et cū ꝫ dixisset antiqu⁹ hostis i fugā p̄sus est.

CLVII

Rursum die quadā dū intra cellā suaz vir dei solus esset. z p̄ ꝓsuetudinē flagello se attereret. demon in forma que sil'is homūculo videbaf sibi apparēs. vt de penitentialibꝫ ei⁹ disciplinis se ꝓtristari z torq̄ri ostēderet. flagellus illud quo ille se p̄cutiebat cū quodā impetu de manu ei⁹ excussit. Vir aūt domini demonē esse agnoscēs. statim signo crucis se muniuit. extensiq̄ brachijs cū arripiēs adiutus ab angelo magni cōsilij luctat⁹ est cuz angelo mali cōsilij. donec tandē eū in terrā ꝓstrauit. pugnoq̄ malignum p̄cutere cepit. Cūq̄ ille insaniēs z q̄dammodo sꝫmurmurans diceret. Heu heu frat tu ledis me. vir dei ꝓstanter rñdit. Quare o pessime a lesiōe tua abstinerē si mihi te ledere cōcederet. Ad qđ q̄dē p̄bū malign⁹ hostis nō ferēs ei⁹ ꝓstātiam multis cesus alapis vix tandē de manibꝫ eius merens z ꝓfusus euasit

CLVIII

Legit in vita sancti Pharaonis q̄ ipe vxorem suā castitatis amore mutauit i sororez Et cū hec sanctimonialis deo inseruiret sanctimonie studijs in villa residēdo. quaz vulgo dicūt pinneūdo. p̄esul Pharao recordatus ipi⁹ amoris simul z pulcritudinis ad ꝫ vsq̄ p̄duct⁹ est vt eā ad se veire mādarz. Qđ famula dei cū p̄ma auditōe renuisset agere. nō distulit antistes dei mandatū ingemina re. At illa secūdo huic p̄mā negligentiā contunxit. Cūq̄ his duobꝫ mādatis tertiū adiecisset illa obstinatū intelligēs animū. argumentosum excogitauit cōsiliū quo pōtificez a p̄posito abstraheret z suā castitatē ꝓseruaret. Et teni ornatū abijciens vestiū totondit cesariē capitis. z cilicio induto sese ꝓtēplandam ei p̄buit Cūq̄ in eā intēderet ethoruit vehemēter facin⁹ se deliberasse omnino illicitū atq̄ abstractū se a disposito opesaga ci ꝓsilio p̄udētis femine mirat⁹ est. q̄ abiecit scandalū pulcritudinis sue a se. ne p̄ oculos caper corpis p̄paratus ministet deo z sanctificatū templū spiritui sancto

CLIX

Legit in vita sancti Ethbini q̄ ipe q̄daz die cū abbate suo inuenit leprosum iacētem in messe totum vulneribꝫ plenū flebili voce ab eis auxiliū postulantē. q̄ req̄situs ꝺ infirmitate suspiras ait. Graues dolores q̄tiunk in corpe meo. sz insup vn⁹ inest dolor tā nociuus q̄ si hūc die sine ei⁹ auxilio transiero. morte p̄mā esse puto Hares eñ mee plene stercoris cōcremank ab ardore infirmitatis Tūc Ethbin⁹ eū p latera accipiens a terra sursum erexit z vingualocus ad nares eius manū porrexit. Ez z paup flebili voce clamare cepit. Noli senior nares manibꝫ cape. q̄ dolor nō p̄mittit. Sed si dolorē meū leuiare volueris. necesse est vt in ore tuo nares meas mittas z ita trahas. Tūc ille meritis exaltat⁹ humiliauit se. z q̄n putauit dolorez leuiare paup in ore suo carnē accepit filij ꝺi Horq̄ vt ad se traxit gēma mirabilis in os eius cecidit. Beat⁹ aūt Ethbin⁹ p latera dominū tenens sursum aspexit. celū apertū vidit. z in capite dñi quē tenebat sancta crux apparuit. angelosq̄ in obuiā dñi venire vidit. Tūc sacerdoti ait. P̄r sancte ipsum quē teneo manibꝫ z tu ore dñm nostr̄ q̄ p nobis seipsum dedit esse crede. Cunq̄ dominum vellet tenere manibꝫ eleuauit se in nubibus dicēs. Nō me erubuistis serui mei in angustijs meis nec ego vos erubescā in regno patris mei. hereditas vestra mecuz est. z his q̄ vestri memores fuerint in orationibꝫ suis salus i regno meo. His dictis euanuit ex oculis eoz. z cū magna voce receptus est i celū. Uocē q̄dem audiebāt sed neminē videbant Cunq̄ stupefacti laudassent dñm z vingua locus ethbino dixit. Hoc tuis meritꝫ nobis accidit frater. quia tāte humilitatꝫ es z obedientie vt q̄cquid humana lingua p̄cipe po

test tu in corde deuotissimo impleas. At cō/
tra Ethbin⁹ ait. Nō ita pater. Sz tu q̄ quo
tidie carnē z sanguinē immolas dñi. ipsum
meruisse videre in corpe suo. quē assidue te
nes in aīo tuo.

CLX

Legit in vita sancti Deicole q̄ ipe p⁹ lon
gam monasterū obedientiā cū ad desertū p
geret z quasi erratic⁹ viator pueniētia manē
di loca disquireret. q̄ppe cui pater suus sub
obediētie titulo ānūciauit ne luxouiēse mo/
nasteriū vlter⁹ intraret. insperato ptigit vt
suillū gregē offenderet. Subulcus ab eo i/
terrogat⁹ an in vicinia esset aliq̄s loc⁹ habi/
tabilis. respōdit esse nō longe locū palustrē
z fontib⁹ satis irriguū in p̄dio cuiusdā p̄po
tentis vasalli noīe verfarū. Cui vir sanct⁹.
potes ne frater inq̄t mihi ducatum p̄bere q̄
possum locū ip̄m videre. At ille. Possum i/
quit aliq̄ modo sed gregē meū absq̄ puiso/
re dimittere nō p̄sumo. Cui beat⁹ Deicol⁹.
Noli inq̄t fili mi tantillū spacij mihi tenacit
negare Veraciter scias q̄ si mecū pgere dis
ponis nec minimū porculū interim pdes. z
si aliq̄d diſcredis ego tibi fustē meū p̄stituo
custodē vicariū. vt in redeundo cognoscas
q̄tus fides mea valeat cū caritate tua Hoc
dicto fustē quē manu gerebat solo radicit⁹
fixit z p̄cedente ductore ad locū tetendit no
minatū. Cūq̄ post longū hore spaciū por/
carius eadē repedasset via gregē videre soli
citus īuenit ꝑm viri pollicitationē gregē su
um circa fustē giratū satuq̄ accubasse nec
vnū q̄dem ex illo deesse Vir venerabil⁹ dei/
colus ad locū desideratū pueniēs diuio sp
opi indefessus exist̄ vtpote q̄ crucifix⁹ erat
mūdo totū q̄ semetip̄m obtulit deo. īuenit
eccl̄iam i clino cuiusdā alti mont̄ positā in
honore sancti Martini p̄secratā. Ut autez
dñi secretū hore spaciū expectās qñ sol⁹ soli
deo se substernere posset. mix dictu q̄ eccl̄ie
eiusdē ianuas sol⁹ adūt. absq̄ mora nullo re
serante largū illi p̄buere ingressum. qua ō re
viri stolidissimi vltra modū debachati lega
tionē q̄stuosam dño suo q̄ tūc tpis i allodio
suo manebat i loco q̄ ōr villa callonis trans
miserūt dicētes. Placet tibi dñe vt mōach⁹
q̄dam capellulā tuā sibi vēdicet in oratoriū
nec vllus eū ei̇cere posset. His igit auditis
z verfari⁹ furore p̄cipiti arrept⁹ crudelem ni/
mis snīam in vix dei sanxit dicēs Ite cum
festinatōe. z si q̄s illū fideliū meor cape pos
sit sine mora castret. Vix ille mādatū dedit.
vna eadēq̄ hora laqueū quē suo dei iniuste
p̄parauit iusto dei iudicio miserabiliter inci
dit. Nā idē membr̄ qō famulo p̄scidi iussit
mox illi i tumorē ꝑsum est. ita vt oia viscera
eius in cundē locū violent incideret z mor/
tem vicinā pararēt. Cūq̄ vehemēti dolore
vexari videret. vxor ei⁹ bertildis nomīe me/
mor snie quā viro dei temere īposuit cuz lu
ctu graui eū admonuit dicēs. Certe credo.
q̄ppter pegrinū quē sine causa castrari iussi
sti dolor ip̄e in te retorsus est. Hinc ā q̄ ve/
loci⁹ z accersiā illū si forte p orōes ei⁹ dolor
tāt⁹ a te effugari possit. Sed quia nihil fit i
terra sine cā añq̄ nūciū ad vix dei pueniret
idē z verfari⁹ morti subact⁹ viuēdi finē fecit.

CLXI

Legit in vita sancti goaris q̄ ip̄e habita
uit in suburbio treuerico vbi ecclesiolā fec.
multorq̄ sanctor̄ ibidē reliq̄as collocauit
Ibi die noctuq̄ deo q̄uiebat i ieiunijs z vi
gilijs. p̄dicatione z orōe. multosq̄ paganos
verbo puertit. z egrotos multos orōe sana/
uit. Nō vidēs ois mali artifex diabolus. vt
pote q̄ generi humano inuidēs neminē sal/
uari cupit. inuidie stimulos mentib⁹ eor̄q̄s
ab amore sancti viri auertere cupiebat īgeſ/
sit. Hactusq̄ occasionē legatos epi treuero
rum odio sancti goaris odio capitali inflā/
mauit Itaq̄ ptigit vt legati epi treuerici no
mine rustici. scz alboin⁹ z aluerian⁹ ad cel/
lam viri dei q̄si speculatores aduenirent vt
ibi aliquā rē nouā vel inanē īuenire possent
Viderunt g̃ q̄ more solito mane post psal/
modiā z missam cū pegrinis z paupib⁹ i ca/
ritate cibū sumeret. Nō ip̄i nō caritate. sed
gulositate fieri estimātes accusauerūt eum
apud archiep̄m dicētes se eū vidisse sine tē/
peramēto mane comedere vl̄ potū sumere.
Nō audiēs archiep̄s statim iussit ipsos le/
gatos illuc redire z sanctū dei goarē sibi p̄/
sentari dicēs q̄ inq̄sitionē de ip̄o facere vel/
let vt possit scire quo ingenio vel arte talia
p̄sumpsisset plebi sibi cōmisse exempla mon
strare. Qui venientes ad beatū goarē locuti
sunt ei dolose putātes q̄ accusatione illaz p
quā eū infamauerāt possent blandicijs ꝑbo
rum obtegere. Archiep̄s inq̄unt nr̄ rusticus
salutē tibi mandat. iubetq̄ vt ad colloquiū
ip̄i⁹ treueris festināter accedas. Hec audi/
ens homo dei sanct⁹ goar cū gaudio dixit.
Faciat mihi de⁹ vt possim ei obedire. quia
obediētia est sine mora facienda. Nocte illa

fecit illis cenā ſm ſuas vires. z ipe i dei laudibus vt ſolebat fuit pſeuerās. Mane aūt facto poſtq̄ cursum ſuū finiuit miſſaq̄ ſolēnia celebrauit. Cūq̄ cōpleſſet diuinū officium die illo dixit miſtro ſuo. Fili fac hodie nobis letū diē de abundantia noſtra. vt iſti legati archiepi ſimul nobiſcū faciāt caritatē q̄ in itinere ſunt. z forſitan de⁹ aliquē pegrinum vel pauperē adducet vt pariter epulemur. Qđ audiētes illi nō potuerūt malignitatē cordis abſcōdere. nec ei voluerūt ꝓſentire. At ſanct⁹ introducto q̄dā pegrino p caritatē comedit cū illo. qđ videtes legati cuz leticia ſtrauerūt equos dicētes. Hūc manifeſte vidim⁹ qđ archiepō dño noſtro nūciemus. Acceptoq̄z a viro dei cibo z potu i vaſculis ad viaticū itineris. ambulātes cuz eo ceperūt fame z ſiti vehemēter vrgeri. miſeruntq̄z man⁹ ad ciſtercia z ad vtrem z nihil inuenerūt. Cū vtiq̄z de domo ſancti goaris ſufficientē in his deportaſſent alimoniā. Et ait alboin⁹ ad aluerianū. Tale ego famem z ſitim nunq̄z habui Et hec dicēs cecidit ō eq̄ ſuo quaſi mortu⁹. Aluerian⁹ ꝓo ꝓuerſus ait ad famulū dei goarē. Succurre nobis pie ſacerdos xp̄i q̄ fame z ſiti morimur. Hec cūſ goar cū ß audiſſet cū gaudio dixit Hodie fili q̄ me indignū vidiſtis charitatem facere nō debuiſſet⁊ recuſare. Iſta ꝓo que nunc patimini ad corripiendū vos de⁹ me⁹ ꝑmittit fieri. Hū hec illis diceret q̄s vehementer cruciabat fames. venerūt tres cerue mire magnitudinis q̄ſi ſanctā trinitatē ꝓfigurantes ſteterūtq̄z a lōge ipos q̄ loq̄bant aſpicientes. Quas cū vidiſſet vir dei z inuocaſſet ſanctā trinitatē iuſſit eas ſtare. q̄ cū ſtetiſſent apprehendit vaſculū z mulſit eas. qđ cū factū fuiſſ⁊ p̄cepit eas abire z ex ipo lacte liniuit mēbra p̄dictoz viroz. z ſtatim nullū dolorem laſſitudinis q̄ in eis de inedia acciderat ſenſerūt. Hoc remedio ꝓfortati. mox vt miſert man⁹ ad ſacculos victualiū inuenerūt q̄ apta erāt ad manducandū z bibendū vſq̄z ad abundantiā. z tūc ipi ceperūt epulari Cum admirarent⁊ ō his q̄ viderāt z ſtupētes timerent. ceperūt incitatis eq̄s velociter itinerare donec venerūt treueris ciuitatē. Seruus aūt dei goar p oratoria z eccias ſanctoz ſic ſolitus erat facere pgebat. z ſepedicti legati feſtināter veniētes ad ep̄m metropolitanuz inuenerūt eū in ſynodo ſedentem i ſolio ſuo vna cū clero. Narrauerūt ei oia q̄ acciderāt eis vel q̄ facta viderāt ab ipo ſancto Goare Qđ cū audiſſet cū iracūdia cepit dicere In quantū intelligētia cordis ꝓſiderare valeo. ꝓſuetudo iſti⁹ ptinacis viri q̄ ſic mane comedit z beſtias mulget ſine dubio poti⁹ deputanda eſt guloſitati q̄z charitati. Indr̄end⁹ eſt tñ q̄ obrem vel quo humane laudis deſiderio id faciat. z vtr ex pte dei ſit an ex deceptione aduerſarij. Dixaūt ꝓba cōpleuerat. z ecce vir dei goar intrauit domū in qua ipe archiep⁹ reſidebat. Ingreſſus itaq̄z cepit q̄ quauerſum aſpicere ſi forte eſſet loc⁹ vbi ſtare poſſet diſcipul⁹ eius. z cappā ſuā pendere vel abſcondere. Diu q̄ circūſpiciens vidit i angulo dom⁹ quaſi ſimilitudinē fuſtis. qui certe nō erat fuſtis ſed radius ſolis q̄ p feneſtrellam penetrabat interiora māſionis Cū q̄z appropinquaſſet ad radiū ſolis demōſtratum ſpēm groſſioris ptice pendētis appēdit cappā ſuā ſup ipm radiū. ibiq̄z ſtare p̄cepit miniſtr̄z ſuū. Qđ cū vidiſſet ruſtic⁹ archiep⁹ vna cū clero ſuo dixit. Videtis nūc q̄d fecit vere ſi hec cauſa ex deo fuiſſet tam mane nō comediſſet vel bibiſſet. qr anteriores ſancti p elemoſynas z ieiunia intrauerūt in regnū dei. Hoc aūt mirabile factū qđ video q̄d ſit omnimodis neſcio. Sed inde nō mediocriter ſtupeo. māe comedit z bibit. beſtias mulget. cappam etiā ſuā in radio ſolis ſuſpendit Quid plura. Accedat ꝓpius z reddat rōem circumſedētib⁹. Tunc venit q̄dam portans in brachio ſuo infantē tres noctes habentē q̄ fuerat p̄iect⁹ i conchā marmoreā vbi paupercule mulieres ſolēt infantes ſuos iactare. Quē videns archiepus inq̄t ad ſanctum Goarē. Hūc oportet vt oſtēdas nobis myſterium tuū ſi vez ſit an falſum. Si vez eſt p verā obedientiā p̄cipio tibi vt facias iſtuz infantē nobis innoteſcere genitorē ſuū z genitricē ſuam. Si hoc facere potes credem⁹ tibi z ꝓtutibus tuis. Sinautē nihil tibi credere debem⁹. Tunc vir dei ſuſpirauit grauiter z lachrymas fudit vehemēter admirans q̄obrem pontifex ſuoz vituperatoz operuz talem ſibi inanē atq̄z ineptā obedientiā facere p̄cepiſſet. Et fundēs orōem ait. Trinitaſ ſancta te inuoco atq̄z te infans in nomie trinitatis eiuſdē cōiuro vt genitorē tuū p nomen denomines z genitricē tuam ſimiliter. Reſpondēs infans dixit. Iſte ruſticus ep̄us eſt pater meus z mater mea affligia nuncupatur. Quo audito ep̄us cecidit velocit⁊

pedes sancti Boaris dicens. Nunc scio vere z credo te dei esse seruū sanctū. cui scelera mea que sic absconsa putabā vt nullus alī preter me z illam mulierē z vnū puerū meuz vnq̄ nosse posset. ita sunt tibi patefacta p isti us nati mei verba. Hec audiēs beatus Boar stupore miraculi repletus atq̄ quasi ī excessu mentis factus dixit ad euz. Heu heu domine quare p me miserū peccata tua actenus latentia facta sunt manifesta. Deliq̄ quidem fuisset spontanea z secreta coram deo confessio. q̄z ista ptra votū tuū ignominiosa publicatio. Deinde solicite ac benigne monuit eum ad pniam dicens. Quantuz saluator noster pius est ad dimittenduz. tantū oportet nos paratos esse ad penitendū. Ego aūt inquātum pietas diuina me exaudire z vitam dignabit cōdonare septē annis pniam. p te cōpellente fraterna caritate iā delibaui facere

CLXII

Cū igitur sancti Boaris famā z noua gesta audiret Sigibert⁹ rex francoruz statim transmissis legatis suis iussit sanctū Boarē ad se venire. Hirante aūt rege atq̄ dicente omnia que facta fuerant a sancto miracula vniuersus popul⁹ vnanimiter clamabat ad regē. quatenꝰ ipm dei virū p̄stitueret treuerice ciuitati episcopū. Q̄ rex gratanter audiens petijt beatū Boarē vna cum cōsensu sacerdotū z clericoz. vt episcop⁹ fieret treuerorum. Statim aūt vt vir dei hec audiuit dixit. Melius est mihi magis mori q̄z sup episcopū adhuc viuentē ministeriū illius accipere z peccare ī cōspectu domini. Cōsidera nūc o rex si te deꝰ regē seculi constituit. scito tamē regē sempiternū te habere in celis. Jō dimitte rusticū penitere facinora sua sic vis vt dñs dimittat tibi peccata tua. Hoc audiens rex suspirauit grauiter. z ait. Per salutē p̄ncipum volūtarie obediam consilijs tuis. Attamē aliud nō fiet nisi qđ diffiniui cū voluntate totiꝰ populi. scz vt eps treuerorū efficiaris q̄uis ptra votū tuū. Cunq̄ hec audisset vir dei ingemuit z dixit. Glorioſe p̄nceps sine me pus ad cellā meam pergere. vt ad rūsum tue celsitudini dandū me p̄parem. Ait ad eū rex. Vade cū pace z transactis viginti diebz inducias ītēq̄ venies ciuitatem ad colloquiū p̄destinatū. Cunq̄ peruenisset ad cellā suam cepit tristari. z valida febre fatigari z nimiū corporali afflictiōe conteri. Quid multa. Die ac nocte dñm deprecabatur vt ei donaret defensionis sue auxiliū. z eriperet eū de tam graui iugo quod rex ei imponere cupiebat. Dicq̄ septem annos transigens ad regē redire non potuit. sz tandem in senectute bona obijt in pace p̄die nonas iulij

Ex vita cuiusdā sancti militis

CLXIII

Quidā miles diues delicat⁹ z fatus incepit cogitare de vanitate mundi. z q̄ vix aut nūq̄ posset ī isto statu saluari z q̄ beati erūt paupes lugētes z tribulatiōz patiētes. Qui latēter recedēs a patria sua venit cōstantinopolim. In ei⁹ introitu inuenit pauperē carbonariuz cui cōmutauit vestes suas bonas p̄ suis p̄auis. Intransq̄ fecit se fatuū. Q̄ die a pueris fustigabat z flagellabat multipliciter delusus. De nocte super fimariū iacens inuigilabat fletui z orationi. de die aūt rediebat ad agonē z ludibriū puerorū. Cum autē duo filij impatoris ibi litigarēt minor occidit maiorē. Qui ad vltimū cōpunct⁹ iuit romā. eūq̄ papa misit ad patriarchā suū. Qui misit eū ad quendā heremitā egyptiuz. Ille misit eū ad extremā partē solitudinis egypti ace ad quendā tanti meriti q̄ crebras habebat diuinas cōsolatiōes z reuelatiōes z singulis diebz panis celestis mittebat ei. Cui cum reuelatū esset de aduētu eius: p̄cucurrit ad eū z tūc panis eis duplicat⁹ mittitur. Post refectionē post mutua colloq̄a et post oratiōes deo reuelāte mittit eū ad militē supra dictū q̄ fatuū se fingebat. z docuit eū q̄d faceret z q̄ dictū militē in tali fimario inueniret. Qui venit cōstantinopolim latēter z iuxta primū somnū venit ad dictū fimariū. z eū quē q̄rebat vidit surgentē z euntē ad ecclesiā sancte Sophie. z vidit duos choros psallentiū eū p̄cedētes aperiētes ecclesiam z sedem ei ad orandū p̄parantes. Cū aūt diu p̄ seueraſſet in oratiōe z pe matutinas esset surrexit cū dictis choris egrediens. q̄ firmātes ostiū ad celos ascēdunt. Ille aūt ad fimariū suū regredit. quē dict⁹ iuuenis subsecūt ad pedes suos procidēs. quez credens p̄mo esse pueros clamabat nondū esse diē. Audiens aūt q̄s esset. z causam vie. z a q̄o missus esset. z que viderat consuluit ei quid ageret iniungēs ei z p̄ iuramentū cōstringens euz ne cuiq̄z in vita sua factū suū reuelaret. manifestauit hospiti suo quis esset. Postea cuz multi patre suo mortuo litigarent p̄ regno.

eo q̄ non inueniret filius ei⁹. z de cōsilio ipi⁹ imperiū repetiuit z obtinuit. Fact⁹ autē impator videns hoiem dei cōspui z flagellari ꝛc. Nec audēs ꝓpter suū iuramentū signa recognitionis exhibere. vberrime etiā inter epulas flebat. vel etiā quādo sibi illatas iurias fieri audiebat. Quadā aūt die cū audisset illū bonū fatuū defunctū. psilijt z ad funus cucurrit flens z patrē suū pclamās reuelando factū suū. Inuēta est aūt q̄dā carta in manu ei⁹ in q̄ scriptū erat. q̄s z vñ esset z q̄re sic se abiecisset. Impator aūt ex vna p te fun⁹ portās eū honorifice sepeliri fecit. z ip̄m dñs ml̄tor miraculor glia decorauit.

Incipit distinctio nona hui⁹ speculi. s. ex emplor ex diuersor auctorum scriptis collecta.

Exemplum p̄mum

Legitur i libro de ortu carthusiensi. quia venerunt nō diu post fundationē ordinis magni dñi inuisere carthusiā epi scz z seculares alij. z hoc añ q̄nquagesimā. Visitantes igit fratres ipsos z inuenientes alios senes z debiles carētie carniū ꝑ ex pietate sua imponētes. instabāt obnixe apud p̄orem vt ob reuerentiā ip̄or de carnib⁹ q̄b⁹ tot⁹ mundus illo tpe vteret debiles aliq̄ haberēt refocillamē. allegātes p̄ scia p̄ori faciēda ml̄tos doctos viros timuisse de nimia in ꝑ ordine duricia. Nō dū p̄or tanc̄ magnū nephas in israel abhorrēs oīno renuit. Ip̄i q̄ cedētes sibi in ꝑ p seipsis saltē afferri carnes instabāt fortr ꝓpter carnis p̄riuiū instans eis carere nolētib⁹. Et ꝑ tanc̄ p̄udētes viri ex industria sperantes p̄orē p̄sentib⁹ carnibus emollire. Postea assentit p̄or licet inuit⁹ importunitate eor vict⁹. Igit ꝓuersi vadūt ad grandinopolim multas z diuersas p tantis dñis z familia adducētes carnes. Mirāda res. Reuersi aperiunt sarcine inueniunt ille carnes in veros z optimos cōmutate pisces. odore. colore. sapore. Quo viso exhilaratus spūsancto p̄or in talia vel simlia p̄rupit verba. Videtis clare venerandi domini q̄ dñs nō vult nos carnib⁹ vti. Stupent et dñi z occasione nacta sic ganisi toti de licentia patris ministrāt cōuentui. Et quotquot illis vescebant infirmi sanati sunt z ꝓfortati. Dñi tñ illi venerādi adhuc modice fidei. de re tam mirabili facta volētes certificari. mittūt cū ꝓuersis illis fidedignos de suis. Qui reuersi testificati sunt cor̄ deo quomodo carnifices iurauerūt carnes se veras vē didisse z nullatenꝰ pisces. Sicq̄ dñi illi valedictis fratrib⁹ recesserūt benedicētes deo z miraculo quod z vndiq̄ p̄dicauerunt de fratrib⁹ carthusiensib⁹ sancte z deo deuote ac placenter viuentibus

II

Legit in scala celi q̄ draco pessim⁹ devorabat hoīes z iumēta. nec p ꝑtutē armorum nec p ꝑtutē hoīm expelli poterat. Dō attendens q̄dam sanct⁹ eps dixit. Charissimi ꝑt draconis nō est fortior q̄z ꝑtus demonis. scz ꝑtus demonis expellit p orōem z ieiuniū. et ego affligam⁹ carnē nostrā p ieiuniū z orōem vt de⁹ misereat nostri. Dō cū p decē dies fecissent: ꝓuocato vniuerso pl̄o dixit. Ut cognoscat̄ quanta sit ꝑtus ieiunij volo vt oēs expuatis in peluim. Tūc ip̄e accipiens sputa fecit circulū circa draconē. q̄ ñ valēs egredi extūc mortu⁹ est ibi. Tūc ille sanct⁹ icepit clamare z dicere. Sicut ꝑtus ieiunij corpalis interfecit istū draconē. sic virtus ieiunij spūalis expellit omnē virtutē z temptationē demonis. Non ieiunetis vt demones q̄ nūq̄ comedūt. sed voluntatē malā seruāt. Nō ieiunetis sicut iudei qui de die abstinent. sz de nocte crapulis z immūdicie vacāt. Non sicut medici qui salutē corpor querunt. nec sicut auari q̄ conantur bursam replere

III

Legit in scala celi q̄ quidam ꝑlatus fuit q̄ delicijs affluēs erat lāguidus z miser nec medicinis poterat curari. Cū g̃ semel legisset q̄ abstinētia erat medicina corpis z aie z ip̄e tot⁹ erat corrupt⁹ in corpe z in mente vt ex vna medicina vtrāq̄ sanitatē haberet. dimisit delicias z pompas mūdi ac ordinē cisterciēsem intrauit. Dō audiēs q̄dā archiepiscop⁹ ad visitandū eū accessit. z reperiens ip̄m totalit curatū dixit sibi. Miror multū quō delicie z medicine nocebāt z fabe z olera vos curauerūt Libaria abhorrebat̄ delicata. z nūc comedit̄ sic lup⁹. Tūc ille rñdit Dñe vez dicit̄. sz ego feci sic facit lup⁹. sicut facit serpēs z aqla z ceru⁹ Qui dū grauātur corruptis humorib⁹ z volūt vetustatē deponere abstinēt z ieiunāt. sic ego feci. Aliter sic illa a veneno. ita z ego vetustate peccati fuissem consumptus

Adulterium IIII

Narratur de quodã milite habẽte vxorẽ bonã ⁊ deuotã cũ qua in oĩ amore ⁊ pace ⁊ affectu maritali multo tpe vixit. Tandem suggestione diabolica adamauit miles ille viduã iuxta se manentẽ. vñ ipa sibi ꝓsentiente clam in ꝓpio orto sub quadã arbore pulcerrima adulteriũ cõmisit. ⁊ extunc de ꝓpria vxore sua ãsi nõ curauit. Cito aũt post fetũ illud accidit vt nocte quadã miles iste cũ ꝓ ꝓpria vxore sua dormiret. Et ecce circa mediam noctẽ cepit vxor ei⁹ terrefacta fortit clamare. Cũ ille ipam excitasset cãm tanti clamoris ãsiuit. Cui illa. Territa inq̃t fui in somnis. Rursum obdormiuit dño suo vigilante adhuc. Et ecce cito post cepit alti⁹ clamare. Et ille itez illã excitãs dixit. Quid est tibi. Volo oĩno vt dicas mihi somniũ tuuz Et illa. Videbaꝫ inq̃t mihi q̃ tu eras ĩ orto sub tali arbore. ⁊ vn⁹ tyrann⁹ veniẽs p medium cordis tui cũ gladio acutissimo te pforauit. Dõ cũ vidissem de vita tua quã summe dilexerã sũme ꝓtristabar tã letale vuln⁹ in dño meo aspiciẽs. Quo audito aduertit ille illud esse vulnus pcti aĩme ipi⁹: Et ait illi Secure iam dormias vsq̃ mane. qz ĩ bono statu sum. Hanc autẽ facto dixit vxori sue. Nõ habuisti requiẽ bonã ista nocte. ⁊ iõ cõsulo vt missam audias. ⁊ postea aliq̃d comedas. ⁊ tũc dormitũ vadas. ⁊ ego hospites expectabo Dõ ⁊ factũ est. Statimq̃z misit dom⁹ p ꝓfessore suo fratre scz minore q̃ non multũ distabat ab eo. Qui cũ venissz duxit eũ miles sub arbore ꝑdicta vbi cũ lacrimis excessiuis vna cũ alĩs dictũ pctũ ẽ ꝓfessus. Et cũ parat⁹ est grauissimã agere pniam videns ꝓfessor ei⁹ signa in eo nimie ꝓtritõis p oĩb⁹ peccatis suis iniũxit sibi dicere q̃nq̃es. Aue maria. nõ voluit ei plura iniũgere. cuz tñ ipe cũ lacrimis multo grauiora petiuissz Postea cũ dict⁹ miles ⁊ ei⁹ ꝓfessor eodẽ die ĩ prandio sedissent dña a somno excitata cuz magno impetu aulã ingressa est dñm suum frequẽter osculãs ⁊ ãplexãs. Cui ille. Quid inq̃t tibi est. nunq̃z in te tantã impudentiam ꝓsideraui. Cui illa rñdit. Nõ inq̃t possũ me ꝓtinere p gaudio. qz oblita sum dolorẽ pstinum quẽ habui ĩ visione nocte pcedẽte Cũ eĩm mõ dormiui vidi aptissime qz ibi sub tali arbore venit q̃dã medic⁹ ⁊ posuit q̃nq̃z flores ĩ vulnere vñ ꝓtinno sanat⁹ es. ꝟ est cã lettcie mee

V

Legit in libro de septẽ donis q̃ q̃dã valde bon⁹ homo sctẽ vite ⁊ bone ꝓscie cũ p vxore sua mortua multũ solicit⁹ esset elemosynis ⁊ orõnib⁹ salutarib⁹ de statu suo. Illa ei apparẽs dixit. Sequere me. ⁊ dũ ille seqret eam. videbaꝫ ei mulier subito mutari in serpentẽ horribilẽ. Cũ aũt ipe timẽs fugerz ait mulier. Noli timere iã videbis q̃d factuz sit circa me Ipa aũt eo cernẽte trãsiuit p q̃ddã foramẽ artũ valde. Et depolita pelle redijt ad ꝓpriã effigiẽ. ⁊ sic duxit eũ in domũ teterrimã in qua vidit ꝓpriescẽdos demões apportãtes sartaginẽ igneã in qua ꝓiecẽt animam cuiusdã ꝓfinis sui dñ sibi noti. ⁊ aiam vxoris cuiusdã alterꝰ etiã sibi noti. ⁊ ibi versabanꝫ ⁊ cõburebanꝫ sine interuallo ⁊ fine ĩ bullienti metallo. Et ait mulier. Cum istis quos vides ⁊ bñ nouisti dũ viuerẽt ego torquerer mõ nisi a pctõ meo me ꝺi mifricordia p pniam reuocasset. Ipi eĩm thoro legitimo relicto amore adulterino sibi inuicẽ adbeserunt. Sz illis ĩ pctõ suo moriẽtib⁹ ꝑps penitentiã meã suscepit. ⁊ ꝟ dicẽs euanuit

VI

Apostata

Legit in libro de ortu carthusiẽsi. Nouicij cuiusdã sororis nobilis venit ad portã claustri flens ⁊ ciulans p eo q̃ ipam desolatã reliquerit seculo. Cõsulit prior q̃ ipsam nõ videat ne forte ab ea flexus recedat. Ille econtra stulte ꝓsumẽs de fortitudine sua eã adijt ⁊ statim miser cũ ea recessit. Pergentib⁹ ipis insimul ⁊ non longe a claustro nemusculuz quoddã ingredientib⁹ vident rustici arãtes ⁊ pastores bestiam de siluis venire rapidaz prius non visam. Que mora in nemusculo facta modica ad locum redijt vnde venit. Mirantes illi quid fecit bestia. currunt ad nemusculũ. Et ecce inuenerũt membra eorum dilaniata ⁊ hincinde dispersa. Quod cum nunciassent fratrib⁹ in claustrum plangebant miserabilẽ ipsoruz exitum. mirantes dei horrendũ iudicium.

VII

In domo ꝓpe treuerim ordis carthusiensis quidã nouici⁹ meynardus noĩe fuit a diabolo temptat⁹. sz nõ sic supat⁹. Nã sic temptat⁹ fuit q̃ si aliquãtulũ pecunie habuisset statim exiuisset. vñ ex abũdãtia cordis etiaz ore ad seipm dixit. Si haberem. x. florenos ego nõ manerẽ h diuti⁹ sed exirẽ. Et cũ i cella sua nescio q̃d quereret ĩ q̃dã loco ĩuenit

decē florenos q̄si recenť monetatos ꝛ bonos auro. Quos cū inuenisset ꝛ fraudē dyaboli cognouisset ꝓfortať fuit ī dño. ꝛ pfessiōz faciēs ꝛ cōpluribꝫ ad edificatōz narrās pseuerauerat ī ordīe. xliij. ānis vsq; ad mortem

Auaricia VIII

Refert magister Johes nider ī formicario. Fidedignoꝝ relatōne didici nostro tpe fuisse viꝝ q̄ndā pecunijs antiq̄s refertum ꝛ infectū receptū ꝑ deo ī hospitale ciuitatis cōstantienſ. Qui cū dudum sibi occultassz ex auaricia magnā multitudinē denarioꝝ puri argēti ꝛ veterni deuenit ad extrema. et de farina auene sibi pulmentū impatiētissime clamabat ꝑparandū. qđ cū factū essz sedit egrotus solꝫ more solito ī lecto. Et loco micarū panis minutatī spargere cepit denarios q̄s occultauerat ī pulmentū auene ꝛ cuz cocleari auidissime ori īponere. sicq; miſ suffocatꝫ est ilico

IX

Refert mgr̄ robertꝫ de litio in suo quadragesimali. Vidi q̄ndā in extremis laborantē q̄ ditissimꝫ erat. ꝛ diuitias nō sine pctō congregauerat. Cūq; monerē eū vt ipe iā aīe salutē q̄reret. nō libenť audiebat hmōi ꝛba. Quin imo ī lectulo in q̄ iacebat se voluens suspirabat. gemebat. imo rugiebat dicēs. O q̄ntuz laborauī vt thesaurizarē. ꝛ alij gaudebūt de thesaurꝫ meis O diuitie mee. o pecunie mee o iocalia mea. q̄s vos possidebit ꝛ q̄bꝫ vos relinquā Et ī hijs vel sil'ibꝫ retinēs cor ꝛ animū miserrimꝫ expirauit

Beneficium X

Duo clerici vno corde ītrabāt mōasteriū. ꝛ tā exēplariť viuebāt vt oēs eos dilige rent. Post. xij. annos vnꝰ morieť. Cui minor ait. Tecū ꝑ deo parētes ꝛ patriā relicq̄. solare g̃ meū exiliū tuo reditu. vt sciā q̄d meruimus oīa relinq̄ntes. Faciā inq̄t o dimidiuz cordis mei deo ꝓpicio. Tu aūt dilige mortuum. qz viuꝫ te efficacit sic matrē dileri. Dormiť g̃ quasi dulciť dormiēs. Et ecce die septimo redijt mortuꝰ iocūda ꝛ splēdēte facie dicens. Vidi frat̃ heinrice. sic audiuimꝰ sic vidimꝰ in ciuitate dñi ꝑtutū. Dudū iā centuplū accepi. ecce vitā eternaz possideo. Perferebat aūt in dextera eius eccīam aureā miri artificij ꝛ decoris. sinistra ꝓo cordis locuz tegebat. Ille ꝓo viuꝫ supraq̄z dici p̄t exhilaratus ait. Cur mi dulcis frater gerharde ī manu tua ita reuerenť geras eccīam. q̄re etiam cor tuū celes solita dilectōe edicito. Intrepidꝰ ait. audi qz ꝓsolari te reuersus sū. Hoſti qz eccīam a meis mihi sumptuose ꝓcurata cū eiꝰ honore ꝛ cōmodo amore ꝑfectiōis euāgelice ꝛ timore piculi qđ est ī cura aīaꝝ relicq̄. Quare sup oēs reges terre ꝛ cūctas seculi diuitias cū beatis eternaliť exulto. Cui aūt amore cor meū celo. qz ipm̄ pcioso lapi de tāti splēdoris decorať vt visus tuꝰ mox ex illo secareť. qđ ꝓsecutꝰ sum a dño meo Jesu xp̄o. qz eiꝰ passiōis ꝛ incarnatōis būficiū q̄ti die devotꝰ ruminare solebā. Si diligis inq̄t me. tolle cito manū libenť ꝑ hꝫ vidēdo vnuz oculū expendā. qđ dixit ꝛ fecit. Cū āt nimis ardenť ꝑ tāto gaudio etiā altero ꝓuari desiderabat ait illi beatꝰ. Dea īteruentiōe. xxx. die mihi iūgeris ꝛ gaudiū nostꝝ nemo tollet a nob. Interim dic fratribꝫ qz magna eos p̄mia manēt. nemo tepescat. Frat̃ ꝓo sic disponebat domui sue. i. cōscie. vt nihil liberet nisi cibꝫ aīe. Flētibꝫ aūt p̄ amore fratribꝫ eiꝰ xxx. die iocūde eisdē valedixit atq; migrauit

XI

Legiť em̄ in libro q̄ dr̄ vita ihu. q̄ carnales amici in būficioꝝ collatōe alijs dignioribꝫ ꝛ melioribꝫ ꝓferunť. quoꝝ ꝓmotoribꝫ vendamnatōis ꝓpha cōminať. Ule ingens q̄ edificat syon in sanguinibꝫ. Nota ihesus. Cū factor rex prinauit semine clerū. Ad sathane votum succesſit turba nepotū. Unde nota visionē ꝺ quodā pontifice ad carnales amicos affecto que statim post mortē eius ostēsa est cuidam legato eccl'ie in via iam posito Quodā enim mane cū idē legatus excitaꝰ a somno vellet orare vt cōsueuerat submissus est quidā lectus in superficie aureus tapetijs circumseptꝰ ī camera vbi quiescebat. in quo residere videbatur ipse defunctꝰ ad modū pontificis ornatus. ꝛ in giro eiꝰ multi de genere suo per eū promoti ꝛ ditati chorea ducebāt. ꝛ cantilenas lugubres cantantes in hūc modū proclamabāt. Valedicta promotio ꝛ exaltatio tua. Tu em̄ es nostre pditionis causa. Ille vero circumquaq; respiciens maledictionē eius similiť imprecabatur dicēs. Maledicti vos a deo. qz propter vos traditꝰ sum igni perpetuo. Et hoc dicens coopertoriū aureuz eleuauit. et flamma de lecto cū fumo fetidissimo ascendit. et sic visio disparuit. Dec aūt visio predicto legato auūculo illius ostēsa est vt ipe a similibus abstineret qz defuncti succesſor erat futurus

XII

Legitur in historijs anglor q fuit qdam clericus canonic⁹ in diuersis eccl'ijs t decanus in vna. Cunq infirmaretur grauiter: visitatur a quodā sancto viro familiari suo Cunq incepisset eū monere de via salutis mox obscurata est camera t vox mirabil' terroris audita est. Surge. Surge. sacrilege. expoliator christi t interfector pauperū. veni t accipe indumentū. Cunq ille subito expirasset. t corpus ei⁹ nigrū tanq carbo fuisset dimissum. sanctus vir cū horrore et timore ad suū monasteriū perrexit. t rogabat deum vt ei dignaret ostendere iudicium illius clerici. Et vna die eo orāte apparuit sub tali forma. Duo equi ignei cū sellis stabant iuxta eū vnus ante t alter retro. t firmabāt pedes anteriores sup humeros t cuz dētib⁹ frangebāt ossa t omnia membra ei⁹. t i qualibet sella equi stabat vna maleta. Cūq sanctus corruerz pre horrore visionis ille decanus cepit dicere. Quare vocasti me miserū cum nō vis mihi loqui. Cunq resumpt⁹ viribus interrogasset quis esset. respōdit. Ego sum talis decanus maledict⁹ t damnatus: quondā familiaris tu⁹. Tunc sanct⁹. Que ē ista horribilis pena tibi data a deo. Tūc decanus. Vi sunt duo equi ignei qui inspirāt ignem p omia membra mea t cōterunt t comedūt oīa mea ossa sicut equus comedit substātia s pauper. Unus portat pctā mea t alter peccata populor. a quib⁹ oblatōnes. decimas. anniuersaria. t prebendas recepi. Tunc sanctus. Miror cū fueris mund⁹ homo discretus t ecclesiastic⁹ quare sic es dānatus. Tūc decanus. Non mireris de hoc. sed mirare quomodo clericus hūs ecclesiā potest saluari. Cūq ille adiurasset eū vt diceret causam: dixit. Attende ad stabulū clericor t ad eccl'iam. Illud cōseruatur a pluuia t a contrarijs. t ecclesia ruit. Attēde ad particas t ad vestes clericorū t sacerdotales. Humerus pmaz pre multitudine ignoratur. secūde autē nulle sūt. vel sic fracte aut fetide q vix possunt portari. Attēde ad mēsam cor t ad altare xpi. In mensa eorū vasa aurea t argentea. in altari dei vix calix stāneus reperitur Scutiferos t meretrices iuuunt t pauper spoliant ac hospitalitatem fugant. predicationē abhorrēt. sed lasciuiaz t mundū amplexant. obliuiscūtur diuinuz officium t rememorāt cantilenas. Et hec est porta damnationis t precipicī clericorum Tunc flamma fetidissima decanū cū equo eleuans cum mirabili dolore a p̄sentia sancti viri euanuit

XIII

Uidebatur cuidā clerico quadaz nocte. q deus sederet in iudicio t ante eū tot⁹ mūdus vocabat quilibet recepturus fm merita sua. Uidit q vnusquisq adducebat aliquē sanctorū cui plus seruierat vt esset apō xp̄m aduocatus suus. Ille cogitabat q rogaret etiam sanctū illū cuis canonicus fuerat. cui t seruierat cantando. legendo. et secum ierat ad iudiciū ante christū vt interceder pro eo. monēs eū de seruitio suo. Tūc ille sanctus respōdit. Libenter ibo tecū. Et assumpsit secū aliū quasi pro teste. et deuenerunt simul ad iudiciū Cūq venissent dixit sanctus. Dñe domine conquer de isto vilissimo leccatore qui viginti annis et amplius comedit t bibit p̄bendā in eccl'ia mea t omne temp⁹ suū expendit luxuriose t turpiter viuendo. nec vna die seruiuit sicut debuit. vnde peto iudiciū fieri de isto leccatore. Dus rei iste est testis. Christ⁹ respondit. Accipite eū t ligatis manib⁹ t pedibus pūcite eū in infernū. Ille ergo clericus euigilans quasi de graui somno putabat iam se esse in inferno. Et dixit illi sancto. Domine habete p̄bendā vestram. quia nunq⁹ pl⁹ comedā de ea. Et cōuersus ex hoc religionem intrauit t saluauit animā suam.

Castitas

XIIII

Refert Ambros⁹ in libro p̄mo de virginitate. qz puella quedā nobilis seculo. nūc nobilior deo. cur vrgeret ad nuptias a parētibus t ppinquis. ad sacrosanctū altare cōfugit. Quo em melius virgo q̄z vbi sacrificiū virginitatis offert curreret. ne is q̄dem finis audacie. Stabat ad aram dei pudoris hostia victima castitatis. nūc capiti dexterā sacerdotis imponēs. p̄cem poscens. nūc iuste impatientis more ad summū altaris subuecta verticē de palla altaris cōtexit. melius me iquiens q̄z altare velabit. Quid agitis vos p̄pinqui. Quid exquirēdis adhuc nuptijs solicitatis animū Jam dudū prouisas habeo Sponsum offertis. meliorē reperi. Quasi bet exaggerate diuitias. iactate nobilitatez. predicate potentiam. Habeo enim cui nemo se comparet. Diuitem videlicz mundo.

potentē imperio. nobilē celo. Si talē habetis non refuto opinionē. si nō reperitis non puidetis mihi sz inuidetis. Vilētiby ceteris vn⁹ abrupti⁹. Quid si inqt pr̄ tu⁹ viueret in nuptā te pateret. Tūc illa maiore religione moderatōre pietate. z iō fortasse defecit ne qđ mihi impedimētū posset afferre. Nō ille rūsum de pr̄e de se oraculū maturo sui pbauit exitio. decidit em̄ z mortu⁹ est. Ita ceteri cadē sibi ąsqz metuētes fauere ceperūt q̄ impedire q̄rebant. nec dispēdiū debitoz attulit ꝟginitas facultatū sz etiā alimētū integritatis accepit. Habetis puelle deuotionis p̄mium parētes cauete offensionis exemplū

XV

Gregoriꝰ nazanzenꝰ scribit ī plogo apologetici q̄ signaculuz castitatis integrū custodiēs cū pḧie studiꝭ adhuc iunior apud athenas floreret. vidit p̄ sopore studenti sibi z legenti duas satis decoras dextera leuaqz feminas cōsedisse. Quas ille castitatis instinctu oculo toruiore respiciēs. q̄nam essent. et qđ sibi vellēt pcunctabat. At ille familiariꝰ eū cōplectētes aiūt. Ne moleste capias iuuenis note tibi satis z familiares sumꝰ. Altera em̄ ex nobis sapia. altera castitas dr. missę sumꝰ tecū habitare. q̄ iocundū satis z mūdum in corde tuo habitaculū pparasti.

XVI

Refert beatꝰ Augꝰ. in epla ad victorianū añ paucos annos seueri epi neptis sanctimonialis a barbaris rapta atqz ī captiuitatem ducta est. sz p̄ mirabilē dñi mīcordiaz cū honore magno suis parētiby restituta est Domꝰ em̄ illa barbaroꝝ vbi captiua ingressa est subita cepit dñoruz infirmitate iactari ita vt oēs illi barbari nisi fallar tres fratres vel amplius piculosa egritudine laborarent. Quoz mr̄ aduertit puellā deo dicatā z credidit q̄ ei⁹ orōiby filiū sui possent ab īminentis iā mortis piculo liberari. Petiuit ergo vt oraret p̄ eis pollicēs q̄ si salui facti essent eā suis parētiby redderēt. Jeiunauit illa z oravit z otinuo exaudita est. ad hoc em̄ factū erat q̄ntū exitꝰ docuit. Itaqz illi taz repētino dei bñficio salute pcepta mirātes z honorantes qđ illoz mr̄ pmiserat īpleuerūt. Nec iōo facta ostat vt discamꝰ qm̄ z captiua sancta ꝟginitas etiā int̄ barbaros nō deserit a dño.

XVII

Hieronimꝰ in epla ad alethan. Pretaxta nobilissima q̄ndam femia iubēte viro suo hemecio q̄ pr̄ eustochiū ꝟginis fuit habitus eustochiū cultūqz mutauit z neglectū crinē mūdano more texuit. vincere cupiēs z ꝟgis ꝓpositū z matris desideriū. Et ecce eadē vidit angelū venisse terribili facie minitantez penas z hoc ꝟba frāgentē. Tu ausa es viri ipe rium p̄ferre xp̄o. tu caput ꝟgis dei tuis sacrilegis attrectare manib⁹. Que nūc iā arescent vt sentias excruciata q̄d fecers. z finito mēse q̄nto ad inferna ducars. Sin aūt pseuerauers ī scelere. z marito orbaberś z filiꝭs. oia p̄ ordinē expleta sunt z serā misere penitētiam velox signauit interit⁹. Sic vlciscit xp̄s in violatoribus templi sui

XVIII

Hieronimꝰ ī plogo q̄dā. Sub Decio et Valeriano psecutoribꝰ q̄ tpe corneliꝰ rome cipanꝰ carthagie felici cruore dānati sūt mlt̄as apud egyptū z thebaydā ecclesias seua tēpestas depopulata est. Notū tūc erat xp̄ianis p̄ noīe xp̄i gladio pcuti. Uelox hostś callidus tarda ad mortē supplicia q̄rens aīas iugulare cupiebat nō corpa. z vt ipe q̄ ab eo passus est cipanꝰ ait. volētiby mori nō dabat occidi. Cuiꝰ crudelitas sequēti exēplo noti or fiet. Deciꝰ iuuenē q̄ndā iuuenili etate florentē in amenissimos ortulos adduci p̄cepit ibiqz int̄ cādētia lilia z rubētes rosas cū leni iuxta murmure ꝟperet riuꝰ. z molli sibilo arboz folia vētꝰ stringerz sup stratū plumis lectulū supinari. z ne inde se excutere possit blādis sartoz nexib⁹ irretitū relinq̄. Quo cū recedētiby cūctś meretrix speciosa venisś cepit delicatś stringere colla cōplexib⁹. z q̄d dictu nephas ēmāiby attrectare virilia. Quid ageret miles xp̄i q̄ se ꝟerterz nesciebat. Et quē tormēta nō vicerant supabat voluptas. Tādē celitꝰ inspiratꝰ p̄cisam mordit⁹ linguā ī osculātś se faciē expuit. Ac sic libidinis sensuz succedēs doloꝝ magnitudo supauit

XIX

Legit in padiso eraclidis q̄ sctūs Helyas monachꝰ amore ꝟtutś succesus. z femicidꝰ miseratōe cōmotꝰ deuotaz deo ꝟginum curā habebat. z in q̄dā grandi monasterio vsqz ad trecētas feminaz numez colligebat earūqz ꝟersatōz ordinabat. Sz cū p̄ bienniū iā fecisset z adhuc iuuenis. xxx. vl. xl. annoz essz. subito graue carnis tēptationē passus est. relictoqz mōasterio dū p̄ solitudines iugi biduo ieiunꝰ erraret ait. Dñe deus aut occide me. aut a me tēptatōz istam excludes

Uespere igit ei somn⁹ irrepsit⁊ tres angelos ad se venisse ꝓspexit dicētes. Cur es egress⁹ de monasterio feminaꝝ. Qui cū timuisse se diceret. ne aut sibi aut illis noceret. illi dixerunt. Si hmōi metus ꝑiculo p nos liberatus fueris rursus illaꝝ curā suscipis. Cūq; libenter acq̄euisset. ⁊ hoc ip̄m exigētib⁹ illis iuramēto firmasset. vn⁹ illoꝝ man⁹ illius tenuit. ⁊ alter pedes. terti⁹ ꝙ novacula testiculos ei⁹ abscidit. Nō q̄ fere hoc faceret. sz q̄ facere videret. Angelis aūt interroganti bus an aliq̄d sibi ꝓfuisse sensisset factū suū. vehemēter inq̄t intelligo quoddā onus mihi esse sublatū. ⁊ satis credo me omni quam formidabā molestia liberatū. Igit post q̄ndq; dies egressus ⁊ monasteriū lugentium feminaꝝ ingressus. in cella quadā illic habitauit. ⁊ alios quadraginta annos vixit patribus asseuerans q̄ nunq̄ vlteri⁹ in cor ei⁹ cogitatio talis ascenderet

XX

Refert beat⁹ Gregori⁹ turonēs q̄ quidaꝝ nobilissim⁹ iuuenis rome de nobilioribꝫ senatoꝝ cū ꝙgine eque nobili ꝓtraxerit tēpib⁹ archadij ⁊ honorij ⁊ beati martini. nō tm̄ spōte sua sed parentū ⁊ vi ⁊ auctoritate ꝓmebatur vt i matrimoniū ꝓsentiret. Cuz itaq; solēnes nuptie celebrarent̄ letātib⁹ cunctis et cantātib⁹ organis hec in corde suo soli dño decantabat dicēs. Fiat cor meū ⁊ corp⁹ meum dñe immaculatū vt nō ꝓfundar. Solēniter itaq; cunctis nuptialib⁹ celebratis. cū sero pariter in cubiculū ducerent̄. ipa ꝓversa ad parietē ꝙginitatis sue periculū amarissima cepit lamētatōne deflere. Mirat̄ iuuenis vtpote ꝓpositi ꝙginalis ignar⁹. atq; tāti causam meroris solicita cepit interrogatōe ꝙquirere. Cūc illa ꝓfundis gemitib⁹ cordis dolores aperiēs. Hec inq̄t est causa tāti meroris. qm̄ thesauro ꝙginitatis ꝑciosissimo quē voto fideli soli deo dedicaueraī nunc inuita ꝓdabor. Respōdit iuuenis q̄ ⁊ placeret deo ꝓiugium. quippe qō ipe a ꝓncipio instituisset hominib⁹ obseruandū. ex quo ꝓles acq̄rit que est parentū gaudiū. bereq; bonoꝝ. Insta bat illa ꝓtrarie asserens ꝙginalem statuz dño acceptissimū. cui⁹ q̄dem ꝓncipiū in celestibus spiritib⁹ dedicasset. atq; post hec i terras veniēs ꝙgo mansur⁹ de sola ꝙgine nasci voluisset. Dis itaq; ⁊ pluribꝫ aliꝫ ꝙgine ꝓsequente fit ꝓsensus amboꝝ. vt videlicet castitatē sub solo noīe ꝓiugij ambo seruarent. Cum aūt iā diu sub solo noīe cōiugij sic fideles ꝙgines atq; vt ita dixerim in igne fideles martyres xp̄i manerēt inusti. placuit tandem dño vt de fecib⁹ vite p̄ntis puellā educeret. Post q̄ aūt circa corpus ei⁹ eccl'iastic cum cōplesset officiū stans iuuenis sup̄ vrnoris vt putabat sepulcrū manib⁹ extensis in celum Oras inq̄t ago tibi dñe de⁹. atq; hūc thesauz a te mihi⁹ missum immaculatū ⁊ integrū tibi restituo. Cūc illa de tumulo quasi subridēs. Cur inq̄t añ tps ea loquer̄s que nō interrogaris. Audiebāt hec cūcti ⁊ mirabantur. Nō multo ꝙo post tpe etiaz iuuenis ipe euocat⁹ migrauit ad dñm. Sepultus e etiā ipe sz p multū spaciū a tumulo vroz⁊ putatiue. Cūq; nō post multū tps exigentibus causis circa locū fodiētes iuuenis corp⁹ nō inuenirēt. in sepulcro ꝙgis quesitum est atq; reptū. vt videlicet q̄z ꝑiūctas aīas nō sepat celū. etiā sepultoꝝ corpa nō sepet monumētū. Incole aūt tātis mirabilib⁹ visis cuz p⁹ boꝝ duoꝝ memoria venisset in mediū. duos amantes eos nuncupabāt

XXI

Refert Uincenti⁹ i speculo morali. Sigismund⁹ rex lotharingie xp̄ianissim⁹ iuuenili flore etate. ne etas illa ad mala semp p cliniorꝫ p luxurie inq̄namenta defluceret. fm apl'i ꝓsiliū nubere magz elegit q̄z vri. Audiens ergo de ꝙgine quadā quā p oīs terras ꝓtutū fama vulgauerat q̄ videlicet nobilis esset oꝛigine. fama ꝑcelsior. atq; sup̄ hec omnia castitate atq; oi ꝓtute p̄stātioꝛ accēsus ē aio vt hāc hr̄e posset vxorē. ⁊ regni sui reginam efficeret. Mittit solēnes nuncios cuz muneribꝫ regijs i alemaniā vbi ꝑfata virgo morabat̄ p parentū ⁊ ꝙginis req̄rēdo cōsensu. Parētes igit audiētes regis affectū facile ꝓsentiūt. vtpote q̄ oēm suā posteritatē talibus nuptijs nobilitandā ⁊ sublimandā esse sperarēt. Cūq; regales nuncij de ꝙgis cōsensu solicitarent̄. pmiserūt parētes qm̄ ipi eaz ad nuptiaꝝ ꝓsensum inducerēt. Timebant em̄ qm̄ sciebāt filiā ꝙginitatis hr̄e ꝓpositū. ne si negaret assensum. tāta gl'a de ei⁹ parētela periret. Educit itaq; ꝙgo de domo et patria oīs fraudis ignara vtpote q̄ nesciebat q̄ ducetur. Dz cū puentū esset ad locū atq; intellexisset se regali matrimonio copulādam flere cepit ⁊ gemere dicens. se virginitatem suam regine ⁊ domino celi deuouisse. Atq; ideo nunq̄m mortali homini se nupturam.

Que em cum agno ꝓginuz gloria gaude/
re cupiebat in celis.exaltationē etiā regalē
cū detrimēto castitatꝭ nō reꝙrebat in terꝛ.
Sed parētes atqꝫ ꝯgnati oī cauebāt soler
tia ne ꝑ ad regis noticiā puenirēt. Ulerꝫ cū
virgini omīs euasiōis demereꝭ occasio. tā
dem die statuto ad eccl'iaz sancti stephani
adducit in sponsalib⁹ ornamētis. vt scz ibi
solenniter ꝩm morē eccl'iasticū regi regalit
iungereꝭ. Sz vbi ad eccl'iam ventū est vi/
dēs ꝓgo xpi nimis imminere piculū atqꝫ ma
iori iam libertate potita infusa lacrimis ge
mēs ad btē virginis altare cōfugit. Quo p
cornu apꝓhenso eadē gemens repetebat q̄
pius.atqꝫ nunq̄ se fatebaꝭ ab altari auellē/
dā nisi sibi ꝓmitteretur ꝓginitas ꝓmāsura.
Erubescūt parētes.imo vt vere dicā insa/
niūt se scz esse deꝓhēsos. Diranꝭ assisten/
tes hi q̄ppe cām ꝓginis nesciebāt Ad regis
aures tandē fama puenit. Qui vbi sacruz
spōse ꝓpositū intellexit.deuotōnez castitatꝭ
atqꝫ ꝯstātie ꝓpositū miraꝭ z laudat.ꝓmittēs
eidez q̄tev⁹ si ab altari se pateretꝭ abduci nō
violator ſz ꝓtector z custos ei⁹ castitatꝭ exi/
steret. Dia tñ inq̄t solennit ꝓparent in ve/
stib⁹ epul'atqꝫ ceterꝭ nuptialib⁹ tanq̄ mihi
despōsanda sit.neqꝫ em dignū est cū mīori
solēnitate eā celoꝛ regi desponsari q̄ mihi
Fecit itaqꝫ eā indui regalib⁹ vestimētꝭ atqꝫ
regalē coronā capiti ei⁹ desup imponi. Le
tantib⁹ igit oīb⁹.ꝓgine q̄dem de obtento p
posito castitatꝭ.rege ꝓo cū ceteris de deuo
tione tāta in etate tā tenera cōuiuium cele
bratū est Quo expleto. omīb⁹ regalib⁹ redi
mitā cū ingenti gaudio fecit in eccl'iaz scti
petri monialē collocari. Soli ꝓo parentes
eius cū grādi ꝯfusione in sua reuersi sunt.
dolentes videlicet q̄ tā sperato honore de
fraudati essent. Uirgo aūt deo deuota vi
tam supstitē in dñi exegit seruitio.atqꝫ nu/
ptijs huius mūdi spretis puenit ad nupti/
as eternas.

XXII

Nobilis q̄dā virgo noīe eufemia voue/
rat castitatē in annis pueriliꝫ dño. z votū
suū vt vouerat strēnue adiplebat. se coraz
deo z boīb⁹ ꝯsertās irrepꝫhēsibilē. Pat h⁹
secl'arꝭ videꝫ eā formosam licz inuitā z oīb⁹
viriꝫ renitentē cuidā comiti desponsauit.
At ꝓgo plena spūsctō capellā intrabat. z p
ꝛiciens se in terrā orabat reginā miscōie vt
eā in voto castitatꝭ ꝯseruaret. Et aduertens
q̄ rōne sue pulcritudinis iacturā castitatꝭ
patiebaꝭ. accepto cultello ampli⁹ inq̄t va/
na pulcritudo occasio pcti nō erꝭ. Et hoc
dicto nasum sibi p̄scidit z labia. Pat tyrā/
nus audiens ꝑ vocato q̄dā crudeli suo ru
stico filiā illi tradidit in ancillā. mādās vt
sub obtētu gre sue illā seruitijs rusticanis
māciparet. At rustic⁹ ꝓpati nesciēs sangui/
ni nobili vltra modū eā laboriꝫ z plagꝭ af
fligebat. Et hec illa oia libēter deuincebat
deo regratiās q̄in illū statū eā deduxisset i
q̄ aliq̄d ꝓ deo sustineret. Cū ꝓo in dei serui
tio septē annis ꝑmāsisset.in vigilia natalis
xpi in nocte vt mos est christianis comede
re.familia ad mēsaz sedēte ipsa cucurrit in
stabulum vt laudes redderet suo creatori
Sz rustic⁹ nō visa ꝓgie arrepto bacl'o eaz
q̄siuit. Et direct oculis in stabulū fulgoꝛ
ibidē choruſc⁹ apparuit Et putās ignē.xpi
us accessit.zecce ꝓgo maria cū multitudie
ꝓginū angeloꝛ eā ꝯfortabat dicēs Con/
stās esto filia qz ꝓ ꝑ seruitio dabiꝭ tibi co/
rona regni celestis Qō rustic⁹ videns totā
familiā clamore ꝯuocauit. z viderunt eufe
miā nasuz z labia pulcerrima hñtez z facie
rutilantē. z oēs q̄ eā viderāt de immēso do
no pulcritudis deū laudabāt. Cūqꝫ pr ei⁹
ꝑ audisset veniā petēs in loco stabuli clau
strū ꝓginuz ꝯstruxit. In quo sctā eufemia
deo ꝓuiēs in breui q̄euit in dño.

XXIII

Refert iacob⁹ de vitriaco Sctimonia/
lē q̄ndā pulcrā facie ꝓnceps diues z potēs
in cui⁹ ptāte fundatū erat monasteriū ꝯcu
piuit. z cū nō ꝓcib⁹ nec mūeriꝫ sibi eā vsur
pare posset māda uit p nūcios abbatisse vt
vnū ex duob⁹ eligeret.aut scz monialē illā
sibi corrūpendā trāsmitteret.aut ipe totuz
mōasteriū ignib⁹ ꝯflagraret. Terreꝭ vehe/
menter abbatissa vtpote q̄ sciret qm̄ nisi q̄
desiderabat obtineret faceret peiora q̄s di/
cerat Pauida igit moniali illi sctē regꝭ edi
ctū crudele denūciat. Que tremēs z dolēs
cepit inq̄rere cur eā ꝓ ceteris monialib⁹ sic
amaret. Audiuit a nūcijs ꝓpter pulcritudi
nē inq̄unt ocl'oꝛ tuoꝛ in te tā ardēti amo/
re succēsus ē. Exhilarata illa atqꝫ segrega/
ta paꝛ a ceterꝭ ambos sibi ocl'os pia crude
litate euulsit.atqꝫ ꝯponēs in disco p̄ntauit
mīstris ꝓncipis dicēs. Ite z ꝓncipi vestro
hec p̄sentate ex me ei dicētes. Ecce sagitte
q̄ coꝛ tuū tā importuno ardoꝛe ꝯfoderant
Habes qō desiderasti nūc eis vtere.ꝓ libi

tu. atq; oculos cordis mei intactos atq; illesos relinque. XXIIII

Legit in itinerario ditmari q; inter hierusalē & bethleē est cenobiū vbi erāt scīmoniales q̄ terra sctā pdita fuit pulcre valō De q̄ pulcritudie dū intellexit soldanus voluit eis pmiscerī. ꝓcepit eis vt sese pulcris vestib⁹ induerēt & ornarēt neq;cie incestū passure. Abbatissa aūt earū ne sic ludibrio esset carni & diabolo. & ne castitatī sue liliū mergeret in luxurie cloacā sui laboris annullās meritū se suasq; maluit mutilare q̄ corpe integro facie syderea īmūdissimū scortuz extistere. Igit tanq; diuinit⁹ edocta cū iā p̄ foribus esset tyrān⁹ p̄missa exhortatione hac ꝓfortatiōe vsa ē. Horores venerabiles tps tribulatōis ac pſecutiōis nr̄e est. Soldan⁹ nr̄e ꝑgitat & pudoris inimic⁹ in pmptu ē man⁹ ei⁹ cuadere non potest. vtamini g̃ meo ꝓsilio. & q̄ ego fecero vos q̄q; faciat. Q̄ dū ratū single ꝓcepissent. ipsa abbatissa p̄mit⁹ se naso mutilauit. & singule postmodum volūtate spōtanea se mutilauerūt. Quo audito soldan⁹ vehemēter admirās ꝓstantiā illaꝫ & prudētiā obstupuit. & multū ꝑ factū & sue fidei tenacē ꝓstantiaz approbauit. XXV

Refert mgr̄ Johes nider in formicario In q̄dā rure ꝑpinq; satis ciuitati nurēbergēsi est ꝑgo q̄dā ex paupcl'is pgenita parētib⁹. Dec cū esset iunior. mō em̄ est grandeua venusta fuit corpe & recta aīo ac simplicissima. Haz circa p̄mos sue pubtat⁹ ānos tp̄o suā ꝑginitatē dedicare studuit. leuitates iuueniles fugere & est⁹ oēs sui cordis in xp̄m dei filiū velut in spōsuz suū cepit dirigere Tētauit tūc ex aduerso & multz annis postmodū demōis neq;cia ꝯ hāc pugilē se erigere. & nocturno tpe nūc strepitib⁹ horribilib⁹ nūc ꝑo iopinat⁹ parietū ꝓcussionibus. & tandē dom⁹ quā inhabitabat ruina fātastica a sctis q̄s faciebat orōib⁹ sctāz virginē terrere conat⁹ ē ta cepto ꝑposito deiicere. Dz mētita ē iniq̄tas sibi. Hā ꝑgo verbis sacre scripture & ꝓfessoꝫ prudentiū ꝓsiliis ꝑmūsq; ꝓfortata orōib⁹ mediāte diuina gr̄a nō mō host⁹ conat⁹ pulpēdit. sz diuina exp̄uidētia in ea cepit his vētoꝫ tētatiōib⁹ ignis diuini amoris circa suū spōsuz inflāmari ampli⁹. Affect⁹ em̄ eo tpe amoris cuiusdā ad xp̄i despōsatiōez maxim⁹ cor angebat ꝑgis. nullo q̄dē fedo aut treno p̄mixt⁹ amore. sed gestiebat q̄ten⁹ aliq̄ specificaret certitudie se a xp̄o velut spōsaz diligi. de q̄ in p̄dicatōib⁹ ad ꝑgies audierat ꝺuotas exclamatōes sept⁹ fieri. Orōisq; ei⁹ ad ꝑ tēdebat desideriū. nō absolute sz ꝓditionaliter. videlicz si id dei volūtati foret bn̄placituz. Cū aūt in tali desiderio ml'tis pseuerasset mēsib⁹. q̄dā die in orto de cui⁹ope victitabat desideriū pauꝑis exaudiuit dn̄s. Haz cū a iuuētute rer̄ careret affluētia ortū sibi p victu p̄riū coluit. & vaccā tenuit vnicam cui⁹ lac & orti herbas varias freq̄nter ciuitati intulit. & his vēdit⁹ victū acq̄sinit tenuem. Ulx vllū ꝓmonē factū ad pl'm in eadē ciuitate solebat negligere. nec differre ifra q̄ndenā aut circit⁹ vt recipet diuinissimum eukaristie sacramētū p̄missa ꝑus sacramētali ꝓfessiōe. Igit dū in orto p⁹ diukne petite arre vota laborare moze solito i hāc ꝑboꝫ p̄rupit sniam. O vtinā fili dei signū aliqō tue despōsatiōis ego paupcula & indigna mererer accipe in tali h⁹ orti locello q̄ nūc ocul' corporeis visū dirigo. Et ecce in eodē momēto & locello vidit tres aut ꝺnos circit⁹ violarū amenos flosculos. Erat aūt p tūc tps autūnale. circa festū bti martini q̄n in nr̄is ptib⁹ nedū oīm floꝝ emarcescere solet amenitas veꝝ etiā tūc glacieꝫ & niuiū gelicidia oīm fructuum & folioꝝ vires ab arboribus ꝓsueuerūt decerpe & eneccare herbas in q̄buslibet ortul'. Hauisa ē itaq; xp̄i ꝑgo tex ām iratōe territa. & tā īsolito spectacl'o violas manu collegit p̄ria. & cōseruauit solicite vt exinde amoꝝ & spes arti⁹ ad suū sposuz grate succrescerent. Uex q̄ postmodū ex simplicitate nimia tētatio q̄dā & ābiguitas in eā incidit. an ne ꝑ signuz sufficiens essz arre illi⁹ quā tā sedule a xp̄o poposcerat. ideo p̄ces nouas & suspiria acriora p̄oribus suo spōso cepit porrigere vt certificaret ap̄li⁹. Cū in seq̄nti anno itex ī orto suo laboraret q̄dā die. & ibidē in locū certū intuitū dirigeret optādo ex imo cordis desiderio q̄ten⁹ ibi repiret in signū xp̄i fere despōsatōis anulū aliquē si diuīe voluntatis id essz. Et en altera vice nō spreuit de⁹ p̄ces hūilis ꝑgis & repperit materialē q̄ndā anulū quē vidi postmodū. Erat aūt colozis albi de minera q̄ nescio. argēto mōdo videbat similioꝝ. Et in clausura vbi iūgebat in circulū due man⁹ artificiose insculpte extiterūt cācellatiz sibi mutuo fidē por-

rigentes ꝛ sese arte ꝓstringẽtes. Fuitq; locus inuẽtõis hꝰ mũeris tã inopinatꝰ hũane ꝓiecturatõi. vt oĩno defꝰ ab alijs videref hoĩbꝫ. Hũc anulũ virgo gratissime seruauit in posterꝫ. ꝛ altissimo suo spõso deinceps vt antea in labore manuũ suaꝫ viuere studuit q̃ antea letius. Addidit etiaꝫ is quẽ diligebat vice tercia in q̃daꝫ visiõe nocturna se ꝑginj pure ĩ loco q̃dã vt videbat mũdo in ea forma oñdere ꝛ ad amplexãdũ porrigere in q̃ solet ꝑ fideliũ libris simpliciũ depingi puul⁹ ꝑgis ꝛ mris tractatꝰ maniby tpe puericie. Vides igiꝭ simplicẽ virginẽ a xp̃o ꝓsolatam in p̃nti seculo.

XXVI

Quidã turpissime vite dñam nostrã nõ desinebat freq̃ntissime collaudare. ꝛ q̃daꝫ vice cũ ipse mꝫtũ fameſceret ambulãs per terre vastã solitudinez apparuit ei dña nr̃a cũ speciosis puellis cibũ afferẽs q̃ pꝫmũ delicatũ in scutellis turpiby ꝛ ĩmũdis ꝛ ait ei. Comede. Tũc rñdit ꝛ dixit. Liby bonꝰ est ꝛ pulcer. sed nõ possum ipm ꝓmedere ꝑ pter ĩmundiciã scutellaꝫ. Tunc ait ei dña nostra. Laudes q̃s mihi dicis bone sunt ꝛ pulcre. sed cor tuum ĩmundũ est. ꝛ ideo tu is laudiby nõ delector. Postmodũ ꝙ ꝑ penitentiã se mundauit.

XXVII

Legiꝭ in scala celi q̃ fuit q̃dã mgr̃ parisius q̃ oĩ anno scolariby suis q̃ eũ ꝛtinue audiebãt dabat florez lilij. Cũq; q̃rereꝭ ab eo q̃re ꝫ faciebat. rñdit. Quatuor in lilio reperio. Est em̃ ibi triplex color q̃ denotat triplicẽ honestatẽ cordis. corpis. ꝛ intẽtionis Est ibi odor q̃ q̃ diu nõ tangiꝭ redolet. sz si tãgaꝭ fetet. Sũt ibi septẽ folia ꝛ septez gña Ut ꝙ clerici ꝛ discipuli mei habeãt plenariã honestatẽ. fugiãt ꝓsortia mulierꝫ. ornẽt se septẽ virtutiby. ꝛ odiãt septẽ pctã mortalia. ideo do eis hunc florem scz lilium.

XXVIII

Refert mgr̃ iacoby de q̃dã religiosa que cũ diu ꝙuassz ꝑgiitatẽ suã. p̃sumptuose dixit iactãdo q̃nollet similis esse magdalene Que ex hac p̃sumptione infra breue tps a q̃dã gartione defloꝛata incidit in mala pessima ꝛ inaudita.

XXIX

Tres erãt moniales in vno claustro sorcie speciales. ꝛ ex illis erãt due ꝑgies. Hee autẽ singule studebãt se deuotas btẽ ꝑgini exhibere. Mortua ꝙ vna ꝑgie. ꝛ iã vidua in extremis agente. tercia sor̃ supstes rogabat viduã vt post mortẽ rediret. ꝛ de ꝓmio socie certificaret eandẽ. Nõ ꝓmittẽs si tñ foꝛet de bñplacito dei expirauit. Die aũt tricesima ista añ altare in oꝛõiby ꝓcumbẽte apparuit socia vidua inestimabili splẽdoꝛe fulgẽs nimis ꝛ dicẽs Veni q̃ ad redi tũ obligasti me. Et ecce modicã ptez ꝑmꝛj mei. sz bñdicta dies in q̃ nata sum. Illa ꝙ ꝓfortata et resumpto spũ q̃siuit de statu ꝑꝛis defuncte. Cui illa dixit. Si totꝰ mundus esset pgamenũ ꝛ mare incaustuz. ꝛ oĩa folia ꝛ gramina scriptoꝛes cũ oĩby hoĩby q̃ fuerũt ꝛ sunt ꝛ erũt futuri ꝑmo oẽs deficerẽt q̃ ĩmẽsitatẽ ꝑmꝛj celestꝛ exꝑmerẽt. Sz parũp ait ad p̃s dicã tibi. Soꝛoꝛ nr̃a ĩ infinitis claritatiby me p̃cellit. ꝛ merito. quia ipsa heri choreã cũ agno duxit candidã cũ multitudine cãdidaꝫ puellaꝫ cãtans cãti cũ singl'are solis ꝑginiby appꝛopꝛiatũ. et gerens sertũ de diuinis floriby ꝓfectũ. Rogaui aũt eã vt saltẽ ad horã mihi sertũ ꝓcederet. q̃ ait. Nõ expedit tibi. Cũ ab ipsis flori bus dedit mihi q̃s attuli tibi socie mee carissime. vt aliq̃liter ꝑtutẽ coꝛ q̃ntuz sensus capere poterit hũanus ꝑpẽdas. Facto ꝙ ab ea circulari tactu in pauimẽto cũ floriby tã miri odoꝛis ꝓcessit fragrãtia q̃ illa soꝛoꝛ ꝑ suauitate rapta fuit ĩ extasim Et sic vidua expleto ꝓmisso ad celũ rediꝭ. Quẽs q̃ mõasteriũ intrauerũt ꝙ multũ tps senserũt celestem odoꝛem.

Confessio

XXX

Refert doctoꝛ iacoby carthusiensis in libꝛo suo de pctis mentaliby mortaliby. Romanꝰ q̃dã põtifex fini vite appꝛopinq̃s cappellano suo auctoꝛitatẽ apl'icam cõtulit se absoluẽdi sub plenaria remissiõe vt fieri solet in anno iubileo. Finita ꝓfessiõe bñficium absolutiõis obtinuit. obiꝭ. Nõ multo post apparuit eidẽ cappellano vultu mestissimo ꝛ veste lugubꝛi. Req̃sitꝰ an ipse essz papa defũctꝰ Rñdit q̃ sic. Req̃rit cappellanꝰ q̃re tã tristꝛ apparuit. Rñdit. q̃m etne mortꝛ adiudicatꝰ sum. Quare inq̃t cappellanꝰ cũ tñ bñficiũ absolutiõis plenarie tibi ꝓfessione facta impẽsum sit. Rñdit defunctus Q̃m supmꝰ iudex absolutiõez illã rataz nõ habuit Quiby dictis disparuit. Utiq; deꝰ credik ꝫ voluisse reuelari ꝑpt nos vt sic ꝛ viridi ligno ꝫ factũ ꝓstat. i. in capite eccl'ie. in arido. i. in minoꝛi auctoꝛitate q̃d fieret pẽsaremus.

XXXI

Legit in scala celi. Duo ꝓdicatores ibāt ꝑ viā. q̄z vnus erat penitētiarius dñi pape z sctūs hō. zalē multū innocēs xpi⁹. Cum g̃ irēt ꝑ viā zad q̄dā castz in q̄ erat ml'ier q̄ adulteriū ꝯmiserat cū q̄dā de parētela sua z ꝓpter enormitatē pctī z erubescētiā hūanaz ꝑ. annis absq; ꝯfessiōe tenuisset. dñs vidisz istos frēs extraneos in eccl'ia celebrātes diꝛit intra se. Isti nō ꝯgnoscēt te nec vnq; redibūt ad ptes istas zio istis dices peccatū. Celebrata missa ad penitētiariū accessit. z stāte suo socio ex opposito cū pctā sua ꝯfiteret. ad qualibet exp̄ssionē vni⁹ pctī vn⁹ bufo exibat de ore ei⁹. zsaltādo exibat ecclesiā Tandē ꝯfessis oīb⁹ pctis cū venisset ad illud ꝑ verecundia noluit ꝯfiteri. z dñs absolueret a penitentiario z ipsa vellet recedere soci⁹ penitentiarij vidit q̄ oēs illi bufones cū vno alio maiori zenormioris formetur matim ingressi sunt os ml'ieris z vētrē. Recessit ml'ier nō ꝯfesso pctō. recedunt z frēs Et cū ꝑ vnaz leucā iuissent soci⁹ pnīarij ei reuelauit visionē quam viderat de ml'iere ꝯfitēte. Qui territ⁹ z tristz dixit. Celauit aliq̄d in ꝯfessiōe. Et cū redissent vt eā ꝯuerterent. eā suffocatā z mortuā inuenerūt Qui ꝯtristati mō mirabili cū ieiunio z orōib⁹ ceperūt iplorare diuinā clemētiā vt dignaretur oñdere q̄d significat ꝑ visionē ostēsam Tercia die apparuit eis mulier eq̄tans sup draconē. z duo serpētes crudeles accingētes collū ei⁹ sugētes ei⁹ vbera. duo bufones terribiles erant sup oculos ei⁹ ac de ore ei⁹ ignis sulphure⁹ exp̄irabat. duo canes duorabāt crudeliter man⁹ eius. Et due sagitte ignite īmittebant ꝑ aures ei⁹. in capite ei⁹ lacerte stabāt. Quaz cū vidissent frēs exiti coꝛruerūt. Tunc illa. Nolite timere amici dei nam ego sum illa maledicta ml'ier q̄ fui vob alia die ꝯfessa. Et q̄z celaui in ꝯfessiōe tale peccatuz sum adiudicata ꝑpetuo buic pene. Tūc penitētiari⁹. Adiuro te ꝑ deū viuum z verū xp̄m vt informes me de duob⁹ dubijs. ꝓmuz est q̄d significat h̄ diuersitas penaꝝ. Tūc illa. Lacerte capitz sunt in punitōez ornamētoꝝ capitz. Bufones ocl'oꝝ in punitionē coꝛruptoꝝ aspectuū. Sagitte ignite in punitionē diffamationū. cantationū. z immūdoꝝ ꝙboꝝ. Serpētes sugētes vbera in punitionē q̄z sustinui īmūdos tactus. Sz crudelitas canū in punitionē actuū immūdoꝝ. zq̄z bona dedi de q̄b⁹ sustentari paupes poterāt xp̄i meis amatoribus. eq̄to sup draconē q̄ inexp̄ssibili dolore cruciat z cōburit oēs tibias z oīa viscera mea in punitionē īmūdaꝝ opationū. Tūc penitentiari⁹ Rogo vt soluas secundū dubiū meū. scz q̄ sunt peccata ex q̄b⁹ gētes hodie magis dānant. Tūc mulier. Hodie ꝑ viā peccati ad infernū descendūt. sed mulieres ꝑ q̄ttuoꝛ genera peccatoꝝ. ꝑ peccatū luxurie. ꝑ peccatū vani ornat⁹ z pictionis. ꝑ peccatū soꝛtilegij. et ꝑ erubescentiā ꝯfessionis. Cū g̃ interrogaretur si posset iuuari. draco cū mirabili cruciatu subito eleuās eam ad infernū portauit. XXXII

Legit in scala celi q̄ fuit q̄dam vir iust⁹ z honest⁹ valde hñs vxorē sterilē. Rogauerūt g̃ ambo dñm vt miser⁹ eoꝝ eis prolem ꝓcederet. z ipsi eā diuino seruitio mancipa rent. Cūq; adiuti a deo filiū habuissent. et transacta puericia mōachū statuissent sanctissime suo creatori deseruiuit. Et q̄z pat aliū filiū nō habebat vna cū vxore sua facultates suas sic distribuebat paupib⁹ vt iā patres paupeꝝ vocarent. Cū aūt q̄dam iuuenis seruitor dñi vxorē adamasset. īclinata ad peccatū ab eo ꝓcepit filium. z ꝓceptū occultauit ꝓtinuādo z augmentando largitionē elemosynaꝝ. Tandē pepit filiū z extinxit ꝑ manib⁹ z sub lecto ꝑrio sepeliuit. Tādē morit⁹ marit⁹ ei⁹. Quo mortuo plus z sine freno libidini cepit vacare. Et ideo secūdo ꝓcepit filiū. pepit z extinxit suis manib⁹ sicut ꝓmum. Hec ꝯfitebat hec peccata alicui. sed in multitudine elemosynaꝝ ꝯfisa sine ꝯfessiōe spabat saluari. Tandē mulier infirmat. monet ad ꝯfessionē. sz illa ꝓtēnit. Tandē mortua est z in infernū portata. Cui⁹ obitū audiēs monach⁹ instāter incepit ꝑ ista orare. ieiunare. celebrare. disciplinas accipe. Et dū q̄dam die deuotissime celebraret. vidit matrē suā corā se z duos dracones terribiles mamillas z totū coꝛp⁹ cruciātes. Cū aūt fili⁹ interrogasz q̄liter ei esset. rndit q̄ dānata esset. ꝑt vere cūdiā ꝯfitēdi. q̄z nullū bonū ꝑficit vbi virtus ꝯfessiōis ōficit. Tūc fili⁹ q̄d significāt isti dracones. Tūc mr̄ Fet⁹ q̄s lactare debui ꝑ manib⁹ extinxi. z ideo sunt mihi dati in penā eternā. XXXIII

Legit etiā q̄ in q̄dā monasterio monialiū abbatissa habuit z nutriuit neptē suā q̄ in amore cuiusdā inuenis exarsit et ꝯsensit

in actū carnalē. sed qz ꝓgruitatē tpis z loci nō habuit ipm peccatū ope non ꝓpetrauit ipsa ꝙ postmodū infirmata cū ab oīb casta z sancta reputaret ꝫ peccatū male volū tatis nō ꝓfitens obīt. Et cū abbatissa credēs eā fore sctāz corā deo. post matutinas eā peteret vt ꝙ ipsa intercederet ꝓ duos terrimos adducta dixit se ꝓpetuo damnatā, ꝓt malā volūtatē quā ꝓfessa nō fuerat.

XXXIIII

Juuenis q̄dā luxuriosus intētiōe mala intrauit rubetū vbi erāt infames mlieres. Cui occurrit diabol⁹ dicēs. Uade ante te qz bñ tibi soluā suo tpe. Qui dū intrassz vlteri⁹ occurrit sibi xps ī habitu cuiusdā monachi z q̄ tēderet req̄siuit appellās eū filiuz Et dixit Uos nō estis pr̄ me⁹. At ille Ego sum pr̄ tu⁹ Et apta capa oñdit ei man⁹ vulnerātus q̄ ambo erāt cruēta sic apō crucifixum solet depingi dicēs. Credis ergo nōdū q ego sum pr̄ tu⁹. Tūc ille. Oñs de⁹ me⁹. Dixit ei xps. Uade ꝓfiteri qz ille q̄ tibi occurrebat gñ rubetū est diabol⁹ z expectat te vt tibi frāgat collū. Qui cū exisset de silua cū ꝓposito ꝓfitēdi diabol⁹ euz nō agnouit. Et ille introgauit diabolū dicēs Quē tu expectas. Cui diabol⁹. Certe tu nō es. iste erat tor⁹ nr̄. z mihi data fuit ptās sup eū vt ipm occiderē. tu ꝙ alt⁹ es. Qui intelligēs ōi misericordiā circa seipm intrans claustz confessus est. z sic in bono vitam finiuit.

XXXV

Legit in scala celi q duo boni frēs ober rabant in mōtib hibernie. Quia viā inuenire nō valētes dū aspicerēt añ se viderunt q̄ndā hoīez pue stature. Quē cū vocassent fugere eos cepit. Qui cū secuti fuissent eū req̄sita via noluit rndere. Sed cū instarēt z inq̄rerēt q̄s essz dixit Trigita annis ōmonib fuiui. homagiū eis feci. z sigillū eoz ī manib meis porto. visitāt me in diuerſ figurſ. z q̄cq̄d p̄cipiūt facio sp. Cumq vn⁹ illoz fmonē ei faceret allegādo acerbitatez penaz inferni. vilitatē pcti z infinitatē diuine miscōie. ille ꝓfect⁹ q̄rit ꝓsiliū quō posset saluari. Tūc frat Cōfitere oīa pcta tua qz ꝓt⁹ ꝓfessiōis tāta est vt frāgat oēm potestatē diaboli. mitiget oēm irā dei. z induat te oī ꝙtute. Cū g̃ ille cū pfecta ꝓtritiōe confessus fuisset. statiz sigillū demonis ē abrasum. Tūc frēs Ut cognoscas magſ ꝙtutez cōfessiōis sta hic in nemore ꝓfideter z si diabol⁹ cui tu fecisti homagiuz dū venerit tē nō ꝓgnouerit. deus tibi indulsit pcta tua. Qui ꝓfisus de miscōia diuina demonē expectauit. Et postq̄z cū magnis eq̄tatuſ p⁹ recessuz fratz venisſz demō introgauit hominē si fuū eoz vidisſz. rndit. Ego sum ille q̄ triginta annis fuiui tibi. Tūc demon Uentirſ neq̄m. nō vidi te. sed q̄rō illū qui sigillū meū hz in manib suis. Ille g̃ audiens accedit ad frēs z ꝑseuerant deo fuiuit.

Contritio XXXVI

Refert gregor⁹ in omelia de decē drag mis. Nostris ptib victorin⁹ q̄dā extitit nō inopis substātie iuxta mediocritatem vite Sz qz regnat plerūq̄z in rez opulētia carnis culpa in q̄dā facinore lapsus est qō debuisset valde ptimescere. ac de sue mortſ īmanitate cogitare. Reat⁹ igit sui ꝓsiderati one ꝓfūct⁹ erexit se. mūdi h⁹ oīa reliqt monasteriuz petijt In q̄ tāte hūilitatis tātez discretiōis extitit. vt cūcti fratres q̄ illic ad amorē diuinitatis excreuerāt. suā cogerentur vitā despicere dū illi⁹ pnīam viderent. Studuit nanq̄z toto mētis annisu crucia re carnē. volūtates ꝓpias frāgere. furtiuas oratiōnes q̄rere. q̄tidianis se lacrimis libare. despectū sui appetere. oblatā a frib venerationē timere. Dic igit nocturnas fratz vigilias ꝓuenire ꝓsueuerat Et qz mons in q̄ monasterū situ est ex vno latere ī secretioris parte ꝓminebat illic ꝓsuetudinē fecerat añ vigilias egredi vt se q̄tidie in fletu pnie q̄nto secreti⁹ tanto liberi⁹ mactaret. Contē plabat nāq̄z districtionē futuri iudicis sui z iā eidē iudici ꝓcordans puniebat in lacrimis reatū facinoris sui. Quadaz ꝙ nocte abbas monasterij vigilās hūc latēter egredientē intuit⁹. lento gradas pede secutus est Quē cū in secreto mōtis latere cerneret in oratiōne ꝓstratum expectare voluit q̄n surgeret vt ipsam q̄z longanimitatē oratiōnis eius exploraret. Tū subito celit⁹ lux emissa sup eū fusa ē. q̄ in oratiōne ꝓstrat⁹ iacebat. tātaq̄z se in loco illo claritas respsit. vt tota ps regionis illi⁹ ex eadē luce cādesceret. Quem abbas vt vidit intremuit z fugit. Tūq̄z p⁹ longū horē spaciū idē frat ad mōasterium redisset. abbas ei⁹ vt disceret an sup eū tāti effusionē lumis agnouisset inq̄rere eū studuit dicēs. Ubi fuisti. At ille latere posse se credēs in monasterio se fuisse rndit. Quo negāte abbas ꝓpulsus ē dicere q̄d vidisset

At ille videns se esse depḗsum hoc quoq; qđ abbatē latebat aptit adiūgēs. Nñ sup me vidisti lucē de celo descēdere. vox etiaz pariť venit dicēs. Dimissum est peccatum tuū. Et q̄dem oīpotens deus peccatū eius potuit tacēdo latare. sed loquendo p̄ vocē radiando p̄ lumē exemplo sue miscōie nr̄a ad pn̄iam voluit corda conuertere.

XXXVII

Quidā tabernarius ꝓpinās vinū oēs tā bonos q̄z malos in suam domū recepit et p̄misit ludere. chorizare. blasphemare. inebriari. lenones ⁊ meretrices insim̄l peccare Semel vna die dñica cum vinū de cellario portaret añ ianuā detulit hospitib⁹ extra domū sedētib⁹. q⁊ dom⁹ plena erat hospitib⁹. ecce vēt⁹ turbinis eū violēter rapuit ⁊ sursum in aera leuauit in ꝯspectu tot⁹ pp̄li. ⁊ cū sic a demōib⁹ leuarer clamauit cō pūcto corde. O de⁹ q̄d fiet de anima mea. Tūc demones p̄miserūt eū cadere in vno cāpo dicētes. Quia oblit⁹ es oīa trāsitoria ⁊ corpus ꝓpriū. deū soluz p̄ aīa tua ꝓpūcto corde rogasti. ideo nō possum⁹ te vltra cōcludere. q⁊ oīpotens nō vult p̄mittere nostrā in te exercere volūtatem. eo q̄ ꝓpūcto corde inuocasti eū. ⁊si ß nō fecisses cū corpore ⁊ aīa te ad inferna duxissem⁹. ⁊ hoc dicto disparuerūt. ⁊ inuēt⁹ in cāpo reportat⁹ est ad domū. ⁊ postq̄z ꝓualuit se emēdauit ⁊ tabernā amouit. ⁊ amplius nō p̄misit alique in domo sua ludere vel blasphemare. vel chorizare siue alia mala in eius domo exercere.

XXXVIII

Quidā demoniac⁹ duct⁹ erat ad q̄ndaz sanctū vir̄ q̄ p̄cepit demoni vt exiret ⁊ nomē suū diceret. Nos ait ille sum⁹ tres q̄ habitam⁹ i isto hoīe. ⁊ ego voco⁹ claudēs cor ⁊ officiū meū est cor pctōris claudere q̄ nō possz hr̄e ꝓpitōez. Si ꝥo ꝓpitionē habuerit tūc frat⁹ me⁹ q̄ hic morat vocat claudēs os. q̄ laborat ad ß q̄ hō nō pōt ꝓfiteri. Sz si ꝓfitet ⁊ ꝓuertit tunc terci⁹ frater meus q̄ hic morat vocat claudēs bursam ne pecunia deficiat ⁊ incidat paupertatē q̄ laborat ad ß vt nō satisfaciat restituēdo ablata ⁊ iniuste acq̄sita Et ille pl̄es nobis oīb⁹ acq̄rit q⁊ licet ꝓterunt quandoq; ⁊ cōfitent. ramē raro vel nunq̄z plene oīa restituunt. ⁊ sic se ipsos damnant. quia peccatū non dimittitur nisi res ablata restituat.

XXXIX

Fuit q̄daz hō in q̄dam famosa ciuitate q̄ p̄dicationi verbi dei nullo tpe voluit interesse. q̄dam aūt die ꝓtigit q̄ q̄dam famosus p̄dicator in illa ciuitate p̄dicaret. ⁊ cuz magna pp̄li multitudo ꝓflueret ille ab alīs tract⁹ q̄si inuit⁹ ad ēmonē venit. quē veniēte intuēs p̄dicator vidit diabolū retrahentē eū cum catena cui⁹ circuli ex peccatis singul' texebant. ⁊ intuēs circulos cū in singulis peccata singl'a ꝯgnouisset. de peccatis egregie p̄dicauit. ⁊ quō p̄pter peccatum hz diabol⁹ in hoīe dominiū. intātū q̄ nō p̄mittit eū facere bonū. nec audire dei v̄bū. Salomon inq̄t. Vniq̄tates sue capiūt impiū. ⁊ funib⁹ peccatoz suoz ꝯstringit pctōr Tūc ille vniuersa peccata de q̄b ille p̄dicauerat vera cit⁹ i se recognoscēs cū postea audisz ab eo oī vere penitēti q̄ntūcūq; peccatori veniā a dño repromitti. contrit⁹ valde cepit flere amarissime Tūc p̄dicator vidit vnam lacrimā ab oculis ei⁹ cadere catenā que lacrima catenam dirupit.

XL

Quidā delectatōi carnis vacauit intantū q̄ nulli pctō carnali quantūcūq; turpi vnq̄z se negauit. Filiā nō dimittebat ꝓpter matrē. nec ecōuerso. neq; sorori siue masculis parcebat. Cū aūt ꝯpropinq̄uit morti fuit vocat⁹ sanctus q̄dā heremita vt ei⁹ cōfessionē audiret. Tūc iste ait. Vlade q⁊ maior est iniquitas mea q̄z dei miscōia. Tūc sanct⁹ heremita. Fili ait carissime noli sic dicere. q⁊ tāta est v̄t⁹ ꝓfessionis ⁊ pn̄ie. vt si doleas de peccatis oīb⁹ tibi remittuntur a deo. Tūc ille peccator. Magnū est q̄d dicis. Tūc ait heremita. Fac ß q̄d dicā tibi. Ego inquā spoliabo me oīb⁹ bonis ⁊ meritis meis. ⁊ tu spoliabis te oīb⁹ peccatis tuis. ⁊ sic nō oportet te dubitare nec despare. Dō cū pctōr ꝓsensisset tam bo cambiū fecissent. dixit heremita pctōri. Nunc narra mihi q̄ mala fecisti vt sciā de q̄b habeo facere pn̄iaz. Qui cū infinita peccata exp̄ressisset ⁊ nullū peccatū secū retinuisset ait heremita. Tu doles de istis ⁊ vis q⁊ sacrāmētalis sit ꝓfessio tua. Rñdit peccator. sic volo. Tūc heremita. Et ego te absoluo in nomine p̄ris ⁊c. Cū ḡ mortu⁹ fuisset post mēsem heremite apparuit ⁊ dixit ei. q⁊ i via salvatiōis erat. Cum aūt heremita req̄reret q̄d essz de meritis suis de q̄b spoliauerat se Ait mortuus. Deus tibi ea seruat duplicata. eo q̄ abstulisti despatōez meam ⁊ signuz

maxime caritatis mihi demonstrasti.

XLI

Refert robert⁹ de licio in suo ꝯdragesimali. q ꝙdam nobilis ꝛ criminosus ꝙdaꝫ tpe ab inimicis suis capt⁹ est. ⁊ qꝛ valde ei erāt inuidiosi ⁊ exosi. visuꝫ est eis expedire vt in instāti occideret. Cernēs vir nobilis mortē sibi imminere ⁊ nullū esse remediuꝫ vite supplici voce dixit ad illos. Rogo vos intuitu dei vt ad modicū mortē meam differre dignemini vt alicui sacerdoti peccata mea possim ꝯfiteri. Rñderūt illi. Dilati onē illā min⁹ ratā. cū possꝫ interim ab amicis eripi de manib⁹ eoꝝ ⁊ sic fieret error nouissim⁹ peior ꝓore. Cui cū ꝓcepisset vt ad decollandū se ꝓsterneret. dixit ꝫ verbum. De⁹ tu scis volūtatē meā Et subiūxit Animā meā ꝛgis filio ꝯmēdo. sicꝫ decollat⁹ ē Erat aūt ꝙdā obsessus in ciuitate cui cuꝫ diceret q de tāti mortē tyrāni gaudiuꝫ magnū ꝯplices haberēt cū facinoꝛosus fuerit miles. Rñdit demō. Nequaq̄. Unū enim verbū dū mori debuit ꝓtulit ꝓpt qđ saluatus est.

Conuersio. XLII

Refert mgr̄ gerualius in libꝛo de mirabilib⁹ terraꝝ ⁊ impialib⁹ solaciꝭ. Visuardus dñs castri calfini qđ est in puincia ꝓpe folcaqueriū. ad loca sacra dñice passionis visitāda maxia deuotiōe ferebat Disposita itaq̄ domo ⁊ singulis mare transiit ⁊ tādem post multos labores multaq̄ pericl'a ad locū diu desideratū puenit. Circuit loca singula ꝓdicatōis. passiōis ceteraq̄ vniuersa in q̄b⁹ dñm aut singulare aliq̄d gessisse aut docuisse ꝯstabat Tātoq̄ feruoꝛis igne succēsus est vt ꝓfundis gemitibus pectoꝛis tūsionib⁹ ⁊ lacrimis vberrimis vniuersa repleret. Ueniēs tandē ad locū natiuitatis in bethleem vbi dñs ipse cū diues esset in oīb⁹ p nobis paup effect⁹ de matre nasci dignat⁹ est. ⁊ in alieno ꝓsepio reclinatus ē. ita igneus atq̄ tot⁹ in lacrimas resolutus. cū aliud ꝓter se qđ repēderet nō haberet. cogitauit fitū q̄ firmauit in aīo illi⁹ amoꝛe nunq̄ se reditur in patriā. sꝫ tanq̄ mendicū ⁊ exulē ibidē cū paupe xpo vsq̄ ī finē paupez ꝓmāsuꝫ. Progressus igiꝭ puenit ad montē carmeli. ne forte si maneret ītra fines q̄ a pegrinis visitari ꝯsueuerant. ipse nō oīno maneret incognitus. sed p frequentes eoꝝ visitatiōes ab illa eum quiete q̄ soli deo vacare ꝓposuit impedirēt. Descendit itaq̄ de monte carmeli in vicinā solitudinē miles xpi panes secum ferēs q̄ pauco tpe sufficerēt. Illic ḡ ab oīb⁹ terrenis impedimētis absolutus totū se in dei amoꝛez incendit. atq̄ ꝓter deū penitus nil curauit. Sumebatq̄ p⁹ lōga ieiunia de siccis illis panib⁹ paꝫ. vt in dñi fruitio posset diutius ꝓdurare. Quib⁹ iam exp̄ēs cum ꝙ quo in reliquū viueret nō haberet essetq̄ ī tam vasta solitudine ꝯstitut⁹. totā spem suam in dñm erigebat. Cunq̄ iā viribꝫ deficeret p cibi inedia. timeretq̄ de herbaꝝ radicibus edere ne p cibo venenū sumeret ꝓstratus in terrā oc'los ad dñm eleuabat dicēs. Tu dñe q̄ p ꝓphetā dixisti. Jacta cogitatū tuū in dño ipse te enutriet. Et per te metip̄m. Ideo dico vobis ne soliciti sitis. scit em̄ pater vester q̄m his oīb⁹ indigetis Et ꝓmū querite regnuꝫ dei ⁊c. subueni in hac necessitate militi tuo. ⁊ militie licet indigne stipendia p̄bere dignare. fugit em̄ a me spes oīs auxiliꝭ. Ideoq̄ ad te cōuersus toto coꝛde mihi postulo misereri. nec defuit fideli suo dñi fidele subsidium. Nam ecce vidit coꝛuū q̄ndā non lōge a se in terra ꝯsedisse q̄ vnguib⁹ a ꝓphēsa radice q̄dā extractā offert. Primo q̄dē diligenter ꝯsideranda. deinde edendā militi ita pene ꝓmoꝛ tuo. tanq̄ docēs q̄ten⁹ taliū foliorꝝ radicib⁹ debeat in poste ꝙsustētari Gustat ille oblatā radicem ⁊ inuenit sapoꝛe q̄dē dulcissimā. atq̄ nutrimēti ꝓtute vigoꝛosam. Tūc ꝯfortat⁹ ⁊ dñm de oblato solatio bñdicens totā vitā suam deuotissime dño dedicauit tāto q̄dē fidēti⁹ q̄nto copiosius ab eo se sensisset adiutū. Contigit aūt post tpa multa vt q̄daꝫ pegrini serui militis de q̄ nobis ſ/mo est venirēt ad terrā sanctā Cūq̄ deuotionis affectu loca singl'a visitassent inq̄rebant ab incol' si forte dñm suū alicubi possent inuenire. nec ꝙsiderio suo fraudati sūt Cūq̄ ad ipsius domicilīū pueniss̄ent iuitanť vt de annona sua secū pariter epularenť Apositis itaq̄ radicib⁹ cū aq̄ frigida in leticia spiritali ꝓiter gustauerūt. Tādē ab eo dimissi cū redissent iu prīam fatebātur nunq̄ se tantā sapoꝛis suauitatē in aliquo etiā quantūcūq̄ delicioso ferculo inuenisse. Ipse aūt post longā ⁊ fidelē pseuerantiā tandē feliciter in dño conq̄euit

XLIII

Retulit frater Hūbertus mgr̄ ordinis

ꝑdicatoꝝ q̄ duo scolares de eadē natōe so cij ziuuenes religionē intrauerūt z in eadē religiōe bñ zdeuote apd deū zhoies se ha/ buerūt. Cū aūt alt eoꝝ laborareti extremis zalt ꝑ eo fleret d. se dsolatū rmanere i alīa tra. Rndit eger. q̄ si ꝫ deo placeret. zposset ꝯsolaret eū pm mortē certificans eū de statu suo. Cū aūt eo mortuo alt esz i orōne. ap/ paruit soci ei vald tristz zafflict. Et cum iste q̄rit cāz rndit q̄ ꝑ nulla alia cā pateret penā purgatorij nisi ꝑ hac q̄ cū darent no ui socci retinebat z occltabat vetes ꝯ regle statutū. zadhuc erāt abscōditi ad pedes lec/ ti sui. z rogauit eū vt eos ibi accipet z ab/ bati redderet z rogaret abbatē vt eū d ꝫ in capl'o absolueret zorari faceret. qd ille fec. Postea apparuit ei letissim z splēdidissim rogās vt cū eo foras egrederet. Quo facto vidit añ eū trāseuntē maxīmā mltitudinez cādidatoꝝ hoim zfulgētiū zhñtiū retro su ꝑ hūeros cruces pulcerrimas in celo ascē dētiū. Et stati secut ē secūd ordo lōge pul crior fulgentiū hoim zascēdentiū in celuz q̄z singl'i hēbant splēdētes crucs i manib Post hos seq̄bat terci ordo pulcerrimus hoim cādidatoꝝ z q̄libet eoꝝ hēbat vnum angelū sibi ꝑambulū q̄ crucē fulgētē z spe ciosissimā añ eos ferebat. zträsibāt ascēdē/ tes in celū. Cū q̄z ille q̄reret a socio suo q̄d sibi vellet ꝫ. rndit. Priores erāt q̄ intraue/ rūt ordinē in senectute. secūdi q̄ i virili eta te. tercij q̄ in adolescētia sua. z cū istis deputaberis si ꝑseueraueris in incepto zbeatus eris. z ego cū eis ꝑ dei gr̄az ascēdo. Et hoc dicto alios secut est. angelo p̄cedēte z cru cem eis baiulante. XLIII

Cū abbas Serapiō träsiret ꝑ q̄ndā vi cū egypti z videret vnā meretricē añ ostiū dom sue ad capiendas aīas ꝑparatā. dixit ei senex. Expecta me sero volo ad te de no/ cte venire. Quē cū expectasset credēs q̄ ali q̄d secū senex dportaret z necessaria ad esū veniēs clausit ostiū cū illa. Cui dixit senex Sustine paz vsq̄q̄ legerim qd̄ habeo. In cipiēs aūt senior psalterium. finitz psalmis singulis rogabat deuz vt illā ꝯuerteret ad pniaz. Qd̄ cū videret mlier deū ꝑ ea senez orantē incepit tremere z orare iuxta senem Finito psalterio senex incepit legere apl'm orādo simil. Meretrix aūt intelligēs q̄ ñ ꝑpt pctm̄ ad eā venerat sz ꝑpter ei ꝯuersio/ nē ꝯpūcta ēz rogās pstrata vt duceret eam ad locū vbi faciēdo dignam pniam salua ret aīaz suā. Tūc senior duxit eā ad mona/ steriū ginū tradēs eā mri ginū dicēs. q̄ nō ponneret ei vt alijs. sz qd̄ ipsa peteret in dulgeret. zei pmitteret ire q̄ vellet. Cū qb cū fuisset ꝑ paucos dies vidēs ꝯuersatiōez z vitā aspaz aliaz ait dicte mri. Ego pecca trix sum Volo vespe comedere. Pmagis agnoscēs se ait q̄m volebat ꝑ q̄tuor dies ie iunare. Post modicū dixit dicte mri. q̄ eā in modicā cellā includeret vbi ꝑ modicaz fenestrā admīstraret opus sibi dignū qd̄ ageret ꝑpter matia pctā sua. qd̄ illa fecit Dicta aūt mulier reliquū tp̄us in magna sanctitate virit. XLV

Legit in scala celi q̄ fuit q̄dā scolarz pa risi q̄ de terra lōginq̄ veniēs ingressus est scolas theologie cuiusdaz mgri q̄ legebat matheū. Cūq̄z p̄ma die q̄ ei scolas intra/ uit legeret. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo zc. Ille subito surrexit. zdū incipet recedere cūctz admiratib. zinterrogaret a mgro q̄d esset sibi dictū vel factū q̄re di/ mitteret scolas suas. Ille rndit nihil. Sz anteq̄z plaudiā istud volo ope ꝯplere. Et egressus religionē intrauit. XLVI

Legit in scala celi q̄ in q̄dā regione q̄dā ꝑnceps latronū habitabat q̄ tante malicie z tāte ferocitatis fuit vt oēs transeūtes iu/ gularet. Hoc audiēs q̄dā sanct abbas cū bono eq̄ z cū bonis indumētis ad locuz in q̄ morabat ꝓrexit. Et captus statim duct est ad ꝑncipē latronū. Et cum interrogasset eū q̄d vellet. rndit latro Equū zvestes ve/ stras. Tūc abbas. Justū est ꝫ qd̄ petis. q̄z ista dei sunt z ꝯmunia. Et iō cū mltis ānis fuerim vsus iustū est vt z tu vtarz. Sz vo/ lo vt dicatis mihi q̄d facietis d eis. Rndit latro. Uēdem zemem nobis victui neces saria. Tūc abbas. Fili q̄re cū tāto labore zpiculo q̄ritis victū zvestitū vestz. Veni te mecū z necessaria vobis mīstrabo. Cū/ q̄z ille renueret ex eo q̄ nō posset comedere fabas. Dixit abbas. Dabo tibi carnes zpi/ sces. vinū electū zpanem. zlectū optimū. z ideo seq̄re me. Qui acq̄escens. dū essent in monasterio statuit ei seruitoꝝ qui q̄tidie mīstraret oīa p̄missa. Et post dū latro co/ mederet monach in ꝑsentia illi de māda/ to abbatis in terra sedēs comedebat panez z aquā. Et req̄siuit latro cāz tāte pnie. Di inq̄t homicidiuz fecisti aut in fornicatione

vixisti vt tã grauiter peniteas. Tũc stupẽs ztremẽs monachus. Absit inquit a me vt boiez occiderim. aut vnq̃ carnẽ meã luxuria fedauerim. qm̃ in ꝑ monasterio ab ine unte mea etate ꝟuersat⁹ sum. Gz ideo hãc pniaz facio vt habeã deũ ꝓpiciuz in morte Tũc latro ꝟpũct⁹ cũ ꝟtritõe dixit Ego miser ifelix q̃ tot furta. tot homicidia. tot adulteria. tot sacrilegia feci nũq̃ ieiunaui. quõ ꝙ deũ ꝓpiciũ habebo. Et ꝓuolut⁹ cũ lacrimis ad pedes abbat⁹. sic se afflixit in penitẽ tũs vt oẽs in abstinẽtia superaret.

XLVII

Milites tres sibi mutuo fidelitatẽ ꝓmiserũt. vt in q̃cũq̃ necessitate se nõ desererẽt Erãt in bellis z torneament⁹ strenui. z ad oĩa mũdi facta ꝓbi. Cõtigit tandẽ q̃dã die trãsisse siluã oẽs in silentio. Cũ autẽ essent extra siluã vn⁹ eoz dixit. Miror q̃re sic ob mutuim⁹ in trãsitu silue hui⁹. Et dixit vn⁹ cãm sui silẽtiũ esse hãc. qz vidẽs amenitatez silue memor fuit amenitatis celestis. quaz cãm etiã ceteri ꝟfessi sunt. Quib⁹ senior dixit. Credo nõ sine cã hoc factũ esse. sed nutu dei vt sicut hactenus mũdo ita nũc deo fuiam⁹. Quapropter ꝟsulo vt claustz ingrediamur z eandẽ fidelitatẽ in dño habeamus. Qõ factũ est. Et laudabiliter z strenue ꝙ aliq̃s tps illi vixerũt. Tãdẽ duo iuniores ceperũt tepescere z hoc inuicẽ ꝟfessi sunt. z ꝟsolationẽ ab inuicẽ q̃sierũt Ulnerũt ꝙ ad terciũ de statu q̃rẽtes suo z iuenerũt eũ deo seruientẽ hilarẽ z deuotum. Uidẽs aũt ille vult⁹ eoz tristes dixit. Ex multo ocio z tedio estis tristes z senes. mihi aũt totũ tps breue videt. qz ꝙ occupor. Illis aũt mirãtib⁹ q̃b⁹ studijs z occupatõib⁹ tps impẽderet cũ sic ipse illitteratus esset. dixit Tres lr̃as tm̃ iueni q̃s docuit me mg̃r meus in ingressu meo. q̃s legens q̃tidie nullo vnq̃ tedio afficior. sed ꝑ desiderio legendi deficit mihi tps Una scripta est nigro colore q̃ significat peccata mea. q̃ denigrauerũt aiam meã. z falsitatẽ z instabilitatẽ mũdi z penas inferni. Hanc lego a mane vsq̃ ad missam. Secũda scripta est colore rubeo. q̃ significat passionez saluatoris nr̃i q̃ m̃lta ꝙ nobis sustinuit. Hanc lego a missa vsq̃ ad nonã qñ emisit spũm. Tercia scripta est aureis lr̃is. hec est amenitas z m̃ltiplicitas gaudij celestis. Hãc lego vsq̃ ad cõpletoriũ. z sic expẽdo tps meus sine tedio

Quo audito ceteri m̃ltũ accẽsi ꝓfecerũt ꝺ cetero z ipsi.

XLVIII

Legit in scala celi ꝙ fuit cleric⁹ immundissime vite cui in visiõe senex apparuit in manu libz vite tenẽs. in q̃ erant scripta nomina saluãdoz. Et qz iste ꝟtrit⁹ religionez intrauerat. dũ in libro legeret nomẽ suum ita freq̃nter rasum inuenit q̃ vix poterat sustinere ꝓgamenũ Et petẽs ab angelo cãm ait. Proposuisti pluries correctionez. z tũc erat scriptũ z resiliendo deletũ. z nisi modo religionem intrasses damnatus fuisses.

XLIX

Legit in scala celi ꝙ scolaris q̃dã parisi⁹ fuit deliberãs intrare religionẽ. Cũq̃ induceret sociũ suũ ad simile op⁹ Ille rñdit Manebo ꝓ trienniũ parisi⁹ vt sim mg̃r in artib⁹. postea ꝙ q̃ttuor annos in monte pessulano vt sim mg̃r in medicina. postea per q̃nquenniũ in bononia vt sim mg̃r in legibus. postea intrabo religionẽ. Tunc intrãte eo lectũ cum istis ꝟbis dum in crastinũ ꝓ lectione vocaret⁹. inuentus est mortuus.

Chorizare L

Legit in scala celi ꝙ q̃dã ꝟgo militaris z decora valde. chorizeas miro diligebat affectu. Fratri aũt ꝑdicatori ad domũ ei⁹ veniẽti z pcũctãti. mos puelle exponit. Tei nota veritas nõ negat. Frat aũt auid⁹ salutz ei⁹. benigne sat⁹ req̃siuit vt sibi rñderet. dicens. Si daret tibi optio ꝓ carẽtia gaudij vni⁹ diei. integro anno fm libituz tuũ frui delicijs vel ꝓ anno chorea vitãda q̃diu viueris z tibi ꝟplacuerit desiderabilẽ choreã mox habere p̃sentẽ velles ne eligere. Quam rñdẽte. Uellẽ. Cõclusit. vis ġ amorẽ hui⁹ trãsitorij circuit⁹ despicere. vt cũ ꝟpo z beata ꝟgine z cũ oĩb⁹ sanct⁹ eũ possis penniter possidere. Illa diu tacuit. Tandez ab alto trahẽs spũm rñdit. Pro nulla oĩno re trãsitoria choree delitias abiurarẽ. sed solum mõ ea ꝺditiõe facerẽ vt ipsa eternaliter vti possem. Probate ġ z ostẽdite mihi q̃ in celo chorea ducat. z faciam qõ suadet⁹. Cui frater. scriptũ ẽ in hieremia. Adhuc ornaberis timpanis tuis. z egredieris in choro ludẽtiũ. Itẽ in psal. Preuenerũt ꝓncipes ꝟiũcti psallẽtib⁹. in medio iuuẽcularz timpanistriarz. Ibi beniamin adolescẽtul⁹ z̃c. Itẽ in hymno Quocũq̃ ꝙ ꝟgines sequũtur atq̃ laudibus post te canẽtes cursitãt. hymnosq̃ dulces ꝓsonãt Hinc similibus

scripture verbis adiecit pbabilem rõnem dicẽs Scis ne qz beatitudo sctõz est in oĩ um desiderabiliũ copia zfruitiõe. Si igit delectaret sanctos in celis chozeas ducere zibi nõ essent. nõ plane essent beati. Si ca/rerẽt aliq optabili hoc esset ꝓtra fidei rõez His illa auditis zintellectis pzrecta ma nu ad honorẽ dei zsanctissime ꝑginis ma rie deuouit. Parentes aũt ei⁹ felici ꝓposito delectati ad petitiõez ei⁹ religionis sibi ha bitũ acq̃rebãt. In domo igit patna p tres annos deo obediẽter. hoib⁹ socialiter. sibi hũiliter stduit famulari. In q̃rto ꝯo an/no dicta soror febre grauissima corripit et vita eius ab oĩb⁹ desperat. Cunqz iã amici ad suscipiendã extremã vnctionẽ sepi⁹ hor tarent. rñdit. Integra fide zsumma deuo/tione supplico me inungi. cũ meus pr̃ spũa lis scz confessor aduenerit. qz certa sum q nõ moziar eo absente. Rogaui eĩ eũ et impe trauí a spõso aie mee Jesu xp̃o tã diu indu cias vite mee. Ecce die tercio frater nihil sciens ꝺ egrota a remotis ptibus aduenit. dei intuitu benigne suscipit. humani⁹ tra/ctat. Cui illa. pater ait sancte mõ debeo vi tã cõmutare. zde licẽtia vestra facite me in ungi. Data igit sancta cõmunione zvnctõ ne. a celo ocl'os nõ deflexit. Tandez hilari vultu frẽm alloq̃tur. Pr̃ sctẽ in ꝺuersione mea pmisistis mihi chozeã in celis cui⁹ p/missi iã vos libez esse dico. Hã iesum z san ctissimã matrẽ ei⁹ vidi cũ ꝑgib⁹. z chozeaz mihi ꝓpetuam p̃parataz Laudate dñm q vnq̃ nata fui. intolerabilẽ q̃dẽ penã susti/nui in his iocis in q̃b⁹ ꝑgies se huic seculo adaptare solẽt. sed illa iã dicit breui tẽpoziꝭ spacio terminari zttc sine purgatorio euo labo. Cũctis igit cernẽtib⁹ amicis z p̃ gau dio flẽtib⁹ expirauit. LI

Puella q̃dã in die festiuo dũ fieret ꝑmo ad spl'm. tota die in ludis z chozeis se exer/cuit. de sero ad domũ reuersa resedit in li/mine q̃escẽs. Dz cũ ad dormiẽdũ vix ocu los clausisset a duob⁹ demonib⁹ ad infernũ delata ẽ. zsic ꝺbusta vt nec capill⁹ in corpe ipsi⁹ maneret. Et totũ corp⁹ ei⁹ magnis ve sicis occupatũ fetorẽ intolerabilẽ exalauit Un⁹ ꝯo demõ ticionẽ ardentẽ in os ei⁹ tru dens dixit. Hoc habe p cãtilenis q̃s ipu/dice sepi⁹ cãtasti. Uestes ei⁹ nullũ habuerẽt adustionis signũ. q clamore z eiulatu cui/gilãs matri zml'tis alĩs narrauit. Post ꝟ ferẽt ad hospitale. vocat sacerdos q̃ nullu pctm̃ mortale in ea inuenit. nisi q libenter interfuit chozeis z ludis. LII

Legit in libro de septẽ donis. Juuenis q̃dã nobilis deo dicat⁹ in religione multũ pfecit. Hic dũ freq̃ntib⁹ oratiõib⁹ incũbe/ret q̃dã vice añ crucẽ orãti venit in mentez q̃d esset qꝺ magis ad pctm̃ allicerez. z ho/nori diuino ampli⁹ derogaret. pstrat⁹ ita/q̃ añ crucẽ dũ ꝟ sibi reuelari depcaret iu/uenẽ q̃ndã specie intrare vidit in eccl'iaz et cũ eo chorisantiũ multitudinez copiosam Circueũtes g̃ eũ in ꝓmo circuitu iuuenis ille venisset ad crucẽ ictũ magnũ dedit su/per clauos crucifixi In secũdo circuitu p cutiebãt vulnera manuũ crucifixi. In ter cio arreptã crucifixi coronã pedib⁹ ꝯculca bãt. In q̃rto planctũ ei⁹ deridebãt. In q̃n to faciẽ ꝺspuebãt. In sexto latus ei⁹ pfora bãt. In septio ipm blasphemabãt. Cunqz iuuẽis in oratõne ꝺstitut⁹ z ista ꝺsideras sur gere vt tot xp̃i vitupia vidicaret. ille q̃ du cebat chozeã appꝓhẽdit eũ dicẽs Tu roga sti deũ vt oñderet tibi q̃d plus iuuẽtutẽ ad pctm̃ alliceret zipm dñm vituparet. zexa u diuit te deꝰ. idcirco g̃ ego ꝓncepi tenebraz chozeas pcurãs huc veni vt oĩa mala cho risatõis tibi exponerẽ. Hã in chozea ꝓmo ẽ mot⁹ pedũ z oñsio calciamẽtoz. z ꝟ fit in vitupiũ clauatõis pedũ xp̃i. Secõ est tibi extẽsio brachioz zpiũctio digitoz. z ꝟ fit i vitupiũ brachioz xp̃i. Tercio in modũ co rone circueũt vel coronã floz siue herbaz portãt in capite zttc calcat corona christi Quarto sũt tibi cãt⁹ i vitupiũ plãct⁹ christi Quito ẽ tibi ornat⁹. z isti spuũt i xp̃m. Sex to ẽ tibi letícia vana in corde eoz zisti apiũt lat⁹ xp̃i. Septio ẽ tibi tact⁹ ipudic⁹ z oscl'a zhi blasphemãt xp̃m. Propt ꝟ itaq̃ deꝰ sũ me in chozea vitupaz zptenit. Ego aũt in ea vtoz oĩb⁹ armis meis. s. visu. tactu. locu tiõe. cogitatõe. Et p has vias boies in vni uersa mala corrucre facio. LIII

Refert mgr̃ Johannes nider q in colo nia puella. xvj. annoz in domo ꝯgnate sue fregit casu ollã terreã. Ob qꝺ cognata ei⁹ granit indignabaz. Puella aũt ob nimiaz irã cognate nolẽs comedere. tandez ꝯpul sa a cognata dixit. Si me oportet edere in noie diaboli fiat. Sic mẽsaz accedit. bñdi ctõez mẽse quã bñ sciebat dicere neglexit z i ꝓmo morsello vt putabat muscã ozi illatã

sensit.quã cũ nulla arte eijcere valeret de/glutiuit ⁊ imediate obsessa fuit. Semp tñ vsum rõnis bonũ habuit.licet sepe sat̃ ve/rareť a demone. Cũ aũt in domũ parentũ cũ magna mestícia reducereť.⁊ diutissime null⁹ repireť q̃ eã liberare possz.tandẽ q̃dã frater nr̃i ordis nũc mgr̃ gotfrid⁹ slussel sa cre theologie,pfessor.calamitati parentũ ⁊ puelle ꝯpatiẽs.se de ei⁹ exorcisatiõe intro/misit.pacto tali p̃uio vt si liberaretur nihil treni exorciste dareť.sed puella in castitate solita si vellet libere ⁊ nõ in mr̃imonio ꝺ ce tero deo militaret. Legit igiť pr̃ p̃fat⁹ mis/sam ⁊ obtulit,p obsessa oblationẽ cõsuetã. eadẽ inťfuit officio.⁊in nullo vexari vide/bať. Finitoq; officio p⁹ satis diutinũ exor cismi actũ.mẽbris oĩb⁹ ꝟginei corpis pene p̃contusis exijt demon.⁊ ita ꝟgo deinceps dño in castitate seruiuit. LIIII

¶ Quanta sit virtus sancte crucis patz in illo fideli notario.quẽ q̃dã magus decepit ⁊ad quẽdã locũ in quẽ demones aduoca/uerat duxit,p̃mittens q̃cũ multis diuitijs faceret abũdare. Et ecce vidit q̃ndam ma gnũ ethiopẽ sup altũ thronũ sedentez.⁊ in circuitu ei⁹ alios ethiopes cũ lãceis ⁊ fusti bus stãtes. Tũc ille magn⁹ ethiops magũ p̃dictũ vocauit dicens. Quis est iste puer. Et ille rñdit. Dñe ku⁹ vr̃ est. Et tũc cõuer sus demõ ad notariuz ait Si vis me ado/rare ⁊ kunus me⁹ esse ⁊ xp̃m tuũ negare.faci am te sedere in dextera mea et multz copijs ditabo te. Ille aũt mox signũ crucis edidit ⁊ se xp̃i kuũ libere,pclamauit.statimq; oĩs illa mlt̃itudo euanuit. Post hꝫ cũ tẽplũ sctẽ sophie p̃dict⁹ notari⁹ cũ dño suo intrasset. ⁊ añ saluatoris imaginẽ ambo starẽt.vidit dñs ei⁹ q̃ p̃dicta imago sup notariũ ipsum oculos fixos haberet.⁊ipm attente respice ret. Qꝺ vidẽs dñs admirãs. iuuenẽ ex pte dextra stare fecit viditq; q imago in illam itez pt̃ẽ ocl'os reflexisz.⁊sup notariũ fixos haberet. Rursus fecit eũ stare ad pt̃ez sini/strã. Et ecce itez imago ocl'os voluit ⁊no/tariũ vt p̃us dignanť aspexit. Tũc adiura tus a dño vt sibi diceret q̃d apꝺ dñm deũ meruisz,ppť qꝺ sic eũ imago respiceret. Di xit se null⁹ boni ꝺsciũ esse.nisi q eũ corã di abolo negare noluisset.

Detractio. LV

¶ Fuerũt duo socij clerici. q̃z vn⁹ detra/ctor erat pessim⁹.sic q de nullo poterat bo nũ dicere. Qui infirmitate detent⁹ cum ad pniam a socio moneret puipẽdens mortẽ in nullo oĩno se emendauit. Et cũ ad extre ma appropinq̃ret.adiurat⁹ a socio suo ,pmi sit sibi q infra.xxx.dies appareret ei si possz ⁊ si de,pmitteret.⁊sic mortuus ẽ.⁊ p⁹ pau/cos dies deo pmittente nõ,p salute sua.sed vt ceteri erudirenť exẽplo suo apparuit so/cio ei⁹ ignit⁹ foris incẽdio infernali. Ad e⁹ ꝺspectũ ille cũ tremore cepit deficere.⁊ di/xit ei Ego sum ille ifelix q̃ndã soci⁹ tu⁹.p q̃ oras inaniť qz ꝓpetue sum dãnat⁹. Et inť/rogauit quõ sibi succesisit in agone. Rñdit. Cũ essem in extremis duct⁹ fui corã iudice ⁊cũ obmutescerẽ p timore vidi aĩas ml'tas sole lucidiores ad iudicẽ ꝺ me man⁹ exten dere ⁊clamãtes. Vindica dñe sanguinem nostz ꝺ illo mẽdace detractore q̃ nos apꝺ hoies mẽdaciter infamauit Ad hãc vocez cum me iudex inspiceret torua facie ⁊irato vultu.⁊ ego in ei⁹ ꝺspectu territ⁹ ⁊ cõfusus ⁊ de,platis ꝺ me malis mihi ꝺsci⁹ memet/ipm ⁊ magnã miscõiam dei sum oblitus.⁊ sic desperans ꝓpetue sum damnatus.

LVI

¶ Legiť de q̃dã epo in purgatorio existẽte q̃ vehemẽter affligebať in fetore clerici sui in inferno existẽtis ⁊ ascendentis ad ipm q detractiões suas libẽter audiebat. ⁊ eũ nõ satis corripuerat. q̃z esset in se satis bon⁹ eps.

LVII

¶ In anglia q̃dã religiosus veste nõ vita. habitu nõ actu.detractionib⁹ assuet⁹.in ex tremis existẽs monit⁹ ẽ ⁊rogat⁹ q ꝺsiteret ⁊ de salute anie sue solicite cogitaret. Qui rñdit q nõ faceret.interrogatus q̃re. dixit q nõ poterat. Cũ aũt ml'tis ꝟbis ⁊ psuasioni bus moneret q in hac extrema necessitate tota mẽtis attẽtione ⁊ cũ fiducia spei curre ret ad diuinã clemẽtiã implorandã. extra/hens linguam.digito percussit eam ⁊dixit Ista lingua pessima me dãnauit. Quo di/cto lingua sic intumuit q vlteri⁹ eã repone re nõ potuit in os suũ.⁊sic horribiliter ex/pirans oĩb⁹ detractoribus exẽplũ dãnatiõis ostendit.

LVIII

¶ Legiť in libro q̃ dicit fasciculus mox q sceleratus q̃dam oẽs detractionib⁹ suis la cerare cõsuetus.morte p̃uentus est nõ con fessus. Hez em̃ merebať vt ea lingua pec/cati venenũ euomeret. q̃ tã freq̃nter alioz

etiã innocentiã lacerasset. Apparuit autez non longe post mortẽ cuidã vite sue ꝑmia cõdigna ostẽdens. Habebat aũt linguã ꝙi igneã ab ore vsq; ad terrã dependentẽ ꝙm crebris morsibꝫ idẽ ipse momordit corrosit rexpuit. Cũq; pticulatim eã vsq; ad fũdamẽta abscisam eiecissz. rursus ad priorẽ ẽntitatẽ reformabatur denuo corrodẽda. Quesiuit viꝝ a mortuo. qd nã ℔ designaret. Qui rñdit. Qm̃ dñ̃ viri p ℔ mẽbrũ maledictũ oẽs pseq̃bar. idcirco ab ℔ tormẽto in ꝑpetuum nõ liberabor. Per q̃ eim̃ peccauit qs p hec rpuniet. Auaricia.

LIX

Legit q; q̃daz heremita hospitaꝫ apud q̃ndã latomũ inuenit q; vnaz ptẽ lucri sui expendebat in necessitates suas. aliã in elemosynas. terciã in hospitalitatẽ. Cum aũt egressus est ad cellã rrogaret vt deꝰ ei bona sua mlt̃iplicaret. qz ea ita bñ expẽdebat rñsuz est ei q; forte ei nõ expediret. Illo aũt nõ acq̃escẽte sz p eo fideiubẽte. ꝓcessum est qõ petebat. Nã in mane latomꝰ cũ cã operandi muz antiquũ frangeret inuenit magnũ auri thesauz. q̃ accepto factꝰ est familiaris imperatoris rbaliuꝰ r magnus paupez oppressor. Quo facto heremita raptꝰ ad iudicium vidit angelos de latomo ꝯgrẽtes. Quibꝫ rñdeꝝ q; fideiussor rñdebit. Stupefactꝰ heremita supplicabat beate virgini vt eũ iuuaret. Que ꝑtrauit vt heremita ad eũ corrigendũ mittaꝝ. Qõ cũ facere vellet nec ei loq̃ posset sed ingerẽs se ℔beratus fuisset reuersus ad cellã. itez rapiꝝ ad iudicium r sicut ꝓus accusatꝰ regina eũ iuuante liberatꝰ est. Mortuo tandẽ imperatore Alꝰ succedẽs baliuũ cape voluit. sed ille fugiens rroia sua pdens ad ꝓstina officia r pietatis opa redijt. LX

Quidã diues r valde pecuniosus habebat domũ suã maximaz. coniũctã tugurio paupis cuiusdã laboratoris. Cum aũt dines in loco suo r camera ꝑ saturitate r solicitudine torq̃reꝝ. nec posset dormire. audiebat paupem iuxta igniculũ suũ cũ pueris suis letantẽ. rp residuũ noctꝭ in pace dormientẽ vsq; q̃ mane dñ̃ vxor sua vix excitaret eũ a somno ad laborem. Qõ audiẽs dines inuidẽs eiꝰ leticie cogitauit q; euz facere ptecipẽ solicitudinũ rmiseriaz suarum. Et surgens de nocte apuit hostiũ domus paupis qõ nõ erat multũ seratũ. rbursam pecunie pepẽdit ad ostij cauillã quã mane inueniẽs paup r videꝝ q; erat pecunia noluit ire ad laborẽ solitũ. timẽs ne sibi furarꝝ pecunia. sed gemẽs r solicitꝰ q̃d inde faceret vt vicini sui vl̃ vxor sua nescirẽt eũ inuenisse illã r vñ venisset. Posuit eã in stramine lecti sui fingens se infirmũ. iacens supra pecuniã vsq; q̃ deliberassz q̃d inde faceret. Et dñ̃ p plres dies sic affligeꝝ nec cãtaret. de nocte intrauit domũ eiꝰ dines q̃rens eũ. Et cũ vxor sua assereret eum infirmũ in renib⁹ Ego inq̃t scio vñ curẽ eũ. Et accedẽs ad eũ ait ei in secreto. Redde mihi pecuniã meã quã i tali loco accepisti. aliõq̃n faciã te suspẽdi. Qui timẽs reddidit pecuniã r recupauit solitam leticiã.

Excõmunicatio. LXI

Legit in scala celi q; in dyocesi balleual lasi q̃dã est arida silua rsterile quoddã stagnũ iuxta siluã. Cuiꝰ causam asserũt incole loci talẽ. Miles q̃dam abstulit siluaz cũ stagno p violentiã a q̃busdaz religiosꝭ. Cũ aũt abbas eiusdẽ loci nec ꝑcio nec placitz recupare posset ablatã sibi possessionẽ venit ad lucũ dicens silue r stagno Sic verã r debitã iurisdictionẽ in vob habemus ita sub interminatione anathematis r excõicatiõis vobis inhibeo ne de cetero ſfructus vel res aliquas ꝓducatꝭ vnde gaudeant q̃ vos nob iniuste abstulerũt. r ex tunc silua aruit r stagnũ sterile ꝑmansit.

LXII

Narrat q; cũ papa Gregoriꝰ ix. ante papatũ legatꝰ sedis apl̃ice in lombardia iuenit in q̃dã ciuitate maiores ꝓpugnantes q̃ ꝓcessum eiꝰ impediebãt. Cũ altera ps staret ad arbitriũ eiꝰ de pace reformãda r altera cõtumax nollet ꝓsentire. atq; excõmunicassz capitaneũ illiꝰ dissentiõis q̃ solꝰ pacem impediebat. ille excõicatiõez ꝓtemnere cyconie mlt̃e q̃ nidificauerũt super turres r caminos domꝰ eiꝰ recesserũt. r nidos suos trãstulerũt ad domũ alterꝰ capitanei dicte guerre. q̃ paratꝰ erat stare sub mandato p̃dicti legati. Qõ videꝝ ille ꝓtumax humiliauit corr suũ ad absolutionẽ ꝓcurandã et ad voluntatẽ dicti legati faciendã Quo absoluto dicte cyconie nidos suos sup domum suam reportauerunt.

Gloria celi LXIII

Cõtigit aliqñ frẽm iordanẽ generalẽ p̃dicatoꝝ loq̃ cuidã obsesso. Quesiuit a spũ

immūdo vbi foret libenti⁹. Rñdit. in celo. Et cū scrutaret cām ḡre magʒ desideraret esse in celo. Rñdit vt faciez creatoris videret. Quesiuit mgr̄ Quā libēter videret. respōdit spūs. paulo ampli⁹ vidi q̄ ad ictum oc̄li. sz ꝓpter tā diu denuo videre faciē creatoris in nouissimo die. vsq; ad diē nouissimū sol⁹ oim dānatoꝝ spirituū penas vellē sustinere. Qō audiēs mgr̄ expauit vehemēter. ita vt nō videret in eo spūs. Postea ad se reuersus dixit spiritui. Optīe dixisti mihi. sz oro te vt alicui⁹ pulcritudis ꝓparationē dicas mihi ad pulcritudinē dei. Et rñdit spūs nequaz. Stulte q̄siuisti qr nō pōt enarrari. Sed ꝓpter instantiā petitiōis tue vnū tibi narrabo qō tñ friuolū est z penit⁹ nihil respectu ſitatis. Considera inq̄t q; si oēs pulcritudines oim pulcritudinuz terraz siue celoz atq; gēmaz vitri auri argenti floz atq; oim metalloz z eoz oim q̄ pulcritudine sua visuz delectāt redacte essent in vnū. zoēs stelle ad solis similitudinē lucerēt. z sol p̄ oīb⁹ stellis lucē haberet tā p̄dictis. zoēs ille pulcre stelle z sol radios suos iactarēt in pulcritudinē vnā Scias ꝫ pro certo q; oīs illa pulcritudo hūanā estimationē excelleret. z tñ incōpabil' essz illa pulcritudo ad pulcritudinē creatorʒ. sicut nox cū tenebrosior est ad diez cū lucidior ē. Ule ḡ illis q̄ sepabunt ab illa inestimabili gl'ia.

LXIIII

Erant duo milites socij valde familiares. q̄z vn⁹ dixit ad sociū suum. Amice tali die curiā tenebo. z volo q; tu pmittas mihi q; in ea ſuias. Et ille rñdit Et ego tali die curiā tenebo. z volo q; tu sil'iter ſuias. z pmiserūt sibi mutuo. Anteq̄z ꝫo p̄m⁹ teneret curiā suaz soci⁹ su⁹ defunct⁹ est. Cōstituto aūt die vn⁹ tenebat curiā suā. z ecce in isto prandio miles ille q̄ mortu⁹ erat aduenit z ministrauit. Finito aūt prādio dixit socio suo. Socie ecce ꝓpleui qō tibi pmisi. qr in curia tua mīstraui. volo ḡ q; tu facias qō tu mihi pmisisti. Ille rñdit. Socie nonne mortu⁹ es z quō possum ire ad curiā tuaz. Ille ꝫo ait. Dñica die qñ redibis de missa. inuenies añ ianuā tuā stantē albū equū insellatum. z duos lepozarios albos. z ipsi te ducēt ad curiā meā z reducēt huc. Pr⁹ tñ dic diligenter oīa peccata tua. Dñica autē die p⁹ missam inuenit miles equū z lepozarios et confestim ascendit equum. Interrogauerūt autē quo iret. Ego inquit vadā quo deus volet z reuertar Tūc cepit sequi lepozarios p cāpos z siluas z defta. z equ⁹ ibat tā velociter q; nec vēt⁹ posset eū sequi. In qōdā aūt nem⁹ veniētes inuenerūt domū cuiusdā heremite vbi substiterūt lepozarij. Tūc miles recogitās aliq̄ pctā de q̄bus nō fuerat ꝓfessus ōscēdit z illi heremite ꝓfessus fuit. z itez sup equū ascēdit. Post ea venerūt añ magnū palatiū. z ibi substiterunt. Miles aūt descēdit. z ecce soci⁹ suus sez ille mortu⁹ egressus est ei obuiā dicens. Ecce multū tardasti adhuc restat tñ vnuz ferculū de quo mīstrabis. Intrans aūt palatiū inuenit certā multitudinē ꝓmedentē incōpabilis pulcritudis. Et ille miles qz finitū erat ꝓuiuiū q̄si solūmō de vno ferculo mīstrauit. Et accessit ad eū socius su⁹ ille mortu⁹ z ait illi. Carissime oportet te reuerti in domū tuam. Et ille rñdit Dimitte me ꝓ deo hic aliq̄ntulū morari in ista societate. Cui rñdit soci⁹. oportet q; tu statī recedas qr ml'to pl⁹ moraz⁹ es q̄z credas. Tūc redutit eū ad equū z ille ꝓtinue ascēdit z lepozarij p̄cedebāt eū z venit ad locū vbi mā serat ille heremita cui ipse cōfessus fuerat. et nō inuenit nec domū nec aliq̄d nisi mōticulū in q̄ fuerat dom⁹ heremite. z postea venit miles iuxta villā suā z vidit siluas extirpatas z villas ī mutatas. z cepit supza modū ammirari. Tādē puenit ad domū suaz z īuenit vbi dom⁹ sua fuerat abbatiā q̄ndā edificatā z venit ad portā z vocauit portarium. Portari⁹ ꝫo q̄siuit ab eo q̄s ipse essz et q̄d vellet Ille ꝫo rñdit se esse dñm illi⁹ loci z toti⁹ ville. Portari⁹ ꝫo nūciauit abbati et ꝫba militz. Tūc abbas venit ad portā z inuenit ibi militē. z puenit cōuent⁹ z tota villa. Cūq; miles introgaret vñ tā cito venisset abbatia ī māsiōe ei⁹. Rñdit abbas q; pl⁹ q̄z p ducētos annos ibi fuerat. Miles aūt affirmabat q; eadē die de villa illa discesserat z abbatia nō erat sz dom⁹ sua. Accessit aūt q̄dā senex q̄ dixit se audisse ab auo p̄ris sui q; q̄dā dñs ist⁹ ville q̄ndā discesserat cū eq̄ albo z duob⁹ lepozarijs q̄ dixit se reuersuz. Et ꝓputato tpe inuenerūt q; miles ille morā fecerat pl⁹ q̄z ducētos annos. q̄ tñ ñ credebat se moratū fuisse p vnū diē. Tātū eīm gaudiū z tātā delectatōez habuerat ī illo ꝓuiuio q; videbat sibi q; ipse morā ñ fecisz nisi vna hora cū tñ p ducētos ānos ibi

fuisset. Sic patet quō societas dei est dele
ctabilis. LXV

¶ Legit in libro exēplor q fuit q̄dam mo
nachus q̄ legens in matutinis cū alijs frī/
bus Hille anni añ oculos tuos tanq̄ di
es hesterna q̄ pterijt mirat ē nimis. quō il
lud esset possibile. Erat em sanct⁹ 7 deuot⁹
valde Post matutinas g̃ māsit in choro in
sua deuotione vt ꝯsueuerat. 7 petiuit sibi il
lū versum reuelari a deo. 7 incepit discere.
7 cū staret auis pulcerrima añ oc'los ei⁹ vo
lauit 7 auolauit. Seq̄bat eā q̄ tot⁹ fuit in
tent⁹ ad visionē ei⁹. Tandez volauit extra
ecc'iam tñ sp̄ꝫ ipm vt posset videri. 7 ita
ꝑ vt posset appꝓhēdi. Tandē deduxit euz
extra claustz. 7 vlterius deduxit eū ad vnū
nem⁹ qō fuit añ claustz magnū 7 spacios⁹
valde. Et ibi monachū illū detinebat per
dulcē melodiā p trecētos annos nūc auo/
lādo. nūc appropinq̄ndo quousq̄z oēs mo
nachi dicti monasteriū essent defuncti. Et
ꝑ dulcedine cāt⁹ dicte auis nō esuriuit nec
sitiuit. nec comedit nec bibit. postea auis a
uolās monachū dimisit. Statiz mōach⁹
ad se reuersus monasteriū suū petijt q̄ ꝑ/
pe erat. putās se quadē nocte post matutinas
recessisse. Jā erat hora tercia vt sibi vide/
bat 7 se petiuit intromitti. Dixit portari⁹ q̄s
esset. Qui dixit. Ego sacrista isti⁹ monaste/
rij q̄ p⁹ matutinas egressus sum. Portari⁹
putās eū delirū nō ꝯgnouit eū oīno. tñ re/
q̄siuit ab eo noīa fratz scz abbatis ꝓtis 7
cellerarij. Recitauit g̃ noīa eoz q̄ erāt tpi/
bus suis 7 portario oīno īcogniti erāt. Et
admiras monach⁹ q̄ nō intromitteret euz
7 simularet se nescire noīa fratz. petiuit vt
duceret eū ad abbatē. Duct⁹ aūt ad abba/
tē nec ipse ꝯgnouit abbatē nec abbas econ
uerso eū. Et inq̄siuit abbatē de p̄decessore
suo. 7 sic inuentuz fuit q̄ abbas ille cū alijs
q̄s noīauit añ trecētos annos essz defūct⁹
Tūc oñdit abbati 7 oīby fribz q̄d de⁹ secuz
opat⁹ est p tot annos in heremo q̄ auē 7 il/
lū versiculū. Hille ānī cē. 7 de gaudio pa
radisi. 7 tūc ipm in frēm receperūt. q̄ statiz
sumptz sacramētz ecc'iastic⁹ dulcit obdor
miuit in dño. 7 ad gaudia vite eꝛne puenit.

Bula LXVI

¶ Augustin⁹ in libro cōfessionū ait q̄ erat
q̄dā decrepita mlier q̄ꝑ ter senectā 7 opti/
mos mores honorabat Nec curā gerebat
filiarū mris augustini q̄ nō ꝓmittebat eas
ꝓter horas q̄bz ad mēsaz parētū moderati
sime alebant. etiam si excādescerent siti nec
aquā bibere. ꝓcauēs ꝯsuetudinē malaz. et
addēs ꝓbū sanū 7 memoria dignū dicens
puellis. Nō aquam bibitis q7 in ptāte vi
nū nō habetis. Cū aūt ad maritos veneri
tis 7 facte estis dñe apothecaꝛ 7 cellarioꝛ.
aq̄ vobis tūc vilescet 7 sordebit. sz mos po
tādi ꝓmanebit. 7 sic frenabat auiditatē te/
neriozis etatz 7 ipsam puellaꝛ sitim ad ho
nestū modū ꝺducebat vt iā nō biberēt qō
nō deceret. LXVII

¶ Similiter narrat Augustin⁹ q̄ mr̄ sua
aliq̄n puella ad mēsam parētū bibebat vi
nū modicū 7 ita ad illō modicū modica q̄/
tidiana addēdo in eā ꝯsuetudinē plapsa ē.
vt plenos mero calices faciliter et hianter
hauriret. Ulñ cū ancilla q̄dā cū ea q̄dā die
litigaret. obiecit ei ꝙ crimē vocās eā meri/
bibulā. Quo ꝓbo tāta verecūdia ē ꝑcussa
q̄ feditatē sue ꝯsuetudis respexit. 7 de cete/
ro se in ꝙ correxit. LXVIII

¶ Uidi em q̄ndā deuotū religiosum q̄ cū
fuisset ī ifirmitorio aliq̄nto tpe. 7 appropin
q̄ret ei dies in q̄ oportebat eū redire ad cō
uentū. aduertēs qō agebat in aīa sua dire
in q̄dā solacio 7 hilaritate q̄ ita videbat ei
difficile redire ad q̄uētū sicut a ꝓncipio re
licto seculo intrare ordinē. Ualde g̃ cauē/
dū est viris sanctz ab hmōi illaqueatione.

LXIX

¶ Legit in scala celi q̄ fuit diues q̄dam q̄
de suo corpe q̄ntum poterat curabat. De/
licias in cibis 7 potib⁹. ī vnguēt⁹ 7 balneis.
in lectis 7 indumētis 7 ornamētis auidissi
me req̄rebat. Quia ꝓo erat sapiēs q̄ ad mū
dū. fact⁹ est seneschalc⁹ regis frācie. 7 tūc in
cepit intantū delicijs affluere q̄ pinguedo
ei⁹ p cutē vix poterat restringi. Coqu⁹ aūt
suus qui ei cum magno studio ꝓuiebat se/
mel dixit sibi. O q̄s magna inflāmatio erit
dñe mi q̄n ista pinguedo vestra erit ꝯuicta
igni inferni. Nō ille ꝯsiderās incepit dice
re intra se. Uere iste dicit ver. sz nō sic erit.
7 assumpta pnia deū p carnem placauit q̄
p eam vitupatus 7 offensus erat.

LXX

¶ Quidā archiep̄s magne honestatis cū
se posuisset in mēsa 7 apportate fuissent ei fi
cus q̄s m'tū diligebat accepit vnaz volēs
eā comedere añ bñdictōez quā tradiderat
obliuioni Cū aūt boz aduertiss depositit

eam ⁊ dixit gule sue. Dña gula nimiũ festi/
nabatis. ⁊ideo faciatis hanc pniam. q⁹ ho/
die nõ comedetis fic⁹. ⁊ stãtib⁹ ficub⁹ cor⁊
se nõ comedit ex eis p totam mensam.

Humilitas LXXI

Rex q̃dam⁊ norwegie dacie ⁊ anglie noie
cnoth cũ floreret mã̃o vigore imp̃ij sui.
sedile suũ in littore maris ascẽdentis stati⁊
poni iussit. ⁊ alloq̃ns mare ait. Impo tibi
ne ascẽdas terrã meã nec vestes nec mẽbra
dñatoris tui madefacere p̃sumas. Nihilo
min⁹ mare ascẽdit ⁊ terram ac pedes ei⁹ ma
defecit. Quo facto ille resiliẽs ait. Sciant
oẽs habitatores orb̃ vanã⁊ frivolã esse re/
gis potentiã. nec regẽ quẽpiã noie dignũ p
ter eũ cui⁹ nutui celũ ⁊ terra ⁊ mare obedi/
unt. Et nunq̃ postea capiti suo coronã au
reã imposuit sed sup imaginẽ saluatoris in
cruce eã posuit in laudẽ regis eterni.

Jesus LXXII

Refert Vincẽti⁹ q⁹ mos est cluniacen⁊
monasterij p̃ ceteros solẽnitatib⁹ nativitatẽ
dñi q̃dã singl'ari affectu agere. ⁊ cãtuũ me/
lodijs. cereor⁊ accẽsiõib⁹. q̃dq̃ lõge p̃stãti⁹
est spũali devotiõe mlta cũ lachrimar⁊ pfu
sione cũ angel' solẽnizare. Hac igit̃ instãte
festivitate frẽs more solito se ⁊ sua oĩa p̃pa
ravervnt. Venerabilis ille pater hugo q̃ ad
huc senex superat capl'um vbi frẽs ꝺuene/
rant ingressus hec ad oẽs p̃ba p̃tulit. No/
veritis frẽs benignũ iesum disposuisse no
stris interesse solẽnijs. Ut ꝺ hostẽ nequam
invidia laborare vt aliq̃s tenebrar⊼ suar⊼
nebulas tãto splẽdori posset imiscere. Fra
ter eñ ait q̃dam. se vtiq̃ dãs intelligi. hac
nocte vidit matrẽ miscõie ip̃mq̃ filiũ quẽ
p̃senti genuit nocte dulcissimo gremio cõ/
tinere. ciq̃ sanctor⊼ angelor⊼ multitudines
cũ immẽso lumie astare. Et cũ in nativita
te dñi monachi cãtãdo recognoscerent be
neficiũ incarnatõis dñi. Hugo abbas clu
niacẽsis vidit ordines angelor⊼ psallentiũ
et oẽ genus musicor⊼ dicentiũ. Gloria ĩ ex/
celsis deo. Idez de⁹ puer exultabat. et cor/
dis leticiã gestu corpis ⁊ plausu manuũ de
mõstrabat. ⁊ versus ad matrẽ aiebat. Cer
nis mr̃ nocte nativitat⁊ mee q̃ ĩminet gau/
dijs illustrandã. in q̃ ⁊ pphetar⊼ oracl'a ⁊ an
gelor⊼ p̃conia revelabunt. ⁊ de meo ex te or
tu oĩa siml' celestia et terrestria letabuntur
Ubi est nũc host⁊ mei dãnata pfidia. Ubi
est potestas q̃ añ b̃ singulare gaudiũ dña/
bat. Quo illo impudens audito de latibu
lo suo egressus a longe se p̃sentabat ⁊ igno
minios deturpat⁹ cũ multo plãctu ⁊ ciula
tu vt admitteret⁹ orabat. Et si air ĩ nulla p/
te eccl'ie admittor ĩ aliq̃ saltẽ reliquar⊼ of
ficinar⊼ loco suscipiar. At fili⁹ virgis. Va/
de inq̃t lucifer ⁊ ne te mea sentẽtia p̃iudica
tũ lamẽteris tenta q̃ poteris. At ille solus
aditũ capituli petijt ⁊ itrare nõ potuit. In
tantũ em̃ se tumidũ ⁊ capituli introitũ an
gustũ invenit. vt nullatenus introire vale
ret. Vere ei inflat⁹ superbie veter⊼ apostema
te p hũilẽ aditũ nõ potuit trãsire. Inde ad
dormitoriũ fratr⊼ gressum ꝺuertit. ⁊ fanta/
sijs solitis se eos inq̃etare posse ꝺfidẽs ĩtro
ire tẽtavit. Sed eadem crassitudie sua ab
ostio repulsus ẽ. Postremo ad refectoriu⊼
nocẽdi spem ꝺtulit. ibi p̃ter aliq̃ntulã cor
poris curã maiorẽ suspicãs mentiũ incuri
am. ibi etiã tot obices et diuior⊼ p̃bor⊼ lecti
one. tot trabes ex devotõe auditor⊼. tot re/
pagala repperit ex caritate sibi invicẽ fuiẽ
tiũ. vt nullo mõ vltra valẽs p̃cedere coge/
ret⁹ retrocedere. Sic ab oĩb⁹ officinis deie
ctus a ꝺspectu pijssimi redẽptoris ⁊ gl'iose
marie mr̃is ei⁹ cũ ea q̃ dign⁹ est cõfusiõe pe
stifer ille recessit. Cauti g̃ o fratres estote
⁊ immensas gr̃as oipotẽti ⁊ misericordissi
mo saluatori agite. quia ⁊ nequissimũ ho/
stẽ a nobis expulit. ⁊ ipse nobiscũ festuz ce
lebraturus intravit.

LXXIII

Refert bonavẽtura in vita sancti Frã/
cisci q⁹ ꝺtigit anno tercio añ obitũ sci fran
cisci vt memoriã nativitat⁊ pueri iesu ad ꝺ
votionẽ excitandã apd̃ castr⊼ grecij franci/
scus disponeret agere cũ quanto maiori so
lennitate valeret. Ne p̃o b̃ novitati posset
ascribi a summo pontifice petita et obtẽta
licẽtia fecit p̃parari p̃sepiũ. apportari fenũ
bovẽ ⁊ asinũ ad locum adduci. Advocant̃
frẽs. adveniũt pl'i. psonãt silva voces ⁊ ve
nerabilis illa nox luminib⁹ copiosis ⁊ cla/
ris laudib⁹q̃ sonoris ⁊ cõsonis resplẽdẽs
efficit̃ atq̃ solẽnis. Stabat vir dei coram
p̃sepio pietate repletus resp̃sus lacrimis ⁊
gaudijs suffusis. celebrant̃ missar⊼ solẽnia
sup p̃sepe. lenita x̃pi francisco evangelium
cãtante. p̃dicat deinde populo circumstã/
ti de nativitate paupis regis. quem cũ no
minare vellet puer⊼ de bethleẽ pre amoris
teneritudine nũcupabat. Miles aũt q̃dã

virtuosus ⁊ verax ꝓpter xpi amorē secularī relicta milicia viro dei magna fuit familiaritate cōiunct⁹ dñs Johannes de grecio. Hic se vidisse asseruit puerulū quēdā valde formosuz in illo ꝓsepio dormientē. quē beat⁹ frāciscꝰ amboby amplexās brachijs excitare videbat a somno. Hāc q̄dē deuotā militē visionē nō soluz vidētis sanctitas credibilē facit. sz ⁊ dignata ꝓbitas ꝓbat. ⁊ miracla subsecuta ꝓfirmāt. Hā exēplum xpi ꝓsideratū a mūdo excitatiuū est cordium in fide xpi torpentiū. ⁊ fenū ꝓsepij reseruatū a ꝓphetico mirabilit sanatiuū brutoꝝ languentiū ⁊ aliaꝝ repulsiuū pestiū diuersaꝝ. glorificāte deo p oīa seruū suū. sctēcꝫ oratiōnis efficaciā euidētibus miraculoꝝ pdigijs demōstrante. LXXIIII

Erat q̄dā virgo nobilis. xiij. annorū. q̄ beate ꝑgini valde erat deuota. Hec gl'iosaz ꝑginē rogabat cōtinue septez annis vt sibi dignaret ostēdere filiū suū. Que cū in vigilia natiuitatis dñi orōis cā sola capellaz intrasset. apparuit ei virgo pulcerrima tenens filiū in manibꝫ ⁊ allocuta est ꝑginem dicēs. Accipe filiū meū ⁊ lude cū eo. Que gaudēs fecit. Cui puer. Diligis ne me. Et illa. O ino. Et ille. Quātū. Tunc illa. Plꝰ q̄ꝫ corpꝰ meū. Cui puer Si diligis me. Et illa. Plus q̄ꝫ cor meū. Et iesus ait. Quātū plꝰ corde tuo diligis me. Et illa Nescio dicere sz ipm cor loquatur Quo dicto statiz cor eiꝰ p amore scissum ē. Tūc beata virgo accepta aīa eius in ꝯcētu angeloꝝ deduxit in celū. Ad cantū ꝙo angeloꝝ familia cucurrit. ⁊ ꝑginē mortuā inuenientes. odore inenarrabili sunt repleti. Et frēs p̄dicatores q̄ aderāt cor eiꝰ aperiētes scissum inuenerūt. ⁊ in eo scriptū aureis lr̄is. Diligo te plus q̄ꝫ me. qz tu creasti. redemisti. dotasti me. LXXV

Quidā monachꝰ q̄dā vice stetit in choro cū cantaret. Incarnatꝰ est de spū ꝛc. Et cū alij frēs inclinarēt ipe stetit cum erecto collo ⁊ se nō inclinauit. Affuit diabolꝰ dās ei alapā dicens. O monache inḡte quō sic stas erecto collo. Cur nō inclinas te cum frib⁹. nōne audis q̄ cātat q̄ dc⁹ ꝓpter te factus est hō. Si ꝓpter me miserū tantum fecisset. ego sibi in ꝑpetuum inclinarem. LXXVI

Quidā supior cisterciensis ordinis amās tenerrime īfantiā saluatoris recolebat frequentiꝰ q̄liter idē saluator p nob a btā virgine ꝯceptꝰ ⁊ enitꝰ ⁊ lactatꝰ fuerat ⁊ nutritꝰ q̄ p ß in grā simplicitaſ et innocētie ꝑfecit mirabilit. ⁊ amicꝰ effectꝰ beate ꝑginis hausit deuotōis grām abūdant. Die g quodā cū in refectorio cū ꝯuētu comederet. raptꝰ in extasi vidit beatā virginē formā pulcerrima ⁊ inter brachia puerū pulcerrimū portantē p refectoriū intrantē ⁊ ex sua simplicitate nōdū intelligēs visionē. mirabat quō mlier ꝺ institutionē ⁊ ꝯsuetudinē illiꝰ ordinis refectoriū ingredi ꝑsumpsisſz. ⁊ credebat q̄ oēs viderēt q̄ō ipe videbat. Et cum ipsa cora singulis portaret puerū venit añ ipm ⁊ ita ꝓpe q̄ puer suis pedib⁹ fere tangebat cibū ei⁹ nihil dicēs sz in eū respiciens. Tūc supior porrigens ei panē dixit Papa mi puer. Cui rñdit puer Non papabo mō sz tu pꝰ triduū papabis mecū panē vite eterne in regno meo. Quo facto disparuit visio. ⁊ statim infirmitas arripuit supiorem. Qui pꝰ dies tres iuxta ꝯdictum pueri ad dñm migrauit. papatur⁹ cū ipso panē viuificantē in eternū dñm nostꝝ iesum xpm q̄ comedit ab angel' ⁊ sctis. non gustu corporei dētis. sz intuitu mūdi cordis. LXXVII

Quedā monialis custos eccl'ie de īmūdicia ꝑparamētoꝝ solicita diligētem curā pallis ⁊ maxīe corpalib⁹ adhibebat. q̄bꝫ ꝑmo p ꝑsbiteri manꝰ ablutſ ipsa studiosius abluebat. ⁊ ad solez mūdissime desiccabat tegēs ea pāno mūdo ne puluere aut volatu volucꝝ ꝓtingeret maculari. Quadā hora ipsa stāte iuxta pānos. ⁊ aue maria ꝺuote ruminānte. affuit dña nr̄a ī specie pulcerrime dñe pueꝝ in vlnis gestans supra modū amicabilē ⁊ sedit ꝓpe ipsaz. Hec ꝙo monialis silentiū tenebat. sz a dña ⁊ puero facie nō auertebat tāmirādo stupebat. Tūc dña filiū sup pallas ponebat. ⁊ illa innuebat manu q̄ deponeret. Sz dña nr̄a dulciter illi arridēs sup nudū corpale puerum collocauit. Illa aūt clamāte quō ß facere auderet. Rñdit būiliter Ne mirer sz qz filium meū sup sua pono lintheamīa. naz frequēter residet sup ea in altari. ⁊ sic vna cū filio euanuit. relinq̄s tantā suauitatē ⁊ dulcorē sue deuote q̄ enarrari ab hoīe nō valeret Hoc exēplo apparet q̄ grātū sit decorez domus dñi diligere ⁊ mūdiciā domui dñi adhibere LXXVIII

In abbatia quadā fuit q̄daz puus mo-

nachus.qui imaginē pueri quem tenebat imago beate ꝑginis marie in q̄daz capella in manib⁹ diligēs tenerrime ex puerili simplicitatez innocentia panē z alia cibaria q̄ habere potat ei sepi⁹ mīstrabat.et rediens postea nihil in scutella inueniebat. Cunqz flēs rogaret puez vt sibi loqueret z coz̄ se comederet.z ille nihil sibi rn̄deret. Et abbas q̄ latēs in capella freq̄nter oro̅ni insistebat hec cū sepi⁹ ꝓcepisset.vocatum ad se puez cū blādicijs cepit allicere z ab eo exegit vt q̄cquid sibi puer diceret ei reuelaret qđ puer se factuz ꝓmisit. Quadam ꝺo die cū p̄dict⁹ monach⁹ coz̄ imagine esset vox ad eū facta est dicēs. Hādat tibi puer q̄m tātū diligz vt venire ad ei⁹ nuptias nō moreris. Cui puer rn̄dit se nō posse ire sine abbatis licētia. Quapropter ꝟ abbati q̄ntotius indicauit.q̄ cogitās tps mercedis recipiēdi p laboribꝫ esse idoneum.ꝓuersus ad dn̄m in oro̅ne man⁹ expādit pandens dño cordis sui desideriū qđ hēbat eundi ad suum ꝓsortiū. Interdixit etiā puero monacho ne alicq̄ mō ꝓsentiret ire ad nuptias dilecti pueri sine ipso. Cū qz puer itez vocatus diceret se sine abbate nō audere venire. rn̄suz est ei.q̄ in die pēthecostes cū inciperet hora tercia Veni creator spūs. ipez abbas simul ad nuptias eius pueniret. Cū igit dicta dies adueniſſet abbas nihil dubitans de diuino oracl'o tenuit puez iuxta se i choro.q̄cito monachi hymnū incepe/rūt ambo spūm emiserūt. Et qz voluit puerū ꝟgis pane corpis sustentare.mō pascit ab ipso pane eterno cum abbate.

LXXXIX

Legit in libro exēploz q̄ fuit q̄dam miles q̄ in ptib⁹ vltramarinis oia loca in q̄b⁹ saluator nr̄ fuerat solicite cū lacrimis visitauit.z dū oia loca sancta denote q̄siuisset vltimo venit in mōtē olineti vbi dn̄s ascēdit. Ubi p⁹ lōgam oratōez cū lacrimis dixit. Ecce dn̄e vbiq̄ q̄siui te diligēter.nunc cū venerim ad locū vbi celos ascēdisti. ne scio vbi ampli⁹ te req̄rā. Jube ğ spūm meum suscipi vt ad dexterā patris tui videaz te residentē in gl'ia. Et his dictz spūm sanctū sine dolore reddidit.z socij ei⁹ videtes eū mortuū adduxer̄t medicū vt scirēt quō ꝟ optigisset. Et ait medic⁹ Cui⁹ ꝓplexionis erat.rn̄derūt. Jocūd⁹ valde.z in amore di fuit. Et ait medic⁹ Propter nimiū gaudiū scissum est coz ei⁹. Et apientes illud īmenerūt in eo scriptū. Amor me⁹ Jesus christus. Sic z nos dn̄m p singula sua opa et virtutū exercitia q̄ramus.vt tandē ad euz ascendere valeam⁹ z sedere cum eo ad dexterā dei in die iudicij. Infernus.

LXXX

Legit in libro de ortu carthusiensi q̄ in innocēti⁹ papa ille canonista p̄cipu⁹ cū ad huc cardinalis esset sanctū quendā visitare solebat heremitā Quadā vice veniētib⁹ se z suis illuez fortiter pulsantib⁹ nō audiebat vox neq̄ sensus. Tandē irruētib⁹ cliētib⁹ in cellā vi z ipm stimulādo z q̄si mortuū excitātib⁹ clamauit magna voce dicēs O mi o mi. Uidi mirabilia.vidi horribilia.Scisciſtate aūt cardinale diligēter q̄d viderat.rn̄dit. Duct⁹ ad infernū vidi incidere aīas sicut niues densissimas acerē⁹ obnubilātes Ad purgatoriū ꝟo sicut niuem rarissimā. Ez ad paradisum tantū tres ītroire vidi aīas.illi⁹ scz epi.z illi⁹ porz carthusiē⁹.ac illi⁹ vidue romane.singl'as noīans psonas. Cardinalis igit vir prudēs veritatē scire volēs visiōis.missis hinc inde nūcijs ꝓperit aīas illas eadē hora corpe solutas.sicq̄ cardinalis q̄ pri⁹ timuit aliq̄liter de nimio rigore carthusiensiū maxime ꝓpter carentiā carniū,ꝓpter euolationē illi⁹ ꝓris fact⁹ est amic⁹ eoz.nouam p eis procurans fieri domū.

LXXXI

Secularis q̄dā de carnis sue ꝟtute fame titulū sibi erexit in anglia. Dic cum secularē agēs vitā deū in multis sibi redderet offensum.ꝓpūct⁹ statuit hierl'm pficisci vt ꝺ suo robore xp̄i sterneret inimicos. Petijt ita.q̄ ꝓsilij cā cisterciense q̄dā monasteriū.patefecit votū. Accepit cōsilium si hierl'm placeret inuisere.illam subeat e⁹ q̄cūq̄ nō erit ciuis.p̄sentz hierl'm visio nihil ꝓfert ad salutē. Circūuent⁹ itaq̄ saluberiter hmōi sermonib⁹ ab abbate ꝓuersus ad dn̄m remanere in monasterio acq̄enit. Addens ğ bone p̄mordijs ꝓuersiōis meliorīs cursum ꝓuersatōnis.inuidū spūm in discipline paleſtra ex bono ope nesciens p uocauit ad pugnā. Impatiēs lucte cadit a voto.incurrit ptculū.secundo ꝓponit ꝓ posītū.oīno se nō remanere asserit hierosolimā prectur⁹. Dm̄ ꝟo abbas ꝺerat differtur interuētu ꝓris. Nocte q̄dā cū a necessarijs veniēs ad ꝓriā diuerteret cellulam,

eminus in symie specie sup trabez celle vidit antiquũ hostẽ. Sciẽs in monasterio ñ haberi hmõi portẽta. ognouit esse demonẽ sibi sub talis bestie forma apparentẽ. Cõsiderãs se esse depbẽsum ꝓtutis inimicꝰ psilit de insidiaꝝ specula. irruit. percutit. sanguis p oꝛ nares elicit. z sic pstrato xpi milite auctoꝛ sceleris disparuit. Frẽs tã ꝺ facti fragoꝛe cꝫ de lesi frĩs clamoꝛe excitati z vehemẽter pterriti surrexerunt z sup re gesta valde dolẽtes. sz quõ fuerat factũ vl' ꝙ fecerat nesciẽtes. fratrẽ coꝛreptũ ad lectuz detulerunt. Percussus itaqꝫ frat' sensibus amissis p triduuz iacuit vt plus moꝛtuꝰ cꝫ viuꝰ putaret. Cui sic iacẽti apparuit sctũs bñdictꝰ dicẽs ad eũ. Bñdicite. Et nouiciꝰ rñdẽs sctõ bñdicto. subiũxit. Quis es dñe Cui sanctꝰ. Ego sum inqt frater bñdictꝰ. Et his dictis sanctꝰ Bñdictꝰ sustulit eum in spũ z dixit ei Deꝙre me. Cũ ambo simꝫ aera carpent ad ꝙsdã gradꝰ venerũt artos z arduos. i singul' ꝺo gradib⁹ demones bini zbini residebãt. q oẽs ad supioza cõscendere nitẽtes terribiliter infestabãt. Quos vt vidit nouiciꝰ valde expauit. attñ a beati bñdicti vestigijs nõ recessit. Ascẽdẽtib⁹ itaqꝫ sancto z nouicio nequã spũs sctõ nocere nõ apposuerũt. sz subseqntes discipl'm p gradꝰ singl'os grauit' afflixerũt. Alius ei suffocabat. aliꝰ vehemẽter ipellebat. alius pugno eũ in doꝛso pcutiebat. aliꝰ illũ colaphizabat. z aliꝰ illũ calũnijs z exꝓbꝛatõnib⁹ deterrebat. Fatigatꝰ itaqꝫ nouiciꝰ z tã de ascensiõis difficultate cꝫ de hostiũ ipugnatione nõ mediocrit' afflictꝰ cepit nimiꝫ ꝺficere z lẽtiꝰ pꝰ btm bñdictũ icedere. Aniad uertẽs aũt sanctꝰ discipl'i sequentẽ defectũ ꝙuertẽs se benigne ad eũ releuatõnis gtia sup afflicti caput ꝓpriã posuit manũ Ad cuius tactũ moꝛ vires lassus recepit. z alacriter pꝰ sanctũ ascendere festinabat. His itaqꝫ gradib⁹ ascẽsis z illis sereniſſimam puri etheꝛ regionẽ igrediẽtib⁹ apparuit eis e regione locꝰ mire viriditatis z amenitatẽ. in q̃ ꝙdã capella in aere depẽdens nimie puritatis videbat' vt nouiciꝰ multuz miꝛaret'. Ad quã cũ puenissent beatꝰ bñdictus ꝓmꝰ itrauit z introductũ nouiciũ pꝰ ostiũ stare ꝓcepit. Erat aũt in illa capella choꝛꝰ ꝙsi virorũ cãdidatoꝝ in circuitu ꝙsidẽtiũ. Cui beato ꝙuẽtui gl'iosa dei genitrix ꝓsidebat. z tãqꝫ regina in vestitu deaurato int' illos velut inter sidera splendebat Veniẽs aũt beatꝰ bñdictus añ eã reuerẽter inclinãs dixit ei. Bñdicite. Illa rñdente. Dñs. Ait sctũs Dña ecce nouiciũ adduxi quẽ adduci iussisti⁹. Et illa Exhibete inqt eũ mihi. Cui exhibito regia intulit dicẽs. Dicito mihi vis in domo mea ad seruiendũ mihi sicut cepisti sp perseuerare. Rñdit. Volo. et nunqꝫ a tuo recedã obsequio. Et btã virgo Jura inqt mihi sup altare psens. Et accedens iurauit. et statuit custodire mandata dei sui. Cũ aũt esset iuratũ dixit dña ad sanctũ. reducite eũ. Quẽ reductuz statuit siẽ añ post ostiũ. Tũc beatꝰ raphael assumẽs nouiciũ duxit eũ in paradisũ. Quo cũ appropinqsſent. eleuãs nouiciꝰ ocl'os vidit q̃si ciuitatis ꝺauratos muros valde rutilãtes z splẽdidos z portã quandã inenarrabili pulcritudine decoꝛã z artificio mirabili ꝓpositã z p totũ lapidib⁹ pciosis ꝛgẽmis oꝛnatam. Et introducẽs illũ oñdit ei amenitatẽ paradisi. herbaꝝ varietatẽ. arboꝝ diuersitatẽ auiũ ꝓcẽꝰ. z varioꝝ floꝝ coloꝛẽ. fructuum abũdantiã. speciẽ redolentiã. z liquoꝝ oium viuifice suauitatis affluentiã. Erat autẽ ibi subter vnã arboꝛũ limpidiſſimꝰ atqꝫ ad intuendũ fons oꝛtoꝝ gratiſſimꝰ. puteꝰ aq̃ viuentiũ. cuiꝰ flumis impetꝰ totã illaz tã delectabilẽ letificat ciuitatẽ. Et exeũtes inde ceperũt ad diſſimilẽ z lõge aliã descẽdere regionẽ ad terrã tenebꝛosam z optam moꝛtis caligine. terrã tenebꝛarũ z miſerie. p viã ꝑcipitẽ z iter lubꝛicũ. Deinde ostendit ei hoiem in ignea cathedra residentem añ quẽ foꝛmoſe ml'ieres astabãt. q̃ ardẽtes cereos in eiꝰ oꝛa instãter intoꝛq̃bãt. q̃s introductos p viſcera virilia extrahebãt. Et hãc penã infelicẽ iterare nõ cessabant. Dõ iſte inqt angelꝰ quẽ sic vides cruciari potẽſ in seculo fuit sue carnis amicꝰ. sed anie inimicꝰ. hõ luxurioſus. gule illecebꝛis z libidinũ collusionib⁹ dedit⁹. Qõ eñ videꝝ residere in cathedra. vsqꝫ ad vite terminũ signaꝝ eiꝰ in flagicijs pseuerantia. Et qꝛ mulieꝝ amatoꝛ fuit. p mulieꝝ spẽs a malignis spiritib⁹ q̃si cereoꝝ facib⁹ inflãmaꝝ. z sic sp iteratis incẽdijs sine fine cruciaꝝ. Et quid daꝝ sibi in penis niſi qõ ſolicite q̃siuit i terris. Ignẽ quesiuit. ignẽ inuenit. Et ꝛtẽtes se ad interioza caliginis viderũt hoiez q̃m tetri spũs viuũ excoꝛiabant. excoꝛiatũ sale fricabãt. atqꝫ sallitũ sup cratẽ ferreaz igne

suppositō cōcremabant. Hic inq̄t angelus quē sic vides dānatū potēs fuit in mundo bñs sub se hoīes. z qm̄ se illis impiū reddidit z crudelē. ideoz dānatōis sniam sortit⁹ est ꝺsimilē. vt q̄ immisericordit⁹ dñat⁹ ē hōminiby eq̄ lance a durissimis crudeliter spiritiby torq̄ret. Uiderūt z aliū hoīem super equū flammeū sedentē scutūq; igneum ad collū gestantē. q̄ z sup eq̄ collū capā vnaz portabat. z habitū monachi ad caudā caballi post se religatū trahebat De isto dixit angelus. qz miles fuit sat⁹ paup in mundo z vitā suā sustētabat ex rapto. vñ z capam quā ad testimoniū rapacitatis gestabat in penis vni pauperi femie violēter abstulit. Qui z mlta alia mala gessit posit⁹ in corpe q̄ dū potuit ñ studuit digne corrigere. Cū aūt venit ad exitū se fieri petijt monachuz. nō vere gra pnīe cōpūct⁹ sed inanis glorie amore z hūane laudis fauore decept⁹. Nō em̄ habitū monachi accepit vt vitā monachi si cōualuisset duceret. sed vt finem suū z si nō vita religiōis saltē habit⁹ laudabilē demōstraret. Et qz lōge a veste sacra vinē di votū habuit. ideo lōge a se scz ad caudā eq̄ sacq; habitū religatū se habere ostendit. Uñ nec imerito capā z scutū equū et habitū oīa gerit ignea. vt tale sentiat damnatiōis tormentū. q̄ ex pcedētis vite sue merito nō obtinuit finē bonū. Ex mala em̄ vita vix aut raro q̄s bonū finē sortit. sz ex bona sp vita bonū sine dubio finē ois bñ viuens meret. Qui pcedētes inde in aliū locū viderūt q̄si religiosas psonas pmiscui generis monachos z sanctimoniales sz religionis z sanctimonie indicia nō habētes Quidā nāq; risui mlto z cachinis atq; verbis ociosis dediti erāt. q̄dam turpiloquijs z fabulis. detractōniby. pranis eloquijs et murmuratōiby insistebāt. alij gule z ventri subditi lautioriby cibis z pegrinis poculis ingurgitare se satagebant. alij imūditijs z fornicationū flagitijs more brutoz aīalū subiacebāt. nō qz post mortē hmōi species voluptatū habeāt veritatē. sed ad cumulū cōfusiōis talib⁹ datur in penis vite ptērite gerere similitudinem Uñ ex merito prave actōnis videbant irruere in eos q̄si hoīes teterrimi diuine iniurie vltores. q̄ eoz cāpita nodosis fustiby cedētes donec excusso cerebro fractisq; ceruiciby elideren⁹. et pre immanitate vexatiōis a pr̄ijs sediby oculi eoz eruerent. vt q̄ in terris sub disciplīe iugo noluerūt deū habere rectorē. dictāte iustitia nequā spūm cui famulabant dirū in penis sentiāt exactorē. Introducto aūt p⁹ eo in inferno inferiori ait angel⁹. Eleua sursum lumia Porro suspiciētes emin⁹ terribilē viderūt rotā totā igneam z inexū hōminē sup eā. que cū rotatu agitaret horribili. dictū ē stupēti et expauescēti nouicio. Terribile est valde qđ intueris. sz ecce terribiliora videbis. Et ecce dū hec dicerent cepit rota a summo q̄ eminebat vsq; in inferno inferiori intēpestiuis ipetib⁹. ruinosis anfractiby infestisq; crepitiby. pruere. factusq; ē tant⁹ fragor in tartaris. ac si totus mūdus cū suis edificijs fundit⁹ occūberet z celū desup cū firmamēto corrueret. Cū q; rota hec in puteū baratri se terribiliter imergeret oēs anīe q̄ tenebant⁹ in morte captiue cū malignis spiritib⁹ furibūdis vociby ꝑclamabāt. z miserq; hoīem qui in rota vertebat⁹ insultātes cūcti piter pcutiebant detestātes z anathematizātes z maledictōnes maledictōiby subiūgentes. Hic est inq̄t angelus infelicissim⁹ oīum hoīm homō iudas xp̄i iesu traditor. q̄ cū esset de numero ap̄lor auaricie inebriat⁹ veneno mgr̄m suū ac dñm agnū dei benignissimū vniuersitatis actorē z gubernatorē hūani generis redemptorē z saluatorē. deū et hoīem Jesum xp̄m dei filiū. amicū dulcē cōsiliariuz fidelē. adiutorē fortē triginta argēteis venditat⁹q; venditū sub pacis signo q̄si dilectōis ósculo inimicoz⁹ manib⁹ in mortem tradidit. z ob tantū reatū lapsus in baratz desperatōis loco se pemit. Uñ miser talez quā cernis damnatōis sententiā sibi in eternis ardoribⁿ acq̄siuit. Qm̄ q̄diu xp̄s erit i gloria. tādiu iudas sēpiterna puniet⁹ vindicta. Qui si ad misericordiā quā iniq̄s vēdiderat cucurrisset z miscōiaz a patre misericordiaz accepisset. z nequaq; in eternū perijsset. Post hec reduxit gabriel nouiciū. et dixit ei. Uisionem istam nulli nisi soli abbati tuo reuelare presumas. Statim aūt reuixit q̄ trib⁹ diebⁿ q̄si oīno mortuus iacuerat. z oblit⁹ mādati p̄ ammiratiōe clamauit dicēs. Uidi infernū. vidi padisum. Et ecce affuit beat⁹ Bñdictus cū baculo pastorali pcutiēs eū. Ipse ꝺo ictui manū obiciēs in manu graue vulnus accepit Cui dixit sanctus. Iesus q̄dem es z sat⁹ guiter

in corpe. sed ꝓpter inobedientiã vulnꝰ multo grauꝰ cõcepisti in ꝓscia. Et qz loquẽdo peccasti. nouẽ dieb penitẽdo loquela carebis. Statim aũt obmutuit z p̃ dolore verbũ rursus q̃si agonisare cepit. Post nouẽ aũt dies iterato cõualuit z soli abbati q̃ viderat patefecit. Abbas aũt q̃ tacẽdi p̃ceptũ nõ accepat ad edificationẽ plurimoꝝ postea visionem nouicij reuelauit.

LXXXII

Refert doctor Jacobꝰ carthusiensis q̃ illa hora q̃ beatus Bernardꝰ de hoc seculo feliciter migrauit triginta milia hoim decesserũt. inter q̃s fuit q̃daz decanꝰ ecclesie linconiensis laudabilis vite dũ vixit. Hic mũdanos honores fugiẽs vitã solitariam elegit in quadã heremo in q̃ p vigintiq̃nqz annos cõuersatus est. Obijt etiã eodẽ die q̃ beatꝰ Bernardus hic decanꝰ. Post mortẽ aũt apparuit linconiẽsi epõ cum magna gloria p ipsi⁹ epi z oim hoc audientiũ ammonitione dicẽs ei. Age penitentiã. emenda vitã. corrige conscientiã. dimitte superbiam simul z auariciã. aliter nunq̃ habebis celestem gloriã. Non eĩ tã facile est saluari hoiem sicut credũt. qm̃ dum ego p̃senta rer tremendo dei iudicio affuerunt ibi triginta milia aiaꝝ de quaꝝ numero vir beatus Bernardus z ego sumus saluati. tres descenderũt in purgatoriũ. alij omnes ceciderunt in infernum. Hijsq̃ dictis dispa ruit.

LXXXIII

Quidaz deuotus vir in raptu vidit q̃ndam militem in purgatorio q̃ fuit castꝰ. bonus. hospitalis. z bone vite. sed ludo auiũ nimiũ deditus. qui ꝓpter hmõi ludũ habebat quasi auem in manu eũ in facie z in humeris z brachijs corrodentẽ frustatiz z miserabiliter affligentẽ. Et req̃situs ab illo deuoto cur hec pateret cum tã bone vite fuisset. Rñdit. Precepta dei seruaui. nec vnq̃ vnũ denariũ contra deũ recepi. sz qz nimiũ deditus fui ludo auiũ z cũ canibꝰ venando. ideo hanc grauissimaz penã hic in purgatorio sustinebo donec purgatꝰ ero. sed tm̃ ora deũ pro me. z annũcia filijs meis z ꝓgnatis meis vt mihi cũ suffragijs subueniant. quia valde crucior in hac pena. Qui postmodum in breui per suffragia et orationes bonoꝝ liberatꝰ est a purgatorio et ad celestia regna perductus

LXXXIIII

Quidã religiosus deductus vsq̃ ad extremũ vite sue horribiliter clamauit. Dadicta hora in q̃ religiosus factꝰ fuit z siluit Et post pauca facie serena dixit. non. imo bñdicta hora q̃ intrauit ordinem. z bñdicta mr̃ xpi quã semp dilexi. z itez tacuit. Fratres q̃ in circuitu eiꝰ erant audiẽtes hec cũ lacrimis orabãt p eo. Post duas horas dixit fratri astãti. Voca fratres nostros. qm̃ dñs exaudiuit orõnes eoꝝ. Ingressis aũt fratribꝰ dixit. Vos ex ꝓmo ꝙbo meo q̃ audistis turbati fuistꝭ. sz hec est causa clamoris mei. apparuerũt mihi duo demões terribiles parati ad recipiendũ aiaz meã. et p timore extra me raptus maledixi diei mee. Et dico vobis. si hic factus fuissz ignis et ere mixtus cũ sulphure qui duraret ab hac hora vsq̃ ad finẽ mundi. z darẽ mihi optio vtz p illũ ignẽ vellẽ trãsire aut itez demones in simili forma videre. eligerẽ potius p ignẽ transire. Postmodũ aũt venit illa regina celi mater misericordiez fugauit ꝺmones. z ea visa concepi spem z p̃ gaudio risi z bñdixi eam q̃ liberauerat me de tam horribili visione demonũ. Vbi igit dictꝭ feliciter quieuit in domino.

LXXXV

Refert Petrus cluniacensis. qz monachus q̃dam cum in extremis vite sue esset. ania sua ducta sit añ infernalẽ portã. q̃ cuz ibi tot diuersitates penaꝝ cõspiceret. vltra q̃s dici p̃t tremere z horrescere cepit. qõ ne faceret angelus ꝓhibuit. Ibi ꝙo aliq̃diu morante eo vidit q̃sdam demones p̃currẽtes z nimiũ cachinantes de pditiõe anime cuiusdã diuitis. quã socij sui secum in baratrũ damnatois attraxerũt. Veniẽtes autẽ ad ꝓncipẽ demonioꝝ dixerũt se aiaz amici sui cũ gaudio magno attrahere. quibus ꝓgandens. si gaudiũ infelicitas dici potest ait. Accipite z pomposse sicut solitꝰ erat. in cathedra sedere facite. induentes euz sicut solitus erat veste honorifica. Et sedere eũ fecerũt sup sedẽ ita inextinguibiliter ardẽtem. q̃ si totũ mare supfunderet nullatenꝰ extingueret. palliũ ꝙo q̃ eum circũdederũt nõ minoris flagrãtie erat. Illo in sed̃ miserabiliter collocato z infelicꝰ vestito ꝓnceps ad suos seruientes ait. Ite z sicut decens est tali amico nr̃o poculũ nr̃e delectationis ꝓpinate. Tũc tanq̃ ereũ liq̃rẽ cãdentẽ oĩ genere fetoris mixtũ ori eiꝰ apposuerũt z appositus p oĩa mẽbra eiꝰ in flãmas diffu

sus effũdebaꝯ.quo potato ioculatores de/
mones q̃ ei iocularenꝯ admisit. Qui acci/
piẽtes duo cornua ignib⁹ plena auri⁹ ei⁹
apposuerũt.z corniculari incipiẽtes scintil
las p ocl'os eius z p nares.z p oia forami/
na eius emittebãt Deinde in camerã misit
vt cõtra delectatões carnales q̃s solebat
cum puellis dũ adhuc viueret exercere in
fernales paterek amaritudines.q̃ oĩm ser/
pentũ generib⁹ erat repleta.et ita nimio ca
lore incensa q̃ cadentis ferri satis euince/
ret ardorẽ.a q̃bus exceptus q̃ horribiliter
amplerat⁹.q̃q̃ dedecorose oscul⁹ q̃q̃
miserabiliter sit ꝓtractus.z p oia mẽbra
discerpt⁹.a nobis pi⁹ pr̃ remoueat q̃ nun/
q̃ expiamur z ꝺ q̃q̃ oblectamẽta carnalia
que pri⁹ habuerat viuẽs singula tormenta
infernalia inferebant. Hoc viso aĩa mona
chi ad corpus redũt.et q̃quid viderat ob
vtilitatẽ audientiũ pl'imis enarrauit.

LXXXVI

Legit in scala celi q̃ dũ q̃dam p̃dicator
cõtra delicias p̃dicasset.q̃daz ioculator cu
iusdã principis in sermone in platea in pre
sentia militũ z baronũ ꝓposuit talem para
bolã. Ego sicut videtis deditus sum vani
tatib⁹ mũdi z delicijs.nihilomin⁹ in nocte
iacens in lecto delicato cogitaui in corde
meo hanc cogitationez Si aliqui venirẽt
z ligarent te in isto lecto z in eo ligat⁹ ma/
neres p viginti annos. nonne oẽm vanita
tem z delicias dimitteres vt posses libera
ri. Certe sic. Quid g̃ facies de supplicio eẽ/
no iferni si te ꝓtigat illuc demergi. vbi ẽ fle
t⁹ marim⁹.stridor dentiũ.cõmãducatio li/
guaꝝ.planct⁹ cũ desiderio mort̃.blasphe/
mia creatoris.z tãta vehemẽtia doloris q̃
impet⁹ cogitationũ alibi ferri nõ poterunt

LXXXVII

Legit in libro de septẽ donis q̃ cum or
do cisterciensis ꝓmo incepisset in mꝛta ri/
goris aspitate.q̃dam eundẽ ordinem intra
uit z cũ diu z acriter tẽtat⁹ fuisset non va/
lens diutius sustinere ꝓponebat exire Cui
apparuerũt pr̃ suus z mater q̃ fuerũt mor/
tui salubriter sibi exitũ dissuadẽtes. Cũ iã
tercia vice oĩno ꝺcepisset exire apparuit ei
mater mꝛtũ tristis q̃rens quare hoc facere
vellet. Qui dũ querularet se nequaq̃ pos/
se asperitatẽ ordinis sustinere q̃siuit mater
si posset aspitatẽ inferni sustinere etiam ad
minimũ eius tormentuz. Cũ aũt ille dice
ret q̃s infernus aut ordo tante austeritat̃
z duricie esset.cuius q̃si ꝑpetue silentium a
cerbissimũ.stratũ ferreũ.rigor asprim⁹. ci/
bus insipidus. Rñdit mr̃. Vis expiri vnũ
modicũ tormentũ inferni. Cũ aũt diceret
volo.audiuit tã horrendũ grũnituz porco
rũ q̃ nullũ poterat ei tormentum ꝓparari
Videbaꝯ autẽ sibi q̃ celũ scinderek z cade
ret sup caput eius Et cum p̃ timore clama
ret z deficeret.confortauit eũ mater z cessa
uit ille sonitus. Item mater ait ad eũ Vis
audire vnũ minimũ padisi gaudiũ At ille
valde libẽter. Et audiuit voces tãte dulce
dinis z suauitatis q̃ excedebãt oẽm dulce
dinẽ musice armonie. Tũc mr̃ ait ad eum.
Si vis euadere inferni tormẽta z adipisci
gaudia padisi ꝑseuera in incepto. Ille aũt
matri fidelem ꝑseuerantiã firmiter ꝓmisit
z fideliter adimpleuit.

LXXXVIII

Princeps q̃dam duxit malã vitam quẽ
cũ hortarek vxor eius ad ꝓfessionem duce
bat. Non possum ꝓfiteri.quia timeo q̃ g̃/
uis pnia dabiꝯ mihi. Cui vxor. Et quõ su
stinere poteris penas inferni q̃ grauiores
sunt q̃s aliq̃ pene huius mũdi. Cui ipse.
Putas q̃ infernus sit.aut pena aliqua aut
diabolus.aut vita alia post vitã hãc. Sa
cerdotes eĩ ista inuenerũt vt timeanꝯ Que
videns q̃ nihil ꝓficeret circa eũ dimisit in
pace. Quadaz nocte cum iaceret in stratu
suo demones venientes z accipientes ip̃m de
loco suo ad infernũ portauerũt. Vxor aũt
ei⁹ videns hoc quia sancta mulier erat ora
uit deũ vt sibi reuelaret statuz viri sui. Et
ecce mane surgens corpus viri inuenit q̃si
tricionẽ denigratũ.z in manu litteram in q̃
scriptuz erat. Jam certificatus sum. q̃ in
fernus est.z timor quẽ habui ad agendum
pniam me illuc deportauit.

LXXXIX

Legit in libro de septẽ donis q̃ q̃dã mo
nachus clareuallẽsis hõ grãdeuus z mul
tũ deuote ꝺscie cũ q̃dã vice plus solito essz
intent⁹ oratiõi z valde delectabili deuotio
ni.audiuit vocẽ quãdã miserabiliter z hor
ribiliter eiulantẽ. Et cũ ipse flẽdo rogaret
dñm vt intimaret ei q̃d ꝟ esset.rñdit ei vox
Ego sum aĩa talis peccatoris nomians se
z deplorο ac deplãgo damnationẽ meam.
Ez int' oĩa tormẽta q̃ patior vnũ est q̃ me
z alios dãnatos maxie mouet ad planctũ.

qñ scz recordamur gratie saluatoris nobis exhibite z ꝓtẽpte. Et maxime q̃ tps indultũ nobis ad penitendũ amissimus in cuius tam breui horula tantam miscdiaz potuissemus ꝓsecuti fuisse.

Infirmitas. XC

Fuit q̃dam miles quẽ vidi in vestfalia z dicebaꝫ dñs Hermannus de ludinchusen. Hic erat alto sanguine natus z corpaliter formosus. fortis z optime dispositus sed occulto dei iudicio lepra incurabili ꝓcussus fuit. Et cũ incurabilẽ se sentiret datus fuit in reprobũ sensum. et desperãs de salute aníe dixit q̃si indignato anío de deo De⁹ abstulit mihi formosuz corp⁹ ego sibi auferã formosam aiam. Et gl'iabaꝫ miser q̃si vltionẽ faceret de infirmitate corpis q̃ aníam suã p peccata sua diabolo traderet. Et sic postmodũ timore dei postposito publice se peccatis inuoluit. intantũ vt etiam publicus fieret vsurarius. Sed tandẽ ac crescẽtib⁹ doloribꝫ eũ exire ꝓpellẽtib⁹ impenitẽs obijt z extra cymiteriũ sepult⁹ est.

XCI

Refert magister Johãnes nider in formicario q̃ nup viuebat in ecclesia maguntina in summo canonicoz ꝓposit⁹ clericus solo noie z nobilis. sed in armis miles. i vestitu stipẽdari⁹. moribꝫ p oĩa dissolut⁹. q̃ licet de altaꝛ latissimis viueret bñficijs. horas tñ canonicas velut toxicũ fugit. Corpore aũt decorus extitit. vt impatrix q̃ hodie viuit referaꝫ dixisse se pulcriorẽ non vidisse viz Jn ꝓfata igitur vita aliquãdiu viuens in mꝫtoz scandalũ. nullius hois horamenta nec correctões curauit. Hũc igit dei manus inopinate lepra tetigit. que dietim nolenti hoĩ cõuersationẽ abscidit. et in domũ quandaz sibi ꝓpriã maguntie trusit. vbi manens multo tpe impatientia plenus z dei timore vacuus factus est. Tandem tã deformis corpe vt secũdũ in leprosorio parẽ nõ haberet. Deinde digitum ỏi adesse sentiẽs. corde ꝓtrit⁹ z ore ꝓmo sue vite facinora ꝓfitebaꝫ cum tãtis lacrimis vt oĩm mentes stuperent q̃ virum ꝓagnouerunt. patiẽtia deniq̃ tanta vsq̃ ad mortem dotat⁹ est vt q̃ncunq̃ ꝓfessor iuus fraꝫ hẽricus de cõfluentia sacre theologie ꝓfessor nostri ordinis eũ visitaret. nõ ab eo peteret mortis acceleratione. vel doloꝛ q̃s multipliciter patiebaꝫ imminutionẽ. ſz orate inquit deũ ꝓ me mi pater quaten⁹ diuina mi sericordia mihi mea peccata idulgeat. et in hoc secl'o secet z vrat q̃ diu sibi placeat. Et in hac patiẽtia tandẽ in pace req̃euit. Que sini aũt de circũstantijs viri vñ tantũ donũ infami isti clerico ꝓuenerit. Et respon sum accepi q̃ matrẽ nobilẽ multũ deo deuotã habuit. q̃ visa z audita filij dissolutissima vita. vota. ꝓces z elemosynas velut p mortuo fere sine fine deo offerre ꝓsueuit. z ꝓ eo tanq̃ ꝓ filio ꝓdito ab isto fieri ꝓcurauit. q̃sq̃ velut alter paraliticus in lecto iacens carnaliũ voluptatũ insensibilis. alienis fide z meritis sanatus fuit.

XCII

Dña quedam pulcra facie sed pulcriori fide. deuota deo. pia paupib⁹ z elemosinis assueta. cũ a pijssimo patre deo tanq̃ filia carissima ꝓcussa fuisset subito plaga lepre z tota facie deformata plãgẽtib⁹ oĩb⁹ q̃ videbant eã. ipa sola gaudebat gratias agẽs deo. Visitans aũt eã quidã epus z videns eam sic horribiliter deturpataz que tã speciosa fuerat z tã sancta dicebaꝫ ab oĩb⁹ flere cepit z dei iudiciũ admirari. Illa ỷo ridẽs interrogauit cũ quare fleret. Rñdit q̃ ex cõpassione nõ poterat a lacrimis abstinere. Jnq̃renti ỷo cpo q̃re ipsa risisset Respondit. Dñe si q̃s detineret in carcere tali pacto q̃ nunq̃ exiret donec muri fundit⁹ corruissent. si videret muros paulatim corruere ꝓ sua liberatõe gauderet. Vñ cũ aĩa teneaꝫ in corpis carcere gaudere debet q̃ videt corp⁹ suũ deficere z ad finẽ suũ tẽdere. ꝓculdubio sciẽs exit⁹ sui tẽp⁹ ꝓpinquare vt ad sui redẽptoris aspectuz libera reuertatur.

Jnuidia

XCIII

Legiť in scala celi q̃ cum q̃dam vetula iret p viã iuuenis tristis cum bursa plena denarijs sedebat iuxta arborem. qui interrogat⁹ a vetula q̃d haberet. rñdit. Demõ q̃dam sum z affecto summe discordiã ponere inter talẽ virũ z vxorẽ suã. Et q̃ locutio hũana mihi deficit q̃ est instrumentuz oĩs mali. ideo nõ possum assecq̃ q̃d opto. Sed q̃ locutio tua mirabilis est hoc pacto tibi do hãc pecuniã vt deducas rẽ ad effectum Que accedẽs ad domũ mulieris affirmabat secrete q̃ cũ quadã adulterabaꝫ vir suus. z audisset q̃ tũc ad hoc veniret inuẽcula vt reciget tunicã ꝓ nephario facto. tunc

accedens ad virū secrete indicauit q̄ uxor sua amorē illicitum habebat cum q̄dā clerico ecclesie cathedralis. Et duz loquerer retro vnā columnā me existente ibi in oratione audiui eos ꝓuenientes q̄ in crastinū redirent z ordinarent de facto. En vetule pessime fraudulentia. qō em̄ mḡr oīs iniq̄tatis diabolus in pluribꝫ ꝓficere non potuit illa in breui dixit ad effectū Tunc misit iuuenculā ad suscipiendū pannū quē vetula emerat qñ viro retulerat illa ꝟba .quod aspiciens uxor suspicata est omne malum Et dum in cena nollet comedere vir cōcepit q̄ de clerico vellet cogitare. z tandez ad ꝓcurationē vetule clericus loquit cū dña que locutio viro fuit suspitio mali. Reuertitur vetula ad dominā consiliū dat vt de pilis barbe cuz rasorio sumat z post cꝫ eos vir in cibo comederit. oēm aliam mulierē odibit. Itez recedit ad virum vetula z dixit q̄ de consilio clerici ꝓxorem illa nocte erat interficiendus. z ideo caueret ne somnus oppremeret eū. Cunq̄ uxor cū rasorio vellet accipe de pilis barbe eius . vir accipiens manū eius clamauit. lumē accendit amici ꝓgregant. discordia maxima stabilitur. Quod ꝓcipiēs demō dixit vet'e. Triginta annis dedi opam vt hāc discordiaz excitarē. et tu die by tribꝫ ꝓfecisti eam. Optimū em̄ habes linguagium inferni. z digna es meli⁹ eo cꝫ ego. Rapuit g̃ eaz z portauit secum. Deus aūt ꝓ discretionem vnius sacerdotis declarauit maliciam. z vir z uxor ad pristinū amorem sunt reducti.

Xqiiii

Legitur in scala celi q̄ q̄dam burgēsis tantū fuit rācore infect⁹ vt iniurias sibi factas nullo mō idulgere sibi voluerit. Qui cū esset mortuus z portatus ad ecclesiam z psalmi z orōnes dicerent ꝓ eo. crucifix⁹ retraxit manus clauatas de ligno z apposuit auribꝫ suis. z vox audita est. Hec pepcit. ne q̄ parcam.

Xqv

Narrat de duob⁹ vicinis in primo manentibꝫ z in continua lite ꝓseuerantibꝫ qui nulla ratione poterant ꝯcordari. imo suo confessori eos pacificare volenti rēspōderunt se potius in inferno ꝓmansuros sine fine cꝫ alter alteri condonaret. Cum g̃ cito post inuicē mortui fuissent. z ille deuot⁹ confessor deum rogasset de illorum statu scire cupiens. deductus est in spū ꝓ angelum ad quendam locū vbi vidit quandaz fornacem sulphure z pice bulientez. a qua duo boues terribiles surrexerūt cū gladijs ignitis inuicē in frusta concidentes. que q̄dem frusta diabolus colligens in fornacē iecit. Quo facto post bullitionē cito surrexerūt iterū z sicut dictū est secundo z tercio fecerunt. Tunc dixit sibi angelus. Isti sunt duo illi vicini qui nunq̄ pacē habuerunt in terr̄. sed istū locū poti⁹ elegerunt.

Xqvi

Mulier q̄dam tā iracūda erat q̄ vir aliq̄s cū ea ꝯcordare potuit z tñ reputabat se esse sanctā z deuotā. qz corpus suum ieiunijs macerabat. z in orōibꝫ multum vigilabat et in alijs bonis opibꝫ se exercebat. sed hoc viciū principaliter in se habuit vt que cūq̄ eā semel offendit illā amplius nunq̄ dilexit. z nemo illā iracundiā z vindictam ab ea remouere potuit Tandē grauiter infirmata petijt ꝯfessorē. z ꝯfessa est alia peccata. sed vicium illud nō ꝯfitebat. Et cum sacerdos pitidē apiret z corp⁹ dñi sibi porrigere vellet. tunc os suū clausit z ad parietem se vertit dicens . Sicut vertebam me sepius ab alijs q̄ me offenderūt z nunq̄ eis ex corde indulsi. nec eos amādo dilexi z cō tinue in iracūdia steti. z alios cū iracūdia mea ꝓturbaui. sic de⁹ auertit se a me et me nunq̄ misericordit respiciet. nec ego eū le te videbo. sed cū oīb⁹ iracundis demonibꝫ dānabor. z sic misera z iracūda mulier expirauit.

Judicium Xqvii

Legit in libro de ortu carthusiensi. q̄ q̄dam doctor ꝓcipu⁹ z vita vt videbat et fama doctrina atq̄ scientia inter omnes doctores parisiēses excellēter honorat⁹ z mirabiliter gratiosus. grauī z vltima infirmitate ꝓuent⁹ nō diu decūbens diē clausit extremū. Cūq̄ tota die illa q̄ defunct⁹ ē more parisiēsi in aula funere ī feretro decūbēte fuissent cātata officia defunctoz . in crastino mane congregata ibidē vniuersitate parisiēsi tā scolariū cꝫ doctoz. vt tā honorabili viro solēnis z venerabilis ꝓberet funeralis officij sepultura. Cū igit reuerēdi viri feretꝝ in q̄ fun⁹ iacebat eleuare vellēt ad eccl'iam deferendū. subito cūctis stupētibꝫ q̄ mortu⁹ videbat z erat. eleuato capite resedit in feretro. ac oībus audientibꝫ alta z terribili voce clamauit. Iusto dei iudicio accusat⁹ sum. Et ꝟ dicto caput deposuit z

decubuit mortuꝰ sicut ꝑus. Qua voce cuncti attoniti ⁊ territi deliberauerũt ipm illo die nullo mõ fore sepeliẽdũ sed vsq; ad crastinũ reseruãdũ. Hane ḡ seq̃nti cũ mlt̃itudo magna ꝓuenisset. dictũq; funꝰ sicut ꝑius vellent ad ecclesiã deportare. defunctꝰ sicut ꝑus eleuato capite dolorosa ⁊ terribili voce intonuit. Justo dei iudicio iudicatus sum. quã vocẽ mlt̃itudo audiẽs ⁊ itelligens stupuit plꝰq; priꝰ. Et alterutrũ interrogantes q̃d vellẽt sibi innuere tã insolitiꝫ inexpti defuncti clamores. adhuc determinauerũt ipm vsq; ad aliud crastinũ nullatenꝰ tumulandũ. Tercio ꝯo die cũ ꝓpt̃ ista ꝑdigia fere tota ciuitas ꝓuenisset. et funus cũctis ꝑparatis vellent ad tumulũ deportare. defunctꝰ sicut ꝑus iã tercio altissima ⁊ mestissima voce ꝑsonuit. Justo di iudicio cõdemnatꝰ sum. Qua horribili sentẽtia audita q̃si oẽs imẽso fuerũt timore ⁊ tremore ꝑculsi certi facti de ꝯdẽnatiõe tãti viri. qui inter alios ⁊ super alios videbaꝫ honestate vite. claritate fame. dignitatis excellẽtia et mlt̃iplici sciẽtia ⁊ sapiẽtia ꝑfulgere. Ea tẽpestate erat ibi mgr̃ Bruno doctor famosus. natione teutonicꝰ de ciuitate colonia nõ obscuris parẽtibꝫ natꝰ. ecclesie etiam remẽsis canonicꝰ. ⁊ ibidẽ scolariũ mgr̃. q̃ supra dictis vocibꝫ salubr̃iter territꝰ atq; cõpunctꝰ allocutꝰ est q̃sdã socios suos ibi ꝑsentes in infrascriptis vel similibꝫ ꝙbis dicens. Eia carissimi q̃d faciemꝰ. oẽs simlt̃ pibimus nõ saluabiꝫ nisi q̃ fugerit. Si in viridi hoc fit in arido q̃d fiet. Si hõ tãte dignitatis. tãte lr̃ature. tãte scie. q̃ videbaꝫ tã honeste vite. q̃ erat tã celebr̃is fame sic indubitãter est dãnatꝰ. q̃d nos miseri homũculi faciemꝰ. Si lugubr̃i voce vniꝰ homũtionis tã horribili ac stupẽdo timore ac tremore ꝓcussi ac stupefacti sumꝰ. q̃d faciemꝰ cũ rugitꝰ leonis cũ extremi iudicij tuba in aures nostras ꝑcrepuerit cũ oẽs audiemꝰ Surgite mortui venite ad iudiciuz. Quõ in tam horribili iudicio vbi colũne celi cõtremiscent ⁊ angeli terrebunt ⁊ territi purgabunt apparere poterimꝰ. Ubi tũc latebimus. Impossibile erit latere. intolerabile apparere. Fugiamꝰ igiꝫ a facie gladij. ꝓpocupemꝰ faciem dñi in confessione. Venite adorem⁹ ⁊ ꝑcidamꝰ añ deũ. ploremus coraã dño q̃ fecit nos. Postq; igiꝫ vocem eiꝰ audiuimus nõ obdurem⁹ corda nr̃a. sed exeamus de medio babilonis. egrediamur pẽthapolim igne ⁊ sulphure iã succensam. et exẽplo beati ꝑauli heremite ⁊ beati anthonij Arsenij ⁊ Euagrij ⁊ alioꝝ sctoꝝ cũ btõ Johãne baptista antra deserti q̃ramus. in mõtibꝫ nos saluos faciam⁹. vt eterni iudicis irã ⁊ sententiã dãnatõis etne euadam⁹ ⁊ pueníre possim⁹ ad portũ et tranq̃llitatez salutis etne. His ⁊ sil̃ibꝫ ꝙbis et sententijs seipm ⁊ q̃sdaz socios suos alloq̃ns ⁊ exhortans. deliberauerũt ipsez sex alij. ꝓbi viri se cum abrenũciare mũdo ⁊ oĩbꝫ pompis eiꝰ ⁊ ad ꝓfectã pniam pagendã heremi deserta cõpetentia q̃rere. ⁊ ibidem relictis oĩmibus diuitijs. delicijs ⁊ honoribꝫ huiꝰ mũdi accipe singuli cruces suas. ⁊ nudũ chr̃istum nudi p artã viã seq̃ q̃ ducit ad vitam. ⁊ latam ac spaciosam deserere q̃ amatores et sectatores mundi ꝓducit ad supplicia dãnatoꝝ. Et quia audierant famã sanctitatis sancti Hugonis epi grãdinopolitani. qui ꝑus aliq̃ tpe eiusdẽ mgr̃i Brunonis in scolis socius creditur extitisse. spũsancto ĩspirante ad memoratũ sanctũ epm simlt̃ accedere decreuerũt. ⁊ eiusdẽ auxiliũ ⁊ ꝯsilium req̃rere. vt in eiꝰ dioceſi quã audierãt mlt̃is defectis mõtibꝫ abũdare locũ ꝓgruũ ꝓbtinerẽt. in q̃ suũ sanctuz ⁊ salubr̃e ꝓpositum possent effectui mãcipare. Septẽ igiꝫ sancti viri infrascripti ꝑfata de causa ad predictũ sanctũ epm duce sanctospũ puenerũt. Et vt vtar oĩno ꝙbis scriptis in legẽda vite sancti hugonis epi memorati. p summũ pontificẽ innocentiũ q̃ eũ canonizauit approbata ⁊ ꝯfirmata Adest mgr̃ Bruno vir religiosus sciẽtia q; famosissimus honestatis ⁊ grauitatis ac totius maturitatis qua si quoddã simulacz. Habebat añ socios mgr̃m Landuinũ q̃ post eũ extitit ꝓr carthusie. ⁊ duos stephanos. hi sancti rusticanonici fuerũt. ſz desiderio vite solitarie eis sese ꝯiũxerũt. Hugonẽ q; quẽ cognominabãt capellanũ eo q; solus exipsis sacerdotij officio fungeret. duos q; laicos q̃s appellamus ꝓuersos andreã ⁊ garinũ. Querebãt ãt locũ heremitice vite ꝓgruũ nec dũ q; reppererãt. Hac igiꝫ spe simlt̃ ⁊ suaui sctẽ cõuersatõis odore trahente venerũt. quos eps non solum gratanter sed ⁊ reuerenter suscepit ⁊ tractauit ⁊ voti ꝓpotes fecit. Ipso nãq; ꝯsulẽte iuuante ⁊ comitãte carthusie solitudinẽ intrauerunt atq; ꝓstruxerũt

Anno dñi millesimo octuagesimoquarto. episcopat⁹ ꝟo dicti sancti Hugonis ꝯrto. Viderat aũt ꝑfat⁹ sanctus eps circa idem tps p somniũ in eadẽ solitudine deũ sue ꝺignationi habitaculũ ꝓstruẽtẽ. stellas etiaꝫ septẽ itineris sibi ducatũ prestãtes. Erant ꝟo hi septẽ. quapꝛopt nõ istoꝛ tm̃ sed ⁊ qui succesſerũt eis ꝓsilia libenter amplex⁹ est. ⁊ vsq; ad mortẽ carthusie habitatores consiliis sp ⁊ bñficijs fouit. Licet ꝟo ⁊ ꝑmit⁹ diuini amoꝛis tot⁹ arderet incẽdijs. nõ aliter tm̃ ad disciplinę celestis exercitia eoꝛ exemplis ac familiaritate inſerbuit q̃s si flãmanti ꝙs faci plures alias circumponat. Erat aũt ⁊ cũ eis nõ vt dñs aut eps. sed vt seru⁹ ⁊ frater humillim⁹. ⁊ ad cũctoꝛ quantũ in ipso erat obsequa paratissimus. adeo vt vir venerabilis ⁊ vilhelm⁹ tũc ꝓoꝛ sancti Laurẽtij postea sancti Theofridi abbas mgꝛo Brunoni etiã ipse religiosa deuotõne non mediocriter alligatus. beati Hugonis cõtubernalis. bini q̃ppe tunc p singulas habitabãt cellas. apud mgr̃m Brunonẽ non leuiter ꝓgrereꝛ q⁹ pene oĩa ad hũilitatem spectãtia intra cellaꝫ sibi ꝓripet officia. ⁊ eps non saltẽ secũ vt socius sed potiꝰ ꝓuersaꝛ vt famulus. Intantũ autẽ heremũ deuot⁹ incolebat ⁊ sedul⁹. vt eũ mgr̃ Bruno nonnunq; exire compelleret. ita dicens. Ite ad oues vestras eisq; qõ debetis exoluite.

XCVIII

Refert doctoꝛ Jacob⁹ carthusiẽsis in libꝛo de peccatis mẽtalibꝫ criminalibꝫ. Duo fratres religiosi honeste conuersationis se mutuo coꝛdialiter dileꝛexũt. inter q̃s vnus moꝛtu⁹ alteri apparuit in oꝛatione ꝓcũbenti. quẽ viuus videns in vili habitu ⁊ vultu mesto inq̃siuit. cur sic appareret. Rñdit defunct⁹ tribꝫ vicibꝫ dicẽs. Nemo credit. Nemo credit. Nemo credit. Quesiuit viu⁹. q̃d esset qõ nemo credit. Rñdit defunct⁹. q̃s di stricte iudicat deus ⁊ q̃s seuere punit. His dictis disparuit. ⁊ viuentẽ fratrem magno timoꝛe ꝓcussum dereliquit.

Juramentum XCIX

Refert beat⁹ Augustin⁹ in sermone q̃dã q̃m quidã bonus hõ citauerat q̃ndam ad iudiciũ ꝓpter q̃ndã summã pecunie. ille in stãter negauit ⁊ se ad iuramentũ exhibuit. qõ alius ab eo recepit. licet sciret eũ sciẽter falsum iurare. Noꝛ cõsequenti nocte raptus ad iudiciũ vidit ꝛpm̃ sedentẽ in sede maiestatis sue. exigentẽ ab eo rõem de ania illius q̃ intrauit ei. ⁊ de ania sua ꝓpria. q̃ cognouit ambas esse damnãdas. Tũc q̃siuit cur iuramentũ ab eo recepisset Et ait. quia ipse mihi meuꝫ negauit. Et iudex. Nonne potiꝰ debuisti pdere tuã subam q̃s ipsius ⁊ tuã aiam Nõne ania melioꝛ est q̃s oĩs subꝫ tpalis. Tunc iudex fecit eũ flagellari. Qui euigilãs oĩa q̃ sibi acciderãt enarrauit. Et in signũ hui⁹ plagas i coꝛpe ⁊ in doꝛso suo ostẽdit. q̃ nullo mõ potuit curari donec penituit ⁊ deus sibi illud indulsit.

Justicia iniusticia. C

Refert Aug⁹. in ſmone ꝺ ꝟbis apl'i sup illo. Qꝺ tibi nolueꝛ fieri alteri ne feceris. Dicã q̃d hõ pauprim⁹ nob apud mediolanũ ꝓstitut⁹ egerit. Inuenit sacculũ nisi me foꝛte numer⁹ fallit cũ solidis ferme ducẽtis. Memoꝛ legis posuit pitaciũ publice Reddẽdũ eĩ sciebat. sed cui redderet nesciebat Proposuit pitaciũ publice. q̃ solidos pdidit ad locũ illũ veniat ⁊ q̃rat boĩez illũ. Ille q̃ plangẽs circumq̃q; vagabaꝰ. inuẽto ⁊ lecto pitacio venit ad hoĩem. ⁊ ne foꝛte q̃reret alienũ. q̃siuit signa. interꝛogauit q̃litatẽ ⁊ sigillũ solidoꝝ ⁊ numeꝝ. Et cũ ad oĩa ille fideliter rñdisset. reddidit qꝺ inuenerat. Ille aũt replet⁹ gaudio ⁊ q̃rẽs vicem reddere tanq; decimas obtulit ei solidos viginti. q̃ noluit accipe. Obtulit vel decẽ. noluit accipe. Saltim rogauit vt vel q̃nq; acciperet Noluit. Ille stomachabũd⁹ hõ piecit saculũ. nihil pdidi ait. Si nõ vis aliq̃d accipere a me. nec ego aliq̃d pdidi. Quale certamẽ fratres mei. qualis pugna. qualis cõflictus. Theatrũ mund⁹. spectatoꝛ deꝰ Victus tandem ille qꝺ offerebaꝰ accepit. Cõtinuo totum pauplbꝫ erogauit. vnum solidum in domo sua non dimisit.

CI

Erat quidã puer nouẽ annoꝝ faceꝰ satis in ꝟbis q̃ cecidit in grauẽ infirmitatem et sic obijt. ⁊ post mortẽ apparuit mr̃i m'ri lamentabiliter. ⁊ mr̃ quesiuit quõ se haberet. rñdit. In maximis penis sum. Et mat Quãte sunt pene tue. Et puer rñdit horribile ꝟbum dicẽs. Si oẽs carbones q̃s carbonarũ in vniuerso mũdo a tpe natiuitat⁹ vsq; hodie arserunt in vno cumulo iacerẽt ⁊ arderẽt. ⁊ tu dilecta mater i medio cumuli starees ⁊ arderes. nõ tãtas penas sustineres sic ego iã in purgatorio sustineo. Dat

quesiuit a puero. Uñ meruisti tã acerbam penã cũ satis obediẽs fuisti. zlibẽter orasti nec iurasti nec maledixisti. Puer respõdit. Ego cõsueui accõmodare denarios a familia z inde emi pira poma z nuces. et qñ hospites honestos habuim⁹ dederũt mihi denarios z hallẽses cũ qbꝫ solui ecõuerso. Modo aũt sic obij q nõ oẽs exolui. idcirco penã talez sustineo. Et mr. Possum ne ego tibi in aliq̃ suffragari. Rñdit puer Si exolueris p me statim liberarer Et sic puer disparuit. Mater aũt vocauit familiaz ad se dicẽs. Uolo p obedientiã vt cõputetis debita pueri mei. Qibꝫ cõputatis puer nouẽ hallẽses in debitis post se reliqt. zmr statim psoluit. z eodem die puer secũdario matri apparuit dicens. O mater dilecta gr̃/tias tibi ago. exquo debita mea persoluisti me a purgatorio liberasti. Ideo celos itro ibo et deuz fideliter pro te z patre meo ora bo. z pro fratribꝫ et sororibus z amicis meis supplicabo.

¶ Labor manuum

QII

¶ Legitur q vnus deuot⁹ frater laicus q̃ erat coquinarius fratrũ. stabat ante quentum fratrũ multoz. z in cõtinuo labore fuit. Et qm̃ frequenter hospites superueniebant extra horã cõmunis prandij vel cene vix tantũ tpis habere potuit vt orationes debitas psolueret. Cõtigit quoq̃ vna die vt multis supueniẽtibꝫ fratribꝫ tota die oc cuparet in labore coquine. Tandẽ post cõpletoriũ satis tarde accessit ad orõnes persoluẽdas. Et q̃sdam peculiares oratiũcu/las beate virgini offerebat. Et qz fatigat⁹ fuit multũ ex labore somnus ipm arripuit q̃ excutere a se somnũ conat⁹ magnam luctã habuit somno lassum corpusculuz de/pmente z feruore deuotiõis renitẽte. Cũq̃ sic luctaret apparuit ei dña pulcerrima dicens. Fili bone mihi satis feci sti. Uade ad dormiendum. de cuius aspectu gratioso multa consolatione repletus est.

QIII

¶ Añ aliqt annos operi rẽ nõ incertis te/stimonijs approbatã. q̃ regulariter opantibꝫ afferat nõ paz solacij. z op⁹ alleuiet intuitu mercedis z pmij. In vna domo ordis cisterciẽs res gesta est celebris apd franciaz z ab oĩbꝫ credita. qz vir magni testimonij testis ei⁹ est a q̃ z visa ẽ. Dessis erat monachi messuerunt z sub põdere dici z est⁹ fortiter sudauerũt Uenit vesperus. itũ est ad domũ. cenatũ. dormitũ. z dormitoriũ clausum. Cellarari⁹ vir sanct⁹ sapiẽs z matur⁹ talis deniqꝫ cui soli ℔ liceret. mercenarijs respõsur⁹. expeditis his venit z ipse ad dormitoriũ. sz clausa est ianua. qd faceret pulsaret. sed turbare noluit reqem monachorũ. desisteret. sz reqem nõ haberet Halẽs tñ inqetare se cꝫ illos. capl'm intrat. in scamno se ponit. et de iunco capitale instruit sibi. Necdũ obdormierat z ecce ꝺ̃go oĩ specie pulcrior obsequentibꝫ z lumina pferentibꝫ alijs duabꝫ ingredit. Aggredit monachũ. an dormiat sciscita. vigilare se dicit. Qui z ipse qd ibi facere velint. curꝫ morẽ z maxime nocte intrauerũt secur⁹ inquirit. At illa. Ego sum inqt Maria cui⁹ est tu z dom⁹ ista z oẽs z oĩa q̃ sunt in domo ista z in ordie isto. Portabat aũt vas vitreum ad nares suas tanꝫ odorẽ captans. ex eo. Dixitqꝫ Uisitaui hodie monachos meos in agro. sudorẽqꝫ eoz collegi mihi ĩ vase isto. Et ℔ odor optim⁹ coram me et filio meo. digne vtiqꝫ remunerãd⁹ pmio oportuno. Tũ ille. o pia dña. qd tibi tanti est labor noster. q̃ fit nõ tã deuotiõe hũilitat⁹ qꝫ necessitate inopie. At illa inqt. Tu ait non audisti qz voluptas hz penam z necessitas pariat coronã. Et si necessitas parit coronã. sed iã ptez accipit volũtas. Siue gr̃ necessitate siue volũtate. qd̃ agitis meum est. Oĩa vestra mihi vendico ego suscipio ego remunero. His dictꝫ disparuerũt ille. Et ille obdormiuit suauiter vtiqꝫ sic aniat⁹ in spe sic ꝓfortat⁹ in fide. volũtarius in labore. Mane facto refert letus z ꝓpũctus abbati. abbas quentui. Letati sunt oẽs. credideruñ oẽs. z p grauitate psone nemo dubitat. Accẽdunt animi oĩm. singli feruent ad op⁹. laborantes et sudãtes intantũ vt si Maria demuz adesset posset implere vas suũ. Sic ludere solet dulcis maria cũ pueris suis. sic in visu ostẽdẽs se illis. donuz pacis z gr̃e afferẽs illis. Audiãt hec mãsueti. z letent. pusillanimes z ꝓfortent. pigri z excitent. alacres currãt nõ lassent. oẽs tpo et beate Marie dent gloriam z ab ipsis vicissim hauriãt gratiam. ¶ Locutio.

QIIII

¶ Legit ĩ scala celi q̃ fuit quidã sacerdos deuot⁹ q̃ celebrata missa retro altare vidit

diabolū scribentē in pgameno lōgissimo. Cūq; pgamenū ei deficeret cepit cū dentibus ampliare mō sutoꝝ vt maiorē possz recipe scripturā Ad quē accedēs sacerdos ī ꝟtute Jesu christi diabolo pcepit. vt in p̄sentia pl̄i diceret q̄d ibi scripsisset. Rñdit demō. Hic scripsi oīa pctā. mēdacia. ōtractiōes. aspect⁹ impudicos. cogitatōes īmūdas. vanitates ꝛ oīa peccata pl̄i tui q̄ hodie in ista eccl̄ia ꝯmiserūt. q; hec facta ī eccl̄esijs multū deū offendūt. ꝛ letificāt nos inimicos dei. Tunc sacerdos assumpto pgameno; pctis lect; pl̄o nūciauit. Cunq; ad monitionē sacerdot; pfecte fuissent cōfessi. illa tota scriptura fuit ō pgameno deleta. Et sic demō ꝓfusus recessit.

QV

Rex q̄dam anglie hñs tres filios. iuniori regnū tribuit. eo q; interrogat⁹ q̄d data optione p̄ omnib⁹ a deo postularet. respōderit collum gruis vt nō nisi bene discussa verba depromeret. Alij aūt maiores natu sed minores prudētia petierūt p̄mus fortitudinē. secūd⁹ ꝟo pulcritudinez. alter ꝟo vt oēs sibi potētia subiugaret. alter vt ī sui amorem oēs alliceret. neuter tñ iuniorem prudenti petitione superauit.

Luxuria QVI

Refert ambrosi⁹ sup lucā q; sepe faciēte mala ꝯsuetudine etiā ea ꝯcupiscim⁹ q̄ sunt corpi atq; sanitati etiā ipsi vite oīno nocitura. Quidā iuuēs cū gui ocl'oꝝ incōmodo laborāret ꝛ amaret vxorē interdicta sibi a medico facl'tate coeūdi. cupiditat; impatiēs atq; īpetu libidinis rapt⁹ moderari nequiuerat. Sciēs em̄ prudēs q; ocl'os esset amissur⁹ post; cōueniret vxori. in ipso estu feruētis cupiditatis ꝛ ꝯsuetudinis apparatu Vale inq̄t amicū lumē. statimq; expleta libidie interdicta sibi. luminibus suis orbatus est. QVII

Refert doctor Jacob carthusiēsis q; q̄dā matrona btē ꝟginī ōuota extitit. ꝓpias ꝓples informādo ad similia. ꝛ ipsam in suis necessitatib⁹ inuocarēt dicēdo. Aue maria q̄ filiā dissolutā ꝛ vagabundā ꝛ saltatricez habuit quā ipsa mr̄ pluries correxit. ſz parū in ea ꝓfecit. q; pr̄ dilexit eā ꝓe ceteris filijs eo q; pulcra ꝛ mundana esset. ꝛ emit ei pulcras ꝛ pōposas vestes. q̄ in vna die dñica fatigata iuit ad quoddā pomerīū sedēs sub vna arbore volēs refocillari. Cui diabolus īmediate affuit dicēs. Surge veni mecū. Cui illa. Quisnā es tu. Et ille. Ego sum diabolus cui⁹ ꝓpositū conar; implere. arma ꝛ retibe nostr̄ ad aīas capiēdas vnō mō recipies penā nō solū p̄ tuis pctis sed etiā p̄ peccatis oīum q̄s p̄ ornamentū corporis tui ad malas ꝯcupiscētias induxisti Et diabolus statim violēter nitebat eā rapere. ꝛ illa clamauit dicens. Virgo maria adiuua me sicut mater eaz in puericia docuit. Et statim dixit clara voce. Aue Maria gr̄az plē. Rñdit diabolus. Maledicta sit q̄ hāc orōez te docuit. quā si nō dixisses iusto iudicio dei ad inferni incendiuz te traxissem vbi tu cū tuis eḡlib⁹ penā ꝯdignam p̄ oīb⁹ quos ad peccandū traxisti inuenisses. Que postmodū nunq; ampli⁹ chorisauit. ꝛ vestes pomposas deposuit. ꝛ vitam ꝛ mores humiliter emendauit ꝛ beate ꝟginī ampli⁹ vsq; ad mortem seruiuit.

QVIII

In libro exēplorū beate ꝟginis legit⁹ q; sanctimonial' q̄dā erat cui amor et assidua memoria beate marie dei genitricis cū ipsa etate accreuit. sed felicib⁹ ei⁹ actib⁹ diabolus inuidens. potētis cuiusdā p̄diuit; oculis pulcritudinē ei⁹ inūciēs totū ei⁹ animū in amorē virgis conuertit. Qui dū crebrius bl̄adicias ꝛ p̄missionū illecebris animum ei⁹ attentaret si vxorē eā habere mereretur diuitias gloriā ꝛ p̄ter deū oīa p̄mittēs. illa consentiēs renūciauit vite ꝛ morti fidēdedit. Cōditerūt diē qua raptā ꝟginē ō monasterio nouus ille adult⁹ suo sociaret ꝯiugio. Postea aūt cū in domo parentū illa q̄ esceret vidit in nocte illa in somnis rapta; se sup os putei. q̄ valde enormi amplitudine ꝛ profunditate oris sui apiens baratrum tā immanes exalabat fetores vt vniuersuz mōdi hui⁹ aerē videret inficere. tam dēsas fumi nebulas vt seculi hui⁹ claritatē de celo videret effugasse. Cūq; totū serpētib⁹ et vermib⁹ scaturire ꝛ a clamore eoꝝ q̄ intus torq̄bant horribili q̄dā sonitu mirarer̄ immugirer̄. vidit repēte ethiopes q̄sdaz ignitos de medio exilientes ꝛ alias dānatas tormētis absq; differētia crudeliter immergētes. a q̄b⁹ ꝛ ipsa correpta cū intro traheret int' ipsas iā desperatōis angustias respiciens ꝛ circūspiciens si esset auxiliator. vidit antiquā patronā ꝛ dñam suā mr̄em domini sanctā mariaz. ſz nimis a longe ꝛ sic a se

uersam vt ex eius visione vix aliquã spez possz colligere. tñ toto conatu ꝓuersa ad illã nomẽqz suũ ei inclamãs. Dña inqt dña subueni ancille tue in tã amara necessitate ꝓstitute. Post mlta ꝥba accessit pietatz mr ad reã manũqz ei⁹ tenuit, pcul ilico inimici facti sunt. Tũc dixit beata ꝥgo. Hi sunt fruct⁹ libidis. ℞ pmiũ voluptatis. Postea beata ꝥgo abũt. Vix euigilauerat z aderãt nũcij diuitz illi⁹ q̃rẽtes q̃d fieri iuberet de necessarijs nuptiaz. At illa, pcul inqt, pcul ministri mortz z intẽtores etni iudicij abite. Illisqz a facie sua cũ summa indignatõe perturbatis, parẽtibꝫ oĩbꝫ totã rẽ apuit. z monasterio reddita totz se viribꝫ pñie luctibꝫ z antiq̃ ꝓposito reddẽs. instabat q̃ntuz potat recupare gr̃az dñe sue dei genitricz marie.

ꝗIX

Miles q̃dam q̃ndã virginẽ defloraui eo mortuo cũ illa p eo oraret z fleret. mortu⁹ miles visibilit apparuit voce rauca eaz alloq̃ns. q̃ cũ q̃reret cãz raucitatz ei⁹ ait. qz in vocis dulcedie gloriabar. cãtilenas luxuriosas z secl'ares decãtãdo. cui⁹ cũ crura nigerrima z scabiosa z vlceribꝫ plena apparerẽt q̃rẽti cãm rñdit. qz ml'tum gl'iabar in cruribꝫ meis de pulcritudie more militari illa extendẽs z ornans supbe. nũc inter spinas gẽdior. crucior vulneroq̃z i illis. Ista itez dixit. Quis est reliqu⁹ statꝰ tui corpis At ille. Aperi oculos tuos et vide. z piecit palliũ a pectore q̃ amictus videbat. z vidit maximũ bufonẽ z teterrimũ pectori ei⁹ inherentẽ. ita vt brachijs ei⁹ collũ suũ stringeret. z os suũ ori ei⁹ iũgeret. cui⁹ etiã vẽter p ventrẽ ei⁹ depẽdebat. pedibꝫ ei⁹ genitalia q̃si q̃busdã lorꝛis stringere z ligare videbat Req̃situs q̃re ℞ pateret. Rñdit. p oscul' lubricis q̃bꝫ te z alias mulieres oscular⁹ sum hec patior z p ope libidinis in genitalibus crucior Cũ ml'ier q̃reret vtz ne ab illis penis esset liberãdus. rñdit Nõ ores p me qz nihil mihi pdest. qz eternaliter sum dãnatus. z hoc ideo qz medicinã pñie negleri. ℞ dicto disparuit. Femia aũt recluzoriũ intrans penituit.

ꝗX

Karolus magn⁹ religiosus august⁹ cuz q̃dam solẽni die missaz solita deuotiõe audiret. diacon⁹ eiusdẽ misse lectur⁹ euãgelium p̃cedẽti nocte ml'iercule impudicz amplexibꝫ se fedare nõ timuit. Hoc itaqz grauissimo piaculo cauteriatã bñs ꝺscientiaz sanctũ euangeliũ legere ꝓsumpsit. postmodũ etiã sacris mysterijs ꝑm officij sui exigẽtiã eadẽ impudẽtia ministeriũ manibꝫ impuris exhibiturus si nõ vltio diuina obstitisset. Ecce nanqz dũ ꝥba sacra labijs pollutis depromeret. aranea desup a laq̃ribꝫ oratorij se p filũ suũ semel secundoz tercio sup caput ꝺtaminati lectorꝛis dimittẽs. tercia nihilomin⁹ vice ipso impatore aspicitẽte caput obscenũ pupugit ac sine mora misez extinxit.

ꝗXI

Legit q̃ sorꝛ sancti damiani apparuit post obitũ sibi z dixit se esse in maximis penis. Et ipse sanct⁹ damian⁹ q̃siuit ob quã cãz esset in tantis penis cũ tñ sancte vite fuisset. Rñdit hanc esse cãz q̃ semel stetisz in camera sua z audiuit in platea cant⁹ chori sanctiũ cũ aliq̃li dulcedine. Et qz deb in p̃senti vita nõ egisset pniam p. xv. dies deberet puniri in purgatorio.

ꝗXII

Refert robert⁹ de licio in suo q̃dragesimali. qz in ciuitate spoletana puella q̃dam formosa fuit. q̃ vanitatibꝫ sp intẽta nil ꝺ futura vita cogitabat. Hec infirmitate pcussa monitiões z hortamẽta salutis abhorrebat. sicut mihi retulerũt q̃ audierũt illam. Tandẽ inualescẽte morbo cũ cerneret infelix iuuẽcula ꝺ primo sibi imminere mortẽ rogauit instãter matrẽ vt eã vestiret pciosꝭ indumẽtis q̃ ferre ꝺsueuerat. ornaret. polliretqz illã tanqz si ad nuptias essz accessura Annuit ei mr. fecitqz qꝺ filia volebat. O terribile iudiciũ. o stupendũ z admirabile dictu. sic ornata clamare suspirando cepit iuuẽcula. heu moriar ego sic pulcra. morior ego sic decora. moriar ego in etate tã tenera. Dicebãt illi circũstãtes. Cõmitte te deo filia. qz benign⁹ z clemẽs ẽ. At illa magis lamentabilit rñdebat. Et q̃d mihi cũ ꝺo Veni o diabole suscipe tu aiam meã. Inq̃ ꝥba expirauit dãnata z desperata.

Maria ꝗXIII

Legit in cronica ꝓorꝛ domus maiorꝛis carthusie Circa annũ dñi millesimũ octuagesimũ secundũ tpe Guidonis q̃nti prioris dicte dom⁹ credit eueniss̃e qꝺ nõ incõgrue videt ad memoriã reuocandũ Conuersus q̃dã ibidẽ fuit recept⁹ hũilis genere ac iuuenis etate. moribꝫ generosus. vite q̃z sctitate puect⁹ Hic toto studio obedientie. hũilitati. mortificatõni oẽm quã potat operã adhibẽs. mundũ sibi. seq̃z mũdo nõ

solū crucifixerat. sz etiā sepelierat. amori di/uino z specialiter memorie matris dñi ita se totū deuouerat. vt a bonis virz ipz vitāqz ei⁹ cognoscētibꝫ nihil scire iudicaret nisi Jesuz xpm z hūc crucifixū. sacrāqz ipius matrē ac ppetuā virginē humane salutis singularem post deū amatricē Mariā. His studijs cō/uersiōis sue pncipijs inceptis magis ac magis insistēs antiq hostis inuidiā velut nouā ac specialē ptra se excitauit nec iā occulte sed palā. Jacebat siqdem quadā nocte in cella. sibi vt taliū mos estad laboris solamē z ora/tionis secretū assignata. Cūc ecce in multo iā pcessu noctz ipi adhuc vigilanti z celestia meditāti demonū turba in specie porcoruz agrestiū apparuit. z p totā cellā discursu insa/no ictu horrēdo dentibꝫ longissimis ac ve/lut in necē ei⁹ exactis pauefactū z trementē hominē circūstabāt. sudabat ille p timore z qsi iā iāqz a bestijs discerpē⁹ nil nisi mortē vltimā pstolabat. Hec aūt eo patiēte adau/ctus ē metus. nā quēdā enormis magnitu/dinis hominē vt ex corpis sui indicio sibi vi/debat demonū pncipē cellā pspicit intrantē Qui pmo in ingressu suo pversus ad porcos ait. Quid segnes estis. cur hunc iā nō rapui/stis. cur nō discerpsistis. Quid dicitis Inq/unt porci. Magno conatu facere nisi sum⁹. sed cuncta temptantes nil facere potuimus Ego inquit ille iam faciam quod vos desi/des minime facere potuistis. Quo dicto vncū ferreū longis ac recuruis vngulis ter/ribilē minaci manu ptendēs atqz ad virum dei rapiendū imo ad discerpendū adaptās eū nimio terrore pene mēte excedere coegit. Hz de⁹ cui vir ille bon⁹ sepe dicebat. ne nos inducas in tēptationē. sz libera nos a malo temptatoz tā durā nō est passus vltra pcede/re. sz sua infinita miscōia qua suis sp puidet eduxit eū a tēptatōez liberauit a malo Hoc em vt nequā ille manū vt dictū est ad rapiē/dū z vncū vt videbat ferreū ad eū discerpen/dū extēdit statim oīpotentis filij dei mat/re mater miscōie in qua ille sicut dictū est to/tā spem suā post deū posuerat visibiliter af/fuit. z virga leui manu ptensa. qūo inqt huc detestādi venire ausi fuistis. Nō ē hic vester. nec iā in aliquo ptra eum poteritis pualere. Dixit hz z dicto velociꝰ totū illud nefandum collegiū vt fum⁹ euanuit. Perstitit illa post dmonū fugā cū homīe adhuc tremēte. eūqz his psolata est verbis. Placet inqt quod fa/cis. tuiqz animi deuotōz deo mihiqz gratam noueris. Fac ergo qō facis z de his ad me/liora pseuerāter pficere stude. z vt tibi aliqd singulare in mādatis tradā stude vilibꝫ esce. operi manuū deuoꝰ insiste. amplectere abie/ctas vestes. His ergo btā animatū hominē relinquēs celū repetijt. Jlle aūt vt a btā vir/gine iussus fuerat mādata ei⁹ adimplere to/tis viribꝫ nitebat. vilibꝫ cibis magis qz splē/didis epulis. vilibꝫ pānis magis qz pciosis vsqz ad mortē ptent⁹.

CXXIIII

Legit in cronica porū dom⁹ maioris car/thusie qz fuit quidā magne religiōis mona/chus dñs Petr⁹ fauerij vocat⁹. Hic por do/mus sancte crucis effect⁹ p strenuitate morū ac subtilitate ingenij pcurator generalis to/tius ordinis ad causas ptractandas est effe/ctus. Cū aūt p iniuncta sibi obediētia in q/dam ciuitate maneret ptigit eū grauī ifirmi/tate vexari. ordinatōeqz vt credit diuia pti/git dñm hubertū porē boni passus ad ipm ī/firmū deuenire. Quē mox vt ifirm⁹ vidit ga/uisus ē gaudio magno valde. dixitqz ei. Fra/ter mi tu me trades sepulture. scienscz finez suū adesse pfessione eidē facta vnctōez cū vi/atico petijt z accepit. Dicto vo dño Huber/to alia occasione ab ifirmo ad horā receden/te. ecce sathan humani generis inimic⁹ ante/lectū ei⁹ statim affuit magnū volumē portās in quo oīa peccata q dict⁹ infirm⁹ pmiserat in tota vita erāt pscripta. q ante faciē dicti i/firmi cū magna pteruia se pōnēs oīa pecca/ta sua ipoperabat. peaciter cathinnādo. Cū aūt infirm⁹ p timore z tremore horribilis vi/sionis quid rūderet nesciret nisi h tantūmo/do. qz in pfessiōe facta cōfideret idulgētiam petōz magz ac magz sathā nitebat eū ad hor/bilē desperatōz inclinare. Cepit aūt infirm⁹ tremere. pallescere. ac fere in baratrū despe/rationis iaz cadebat nisi supna eū gra clemē/ti oculo respexisset. Subito nanqz mestorū psolatio. laborātiū fortitudo. desperatoz re/leuatio. affuit beatissima ꝑgo Maria. vltra humanā rōem lucidissima. in brachijs suis pueꝝ deferēs inenarrabiliter speciosuz. Di/ctoqz infirmo iā fere desperato comin⁹ astās Frater mi inqt. cur times. cur diffidis. Per istū em̄ pueꝝ speciosum oīa peccata tua sunt dimissa. Ad hec verba sathan q aduenerat nimiū pfusus de loco illo turpiter est egres/sus. Statimqz ab oculis infirmi cuz puero etiā euanuit virgo gratiosa. Tūc infirm⁹ cū

tanta leticia ⁊ exultatõe cordis remãsit q̃nta sicut referebat ab ipõ exp̃mi vel auditore capi nõ valeat. Cũ dict⁹ dñs Hubert⁹ ad infirmũ rediss̃z. eidẽ omnẽ visionẽ enarrauit. De mũ post matutinas noctis seq̃ntis sol⁹ septẽ psalmos cũ leticia ꝓut poterat incepit decãtare. Cũ aũt in dicẽdo nimiũ gũarẽt dictuz dñm Hubertũ vt se iuuaret rogauit. Dũ vero letaniã cõmunit decãtarẽt venissentq; ad locũ illũ in q̃ or. Omnes sancti orate ꝓ nobis subito post p̃dictã postulatõz eleuãs ifirm⁹ digituz dextre man⁹ cũ cordis leticia maxia subiũxit dicẽs. Omnes sancti q̃ modo h̃ estis orate ꝓ nobis. Quã postulatõz crebri⁹ cum magno feruore ingeminãs spm̃ exalauit.

CAP XV

Legit in libro exemploz beate virginis q̃ scolaris quidã iuuenis beate ꝑgini ml'tũ deuot⁹ hanc sibi ꝓsuetudinẽ fecerat vt de odoriferis floribz ⁊ alijs redolẽtibz speciebz ꝓut meli⁹ habere poterat imagini beate Marie que in eccl'ia habebat sertũ q̃daz diebz singulis mira cordis simplicitate ac deuotõe faciebat q̃ caput imaginis ornare cõsueuerat. Parẽtes igit clericuli agnitis deuotõe pariter ⁊ desiderio pueri. in monasteriũ quoddã eũ in monachũ ꝓsecrãdũ tradiderũt. q̃ mox claustrali artatus disciplina p̃ dolore cordis cepit plurimũ flere. Cunq; ꝓor que nã esset causa tãti fleꝯ interrogasset. ꝓpt ordinis eniz rigorẽ flere eũ suspicabat. Respõdit ei puer. Solitus suz dietim de ꝯgregatis bincinde speciebz ac floribz beate Marie sertũ cõponere. ad q̃d iã ire me videt loci hui⁹ obt̃uãtia ꝓpedire. Ad qõ ꝓor. fili inq̃t charissime diebz singulis legas q̃nq̃ginta aue maria. sic vt sp̃ post decẽ legas vnũ pater noster ad honorẽ ⁊ reuerẽtiã dilecte dñe tue. Sic nempe sertũ ei facies grati⁹ ml'to ꝓpiz. Puer vero iussa iplens p̃ cremẽta rpm̃ auxit ⁊ icremẽta ꝑfectũ. Adeptus annos debite etatis ꝓpt vite eius p̃bitatẽ elect⁹ est in ꝓpẽ. Cõtigit ergo eũ ex pte officij cũ aliq̃ fratre aliquoz suz pgere. Qõ vt q̃busdã latronibz ĩnotuit eos a tergo sunt secuti. Recordat⁹ interiz ꝓor sertum ꝓsuetũ beate virgini illo die nõdũ lectuz ad genua cecidit. ⁊ maleficoꝝ insci⁹ sertũ virginis deuot⁹ impleuit. Statẽs aũt latrões viderũt dñam q̃ndã mira gratiositate formosam añ eũ stantẽ. ⁊ p̃ singulas salutatões rutilãtes rosas ⁊ flores ab ore ei⁹ excipiẽtem. ⁊ sertũ quoddã ex eis ꝓpulcrũ cõponentẽ. Finita aũt oratõne sua ꝓpletũ est ⁊ sertũ. qõ ipsa dña ꝓprio capiti ꝓponebat. sicq; ab eoꝝ obtutibz ẽ subtracta. Clamabãt igit latrones ad patrẽ. Nisi nob̃ que h̃ fuerat dña q̃ vob̃ astabat ĩtima ueritis neq; q̃ morte euaderetis. Quibus ꝓor. Pueri inq̃t nulli⁹ est nobis dñe cognita vel visa p̃sentia. Ad qõ latrones. Non solũ que vob̃ astitit. sz ⁊ q̃d legebatis cũ vob̃ astaret a pire nobis oportebit. Coact⁹ itaq; ꝓor rei geste illis ordinẽ retulit. qũo videlicet dietim beatã virginẽ venerari ꝓsueuit. Tũc illi audito miraculo pedib⁹ ei⁹ ꝓuoluti veniam postulabãt. ⁊ vt sibi ꝓficerent ab eo precibus impetrabãt. Sicq; emẽdata deinceps in melꝝ vita felici fine beata q̃ete in dño quieruũt. Prior ergo virgini gloriose gratias referẽs solitũ sue deuotõis obsequiũ tali fretus p̃sidio deuoti⁹ curauit eidẽ offerre.

CAP XVI

Virgo quedã religiosa ꝑm numeꝝ psalmoꝝ centũ q̃nq̃ginta salutatões angelicas cũ totidẽ venijs regine celi singulis diebz offerebat. Sz q̃niã ꝓpter ipam multiplicitatẽ min⁹ digna deuotõe q̃s oporteret id faciebat admonita ẽ ab eadẽ dña nostra. q̃ten⁹ recisis duabz ꝓtibz q̃nq̃ginta sibi q̃tidie salutatões cũ cõpetentibz venijs intente ⁊ morose p̃solueret. patẽter insinuãs deo ⁊ sibi accepti⁹ fore q̃ntũlibet parũ seruitiũ cũ deuotõe q̃s ml'tũ negligenter ⁊ sine deuotõe exhibitũ.

CAP XVII

Legit in scala celi q̃ fuit quedã ml'ier nobilis sz paup h̃ns duas filias. q̃s informauit ad amorẽ ꝑginis benedicte. Pauptate ergo grauata timẽs corruptoz mõi añ altare btẽ ꝑginis eas adduxit sic dicẽs. O dña has filias meas ꝑgines mũdas tibi offero Et q̃z ñ habeo vnde possim eas nutrire. q̃quid inris in eis habeo totũ tibi do Et acceptis manib⁹ puellaꝝ in signũ vere donatõis ꝓiunxit manib⁹ ꝑginis. Et duz recessissent iuuenem splendidũ inuenerũt in foribz dom⁹ sue q̃ obtulit ei centũ libras in q̃bus secrete erat obligat⁹ patri eaꝝ. De his mater induit filias ⁊ de necessarijs puidet optime. Qõ attẽdẽtes gẽtes murmurare ceperũt credẽtes q̃ de meretricio hec haberẽt. Qõ mat audiẽs filiab⁹ aduocat⁹ sic ait. Ite ad matrẽ ꝑginẽ Mariam ⁊ instate cũ fletib⁹ ⁊ deuotõe vt tanq̃ mater subueniat huic ifamie vestre. Que ex coe de virginẽ rogãtes dũ in quodã festo solẽni ipius ꝑginis ad sermonẽ in platea sederent

in ꝑsentia totiꝰ ꝓpli angelus descēdit de celo portās duas capsellas de rosis pulcerrimis albis. z clamādo in ꝑsentia totiꝰ ꝓpli sic ait illis duabus ꝙginib⁹. Istas capsellas mittit vobis virgo beata Maria mater vestra in signū virginitatis vestre. Et illis dimissis disparuit. Tūc ꝓnceps terre q̄ ibi aderat viso ꝫ miraclo duo mōasteria ꝓstruxit ad honorē btē ꝙgis. i q̄b⁹ istas duas ꝓstituit ꝓtissas

CXVIII

Legit in libro exēploꝝ beate ꝙginis. quia cuidā pastori cōmorāti in villa q̄dā filia quedam virgo pudica q̄ patri in pascēdis gregibus famulabat. Fuerat aūt in loco pascuali eccl'ia q̄dā deserta. quā freq̄nt ingrediēs virgo ꝑdicta orōes suas coꝛā imagine gl'iose ꝙginis marie effundebat. Fuit nanq̄ ꝑdicta eccl'ia i honore gl'iose ꝙginis dedicata. in qua imago q̄dā formosa beate virgis habebat. q̄ puerulū in gremio ꝓtinebat. que q̄niā ab hoīb⁹ eccl'ia derelicta nō frequentabat in honore q̄ decuerat in vestitu z alīs exhibendo min⁹ curabat. sic q̄ inculto habitu ꝛnata stabat. vt moris est in huiusmodi eccl'iis desertis. Exq̄ aūt virgo ꝑdicta orōes suas solitas coꝛā eadē imagine sepiꝰ beate virgini offerre ꝓsuecuerat. mota semel pauptate vestitꝰ gl'iose ꝙginis. int' ꝙba cōpassiōis sic ē exorsa. O regina celi mat' dñi dei mei Jh̄u xp̄i bñdicta valō male apparetis vestita. ego q̄z heu nihil habeo quo vestre pauptati in vestitu z ornatu possim subuenire. sz q̄d mihi in vestitu defuerit exteriori supplebo q̄ deuotiꝰ potero orationū meaꝝ ac salutationū vestitu ꝛe riori. conabor q̄z vos vestitu tali oꝛōib⁹ meis fulcire q̄ reginā nobilē decet decorari. Cumq̄z in hac deuotōe ad beatā virginē multꝫ annis ferbuisset. z beate ꝙgini de sibi exhibito seruitio eā remunerare placuisset. tacta languore lecto decubuit. Eodē quoq̄z tpe cum duo frēs nemꝰ ville in q̄ beata ꝙgo ꝑdicta iacuit. illis sic ibi ambulātib⁹ vnꝰ illoꝝ somno nimiū ꝑter ꝓsuetudinē grauabat. dixitq̄z cōsocio suo. oportere se oīmodis paululū dormitare. Cui cū alter diceret. Frater si moꝛā ḥ fecerimꝰ quoniā nemꝰ ilstō a latronib⁹ plurimis vt scitis inhabitat'. mortez a latronib⁹ circūuenti incurremꝰ. Rñdit ille. Nisi a somno recreatus fuero vel ad modicū etiā ꝓcedere nō valebo. Quo dicto membra soporī dabat. Alter vero ipi assidens libꝝ aperuit atq̄ oꝛōi incūbebat. Cumq̄z sic sederet i oꝛōe deuotꝰ. ecce a longe rurbā quandā copiosaz pulcerrimaꝝ ꝙginū in vestitu stragulato sibi vidit appꝛopinq̄re. q̄b⁹ qua decuit reuerētia assurgebat. Ille ipi inclinātes tacite pertrāsibāt. Post has ecce turbā q̄ndā aliā formositate ꝑdicta magis clarā sibi vidit in vestitu albo appꝛopinq̄re. que vt ꝑdicte ipi icli nātes cū silētio ꝓteribāt. Post hāc ecce tertia que ꝑmissis pulcritudine ꝑminebat appꝛopinquauit vestitu rubeo decorata. quā ego q̄dam gl'iosa aspectu vltra q̄z credi potest delectabilis. ceteris habitu ꝑclariꝰ sequebat. q̄ rosis albis z rubeis ex oi pte fuerat ꝓstipata. habebat sertū roseū in capite velut iaz receter de paradisi amenitate sublatū. Cui assurgēs frater ꝑdictꝰ atq̄ inclinās humilit' ab ea petijt sibi indicari que nā posset ee ipa regina tā generosa. Cūq̄z illa feruoꝛē ꝟsideriꝰ eiꝰ ꝓsideraſſet humilit' iclinās illi rñdit i hec ꝙba. Ego sum Maria mat' dei q̄ neminem peccatoꝛē respuo me hūilit' iuocantē. Tunc hūilit' optāti etiā. scire que nā possent ee ꝙgines tā formose q̄ ipam ꝓteribāt. Rñdit Maria z dixit. Ille oēs sunt ꝙgines q̄ virgitatē suā vsq̄z ad mortē illibatā seruauerūt. Pria turba quā vidisti vestib⁹ stragulatis ornatā ꝙgines sunt. q̄ sic i mūdo stabāt vt q̄ i medio virgitatis z mrimonij aio nutarēt. Secunda turba quā vidisti vestib⁹ albis rutilantē. ꝙgines sunt que i mūdo virgitatē suam filio meo mibiq̄z deuouerūt. z vsq̄z ad mortē nro adiutoꝛio imaculatā ꝛuauerūt. Quapꝛopt' eaꝝ gl'ia i ml'to ꝓcellit gloriā ꝓmaꝝ. Tertia turba quā vidisti vestitu rubeo coruscantez mibiq̄z ꝓxime assistentē ꝙgines sunt. q̄ nō solū meū exēpluz seq̄ntes virgitatē vouerunt. verūetiā eandē i martyrio sanguis ob amorē sponsi sui effusiōe orna uerūt. z iste oīb⁹ alīs i gl'ia ꝓminere meruerūt. Cūq̄z dulcissima dña ꝙgo Maria frēm ꝑdictū sic gīose respōso suo ifoꝛmasset. istabat adhuc frat' ille hūilit' postulās ab ea sibi itimari. q̄ nā cuz turbis ꝙginū tā formosis tenderet regia taz gl'iosa. Rñdit Maria. Pergim⁹ in villā. ꝓximā ꝙginē q̄ndā iā i extremis agentē visitare eāq̄z ob mihi ipensuz ab ea deuotōis fuitiū nro ꝓsortio aggregare. q̄m ipa me vt vides tā gl'iosa vestitu suis humilib⁹ ꝓcib⁹ decorauit. Nos igit' illuc venire disponim⁹ eandez ꝙginem visitare. sicq̄z dña nra ab eo discessit. Cumq̄z ille sociū suū a somno excitasset. surgens sociꝰ i magno sui coꝛdis gaudio dixit.

Salubri somno soporat⁹ sum. Uidi nempe id idē dormiēdo qō tu te gaudes vidisse vigilādo. Eam⁹ pinde videre q̄ fine sit hec ꝑgo ab ℔ seculo migratura. Eūtes igit̄ in villam solicite req̄rebāt vbi nā inibi virgo alīq̄ īfirmitate laborar et. Cūq̄ oēs se de nulli⁹ ꝑginis īfirmitate scire respōdissent. tristati sunt frēs illinc q̄si decepti ire velle cogitātes. Et ecce hō q̄dam illis obuiabat q̄ ꝑginē talē pastor̄ cuiusdā filiā in fine ville īfirmitate graui laborare affirmabat. quo audito letificati fratres illuc ibant. ꝑginēq̄ in stramib⁹ decūbentē inueniebāt. cui cū neminē adesse vidissent eā deuote salutabāt. Quib⁹ ꝑgo. disco/operīte inq̄t frēs capita vestra et orate dñm vt vobis ꝓcedat videre pulcrā hāc comitiuā hic iuxta me grōse ꝓgregatā. Ad quā ad monitō⁹ frēs ad genua puoluti discoopert⁹ capitib⁹ se orōni dederūt ac oēs virgines ibi adeē ꝓsperūt. q̄ in nemore illos ꝑterierūt. Cū mīrtitudīe etiā angelor̄. viderūt ꝛ dñam nostrā ceteris oīb⁹ pulcriorē que sertū mire pulcritudīs virgini ꝑparatū gestabat in manibus. sicq̄ pariliꝓcētu mire dulcedīs modulatō⁹ in excelsu⁹ cātauerūt. Cūq̄ tali dulcedine cant⁹ anīa virgīs e corpe fuisset reuocata. virgo Maria beata dei genitrix sertu⁹ roseū qō manu tenebat capiti ei⁹ imponebat sicq̄ mira dulcedīs recreatōne ac leticia īnarrabili in celū sese recipiētes. aīam virgīs secū in ꝑpetuū regnatūrā ꝓduxerūt.

CXIX

Legit̄ in libro exemplor̄ beate ꝑginis q̄ ī quadā eccl'ia in honorē beate ac gl'iose semp virginis Marie dedicata ī monasterio q̄dā qō dicebat dolo. erat monach⁹ q̄dā Jarverthus noīe q̄ dñam nostrā virginē Mariā singulari deuotōe ac reuerētia venerabat. sic q̄ ob amorē magnū noīs Marie ꝑ q̄libet lr̄a ꝑdicti noīs Maria psalmū q̄ ab vna littera rū reuerēdi noīs marie inchoabat legere dietim ꝓsueuerat. ꝑmo solebat legere psalmus Magnificat ꝛc. Et p a ꝑmo. Ad dñm cum tribularer. ꝑo r. Retribue seruo tuo. Et p i. In cōuertēdo. ꝑo a secūdo. Ad te leuaui. Ad quēlibet psalmū versiculū. Post ꝑtum ꝑgo ꝛ collectā Cōcede nos fa. tu. Anno aūt dñi. M.cc.lxxvj. in nocte sancti Andree cu⁹ frēs simul ad cātandas matutinas cōuenissent atq̄ inchoassent. Supꝛior accepta laterna ī manib⁹ ibat de choro ad chor̄ ꝓsiderans vtrū ne aliq̄s somno deceptꝰ illic nō adesset. Cunq̄ oēs adesse cognosceret excepto fratre suo carnali Jarverto. assumpta laterna iuit in dormitoriū. vbi eū ꝑcedēti vespere vidit ire dormitū. Cunq̄ venisset in dormitoriū añ frīs sui lectisterniū inuenit eū in lecto sed mortuū. viditq̄ ex ore ei⁹ rosaz mire pulcritudinis excreuisse. simīlē q̄z rosaz vidit ex q̄libet oculo⁹ suo⁹ atq̄ auriū exortaz. Sup rosaz aūt in ore radicatā habebat inscripta ꝑma lr̄a noīs maria atq̄ ꝑm⁹ versus hui⁹ psalmi Magnificat. Sup rosaz aūt in dextro oculo radicatā littera a. ꝑmus q̄z versus psalmi. Ad dñm cū tribularer habebat inscript⁹ sup rosam sinistri oculi r. ꝛ ꝑm⁹ versus psalmi. Retribue. Sup rosaz dextre auris littera i. atq̄ ꝑmus ꝑsus psalmi. In conuertēdo. Sup rosam sinistre auris littera a atq̄ ꝑm⁹ versus psalmi. Ad te leuaui. Cū aūtē hīs mirabilib⁹ visis stupēret supꝛior cu⁹ magno timore in chorū cucurrit visaq̄ fratrib⁹ nūciauit. Cūq̄ frēs ad spectaculū conueniss ent. viso miraculo miro timore cōterriti monachū antedictū attingere verebant⁹ mox miserūt nūciū ꝛ intimabāt archiepo sub cui⁹ stabāt dominio. q̄ referēs grās deo ac beate Marie matri ei⁹ m'trū exaudito miraculo ē gauisus. eo q̄ sic deo ac gl'iose mr̄i ei⁹ deuote seruiētes solēt remunerari. Epūs q̄z īdut⁹ episcopalib⁹ solēnez ꝓcessionē cū facib⁹. cū crucib⁹ atq̄ thuribulis ordīauit. sicq̄ cū ꝓuentu atq̄ clericor̄ solēni collegio venit ad lectū Jarverti monachi iam mortui. Eductā aūt rosaz de ore iā dicti monachi. q̄ trahētis manū facile subseq̄bat. atq̄ in suo vigore ꝛ decore incorrupta manebat. fecit ī cristallo q̄dā formoso artificiose ac reuerenter inclusam sup altare reponi. vbi ad miraculi cuidētiā ab oīb⁹ posset videri. Cetere ꝑo rose mox educte aruerūt atq̄ ꝑstinā pulcritudinē amiserūt. Episcop⁹ ꝑo sumptū corp⁹ ante summū altare qō in honore beate marie fuerat ꝓsecratū honore debito sepeliuit. vbi ad declarandā clementīā virginis ꝛ deuoti ministri ei⁹ meritū ostēdēdū plura postmodū miracula contigerunt.

CXX

Legit̄ in libro q̄dā exēplor̄ beate virgīs q̄ vocat mariale qm̄ fuerāt alicubi duo monasteria ordīs sancti berū. nō longe a se inuicem distātia. vnū m'lier̄. aliū viror̄. in q̄bus singuli ac singule iuxta īstitutōis sue regulā dño deuote quiebāt. Erāt aūt ꝛ in eisdē

monasteriis due psone quaz vtracz qlibet i suo cõuentu custodis officio fuiebat. Propter moz aũt ac sanctitatis vite paritatẽ se mutua in dño charitate artꝰ diligebãt. ita vt vbi alt alterꝰ obsequo egeret. put officij opportunitas sepiꝰ exigebat sibi alternato ministerio fuiebãt. Talẽ aũt sue charitati custodiã adhibebãt. vt nequaczs sibi corpali psentia propinqrent. nec sibi loqrentt. nec suis aspectibz se offerrent. Feruebãt aũt ambo in seruitio dei ac gl'iose marie matris ei. Custos ꝯo quentꝰ viroz ob singularẽ ad dñam nraz deuotionẽ z reuerẽtiã imaginẽ qndã pulcri oꝛẽ quo potuit eiusdẽ virgis Marie sibi fieri ipetrauit. sub cuꝰ pedibz imaginẽ demõis ecõtra q̃ horribiliꝰ ac turpiꝰ excogitare potuit ordinari fecit. Postczs ꝯo longo tpe in iam dicta deuotõe btẽ virgini deuote fuiuissent. stimulatꝰ pfectu pdicti custodis deuotionis oĩs inimicꝰ puritatẽ intẽtõis eiusdẽ ampliꝰ sufferre nõ potuit. venitczs in figura q̃ eũ custos formari fecerat obuiã in qdã nocte cuz ad pulsandũ ad matutinas surretisset. eũczs pteruo ac irato vultu intuẽs. in h ꝯba prupit. Cur hanc mihi opprobriosam ꝯfusionẽ exhibuisti vt metã turpi forma faceres ꝏpingi sub pedibz pulcre illiꝰ imagis marie domine tue. vbi ꝓtrarijs iuxta se positis mei figura alia magis eluceſcẽte horribilioꝛ apparet. Nisi me citꝰ depoſuerz talẽ tibi puidebo cõfusionis talionẽ vt te me sic offendisse penitet. q̃ audito cũ visiõis eiꝰ ꝓceptꝰ horroꝛ paululũ abscessisz custos i h sic ꝯba rñdit dicẽs Recede a me sathana. tuas minas nõ curo. cui ego fuio poterit me bñ de tuis manibus eripe. Quo dicto inimicꝰ velut i fugã versus disparuit. Post h mlto tpe cũ custos minaz diaboli minĩe memoraret ac doli eiꝰ insciꝰ sibi minĩe puideret. diabolꝰ hũane salutis sp inimicꝰ redijt z custodi ꝯfusionẽ quã sibi pmiserat deo pmittente iferre curauit. Nocte igit q̃dã in pmo somno aũ tps matutinaz in custodis femĩe idutꝰ forma ad cellã custodis velut introitũ postulãs pulsauit. Custos ꝯo tali tpe rumoris iſueꝰ surretit. z aperiẽs celle ianuã q̃s nã ibi eẽt aut q̃d sibi vellet inq̃siuit. Cui diabolus. Ego inq̃t amica tua charissima. talis monasterij custos. tibi fidelis. q̃ qm in tui amoꝛẽ vehemẽter exarsi z amoz vehemẽtia tibi ampliꝰ abesse nõ potui. Hagno itaczs tractꝰ amoze ex mõasterio meo ad te huc pueni. assumẽs pciosioza cũcta nostri mõasterij clenodia. q̃ nob lõgo tpe suo valore vite necessaria poterũt mistrare. Huc igit surge velociꝰ oĩ moza postposita. mihiczs sociare. q̃quid q̃z tu pciosoz clenodioz ac ornamentoz hze poteris tecũ assumẽs i ignotaz regionẽ vbi cupita possimꝰ frui psentia simꝰ pgamꝰ. Sathanas q̃z sic custodi loqbatr extrinsecꝰ sic tẽptatõib suis aĩum eiꝰ amplꝰ excitãdo mouebat itrinsecꝰ. ita vt q̃d illi rñderet nõ ĩueniret. sz ꝯboz ac tẽptationũ eiꝰ victus ipoztũ itate fidẽ illi adhibuit cellã egressus ẽ z quicq̃d de sue custodie ꝯmissis clenodijs mõasterij z ornamẽtis hze poterat i sac cũ vnũ colligẽs cũ diabolo velut cũ custode dilecta a mõasterio fugã petẽs abscessit. Cũ aũt p aliq̃ntulũ spaciũ a monasterio recessiſsent. lachrymabili voce diabolꝰ ꝓq̃stus est se quoddã pciosissimũ mõasterij sui clenodiũ fuisse oblitũ q̃ ꝏa habita pcelleret i valore Dititczs ad custodẽ. Tu h sede amice charissime. z tu reditũ meũ pstolare. ego citꝰ q̃ potero quesito z allato illo festinꝰ ad te redibo. Credit custos z abscedẽte diabolo solꝰ cum furto remãsit in cãpo. Diabolꝰ ꝯo postczs recessit a custode venit i mõasteriũ. z igressus dormitoziũ magnũ strepitũ ꝓmouit clamãs alta voce. Surgite surgite z citꝰ custodẽ q̃ cũcta furatꝰ est ĩsequẽtes ꝓhendite. Surrexit abbas z totꝰ ꝓuentꝰ cũ eo z plustrantes singulas clausuras aptas z pciosioza queczs clenodia ac ornamẽta monasterij sui sublata inuenerũt. Unanimiter pinde mõasteriũ egressi z custodẽ insecuti nõ lõge a monasterio solũ inuenerunt. z furtũ cũ eo. Quem ꝓhẽdẽtes cũ q̃d diceret furto pñte ꝯfusus nõ inueniret. secũczs vehemẽt tacitꝰ mirare tur qũo i h infortuniũ pueniſset eũ in mõasteriũ reducẽtes incarceratũ ambob pedibz cippo artatis z affixis vsq̃z i diẽ crastinũ qñ de facto melꝰ deliberarẽt diniſerũt. Alteri q̃z mõacho vt ad matutĩas tpe ꝯgruo loco custodis pulsaret cõmittẽtes. ipi se q̃ti tradiderũt. Quiescẽtib singlis cũ custos facti turpitudine ꝯfusus solꝰ sederet in carcere at q̃z cippo. secũczs miserabilẽ casuz tacita mẽte. cordeq̃z ꝓtrito reuolueret. z p cordis anxietate erũpentib lachrymis bñ ꝓtrit amarissime fleret. solatiũczs sibi sub sole nullũ supesse ꝯspiceret deuoto corde se trãstulit ad oĩm ꝏ solatoz ꝯsolatricẽ pissimã ꝯginẽ Mariaz. casum suũ ei ꝯquerẽs in h ꝯba. O mi Maria oĩm pctoz mifi cordissima patrona. qñ

vt nosti corde deuoto tuis me fuitꝰ mãcipaui. p tuã infinitã clemẽtiã te dep̃co. vt mi bi casu ꝺ lachrymabili inocẽter circũuento tuã miscõiã gaudeã affuisse. Cũq; sic iacerz in oõe z totꝰ spei anchorã i mꝛez miscõie ꝛnexisset. Ecce subito i forma q̃ eũ depingi fecerat sathanã adeẽ ꝓsperit. sibi suũ ifortuniũ ꝛproperãtẽ atq; dicẽtẽ. Ecce inq̃ens qũo qꝺ tibi añ. pmiserã. vt scz de mihi facta iniuria ti bi reddere talionẽ iã psolui. Custos cordis doloꝛe ꝓfusus. q̃d suis rñderet ꝛproperijs ñ iuenit. Tũc ait ei diabolꝰ. Ecce qꝺ tibi añ p diterã iã me cognoscas ipleſſe. sz tñ Maria dña tua mota quã ad te gerit ꝓpassiõe me ꝛperiali potẽtia qꝺ iuite facerez ꝓpulit. Dis dictz ꝺmon accessit z excusso cipho liberauit z vt illinc recederet iperauit. Custos aũt celle sue secreta secrete petijt. ac diabolꝰ i forma custodis trãsformatꝰ in cipho carcerz p eo iuitus z cõpulsus resedit. Custos q̃z totꝰ gtulabundꝰ miscõie gl'iose ꝟginis cuꝰ impio fuerat liberatꝰ gras q̃s potuit retulit. tp̃usq; matutinũ totꝰ letabundꝰ expectauit. Cũq; ꝓpe eẽt q̃ i pulsu horologij tps matutinaz sigꝛet qꝺ ẽt i loco officij sui fratꝰ ordinatꝰ expectauit eccl'iã itroiuit. atq; vt solet de cãtandis matutinis mõachis i pulsu signũ dedit. Qꝺ vt fratꝛ vice eiꝰ ad pulsandũ ordinatꝰ audiuit. mirabat q̃s nã ibi eẽ potuit q̃ ipm pulsando etiã ante tp̃s ꝓuenisset. eo q̃ dũ custos icarceraret affuisset. Ad eccl'iam igit festinꝰ accurrit. z custodẽ pulsantẽ iueniẽs. cũ vehemẽter miraret abbatez ac frẽs ceteros adijt. z q̃ custos fracto carcere violent effugisset intimauit. Surgẽtes illi carcerẽ adeũt atq; vt sibi videbat custodẽ icarceratũ vt eũ añ reliq̃rant iuenerũt. In chozo q̃z eccl'ie veniũt atq; custodẽ vt ibi solet pulsantẽ aspiciũt. Dixitq; ab bas frib̃ suis. Tota hac nocte frẽs mei diabolica sumꝰ deceptõe vexati. Et accepta aq̃ bñdicta cũ pulsantẽ custodẽ aspisset. ille aspsionẽ hũilit vt ꝛe hũilis erat reuerẽter accepit. Ad chozo igit ad carcerẽ cũ ꝓuẽtu redijt. vbi vt sibi videbat custodẽ icarceratũ sedentẽ iuenit. Cũq; eũ. vt ꝛo custodi añ fecerat ẽt aq̃ bñdicta aspsisset. ille emisso magꝫ fetoꝛe vt sumꝰ euanuit. sicq; discordie semiatoꝛ maleficꝰ frẽs singl'os cũ custode pacificauit iuitꝰ. Custos q̃z sue libatõis nõ ingꝛ. nec imemoꝛ studuit adiutoꝛio gl'iose virgis ꝟ frutib̃ pficiẽdo. p sibi ipenso bñficio gtus extistere. z in fuitio eiꝰ aspiratẽ gra vsq; i finẽ vite sue ampliꝰ ꝛseruere. Frẽs ꝟo missis nũchs i ꝓnoiatũ mõasteriũ ꝟginũ vtq; deb negocio nocte illa aliq̃d ꝓcepissent explorare studuerꝛt. Quz q̃m rei ꝟitas nulli hoiũm dẽpto custode patuit nullibi aliq̃d inde auditũ fuit. Custos ꝟo rei euentũ vsq; ad vite sue terminũ secretũ tenuit nulliq; publicauit. Quz cum ceteris vicine mortis signis pdẽtib̃ se ab b̃ sec'o migratuꝝ eẽ cogꝛsceret. oẽm rei geste ordinẽ vocato pꝛi ori intimauit. CXXXI

Legit i libꝛo exẽplorꝫ btẽ virgis q̃ qꝺam eps deuotꝰ btẽ ꝟgini ifirmabat guit. cũ aũt i staret festũ purificatõis marie rogauit eã vt sibi sanitatẽ ipetraret q̃tenꝰ eiꝰ officiũ deuotꝰ ipleret. sz nõ fuit exaudit. Itez iminẽte hoꝛa vesꝑtina i vigilia hutꝰ festi petiuit p sanitate coꝛpis. sz minie exaudiebat. qꝺ z tertio feẽ ipo die hoꝛa ꝓma. sz nihil ipetrauit. Domus aũt epi adherebat eccl'ie ita q̃ ãbitꝰ de eccl'ia ptẽdebat ad domũ in q̃ eps ifirmꝰ iacebat Cũ aũt ipo die solẽnis ꝓcessio fieret a clero. z illa antiphona Adorna thalamũ tuũ syon ꝟz ꝓsuetudinẽ eccl'ie i circuitu cãtaret. vidit eps solẽnẽ ꝓcessionẽ ꝟginũ pulcerrimaz de eccl'ia p ambitũ ad se veniẽtẽ q̃ vestite albissimis erãt. Inter q̃s vna erat pulcrioꝛ oib̃. q̃ pꝰ oẽs ibat. z pulcerrimũ pueꝝ gestabat i vlnis. Et cũ sic appꝛopinq̃ret due ex illis ꝟginibus iuxta caput epi se ponẽtes angelicz voci bus iceperũt pdictã antiphonã scz Adorna thalamũ tuũ decãtare Quas eps vt vidit. put poterat erexit se z i lecto resedit. Uenerabiles aũt ꝟgines lectũ eiꝰ circũsteterũt z dulcit cãtabãt. q̃d tñ nullꝰ nisi eps audiebat. Et cũ sic cãtassent vsq; ad locũ illũ. suscipe regẽ tp̃z. aplectere mariã q̃ ẽ celestis porta. accessit illa pulcra ꝟgo cũ puero. z sibi illũ pueꝛũ q̃ ẽ rex regũ ad dexterꝫ brachiũ dedit. z ipa sb̃ sinistꝫ epi resedit z ait. mõ dilecte mi suscipe regẽ tp̃m z aplectere mariã. z ait Surge mõ sanꝰ z vade ad eccl'iaz. z fac officiũ mihi z filio meo z dic pl'o q̃d tibi accidit. Et pꝰ illa b̃ venerabil' visio disparuit Surrexit igit eps sanꝰ z fortz z cũctz ãmirãtib̃ officiũ ꝺuote ipleuit. z facto ꝑmõe narrauit coraz pl'o pñs miracl'm. z pꝰ paucos dies migauit ad dñm. vbi aplectit mariã z eiꝰ dilectũ filiũ dñm nostrũ Jesum tp̃m. CXXXII

Sctus Thomas cãthuariẽsis eps i adolescẽtia sua castissimꝰ erat. vtpote q̃ btissime ꝟgini marie suã vouerat castitatẽ Cũ aũt eẽt inter socios sic liliũ inter spinas. audiuit eos se/

culares seculariaq; ferre. & iactãtes se de suis specialibꝫ dñabꝫ. & de clenodijs sibi datis ab ipis. Tandẽ i ioco dixit. Nihil valet qđ dicitis & iactatis ego habeo amicã q̃ oĩm vestrũ pcellit amicas q̃ mihi clenodiũ ꝺdit cui nũq̃ sile vidistis. Hoc aũt totũ spũalit intẽdebat. Ex ipi fim mẽtẽ suã recipe ꝺ volebant suplicãtes istãtissime vt eis clenodiũ demõstraret. Et vim iã iferre volẽtibꝫ aufugit in eccliam. & se ad orõem ꝓtulit rogans vt sibi tã psumptuosuz ꝟbũ dña dulcissima idulgeret. Ecce aũt i visiõe ei electissima ꝟgo Maria apparuit. ꝓsolãs eũ flebilẽ & dicẽs. Ne timeas qz optime & vere excellẽtiã tue amice ĩter socios imo inẽ oẽs boies obtinebꝫ. Dedit q̃ ei pixidẽ valde paruulã nimis pulcrã. Reuersus ad se & ab orõe ꝓsurgẽs letꝰ abire volebat. sz socij pfati videtes eũ. iteꝝ p exhibitione sui clenodij isisteb̃at. Tandẽ socij e manu eiꝰ pdictã pixidẽ rapuerũt & apientes viderũt i ipa paꝝ de purpura extraterũt & prodijt de illa pulcerrima casula mirabilit bene facta. Uerbũ illõ mirabile cuenit ad epum cãtuariẽsez cui accersitꝰ thomas rei indicauit ꝟitatẽ. Uñ puidit ei eps in studio & expẽsis ꝑdinãs eũ in aio suo sibi futuꝝ successorẽ. qđ & postmodũ factũ est.

QXXIII

Miles q̃dã in torneamẽtis & exercitijs secularibꝫ se plurimũ exercebat. Huic euenit infortuniũ qđ talibꝫ solet sepe euenire. Naz monoculꝰ factꝰ fuit. Ex dñs q̃ dixerat melꝰ esse cũ vno oculo ad vitã ingredi. q̃s cũ duobus tẽdere ad gehennã. q̃ nouit bonũ de malo elicere. felici necessitate eũ ꝓpulit ad meliora ꝓmutari. Et qz circa diuinũ officiũ & pcipue i missa gliose virgis Marie deuotissime se agebat q̃dã die eques pcessit ad ecclesiã. in q̃ Salue sancta parẽs solẽnit cãtabat. q̃ morẽ gerẽs solitũ subtitit & missaz negligere recusauit. Tũc ecce iudeꝰ q̃dã interea casu ptrãsiuit iueniẽsq; militẽ. ad nom regie celi freq̃nt genua flectere respexit. ipieq; subsannauit. iproperãs inẽ cetera q̃ ancillã gentis sue tã venerabilit adorares. Miles dñe sue iniuriã ferre nõ valẽs. accẽsus zelo fidei iudeũ pcussit ad aures. q̃ mox q̃rulans & eiulans ꝓmouit totã plebẽ. Accurrẽsq; ppls sciscitabat causaz clamoris. q̃ pcepta p diuite fauoris gra sentẽtia lata fuit. Miles aũt interim vidẽs paratas sibi isidias secessit in ecclesiã. auxiliatrici fidelissime negociũ suum cõmittẽs. Astitit aũt angustiato illumiatrix cordiũ. & amissuz sibi oculũ restituit. & visum lucidissime reparauit. Captꝰ tandẽ in eccliã et abstractꝰ ex ea. pductꝰ & traditꝰ est iudeo q̃ eũ minie recognouit dicẽs. Hũc iudicarez me lesisse si duos oculos nõ hꝫet. Hã huic nihil iputare valeo. Uiso igit miraculo gaudebant fideles recognoscẽtes & laudãtes mirez dñi fideliũ adiutricẽ. Statuerunt g̃ fideles vt in eodẽ die annis singlis iudei iudeũ aliquẽ publice repsentẽt. q̃ sine ꝓtradictõe alapã tã grauẽ sustineat quã xpian⁹ decreuerit sibi dandã.

Misericordia in paupes & infirmos.

QXXIIII

Augustinꝰ in epla ad enodiũ Frat nostre Bennadiꝰ notissimꝰ fere oĩbꝫ nobisq; charissimꝰ medicꝰ. q̃ nũc apud carthaginẽ degit. & rome sue artis exercitatõe ꝓpolluit. vt hoiez religiosuz nosti atq; erga paupez curã impigra misc̃dia facillimoq; aio benignissimum dubitabat tñ aliq̃ vt nob mõ retulit cũ adhuc eẽt adolescẽs & in his elemosynis feruẽtissimꝰ vtrũ eẽt vlla vita post mortẽ. Duius igit mẽtez & opa misc̃die q̃n deꝰ nullo modo desereret. apparuit illi in somnis ꝓspicuꝰ iuuenis & dignus intẽdi. eiq; dixit. Sequere me. Quẽ dũ seq̃reꝝ venit ad q̃ndaz ciuitatẽ vbi audire cepit a dextera pte sonos suauissime cantilene vltra solitam notãq; suauitatem. Tunc ille intento quid nã esset. ait. hymnos esse sanctoꝝ atq; beatoꝝ. Sinistra aũt parte quid se audiuisse meminit. nõ satis memini. Euigilauit & somniuz fugit. tantũq; de illo quantũ de somnio cogitauit. illa vero nocte ecce idẽ iuuẽis eidẽ rursus apparuit. atq; ab illo vtrũ cognoscereꝝ interrogauit. Respondit iste q̃ eũ bene planeq; cognoscerez. Tũc ille quesiuit vbi se nosset. nec memoria defuit qđ iste idẽ respõderet. totũ q; visum illum hymnosq; sanctorũ ad quos audiendos eo duce venerat quia recẽtissimos recordabat facile narrauit. Hinc ille pcunctatꝰ est vtrũ id qđ narrauerat in somnis vidisset an vigilans. Respõdit in somnis. Ait ille. Bene inq̃t recolis. Uerũ est in somnis illa vidisti. sed etiã nunc in somnis te videre scias. Hoc autem cũ audisset iste ita esse credidit atq; id responsiõe firmauit. Tunc hominẽ docebat adiecit & ait. Ubi est corꝑ tuũ. Rñdit in cubiculo meo. Scis ne inq̃t ille in eodẽ corpusculo nũc esse alligatos & clausos & ociosos oculos tuos nihilq; te illis oculis videre. re-

spondit ille. Scio. Tunc ille. Qui ergo nūc sunt isti oculi in q̄t q̄bus me vides. Ad ꝟ iste nō inueniēs q̄d rūderet obticuit. Cui hesitā ti ille qō his interrogatōibus docere molie batur aperuit. z ꝓtinuo sicut inquit illi ocu/li carnis tue vtiq; in dormiēte atq; in lectu lo iacēte nūc vacāt nec aliq̄d opant. z tamen sunt isti q̄bus me intueris. z ista vteris visio ne. ita cū defunct⁹ fueris nihil agentib⁹ ocu lis carnis tue vita tibi ierit q̄ vinas. sensus q̄z quo sentias. Caue iā deinceps ne vitā p⁹ mortē manere dubites. Ita sibi homo fidē ablatā dixit hui⁹ rei dubitatōz. docente pro/uidentia ac miscōia dei.

CXXV

Legit in vita sancti Hermani q̄ cū pau/peres sibi occurrissent elemosynā postulan/tes q̄siuit a diacono quantū haberet in sum ptib⁹. Qui tantū tres denarios se habere re/spondit. q̄s sanct⁹ Herman⁹ paupibus ero/gari mādauit. Diacon⁹ ꝟo quasi puid⁹ de fu turis duos tantū solidos erogauit z vnū ser uauit. Cū ꝟo ambularēt eq̄tes in via eis oc/currerūt rogātes germanū vt dñm suū cuz familia sua tota egrotātē digrek mirico⁹dit visitare. offerētes sibi ducētos solidos q̄s ipe mittebat petētes vt eos acceptare dignarek. Tūc sanct⁹ Herman⁹ ait. Diacone accipe q̄ tradunk z intellige te fraudē fecisse paupib⁹. Si em̄ tres denarios paupib⁹ erogasses iā nūc recētos solidos recepisses. Perrexit ad domū militis z oēs infirmos i ea sanauit.

CXXVI

Lodo⁹vicus rex frācie dixit optimū ver/bum. cū paupes eēnt cōgregati in curia sua expectātes elemosynā. z crederek q̄ ipe dor/miret in camera sua. alijs dormiētib⁹ ipe exi/uit de camera sua sol⁹ cū vno famulo portā/te maximā q̄ntitatem denarioz quā in babi tu scutiferi distribuebat manu sua egenis. z largi⁹ eis quos credebat magis egere. Quo cōpleto cū ipe retruderet se in camerā suam occurrit ei frater quidā qui hoc de fenestra i sperarat dicēs ei. Dñe rex ego bñ vidi factū vestrū. Cui rex satis verecūde ait. Isti sunt stipendarij qui p nob pugnāt ꝓtra aduersa/rios nostros z fuant nob regnū frācie in pa ce. q̄b⁹ nos soluim⁹ stipendia vt meruerūt.

CXXVII

Legit etiā in cronicis iperatorū. q̄ tyberi us secūd⁹ xp̄ianissim⁹ imperator q̄ impauit an no q̄ngentesimo octogesimo largissime de/dit elemosynas intantū vt etiā impatrix ip̄z reprehendit z arguit. Cui ipe dulciter rūdit. q̄ nō deberet turbari quia dñs abundāter deberet puidere. qō z fecit. Nam q̄dam vice ambulās in palatio suo cui⁹ pauimentū fuit ex lapidib⁹ diuersimode artificialit sculptis vidit inter alios vnū cui signū crucis fuit i/sculptū. Et stans dixit hec z similia verba. Ecce signū crucis quod pingim⁹ in frontib⁹ nr̄is positū vt pedib⁹ cōculcek. Et p̄ce/pit statim illū lapidē erui sub q̄ inuenit aliū lapidē z sub illo tertiū cui simili signo Et cū oēs tres lapides eēnt eruti et amoti inuenit plus q̄z mille cētenaria auri z postea i loco il lo inuenit etiā thesauz maximū. Sic aūt cē tuplū recepit in hac vita. eternā expectās in futuro.

CXXVIII

Legit in scala celi q̄ q̄dā aduocat⁹ tpe ca ristie ne audiret voces paupez. ad q̄ndā he/reditatē iuxta eccl'iaz accessit. vbi nec defuit pl's clamās fame oppressus. q̄z voces cū au diret rūdit. Nō durabo cū istis canib⁹. Et fe cit poni mēsam in alia camera. z statī ad por tam armat⁹ q̄dam pulsauit z dixit. Nuncius dei sum z volo loq̄ cū dño vestro. Et cū ser/uiens de mādato dñi sui eū assereret ibi non esse. Mentiris ait in illa camera se trāstulit ne ipe audiret voces paupez. Et nūc cito eū vt cōpareat cora deo redditur⁹ rōez de ꝓmis sis. Statim aūt aduocat⁹ infirmat hortatq; ab amicis vt ꝓficeat sz renuit. z finalit ad dā nationē puenit.

CXXIX

Cū quedā mulier nobilis ꝓiecta esset re/cipe paupes in domū suā atq; eis seruire p/prijs manib⁹ z abluere pedes coz inuito vi/ro z inbibēte z inuenissz ante domū suā pau perē mirabiliter afflictū vt videbat z vlcero sum. cōpassa duxit eū in domū suā viro suo absente. z cū peteret balneū parauit ei. p⁹ cū diceret q̄ nō posset q̄escere nisi in molli lecto posuit eū i camera sua. cū āt subito vir ei⁹ ve niēs dictā camerā itrasset i lecto vroz inuenit dictū infirmū. quē cū crederet adulter z vel let eū occcidere sup lectū ei⁹ apparuit ei dñs nud⁹ in ea forma in qua z ipe pepēdit in cru/ce dicēs. Quid me pseq̄ris q̄ p te ꝟ pass⁹ suz. Cū aūt ad terrā pstrat⁹ oculos erigeret nihil inuenit. z conuersus est ad dominū.

CXXX

Legit in cronicis q̄ cū ethic⁹ romanorū senator esset in burgundia agens rēpublicaz romanoz tpe Theodosij imperatoris. cum

fames maxima burgundiā oppressisset ꝯgregauit apud lingos ꝗttuor milia paupeꝝ vel amplꝰ q̄ nō poterāt habere vñ sibi famis tēpore,puiderēt ⁊ pauit eos ibi ꝗsdiu malū tēpus durauit.q̄ cessante fecit eos ad loca sua cū vehiculis deportari.⁊ audiuit vocē de celo dicētē sibi. Euthici tibi ⁊ semini tuo panis nō deficiet in eternū. quia me in famis tpe i pauperibꝰ mēbris meis refecisti.

CXXXI

Senatoꝝ q̄dā magnū castrū atq; gl'iosuꝫ in via publica edificauit solo vanitatis ītuitu. In cuiꝰ porta hos ꝓsus scribi fecit. Decretū dek ne dormiat aut epulek. Hic gens villana.sꝫ Achilles. Plato. diana. Volens vt nullꝰ deberet ibidē dormire nisi fortꝫ miles strenuꝰ.q̄ notak in achille.philosophꝰ vel clericus q̄ notak ī platone. virgo nobil' que notak in Diana. Quadā die tractꝰ est in visione ad iudiciū. Cui dñs dixit. De ⁊ meos a tuo castro niteris excludere. ⁊ iō nō īmerito debeo te meo castro.ꝫ est.celo ꝓuare. Cū autē tremebūdꝰ ꝓtra se sentētiā ferēdā expectaret nec aliq̄d supesset effugij.miser ille in matrē misēdie oc'os reflexit.misēdiaꝫ ab ea ⁊ subsidiū postulās quā nō merebak. Cōmota igit solita misēdia beata Maria ꝓ eo intercessit. ⁊ quod petebat obtinuit. dixitq; ei vt ꝓpribꝰ ꝓsibꝰ deletis hospitalitati se daret ⁊ seq̄ntes ꝓsus ei cōmēdauit. Huta decretū sanctoꝝ suscipe cetū. Hudū martinū lazaꝝ iacobum pegrinū. Et q̄bꝰ ꝓsibꝰ innuit. q̄ deuoti recipiēdi sunt ī hospitio ⁊ nudi ⁊ paupes. quod etiā notak in Martino. īfirmi debiles quod notak ī Lazaro. peregrini ⁊ exules quod notak in iacobo. Et sic p maris stellā hic senatoꝝ q̄ in mari huiꝰ seculi errauerat directꝰ est ita q̄ in hierusalē puenit ciuitatē celestē.

CXXXII

Refert petrꝰ cantoꝝ parisienꝭ q̄ quidā cōfessoꝝ q̄ audiebat ꝓfessiōes lepꝛosoꝝ fecerat p̄ horꝛore infirmitatis coꝝ in q̄dā muro fenestrā p quā eos audiebat. ⁊ p eādē fenestrā eis etiā sacramentū porrigebat. De quo dominꝰ talē accepit vindictā q̄ sacerdos ille ex media pte corꝑis sui lepꝛosus effectꝰ est. ſ. ex illa parte quā auertebat a lepꝛosis.ex illa aut ē eius parte quā tenebat aduersus lepꝛosos sanus remansit. Refert idem Petrus de quodā seruo qui intantū abominabatur lepꝛosos.q̄ olera que dominꝰ suus eis mittebat nolebat eis deferre qui postea diuino iudicio lepꝛosus effectus est.

CXXXIII

Miles quidā a rege valde dilectus iam morti appꝛopinq̄ns. vocauit filiū suū dicēs. Fili ego vado ex hac luce sperās misericorꝺiā dei te relinquēs vnicū filiū. Impetraui ergo vt vicē meā habeas apud regē. Hunc autē omnē substātiā tibi soli reliquo. doctrina aūt mea quā solicite te volo seruare oīm auro melioꝝ tibi erit. Primo quādo quouis modo ꝓuales quotidie missaꝫ integrā audire ne negligas. Secundo vt sacramētale cōiugiū seruans beate virgini Marie tota vita tua deuotus pseueres. Si autē ꝓter virginē beatā Mariā sponsaꝫ nullā habueris. multo ei gratiꝰ seruitiū facis. quia ꝗginitas fructū habet centesimū. cōiugiū tricesimuꝫ viduitas sexagesimū. Qui vero fornicatus excepta ꝓpria vxore fuerit nō solū non habet fructū aliquē sed nō sunt tot capilli in capite eius quot ei in inferno ꝓparata sunt ꝓpter hoc supplicia. Tertio q̄ semp gaudeas cum dño ⁊ dña gaudentibꝰ.fleas cū flentibꝰ. Hoc obserua fili mi memoꝝ anīe mee q̄modo poteris.⁊ sic expirauit. Adeptꝰ ergo filius patris dignitatē memoꝝ testamēti accepti a patre.oīa deuote studuit obseruare,ꝓpter ergo amabilē eius ⁊ castā ꝓuersationē eiꝰ amatur ab oīnibꝰ. Tātus denicꝫ pudicicie amatoꝝ vt impetētes regine pedissequas ad concubitū acriter repḧenderet. Sed quia inuidia ex bonis alteriꝰ toꝝqueri solet. accusak a quodā seruo apud regeꝫ de suspecto amoꝝe cū regina. Rege aūt talibus nō credente.ait ille inuidꝰ accusatoꝝ. Hoc tibi signuꝫ sit me verū dicere.si tua pietas ipositō quouis crimine q̄ reginā cōtristet quē diligis taꝫ singulariter moꝝ cū illa vsq; ad lachrymas contristabit. Hoc eniꝫ sepe nouit quia dolētibꝰ ſm doctrinā sui patris cōdolere solet. Agit rex ſm cōsiliū accusantis. ⁊ inuenit etiā innocens cōdolere. Accessit igit iterū ille impius ad regē dicēs. Probasti dñe me verū dicere ⁊ cauto scrutinio illud pbasti. Ut ergo sine tumultu populi pereat. q̄ diligit ab oīnibꝰ quasi bonꝰ.consiliū meū est vt sero venientibus dicas eis qui coquūt lateres aut calceꝫ vt p̄mū quē crastina die ad eos miseris ꝑcipitent in fornacē ignis. Placet regi consiliū iubet vt audiuit ab impio faciendū. Mane ergo facto dixit rex innocēti illi militi. Perge ad fornacē calcis aut lateris ⁊ dices ma/

gistris. Cito implebitis mandatū heri acceptum a rege. q̄ statim abiens audiuit pulsuz cāpanule in eccl'ia pua in medio vie declinauit ad eā volens audire missam. vel orare p̄z p̄siliū patris tui. Fusa igit ad beatā virginē oronē cōmendās ei aīam cuz corpe mox dei nutu ibi dormitare cepit q̄si ad horā dulciē satis. Accusator aūt ei⁹ tunc ait regi. Vis vt vadā videre q̄d factū est. vt letū tibi referam nunciū mortē scz adulteri. Annuēte itaq̄ rege anhelo cursu eques p̄uenit ad fornacē dicens. Perfecistis ne adhuc mandatū. q̄ astātes iuxta eū dixerūt. Nō. Hinime tū morā faciem⁹. Arreptoq̄ illo p̄cipitarūt in ignē. illo reclamāte eiulāte atq̄ dicēte. q̄ ipe ñ eēt q̄ p̄buri deberet. p̄z ali⁹ missus a rege. Mox subsequit innocēs ille humilit dicēs eis. Perfecistis ne absq̄ negligētia q̄ heri de secreto p̄silio regis audistis. Qui dixerūt. Fecim⁹. Ille vero redūt ad domū nesciens de p̄silio. Magistris vero sero redeūtibz ait rex ad illos. Quare venientē ad vos hūc militē non tradidistis igni. Rñderūt. quia ali⁹ eo p̄ore venit quē deuorauit ignis. Corrept⁹ vero innocens a rege p tarditate rñdit. Paululū ad ecclesiā declinaui vt missaz audirē cōmēdans beate v̄gini meip̄m rogās vt me p̄tegeret q̄ten⁹ p̄positū virginitat⁹ q̄ integrū adhuc in me est vsq̄ in finē inuiolabilit p̄seruarē. Post ß ignorās tā dulcit obdormiui vt me ad paradisi ōlitias raptū fuisse putarē. experrect⁹ aūt mor tuū o rex cōpleui mādatū. Cui rex ait. Quid loq̄ris de p̄posito virginitat⁹ cum nō ignorē te iā ex lōgo ī̄sidiatū eē castitati regine. Licet ei de ope illicito nihil mihi certi p̄stiterit. sig tū dilectōis experientia secreta dixi. signās ei quod regina tristāte nō gauderet cū ceteris ex familia sed ei collachrymari soleret. Tūc iuuenis cū āmiratōe ait. Audi me o rex. Moriente patre meo quē deuotū do z fidelē tibi nouisti militē. Hec tria abeo accepi p testamēto. narrās ei p̄dicta documēta que p meo modulo cōplere laborauī. Tūc rex valde exhilarat⁹ exposuit ei p oīa ordinē de īuidia p̄silio mortis. Dilexit eū ex ß sup oēm familiā suā. Innocēs aūt deū laudās in fruitute dei z btē Marie deuot⁹ tādē migrauit ad dñm. Hora

CXXXIIII

Legit in libro de septē donis q̄ narrauit quidā gr valterus magister ī theologa q̄ cū eccl'ia q̄dā p̄secrari deberet z q̄dā nobilis comes excōicat⁹ ibidē sepult⁹ eīciēdā eēt p̄pt⁹ p̄se cratōz patefacto sepulcro apparuit īmanissimus bufo sup faciē ei⁹ eā operiēs z corrodēs z alīj ⁊mes z ⁊pentes ad q̄z aspectū z horrorē oēs q̄ aderāt fugerūt. Fil⁹ aūt dicti comitis iuuenis ß audiēs accessit z visa sanie carnis paterne z vermiū diuersitate et horrore dixit. Isti sunt amici nr̄i q̄s nutriunt delicie nr̄e. hos q̄escere facim⁹ in mollibz lectis z pictis thalamis. z augmētam⁹ diuersitate ferculoz. Heli⁹ est g̃ vt extinguant in vita p penitētiā. molestent p ieiuniū vt iterfecti a nobis nō occurrāt in morte. z relicto p̄ncipatu z oī gl'ia mūdi fugit. cogitās se beatū si fieret paup p̄p̄o. Uenit aūt romaz vbi in timore dei corp⁹ suū mirabilit afflixit. carbonarij eti am inibi sortit⁹ officio. dempto solo p̄fessore suo oīb⁹ homibz vsq̄ in finē vite sue p̄mānsit incognit⁹. Tandē veniēs quadā die romā vt carbones vēderet ibidē infirmitate g̃ui p̄cussus z vulnerat⁹ patiētissime z mitissime sustinuit. Deinde vocatus a p̄po felicit euolauit. Quo migrante oēs vrbis cāpane vltro et p se diuīa ⁊tute sonuerūt. Nō cū tā papa Johānes q̄z vniuersus pl'us vehemētissime mirarent⁹ p̄fessor ipius q̄dā hō sctē vite totū vite sue ordinē z q̄s esset oīb⁹ enarrauit. Nō audiētes sui nobiles z milites q̄ eū ibidē q̄sierunt licet viuū nō inuenissent. corpus tū defuncti ad terrā suā cū gaudio deduxerūt.

CXXXV

Refert Uincen. ī spe. morali. q̄niaz miles q̄dā m'to tpe marchioni fidelissime seruiuit adō vt p̄pt⁹ fidelitatē suā dño charissim⁹ habere⁹. Dic tandē in grauē incidit infirmitatez de q̄ z mortu⁹ est. Nō cū dño suo marchioni nunciatū esset. aduenit cōcite. cōduxit medicos atq̄ de ei⁹ valitudine p̄cūctat⁹. Multis igit egrū p̄solatōnib⁹ refouens. promittit quoniā si in aliquo ip̄i⁹ egnerit adiutorio. se nec laboribz etiā nec p̄cio parsur. Tunc q̄ instaret vt eger si q̄d vellet exponeret. fatigat⁹ tandē miles. Si inq̄t p tātis meis laboribz t seruitio tā fideli aliq̄ gratū mihi rependere decreuisti. fac vt aut mortē imminētē euadā aut saltim vna hora ab his meis doloribus refrigerer. atq̄ si hinc p̄tingat exire vna nocte de felici hospitio facias mihi p̄uideri. Cūq̄ marchio hec diceret in sol⁹ dei nō sua potestate p̄sistere. se si q̄d in tpalibz desideraret libent⁹ collaturū. Rñdit eger. Perdidi ergo laborē meū z seruitiū oīe vane p̄sumpsi

Deinde ꝓuersus ad astātes lachrymis infusus locut⁹ est. Charissimi mei videtis nūc in quāta vanitate p̄ciosuz meū tp̄s exp̄derim huic dño in tātis piculis aīe mee obtp̄ando q̄ nec̄z ad vnā horā liberare me p̄ot a p̄ntib⁹ angustijs z iminētib⁹ penis. de q̄ ex corde peniteo. Suadeo itaq̄ vobis vt fatuitat⁹ mee tā extremū piculū vos faciat cautiores. atq̄ tali dño in p̄nti fuiatis q̄ vos i hac extrema necessitate nō solū poterit ab angustijs p̄ntibus z futuris penis eruere. sz z vita coronare penni. Et ego charissimi si oronib⁹ vestris ad p̄stine valitudis statuz merear reuocari. spōdeo q̄m nō tā debiliū dñoz me rursus implicabo fuitijs. sz ei fuire conaboz q̄ potēs est. z me z oēs sua ꝑtute ꝓtegere. In tali itaq̄ penitudine ꝺfunct⁹ est magnū ceteris sue ꝓunctōis exemplū derelinq̄ns. De alio pene silī legīt in codē articulo deꝑhenso. q̄ tam ꝓualuit atq̄ religionē ingressus in magno feruoze indultū sibi tp̄us exegit.

CXXXVI

Erat q̄dā sanct⁹ heremita q̄ int̄ ceteras ꝑtutes magnā habebat grām infirmis ministrare. Hic ammonit⁹ p visionem iuit ad p̄ti mā ciuitatē. z dū venisset ad portā vidit q̄ndam horribilē infirmū z fetidū. quez etiā leprosi int̄ se sustinere nō valebāt. Huic cum sanct⁹ heremita fuire cepisset cū in dño confortans. rīdit infirm⁹. Sit de⁹ altissim⁹ benedict⁹ q̄ mihi hāc donauit infirmitatē. Sz timeo ne de⁹ minuat mihi p̄miū in celis ꝓter tuū fuitiū humile. Et ille Nō est ita. sed ꝓ mea mercede iussus suz huc venire. Hic scālis quotidie int̄ eos oriebat. z q̄nto pl⁹ heremita seruiebat. tāto pl⁹ seruire affectabat. z infirm⁹ eū seruire nō sinebat. vt pl⁹ sustinendo plus p̄miaret. Tūc post annos q̄ndecī expletos infirm⁹ deosculari cepit man⁹ heremite grās eidē referēs de pietate sibi impt̄ita. Heremita aūt rogabat dñm vt oñdere dignaretur. q̄liter hec aīa sancta de corpe egrederet. z ostensuz ē. Cū em̄ ad horā nouissimā ꝺuenisset audiuit vocē dicentē. Veni dilecte mi Tūc illa felicissima aīa ad oēs sensus corporis dicebat Vobis regratioz q̄ mihi obedistis. oculi vanitatē nō ꝺcupiuistis. aures vanitatē nō audistis. man⁹ in delitijs ꝺlectate nō fuistis. pedes ad vana nō cucurristis. olfact⁹ delicias ꝺtēpsisti. gust⁹ aliq̄d delicate nō edisti. Tu igit̄ o corp⁹ meū in pace q̄esce vt tpe opportuno recipias p labore eternā remuneratōz. Et h̄ dicto cū cōcentu angelorz sancta anima euolauit ad celum.

CXXXVII

Cū q̄dā dñs de naguozi haberet filiū nouū militē euntē ad tirociniū z trāseuntē per clarā vallē vidēs sanctā illā societatē z audiens ab eis p̄dicari de vanitate hui⁹ mūdi. et de breuitate hui⁹ vite. z mercede relinq̄ntiū oīa mūdana. z sequētiū xp̄m cogitāsq̄ q̄ finis eēt oīb⁹ cōis his z illis ītrauit ibi ordinē Dō cū p̄i suo fuisset nūciatū sup̄ modū aīo ꝓtristabat. q̄ quē sperabat hē heredē audiuit vniuerse hereditatī renūciasse. Dō audiens iuit ad monasteriū dicēs q̄ abbatiā destrueret nisi sibi fili⁹ redderet. Sz cū discretus puer furorē audiuit ait. Ne iraſcaris p̄mi. nā si facias q̄d tibi dicā reuertar ad vitā mūdanā z hereditatē tuā acceptabo. Tunc pat̄ hilarit̄ dixit. Dia p te facere sum parat⁹. dic q̄cquid volueris z aīo volēti fiet. Tunc inuenis ait p̄i. Quedā ꝓsuetudo est in terra tua q̄ tenet totū spaciū terre tue. q̄ nisi adeēt ibi libētissime habitarē. Et p̄ ait. Quecūq̄z illa fuerit eaz penit⁹ amouebo si volueris ad seculū redire. Tūc fili⁹ ait. Cōsuetudo ē in terra tua q̄ ita cito moriūt inuenes sic̄ senes q̄ nisi ꝑus remota fuerit ad terrā tuā vlter⁹ nō redibo. Dos audiēs pat̄ ipossibilitatē cōfessus. cū spm̄ dei loq̄ audisset p filiū ip̄m in pace do nro fuire p̄misit.

CXXXVIII

Quidam dñs pgens venari inuenit bestiam quā solus pseq̄bat m̄l̄tū auide fuis eius occupatis circa alias feras. Peruenit tandē ad q̄dā nem⁹ puū. z audiuit vocē humanaz satis dulcē z iocūdā. Mirabat igit̄ vñ vox illa sonuit. cogitauit em̄ q̄ nō potuit eē vox seruoz. Intrauit igit̄ nem⁹. z inuenit leprosū satis horribilez aspectu. cui⁹ carnes defluebant. quē vt vidit erat multū perpletus. Assumpsit tamē vires z iuit ad euz. z salutauit eum dulciter z quesiuit vnde p̄uenisset vox illa tā dulcis. Cui leprosus. Ego illā emisi. Tunc ammirans domin⁹ dixit. Quomodo potestis letari in tantis dolorib⁹ cōstitutus. Respondit leprosus. Inter dominū deum z me nō mediat nisi paries de luto hoc ē corpus meū. Quo cōfracto atq̄ interstitio dissipato ad ip̄m peruenia. Videns igit̄ quotidie dissolui ac debilitari corp⁹ meū gaudeo z canto pre leticia cordis expectās dissolutionem corpis ip̄ius vt sine impedimento ad deū fontē viuū valeā p̄uenire.

Munera CXXXIX

Refert beat⁹ Bernard⁹ in libro de ꝓsideratione ad Eugeniū sic dicēs. Dignū est ad mediū venire factū dulcis memorie martini nostri. Dic eī cardinalis p̄sbyter functus aliqñ legatiōe in dacia tā paup remeauit vt pene expensis z equis deficiētib⁹ vix p̄ueniret florentiā. Ibi epiſcop⁹ loci donauit ei equū q̄ pisas vsq; vbi nos eram⁹ tūc ꝓfect⁹ est. Postridie credo secut⁹ est eps. Erat enī ei ibi cā cū aduersario. z agendi aderat dies Cepit itaq; req̄rere suffragia amicoꝝ. Cumq; p̄ singulos solicitaret. ventū est ad martinū. z fiducia multo maior erat in illo q̄ꝑ q̄ nō posset īmemor eē recētis bñficij. Cū martinus decepisti me inq̄t. Nescieba etenī tibi īminere negociū. Tolle aūt equū tuū. ecce i stabulo ē. Et hora eadē resignauit. Quid ei dices mi eugeni. Hone alteri⁹ seculi res est. redisse legatū de terra auri sine auro trāsisse Per terrā argēti z argentū nesciſſe. Donū i/sup q̄d poterat eē suspectū ilico reiecisse. Refert ibidē beat⁹ Bern̄. Rē loquor quaz vidi. Erā cū ep̄o carnotēsi i ptib⁹ aq̄tanie vbi idē p̄sul legatōz p̄ris sumptib⁹ strenue admini strauit. Et eccea q̄dā p̄sbytero p̄sentat⁹ est illi piscis quē vulgi vocāt sturgionē. ꝓcuncta tus legat⁹ q̄nti venierit. nō accipio inq̄t nisi receperis p̄ciū. z resignauit solidos q̄nq; inuito z verecūdo. Itē cū esset⁹ in q̄dā opido dña illi⁹ opidi obtulit ei p devotōe cū manu tergio tres vel duas parapsides pulcras ligneas tñ. q̄s aliq̄ndiu ītuēs bō scrupulo cō sciētie laudauit eas. sz ñ adq̄euit accipe. Qñ argēteas accepisset q̄ ligneas refutauit. O si taliū daret copia virorum.

Nigromancia. CXL

Legit in scala celi q̄ fuit apud tholetū q̄ dam maxim⁹ nigromātic⁹ ad quē accedēs q̄ dam scutifer paup ꝓpter diuitias se ei⁹ seruitio mācipauit. Cū aūt die q̄dā vna cū magistro dño suo ad nem⁹ cū aue venatica venissent visum fuit illi scutifero q̄ ad ripā cuiusdam flumis venissent vltra q̄d erat castrum mirabilis structure. Cūq; req̄siuisset mgr̄m cui⁹ esset illud castrū. rñdit. dñi mei ē z cū eo pnoctabim⁹. para te ad faciendū homagiuz sibi. Cūq; icepissent ambo trāsire flumē speculator clamauit q̄ essent q̄ flumē trāsirēt. respondit mgr̄. Ego amic⁹ sum dñi reg⁹. Tūc apit pons tornatilis. iclinat ei. z. xl. iuuenes cū torticijs occurrūt z etiaz milites infiniti. Cūq; introducti fuissent palatiū. z rex ꝺscēdisset de aureo solio iuxta se posuit magistz z q̄siuit cām sui aduent⁹. Et magister. Jō veni vt dites sociū meū p̄sentē. z ab eo recipiaz homagiū. Cūq; p homagio fuisset req̄situs vt abnegaret p̄ez z filiū z spm̄ sanctū iuuenis stupēs z dextrā manū eleuās signauit se z ait. Ego reddo me p̄ri z filio z spūisancto. Tunc subito illa tota curia cū rege z mgro i abissuz ꝺscēdit solo iuuene pterrito remanēte.

Oratio CXLI

Legit in vita sctē elizabeth q̄ venit aliqñ ad beatā elizabeth matrona q̄dā nobil⁹ visitandi gr̄a z cū ea adolescēs quidā bertoldus noie secularit⁹ indut⁹. quē secli ꝓtēptrix Elizabet ad se vocās dixit illi. Videris nimis i discrete te habere z nimis dissolute viuere. Rñdit iuuenis. O dña mea suplico vobis vt oretis p me vt dñs det mihi gr̄am fuiēdi ei. At illa. velles ne ait vt ego orarē p te. Et ille. vellez vtiq; Et illa. O inq̄t vt te abilites ad gratiā dei similit⁹ orādo z ego p te libētissime orabo. Horaq; p̄uolutis genib⁹ in loco cōpetēti mōasterij i z verde cepit orare p iuuene. ipeq; iuuenis a longe orōni instabat. Et q̄s vtriq; aliq̄diu orassent. cepit iuuenis alta voce clamare dicens. O dña cessate ab orōne. At illa feruēti⁹ instabat. Postmoduz altius vociferare cepit dicēs. O dña cessate q̄ iā deficio. Himio nāq; calore iuuenis sudabat toraq; corpe fumabat z brachia totūq; corpus huc illucq; tāq; demēs iactabat. Tūc dña ip̄ius iuuenis z due beate elizabeth ancille accurrētes tenuerūt eū. z inuenerūt eū totū incaluisse. vestesq; ei⁹ numio sudore p fusas. Hepi⁹ aūt iteraꝝ clamorē tandē dixit In noie dñi oro vt cessetis ab orōne. q̄ iam igne⁹ sumor. z que tenebāt ip̄m vix calorez manib⁹ poterāt tolerare. Hora aūt vt cessauit oratio refrigerat⁹ est Et iuuenis ille ad ordinē fratrū minoꝝ se transtulit sic attractus Cōtigit h̄ freq̄nti⁹ z alijs p q̄b⁹ ip̄a dñm exorabat.

CXLII

Fuit quidā monach⁹ cisterciensis ordis bene religiosus fm̄ datam sibi gr̄am ī beate Marie fuitio valde devot⁹. Huic vt in calore religiosi ꝓpositi eo vtili⁹ quo humili⁹ desudaret suscitauit tp̄s emulū vnū de ꝓclaustralib⁹ suis. q̄ in oib⁹ q̄ ageret calūniaz ei statuēs. ꝓbis z factis eū insectaret. nec in h̄ solū manus dñi sup eū extēta. sed adhuc i flagellis duob⁹ vno corpali altero spūali Quo

tiens eñ tonabat auditũ tonitrui ferre non valẽs fere vsq; ad extitũ aĩe turbabat. Sz et gutta quã roseã vocãt certis tpib; ita faciez ei⁹ exulcerabat vt ꝓpt aspect⁹ feditatẽ infirmi toziũ sepi⁹ z diut⁹ tenere cogeret. Cũq; hac ĩ firmitate ꝯuat⁹ q̃dã nocte post matutinas is/set cubitũ increpabat aĩam suã p dolozẽ cõ/punctõis in lectulo cozpozee q̃ctis. Paucis aũt diebꝫ añ euolutꝫ bzeui tpis iteruallo mo nasteriũ patrẽ cũ monachis fere q̃ndecim e cozpe xp̃s vocauerat. Dũ g̃ ille in ozõib; vi/gilaret in extasi fact⁹ vidit p mediũ infirmito riũ trãsire exercitũ monachoz. int q̃s abba/tẽ suũ z monachos illos q̃ paulo ante obie/rũt recogñuit. q̃z vn⁹ ad eũ diuertẽs. zañ lectũ ei⁹ subsistens. ait. Frat charissime nos q̃ hic trãsim⁹ in monasterio dũ in ꝟ cozpe viuere/mus ꝟuersati sum⁹. oẽs q̃dẽ gloziamur ĩ spe. sz differimur adhuc a regni itroitu ꝓpt q̃rũ/dam fratrũ negligẽtiã. q̃z alĩ tarde. alĩ tepi de vel oẽs ingrate soluũt psalmos z ozõnes q̃s debẽt p aiab; nostris. Nec solũmodo rei sunt apõ nos. sz ipe xp̃us ml'ta bz aduersus eos. Jpm eñ puocãt z excitãt ad vomitum dũ tepide votũ vite puriozis emulanť. z sctẽ p̃cepta regule sine scrupulo ꝓsciẽtie trãsgre diũť. Jpis siq̃dẽ ꝓueniẽtib; in vnũ tpe z lo/co ozõis z psalmodie iã nõ est spũalẽ escã mã ducare dũ vnuscꝫq; p̃sumit cozde vanitatez ad delectandũ. z aĩa coz nauseat sup mãna celesti q̃i leui cibo z ꝓtẽptibili. Hoc aũt iraz dei maxie puocat q⁹ in illa hoza in q̃ frẽs ob reuerẽtiã trinitatꝫ iclinãt alĩq; cachinnãt et de ociosis occulte significãt. Alĩ coꝛpe z coz de rigidi vix postq̃ gl'ia p̃ dictũ est inclinãt sz necdũ spũiscto dicto erecti curiosi p paries tes vagank. Alĩ ĩ modũ statuaꝛ ad ozãduz stantes sic somno sepulti sunt vt nesciant q̃d agant circa se. z nihilomin⁹ tñ incuruãt se et erigũt sicut ceteri misera q̃dã ꝓsuetudie. Ua de z dic abbati ex parte nr̃a vt cozrigere sata gat has negligẽtias fratrũ q̃b; ad ꝟ specula/toza dño dat⁹ est vt annũciet eis pctã ip̃oꝝ. Hic disparẽte defuncto mõach⁹ latẽter sur gẽs perrexit ad eccl'iam z añ q̃ddã altare p̃i uatũ toto affectu cozdis ozare cepit. Stati/q; fuit in spiritu. Et respiciẽs p fenestrã q̃ su per altare erat vidit incãdescere radiũ solis Et ecce mire pulcritudinis mulier p ipaz/fe nestrã introiuit. Que stans iuxta eũ dixit ei. Hosti que suz ego. Quo rñdẽte. nescio. Ego sum inq̃t Maria mat ihu q̃ veni vt cõsoler gemitus tuos z lenire dolozes tuos. Uidi eñ lachrymas tuas z ozões tuas. Et factũ ẽ cum hec diceret frib; in chozo ad gl'ia patri mozẽ suo se incuruãtib; ipa cãcellatis mani bus reuerẽter z ꝓfunde vsq; dũ diceret sicut erat in ꝓncipio incuruauit se. Et rursum ere cta dixit ei Honach⁹ ille mozt⁹ qui psẽqba tur te multiplicit fm multitudinẽ maligni/tatis q̃ te psecut⁹ est penas recepit. Et vt ve/rũ me dicere credas. esto san⁹ ab hac duplici quã sustines ifirmitatis peste. Et tergẽs ma nica vestimẽti sui faciẽ euanuit ab oc'lis ip̃i⁹. In crastino vero abbati rẽ secrete referẽs i/dicio faciei mutate fidẽ ip̃i z ceteris frib; fe cit ad honozẽ regine angeloꝝ z dñe celoꝝ.

CXLIII

Quidã ep̃s deuot⁹ vidit in somnis puez pi/scantẽ de puteo cũ hamo aureo z linea argẽ tea. z inde ꝓtrahebat vnã pulcrã mulierem. Et ep̃s euigilãs vidit eundẽ quez in cimite rio sup vnã tumbã ozãtẽ. Et q̃siuit ab eo q̃d facer et rñdit. Pro aĩa matris dico pater no ster z miserere. Et intellexit vir sanct⁹ q⁹ ani/ma ill⁹ mulieris liberata essz a purgatozio p̃ cibus illi⁹ pueri. z pater noster esset ham⁹ au reus. z miserere eẽt linea argentea.

CXLIIII

Legit ĩ libzo de septẽ donis q⁹ fuit q̃dã ꝺ uota matrõa q̃ in eccl'ia q̃dã cathedrali sole bat ozare. z ĩ angl'o secreto ꝓstrata cũ maxĩa deuotõe dicebat pat noster z aue maria z cre do ĩ deũ lachrymis tota liq̃scẽs z pauimẽtũ pfundẽs. Ep̃s aũt illi⁹ loci hõ sancte vite vi dit columbã de celo venientez z lachrymas illas colligentẽ z deferentẽ in celũ. Et cuz ꝟ viciꝫ ml'tis vidisset vocata femĩa illa q̃siuit ab ea q̃ eẽt ozõ ei⁹. Que cũ rñdisz sibi. Dixit ep̃s. Quã felix eẽs si psalteriũ scires. Ꝺõ cũ didicisset z ozaret. Ep̃s deinceps nõ vidit la chrymas nec columbã. Uñ abstulit ei psal/teriũ precipiẽs vt ad ozões ꝓsuetas rediret. Ꝺõ cũ fecisset vidit ep̃s q⁹ deuotio ꝑstina z lachrymę z columba ptin⁹ redierũt.

CXLV

Anno dñi. c. xxv. Caliphus ret tartaroꝝ conat⁹ est extirpare xp̃ianos ꝺ regno suo. q; xp̃iani mixti habitabãt int paganos. Unus aũt de ꝓsiliarijs suis ꝓsuluit regi. vt eos vince ret et euãgelio. Hã xp̃s de⁹ xp̃ianoꝝ locut⁹ ẽ. Si q̃s xp̃ian⁹ nõ desitauerit z dixerit monti huic tollere z mittere in mare fiet ei. Qui cõ uocauit oẽs xp̃ianos q̃siuit si verbũ xp̃i et

euãgeliũ verꝫ sit. Rñdentibꝫ oĩbꝫ q̃ sic. statiz cõminat⁹ est eis q̃ nisi ifra decẽ dies ℔ facto oñderent oẽs perent. Tũc epi z sacerdotes ꝓuocauerũt xp̃ianos. z indicto ieiunio per triduũ z orõibꝫ itendẽtes rogauerũt dñz ihm xp̃m. vt suis fidelibꝫ succurreret. Et reuelatũ est cuidã epo deuoto q̃ sutor monoculus dign⁹ eẽt pferre illa ꝕba. z pl'm xp̃i de pic'o eruere. Qui et hũilitate rennuit z se pctõrez eẽ asseruit. Tñ ex obediẽtia p̃cepto se submisit z xp̃iani ex vna pte steterũt z crucẽ xp̃i secũ habuerũt. z caliph⁹ ex alia pte cũ suo pl'o q̃ fuerũt parati ad occidendũ xp̃ianos. Ora uit aũt sutor fletis genibꝫ ne xp̃s tot xp̃ianos necari p̃mitteret. z p̃cepit mõti vt se tolleret. qõ z statim factũẽ. Quo viso rex baptisat⁹ z ẽ plures cũ eo. z sic fides roborata ẽ z augmẽtata.

CXLVI

Legit de q̃dã paupe opario q̃ panẽ p se et pueris suis lucrabat manibꝫ suis. Accidit aũt q̃dã die vt iret ad locũ vbi ꝓducebãtur oparij nimis mane. Tũc cogitauit q̃ iret ad eccl'iam audire miſſaz. z audiuit miſſaz ꝺuote rogãs deũ. vt daret ei lucrari honesto labore suo. ita q̃ posset se vxorẽ z pueros nutrire in hac vita sine pctõ. Et cũ deuotõe detentus ibi diu remãsisset. redijt ad locũ vbi ꝓducebant oparij nimis tarde ita q̃ oẽs erãt iaz ꝓducti. Tũc fuit desolat⁹ sicut ille in cui⁹ domo non erat fortassis panis nec argentum. Et dũ tristis de loco ꝓductõis recederet cogitans q̃d posset facere. obuiauit cuidã diuiti burgẽsi q̃ q̃siuit ab eo cur nõ erat ꝓduct⁹ Qui dixit ei. quo sibi ꝓtigerat. z quo audierat miſſaz z oblit⁹ erat seipm ibi. Tũc cogitauit ille diues q̃ orões ei⁹ cẽnt bone. z dicit ei Vade itez ad eccl'iaz tota die z dabo tibi tãtũ q̃ntũ dabo ceteris opariis meis z ora bono cordep me. Ille aũt gaudẽs q̃ inuenerat vbi posset lucrari fuit ibi tota die manibꝫ cõplosis z genibꝫ fletis p diuite rogãs deũ. Et diues misit sibi comedere sicut ceteris opariis. Sero redijt z habuit. xij. ꝺnarios sicut z alij. z adhuc vnũ panẽ vltra. Et cũ rediret ad domũ suaz z ad pueros suos obuiauit ei xp̃s in sil'itudine hois senis honestiz bñ iduti. Et dixit ei. q̃ntũ dedit tibi diues illa die p seruitio tuo. Rñdit. Duodecim denarios et vnũ panẽ. Tũc dixit ei. Vade ad eũ z dic ei q̃ male soluit. z nisi mel⁹ soluat z pl⁹ det tibi male erit sibi. Tũc ille redijt ad diuitẽ z dixit ei. Un⁹ senex cui obuiaui remittit me ad vos dicẽs q̃ vos nõ dedistis mihi sufficiẽtẽ mercedẽ. z dixit mihi q̃ dicerẽ vobis q̃ nisi melius soluatis male erit vob. Tũc diues dedit sibi q̃nq̃ parisiẽses. Et ille recessit z itez obuiauit seni. z dixit q̃ adhuc non soluerat sufficienter. z q̃ rediret z diceret sibi q̃ adhuc daret sibi pl⁹. Et tũc ille redijt z diues dedit sibi centũ solidos z vnã vestẽ. Et eadẽ nocte apparuit ei dñs in visiõe dicẽs ei q̃ nisi pauper opariꝰ rogasset p eo mortu⁹ fuisset illa nocte z dãnat⁹. Tũc ille diues cõpunct⁹ melioravit statũ z vitam z cepit dare elemosynas largas z eccl'ias freq̃ntare z bona opa facere. ita q̃ postmodũ i bono statu mortu⁹ fuit.

CXLVII

Erãt duo scolares renunciãtes seculo et claustrũ ingrediebant. Diabol⁹ aũt tẽptauit m'kũ vnũ eoꝝ vt ad seculũ rediret. Qui temptatõi resistere nõ valẽs dixit socio suo. Redire me oportet ad secl'm. Quez ille retinere nõ valẽs ait Veni ꝓpus ad altare beate marie virgis z salutem⁹ eã ꝓpus. Cunq̃ orõem facerent ille q̃ tẽptabat attedabat orare. q̃ cor ei⁹ vt citi⁹ exiret cruciabat Socius aũt eius vberrime cũ lachrymis btãm ꝙginẽ invocauit. Temptat⁹ aũt vidit mariã pallio suo lachrymas ei⁹ recipientẽ z filio suo oñdentẽ et dicentẽ. O dulcissime fili mi qui sp exaudis supplicit' te invocãtes suscipe has lachrymas serui tui. z effectũ petitõis ꝓcede. Cui filius. Nõ est fas o mat' vt tibi aliq̃d denegẽ. fac cũ eo sicut vis. Tũc ille q̃i de gui somno euigilans sociũ adhuc flentẽ eleuat. z ad pedes ei⁹ pcidens ait. Hodie meritis z lachrymis tuis ab oĩ tẽptatõe suz liberat⁹ z ad claustrũ redeam⁹ z beate virgini seruiamus.

CXLVIII

Quidã fili⁹ habuit p̃em q̃ obijt. z filius. xxtij. annis p aĩa patris q̃tidie specialẽ orationẽ fecit. Cui pat' post ℔ tps apparuit dicens se in magnis penis eẽ. Cui fili⁹. Prosuit ne tibi orõ mea q̃. xxx. annis et vltra p te orauit. Rñdit pat'. Nõ. Cui fili⁹. Ergo dãnatõni vt audio subiaces si nihil orõ tibi pfuit. Rñdit Fili nõ dãnatus sum sz purgatorio datus. vbi vehemẽter crucior donec oĩa pctã vsq̃ ad nouissimũ quadrantẽ exoluant. Et ait filius. Cur g̃ nõ ꝓsunt tibi orões mee. Rñdit pat'. Quia sp p illud tps in peccato mortali fuisti. Cui fili⁹. Quo ℔ pat' esse potuit cũ annis singlis ꝓfessus suz. sacramẽtũ eukaristie suscipiẽs. Rñdit p̃. Quãuis annis singulis

ꝓfessus cõmunicasti. indigne tñ sp sacramẽ/
tum accepisti. qz ꝓtritio tua z ꝓfessio vera nõ
fuit. qz nõ ex charitate. sz ex ꝓsuetudine q̃daz
ꝓcessit. in signũ cui⁹ ꝓfessionẽ distulisti vsq̃
ad vltimã septimanã q̃dragesime qñ ꝑ ꝓfusi
one ꝓfessionẽ tuã differre vltra timuisti z in
nullo post ad emẽdationẽ te dedisti. Jn quo
relucet in tã longo tpe firmũ ꝓpositũ emen/
dãdi te nõ habuisse. Nullũ g̃ peccatũ tuũ de⁹
tibi in eo tpe indulsit. Qui cõpunct⁹ postmo
dũ vere fuit cõtrit⁹ z ꝓfessus abñciẽs oñes
mũdi vanitates in vestib⁹ z moꝛib⁹ ac gesti/
bus. deoq̃ de reliquo seruiendo. Qui tunc
deuotius ꝑ patre oꝛauit. z in bꝛeui de purga
toꝛio liberauit.

¶ Oꝛnatus vanus.

¶XLIX

¶ Legit in scala celi q̃ dũ q̃dam dña roga/
ret frequent⁹ dñm deũ vt sibi oñderet q̃d plus i
muliere odiret. vt de illis posset se custodire
Rapta semel vidit q̃ndã comitissam stare in
toꝛmentis maꝛis z cruciari absq̃ miscꝛdia a
crudelissimis demõib⁹ inferni. Cũ aũt trahe
ret⁹ de pena i penã z trãsiret coꝛã ista eo q̃ fu/
isset sibi familiaꝛ dũ viueret clamauit. Heu
heu misera. Casta fui. abstinẽs fui. z elemo/
synaria z ꝑ nulla alia ꝛe crucioꝛ nisi ꝑ oꝛna/
tu ꝑ quẽ fui peioꝛ q̃ ignis infernalis. q̃ nõ cõ
burit nisi peccatoꝛes z sibi ꝓiũctos. sz oꝛna/
tus me⁹ sanctos z iustos nõ ꝓiũctos z cõiun
ctos ꝓsumpsit. Tũc illa q̃ hec videbat dixit
ei. Ergo oꝛnat⁹ est illud qꝛ pl⁹ displicet i mu
liere. Cui dãnata. Uan⁹ oꝛnat⁹ est fax inflã/
mans oẽm ignẽ peccati. z pditoꝛ vendens et
tradens castra dei demonib⁹. zẽ imago dam
natõis eterne. Tũc venerũt duo teterrimi d̃
mones cũ lanceis igneis z pfoꝛatis eã posu
erũt in ollã maxima plũbo liq̃facto plenam
Tũc ista ad se reuersa cognouit qꝛ erat illꝛ
qꝛ in mulieꝛib⁹ odiebat deus.

¶L

¶ Legit in scala celi q̃ fuit q̃dam sanct⁹ qui
dũ semel oꝛaret in extasi posit⁹ vidit celũ ap/
tum. z dũ staret cũ mirabili gaudio eo q̃ mꝛ
ti ꝑ illã apertura intrarẽt. vidit venire duos
dꝛacones crudelissimos z illi extendẽtes re/
te maximũ z ponẽtes añ illaz apturã ꝓhibe
bant oñes volẽtes intrare ne possent. Cum
q̃ iste fleret z oꝛaret ad dñm vt demõstraret
sibi q̃ erant dꝛacones z q̃d erat illud rete. af/
fuit ei angel⁹ dicẽs. Draco vn⁹ est ĩmũdicia.
draco secũd⁹ est vana gꝛia. sz rete est lasciu⁹ z
van⁹ oꝛnat⁹ mꝛicꝛ. z iste eleuank ꝑ inanẽ glo/
riã z ĩmũdiciã. z tantã iacturã in mũdo faci
unt vt apturã quã xps suo sanguĩe fecit in
celo claudãt ne bñficia celestia possint asc̃ẽ
dere. z ne aĩe possint ĩtrare gꝛiaz btoꝛ. Et di
co tibi q̃ plures dãnank ꝑ illicitas mulieꝛuz
allectões z ꝑ varios oꝛnat⁹ q̃s sit numer⁹ ipse
demonũ infernaliũ.

¶LI

¶ Legit in scala celi q̃ fuit q̃daz religiosus
z sacerdos q̃ ꝑ matre sua moꝛtua ꝓtinue cele
bꝛabat. z se penis magnis affligebat. Cũ aũt
q̃dã die cũ lachꝛymis ꝑ ea deũ exoꝛaret vidit
eã coꝛã se stãtẽ z eq̃rentẽ sup dꝛaconẽ crudel⁹
simũ ignẽ sulphureũ spirantẽ. Et ab vtraq̃
ꝛte ipius stabat ꝛmon vn⁹ cũ cathenis igne
is habẽtib⁹ aculeos intrãtes intra eã z tene/
bant ligatã. De capite ei⁹ exibãt lacerte mul
te z maꝛie. q̃ sugebãt cerebꝛuz ei⁹. Jn oculis
ei⁹ stabãt scoꝛpiões. z in auꝛib⁹ ei⁹ duo crude
lissimi mures. Simia stabat añ eã z cũ cru/
delissimo lapide coꝛrodebat z frãgebat labia
os z dentes. Serpens maxim⁹ cingebat col
lum z sugebat vbera. Jn manib⁹ erãt anuli
ignei. z pedes cingebank subt⁹ ventrẽ dꝛaco
nis. Cũq̃ iste h̃ vidẽs territ⁹ rueret z nõ pos
set dicere verbũ. illa clamauit. Noli timere
fili mi. qz nec ego nec illi q̃ mecũ sunt possũt
tibi nocere. Ego sum inq̃t illa maledicta z ĩ
felix mat tua q̃ dãnata eternaliꝛ subiici d̃beo
istis penis. Tũc fil⁹ resumptis viꝛib⁹ ait ma
tri. Cur estis dãnata cũ fueritis ꝓfessa. susce
pistisq̃ bñ eccl'iastica sacramẽta. Rñdit illa.
Oꝛnamẽtũ vanũ nihil aliud est q̃s saccus vl'
archa plena ira dei. Et qz totã iuuẽtutẽ meã
in lasciuiis z picturis z ĩ oꝛnamẽtis vanis ex
pendi dãnata sum. Et licet de istis ꝓfiterer.
nõ tñ cũ ꝓposito dimittẽdi. q̃ ꝙ dimisi non
volũtarie. sz ꝑter bonoꝛẽ meũ. nõ fui ꝓtrita
de p̃cedẽtib⁹. nec ꝓfessa de indigna susceptõ
ne sacramẽtoꝛ. nec de inoꝛdinata ꝓfessione.
z palliatõe ꝓfessiõis mee. Tũc fil⁹. Quid si
gnificãt iste pene. Rñdit mat. Draco iste quẽ
cq̃to est mihi dat⁹ ꝑ ꝓsensib⁹ coꝛruptõnuz q̃s
ego habui z affectaui. vt alij de me delecta/
tionẽ haberẽt. z dedi occasiões m'tas peccã
di. Isti duo demões q̃ in vtroq̃ latere me af
fligũt. vn⁹ est ꝑ retributiõe bonoꝛ q̃ ego feci
patri tuo vt puideret mihi in vanis oꝛnamẽ
tis. Alter est ꝑ puocatõe quã ego faciebã ad
alias mulieres. vt similib⁹ oꝛnamentis z pi/
cturis se ꝓponerẽt. Cathene sunt mihi date

ꝓpter vanitatem cingulorū ꝛ zonaꝝ argenteaꝝ.que libenꝫ eundo in tunica ostendebā. Et quot claues argenteas habebā tot ferrei de ista cathena intrant intra me. q̄ cruciant me mirabili modo. Uinculū manuū est ꝓpter corruptos tactꝰ factos Anuli ignei ꝓpter ostēsionē manuū. Coluber colli est ꝓpter ostensionem pectoris. Et quia sustinui ibi corruptos tactus fugit mea vbera cū dolore horribili. Lapis frangens os ꝛ labia ꝛ dentes ꝛ linguā est ꝓpter corrupta oscula. ꝓpter īmunda verba ꝓpter lasciuos cantꝰ. Dures auriū sunt ꝓpter corruptū ꝛ dissolutū auditum. Sed scorpiones oculorū sunt ꝓpter corruptos aspectꝰ. Lacerte capitis sunt ꝓpter alienos crines ꝛ ornatꝰ varios ꝛ lotōes indebitas faciei ꝛ capitis mei. Uinculatio pedum subꝰ ventrē draconis est ꝓpter cogitatōes et inordinatos discursus quos ego feci ad ostēsionē pulcritudinis mee. Et ideo maledicta sum in eternū. nec p̄ces tue nec cuiuscūq̄ alterius possūt īminuere penā meā. Et subito cū furore se erigēs draco qui eā portabat tā q̄ fulgur cū horribili vlulatu recessit.

QLII

Narrat dñs ꝛ vilbelmus parisiēsis in tractata suo de vniuerso. qualiter q̄daꝫ mulier talibus supuacuis ornatibꝫ intendēs dū viueret. post mortē apparuit cuidā pectens crines suos lamentabiliꝫ pectine grandi ꝛ ferreo flammeo. dicēs se hec pati debere in perpetuū ꝓ meretriceo ornatu capilloꝝ. cui intendebat īmoderate dū viueret.

Patientia coniugū. QLIII

Refert augustinꝰ in li. q̄. ꝓfeꝫ. quia mater eius sancta monica vbi nubilis est facta tradita viro ꝑuiuit ei veluti dño. ꝛ sategit eū lucrari. loquens illi de moribꝫ virtuosis. Ita aūt tolerauit cubilis iniurias vt nullam de hac re cū marito haberet simultatē. Erat eī ille sicut benivolētia p̄cipuus ita ira feruidꝰ Sed nouerat hec nō resistere irato viro. ñ tantū facto sed ne verbo quidē. Jaꝫ vero refracto ꝛ quietato cū opportunū videret. rationem facti sui reddebat si forte inconsideratius cōmotꝰ fuerat. Deniq̄ cū matrone multe quarū viri mansuetiores erāt plagaꝝ vestigia etiā dehonestata facie gererēt. inter amica colloquia ille arguebant maritoꝝ vitā Hec aūt eaꝝ linguā veluti ꝓ iocū grauiter ammonebat dicēs q̄ exquo illas tabulas q̄ matrimoniales vocanꝫ recitari audissent tā q̄ instrumēta quibꝫ ancille facte essent deputare debuissent Proinde memores ꝓditiōis subire aduersus dños nō oportere. Cunq̄ mirarenꝫ ille scientes q̄ ferocē cōiugē sustineret nunq̄ fuisse auditū. aut aliquo indicio claruisse q̄ ille ceciderit vxorē. aut se inuicē vel vnū diē domesticaliꝫ dissenserint. ꝛ causaꝫ familiariꝫ quererēt. docebat illa institutū suū qđ supra memorauī. Que obseruabāt ex pte gratulabāꝫ. que nō obseruabāt subicere verebanꝫ. Parentes honorare

QLIIII

Cū quidaꝫ Iohannes conata nomīe ditissimus esset. nec haberet nisi duas filias. nuptui tradidit illas duobus nobilibꝫ ciuitatis. Quas cū tradidisset in tantū generos dilexit vt auruꝫ ꝛ argentū ꝛ bona sua tpalia succedēte tēpe eis oīa ptirēt. Cunq̄ durā tibꝫ denarijs ei grati viderenꝫ. sed deficientibus eis redderenꝫ ingrati. volens cauteꝫ sue indigentie subuenire tale adinuenit ꝓsiliuꝫ Adijt quendā mercatorē sibi familiarē ꝛ decem milia librarū ab eo sibi accōmodari ad triū dieꝝ spaciū postulauit. Cunq̄ pecuniā mutuo acceptā ad domū ꝓriaꝫ deportasset ī quodā magno festo generis atq̄ filiabꝫ parat nobile ꝓuiuiū. Postq̄ vero comederunt intrauit cubiculū ꝛ cistā quā nouā fieri fecerat cū tribus firmis clausuris aperuit camera clausa. ꝛ illā pecuniā quā mutuo accepat extraxit de scrinio ꝛ posuit sup p̄ciosa tapetia. ꝛ eam diligēter cōmouit cū magno sonitu ita q̄ filie possent audire sonū. Et ille filie audiētes sonitū pecuniaꝝ venerunt occulte ad ianuā ꝛ viderūt per rimas magnaꝫ summam pecuniaꝝ. ꝛ viderūt q̄ pater reaccepit pecuniā ꝛ diligēter posuit ad cistaꝫ ꝛ clausit eam. Ipe vero redijt ad filias ꝛ letabanꝫ. et nihil ꝓ tunc audebant interrogare. Pat̄ vero post egressuꝫ eaꝝ accepit pecuniā ꝛ reportauit mercatori. Altera vero die filie ꝛ genitori redeunt ꝛ patrē interrogāt quāta esset pecunia in scrinio sic firmato posita. Cunq̄ ille fingeret. xxv. milia librarum esse quas in depositō posuerat vt sibi testamētū faceret. ꝛ reliqueret generis ꝛ filiabus si tamē modū quē ipe ordinauit cū eas nuptui traderet obseruarēt. Et que sibi magis q̄diu esset ī hac vita benivola cēt magis acciperet post mortem. Quo audito nimiū gauisi sunt. ꝛ cū magna diligentia ipi honorez vsq̄ ad mortē exhibuerūt ꝛ nullā penuriā sustinere ꝓmiserūt

necꝫ in vestib⁹ necꝫ in alijs necessarijs corporis Ubi ante solebāt ei vnū cussinū locare iā duos posuerūt. ꝛ ꝑ spe remuneratōis. Appropiuq̄nte aūt fine vite sue vocatis generis ꝛ filiab⁹ sic eas alloq̄t. Anteꝫ moriar nō intendēs aliō facere testamētū q̄ꝫ in scrinio firmato reliq̄. vidi c̄ñ charitatē vīam quā mihi oñdistis satꝭ magnā de q̄b⁹ deo regratior ꝛ vobis. iō in tātū diligo vos q̄ nulli meliꝰ faceo totū q̄cq̄d habeo q̄ꝫ vobis. ꝛ iō volo q̄ testamētū meū soluatꝭ ī vita mea añꝫ moriar. vt p⁹ morte null⁹ aliq̄d inde acq̄rat q̄ꝫ vos Stati ḡ coꝝ me dū adhuc viuo frib⁹ ꝑdicatoribꝫ ꝛ mīoribꝫ ꝛ heremitꝭ vnicuiꝫ. l. libras assignare curetis. a q̄b⁹ cū mortu⁹ fuero claues scrinij mei ꝛ deposiri q̄s in suo hñt dispositō repetatis. in q̄libet claue meū apposui sigillū in testimoniū p̄missoꝝ. vnicuiq̄ aūt eccl'ie ꝛ reclusorio certā pecunie q̄ntitatē dū lecto ꝺ cūberet donari fecit. Qꝺ ꝛ libenꝫ fecerūt spe testamēti. qꝺ in p̄cio expectabāt. Cūq̄ diem clausisset extremū ꝛ celebrate essent obsequie. apō ꝑdictos religiosos deposītas claues receperūt. q̄b⁹ acceptꝭ scriniū in q̄ depositā pecuniā putabāt apientes nihil ī eo aliō iuenerūt nisi clauā enormē grossam ꝛ magnā. in cui⁹ manubrio sceptū erat. Ego iohes consarta tale cōdo testamentū vt q̄libet mactek hac clauā q̄ seipo neglecto alterius curam gerit Quo viso ꝛ lecto m'tū ꝓturbati sūt ꝛ patrez maledicebant.

¶LV

¶ Legiꝭ in li. de septē donis q̄ cū q̄dā mauritan⁹ faci⁹ eēt parisienꝫ epūs mat'ꝫ sua paupcula vetula ꝯ andiēs parisi⁹ venit ꝛ ī domo cuiusdā diuitis hospitata est. cui ipa reuelauit q̄ ipa eēt mat'ꝫ epi. Qui eā ꝓciosis vestib⁹ adornās nobiliꝫ eā ad epm duxit. itimās ei q̄ eēt mat'ꝫ sua. Cui ille. Istā m'rem meā nō recogn̄sco q̄ diues apparet ꝛ nobil'. Ego aūt sum filius cuiusdā paupcule rusticane femie ꝛ inculte. q̄ nūq̄ habuit ornamētoꝝ culturam. Hāc si talē viderē eā vtiq̄ recogn̄scerē Illa āt ꝓfusa ornatu illo depositō. ꝛ resūpta veste p ꝓpria venies ad filiū honorifice ē ab eo recognita ꝛ suscepta. ꝛ vsq̄ ī finē suū ꝓuenienter tractata. Ulñ manifesto ꝯ facto tantā gl'iam in eo ab oīb⁹ acq̄siuit. q̄ntā nūq̄ a q̄ntacūq̄ genere nobilitate habuisꝭ.

¶LVI

¶ Anno. dñi. Ḋ.cc.l. accidit ī diocesi eduensi apō virgiacū castꝝ ducꝭ burgūdie q̄ q̄dā ꝑpt bona materna q̄ male expēdebat ī tabernis ꝛ alijs vt ꝓsueuerat q̄dā mane offendit m'rem suā. ita q̄ ipa ira ꝺmota imprecata ē ei sic. Rogo deū q̄ añꝫ reuertar⁹ deportēris m'ri tue frigidū exitiū feretro mortu⁹ et malo gladio lacerat⁹. Et q̄dā ali⁹ iuuenis de villa circūiacēte impi⁹ ꝓtra pentes suos sepe ꝑpt suā īsolētiā eos molestabat. vñ ipa die cū ipm corrigerēt pentes sui manu dextera pcussit p̄ez suū. ꝛ pat'ꝫ irat⁹ imp̄cat⁹ est dicēs Dan⁹ q̄ me pcussisti rogo deū vt hodie malo gladio amputet'. ꝛ tu īfra triduū in tali patibulo suspēdaris. Accidit ḡ vt illi duo iuuenes p⁹ dictas imp̄catōes pentū obuiarēt sibi mutuo. ꝛ vn⁹ iuitauit aliū ad tabernā. Quaꝝ cū ingressi fuissent ꝛ biberēt ceperūt litigare ꝛ se ad inuicē pcutere. Ille ꝺ quē imp̄cat⁹ est pat'ꝫ pcussit aliū gladio. ꝛ cū cēt soli timens ne clamor excitaret ꝺ eū si ali⁹ viu⁹ remaneret. m'tis vulneribꝫ eū lacerās occidit. Cuꝝ aūt clamore mot⁹ ꝺ eū ad siluā fugeret. ꝛ illi de castro illo eū insequrent'. cū se gladio suo ꝺfenderet vn⁹ de insequntib⁹ manuꝫ q̄ tenebat gladiū ꝛ q̄ p̄em pcusserat āputauit. Captus ē ꝛ infra triduū suspēsus ē in patibulo illo q̄ pat'ꝫ fuerat imp̄cat⁹. Ali⁹ aūt deportatus fuit ad domū m'ris in feretro m'tis vulneribꝫ cō fossus vt ipa fuerat imp̄cata. Hoc aūt cū factū cēt recēs ꝛ q̄dā fr̄ ordis ꝑdicatoꝝ ī dicto castro ꝑdicaꝝ. m'r dicta retulit illi cū lachrymis petēs penitētiā p dicta imp̄catōe.

¶LVII

¶ Legiꝭ in scala celi q̄ q̄dā miles q̄ habens vxorē filios ꝛ filias m'tū dilectos fuit infirmus ad mortē. Cū ḡ vxor ꝛ filij statēs iuxta eū plāgerēt. ꝛ q̄libet in suo plāctu ꝑtenderet suā necessitatem. miles resumēs vires dixit vxori. Ego dimitto vob frēs ꝓsanguineos ꝛ pentes possessiones diuitias ꝛ reddit⁹ magnos. Et oīa ista ꝛ plura alia dimitto filijs meis. ꝛ attēdi ad planctū vestrū ꝛ filioꝝ meoꝝ. ꝛ null⁹ vestꝝ ploret nec plāgit me. q̄ꝝ vado ad terrā in q̄ nullū scio me hīe amicū nec ꝓsanguineū. ī q̄ nullas possessiōes habeo seu diuitias. sꝫ nud⁹ recedo ꝛ sol⁹. nescio de q̄b⁹ ī terrogabor. nec cū q̄b⁹ potero hīe ꝓsiliū. nec in q̄ hospitio declinabo. Et iō cum plāgitis me ꝑpt meū. ꝛ lugeatis ꝑpt vos ꝛ nō ꝑpter me plangā ego meipum. Et vocato notario destruxit testamētū factū ꝛ medietatē omniū bonoꝝ suoꝝ statim dedit paupib⁹.

Passio dñi. ¶LVIII

¶ Scribiꝭ in li. q̄ appellat⁹ speculū humane saluatōis. q̄ q̄dā deuot⁹ ꝛ religiosus vir cō-

tinuis ꝑcibꝫ rogabat deū vt sibi reuelaret q̄ le fuitiū eēt sibi magꝫ acceptū. Quadaꝫ igit vice vidit dñm ihm ad se veniētez magnāq; crucē i dorso ferētē ac sibi dicētē. Nō poterꝫ mihi gtꝰ z accepti⁹ obseq̄uꝫ ꝑstare q̄ q; grauē crucē meā iuues me portare. Et cū ille q̄ reret qđo crucē suā secū baiularꝫ. rñdit dñs In corde portab crucē meā p crebrā recordationē z ꝓpassionē. In ore p deuotā grāz actōꝫ. In auribꝫ p penaz meaz auidā audi tōꝫ. in dorso p carnis tue assiduā maceratōꝫ Qđ ille audiēs adiplere satagebat. QLIX

Juuenis q̄dā religionē intrās in secl'o delicate fuit nutrit⁹. z iō austerā vitā sue regule vix tenere poterat. Panis erat niger z dur⁹. vinū acre. z oia ḡuia videbāt. z ideo a suo ꝑlato petiuit licētiā recedēdi dicēs se nō posse portare ordinē. Cui abbas. Charissime fili nō potestis recedere q̄ estis ꝓfessus mōach⁹ in ordie isto. sꝫ magis roga deū vt ꝓseuerare possis cū alijs. q̄ forta ssis tēptatio diaboli ē Ille aūt tpe breui acq̄uit. z itez tēptat⁹ ē. et mutato habitu iuit ad scl'm Cui eūti apparuit xp̄s i specie cuiusdā iuuēis z seq̄bat eū. Ille vo festinabat q̄i despat⁹ nesciēs q̄ iret Xp̄s aūt clamabat ad eū dicēs. Expecta me. Ille vo ap̄li⁹ currebat. Tūc dñs vocauit eū noie ꝓꝓio dicēs. Frat expecta me z ibo tecū Tūc irat⁹ ille q; eū frēz noīauit. admirās q̄s ei dixisset nomē suū fortꝰ cepit currere. z xp̄s altꝰ cepit clamare. Tādez tedio victꝰ expectauit eū. z xp̄s ad eū. Quo vadis. Cui ille. Quid ad te. Ego trāseo viā meā sicut tu tuā Tādē āt ad p̄ces iuuēis dixit ei q; dimisissꝫ religiōꝫ z iret ad secl'm. Tūc xp̄s eleuās vestē z brachiū lat⁹ discoopuit. z vidit effluere sāguinē ex vulneribꝫ xp̄i z dixit ei. Reuertere ad mōasteriū tuū z panē durū z alia onerosa ordis tinge i lat⁹ istō z erit tibi totū suaue. Qđ ille audiēs redijt z sctē vixit. QLX

Fuit q̄dā mḡr noīe alex̄āder q̄ fuit magn⁹ z egregi⁹ cleric⁹. Hic ītrauit ordinē fratrū minoꝝ. sꝫ statī ꝓpria fragilitate remurmurante disposuit finito anno ꝑbatōis exire. Sup q̄ frēs nō modicū dolētes vnanimes p eo p̄ces fuderūt ad dñm vt eū i ordie ꝓfortaret. Accidit q̄ q̄dā nocte vt iste mḡr iaceret i stratu suo z videret i somnis vnā scalā erectā a terra vsq; ad celū Et ecce aduēit q̄dā sanguinolent⁹ cū mḡ cruce volēs scalā ascēdere. sꝫ p nimio pōdere crucꝫ nō potuit. z sic mltis vicibꝫ icepit sꝫ nihil ꝑfec. Tādē iste mḡr accurrēs apprehēdit vnū cornu crucꝫ volēs ipꝫ iuuare. sꝫ senex cū idiḡtōe nimia ꝓhibuit dicēs Qđo possesbāc magnā crucē portare mecū q̄ ñ potes hāc leuē cappā p noīe meo portare Et statī disp̄uit. Mḡr exp̄gefact⁹ z ꝓhāc visionē crucꝫ ꝓfortat⁹ ꝓpositū mutauit. z i ordie vitā laudabilē duxit. z laudabil'r finiuit.

Legit i li. exēploꝝ. q; q̄dā anglic⁹ QLXI nobil' ad trā sctāꝫ ꝑficiscēs habuit sociū sarracenū a q̄ q̄siuit mirabilia. Trāsierūt p q̄dā nem⁹ pulcerrimū hīs arbores pulcras z ꝓceras Et respiciēs vidit sup ramos aues pulcerrimas. nullā tū audiuit cātantē. z q̄dā iacuerūt velut mortue. q̄dā habuerāt alas ex sas ad modū crucꝫ. Cunq; anglic⁹ req̄reret cām istī⁹ a sarraceno. rñdit sarracen⁹ Per totū annū i isto nemore abūdātia auiū ē magn z eaz cant⁹ suauissimus. Diz i hebdomada passiōis q̄ xp̄s magn⁹ de⁹ vester passus ē oēs moriūt Et addidit sarracen⁹ dñica i passiōe h patiūt. z dñica resurrectōis reuiuiscūt. q̄si ꝓdolētes morti xp̄i. z p sua resurrectōe gaudētes. Hi h faciūt aues anialia irrōnabilia. mlto magꝫ hō cū sit rōnal' dz ꝓpati suo saluatori. Peccatū. QLXII

Tull⁹ in achademicꝫ q̄stiōibꝫ q̄stiōe q̄rta ꝓmēdauit varronē eo q; ipe tradidit iura de ordō vbi i expositiōe iuenit q; varro depinxit pctm̄ mortale ad silitudinē dee sic. Stabat vna regia ꝓtinue tremēs. In circuitu istius regie depigebāt tres imagies. ꝓma fuit imago dei. scda diaboli. tertia hois. Ūñ imago pcti mortal' tenebat tres cartas q̄s porrigebat istis imagibꝫ vnicuiq; illaz vnā In ꝓma carta ad deū ꝓtinebat sic. Saluatorē meuz misera pdidi z oēs angelos ei⁹. Ue ve mihi ad q̄d nata sū Carta directa diabolo sic erat Diabolo z angel' ei⁹ homagiū feci q̄n p ꝓsenꝫ i pctm̄ cecidi. Ull' sic ad ꝓfundū iferni ō tracta suꝫ q; misericordia dei me abiec. Carta tertia directa hoī tal' erat. Uere cūdia z ꝓfusio z finis pctī. delectās i pctō finaliť ꝓfūdet. vl' sic. Dia mala. oīs horror. oīs tribulatō finis me z oīs pena. vt si q̄s dilexit me h sibi inotescāt. hoc pz i diuite epulōe Horalit siue spū al'r ista imago stabat ꝓmo tremēdo nā pctōr videbit sup se retro. a dextrꝫ z a sinistrꝫ z infra se z nihil iueniet nisi aduersitatē z dolorem. Sup se celestē curiā quā offendit. Sub se infernū paratū aiam deuorare. z terrā z ꝓmes ad corp⁹ mortuū deuorādū. Ūñ se districtū eam iusti iudicꝫ. vbi oīa pcta sua corā toto mūdo nudabūt ad maximā ei⁹ confusionē. Retro se totū tp̄s pditū vite sue z iutiliť expēsuz

de q̄ redditur⁹ ē rōem. A dextr̄ diuitas hui⁹ vite ꝛ grās. q̄ eū ꝓprobabūt ingtū ꝫ dñm suū poscētes vltōz. A sinistr̄ ꝥo aduersas res et ꝓcula hui⁹ vite. q̄ sūt īstrumēta ꝓpta ad penitēdū. Infra se horridas imagies pctōz et vermē ꝓscie ptē maximā pene etne. vbi nullū refrigeriū īueniet. Quid g̃ restat nisi eterna pena pctōz. Ibi eī nulla ꝫsolatō erit. Secundo nulla erit eis pene alleuiatio. Tertio nūq̄ erit ibi liberatio. Dixi q̄ in ꝓma lr̄a ad deū ꝓtinebat. Saluatorē meū mi⁹a pdidi. ⁊c. videam⁹ q̄ntū de⁹ detestet pectm̄. Alij em̄ reges ⁊ ꝓncipes ī ꝓiudiciū inimicoz ꝺ popu labant terras eoz. de⁹ aūt ad detestatōz pcti dissipauit terrā ꝓpriā ī diluuio. q̄ sup terraz īcreuerat. Dis q̄pe caro corrupat viā suaz Et seqūt Nō ꝓmanebit spūs me⁹ in hoīe q̄ caro ē. Hz hi ꝓncipes vasa aurea ⁊ argētea diripiūt. deus āt ꝓpt̄ imūdiciā pcti vasa aurea. i. naturā angelicā cū toto pctō in ifernū ꝓiecit. vasa argētea. i. naturā hūanaz de paradiso abiec̄. Alij ꝓncipes inocētes ꝓpt̄ malos non ꝓimūt. Unū abrahā. Absit a te dñe vt ꝑdas iustū cū impijs. Hz de⁹ in ōtestatōe pctōz alioz hoīm etiā vnigenitus patibulo tradidit Isa. liiij. Propt̄ sceler⁹ ꝑcussi eū. Et q̄s est q̄ ꝓpt̄ inimicū vellet occidere filiū ꝓpriū. ⁊ sic patz ꝓma carta. Saluatorē meū ⁊c. Secūda scptura ad diabolū. Ad ꝓfundū ifferni ⁊c. Istō special⁹ ē mlt̄ timēdū. ꝓmo ꝓpt̄ loci ꝓfunditatē. scō ꝓpt̄ pene acerbitatē. tertio ꝓpt̄ demonū societatē De his trib⁹ psalmista Introibūt ad īferiora terre. i. ad ifernū q̄ ad ꝓmū. Tradēt in man⁹ gladij. q̄ ad scōm. Et ꝓtes vulpiū erūt. i. demonū. q̄ ad tertiū Patet g̃ scōa carta. Tertia scptura ad homiez. Oia mala ⁊c. Istō ē timendū etiā ꝓpter tria q̄ ꝓplebūt illā mi⁹iaz. Primū ē q̄ ī hac mi⁹ia nulla erit ꝫsolatō Trenoz. j. Nō ē q̄ ꝫsoleat eā ex oīb⁹ carz ei⁹. Oēs amici ei⁹ spreuer̄t eā. ⁊ facti sūt ei inimici. Scōm ē q̄ nulla erit eis pene alleuiatō Unū Apoc. xiij. 6z. Nō habebūt requez die ac nocte q̄ adorauerūt bestiā. i. diabolū ⁊ imaginē. qō fact̄ mō faciūt pctōres. Tertiū q̄ nūq̄ ex illa pena liberatio erit eis Unū fit mis̄erz moz sine fine. QLXIII

Legit̄ q̄ angel⁹ in corpe assūpto ⁊ heremita gdiebant simul. ⁊ appropinquer̄t cadaueri qō iā p plures dies iacebat ⁊ fetebat. Heremita āt obturāti nares suas. dixit angel⁹. Quare nares tuas ꝫstringis. At ille. Nō valeo fetorē ill⁹ cadaueris sustinere. Paulo p⁹ iuuēis q̄dā plicer ornat⁹ sertz floreis cū phaleris ⁊ sella aurea eq̄tando trāsibat. Et cū adhuc longe eēt angel⁹ cepit obturare nares corpis assumpti. Cui heremita valō āmirās ait Quare nares ita stringis. Ille rñdit. Ille iuuenis lasciu⁹ ⁊ sup⁹b⁹ pl⁹ fetet in īfinitū corā ꝺo ⁊ angelis q̄z qō cū q̄z cadauer corā hoīb⁹.

Legit in gestis summor. QLXIIII pōtificū q̄ q̄dā in die pasche sūptaꝫ munioē dederūt se lasciuis corisatiōib⁹ ⁊ ebrietatib⁹. vñ ira dei cecidit sup eos. Nā de ore eoz exibat sanguis fetid⁹ ⁊ reflex⁹ ad īteriora subito suffocabat eos. Aq̄ sue pluuia sic īundauit vt discurrēs p oēm terrā eoz oīa vrētia penit⁹ euertit. dracones pestiferos ī via dimisit sic q̄ null⁹ poterat īgredi vl̄ egredi sine pcu lo. Cū g̃ q̄dā scūs orar⁹ vt de⁹ placaret hui⁹ pl̄o vl̄ saltē demōstraret cām tāti flagelli. apparuit ei angel⁹ ⁊ ꝓposuit talē q̄stionē. Si aliq̄s accipet filiū īpatoris ⁊ poneret ī fetidissimo carcere ⁊ obscurissimo. ⁊ h̄ ꝑditorie. q̄d deberet tali facere īpator. Cui ille Tal⁹ deberet īterfici ⁊ mutilari mēbratiz. Itez dixit angel⁹ Propono tibi aliō dubiū. Un⁹ accepit pixidē ī q̄ refuat corp⁹ xp̄i ⁊ ī fetidissimo luto ī pñtia ml̄toz eā piec̄ ⁊ abscōdit. q̄d g̃ dz fieri tali. rñdit sctūs. Deberz cremari tāq̄z hereticꝰ Tūc āgel⁹ Tales sūt ciues ist⁹ tre Nā filiū ōi posuer̄t ī fetidissimo ⁊ obscurissimo carcere. ⁊ vlteri⁹ pixidē. i. corda iꝓz ī q̄b⁹ cō suetū ē corp⁹ dñicū reponi. piecer̄t i lutū ⁊ infimo fetidissio vanitatū corisatōnuz ⁊ īmūdiciaz. Et iō nō ē mir̄z si ist̄z l̄ maioribus puniāt. Qō cū audissent a sctō pōtifice pnīaz agētes liberati sunt. QLV

Quidā pctōr ifirmat⁹ ⁊ ō salute sua q̄i desperās visitat⁹ fuit a suo curato. Qui curat⁹ trepidāti infirmo dixit q̄ si vellz sibi dare equū suū ipe recipet pcta sua sup se. Qō dixit ñ ꝓpt̄ salutē ifirmi ꝫ vt equū hꝫet Qō ifirm⁹ acceptauit. ⁊ pactofacto ōfūct⁹ ē Cū q̄z sacerdos sacrz idut⁹ vestib⁹ officiū funerale p ipo facerz visibil⁹ corā ꝓp̄lo educt⁹ fuit surrū p testudinē eccl̄ie facto ī eadē mag̃ foramīe ī testudine. ⁊ postea idē sacerdos nusq̄z ꝓpuit.

Refert crisostom⁹ Penitētia. QLXVI ad amāticū q̄m q̄dā fr̄ p⁹ mlt̄os labores q̄s ī solitudie posit⁹ ōsudauerat. hñs secū vnū vitē hitatōisq̄z ꝫsortē. angelica vitā ab adolescētia vsq̄z ad ipaz iā pduxerat senectutē nescio q̄ diabolico īstictu q̄si dormiuerit paululū ⁊ īgressū ī corꝺ suo diabolo ꝓbuit. atz ī ōsiōrium mulieris exarsit. q̄ nec viderat fortassis vnq̄z ml̄ierē ex quo ad monachoz se cōtule

rat vitã. Primo ergo rogare illũ q̃ secũ viue bat aggredit. vt vinũ sibi ꝛ carnes ad vescẽ dum deferret. Quo cunctãte. cõminari ce pit descensuꝝ se ad ciuitatẽ. nõ q̃ vesci carni bus delectaret. sed vt occasionẽ aliquã desi derij sui inueniret explendi. Sup his colle ga ille mirat⁹. ꝛ verẽs si forte hec negaret ma lorib⁹ se traderet malis. q̃ poscebat exhibuit ꝛ desiderio eius satisfecit. Sed ille vbi vidit occasionẽ sibi fraudis excluſam. apte iam ꝛ ipudenter reuelat desideriũ suũ. ꝛ ad ciuita tem se oĩmodis descensuꝝ fatet. Ille ꝙ vbi multa obijciẽs retinere nõ potuit ad vltimũ dimisset. emin⁹tĩ subsequens obseruauit. q̃d agere aut q̃ ire velit. Ubi aũt pcul posit⁹ cer nit eũ lupanar ingressum ꝛ desideriũ cõtagi one meretricis expleſſe ꝙsiderãs vim natura lis in homie legis qua in hmõi delictis susci tatur. egressum statiꝝ resupinis manib⁹ am plectit. ꝛ cõtinuo deosculãs nec oĩno increpans p lapsu. rogauit vt expleto iaꝝ desiderio suo redeat ad heremi solitudinez. At ille tantã in eo benignitatẽ ꝛ clemẽtiã vidẽs erubuit. ꝛ quasi telo verboꝝ gestoꝝq̃ pcussus est. ac semetip̃m p his q̃ ꝓmiserat notans misericordẽ ꝛ optimũ collegã seq̃t ad montem Cũq̃ illuc gueniſſent exorat. vt sibi in secretiori cellula ꝓcluso aditucq̃ obstructo panez tantũ interiectis diebꝫ aquãq̃ pberet. Si q̃s aũt de eo req̃sisset defunctũ se eẽ affirmaret. Quib⁹ ipetratis semeitp̃m ꝓclusit ibiq̃ mã sit. ieiunijs ꝛ oroĩb⁹ ac lachrimis peccati sui diluit sordes. Tpe aũt transacto nõ mlto cũ p penuria imbriũ vicinas regiones siccitas vreret ꝛ oẽs q̃ habitabãt in terra illa lugerẽt q̃dã eps ãmonet in somnis adire viꝝ q̃ erat intra cellulã ꝓclusus vt ipe oraret p eis nec alit⁹ dandas eẽ pluuias nisi illi⁹ pcib⁹ ipetratas. Cũq̃ assumptꝫ secũ nõnullis abisset et collegã eius solũ vidisset. pcũctabat de illo quẽ visio mãdauerit p̃q̃rendũ. vbi ꝙ defunctũ esse audiuit. falsuꝫ se opinabat in somnis vidisse. Rursuꝫ ad depcandũ deũ reuertebãtur oẽs. ꝛ itez eodẽ q̃ ꝑus apparẽti sibi cadez monent. Tũc exorabant deũ vt sibi oñderet virũ cõfirmãtes se ad viuentẽ nõ ad mortuum tante visionis auctoritate transmissos. At ille vbi p actũ resolutũ diuinit⁹ vidit du tit eos ad hominẽ dei. Ad quẽ cũ ingressi fuerunt p̃cidunt ad pedes eius. atq̃ omnez rei geste seriem pandentes obsecrant vt necessitati eoꝝ oratõe subueniret. Qui primo quidez excusabat. pcul se esse ab huiusmodi meritis asserẽs. Ita em̃ lugebat peccatũ tãq̃ nup admissum ꝛ ante oculos positũ. Tãdem tamẽ fatigat⁹ astãtiũ p̃cib⁹ intelligens dei esse voluntatẽ ad supplicandũ se deum fi xis genib⁹ ꝙuertit. ꝛ statiꝝ ingens copia sub secuta est pluuiaꝝ. quibus ꝛ terra ꝛ homies recreati sunt.

CLXVII

Legit in scala celi q̃ fuit quidaꝝ sanctus pater ad quẽ plurimi ꝓfluebãt ꝑter gratiaꝝ quã habebat in hortatoĩb⁹ ꝛ ꝓfessionib⁹. Cõtigit aũt q̃ de q̃dã castro pgebant ad eũ viri ꝛ feie. ꝛ q̃siuit ab eis miles ꝛ dñs castri q̃ irẽt ꝛ ad q̃d. Cui cũ fuisset dictũ q̃ ad talẽ sctm pgebãt vt illi peccata sua ꝓfiterent. cepit intra se cogitare. Ego meli⁹ deberẽ q̃ sp raptor existi ꝛ vniuersoꝝ trãsgressor dñi mãdatoruꝫ. Hz ab alia ꝑte dicebat sibi cogitatõ sua mala. Nihil tibi ꝓdesset. q̃ pniam nõ posses facere Cogitatões tĩ supans iuit ad sanctũ cõfiteri sua pctã. Cõfessiõe facta q̃siuit pat⁹ ille ab eo si septennẽ pniam posset facere. Quo rñdente. nõ possuꝫ. q̃siuit ō trib⁹ ãnis. post ō vno. post de septẽ mensib⁹. Et dixit nõ Post modũ aũt quesiuit si in quadã ecclesia deserta que ante castrũ suũ erat posset p totã vnã noctẽ in remissionẽ oĩm pctoꝝ suoꝝ vigilare Quo annuẽte. Ait. Non egrediaris ergo de tota nocte q̃cq̃d tibi ꝓtingat. Redijt igit assũ pta pnia ad castꝫ suũ. Et cũ venissꝫ ad ecclesiã illã desertã cogitauit secũ. Melius est q̃ modo agas pniam q̃ si deficeres agere. Nõ em̃ posses de facili redire. Descẽdit aũt ō eq̃ suo ꝛ posuit equũ in porta. ipe ꝙ stetit coram altari ꝛ orauit. Et dũ excubaret ꝛ nox venisset demones ꝙgregauerũt se de tota illa regione. Quib⁹ cõgregatis. dixit vn⁹ qui ceteris maior erat audiẽte q̃dã sctõ viro. Hodie amisim⁹ q̃ndã amicũ nostrũ q̃ sp noster fuit si tĩ pseueret in pnia q̃ sibi fuit iniũcta. Nisi ergo faciamus q̃ resiliat ꝛ penitẽtiã abijciat nobis penit⁹ est amissus. Est ne aliq̃s inter nos q̃ callide sciat eum ab ecclesia expellere. Rñdit vn⁹. Ego si mihi p̃cipis eum ejiciam Dixit. Uade. Tunc trãsfiguravit se demon ille in specie cuiusdã sororis militis de cuius ꝓsilio miles oĩa faciebat. q̃ multuꝫ discreta erat. Uenit ergo ad militẽ ꝛ dixit illi. Quo remãsistis hic in loco deserto ꝛ sine defensione. An nescitis q̃ tales inimicantur vobis. Qui si vos hic inuenirẽt in frusta diuiderẽt

Quomõ tantã insipientiaz egistis. Exeatis cito z eamus ad castrũ. Cui ille dixit. Iniũctum est mihi in penitẽtia ne tota nocte egrediar z ideo hinc nullaten⁹ exibo. Respondit aũt ei sozor. nisi exieritis de cetero non dabo vobis consiliũ. z perdetis amozẽ meum z ero vobis contraria in oĩbus factis vestris. Dixit miles. Quicquid inde debeam perdere. exquo pro peccatoz remissione vigilo nullaten⁹ hinc exibo. Redijt ille confusus z recessit ad demonẽ qui ipm miserat dicens. Sic z sic egi. nõ potui prevalere. Durioz est lapide. Nequit a penitentia separari. Quesiuit secundo demon maioz vtrum esset aliquis qui eũ decipere posset z ab ecclesia expellere. z dixit vnus. Ego si mihi pcipis. Respondit maioz. Vade. Qui iuit et transfiguravit se in specie vxoris militis deferens in duobus brachijs duos filios parvulos quos miles ille habebat. z venit sine tunica z clamide z capillis omnibus laceratis z dixit. Hostes vestri invaserũt castrum z ceperunt oĩa bona vestra. z ducunt homines vestros captiuos z me de domo propria turpiter eiecerunt. Sed si cito eos persequamini cuz hominibz qui remanserunt poteritis eos capere z oĩa liberare et vxoris iniuriã vindicare. Respõdit ille sicut z pme. Tunc illa. Nisi veniatis ecce filios vestros pjcio z nunqz illoz de cetero curã habebo z piecit illos cũ magno ictu in ecclesie pauimẽtũ. Necpter hoc miles de loco orationis in quo fuerat est remot⁹. Redijt ergo ille cõfusus ad maiorẽ diabolũ dicens. Durioz est adamãte. Sic z sic feci. Et dixit demon maioz. Sumus ne victi. Iterũ quesiuit tertio an esset ali⁹ qui posset cõtra militez prevalere. Respõdit quidaz. Prim⁹ z secundus nihil sciũt temptatõis. si vero iubes ego decipiã Jussus fuit ille z simlauit cp ignis esset accensus in oĩbz que erãt circa ecclesiã terra pariter z arbusta in tantũ cp flãma videbat intrare p fozes ecclesie z p fenestras. Cepit ergo diabolus clamare. Venite venite iuuate ad extinguendũ. Quod miles audiens manebat imot⁹. Tũc venit diabolus ad fozes ecclie dicẽs. Cuiusmodi homo es Nõne oĩis homo bon⁹ iuuat ad extinguẽdum ignẽ. Putas te eraudiri a deo q tot bona pmittis incendi. Cui miles. Pro nullo iquit exibo cp possit pti. quia hoc mihi in penitẽtiã est iniunctũ. Recessit igit tert⁹ confusus z qliter fecerat enarrauit. Tũc maioz demon ait. Poterim⁹ aliũ inuenire q ne confundamur eũ sciat expellere. Jniunctuz est cuidã q iuit z i sacerdotz speciẽ se trãsfigurat Venit ad cãpanas ecclesie z pulsauit. z post accẽdit candelas z cepit parare altare. Prospiciẽs ante altare vidit militẽ. z ait illi Nonne tu es talis miles. Rñdit sum. Et ille. Tu es excõicat⁹. q ignẽ posuisti in tali loco z p tali facto z tali. Egrediaris cito eccl'iam. qz nõ dicã matutinas nisi pus exeas. Rñdit sibi miles sic alijs. Cõfusus igit diabol⁹ recessit. Miles vo mane facto iuit ad castrũ suũ z inuenit vxorẽ z filios z sozorẽ z totũ castrũ suũ sic pus reliq̃rat. nihil em̃ mali acciderat Et reuelatũ fuit sctis patribz cp pfat⁹ miles q̃ttuoz cozonas lucrat⁹ fuisset in celis patas tẽptatões q̃ttuoz supãdo. Hoc ẽ contra illos q nihil resistũt diabolo. sz ad modicã ac puaz tẽptatoz frangũt penitẽtias sibi iniunctas.

CLXVIII

Legit in libro ꝺ septẽ donis cp q̃dã latro eũ fugaret ab hostibz suis z videret se man⁹ eoz euadere nõ posse, pstrauit se i modũ crucis sup terrã dicẽs cp bñ morte meruit. qz deum mltiplicit offendit. z flens pfitebat se peccatorẽ rogãs eos instãtissime vt deũ de ipso vindicarẽt singula mẽbra sua martirio exponẽdo. Quidã aũt solitari⁹ in vicino ibi morabat. q mltis annis in abstinẽtia magẽ vixit z penitẽtia. cui reuelatũ ẽ cp angeli cũ laudibus aiaz illi⁹ latronis i celũ deportarẽt Qui nõ egit deo gras sz indignat⁹ est dicẽs apꝺ se Postqz etiã me oĩbz mũdi delictjs exposuero z voluptatibz i fine simlit penitebo. z sic mihi fiet vt latroni. Cũ aũt rediret miser ad seculũ fuire diabolo ptigit eũ p aquã trãsire. z cadens de ponte submergit z a demonibz pjcit ad infernũ. Periurium.

CLXIX

Refert oroſi⁹ cp romani legatos ad plurimas gentes miserũt vt firmarẽt pacẽ cũ eis Cũ aũt cũ iuramẽto pacẽ firmassent cũ gente q̃dã illi boies pditozie z clã irruẽtes i eos occiderũt. z oẽs romanos q̃t̃q̃ inuenerũt interfecerũt. Sz dei maledictio i detestatoz piurij z fractõis fidei sup eos fuit. Nã panis q frãgebat ab eis sanguinẽ emittebat. anialia domestica z blãda cũ balatu z hiatu mirabili fugiebãt ad siluas z ad montes deserendo eoz pportia. Canes etiã cũ lachrymosis latratibz oberrãtes ad modũ lupoz vindictã

postulabāt de ꝓditōne facta. Cū aūt auditis rumoribꝫ ꝙ impatorē romanū oīes fuissēt victi in cāpo exceptis ꝗttuor milibꝫ q̄ ascenderūt ad mōtes illi statim ꝓgelati ad moduꝫ lapidis facti sunt īmobiles ad dei vindictaꝫ

¶LXX

¶Refert hūbertꝰ sup regulā augustini q̄ q̄dam zelatoꝛ aīaꝝ discurrebat in asino quē solꝰ retinuerat p̄dicās assidue. Et cū semel ītrasset eccl'iam q̄ndā causa oād̄i relicto asino ad portā añq̄ oād̄o finiuisset oōnez. scz pat noster semel cogitauit de asino ml'toties vtrū forte furaret eū aliq̄s ꝛ similia. Quod attēdens exiens distraxit euꝫ nolens ab illa hoꝛa habere quod coꝛ suū a deo retraheret.

¶LXXI

¶Refert magister hūbertus sup regulā beati augustini q̄ parisius q̄dam magister theologie secularis p̄dicabat in vniuersitate indutꝰ optima cappa noua in p̄ncipio hyemis Cum aūt tenuiter īp̄rimeret verba sua ī coꝛdibꝫ auditoꝝ. q̄daꝫ fatuꝰ q̄ erat in medio scolariū surrexit ꝛ dixit. Tace. Illa vestis p̄ciosa quaꝫ habes nō p̄mittit te audacter dicere veritatē. ꝛ fecit ei mirabilē ꝓfusionē.

¶LXXII

¶Hūbertꝰ sup regulaꝫ augustini. Accidit q̄ cū q̄dam p̄dicatoꝛ laudabiliť p̄dicasset in q̄dā parrochia. ꝛ facto p̄andio recedens extra villam īcepit se leuitatibꝫ dare cum socio suo. sicut fit in aliq̄bus cum modo p̄cutiunt sociū. modo faciūt eū cadere. modo extrahūt ei caputiū ꝛ similia. Sequebaťaūtē eos q̄dam vetula q̄ erat in ꝑmone ꝛ hoc non aduertebāt. q̄ īcepit dicere multotiēs. Dñe vos nō estis ille q̄ hodie p̄dicauit. Cuꝫ autem audirent vocē ꝛ respiciētes viderent vetulam quesierūt quid dixisset. At illa dixit ei q̄ p̄dicauerat. Dñe ego dixi q̄ vos nō estis ille qui hodie p̄dicauerat. At ille. Quare ꝑ dixisti cuꝫ ego sim vere ille qui hodie p̄dicauit. At illa Dña nos habemꝰ quēdā sacerdotem iuuenē qui valde bñ cantat missaꝫ sed ī terdū ea die q̄ celebrauit discurrit ꝙ domos interdū cū inuenit iuuēculas ponit manū ī sinū eaꝝ ꝛ palpat eas. Et cuꝫ dicit ei. dñe q̄d est qđ facitis. hodie celebrastiſ. respōdet ꝛ dicit. Ego nō suꝫ ille q̄ celebrauit. Sacerdos eīm celebrauit. sed ego sum q̄dam iuuenis et ludo modo. Ideo dñe dixi q̄ vos nō estis ille q̄ p̄dicauit. exemplo sacerdotꝫ nostri. Valde eīm vos aliter modo habetis in ludo q̄ in sermone hodierno. Quanta confusio fuerit illi religioso sup hoc ꝛ quantū scandalū vetule qui legit intelligat ꝛ caueat a similibus. saltē exemplo mulierꝫ illius que dixit thobie iij. Nunq̄ cū ludentibꝫ me miscui. neq̄ cuꝫ his qui in leuitate ambulant.

¶Prelatus Pastoꝛ Eps

¶LXXIII

¶Hieronymus dicit in regula sua ad virgines. quia raro ꝙ gradus dignitatū ascendit homo q̄n multo grauiꝰ nō descendat. nolo q̄ hoc ꝓtransire exemplū qđ sancto quodā mihi referente sene in heremo ex veritate sciui. Cunq̄ iuuenis quidā sancto ꝓposito ꝛ vita electꝰ eēt ad episcopale fastigiū q̄ grauiꝰ aliq̄d aut p̄iculosiꝰ neq̄t cogitari patruū suum q̄ndā viꝝ vtiq̄ sanctū ꝛ ꝓphetie spū plenum heremi īcolā vt eū ad ꝑ ꝓsuleret adūt nō incauteꝰ. Audita itaq̄ narratōne nepotis. Vir sancteꝰ nō ꝛbis sed signis potiꝰ ꝓcunctāti rñdit. ne ꝺ apl'm q̄ desiderantē ep̄atuꝫ in bono ope laudat dissuaderet. Jussit igiť senex quadratū discū a terra vehemēter pediby eleuatū ascēdere iuuenē. ꝛ q̄ter p q̄ttuoꝛ discī latera supinū reuoluere semetip̄m vsq̄ ad oram casus. sicq̄ casu īminēte si alia succederet reuolutio mādauit vt extra summitatē discī ad huc se reuolueret iterato. Cui cuꝫ nepos se nō posse extimoꝛe casus rñderet. illico fecit eū descendere ꝛ ꝙ quandā latā planiciē diutius volutare. Cunq̄ ex multitudine volutationū vtrisq̄ eueniret fastidiū. Surge inq̄t ꝛ vade q̄ vis facitoq̄ qđ tibi securiꝰ cernit Dedignatꝰ itaq̄ iuuenis absceſſit. ꝛ alteri sancto seni patri deliramētū putās factū retulit. Aq̄ de p̄iculo p̄eminētie doctꝰ electōi renūciat. vt teneat qđ tutū est. Qui post modi cū felici obitu ex seculo exiēs hilaris ꝛ iocundus apparuit patruo. ꝛ grās inq̄t tibi pat referoꝛ de dissuasiōe ep̄atꝰ. nā scito q̄ nūc essez ꝺ numero dānatoꝝ si fuissez de numero epiſcopoꝝ.

¶LXXIIII

¶Refert petrꝰ cluniacenſ q: apud castrum lizimacū qđ in pictauiēsi pago est situatum nup quidaꝫ p̄sbyter erat q̄ sacerdotalis oād̄inis supcelestē dignitatē miserrime vite conuersatione deturpans nō ad aīaꝝ q̄by ꝓerat curam sed ad carnis voluptatē explendam sacro mysterio vtebaťaūtē. Territꝰ tū ꝺ scie malo sicut aliq̄n ꝛ mali ad hoꝛā ꝓpūgūť familiaritatē q̄rūdā bonoꝝ viroꝝ expetyt. ꝛ abbati boneuallis ꝛ fratribꝫ eiusdem monasteriū se

in amicicia specietenus copulauit. Qui lõ/go tpe cũ de vite emẽdatõe ꝓmonẽtes. ⁊ vt se culo renũciaret assidue exhortãtes. nihil ab eo ĩpetrare ꝑter inanẽ spem potuerũt. Hã li benẽ q̃ dicebãt audire se fingens. ⁊ sp eos de ꝓuersiõe suspẽdens de societate sanctoꝝ illo rũ gliabat. nec ammonitõe vel exẽplis eorũ a malis retrahebat. In his itaq̃ pdite vite sue actib⁹ pdurãs. ⁊ obstinatõne ipia irã sibi in die ire thesaurizãs in morbũ incidit. Quo post aliq̃t dies ingraueſcẽte ad extrema pue nit. Adierat eũ ꝓr visitatõis gr̃a iã dicti mo nasteriũ. atq̃ cũ eo p aliquantũ diei spacium ĩpo quoq̃ rogãte pmãserat. ⁊ nocte supueni ente cũ cunctis discedentib⁹ sol⁹ lecto ei⁹ as/sideret clamare terribilit eger ille ad priorez cepit. Succurre. succurre. ait. succurre. Ec ce duo sup omnẽ feritatẽ leones expauendi in me impetũ faciũt. ⁊ hianti ore ac rictu fe/roci p frusta me decerpunt. totũq̃ ꝓsumere volũt. Depcare cito dñm vt ab his eripiar anteq̃ eoꝝ morsib⁹ ꝓsumar. Dicebat ℔ ⁊ tre mebat ⁊ velut deuoraturos fugiẽs timore ꝺ fecto corpi vires addẽte retrocedebat. Pri/or vocis ac gest⁹ illi⁹ turbat⁹ terrore non sine ml'to ⁊ ipe timore erat. ad pces tũ ipa neces/sitate impellẽte ꝓversus p mísero illo vt po/terat deũ exorabat. Quo orãte mutata voce eger. Bene inq̃t bñ recesserũt crudeles bestie ⁊ p orões tuas iã nusq̃ apparẽt. ⁊ qz vsq̃ ad vltimũ spiñ sp compos sui extitit. nec vt q̃dã morientiũ solent vel in modico sensu ĩminu tus fuit ꝓversus ad ꝓxẽ loq̃ cũ ipo de q̃bus/dam vt saniſſim⁹ cepit. Cunq̃ tã de his q̃s ꝺ aliis multa inẽ se verba cõferrent hore vero vnt⁹ spacio elapso rursus inclamare lõge ter ribili⁹ q̃s pus exorsus est. En inq̃t en ignis ꝺ celo vt torrẽs inundãs descẽdit. ⁊ sup hunc lectũ veniẽs iam iãq̃ me in fauillã vsq̃ ꝓbu rit. Festina. adiuua ora. si forte ab hac mor/te eripi valeã. Et hec dicẽs manib⁹ ⁊ brachi is oportia subleuabat. ⁊ ea velut aliq̃d iuua re possent ĩuisibilib⁹ ignib⁹ turbat⁹ oppone/bat. ℔ z neq̃q̃. Nõ em corpalia regmia a spi ritalib⁹ incẽdijs tegere poterant. quẽ celesti vindicte impia opa exponebãt. Prior adau/cto timore denuo ad orõem ꝓuertit. ⁊ q̃ntũ in tali casu possibile erat dñi miscõiam ꝑ eo depcabat. Illo vt sup orõni instãte post pau lulũ pariẽs gr̃ulatõis vocib⁹ pces eius inter rumpit dicens. Jam ab igne tut⁹ sum. Haz dum sup me vt dixi cũ impetu descẽderet in terposit⁹ est lintheus vsq̃ ad quẽ ignis p/uenit sed eũ transire nõ potuit. iaz ab isto pe riculo ereptus oro ne a me discedas quous/q̃ quis illoꝝ finis futur⁹ sit agnoscas. Tũc prior qui tã timore q̃s hospitandi necessitate recedere nolebat subsistit. ⁊ ab orõne surgẽs rursum ei assedit. Cunq̃ eũ tantis terroribꝫ anxiũ ꝓsolaret. ⁊ vterq̃ ad inuicẽ vt pus col loqueret. subito egrotus ad inuisibilia ere/ptus obmutuit. euz prior raptũ ab humãis intelligens rei extitũ prestolabat. Tum ecce post multũ noctis spaciũ homo ad se redijt ⁊ miserabiliter ingemiscẽs ait. ha. ha. ad iudi/ciũ eternũ rapt⁹ sum. ⁊ heu miser eterna mor te dãnatus sum. Traditus sum horrendis torturib⁹ igne inextinguibili cũ diabolo ⁊ an gelis eius perpetuo cruciandus. Ecce ecce ignita sartago plena bullienti adipe quã co/ram me tormentoꝝ ministri detulerũt. eãq̃ ad me frigendũ vndiq̃ succenderunt. Et cũ sepe noiatus prior orationi sicut iaz bis fece rat tertio quoq̃ incubuisset. ille ait. Cesse ces sa oro ꝓ me orare. ne ꝑ illo vltra fatigeris pro quo nullatenus exaudieris. Prior autem dicente frater redi ad cor. ⁊ misericordiã dñ adhuc viuis a deo require. ille adiecit. Pu/tas ait me vt insanuz loqui. Non ait insanio sed sana mente ea que dixi confirmo. Et cu/cullam prioris manu tenens euz interroga/uit. nõne hoc quod manu teneo cuculla tua est quo respondente est adiunxit. Sicut hec vestis cuculla est ⁊ sicut hoc q̃ substratum est mihi palea est sic ⁊ hoc quod cor̃ cerno ignita sartago est. Et dñ hec loqueret gutta inuisibilis ignis de illa quã videbat sartagi ne exiliens in manu eius ꝓre vidente ceci/dit. ⁊ mirabile dictu cutẽ ⁊ carnẽ vsq̃ ad in/tima ossis ꝓsumpsit. Tũc ille acri cũ gemitu En inq̃t indubia rei ꝓbatio. Nam sicut ista quã vides de sartagine. plapsa gutta carnis partẽ ꝓsumpsit sic ꝓfestim me ignea vorago ꝓsumet. prior ad ista stupente. iterq̃ dixit. Ec ce sartaginẽ ipam ministri infernales. ꝓpius af ferunt. ⁊ vt me in illã injciant iam iãq̃ ma/nus adaptant. Et post modicũ. Ecce linthe um in quo iacco vndiq̃ cõcurrentes accipi unt. ⁊ in ignea sartaginẽ eternãq̃ frixurã. pji ciunt. Hoc velut vltimũ vale mor vt prior atq̃ his q̃ hoc spectaculũ horrendũ ꝓuene/rant dixit. subtracta voce ⁊ reflexa ceruice puniendũ spũm condemnatis spiritib⁹ tra/didit. Tantus vero terror oẽs inuasit vt

oīnes aufugerēt. nec aliq̄ in domo vbi mortui cadauer remāserat remanere auderēt Facto mane miseꝛ cadauer sepulture traditū ē Post aliq̄t aūt dies cū ad vniuersos circa positos hec tā terribilis fama peuenisset. rei veritatē pbare volētes tumulū apuerūt z fossā illā quā ī manu adhuc viuētis pſbyteri gutta p̄nūcia dānatōis fecerat ī mortui cadauere inuenerūt. Que oīa sicut beat⁹ Gregoꝛi⁹ dicit nullo mō ꝓpter se infelix pſbyter vidit cui nihil ipa visio ꝓtulit. sꝫ q̄nta cautela sacerdotale officiū ammīstrāduz. q̄s reuerēter diuīa mysteria sint tractāda. supna sup eū dispositio demōstrauit

CLXXV

Anno dñi nongētesimo q̄dragesimo Ottone tertio īperāte apō parthenopoliz. i. meidenburg in saxonia ꝓtigit pdigium terribile nimis z a seculis inauditū. qō quēadmodū factū sit stilo veraci referā vt oīb⁹ innotescat q̄s malū z q̄s dānabile sit in statu p̄latōis viuere turpit z p̄zimoniū xp̄i res videlicet ecclesie iniuste distrahere. z scādaloꝛ fetoꝛibus subditos coꝛrūpere z moniales deo dicatas ausu temerario violare. In p̄dicta igit vrbe scolaris q̄dā noīe vdo liberalib⁹ lr̄is īsudabat. Qui cū eēt inertis īgenij nihil oīno pficere poterat q̄ntūcunq̄z a magistꝛ verberib⁹ coꝛrḡeb. Quadā aūt vice post enormes plagas de scolis exiens eccl'iaz maioꝛē ad honoꝛez sancti Mauricij sociozūq̄z ei⁹ magnifice fabꝛicatā intrauit. ibiq̄z cū īgēti deuotōe se p̄sternēs regine celi clemētiā z sancti Mauricij patrociniū p illumiatōe sui ingenij implozauit. Ut ipe in p̄ce posit⁹ aliq̄ntulū obdoꝛmiuit. cui ptin⁹ mat̄ miscōie apparens dixit. Audiui oꝛōem tuā z vidi afflictōz tuā. et ecce nō solū sciētie mun⁹ tribuo. imo etiaz p⁹ moꝛtē epi q̄ nunc p̄est eccl'iam p̄ncipis mei mauricij tue fidelitati recōmendo. quā si bñ reꝛeris p̄miuz grāde cōsequꝛis. si aūt male in aīa z coꝛpe moꝛieris. Et his dictis beata vir go maria disparuit. z iuuenis euigilās scholas moꝛe solito repetiuit. Cunq̄z ad loq̄ndū aperuisset os. cepit oēs disputādo ꝓcludere. z in oīni sciētia paratissim⁹ apparere. Stupebant aūt oēs q̄ eū audiebāt dicētes vñ huic tātu z tā īsperata sciētia. Nōne est iste vdo q̄ heri macrabat vt pecus. z ecce hodie pbat eē philosoph⁹. Post bienniū aūt archiepus moꝛit meidēburgen⁹. vt vdo a cūctis elect⁹ metropolitan⁹ efficit. Cōfirmat⁹ igit z pallio infulaq̄z decoꝛat⁹ aliq̄ntulū diu bñ vixit. Et qꝛ honoꝛes mutāt moꝛes cepit. pcessu tēpis ꝓsiliū mr̄is dei negligere. z ꝓprie salutis īmemoꝛ eē z voluptatib⁹ fuiꝛez dilapidare ecclesie facultates. z nō solū seculares femīas. sed etiā velatas violare. īsup q̄ deteri⁹ est absq̄z vllo timoꝛe ad oīa flagitioꝛz genera habenas laxare. sicq̄z facta est ei⁹ vita oīb⁹ odiosa. oīb⁹ detestanda pꝛochdoloꝛ. Cūq̄z p multa annoꝛz curricula memoꝛat⁹ eps acrē mūdū q̄z totū suis sceleꝛib⁹ coꝛrupisset. z q̄daz nocte q̄ndā nigraꝛz monialiū abbatissaz de regali cenobio q̄ nūc vallis lilioꝛ oꝛ cisterciensis oꝛdis secū haberet audiuit vocē in hec verba terribilit intonātez. Cessa de ludo qꝛ lusisti satis vdo. His auditis multū cachinnans ficticiū suspicabat. Et mane facto rursus delitijs se inuolui. factusq̄z dur⁹ q̄i lapis ad pdigiose vocis cōminatōz minie cōpungebat. Sequnti etiā nocte vocē simīlē audiuit. sꝫ pnipēdens stult⁹ ille in duricia sua perdurauit. Nocte igit tertia apō abbatissaz p̄dictā cubans cū nephandū op⁹ cōmixtionis libidinose etercuisset vox sepedicta cū ingenti fragoꝛe intonuit dicens. Cessa de ludo qꝛ lusisti satis vdo. Hac igit voce audita vehemēter stupefact⁹ aliq̄ntulū ingemuit sꝫ nō resipuit. verūtamē dānatōi iā p̄xim⁹ miser ille coꝛuinū cras sepe cecinit. sꝫ neq̄q̄z ad penitētie lauacrū ꝓperauit. Dira dictu⁹ sum vera tñ. q̄ si saxones apō q̄s gesta sunt tacerēt. lapides clamarēt. sicut seq̄ntia manifestāt. Post mēses igit tres canonic⁹ q̄dā eccl'ie meidenburgensis Fredericus nomīe inch oꝛo sancti Mauricij exist̄s. z oꝛationi frequentius insistens. deū p sancta vniuersali eccl'ia pꝛecabat maxīe intent⁹ p sua metropolitana. vt p̄ditoꝛ oīm iust⁹ iudex aut citi⁹ moꝛbidū caput sꝫ vdonē ep̄m p interitū de medio tolleret. aut certe ī meli⁹ cōmutaret. Uerba pondus habuerūt. Ecce secuta est visio nimis hoꝛribilis z cūctis moꝛtalib⁹ metuēda. maxime tñ eccl'iaꝛz rectoꝛib⁹ q̄ gregē dñicuz sibi ꝓmissuz p̄cedētes z malis exēplis inficiētes p̄cipitāt sept⁹ in infernū. Uidit ḡ z ecce ventus oīnes lāpades eccl'ie pariē extīxit. Quapter nimio terꝛoꝛe coꝛrept⁹ loco adhesit sterūt come. vox est in faucib⁹ itercluſa. Tūc venerūt duo iuuenes duos cereos gestātes z ad altare pcedētes hincinde iuxta coꝛnua astiterūt. post q̄s ingressi sunt alij duo q̄ruz vn⁹ tapetia ante altare decent sternebat. alter

vero duas aureas cathedras desup collocauit. Post illos alter quidaz solus intrauit q̃ velut pugil strennuꝰ incedebat enaginatum tenẽs gladiũ z stans in medio eccl'ie valenꝫ clamabat. Oẽs sancti quoruz hic habentꝫ reliq̃e surgite z venite ad iudiciuz dei. His dictis apparuit maxima z p̃fulgida multitudo vtriusq; sexꝰ. alĩ militari habitu adornati. alĩ etiã pontificalib; infulis ĩsigniti. Et hoẽs chorũ intrauerũt. z ꝑm ordinẽ z ꝑm merita sua bincinde se inuicẽ locauerũt. Tunc etiã duodecim viri introierũt in quorũ medio gradiebaꝫ quidã sole splendidior regio diademate z sceptro adornatꝰ apl'i eñ erant z dñs ihs xp̃s celi z terre rex quẽ mox oẽs vt viderũt deuotissime adorauerũt z sup̃ cathedrã sedere fecerunt. Affuit p̃terea regina celoz z luna z stellis clarior quã clarissima turba ꝓginũ sequebaꝫ. sancti vero oẽs dei matrẽ honorantes geniculariꝫ susceperunt cui dñs noster christꝰ mox occurrẽs z manũ eius apprehendẽs iurta se venerabiliꝫ collocauit. Et ecce postremo appuit sctũs Mauricius dux gloriosus cũ sua legione. sex milibus. ccccccl.xvj. qui vnanimiꝫ se pternẽtes adorauerũt dicẽtes. Equissime iudex z conditor seculoz da iudiciũ. His dictis surgẽtes steterũt. reuerẽter p̃tolãtes. Quib; dñs respõdit. Beati mei quid queritis. z adiecit. Portate vdonẽ ep̃m. Cõtinue quidã eraſtã tib; abierũt z miseꝝ vdonẽ de latere abbatisse trahẽtes miꝫabiliter adduxerũt. Quẽ sanctus Mauriciꝰ seuerius intuens dixit. Dñe mi iudica. Ecce iste vdo nõ ep̃us sed lupꝰ. ñ pastor sed raptor macl'atoz z deuoratoz gregis tui. Iste est cui dña mea mat' tua sciẽtiaz donauit. cui hanc eccl'iam ad honorẽ nois mei sociorũq; factã cõmendauit p̃dicens ei si bene eã regeret vitã eternã. si aũt male mortẽ in corpe z in aia mereret. Iste miser est q̃ admonitus semel z iterꝫ z tertio se corrigere noluit. Et nõ solũ hanc eccl'iam. sed etiã se z oẽia sibi cõmissa ꝓphanando ad nihilũ redegit. imo sponsas tuas semꝑ z vbiq; turpit̃ et temere violauit. Ergo iudica ꝺ eo iudex eq̃ssime. His auditis dñs p̃sidẽs in iudicio sanctosq; respiciẽs dixit. Quid vobis videꝫ de isto. Pugil aũt ille sup̃dictus voce magna clamauit dicẽs. Reus est mortis. Judex ꝓz oẽs sancti q̃ aderãt in vnũ ꝓuenerũt z q̃ le genꝰ mortis ille impꝰ suscipere deberet inter se tractauerũt. Tũc iudex. Caput amittere meruit q̃ sine capite tp̃s cõsumẽdo ĩ sordib; ꝓputruit. Quo dicto pugil cõfestiz p̃cepit vdoni vt cernicẽ tenderet. Dõ cũ vdo fecisset z pugil gladiũ ad ictũ leuasset q̃dã clamauit dicẽs. Contine manũ tuã donec reliquie ab eo auferanꝫ. Tũc quidã cũ calice coraz vdone stabat. donec pugil miserrimi hominis collũ cũ pugno mł'tis vicib; valide p̃cussisset. Et ecce post quẽlibet pulsuz hostia polluta p̃ os ep̃i exiens in calicez corruit q̃s oẽs regina celi reuerenꝫ accipiẽs diligentissime lauit. z sup altare in calice ponẽs cuz sua turba decenter inclinauit abiit z recessit. Post hec miserabilẽ vdonẽ pugil sepedictus aggrediẽs decollauit. sicq; tota illa ꝓgregatio sanctoz disparuit. Canonicꝰ aũt fredericus sup̃dictꝰ homo iustꝰ q̃ hec vidit. manifeste nõ in somnis sz aptis oculis stupẽs z tremens z lumẽ in cripta reperiẽs oẽs eccl'ie lampades reaccendit. Cũq; de facto adhuc dubiꝰ z anxius secũ mirareꝫ tãdẽ resumpta audacia ad locũ iudicij paululũ ꝓcessit. viditq; calicẽ cũ hostij in altari z caput vdonis a trũco corꝑis longius ꝓiectũ necnõ pauimentũ sanguine madefactũ. Post hec oẽs eccl'ie ianuas obseravit. z nullũ oĩno ingredi ꝑmittẽs donec sole iã orto oẽs clericos z laicos simul ꝓuocauit. Tunc ianuas reserans seuerissimã dei vltionẽ vdonẽ sc̃z ep̃m in suo sanguine tabefactũ oib; ostẽdit z cuncta q̃ viderat z audierat ꝑ ordinẽ enarrauit. Eodẽ die q̃dam ex capellanis eiꝰ nomie bruno cũ legatoẽz cõmissam pegisset partheopolim qõ est meidenburg cõtinuo famulis longe ante se precedentib; studuit remeare. Interim graui oppressus somno arborẽ q̃ndam vmbrosam vidit. de equo descẽdit z frenũ fortiter ad brachiũ alligãs ibidẽ paululũ requieuit. Et ecce ingens globꝰ spirituz ĩmundoz cũ tubis timpanis cũ gladijs z fustib; cũ lanceis z securib; ad eundẽ locũ gradu cõcito ꝓperabat. Cũq; oẽs ꝓuenissent vnũ ex eis q̃ ꝓnceps videbaꝫ. quia erat statura pceriox z vł'tu terribilioz soliũ ꝓstruẽtes ꝺsup̃ sedere fecerũt. Hec mora alter cuneus grandis clamans cachinnãs z tripudians eminꝰ apparuit de quo quidã velociores aq̃lis p̃cesserunt z fortiter clamauerũt. Date locum. date locũ ecce ꝓnceps vdo noster charissimꝰ appropinq̃t. His dictis satellites sathane miserã vdonis aiam in effigie corporali catbena ignea ad collũ eiꝰ cõstricta ad su

D

um ꝓncipem perduxerunt. Cui sathan pro/tinus assurrexit salutans eū verbis pacifi/cis in dolo. bene inquit venisti o princeps fau/tor z dilatator regni nostri. Ecce paratissi/mus sum tibi z omib⁹ amicis nostris fideli/bus reddere talionē. Cūq; vdo obmutesce/ret sathan assistentib⁹ ait. Fatigat⁹ est iste di/lectus noster huc veniēdo. z ideo placet no/bis vt ꝓsolet. Date ergo ei manducare. Illo aūt tremēte rēnuente z caput reuertente cru/deles ministri ozi eius bufones z serpētes vi/olenter imꝓsserūt z liquozē sulphureū post modū infuderūt. Adhuc illo nō loquēte sa/than ꝑcepit dicens. Ad balneū ꝓncipū de/ducat. Et ecce nō ꝓcul erat puteus coopcu/lum habēs quo ablato flāma vozax vsq; ad celū erūpebat que nō solū arbozes montes sed lapides imo etiā aquā iuxta manantē ve/lut stipulā ꝓsumebat in quē illā infelicē vdo/nis animā ꝑcipitauerūt. Et postmodū extra/hentes in modū ferri candentē z totā igneaz suo ꝓncipi detulerūt. Qui subridēs dixit nō/ne balneū suaue habuisti o princeps. Tunc vdo dānatū oīno se vidēs cepit blasphema/re z dicere. Maledict⁹ sathan tu z oīnis fa/milia tua oīsq; suggestio tua. z oīne impe/riū tuū. Maledict⁹ deus q̄ me creauit. Ma/ledicta terra q̄ me portauit. Maledicti parē/tes q̄ me genuerūt. z maledicta oīnis creatu/ra in celo z in terra. Tunc demones vna cū ꝓncipe suo ceperūt manib⁹ plaudere z dice/re. Vere dign⁹ est iste manere nobiscū quia optime scit officiū nostrū. Hittat ergo nūc ad ꝓncipalē scolā damnator. z videat audi/at z sentiat z addiscat ampli⁹ in scla seculoꝝ. Uix ꝥba finierant z ecce vnanimit in odio sam illā creaturā irruerūt eāq; tā impetuose in tartareū illud baratrū iactādo īmiserunt ac si celū z terra z oēs mōtes⁹ mūdi inuicē quaterent. Capellan⁹ aūt ille supradict⁹ hec oīa in sōnis vidēs audiēs tremuit vehemēt. Tūc ꝓnceps tenebraꝝ digito eū ostēdēs di/xit. Uidete ne effugiat cleric⁹ ille q̄ nos aspi/cit qz sp extitit malicia z suaꝝ cooperator ꝓsci⁹ z defensor. Ergo sicut fuit fautor culpe sic sit pticeps z vindicte. ideoq; z in illū puteum ad suum dominū demergatur. Quo dicto eū demones eū capere vellēt z ipe fugere co/nar et. z repente a somno exiliens cuigilauit sicq; equ⁹ territ⁹ tādiu hic z inde saltabat mi/serū trahens hominē donec a sua iunctura eius brachiū penit⁹ soluebat. Difficulter tan/dem equū ascendens parthenopolim venit z mox vt dñm suū mortuū ēē ꝓgnouit visio/nem visioni. terrorē terrori. iudiciū iudicio. pdigiū pdigio cumulauit. z oīnia q̄ sibi acci/derunt q̄ viderat z audierat patefecit. osten/dens etiā a sua cōpage brachiū auulsuz z re/pentinā canicie in argumentū veritatis. Ci/ues aūt videntes z audiētes hoc horribile z insolitū dñi dei nostri iudiciū vehemēter ti/muerunt z cadauer ignobile ꝓcul ab vrbe i/palude iactauerūt. Q̄ bestie ferales cū plau/sib⁹ z lusib⁹ ptin⁹ exceperunt z huc illucq; tra/hendo morsib⁹ discerpserunt z ruricolas iu/xta habitātes varijs iniurijs multotiēs affe/cerunt. Tandē inito ꝓsilio glebā illā male/dictā de palude trahentes cōbusserūt z pul/uerē in albā fluuiū piecerunt. Mira res om/nes pisces suū gurgitē relinquētes occeanū adierūt donec leta nūs psalmodijs ozōibus z penitētijs placat⁹ iam dñs post decenniuz vix tandē redierūt. Qui⁹ horrendi pdigij me/moriā ingerit oculis cruor vdonis ex ipi⁹ de/collatione effusus sup pauimentū marmo/reū cādidū posit⁹ qui tā visibilit adheret pa/uimēto vt de essentia marmoris ēē quodāmo/do videat. Sup locū aūt illū vbi decollatō/ est facta semp ꝓsternunt tapetia. Et quādo sup electos epos Te deū laudam⁹. iuxta mo/rē canit tollunt z ibi ad ozōem ꝓsternunt vt videntes sibi caueant ne forte pereant sicut ille. A dño vere factū est istud ad terrorē vti/q; epoꝝ illius ecclesie z omniū inutiliū pre/latoꝝ vt audiētes ꝓtremiscāt diuīe maiesta/tis terribile iudiciū z seueriss̄imā vltionem.

CLXXVI

Legit in scala celi q̄ fuit quidā epus qui plus diuitijs delitijs z vanis honorib⁹ va/cans q̄q; vtilitati z bono exēplo subditoꝝ suo/rum dū semel egrotauit intraret cursoz cum lancea dicēs. Citat te summ⁹ papa. vt veniaſ cora eo ad reddendū rationē ō ouib⁹ tibi cō/missis. z ō hereditate quā acquisiuit sangui/ne suo. Et facta citatōe visum fuit epo q̄ tra/herek ad iudiciū. z cū esset corā ꝓpo videbak sibi q̄ demones infinitas ratōes adducebāt sue damnatōis z ꝑcipue ānq;. Prima fuit q̄ spoliabat pauperes z induebat diuites z mere/trices. Secunda fuit q̄ vestes sacerdotales z oīnia oznamēta dom⁹ z vtensilia erant au/rea z argentea. Tertia erat q̄ de fimo rei tē/poralis optime curauit. sed de aniaꝝ infoz/matione nihil imo infinitas anias suo malo

exemplo corrupit. Et ostenderũt sibi plus q̃z duo milia animaꝝ que dãnate fuerãt sub regimine suo. Quarta fuit q̃ studiũ vanitatũ summũ erat studiũ litteraꝝ nullus. Quinta erat q̃ nolebat nec p̃mittebat q̃ alĩ saluarentur. Tũc summ⁹ papa dixit sibi. O maledicte q̃ ego acquisiui, p̃cio sanguine tu p̃sumpsisti vt fulgeres in apparatu regio. Ego acquisiui manib⁹ crucifixis. & tu expendisti cũ manus ludo & aleis dedisti. Ego acquisiui coronã spineã portãdo. sed tu expẽdisti molle puluinar capiti tuo supponẽdo. Ego acq̃siui cũ opp̃obr̃is & flagellis. tu consumis in vasis argẽteis & scutellis. Ego acquisiui nudatis p̃r̃is indumẽtis. & tu expendisti in sericis vestib⁹ variatis. & in vestib⁹ nimie vanitatis. Ego acq̃siui fel & acetũ potando. sed tu expendisti in delicatissimis cibar̃is vinũ & nectar potãdo. Ego flẽdo clamaui vt oues ad ouile reducerẽ. sed tu clamasti ad eas vt tanq̃z lupus mactares. Et ideo assigno talẽ diẽ ad audiendã sentẽtiã diffinitiuã. Cũ aũt de his solicit⁹ & anx⁹ euigilasset narrauit familie q̃dnã vidisset. Qui volẽtes ei placere & plus curãtes de reb⁹ q̃z de aĩa. reph̃enderũt eũ eo q̃ curaret de somnĩs. Et tandẽ tp̃s labitur sine penitẽtia vsq̃z ad diẽ statutã. Et illo die in illa hora sibi assignata venerũt demones horribiles ad camerã suã dicentes. Surge maledicte & audias sentẽtiã diffinitiuã a summo põtifice ō vita tua. Tunc ip̃e clamabat ad scutiferos & ad familiã. Expellite illos. expellite illos. Cũ aũt neminẽ viderent licet vocẽ audissent. ep̃us hoc vidẽs volens ĩ demones irruere & eos de camera expellere cũ tãto ĩpetu venit ad colũnã q̃ erat in medio camere q̃ fracto capite expirauit.

¶ LXXVII

¶ Domo q̃dam fuit thuronis qui ꝺsueverat venire ad matutinas maiorꝭ eccl̃ie. Quadam vero die cũ venisset ante horaꝝ inuenit portã apertã. & ponens se retro columnã q̃ndam vidit lucẽ magnã p̃ eccl̃iam iudicẽ sedẽtem in throno & angelos eius astantes. Venit aũt beat⁹ Martin⁹ cũ mltitudine sanctorũ. & cepit accusare grauiter archiep̃m q̃ tũc locũ suũ tenebat. Citat⁹ aũt archiep̃s venit & sedit in cathedra põtificalib⁹ indut⁹. Iterꝝ aũt accusat⁹ a beato martino cũ nesciret q̃d respõderet. ille q̃ cathedras supboꝝ euertit indignatus pede p̃cussit cathedrã ei⁹. Et eũ cũ pede euertit. & sic visio disparuit. Tũc ille bonus homo accedẽs ad domũ archiep̃i excitauit familiã & fecit videri qũo eẽt ei. & intrans ad eũ inuenerũt eũ subitanee defunctũ

¶ LXXVIII

¶ Archidiacon⁹ quidã ambiens episcopatum insidiabat ep̃o suo bono viro qũo eum occideret. Et quia ꝺsueuisset ep̃s mane venire ad matutinas & p̃uenire alios ad salutandum beatã virginẽ & intrare p q̃ndã paruaꝝ portã archidiacon⁹ collocauit ibi sup portã lapidẽ. Et veniẽs ep̃s vt ꝺsueverat & apiens portã p̃ lapidẽ cadentẽ excerebrat & mort⁹. Archidiacon⁹ aũt cũ multo labore episcopatum obtinuit. Cumq̃ ꝺfirmat⁹ esset & gaudium & conuiuiũ faceret quidã p̃ceps seruiens ad mensaꝝ corã se flexis genib⁹ subito rapitur ante tribunal summi iudicis & vidit ibi beatã virginẽ cũ immensa sanctoꝝ multitudine angeloꝝ adducentẽ dictũ ep̃m portantem cerebrũ suũ in manib⁹ suis. & dixit beata virgo. Fili mi charissime. Ecce ostendo tibi recentẽ sanguinẽ & cerebrũ hui⁹ dilecti militis mei. quẽ crudelis p̃ditor volẽs tenere dignitatẽ pontificalem effudit. Respõdit dñs Quẽ mittã & quis ibit. Tũc beata virgo ait. Ecce hic seruitor⁹ suus. Cui dñs. Precipio tibi sub pena mortis vt cites dñm tuũ perẽptorie vt scz cito veniat corã deo ad tam nefandũ crimen respons⁹ur⁹. Qui statim rediens turbatus infremuit & cultellũ quẽ tenebat ad seruiendũ de manu p̃iecit & amarissime fleuit. Rogat⁹ ab oĩ̃b⁹ & etiã ab episcopo causam pandit Quo audito statim ep̃us subitanea morte p̃cussus est. & corã oĩ̃bus miserabiliter defunctus est.

¶ LXXIX

¶ In policrato libro. vij. cap̃. xvij. legit de quodam monacho ambicioso q̃ cũ ad abbatiam quã pecunia p̃emerat vocaretur. ille modestiã simulauit vt auidus peteret. quasi onus refugiens & honorem recusans. Et se palam corã oĩ̃b⁹ tante cure p̃fitebat indignum. Dõ audiens p̃ceps. vere inq̃t indignus es. quia data mihi tanta pecunia hanc emisti a me dignitatẽ. & summã expressit. sed p̃ me nõ stat sed per te qui te idignũ p̃fiteb⁹ris quo min⁹ pactũ impleat. Iustũ ergo ẽ te liberũ abire. & te domũ a p̃posito vacuũ redire. & ali⁹ qui dignus est ꝺstitute p̃ficiat eccl̃ie que & oĩ̃a sic facta sunt.

¶ LXXX

¶ Ex cronica pontificũ leodiensiũ. Hone-

rint christifidelēs vnū stupendū miraculuz cunctis gentib⁹ p̄dicandū ad cōfirmationē z augmentū fidei christiane qō his diebus factū est scz anno dñi. M.ccc.octuagesimo decima die Junij in ciuitate aquilana quo die celebrabat ibidem festū sancti Maximi episcopi cōfessoris. dum infidelis episcopus aquilanus cū clero z pp̄lo voluit facere magnum festū z solennē processionē ad honorem z fidez roberti antipape cui adherebāt cū cantoribz z saltatoribz sonis z tubis fecerunt fieri magnū vexillum z honorabile ad honorē dicti antipape. In quo pontificaliter depingi fecerunt ad modū veri pape dictum robertū gibbenensez antipapā quē clementē septimū nominat. Et dñm vrbanuz papam septimū verū christi vicariū ad eius ignominiā fecerunt de ligno. Et posuerunt eum ligatū cū fune in collo super vnū asellum. z sic volebant euz ducere in pcessione. Uerum cū hec essent oīa parata ante ecclesiam episcopalē sancti Maximi z vellent incedere per ciuitatē processionalit vt dictū est. dñs ihūs abhominatus z abhorrens tā tam iniuriā z oprobriū que fiebant suo famulo z eius vero vicario scz dño Urbano pape. licet esset clara serenitas tēporis vbiq; per aerē immisit vnā nubem obscurā plenā demonib⁹ super locū processionis z hominum. Que nubes fecit tunc in instanti tantā tempestatē aquarū grandinū tonitruorum z ventor̄ q multas domos pstrauit homies multos submersit z interfecit aīalia magnū fontē aquilanū absorbuit z cooperuit. ita q nō reperitur vlter⁹ z maximā partē dicte ciuitatis duxit ad ruinā. Et vltra hoc demones visibiliter abstulerunt vexillū antipape z asportauerūt p aerē secū. imago aūt lignea dñi vrbani posita super asellū mansit ibidez illesa miraculose nō infusa nec in aliquo deturpata. Propter quod stupenduz cuidens z claruz miraculū oīes aquilani ceperunt clamare. O beate vrbane papa septime adiuua ne pereamꝰ in hoc tremendo dei iudicio z miraculo. Et ad istos clamores recessit nubes z cessauit tēpestas. Homies tamē multi perierunt z animalia z domꝰ. Et ille fons absortus est ibidem. z hoc est veruz ad litterā nā notū est aquile z toti puincie.

CLXXXI

Legitur in cronica pontificuz leodien. q anno dñi. M.ccc.lxx. fuit in villario monasterio brabantie cisterciens ordinis quidam abbas dictus dñs martinꝰ qui fuerat missus parisius z tantū pfecerat q erat baccalarius in sacra theologia. Cū ergo cōuentus elegisset eum in abbatē adherebat duci z duxisse brabantie alīsq; dñis nec curabat de paupere conuētu. imo auferebat fratribus suis necessaria. z que antecessores sui dederāt subtrahebat. Unde conuētus pluries fuerat cōquestus patrib⁹ abbatib⁹ in visitatōibus suis. sed nihil ip̄is pderat quia excusabat se. et vnus dñs supportat aliū ita q pax valent visitatōes imo generant aliquādo odia z rancores. Quadā vice erat vnus infirmus qui manducauit extra butirū quia forte nō poterat comedere alleca. qō videns abbas fecit portari in domū suam de quo frater ille tristis cōquestus est cōuentui. Irati ergo fratres venerunt ad abbatē improperātes ei diuitias z defectus quos eis faciebat. Et tandem iuuenes verberauerunt eū truserūtq; in carcerē violenter z tenuerūt eū ibi donec petīt veniam ab eis z pmisit eis se oīa redditurum. Cū aūt abbas fuisset extra carcerem venit leodiū ad episcopū z tantuz fecit q ip̄e ep̄us z abbas cisterciensis iuerūt ad villariū. factaq; ibi visitatione octo iuuenes qui eum incarcerauerūt posuerūt in carcerem. Cunq; esset magna discordia inter ip̄z abbatē z conuentū. Tandē magnꝰ baliuꝰ brabantie venit villarium cū magno cōsilio ad concordandū eos z cū ibi pariter oīes eēnt congregati abbas p̄dictus dixit palam coram oīib⁹. Ego inquit p̄cor dñam nostraz de villario z sanctū nicolaū vt demonstrēt aliq̄ signū in eo qui habet iniuriā. Ulit verba finierat z ecce manꝰ dñi super eū. immediate eīn os eius versum est retrorsum z cepit rugire sicut brutum animal versusq; fuit in furiam z sic obīt pessima morte.

Proprietarius.

CLXXXII

Augustinus ad fratres de heremo. Non solum de malignis spiritib⁹ sepe mala patimur. sed etiā a domesticis dilaniamur z frequenter peiora sunt ītestina bella a quib⁹ homo nō cauet q̄z forinseca que p̄uident. Ecce eīn abel iustus a domestico fratre occiditur esau fratrē iacob fugientez p̄sequit. ioseph a fratrib⁹ vendit. z a discipulo saluator traditur. Hec oīa mala facta sunt quia obedire neglexerūt. Similiter hoc accidit ianuario

nostro qui colūna pauptatis z obedientie inter nos esse videbaf. Eius pditionē frequenter flere z vlulare debem⁹. Hā ad nos cū lachrymis venit z pauptatē q̄diu viueret seruare pmisit. z tamē vineā z agrū nobis ignorantib⁹ possidebat in seculo. O pfessio mortifera. o pditoris pmissio. Ore dicebat z cor de odiebat. sanctū credebam⁹ qui oīnib⁹ peior erat z sic annis vndecim ianuarij noster z amplius vt audistis z vidistis male vixit z male morif. Quo male vixit nisi qō suū nō erat secrete tenuit. Quo etiā male morif nisi quia in fine se nō recognouit z obstiatus in suo nobis ignorantib⁹ testamentū fecit z filium quē in seculo habebat ditauit. O vtinaz vel saltē in fine nobis dixisset vt ab oīnibus nobis veniā ipetrasset. sed nec cōfusus fuit nec eū fecisse penituit. pterea de nostris non est nec dū viueret erat. Ligate igif man⁹ cadaueris eius ponētes in panno ligatos. c. z. xx. ficlos quos in pariete cellule retinebat flētes z dicētes. Pecunia tua tecū in pditione. Hō em licz nobis fuis d[illegible]cos collocare vl ponere in victu vel vestitu vel in ope monasterij qz pciū maledictōis ē. ¶ Purgatoriū

CLXXXIII

¶ Quidam monach⁹ decedens petijt instāter abbatē vt solitā decedentiū sibi ipartiret absolutionē cū abbas absens in loco vicino nō posset haberi in pmptu ante aduentū mi grauit. Cū aūt venisset z dictū ei fuisset quā instanter monach⁹ ille petiuisset eū p absolutione habenda funere nondū sepulto ipe añ qōdam altare decūbens z cogitans de pdictis vidit subito ante se defunctū vt sibi videbaf dicentē. Benedicite expetentē debitū absolutōis. Cū aūt abbas stupens resūpsit spiritum dixit. Misereaf zc. Quo facto petijt monachus penitentiā. Abbas aūt nesciens cuiusmodi penitentia iniūgenda esset ō functis dixit q̄ p penitentia staret in purgatorio quousq̄ corpus ei⁹ sit sepultū Quo audito defunct⁹ exclamauit ita horribiliter q̄ vox eius audita est per totam abbatiam dicens. O sine misericordia precepisti me tantum morari in purgatorio.

CLXXXIIII

¶ Rem vobis refero fratres quā fideli ac p babili relatione audiui modernis accidisse temporib⁹. que nos elemosynarū virtutē doceat z ad eas vigilanter exercendas accēdat que scz elemosyne nō solū positis in carne p sunt ad indulgentiā peccatoz sed et defunctis quib⁹ locus penitētie nō est salutez z redemptionē animaz. Duo duces varia pugna inter se cōfligebant. quorū alter sardinē sis alter silicien'sis erat. dux sardinie eusebius. dux silicie ostorgi⁹ vocabaf. Erat aūt eusebio summū studiū circa defunctos in celebratione missaz. in largitionib⁹ elemosyna rum. in decimis omniū rez suaz soluendis. Preterea vnā ciuitatū suaz quā abundantiorē habebat. deo z liberandis fideliū animabus cōstituit. necz inde aliquid ad suum vsum accipiebat. imo vero decimas totius regni atcz possessionū eo conduci faciebat. Ibi pauper maximā turbā congregatā iugiter reficiebat atcz vestiebat. missaz vero celebritas passim per ecclesias fiebat. Alter vero ostorgi⁹ in regno z exercitu ditior z potentior illo erat. sed in hac parte virtutis longe inferior eusebio. necz ei in oīm thesauro mūdi cōparand⁹ qui sibi de redemptis captiuis q̄uis nescius maiorē copiā parabat sicut in ꝓsequentib⁹ res manifestabat. Igif ostorgius in vrbē hanc quā dixi deo ac curis aiarum dispositā animū intendit eācz insidijs aggressus cepit. Quod vbi eusebi⁹ tunc absens per nunciū audiuit graui f egrecz ferebat ita vt diceret se malle dimidiū regnum amisisse q̄z hāc ciuitatē vt fatebaf dei Cohortatus ergo se z suos. Quid faciem⁹ inq̄t o boni milites. Inultā ne dimittem⁹ iniuriā dei z nostrā. Cōgrediamur cuz illis viriliter in nomīe dñi. vincat quē ipe iustus z oīpotens celi rex vincere dispouit. Nam z si hosti victoria cesserit. nobis p diuina protectione occūbere erit pulcerrimū. Ad ea verba cōspirante ac fauente suoz frequētia dux exercitu vndiq̄ aduocato. hostem insequif eūcz loco munitissimo donec ille sese ostēderet operif Interea deputati custodes castroz in eminentiori loco siti longe latecz pspectuz terre petebāt ac curiosis circūquacz oculis plustrabant. Cum ecce albatoz facies militū a longe apparuit. Custodes hac visione ō hoste suspecti solicita pstolatōe stabant intenti Cunctq̄ quos viderūt paululū appropinquarent tandē plurimā niuei exercit⁹ aciē in niueis equis cū niueis vexilloz signis z candida armatura aduentantē aduertūt. statimcz a tam inopinata re attoniti pncipi anxio nūciare contendūt. At ille inter spem metū cz positus q̄ albas audierat spe nihil sinistri

eos portendere ꝑsumebat. ⁊ idcirco aĩm erigebat. quia vero audierat aciẽbello instructaꝫ ne quid hostile sibi minarenꝰ metuebat Itaqꝫ cõsultis primatibꝫ suis quattuor idoneos viros eo ꝑmittit qui ꝓcunctarenꝰ eos. vnde ⁊ q̃ sint quo tendãt. pacifici ne an hostes adueniant. Appropinquãtibꝫ eis similiꝰ de agmine illo cãdido quattuor equites obuiam mittunꝰ qui ad eorũ inquisitionẽ idoneam referãt responsionẽ. Occurrẽtes igiꝰ sibi nunciꝫ ducis salutant. ⁊ resalutãt illi officiose. Legatis itaqꝫ ducis eusebiꝫ causam aduentꝰ sui talis tantiqꝫ apparatꝰ sciscitantibꝫ nũciꝫ illi ꝓtis alterius audiẽtes ꝓmo eos noua visione ꝓterritos hac amica cõfirmãt responsiõe. Constãter agite. nihil timeatis. nihil cunctemini. erga vos pacifici. in hostes vestros venimꝰ armaturi. Nos eñ de familia summi regis sumꝰ ⁊ nunc dño vestro ad bellãdũ hostẽ venimꝰ adiutores fidelissimi. Nunciate itaqꝫ ꝓncipi vestro ne ad nostruꝫ colloquiũ venire cunctetꝰ ac de cetero nihil vereatꝰ Regressi cũ multo gaudio nunciꝫ referũt ꝓncipi ordinẽ rei. Cõtinuo quasi de sepulcro timoris atqꝫ doloris in spem reuiuiscens exultat triũphat iamqꝫ quasi victoria parata illi occurrere nõ trepidat. Qui vt appropinquauit q̃ttuor ⁊ ipe exercitꝰ illiꝰ eq̃tes obuiã habuit. eosqꝫ interrogans idẽ qđ ꝓiores legati retulerũt audiuit. A quibꝫ interrogatus an ꝓ iniuria ciuitatꝫ ab ostorgio ablate doleret. respõdit nimiũ se dolere iõ marime qꝛ deo ⁊ saluti animaꝫ hanc contulisset. Jam inquiũt illi vltra nõ doleas qꝛ qđ deo oĩm bonoꝝ largitori dederis, vel dare dispoueris. q̃cũqꝫ casus surripuerit tibi nõ ꝓbibitꝫ cẽtuplicatũ in celo sp manebit. Ez ne solicitũ te longiꝰ trahamꝰ iã nos oẽ ius tuũ ab hoste duplicitꝫ exigemꝰ. Insup aut subiũcietꝰ tibi aut victꝰ tradetꝰ tue potestati. tãtũ nos audi ⁊ ordinato exercitu festina nos subsequi. Tunc ꝓnceps dans se eoꝝ voluntati ⁊ fidei reuersus ex his militibꝫ q̃s habere poterat vnã tantũ legionẽ instruxit. ⁊ ꝫ septuaginta milia securꝰ de diuino auxilio ad bellũ ꝓcedit Quẽ exercitꝰ albatoꝝ ꝓcedens q̃draginta vt videbatꝰ milia tetendit aciẽ ꝓtra ostorgium. Ostorgiꝰ vbi tali apparatu sibi iminentes agnouit. tante rei nouitate ꝓculsus q̃ sint q̃d vepetant ⁊ ipe p legatos inq̃rit. Rñdẽt his q̃d ⁊ ꝓ se de familia dei esse. ⁊ vt ipm ducem illoꝝ ostorgiũ capiãt. in vltionẽ diuine iniurie se venire. nisi sibi occurrat ⁊ deo consorti suo eusebio sup inuasa ciuitate satisfaciat. Postq̃ ea nũciꝫ vti agnouerãt dño suo retulerũt. ille pauefactꝰ nimis ꝓ sultũ suoꝝ petit atqꝫ vt eos audiuit q̃ iussus erat cũ oĩbus suis copijs accessit. ꝓcũctatusqꝫ viros de nigueo exercitu sibi occurrẽtes qđ alij atqꝫ alij de familia dei audierũt ⁊ ipe audiuit. Addiderũt ⁊ graues in illũ minas dicẽtes diuinã irã imminere illi q̃ ciuitatẽ sibi donatã ausus sit fraudulent ⁊ isidiose subripere. At ille ꝫ terroꝛe ꝓpulsus rogat pacẽ ꝓmittẽs temeritatis sue q̃ntũcunqꝫ vellẽt satisfactõꝫ. ventũ est igiꝰ ad exercitũ ⁊ eccе inꝰ collo q̃ndũ eusebiꝰ cũ sua copia supuenit statimqꝫ ostorgiꝰ q̃cq̃d vspiã tulerat duplicitꝫ restituit atqꝫ insup sese cuꝫ suis oĩbꝫ eusebio subdidit. Dis itaqꝫ pacificatꝫ ille cãdidꝰ exercitꝰ satis familiariꝰ allocutꝰ eusebiũ interrogat vtꝫ ne volũtati eiꝰ sit satisfactũ. At ille vbi mlta cũ grã rũ actõe sufficere sibi rñdit ipe q̃ꝫ q̃ eẽnt subtilꝰ sciscitari accessit. Hec mora illi respõdent Nos inq̃unt sumꝰ defunctoꝝ aĩe q̃s tuis bñficijs ⁊ elemosynis larga dñi donauit idulgentia. q̃bꝫ iã liberatis a pctõ ⁊ diaboli captiuitate lucidas mãsiões tribuit ĩ eterna req̃e Uñ ꝫ nõ pigeat ꝓ nobis fecisse qꝛ grãm dei oĩm fideliũ defunctoꝝ ꝓ tãto habes bñficio ⁊ nũc scito qꝛ nos oẽs q̃s vides eripuerꝫ ⁊ ad huc mlꝫtos p benignã dñi ꝓuidẽtiã eripies si ab hac tua ĩtentõe non desistas. Age g̃ ⁊ q̃d ꝑus bñ faciebas ex bona volũtate iã nr̃a admoniꝰ orõe simlꝫ ⁊ fidelitate meliꝰ iã de reliq̃ satage. vt captiuos q̃s apꝰ iustũ iudicẽ liberas apꝰ eũ intercessores eos habeas. q̃ eñ p te liberanꝰ longã tibi vitam ⁊ salutẽ ꝓterea orãt vtꝫ alij mlti p te redimẽdi adhuc ĩ pace req̃escãt. q̃ tibi vna cũ liberatis indulgẽtiã ⁊ gr̃aꝫ ipiꝰ iudicis eterni exposcãt. His dictis postulata ducis remissiõe itinere q̃ venerũt visi sunt redire. Tũc vero ille ꝑus tanti inexpertus lucri deinceps q̃ntꝰ circa defunctos elemosynatoꝝ accreuerit ꝓiectari potꝰ poterit q̃ꝫ exponi. Hec ex relatõe dñi abbatꝫ maioris sctẽ ⁊ summe auctoritatꝫ viri agnita habemꝰ qui in ꝓtentõe hoꝝ duoꝝ ꝓncipũ captiuus fuit abductꝰ dũ circa abbatias q̃s in illus finibꝫ disponebat esset occupatꝰ.

CLXXXV

Petrꝰ cluniacenꝰ abbas dixit q̃ q̃dam sacerdos ꝓ sueuerat singulis diebꝫ anni missã ꝓ defunctꝫ celebrare. scz requiẽ eternã. Qui

cū de hoc accusat⁹ esset apud suū ep̄m suspē dit cū ab officio. Cū aūt eps in quadā festi/uitate magna iret ad matutinas trāsiēs p ci/miteriū visum est ei q̄ oīes mortui q̄ erāt i cimiterio surgerēt ꝓtra illū sub illo scemate cui⁹ officij q̄sq̄ fuerat in mūdo dicētes Iste eps nullas missas nobis dat. insup sacerdo tē nostrū nobis abstulit. sed certe nisi emen/dauerit morietr. Qui nō solū sacerdotem ab soluit. imo p mortuis libenter celebrauit.

Sacramentum. CLXXXVI

Refert magister iohānes nider in formi/cario q̄ fuit q̄dā vir plebeius laborator sim plex mūdo. sz deo revera prudētior i ciuita/te nurēbergēsi bābergens dioc. meo tpe ci/uis. mō nō nomē ꝓprīū sz vite bona fama oc currit Filius cōfessiōis hic extitit p̄decesso/ris mei in priorato Nurenbergensi fratris euerardi. Dic igitur simplician⁹ temporali quidē substantia nō mendic⁹ fuit sed reb⁹ vi/uebat scōm seculū mediocriter. Ad diuina fuit deuotus plurimū. Nam operib⁹ miseri/cordie de labore t reb⁹ ꝓprīis paupib⁹ eroga bat largiter. peregrinatōib⁹ longis aliq̄tiēs corp⁹ macerabat acriter. t i meditatōe dñice passionis se exercere solebat multiplicit. Et quia ex his pīs operationib⁹ ad deū dietim ei⁹ anim⁹ cepit inardescere. Idcirco desideri um aliquotiēs in anno sumēdi diuinissimū eukaristie sacramentū in eo nō destitit cresce re. Verū in prefata ciuitate masculin⁹ sexus rarius q̄z femine⁹ ad eukaristie sacramentū solet accedere. formidabat ꝓpterea dei famu lus sacramētū q̄ cordis estu affectabat con tra morē crebr⁹ petere ne singularis videre/tur. iuxta illud memorandū beati bernardi. Qui facit q̄ nemo miranť oēs. Excogita/bat tñ diuino nutu modū aliq̄ē q̄ median/te acquireret p equipollentiā q̄ sumere ne/quibat p sacramēti p̄sentiā. Sciebat enī q̄ semp dei misc̄dia volūtatē bonā p facto ac/ceptat q̄ñ ꝓpria negligētia opus extrinsecum nō vetat. Fecit igiť q̄ntū in se fuit q̄q̄d po/tuit se ad sacramentum eukaristie p̄parādo die p̄sertim t hora q̄ eukaristiā habere veri/simiť a sacerdote ꝓprio nō valuit. naz p̄mū si oportūitas arriserat sacramētaliť p̄cōfessus ē. Cibū p̄cedēti die sumpsit moderati⁹ vice ieiunij. deīde deuotōe vera p meditationes sanctas in ara cordis corā dei viuētis ocu/lis mactare se t aptare solebat solicit⁹ q̄ po tuit. Et tandē infra misse officiū t potissime cōmunicōis hora om̄i desiderio q̄ poterat a diuina petijt clemētia vt se tanti sacramenti p̄ticipē efficeret t bonā voluntatē p facto ac ceptaret. In cui⁹ euidētiā vt corp⁹ subjiceret spiritui t vt diuina bonitas bone volūtatis mun⁹ acceptaret p facto. idcirco cū sacerdos ore ꝓprio sacramētū sub specie panis solebat accipe iste dei famul⁹ tunso pectore tūc etiā sua labia aperuit. Et ecce mira res. nam di/uino vt pie credi potest miraculo accidit vt q̄n ita se dispositit ilico lingue ei⁹ hostie cōse crate q̄daz particula adherere cepit deuote dulciter t sensibiliter adeo vt necessariū vi/deret ei aut istā quā sensit p̄ticulā de ore q̄ verebat ponere aut q̄ faciebat p̄ceptam de glutire. De q̄ cū miraret sepi⁹ t tandē dubi/taret an illud adueniret diuinit⁹ quadaz die cū diuina audisset t p̄cepisset vt p̄tactū est finito misse officio certificari volēs digituz ori impositit linguā tāgere voluit sed digito alba q̄dam particula vt visus ostendit inhe/sit sensibiliter quā ori reimpositā sumpsit vt antea sed deinceps p decursum sue vite nun q̄z simile meruit p̄cipe licet a bonis operib⁹ nō min⁹ q̄z p̄us desisteret.

CLXXXVII

Legit in scala celi q̄ frat⁹ q̄dam familiarz cuidā nobili viro domū ei⁹ frequētabat t fi/liū ei⁹ vnicū plurimū diligebat. t q̄ ei loca/lia puerilia afferebat puer sequebat eū vbi/q̄z. Et cū ad eccl'iam fuisset eū secut⁹ vbi fra ter ꝓtinus celebrabat stās puer iuxta frēz vi/dit manifeste in eleuatōe corpis puez in ma nib⁹ dicti fratris. vidit postea fractōz t sum ptionē. t iō fugit t abscondit se i terra. Que/sit⁹ aūt t inuēt⁹ nullaten⁹ venire volebat. Cū q̄z frat⁹ iste iuisset t eū adduceret puer clama uit. Saluate me. saluate me. q̄ iste vult me ꝛmedere sic̄ hodie comedit vnū pulcerrimū puerū. Inquirentes ꝓ causam dicti iuene runt q̄ de sacramēto altaris h̄ vidisset.

CLXXXVIII

Legit q̄ i monasterio sanctēsi sub venera bili p̄ze eiusdē monasterij serione cōtigit q̄ relatu dignū credim⁹. Nā die q̄dā cū frater q̄dā diuio fūgeret officio. veniēs ad illa ꝓba Supplices te rogam⁹ oīpotēs de⁹ iube h̄ p/ferri p man⁹ sancti angeli tui i sublime alta/re tuuz. inclinans se iuxta morem t supplī/cans vidit angelicos ciues in circuitu alta ris astantes hilares t iocundos t stolis mi/

repulchritudinis indutos Inter quos vn⁹ supeminens apparebat forma sublimior et vultu venustior. qui ꝛ ꝑ ceteris sol⁹ de altari sacram hostiã accipiebat. solus sursum deferebat. ꝛ solus diuinis cõspectib⁹ ꝑsentabat. Ceteri vero qui astabant in tantũ illi angelo cõgratulabant ac si quisq; hostiã acciperet si deferret si ꝑsentaret. Reflexis oculis sacerdos ad altare reposita repperit. missa sum ꝑsit sanctificantia se ꝛ sanctificata ꝛ sic plenus gaudio agenda impleuit.

CLXXXIX

Legit in legẽda sc̃i Hugonis linconiẽs epi ordinis carthusien⁹. q; in frãcia q̃dã sacerdos secularis in q̃dã villa celebrauit q; male ꝛ turpiter vixit. Cũ aũt venisset ad ħ vt sacramentũ dñicũ eleuatũ sup calicẽ diuidere deberet dubitare cepit an ħ eẽt vez corp⁹ xp̃i ꝛ ħ specialit ꝑ ꝓ reprobã vitam suã hesitans sc̃z vtq; talis peccator qualẽ se cognouit cõsecrare posset. Et ecce statim ip̃m sacramentũ in manu sua ꝑ medietate vertebaꝫ in crudam carnẽ. reliq; ꝑte ei⁹ tenente formã panis ꝑstinã. ꝛ tñ mansit q̃sq; ꝓtinuũ q̃dam ꝛ indiuisum. Quo viso sacerdos ꝑterrit⁹ totum dimisit in calicẽ ꝛ subito sacramẽtũ sanguinis fuit mutatũ in cruorẽ ac si de aliquo corpe ꝑ fluxisset ꝛ tunc sacerdos ille confirmat⁹ in fide per totã vitã penitẽtiã egit.

CXC

Sacerdos q̃dã secularis dũ q̃dã die missam celebraret ali⁹ ei assistẽs vidit in patena ꝛpe sumptõis nõ speciẽ panis sz infantꝫ Quẽ cũ sacerdos leuaret vt sumeret cepit infantulus ille faciẽ auertere ꝛ ne sumi posset manibus ꝛ pedib⁹ reluctari ꝛ nõ semel iste bõ deuot⁹ ħ vidit sz sep⁹. Cui idẽ sacerdos q̃dã vice dixit int̃ cetera. Quotiens sumo corp⁹ xp̃i cũ tanta difficultate sumo q; mirari nõ sufficio. Cui ille. Consulo vt corrigas te. nam ħ ꝛ hoc vidi de te. Qđ audiẽs sacerdos vitaz mutauit. emendãq; ꝓposuit. Et cũ postea celebrauit visus est ille infans ab illo denoto hoĩe iunctis manib⁹ ꝛ pedib⁹ cũ summa velocitate illabi in os sacerdotis.

CXCI

Cum btũs franciscꝰ q̃dã vice intrasset ecclesiã ad orandũ cui⁹ prochialis sacerdos infamis erat q; ꝓcubinã tenebat. q̃dã hereticꝰ q̃ famã sc̃i frãciscꝰ audiebat accessit ad eũ. ꝛ volẽs ꝑ eũ sibi ꝑp̃lm allicere fidẽ subuertere ꝛ officiũ sacerdotale ꝛ tẽptibile reddere dixit ei. Ecce nunq̃d credendũ est ꝓbis hui⁹. vl sanctis ei⁹ aliq; reuerẽtia ẽ exhibẽda q; ꝓcubinaz tenet ꝛ man⁹ hz pollutas carnẽ tractãdo meretricis. Attendẽs igiꝫ vir sc̃ũs heretici malicia coꝛã prochianis venit ad sacerdotẽ illũ ꝛ flectẽs genua añ eũ ait. Si tales sũt manus ill⁹ q̃lis iste dicit nescio. ꝛ si ẽt tales eẽnt scio q; nõ possent inq̃nare ꝓtutẽ ꝛ efficaciã diuinoz sacramẽtoz. Sz q; ꝑ istas m⁹ta bñficia dei ꝛ carismata ꝑp̃lo dei fluũt istas osculoz ad reuerẽtiã eoz q̃ ministrãt. ꝛ cui⁹ auctoritate ministrãt ea. Et ħ dicẽs ꝛ genua flectẽs coꝛã sacerdote illo man⁹ ei⁹ osculabaꝫ. ꝑfundens hereticos ꝛ eis credẽtes quotq̃t aderãt Sacerdotẽ ꝛ illũ bũilitate sua ad emẽdationẽ vitã ꝓuocauit. Sctoz festa.

CXCII

Legiꝫ in hiſtoria romanoz q; rex q̃dam danoz ad tres reges qui stella duce aboriẽte hierosolimã venerunt. ꝛ xp̃o nato munera obtulerũt deuotionẽ magnã habebat eos q; in sui adiutoziũ inuocabat. Profect⁹ ergo ꝺictus rex coloniã cũ comitatu solenni vbi sacrosancta corpa eoz honore debito cõseruant tres coronas aureas mirabilit ꝛ regaliter fabrefactas eis obtulit. Insup plus q; ser marcaz milia cũ ingẽti deuotõe ecclesijs ꝛ pauperib⁹ distribuit magnũ sue fidei exẽplũ ibidẽ fideli ꝑp̃lo derelinquẽs. Quadã autez nocte cũ ad ꝓpria remearet ꝛ mẽbra sopori ꝺ disset. Ecce vidit in somnis tres reges coronas quas portauerat i capitibus ꝑferentes cum ingenti lumie ad se ꝓpius accedere. ꝛ audiuit singulos singulariť dicere talia Prim⁹ igiꝫ qui ꝛ senior esse videbaꝫ sic ait. Frat mi feliciter venisti. sed felicit⁹ ad ꝓpria remeabis. Alter dixit. Frater mi multa tribuisti. sed te cum plura reportabis. Tertius similit ait. Frater mi fidẽ ostendisti. sed expletis viginti tribus annis iugiter in celestib⁹ nobiscuz regnabis. Primus igitur offerens ei pixidem plenã auro dixit. Accipe inquiens thesaurum sapientie per quã subiectũ ꝑp̃lm iuste iudicabis. q; bonor regis iudiciũ diligit Secũdus pixidẽ cũ mirra obtulit ei dicẽs. Accipe mirrã penitẽtie ꝑ quã carnis mot⁹ illicitos refrenabis. quia optime regnat qui seip̃m bene regit. Non eñ alios bene regere aut cohercere potest qui seip̃m nõ cohercet. Tertius ꝓbuit ei pixidẽ plenã thure dicens Accipe thus deuotionis et deuote clemẽtie ꝑ quã miseros releuabis. quia sic ros berbã

irrigat vt crescat. sic dulcis clementia regis vsq; ad sidera puehit z exaltat. Cunq; rex ō magnitudine visionis miraret. subito excitatus est. z pixides quas ei illi tres reges obtulerāt iuxta se collocatas reperit. Qui donum dei letus accepit. z ad ꝓpria rediēs omnia q̄ in somnis audierat quo aduixit deuotissime adimpleuit. z expleto termino supdicto regna celestia meruit possidere.

CXCIIII

Legit in vita sancti Hugonis liconiensis quō pistor q̄dā sp die dñica farinā conspersit atq; fermētauerit. de q̄ nocte seq̄nti panes decoqueret q̄s die seq̄nti venderet recētes. Quos dū semel mane secūde ferie extraheret de clibano. vnus panis calid⁹ frangit vnde mox riu⁹ sanguinis q̄ panē circū quaq; infecerat effluxit. Expauit ille. z panē istum cruentatū frustatim cōminuit. z p singulas fracturas cruorē stillare vidit. Alios etiam oēs panes sil'r cruentatos inuenit. q̄s panes p octo dies apud se occultauit. sed mercēnarij hoc ad publicā noticiam pduxerūt episcopi. z ad ei⁹ psentiaz vn⁹ panis fuit allatus q̄ sic eē conspexit. Erant etiā alij panes in clibano positi q̄ post crepusculū diei dominice erant fermētati z impositi. qui cuz extraherent z frangerent nil prodigiosum habentes in sua natali q̄litate ad vsum hominū vendebant. Primi autē per monasteria z ecclesias in monimentū facinoris de trāsgressione sabbati ad terrorē hominū diligēter conseruabantur.

CXCIIII

Cū quidā deuot⁹ pastor in ptib⁹ vestualie nōnullos carnifices videret spe vendēdarum carniū tpalib⁹ mercātūs sub sūma missa occupatos. nōnullos etiā ociositatis causa. vt fabulatōibus z leuitatib⁹ ante carnificū dom⁹ temp⁹ erpēdētes z diē sabbati violantes. zelo dñi tact⁹ in feruore spūs vt ver⁹ pastor aberrantes oues ad viā veritatis reducere p̄dicationib⁹ z āmonitōib⁹ laborauit minitās vindictā dei ipis affuturā nisi a taz enormi mādatoz ip⁹ trāsgressione resipiscerent. Et quoniā populū dure ceruicis subito a tam prava consuetudine oīno reuocare nō potuit laborauit ad hoc quaten⁹ z si oīni sabbato deberent merito. maxime tamen in quattuor p̄ncipalioribus festis anni circa visitatiōes ecclesiaz occupati. ab hac pessima consuetudine animū reuocarent. Aderat ergo nō longa post tpa festū penthecostes z q̄dam sacerdoz sui p̄ceptis atq; impōcatione ꝓterriti timore vindicte ip̄ius mādatis imo nō ip̄ius sed dñi obediebant. Un⁹ vero fili⁹ belial animo ptinaci macellū ip̄m carnes suas venditurus ingredit. quosdā de sua sorte ꝓtra sacerdotis imperiū animando. Et ecce virga dñi sup eum. Nam secunda aut tertia die penthecostes tantā aeris clementiā dñs excitauit chorruscatōes atq; tonitrua. vt porta ciuitatis ip̄ius ictu fulmineo scinderet⁹ descendēsq; fulmē z vaccas suas inter q̄s plures alias vaccas sub eadē porta q̄escētes inueniēs extinxit ꝓtinuo. vt scz palā daret⁹ intelligi q̄nia h̄ vindicta eēt inobediētie ꝓceptoz illi⁹. Dom⁹q; ip̄i⁹ carnificis eodē fulgure ita quassata ē. vt scutellis ollis z cacabis tinnitū dantib⁹. ipa casuz subitū minaret⁹. Fact⁹ ē post h̄ vir ille infamis in tota illa ciuitate. oībus clamātib⁹ ꝓtra eū q̄m digna eū plaga p pter sabbati irreuerentiā dñs tetigisset.

Scriptura. CXCV

Refert hugo de sancto victore in didascalicon de quodam pbabilis vite qui multuz flagrabat amore scripturaz z desiderio sapientie feruebat imprudēter. Spretis nanq; simplicioribus scripturis cepit pfunda rimari z obscura. z enigmatib⁹ scripturarū enodandis z mysticis sacramentorū intellectibus insistere. Sed mens humana non sustinens tantū pondus nō solū ab vtilib⁹. sed a necessarijs actib⁹ cepit cessare. versoq; vēto in contrariū et scripturis occasionem erroris accepit. quib⁹ noluit vti cuz moderamine discretionis. Sed miseratione diuina ille tandem p reuelationē est admonit⁹ ne amplius eaz scripturaz studio incūberz. sz sanctoz patrū vitā z martyz triūphos frequētaret. sicq; in breui ad statum pristinuz est reductus.

Societas mala. CXCVI

Chrisostomus in epistola ad amanticuz Adolescēs inquit q̄daz vrbani filius fenicz prouincie a parentib⁹ pusillus quidez derelictus est. sed diuitijs. familia. argēto z auro ac possessionib⁹ locupletissim⁹. Hic quidez contēpta omni pompa elationis z iactantie quā adolescentia ꝓsumere solet z abundantia ministrare. ip̄is etiaz lris liberalibus derelictus ad humilē vitam z indumēta vilia conuersus ad montes z deserta secessit. atq; ibi p continentie philosophiam exercitatus

etiam sup etatē suā vite magnoꝝ ⁊ ammirabilium virorum virtutibus se cōformabat. Post hec etiā sacri baptismi mysterium consecutus multo magis ascendebat ad incrementa virtutū. Letabantur omnes ⁊ laudabant deum q̄ in tantis diuitijs natus. tantiq; generis ⁊ p̄time etatis adolescens subito omīs vite tēporalis vanitate calcata ascēdere desiderauit eterne vite fastigia. Cuz ergo in his exercitijs ꝓfaret. ⁊ in ammiratiōe esset oīnibus. quidam corrupte mentis homines iure cōsanguinitatis ꝓximi accedere ad euz primo visendi gratia cepere. Post h̄ assiduitate colloquū mali rursus eū ad ea q̄ spreuerat reuocarūt. ⁊ abiecta oīni sanctitate quā assumpserat de monte descēdit ad forū. Tūc p̄ mediū ciuitatis equo vect⁹ ⁊ cursoribꝫ stupat⁹ cepit incedere. totāq; vrbez q̄si volitās ⁊ exultās ambire. Abiecta sunt pariter frena castitatis ab eo. cui cū delitijs ⁊ luxuria nullū poterat esse ꝓsortiū. Inde iam obscenis amoribꝫ cepit irretiri ⁊ ī omnē turpitudinē captiuari. ita vt null⁹ hoīum fuit q̄ nō salutez et⁹ penit⁹ desperaret. Circūuallabāt nāq; eū examina parasitoꝝ. circūdabāt adulatoꝝ greges pusillū adolescētē diuitē. Illi aūt q̄ ad rep̄hendendū oīa ꝓmpti sunt illud etiā culpabāt cur oīno vel p̄sumpsisset q̄dē q̄ obtinere nō poterat. Cū ergo h̄ apō quosq; dicerent. esset; facti hui⁹ ingens pudor deuotis. sancti quidā viri hui⁹ venatōis periti sciētes nihil cē ōsperandū armati speceperūt eū obseruare solicit⁹. ⁊ si q̄n in plateis occurrisset accedere cū māsuetudie ⁊ salutare Et ille ꝓmo q̄dē equo sedēs ō alto vix resalutare aut rn̄dere eis ex latere incedentibus dignabat tantū ip̄robitatis ⁊ elationis assumpserat. Cz viri illi sancti nihil hoz iurie arbitrātes. illō solū intentū ꝓspiciebāt q̄ten⁹ agnū possent e dentibꝫ lupoꝝ euellere Cū igit frequent hoc facerēt aliq̄n velut ex amentia quadaz in se regressus adolescens benignitatis coꝝ erubuit pseuerantiā. ⁊ cepit ꝓmo cū eos emin⁹ occurrere sibi vidisset equo desilire. ⁊ inclinato capite q̄ ab eis dicerentur audire. ac ꝓcessu tempis maiori erga eos vti reuerētia. Et ita p̄ dei gratiā ⁊ eoruz āmonitiones a cūctis mortis nexibꝫ quibus ꝓstrictus fuerat euolut⁹ rursus ad solitudinē rursus ad mōtes ⁊ exercitia ꝓris philosophie repedauit. Et in tantū nūc effulsit vt posterioribꝫ exercitijs longe illa ꝓra super gressus sit. Didicit aūt nunc q̄ fuerat lapsus sui occasio. illa videlicet q̄ nō ꝑm p̄ceptum euāgelicū q̄ habuit vendidit ⁊ paupibꝫ erogauit. vt thesaurū suuz ad celos transferret. sed quia habuit egressus est. Nunc vero omnia respuit que habuit atq; pauperibꝫ erogauit. ⁊ ideo nunc oīni solicitudine p̄cisa celestē vitā incedēs ad omnē virtutū ꝓfectionez cautoꝝ ex casu ⁊ emendatione puenit.

CXXVII

Refert petr⁹ alfonsus q̄ duo clerici eūtes q̄ndā ciuitatē in q̄dā taberna audierūt dulcissimos cant⁹ ⁊ accedētes iuitati p̄ residētes ita dixit vn⁹ alteri. Dixit sapiēs q̄ nō est trāseundū p̄ sedes gētis iniq̄ sz fugiēde sunt. ⁊ iō nullo mō intrabo. Alter v̄o let⁹ ex dulcedine cant⁹ ⁊ auiditate pot⁹ intrauit ad eos altero recedēte Dū g̃ ibi fruerēt leticia subito venit rector ciuitatis ⁊ cepit eos oīnes eo q̄ alibi fecissent homicidiū. Et cū oēs fuissent adiudicati suspendio. ⁊ cleric⁹ vna cū eis dū eēt ī morte cepit dicere intra se. Nūc cogīsco ⁊ exp̄imēto p̄cipio q̄ malū ē cū malis se associare. vestē suā q̄n p̄t nō lauare. pannū p̄ciosissimū in manibꝫ mali sutoꝝ ponere. vas balsami plenū ī latrinā p̄icere Cz q̄ tarde doluī iustū est vt sim damnat⁹. Superbia

CXXVIII

Quidā cācellari⁹ parisius exist̄s oīb⁹ acceptissimus fuit. qui ita facund⁹ fuit ⁊ litteratus quādo p̄dicauit q̄ p̄dicatoꝝ ⁊ fratres minoꝝ oīnibꝫ negotijs postpositis sermonibus ip̄ius assidue interesse cupiebāt. Que postmodū cū laboraret in extremis ep̄us ciuitatis diligenter visitauit dicens Precipio tibi in virtute obedientie si auctoritas mea vim debeat habere licet acceptioꝝ me ī seculo fuisti. quaten⁹ mihi infra tricesimū die ap pareas de statu tuo me certificās. Obijt ille Tricesimo aūt die cū ep̄us ille sol⁹ in camera sederet. ip̄e mag̃ cappa indut⁹ ⁊ fetens magis q̄z cadauer putridū sibi apparuit dicens Dic suz sic̄ mihi tua p̄cepit auctoritas. Tūc ep̄s p̄territ⁹ quō sibi esset quesiuit. Respōdit Miser suz ego ⁊ ꝑpetualit⁹ dānat⁹. quia honorē quē p̄ sciētiā in hoc sec̄lo habui nō deo ⁊ btē ✠gini attribui. sz pot⁹ de meip̄o hāc p̄sumpsi. ⁊ in voluptatibꝫ carnis gaudere volui ꝓpter q̄ sum ꝑpetualiter damnat⁹. ita q̄ nulle elemosyne vel oꝝões mihi p̄sunt Et ab ep̄o q̄siuit q̄lis hora in mūdo esset. Respondit ep̄s ⁊ dixit. Hodie ē tricesima dies q̄ ab

hoc seculo trāsisti. Tunc dixit cancellarius. Ue ve. Hos credebam⁹ in īferno q̄ dies iū dicū eēt cōsummata. quia sicut nix cadit de celo. ita intrant anīe ad infernū. Ualefecit g̃ epō z recessit cū magno eiulatu.

QXCIX

Refert frater z vilhelm⁹ lugdunēsis epūs quoniā fuit quidā frater in monasterio quo dā multū verbosus. z semel accidit q̄ loque bat de nō sibi ꝓmissis. tunc abbas dixit sibi serioſe. vade z tace. Qui recedens ab abbate z cordi suo impmens ista verba abbatis am plius in monasterio silentiū tenuit. Et cum sic tacuit. tunc ab intra in spiritu in tantū p̄ fecit q̄ de⁹ sibi multa secreta reuelauit. ita q̄ alij fratres mirabant⁹ ō taciturnitate sua. Ac cidit aūt q̄ quidā eremita in silua nō longe a monasterio infirmabat⁹ qui misit ad abba tem vt ad eū veniret z sibi ecclīastica sacra menta porrigeret. Tunc abbas duxit illum taciturnū secū z iuit cū sacramētis ad cōicā dum illū eremitā. Tunc in via q̄dam latro audiens campanā q̄ā secut⁹ est eos vsq̄ ad cellā eremite z mansit foris reputans se indi gnū q̄ deberet intrare cellā tam sancti viri. Sed postq̄ eremita cōfessus est z cōicauit tunc latro stans ꝑ ianuā cū humilitate cor dis sui dixit. O si essez talis q̄lis es tu Et ere mita in elatōe mentis z ꝓplacētia sui ip̄i⁹ di xit. Doc libent⁹ deberes q̄ esses talis qualis ego sum. Tunc frater iste taciturn⁹ cepit fle re amare. z postq̄ abbas z frater ille recesse runt. tūc latro iste cucurrit a remot⁹ post eos z inuocauit deū vt daret sibi cōtritionē verā z vite emendationē. q̄ iam ꝓposuit illi abba ti ꝓfiteri z ampli⁹ nunq̄ peccare velle. sed pe nitētiā p̄ peccatis assumere. z sic ī veloci cur su ille cecidit z mortu⁹ est īmediate. Qō vi dens frater iste cepit letanē ridere Qz post q̄ abbas cū isto fratre ad ꝙuentū redīt que siuit ab isto fratre q̄re sic taceret. z respōdit. Pater semel dixistis ad me. vade z tace. z ab illo die semp tacui nisi interrogat⁹ fuissem. Tunc abbas dixit. q̄re tu fleuisti cū illū san ctū eremitā cōicauit. z tu risisti cū iste malus latro post nos cucurrit volens nos spoliare vel occidere. z sic peccando in peccatis suis obīt. Tūc frater respōdit. Pater cā flet⁹ mei fuit ista. q̄ cū cōicasti illū eremitā infirmuz tūc latro stetit foris ianuā dicēs ex humilita te cordis. O si essem talis q̄lis tu es. Et ere mita respōdit in elatōe mentis. hoc possis li benter velle. z sic mortu⁹ est z damnat⁹. ideo fleui. Sed latro qui post nos cucurrit habu it firmū ꝓpositū ꝓfitendi z nō spoliandi nec occidendi. z sic currēs cecidit z obīt z ange li ei⁹ animā rapuerūt z ad celū cū gaudio de duxerūt. quia sua ꝓtritio fuit tanta q̄ deleuit penam z culpam. ideo risi.

QC

Refert doctor iacob⁹ carthusiēsis q̄ q̄dā virgo deuota ita vitā suam duxit ieiunando vigilando. orando. castigando se q̄ ab oīb⁹ sancta reputabat⁹. Contigit aūt eā infirma ri vsq̄ ad mortē cui⁹ ꝓfessionē q̄dā deuotus sacerdos audiuit. z suā spiritualem superbi am ignorauit. Cui post obitū ipa apparuit nigra z valde horribilis. sacerdos aūt expa uescēs q̄siuit q̄d eēt. z fatebat⁹ se esse illā vir ginem q̄ q̄si sancta reputabat⁹. z subiunxit di cens. Ego infelix tradita sum infernalib⁹ in cendijs cū inferioribꝫ demonib⁹. z cum infi mis dānatis eternalit⁹ cruciāda ꝑ meam propriam complacentiam z spiritualem su perbiā quā habui q̄ nullam equalē mihi re putaui. sed super oīes me extuli z alios ho mines iudicaui z spreui. ꝓpterea ad pfun dum inferni descendi de quo nunq̄ libera bor. Nam si siccate essent aque maris z fun dus repletus arena z vna auicula cētesimo anno vnū granū educeret z tunc possem sal uari. oīes penas inferni eligerē vsq̄ ad il lud tp̄us sustinere. sed nō sic quia in inferno nulla est redemptio. vnō pater sancte nec tu nec aliquis sanctus alius ꝓ me oret q̄ nū q̄ liberabor.

Tentatio.

QCI

Erat quidā monach⁹ cisterciensis qui q̄ dam nocte grauiter tentatus carnaliter fere ad cōsensum peccati restitit viriliter z vicit salubriter. In eadem ebdomada venit q̄dā conuersus de grangia ad priorem dom⁹ di cens ei secrete. Domine in hac ebdomada vi suz est mihi in somnis q̄ fortis columna sta ret coram me. cui ferrū q̄dam fuit infixum in quo pendebat pulcerrima corona qua si corona imperatoris. Et affuit quidam pul cerrim⁹ domin⁹ qui ambabus manib⁹ tulit coronam de columna deditq̄ illam in ma nibus meis dicens. Accipe coronam istam z defer eam illi monacho designās eū ex no mine q̄ hac nocte meruit illam. Quesitum est autem z sic inuentum q̄ illa nocte sic ten tat⁹ fuerat z resistendo vicerat z ob hoc co/

ronā meruerat. coronā scz nō illā in visione ostēsam. sed in regno celoz pcipiendā.

CCIII

Legit in libro poris de grunendael frīs iohānis de scoēhouia. q fuit quodā tpe q̄dā matrona deuota q̄ cū missaz audirz post eleuationē misse vidit q̄ndā pulcerrimū puerulū sup altare currentē vt sibi apparebat. et iuxta idē altare sedebāt tres ꝑginee missam audiētes. Et cucurrit puerul⁹ de altari z accepit vnā illaruz virginū nimis amicabiliter in brachijs suis z osculabaf eam nimis amorose. Alterā accepit z palliū ipius disco operuit ab ei⁹ oculi z inspexit in ei⁹ faciē valō amicabilit. Sz tertiā accepit p manū z percussit eā cū pugno in faciē z trusit cū pedibz z ostēdit ei magnā indignatōz z cucurrit puerul⁹ ad altare z ibi pdidit eū matrona hec. Videns aūt ista ammirabaf mltū q̄d istud ptēderet. z desideraut mltū scire q̄d nā istō esset. sz z dñs noster noluit sibi ꝯ frustra ostē disse z alloq̄baf eā z dixit. Prima matrona cui me tā amicabilē exhibui multū est nutabunda z imbecillis ad me. z de facili decideret z verteret se ad seculū nisi essez ei amicabilis z benign⁹. Altera meli⁹ est ptēta dūmodo aliq̄d saporis habere poterit z dulcedis Sz tertia virgo ē dilecta spōsa mea z q̄lemcunq̄ amaritudinē illi dedero ipa pmanet mihi sp ꝯstans z fidelis. Et igit nota q̄ maioz sal⁹ z sanctitas nō ꝯsistūt in maiori dulcedine. sz q̄n eq̄nimiter scim⁹ tribulatōes sustinere z deū inde laudare. z in illis gaudere z diligere faciētes nobis mala. Iste est in dilectione supremus gradus.

CCIIII

Legit in vitas patz q̄ quidā eremita ductus ē ab angelo ad q̄ndā locū vbi erat ꝯgregatio monachoz. Et vidit maximā multitudinē demonū volātiū ad modū muscarū in oibz officijs eoz. Veniēs aūt ad q̄ndā locuz ciuitatis vidit in ciuitate vnū solū demonē satis ociosuz sup portā ciuitatis. Querēti āt vnde ꝯ eēt. ait angel⁹ q̄ eū ducebat q̄ oēs i ciuitate voluntatē diaboli facerēt. z iō vn⁹ diabol⁹ ad eoz custodiā sufficiebat. In abbatia aūt oēs diabolo resistebāt. z iō ipos monachos tā multi demones ipugnabant. Facit em̄ lucifer id qđ prudēs iperator facere solz q̄ si habet mltos hostes sibi aduersantes q̄s vincere cupit z debellare mittit ad eos multitudinē militū qui eos supare possiut Vbi ꝯ victi sunt hostes z supati z deditōz iā fecerunt. pmiseruntq̄z se impata libent facturos vnū eis ꝓficit q̄ eos in obediētia z subiectione ꝓseruet. Cōsiderate queso oēs xp̄iani cui impatori pctōres subiecti sunt a quo defecerunt. Defecerunt a deo glorioso. quo nihil sublim⁹ nihil pstanf⁹. nihil generosi⁹ nihil deniq̄z meli⁹ est. z subiecerūt se vilissimo z īmundissimo spiritui. quo nihil abiectius. nihil fedi⁹. nihil deniq̄z deteri⁹ est. Erubescite tandē diabolo parere. z ad deū a q̄ defecistis redite. cui parere summa felicitas summaq̄ libertas est.

CCIIII

Refert eusebius in cronica sua. Antidius bisoncionēsis ep̄s aliq̄n tertia feria post palmas transiens pontē duuij flumīs vidit agmen demonū gesta sua ꝓncipi suo referētium z inter eos ethiopem in manib⁹ sandaliū pferentē ad indiciū q̄ romanū presulē cuius hoc erat p septē annos impugnatū tādem ad lapsum traxerit. qui vocās ad se ethiopem i virtute dei z sancte obediētie sup eū ascendēs eo vectante romā venit feria quinta hora celebrādi officij. z demone p foribus expectante pape rem retulit negantez p sandaliū ad penitentiā mouit z missa vice eius celebrata z pte crismatis a se ꝓsecrati assumpta reuectante ethiope ad eccl'iam suā redijt sabbato sancto hora celebrandi officij.

Tyrannus CCV

Legit in scala celi q̄ q̄dam p̄latus semel erat qui nō comedebat carnes. tam̄ faciebat multas iniustas exactōes. Cū igit semel exheredasset vnā viduā illa cū filijs suis i brachijs accessit ad eū dicens. Dñe tu nō comedis carnes mortuas sed comedis carnes vivas. quia cū depdatōibus tuis interficis et deuoras oēs subditos tuos. Deuora ergo etiaz istos duos filios meos z comede eos. Qđ ille audiēs z cōpunct⁹ restituit ei oīa. Patet ex hoc abstinentiā a carnib⁹ nihil homini pfuturā esse neq̄z vllā ad castigationes corporis. si homo nō abstineat a peccat' z pfertiz ab oppressione pauperū. quia nō pdest bonū facere nisi abstineaf a malo. Sunt em̄ due partes iusticie. scz declinare a malo z facere bonum.

CCVI

Legitur in libro qui dicit fasciculus mortū de quodā principe magno qui nō tantuz in primis pauperib⁹ dum adhuc viueret vltra modū seuiebat verū etiā super oīa in eccle

sia dei et seruitoribꝫ eius Unde ipo mortuo ꝙdam clericus in curia sua nutrit⁹ z per euz ꝓmotus vehementer solicitabaf de eo ꝙ sic crudeliter viuerat vtruz damnat⁹ aut saluatus esset. Accidit aũt quadã vice dñ ipe cuz alijs ꝑ nemus quoddã trãsiuit ĩ quo dictus ꝓnceps consueuerat venari. dum sic solicite cogitabat de illo ecce nubes densa sup eos venit in qua densitate ipe a socijs diuisus ẽ Cũ ergo vagabund⁹ deuiaret habuit obuiam quẽdam sessorem in equo magno nigro qui dixit ei. Si vis scire que desideras cito de equo tuo descende z mecũ ascẽde. qui ad ostium aule secure satis portabit te. vbi cum veneris descẽde z ad talẽ camerã intra z ibi videbis quod optas. Sed si vis cũ vita euadere statim cũ audierꝫ isti⁹ equi hinitũ z cor de eius sonitũ equũ ascende z fuge periculũ z ille fecit oĩa que p̃ceperat. Cuz ergo dictam camerã intrasset. vidit ibi cathedram ignitã positã in quã duo demones imposuerunt hominẽ oĩbus doloribus aggrauatum in cui⁹ capite iposuerũt coronã ignitaz quo facto intrauit magnus ceruus cũ cornibꝫ acutissimis z a cathedra ipm impetuose p̃ciens cũ cornibꝫ totũ corp⁹ eius dilacerabat z recessit. sed ille per ipos in cathedra restitutus est. Et ecce leporarũ duo terribiles z nigri venerũt z iteruz a cathedra illum retraxerũt z miserabiliter lacerauerũt. Quibꝫ egressis iterũ in cathedra restituitur Intrauit igitur quidaz iuuenis cum gladio euaginato z illũ per coronam capitis de cathedra prostrauit ad terrã. z gladiũ in coronam vsqꝫ ad cerebrum infixit. z postmodum radendo ipam totaliter amputauit. Et cum ad pedes suos illã proiecisset statim festin⁹ exiuit. Cum igiſ iteruz in cathedra esset miser restitutus. illũ clericũ respiciẽs. Ego suz inquit ille quem queris. Sciscitãte ergo clerico qui essent quos vidit sic ipm cruciãtes Corona inquit ignita quaz sic in capite gero plus ponderat de pena q̃z tota terra mundana. Et qz semp ecclesiaz dei z clerũ ĩ odio habui z ipm toto conamine seruuz feci z destruxi. z coronã cuiusdã cleri quasi radendo cõtemptibiliter amputaui. igitur coronatus sic in capite tantã sustineo penã. Similiter quia aliquãdo in illo nemore in venatõe fui z duos homies suspendi feci qz vltra volũtatẽ meã duos detinuerũt lepozarios. iõ ab illis bis in die torqueor. Quia etiã p delectationẽ venatõis missam z officiũ diuinũ contempsiz omisi. ideo ceruus ille in toto corpe me lacerat z affligit ineffabili pena. In q̃bꝫ ego delectationẽ habui maiozem merito in his afflictus sic crucior. Et his dictis audiuit ipe equũ hinire z corꝫ sonitũ z statiꝫ equũ ascendit z vix euasit. Filia aũt dicti ꝓncipis ista narrauit cuidã religioso homi.

CAPVII

Quidã nobilis erat oppressor pauperuz z amator mũdi. hic cũ ꝙesceret ĩ lecto suo camerari⁹ eius iacens ante camerã rapitur in visione ante tronũ dei z vidit q̃ dñs suus accusabaf de oĩbꝫ que gesserat ꝑ quibꝫ accepit sententiã eterne damnatõis z cũ magno triũpho ductus est ad luciferũ. Cui lucifer Adducite eũ ad me vt dem osculũ fideli seruitori meo z cũ adductus fuisset dixit. Non sit tibi pax ĩ secula seculoꝝ. Et ait lucifer. ipe ꝙsueuit balneare ducite eũ ad balneum Cunqꝫ duct⁹ fuisset ad balneũ laniaf ab vnguibus demonũ. aliq̃ etiã ignem sup eũ fundebant. Eductus igiſ a balneo ad p̃ceptum ꝓncipis ĩferni positus est ĩ lecto iferni. ỏ quo Ysaias dic̃ Subtus te sternetur tinea z operimentũ tuũ erunt vermes. Et dixit lucifer mistris. Date ei potũ de calice ire dei. z ꝓpinatus est ei ignis z sulphur que est pars calicis eoꝝ ꝙ dum clamaret sufficit. dixit lucifer Audire solet dulces simphonias. surgãt simphoniaci. Et ecce duo demones cum tubis igneis ignez sic ĩ eius aures sufflauerũt. vt de oculis z de naribꝫ z ore flãma ignis exiret. Post hec ait lucifer. Adducite eũ ad me z adducto eo ait. Canta mihi vnã cantatõz Cui ille. Quid cantabo nisi maledicta sit dies ĩ qua natus sum. Et dixit lucifer. Canta meliozẽ. At ille. Maledict⁹ sit pater ꝙ genuit me. maledicta sit mater que pepit me. Dixit ei lucifer. Canta adhuc meliozẽ mihi cãtationẽ. Tunc miser ait. Quid cantabo nisi maledictus deus ꝙ me nasci ꝑmisit. Hoc ẽ ait lucifer qỏ volui Tunc dicit mistris. Ducite eũ ad sedẽ quã meruit. ꝙ ꝑtinus prectus est ad vnũ puteũ. z factus est talis strepit⁹ ac si tot⁹ mund⁹ z oĩa simĺ que in eo continentur cũ celo caderẽt. Ad quẽ strepitũ camerarius euigilans cucurrit ad camerã z dñm suum mortuuz inuenit. Ipe camerari⁹ relicto mũdo ordinẽ intrauit. z deo vsqꝫ in finẽ vite sue seruiuit. ne ad illã penã in qua dñm suum viderat quentret.

QQVIII

Legit q̄ in castro q̄d dicit mons deside/rij erat q̄dam p̄positꝰ valde facinorosus. q̄ cum mortuꝰ esset ⁊ vellēt eū sepelire viderūt fossaz scaturire bufonib⁹. tūc fodientes aliō sepulcrū inuenerūt illō similit plenū bufo/nibus. similit tertiū ⁊ decimū. Tunc dixit q̄ dam sapiens. quare vultis cassare iudiciuz dei p̄icite cadauer vbi vult deꝰ proiici illud Tūcz proiecissent corpꝰ in fossam vbi erant bufones deuorauerūt corpus illud totū vs/qz ad eiꝰ ossa. Tūc oēs q̄ aderāt cognoscebāt esse iudiciū dei. Timor.

QQIX

Legit de q̄dam rege q̄ raro vel nunq̄z ri/sit ⁊ p̄ncipes illiꝰ regis accesserunt ad fratrē regis instigantes eū vt regez interrogaret ō causa sue tristicie quare nunq̄z vel raro ride ret sed semp tristis esset. Et rex respōdit fra/tri suo q̄ sibi sup hoc alia die respōdere vel/let. Tunc rex fecit fieri fossam pfundā quaz p dimidietate repleuit cū ignitis carbonib⁹. ⁊ sup illā foueā locauit sedē antiquā ⁊ corru ptam vetustate. ⁊ sup illā sedē pependit gla/diū extractū cū filo ⁊ locauit mensaz ꝑpe fo/ueam plenā cibarijs p̄ciosis cū vino p̄ciosis/simo ⁊ locauit fratrē suū sup sedem illā. Et fecit q̄ttuor viros cū gladijs extractis frēm suū circūstare. quoz vnꝰ gladiū extractū po suit sibi a retro. aliꝰ ab ante. tertius a dextris. q̄rtus a sinistris. Et rex fecit accedere viros q̄ cantauerūt ante eū in tympanis ⁊ chorīs ⁊ organis ⁊ alijs musicalib⁹ instrumentis. Et rex ait fratri suo. Gaude ⁊ letare. comede et bibe. ⁊ sis letꝰ. Et frater ait ad regē. qūo pos/sem letari ⁊ ridere cū mihi sint angustie vndiq̄z. Si video infra me video carbones igni/tos. ⁊ si me volo vltra mensaz mouere sedes vetusta frangit. ⁊ sic ad ignē cadā Si video supra me video gladiū euaginatū pendentē in tenero filo. Si respicio ante me vel retro me. vel a dextris vel a sinistris vndiq̄z suz cir cundatꝰ gladijs euaginatis. sed cū me sic sen tio in angustijs positū nec delector comede re nec bibere. Tūc rex ait fratri suo Sicut ti bi iaz est sic mihi semp est. q̄ si video supra me recognosco iudicē meū qui iudicaturus est me. ⁊ cui oportet me reddere rōem de oīm/bus cogitationib⁹ verbis ⁊ op̄ib⁹. Si vide ro infra me p̄sidero infernalē ignē ⁊ penam damnatoz cū quib⁹ eternaliter dānaboz si in vno peccato mortali moriar. Si videro retro me cognosco peccata mea que contra deū p̄misi. ⁊ sic tp̄s meū inutilit expendi. Si respicio ante me cognosco mortē meam ad quā singulis diebꝰ vnā dietaz facio ⁊ nescio tp̄us nec locū mortis mee. Si videro a sini stris p̄sidero demones q̄ die noctuq̄ q̄runt animā meā ⁊ impedire salutē. Si respicio a dextris. tunc cognosco angelos dei q̄ mihi semp bona inspirauerunt ⁊ a malis retraxe/runt. q̄bus heu nō satisfeci nec eoz bonas in spirationes secutus sum. Et cum ista semp in me ⁊ circa me ꝑpendo ⁊ p̄sidero qūo gau dere possum in ꝑ̄ seculo. Uerbū dei.

QQX

Legit in scala celi q̄ dum q̄dam virgo iu uencula magnā haberet deuotionē ad p̄bū dei ⁊ discurreret de loco ad locū vt audiret sermones. q̄dam nobilis attendens eiꝰ pul/critudinē solicitabat eā ad actū immundū. q̄ nullo mō acq̄escens dū semel p viā iret ad sermonē iste nobilis cuz equo cucurrit post eā vt eā raperet. qō illa attendēs cū lachry/mis rogauit deū vt p virtutē sui verbi p̄ser/uaret virginitatē suā. Statim deꝰ misit sibi subsidiū suum. ⁊ vertigo adhesit capiti equi militis. ⁊ p̄cipitando eū in aquā submersit. Dū aūt ista audito sermone deū rogasset vt per virtutē sui verbi resuscitaret eū. post par uulam horā ille surrexit ⁊ mirabilia de iſer/no ⁊ de vtilitate audiēdi verbū dei narrauit vnde p̄uersus licet esset ignorans p̄tinue p̄/dicabat ⁊ loquebat de deo.

QQXI

Narrat iacobꝰ de vitriaco q̄ erat q̄daz ru sticus q̄ nunq̄z volebat audire verbū dei. q̄ cum esset mortuꝰ ⁊ ad eccl'iam delatꝰ. ⁊ sacer dos ⁊ alij clerici officiū funerale legēdo ⁊ cā tando facerēt. imago crucifixi. cepit obtura re aures suas manib⁹ a cruce retractis. Qō cū oēs circūstantes aspicerēt ⁊ mirarent ait sacerdos ad p̄l'm. Uos scitis q̄ iste nūq̄z vo luit audire verbū dei ⁊ iō est nūc in manu di aboli. ꝑ̄ qō deꝰ obturauit aures suas ne au diat p̄ces quas p eo fundim⁹. Dicq̄z inter/mittētes orōes p eo tanq̄z damnato corpus eiꝰ in agro cū bestijs sepeliebāt. Usura.

QQXII

Legit in libro de septē donis q̄ frat ⁊ vil/helmꝰ pictauiensis minister ordinis fratruz minoz p̄dicauit in q̄dā ciuitate. q̄ q̄dā frat ordis sui hō valde religiosus vidit in q̄dam visione hoiem vnū in medio flāmaz ꝑstra/

tum. de cui⁹ vtero ꝓcedebat arbor alta. in cuius ramis homines diuersi masculini z femi nini sex⁹ sursuz pedibꝫ z capite deorsuz suspẽ si erant. q̃ oĩes flãma ab imo ꝓcedente diuersimode z acerrime torquebanꝫ. Sed ille q̃ in fundo iacebat sup oĩes alios maxie cruciabaꝫ. Et cũ ille frater q̃ hec videbat q̃reret a doctore suo q̃d hoc esset ille respõdit ei. Ille qui iacet in imo pater fuit z ꝓncipiũ generatõis istoꝝ omniũ. z fuit paup z p vsuras ascẽdit. Alij homines sunt filij sui z nepotes q̃ ꝓcesserũt ab eo in quibꝫ ipe delectabatur. z torquenꝫ qz fuerũt imitatores sceleꝝ paterni. z qz p vsuras adq̃sita possederẽt nec restituerũt. Pater aũt sup oĩes torquet videndo eos q̃ p eũ in hoc tormentũ venerũt. z ꝓ oĩbꝫ bis pena ei cumulaꝫ.

QQXIII

Legitur in vitaspatrũ quoniã q̃dam vsurarius habuit duos filios quoꝝ vn⁹ cõpunctus in sermõe verbi dei dixit patri suo. Pater si moreremur i hac vita. tũc moreremur in corpe z aia. ergo reuertere z redde vnicuiq̃ quod suũ est. Cui pater z ali⁹ frater indignanter respõderũt. Debes tu esse noster cõfessor. vade si sic mori nolueris. z nos pmanebim⁹ in bonis nostrꝭ. Qui tacuit z iuit ad eremũ z pauperẽ vitã ducens seruiuit dño iesu. Tandẽ moriunꝫ pater z frater in vsura z i iniustis bonis. Cunqꝫ eremita vir religiosus audisset patrẽ suũ defunctũ z fratrẽ misericordia mot⁹ rogabat statũ eoꝝ notificari ei. Deus igiꝫ misericorꝫ z nõ frustrabaꝫ euz a desiderio cordis sui. Una igiꝫ dieꝝ cũ essꝫ in orõne sua venit angel⁹ dñi ad eũ dicẽs Fiat tibi quod petisti. Et manu eũ ducẽs puenit ad locũ quẽ nesciebat. Cunqꝫ sic ductus fuisset p angelũ vidit magnũ montẽ. z dixit angel⁹ ad eũ. Vlis modo videre z audire patrem tuũ z fratrẽ. Qui cuz respõderet. volo. vidit vallẽ montis fumigantẽ z audiuit mirabilẽ vocẽ. Et ꝓmo vidit patrẽ suũ bulientẽ in igne sicut vnũ pisuz in vna magna olla Qui dixit. Ue ve ve maledicta hora in q̃ cõceptus sum z venter q̃ me portauit. Quẽ cũ audisset eremita tremuit z dixit. O pater mi es tu hic. qui rñdit. Suz dilecte fili benedictus sis quia timuisti deũ z cauisti speluncã z penã istã horribilẽ. Sed caue tibi z seruias deo. Et cũ sic loquerenꝫ ecce venit frater suus sicut pater in igne natando infra z supra sicut pisum in olla. Et cepit fil⁹ maledicere patri in penis dicẽs Maledictus es tu pater in eternuz. qz iniusta bona tua sup me hereditasti. z sic me damnasti. Et conuerso pater ad filiũ dixit. Maledict⁹ sis tu fili. qz ꝓpter te talia iniusta bona adquisiui z retinui z ꝓterea in hanc penã descendi. Quibꝫ ait filius eremita. Possunt ne vos aliqua suffragia iuuare vel pdesse. Qui respondertũ. Nõ quia in inferno nulla est redemptio. z sic cũ magno ciulatu recesserũt ad penã infernalẽ Eremita vero rediens ad se penitentiã maiorem egit in cõspectu dñi q̃s prius. z sic saluatus est a pena.

QQXIIII

Fuit quidã sanctus vir qui desideranit videre penas damnatoꝝ z gloriã beatoruz hic ductus ad infernũ ab angelo inter alias multas penas vidit patrẽ cũ filio. z dicebat pater filio. Fili maledicta sit hora in qua te genui. quicq̃d pro te feci sit maledictũ. quia ꝓpter te factus suz vsurari⁹. vt tu in seculo in abundãtia remaneres. z multa alia dicebat filio maledicendo. Fili⁹ vero ecõuerso dixit patri. Maledicta sit hora i qua genuisti me quia me ñ docuisti dei ꝓcepta nec facere penitẽtiã. nec audire verbũ dei. nec alia bona sed docebas me supbire in vestibꝫ. in moribus. z falsas venditões z opatões z sic de aliis. z nõ me corripuisti de multis malis meis ideo damnat⁹ suz in inferno. Tũc ait ille sanctus angelo qui eũ duxit. Malũ est videre ista z audire. Tunc accepit eũ angel⁹ z adduxit eũ in paradisum vbi vidit patrẽ z filium cõgaudentes. et dicebat filius patri. Pater benedicaris a deo quia tu me fecisti litteras addiscere. tu me ad p̃dicationẽ z ecclesiã sepe inuitasti. z me corripuisti cũ excessi in aliquo. z insup multa bona z salubria me docuisti. s. p̃cepta dei. deũ timere. z differentiaz inter virtutẽ z vicia. z p̃miũ virtutũ z p̃miũ viciorꝫ ꝓpter que saluaui animã meã. Et bis similia dicebat pater ecõuerso filio. z multꝫ benedictõibꝫ benedixit filiũ.

QQXV

Magister iohãnes de villa abbatis sabinensis epus cardinalis dicit. q⁹ fuit quidam feneratoꝝ quẽ cuz moneret sacerdos su⁹ ad penitentiã semp dicebat. bene adhuc faciaz quia satis est adhuc de tpe. sil'iter in infirmitate. bene adhuc faciã dicebat. Et cũ impro be instaret sacerdos videꝫ periculũ. ille subito rapitur quasi mortu⁹ z cuz rediret stati et

adhuc ĩstaret sacerdos clamauit eger. O penitentia vbi es. de cetero penitere nõ valeo hoc indicãte iusto iudice. qz dũ facere penitentiam potui nõ volui. Et hoc dicens mortuus est.

CCXVI

¶ Jacoby de vitriaco refert q cũ quidaz fenerator non posset induci a sacerdote suo q restitueret totũ. vocauit vxorẽ z filios z amicos z ait eis. Sacerdos dicit q nõ possiz saluari nisi restituã totũ ꝑm voluntatẽ eoz a q̃bus accepi. sz q̃quid dicat. ego cũ dõ faciã pacẽ. Fecit ergo tale testamentũ. Diuisit pecunias in tres ptes. vnã dimisit vxori. aliam pueris suis. terciã reponi fecit in sacco. faciens suos iurare q secũ eos ĩ sepulcrõ suo reponerent. vt cũ cerneret iudiciũ si impeteret eũ de aliquo haberet vñ posset ei placari offerendo ei. Eo aũt mortuo z facto vt ꝓceperat pediſſeq̃ domꝰ facti cõscia dixit cuidam quẽ amabat q si eã in ꝓiugio duceret docereret eũ qõ diues fieret. z cũ illo pacto firmato secretũ ei reuelauit. Cũ aũt ille veniſſet ꝺ nocte ac aperuiſſet sepulcrũ. inuenit bufones dicte pecunie denarios ardẽtes p os eiꝰ proiẽcientes. z de vẽtre itez extrahẽtes z itez reponẽtes. q̃ eo viſo timuit. z clauſo sepulcro fugit factũ denũciãs. Jn q̃ ꝓpendit qualiter demões eius aiam in inferno torq̃bant cuz pecunia sua. si sic torq̃bãt corpꝰ suũ in sepulcro. Alibi legit q demões pecuniã in sartaginibꝫ visi sunt liq̃facere z ĩ os defuncti illiꝰ refundere dicẽtes cũ horribili clamore. Aurũ sitisti auz bibe. Jstõ bñ attendant auari vsurarij q̃ spem suã ponũt in pecuniã suam.

CCXVII

¶ Idolum.

¶ Sacerdos erat apud alexandriã saturni tyrãniꝰ nomĩe. hic q̃i ex responso numinis adorantibꝫ in tẽplo nobilibus q̃busq̃ z ꝓmaris viris q̃z sibi matrone ad libidinẽ placuiſſent dicebat saturnũ sibi ꝓcepiſſe vt vxor sua ꝓnoctaret in tẽplo. Tum is q̃ audierat gaudens q vxor sua dignatõe numinis vocaret exornataz cõptã insup z donarijs onustamne vacua. s. repudiaret ꝓiugẽ mittebat ad tẽplũ. Jn ꝓspectu oĩum ꝓcluſa intrinsecꝰ matrona. tyrãnꝰ clauſis ianuis z traditis clauibus diſcedebat. Deinde facto silentio p occultos z subterraneos aditꝰ intra ipm saturni simlacrũ patul crepabat cauernis. Erat aũt simulacrũ illõ a tergo exeſum z pieti diligẽter annexũ ardentibusq̃ intra edẽ luminibꝫ intente supplicãtiq̃ mlieri vocẽ subito p simulacrũ eris cõcaui pferebat. ita vt pauore z gaudio mulier trepidaret q dignam se tanti numinis putaret alloq̃o. Postea ꝙ q̃z libatũ fuerat. vel ad cõsternatõez maiorez vel ad libidis incitamentũ deseruiſſz numẽ impuz. arte q̃dam liniolis obductis repente lumina extinguebant vniuersa. Tũc descẽdens obstupefacte z cõsternate mulierculeadulterij fucũ ꝓfanis cõmentatõibꝫ inferebat. Dec cũ p oẽs miseroz matronas mlto iam tpe gererenꝝ. accidit q̃ndã pudice mẽtis feminã horruiſſe facin9 z attenti9 designantem cognouiſſe vocẽ tyrãni. ac domũ regreſſam viro de fraude sceleris indicaſſe. Ille ꝺ iniuria ꝓiugis imo potiꝰ sua ardentiꝰ inflammatiꝰ inſcriptũ tyrannũ ad tormenta deducit. Quo cõuicto atq̃ confeſſo ceciſq̃ fraudibꝫ reuelatis. pudor oẽs z dedecꝰ paganorum quaserat domos adulteris matribꝫ incertis patribꝫ liberis spurijs deꝑhẽſis. Quibus diuulgatis z ꝓditis raptim cuz simulacris z edibꝫ excidebantur z crimina.

CCXVIII

¶ Idolum.

¶ Jam vero canopi q̃s enumeret superſticiosa flagicia. vbi pretextu sacerdotaliũ litterarũ. ita etenim appellãt antiquas egiptiozũ litteras magice artiſ erat pene publica schola. quẽ cum velut fontẽ quendaz atq̃ originẽ demonũ in tantũ venerabanꝝ pagani vt multo maioz celebritas ibi q̃z apud alexãdriam haberet. Sed de huiꝰ quoq̃ monſtri erroze cuiuſmodi originẽ tradant absurdum non erit paucis exponere. Ferunt aliq̃ deos ignem deũ ſuũ circũferẽtes cũ oim ꝓuinciaz dijs habuiſſe cõflictũ. quo. s. q vinciſſet hic eſſe deus ab oĩbus crederet. reliq̃z prouinciarum dij eris. auri. argenti ve. aut ligni aut lapidis. aut ex q̃cunq̃ materia conſtabant. que per ignem proculdubio corrũperentur exquo ignis locis omnibus obtineret Dec cuz audiſſet canopi sacerdos callidum quiddam excogitauit. Jdrie fieri ſolent in egipti partibꝫ fictiles. vndiq̃ crebris z minutis admodũ foraminibꝫ patule. quibus turbida aqua deſudãs defecatior ac purior redditur. Harũ ille vnã cera foraminibus obturatis. deſuper etiã varijs coloribꝫ pictam aqua repletã ſtatuit vt deũ. z excisuz veteris simulacri qõ menalai gubernatoriſ ferebat caput deſup poſitum diligẽter aptauit. Aſſunt poſt hec chaldei. initur in ꝓlictũ

circa ydriã ignis accendit.cera qua foramina indurata fuerãt resolutt.sudãte ydria ignis extiguit.sacerdotis fraude canap⁹ chaldeoꝝ victor oñdit.vñ ipm canopi simula cꝫ pedibꝫ petiguis attracto collo ꝛ q̃si sugillato venire tumido ī modũ ydrie cũ dorso tereti formatur.ꝛ ex hac psuasione velut de⁹ victor omniũ colebatur.

Incipit decima ꝛ vltima distinctio speculi exemploꝝ in q̃ habent exẽpla q̃ aut verissima relatõe didici.aut in libris theutonicis scripta inueni vel ipe facta cognoui. Ne rum vt pulcro atꝙ hierarchico ordine a sũmis ad inferiora descẽdam⁹. Primo loco ea exẽpla ponẽda sunt que speciali quodã intuitu ipam diuinã naturã ꝓspiciũt. Secundo q̃ beatã ꝑginẽ Mariã ꝓcernunt. Tertio ea narrabim⁹ q̃ ãgelicã naturã ꝓsequũt. Quarto q̃ ad pbos ꝑtuosoſꝙ hoies ptinent disserem⁹. Quinto ꝯo ꝛ infimo loco non ab re ea locabim⁹ q̃ improbi atꝙ puersi homies aut passi sunt aut fecerũt. Qui ordo facile patere poterit curiosi⁹ singula intuẽti.

Qꝫ spũssanct⁹ desperatũ iuuenẽ ad spem venie sua benignitate erexit.

Exemplũ ꝓmum

Erant duo fratres vterini honestis satis oriparẽtibꝫ q̃ causa discẽdaꝫ lr̃aꝫ missi ad studiũ parisiense.ꝛ si pari voto ciuitatẽ intrauerãt.dispari tamẽ ꝛ nimis contraria via incedebãt. Nam iunior vtpote timens deũ negociũ ob qõ ad studiũ venit diligenti⁹ ꝓsequens lr̃is operã dabat.instabat lectioni.deuotõi animũ inclinabat.ꝛ ne sese aliena malicia ab ingenita ꝓbitate subuerteret prauoꝝ sodalicia vt pniciosissimã salutꝫ sue pestẽ studuit cuitare. ornabat moribus pueriles annos.etatẽ ꝑtute vincebat. Sed ior ꝯo p alios tramites nõ tam incedẽs q̃ deuians velut erratica ouis p viciorꝝ anfract⁹ ferebat.ꝛ dimisso studio: oblitaꝙ causa ob quã ꝛ venerat insolẽtibꝫ q̃busdã sociꝭ iunctus nobile tpus lusibꝫ deducebat. vacabat potibꝫ.taxillis paternã subam distrahebat. ꝛ qõ his omibꝫ infelici⁹ erat vsqꝙ adeo femora sua meretricibꝫ inclinabat vt velut ingentem quandã iacturã passus ingemeret si q̃uis occasione vel vnũ diẽ absqꝙ fornicationis crimine trãsegisset. Cunqꝙ sic ꝓtinuata malicia miser plurimos dies pageret crescereteꝙ vehementi⁹ semel inchoata quersitas cepit improba iuuenis fama aerẽ ipm infi cere puriorẽ.ꝛ ad oim nares tam horrendũ quendã scelerꝫ fetorẽ ingerere. vt nõ studentes sꝫ etiã plebeia multitudo reprobã ei⁹ vitam incipet abhorrere. Dõ cũ iunior frater didicisset.semel.bis.ter.iteꝫ ateꝙ iteꝫ fratrẽ postulabat vt intuitu tremẽdi iudicij a tãtis sceleribꝫ animũ reuocaret. Sꝫ cũ ille ferreo quodã seu eneo pectore salubberrima monita indies refutaret.nolletꝙ finem dare tãte miserie.iuuenis zelo fraterne salutis accensus lachrymar⁹ est dicẽs. Spernis germãe dulcissime spm̃ dei te nũc p me ammonẽte. ꝛ quasi ludũ puuloꝝ q̃q̃d minatur irrides veniet veniet dies illa ꝛ cito veniet. q̃ te spũi sancto tam obstinata mẽte restitisse penitebit. Et his dictis tristis abscessit. Interim tamẽ anxie satꝙ petẽs dñm vt ipe durissimũ fratris animũ ad pniam emolliret. Dñs aũt q̃ nõ spernit vota pioꝝ nolẽs pũssimũ iuuenis animũ tã acerbis tristiciaꝝ ꝓcellis diutius agitari repẽtina ꝛ grauissima infirmitate fratrẽ pcussum ad lectũ ꝑstrauit.in quo cũ iaceret ꝛ pauida mẽte que fecisset recoleret.incepit miser multitudine sceleꝝ pressus ad baratrũ desperatõis pruere. Quadã igit nocte vidit viꝝ q̃ndã venerãda rectum canicie.vultu decoꝝ.ꝛ fulgida stola vestitũ sibi assistere.sesecꝙ seueri⁹ intueri. Ille q̃ sp presumit seua ꝑturbata ꝓscientia.aio ꝛ mẽte ꝓsternatus cepit toto coꝛpe tremere.ꝛ territis luminibꝫ in senioꝛẽ versis quisnã esset q̃ intempeste noctis caligine ad se terrendũ venisset inquirere. Et senior. Ego sum inquit pater celestis q̃ te cũ nõ esses creaui.q̃ tabidis tuis membris vitã infudi.q̃ aiam potentijs et coꝛp⁹ sensibꝫ illustraui.q̃ solẽ lunã et sydera ad tuũ obsequiũ celis infixi.q̃ te nimia charitate diligens.vt deserta malicia virtutibꝫ animũ dares.vt ageres pniam.vt coꝛrigeres vitam frequẽter ammonui. Sꝫ nunc eo q̃ obstinata mẽte monita salutis hacten⁹ sp abieceris.veni ad te vt dicerẽ tibi q̃ sis filius mortis ꝑpetue. Hac igit responsione ꝓfusum ꝛ graui sudoꝛe madentẽ reliqt. Cũqꝙ eñ miser ꝑ totũ reliquũ noctis ꝛ posterã diẽ timens ac tremẽs illã horrendã horã expectarꝫ quam celestis patris oraculũ ad eterna fuerat supplicia meaturus.proxima nocte venit ad eum iuuenis q̃daꝫ vir ꝓri vultu haud mul

tum dissimilis. nud⁹ corpe. coronat⁹ sentib⁹ crucis grauissimā trabē ferens in humeris. q̄ placēt vulneribꝫ pec⁹ abunde satis sanguinē videbat effundere. Dic cū ꝓpius accessisset z iuuenē vtꝫ ne se agnosceret interrogasset. rñdit ille. Nō agnosco. sz meo iudicio illi q̄ me hesterno vesperi mala denūciatione deterruit: videris esse simillim⁹. Et ille. nō mireris inq̄t me sil'em illi cū quo mihi est vna diuinitas equal' gl'ia coeterna maiestas. Sum em̄ Jhs xp̄s fili⁹ dei q̄ humani generꝭ miserat⁹ errores de celi sedib⁹ in inteneratū ꝑginis vtez descēdi. vñ tā cꝫ spōsus egressus de thalamo vt te redimerē misero apparui mūdo. vbi post famē. sitim. algoreꝫ. tandē capt⁹ sum. iudicat⁹ sum morte turpissima ꝯdemnat⁹ sum. Uez q̄ tu infelix tātis bñficijs te p̄buisti immemorē nūc veni ad te vt filiū mortis eterne ꝓnunciarē. Et his dictis pfluentē e latere cruorē manu cōphensum in iuuenis vultū piecit. Sume inquit in ꝓfusionē p̄ciosum sanguinē q̄ ceteris ī redemptionē effusus est. z hec agēs disparuit. Tūc iuuenis oī vigore corpis amisso. pdita spe obriguit. tremuit. expalluit. z quo se ō cetero verteret ignorauit. Misit tamē nūciū ad frēm suū. q̄ cū venisset vidissetqꝫ flebilem satis fratris effigiē. ꝯcussis vehemēter viscerib⁹ cū eiulatu plorauit. quō inquiēs tam velociter expalluit q̄ndam illa facies decora. z solitū robur fortissimi amisere lacerti. Quid tibi factū est frater mi q̄ me iam nūc illa miserabili fronte deterres. quā paulo añ desiderauerūt oculi inuisere puellaꝫ. Quo abijt purpure⁹ ille rubor genaꝫ tuaꝫ. quem me reclamāte velut acerbū laqueꝫ feminei pudoris añ oculos ferebas ꝯcinentiū ī choro feminaꝫ. Ubi sunt nūc illi insolentissimi sodales tui. magistri q̄ te totiens a meo latere rapuerūt z nūc in baratro taꝫ vaste desperationis reliquerūt. Oportuerat certe frater mi saluberrima illa monita mea q̄b⁹ te paulo añ a nephādis opib⁹ nitebar cohiberi nō refelli. ne in hanc miserā iacturā florētis iuuente deuenires. Uide ergo nūc an me falsum vatem' accepis cū te spiritui sancto restitisse dolituꝫ nō tam dixi cꝫ ꝓphetaui. Dic tñ mihi q̄d est q̄ ꝓsternata facie z tremulis mēbris tanto sudore madescis. Si aduersa valitudo in causa est. forti añ esto plures te g̃uioribꝫ etiā infirmitatib⁹ ꝯualuerūt. Si te peccata terrēt. ꝓpone emendā. veniam pete. dole. nō despera Quispe est clementissimus dñs omnipotēs de⁹ q̄ in puncto tp̄is penitenti latroni nō modo veniā tribuit. q̄n etiā paradisum spopōdit. Ad que ꝓba paululū erigens morib⁹undū caput z oēm rei geste narrans historiā. damnauit inq̄t me scelestū filium celestis pater Jhs xp̄s fili⁹ dei cruore ī meū vultū piecto: sanguinē p̄ me effusū omnino ac penit⁹ pditū designauit. Quo circa dulcis germane nō valeo sub tantis testib⁹ damnatōis mee. etiā si sanguinē fleuero de salute p̄sumere. stat nāq̄ firma sup me eterni iudicis censura. remedia penitētie vacillabunt. Tūc frater cū ingēti fiducia. Et si te ī quit pater cui ascribit veritas in penitētem adhuc damnare visus sit. z fili⁹ cui dei assignatur iudicij eq̄tas te in puersa voluntate iacentē sanguinis sui pticipatione indignū rat⁹ sit. nec vel sic desperandū est illi cui tempus datū est penitēdi. Adquiesce igit vel sero monitis meis z ꝓponens emendā scelerū maculas pio lachrymaꝫ imbre deterge. lugubri ore. pfundis suspirijs p̄sbytero ventro vulnera detege. q̄s scit si spūssanct⁹ q̄ teste Bernardo est benignitas dei. z idem ipe de⁹ ita penitentē absoluat. Dis ꝓbis fratris paululū cōsolatus insilit adesse p̄sbyteruꝫ Qui dū venisset tot⁹ in lachrymas resolut⁹ cū tanto dolore animi sui peccata quib⁹ deum offenderat cōfessus est. vt interrūpentib⁹ ꝓmonē gemitib⁹ vix mentis cōceptū valeret exp̄mere. vix lacerata z semirupta ꝓba pferre. qua cōfessione rite celebrata. et sacra vnctione z pticipatione dñici corpis munitus. temp⁹ q̄ ex hac vita esset migraturus expectabat. Sequēti igit nocte venit ad eum ali⁹ quidā vir poribꝫ nō disparem habens vultū fulgēti alba vestit⁹. habens in dextera scapula niueā q̄ndā columbā. Is cū ꝓpius accessisset dulci q̄dā beniuolētia vultū serenans clemētes oculos in infirmū contorsit. Nō cū iuuenis aduertisz tū ob verā pniaz tum etiā ob beniuolētissimos vult⁹ persone apparētz animequior fact⁹ est Quis es tu domine inq̄ens q̄ ad me venire dignat⁹ es. q̄p me tam pijs ꝯspectib⁹ ꝯsolari videris poribꝫ visionib⁹ pterritū. Et ille. Ego inq̄t spūssanctus q̄ a patre filioꝫ p̄cedēs vni⁹ suz cū ipis potentie. Et idcirco nūc veni ad te vt nūciarem tibi dimissa esse peccata tua. z puiū iter patere ad regna celestia transituro. Ad que ꝓba quasi ex baratro desperatiōis relurgēs

ait. O pater pauper. o ꝯsolator merentium animor. o oīm miserorꝫ dulce refugiū q̄d est q̄ audio. Nā patebūt celestes value michi quē pater ⁊ filiꝰ reū mortis esse ꝯtestati sunt cui pennes flāmas minati sunt. a quo tā cre bre q̄ꝫ impudēter offensi sunt. Nū hac mea exili pnia ꝑ terribile decretum incōmutabi lis veritatis poterit immutari. Ad que spūs sanctus rūdit. Forti aīo esto. nec de salute vacilles. validos habet pnia vera lacertos. ipa terrifice maiestati violentiā infert. vicit inuincibilē. mutat incōmutabilē. placat ira scentem. Sz ne te diuti⁹ ptrahā. pseuerans in pnia quā cepisti dispone domui tue ⁊ vir tutib⁹ q̄b⁹ potes interim thalamū orna. post triduū veniem⁹ ad te vt aīam tuā sup̄ astra ferētes gaudijs celestib⁹ inuebam⁹. Et cum his spūsctūs disparuit iuuenis post tridu um obijt. ⁊ ad reg̃ celestia ob verā quā habu it pniam felix migrauit

Quō iudei corp⁹ xpi in partes sciderunt ⁊ miraculosum sanguinē de eodem corpore effuderunt

II

Quāq̄ iam nō loquar ꝓpheta. ⁊ pene ces sasse vident oia miracula dei. mūduscꝫ ipse charismatib⁹ diuine clemētie videat orbat⁹ ne tamē piaꝫ atq̄ simpliciū mentium fides circa terrificū sacramentuꝫ corpis Jhu xpi vacillet pariatq̄ errores. etiā vsq̄ in nostrā etatē memoriā fecit de⁹ mirabiliū suoꝫ cir ca escam quā dedit timētib⁹ se. ⁊ vsq̄ nūc tā stupēda mirādaq̄ circa sacrosanctā eucha ristiam ꝓdigia fulgēt. vt etiaꝫ ꝑfidas aīmas iudaice plebis sui fulgoris claritate reuer beret. innatāq̄ hebreis caliginē magis ma gisq̄ discutiat. Sz qr adhuc iacēt i tenebris ꝓdigia lucis. me scribente. ⁊ si non vniuersa plura tñ piecto longi⁹ modio sup̄ candela brum oīb⁹ lucē fusura locanda sunt. Et in p̄ mis de his que circa venerabilē hostiā fctā sunt in ꝛvratislauia que theutonice breslou nuncupata est ⁊ in regione bohemie sita lo quamur. In hac siquidez ciuitate. nescio q̄ necessitate ciues cōpulsi. in illis q̄ttuor tem poribus q̄ post crucis venire solēt solennē sa tis ꝓcessionē fieri statuerūt. in qua vt facili⁹ offensos oculos diuīe maiestatiꝫ ad clemen tiam ꝓuocarēt corp⁹ xpi Jhu filij sui cui pro reuerentia nihil negandū arbitrati sunt cuꝫ debita veneratōe portauerūt. Quod cuꝫ fa cerent ⁊ deuote plebes passim ꝑ loca inter ram prozuerēt ⁊ exilem hostiā ceu dominū deū vt erat adorarēt. ꝑfidi iudei q̄ forte i su is synagogis latescētes hoc viderāt: ceperī inuicē arridere. eouscꝫ scz ꝓcessisse xpianam simplicitatē vt cāipsam hostiā quā būpsi xpi ani manu ꝯfecerant. ignis flāma decoxerat. ferrū egit in formā. creatorē celi ⁊ terre ma riscꝫ ꝯfiderent. Uñ inuicē cōmunicato con silio statuerūt se nō parcituros pecunie dū modo hui⁹ rei veritatē possent expiri. Per transitꝫ igit nōmultis diebꝰ cū quodā vespe ri fere vniuersi indei ꝑnominate ciuitatis i vnā domū ꝯgesti essent. celebrassentcꝫ leta ꝯuiuia. ꝑbuit vinū perituris audaciā. ⁊ vo cantes ad se custodē in intēpesta noctis cali gine. Erat em̄ hora noctis quasi vndecima Ecce inquiūt in hoc vno stat hui⁹ quez cer nis sacri ꝯuent⁹ summa cōsilij vt expiri veli mus vtꝫ illa hostia quā xpiani adorāt deus sit. vtrū quoq̄ panis ille. materia. re. forma ⁊ natura reclamātib⁹ in carnē trāsiuit ⁊ san guinem. q̄d igit dabim⁹ tibi vt tu cui huius hostie est cōmissa custodia nobis eā tradas. Stabat attonit⁹ hac noua petitōne infelix custos ⁊ varijs cogitationū ꝓcell' estuabat. Dinc eū a nephando commertio retraxit ti mor. illic attraxit auida nūmi execrāda cupi ditas. atq̄ sic estuās expectātib⁹ iudeis ꝓte labat rñsum. Dicūt ergo ei. Quid ageꝫ fru stra cogitationū fluctib⁹ ⁊ nobis ingtas mo ras interis. Si vis nobis tradere hostiam quā optam⁹. nō te id gratꝫ actuꝫ rere. qr tri ginta aureos dabim⁹ tibi. At custos audiēs se ꝑ exili hostiola tāta captuꝫ breuissima cō sultatione cū vroze ꝑhabita. nam ⁊ ipaꝫ ad duxerat data manu infaustis emptoribꝰ cō mertiū sceleste firmauit. ea tñ lege ꝓmissa vt rem secretā reseruarēt. Placet vniuersis ꝓ uida vel port⁹ ꝑfida viri ꝯditio. Unde mis so cū custode vno ex eis qui hostiā ferret tri ginta aureos tribuerūt. Pergunt igit ad ec clesiā simul. ⁊ reserās tabernaculū alter iu das. dñm deū ⁊ creatorē suū ꝑfidi iudei ma nib⁹ deferendū assignauit. His itaq̄ patra tis abijt custos i domū suā. sz iude⁹ cum ad eos q̄ se misissent itrasset elevato in sublime corpe Jhu xpi. Hic est inqt panis ille quez xpiani i carnē transisse dicunt ⁊ sanguinem Videamus igit nūc i eo q̄d lateat. Posita ē itaq̄ mensa ꝯpositaq̄ hostia q̄ꝫ blasphema uerunt. ꝯspuerūt. ⁊ incidētes cultris. atq̄ la ceolis ꝓforauerūt. ⁊ sic rursum filiū dei cru

cifixerunt. Cunqꝫ hec cõtinuato furore peragerent. fierentqꝫ furendo seuiores cepit exigue molis hostiola taꝫ copiose cruorẽ sparsim p incisiones effundere vt p madentẽ sanguine mẽsam hostie portiões hac illacqꝫ diffluerent. Quare perfida multitudo ĩ clamorem ꝓcitata quidnã hoc esset obstupuit. Ad quorũ clamorẽ diuino nutu vigiles qui custodiebant ciuitatez excitati. iacto per fenestrarũ rimas visu rem vt facta erat didicerant. quapropter in lachrymas resoluti insolitis clamoꝝ strepitib dormiẽtes ciues excitabant. Qui cũ ꝺd factum essz cognouissent vlulatu fletu gemitib totam ciuitatẽ pturbabant. Assunt subito vexilla xpi cũ crucibus. z accensis in breui nõ paucis luminib vt graui iniuria offensum celi terreqꝫ creatorem demulceret cõcinens clerus procedit. Sed dũ propius accessissent atqꝫ ipsi vidissent regem glorie in ꝓprio sanguine fluitare: proiectis vexillis z crucib sese p prona ĩ terram proïciũt. vbi cantib eoꝝ in gemitibus cõmutatis o glorie vaste sacrariũ inquiunt quis te tam grauiter vulnerauit. quis sanguinem tuũ tã immaniter fudit. quis te tam atrociter in partes dissecuit. Ue illis incestis manib qui te generosum sanguinẽ mortaliũ oculis videndũ prebuerũt. Satis em fuisset te sub tegumẽto sacramentaliũ specierum lumĩe fidei q̃s corporalib oculis intueri. Cunqꝫ hec hisqꝫ similia saucꝫ dolore dixissent. surgẽtes a terra mẽsam ipsam cũ corpore in sanguine profluẽte mixtis cantu fletibus ad ecclesiã detulerũt. Ubi cum debita veneratione collectis corporꝫ partibus z congesto in vasculũ sanguine. mẽsam ipam in publico loco omnib visendã suspẽdunt. Uerũ ne frustra claruisset tam insigne prodium iudeoꝝ qui hec viderant quidã quidem ad fidẽ conuersi sunt z sacri baptismatis vnda renati. Quidaz vero in sua pfidia permanẽtes vsqꝫ ad centũ quinquaginta. si tamen me numer9 nõ fallat. flammis iniecti sunt Et tragedie per se facte digna supplicia susceperũt. At vero custos vt in nullo a magistri sui iude successib deuiaret. exterrens populũ horrendis quibusdã ac desperatione plenis clamoribus vna cum vxore sceleris conscia laqueo suspensus interꝫt

Quomodo diaboli qui ita facti sunt vt nullum vererent diuĩa virtute cõpulsi sacramento corpis dñi nostri Jhu xpi reuerentiam exhibuerũt

III

Eo tpe quo triũphis clar9 dux burgundie philippus sicut z ceteras sue ditioni subiectas puintias comitatũ hollandie nõ ambigua puidentia aministrabat. circa alcmariam eiusdẽ comitat9 famosum opidũ ĩ monasterio regulariuz eilo vulgari vocabulo nominatũ firmissima relatione didici contigisse. q̃ scz quodã tpe dũ custos ꝑfati monasterij in hora surgentis aurore fratres ad ꝑmas cõcinendas campane compulsu cõuocaret. audiuit post tergũ numerose cuiusdã multitudinis strepitũ insonare. Et cũ scire cuperet q̃ nam hi essent qui citra aliorũ hominũ cõsuetudinẽ morẽqꝫ ea hora ad suam eccl'iam cõmeassent. paululũ in obliquũ reflexa ceruice. ne forte indisciplinato intuitu intrantẽ in eccl'iam plebẽ scandalizaret. vidit venire quendã ꝓcerũ statura vix. nigra pendulaqꝫ tunica indutuz. z scapulis more piccardico tumẽtib pilleũ sublimẽ in capite deferentẽ. habentẽ quoqꝫ in pedibus longissimis rostris calceos ꝑminentes z familiam se subsequentẽ multã nimis Quẽ cum ꝑdictus custos aliquẽ ꝓncipem ob ducꝫ negocia exequẽda ab haga comitis missum suspicatus est z officium inchoatũ implerit. Sed dũ compulsum cãpane diuti9 ptelarꝫ ptesi demones. naz illi erant quos viderat. odiosam vocẽ. subito p valuas chori cũ fragore irrumpũt. raptas sedes scamnaqꝫ confuso ordine in prostratũ terrore monachuz iaciunt. Quo facto comꝑhẽsam monstrantiam in qua xpi corp9 summa veneratõe dignum residet. manib violẽter cõtra inuicez pressis ceu fluidã glebam infra supraqꝫ vsqꝫ ad corpus Jhu xpi indigni9 compresserũt. Corp9 tñ ipm in cui9 honore omne genu flectendũ est. qõ etiã baratra tremũt intactum inuiolatũqꝫ reliquerũt. z sic aꝺlonari chori vitro ita vt nec reliquie quidẽ remanerent. secũ sumpto cũ ingenti tumultu tota illa demonũ multitudo versus feruidũ tempestatibus mare ferebatur. At vt vesani furoris sui vbiqꝫ insignia remanerẽt totũ illud vsqꝫ ad mare ab eccĩa iter tragedũt reples Hiꝺem hic eulsam radicit9 arborem strauit. illic pendulis frondiũ lacinijs z vi fractꝫ ramis salicẽ reliquit. Hic ꝑdiga lactis vacca repẽtina clade ꝓcussa est. Illic pascẽs equ9

intercluso dentib⁹ gramine terre relisus. oc
cisus est. vbiq⁹ prauę maiestatis insignia re/
linquebāt. Custos ꝑo diuino p̄sidio sensib⁹
reddit⁹ vsq⁹ hodie. nisi me fallat opinio mi/
randū orbi prodigiū volentib⁹ audire denū
ciat. Patet ex hoc crudeli facto quanto odio
maligni spūs flagrent aduersus gen⁹ huma
num quoꝝ tot⁹ conatus est gen⁹ humanuꝫ
secū perdere. vt cū ipi miseri sint miserie soci
os q̄plurimos habere possint. cū iuxta vul/
gatum ꝓuerbiū. Solatiū sit miseris sociuꝫ
habere in penis. Quippe qui mali sunt ⁊ tā/
ta malicia pleni vt a malis inferendis absti/
nere nō possint. Quomodo em̄ ignis q̄ cali
dus est nō potest nō calefacere id cui admo
tus fuerit. ⁊ quomodo sol q̄ lucidus est imo
fons luminis nō potest nō illumīare aerem
cui p̄sto est. Ita etiā maligni spūs a malo
faciendo cessare nō possunt nisi diuīa boni/
tas eos seuire ꝓhibeat

Quomodo q̄dam a demone percussus ꝑ
tute venerabilis sacramenti miraculose sa/
natus est.

IIII

Sunt iam ni fallor elapsi nouē anni q̄ q̄
dam vir in villa nō longe a traiecto inferio/
ri sita: vesperi dū sol vergeret ad occasū q̄p
piam factur⁹ solus egredereꝛ in ꝓximaꝫ
domui siluā vbi cū esset nescio quo iudicio
dei venit q̄dam gigantee magnitudinis vir
terribilē habēs vultuꝫ. Is pugno pcussum
sub genib⁹ vix ciulantē alti⁹ ⁊ auxiliū incla/
mantez ꝓstrauit. abijt. nusq⁹ cōparuit. Quo
facto familia dom⁹ ad flebilē viri clamoꝝ
pterrita surgit ac ingrediēs siluā vix querit
⁊ inuenit. Cūq⁹ pallidū vultu pdita voce ⁊
versis horrendus luminib⁹ videret iacentē
quoniā mortalia se deseruere p̄sidia. ad san
ctorum auxilia recurrerūt. Percussum igit
iacentēq⁹ vix ad sanctū Geronē q̄ in egmū/
dia vsq⁹ in ꝑsens miraculis claret cū suffici
enti oblatione deferendū deuouerūt. q̄ vo/
to nō ambiguis spe fide ⁊ charitate fuso. vi/
rum ⁊ si membroꝝ virib⁹ destitutū loquen/
tem tamē ⁊ sua infortunia enarrantē ad do/
mū baiularūt. donec ordinatis his q̄ ad vi/
am necessaria erāt paucis diebꝫ intercurrē/
tibus ad p̄nominatū sanctū inualidū viruꝫ
deuenerēt. Cūq⁹ ptransita positaq⁹ arrepti
ſ itineris nō modica portione amsterdāmis
hollandie ptium nō incognitā ciuitatem ve
nissent vsq⁹ adeo languor inualuit vt ceu ce
leri⁹ moriturꝫ hoiem q̄m aliud ꝓgnēti⁹ i ta
li necessitate hospitiū nō apparuit ad hospi/
tale cogerent deferre. vbi cū fere p sex septez
ve hebdomadas mortſ imperia anxi⁹ expec
taret. q̄dā nocte pulcerrimā vultu ⁊ fulgēti
ſtola vestitā ꝓginē aureū dyadema i capite
p̄ferentē sibi assistere vidit. ⁊ ex clemēti p̄ssi
me ꝓginis aspectu sumēs audaciā. quenam
es tu inq̄t pulcerrima mulieꝝ q̄ non verita
pauprimi hois miserā sortē huc intrare di/
gnata es. p̄sertim cuꝫ vultu. incessu. habitu.
oīm mortaliū decorē felix deuiceris. Ad q̄
ꝓgo. Ego sum inq̄t illa humillima femīarū
miseroꝝ forte refugiū. cui⁹ dñs humilitateꝫ
respiciens inuiolato pudore matrē dei ꝓsti/
tuit. ⁊ huc nūc veni ad te vt dicereꝫ tibi q̄ ſi
sanitatē recipe placet te ad sanctū locū ferri
p̄cipias vbi circūductus p venerabile sacra
menti insigne tabernaculū celeri⁹ amissum
robur ⁊ fractas vires recipies. Et his dictſ
se in celū ꝓgo recepit. At vir mane facto ad
uocatā ad se mulierē cui infirmoꝝ custodia
incūbebat. petit vt se indutū vestib⁹ ad san/
ctū locuꝫ celeri⁹ deportaret. Mirat illa ad
petitionē insolitā ⁊ anhelantē vix morticq⁹ p
primū vel paululū molestare paueſcit. Am/
monuit igit eū vt a nocitura sibi postulatōe
desistēs. dño vt aiam citius abiturā in celū
deueheret supplicaret. Qz cū ille q̄d vidisſz
audisſetq⁹ femine intimasset. ⁊ ipa rem a ꝺo
agi pciperet. alioꝝ freta auxilio vix vt petijt
ad sanctū locū. sic em̄ nominabat eccl'ia illa
vbi venerabile sacramentū p̄ ceterſ locſ sue
diuinitatis potentiā demōstrauit deferebat
Ubi cum eū vt didicerat circa tabernacu/
lum semel bis ter duxisſent in giꝝ q̄libet cir/
cuitu adauct⁹ viribꝫ tandē integre sanitatis
bñficiū reportauit. ⁊ bis q̄ se illuc ꝺtulisſent
agilior. exultans ⁊ laudans deū. peregrina/
tionem ad sanctū Geronē vt vouerat adim
pleuit.

Ex ꝑtute venerabilis sacramēti ouis a lu
po rapta miraculose liberat.

V

Erat in monasterio quodā deuotus qui
dam laicus pastor ouiū simplex ⁊ timēs do
minū deum. Is cū quadā vice post perce/
ptionem corporſ Jesu xp̄i circa custodiam
ouium suaruꝫ solicitus custos assisteret. vi/
dit subito venientē e silua lupū qui raptam
e grege morditus ouē deuehens viā q̄ venit
recurrit. Qō cum laicus frater grauit ferꝫ

cū sūma cōpassione oculos ī celū iacēs. O ꝑe inq̄t pastor bone. O tollēs pcta mundi agne dei quē hodie ī cibū sūpsi. hāc captiuā ouiculā tibi cōmēdo tu ꝺua cōmissam. Haz ego cā raptā videre possū iuuare nō possuz. Hira res hac oꝛōe fusa edacissimū animal nec auiditate cibi nec īgluuie sui ad ħ induci potuit vt ouē tali turoꝛi cōmissaz aut ledere aut vꝛaret. Illesam igit̄ inuiolatāq; reiecit. Quā pastor ingēti grāz actōe deo refusa gregi restituit. z recēs gestū miraculū patribꝫ enarrauit

QX beata ꝑgo tēptatū spū fornicatōis fratrem a temptatōe liberauit

VI

Erat q̄dā pſbyt deo multū deuotꝰ et naturali q̄dā castitatꝫ dono refulgēs ordinis cruciferoꝛ cuiꝰ z si mihi nomē nō incognitū est. nec īcerta habitatio. subticere tñ vtrūq; volui. ne aut ipi pudoꝛē. nā verecūdꝰ est. aut mihi adulatōis notā infigerē. Is cū a ꝓmoꝛ dīs florētis iuuēte fere vsq; ad tricesimū annum. vel nullos oīno ob ingenitā castitatez aut admodū paucos carnaliū tēptationum estꝰ ꝓsensisset. nescio q̄ demōis inuidia actū sit vt in puectioꝛi etate tā grauibꝫ tēptatōnū carnaliū fluctibꝫ incipet agitari vt de pīculo castitatis hesitās grauiter trepidaret. Cūq; demon immūdas cogitatōes die noctuq; ingereret. z p̄dictꝰ frater ꝓfundis suspirijs. p digis lachrimis. z sanctissimis p̄cibꝫ. ambigua satis victoꝛia recertaret. tandem ad reginā ꝑgine mariā spei sue anchoꝛaz fixit. ipsamq; adiutricē sub tā acerba certamis mole sibi fieri postulauit. Uex dū illa nō acceleraret p̄sidium. sz texerat moꝛas anxie repugnāti vidit quadā vice in altari coꝛā q̄ se in oꝛōem pstrauit ꝑginis marie z beate gerdrudis imagines vel sculptas nescio vl̄ pictas. Sz cū reginā celi aureo ꝺyademate renitētem z beatā gerdrudē humiliꝰi velo tectaz ꝓspiceret. vt videlicet imparile meritum dispar habitꝰ denotaret. colūbina simplicitate plenꝰ in hūc modū cepit poꝛare. Nō debueras ꝑgo maria bñdicta me crebriꝰ te inuocātem acteniꝰ ptraxisse. z hucusq; ī tuis castris militāti diu sepeq; optata negasse p̄sidia. cūte z vulgatū nomē miseroꝛ adiutricē. et regium ꝺyadema ꝑginū p̄ncipē signēt Ueruz nūc qꝛ grauiꝰ seuiēte hoste ī me video pīclitari castra pudoꝛ. z bellū impar viribꝫ meis impositū cerno. atq; ex ħ cōꝛcio hosti in pꝛimo cessura trophea. eo vsq; nouerꝛ rē pcessisse vt hodie felix ꝑgo regiuz ꝺyadema aut retineas aut amittas. Si iuuerꝛ fessum manebit tibi. si ꝑo vel adhuc pcantē sꝓreueris. detracta sublimi de ꝑtice coꝛona gerdrudis ꝑginis caput oꝛnabo. Ut ipa cū se viderit p me ħ honoꝛe p̄uentā. tātis bñficijs nō ingrata a turpibꝫ cogitationū pcellis me liberuz atq; secuꝛ efficiet. O deꝰ q̄d ñ fac innocētis hois sctā simplicitas. Hoꝛ em̄ vt bis ꝑbis genitricē dei z reginā celi ꝓueniſſz. ipa q̄si tā ti honoꝛꝭ fastigio nolēs ꝓuari minantez sibi frēz ab hmōi tēptatōe tā potēt eripuit. vt pꝰ illā hoꝛā vsq; in pñs tps dicat carnaliū tēptationū fluctibꝫ ñ q̄ssari. sz de tunc accepta puritate nūc q̄z letat.

QX beata ꝑgo Maria negligēti solita suffragia amplexū denegauit

VII

In monasterio regularium ꝑpe ſrvollis vulgari noīe mōs sancte agnetꝭ noīato erat q̄dā monachꝰ dictꝰ thomas chempis. quem nedū sanctissima atq; inocētissima vita religiosum. vez etiā deuotissima sc̄pta reddidere famosum. Is cū iuuenis esſz z dauentrie scolas frequētaret deuoti viri mgr̄i florētij q̄ ꝓgregatōi q̄ illic est nomē ipsuit regimini se subiecit. atq; eā deuotōz quā ī puectioꝛi etate copiose abūdāq; scribēs effudit puerī bibit. Habuit em̄ deuotꝰ puer inter cetera pie deuotōis sue exercitia etiā illā ꝓsuetudinem vt dietim capta hoꝛa certas oꝛōes atq; suffragia de beata ꝑgine maria q̄si diurnam pensionē exolueret. nā diligebat eā z vehementer amoꝛe sibi iungebat. Uez qꝛ instabilis et nutabūda est puerilis deuotio cepit et in eo laxioꝛibꝫ velis pia ħ ꝓsuetudo nauigare De detentim igit̄ solitas oꝛōes atq; suffragia p̄mo ad vnā dīē. debinc ad duos aut tres. demū ad q̄ttuoꝛ tandē ad integrā septimanaz neglexit. z qꝺ magꝭ dolendum est postremo vniuersa postposuit. Qꝺ dū ageret visuz est sibi in visione nocturna quasi staꝛet in atrio p̄dicti magistri Florentij vbi dū vna cū aliis scolaribꝫ q̄ illuc ꝓfluebāt ad audiendū diuinū ꝑbū auidas aures ad ea que dicebant inclinaret. cōspexit in nubibꝫ celi desup veniētē dominā mūdi. que dū facie decoꝛa z fulgenti habitu ad predictū atrium descenderet. circuiuit fratres qui illic verbum dei audientibus loquebantur. Et nunc hunc nunc illū amoꝛosissime amplexata. gratias

videbat eis refundere q̄ tā pijs ammonitionibꝫ satagere viderent. ne p̄ciū sanguis dulcissimi filij sui ī illis iuuenibꝫ deperiret. At adolescēs hec intuēs ꝫ videns ꝑginē in mulieribꝫ bñdictā ruere in amplexꝰ fratꝝ dicētiū ardens ꝫ estuans liquescēs ꝫ sperās stabat. ꝫ in ipm amorosum lumē firmiꝰ detorquēs intra semetip̄m dicebat. Paululū expectabo ꝫ cū felix ꝑgo charitatis insignia ceteris sufficiēter ostēderit tūc etiā ꝫ mihi. q̄ eam etsi nō digno saltē possibili amore p̄secutꝰ suꝫ habebit amplexū charitatꝫ offerre. Sꝫ heu quia sepe in ꝓtrariū vadunt spes firme mortaliū iuuenis oscula sperabat dulce pignus amoris. sꝫ ꝑbū aspere increpatiōis accepit. Siquidē ꝑgo beata postea q̄ꝫ singulos qui pijs ammonitiōibꝫ florentē ꝓfluentiū scolarium etatē ad meliora p̄uehebant dulcibus amplexibꝫ demulsisset. venit tandē ad p̄dictum adolescētē ꝫ serioribꝫ luminibꝫ eū aspiciens. frustra inq̄t amplexū petis sc̄ti amoꝛꝫ hostis acerbe q̄ exosa amicicie negligentia: malo cōsule fretus. debitā atq̄ solitam mihi pensionē flammantiū p̄cum non soluis. Si quidē vbi nūc sunt cōsuete p̄eces tue Quo solite oꝛōnes auolarūt. Vbi mixta suspirijs pia suffragia. Nōne refriguit in te charitas. torpuit amoꝛ deuotio quondā habita vacillauit. Et nūc tu quasi nihil peccatū sit: stas ꝫ audaci fronte amplexū manes. q̄ argui magis meruisti. Et indignabūda vultū auertens. abi inquit abi a me. quia amplexibꝫ meis indignꝰ censeberis q̄ tam facilē p̄cē amatq̄ soluere neglexisti. atq̄ sic iustis increpatōnibꝫ laceratū relinquēs celis refusa disparuit. Cetet̄q̄ iuuenis post visionē euigilans discutit ꝓscientiā. inuenit culpā. ꝓponit emēdā. Et ne de cetero ꝑginis beate frustrarē amplexibus neglecta dimissaq̄ suffragia ita legenda rearripuit. vt vsq̄ in finē vite sue nullo ea die auserit posttergare. O felix rep̄hensio que coꝛrexit errorem. que amoris federa paululū dirupta resarcīt. que negligētie neuum excussit

QX isdē frater Thomas p benedicta noīa Jhs xp̄s ꝫ angelicā salutationem se terrentem demonē p̄fugauit

VIII

Cum quadā vice p̄dictū fratrē Thomā demon vellet deterrere nocte in teterrima hoꝛrēdaq̄ forma eidē apparuit. quē cuꝫ frat̄ thomas lecto appropinq̄re vidisset. ītremuit p̄mū ad larualē intuitū ꝫ q̄d ꝓtra tam hoꝛrē di hostis insidias auxilij sumeret ignoꝛauit Tandē diuino spū instigatꝰ angelicaꝫ cepit salutationē tremula voce. nā vehementer extimuit. q̄ꝫ melꝰ potuit p̄sonare. Sed diabolus quasi nihil ad hāc salutationē moꝛꝰ magis magisq̄ trepido cepit p̄mare. quousq̄ monachus in salutatōe p̄dicta eousq̄ peruenisset. vt dñs noster Jhs xp̄us amen acclamaret. Q̄ terrificū nomen vbi demon audiuit quasi hoꝛrēdo quodā tonitruo paue factus vultū vertit ꝫ q̄ꝫ citissime potuit clamantis vocē aufugit. Vidēs igit̄ frat̄ Thomas ad tāti noīs virtutē demonē stare non posse. audaciꝰ caput pauidū erexit. ꝫ repetitis vicibꝫ benedictū nomē Jhs xp̄s post fugientē hostem inclamauit. ꝫ quo ip̄e clamabat fortius eo vehementiꝰ teter spūs fugiebat. Q̄ vbi cognouit religiosus vir gratias agēs dño deo dixit apud se. Si h̄ sanctissimo noīe tā facile possum aduerse potestatis vires infringere. de cetero nolo vt actenus feci. vel demonū machinamēta timere. vel sub eoꝝ q̄ꝫ horrēdis minis fide vacillante trepidare

QX angelus domini iuuenem quendam eo q̄ prauis socijs se iunxisset data alapa coꝛrexit

IX

Si vollis opidū insigne traiectēſ dyoceſis est. vbi q̄ dictuꝰ sum firma didici relatōe contigisse. Erat ibi sicut ꝫ in ceteris scolis non arguēda ꝓsuetudo. vt scolaribus ibidē frequentātibus vno vel duobꝫ diebus in septimana cōcederetur decētibus ludis tensum studendi rigoꝛē paululū relaxare. ne si nimiū iuueniles animos indefessa studiositate lacesserent. aut scole fastidiū aut sensuū perturbata ratione incurrerēt detrimētum Nam sicut duratas trabes si nimiū flexeris franges. sic tenera adolescentū ingenia si īmoderato rigoꝛe grauauerꝫ p̄mes. Pressa eī in sublime ferri non possunt. Quodꝰ tū fm q̄ntilianū in hmōi remissionibus ille seruādus est. ne aut odiū studioꝝ faciant negate aut ocij cōsuetudinē nimie. Quidā igit̄ eiusdem opidi scolares bac sua congestione vti volētes eo pacto lusuri campos intrauerūt vt hi q̄ ludētes amitterēt bibēdā illo vespere ceruisiam soli soluerēt. suosq̄ victoꝛes ab exp̄sitōe tutarēt. Cūq̄ huiuscemodi lusibus die duxissent ī vesp̄eꝝ ac sufficiente simbolo

facto remeandū viderent. vn⁹ ex illis q̄ eorū
signifer atq; dux ad insolentiā videbat. Qm̄
inquit sufficiēs symbolum lusuū indicio fa
ctum est abundatq; pecunia h̄ vespere ī po
tibus cōsumenda. nūc quia vrgentib⁹ tene
bris est opidū repetendū. vl̄ semel adhuc ea
lege ludam⁹ vt q̄squis nostr̄ victor extiterit
q̄cunq; libuerit eo pacto alijs impet. vt q̄
imperātis iussa implere ꝓtempserit. vnus t
solus future cene soluat impēdia. atq; sic lu
crata hacten⁹ pecunia in aliud tps reseruet.
Placet omnib⁹ cōcepta ꝓpositaq; inuētio. et
reparato ludo q̄sq; vt sic p̄cipere ceteris li
ceat arte atq; industria qua potest elaborat.
Uer q̄ frequēter felicioza fata prauis arri
dent soleatq; improbos comitari fortuna fe
cundior. is qui oīb⁹ nequior erat iuuāte vi
ctoria p̄ceptor effect⁹ est. Uñ solēni celebri
q; cena cōpleta cunct⁊ imperat se sequātur.
Quo impato surgit nequā a cena. exit idem
p̄cedit. ceteri ignari t nesciū quo itur⁊ scelerꝫ
ducē subsequunt. Heu res nephāda Ingre
ditur lupanar infaust⁹ lupus t postq̄ cōple
ta libidine exisset vt simillī vicissim oēs fa
cerent sub penal⁹ pacti euasiōe turpis belua
impauit. Parēt oēs nephādo p̄cepto t li
benti aīmo. nam libidine estuabāt q̄ agere
iussi sunt adimplerūt. Unus tñ ex eis quem
nedū forma corporea. que in eo elegantissi
ma erat. decor effecit. vex etiā pbitas t ho
nestas necnō t virgine⁹ q̄dam rubor pulcrꝫ
reddiderat pulcriorē. ad extriale p̄ceptū ex
horrens pallentib⁹ genis intremuit. petijt so
dales vt liber sibi p̄beret egressus. maxie q⁊
bacten⁹ seruasset inuiolata castra pudoris.
firmasset q; aīo se vitā poti⁹ q̄ ꝑginitatē pdi
turꝫ. His adolescētis ꝑbis nō cōpuncti sꝫ p
uocati sodales. vi abstractū e collo palliolū
tenent. nec se illud reddituros affirmāt. nisi
expectātis se femine amplexib⁹ iungeretur.
Num tu inq̄unt fuata castimonia vn⁹ t so
lus nostrā oīm luxuriā irridebis. Tū iuue
nis vt obstinatā sodaliū malicīā vidit. non
ignar⁹ ꝓsilū letos atq; festiuos reinduit vul
tus. t lacex dolorib⁹ animum serena fronte
dissimulās. Si omnino inq̄t libet me vr̄is
amplexib⁹ habere ꝓsortē. valeat nūc felix ꝑ
ginitas. t cū id tps exegerit. memorē se faci
at q⁊ acten⁹ cū summa veneratōe in meis sit
laribus hospitata. Et cū h̄ dixisset rapido cur
su se ad cubile meretricis quasi cōcubitur⁹
ingessit. In cui⁹ limine cū introitur⁹ cōsiste
ret versa in tergū fronte vt min⁹ notaret so
dalib⁹ iclamauit. Num sol⁹ virginib⁹ celi pa
tebunt. t nō etiā post adulteria dauid t plu
res alīj regna meruere māsura. Ad h̄ soda
les in casum ꝓcitati plausum fecerunt. Ipe
tamē anxie satis ī ītimis cordis sui penetra
libus dñm nostr̄ Ihm xpm p̄cabat ne caue
am scorti. naufragū videlicet pelagus ꝑgi
nei pudoris ingressus castitatis stipēdia pa
teretur. Atq; sic introiēs firmatis solliciti⁹
fortiū seris. ne q̄d cum femina loquerer expe
ctantes p̄ ianuis sodales rescirēt. t gestiētē
in suos amplexus feminā paululū declinās
huiuscemodi ꝑbis affat. Qm̄ nō ignoro in
felix soror q⁊ te in banc miserā infamēq; vitā
nō tam pudicicie odiū. q̄ capiende pecunie
amor transmiserit. ausus sum introire ad te
Et nūc amotis arbitris colloq̄ tibi. cū tamē
longe sit aīa mea vt tecū in pudicicie vastuꝫ
periculū velim q̄q; puersi agere vel ꝑginī
tatē meā quā gr̄a dei vsq; ad mortē inuiola
tam tuebor. tuis aliaq; ve feminaq; amplexi
bus ꝓstuprare. Quia igit̄ me ad te nō tam la
sciuia inuexit q̄ cōpulit temerata mal⁹ pua
societas. redimere malo q̄ violare pudorez
Interim aptis marsupijs nō ꝓtemnēdi va
loris argenteū nummū ꝓtulit. quē femie tri
buens ait. Sume hūc nummū. t secretum
habe. nulliq; pādas q⁊ saluis ꝑginitatꝫ sigil
lis abs te hac hora secesserim. alioq̄n si soda
lib⁹ res hec innotesceret se ī mea dāna arma
rent. Accepit nummū. pstituta femina. t vi
dens pudicā iuuenis verecūdamq; effigiē.
ammirata est vehemēter adolescentē tenerū
annis tāta moꝝ honestate t ꝑbor grauitate
stare cōspicuū. vt nec in cā nec in quamlibet
polluti cubilis ptem pudicū lumē diffecit.
Uñ adhortata est eū ne a ꝓpositi sui purita
te decideret se rem secretā retenturā spopon
dit. t in pace abire p̄cepit. At iuuenis cū ad
socios expectātes redīsset. t post insolentes
discursus t varios platea⁊ circuit⁹ tempuſ
pfunde noctis q̄escendū p̄ciperet. ab eis di
uisus ad ꝓpria cōmeauit. Uer q⁊ indecēs fu
erat tāte pbitati tā improbis sodalib⁹ sui p̄
bere ꝓsortiū. nō est passus pīssim⁹ deus qui
semp quos dilīgit arguit t castigat hanc of
fensam impune ptergredi. sꝫ tāq; benigniſſi
mus pastor balātis ouicule sue h̄ mō emen
dauit errorē. Gradiebat solus p viā vt iret
domū. baud pax in semetipso animirans q⁊
potuisset illā metuēde leene caucam illesus

intactusq; euadere. Cumq; talia memorans girato i obliquū gradu. i aliū vicū diuertisset q; recto itinere ad suū hospiciū dirigebat subito vidit ante se p horrende noctis caliginē psonā q̄ndam cui⁹ virilis facies. nā vir videbat micantiū astrorū lumē reuincēs in uisa platea luce p fudit. Qui appropians dextera manu tanto ictus impetu in maxillam iuuenis palmā fixit vt vi verberis in terraz relisus palpitaret dicens. Vel hoc verbere doct⁹ prauę sodalitatis virulēta contagia vereare. At iuuenis cū p⁹ breuissimā horā casus sui resurgeret visur⁹ quisnā ip̄m tā violenta alapa p̄sternasset. nullū p̄ter se circa se vidit. Qua ex re angelū suū fuisse q; diuīo imperio ip̄m ō errore p̄missō corrigeret nō ambigua estimatōe arbitrat⁹ ad hospitiū alacer repedauit. nō min⁹ de p̄digiosa z p̄futura sibi correctōe gauisus q̄ de verberis acerbitate solicitus. Leteq; ne fantasticū aliq̄d circa se cōtigisse iuuenis crederet. z somnio se magis ō ceptū esse q̄ re gesta instructū eē putaret. diuina dispensatōne factū est q; p plures dies cesa maxilla in tantū distēsa pelle tumuerit. vt ad aliquot dies in publicū p̄cedere tanta genaz disparilitate vereret. O felix iusti rigoris z e celsissimis celis missa cēsura. q̄ duz vni⁹ errorē digno verbere cecidisti. euidens dedisti documentū posteris. q̄ntū deo angelisq; displiceat insontē adolescentū etatē insolentib⁹ sodalib⁹ cōmisceri. Qz nūc in fine exempli q̄b⁹ te verbis digne lacerem nescio sceleste p̄ceptor. qui dū breuia p̄uentōe z penali pacto noueras oēs sodales p̄ceptis tuis parituros z nō ausuros tua violare imperia. q̄re nō iubendo docuisti. florentis iuuentutis dignissimā indolez virtutib⁹ aīm dare inuiolata seruare castra pudoris. z diuinis magis q̄z tuis iussis corda inflectere. nisi q; a magistro diabolo idcirco iubereris tā inauditū ludum effingere vt te sodalesq; tuos seu⁹ parricida stupratā virginitate p̄imeres. Qz expecta paulisp z videbis tu tuiq; seq̄ces q̄z metuendus iudex egre p̄tulerit aīas rosea sanguinis sui effusione redemptas tuis iussis exemplis z p̄silijs perijsse.

Quomodo quidam magister parisiensis scientie sue titulos negligens ad humillima se officia inclinauit.

X

Postea q̄z magistri gerardi nomiez re magni industria atq; consilio monasterium regularium canonicorū in diocesi traiectensi nomine z vindesiz in toto orbe famosuz fundationis sue rudimenta iactasset. atq; in eo viri diuino spiritu feruentes sub optima disciplina lateſcerent. baiula fama eos glorificante nōnulli partarum rerū diuitijs abūdantes in seculo eductis imo volentis p̄cibus raptis ex p̄fato monasterio p̄rioribus in diuersis locis ciusdez ordinis claustra ea lege fundauerunt. vt tam sancta atq; iam recens plantata vinea diffusis quaqua versū palmitibus arentem senio orbem felici ebrietate infunderent. Inter que z illud monasterium non bassam regularis obseruantie sedem accepit quod non longe ab opido northorensi felicia sua septa locauit z nūc diues virtutibus religione z sanctitate conspicuum felix germen fecunde deuotionis longe lateq; dispergit. In quo id quod dicturus fuz firmissima didici relatione contigisse. Siquidem idem monasteriū quidam nō infime fame magister nomie henricus de louanio qui quondaz regimen scholarium louanij non segniter administrabat. nam vniuersale studium tunc ibi nō viguit x̄po militaturus ingressus. instantia qua debuit locum postulauit. At fratres qui columne videbantur z quoruz in acceptandis spiritualis militie tyronibus fuerant vota requirenda postea q̄z persone dignitatem. genus. officium. patriam z robur inualidum resciuissent p̄municato inuicem consilio talia similiaq; postulanti responsa tribuerūt. Tamet si tuum feruidum pectus z sanctissimaz voluntatem non sufficiamus debita ammiratione p̄sequi venerande magister. quibus non expauisti post tantam vite libertatem z p̄clarum officium extra fines natiue patrie hos inualidos lacertos z imbecillez corporis molem huic nostri paupertati cōmittere z laboribus tuis viribus incompetentibus cōmendare. tibi tamen nobisq; consulimus vt i tua patria vbi monasterioz copiosa multitudo est z ordinum non contemnenda diuersitas. tuum velis p̄posituz cō summare. quia vt ip̄e videre potes imbecillitas tua chori nostri grauissimā stationem qui etiā robustos q̄sq; viros lacessit non valebit sufferre. nec dignitas tua ad alia queq; abiecta officia q̄ laicos magis q̄z literatos decent patik inclinare. His similibusq; ver

bis ꝓposuerūt viro rigorē ordis. spūalis vite arduū iter. ⁊ ꝓprīj corpis inualidas vires gradū magisterij. obediētie iugū assuetis libertati durissimū. Hz venerādus magister igne spūs scti inflāmatus ad hec nihil territ⁹ coꝝ oīb⁹ in terrā pruēs ait. Ego ad seruiendum dño veni. veni ad ꝑmerendū regna celestia. idcirco nec labor mihi acerbus erit. nec indigna gradui meo causabor officia. neq; tediosa impia suspicabor ꝑ que id qđ deserat aīa mea. qñq; ꝑmerear regnū accipe. Hac ꝓstanti responsiōe edificati frēs iusserunt virū hospitio recipi donec maturi⁹ deliberati qđ de eo fiendū essz decernerēt. Interim vir dei anxie satis dñm ac benedictaz matrē ei⁹ ꝓcabat vt saluti sue ꝓfutuꝝ ꝓsiliuz patrib⁹ inspirarent. ⁊ sibi in sancto suo ꝓposito stabilē voluntatē ꝓcederēt. Uerꝝ quia diues in misericordia de⁹ nō patit suā munificentissimā largitatez auaris licet desideriis sanctoꝝ supari. grādi oraculo ac manifesta visione nouelli militis sui ꝓces hoc modo effectui mancipare curauit. Erat eo tpe quo ista agebant⁹ quidā inter frēs cui⁹ in acceptā dis nouitijs nō ꝓtemnenda habebat auctoritas. Is postq; culcitre sue fatigata vigiliis ac laboribus membra collisissz. circūfusaz circa se ingenti lumine virginē vidit audiuitq; dicentē. Dic ꝓfratrib⁹ tuis ne viꝝ hunc qui apud vos degit. ⁊ cohabitādi vobis locum flagitat ausint repellere. q⁹ dñs cū illo est et spūs sanct⁹ requiescit in eo. Ad quā ille. Que es tu o pulcerrima mulierꝝ que tāta maiestate hec imperas. At illa. Uirgo maria suz singularissima hui⁹ monasterij patrona. Qua propter celerius que dixi fratrib⁹ pandez sū mope cane ne vel vnū iota boꝝ que ꝑcepisti deciderīs. Cumq; post hec verba se regina celi ī celos recepisset. ⁊ frater significassz audita visaq; ꝓuentui. tante virgis instantias admirati virū cū summa charitate amplexi sunt. ⁊ ad ꝓbam more eis solito receperunt At ipe nō immemor q⁹ idcirco mundū patriā res se suosq; reliquerit. vt in oīni humilitate ⁊ labore dño in suis castris militaret. statim vt se intellexisset fratrib⁹ annumeratuz. scientie sue sublimes titulos exercat⁹ subulci officiū cuz summa instātia sibi ꝓmitti postulauit. vt q eoten⁹ iuuenū magister iformator ac ductor fuerat felici vt sibi videbatur ꝓmutatōe scrophaꝝ atq; porcoꝝ ductor q; crearet. Fratres itaq; licet eū rem suo statui ⁊ tāte sciētie indebitā petere nō ambigerēt. victi tñ ꝑportunitate viri nō facili ām̄iratione ad tantā hūilitatē attoniti petitū officium ꝓmiserūt. fauebāt tñ sibi vt p̄ ceteris laicis intra q̄z numeꝝ sortē accepit ī refectorio mōachoꝝ cibū capet at solatio latinaꝝ lectionū q̄ sub refectōis tpe legebant⁹ frueret. ea tñ lege p̄missa vt ꝑmū q; refectoriū comesurus. intraret. indut⁹ decētiori veste se fetidi olidiq; terristri q̄ in porcoꝝ caueis vti solebat induuijs spoliaret. ne. ſ. turpi odoꝝ fragrantia teneriores ad nauseaz puocarz. Quis calam⁹ scribet. Que lingua dicet. Quis vl̄ verboꝝ vastissim⁹ ordo discutiet cū q̄nta alacritate gaudio ī dustria excellētissim⁹ magister iste exosuz etiā rusticis. q̄ nō nisi despectissimos subulcos statuūt officiū mīstrauerit atq; ꝑ plures annos ꝓpleuerit. Uerꝝ ne ꝑstine dignitatis obliuio iā nacti officij ꝓtemptuz tolerabiliorē faceret ac pinde p̄mij pondus minueret. tale vir industri⁹ remediū adinuenit. Distincta loca quēadmodū in schol̄ habere soli⁹ erat int̄ adolescētiū greges etiā in porcoꝝ caueis fecit. In q̄z vnū dū pēdulis auribus informes minaret sues. in alterꝝ porcellos cogeret marcidos. strictoq; in tertiuz locū flagello ageret aruina formosos. quid agebat fortissim⁹ miles nisi vt ꝓstini ⁊ seq̄nti statuū ꝓpatōe p̄ oculis habita iugi ꝓtrouersia feruentē in bellū aīm. ꝓciaret. vt q; sic aucta victoriis pugna victrici aīe illustriora ꝑuideret trophea. Tetrꝝ sicut nec tenebrosa nox micantiū astroꝝ lumē. nec auri fulgorē tetrior terra fedare potest. sic nec indigniorꝭ officij licet obstruse cauerne hui⁹ venerandi mgrī dignitatē valuerūt ꝓtegere. Eiqdem nō frēs mō q̄b⁹ indiges ꝑtutū ei⁹ insignia clari⁹ clariusq; claruerūt eū venerati sūt. verū etiā seculares viri celebri ei⁹ fama succēsi in dubijs ꝓsciētiaꝝ suaꝝ causis ei⁹ ꝓsilia postulabāt. petierūt informatōes p̄ces flagitabant Inter q̄s cū quidā honest⁹ vir de certis dubijs interrogatur⁹ eū. ignoraret quonā modo ad tā venerabil̄ subulci colloquiū decētius ꝓueniret. q̄ppe quē ꝑ reuerētia irreuerēti⁹ accedere null⁹ auderet. cōsiliū a nōnullis accepit vt facto prandio extra septa monasterij cū ad pastū porcos minaret se illi aditū gereret q̄reretq; ex eo lucidissima respōsa capturus. Fecit vir vt erat edoct⁹. ⁊ cū oīni reuerentia subsequentē porcellos litteratū virū expectabat. Uenit ille. sed cū iste p̄ verecun-

via longi⁹ staret timeretq; accedere. vocauit eū ad se vir sanct⁹ pulsq; loq̄ret t ait. Nec et hec sunt in corde tuo. de his t his me iterro gare disponis atq; sic oīa q̄ in abditissimis pectoris sui latebris obstrusa secretaq; fere bat ita sibi seriatim disseruit q̄si in frōte viri cordis archana depicta vidisset. vñ optime īformatū atq; vehement⁹ consolatū in pace abi re p̄misit. Et q̄d de hoīb⁹ loquor cū nūq; sic ꝺ virtutē p̄iurabit⁹ vt mortaliū hoīm gen⁹ vi ros ꝑtute fecūdos etiā in abiectissimis stati bus desināt admirari. Demones ad hui⁹ vi ri ꝑtutē stupuerūt. Porro dū q̄dā vice pen dula sordidaq; veste indut⁹ porcoꝝ gregē hu millime añ se duceret obuiū habuit energu minū hominē q̄ demōis obsidiōe vallat⁹ sta tim vt altissimū sciētia ꝑticē ad tantā abiecti onē inclinatū vidisset pallēs faciē intremuit t more seuientis apri spumā ructās pturba tis vocib⁹ cepit reboare t dicere. O scientie vaste sacrariū q̄d agis. Dac lacera stola pro grederis. Nā ita fateor eo tpe incessisti. q̄n in parisiēsi cathedra doctior doctus heinrice le gisti. Cessa igit⁹ cessa. fetidū fedis desere gre gem. alios nō te tā spernēda decuere officia. Ad h̄ similia q; ꝑba nihil rūdens dimisso p̄ verecundia in terraꝝ capite hūilis magister ptrāsijt. sz oēs q̄ audierūt nō min⁹ de venerā di mgr̄i hūilitate q; demōis voce mirati sūt t deū in suis miraculis laudauerūt. Magi ster igit⁹ heinric⁹ p. xx. ni fallor annos vsq; ad decrepitā scz etatē subulci officiū solicitissi me admīstrans feliciter q̄uit i dño. eo subli mior in celo sessurus q̄ hūiliorē in terr̄ locū accepit. de q̄ sit de⁹ bñdict⁹ in secula Amen.

QX deus iuuenē a parentib⁹ desertuꝝ in celeste regnū benignissime accepit.

XI

Nō diu p⁹ aurea illa t felicissima tēpa q̄b⁹ mgr̄ gerard⁹ magn⁹ q̄ tot⁹ germanice deuo tionis fundator atq; p̄motor extiterat feruē tissimo spūsancti igne inflāmat⁹ semīa diuini ꝑbi p diocesiꝝ traiectēsez dispserat atq; dño coopante t p̄monē confirmāte plīmoꝝ pectora ad spūal' vite amorē inflāmarat. ptigit q̄n dā iuuenē flādriensiū ptiū nō bassa stirpe p genitū dauētriensez scholā cā discēdaꝝ lr̄aꝝ īuisere. Qui dū nō mltis diebꝫ i seculari fuis set hospitio demorat⁹ intutū arbitrās coha bitare ꝑpetib⁹. q̄rūdā spūaliū viroꝝ regimī se subd̄ciēs t hūilē atq; despectū habitū in duēs deserto ꝑ hospitio cū eisdē spūalib⁹ virꝫ cepit habitare. vt ibi ne dū sciētijs scho lasticalib⁹ aptē vt illic scholarib⁹ morꝫ erat imbui posset. verūetiā ꝑtutib⁹ t bonis mori bus ditaret. Qđ dū garrula fama que nihil diu sinit eē secretū deferēte p̄ t mr̄ resciuis sent. dolēt atq; indigne ferūt tā generosaꝝ vi delicet prolē suā hūiliori īdutū habitu ōspe ctoꝝ viroꝝ īperijs agitari. Unde destinato festinanti⁹ nuncio iuueni mandauerūt vt re lictis fratrib⁹ quoꝝ regimini sese subiecerat ꝑstinū hospitiū suū reintraret. Qđ si ptina ci animo eoꝝ iussa refelleret minan⁹ futurū es se vt ipsi claudāt adiutrices man⁹ rebelli fi lio siti fame t frigore perituro. Uer̄ iuuenis illatis minis cōstantior. t sciens deo magis q; hoīb⁹ esse parendū nec vllius īperio sa lutem anie negligendā cū fratrib⁹ manere ō legit. malens si parētes pietatē in tyrānidez verterēt publice mēdicitatis obprobrio sub iacere q; in seculari hospitio inter feminarū greges cū periculo viuere castitat̄. Qđ vbi parētes didicerūt irascunt filio cui debue rant aggaudere t man⁹ claudūt adiutrices. Juuenis vero cōsumptis interiz nūmis q; secū detulerat. cepit reb⁹ necessarijs īdigere t is q̄ i delitijs atq; sūma oīm rer̄ copia fue rat enutritus sub lacera toga frigora sustiet patit̄ sitiz. fame torquet̄. Oz o robustissimū noui militis pect⁹ in oībus his nec paupta te terret̄. nec pusillanimitate ōjcit̄. nec a san ctissimo ꝓposito suo reuocat̄. quin potius re plet̄ summa leticia q⁹ ob amorē celestis p̄is sui a parētib⁹ carnis sue ceu scorto genitus derelinq; meruit t indigentia rerum fatigari. Uer̄ clemētissim⁹ de⁹ qui nō patit̄ nos tēpta ri sup id q̄ possum⁹ sed facit cū tēptatōe p uentū. nō sustinuit dulcē filiū suū incōpetē ti sibi inopia diutius p̄grauari sed facili fe bre correptū ad celestes diuitias inuitauit. Decubuit igit⁹ lecto deuot⁹ adolescēs t mor tis iura let⁹ expectās ad agoniā tandē deue nit. In q; cū paululū laborasset t iā tps esset felicē illā aīam auolare resūpt̄ viribꝫ se sup se erigēs in lecto resedit t oculꝫ atq; manib⁹ i celū suspēsis deū q̄ illic residerat p̄ez oium inuocabat. Quo facto forti spū ac integra vo ce ad astantes sibi caligantē visuꝫ intorq̄ns ait. Pater me⁹ t mat mea dereliquerunt me dñs aūt assumpsit me. Et his verbis liberū a terrenis ꝓtagꝫs spiritū in sinū celestis pa tris nō tam emisit q; posuit. de quo sit deus benedictus in secula. Amen.

Nouiter conscripta

¶ Q porci irrationales scilicet bestie innocentis ⁊ simplicis fratris ip̄erio paruerūt.

XII

¶ Erat in dioces monasteriensi ꝫ ⁊ nunc ē insigne qdā monasteriū ordinis crucifero rum. cuius nomē ob certas causas subticeo habens in circūiacentibus sibi locis siluas amplissimas. ad quas nō suos modo. verū etiā aliorū porcellos sumpto condigno pre cio idcirco minare soliti sunt vt autūnali tē pore rapidis flatib⁹ deiectas glandes infra transeūtes porci colligerēt ⁊ sic dulci pabu lo incrassati esib⁹ hoīm fierent aptiores. ¶ Cū igit̄ qdaꝫ tpe diues quercub⁹ silua delapsis glandib⁹ vltra solitū copiose respersa iacerꝫ ⁊ monasteriū p̄dictū nō facilē nūmū de alie nis saginandis porcellis in p̄ciū caperet. qz so let inuidis suppliciū eē aliena felicitas. villa ni circūcōmorātes. q̄ ⁊ ipi in primis siluis si mili spe porcos alebāt monachis de suo lu cro diffauētes. ꝓmunicato inuicē cōsilio sta tuerūt diligētius se obseruare velle. ne forte porci monachoꝝ exorbitatis metis in suas siluas improuidos pedes defigerent. quate nus vel sic in monachoꝝ damna sumpta oc casione seuirent. ¶ Percepit ista secretius pri or ⁊ rusticā plebē fraterna inuidia laborān tē ingemuit. Ne tū infausti desiderij sui ma le speratos ꝓsequerent effect⁹. aduocatū ad se laicū frēm in siluam ire p̄cepit atq; solicite agere. ne porcelli illic ōmorati aut proprias trāscēderēt metas. aut alienā glandeꝫ in sua damna māducarent. ¶ Abijt frater leta fron te ⁊ libentissimo animo. qz obediēs erat iussa fact⁹ in siluā ꝓcessit. ¶ Sed cū multi trās ijssent dies. ⁊ tp̄s post tp̄s fugaces vices per ageret. p̄dictus frater quippe q̄ deuotus essꝫ grauiter ferre cepit se diuinis exemptū my steriis nec missaꝝ celebrationib⁹ nec excessu um capitulis cū reliq̄s fratrib⁹ posse ītereſſe Unde pio quodā zelo accensus oēs porcel los in vnū cōgestos his silibusq; verbis af fatur. Ecce inq̄t frēs porci. q̄nia his diebꝫ q̄ bus vobis solicit⁹ custos iterfui satis abun deq; docui. instruxi. informaui. vbi ⁊ vbi nō liceat vobis pascentia ora porrigere. peto ne bas amplissimas metas excedentes vel con uentui lites vel vicinis dāna lasciuis discur sibus excitetis. preserti qz nec spacia mēta li cita ꝓcessaq; vobis arta sunt. nec glādiuꝫ co pie quib⁹ pascendi estis parciori iacent hic manu disperse. Ego em̄ iam ad ꝓuentū per go vbi torpentem iam ⁊ languentē animuꝫ paululū refocillabo. atq; sic vos reuisur⁹ re uertor. Dis igit̄ verbis porcellos diuine cu stodie ꝓmendauit ⁊ abijt. Uerum cū iniqui vicini resciuissent porcos custodem non ha bere ⁊ liberis quo vellēt discursib⁹ agi quip pe cū nullus adesset qui prohiberet. ceu iaꝫ nunc ad sua vota prata virerent gauisi sunt clam ī insidijs positi sunt. curiosissimo ocu lo contuiti sunt vtrum ne p̄scriptas sibi me tas improuidū pecus transuaderet. ¶ Qꝫ cū diu desiderassent ⁊ spei sue frustrarent effe ctu. porcis impositas leges deuoti custodis stricte seruantibus. vi eos ad preuaricatōeꝫ impellere statuerūt. Unde arreptis fustib⁹ flagris tridentib⁹ versus phibitas siluas in uitas bestias minauerūt ¶ Sed o res nimiuꝫ ammiranda. ¶ Cū porcelli vi vt dictū est acti vsq; ad punctuꝫ prefixi termini deuenissent putauissentq; actores iam iamq; se infausti voti sui finē visuros. memores facti precepti quod frater imposuit reiectꝫ cū impetu vul tibus. terrentibus se armis ꝓtemptis. pede quoq; in transuersum girato trans diuari cata impellentiū crura rapidis cursib⁹ age bant. ¶ Stabant attoniti hoc vidētes hostes fraterne felicitatis. ⁊ ad rem nimis insolitaꝫ inuidi obstupuere subulci. Demum tamen nō minus suā inuidiā q̄ bruti animalis obe dientiam admirātes. proiectis armis posi taq; inuidia concito ad priorem monasterij gressu abierūt. cui recēter orta pdigia enar rātes. reparata charitate veniā de inuidia pe tierūt. de q̄ sit de⁹ benedict⁹ in secula amē.

¶ Q charitatiuū hospitalariuꝫ cōcinen tes angeli ad celestes sedes deduxerunt.

XIII

¶ Erat in eodē monasterio de quo iā dixi mus laicus quidam frater ad recipiendos hospites deputatus. Et is ne temere sibi iu diciū dñi vsurparet. ⁊ alienū seruuꝫ contra preceptum apostoli qui suo dño aut stat aut cadit videret iudicare. sine oīi psonarū ac ceptione bonos ⁊ malos. probos ⁊ improbos. disciplinatos ⁊ insolētes cū tanta hūili tate tātaq; charitate recepit. pauit. ministra uit quasi oīm vnica mater esset. ⁊ sibi soli co rū videret cura incūbere. ¶ Cum igit̄ in extre mis laborāret ⁊ tp̄us esset p̄mia labor⁹ reci pere. cōtigit quendā laicū fratrem itez ad in firmariā in qua infirm⁹ decubuit quandam dulcissimā melodiā quasi cōcinētiū i choro

pueroꝝ ceu a lõge resonantẽ audire. Quap pter stupẽs ꝛ vix seipm cõphendẽs infirma tozii ingredit.ꝛ morituꝝ vtꝝ ne ꝛ ipe cano/ras iuuenũ voces ꝓcepisſz.scisciꝛ. At egzo tus paululũ inqt añ ingressum tuũ ad me i troierũt huc quidã formosi satis sz mihi in/cogniti iuuenes q cũ dulcib cantilenis ali/quãdiu inualidi atqꝝ infirmi corpis mei mi tigassent dolores.suspicat⁹ ego si forte pau/peres essent ꝛ cãtib elemosynas postularẽt aio ad eos. Dulces filioli mei q̃diu potui cũ omni charitate oĩb pauplb q̃ntum ꝑmisit pauptas nostra libenẽ mistrau. Hũc ḡa vt videre potestz ad hec faciẽda vires non sup petunt ad cocũ ꝓgite.ꝛ is qꝛ pi⁹ est larga vo bis manu elemosynã ministrabit. Et in hec verba dimisi eos.sz quonã abierũt vel q̃ fue rint oĩno nõ scio. Dõ audiẽs frater cum hu iusmodi iuuenes infra claustra monasterij penit⁹ visi nõ essent vel angelos fuisse vl' ali os sanctos suspicat⁹ dignã laudẽ deo de ex/hibita pietate refudit. Hospitalari⁹ ꝯo post hec citissime sz ꝛ deuotissime mozies vt pie credit vna cũ ꝯcinẽtib angel' ad celestẽ pa/triam cõmeauit dignaz mercedẽ ꝑ exhibita charitate captur⁹.de q̃ sit de⁹ bñdict⁹ i secu/la Amen

¶ Q femina de adulterio grauissime tem/ptata abstinẽtie remedio liberatur

XIIII

¶ Legi aliqñ in theutonica li libzo q̃ erat i ciuitate ianuẽsi ꝯgo quedam pulcerrima fa cie.nobil' genere.diues reb. honestis ozta parẽtib noie marina. Hãc cũ quidã ditissi mus atqꝝ honestissim⁹ vir noie aron⁹ in ma trimoniũ accepisset.ꝛ aliq̃diu cũ ea i sũma dilectiõe vixisset.secreti⁹ eã in thalamũ du cens. Scis inqt dulcis marina quõ nego/ciationis auxilio res.famã.honozes.et vni/uersa que habem⁹ accepim⁹.ꝛ ꝑ eã in hũc fe licissimũ statũ accessim⁹. Vñ qꝛ in alexan/dria res ꝛ cause q̃s cũ ceteris hui⁹ officij vi ris habui iozdinate relicte sũt.nisi tibi acer/ba esset mea absentia vellez illuc ꝓgere ꝛ sin gula rite ozdinare. Et sic reuerti ad te.nũ q̃ a te nisi ꝑ mozte sepandus. Ad hec marina ingemiscẽs. Et si grauis est mihi inquit tua absentia.ꝛ cũ te nõ videro erit oĩe tps lon gissimũ.qꝛ tñ tibi vtile visum ẽ placz qõ/cepisti. Age qõ libet.tm̃ ne reb⁹ dispositz ad me desertã sponsam tuã reuenire cuncteris Ait aron⁹. vnũ inqt est o marina qõ tui cau/sa expaueo. Sciũt em̃ iuuenes ꝛ adolescen tes ciuitatz hui⁹ te feminã decozã esse ꝛ pul cris fore pulcriozẽ. vñ timeo si me absentez audierint.ꝛ te legitimi mariti carere tutoze. parabũt loquaces pudozi tuo ꝛ tei sui amo/rem fraudib conabunt allicere. Quo si age rent vt tu pudozis oblita in adulteriũ labe/reris.certe ꝛ te honoze ꝛ me vita priuarent. Ad que ꝛba marina in lachrymas resoluta Ne timeas inqt o aron. Ego em̃ mallẽ vi/ta defungi q̃ rem tã sceleztã admittere Per ge igit secur⁹.non est q̃ in hac ꝓte fozmides qꝛ deo ferente ꝑsidiũ ꝑter te nullũ amatozẽ admittã. Tali respõso accepto aron⁹ rebus dispositis in alexandriã nauigauit. Ubi eũ esse cũ ꝓceres ciuitatz ianuenſ cognouissent ozdinatis ante domũ marine chozeis. insti tutis ludis.resonãtib cantilenis coꝛ Ma/rine nitebanꝫ euertere. Sz marina vt spon sionẽ marito factã illibatã ꝙaret clausit fo res.fenestras oĩs obstruxit.oculos simulꝛ aures q̃ntuz ꝑualebat auertit. Cũ igit post multas insidias castũ marine pect⁹ vulne/rare nõ possent.fieretq̃ femina de accepto tropheo liberioꝛ custodiaz solitã mitigauit. Nõ dũ faceret quendã vix pulcerrimũ. p/cerum fozma.nomĩe dagmannũ añ domuz suã frequenti⁹ ptransire videbat.vnde iter/rogat ab ancillis.quisnam qualis ve essz vir ille q̃ tam insigne dec⁹ ꝛ corpis ꝛ mozũ ꝑfer ret. Uerũ cũ audisset cum in vtroq̃ iure do ctozem.dotatũq̃ ingenti scia ampli⁹ eũ ce/pit amare.felicẽ se iudicans ꝛ nimiũ beataz si talis viri amplexibus q̃q̃z vti cõtingeret Ut igitur texerz laqueũ innocẽti oznatã ful gida veste se ante fozes dom⁹ sue quotidie a dagmãno visendaz deposuit.vt suo decoze tanq̃ veneno ꝑ oculos dagmãni ꝑtereũtis misso.coꝛ sauciuz amoze vulneraret. Ait ꝯo dagmann⁹ vir prudẽs cũ esset ꝛ sapiẽs nun q̃ ad eã vel modice intuendã oculũ vertit. sed sibi suisq̃ rebus intentus maturo vultu semp ꝑtrijt. Uidẽs ergo Marina occultis donis se nõ posse,pficere. vi acta amozis et pudoze vacillãte ad aperta certamina fugie bat. Pozro misit nunciũ dagmãno: petens ne ad se venire cunctaret. Dagmãnus vero nihil sinistre suspicatus venit ad eã .ratꝰ ḡa secum de aliqua causa iuris haberet cõfer/re. Quẽ cum Marina thalamũ meretricio cultu oznatũ induxisset.post multas ꝯbozũ ambages se eius amoze captam indicauit.

petĩtq; instanti⁹ vt mutuis amplexib⁹ frue rentur. Quod vbi audiuit dagmannus vir vtiq; pudicissim⁹ ingemuit. miserabile du cens tantũ dec⁹ tam indebitis amor⁹ ꝓcell' agitari. doluitq; vehemẽter tam vasti pudo ris armariũ adulterinis cõnubĩs cõsensis se. Uerũ volens et⁹ vulneri adhibere reme dium. amorẽ recipr̃ocũ simulauit. O me fe licem ingens. O me fauẽtibus satis beatuz q; in eam horã mihi venire ꝓcessum est vt tã to decore frui liceret. Et cõuersus ad Ma rinam. O is felix pulcerrima femina que te ꝑmam ad huiusmodi amorẽ obtulisti. Ho ueris tamẽ hui⁹ cõiunctõnis quã vtriq; op tamus. leue esse repagulũ atq; celeri⁹ remo uendũ. quod q; mihi amica esse cepisti libe rius intimabo. vt si dies in quo tibi iungar sese ꝓtraxerit. causam dilationis agnoscas. Cũ bononie in studĩs vitã agerẽ cõtigit q; dam vice studẽtes seditionẽ suscitare. In q; seditione quidã q̃dem vulnerati sunt. q̃daz vero etiã morte ꝓstrati. Quib⁹ ita fientib⁹ armati p̃sides in tumultũ militibus vallati cucurrerũt z nõnullos e studẽtib⁹ captiuã tes in carcerẽ ꝓiecerũt. Inter q̃s z ego du cebar tanq; vn⁹ ex eis q; tam cruentã seditio nem i vrbe cõcitassent. vidẽs ergo me carce ris caligine retineri z reseruari ad penã. vo tum voui dño q; ꝓsciaz latebras nouit. q⁹ si me hui⁹ sceleris expertẽ libez z incolumem ad patriũ solũ reduceret redderetq; viuum parẽtib⁹ ꝑ integri anni spaciũ caste illibate q; viuerẽ. ac ꝑ idẽ temp⁹ in pane z aqua ie iunarẽ. Fauit voto cõditor rez z me mira culose satis vincul' quib⁹ inuste ligabar ab soluit. reddiditq; liberuz parẽtib⁹. qõ paulo ante vehemẽtius flagitabã Quapropter ne tanto liberatori ingrat⁹ existerẽ. z sponsiõis mee infaust⁹ infractor. statim vt carcerez li ber exissem ieiuniũ ꝓmissum inchoaui z eo usq; hodie ꝓductũ est. vt. lx. tm̃ ieiunij dies existimẽ supesse. q̃bus trãsactis. vt cito faci ent. i tuos amplexus dulcissima marina p ueniam. Tu interim fortiter age: z amoris nostri faces foueto. Ad hec ꝑba alta ferens suspiria Marina ait. O tps nimis longũ z dies tedioso aio dil'genti. cepitq; anxiari vehemẽter. Qõ videns Dagmãn⁹ dixit fe mine. Si igitur tibi nimis longe videnť hi lx. dies tu mecũ hoc tps diuide. Sume tibi xxx. dies ieiunij. z ego. xxx. dies mihi ipi ref uabo. quo fiet vt infra. xxx. diez spaciũ cupi tis amplexib⁹ ꝓfruamur. Hã ita voti mei q; litatẽ moderaui vt ꝑ interpositã ꝓsonam vr gẽtibus causis satisfacere valeaz sponsioni. Dicebat ista vir castus z sapiẽs. nõ eo q; ali q̃d mali ope adimplere cogitarit. sz vt temp tatã feminam abstinẽtie remedio liberaret. Ad hmõi igitur cõsiliũ vultu z aio exhilara ta ꝓmptissima volũtate ꝑ dagmãno ieiu nium femia inchoauit. Et dagmãn⁹ tũc q; dem discessit ab ea. sed post tres dies ad eaz reuersus est visurus q̃d ageret. z vtz assum ptum ieiuniũ. put ꝓmiserat inuiolatũ serua ret. Que statim vt vidit venientem assurgit i trãti. sedẽ locat. charitatis intime signa de mõstrat. Dagmãnus vero monuit eã vt cõ stãter agat. z ichoata ieiunia compleat. atq; sic recedẽs post septẽ dies reuertitur. Redi ens autẽ vidit i ea paulo ante rubẽtia ora et exinedia palluisse. Ulñ impẽsius eam cõso lans suadet ne ieiunia sibi dura existimet ꝑ que celerius cõiungantur. Et rursum post monitionẽ abscessit. Rediẽs autẽ tertio de cimaquita die ieiunij. inuenit eam vsq; adeo imbecillẽ factã vt vix assurgere ꝑualeret ve niẽti. z vsq; adeo i ea sanguinem friguisse vt plurimis licet vestib⁹ circũamicta esset: nul latenus tñ caleſceret. Quã vt ꝑ cõfortaz tam derelinquẽs dagmãnus. xxix. die reuer titur. z inuenit eã in lecto recumbẽtem z oĩ bus viribus vsq; adeo destitutã. vt vix anheli tum ad loquẽdũ sufficiẽtem retẽtasset. Qõ vbi vidit. quomodo inq̃t nũc tecũ agis mari na dulcissima. Hũ inter frigẽtia mẽbra ad huc ad me feruidũ amore pectus obseruas Tũc Marina ad se reuersa. intelligẽsq; pru dentẽ virũ huiusmodi cõsiliũ ad sibi meden dũ inuenisse. Grates si inq̃t tibi sapiẽtissime viroz mille refundã nec vel sic possum tue charitatis insignĩs satis esse. q̃bus non ho nozi modo. sed etiaz amplissime pudozi pro uidisti. Tũc igitur vale z me tibi debitricez teneto. quia tuis muneribus. idustria. cõsilio. nõ solũ ad te irreuerẽs amor refriguit. sed z oĩs illiciti amor⁹ ieiunio saluberrimo medẽ te vsq; adeo ardor auolauit vt marito reuer tẽti castra pudozis inuiolata ꝓuare ꝓtẽdam. Ad quod me iuuabit dñs q; sit deus benedi ctus in secula

Q Xiuuenis quidam insolẽtissime atq; sce lestissime vite in vltimo expiratiõis suc mo mento ꝑe ꝓtrit⁹ ad celestia regn̄ meauerit

Distinctio decima

In ciuitate quadã brabantie put in teutonicali quodã libro scriptũ inueni. adolescẽs q̃dam erat de honestꝫ natus parẽtib; .sed is vt plerũq; ꝓtingit parẽtelã suã luxuria. furtis. ebrietatib; .litib; .alijsq; vicijs defedabat taliterq; se in oĩb; agebat. vt etiã hoies sanguinis sui imo z ipi parẽtes sui vel rotandũ eũ vel ꝓfusibilis patibuli trabe in toti⁹ generis sui dedec⁹ suspẽdendũ timerẽt. Quapropter sati⁹ arbitrãtes vt nullo sciẽte vl' admodum paucis improbitatꝫ sue penas exoluere ret q̃z totã pgeniẽ macularet. Captũ igit oculte iudici tradiderũt. Sume inq̃t o iudex hũc filiũ pditõis improbitatꝫ auctorẽ. fornicarium. ignauũ. furẽ. taxillis assuetũ z temulẽtie deditũ. z clam aq̃s iniectũ merge. Melius est ei vt clam destine amicis tm̃ sciẽtib; pereat q̃z vt mũdo p̃sente sciẽte atq; intuẽte: aut rotet aut pendeat. Iudex improbitatis eius fame nõ ignar⁹. cũ ligatũ manib; z pedibus in saccũ submergendũ mitterꝫ. pstratus in terrã ait. Dimitte mihi p dño q̃ te iusticia agente. nã sceleribꝫ mortẽ meruisti submergã. Cõpatior ei. z dño teste ad acerbos tuos euẽtus ꝓtristor. Adolescẽs ꝙo z si cerneret se mortis imperia euadere nõ posse. parentib; suis cognatis z ꝓprio sanguiẽ ꝓtra se vehemẽter appellantib; obstinato aĩo ingemuit. z lachrymis infusus iudici dixit Etiã si ob id penniter dãnari debeã. nec tibi tm̃ nec me accusantib; atq; tradẽtib; veniã dono. Quib; dictis sacco ĩmittit obstinatus ad veniã. aq̃s moritur⁹ injicit. mortu⁹ rursum aq̃s extract⁹ secreti⁹ sepelit. Eadẽ nocte cuz iudex obstinatũ aĩm iuuenis miraret. z eum damnatũ esse p tot sceleribꝫ p rato haberet. subito respiciẽs ad lectuli sui latus. eũ quez occiderat añ se positũ vehemẽter expauit. et q̃z ꝑmũ aĩo resumpto loq̃ potuit. Damnat⁹ inq̃t ne es o adolescẽs iusticia dei. aut misericordia dñi reseruat⁹ ad grãm. Rñdit ille. Quãq̃z actu acerbissimis penaꝝ agar ꝓcell' z supra q̃z lingua effari potest iustꝫ sceleribꝫ meis tormẽtis fatiger. in gra tũ mortu⁹ sum z eterne q̃etis sedes expecto. Et iudex. Dixor si ita fateris p̃sertim cũ tot⁹ mũdus te dignũ gehẽna decernat z maxime ego amiticq; tui q̃ te in tãta obstinatõe ira z odio spm̃ efflare ꝓspexim⁹. Cũ inq̃t adolescẽs submersus in aquã palpitarẽ z mortis me inciperẽt angustie cõmouere diuine gre lumine irradiatus. pl⁹ cepit dolere me q̃ obstinatione. ira luxuria ceterisq; vicijs diuinã clementiã offendissem. q̃z q̃ submersus vite dispendia sustinerẽ. Ũ alto clamore cordis mei interacerbas mortis angustias hãc orõnem dño fudi. O pietatis fons indeficiẽs. z sceleribꝫ mortaliũ bonitas inuincibilis pone crucẽz mortẽ tuã inter peccata mea z iusticiã tuam Indulge mihi queso offensam quia nunq̃ amore tuo oĩb; q̃ me offerũt libens offensas dimitte. Expãde nũc brachia tua amor eterne z peccatricẽ aĩam meã in sinũ tue vastissime pietatis recollige. q̃ si imposterꝫ vita daretur nõ te ammodo tãtis vt acten⁹ feci sceleribꝫ lacerarẽ. Et inter hec verba spm̃ emittens pietatis diuie ianuas aliquãdo michi aperiẽdas agnoui. Audiẽs hec iudex attonitus stabat. z ad tam ineffabilẽ pietatẽ stupefactus aiebat. Tibi ne de⁹ veniã dedit Tibi ne eternũ regnũ spopondit. Tibi inquã lubrico. tibi improbo. tibi nõ gratia sed supplicio digno. At iuuenis ita fecit inq̃t. Cũc iudex totus infusus lachrymis. nũc ait infelix desperatio vale Siquidẽ si deus tam pius est. ad ei⁹ misericordiã penit⁹ pergo z peccatoꝝ licet me grauissime fasces p̃mant. q̃ huic quondã scelestissimo iuueni veniã dedit. mihi quoq; penitẽti veniã nõ negabit. Dissiluit interim adolescẽs submersus. z iudex post hec tribunalib; valedicẽs: mundanos oĩs fast⁹ deposuit. seculũ cum suis delitijs dereliq̃t. z carthusiensiũ ordinẽ penitur⁹ intrauit. Ubi cũ quadã vice cum alio monacho sermonẽ miscereꝫ. z cũ multis lacrimis causaretur. q̃ secularis iudex extitẽs nõnullos insontes homies fauore. p̃ce vel p̃cio vite victus vita ꝓuauerit in fletus vehementissimos cõmot⁹ aiebat. O me miser hoiem quo me vertã in illa die tremenda cũ añ iudicem iustũ iudex ipe iniustus astabo. q̃ insontium cruorẽ scelestior ipe damnaui. At monachus vt eũ altius suspirantẽ atq; amarius lachrymantẽ audiuit. Quid tu inquit frater turbaris. Cessent nũc tue querele me fundere lachrymas sine. Porro tu vt secularis iudex corpa aliq̃n moritura peremisti. sz heu ego indign⁹ pastor aĩmaꝝ in seculo existens malo meo exemplo atq; improba vita animas per eua victuras seuus parricida iugulaui. Quo sermone animequior factus se diuine misericordie cõmendauit. et domino in magna cõpunctõe vsq; ad mortem seruiuit

Nouiter conscripta

¶ Ex femina habēs liuidos oculos incātationib⁹ nimiuz credula merito sue pfidie vt facilius deciperetur sanata sit.

XVI

¶ In colonia inclita ciuitate germanie femina quedā liuidos z grossis humoribꝫ cōcretos oculos habēs dū pedetētim se ad cecitatē crescente caligine venturā formidarz nimiū cōsisa medicoꝝ consilio. fere totā substantiā suā in nō pfutura colliria prodiga q̄dam z incōsulta prodigalitate distraxit Verum cū post diuersoꝝ magistroꝝ varias curas. nihil nisi vacuo ere marsupia infelix femina retentasset. tarde experta est medicos facilius spondere posse q̄z exhibere medelā. Siquidē id paruuz lumē inualide lāpadis quod accessura medicos secū tulit impeditum z cū graui iactura vix reportauit. Omni igitur spe recuperādi luminis pdita. audiuit quendā studentiū esse qui insignitas membranas quibusdā diuinis verbis ad colla infirmoꝝ suspēderet. taliq̄z remedio viros feminasq̄z ob oculoꝝ quibuslibet incōmodis liberaret. ¶ Credidit femina ꝓbis narrantium z nō tā verbis exhibēdis q̄z erratica fide sananda studentē illū cōsultura accedit At ne frustra reliquū substātiole sue in magistruz expenderet. inquirit ipa a studente si nō aliquādo ars sua fefellerit. At ipe qz eloquens erat innumera nomia a se curatoꝝ facili pnunciatione retexuit. nullūq̄z friuola sensisse sue artis remedia libera fronte fatebatur Addidit quoq̄z se pmptissima manu capta stipendia redditurz. si in ea qō in nullo contigisset sue artis remedia vacillarēt. Tali igit sponsione animata mulier dato homī pcio inscriptam membranā cū omni reuerentia. fide. spe. deuotione. sericis quibusdā restiol' implicatā tanq̄z diuina oracula cōtinentem ad colla suspendit. Erat aūt inscriptio talis Demon euellat oculos tuos. et stercoribus impleat loca vacantia. Dira res. Vix paucissimi dies transierūt z vniuersi prauti hūores ad oculos femine fugiētes. ceu tenebrose nubecule a facie vēti. impeditā eotenus ilnate lampadis flammā clarissimā reliq̄runt O quis calamus scribet aut que vel facundissima lingua effari posset. cū quāto debīc membranā illā mulier honore detulerit. q̄z/q̄z sublimē verba illa sedē in corde femīe huius acceperint p que inopinatū luminis sui fulgorē recepit. Cetez ne hāc vel quoscūq̄z alios tam infausto pdigio ad exhibendaz fidem incantationib⁹ demones cōcitarēt. ac p hoc plures animas in baratrū damnationis deūcerēt. placuit altissimo deo hoc modo neq̄tie huiꝰ pudenda detegere. Erat īdi ebus illis quo hec circa mulierē hanc agebantur pdicatoz q̄dam nō minꝰ vita q̄z doctrina famosus. Is cum pīsente hac femina aspere satis vt merito debuit cōtra incantationes inuectus esset. dixissetq̄z eas nil posse valere. venit ad eū mulier postq̄z de ambone descēdit dicēs ei. Admiroz vehemēter q̄ fronte nil incātationes posse pdicare audeas. cū nō multis elapsis diebꝫ eaz potentiā in mei luminis reparatione experta sim. receperimq̄z p eas oculoꝝ meoz celerrimam sanitatē quā nulle mihi potuerūt medicaminum vires reparare. Et cū his quō p appensam collo membranā sanata sit īdicauit Ad quā pdicatoz. Si habes inquit circa te membranā illam p quā te sanatā reris: peto eam mihi pbe visendā. vt z ego videā verba illa quoz te ꝑtute adiutā gloriaris. Tunc femina detractā e medijs vberib⁹ cartā legendā prebuit postulāti. At cū pdicatoz legisset nequissimā illā inscriptionē. in risum ꝯcitatus ad mulierē ait. O mulier magna ē fides tua que tā prophanis atq̄z nequissimis verbis ꝓtutem infudit z tibi reddidit sanitatē. Addidit q̄z. Credis ne mulier si hmōi verba. z materna lingua verba nephārie inscriptiōis pnunciat. essent scripta in cedula hac p ea tibi perditi luminis aciē posse reformari. At femina p indignatione in rugas fronte sulcata. Nequaq̄z ait. Quam em virtutez habere possent verba nequissima. Tunc ille. p sacerdotiū meū inq̄t nihil aliud ꝑterq̄z dixi in baccarta descriptū reperio. Tu g̃ videris qua te maliuolus ille homo virtute sanauerit. Suadeo ergo tibi vt confessa errorē ad penitētie remedia festines. z illos oculos lachrymis riges. quos non tam fides q̄z perfidia illustrauit. Ad que verba femina in stuporem versa pre nimia indignatiōe. z inscriptionem rupit. z maledicta in auctorē congeminans de cetero similibus rebus fidem non exhibituram penituit. de quo sit benedictus zē.

¶ Quomodo quidam iuuenis ꝓphanissimam quandā carte inscriptionē obseratas clausuras aperuit

XVII

Erat quidã sacerdos in eadẽ ciuitate colonieñsi vir honeste vite.fame celebris.z ĩ his q̃ xp̃iani dogmatis erãt nõ mediocriter instructus. Is adolescẽtez quẽdaz nepotẽ habuit laicũ z sine lr̃is quẽ tenerrime diligebat Uerũ quia semp̃ prona est ad pfidiam stolida z litteraz ignara rusticitas. predict⁹ iuuenis incãtationibus nimis credulus.a quodam sodali suo nõ facili prece scedulam quãdam extorsit.q̃ vi inscriptionis nepharie dissiliẽtibus obicibus atq; repagulis dissolutis sine clauiuz iuuamẽto seras quascũq; aperire posse atq; dissoluere credebaꝫ.cuius rei ne iuuenis friuolã haberet fiduciã statiz cũ scedulã recepisset. seris eam cũ firma fide applicuit.atq; duri⁹ obseratas quotiẽs libuit reserauit. De qua re cũ vehemẽter secũ ipe stuperet z efficacẽ diuinãq; verboz illoz potẽtiam miraretꝫ.dño suo sacerdoti rẽ vt erat ĩnotuit.z eo pñte q̃scũq; voluit applicata carta seras dissoluit. Adhuc ne iquiens ĩcantatiões nil posse fateberis z ipotẽtez arbitraberis.hoz ꝓboz sedulã sacerdoti ostẽtat maiestatẽ.q̃b nec repagula ferrata.nec malleis firmata metalla hactenus valuere resistere. qõ vt sacerdos vidit nullã vim vel firmissimã serã scedule illi⁹ virtutẽ posse ifrigere.nõ tã vi ꝓboz q̃ famuli sui pfidia rẽ geri recognouit. Quapropt̃ petita scedula atq; displi cata legit z ita ĩ ea patrijs verb̃ scptũ iuenit Johãnes.hoc em̃ erat nomẽ eius.est malus neq̃. Nihil plus. nihil minus. nihil aliter. Unde licet vehementr̃ se in risum senserit cõcitari.hozroze tamẽ pfidie virilẽ maturitatẽ in vultu retinuit.z ad iuuenẽ ait. Ista ne sũt sanctissima verba illa de quoz gloriaris potentia. Sunt inq̃t iuuenis. Et ille. Quid si in hac carta hec verba scripta eẽnt Johannes est mal⁹ neq̃ Num ea arbitrareris seraꝝ validã clausuraz posse diuellere. z ad sui obedientiã ferrũ artare. Ad q̃ verba facie in rugas cõtracta indignabund⁹ ait. Nequaq̃ Tum ille. In veritate inq̃t mihi crede nihil aliud q̃ diri in hac infelici mẽbrana scriptũ reperio. Tu ergo videꝛ quib⁹ viribz quaue potẽtia serarũ egeris obices dissilire. Pone igit̃ fili pfidiã.z execrandã artẽ his doct⁹ abhozre.ne errozis tui in breuissimo tpe suppliciã pendas. Ad hec iuuenis de verboz viribus incepit vacillare. Uelitabundus tamẽ z ambigua spe itez mẽbranã seris applicuit experiri volens vtrũ ne vel adhuc sicut hactenus fecerant repagulozuz nodos vellent dissligare. Sed quia fidei imo perfidei temeraria vi verba caruerãt obicuz iuncturis in sua statione manentib⁹ nil sere ad temerariam verbozũ virtutem mouebantur. Quod vbi iuuenis vidit maledictam scedulã cum indignatione dilacerans. ignibus cremandas partes iniecit.

Ex iuuenis quidã ob irreuerentiã parẽtibus exhibitam z illicitum amorẽ feminaz in reprobam mortẽ puenit.

XVIII

In impiali atq; mercib⁹ plena ciuitate lubicensi q̃dam venerabilis matrona atq; cõsulis vxor erat.q̃ vno partu tres filios fudit quoz vn⁹ elephantino morbo ꝓcussus est.alter submersus est.terti⁹ vero de quo nobis ẽ sermo,ꝓpria manu pemptus est Sed quo ordine quo ve modo quo itẽ merito hoc factũ sit.ego qui ipum similit̃ z germanos suos z omnẽ parentelã optime noui breui⁹ atq; succincti⁹ quo potero intimabo. vt hui⁹ exẽplo iuuenes florentis iuuente etate ꝺspicui.z facile inq̃cunq; partẽ flexibiles discãt.z parẽtib⁹ debitã venerationẽ impendere.z sue lasciuie indomitã ꝓcupiscentiã refrenare. Discant itez z itez discãt feminaz deuitare cõsortia.cũ nec rubẽs in sanguine bellic⁹ ensis tot milites strauerit.quot pudibũdos iuuenes puellaz ꝓsortia ꝓstituere. Hec sanctissimũ dauid polluit.hec sapiẽtie vastũ sacrarium salomonẽ infatuauit.hec robustissimos Samsonis lacertos vicit. vt euidens daret̃ argumentũ posteris nullã sanctitatẽ.nullaz sapientiã.nullũ robur siue potentiã inter feminaz ꝓsortia indẽnes remanere. O vtinaz nunc mihi ꝓcederet̃ in tam sublimis altitudinis montẽ ꝓscẽdere vbi omnẽ adolescentũ virginẽ multitudinẽ me audire ꝓtingeret.q̃ altis vocibus ꝓclamarez. O vos oẽs adolescẽtes qui trãsitis p viam attendite et timete ne hec feminei decoris ꝓfundissima vorago vos sorbeat.quis scit si vel vnũ exillis hoc valido clamore cautũ efficerẽ. ne in tam vastã q̃ iste de quo dictur⁹ sum ꝓditõis caribdim laberet̃. Sed ne ante historiã diffluam⁹ nunc res est inchoanda. Erat iste terti⁹ iuuenis.de quo sup̃ narrationẽ incepim⁹ elegans forma.decorus facie. ingenio acer. veste ꝑciosus.diues rebus.sed amore feminarũ nimis effusus Unde post stupra virginum post multos abusus scortantiũ mere-

tricũ tandẽ impegit in vnã eaꝝ q̃ forma vincere dicebaꝯ omnẽ pulcritudinẽ lubicensiũ puellaꝝ. Et hec tã forti amoris vinculo ligatũ miserũ in sua duxit castra captiuũ vt nec pditio familiariũ reꝝ. nec refracte libidĩe vires membroꝝ. nec timor dei. nec gehẽne terror. nec honestas publica. nec amicoꝝ correptio ꝓuata eũ ab infausto meretricis ꝓcubitu valuerint separe. Qua ex re factũ est vt oĩibꝫ ꝓsumptis atq; cũ meretrice ista distractis. rebꝫ necessariꝫs inciperet indigere. Nõ vbi vidit mater. nam pater defunctꝰ erat qũ ista agebaꝯ. filiũ videlicet suũ indignã natalibꝫ incurrisse pauperiẽ. cõmotis sup eo viscerib charitatis q̃ pia erat. semel bis ter iterum atq; iteꝝ nõ modicã pecuniaꝝ summaꝫ indigenti donauit. monuitq; cũ lachrymis. vt memor dei sui. generis itẽ z honoris verũ etiã salutis sue. meretricẽ desereret. atq; õ cetero lasciuie sue impetus virili animo cohiberet. Sed heu Fulsere ceco lumina surdo ceciuit philomena. Nõ eĩ potuit calibeas illas amoris habenaꝰ disrũpere quibꝫ tenebatur femie alligatꝰ. z dura dñatione captiuꝰ. Tandẽ cum videret mater q̃cquid filio tribueret in vsus cedere meretricis. z nihilominus dulcis pignoris sui animuꝫ nec ere nec prece posse reuocari. coꝛ obdurauit. clausit manus. nihil tribuit pauptate grauato Satius eĩ duxit filiũ vnũ z solũ egere. q̃ ipa simul cũ filio indigeret. Uidẽs igit adolescẽs cuꝫ facie simul z aĩm matris circa se esse mutatum. nec agi res cũ eo vt heri z nudiustertius. egestate z meretrice malis ꝓsulibꝫ vsus nõ semel aut bis sed pluries z multis vicibꝫ nudato ense ĩ mreꝫ irruit. horreo dicere sub pedibꝫ strauit. Minabaꝯ itẽ se colla scissurũ nisi ocꝰ data pecunia durissime sue necessitati succurreret. Mater vero sub filij velut sub acerbi hostis gladio ĩtremuit astricta tã insperato piculo. inuita licet q̃cquid tamẽ exigebaꝯ donauit. Nulli tũ parricide sobolis sue audaciã atq; crudelitatẽ audebat indicare. verita ne forte si ꝓmores ciuitatis quorũ in iudicandis criminosis rigida equitas oꝛbi nostro patet rem vt facta erat ꝓciperẽt. etiam in suũ filiũ grauissime ĩprobitatis reum seuerã vellẽt sententiã fulminare. Tacuit ergo z silentio q̃z artissime potuit que circa eã p filiũ agebaꝯ celauit. sed repente nescio q̃ ꝓditoꝛe tanti facinoris fama p omniũ aures ferebaꝯ. q̃ circa ꝓuenerũt amici z ꝓmunicato inuicẽ ꝓsilio iuueni sub interminatõe vite sue ne matrẽ suã de cetero ense terreret ꝓceperunt. Ut ipe coercitꝰ atq; ꝓfusus rigoroso mãdato. statim exĩt domũ matris. z in cõfusionẽ totiꝰ generis sui cũ ipa meretrice in publico lupinari deinceps habitare delegit vbi post ꝓsumptas sericas vestes. post famẽ post sitim. post indigẽtias multas. mestꝰ z õ solatus. grauissimas ꝓmũ febres. debinc desperationẽ acerbã incurrit. q̃bus p dierũ vices crescentibꝫ cũ molẽ miserie sue diutiꝰ ferre nõ possz. morte exosis rebꝫ terminũ imponendũ estimauit. Uerũ ne quis hmõi tragedie exitialẽ effectũ impediret. excogitata causa femina se amplꝰ viuũ nõ visurã quopiaꝝ destinauit. qua egressa cũ solꝰ z absq; arbitrꝫ miser domi remansisset. e coq̃na cultro sumpto ꝓcessit in ortũ. z in oĩe laꝰ vagũ lumen circũferens cũ nullũ videret se ꝓhibere potentẽ. dissutis vestibꝫ pallidũ morbo pectus nudauit. z tento ad ligneã orti maceriã fine manubrij. ne scz vi ruine cederet tãto impetu se in cultelli exasperatã atq; obuiã aciem egit. vt firmissimo pectoris osse trãsfosso. ferrum vniuersis ptrãsitis etiã dorsi spinaz q̃ e regione erat violaret. Talĩ igit vulnere sauciꝰ coꝛruit in terrã z pfluentẽ sanguinẽ cernens vehementioꝛi cepit furia agitari. q̃ in tanto cruoris pfluuio atq; obuiã aciem inter taz acerbas angustias exosum sibi spiritũ nõ valeret exturbare. Pauẽda res. Uideres eũ fixum ad huc in pectoꝛe cultrũ quantũ ex certis signis in funere patuit violenter in girũ agitare. lacerare viscera. z sceleſtũ aĩm in manꝰ demonũ nõ tam emittere q̃z fugare. Redit his patratꝫ domũ infelix femia. z cũ in orto videꝛz dulcẽ amasiũ suũ in morte ꝓpꝛis manibꝫ coꝛruisse intremuit. palluit z in terram decidit. Tandẽ resumpto spiritu cũ ad se esset reuersa ipoꝛtunis clamoribꝫ totã viciniã cõuocauit. z oĩibꝫ p ostia irruentibꝫ infusa lachrymis rem vt erat gesta enarrauit. Et sic p totam ciuitatẽ de morte iuuenis flebilis fama ferebaꝯ. O q̃z vehemẽs angustia coꝛ illõ maternũ cõprehẽdit. fodit. lacerauit. in ea hora qua sibi a narrantibꝫ dicebaꝯ. Ueni mulier vide filiũ tuũ Jacet eĩ in orto pstibuli z spiritus eius nõ est in eo. Ipe se ferro fodit. ipe suũ sanguinẽ fudit. Ipe nunc in te exhibite crudelitatis supplicia pendit Cerneres pculdubio ad tante tragedie nunciũ matrẽ quasi leenã raptis catulis irrugire. pallescere ora.

totū corp⁹ itremere ad locum facinoris non tam modeste ire q̄z insolenter currere. q̄ cuz veniſſet z vidiſſet inter choruſcos roſaz flores z albeſcentia lilia cruore rubicundū. ſed morte palliduz dulce pignus. tante miſerie onus nō ferens repente in terrā corruit. z q̄ vna cū filio moritura expalluit. Flebant omnes qui iſtis intererāt. ſed ipa pre nimia mētis angustia flere nō potuit. Tandez tamen paululū reſumpto ſpiritu lachrymari vberrime cepit. z madidis oculis in meretricem reflectis. O mulier inquit q̄d feciſti. Maledicta ſit pulcritudo tua que ſi generoſe prolis mee antea aīm nō fodiſſz hodie horribile ferrum illud eius pect⁹ nō intrauiſſet. Ue igit tibi que hui⁹ miſerie cām tribuiſti. Dis igit ſimilibuſq̄z verbis aſtantē populū in fletus cōcitauit. Poſtera igit die cōuenerunt amici. z multa ſumma obtento a iudicib⁹ vt miſerū funus ſepeliri potuiſſet. nam fm leges flammis dari debuerat in ꝓphanū cymiterium q̄ a parte aquilonari cathedralis eccleſie ſitū eſt. ſub tiliaq̄z venientib⁹ p forū equorum videt infelicē glebā illā terre tribuerūt Ubi cū per vnā z ſolaz noctē ſepultus iacuiſſet tantū in craſtinū tumuli terra videbat cōcidiſſe. vt ex hoc nōnulli cōiecerēt demones qui animā tulerāt etiā corpus abſtuliſſe. Sed quia hoc ꝓbatū nō habeo. temerarie nō affirmo. licet ipe viderim ſepulcri congeſtam arenā. que tpe humatōis relique terre eminētior relinquebat in craſtinuz vſq̄z a deo decidiſſe. vt vix ſi quis ibi ſepultus eſſet poſſet agnoſci Juuenis igit iſte talē accepit exceſſum. vt euidens daret exemplū poſterz q̄ ſeuero iudicio ſeſe ſubiiciant qui z parentes inhonorant z feminaz amoribz incōſulti frena relaxant.

¶ Ex droſſatus quidam nolens cōfiteri a demonib⁹ ad inferna raptatur.

XIX

¶ Erat quidā droſſatus pauperū oppreſſor nec deū nec hominē expaueſcēs. Is vltima infirmitate pcuſſus medicū mihi nō icognitum aduocauit vt remedia ſalutis corpori impenderet infirmanti. At medic⁹ quia vir prudens erat z canonū ſtatuta nō ignoraz ſuaſit egrotanti vt puſq̄z medicinā corpi exhiberet medicū anie ꝓfessorē ſcz requireret. vt ſi peccata morbo cauſam accerſiſſent ipis pua cōfeſſione depoſitis aduerſa valitudo quolaret. ad que monita droſſatus frontem in rugas ꝓplicuit. z indignabund⁹ ad medicum dixit. Medicū te nō ꝓfessorē vel p̄dicatorē aduenire optaui. Prebe igit auxiliū corpori. aīe auxiliū ſuo tēpe ipe reperiā. Fecit medicus vt petebat. remediuz corpi q̄ potuit adhibebat z abūt. Terrēda res. Intercurrētib⁹ pauciſſimis diebz droſſat⁹ pdictus ad mortē diſponit. inualuit languor. ad agoniā puenit. Aſſiſtunt amici ſerui atq̄z tota familia lectū morituri ſtupidi circūſtabant. q̄ bus ita agentibus tremulū caſtrū quaq̄uerſum cōcutit arma ceteraq̄z vaſa in parietib⁹ circūcirca pendētia q̄ caſura q̄tiunt. Inter hec paſtores cū p totā diē circa gregē ſuum ſolicitas excubias cōpleuiſſent. z veſperi ea hora qua droſſat⁹ in agonia nō tam certauit q̄z vict⁹ occubuit. caſtro more ſolito refecturi primaſſent ſtrepitū quendā z terribilē armoz audiere fragorē. ita vt totū ipm caſtrū hoſtiū cateruis plenū eſtimarēt. Territi igitur z aīo vehemēter oſternati longi⁹ ſtabāt. nec domū tam terribili fragore plenā intro ire pſumebāt. Tunq̄z in loco p aliquā morā trepidi pſtitiſſēt venerūt qui dicerēt. Quid hic ſtatis attoniti nec ꝓſueta hora caſtr̄z aſcēdiſtis. pſertim cū dñs noſter in hac hora ſpiritū pariter z vitā amiſerit. Audiētes paſtores droſſatū defunctū fore z infelicē ſpiritū efflauiſſe ſtatiz intellexerūt fragorē illū quē paulo ante audierāt nō tā hominū fuiſſe q̄z demonū. Unde vſq̄z in hodiernū diē dicūt maledictā illā animā a dēmonib⁹ ad inferna tranſlatā. Satis⁹ igit fuiſſet penituiſſe ac cōfeſſionis remedia ſanū queſiuiſſe. q̄z a tā horrēdis comitib⁹ ad eterna ſupplicioz loca fuiſſe deductū.

¶ Quomodo ciuitas quedaz famoſiſſima eo q̄ in ea refriguerint officia charitatis celeſti igne conflagrata ſit.

XX

¶ In territorio pameraſenſi inſigne q̄dā oppidū erat vbi licet luxuria. ebrietas. vſura falſitas. ac nōnulla alia vicioz genera virulentis iperūſ ciuiū pectora ſubdidiſſent crudelitas tñ z īmiſcōia in paupes atq̄z pegrinos vſq̄z adeo oīm aīos poſſidebat. vt eis p̄ famis angustia aut egrotandū ibi eēt aut celerius menib⁹ decedendū. Nulli vel admoduz pauciſſimis dabat elemoſyna. raro clementia aut miſcōia cuiq̄z impēdebat. pegrinis hoſpitia clauſa erāt. que tñ nōnū q̄z lenonib⁹ patuerūt. Quid moror verbis. Intātū

execrati sunt lacerā mendicātiū togā vt terribilē dentē lupā mallēt q̄s hanc videre p̄ foribꝫ. In malū ꝓdiga. ad bonū parca. nō minus ād pietatē q̄s ad diuinū timorez. nescio lapidea verī an calibea dicā. Uez qz ꝟ exptā hz oīs etas. deū nullis minus q̄s imitibꝫ misereri. docendū iustissime reor nec in istis hāc seueri iudicis cēsurā fefellisse. vt q̄rūcū/q̄s ciuitatū ciues ꝯsules atq; ꝓcōsules viri simul z femie hec legere audire ve ꝓtigerit. discant lasciuie mīa z misc̄die magis operam dare. cū hec sola sit p quā z roborē regna et ciuitatū menia rez affluētia coalescāt. Cuz igit̄ p̄dicti opidi infelix ppl's ꝯgestis crudelitatis augmētis ficret in dies ad pietatē rigidior. ad peccata ꝓcliuior z ad diuinū timorē audaci puersitate insensibilior. cōpulsus est fortissimꝰ atq; clemētissimꝰ deus ipietatis male firmā arcē graui cēsura subuertere. Nec ꝟ fecit ad clemētiā ꝓna diuinitas nisi ꝓuidēti exēplo ꝓbauisset habitātiū ciuitatē inclemētiam vsq; in ipm̄ pditōis momentū obstinata malicia durauisse. Uenit igit̄ angelꝰ dñi vesperi exitiale excidiū p̄cedente in spē pauperis peregrini. q̄ alba ni fallor. sed vili toga circūdatꝰ tā exesam pallidā atq; miserandaz p̄buit perituris effigiez. vt etiā si ferrata pectora habuissent merito ea ꝓspecta ad clemētiā ipendendaz mollescerēt. Sed heu durior ferro eoz crudelitas non potuit emolliri. Uñ ab oīm ostijs cū summa execratiōe atq; indignatione repulsus. ad ꝓcōsulis tandem ostiū venit. A quo cū sicut a ceteris hospitium z modicā cenā p xp̄i noīe sibi tribui postulasset benigne atq; charitatiue amplexus est. z in domū cū debita veneratōe receptus Haz is vir totꝰ clemēs erat. z in recipiendis pegrinis ꝓmptissimꝰ. Cū igit̄ post puaz tpis morā angelꝰ z ꝓconsul amica inuicē collocutione piter resedissent. z hospes ex ꝟbis peregrini ardore intime charitatis cepisset magis magisq; flāmescere. ductū in partez vīz angelꝰ dñi docet pctā lachrymis tergere. seruare p̄cepta. miseris opē pietatis impēdere. deū timere. atq; sic instructo ciuitatē celeri ígne peritura insinuat. ad quā insinuatōem cū vir ꝓcussis valido timore mēbris cepisset etiā de sue domꝰ salute ambigere. Ne pauas dñi nunciꝰ inq̄t. Tua domꝰ inter flammeos globos libera stabit. hospitio charitatis nō nocebit incēdiū. Nā sceleri debet nō charitati supplicium. Et his dictis angelꝰ dñi ex oculis se videntis viri disp̄uit. Postera igit̄ die fuit rumor iste p populos. ꝓconsulē vide licet de ciuitatis ꝓflagratōe oraculū recepisse. Et cū merito ciues cū niniuitis ꝏbuissent ob terribilē denunciationē ad pnīe remedia firmissima refugisse. audaci puersitate z obstinata malicia prauis ꝯsulibꝫ freti venerabilē virū irridere maluerūt. q; girouago nimium credulꝰ extitisset. q̄s lachrymis iratī iudicis animū mitigare. Uñ necesse erat z celo demissum vatē vez existere z ꝓdigo pditionis effectu reuerendū vīz calūnia libez remanere. Tremat mūdꝰ ad tātū ꝓdigiū. Uideres subito mugire tonitrua. q̄si terrā ventoz impulsibꝫ. z repagula orbis inuisis tempestatibꝫ pturbari. Tandē tanta vis fulguz in hanc ciuitatē e celo diffusa est. vt ne dū instar luminose lāpadis igniū globi terribile p̄buerint lumē videntibꝫ. sed insup etiā edax incendiū tāto impetu in q̄scū q̄z cremabiles res violētie sue arma vibrauerit. vt ecclesijs turribꝫ. domibꝫ. omnibusq; vastatis. etiā nesciās flāmis cedere petras violaret. Unde nec in ipis sub terra petrisq; sitis penoribus res tute erāt. q̄z oīa pditioni patebant. sola p ꝯsulis domꝰ cū quodā monasterio inibi cōstituto inter furētis incendij flāmas integra atq; inuiolata pmānsit. Noīes aūt q̄ in ciuitate erāt. q̄dā vero cū suis rebꝫ extusti sunt. q̄ dā aūt oībꝫ relictis nudi de incendio egressi sunt. nihil p̄ter aīas saluare cupiētes O q̄s felicius sua cuz paupibus diuisissent q̄s tāto ꝓdigio res. domꝰ z oīa pdidissent.

¶ Q̄ dispēsatoz res monasterij iniuste possidens a demonibꝫ horrēdo q̄dammodo ad inferna in equo deuehit.

XXI

¶ Uir quidā in ciuitate gripe sz voldensi q̄ ni fallor ī ptibꝫ saxonie sita est diues erat rebus. sed vt res ꝓbabūt fide pauprim. Is cū in eadē ciuitate monasterij cuiusdā virorūz nescio an monialiū ꝓstitutꝰ esset in rebꝫ tpalibus dispēsatoz. monasterij res q̄ntum sine nota potuit in suos vsus distraxit. et ad sue auaricie pascendas faces insatiabiles diruptā fidelitate cōgessit. Q̄ cū diutꝰ pegisset lecto moritur. decubuit. Uerū qz nōnunq̄s calibea pectora imminēte morte timore frāgunt. z ꝓscientia z tenebrosissime latebre diu celatas fedit̄ates eructuāt. vir iste iniustarū rez mole pterritꝰ. filiū suū quē ni fallor vnicum habuit secretꝰ aduocatū. ad se sic affat.

Ecce fili moritur⁹ tuus. z iudici dño deo quē nullū latet secretū pñtand⁹. Ut igit nō mee modo ſz etiā tue saluti puideā. idico tibi me mōasterij qō nosti nōnullas res iniuste acte nus possedisse quas nisi reddideris te parit z me pdita salute dānabis Redde igit quod tuū nō est. ne id qō tuū esse potest si iust⁹ fueris regnū amittas. Hā ego id libent efficerē sed nūc ingraueſcēte morbo facere phibeor. Horit post hec pat z in cimiterio pfati monasterij sepulture locū accepit. Sed qr dnz est semel iniuste parta relinqre retinere potē tem. fili⁹ patris āmonitōe ꝓtepta qō pat iniuste cōgessit iniusti⁹ ipe retinuit. O res nimis horrēda z merito pauēda vniuersis patribꝫ. qui vt suis filijs reꝝ terrenaꝝ copiā relinquāt. vsura. furto. rapina. atqꝫ multis sibi bus eētatis iura dirūpunt. vendunt aīas vilissimo pcio. z se suasqꝫ ples q̄b vitā eternaz puidere debuerāt ī pennes flāmas seui parricide dctoꝛquē Cetez vt incepta pſeq̄mur Erat nō lōge a cymiterio illo in q̄ pdict⁹ vir sepult⁹ iacebat molendinū q̄ddā. p cuius fenestras cū is q̄ molendino perat vagos oculos circūferret vidit equitē quendā terribilē vultu. habitu nigrū. nigro equo subuectum ducentē q̄z ad lat⁹ suū aliū quendā equū nō min⁹ suo terribilem. Horro vterqꝫ per vices igneas quasdā flāmas p nares oraqꝫ diffuderat vt fornacē potius q̄ bestias estimares Terref pīnū inuiſo. pdigio h intuens homo sed demū cū equitē illū rapido cursu versus cimiteriū agi ꝓspiceret. z loco cui inerat pximasset. Quisnā eēt z q̄ pgeret inquisiuit. Lacuit eques ad pīmā q̄stionē. ſz cū ille sēdo tertio itez atqꝫ itez q̄nā pgeret cōtinuatis vocibus clamitaret. in vīz terribile lumē eques i torquēs. Quid me fatuis inq̄t q̄stionibꝫ lacessis Tace ne iterrogasse q̄nqꝫ peniteat Et post h videte viro ad cimiteriū pfatū pcessit vbi cū añ itroitū vnū scz vacuū sessoꝛe equū reliquisset cū reliq̄ cui insidebat ad sepulcrū pdicti diuit⁹ pcipiti gressu ferebat. quo cum venisset tāto vocis fragoꝛe sepulto vt foꝛas pdeat impauit vt velut vehemētissimo q̄dā tonitruo celū terraqꝫ pendula statōe contremeret. Stupenda res statim hac voce completa remouet sepulto suppositꝰ lapis humꝰ iniecta fosse reūcitur. peruium iter patuit p diturο. At cū egressus qui sepul⁹ fuerat vidisset eētem illū ceu ouis trepida viso leone intremuit. z circūplexus palū q̄ illic cōstiterat ne abduceret miſer⁹ pcibꝫ postulauit Cū imitis eēs ꝓtepta spretaqꝫ pce vi auulsuz palo ciulantē atqꝫ renitentē secū ire coegit. Ueru vt oībꝫ manifestū fieret q̄ grauibꝫ iniuste adq̄sitaqꝫ reꝝ sarcinis miſer ille onust⁹ incederet. q̄ qꝫ pōderosa dānandoꝛ hoīm futura sint coꝛpa. factū est vt vbicūqꝫ p cimiteriū iens pedē posuerit. fere vsqꝫ ad genua p duras arenas dimitteret infelix gleba vestigia. Cū igit tā tedioso itinere ad expectantē p cimiterio equū pueniſſet. piecisſetqꝫ eques hāc miserā pdā dispēsatoꝛē loquoꝛ indignt in equū. tanto ipetu ꝑsus tartareas domos bestias egit. vt tribꝫ remotissimis saltibꝫ primū in terrā datis. nā si me nō fallit memoria q̄ndecī cubitis a se se distabāt. reliquū iter libꝛate p aera terribiles bestie aquilarū moꝛe volantiū ꝓsūmarūt. At ne res ista friuolā ō se audiētibꝫ fidē exhiberet. diuīa dispēsatiōe factū est vt pal⁹ ambust⁹ viri ꝓplexibꝫ. piecta tumulo emin⁹ petra. viri bestiarūqꝫ pressa vestigia necnon z vacua cadauere hians fossa narrate rei vsqꝫ in pūtem diē irrefragibiles testes exīstāt. Cetez vir ille q̄ h viderat tam hoꝛrendi. pdigij molem nō ferēs. post nouē dierum acerbam satis infirmitatem defunctus est. z nescio quo diuino iudicio huic vite subtractus. Uideāt ergo quicunqꝫ dispēsatoꝛes ne res sue fidelitati cōmissas iniuste aut congregēt. aut iniuste congregatas possideant.

¶ Quomodo demon demonem visus est irridere. eo q̄ perditionem vnius anime fleuerit cum magis debuisset de quattuoꝛ aiarum perditione gaudere.

XXII

¶ Cum q̄dam tempe in ambone q̄dam solennis pdicatoꝛ capta occasione vehemēter satis durecꝫ ꝓtra vsurarioꝝ malicīā inuehꝛetur. nescio q̄ miseratione diuina factum sit vt q̄dam illi⁹ officij collusione fedatus casu nam nunqꝫ sermones visitare ꝓsueuerat ecclesiam ptransiret. Is cū inter eundū audisset saluari nō posse res vsura partas retinere volentē. nil diuti⁹ moraꝝ ibi abijt z in huiusmodi re mala sibi ꝓscius vehement inge muit. z post paucos dies grauissimaz infirmitatē incurrit. Cum igit lecto decūberet z moꝛtis imperia vitalia fatigarent. misso nūcio pfatum pdicatoꝛē aduocauit. Cui post q̄ cū multis lachrymis vulnera aīe sue confitens detexisset. indicasseqꝫ post multa fere

omnia bona sua que exuberantissima erant vsure pſidio acquisita esse. atq; ob id se timere nisi sibi citissime daret salubre consilium. eterne vite gaudia pditur. pdicator sciens in rebus arduis nil pcipitanter agendū. cepit animo plura reuersare atq; cōsitenti viro responsuz differre. Quod vbi infirm⁹ vidit. q̄d trepidas inq̄t. tuū est pcipere. meū obtemperare. Quapropt libere q̄cquid p salute mea faciendū reris iube. Parebo etiā quātūcunq; graue videar q̄d iusseris. Tum pdicator. Nō video inquit tibi fili viā salutis. nisi q̄ttuor fidelissimis viris quoz tibi pbitas cognita est ad hoc electis illis quos vsuris z fenore spoliasti res suas restituas. teq; infirmuz atq; inualidū z oīnib⁹ rebus spoliatū velut pauperē z mendicū in publicū hospitale ferri pcipias z ibi vsq; ad mortē. quia aliud iter acquirendoz sumptuū tibi infirmo nō patet de elemosynis viuas. Fauet egrotus salubri cōsilio z ptin⁹ aduocatis quattuor q̄s fidelissimos putabat ex amicis suis substantiam suam totā eis distribuendaz a quibus vsurarie recepit pmēdauit. z se ad publicuz hospitale recipi cū debita instantia postulauit. firmiter statuens in animo suo q̄ si sanitas cōcederet victuro nunq; se cōtra equitatem talia tantaq; ausurū. Postera nanq; nocte vidit pdictus predicator pfessor suus demonem quēdaz in iuuenili forma amarius flentē z altis vocib⁹ eiulantē. altez quoq; demonez vidit i forma senili multis canis respersum habentē caput. z hunc insolētib⁹ cachinnis priozis demonis angustias irridentem. De quo cū vehementer secū ipe stupe ret audit seniorē demonē iuniori dicentem. Cur fatue plozas. Respondit iunior. Quomodo inquit nō merito plorē cū hunc scelestum hominē quē taz multis annis sub mea tenui dominatōe captiuū nunc cū in tormēta raperē me videā amisisse. Quid dicā cuz ad eū rediero qui me ad huius homis damnationē pcurandā emisit. Hunc video inq̄t senior demon q̄ maior in senib⁹ q̄z iuuenib⁹ sit sita sciētia. Falleris miser. Nō em̄ plorandum sed letandū est tibi. Quipe qui nō dāna sed lucra recipies. quapropter cessent gemitus. insulsas cohibe stulte querelas. z executorib⁹ illis qui substantiam viri dispartiēdam receperunt retia texe. z felici cōmutatione p hoc vno homine bos quattuor in tuam videbis potestatē cōmeasse. Tunc videlicz cum illā pecuniā quā reddendā suis possessorib⁹ susceperūt. vel in parte vel in toto vt frequēter huiusmodi officij homines facere soliti sunt iniust⁹ sibi seruauerint. Et tunc cum gratia ad tuū pncipez qui te destinauit remeabis. cū pro vna aīa quattuor aīas in abissum sue damnatōis refuderis. Demonibus iter se ista loquētib⁹ predicator qui hoc in visione pceperat ad seip̄m reuersus est. et nedum illis quattuor viris qui hoīs penitētis substantiā dispartiendā receperant visa audita q̄ narrauit. sed etiā in publicis pariter z priuatis sermonib⁹ ad terrorē cautelā q̄ eoz qui testamenta decedentiū dispēsanda susceperunt. repetitis vicib⁹ predicauit. Egrotus aūt pter verā penitentiā celeste regnum accepit. Sed q̄ iuste vel iniuste executores negocia sibi p̄missa pegerint quo vel ex hac vita decedētes deuenerit deus nouit ego nō noui. Hoc vnū tamē scio deū demones cōpulisse vt talia inuicē loquerent quat⁹ predicator deuotus pariter z facundus haberet vnde testamentoz executores instrueret. Videant igit̄ quicunq; morientiū executores ne per alienā substantiā ppriā velint animaz cōdemnare. z pro vilissimo pcio vitam vendere sempiternam.

QX filius amore z persuasione patris apostatans vna cum patre repentina morte percussus est.

XXIII

ERat quidaz adolescēs qui parentib⁹. cognatis. patria. domo. rebus. relictis. congregationē quandam deuotoz fratrum de cōmuni vita ingressus cepit domino in humilitatis spiritu deuotus deseruire. Uerū cuz pater cuius ni fallor vnicus erat resciuisset. amabile videlicet pign⁹ suum in aliena patria detineri. perturbat⁹ doluit vehementer. z grauiter tulit exosam absentiam amate p lis. vnde nec amore vite perennis. nec terrore pauendi iudicij. nec eterni supplicij timore potuit prohiberi. ne filiū suuz ab incepto salutis itinere reuocaret. Frendens igitur z ira flagrans secum deferens pectus. quasi vrsa raptis catulis p uiam seuiebat. Peruenitur tandem ad filiū. exitū suadet. non auditur. multa promittit. spernitur. minat. deridetur. Effundit interim lachrymas deliq̄ amoz. z heu per viriles patris barbas effeminatis guttis stillantib⁹ militis christi cepere vires mollescere. infringi robur. ꝓpositi

tum vacillare. Quod vbi viderũt deuoti illi fratres cõmilitones scilicet iuuenis. ãmonito primũ patre vt indecoras sibi lachrymas cohiberet detracto paululũ a patris latere iuueni persuaserunt. Age nunc fortiter o ingenue tiro. z noli quesum⁹ terga prebere telis hostilibus. Ecce fremit cõtra te malignus hostis. z per pietatẽ arces menia tue salutis oppugnat. Quapropter sta vince. vide ne cesseris. Virilibus nũc age bella lacertis. Haz texitur in celestibꝫ pulcrũ diadema victori. At contra si ad patris nephariã suasionem christi ihu crucẽ proiecceris. atqꝫ versa ceruice flagrantẽ sodomã elegeris reuidere. vide ne desertũ per te christũ ꝓtra te ꝓnoces. Vide ne patri redditus. te patrẽqꝫ tuuz ꝓpo surripias. Vide ne apostatis debitaz seueri iudicis censurã incurras Solet em̃ deus duriori apostatas virga ferire. z post semel violatam amiciciaz molestior hostis existere. Sed o instabilem exitũ rerum mortalium. Jactarunt in ventũ fratres verba salubria. iuuenis patrẽ ad seculũ sequi⁹ moriturus. Ubi cũ longos suauesqꝫ dies sese habituros insimul putauissent. seuiens deus i vltionẽ perfidie ꝓmo z primo mense nondũ pertransito repentina morte vtrosqꝫ percussos ad iudiciuz venire citauit. In quo q̃ꝫ seuerũ in inuicẽ parricide recepe censorem. cꝫ strennuũ iudicẽ. cꝫ acerbum hostẽ qui crimis molem intelligit nõ poterit ignorare. Peto ergo quoscũqꝫ patres ne filios suos a militia christi velint retrabere. ne ipos cum filijs ad similem ruinã contigat deuenire.

Q femina ꝑ peccatis lachrymans nec tamen volens confiteri a demone irridet.

XXIIII

Erat quedã femia q̃ postqꝫ oĩa peccata sua in confessione detexisset. vnũ solũ peccatuz in corde retinuit qõ ꝑ mala verecũdia nõ audebat revelare. Conscietia tamẽ ꝓpria lacerata vsqꝫ adeo grauabat vt iens ad ecclesiam ante qõdam altare se totã lachrymis infusam ꝓsterneret dñm postulans vt sibi illũ peccatum qõ nulli hominũ auderet aperire absqꝫ confessiõis remedio remittere dignaretur. Qua in suspirijs perdurãtez fletibus vidit sacerdos qui tunc in ecclesia aderat hõmonẽ quẽdaz supra hanc feminaz huc atqꝫ illuc volitare. z pre immoderata leticia non potuisse cohibere cachinnos. Unde demonem ꝑ nomẽ ihu christi coniurans. cur inqt maligne in tantum exultas z cũ tanta insolẽtia latas frena leticie. Dic quid vides qõ tetantum exhilarat. Respondit demon. Quomodo nõ merito riderẽ videns q̃ hec mulier plorans ac eiulans currit ad inferos. extimat fatua fletibꝫ pctõꝝ sordes nõ ꝓfessas diluere. ad ipossibilia sudat. irrisiõe ñ remissiõe dignissima. Sacerdos igit hec audiẽs ad feminam transit. visa pandit. ad confessionem integrã pauidam cohortatur z valuit Nam femina statim pudoris sui victrix effecta peccata qõ eatenus male celauit humiliter z cum lachrymis est confessa. Qõ cernẽs demon cum clamore valido z tetro in ecclesia fetore dimisso amplius non visendus disparuit.

Quam nociue sint iuuenibus date pecunie et mala libertas. vt patet in exemplo proximo de patre quodam habente quatuor filios volentes religiosi effici z intrare ordinem.

XXV

Noni virũ quẽdam consularẽ non bassa sede ꝓgenitũ. neqꝫ incognite fame quẽ si nominare vellem nõ vrbes modo. sed z gẽtes z patrie mecũ nossent. Sed ne alicui aut ruboris pudorez aut diffamiã generẽ reticitis nominibꝫ z viri z opidi id quod de eo verissima relatione didici breuius quo potero ĩtimabo. vt vel ex eo liq̃de pateat oĩbꝫ audituris. quãtũ pueris iuuenibusqꝫ noceat ad libitũ habere pecunias. z intẽpestiuã eis cõcedere libertatẽ. Habuit igit ꝓsignat⁹ vir exceptis formosis filiabꝫ quattuor filios iuuenes certe facie decoros. elegãtes forma. probitate insignes. quoꝝ dum maior natu diuino timore pariꝫ z amore ꝓfusus ordinem regulariũ canonicoꝝ qui tũc put z nũc est florentissim⁹ erat intrasset fatuo dolore sauci⁹ genitor cũ reliquos filios seniorẽ secuturos timeret quẽdam sibi familiarissimuz virum adit. cui angores animi sui ꝓfundẽs. Quid agã inqt auelluntur a lateribꝫ meis viscera mea. z filij mei ꝑ quos posteritas mea nobilissime fuerat propaganda claustra petunt. Unus iã abijt. z vt verissimus futuri vates euent⁹ morum probitas signat. reliq̃ duo ad idem faciendũ disponunt. z eo vsqꝫ puentũ est vt illos nõ valeam ꝓhibere. Sed quid ꝏ quarto futurum sit ob imbecille etatis dubiam estimationẽ ignoro. Ad quẽ ille. Cohibe inqt hos fatuos tuos gemit⁹. z ad alia

q̄ te inuito eueniūt has serua querelas. Naz q̄ filij tui ad christi miliciam pergūt cur iuste causabere non satis intueor. cum tu ad id videris eos educare. Nempe dum rescindis ab eis efficacem ad lasciuiā magistram libertatem. dum prohibitricia fatui discursus cordis imperia. dum pecuniam eis per quam ad secularem insolentiam patentissimū iter est habere nō finis. me iudice in tuis edibꝫ cogis religiose vite rudimētis assuesci Et cur indignaberis si id agant in puectiori etate ad qō agendū a te patre duce magistro sub teneris annis instituta ceperūt. Verū si illoz q̄bꝫ nunc times ab religiōis īgressu velis vestigia cohibere audi psilium. Da marsupijs pecuniā. da gressibꝫ libertatē. da adolescentū feminarūq̄z lasciua psortia. z nisi me experta freq̄nter opinio fallat facile petita recipies. Fecit vir put erat edoct⁹ z iuniorib⁹ filijs diuio p̄sidio in sua īnocētia pduratibꝫ seniorꝫ de tribꝫ q̄ paulo ante religiosissim⁹ erat mutat aīm. mores. ꝓpositū. z breuissimi tpis interuallo īcurrēte paternā edē īpregnata famula dom⁹ illegitima ꝓle fedauit. Rogo ergo q̄scunq̄z patres ne filijs suis intēpestiue libertatē tribuāt. z ne eoz marsupia nociua sibi velint pecunia adimplere.

¶ Ex ptinax iuuenis z ad maiorꝫ psilia inflexibilis mala morte peperit.

XXVI

¶ Noui iuuenē honestissimi scabini filium astutū ingenio. sed ꝓprie prudētie plus q̄z suā etatē decebat aīo ptinaci⁹ inherentē. Is cuz in quarto loco dauētrienſ schole resideret. nescio quo spū inflāmat⁹ pdicatoz ordinem qui tūc sicut z nūc noua reformatōe abunde refloruit. z reformatōis sue palmites longe lateq̄z dispersit intrare disposuit. Audierūt hoc q̄dam q̄ iuuenis naturā meli⁹ q̄z ipe qui fecit psperarāt. q̄ quia hāc rem incōsultā sibi viderēt suaserūt vt studiū suū ptinuaret. z ī terim se de hac re maturi⁹ deliberarz. Spernit iuuenis psulta maiorꝫ z ꝓprio sensui nimis credēs. eoz bene visa ptēnit. Reliqt studiuz pentib⁹ valefecit. īgressus est ordinē. mores piter z habitū īmutauit. z tā psperis velis atq̄z scōis ventis pmos annos trāsnauigat vt coetaneos suos nedū ꝓmptissima volūtate sz etiā sciētia z ꝓfectu pcelleret. Videntes ḥ fratres sui iuueni aggaudebant. z eos q̄ sibi cōtraria psulere ausi sunt q̄si nimis errauissent irridēt. Quid plura. Ad studiū vniuersale rostockēse aliq̄n in doctorē creand⁹ destinat⁹ quo cū veniſſet vtputa subtilis z acer in genio p̄ oīmib⁹ sodalib⁹ suis in oīm artēp fecit. Ez pchdoloz q̄ difficile est diu eē bonum z nō potuit eius ptinacia īpunita euadere. sicut ī eo sciētia creuit sic insolētia pariter z malicia accreuerūt. Perceperūt fratres ꝓuent⁹ sui iuuenē vicz illū ruptis disciplīe ac ꝓbitatis federibꝫ p abrupta ferri vicioz. Scribūt lr̄as. nūcios mittūt. z vt de serto studio ad ꝓuentū reuertat expostulāt. Sed ille sicut ptinax z nulli⁹ sciēs parere iperijs. ꝓtēnit scripta. remittit etiam vacuos nūcios ī cōuentū reuenire recusat. z paulo post ad aliū ꝓuentū dissolutissime vite. z vbi oīs regularis obseruātie disciplina depererit cōmeauit. Ubi aūt cū ad breue tp̄s z ad pauciſſimos dies cū insolētibꝫ fratribꝫ insolens ipe īsolent⁹ satis vitā trāsegiſſz. reprobā z subitaneā morte atq̄z horrendū oīmib⁹ terminū tanq̄z ptinacie sue ꝓbita premia cepit. Eiḋem cū quodā vespe post ebrietates et indecētia fratrib⁹ dissoluta ꝓuiuia lectū introisset. subit⁹ eū horror inuasit z pmere cepit grauis z inopinata infirmitas. Quapro pter nescio quo itur⁹ surgit ex lecto z cū supgrad⁹ descēsurus pueniſſet corruit atq̄z sine ꝓfessione z alijs eterne vite remedijs ptinacem spiritū exsufflauit. Postera die cū eū inter solitos suos ꝓuent⁹ nō fratres videret q̄ nā abisset aut quo declinasset vehemēti⁹ ceperūt ammirari. Quesiuerūt ergo eū cū sūma diligētia. z tandē post mltos circuit⁹ supgrad⁹ mortuū atq̄z defunctū horrēda q̄dā et terribili effigie iacere ꝓspexerūt. Horro oculi ī capite inuiſo q̄dā modo subuersi sunt. et lingua fuligīe nigrioz z q̄si gehennali flāma exusta cēt p mentuz mortifera tabe fedatum ad pallidū pect⁹ dependerat. vt vel mortuū fun⁹ ostenderet q̄ pena apud inferos misera aīa torquerek. Frēs ergo vehemēter ad tam pauendā tragediā pterriti corp⁹ exanie terre cōmendabāt. Rogo ergo q̄scūq̄z iuuenes vt adḥescētes salomonis ꝓuerbijs. oīa faciant ſm ꝓsiliū. ne post factū īpos peniteat.

¶ Ex maledicta ī suos auctores soleant frequenter recidere.

XXVII

¶ Erat in dioceſi maguntina sacerdos quidam pastoz ecclesie. qui dum in quodaz festo die capta occasione acerbe satis contra rostratos calceos inuectus sermonem

protelaret. vir quidã de parrochianis suis arte sutor pñs astiterat. z is felle cõmoto i maledicta prumpẽs patria voce ad plebem sibi assistentẽ aiebat. Deus det huic sacerdoti epilensiã. qõ dicit morbꝫ caducus. in corona suã. nescit ipe alia pdicare q̃z de rostratis calceis. Et indignabũdus rapido gressu eccl'iam exit z abscessit. Uex q; plerũq; i suos redeunt maledicta magistros vix infelix mediũ iter ad pria meatus explicarat. Et ecce obuiũ habuit vix quendã statura pcex visu terribilẽ. vestitu nigerrimũ. demon hic erat. q̃ cum furẽti adhuc atq; turbati animo pcedenti prima sset arreptũ p capillos male dictum hoiem tãto impetu violẽtiaq; in terram deiecit. vt vi actus glomerato emin9 viro demon auulsam cũ sua pelle z capite coma manu retinuerit. z sanguineã coronã misero dur9 barbitonsor totonderit. Cunq; ad horã pditis sensibꝫ in terra iacuissz noua corona pbanus sacerdos veniũt ad eũ qui eum paulo ante in eccl'ia maledicentẽ audierant. z de repentina viri plaga nimis attoniti seminecẽ toto vertice cruentatũ ad propa retulerũt vbi cũ post longã insaniã tandem pdite rationis vsum recepisset. omnibꝫ ordinem circa se geste rei annuncians de cetero duriori ꝓbere doctã linguã a maledictõe sacerdotũ cohibuit

¶ X sacerdotẽ in diuino officio distractum demon irrisit

XXVIII

¶ Fuit q̃dam sacerdos maiorẽ carni q̃z spiritui curã impendẽs. Is dũ vice quadã honestos viros femina sq; ad suũ puinũ inuitasset. mancipio cui hoc ex officio incumbebat nõ vili pcio coemptos pisces igni bulliẽ dos iussit apponere. atq; hmõi cura distractus ad celebrãda diuina mysteria ipis etiaz angelicis humeris formidãda mente vagus corde arid9. cura dispersus. rapido cepit cursu perare. Cũq; in media actiõe ꝺsisteret: et flãmea merito debuisset affectõe sudasse. solicita mẽte cogitare cepit. z importunis curis turbari. ne forte pdicti pisces aut pl9 digno. aut min9 debito. salibꝫ iniectis cõdirentur. Uex cũ pdictus sacerdos se ab hmõi et tali hora indecẽtibꝫ fantasmatibꝫ nõ cohiberet. Tum ecce diabol9 ceu tetra quadam fuligine tectus adest. ac etiã raptũ cacabum e medijs flãmis vna cũ piscibꝫ secũ detulit ad altare. O coce inq̃t nõ pbyter cur fatuis curis in diuersa distraberis. Ecce pisces ꝟ sũt ecce sal. vas eñ salibꝫ plenũ simul exhibuit. Inijce quantũ libuerit. z vel de cetero sacrꝫ altaribꝫ animeq̃or9 fact9 assiste. atq; sic irrisa pbyteri superflua cura. onera que portauit suo loco restituit. O ergo nimis istabile cor humanũ cur i tam tremẽda hora in diuersa raptaris. Ecce celũ patet pcibꝫ. tuis pceptis tota trinitas psonaꝝ obedit. z vniuersa celestis curia te añ aras eterni regis stantẽ expauescit. z tu misera quadã leuitate iactat9 de piscibꝫ saliẽdis curã versas. stansq; añ altare dñi dei nostri i fumosas latebras coq̃ne circũuadis. vt cogitatõe cordis tui coq̃nalia tractes q̃ neq; te neq; pncipẽ seculare tractare decet

¶ Quõ q̃dã rusticus q̃ndã epm insolẽtius equitantẽ decẽti facetia redarguit

XXIX

¶ Erat q̃dã potentissim9 eps ptiũ germanie q̃nedũ spũalis. sz etiã secularis iurisdictõis negocia amministrabat. Is cũ quadã vice vestit9 ferro. z militũ strepẽti exercitu circũuallat9 p cãpos eq̃taret. vidit rusticũ hominem aratri sui stiua relicta i suo aggere stare z apto ore atq; stupẽtibꝫ oculis sese cũ sũma ammiratõe respicere. De q̃ ammiratus eps deserto paululũ cepto itinere. equũ q̃ vehebat ꝟsus rusticũ egit. z insolita quadã beniuolẽtia vultũ serenãs ad eũ dixit. Haberez aliq̃d interrogare a te vir bone si velles simplicia z ꝟa interroganti rñsa tribuere. Ad qõ rustic9. nescio a q̃ duct9. vrbane satꝫ rñdens dixit. Quis sũ ego z q̃ sunt oẽs parẽtes mei vt illustrissimo pncipi meo z gratioso domino dedigner rñdere. Et eps ait ad eũ. Dic q̃ mihi q̃d cogitabas cũ hiãte ore z dissutꝫ malis stabas. z me stupẽs inspexeras. Cogitabam inq̃t rustic9. vtꝝ ne sanct9 martin9 q̃ et ipe epus erat cũ tãto strepitu armoꝝ militũ q̃z exercitu solit9 sit p viã incedere. Ad quod episcop9 paululũ ruboꝛe suffusus. Ego inq̃t nõ tantũ episcop9 sum z spũalis domin9. sz sum etiã tpalis dñs z dux z pnceps. Uñ nũc me ducẽ exhibeo. sz si epm libet videre ea die. z diẽ statuit. ad eccl'iam veni z epm exhibebo. Ad quã rñsionẽ modice i risum pcitatus hõ ruralis epo ait. Si nõ velles egre suscipere nec dedignari rñsum pbere seruo tuo. haberẽ z ego qõ iterrogarẽ a te. Quere ex me ait eps q̃dcũq; libueris non offendes. Dicit ergo rusticus. Si inq̃t qõ de9 phibe-

at exigentib⁹ meritis dux ad inferna migraret. eps noster queso quo pgeret. Qua interrogatione ꝓfusus eps cū rubore abscessit. et nil ad hec rñdens ruralē hominez deseruit. haud paz instruct⁹ rustici hois deceti facetia. vt magnope caueret. ne si ducis magis qz epi negocia solicitare vellet. ducis magis qz epi mercedes recipet. O qt epi perierūt z ia nūc apud inferos tremūt qz vtrāqz iurisdictionē secularē scz z spūalē amministrauerīt q si tm spūaliū causaz negocia tractauisset. iam felicib⁹ feliciores in celesti regno regnarent zē.

QX q̄dam iuuenis vsqz adeo in peccatuz sodomie plapsus sit. vt nec terroze eterni supplicij potuerit reuocari

XXX

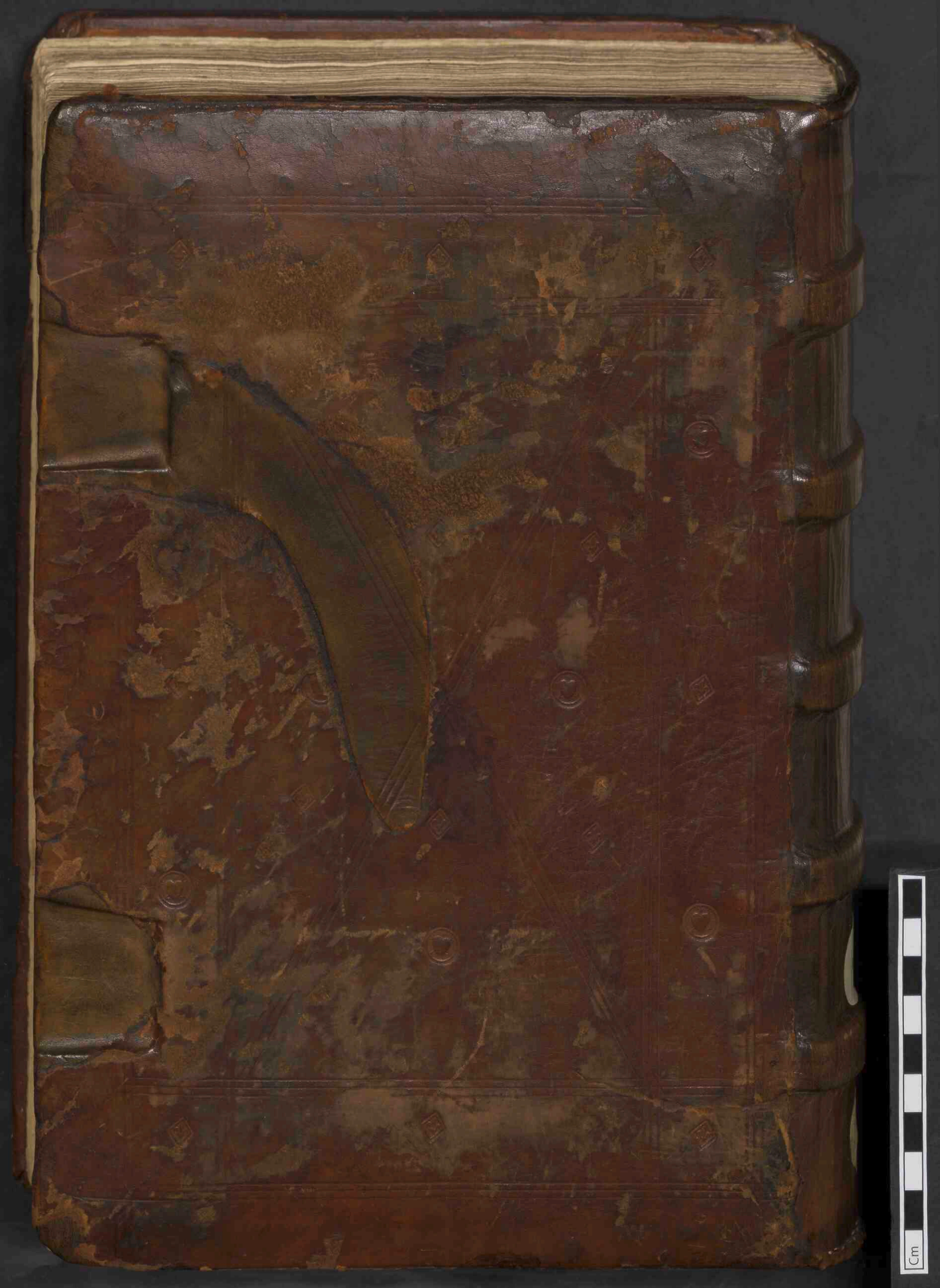
In ciuitate dulborchensi ptiū gelrensiū erat q̄dam iuuenis q vsqz adeo ad sodomitici peccati pfundissimū pelag⁹ immersus ē vt nec terroze eterni supplicij potuerit reuocari. Is cū pluries ꝓfessus sp relaberet ad pstina hmōi z similib⁹ verbis est a cōfessore circūuentus semel bis ter. itez atqz iterū te fili ista ꝓfessum z emendā pmittentē absolui. Uez qz aios tuos video a crimine nolle disrumpe. fateoz imbecillitatē meā. de cetero te nō possum absoluere. nisi forte vel adhuc velis pedē ab hac misera insania reuocare. Nō si spopōderis adhuc tui miserē veniam dabo iuuētuti. Ad que iuuenis totus in lachrymas resolut⁹. q̄d inq̄t volo te diutius pater verbis decipe z fallacib⁹ pmissiōibus fallere. si infernū ipz ex vno latere meo flammantē cernerē. viderēqz iuxta eū infinita demonia. atqz ab alio latere intuerer adolescentē aliquē cū quo crimē possim cōmittere. tā rapidis interdū temptationuz agoz pcellis q nō a scelere abstinerē. etiā si certus essem ambos nos statiz crimīe ppetrato ab ipis demonib⁹ ad inferna trahēdos z pennibus tpib⁹ ꝓdemnādos. Nolo igit pmittere qō vires excedit. Despero. nā ad istō maluz euitandū nullū mihi patēs iter ituroz. Uñ si p hoc scelere flamme debenē. cib⁹ futurus sum inq̄t flamme ppetue. z aliud esse ñ possum. Atqz sic desperat⁹ z sine absolutōis bñficio obstinat⁹ abscessit. q̄ si se toto coꝛde ad dñm ꝓuertisset. z se ꝓtra se forti aio erexisset nedum de ppetratis sceleribus veniā sed etiā ꝓtra ppetranda peccata accepisset cautelaz pstim cū humane voluntatis tā libere vires sint z tam fortes lacerti vt pter increatā illam diuināqz potentiā nulle eos cōtrarie potestates valeāt violare. Uol⁹ em deus h sibi pulegiū retinuit. vt qñcunqz vbicunqz z quomodocūqz liberet humane voluntati posset illabi z liberrimas eius habenas ad sua dirigere. Nō tñ nec angelo posse ꝓcessit nec vlli tribuit creature. Uez qz idē de⁹ optatū atqz felicē terminū opi huic imposuit. sit p eo laudabil' benedictus z glorioſus i seculā. Amen

Hec exempla pro/

Hutea cognoui non tam verbis ꝙba qz sensum sensui reddens cōscripsi. z plura his similia vel etiā potiora scriptis cōmendassem. nisi me z impmentis accelleratio z pprij coꝛpis aduersa valitudo vetuissent. Uez qz nihil a currentib⁹ bñ distincteqz videtur. Rogo in fine libri quoscunqz hoc speculū exemploz inspecturos vt si forte aliqua in eo sicut indubie faciēt. inoꝛdinata incōpositaqz reppererint. qz tāta festinātia atqz acceleratōe collectū est. vt citissimi licz scriptoꝛes fuerint q̄ collecta dictaqz conscriberent. ꝓperantē tñ z festinantē nimiū collectorem vix valuerint imitari

Ad laudem z gloziam sempiterne indiuiduecqz trinitatis. beatissime Marie ꝙginis. omniū sanctoz z angeloz finitū est z cōpletum hoc speculū exemploz in ciuitate Argentina Anno dñi M.cccc.xc. altera die p⁹ dominicam Jnuocauit.

8538

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6